

„ИЗГРЕВЪТ“

НА

БЯЛОТО БРАТСТВО

ПЕЕ И СВИРИ,

УЧИ И ЖИВЕЕ

20

Библиотека
„Житен клас“

ИЗГРЕВЪТ НА БЯЛОТО БРАТСТВО

**ПЕЕ И СВИРИ,
УЧИ И ЖИВЕЕ**

**Сборник
ТОМ 20**

Спомени на съвременници и последователи на
Всемировия Учител БЕИНСА ДУНО

Събрал, подбрал, записал, съхранил и представил
Вергилий Кръстев

Библиотека „Житен клас“
София 2004

ПОСВЕЩЕНИЕ

Настанало е Царството Божие

1. Единственото нещо, което сега съществува в света, то е Всемирното Бяло Братство. Всички други хора: писатели, свещеници, проповедници, философи, всички те са служители на Бялото Братство. И културата, правдивостта в света се подтикват все от тяхната мощна сила, от техния мощен дух.

2. Когато Христос дойде на земята, тия велики Бели Братя изпратиха от небето един полк ангели, служители техни, да пеят. След тях дойдоха тия трима мъдреци, адепти от изток, да се поклонят на Христа. И те бяха техни служители.

3. И някои казват: Бялото Братство в България не вирее. Българите трябва да знаят, че свободата им е дадена от Бялото Братство. И ако съгрешат, Белите Братя ще се разправят с тях. Няма народ, с който те да не могат да се разправят. Нека запомнят това нещо всички! Това трябва да се отпечати в умовете ви.

4. Бялото Братство не е нещо видимо, то не е секта, не е църква, то е нещо живо, извън тези покварени условия, в които живеят хората. Тъй както живеят хората сега, това, което имаме, това не е братство.

5. В една от миналите си беседи аз определих: брат е онзи, който от излизането си от Бога до връщането си при Бога, през всичките съществувания ти е бил брат.

6. Брат ти е този, който през всичките условия на живота си е бил готов да се жертвува за тебе.

7. Брат е този, който те е обичал като себе си.

8. И всичко това го прави не по насилие, но с великото съзнание на онзи Божествен Дух, Който живее в душата му.

9. И ако всинца имате такъв идеал, вие само тогава ще бъдете ученици и служители на това велико Всемирно Братство.

Из Словото на Всемировият Учител Беинса Дуно*

***Представил: Вергилий Кръстев
31 юли 2004 г., 14 часа и 40 минути***

* И ПИШЕШЕ НА ЗЕМЯТА: Беседа, държана от Учителя на 22.II.1925 г., гр. София. [Неделна беседа, серия VII (1924–1925): Настанало е Царството Божие]. Русе, 1925, стр. 9–10.

ISBN 954-9915-11-5 (том XX)

© Всички права запазени.

Не се разрешава препечатването на отделни части от книгата в периодичния печат – вестници и списания, без разрешение на съставителя на сборника.

Не се позволява преразказването на отпечатания материал от нелегални и явни разказвачи с цел издаването на пиратски издания.

Любомир Лулчев

(13.XI.1886 – 2.II.1945 г.)

I.

Творчество: Мистични съчинения

I. Възкресение (1928 г.)	5
II. Кръстопът (1932 г.)	14
III. Думите на видния странник Буди-Са (1934 г.)	27
IV. Хигиена: Здрав и млад (1937 г.)	41
V. Зазоряване: Когато ний, живите, станем (1938 г.)	55

Любомир Лулчев

(1886–1945 г.)

I. Творчество: Мистични съчинения

I.

Възкресение

(Любомир Лулчев. *Възкресение*. Бургас: Печатница Н. В. Велчев, 1928. – 24 с. – Библиотека «Народни Будители» (БиНаБу) № 1.)

Няма положение, от което
някой да не може да помогне другиму.

ВЪЗКРЕСЕНИЕ

Исус полека изхлузи кръста от рамото Си, повдигна глава нагоре и от-метна пропитите с пот и полепналите по челото коси. Тълпата наоколо също се спря. Римските войници, които от снощи гледаха Този мълчалив странен момък, Който на всичките техни ругатни и изтезания отговаряше с мълчание и поглед, дълбоко унесен навътре някъде, без да щат, бяха се проникнали с неволна почит и затова сега, когато Той пристъпи няколко крачки настрана, те се отдръпнаха и Му сториха път. Тълпата, която дотогава безспирно крещеше подире Му, сега замлъкна, очакваща да види нещо ново, да разбере какво има да казва или прави «Юдейският Цар». «Лудият», Който толкова време смущаваше реда в Иерусалим, говореше странни слова, събираше блудници, грешници и бедняци и им обещавахе царство някакво и власт над честните хора и почетните изпълнители на закона и преданието. Далечните редове се блъскаха върху по-близките и само яките мишци и безцеремонността, с която римските legioneri отблъскваха евреите, гледащи на тях с нескривано отвращение, като да бяха някои мръсни животни, а не хора, съдържаше любопитните и желаещите да изругаят или заплюят Този, Който беше направил най-голямото светотатство – бидейки човек, да се нарече Божи Син! И те предаваха от уста на уста, един другиму, че кръстът е оставен на земята, че «Онзи» се е спрял и Му е лошо нещо, че се обляга върху стената на една къща. Като рокота на далечни морски вълни се носеше това предаване от уста на уста, като екот в планина се чуваше и подновяваше пак. А римските войници, изправени в полукръг, с потни груби лица, невъзмутими като статуи, гледаха на тая картина като да беше нарисувана, а не действителност. Само от време на време тежкото копие

се слагаше неочаквано върху главата на някой по-нахален зрител, който искаше да се промъкне по-близо, за да заплюе «Юдейския Цар» или хвърли шепа улична прах върху Му. А Исус се бе облегал близо до вратата на една доста хубава къща и гледаше като сънен тълпата. Навсякъде хора, хора, хора... И лица, изкривени от злоба, и очи, блестящи от зверски инстинкт да разкъсат, да унищожат... Цяло море от хора... И колко различни са всички те! А тук са и тия, които преди няколко дена Му викаха така усърдно: «Осана, осана» – надяващи се, че Той е Господар на положението, че ще вземе властта в ръцете Си, с един замах ще унищожи неправдата, ще срина гнилото, ще възрадва сърцата на сиромасите... Нали казваше, че за три дена само ще разруши и възстанови храма... Но Той изгони само търговците – дребните търговци от храма, а големите остави... Та нали Той не бе дошел да воюва, а да донесе Мир и благоденствие на хората... И Той виждаше сега тия хора обезнадеждени, като кучета, на които е отказана храната, да са се превърнали във вълци... С нескривана злоба и желание да Го разкъсат Го гледаха мнозина. А Той всичко това знаеше отнапред. Още с приближаването Си към Иерусалим Той вече виждаше и съдбата Си... Но нали пътят на Сина Божия беше предначертан и трябваше да бъде минат, колкото и да е труден! Та нали тъкмо трудността щеше да покаже и докаже това... И ето, те Му искаха да им каже дали е Той същият. Слепи, те не видяха това, което ставаше пред очите им, глухи – те не разбраха Словото Му. И когато Го заклеха и запитаха – и Той потвърди със собствените Си думи, че е Месия – те раздраха дрехите си и Го нарекоха Богохулник. **Слепи водачи на сляп народ!** Но това тъй е било, защото малко е светлината, а животът в техните очи не носи виделината на Божественото. Мойсей изчезна, изгуби се през вековете; Илия се яви и не Го видяха. Народ обезверен, озлобен, напразно чакащ Месия... И ето сега Той, Месия, отива към Своя край на земния Си живот. Как да им каже, когато още няма готови души да го разберат?

– Безумецо, виж делото Си! Разбираш ли къде си? Събуди ли се от Твоя лудешки сън? Престъпник и Богохулник, разбра ли какво си направил? Мислиш ли Ти, че уби в тоя народ вярата в Месия – поне в повечето от тях – и тая последна надежда, за да се спасят и имат по-добър живот!

Проклятие и на Тебе – и над Твоите близки да се носи до век... Защо дойде? Защо размъти само душите на народа, ако не можеш да им дадеш това, за което жадуваха? Безумецо, Ти си убиец на своя народ, рушител на своята Вяра, Престъпник, какъвто не се е раждал втори в Юдея от векове... Кому беше Ти нужен? Погледни, има ли поне един след Тебе да върви? Къде са Твоите последователи, ученици?...

Исус се обърна бавно към говорещия. Той стоеше на прага на самата врата. Изглеждаше като че ли къщата беше негова. Хубав старец, с характерно еврейско лице, бяла брада и остри, впити в Исуса очи, горящи като два въглена, следяха всяко Негово движение. А и погледите на римските войници бяха също така внимателно насочени към лицето Исусово, като че ли искаха да прочетат по него впечатлението от тези бързи думи на непознат за тях език – и сякаш бяха готови при най-малкия израз на недоволство да сложат незабавно тежкото копие върху главата на брадатия евреин. Но Исус бавно изви глава и само кротко погледна...

– Защо дойде Ти, изчадие юдейско, защо?

Исус пак го погледна и тоя път като че ли по-внимателно, с по-голям интерес.

– Аз дойдох да свидетелствувам Истината. И ти знаеш това, защото четеш писанията и ги разбираш. Ти знаеш как трябва да пострада Синът Божий – ти знаеш пътя на тия, които се приближават към Отца Си.

– Мълчи, не богохулствуй!

Исус пак се изправи.

– Агастхере, ти знаеш Истината, защо се озлобяваш? Ти цяла нощ си чел писанията и намери достатъчно, за да знаеш кой съм, защо се поддаваш на злобата?

Старецът се отдръпна назад с широко отворени очи, но после се опомни и върна.

– Ах, хитрец. Ти си прочел името ми над вратата – без малко и мене щеше да смутиш...

– Защо ще те смущавам? Та не те ли смутиха нощес достатъчно текстовете, които чете, и виденията, които има? Мислиш ли, че ще избегнеш съдбата си? Истина, Истина ти казвам, че няма да умреш, докато не видиш всяка Моя казана дума да се изпълни. И така, както ти мене питаш, така теб ще питат: «Защо дойде?» И ти вече дом няма да имаш. Където да идеш, чужденец ще бъдеш, вечният скитник, защото Царят ти дойде и ти Го позна и отрече се от Него заради суетата земна, заради обещаното място в храма...

Агастхере, отсега нататък ти ще Ме търсиш безспирно. И ден, и нощ ще Ме чакаш – и никога не ще Ме намериш, защото до тебе бях, а ти предпочете света и тленното!...

Старецът беше побледнял съвсем – кръв сякаш не беше останала в лицето и устните му; после изведнъж захлупи очи с шепи и заплака, като си удряше главата в стената.

– Господи, Господи, Господи! – започна да вика той. – Какво сторих аз, Господи?

Няколко жени, стоящи наблизко в тълпата, които бяха чули разговора, заплакаха също и техните гласове накараха да замлъкнат другите наоколо. Исус ги погледна и каза:

– Плачете, деви Иерусалимски, плачете, защото страшното е напред! Това е малкото, началото само. Не плачете за Мене, а плачете за себе си и децата си. Понеже приближават дни, когато ще се каже: блазе на бездетните и на утроби нераждали, и на гърди некърмили. Тогава ще почнат да казват на планините: «Паднете върху ни!» И на хълмовете: «Затрупайте ни!»

Защото ако това правят със зеленото дърво, какво ще бъде със сухото?

Ако Божиите Синове изпращате така, каква ще бъде разплатата на човешките?...

И като завърши речта Си, Исус отърси посипаната Си тук-там с улична пепел дреха, отметна косите назад, вдигна глава и изгледа наоколо. Цяло море от глави чакаха, питаха се, без да снемат очи от Него...

Ами ако наистина всичко това, което се чува за Него, е вярно? Ами ако наистина е Син Божи и сега слязат Ангелите и с огнен меч разгонят всичко, започвайки от римските войници? Ето, Той каза само няколко думи и захлупи се богатият Агастхер при краката Му, ридае като някаква млада девойка...

Но Исус мълчи. Той оглежда отново тълпата, войниците, плачущите жени, Агастхер, който е склонил лице досами краката Му, и тръгва. И веднага всички Му правят път. Войниците се нареждат наоколо Му, а с кръста товарят някакъв едър, здрав, плещест селянин. Той го обхваща с жилавите си ръце и го потътрузва след стъпките на Исуса в свободния от хора кръг, затворен в кортежа от римските войници. Тълпата се размърдва и започва да тече като жив поток нагоре. Децата се промъкваха между възрастните, крещяха, свиркаха, викаха; жените по-често триеха зачервените си очи, плахо взиращи се, дано видят фигурата на Исуса, макар и издалеч, а мъжете, небръснати, запотени, блъскащи се грубо, крещяха. Много от тях миришеха на вино и пот – изглежда,

че някой бе се постарал да подхрани навреме усърдието им. И тия тъмни фигури се щуркаха из тълпата, като да плаваха в тая жива вода, викащи:

– Хà, храма ще събори – в три дена щял да го направи! Нашите бащи 40 години са го градили, а Той в три дена... Виждате ли – **«Божият Син»... «Юдейски Цар»!**...

Бавно достигна шествието до Голгота. Там вече чакаха други. Изкопаните дупки, в които щяха да се вместят кръстовете, се чернееха. Двамата престъпници бяха също там. Единият от тях бе седнал на своя кръст, турил глава между коленете. Другият, почти побеснял, се бореше с няколко войници, като че ли близката смърт беше го подлудила. Тълпата ликуваше – никога тя не бе се надявала на такива разнообразни безплатни зрелища! Войниците се изправиха наоколо и образуваха широк кръг, вътре в който започнаха своята работа палачите. Най-напред те натиснаха и туриха върху кръста разбойника, който крещеше. Ударите на чука прозвучаха заедно с неговия див рев. Тълпата настръхна и се смълча. Като че ли искаше да изпие всичко, да не пропусне нито капчица от зрелището, което ѝ беше обещано. Другият разбойник само потръпна, без да вдигне глава. Исус, който стоеше свободен наред, се приближи до него и го побутна леко:

– Не скърби напразно – каза му Той.

Онзи вдигна главата си и Го погледна с очи, пълни със сълзи:

– Аз не скърбя за мене си – каза той.

– Зная – рече му Исус, – нали затуй ти рекох: не скърби напразно – защото твоята майка, за която ти плачеш, вече от три недели е в лоното Аврамово...

Разбойникът се вдигна бързо.

– Истина ли е това? Че тя никъде никого си няма, освен мен в света.

– А мислиш ли, че ще ти кажа друго освен истината?

Изправен срещу Него, разбойникът Го погледна в големите тъжни очи, взря се в красивото Му лице, въздъхна дълбоко няколко пъти и протегна ръце към Него:

– Дано Иеова Бог Наш да Те благослови за Твоите думи! Сега мога да умра спокоен.

И той, като се наведе, целувна краката на Исуса. Войниците, които ковяха другия, се поизвърнаха учудени, а тълпата гледаше и недоумяваше.

– Ученик Негов е – казаха някои.

– Разбойник е – твърдяха други.

– Та що от туй? Той сам е разбойник и учениците Му са същите.

Войниците се приближиха до втория престъпник. Той си съблече сам дрехата и отиде към кръста, но после се върна бързо при Исуса и Го запитва:

– А ще мога ли да видя майка си сега... когато всичко се свърши?

– И ти, и тя довечера още ще бъдете наедно.

– Да Те благослови Бог Иеова за това! – каза престъпникът, бързо се наведе, улови Му ръката и я целувна няколко пъти.

Войниците стояха изправени отстрана, доста учудени. Какво раздаваше Тоя Човек, та тук или там, а и по пътя също, някои се спущаха да Му целуват ръка, даже когато те, щедро раздаващи своите тежки удари – понякога дори за да попречат, смъкваха някого на земята? Странен народ! Варвари... Плюят – и целуват...

А тълпата наново шуми, предаваща от уста на уста видяното. Група първенци и свещеници стои настрана и гледа. Към тях тичат няколко, да им кажат това, което става. Те са доста смутени вътрешно – но външно се мъчат да бъдат спокойни, защото знаят, че хиляди очи ги следят. Но на всички в ума е още случаят с Агастхер, техния знатен приятел. Той бе грабнал своята дреха и бе

тръгнал – въпреки всички усилия да го спрат! Няколко думи на Тоя безумец бяха направили и него, Агастхера, учения, заможния – безумец! Ето сега и разбойникът... да Му целува краката! Остават само римските войници... Добре, че не знаят еврейски – Той и тях би съблазнил! И те се усмихват външно, но в сърцата им се гнезди смут и съмнение. Горчивина изпълва устата им. Една страшна мисъл се мярка като далечна сянка:

– Ами ако?...

Но не, не, те всичко това отхвърлят настрани и крещат:

– Хайде, другите спасяваше, а Себе Си не можеш! Хайде, къде са Ангелите Ти? На Мойсей Бог само говори – и той толкова нещо направи за своя народ, а Ти нали си Син! Хайде сега, ако слезеш от кръста, ние ще Те повярваме. Ако Ти пратят Ангелите, ние ще знаем, че Ти си Месия.

– Къде са Князете Ти, Юдейски Царю? Много скоро Те изоставиха и забравиха!

И те се надваряха да остроумничат с хриптяви гласове, усмихващи се през сила. Околните – платени слуги около храма, като че ли чакаха само техните думи; подхващаха ги и ги разнасяха в тълпата. И наново се понася див кръсък и ругатни, повдигат се на пръсти, за да видят по-добре, блъскат се около кордона на войниците...

Първият разбойник е прикован на кръста и изправен. Той вие от болки, реве, крещи, говори най-мръсни думи и се зъби на цялата тълпа, като да е див звяр.

Вторият е спокоен, лицето му е тихо, очите – впити в Исуса – като че ли никой друг не съществува за него...

Снеха връхната дреха на Исуса. Двама от войниците я грабнаха едновременно и я потеглиха дори до скъсване. Но началникът им я дръпна и тури под мишцата си. Другите дрехи бяха тоже смъкнати. Той остана по туника. Златистата кожа на ръцете му се показа. Той изглежда още веднъж всички наоколо, повдигна се на пръсти, като че ли искаше да види някого, обиколи погледът Му навсякъде, поспря се малко на изток върху някаква малка група, която стоеше отстрана, оброни се сълза от очите Му и Той бавно легна върху кръста. Един от войниците Му поднесе упоително питие, което даваха на всички, които мислеха, че са по-слаби и не можеха да издържат мъките. Исус машинално го допря до устните си, но като разбра какво е – отблъсна го и легна. Над главата Му бързо зачукаха, по обичая, табличка с надпис наказанието Му. А то беше едно от най-странните и невероятно звучеше: «Исус – Юдейски Цар».

При първите удари на гвоздеите лицето Му трепна, но после се успокои. Силно се тръсна кръстът, когато го изправиха, и от тежината на тялото ръцете се малко раздраха и потече струя кръв по дървото, а коленете се провисиха. Скръб набърчи наново лицето на Исуса – но временно само. От височината на кръста Той виждаше по-добре всичко наоколо. И ето, пред очите Му се мяркаха дните като живи и всичкото минало... Назад и назад ... И Своето кръщение, и проповед, и множество, което вървеше подире Му... И пак се връщаше до вчерашния и днешния ден; до **тълпата**, която реवेशе ожесточена; до хората, които гледаха плахо; до човеците, които тъгуваха; до учениците, които някъде бдяха ... Викове и плач се носеха понякога размесени; проклетия и жажда да се узнае Истината, страх пред неизвестното, пред възможността за грешка, за престъпване Божествен Закон...

Часове минаваха, а тълпата все седи; не помръдва почти. Тук-там някои се разотиват; други прииждат из улиците на Иерусалим. Някакво напрежение се чете по лицата на всички – чакат сякаш нещо, което трябва да стане. Слън-

цето прежуря, пече. Всички са изморени. Почти никакви гласове не се чуват вече. Глъхнало е. Единствено само разбойникът е, който вие от болки от време на време и кара всички да настръхват. Другият е наклонил глава и се мъчи да не отдели поглед от Исуса...

А Исус гледа някъде далече, далече, през вековете.

В тълпата започнаха тук и там да се чуват плачове. Легенди и разкази за Исуса обикаляха от уста на уста. Групи слушаха глъхнали и със страх поглеждаха към върха, където между разбойници стърчеше фигурата на Тоя, Който беше оздравявал мнозина, сакати изправял на крака, слепи изцерявал и мъртви възкресявал... И плачеха жени, а озлобени мъже се караха.

– Глупости! Ако Той бе спасил другите, защо сега не спаси Себе Си! Къде Му са Ангелите? Къде Му са светкавиците и силата? Приказки са това, глупости!... Дивотии! Че ако беше Той Истинският Месия, не щяха ли да знаят това първосвещениците най-напред! А нали те искаха да се разпъне! Богохулник е Той.... безумец...

И те се събираха на групи, често седяха и си разправяха за своите лични житейски несгоди. А жените, с наведени една до друга глави, си шепнеха за това, което бяха чули; някоя, пристигнала отнякъде, биваше тутакси заобиколена, да погълнат това, което носеше; други се промъкваха досами римските войници, отиваха напред, за да видят по-добре, и се връщаха натоварени с новини и легенди все по-странни. Единият разбойник и пие вино, и вика – а Той нито пие, нито казва нещо – мълчи и гледа. Затваря очи и пак ги отваря – нито дума не е казал досега...

Но ето, в тълпата настана някакво смущение. Жена непозната, с изпокъсани и опрашени дрехи, разрошевена, притискаща нещо до гърди, върви като стихия, стенеща без сълзи вече, с устремен поглед към върха.

– Майка Му е – казаха някои – и тръгнаха подире ѝ.

– Не, не е – спореха други.

– Какво иска? – питаха трети и се мъчеха да се приближат при нея. А Исус в туй време гледаше с дълбоките Си очи през вековете и се мъчеше да проникне в бъдещето, в което бе свикнал да гледа още от дете. Но сега тъмна завеса се бе пуснала и Той се чувствуваше самотен, без светлина, без връзка със Своя Небесен Татко... Мракът в душата Му растеше. Приближаваше се нещо, което Той знаеше, но което сега идеше в непознат образ. И тоя образ растеше все повече и повече, притуляше хоризонта, закри околността, прихлупи очите Му... Страшна тъга изпълни сърцето Му – тъй силна, че при нея физическите болки бяха като играчка – и Той извика с горестен глас:

– Елой, Елой, лама савахтани?

Размърда се тълпата. Наставаха всички, трепнали.

– Ето, проговори ...

– Илия вика!

– Илия ще дойде и ще Го спаси. Ще Го снесе от кръста и възнесе на колесница, както се с качил и самият Той.

Мислещи, че иска нещо, войниците Му поднесоха една гъба, потопена с питие, да Си облекчи жаждата, но Той отвърна глава настрана.

А в туй време цяла тълпа жени бе успяла да се промъкне през кордона, водена от опрашената жена, която стискаше до гърдите си някакъв вързоп дрехи. Римският войник се приближи да я отблъсне, но като съзря това, което носеше в ръце, се отдръпна с отвращение.

– Господи! – викна жената. – Господи, търсих Те – три дена вече как Те търся, Господи! Ето детенцето ми, Господи, умря – рожбата ми, единствената

ми любима рожба, Господи. Търся Те, а никъде Те няма! Ти в нашето село вдигна болни и възкреси Лазаря. Ето, Господи – въздигни детенцето ми! Вдъхни в него живот! Ти можеш, Господи! Можеш, Можеш! – И тя подигаше напред увитото в дрехи трупче, почерняло вече, по устата и очите на което се трупаха десетки мухи.

– Господи, търсих Те навсякъде, но никъде Те нямаше... Намерих учениците Ти... Петра намерих. Попитах го: «Къде е Учителят ви?» – А той захлупи очи на земята и ревна – и късаше си косите повече от мене. Нищо ми не каза – и нищо не разбрах... И Иоана намерих. Но той ме само изгледа и избяга като луд от мене. И Яков намерих, Господи, и него питах: «Къде е Учителят ви?» – А той, Господи, ми каза: «Не сме достойни да имаме Учител.» А в Иерусалим всички говореха за Тебе, Господи, но аз не знаех, че си Ти! Те Те наричаха «Лудия Цар Юдейски», Господи. Те всички, и смееха се и ме плюваха, като им казвах, че Те търся... А те се подиграваха и не искаха да ми кажат къде си. Но аз Те намерих, Господи! Сърцето ми Те намери. Вдигни ми рожбата, Господи. Ти можеш!

– Ти можеш, можеш! – подхванаха и другите жени, които бяха около нея, с писък и плач протягащи ръце към Него. – Ти можеш!

Исус бе отворил очите Си и ги гледаше и слушаше. И пак погледът Му мина нагоре, върху тълпата, вдигна се към синия небесен свод и потъна негде в него...

А жената чакаше с протегнати напред като че ли вкаменели ръце, с малкото почерняло трупче, по устата и очите на което се трупаха десетки мухи. Всичко млъкна. Тишина настана. Тълпата се събра като уплашено стадо. Самите войници стояха в недоумение. Жената не мърдаше. Като статуя тя беше протегнала ръце напред с малкото трупче и впит в Исуса поглед. Странна тишина завладяваше все повече и повече всичко наоколо. И в тази тишина прозвуча гласът на Исуса, мелодичен, чист като кристал, с неизказана благодат:

– Прости им, Господи, защото те не знаят какво правят! Заради тези, Господи! Заради тези! – И после сведе поглед надолу и каза:

– Жено, повдигни детето!

И приближи се майката на пръсти, с нямо благоговение, и повдигна детето нагоре колкото можеше. Останалите жени дебнеха с очи, изпълнени със страх, сълзи и очакване. Исус вдигна поглед нагоре. Настана тишина. Като че ли цялото поле беше празно съвсем.

Исус наведе пак поглед, взря се в детето и каза:

– Жено, да бъде според вярата ти!

С бързо движение издърпа Той десницата Си от гвоздеа и я положи върху лицето на детето. Няколко капки кръв го оросиха. Настана дълбока, страшна тишина. И изведнъж детето размърда ръчички и хвана кървавата ръка на Исуса...

– Възкръсна! – извикаха всички наоколо. – Възкръсна!

Майката прегърна детето до гърдите, другите жени се струпаха при краката на Исуса да ги целуват. Небето се кръстоса с неочаквани светкавици, земята се разтърси. Тълпата започна да бяга в ужас. Исус бе склонил глава настрана. Тя светеше. Тиха усмивка Го озаряваше.

Духът Му бе отлетял.

* * *

ПОСЛЕСЛОВИЕ

«Туй, дето се дели политиката от нравствеността, е едно от господстващите заблуждения, една от злините на нашия век. От християнско гледище и в границите на християнския мир тия две области: нравствеността и политиката, ако не се сливат, трябва да бъдат най-тясно свързани помежду си.»

Рус. философ Соловьев

След 2000 години, ний, Християни божем, не се отличаваме с нищо почти от тия, които Го разпънаха. Те направиха това само веднъж, а ний Го разпъваме всеки ден: с всяка неправда, жестокост или лъжа, която правим или участваме, ний отново забиваме гвоздеите в священото Му тяло. И виждаме вече до какво положение стигнахме...

Който и да си, който четеш тия редове, ако в тебе е останало поне искрица от човешко съзнание, обещавай пред себе си да престанеш да вършиш неправди, лъжи и жестокости; потърси Народните Будители и им подай ръка за взаимна работа, защото жетвата е много и работници са нужни.

А времето иде, близо е вече, когато Любов ще зацари – *Любов със Светлина, Светлина с Мир, Мир с Радост!* Будни бъдете – хлопайте, и ще ви се отвори, искайте – и ще ви се даде!

Времето, когато добрите хора, мъже и жени, от всички съсловия, партии и среди, ще си подадат ръка, ще вземат управата на тая страна и ще покажат на останалите, че не законите са лоши и че не с трупание на нови и нови ще се оправи страната ни, а със свестни и **безкористни работници**, които имат **свещени** идеали и са готови да посветят живота си за тяхното реализиране – е наближило.

Един е основният закон, без който всички други губят смисъл: обичта към себеподобния – **да правиш само това, което би искал на тебе да правят.**

Бъдещето е на тия, които са го разбрали и го прилагат в живота си. Затова утрешният ден е нашият, той иде неминуемо и няма сила, която може да го забави!

Събудени! Будни бъдете, работете и се гответе да посрещнете изгрева на новия ред в България!

От редакцията на библиотека «Народни Будители» (Н. Б.)

НАРОДНИ БУДИТЕЛИ (Н. Б.) (Основни статuti)

1. Народни Будители (Н. Б.) е братство от човеци, без оглед на пол и народност, които, като **признават Върховната Правда**, чрез безкористен живот **прилагат Истината**, която е достъпна като най-висш идеал, за да помогнат на своя народ да добие повече светлина в ума, мир в душата, изгодни условия за труд и живот в страната си.

2. Където и да бъде, в каквото и да е общество, предприятие, партия, учреждение, в каквото и дело да участвува Народният Будител, той винаги помни своето предназначение: **да помогне за реализиране Върховната Правда между хората** – и се старае да бъде неин, макар и най-малък, служител.

3. Народен Будител (Н. Б.) може да бъде всеки, който разбира горната цел; намира в себе си достатъчно сили, за да я прояви, макар и в най-малка

форма, и има **безкористно желание** да помогне на своя народ с всички средства, които му дават условията и законите на страната и неговата собствена, любов към Братята чловеци.

4. Приемането на всеки нов член-брат става под моралната гаранция и препоръка на двама по-стари членове и след даване пред всички братя следното обещание:

«Обещавам се пред себе си, моите Братя и висшата Правда, в крайното тържество на която вярвам, от днес нататък да вложa всички свои сили **в безкористна работа за моя народ, като го будя за всичко добро** и му помагам както и с каквото мога.»

5. Вътрешният ред и методи на работа се определят в духа на горните статuti от групите и техните ръководители.

Общото направление се ръководи от Събора на Народните Будители (С. Н. Б.) и от старшите братя (С. Б. Н. Б.)

Времето на добрите хора иде – будни бъдете!

Любов със Светлина, Светлина с Мир, Мир с Радост!

За повече сведения се отнесете до Централата Народни Будители (Ц. Н. Б.), булевард «Тотлебен» № 22, София, или до ръководителите на Народните Будители (Р. Н. Б.) във вашето село или град.

Ръководители в.....

Г-н.....ул.....№.....

Г-жа ул.....№

(На задната корица на книгата «Възкресение».)

Библиотека «Народни Будители» («БиНаБу») излиза периодично.

Всичко относно библиотеката се адресира до г-н Минчо Сотиров, запасен полковник – ул. «Цар Симеон» № 27 – Бургас

Други запитвания или сведения да се отправят до централата на «Народни Будители» – бул. «Тотлебен» № 22 – София.

Вторият номер от същата библиотека под заглавие «Живата вода в България» с мненията и късата биография на съвременните «Народни Будители», ще излезе наскоро.

Химнът на «Народните Будители» е турен под печат.

Поръчки на същия адрес.

Постъпили суми за образуване на фонд «Народни Будители» (Ф. Н. Б.):

От Х. лева 1000.-

От Алфиери Бертоли лева 100.-

От един брат лева 100.-

От една сказка остатък лева 20.-

Цена 5 лева за в полза (Ф. Н. Б.)

Любомир Лулчев

I. Творчество:

Мистични съчинения

II.

Кръстопът

(Майн-Ру*. *Кръстопът*. София: Печатница «Венера», ул. «Позитано» № 3, 1932. – 32 с.)

ПРЕДИСЛОВИЕ

«Пътят става ясен при светлината; жаждата се утолява при водата, а гладът – с храната.»

Учителят

*Жаден дойдох до градината на Учителя, събух се при вратата ѝ и запи-
тах:*

– Мога ли да вляза?

И нямаше отговор.

*Но светлината заблестя, дърветата като че порастоха, плодовете ста-
наха сякаш по-големи, тих ветрец ги разклати.*

И пошушна у мен:

– Пристъпи и яж!

Пристъпих, ядох – и оживях.

И каза ми се:

– Вземи и разнеси!

*Грабнах няколко – безбройни бяха плодовете и малки шепите ми – и изля-
зох вън.*

Тях ви поднасям.

*А който иска повече, нека иде в градината на **Учителя**.*

*Но там влизат само жадните за Истината – и тия, които знаят да се
събуват пред прага ѝ!...*

* Майн Ру – псевдоним на Любомир Лулчев. (бел. на съставителя на «Изгревът»
Вергилий Кръстев.

КРЪСТОПЪТ

НА ПЛАНИНАТА

ПРИ ИЗВОРА

Насядаха *учениците* до обкичения с бял кварц извор, водата от който се струеше през белоснежен чучур – две мраморни шепи, допрени една до друга, из които кристалните струи преливаха.

Учителят се качи на високия камък, където седаше обикновено.

Върховете на планината се вдигаха от всички страни. Реката тихо, като далечна песен, шумеше едвам. Слънцето току-що бе се дигнало над каменистите зъбери. Лъхаше дъх на преснота и живот.

Стотици хора бяха – а като да бе празно мястото съвсем.

И изведнъж в това мълчание се разнесе гласът на *Учителя* – тих, ритмичен, странен – като че ли не човек говореше, а ехото на планините бе събрало думите на вековете – и ги шепнеше гласно сега...

– Дойдохте при извора, защото сте жадни. Вървите подире ми, защото сте гладни. А хлябът е един: *Словото на Вишния*.

Жадувате за много – но търсете първом Истината – и тогава всички други блага.

Защото без Истината придобитото иде и си отива, а с Истината придобитото никога се не губи!

Ще кажете ли: да придобием богатство и живеем, че после ще служим Богу?

Да роди ли и отгледа майката деца – че тогава да се учи как трябва да ги отгледва?

Първом да има книги и знание ли е потребно човеку – или да придобие светъл ум, да стане негов господар – и после да търси всичкото останало?

Казвам: Търсете първом Истината!

Бъдете или слуги, или господари.

Да си господар, значи да възвърнеш ограбеното на своите слуги; да си слуга – да поправиш погрешките си спрямо другите!

Погледнете извора – колко е красив, окичен със скъпи нанизи, взети от недрата на планините! – Но от всичко по-скъпа е водата, която изтича от него. Водата – това е животът вътре; живата вода, която осмисля всички камъни тук. Без нея те са само стара сграда – възпоменание на нещо минало...

А вие сте щерни, пълни с вода: пълнят ви – и ви празнят. Вие наричате това: Живот, Знание, Изкуство, Философия, Наука, Култура... Но това е знание на щерните, държава на щерните, философия на щерните. А има живот на Извора, Знание на Извора, Царство на Вечния Извор...

Сега живите извори трябва да текат. Това е Божественото, което ний търсим. Това е Божественото, което ний говорим!

В истинския живот Божествените неща не остаряват. Там скърби, страдания и болести няма.

Всичкото Божие величие се намира в Новия Живот!

А животът е по-силен от смъртта: приближете се с вяра към нея и похлопайте без страх на вратата ѝ. И ще вдигне тя своето тежко було – и зад него ще видите отново безкрайния поток на живота – на вечния живот!

Отворете очите си за Светлината; умовете си – за Мъдростта, сърцата си – за Любовта, душите си – за Истината, и духа си – за Божествения Дух.

Корица на книгата «Кръстопът» от Любомир Лулчев, изд. 1932 г.

Отворете се за доброто и го поканете да направи жилище във вас. Пови-
кайте вярата – вярата е връзка с реалното, с Първото Начало – и тогава ще
влезете в истинския живот.

Догдето растението се не свърже със земята, то няма сили. И вие, дока-
то се не свържете с въздуха, слънцето и дъжда – няма да можете да черпите
сили, да намерите Бога.

А какво е Бог?

– Този, Който е бил преди мене, преди аз да съм бил, Той е бил – то-
ва е Бог!

– Къде е Господ? – Там, където аз не съм бил.

– Где ще Го намеря? – Там, където всякога съм бил!

Първият, Който ни е събудил за живота, Който ни е създал живота, Този
Първият, Който е създал всичко зарад нас – това е Бог.

Но казват някои: «Не сме го видели.»

Отвори си очите – и ще видиш Истината; измий си очите – и ще видиш
Светлината.

Оттук вие ще идете в света, за да покажете какво сте научили.

Ако вие занесете светлината, разбрали сте Истината. Ако я предадете
на хората – ще издържите изпита.

Ще станете слуги. Всички слуги са верующи, а господарите – безверни-
ци: те сами са си богове...

И тогава – защо са господарите в света?

– За да има на кого да проповядвате Истината – и да има добри бъдещи
слуги!

А защо да бъдете слуги?

– Защото от слугите излизат най-добри господари...

СФИНКСЪТ

Слуги или господари, вие ще срещнете един ден Сфинкса. И той ще ви
зададе своите въпроси. И ако отговорите, ще имате всичките блага на небето и
земята. Но ако не можете – той ще сложи тежката си лапа върху ви.

И напразно сте ме слушали тогава!

Всяко начало на работа носи в себе и картината на своя край – краят
реализира възможностите: по плода човеците разбират стойността на ра-
ботата, знанието на градинаря, качествата на дървото.

Много са нещата, които ни заобикалят – и зад всяко от тях стои и по едно
съзнание, по едно същество, което работи заедно с вас. И вие, и те невидимо,
но заедно, тегнете върху везните на действителността; сложен е светът за ра-
зумните и прост е – за простите. Мълчалива и загадъчна е природата за нера-
зумните, но на разумните тя разтваря дори недрата си. С образи и символи
пише тя всеки ден Великата Книга на Живота, книга на тайни и загадки... – за
неграмотните.

И тъй, ще ви срещне Съдбата, миналото, любознанието, стремежът, жаж-
дата, сиреч – Сфинксът, и ще ви запита. Какво ще му отговорите?

Когато пилето излиза из своята черупка, то минава през мъчението: до-
като пробие черупката – границата между два свята! Тогава миговете се виж-
дат векове, защото интензивността, с която се движат нещата в съзнанието,
определя дължината на времето. И в минута може да се преживее съдържани-
ето на години, и в чувства, и в мисли...

И тъй – нека счупим черупките!

ЩО Е СФИНКСЪТ?

Човек, който се излюпва от звяра – едва-що показал главата си: още облечен в тялото зверско, човек наднича вече в света, в своя си свят!

Главата му е само едва освободена – и мисли човек право, а действа криво.

Затова се родихте на земята – да се освободите от влиянието на звяра! И когато се съблечете от него, Вселената ще ви проговори, превръзката от очите ви ще падне и символите ще ви поднесат своето съдържание.

А сега викайте към небето всеки ден, поднасяте молитвите свои. Но не чуят ги там – и мътилка се вдига в душата ви, от тъмни мисли и лоши чувства, негодува нещо у вас, злослови... – това е той – господарят, звярът.

Умен е този господар: като змия ви е опасал. Диктува – и вие слушате. И от всичките времена, всичките адепти търсят разгадката на Сфинкса. Намерили се тя – и пътят на освобождението ще се открие.

А аз ви казвам пътя – и ключа ви давам: Който повярва в Първопричината и се възроди – той ще се излюпи от тялото на звяра, ще се отърси от животинското минало!

С борба ли? С изтезание на тялото ли? С поклони и тамяни ли? Истина ви казвам – не!

Живата разумна природа днес не допуска саморазправа – воюването в нея е абсолютно изключено. Тя казва: във всяко същество се крие нещо по-високо от всяко оръжие, по-силно от всяко насилие. Кое?

– Разумното Божествено Начало!

Сега на вас казвам: развърнете крилата на това Начало у вас, дайте му път да се прояви – и ще паднат веригите, мъките ще станат спомени и препятствията – детски играчки!

Приближете се до вашата майка, Природата, като нейни умни деца, и ще видите, че по-мека от нея няма, но и по-строга няма! По-чувствителна няма, но и по-безчувствена няма. Тя говори на всички езици, разбира всички същества. Но тя има и свой език. И когато ви извика да ви гости – тя говори на вашия език. Но когато вие отидете при нея, на нейния език ще ѝ говорите – инак глуха ще бъде тя!

А на гости можеш да отидеш само когато си направил погрешка. И ще ти дойдат на гости само когато си направил някакво добро.

И тъй, когато се молиш Богу, то значи – на гости при Него отиваш. Само когато си направил погрешка, имаш право да разговаряш с Него. А направите ли добро – тия, на които си сторил доброто, ще идат при Него, а не ти. За доброто ще говорят те, а за злото – ти сам, – и за доброто, което тебе са сторили!

Защото казвам ви: да живееш, то е да изправяш погрешки! От качване по върховете и слизането в долините се добива знанието. И всяка култура, която възхожда, ще залезе. И на залез със себе знанието ще носи – за другата, която иде след нея.

Днес хората търсят Любовта – и Христа – чак в Палестина.

И мнозина по стъпките Му минават.

И сочат:

– Тук бе някога! Тук е гледал – и там стоял! Тук е въздишал за храма, там е плакал за децата израилеви...

Но сега Го няма ни тук, ни там... Един е Христос. И който Го търси с всичкото си същество, ще Го намери – навсякъде е Той – и в тебе самия!

Един е и пътят към *Него* – приложеното Слово в живота ни!

А словото на Любовта е в лъчите на изгряващото слънце; и в разцъфтяващия цвят, и в капката водица, която носи живот за жадния.

И гдето има усмивка и Свобода, Истина и радост, кротост и милосърдие – Христос е това!

Гдето сълзите спират, Надеждата пристъпя, а умът, хванал волята за ръка, казва: «Напред – доброто е, което иде» – Христос е това!

Когато болките някъде затихват; когато веригите се разкъсват без звън излишен; когато в дъното на душите, всред мрака някъде се палва светилце; когато в тъмното небе на бурната нощ за моряка блесне звезда – Христос е това! – Великата Любов, която наднича през далечината и бди над всичко...

И вие я знаете, защото нейни чада сте – и синове човешки.

Казвам ви: Пазете, не убивайте вашите мисли! Свещено пазете вашите чувства! За нищо не разменяйте вашите идеи!

Да се облечеш в скъпа премяна – много е нужно; да имаш дворци и богатства – мнозина трябва да работят за теб; да имаш много приятели – трябва да даваш надежда за нещо или да раздаваш нещо; но да мислиш хубаво и да чувствуваш благородно – какво ти струва?

Отблъснете вълните на чуждата мисъл и, като самовластни царе, отворете вратите на душите си за най-висшата идея; очите си – за най-красивата светлина, ушите си – за най-хармоничната музика; устата си – да изречете най-благата дума!

Слуги станете на най-красивата идея, на най-възвишеното чувство – и царе ще бъдете на земята! Всяка идея има своето време на въплотение – и който знае да чака, ще дочака! Ако тогава тялото си отгледаш здраво и силно – цялата природа ще ти съдействува. Ако въздигнеш своите чувства и сърце, цялата природа е на твоята страна; ако отвориш ума си за светлината и духа си – за Духа на вечността, цялата природа е в твоя услуга.

И всичко това е крачка напред.

Но който не съзнава, че носи Вечната Искра в себе – той спи още, макар да мисли, че работи в света!

А който вижда – вижда!

И казвам ви: Ако можете да видите – и през очите на звяра пак Бог наднича! Но виждат Го само тия, които преодоляват мъчнотиите – там дават сила – и всичко им помага.

И вие сега сте в най-добрите условия – най-мъчните, – но гдето няма мъчнотии, там деца поставят.

А вие порастохте вече – и пак деца сте, защото мнозина още търсите лесния път – а най-тежкият е той!

И казвате: няма случайност – и спирате там.

Но ако няма случайност, има друга воля: зад волята – разум; зад разума – цел. И когато не разбират това, идат страдания, болести и самата смърт – и техния език разбират всички! Защото великата майка, природата, туря на работа всички – опитва ви тя! И последната дума е нейна. И ако искате да върви тя с вас – по законите ѝ вървете вий самите.

Едни чрез ума си, други чрез сърцето, трети чрез волята надничат в нейните чертози. Но тя е у вас – и вие сте в нея.

Затова казвам ви: градете в себе [си], реализирайте доброто, творете характера си!

И вечер, когато стихнат бурите на деня и пристъпи нощта на пръсти, прегледай живота си през целия ден и виж какво придоби и какво изгуби. И ако сте направили погрешка, идете на гости при Великия Извор – и пийте от неговите ясни струи!

И там, в зорите на деня, ще ви разкрият цената и силата и дълбоката наука на сълзите, извикани от вашата погрешка ...

Ще ви покажат дървета, отрупани с плод, поливани със сълзите на хора. И ще ти откъснат и дадат плод и на тебе – и други да ще ти, за да отнесеш на тия, които си разплакал...

Защото всички, които са завършили пътя си, плакали са – и вие ще плачете!

Защото плодовете от градината на живота растат от вашите сълзи: всички страдания и скърби дават плодове.

Зная, потръпват мнозина пред мисълта за страдания – но те пътища са към висините на човешките стремежи.

И тъй, освободете се от звяра! Умът ви е вече свободен, остават сърцето и волята още: само главата на Сфинкса е човешка!

Турете ума си да прави път на сърцето, а сърцето – пътя на волята!

Хвърляйте скърбите си като роса по нивите си, а радостите донесете в домовете – и пътят ще ви отведе при този, когото търсите.

И когато го намерите, не му говорете за вашите погрешки, а доброто му покажете – вашето най-малко добро!

При извора пийте, ако горите от жажда – а после ще има вода да измиете и праха от тежкия път на живота!

Оставете злото да върви по своя друм, но придружете доброто в неговия – и тогава заедно ще занесете радостите на душите, които чакат...

И не казвам да рушите старото – нека живее с новото: бащата – при сина – но бащата да не умира! И дъщерята – при майката – но майката да не умира! И тогава гении ще се раждат: съвокупност от хиляди души, отиващи по един път – мнозина ще работят, но един ще носи светлината. Него хората ще кичат с имена и слава; нему ще въздават спомени и почит!

Работете и вие – и при вашата воля други воли ще дойдат, и при вашия ум други умове ще се приложат – и тогава и Този, за Когото вий живеете, ще ви помогне, защото Той винаги помага на верните деца, които носят Неговата мисъл, живеят с Неговото Слово и изпълняват Неговата воля.

И плачете понякога – сълзите Христови спасиха остатъка от еврейския народ; събудиха душите – капки от жива вода бяха те!

Аз не искам сълзите ви да паднат на суха земя, нито на камък, но да паднат на такава земя, на която да принесат своя плод.

И работете върху себе си, изчистете тялото, сърцето и ума – три царства са това, отдавна те чакат своите разумни царе! А което ви е дадено, няма кой да ви го вземе – всичките бисери, които оплаквате отпосле, вие сами хвърляхте в калта!

Със сила човек се е родил. И доброто с него е било, защото, ако грехът е негово наследство, и доброто е също – и преди това!

В доброто всичко расте, цъфти, върже плод и зрее – а в злото и смисълът на живота се губи!

И тъй, казвам ви: Добри бъдете, за да ви е тялото здраво и светъл умът, чисто сърцето – за да любите.

Защото само който люби, ще живее. А който живее, ще познае Мъдростта.

Мъдростта ще донесе светлината и Истината. А истината – простор, широта и свобода в живота. И правда. А правдата – равновесието.

И тъй, започнете с най-малкото добро – турете начало!

Съблечете дрехите на звяра. И когато излезете от тях, ще ви посочат и ще кажат:

– Ето Човекът!

А вие ще знаете: Любовта ви роди – и това ще е Ден *първи*!

ПРИ ЕЗЕРОТО МАХАБУР

Огнени пламъци съединиха през нощта небето със земята и ураган помете мъглите, облаците и дъжда, заедно с няколко шатри на ученици.

Въздухът като че ли гореше и планините ехтяха от болка.

Шумяха водите на езерата, прелели своите брегове...

Но на сутринта небето се отвори. Хиляди образи на слънцето надникнаха във водните капки, обнизали тревите – и те блестяха като скъпи брилянти. По върховете спираха облаци за малко – и тичаха отново, гонени от силен вятър. Но долу бе тихо – и дъх на сила и чистота лъхаше отвред.

Край сините води на езерото, в което се оглеждаха небето и канарите, насядаха всички. И Учителят започна своето слово – реч тиха – и все пак достигаща и до най-далечните:

– На земята, когато живите заминават, умират, голяма е скръбта.

И когато се завръщат, оживяват отново, радостта е още по-голяма. И вие дойдохте, оживяхте и радост донесохте, но още по-добре ще е, ако не умирате.

А не умират чистите. И вам казвам: чисти бъдете и вътре, и вън!

Здравият е чист; нечистотата е сянка на смъртта – с всяка нейна крачка пристъпя и тя: предвестник, неин близък с невинен вид, който влиза леко – и излиза заедно с трупа.

Измий и шепите си първом, и тогава посягай да пиеш вода от извора, защото, ако ръцете ти са нечисти, напразно си жадувал.

Изчисти и мисълта си, за да разбереш Истината, извор и източник на най-ценното: живота! Без това – напразно си търсил!

Зная – ще кажете: тежък е животът! Но нима това е животът, който ви тежи? А помните ли колко той беше лек, когато светлината беше вашата храна?

Очите ви само знаят сега това изкуство, забравено от вас...

И тъй, мислете за Този, Когото обичате, в Който живеете и Който във вас живее – и от Когото животът изтича.

И вървете без страх: страхът сочи мястото, където сте се отделили от Пътя. А разумният от нищо се не страхува, но и Пътя не напуска.

При него иде знанието и остава, а при другите иде и си отива: днес – знанието, утре – изкуството, после – богатството, силата... – и всеки ден времето обръща листовите на своята книга – и отнася нещо със себе [си]...

Една мисъл му остава само най-после: «Богат бях – и последен сиромас съм сега ...»

Ще речете – защо са тогава мисълта, чувствата и волята човеку, ако краят е такъв?

Но казвам ви: ако вашата мисъл е права, слънцето ще грее на вашето чело и ако сърцето ви е благородно – звездите ще бъдат в очите ви!

И ще ви сложат трапеза от въздух и вода, хляб и светлина – но вий учете. Защото за това дойдохте на земята! Погледнете само каква огромна книга е разтворена пред вас. Колко листа разгърнахте от нея? Какво прочетохте? Когато стояхме на високия връх, чухте ли думите, словата на планината разбрахте ли?

– «Този, който пита – по питането се познава какъв е. И този, който отговаря – по отговора!

Всеки живот, в който няма Любов – не е живот.

И всяка Мъдрост, в която няма светлина – не е мъдрост.

И светлина без мъдрост – не е светлина.

Истината е мярка на свободата. И свободата без Истината не е Свобода.

Силно е не голямото, а Разумното.

Знание не е това, което знаеш, а което приложиш: за тия, които са готови, всичко е възможно.

Вложете вашите мисли в живота – и ако дадат плодове, прави са!»

– Чухте ли? А вие казвате: шуми вятърът, плискат водите и облаци се носят... И така е...

И вървите вие, като кораб в морето, грамадното море, където бурите шетат и големите вълни на нещастия, страдания, мъчности ви клатят на всички страни. Но те отвън ще бъдат, а вътре разум и мир ще има.

И най-малкият отвор е опасен: хлуят водите и носят смърт със себе [си]! Така влизат и нечистите мисли у вас.

И тогава и сами вий нечистота разнасяте.

Чисти бъдете: чисто тяло, светъл ум, сърце топло!

Тогава ще кажете слово – и ще стане. Каза някога Мойсей дума – и стана.

Удари канарата – и протече вода. Каза – и манна браха в пустинята!

И Христос каза – и стихна вятърът. Каза – и прогледна слепецът.

Каза – и възкръсна Лазар!

Защото думите им бяха пълни със сила.

А силата иде от чистите уста, любящото сърце и светлия ум!

Чисти бъдете в живота!

А животът що е? – Безкраен копнеж.

Роденото дете иска, големият чувствава и търси, а още по-големият мисли и учи – и пак търси.

Вам казвам: Служете с любов, за да станете чисти!

И обичайте другите – то е да се разтоваряте от непотребен товар, който носите на гърба си. И себе си почитайте, за да схванете смисъла на живота – почита се само красивото, умното, доброто.

И ако в себе си видиш това, а после в другите – възвишеното, благородното свое – и в тях, ти си ги обикнал вече. Защото бащата обича сина заради почитта към себе – почитта става обич!

Какво нещо е обич тогава? – Да виждаш себе си в другите.

Що е почит? – Да съзнаваш достойнствата си като човек.

Що е служене тогава? – Да съзнаваш, че всичко иде от Любовта и няма равно ней! Кажеш ли, че за Любовта всичко е възможно – ти и ще бъдеш готов на всичко.

Тогава някой ще запита:

– Може ли да носиш земята на гърба си?

– Аз и сега я нося!

– Ами слънчевата система?

– Нея отдавна нося!

– Ами вселената можеш ли да носиш?

– Аз съм господар на вселената!

Човекът на дребните идеи ще каже: безумие е това! Но за разумния човек от главата до петите е цяла вселена: неговото тяло – той носи вселената със себе [си].

А днес хората са се спрели: една крачка ги само дели от Новото.

Казвам: Направете последната крачка към Новото!

Защото по стария път ви чакат смърт и хоругви, и песни на свещеници. И прослава в надгробни речи за големи заслуги...

– Да, на всички служил – освен на Любовта!

А тоз, който е служил на Любовта – той не умира!

И казвам ви, не нова заповед, а прибавям:

– Това е живот вечен: да познаеш Любовта – и да ѝ служиш!

Но ако момъкът захвърли работата, защото е обикнал момата и иска да ѝ служи; и ако момата захвърли работата и се оглежда и кичи, защото е обикнала момъка и иска да му служи – не са разбрали закона!

Чистотата е, която се обича!

А когато отидете при свещения Извор на Вечния Живот – напълнете шепите си и ги изпийте до капка!

Зная – ще се усмихнат съвременните хора, обичат да се смеят те, когато се говори за святи и чисти неща...

Но зная и кога стават сериозни: когато дойдат страданията и мъките, когато ги качат на въжето, когато свещеникът започне своята отходна молитва – сериозни са тогава, и поглеждат и викат към висинето...

Който не живее в чистота, затъмня небето си, както облаците – слънцето.

Ако е тъмно, научи се да служиш на Любовта, да почиташ себе [си] и да обичаш другите – и ще се изясни.

И на ваш език казвам:

– Служи на Духа си, който те ръководи!

– Почитай душата си, която носи всичко ценно в себе [си]!

– Обичай тялото си и всички същества, които ти служат, заради великата идея, която живее в тебе!

Служите ли – всичко около вас ще бъде живо: и вълните ще ви слушат, и канарите ще се местят по вашите думи!

Чистият ще стане свят, а свѐтият ще служи.

А при служащия иде Любовта – и го учи.

И казвам ви: Само който учи, ще придобие свободата си!

И тъй, който е започнал с чистотата, крачка напред е направил в нормалния път на живота.

Казвам: Будните да имат една норма и мярка – чистотата!

Възлюбете я, както момъкът – момата! Ставайте сутрина с мисълта за нея – и заспивайте вечер с радостта от нея!

Чистотата да бъде възлюблена на всеки мъж и възлюблен на всяка жена. Чистотата е път към щастието, майка на здравето – самият живот!

Зная, ще кажете сега: «Защо да се женим тогава!»

Но и аз ви казвам: Ако се свързвате без Любов, несчастни ще бъдете.

С Любовта и робът е свободен, без Любовта и господарят е най-голям роб.

На ваш език казвам: Любовта осветява всичко – в нея всичко става чисто, светло, възвишено. Но за любовта говоря – а не за желанията на животните, чиито роби виждам мнозина между хората...

И ако някой ми казва: «Не искам да се женя», разбирам: ако пътникът минава край много извори и не пие от тях – нечисти са те!

А аз ви казвам: Оженете се за Чистотата, защото който се не ожени за чистотата, вдовец е.

И който сам, без любовта, иска да се жени – сам се осъжда на смърт.

И пак ви казвам: Който се жени на земята, във физически смисъл, той умира. Но който се жени за чистотата, не умира, защото Тя поддържа живота.

Създайте си чисти образи в света на Чистотата; отгледайте красиви цветя в градината на душата ви! Пуснете света във вашия ум, пременен с най-хубавите си дрехи!

Рекат ли ми, че някой плаче, казвам: вѐн дъжд вали!

И ако ми кажат, че някой е радостен, разбирам: слънцето е изгряло за този човек и цветята в неговата градина цъфтят и благоухаят.

Кажат ли ми, че някой е набил жена си – разбирам, че в тоя дом вършеят жито, за да го приберат в хамбара!

Пазете и вие в умовете си и душите си чисти картини и светли образи!

Но помнете: без дрехи не може, но дрехите не правят човека!

Хубавите дрехи имат цена, когато са облечени от умен човек.

При чистия идат светлината, знанието, силата и свободата – чисти бъдете!

Когато слизате отгоре, ще има служене, почит и обич; качвате ли се от-долу нагоре – прибавете чистота, святост и Любов!

И тъй, днес бяхте на трапезата на Чистотата, но внимавайте – ни една троха да не падне на земята! Съберете всичкия хляб и когото срещнете – раздайте!

И ако ви питат:

– Какви са вашите идеи?

Кажете:

– Чисти бъдете!

– И вашето верую?

– *Чистота!*

Някога учителите влизаха с пръчка при децата – и вие още се плашите по стар спомен. Но аз без тояга и без пръчка влизам при вас.

И тъй, пишете сега във вашето съзнание:

– *Абсолютна чистота!*

КЛЮЧЪТ НА ЖИВОТА

Вървеше бързо *Учителят* през долини и върхове, рекички и камъни.

Тичаха учениците, протегнали шии, да не изпуснат нито дума.

Силният вятър грабнеше и отнасяше понякога словата възбог, в голямата пустиня на Планината.

И питаха се тогава учениците един друг за отлитналите думи – и тичаха пак, защото изворът изливаше нови...

... Казвам ви: Ако не приложите Любовта, напразно ще прилагате всичко друго! Култура без Любов е живот без слънце.

Горчива е вашата наука, но казвате: плодовете ѝ са сладки.

А аз ви говоря наука, на която и корените, и плодовете са сладки! Там младите са семе и старите – плод.

Истина ви казвам: Най-малката трошица от трапезата на Любовта струва повече от гощавките на всичките земни царе!

Любовта дава живота, Мъдростта – светлината, Истината – свободата, но щастие без Любов няма нито на небето, нито на земята.

Любовта в света е само отражение и мираж; за сърцето любовта е като виното – опива; в ума е сила, като бурята – носи; в душата – принцип, като светлината – прозрява невидимото; а за духа – начало – твори: ражда живота – свързва всичко в света!

Без нея всякъде е само едно: скръб, страдания и смърт.

Защото в градините на удоволствията най-често растат дърветата на скърбите и смъртта...

Като деца вие искате сега всичко, но като баща ще ви дам само което е нужно. И ще слушате, защото какво е училището без учител? Кой ще ви освободи от заблуденията?

А който ви освобождава, е по-силен от вас, защото само свободният може да освобождава.

А онзи, който търси – няма. Който търси, не е намерил, а като не е намерил – не може и да дава. Не се лъжете: където е желанието ти, и ти сам си там!

И ако лошият човек прави малкото добро, което може – той е добър човек. И ако добрият не прави доброто, което може – той не е добър!

Но и добрият, и лошият са еднакви, когато искат да избавят живота си – а след това вече лошият става лош и добрият – добър.

И когато бягат – и лошият хвърля своите съкровища, и добрият – своите: другите ги вземат и на двамата!

Но и добрият се връща да прибере своите ценности, и лошият – своите съкровища...

Никой не живее за себе си и никой не умира за себе си.

А някои – аз виждам – не могат и да умрат, защото нито са живели даже.

Казвам ви, научете се да си ходите на гости сами на себе си, защото това, което наричате «аз» – вашето тяло, – е само къщата, в която живеете.

Не искам да ви съдя, но ако вие страдате – съдят ви вече!

Знайте – силен е онзи, който може да прилага: разбраното слово е посята дума! А когато свърши ледът, помнете – идва водата.

За умния всичко е живо. Зад органическия процес седи логическият, защото зад живота седи разумното. Кое е органически свързано, то може да бъде и логически доказано.

Смъртта раздава всичко, а животът прибира. Страданието го очиства.

Ако страданието те облагородява, не е излишно, но излишните страдания не са потребни.

Ако взимате без мярка, злото иде: но ако давате без мярка – доброто ще дойде. Вложете доброто в света – и злото от само себе си ще си отиде.

И доход не да ви кажа какво сте сгрешили, а как да живеете. Защото пътят на щастието и нещастieto е един! И ако издържате на доброто и скръбта еднакво – силни сте. Но помнете: само светлината разкрива нещата!

Най-хубавото, което може да направите в света, е да обичате. Но не бъдете като мен, а като себе си. Защото праведният работи, труди се обикновеният човек, а грешният се мъчи!

В природата е всичко и близко, и далеч, но за слепия всичко е далеч – не бъдете слепи!

Ако искаш да измениш живота си – измени мисълта си! Пътят на страданието е пътят на героите, гениите, великите, защото всичко става добро за тях, които го чакат търпеливо!

Животът е най-хубавата песен за тях, които знаят да пеят. Доброто, което днес реализираш, е твое, то е основа на всичко. Но помни: чешмата не създава водата!

И знай – животът е безграничен, знанието – непостижимо. Живот не може да се краде, душата – продава, а духът – да става роб!

Закон има аз да бъда добър, но да бъдат *хората* добри – такъв закон няма. А който оре – знае защо оре.

Умният никога не бърза, а когато дойде святият, болният оздравява и сиромашът забогатява. Но помнете: душата не носи скъсаните дрехи на грешника.

Верни бъдете – не колко и как се молите, а какво вършите!

Живот без любов няма.

И животът е мярка на Любовта, и Любовта е мярка на живота.

Който греши – губи, който страда – печели. Дойдат ли страданията, радвайте се: наместват счупеното. Ако си богат, отвори кесията; ако си беден – иди да помагаш!

Казвате: тежък е животът – но това е животинският живот, затова е тежък. А който поставя окови, нека помни, че подготвя и неизбежно тържество: моментът, когато в името на човешината ще ги свалят!

Мислите ли, че ако змията яде опашката си, ще се нахрани и порасте? Истина ви казвам, че и злото е така, защото е безплодно. То нищо не ражда, но търси спящите и ги обира.

И злото, и доброто са въвн от вас, но вие можете да бъдете и с едното, и с другото.

Не питайте ги откъде идат, а какво ви носят. И ако доброто ви носи страданието, вземете го от ръцете му; но ако злото ви носи удоволствието, отвърнете си погледа и го оставете да отмине. Защото огънят гори само тленното. А ако не нагреят – могат ли кова желязото?

И вие при огъня идете, до най-силния огън, за да видите какво сте.

И нищо от това, че не сте каквото искате – достатъчно е, ако сте разбрали какво искате! Защото мнозина хлопате и не знаете защо.

И мнозина сте намерили отдавна – и още търсите...

А зная и такива, които търсят това, което никога няма да намерят: своето щастие – защото родени щастливи ги виждам, а те го търсят отново. А щастие то е само едно!

А сега да ви кажа кои са благословените в *Новото*:

Благословени здравите, защото са наследници на живота.

Благословени любящите, защото те са познали смисъла на живота.

Благословени тия, които ги чакат при вратата, когато идат.

Благословени силните и знающите, че могат да помагат и прилагат.

Благословени живите, защото имат ключа на всички небеса!

Благословени разумните, защото сеят, раждат и отглеждат.

Благословени жадните, защото ще пият – и на други вода ще отнесат.

Благословени сиромасите, защото ще раздават богатства.

Благословени вървящите, защото ще стигнат.

Благословени свободните, защото са познали Истината.

Благословени невежите, защото ще прогледнат и ще видят Слънцето.

Благословени, които вървят със Светлината – и се не спъват по *Пътя*!

И на всички вас казвам: които не сте с *Новото*, което е дошло – със смъртта сте, която си отива!

Но не бойте се: Животът и от пещта ще ви извади, накичи пак с всичко, което имате – и ще ви изпрати да служите отново!

Любомир Лулчев

I. Творчество:

Мистични съчинения

III.

Думите на

Видния Странник

Буди-Са

(Думите на Видния Странник Буди-Са. София:
Печатница «Нов живот». – 32 с.)

И слепите не виждат Слънцето,
но се ползват от него.

ВМЕСТО ПРЕДГОВОР

Веднъж при нас дойде един чуден странник и ни говори великолепно. Много слушахме и малко разбрахме, а още по-малко запомних. Но от това, което съм записал, може би не всичко да е записано както е казано, някъде да съм турил и мои слова вместо негови, а другаде да съм изопачил, без да ща, защото ушите ми са още доста стари, та новото мъчно чуват, па и ръцете ми са малко груби, та не могат всичко да пишат както трябва, затова вярвам – ще ме извините.

Пък и не е важно какво аз ви казвам, а Истината, която може да разберете.

ДУМИТЕ НА ВИДНИЯ СТРАННИК БУДИ-СА

Веднъж при нас дойде той. Ние го заобиколихме и запитяхме:

– Ти кой си и какво правиш?

А той отговори така:

– Кой съм, ще ме видите, а какво правя за себе си и със себе си – правя го и с другите хора. Когато дойде някой при мене и иска да пие, и има да ми дава – изпращам слугата си да го посрещне, почерпи и вземе каквото носи.

Когато аз имам да му давам, аз сам излизам и го почерпвам с най-хубавата вода. А когато нито имам да му давам, нито да вземам – подавам му една чиста чаша и му посочвам чушмата, сам да си гребне и пие.

Пък и вие, ако имате да вземате нещо, пратете слугите си; ако има нещо да давате – сами идете!

И ако прашате слугите си някъде, имате да вземате; ако излизате сам – има да давате; а ако не мърдате никъде – свободни сте.

Това са трите пътища, по които светът може да се оправи.

– Тъй ли? Че ний отдавна искаме това. Разправи ни тогава как ще стане.

– Добре, но това, което ще ви кажа, не е за силните, богатите и щастливите – те нека си се радват на своето богатство и щастие, – а за тия само, които искат да станат здрави, силни, щастливи и богати.

Помнете: ти не си пратен в света да разрешиш всичките противоречия. Ти си пратен да живееш. Ако научиш това, ти много ще придобиеш; ако не научиш това, много още ще скърбиш.

Не съжалявай за това, което си забравил, радвай се на това, което помниш!

Ако видиш, че грешникът греши – дошло е вече време за тебе да станеш праведен!

Мисли само за това, което носи живот в себе си.

За скъсаните дрипи не жали. Не дръж сметка за счупените стомни на своите съседи.

Не търси знание, което разстройва – то не е за тебе!

Знай, че пътищата на изгряващото и на залязващото слънце се различават.

Пътищата на младия и на стария, на добрия и на злия, на мъдрия и на невежия, на човеколюбивия и на насилника, на любящия и мразещия – тоже се различават.

Когато работиш, дръж ръцете си винаги спокойни.

Не изгасяй свещите на сърцето си, когато слънцето изгрява.

Не късай цветята, когато цъфтят.

Обичай Светлината и Свободен бъди!

– Вие сте слушали много хора, имайте търпение да изслушате и мен. Болката може да е много голяма, но лекът ѝ да струва петаче – стига да го намериш навреме и като го намериш – да го употребиш.

Сега на всяка крачка се срещат недоволни хора – всеки търси по нещо, чака нещо, надява се, че може да стане нещо. И с тая надежда живее. И това е хубаво – без надежда човек не би могъл да живее. Но всичкият въпрос е там – това, на което се надява, може ли да оправдае надеждите му?

Веднъж един човек обтегнал телено въже и минал по него от единия бряг на реката до другия, над самия водопад Ниагара; най-напред с върлина в ръка, после с един човек, качен на гърба му. Каченият на гърба на човека е вярвал в способностите на другия и затова се е решил. Акробатът пък е вярвал в своето изкуство и се е надявал на здравината на теленото въже, на което е стъпял.

Сега, и вие така минавате над водопада: качите се на гърба на някого, уж да ви пренесе, пък току видиш – или и двамата се съборите, когато не чакате, или въжето не издържи – скъса се!

Водопадът – това е животът; акробатът – това са тия, които признават за водачи; въжето – това са техните разбирания, убеждения, верую, мирогледи.

Всички те ви обещават много лесно и също така лесно забравят какво са обещали и правят тъкмо това, което не са харесвали в другите. Защо? Защото има нещо по-силно от тях, от техните желания, от техните думи, от техните на-

мерения. При това самите те са човеци с ум, сърце и воля – и тяло, което те или не познават добре, или не могат да използват разумно.

Защото ти можеш да имаш нужда непременно да отидеш в града, може да имаш и туй желание, но ако конят ти е дръглив и слаб, ако пътят е кален, ако каруцата ти е разхлопана и някое колело излезе по пътя или се счупи някоя ос, тогава?

Така са и тия, които уж ви водят, така сте и вие самите.

С объркани нишки не се тъче, с гнили дървета здрав мост не става, къща без основа не се гради.

Коя е основата?

Коя е основата на един дом? Може да има голяма земя и момъкът, и момата, и много говеда и овци, и хубава къща – но ако се не обичат, всичко е напусто! Това ще е търговия, а не женитба! И дом без обич се винаги разсипва. И село или държава без обич на хората помежду им – не оцелява.

Всеки, който живее, трябва да яде. Ако не яде – ще умре. А животът на всички е мил и затова той ще краде – и пак ще гледа да се нахрани. Затова и никому не трябва да се спира храната. А храна Бог е дал и има не само за вас, а и въвн изнасяте за другите. И ако някой гладува понякога, то е защото някой някъде е усвоил неговото или го е разпилял, или сам е преял.

Но как може да се тури ред някъде?

Трябва първо да имаш една основа. Коя е тя?

Казахме я – Обичта. Ако един човек рече, че едната му ръка не е негова и не иска да я храни и облича или захапне? Че кракът не е негов и не иска да го обува, или намуши – умен ли е?

Целият народ е такова тяло – един голям човек – и всеки човек е една клетка от него: всеки трябва да получи своето – и храница, и топлинка, за да бъде жив и да може да работи заедно с всичкото останало тяло. Всеки от вас има тяло и знае това – и за всяко нещо от него го боли – обича си го! Болката показва, че го обича – като претръпне, престане да обича, тогава все му е едно. Това е началото на смъртта.

Но в живия човек всяко нещо си е на своето място и всяко от тях е необходимо за живота на цялото.

Но във вашето тяло всяко нещо си знае и своята работа!

Главата помисля и избира храната, ръцете я поднасят на устата, устата я приготвя за стомаха, стомахът я поглъща, но не я задържа за себе си – отделя потребното от непотребното, което изпраща въвн, а другото разпраща по цялото тяло.

И през сърцето преминава всичката кръв, но то не я задържа за себе си; и белите дробове дишат не за себе си, а за цялото тяло. Ако стомахът престане да изпраща храната и я задържа за себе си, идва болест, задръстване. Ако сърцето или дробовете не работят добре, ако главата не мисли здраво, ако ръцете не служат добре – всичкото тяло страда.

И в голямото тяло – народа, – ако главата, ръцете, стомахът не работят добре, явяват се страданието, нещастията, болестите, катастрофите.

Кой е глава, кой е сърце – сами помислете!

Ако клетките на мозъка, на стомаха, на дробовете не са здрави, всички страдат от това. Ако сърцето е болно, тялото и да е здраво – отива си човек. Ако клетките на дробовете ги изяде туберкулозата, целият човек се стопява; ако клетките на ума не са здрави, целият човек може да пропадне. Ако клетките на стомаха не са здрави, и най-добрата храна не ни струва нищо и така си умира човек, ако ще и да има всичко в изобилие!

Такива клетки сме и ние самите – живи клетки в цялото.

Ако ний сме здрави, не е важно къде сме, на кое място и какво обществено положение заемаме – работата ще върви добре; но ако не сме, всичко е изгубено! Понякога човек пръста си навехне, а целия го втриса. Всеки е на своето място, само че трябва всеки да гледа да бъде здрав, да разбере каква му е работата и да я върши както трябва. Без това ще станем объркани конци, от които нищо не може да се тъче. Тоя дойде – оправя ни, оправя, пък колкото оправи, вземе го за себе си, а другото хвърли. Дойде други, оправя, оправя ни, оправя себе си и приятелите си. А тия, които чакат друг да ги оправи – никога няма да се оправят!

От криви тухли прави стени и хубаво здание не става.

Всеки себе си трябва да разбере и оправи: ако е болен – да види как ще оздравее, ако е нещастен – къде му е щастието, ако се надява на нещо – надеждата му оправдава ли се?

Ако ще гради, на канара ли гради – без това всичко ще рухне. Вместо здраве – само временно подобрение, а после – усложнение и смърт; вместо щастие – залъгалка; вместо оправдани надежди – разочарование; вместо канара – пясък – и къщата се събаря.

Какво трябва да се прави?

Проста работа.

Ако един човек е пил у един кръчмар и опитвал една бъчва с вино – напил се, направил пакости; пил от втора бъчва вино – напил се, правил пакости, бил се, затваряли го; пил от трета бъчва вино – счупили му главата; пил от четвърта бъчва, уж ново нещо – развалил му се стомахът, лежал болен с недели.

Питам, какъв смисъл има да отива пак в кръчмата, да опитва пак уж новите бъчви на кръчмаря?

Такива кръчми са и сегашният ви живот. Не е ли време да се разбере, че е по-добре да се пие това, което Господ е дал: бистра водица, та мирна главица?

С ходене по кръчми и пиене вино работите не се оправят. Но със здравето, с водицата, с мирната главица, с истината, с обичта, хората може помежду си да се разберат и да направят това, от което всички ще бъдат доволни. Защото истинско добро е само доброто за всички. Когато един прави добро за своите само – той е вълк, който радва вълчетата, но овцата плаче за отвлеченото агне.

Когато ние отвлечаме, радваме се, но когато ни отвлечат, крещим, плачем и негодуваме.

А законът е такъв: който отвлича – ще го отвлекат! Лъжецът намира по-голям лъжец, насилникът – по-голям насилник от себе си. И когато той победи, злото наместо да намалее, става по-голямо, защото по-големият насилник остава вместо победения по-малък. Ето защо е казано, че *зло със зло не се побеждава!*

Коя е основата на дома? – Обичта.

Коя е основата на всеки разумен живот? – Същата обич. Без обич в света стават само лошите работи. Може да казваш каквото искаш: интерес, право, закони – всичко това без любовта става зло!

Омръзнало на един човек да гледа стария си баща. Намислил веднъж да го вземе в един кош и да го захвърли някъде из полето, пък да става каквото ще. Намислено, сторено,

Взел той стареца на гърба – и хайде. Момченцето му тръгнало с него. Изнесъл го той на едно пусто място и там захвърлил. Тръгнали да се връщат.

– Татко – казало момченцето, – да вземем коша.

– Защо ти е?

– Ами аз тебе с какво ще изхвърля?

Спрял се селянинът, поразмислил се, потупал детенцето по бузите, пък се върнал, нарамил коша и отнесъл баща си обратно вкъщи.

И ние сега често искаме от нещо да се отървем: тоя бил нехранимайко, оня – непрокопсан... Но ако помислим само по-дълбоко, че и ние, при тия условия, можехме да се родим и да бъдем такива, че имаме нужда от помощ, да се опомним, от лекуване, за да оздравеем, от подпомагане, за да живеем – тогава?...

Човек за себе си много добре знае кое му трябва – само едно забравя за момент: че и другите са също тъй като него хора и те имат приблизително същите нужди и че и те искат за себе си туй, което и ти – за себе си. И ако ние помислехме за тях и техните нужди – по същия закон, като отражение в някакво огледало, и те ще замислят за нас и нашите нужди.

Каквото посееш, това и ще пожънеш. Това не е празна приказка, а закон, от хиляди години проверяван – една истина. А зад Истината винаги стои Природата. Не ѝ ли изпълним законите, знаете или не знаете – тя еднакво си прилага наказанието: болестите, нещастията, скърбите, катастрофите в нашия живот са все резултат от такива непослушания! Тя бие и мълчи – оставя сами да се досещаме.

А да се досетим, трябва да сме разумни. Разумен е тоя, който знае отгдето иде и къде отива, какво иска и как ще го постигне. – И като го пожелае и постигне, да е не само тъкмо както го е искал – а и по-хубаво!

Но разумният човек винаги иска и за себе си това, което иска и на всички околни.

Силата на човека седи в неговото добро сърце; в ума, който мисли и за другите както за себе си; във волята му, която отива в услуга да се реализира доброто за всички. Когато един човек прави едно добро, всички добри същества в света и слънцето са заедно с него. Слънцето грее на всички – и на зли, и на добри, но на злите омекотява злото, а добрите подхранва и засилва.

Лошото в света го има, защото мислим и вярваме в него.

В човека винаги има и нещо егоистично, животинско. Но както каруцарят кара коня, а не обратното, така и животинското не може да бъде оставено да ръководи човека. То е по-низше и се явява като зло, защото иска своето само.

Ако престанем да мислим за злото, то може би няма да престане да съществува, както и едно блато няма да пресъхне, ако излезнем от него. Но достатъчно е да излезнем, за да бъдем по-добре, отколкото сме били в неговата тиня, смрад и локви. А излезли веднъж – всякога може да подадем ръка на други, които искат да сторят това.

Човек, който върши зло, който мрази – и него мразят, и него дебнат, да му сторят същото. Но и обратният закон е също верен. Ако ти си се усмихнал на всички, ако си привързал раната, ако си нахранил гладния и напоил жадния – и на тебе ще сторят същото.

– Кога? – Когато не са ти платили нищо за услугата, когато ти нито си поискал, нито даже помислил за някаква отплата, когато си я правил.

Защото и гостилничарите хранят, но взимат пари. И лекарите лекуват, но им плащат! А за платеното веднъж не се плаща пак.

Любовта ражда любов, обичта – обич, Доброто – добро. Това е закон, който никой не може да обори. Но ако ти си уж правил добро, давал яйце и взел кокошка – и после се оплакваш, че хората не искали да ти признаят доброто или да ти помогнат и на тебе – или хората лъжеш, или себе си!

Трънката грозде не ражда, но и лозата трънки не ражда. Всяко по вида си ражда.

Сейте доброто и като не чакате плода му – той по-лесно ще дойде.

Във всеки човек има по нещо добро – за него мисли! И като мислиш за доброто му – то, като поливано цвете, ще расте и ще надмине околните бурени в него. Пък и ако му подпомогнеш с нещо – то е все едно да го разкопаеш и наториш – още по-буйно ще расте.

Сега ние искаме животът ни да се оправи, да бъдем щастливи, да дойдем на власт, да оправим другите. Това е хубаво желание. Но ако ний сами сме криви и ако почнем да оправяме другите, няма ли да ги изкривим? Ако пияният почне да бие трезвите, че не се клатят, като вървят, прав ли ще е? Ако един вземе да бие вола си, че не ще да яде пражоли или кучето, че не ще да дъвче сено – прав ли ще е?

Така и ние понякога искаме да оправим хората, без да сме оправили първом себе си. Ако не видим и махнем гредата в нашето око, как ще имаме право да искаме да махнем съчицата от очите на другите?

Тоя бил разбойник, оня – лош, а ние самите?

Ако е болен човек, трябва да го лекуваме, но ако го ритат и бият – това лекуване ли е?

Ако човек мисли криво, нима, като му отрежат главата, ще почне да мисли право? Или ако убият недоволните, че ще се свърши недоволството?

Ако брат ти е недоволен, изслушай го. Ако можеш, помогни му. Ако не знае какво иска, търпи го. И малкото дете не знае какво иска, но като порасне – научава се. А трябва да се учим всички – и стари, и млади. Както всички ядем, така и всички трябва да притуряме по нещо ново всеки ден – да храним и ума си както стомаха – да бъдем живи човеци, а не само човекоподобни животни.

Ние чакаме други да ни оправят или пък сами искаме да оправим другите. И едното, и другото е погрешно. Ако сме болни хора, какво става от нас? Ако сме гнили дървета, какво може да се гради с тях? Ако сме хора с криви, погрешни мисли, какво добро можем да направим?

Правата мисъл дава добър плод – и то добър за всички. Това е мярката. А доброто винаги носи свобода на тоя, който го е направил, и на тоя, който го е приел. То винаги е най-потребното в момента и затова всички му се радват, макар и не всички да са се ползвали от плодовете му.

Сега всички хора искат да имат свобода. И мислят, че ако имат много пари, ще бъдат свободни. Други – ако са много учени; трети – ако са силни. А не виждат сякаш, че има богати, които са слуги на парите си. Богатство, без обич към другите, т.е. ако не си готов да го споделиш с тях – е товар. Знание, без желание да помогнеш с него на невежите, е товар.

Сила без Любов към другите е насилие!

Или, другояче казано, каква да е къща, палат или колиба, непостроени на канара – Любовта – събаря се при буря или наводнение.

Само истината може да направи хората свободни.

А коя е тая Истина?

Много проста. Къщата си има свой господар, стадото – свой овчар, селото – свой кмет, държавата – свой цар, светът – свой баща.

Зная, веднага ще питат защо не е оправил тоя баща света. А бащата и въщи носи хляба, но ако децата преядат, техният стомах ги боли. Той донася пълна кошница с ябълки, но ако те се бият и за тях си чупят главите, какво е крив той? Или трябва като стражарин да стои над главите им и да им диктува това и онова?... Тогава те ще го нарекат най-големия тиранин, и ще имат право!

А сега той казва: «Ако аз, който съм най-силен, не ви насилвам с нищо – и никой няма право да ви насиля!»

Но ако човек не знае как да живее, той и себе си, и другите насиля. Насилието над себе си ще заплати със страдания, болести и нещастия; насилието над другите – с раздори, отмъщения, омрази, убийства, войни.

В хиляда години България е водила 145 войни. Като турите и 500 години че е била под робство, значи на всеки четири години една война е имало! И тогава сте били около 5 милиона, и сега сте около толкова – и то, като се плодите така, че всеки 20 години може да се удвоявате. Защо? Защото когато другите не са ви яли – самоизяждали сте се. Защото все искахте да оправите другите – или чакахте да ви оправят.

Но имало е и разумни българи, които са разбрали, че трябва *всеки да започне от себе си*.

И те са започнали и са дали тогава начало на едно такова движение преди 1000 години, че то е разтърсило цяла Европа. Тогава част от българите не разбрали великата мисия на тия хора, наричани Мили на Бога хора (Богомили), и ги преследвали. Изгонили и избили най-възвишеното, най-благородното, най-великото – и резултатът бе 500-годишно робство!

Сега, между вас има пак такива нови хора.

Те носят пак жива светлина, път и Истина, да се не спъвате, като вървите.

Чуйте какво казват те!

Не доказвай нещата – остави нещата сами да говорят за себе си. Не убеждавай хората за хляба – дай им хляба и нека сами се убедят!

Ако искаш да оправиш света – светлина стани на света и освети умовете на всички хора, и те ще видят как светът може да се оправи.

Ако искаш да помогнеш на хората, стани лек за тях. И ако можеш да им помогнеш – ти си нужният лек; ако не можеш – не съжалявай – ще научиш поне Истината.

Ако искаш да помогнеш на гладните, стани хляб за тях и всички да те опитат. И ако ти ги задоволиш – ти си хлябът. Ако не можеш да им помогнеш, не съжалявай – ще знаеш поне Истината: че не си.

Ако искаш да просветиш хората, стани книга за тях! Нека те почернят с всички писмена – и влез във всички ръце – и лоши, и добри, нека те четат! И ако може да ги оправиш, ти си определената книга.

Ако искаш да накараш хората да ходят в правия път, стани крака за тях. И ако те тръгнат в правия път – ти си краката, които трябва. Пък ако не тръгнат в правия път, не съжалявай – научил си поне Истината.

Ако искаш да научиш хората на Правда – стани ръце за тях. И ако те постъпват право – ти си ръцете, нужни за тях.

Ако искаш хората да си говорят любовно – стани език за тях. И ако Любовта протече през него – нека го мърдат както искат – добре е. Но ако не протече – не съжалявай – ще знаеш поне Истината.

Ако искаш хората да станат послушни и изпълнителни на закона, стани уши за тях! И ако послушание и законност се въдвори в света, това са ушите, които са потребни на света; но ако не стане нищо от тия уши – не съжалявай – поне Истината си научил!

И ако искаш всички хора добре да гледат – стани очи за тях. И ако светът се подобри от твоето гледане, тия очи са на мястото си. Пък ако и с тия очи светът се не подобри – не съжалявай.

Ако искаш хората добре да мислят, стани мозък за тях. И нека те употребят както искат. И ако Правата мисъл влезе в света – този мозък е същият,

когото сега светът очаква. Пък ако и тогава нищо не стане, не съжалявай, научил си поне Истината!

И ако искаш да научиш хората да се обичат, стани сърце за тях, па им завърши всички работи. И ако Любовта влезе в света – това е сърцето, което светът очаква, което ще спаси света. Пък ако и с това сърце нищо не стане – не съжалявай – ще научиш Истината!

Пък Онзи, Който иде сега в света, ще внесе всичко това и ще примири всички противоречия, които съществуват във вашия ум, във вашето сърце и вашата воля.

Човек е човек само докогато поддържа в себе си възвишеното и благородното.

Ако изучавате Истината на тъмнината, ще научите къде са всичките спънки, а като изучите Истината на Светлината, ще изучите всичката Свобода на Живота.

Досега хората са търсили свободата на Злото и ограниченията на Злото, а не са потърсили ограниченията и свободата на Доброто.

Злото отначало дава свобода, а в края – ограничение и робство. А доброто в началото е ограничение и слугуване, а в края – Свобода и добруване!

Знай, силата ти е в своята права мисъл, в твоите прави разбирания за живота. А право разбиране е това, което не те напуска през целия ти живот. Право разбиране е когато знаеш, че щом си жив – ти си осигурен! Право разбиране е, когато си щедър, да не мислиш, че си добър, а че само си взел от Божествените хамбари в света и си раздал на тях, които имат по-малко от тебе; че когато имаш – натоварен си – и товара си споделяш с други, за да се освободиш, защото злото, което днес мъчи хората, е непроявеното добро в миналото!

Не искай никога повече, отколкото ти е нужно, но не пропускай и условията, които моментът ти носи!

Ако ти гледаш живота на другите, критикуваш и осъждаш – ти сам рушиш живота си! Ти можеш да познаваш другите само дотолкова, доколкото познаваш себе си.

Няма защо да разбираш хората, достатъчно е, ако разбереш себе си! А ако не можеш помогна на себе си, как ще помогнеш на другите?

Можеш да се колебаеш и мениш, но не в избора на идеала си – а само в пътищата към него. Нека той винаги е най-високият връх! Нищо не значи, че още човешки крак може да не е стъпял там – толкова по-добре за тебе: високият стремеж въздига всичко!

И ако знаеш неговото истинско име – ти ще го призовеш – и ще имаш неговата сила, защото ако знаеш правилното име на един закон, той вече действа в тебе!

И по това ще познаете, че вече е дошел: светлината ще дойде в ума ти, топлина – в сърцето ти и радост – в живота ти – защото и ти, само когато извикат името ти с любов – слушаш и даваш това, което искат от теб!

Любовта ражда живота!

Искаш ли да си здрав, не мисли друго освен доброто! Сълзите на които да са очи сочат само, че сбъркан е пътът!

Сиромашията и външното богатство сочат същото. И многото знания, и невежеството, и гордостта – тоже.

Някои чакат спасението да дойде отвън, по чудо – но спасението е в самите вас си – в правата мисъл, в благородното чувство, в добрата постъпка – всеки ден и всеки час от живота ви.

Но спасява се само живият. А жив е тоя, който яде. И каквото ядеш, това ставаш – и в това вярваш.

А помнете: овчар е тоя, който пази живота, а не онзи, който го взема. И човек не е онзи, който вижда всякъде само злото!

Мислиш ли, че ако животът тръгне тъй, както ти искаш, че ще стане по-добре?

То е все едно да допуснеш, че кокошките, които ходят по двора ти, могат по-добре да наредят твоето стопанство! А и хората днес са такива своенравни кокошки в широкия свят!

Разумният е доволен от това, което е му е дадено – това е смисълът на живота в момента!

И ако някога ти се стори, че днес си по-зле от вчера, че днес си по-лош от вчера, по-кален – не вярвай: и вчера е било така, ами днес светлината ти се увеличи – та затова и по-добре виждаш!

И грехът, и нечистотата, престъплението и омразата, това са яйцата на миналото – не ги мътете и излюпвайте сега, ако искате да сте свободни.

И когато питате защо не сте учени, силни и богати, знайте, че всичко това би ви разрушило – с тях и вашия ум и сърце сега вие бихте направили само пакости в живота!

Днес някой мине край чуждо лозе и бере; край чужда каса – и «забогатява»; край някоя библиотека – и отвлича най-хубавото, занася дома и казва: «Колко спечелих!» Но това са все чужди неща!

Не късай без позволение чуждите плодове! Не бъркай без позволение в чуждите каси! Но онова, което Любовта ти дава, приеми – то носи и благословение за тебе – защото едничкият господар в света е тя! И тя дава винаги най-добрия плод, и най-доброто място в живота!

Любовта има много образи отвън, както един цар, който има винаги много дрехи – от най-знатните до най-простите, – но под всичките тях той винаги е един и същи!

И тя винаги ще дойде, когато я призовеш с истинското ѝ име и никога няма да ти откаже това, което ти е потребно.

Колко е хубаво да знаеш името ѝ и да я викаш, когато ти е нужно!

Но и ти трябва да ѝ кажеш името си – същинското име! А кое е то, знаеш ли го?

То не е името на тоя, който мисли само за ядене и пиене, за пари и заплати, за учение и клиента, за слава и почести. А и Любовта има име истинско. И знаете ли кое е?

Вие знаете много нейни имена, но едно е истинското. Него може да ви го каже само един в света. А когато го научите, проверете – то е най-могъщото име! И за да се уверите – кажете го пред самата смърт. И ако тя се върне и оживеете, ще познаете – това е истинското ѝ име!

Но когато викаш нейното истинско име, ще бъдеш чист, защото преди да дойде, тя ще прати огъня си – и много страдания ще минеш, защото всичко ненужно ще изгори!

И ако досега не си чул това име – търси го от днес нататък, за да оживееш. И когато намериш нейното истинско име, ще намериш тогава и своето, и това на околните – и ще знаеш вече, че си вървял в правия път. И каквото поискаш – ще имаш!

Не питайте може ли това, а опитайте – и вие сами ще кажете!

Ако имате живот, в Пътя сте!

Ако ходите в светлина и не се спъвате – добре сте.

И ако сте свободни – в истината сте!

Защото богатството в ръцете на добрия е благословение, но и сиромашията в ръцете на добрия е също благословение! Когато богатият е осиромашал, той по-добре разбира своите братя. И когато сиромашът е забогатял и не помни сиромасите – той скоро губи богатството си.

Всеки дар се дава за нещо и се взема за нещо!

Глупавият се само радва или оплаква – а умният учи и разбира.

Ако си умен и учен – изпълни това, за което си дошъл на земята, защото си умен и учен; ако си глупав – за да станеш умен и учен!

Ако си богат, направи това, което е нужно, за да не изгубиш богатството, а ако си сиромаш – прави това, което е потребно – и ще забогатееш.

Но ако старото не си отиде, новото няма да дойде.

Но старото не само в дрехите – има стари умове, които са носили нашите деди, или стари навици и постъпки от хиляди векове, които са толкова опасни, защото човекът ги смята за свои или ги взима за самия себе [си]...

Но дошло е вече новото с душите на тия, които го носят. Те са между вас и лесно ще ги познаете: те не ядат животни, защото не искат нищо животинско в себе си. Не се опиват, защото пие тоя, който не знае пътя си в живота – а те знаят много добре своя, защото светлина са на света – и на другите го показват.

И те слизат на земята като в едно велико училище. Но не за престъпници, ни за грешници и беззаконници – които са употребили своя живот за лични придобивки, които са мислили, че животът в тях е лично техен и са поискали да го минат не както трябва, а както те искат.

А животът е, който показва в какво вярва човек, защото не както изповядва, а как живее – това е неговото истинско верую. Животът определя разликата във веруюто на хората.

И тоя, който е опитал злото – той и доброто ще приложи. И тогава всеки ще заеме своето място в живота. И ще разбере, че баща – това е началото на живота, майката – почвата, в която се е развил, а братя и сестри са условията, при които може да расте, когато грее голямото невидимо слънце, което дава живот на всички.

И само неговият огън ще изчисти онова, което ви спъва. Но тогава обикновеното слънце, слънцето на вашето небе, ще потъмнее и луната и звездите помръкнат. А то значи, че водачите Ви ще ослепеят и слепец слепци ще води. И тогава ще дойде Тоя, Който може да ви отвори очите!

И ако ти не си готов тогава да жертвуваш живота си и всичко за Него, ти нямаш никакво верую!

Но да дадеш всичко без колебание и без трепет.

Закривените нокти на орела и сокола показват тяхната мисъл, и твоето лице – твоята. Ако носят ти и ноктите ти са закривени надолу, а очите ти са отворени с жадност – вътрешно отклонение имаш от верния път. Дошъл си донякъде в живота и си рекъл: «Не може все с истина, с чистота, с честност.» И така станало. Но сянката на лъжата, омразата, нечистотата е страданието, нещастieto, болестта.

Ако те тичат подире ви и ви следят непрестанно, сами ще знаете вече какво ви липсва, накъде сте излезли от пътя...

И ако куцаш или си сакат, пак също е!

Добре е, когато човек види погрешката си и е готов да я изправи. От чуждите грешки се учете – своите поправяйте! И помнете, че докато не изпълните волята на домакина, трапеза няма да ви се сложи. Защото и слънцето като милва одраната кожа на човека – той пак страда. Но тъкмо това, страда-

нието, е единичният път, по който Слънцето може да ви помогне – без това ще бъде още по-лошо.

А този, който обича, е винаги радостен. И виден човек става само този, който работи с обич, каквото и да е. И когато работите по закона на любовта, вие няма да се нуждаете от пари. Зная, че не вярвате това, но питам – какво ви плаща детето, за да го храните? Но ще кажете: за бъдеще... Но това е още само ваша мисъл – вие и без нея пак бихте го отгледали.

А каквото мислиш, чувствуваш и ядеш, това си ти – защото и умът ти се храни, както и сърцето, както и стомахът. И всяка права мисъл, великодушно чувство са здрава храна; и всяка лъжа, омраза и ненавист – отрова. А само доброто е, което твори – другото и самият живот го отрича. Лошите хора до четири поколения се разсипват и погубват сами, а родовете на добрите до хиляди години живеят.

Пред Любовта се отварят всички врати, всички каси, всички домове и всички сърца: и кръвожадната тигрица има тихо кътче в своето сърце за своите тигрета. И най-лошият човек има слънчево място в своя живот, когато и той е гледал с други очи на света. И ако светът му се струва сега не такъв слънчев, причината си е пак в него. Може ли риба да се удави във водата? Може ли нещо да смути любящия? И самата смърт се спира пред него и му струва път! В неговия живот има светлина и доволство – въпреки всички несгоди, въпреки всички препятствия. Всяко надмогнато препятствие е мерило за неговото усилие и сила. Без тях в целия си живот ще бъдеш хилав несретник!

Но каквото и да ти дадат, ако ръцете са ти нечисти – те ще изцапат и най-хубавия хляб; ако умът ти е нечист – и най-висшата идея, най-светлото чувство. И не толкова, че самите тях ще изопачат, а образите, които вие имате за тях. А с такива изопачени образи вие никога не можете разбра това, което е. Затова чистете тялото, ума и сърцето си. Или, по-право, не ги цапайте наново – животът, който е в тях, сам ще ги изчисти.

А помнете, че никой човек не живее сам за себе си. Не е важно, че той може да мисли така, а важно, е че чумавият може и предава чумата, злият – злото; но и добрият – доброто, което носи. Цветята не благоухаят и слънцето не грее само за себе си. Винаги около тях, далече или близо, има някои, които им се радват. И за тях е и тая радост. И животът е за тях, които искат да го живеят тъй, както е даден. Ако го изопачат, те ще носят последиците. А винаги се изопачава, когато човек иска не само хляба, който му трябва за днес, а прибира и за утре. Живее в една стая и просяк, и цар, макар че владеят понякога десетина. А това, което ти е непотребно – излишен товар е.

Невежеството на човека се отпечатва на желанието му. Той и добро когато иска да направи – излиза злото; разумният и злото използва; а Бащата на света обръща всичко в добро на всички. Невежият иска своето нещастие и мисли, че постига щастието си. Това, което радва всички, то е радост, него всеки споделя – но това, което ти криеш само за тебе – то е удоволствие, начало на пътя, който води в пропаст. Но тъмнината не е враг, ако ти служи за подтик да търсиш светлината. И злото е само пътеуказател къде живее доброто, което ни е потребно. Понякога ни е достатъчно да се обърнем с лицето на противната посока, която ни е довела до нещастията, за да разберем силата на великия закон на Любовта, която може да измени живота на човека в едно мигновение само – когато помисли и пожелае да тръгне по правия път!

Ако твоят ум е отворен за мисълта, която вика за подкрепа, ако сърцето ти е като струна, която кънти при всеки звук на страдание – не се смущавай: всички съкровищници ще се отворят за тебе и ръката ти, която дарява радост на други, никога няма да остане празна.

И навсякъде ще те посрещат очите на жадуващите. И техните погледи са най-хубавата музика за тоя, който е напълнил всички съдини от извора и пита с обич всички: «Има ли още жадни?» И аз ви казвам: Елате и пийте! Пийте от истинския живот, който е роден от Любовта; мислете за Светлината, ходете в Истината, за да сте свободни.

И тогава очите ви ще се отворят и ще видите, че и животът, и светът е друг, не тоя, който знаете, а по-хубав, по-добър, по-светъл!

Защото ще ви огрее едно слънце, което никога не залязва.

Слънцето грее за всички, които имат очи; ако някой казва, че няма слънце или иска да му го доказват, че го има – сляп е. Така са слепи и тия, които искат да им се доказва, че в света има една Първоначална сила, която е дала живот на всичко. Не може това, което няма живот в себе си, да даде живот другиму.

От нищо нещо не става. Мъртвият не ражда!

А ако някой се отрече от нещо или някого, то е, когато има да му дава. Не признава го, защото трябва да заплати и направените дългове. Но и тези, които го търсят, не са много безкористни – все нещо молят, искат, очакват заем от Него... Едните и другите са заинтересовани.

А само тия, които го търсят с мисълта, че всичко което имат: живот, ум, богатство, дължат Нему, и са готови да сложат всичко само за изпълнение волята Му – са на прав път. Но ще кажете, че такива са малцина. Важно е, че ги има. И слънцето е едно – но все пак достатъчно да стопли всички.

Сега, Вие търсите някой начин, за да се наредите и вий като хората. Но ако днес си на власт и вършиш произволи – утре, като паднеш от власт, няма ли да плащаш и патиш от другите същото? Ако днес си добре и утре – зле, това живот ли е?

Животът е за всички, но всички еднакво разумно не могат да живеят. Защото едни искат, което е необходимо и потребно тям; други – което е приятно. Но приятното не винаги е полезно и често води към излишното. А излишното винаги влече след себе си скърби, нещастия, обезсмисляне на живота.

Ако не знаеш отгде иде животът, който живееш, научи поне как да го употребиш, докато се ползваш от него!

Не е важно къде ще бъдеш, при какви хора – а какъв си.

Чистото злато никъде не лови ръжда!

Не е важно под какъв предлог ще направиш една постъпка – често и вълци се кичат с агнешки кожи, – а защо я правиш. Важно е какво искаш, но още по-важно е защо го искаш. Ако чакате да станат другите добри, честни, разумни, че тогава да ставате и вие – празна работа е!

Но ако правим доброто, което можем, говорим истината и помагаме с каквото имаме, ще събудим и други около нас.

Ако всеки ден ядем и не питаме дали съседът е вече ял, защо тогава ще чакаме той да направи първата стъпка към доброто, та да не бъдем ний?

Няма закони да се прави зло, да се краде, да се убива, да се лъже, да се измамва... и въпреки това – те стават в света. Защо? Поради вътрешни причини, които се крият в самия изопачен човешки живот. Но и за доброто съществуват също закони – вътрешни. И както злото не може да се спре с външни закони, запрещения и наказания, така и Доброто не може да се прави по външни заповеди. Но доброто милостиво сърце отвътре ще каже как да помогнеш, как да кажеш една блага дума, как да посрещнеш измъчения, нахраниш гладния, напоиш жадния. И ако ти сториш това, храната ти няма да се свърши и оскъдност няма да прескочи прага ти!

Опитай, и ще се увериш!

Как сте живели досега е важно. Но как ще живеете от днес нататък е още по-важно. Ако боледувате, ако сте нещастни, ако се измъчвате един друг, това не е още истинският живот. Живот без светлина е мъчение. Ходене в тъмна нощ е постоянно препъване. В истинския живот всеки мисли за другия като за себе си! И тогава няма да има нужда от затвори, полиция, съдии и стражари. Тогава всички ще си уреждате сами помежду си, защото ще разберете, че всички сте братя.

Защото в света Един е, Който решава и всичко останало или изпълнява волята му и се ползва от благата – живот, радост, Любов, Мъдрост, знание, сила, Свобода, или не изпълнява – и тегли през целия си живот, като живее в омраза, бедност, ненавист, съмнение, тъмнота, болести, нещастия, смърт. Който бяга от светлината, сам се наказва – върви и не вижда, спъва се, пада, удря се и страда.

Един е само законът: да се обичаме един други, както обичаме себе си!

Два пътя са отворени сега пред всекиго. И каквото си предпочетете и изберете – това и ще имате. Какво е било досега, и то е много важно, но това, което ще си изберете от днес нататък – е още по-важно!

Старото или новото, смъртта или животът, обичта или омразата, съмнение или радост, бедност или богатство – сами си изберете – и ще проверите тогава вярно ли е това, което ви говоря!

А сега нека ви разправя

ПРИКАЗКАТА ЗА ЗАЕКА.

На заека не вървяло в живота. Къде шавне – все поразия!

Тук го гонят, там го стрелят – просто да легне жив в гроба – не се живеи! А пък тъй много му се искало и той да бъде като другите щастлив, да може и той да види бял ден и радост в живота!

Чул той, че имало никаква школа, в която Велик Учител учел всички същества как да намерят здраве, живот и щастие; че там не искат нищо, за всички е свободно – стига само да учиш. И решил да иде.

Отишъл той. Много и различни същества имало там – като почнеш от най-големите и светлите, та стигнеш до малките буболечки. А Учителят там сам светел като слънце.

Влязъл заекът и чул, когато Той казал:

– Който дойде първи на училище и седне на първото място, той ще успее в живота!

На другия ден дошъл заекът първи на школата и седнал на първо място. Но дошли други след него, скарали му се, той се уплашил и избягал. И този ден не идвал на училище.

На другия ден пак решил да иде и чул Учителя да казва:

– И последният, който дойде в училище – най-добре ще разреши задачите си!

На другия ден заекът отишел последен, но намерил вратите затворени. Похлопал – излязъл някой и му се скарал защо смуцава. Уплашил се заекът и избягал – цял ден не се вестявал.

– Чудна работа – рекъл си той, – отидох първи – лошо! Отидох последен – пак лошо! Що ли ни само лъже тоя лектор! Напразно го хвалят само, че уж е велик! Но нека ида поне още веднъж, та да видя какво ще ни каже. Ама тоя път ще отида по средата, нито първи, нито последен, та да видя какво ще стане.

Той не разбрал, горкият, че страхът му е причина за всичко...

Отишел той ни първи, ни последни, така, по средата – и чул Учителя да казва:

– Който иска да сполучи в живота си, да остави страха настрана!

– А, виж, това мъчно мога да направя! – казал заекът.

И днес всички сте като него. Нещо все мъчно можете да направите. А то е тъкмо това, което трябва да направите, за да се оправи животът ви. Страхът си има свое място, но не на господар!...

Който разбира, да разбере!

* * *

(На задната корица на книгата «Думите на видния странник Буди-Са»:)

Всичко относно книгата се адресира до

Любомир Лулчев

ул. «Опълченска» № 66, София 3

Цена 7 лева

Корицата е изработена от художника-декоратор Д. ДРУМЕВ

Любомир Лулчев

I. Творчество:

Мистични съчинения

IV.

Хигиена

Здрав и млад

(Хигиена: Здрав и млад. София:
Печатница «Задруга», Врабча 1, 1937. – 32 с.)

Истината не зависи от заключенията, които ний правим, но заключенията трябва да изхождат от Истината.

Излекуването не седи в това да освобождаваме хората от техните болести, но да им дадем начини и методи да пазят своето здраве.

Понеже в Битието е поставен като основа законът за свободата, всеки е свободен да мисли както иска, но всеки ще носи и сам последиците от своята мисъл.

Ние сме свободни в мисълта си, но ако тя не е в хармония с мировите закони, последствията на тая мисъл ни ограничават.

Успехът седи в поправените погрешки.

Всяка мисъл, която носи радост, свобода и светлина, е Божествена.

ЗА УЧИТЕЛЯ

При ученика дойде един и му каза така:

– Знаете ли Вие, че тоя, когото наричате Учител, е само един учен човек, но далеч някъде, в Хималаите, живеят истински учители на човечеството, които са вечни? Вие се заблуждавате, като смятате тоя човек за Учител.

Ученикът го погледа насмешливо.

– Ами Вие знаете ли, че има още по-учени учители от тия на Хималаите?

– Къде са?

– Не е важно. Мислите ли Вие, че тия, които знаете, те са край на Божи-ята мъдрост, възможност, знание, сила и йерархия?

И в обикновения живот има учители за забавачници, има и за гимназии. Всякакви има. Но твой учител е тоя, от когото можеш да се учиш. Изворът, от

който ти можеш да пиеш, той е изворот за тебе. Може да има и по-големи някъде, но те са за други. Аз съм намерил моя Учител. И ако имам нужда от повече знание, той е, който ще ме заведе и упъти – той по-добре знае. Защото, ако аз не знам и колкото най-малкия от Тях, как ще разбере кой е по-голям? И какво ми важи мене колко са големи изворите, ако аз мога да изпия само по няколко шепи от тях? Не е ли тщеславие да търсиш непременно най-големия извор? По-добре гледай колко е чист. Бих предпочел светлия планински извор пред мътния вир, па макар последният да е огромен. А и нашият Учител това ни казва: «Водата във всички извори е една – само че през различни места е минала и различни примеси съдържа.»

ВСИЧКИ МОЖЕМ ДА БЪДЕМ БОГАТИ

– За едно само мечтая, Учителю – говори момък цял зачервен, седнал малко сгърбен на стола. – Може да го намерите за лошо, за много материалистично, но аз искам да бъда богат, много богат.

Учителят го гледа усмихнато. Младежът се смущава още повече, черви и запотява бързо, но настоява на своето.

– Не ми се смейте, Учителю, искам най-после...

– Та ти искаш това, което имаш вече – казва му Учителят.

– Как имам? Не знам ли колко и какво имам?

– Колко и какво имаш, ти сам не знаеш, както не знаеш и самата дума «богат» какво значи.

– Как да не знам? Богат, да имам пари – това е много проста работа.

– Ами едно чекмедже, в което има пари, богато ли е? Първоначално *богат* е имало съвсем друг смисъл.

– Какъв?

– Вземете самата дума, или някоя друга сходна: Рог, който има рог – рогат. Бог – който има Бог – богат. Имотен и богат не е едно и също нещо.

– А, значи...

– Да, първоначално богат е бил човек, който е имал Бога в душата си и Го [е] проявявал с делата си. Така и ти, и аз, и всички можем да бъдем богати!

ДАВАМ ДЕСЯТЪК НА БОГА

– Ами аз редовно си отделям десятък на Бога – от всичко това, което печеля. Нали това е право, Учителю? – запита Го една дама, която отскоро посещаваше беседите.

– Да, хубаво е – каза Учителят.

– И аз тъй мисля, това е същината на Християнството – каза окуражена дамата.

Учителят се усмихна.

– Като давате една десета за Бога, другите девет десети за кого са?

– Ами за къщи, за дома, децата, мене, мъжа ми – нали и аз имам къща?

– Значи за Бога една десета, а девет десети за нас ли? Има ли нещо, което да не сме получили? Как дойдохме на този свят? Новото е там – всичко за Бога! Онзи, който може да направи всичко за Бога, всичко да даде за Него – и Бог може също всичко да направи за него, всичко да даде. Доверие за доверие, любов за любов – така е законът. Ако ние сме само касиери на Бога – всичко ще върви, но ако ние присвоим земята, богатствата, хората и започнем да говорим за «моята» земя, «моята» жена, «моето» дете – много ще страдаме,

защото идват дни, в които Тоя, Който ние дал нещата, си ги взема и ние, щем–не щем, разбираме, че те ни са били дадени за ползуване, а не да ги своим и владеем. Така ни е даден разумът, сърцето, волята, нашето тяло, родителите, децата, богатствата. Оттам се раждат нещастията, скърбите. Ние мислим за нещата, за света така, както не е и когато животът ни коригира, ние страдаме. Но ако ний мислим право, всичките ни работи ще се оправят.

– Но колко е страшно разочарованието в живота, Учителю – каза дамата наскърбена.

– Разочарованието има своя цяр – Истината. И хората не страдат от разочарованието, а от очарованието. Ако няма едното, не иде и другото. А тоя, който знае Истината, за него няма нито разочарование, нито очарование – той е свободен!

ИЗГУБИХ ВСИЧКО!

– *Изгубих всичко!* – плачеше една жена в стаята на Учителя. – Мъжът ми ме напусна, синът ми се самоуби. Богатството си изгубих, разпиля се. Преследва ме съдбата. А толкова вярвам, тъй религиозна съм. На черкова от дете ходя. Постоянно се моля. От гривните и пръстените последното, което остана, златно кандило направих и го подарих. Разбирате... не позлатено, а златно... Малко, но златно... И въпреки всичко, все съм нещастна. Мислех, че вече съм спасена... че Бог ме е помилвал, а то, виж какво ми дойде до главата. Сега и дъщеря миме тикна в тоя приют, взема ми малкото парици, които имах... Кажете ми, поне спасена ли съм? Два пъти идвам на Ваши беседи. Вие говорите съвсем другояче. Не разбирам ... но... кажете ми, поне спасена ли съм? Аз имам вяра, нà, вярвам в Бога...

– Вярата е едно нещо, а спасението е друго – каза Учителят тихо. – Да вярваш, това е твоя длъжност. Да се спасиш, значи да знаеш законите и да ги изпълняваш. Като вярваш в Бога и Го обичаш, ти ще изпълняваш Неговите закони и ще бъдеш спасена. Вярване, което е наложено чрез закон, е суеверие. Но вярата сама не спасява. Вярa без любов нищо не е. Ако ти само вярваш в законите на една държава, че ги има и са добри, но не ги изпълняваш, няма ли да те съдят и затварят?

Това ти казвам, вяра без любов нищо не е. Затова люби Бога!

– Може ли?

– Да, може. Единствената привилегия за човека пред другите животни седи в това, че му е дадена възможността да люби Бога и изпълнява волята Му.

– А защо, като се моля толкова, Бог не чува молбата ми?

– Отгде знаеш, че я не чува?

– Ами, не ми помага, толкова се молих...

– Ако лекарят ви даде рецепта за болест, която сте казали, а вие я не изпълните – лекарят ли е крив за вашите страдания? Бог ни обича заради нашето безпомощие и винаги се притичва на помощ, но ние само искаме – понякога и сами не знаем точно какво. Не плаче ли някой момък за мома, че без нея не може да живее, а след година само – плаче от нея...

– Ами какво да правя тогава?

– Когато се натъкнеш на злото в себе си – воювай! Когато се натъкнеш на добрите сили в себе си – работи! В това седи геройството, юначеството на човека.

РАЗОЧАРОВАНИЯТ

При Учителя отишъл един младеж и започнал да му говори така:

– Разочарован съм. Обичах една мома, тъй много мечтаех за нея, смятах я за най-идеалното същество, а тя ме заряза и предпочете други, който е далеч по-долен от мене. Имах приятели, на които помагах, но и те, като обеднях, ме оставиха. Светът ми се вижда безсмислен, какво да правя?

– Нещата в човешкия свят стават по две причини: от знание и от незнание. Когато произлизат от незнание, тогава иде разочарованието. Помни, че природата е разумна. Тя във всеки човек влага само тия идеали, които той може да изпълни. Къде е погрешката на човека? Че той тръгва да търси и иска *другите хора* да бъдат според *неговия* идеал, а това е невъзможно. И те самите имат свои собствени разбирания и стремежи. Ти ако искаш да бъдеш разумен и щастлив, *ти ще обичаш* тъй, както ти е идеалът, при всички условия, верен приятел на своите приятели.

– Ами като съм слаб и не мога?

– Ами ако ти се мислиш за слаб и не можеш да изпълниш ония идеали, които са *твои*, за хубавото, за верността, за любовта, отгдето накъде искаш другите, чуждите хора да наредят и променят живота си според тях? Право ли е това? И ако ти в своя собствен живот не можеш намери смисъла, как ще видиш смисъла в света?

Момъкът си навел главата, зачервен.

– Разбрах, Учителю! – И като му му целунал ръка, излязал дълбоко замислен.

ЗА ЛЮБОПИТНИЯ

При Учителя влиза за пръв път хитър старец. Той е благообразен и крайно любопитен. Още при вратата той се спира и започва да разглежда очудено стаята му. Очевидно е, че тя не отговаря на неговите схващания за жилище-то на един свят, духовен човек. И той гласно се чуди, гледайки по стените, и пита:

– Ами къде ти са светците, иконите?

Учителят се смее весело:

– Моите икони са живи. Всичките светци до един съм ги изпратил на работа, затова не ги виждаш тук.

ВЯРВАМ И ПОЧИТАМ

Интелигентна дама говореше с Учителя, ограден с жадуващи слушатели. Тя бе дошла със свои приятелки от града за пръв път и след беседата споделяше своите впечатления.

– Не ми е ясно всичко, което чух – каза тя смело и сините ѝ очи гледаха втренчено. – Не ми е ясно. На, сега аз съм християнка, нали? Чета, изучавам и зная Евангелието. Почитам Христа. И Вие също говорите. Кое е тогава Новото учение? В какво се състои то?

Учителят я погледна меко и каза:

– Вие сте музикантка, нали?

– Да, т.е. ... отгдето знаете? – сепна се тя, когато си спомни, че за пръв път го вижда.

– То е написано на Вашето чело, ей тук – показва Той с пръст на своето. – Имате центрове, които сочат това. Добре, ако Вие само изучавате, да речем,

биографията на Паганини или на Бетовена, ако знаете точно кога кой какво е написал, ако вярвате, че са отлични музиканти и ги почитате, но не свирите нищо, мислите ли, че сте ученици на тоя или оня музикант, или че сте изобщо музикант?

– Разбира се, не – каза усмихната дамата.

– Тогава и тия, които знаят и учат Евангелието и разправят какво е правил Христос, са подобни «музиканти». Свирене иска! Не хора, които знаят Евангелието, а които го живеят, са християни. Не които говорят за музикантите, а които свирят като тях, защото Христос каза: «И по-големи от тия дела ще вършите!»

– Разбирам – каза дамата, като леко наведе глава, – но тогава коя черква е права? Къде трябва да се търси Божият път?

– Кое трябва да съществува преди всичко – черквата или Божиите закони? Тялото или душата? Божиите закони са преди всички черкови. Душата е съществувала преди тялото. Душите създават телата, а телата не могат да създават душите.

Божият закон трябва да се приложи на първо място и според него да се преобразят всички науки и философски системи, според него да се преустроят всички църкви и държави.

Добрите хора ще оправят света, а не парите. Хората на Божественото учение ще оправят света. Но за тая цел, трябва да се приложи това учение. За да приложите това учение, вие трябва да вярвате в Божественото начало в себе си. Без тази вяра никакъв успех не може да имате.

– Разбрах – каза дамата и като се наведе, целуна му ръката.

ЗАЩО БОГ МЕ НАКАЗА?

– Но защо така всичко е против мен, защо Бог ме така наказва?

Учителят вдигна ръка и жената спря, недовършила.

– Наказва! А Вие видели ли сте Бога, за да знаете, че Той така Ви наказва?

– Ами нали всичко по Неговата воля става.

– Чудно... Та ако това беше така, кой би спорил тогава? Кой отива в затворите – тия, които изпълняват законите, или които не ги изпълняват?

– Е, ами... – пак смънка жената, – които не ги изпълняват.

– Или може би Господ наказва тия, които изпълняват заповедите Му?

– О, не, това е недопустимо,

– Е, тогава? Не се ли наказва невежиет сам? Ако някой бутне електрическия ток и той го свали на земята, токът ли е виновен?

– Вярно, Учителю. Ние страдаме от нашето ограничено знание.

– Знае тоя, който постига това, което иска. Тоя, който намира противоречия, роптае или се съмнява – няма достатъчно светлина. В света противоречия почти няма, те са повечето пъти в разбиранията на хората.

УЧИТЕЛЮ, ДЪЩЕРЯ МИ!

– Учителю, помогни – дъщеря ми иска да се жени за един човек, когото аз лично не харесвам. Той не е добър, а тя не иска и да ни слуша.

– Не се грижи за работи, които не влизат в кръга на твоите възможности – каза Учителят. – Не е твоя работа да жениш дъщеря си или сина си. Хората се женят, а Бог съчетава душите. Следователно, щом Бог е изпратил дъщеря ти и

сина ти на земята, Той има грижа за тях. Не се меси в Божиите работи. Не се наемай да правиш хората щастливи, преди сам да си щастлив. Ти сам си нещастен, а искаш другите да правиш щастливи! Това е невъзможно. Как е възможно един нещастен момък да направи момата щастлива или една нещастна мома да направи момъка щастлив? Това не трябва да ви обезсърчава, но радвайте се, че знаете истината по този въпрос. Но и знанието, което придобивате, няма да ви донесе щастие. То е само условие за развитието на човека.

ЕТО ГО, УЧИТЕЛЮ!

Една майка тикаше детето пред себе си.

– Ето го, Учителю, не слуша никак. Какво да го правя? Все бяга и е много немирен.

– Трябваше да го учиш, докато беше в тебе и не можеше да бяга – каза Учителят. – Там се възпитава детето. А излезе ли на тоя свят, турете го на правия път – то само ще се прояви. За развитието си човек се нуждае от вътрешна свобода. Не го учете постоянно. Едно семенце, като го посадите, какви речи и наставления му четете, за да расте? Давате му само условия, почва, вода, въздух, светлина, а то показва какво крие в себе си. Ами и с детето е така. Природата праща новото в света чрез детето. Да знаете, че докато детето не мине през опитности, не е в състояние да разбере родителите си. Но ако ви обича, ще ви слуша. А като ви слуша, може да се предпази от много излишни страдания.

СТРАХ МЕ Е!

Синеоки дълбоки очи, разделени от голям нос на прегърбен човек, следяха Учителя с внимание.

– Много се страхувам, много...Това е нещастieto ми. Нерви не ми оставаха, разболях се.

– Причината на всички болести – каза Учителят – се крие в човешката крива и отрицателна мисъл. Като знаете това, не трябва да се страхувате. Страхът не изправя работите. Страхът е анормално състояние в човека. Когато греши, когато върши престъпления, човек всякога се страхува. Трябвало е той да бъде предпазлив, внимателен, преди да е съгрешил. Предпазливостта трябва да предшества страха. Благоразумието трябва да предшества предпазливостта, а благочестието – благоразумието.

ГРИЖИ ЗА УТРЕШНИЯ ДЕН

– Съсипах се от грижи, Учителю – каза суха жена, хваната под ръка с едно едро момиче, което изглеждаше, че вижда Учителя за първи път и се взираше в него с големите си черни очи. – Учителка бях, уволниха ме. Хайде, както и да е, пенсията едва стига за нещо... Мъжът ми е и той пенсионер, но все кашля, болнав... Другите деца, това е най-голямото, са все ученици... Дрешки, книжки... все не стига. Това иска, онова иска... разстроих си нервите. Ходих при лекари, при професори, по клиники, всичките ми казват – нерви. Е, нерви, разбира се, човек съм, нерви... Едното дете легне, едва оздравяло, другото... Пък имам и една сестра – стара мома, и тя решила да се жени на стари години...

Момичето, забележимо смутено, буташе майка си, навярно да млъкне.

– Оставете я – каза Учителят кротко, – нека си каже.

Момичето се зачерви, а жената забърза още повече.

– Ами, тя не знае. Не Ви е виждала и не знае, че на Вас човек всичко може да си каже, като на баща. – И тя продължи поменика си, като най-после го завърши с въздишка. – Утре не знам какво ще стане! Това най-много ме мъчи.

– Човек не трябва да мисли за утрешния ден – каза тихо Учителят, – защото само днешният ден е наш. Утрешният ден принадлежи на същества високо напреднали. Утрешният ден е зает вече, защото празни пространства в природата не съществуват. Утрешният ден, който за нас е бъдеще, е зает от същества, които живеят в този ден както в настояще. Нашият днешен ден, нашето настояще е бъдеще за същества, които идват след нас. Щом е така, ние няма защо да мислим за утрешния ден. За утрешния ден мислят същества, които работят в утрешния ден. Ние, които работим в днешния ден, каквото спечелим, остава за ония, които идат след нас. Те ще се ползват от нашите придобивки, а ние – от придобивките на онези, които живеят в утрешния ден. Следователно онези, които са над нас, работят за нас. Това значи да възложи човек товара си на Бога, да уповава на Него.

– А, сега ми стана ясно – каза жената и започна нова история...

НА КРЪСТОПЪТ

– Малко време ми отделете, Учителю – каза един висок едър момък и тръгна подире му.

– Зает съм сега – каза Учителят.

– Учителю, аз знам, че ти винаги си зает. Може би аз най-малко заслужавам времето Ви, което ще ми дадете, но погледнете ме и кажете. На кръстопът съм, на страшен кръстопът. И няма кой да ми покаже пътя, верния път на живота, освен Вас.

– Мислиш ли?

– Не само мисля. Опитах, Учителю. Учих медицина. Оставих я, защото видях, че тия, които ни учат, не се интересуват толкова от здравето на хората, колкото от това, което ще им заплатят. Започнах философия. Учех с усърдие. И един ден разбрах, че ние учим история на философията, а не самата философия. Защото всички, които ни я предаваха, бяха обикновени хора. Между тях нямаше нито един, който да е именно философ [той] самият. Разбрах, че да разправяш за война или за Наполеон, не значи да си военен. И животът ми се обезсмисли. Струва ми се, че нещо изгубих и това нещо ми отнесе всичката радост на живота.

– Седнете – посочи му Учителят стол. – Всичко това се е случило с Вас по много проста причина... Вижте тези електрически лампи. Светят отлично, но кога, можете ли ми каза?

Момъкът го погледна недоумяващ.

– Нали само когато са съединени с източника на енергията, на светлината?

– Е да, разбира се.

– И когато връзката, която ги съединява, не се прекъсва по някоя причина.

Кога един син се ползва от богатствата на баща си? Нали когато го обича, слуша и продължава работите му, или му изпълнява разпоредбите?

Ако Вие сте потъмнели, ако благата на живота не Ви идват, то е, че не сте постъпвали добре и сте прекъснали връзката с великите закони на природата, поради което е настъпила тъмнина, недоимък, смущение, скръб.

– Ех, Учителю, та сега там е всичкият въпрос, че не може човек да разбере кое е добро и кое – лошо.

КОЕ Е ДОБРО И КОЕ – ЛОШО?

– Това е най-лесно за онзи, който вярва в едно разумно Начало в света.

– Че и аз вярвам, Учителю – каза бързо момъкът.

– Хубаво, щом вярваш, тогава много лесно ще се ориентираш. Всичко онова, което приближава ума и сърцето, волята, душата и духа ви към това Начало – то е добро. Може някога скърби и нещастия да те накарат да познаеш Бога – и това е добро. А ако богатства, знания, умът ще те отдалечат от Него – отречи ги.

– Ами тогава?

– Тогава ще отидеш да се учиш. И като се научиш, ще дойдеш пак при ума си и ще го възседнеш. Защото не е важно да имаш силен кон, ами трябва да знаеш да го яздиш. А като се научиш да го яздиш – да знаеш и къде да отидеш и кому да служиш с него. Сега хората в света знаят законите и придобиват богатства, ум, здраве, наука, но не знаят още основните принципи. Сега науката служи и за смърт, и за живот – правят лекарства и отрови. Умът служи също тъй и на злото, и на доброто. Това е безпринципност. От това страдат хората.

А Вие трябва да се самоопределите и тогава ще настане мир в душата Ви, светлина в ума Ви и свобода за волята Ви – ще може да работите разумно.

МНОГО НЕЩА МЕ МЪЧАТ

– Много неща ме мъчат, Учителю. Все големи идеи имам. Искам да разбера кой е бил Исус, кой сте и Вие сам? Какво значи да е човек «син Божий»... Кажете ми! Защото чета много книги, но вместо разяснение, мен ми става потъмно. Говорят ми за идването на Миров Учител и отсега знаят те какво той ще прави... Това възможно ли е? Нали той ще внесе Новото, а новото именно затова е това ново, защото никой освен тоя, който го носи, не го знае...

– Хубаво е, че се интересувате от тия въпроси – каза Учителят на човека, който си наместваше пенснето и се взираше над него в Учителя. – Хубаво е, но има неща, които се учат отвън, има неща, които се учат по вътрешен път. Една храна каква е, или дали изобщо е храна, може да се разбере само след като се опита. *Оставете нещата сами да ви кажат това, което са.* Защото и да ви кажа, че нещо е хляб, а то ако не е, защо ви е такова знание? А и ако в действителност е хляб, а вие не можете да го ядете, защото стомахът ви е разстроен – тогава, кажете ми, какво ще ви ползува и това знание? За мене си аз зная, опитвам и ям това, което зная. И моят живот ми показва това, което ям, добро ли е или не.

– Да, ама как? Защото всички ядем.

– Носи ли ми живот, сила, светлина, разширение, обич, помощ за другите, мир за мен? – Щом имам всичко това, зная, че право мисля. И Вие сега проверете себе си – какво и как мислите, и вижте имате ли мир в Душата си. Ако не – сменете мисълта си.

Помнете, че духът също тъй сменя формите си, но ако вие обичате някого, ще го познаете и в тъмнината, не само по вида или по гласа, ами и само по стъпките. Не е ли това така? Всеки влюбен го е опитвал. Не може никой да ви

се изявява, ако не го обичате. Когато обикнете достатъчно, всичко ще Ви стане ясно – няма да питате вече.

– Добре де, ама как така да обикна? Ами ако не мога да обикна? Нали това насила не става?

– Право е, че насила не става. Но ако вложите в една кесия или каса парите си, не пазите ли и кесията заради ценностите, които сте вложили в нея, не я ли обиквате?

– Е, разбира се.

– Тогава не Ви ли е ясно? *За да обикнете – жертвувате нещо за това, което искате да обикнете.*

Вижте едно дете или една идея, за която много е жертвувано – много се и обича!

При това помнете, че всички ний изживяваме временни състояния и разбирания и недейте иска всичко изведнъж да разберете и да Ви стане ясно.

Ясното и знайното за пеперудата не е ясно и знайно за гъсеницата.

Не формулирайте нещата, а ги живеете – и те сами ще Ви кажат какви са.

Следвайте тоя метод на работа, имайте търпение, и резултатът ще Ви задоволи. Нали ако отидете не навреме при едно дърво, слива например, най-напред плодът е горчив, после става кисел, най-после, на своето време, кога узрее – сладък. Не късайте и не яжте зелени плодове. Оставете вашата мисъл да узрее – и тогава яжте.

– Благодаря, разбрах, Учителю.

СТУДЕНТИТЕ ПРИ УЧИТЕЛЯ

В хубав слънчев ден група студентки и студенти заобиколиха Учителя, вглеждащи се усмихнати в него, шушукаха нещо на ухо и си споделяха впечатленията. Неговото правилно лице, хубава бяла брада и ореол от бели дълги коси му даваха прилика на икона, жива икона.

Той ги гледаше с дълбоките си очи, като да бяха току-що събудили се деца. И те, чувстващи се свободни всред тая красива поляна, заобиколена от борови дървета – красив фон, на дъното на който изпъкваше Витоша, се надварваха да питат това, което мислеха, че Той трябва да знае, или пък че трябва да им каже.

– Кажете ни нещо... за живота, например – каза висок студент, който беше отметнал червената си шапка на сами върха на темето.

– Животът е най-голямото благо за човека. Но в момента, в който човек помисли, че животът е само негово благо и потърси начин как по-рационално да го използва за себе си, той е създал вече своето нещастие – каза Учителят.

– Защо? – запитаха неколцина изведнъж.

– Защото никой няма право и не може да използва живота за свое лично благо.

– Тогава всички трябва да бъдат равни, значи – обади се скромно момиче.

– Не, ние не поддържаме идеята, че хората трябва да бъдат равни, еднакви. Ние не сме за равенството. Такъв закон в природата не съществува.

Природата дава на всеки необходимото, но не по равно. Защото равенство между малкото дете и големия човек не може да има. Един цял хляб за големия е необходим, но за малкото дете той е излишен. Също и това, което е необходимо за болния, не е и за здравия – и обратно. Но щом дойде законът на любовта, там вече идва законът на даването, а не тоя на правото. Когато обичаш някого, или ти трябва да му дадеш нещо, или той трябва да ти даде. В любовта трябва да има обмяна, но същевременно и безкористие.

– Как да разберем това? – запита някой и всички наостриха уши.

– Децата обичат баща си, радват му се, защото е богат, има какво да им даде. Щом осиромашее и остарее, те вече не могат да го търпят и чакат по-скоро да си замине за онзи свят. Ако е богат, и стар да е, синовете му обикалят около него с почитание – очакват да им даде нещо. Какъв морал има в тази любов? Любовта с пари не се купува, нито се продава. И знанието с пари не се продава.

– Ах, ами ний защо тогава плащаме пари? – провикна се някой.

– Кое то се купува, не е знание.

А що е знание тогава?

– Знание е онова, което те води към поставената цел, дава мир в душата ти, светлина в ума и свобода в постъпките. Да знаеш нещо, без да можеш да го направиш или приложиш, не е знание. Знание, което не облекчава живота, не повдига падналия, не оздравява болния, не е знание. Знанието не е достояние само на един човек, нито е определено да се постигне само в един ден. Знанието е достъпно за всички хора, за всички разумни същества и се придобива в цялата вечност. Докато е жив човек, трябва непременно да учи. Силата на човека седи в това знание, което може сега да се приложи.

– Ами тогава ние все студенти ли ще бъдем? Няма ли да свършим никога?

– Какво следвате? – запита Учителят.

– Право – обади се някой.

– Философия – казаха други.

– Е, щом свършите правото, тогава...ще почнете кривото. И който свършва философията, започва... невежеството. Знанието, което няма край и не се свършва никога – то е знание, то е наука. Наука, която се свършва, е лъжлива наука.

– А, тук ще спорим.

– Може, но спорът нищо не придава.

– Е, кой е прав тогава?

– Тоя е прав, в когото Бог живее.

– Ами ний не сме ли прави?

– Щом питаш, ти се съмняваш в себе си. Щом се съмняваш, ти сам си решаваеш въпроса. Човек трябва да съзнава в душата си, че е прав.

– Може да е тъй, но къде да се учим тогава?

Къде да се учим?

– Тогава къде да се учим? Нали казват, че човек може да се учи отвсякъде и от всичко? – запита едно слабишко момиче, което се изчерви цяло от погледите на другите.

– Не – каза Учителят, – човек може да се учи само от това, което иде от Бога. Докато мисли човек, че оттук и оттам може да придобие знания, той е на крив път. Но и това, което научи, трябва да знае как да го предаде. И няма нищо по-красиво за човека от това да предава нещата както са в действителност, без никакво изопачаване. Човек трябва да знае, че се намира в свят, създаден от Бога, в който господар е Бог. И ако човек се ползува от благото на този свят, това става по единствената причина, че той носи истината в себе си. Отклони ли се от тая истина, с това прекъсва връзката си с живота. Животът носи Божествените блага в себе си. Най-голямо благо за човека е самият живот, но като го живее, той трябва да се учи да различава правата мисъл от кривата, истинската свобода от привидната.

Истинската и привидната свобода

– Как да разпознаем истинската свобода от привидната?

– И войникът има свобода да вземе оръжие и да отиде на бойното поле, но тази свобода е привидна – каза Учителят. – Зад него седи началникът му, който насила го заставя да вземе оръжие и да отиде да се бие за отечеството си. Тъй щото човек трябва да учи да различава нещата, чистото от нечистото, правото от кривото... Това зависи от неговото разбиране, от това, което е научил и приложил.

Сега вие се учите.

Но за вас ли само се учите? Несъмнено, първом за вас самите, но за да приложите знанието, необходими са и околните. Един инженер за себе си ли се е учил да си гради къщи, или доктор – да си цери собствените болести?

– Е, да, разбира се, че за другите.

– Затова ви казах, че е невъзможно човек да живее сам за себе си. Това даже и животните не правят вече. Кучето и конят живеят за своите господари. А човекът понякога има тая изопачена мисъл, че може да живее сам за себе си...

Е добре, какво ни е нужно тогава?

– запита дребна студентка, погледна другарката си, пришепна ѝ нещо и пак повтори: – Да, кажете ни, какво ни е нужно тогава?

– Какво е нужно на човека? – каза тихо Учителят. – Три неща: права мисъл, възвишено чувство и здраво тяло. В това седи неговият прогрес. Без здраво тяло човек не може нищо да постигне. Здравето е мярка в живота. Който е здрав, той всичко може да постигне – а това значи да разбере своя живот, а не живота на другите. Човек, докато е на земята, изучава условията на своя живот и заедно с това постепенно се издига. И когато придобие абсолютно здраво тяло, светъл ум, благородно сърце, силна воля, възвишена душа и мощен дух – той е станал истински човек.

Погледнете чешмата – посочи им Учителят. – Виждате, там е изобразена една сърна, която пасе. Над нея е писано: «Храни се добре!» – с естествена храна да се храниш, за да си кротък и смирен по сърце, както Христос бе. После иде човекът, огреян от слънцето, разтворил великата книга на Живота, с ябълката в ръка – оная, за която го изпъдиха от рая. И над него пише: «Мисли добре!» – Значи, след като се нахраниш, започни да мислиш право. Чети книгата на живота, ябълката не яж... След като се е хранил човек и мислил право, иде вече третото положение: «Работи добре» – сиреч, гради. Както виждате, тая птица прави гнездо.

– Е, да, ама това е граблива птица, орел – каза някой от тях.

– Да, но ето другата, която иде и носи също да гради гнездото, е гълъб. Това е бъдещата култура, в която лъвът и агнето, орелът и гълъбът ще работят заедно.

– Възможно ли е това? – учуди се искрено слабицката студентка.

– Ами това именно носи новата култура. И ако пророк Исая хиляди години преди Рождество Христово не се е съмнявал, че ще дойде, вие сега ли ще се съмнявате? Не е само човек да говори, но това, което говори, трябва да остава за вечни времена. Вечните неща са основа на истинския живот.

И Учителят отново тръгна за към стаята си, но те го последваха пак, както вече много пъти, и отново го заобиколиха.

Но животът сега е тъй тежък!

– каза едно сухо, пълчиво, слабичко момче, което дъвчеше някаква клечка в устата си. То извади парченцето, плю и каза пак като ехо на своите собствени думи: – Тъй тежък!

– Животът е тежък, когато човек мисли само за хората, а не за Бога. За човека е важно едно нещо. Той трябва да се интересува от това какво Бог мисли за него. Щом държи тази мисъл в ума си, животът му ще бъде лек. В Бога няма никакво лицеприятие. Когато отивате при Него, не се нуждаете от никаква препоръка. Животът ви ще бъде вашата препоръка.

– А какво е вашето мнение за науката? – попита пак момичето, което държеше тетрадката в ръце и изглежда, записваше си това, което говореше Учителят.

Науката? Лъжливата и истинската наука

– Има две науки – една лъжлива наука, която не расте, не се развива. Тя е механическа наука, подобна на камъните. Обаче живата наука, за която ви говоря, постоянно расте и се развива. Живата наука създава мисъл у човека. Кой човек мисли? Само онзи мисли, който е уравновесил в себе си скръбта и радостта. Докато скърби, човек не мисли. Докато се радва, човек също не мисли. Когато скърби, той гледа по-скоро да се освободи от скръбта; когато се радва, той се е захласнал в радостта и за нищо друго не мисли. Обаче, когато човек уравновеси в себе си скръбта и радостта, той е свободен вече да мисли. Понеже е минал и през скръбта, и през радостта, той вече мисли, разсъждава за причините, които са създали скръбта и радостта му. Ако при тези разсъждения човек може да намери причината за скърбите и радостите в живота, той е попаднал в правата посока на своята мисъл. Това значи права мисъл. А като мисли право, той е свободен.

– Всеки иска да бъде свободен, ама не може, условията днес... – започна някой и не довърши.

За свободата

– Всички хора искат да бъдат свободни – каза Учителят. – Свободата изисква едно нещо от човека: който я придобие, да знае как да я пази. Свободният човек контролира всичките свои удове. Деятелността на неговите удове се намира под контролата на разумната му воля.

Докато краката, ръцете са под контролата на неговата воля, той е свободен да ходи. Докато мозъкът, нервната му система са под контролата на неговата воля, той е свободен да мисли. Но помнете – свободният човек е господар на своите действия, но не и на ония, които стават вън от него, в природата.

Потребното

– Кажете ни нещо, което Вие мислите, че трябва да знаем, което ни е потребно истински – каза една студентка, като си извади тетрадката от чантата. – Аз бих искала да си го запиша.

Мнозина се засмяха. Учителят я погледна внимателно и каза тихо:

– Хубаво правиш. Разумният цени разумното. Запомнете: Истината не зависи от заключенията, които ний правим, но заключенията трябва да излизат от истината, ако искаме да имат стойност.

Знайте, че само разбираният природен закон дава вътрешна сила и външни възможности. Човек е израз на това, което носи в себе си, но свободен е само този, който сам се ограничава.

Животът на всички хора се определя от онази велика постоянна идея, която те имат за Бога.

– Как да го разберем това? – обади се някой.

– Разчитайте на онова, което Бог е вложил във вас, а другите неща са само спомагателни средства – те сами ще дойдат на своето време.

– За живота ни кажете нещо – помоли студентката.

– Животът има за цел любовта. Смисълът на любовта е стремление към светлината. Стремешът на светлината е към свободата. Любовта всякога дава. Само даване, което разширява живота, е правилно даване.

– Как да даваме и защо? Днес хората са толкова лоши – обади се някой.

– Когато мислиш за погрешките на хората, за злото – цапаш си ума. Помнете: винаги, когато твоят ум е смутен, когато твоето сърце е смутено и твоята воля – ограничена, ти си на кривата страна. Правата мисъл е оная, която е свързана с разумните сили на природата. Правата мисъл внася в душата мир, светлина и свобода.

– Кажете ни тогава една права мисъл! – пресече някой бързо и всички впериха погледи в Учителя. Той се усмихна.

– Та всичко, което ви говоря, е права мисъл. Но ето ви още една за вас: Нямах право да потискаш извора да извира, но можеш да му дадеш каквото си направление искаш.

– А в що е тогава силата на човека? – запита високият студент и без да си дава сам отчет защо, смъкна си фуражката.

– Силата на човека не седи в неговото богатство, нито в неговото знание, нито във физическата му сила или добрина – това са само капитали, с които той може да работи. Силата на човека седи в неговото разбиране на Великите Божии закони, които направляват неговия живот.

В Битието е поставен като основа законът на свободата – всеки е свободен да мисли както иска, но всеки ще си носи и сам последиците от своята мисъл. Ние сме свободни в мисълта си, но ако тя не е в хармония с мировите закони, последствията на тая мисъл ни ограничават. А успехът седи в поправените погрешки. Помнете – всяка идея, която носи радост, свобода и светлина, е Божествена.

Всичко е хубаво, но без пари нищо не върви

– Не може да се живее без тях – каза един от студентите, клатейки глава песимистично, което накара всички да се изсмеят високо, не толкова защото имаше нещо много смешно в думите или жеста му, колкото от този идеен контраст, който така неочаквано се създаде.

Учителят помълча малко, а после додаде тихо:

– Да, прави сте, без пари не вървят нещата, но само в човешкия порядък. Но и погледнете в природата как са нещата! За да живее човек, най-първо му е потребен въздухът. Без него нито една минута не може да помине. Кажете, колко плащате за въздуха, който дишате? Колко плащате за слънцето, което ви грее и свети и с това внася живот у вас и във всичко живо на земята? Колко плащате на вятъра, който опреснява и пренася въздуха? Колко плащате на дъжда, който пречиства и ви дава водата, толкова необходима за живота ни? Колко плащате на земята, която от едно зърно дава клас? Колко плащаме на едно дърво, на което обираме плодовете, които то е произвело? Колко плаща-

ме на овцата, на глупавата овца, която ний, учените хора, събличаме от вълната, за да се облечем сами ний...; на кравата – за нейното мляко; на кокошката – за яйцето и най-после, колко наем и разноски сте заплатили всички вий на своите майки, че са ви носили и хранили в утробата си, а после – и като деца? Виждате колко много работи, и то важни и съществени, получаваме без пари! Природата нищо не иска, но ний, хората, сме си наредили наш собствен порядък в света, в който и парите вършат своята работа. Но то не е най-идеалното разрешение. Нима с пари, купчина злато, може да дадете живот на един труп? Или здраве на един болен? Та тогава богатите и царете не биха умирали. Но парите са внесли известно омекотяване в обходата на хората. По-рано всичко е било на силния – той е взимал каквото е искал. В сегашния човешки порядък правото вече е на богатия. Сега се купува. Но онова, което ще даде истинска основа на добрия живот, то ще бъде любовта.

Как да разбираме това?

– питаше някой. – Нали и сега се обичат хората, женят се...

Учителят се усмихна.

– Обичат се, да, но как? И малкото дете обича, и възрастният обича, но различно.

Има любов на лимонадата – изпиеш лимонадата и хвърлиш стъклото. Има любов на ябълката – изядеш ябълката и не посееш семената, а ги хвърлиш. И най-после, има любовта на разумната книга на живота, от която постоянно четеш и учиш.

Любов, която не носи живот, мир и радост, не е любов. Любов, която не носи или не дава условия на живота, който е в тебе, да се разширява, да расте и се развива – не е любов. Любовта прави и далечните близки. Срещаш човек непознат и като го възлюбваш, даваш му да се разполага с всичко, което имаш. Не ли така правите вие, като възлюбите някого?

Ако си умен и добър едновременно – любящ си. Ако гледаш и на другия като на себе си – ти ще бъдеш справедлив. А само умният, добрият и справедливият човек може да живее един разумен живот на земята.

Ами Вашето учение какво е?

– Нашето? Не, то е на всички разумни същества. То е новото Божествено учение, което открай време иде и носи живот на всички. То е приложението на Божествената Любов, Божествената Мъдрост и Божествената Истина в сегашния живот според новите методи, за да може човек да стане разумен и съзнателен проводник и изпълнител на Божията Воля.

– Как може да стане това? – запитаха неколцина изведнъж.

– Е, това ще учите – каза Учителят засмян. – И тия братя и сестри, които са около вас, са ученици на това велико училище. Там има салон и книги, а има и велик салон и ненаписани книги – посочи той с широк замах към небето. – И вие самите живи книги сте. И то от най-интересните. Остава само да започнете да учите.

– Искаме! – обадиха се няколко души.

– Който търси, намира – каза Учителят и като вдигна ръка за поздрав, тръгна си.

* * *

Всичко относно книгата се адресира до
Л. Лулчев, ул. «Опълченска» № 64, София 3.

Цена 5 лева

Любомир Лулчев

I. Творчество:

Мистични съчинения

V.

Зазоряване

Когато ний, живите, станем

от Любомили *

(Любомили. *Зазоряване: Когато ний, живите, станем*
София: 1938. – 48 с.)

ЗАЗОРЯВАНЕ

КОГАТО НИЙ, ЖИВИТЕ, СТАНЕМ

ТОЙ И АЗ

За Него искам да ви разправа, Тоя, Който може би и вие чувате често да ви говори и не знаете името Му, копнеете за гласа Му и Го виждате като далечна зарница, която изчезва на хоризонта.

А понякога е слънце, което изгрява. И тогава всички звезди потъват, отиват си или се скриват и чакат да си замине, за да се покажат отново.

*

Такава звезда съм и аз, малка звездица, която свети силно – силно в тъмнината. А когато изгрее Той, аз се сгушвам в лъчите Му. И тогава с тях летя и пея някъде из вселената, чувам много, виждам незнайно и се радвам, че се събудих като звездичка, а хвъркам като слънце, лъч от слънце, тъй голямо и чудно! И колко светло! Далечините се приближават, когато изгрее То!

*

* Любомили – псевдоним на Любомир Лулчев. (бел. на съставителя на «Изгревът» Вергилий Кръстев)

Той пее, знаете ли това ? Сигурно защото и на вас е пял Той в най-скръбните часове. И тогава лицето ви е просветвало, сърцето стопляло и животът вливал като водопад в душата ви.

★

Той пее – и понякога аз ставам дума от Неговата песен и тичам в света, в красивия свят с многото цветя, и влизам в душите на тия, които ме чуят. И разправям им тогава за Него и за градината, в която Той живее.

★

Знаете ли Неговата градина? О, може би. Възможно е и вие да живеете в нея, да спите в нея, без да сте се събудили ни веднъж. Но ако гласът Му ви събуди, гледайте тогава с отворени очи и пийте с пълни шепи. Там има изобилие на всичко: на светлина, на свобода, на сила, на Любов!

★

Любовта Му е като океан, в който слънца угаснали потъват и се възраждат; като ураган, който подема всичко и го кара да живее със силата си, разхвърля всички препятствия, уравня всички неравности – и след това утихва и шепне леко, съвсем тихо шепне, та малцина го чуват само.

★

– Ако си жаден – ела и пий! Ако си гладен – протегни ръка и вземи. Ако си мъртъв – пожелай, събуди се и аз ще те поведат. Ако си жив – радвай се и върви след слънцето, което грее и дава живот!

★

– Вземи живот, та и на другите дай, на тия, които в пустинята чакат, при пресъхнали извори дремят, към сухи дървета протягат ръце. Вземи от градината на изобилието, на *Новото*, на священото и раздай, за да получат слепите – и да прогледнат, да получат мъртвите – и оживеят!

★

Така пее Той. А понякога песните Му са само звезди, които трептят в небесата, и слънца, които надничат издалеч – и с тях той говори на други слънца и припомня далечни дни и минали вечности. Тогава аз съм малък, съвсем малък, като най-малката прашинка в Неговите стъпки. И тогава Той ми говори.

★

Той ми говори и аз слушам. И понякога Го разбирам и дори питам, и Той ми отговаря. И радост ми е, когато Го разбирам, защото езикът Му внася живот в мен и светлина – думите Му. Душата ми тогава хвърка с Неговите криле, а духът ми има сила да лети над вечности и да преодолява и самата смърт.

★

– Страдаш ли? – пита ме Той понякога. – Чети Книгата на Живота и там ще намериш лъчи от заря, които ще превърнат страданията ти в песен и тъгата ти – в жив хляб, който ще ядеш ти и на другите ще дадеш. И скръбта ти в радост ще се превърне, защото и скръбта е непознатата в тъмнината Радост.

– О, имам я – шепна аз, – имам я, защото за мен най-голяма радост е да Те чувам. И най-голямата ми скръб е, когато Те чакам, но и тя става радост, когато дойдеш.

★

– Търсиш ли щастието? Виж какво е казано за пътя към него: Четири стъпала водят за там: свободна душа, силен дух, светъл ум и добро сърце. За-

това пази свободата на душата си, цени силата на Духа, почитай светлината на ума си, раздавай добротата на сърцето си. И тогава крилата на свободата, лъчите на светлината, могъществото на силата и плодовете на Доброто ще те заведат при щастието. Иди му на гости и покани го да те споходи, за да го срещнат и други, които го чакат в целия си живот.

– Но то е дошло вече – шепна Му аз, – то отдавна е дошло и аз го познавам.

Защото Твоите думи ми го казаха, очите Ти потвърдиха, а животът Ти бе пътеката, по която то само дойде при нас. Достатъчно бе да знаем, че *Ти си* – а то е Твоята сянка – на Тебе, Който създава сенки, а сам сянка не си.

★

– Да, то е сянка, за която мнозина жадуват и хиляди копнеят. А когато престанат да желаят, когато се заситят с *Онова* отвътре, отвън иде сянката послушна – същата, която цял живот е бягала. Защото онзи, който е пожелал същината, ще има и сянката. Но онзи, който гони сянката, вечно ще я гони...

★

Той иде често. Може би и при вас наднича. И ме пита:

– Искаш ли нещо?

– Да – казвам. – Искам или не, моля да направя това, което слънцето иска от мене; да мисля, както Ти мислиш, да чувствавам, както Ти чувствуваш, да правя това, което Ти правиш!

★

Той се усмихва леко и ми казва:

– Можеш ли да побереш всичките противоречия на света в душата си? Ще дадеш ли плодовете на хората, за да те замерят с черупките им? Ще им носиш ли чиста вода, която те ще превръщат в помия, за да я хвърлят отгоре ти? Можеш ли да сгрееш спокойно премръзнали усойници в своята пазва, когато знаеш, че стоплени, те ще опитат първите си зъби и отрова на тебе? Ще отгледаш ли воители, които ще забият копието си в ребрата ти?

★

Така ме пита Той и се усмихва, а аз шепна:

– А не изхапах ли аз ръцете Ти някога и от това се вля в мен всичкото благородство, на което сега се радвам? Не хвърлих ли и аз отровна стрела отгоре Ти, а Ти я хвана и ми я върна златна, накичена с безценни камъни на Любовта, Мъдростта и Истината? Не ме ли къпа Ти в Твоята чистота, та ми се отвориха очите и Те видях?

★

Той пак се усмихва и леко слага ръка на главата ми. И от мене излизат хиляди искри, като малки светкавици, и ромолят хиляди потоци от розова светлина. Цветчетата са отворили своите венчета и жадно ги пият...

– Искаш да мислиш тъй, както аз мисля? Тогава пригответи се!

Аз затварям очи. В тишината, която настъпва, сребърносветла бляскава тишина, плахо се подава розова светлина – като че невидимо слънце ще изгрее – и не изгрява.

Вълни се вдигат и ехо някакво събужда. Тътне нещо невидимо, грамадно, но не е страшно. Мяркат се далечни слънца и звезди във вихрен устрем, в страхотни потоци. Носят се някъде в безкрая и никнат оттам нови и други, все тъй безбройни, със странни нежни светлини, с развихрени пламъци. И всички те отиват към едно голямо слънце. И в това слънце се вливаха милиарди слън-

ца – и то пламваше с жива светлина и издишаше от себе си безброй лъчи. И те се превръщаха в нови слънца, в нови потоци от слънца и бягат в безкрая. Това са огнени водопади, които разнасят в мигновението на окото до бездните на далечината сила и светлина, живот и радост. Милиарди същества прелитат пред погледа ми – живи слънца. Те вдигат ръце, като да благославят целия свят, и мълвят: «*Tu Si* – и ние сме! Ние сме и Ти си!»

★

И отново ме отнасят огнени вихрове, които се размесват с чудни светлини, хаос разноцветен, от който изникват много дъги, които се нареждат една до друга в сребърно-бляскава тишина. И тогава бавно започва някаква дивна музика, нежна и тиха, но която минава през всяка моя частица.

★

Сещам се, че и аз пея и че съм звук, малък тон от жива песен, хармония на дивно съчетани цветове и същини ...

Когато отварям очи, Той ме гледа усмихнат.

– Какъв блажен миг изживях! – шепна аз. А той само се усмихва, когато уплашен оттеглям ръката си от лицето – то беше младежко, а сега дълга брада го покриваше... Колко ли бе траял този «миг»!

★

– Искаш ли още да опиташ? – пита ме Той.

– Да, моля – прошепвам аз, хванал неволно с ръка дългата си брада, което ми беше навик вече. И стана ми тихо в душата, като в някоя безлунна нощ, в която няма светлина отникъде, където само малки звезди трепкат на небето.

★

Изведнъж като че ли буря ме подхвана и пръсна в милиарди прахолинки. И всеки прашец бе жив. И всеки прашец стана цвете, и животно, и човек. И огнени страдания ме пронизаха изведнъж на милиарди места едновременно. Огнено море с безброй пламъци ме гореше, разкъсваше, превръщаше в пари, дим – и пак възвръщаше в нещо, което кипеше. Не знаех що съм, но чувствавах, че съм в много форми, а едно. Хиляди страдания като нишки се оплитаха в едно дебело въже – и това въже от огън бях пак аз. И все пак бях и нещо друго същевременно, което гледаше и се усмихваше, тъгуваше и се радваше, движеше се със страхотна бързина – и като че ли седеше на едно място. Защото във всичко това бях едновременно ...

Постепенно всичко започна да затихва. Огнените искри се сляха в пламъци, пламъците – в огнено море, което стана бистро и блестящо и отрази в себе си всичко. И тогава аз се видях на брега му да седя. Наведох се неволно и се отдръпнах смаян. И погледът ми потърси Неговия. А Той беше пак до мен и се усмихваше. А аз го гледах учудено, защото косите и брадата си видях бели, цели бели...

★

– Искаш да видиш какво правя? – запита ме Той.

– Моля, ако може. Но аз вече станах старец, а нищо не разбрах.

– Как не разбра? Ти искаше да мислиш както аз мисля и да чувствуваш както аз чувствавам. А че си старец, това е както ти мислиш.

– Да, така е! – аз си спомних и се замислих. Когато запитах, аз бях юноша, а сега пипах бялата си брада и се чудех на себе си. И стори ми се, че само дрехи ми са облекли, външни дрехи, а под тях съм аз самият, същият.

И ето, някой ме съблече. И стана ми радостно и леко. Видях се в пустиня с мнозина да вървя. После, роб в някакъв кораб, гребях с голяма лопата, око- ван във вериги. После корона с двуглава змия, захапала рубин, красеше гла- вата ми. И пак се промени картината. Големи храмове, хилядно множество, което ме очаква ... И бягаха като дим, гонен от вятъра, хиляди картини. А кой ли гледаше? Кой бях «аз» и кое е това, което гледах? Кое правеше да познавам, че тая или оная фигура там съм аз? И как можех да бъда едновременно тоя, който гледаше и мислеше, и онзи, който беше някаква фигура и живееше своя си живот?

*

И ето, дойдох да се видя пак такъв, какъвто бях. И видях и Него, и себе си. Той ме повика тихо и ми каза: «Ела с мен.» Аз бях млад момък и се затирих подире Му. И странно бе, че ние не вървахме по земята, а близо до нея и се носехме, като да бяхме облаци – бързо и безшумно. Минавахме над води, като по суша – от стъпките ни над нея повърхността ѝ не се нито набръчка. Над изкласила пшеница вървахме. И тя нито се поклати, нито се сведоха по-ниско тежките ѝ класове.

И където минавахме, Той все благославяше. И от пръстите Му излизаха розови капки и струи, и отиваха към дървета, земята, към хората. И гдето ми- нехме, хората не ни виждаха, но все пак вдигаха глави и лицата им светваха. Те се провикваха весело, често запяваха след нас и започваха работата си доволни.

*

А ние минавахме през села, влизахме при болни. Влизахме без да отва- ряме врати – стените бяха прозрачни и душите на хората се виждаха като мал- ки кандилца. Когато приближехме, те светваха, заиграваха, като живи. Болни- те се пробуждаха и в лицата им се отразяваше Неговата светлина. Очите им блясваха с надежда и нов живот.

Някъде блъскахме затънали коли. Бяхме и при кораби, които вълните на океана носеха, при хора, изгубили всякаква надежда. Ние пазехме водата да не нахлуе в корабите и чудно бе, че хората не ни виждаха, а вълните ни слуша- ха.

В подземие на рудници се намирахме – ние и през земята минавахме, както през облак се минава. А там имаше хора обезумели от ужас. Изведнъж лицата им се успокояваха. Той бе протегнал само ръце над тях и те бяха се променили. Надеждата им беше проговорила, сякаш.

На много места едновременно ний прониквахме като въздух. И в този въздух, който носеше нов живот, всички се чувствуваха добре.

Малцина можеха да мислят за нас, но някои ни и говореха – викаха Него. И Той като светкавица се отзоваваше веднага. И на много места бяхме – и все пак като че ли бяхме едно – Той и аз – аз като слаба сянка, малка дума на дълга приказка, светъл лъч от голямо слънце... И когато си отворих очите, аз бях все същият, седящ до краката му. А Той тихо се усмихваше.

ТОЙ И ТЕ

Видях тъй много и се радвах, макар че нямах думи за видяното.

– Искаш ли още? – питаше ме той,

– Да – казах Му аз, – моля, не за мен. Аз имах и видях. Видях, че животът има много форми, а всякъде е един, както и водата навсякъде е една, но през разни места минава и различни примеси съдържа.

– Да, една е като лед, вода и пара – каза Той, – но все пак не е нито едното, нито другото, нито третото. Водата за жадния е *живот* – а за другите е само вода, пара и лед. И само той знае що е вода – умирающийот от жажда!

И хляба гладният го знае що е – гладующият!

– Така е – пошепнах аз.

★

– Аз видях и разбрах, но що да сторим за тях в света? – за тях, другите, при които Ти минаваш – и те не Те виждат!

– Та що? – каза Той. – И слепците не виждат слънцето, но го сещат и знаят. И най-малката животинка го знае и се ползува.

– Така е – казах аз, – но виж, има толкова хора, които все пак страдат. Не може ли нещо да се направи за тях?

Той мълчи. Мълчах и аз. И стана ми мъчно много. Той видя това и проговори:

– Ако слънцето е изгряло, а мнозина стоят в зимниците си, слънцето ли е виновно?

– Така е – казах аз. – И видях, и зная колко много Ти им помагаш. Но какво да сторя и аз, малкият, който искам да направя нещо за моите братя?

Той ме погледна отново. В очите му имаше весели пламъчета, които играеха там и надничаха, за да ме видят по-добре.

★

До Него бях, а видях се да лежа на легло – старец, смилено скръстил ръце на гърди. И от тялото ми излезе сякаш стъклен момък, млад и красив, и се изправи. Възрадвах се.

– Да, това съм аз, красота, младост и сила! – мислех си. Но ето, и прозрачният момък стана на розова мъгла с много червени и сини нишки, като пламъчета, които започнаха да се въртят едно около друго, нежни, леки и красиви. И разбрах, че и това пак аз съм. И много се учудих. И погледнах Него. А Той заклати глава.

– И това е само нова дреха – каза ми Той.

★

– Ти искаш да помагаш? – и се засмя. – Ето! – посочи ми Той и аз видях везни със златни капони. И меч на едната от тях турен. И скипър златен, обси-пан с диаманти. И до тях голяма кошница с плодове.

– Избери си – каза ми Той, – и после ще говорим.

★

Застанах аз до тях и мислех. Мечът бе тежък и острието му лъщеше. Ръката ми сама се протегна към него. Като че нявга бе го държала и сега си спомняше това. Но аз погледнах лицето Му, а то бе безпристрастно, каменно сякаш – и аз се свих и прибрах ръката си.

★

И на скиптъра се спря погледът ми. И си помислих, че може би мнозина са го носили – и един от тях съм бил и аз.

Познат ми беше блясъкът на неговите диаманти, рубините му топлеха моето сърце, а сапфирите му приказки ми разправяха за едни сини както тях очи, с които някога съм споделял своя жизнен път. И аз потърсих Неговия поглед. Но очите Му бяха затворени, като да спеше и в унес виждаше нещо далечно и лошо. И аз прибрах протегнатата си ръка.

★

Тогава погледнах плодовете. И стори ми се, че всеки от тях ми проговори. И това, което казваха, беше същото, което и слънцето говореше:

– Яж – и жив бъди!

★

И аз протегнах ръка и взех плод. И лицето Му светна и Той ми продума :
– Яж и на другите дай!

Тоя, който съди – себе си осъжда. И тоя, който иска другите да оправя – себе си обвързва и обърква. Друг е, който съди и оправя хората. Но и ти можеш да помогнеш, ако занесеш помощта на тия, за които е дадена.

Вземи, яж и раздай!

★

И видях огъня, разноцветния пламък да се връща в стъкловидния момък, а момъкът да потъва в тялото на стареца. И пак ми се отвориха очите и гледах, като през подземни дупки от една далечина.

А тялото си сецах като да бе от олово. Ръцете ми тежаха като да носеха невидими вериги, а нозете ми се прилепваха по земята и аз ги мърдах едвам.

★

А той бе до мене. Край бистър поток вървахме и ми каза:

– За да помагаш, трябва да слезеш при тия, на които ще помагаш. Гъсто е морето, в което те плават, и тежки са къщите, които те носят. А лошото не е в това, а защото те спят – и съня си вземат вместо истина, и временното – вместо вечното.

★

Иди и ги събуди! Но за да ги събудиш, ти сам трябва да знаеш и помниш, защото те и тебе ще се опитат да приспят. Те тичат подир миражи и блянове, които само там и тям са потребни – в тяхното море. А тук горе, където сме ние, в тоя светъл въздух, в тоя обширен свят – това са само мрачни сънища на неспокойни нощи.

★

Но ако ти им вземеш сънищата и не им дадеш нищо, те ще се нахвърлят върху ти, за да те премахнат. Не взимай патериците на сакатите и болните. Но ако и много им дадеш, а те не знаят да го ценят – все едно е, че нищо не си им дал.

Много ще мислиш – и право ще мислиш! И ще постъпваш както слънцето постъпва, както водата постъпва, както въздухът постъпва. Тогава само ще паднат превръзките от очите на тия, които те опитат.

Занеси им Истината на светлината, за да видят вечната свобода на живота.

Покажи им ограниченията на Доброто, за да разберат Истината, която носи свобода и добруване.

И раздавай всичко, което си получил, за да бъдеш извор, обиленизвор, от който всички да пият, без страх, че ще се свърши!

– Хляб стани, жив хляб – всички да те опитат. И като те ядат – да се събудят. И като разберат, че са спали, да възжелаят живота, който ще внесеш в тях – живота, който ти сам си получил.

– Светлина в умовете им стани – във всичките умове проникни, да схванат онова величие, което ти сам си видял, и оная безкрайна милост, която си опитал.

– Лек стани – за всички техни болки лек, страданието им вземи, като леко бреме нека ти е то, за да се изправят гърбовете им и отдъхнат гърдите.

Книга стани, жива книга, с безброй страници, на която всеки да прочете каквото му трябва и да се възрадва.

Крака стани за тях – с теб те нека пътя на Доброто да намерят. И ръце, които Правдата на другите отдават. И език, през който Любовта тече само.

И очи, които добре да гледат, и уши, които право да слушат. И като слушат чрез тебе и като гледат чрез тебе, те ще видят това, което е. А то ще възроди и възрадва сърцата им.

Мозък стани за тях – чрез теб право да мислят. И сърце стани, голямо сърце обилно – през него да влезе Любовта, всички противоречия да разреши, да оздрави болни, да обогати сиромаси, да възкреси всички мъртви.

Със скръб Го погледнах и Му казах:

– Трудно е това!

★

А той се само усмихна – и забързахме отново. Крачките ни бяха малки, а минавахме много място.

И в пустиня дойдохме, голяма пустиня. И в нея – оазис зелен. И всред него – езеро кристално чисто, цялото небе се оглеждаше в него.

И ето – свечери се, звезди се показаха и заоглеждаха в него – сякаш второ небе надничаше оттам. Той ми посочи и аз се вгледах. Около нас дойдоха и пристъпяха зверове най-различни – тигри, змии, лъвови, зайци и птици. Всички със засъхнали, запенени устни, попукани от жажда. И всичките пиеха, бързо гълтаха живота. И никое животно не поглеждаше друго – сякаш бе само езерото – и неговата жажда.

– Ето – посочи ми Той, – то, езерото, е решило въпроса!

– А как ще намерим това езеро? – запитах Го аз.

– Питай животните, те ще ти кажат как намират хубавите извори из планините. Жадната душа ще намери сама своя извор. А и ти знаеш, защото си го намерил.

– Да – казах тихо аз, – да, отдавна съм го намерил, но за миг бях забравил това – прости!

★

Но пак Го запитах, защото и в мен като в извор изпъкват въпроси и желания и на тия, за които мисля и на които не всякога мога да помогна.

– Не е ли съдбата, която е определила кой къде ще бъде? И не е ли напразно нашето желание да станем по-друго от това, което тя е решила?

А Той ме поглежда и се усмихва – Той винаги леко се усмихва, едва видимо, когато го питам нещо – така бащите се усмихват на своите приказливи деца.

– Умният човек прави нещата красиви, а глупавият и хубавите разваля.

И глупавият, и умният имат семена, но не еднакво ги сеят и отглеждат – и не еднакво се ползват от тях.

Умният се е събудил, мисли и знае какво прави, а глупавият е умният, който още спи. Ако го събудиш, и той ще знае какво да прави.

Съдбата само казва будният да е свободен, а спящият – ограничен. Но не е определила спящият да спи през цял живот. Тя забавлява глупавите, умните учи, а на мъдрите разкрива своите тайни.

– А сега ела да видиш тия, които не спят.

ВИДЕНИЯ

Отново ние тръгнахме. И малки бяха крачките ни, а нависоко се качихме. И видях планини от светлина и върховете им като отблясъци. А други бели, снежни – по тях се къпеха розови лъчи. И всеки лъч бе жив. И когато се приближихме при тях, те прехвъркваха край нас, облъхваха ни с топлина, парфюм на хиляди цветя и нежни искри и пееха песен, която аз слушах добре, защото не бях я чувал досега.

– Благословен е Тоя, Който ни благославя – Изворът на Любовта.

– Да бъде! – казах и аз. И небето сякаш изведнъж се отвори и потънахме за момент във вълни от жив огън, в който имаше живо море от безбройни хора и всякакви животни.

И много слънца заблестяха изведнъж и звезди се раждаха цели роеве. И всичко това пееше и славословеше Извора на Любовта. И аз се изгубих, станах безмерно голям, целия тоя свят – и сетих радост неусещана и почувствувах да съм аз всичко, като че ли то беше мое тяло. И слънцата – очите ми. И огънят – сърцето ми, което се свиваше и разпускаше, но никога не гаснеше, а грееше през векове и векове, които са били все едно и също «сега», което е съществувало и вечно ще съществува. Нямаше мисъл за край на нещо – всичко ми се видя като река, която вечно тече и не изтича; като море, което винаги е било...

И когато се намерих в себе си, пак заедно с Него бяхме. И Той нищо не ми каза, асамо посочи.

★

И аз видях млади момци на еднаква възраст, красиви и прилични, като родни братя, които отиваха заедно и стройно. Лицата им грееха като пълна месечина и излъчваха от себе си сребриста светлина. Те пееха и аз чух ясно песента им:

– «Ний сме благи, ний сме силни, ний сме крепки, твърди като диамант.»

– Те са силни, защото са благи, а благи са, защото с тях е Благият. И те ще помогнат на света, защото той има нужда от тях.

– Да отида ли и аз с тях? – запитах Го.

– Не, ти почакай! – каза ми Той – и пак се загледа.

★

И аз погледнах нататък. И видях до слънцето бляскави фигури с дълги бели дрехи. Косите им бяха като цветя разцъфнали на самото място, блясваха и гаснеха като пламъци тихи и нежни, преливащи се един в други. Те минаха близо, близо съвсем. И гънките на дрехите им се докосваха до самите нас. И те пееха, но тяхната песен бе като светлина, която влиза през разноцветни стъкла на стар храм и оттам, превърната в дъга, тече като жива река.

– «Ний сме чисти като живата вода, ний сме чисти като живата светлина, ние сме чисти като Любовта.»

– Тяхната чистота ще победи света – каза Той.

– Да отида ли и аз с тях? – запитах Го аз.

– Не – каза ми Той, – почакай малко.

★

И ето – след тях се зададоха едри, високи великани някакви, които бяха дошли сякаш в свят, в който им беше тясно. Главите им се губеха във висините, а нозете им – в долините. Като че те самите бяха облаци от блясък и светкавици, а нозете им – от разтопено стъкло. И от техните стъпки се тресеше земята, а от думите им трепереше всичко. А в мен самия те внесоха хилядократно по-голям живот и сърцето ми залепна при тях и без моя воля тръгна подире им.

– «Нашият закон е чистата любов, нашият път е чистата светлина, нашето слово е Мъдростта. Ние всички сме крепки със силата на Извора на любовта. С нея ние победихме света! В любовта ние добихме своята свобода!»

– Те са вече свободни от закона на смъртта – ми каза Той, като ме погледна, – не от тая смърт, която знаят хората, тая, която съблича само дрехите, но няма власт над духа, но от оная смърт, която тихо и невидимо върви, като сянка, подир всичко, което се е родило и живее. Погледни – те нямат сенки!

И наистина, техните фигури не хвърляха никакви сенки.

– Сърцето ми отиде подире им – казах аз. – Колко би било хубаво да съм винаги с тях!

– Те имат много работа, която ти не разбираш още – каза ми Той.

*

И аз се свих близо до Него, защото се зададоха бури огнени и циклони, които се носеха един през други и изглеждаха страшни.

А когато се приближиха, аз видях, че те бяха от милиарди искри. И бяха тъй много, както кристалите на току-що падналият сняг – безкрайно разнообразие, в което всяка бляскаше със свой цвят. Искри и малки пламъчета, които светваха често и не гаснеха. Като малки комети се преплитаха те една с друга и правеха тия пламъци, които бяха много големи и от които всяка отделна частица беше отделна жива душица. Техният глас бе като на дъждовни капки, като на силен вятър, като на много струи на водопад, като на вълни морски, които се блъскат в бреговете си. Но безкрайно меки и хармонични, като че ли минали през огромна флейта, те добиваха тон на глас, излизащ от дъното на гърди, които много са страдали, но са намерили примирение и смисъл в светлината, която ги е огряла, когато са се събудили.

– «Необятната Любов ни въздигна, безпределната Мъдрост ни оживи, единната неизказана Истина ни възкреси.

Осветихме името Ти, свършихме делото Ти и въдворихме Твоето царство за безкрайни вечности.»

И всичката вселена рече: «Амин.»

Аз чух това и повторих. И не смеех да добавя нищо. А той млъчеше.

*

Той винаги е зает и все пак има време, когато го потърся, да ме приеме. И винаги знае това, което ще го питам, а все пак слуша, защото Той всички слуша. И когато седи с полузатворени очи и мисли, Той слуша гласа на всички, които страдат. Но той не трепва от скръб, защото знае и причините на страданието им, и своята възможност да им помогне.

Той заема всички форми, а сам няма никаква.

Това не е приказка, а истина.

*

Ето, ний вървим с Него. Минаваме поля и гори. На един път плачеше дете изоставено. То викаше своята майка, а нея никъде я нямаше. Гледах го и сърцето ми се късаше. А Той вървеше, като че ли нищо не виждаше или чуеше. Аз не смеех да кажа нещо, защото мислех, тъй както ние често мислим, че може би това е заслужено, че това е съдбата на детето...

Когато отминахме много крачки и гласът на детето затихна, аз пък се обърнах да го видя за последен път. Напразно – кривулиците на пътя бяха го скрили вече. Но когато погледнах към Него, и Той бе изчезнал. Тогава аз сетих сърцето си свито и седнах скръбен край пътя, като сираче, като онова дете, което плачеше преди малко. Но после, когато чух стъпки и отново вдигнах пог-

лед, аз видях, че детето приближаваше засмяно, водено от своята майка. И когато тя приближи и ме погледна, аз видях в очите ѝ как Той ми се усмихваше.

*

Друг път видяхме с Него градина с много цветя повехнали в зной. И никъде нямаше вода. Аз гледах и се тревожех, а Той мълчеше.

Цветята вехнеха пред очите ни, подгъваха стебла и клюмваха върху попуканата земя.

И всяко едно от тях издъхваше като човек и казваше най-силната си мъка с чудни парфюми, които ни обгръщаха от всички страни.

*

Бяла лилия леко се залюля на своето дълго стебло и аз коленичих и протегнах ръце да я подхвана. И тя клюмна в шепите ми. Когато се обърнах да Го помоля за помощ – наоколо нямаше никой. В душата ми стана тъй страшно, като че ли лилията и аз еднакво свършвахме живота си.

Затворих очи и ми се стори, че съм нейде безкрайно далеч, че между мен и всичко друго се е пуснала полупрозрачна завеса, направена от милиони минали години. Но когато западаха капките дъждовни, аз отворих очи. И цветята вдигнаха главици веднага. А когато погледнах нагоре, от тъмния дъждовен облак бляскаха хиляди Негови очи – и всичките се усмихваха.

Забравил всичко от радост – аз запях. И всички цветя ми пригласяха.

*

А веднъж, когато аз крачех зад Него, Той изведнъж се спря и ме изгледа дълго. Аз се стреснах, защото мислех – тъй както ний, човеците, мислим. А Той знаеше това и ми каза:

– Злото е привидно, както и смъртта. Животът е всичко. Локвата е голяма, но пресъхва, а малкото изворче векове трае и извира. Така е и Доброто. То е като семка, която като заровиш в земята и умре – начало на ново става и много плодове дава. А ако не умре – само остава.

– Прости! – пошепнах Му аз. – Между хората аз бях забравил това, което Ти отдавна ми бе казал и което постоянно виждах в Тебе.

*

Той нищо ми не отговори, но ний тръгнахме близо един до друг и бързо, като че ли сами ураган бяхме, който налиташе там, гдето най-малко го чакат.

Към една земя се приближихме, в която планините като хълмчета изглеждаха – тъй отдалеч я гледахме ний. Заровени като животни в пръстта, хиляди човешки същества стреляха и се биеха едни срещу други. Земята се тресеше от хиляди снаряди, които ревяха из въздуха и с адски трясък се разсипваха по земята на безброй късове, които разнасяха смърт на всички страни. Той ми посочи тия избухвания и рече:

– Ето, така е злото. То може само веднъж да избухне. А после е безсилно. А Доброто е вечно, защото е живо.

*

Ний се приближихме до самите тия, които се биеха. Грамадни тълпи, изгубили образ човешки, се хвърляха едни срещу други. Замлъкнаха гърмежи – чуваха се само яростни викове. В това море от размесени хора, никой не смееше да стреля, защото не знаеха кой на кого е. Но те самите се търсеха един друг, като да бяха зверове, векове мечтали за този час на отмъщение. И аз Му казах това, а Той поклати глава и рече: – И така е!

*

Но когато се обърнах пак да Го видя, Него го нямаше край мене и аз изведнъж станах по-малък от прашинка – и по-безпомощен. Искях да бягам, но не можех. Викнах – и гласа си сам не чух. Но долу, на земята, в пръстта, където ставаше зверската борба, замлъкна шумът. Взрях се нататък. Вдигнати оръжия се сваляха, погледите се взираха, ръцете отпускаха. Всички гледаха мълчаливо няколко мига. А после избухнаха радостни викове, ръце се протягаха и стискаха, хора се прегръщаха – врагове до преди минута. Аз смаян се приближих и видях – красива мома минаваше между тях, вървеше с вдигнати ръце, като ги благославяше. Лицето ѝ грееше като слънце и очите ѝ излъчваха мир и Любов – стопляха всички сърца.

Пред нея всички борби спираха, а зад нея всички захвърляха оръжие и се прегръщаха. И когато тя ме погледна, аз потръпнах, стопих се сякаш и едновременно с това възрадвах безкрайно – през очите ѝ ме гледаше Той – и ми се усмихваше леко.

★

– Хората страдат от това, че много желаят, повече, отколкото им е потребно – каза ми Той веднъж.

Аз побързах да Го запитам:

– А отгде да знаем кое ни е потребно и кое – не?

Той ме погледна и нищо ми не отговори, но аз самият се запитах: Ако аз самият не съм разбрал това, кой може отвън да ми каже? И наведох очи. А Той си тръгна, без да ме повика подире си. Но аз закрачих и неканен, защото сега повече от друг път чувствавах, че трябва да не се отделям от Него. И когато се обърна и ме погледна, аз разбрах, че макар и да мълчи, Той желае да ми каже нещо. И тогава крачките ми се засилиха и ние се понесохме като буря. И когато се спряхме на един хълм, пред очите ни се откри чудна картина.

★

Голямо поле бе пълно с хора най-различни – и стари, и млади, и ниски, и високи. И чудни и пречудни постройки красяха това поле! Аз се взирах и все повече се чудех на това, което виждах. Всевъзможни къщи бяха направени от най-различен материал. И всички градяха и бързаха.

Когато нещо им не достигаше, те отиваха при някоя близка постройка, преборваха се с господаря ѝ, ако беше там, или ако го нямаше, свободно си вземаха и окъртваха всичко, което можеха – и си градяха своето.

Имаше форми тъй чудни и невъзможни, даже да ги помисли нормален човек, а тук ги градяха и се гордееха с тях. Едни ги обръщаха на север, други – на юг, трети – на запад, четвърти – на изток. А имаше и такива, които ги местеха постоянно на всички страни и учтиво се кланяха на всеки, който им направеше забележка, че по-добре ще е, ако гледат не на тая, а на някоя друга страна. Едни си правеха колиби, други дворци от мрамори градяха, трети – от тухли, парчета от клечки и кирпичи. А имаше и някои – от нечистотии се опитваха да скърпят нещо...

Някои пък хвърляха на един куп каквото им попаднеше на ръка, започваха да строят, след туй отиваха да търсят пак. И докато се върнеха, намираха всичко разграбено. Тогава и те тичаха и грабеха от околните постройки.

Едни постройки падаха от само себе си, други ги рушаха строители, на които им трябваше стар материал за модерни постройки. Това беше гледка невероятна – всички против всички!

Понякога няколко души се събираха и започваха градеж общо, но скоро всеки започваше да дава мнение, започваше да гради по своему, и постройката бързо се разрастваше и добиваше фантастични изгледи. Но това траеше

късо, защото обикновено се свършваше с нападение един срещу други и порутване на цялото. А други грабеха и правеха нови постройки от стар материал.

★

Но най-невероятното бе, че всички правеха големи или малки здания, канеха други да влизат в тях, а те самите стояха отвън или се завираха в дупки, изкопани в земята, като да бяха зверове. Идеше лошо време, дъждове и бури и град падаше, и всички тия хора седяха отвън пискани, блъскани, измъчвани – никой не влизаше в къщата, изградена от него. Понякога те ужасно се нахвърляха един срещу други и си събаряха постройките. И те тъй бързо рухваха, че аз се питах не са ли само от нарисувани картони. И всичко това ми се видя тъй чудно, особено и, бих рекъл, безсмислено и безумно, че не вярвах на очите си. И не се стърпях и запитах:

– Луди ли са тия?

Но Той нищо не ми отговори, а само ми посочи.

★

И аз видях един далечен хълм, на който светеха чудно красиви постройки, заобиколени от безкрайни градини. Едни от тях грееха с розова светлина, други – с жълта, трети – със синя. А някои от тях се преливаха с всичките цветове на дъгата. А още по-далеч се вдигаха безбройни постройки в блясък и сияние, което приличаше на изгряло в сила слънце. И около тях течаха реки като от разтопено злато.

Вслушах се и макар че бях далече, чух оттам да се носи дивна хармония, която покри със своите мелодии крясъка и зверските викове на тия, които пред очите ми градяха и рушаха, караха и биеха, градяха къщи и дворци, а сами седяха отвън на бурите и дъждовете.

И тогава мен ми стана нетърпима силата на мисълта, която ме обзе, и запитах пак:

– Какви са тия луди?

Той ме погледна и каза:

– Иди и виж!

★

Тогава аз слязох от хълма, на който бяхме, и запитах първия, когото срещнах. Той тичаше, приграбчил дървета, дъски и храсти, да гради колибата си, която в негово отсъствие другите бяха разграбили. Но той само ме изгледа и нищо не отговори.

Помислих си, че може би езикът ми не му е познат и щях да го запитам отново. Но Той нямаше време да слуша – като захвърли всичко на земята, той със страшна ярост се спусна върху другиго едного и започнаха безпощадна борба. Хвърчаха снопове коси и дрипи от дрехите им.

Такава ярост ме ужаси и, почувствува се безпомощен да помогна с нещо, аз се отдалечих бързо. Спрях се пред други един, който цапаше с шарени бои фасада на една странна къщурка със съвсем малки прозорчета и без врата.

– Тази постройка ваша ли е? – запитах го аз.

Той ме изгледа високомерно и ми отговори:

– Само глупавите питат – умните знаят!

★

Тогава аз му казах, че съм странник, а той ме изгледа още по-презрително и продължи да цапа къщата си с най-шарени бои. Загледан в него, аз се много изненадах, когато той хвърли четката и боите и се затири зад къщата,

която се заклати и започна да се събаря. Там двама души с голяма сила я подкопаваха и рушаха. Започна борба, края на която аз не дочаках, защото ми се стори много жестока, още повече, че от други страни се стекоха мнозина, които започнаха да развалят къщите на самите рушители. Борбите и крясъците станаха тъй силни и общи, че аз не можех да изтрия. А за всички останали това беше обикновена картина.

★

Много по-нататък аз видях един доста благообразен старец и се спрях. Той беше седнал пред хубава наглед къща. Но като се приближих, останах учуден – тя беше цялата съградена от най-различни плодове.

– Ваша ли е къщата? – запитах.

– Да – отвърна старецът и я изгледа със задоволство. – Хубаво я вижте, защото няма никоя подобна на моята.

– А онази там? – посочих му аз една съседна, която беше досущ прилична на неговата.

– Ех! – изсмя се той презрително, – нима не виждате глупостта и скудоумието да крещи от всяко ъгълче на тая постройка?

– Ни най-малко – отвърнах аз искрено, – тя изглежда тъй оригинална, както и вашата.

– О, да – заклати старецът глава, – тук всички са оригинални, но безполезни.

– Защо? – запитах го аз. – И ако е така, защо собствено правите всичките тия постройки? И защо не живеете вие сами в тях?

– Много си наивен – отвърна ми той. – Ний ги правим, за да покажем нашето изкуство, нашето творчество. Да живеем в тях!.. Това е една оригинална идея, но тя не ни е дохождала и на ума. Пък и ний си имаме дупки и колибки, в които прекарваме времето си, когато не градим.

– Това е именно най-чудното – казах аз искрено, – че вие тъй много постройки правите и събаряте, а сами не живеете в тях.

– Пък аз се чудя на ума ти – каза ми старецът, – как може да се живее в тия постройки. Я погледни! – И наистина, плодовете, от които беше направена постройката, бяха почнали да гният пред очите ни и цялата къща със слаб трясък се събори. Старецът веднага започна да ги събира и се приготви да гради отново.

– Ами защо ги градите тогава? – заинтересувах се истински аз.

– Да покажем нашите дарби, нашите таланти, нашите гении.

– Но какви сте собствено вие? – запитах го аз, искрено недоумяващ и чистосърдечно съжаляващ го.

– Как? Нима ти не знаеш? – учуди се той на свой ред. – Ний сме избраниците на съдбата, ний сме философите на човечеството!

– Как? – извиках аз и бях тъй изненадан и учуден, че устата ми остана няколко мига, без да мога да я затворя. В главата ми нахлуха хиляди мисли изведнъж. И аз не можах да издам нито звук. И когато завладях отново езика си, първите думи, които можах да произнеса с безкрайно учудване, бяха като някакво ехо:

– Философи на човечеството! – и аз хукнах да бягам, но после се сетих нещо и се върнах при стареца, който не по-малко учудено гледаше след мене. Аз го приближих и му казах учтиво:

– Извинете, но аз съвсем не очаквах това, което ми казахте... Но моля, каква нужда има от вашите къщи, в които никой не живее, нито вий самите, които постоянно се събарят или ги събаряте, когато ето там има тъй хубави

постройки? – И аз му посочих сияещите кристални дворци на другите хълмове. Общ смях отекна неочаквано наоколо ми. И много гласове ми отвърнаха отведнъж:

– Глупако, това са миражи!

★

С бързи крачки се върнах при Него и Го гледах смутен в очите. А той се усмихваше. И погледът му се вдигна от мен. Аз го последвах. Той гледаше чудно хубавите светещи в лазура на небето невероятно красиви постройки. Като малко дете, което не мисли какво говори, аз Го запитах:

– Нима наистина е мираж това?

Той ме погледна изново и каза тихо:

– За спящите сънищата са реалност, а реалността – миражи. А ти, като си буден, защо питаш ?

★

Изведнъж ний се намерихме пред една от тия чудни постройки, прелетели като на невидими крила завчас. Но аз не се смущавам, защото когато съм с Него, всичко е възможно и нищо ме не чуди. И видях надпис от живи розови пламъци на средата на постройката. И пишеше: «Тук царува Любовта.»

И на другата страна с жълти живи пламъци имаше друг надпис: «Тук царува Мъдростта.»

И от другата страна – надпис с живи пламъци със сини цветове: «Тук царува Истината.»

★

И там влизаха много и излизаха много. И на всички лица бяха тихи и кротки, прилични като у братя едно на друго. Нямаше ни мъже, ни жени – всички бяха еднакво красиви. Погледите на всички бяха приветливи, даряващи радост, вливащи живот.

И когато ги гледах тъй тихи и кротки, мен се стори, че съм дошъл *дома* и ми се поиска тук да остана. Но Той ми каза:

– Почакай малко. Погледни ги само, за да си спомниш отгдето си дошъл, а после ще се върнем. А сега нека отидем да видим онова още, което си гледал досега много пъти, но не си видял.

★

И ний тръгнахме. А от чудните постройки забляскаха светлини и огньове, дивни хармонични мелодии се понесоха и ни вдигнаха като на криле.

И когато си отворих очите, приклопени от неизказано чувство на щастие, ний седяхме вече на един далечен хълм и пред нас се простираше голяма градина с много дървета. Той ми посочи и аз се загледах.

★

И видях много хора, които беряха плодове от дърветата и ги ядяха. И тогава някои от човеците, които ядяха, падаха на земята като отровени. Сви- ваха се, гърчеха се и пущаха пяна от устата си. Други ядяха и се опияняваха сякаш – викаха, скачаха и играеха. А трети ядяха и ставаха като бесни – нападаха се едни други или налитаха на срещнатите и ги разкъсваха като зверове.

Самите плодове бяха различни и изобилни. Но не всеки можеше да ги достигне. Имаше хора, които обикаляха много дървета, без да могат откъсна ни един плод. Те протягаха ръце и към дърветата, и към хората, които ядяха, но напразно – всички ги отблъскваха. И когато някога те им даваха нещичко, то беше най-често гнилото, негодното. Но някои и това ядяха и се тровеха.

– А тия какви са? – запитах аз.

Той нищо не ми отговори, а само посочи на друга страна.

Надалеч, на една висока и стръмна планина, голямо дърво се вдигаше. Неговите плодове блестяха като живи звезди. По склоновете на планината се катереха малцина. По пътя ги нападаха кръвожадни орли, хвърляха се отгоре им и ги кълвяха. Понякога силни ветрища ги откъртваха и събаряха. Но те, падащи, успяваха да се заловят за нещо и започваха възлизането изново. Друг път някой от съпътниците им, рискуващ своя живот, задържаше падащия. И тогава те заедно закрачваха пак нагоре, с поглед, вперен в единственото дърво, на което плодовете святкаха като живи звезди.

А тия, които достигаха до дървото и вкусваха от плода му, лицата им се огряваха от вътрешна светлина и те излитаха над всички препятствия, като да бяха бляскави птици.

Сведох поглед без да ща пак към множеството пред нас, което викаше, кряскаше, огъваше дърветата, грабеше плодовете, търкаляше се по земята като безумно, между купища трупове на себеподобни. И движенията им бяха тъй чудни, борбите им – безумни и шумът – тъй необикновен, та аз, учуден, не се стърпях и запитах пак:

– Пък тия какви са?

– Иди и виж! – каза ми Той.

*

И аз слязох в градината между тях. И тук картината беше още по-страшна, отколкото се гледаше отгоре. Това бяха хора наглед избрани, мъже и жени. Красиви, горди, с огненочервени лица. Те всички бързаха, всички ядяха тъй лакомо от плодовете, като че ли цял живот да не бяха нищо друго вкусвали. И още по-чудното бе, че също тъй бързо, както гниеха плодоее в ръцете им, тъй бързо старееха и тия, които ги ядяха. Някои от тях след яденето се гърчеха като змии, едни падаха като от гръм поразени, а други като безумци се прегръщаха и танцуваха, докато падаха на земята, изтощени и съсипани дотолкова, че вече не можеха да помръднат.

Мнозина играеха тъй дълго и старееха тъй бързо, че започваха танците като юноши и ги свършваха като старци.

Опитах се да заговоря с някого, но никой не искаше да ме чуе. Всеки тук се интересуваеше само от себе си и от своите работи. Тогава се приближих при едно от дърветата, което имаше червени плодове, откъснах и сдъвках. И огън изведнъж изпълни тялото ми и сетих, че горя. Но изплюх сдъвканото и отново всичко стана тихо в мене. Видях и други дървета със зелени плодове. Опитах и тях. Те ми се сториха много горчиви и ги изплюх. А мнозина ги ядяха. Жълти плодове видях – големи и едри. Когато ги опитах, очите ми започнаха да виждат всичко наоколо жълто. Но аз само кусвах и изплювах – и всичко пак се оправяше.

*

Много хора имаше, а нямаше кого да питам.

Питах мнозина, а никой ми не отговаряше, като да не бе ме чул. Но когато един немощен ме помоли да му наведе един клон, за да си откъсне плодове, аз използвах това и го запитах:

– Какви са тия дървета и какви сте вие самите?

Той ме изгледа внимателно, веднага се изправи, взе горда поза и ме попита надут:

– А ти, профано, какво търсиш тука?

– Странник съм – отговорих му кротко аз. – Видях тази градина, гледам всичко това, но нищо не мога да разбера, нито какви са тия дървета, нито кои са тия хора.

– Как? – учуди се той, отворил широко очи. – Нима ти никога не си чувал за градината на познанието, за великаните на науката, за избраниците на човечеството?

– Как не, чувал съм – казах му тихо аз, – но не бях ги виждал отблизо. Нима това са те?

– Да, разбира се – потвърди събеседникът ми.

– А какви са тия плодове?

– О, свещено невежество! – викна той. – Това са плодовете на нашите дървета.

Без да ща, незнайна сила потегли погледа ми към далечната планина, на която се виждаше самотното светло дърво с плодове, блестящи като живи звезди, и аз го запитах:

– А онова там какво е? – и му го посочих.

Лицето му се сгърчи от презрение и той плю.

– Онова? Дърво на Живота го наричат – а химера и безумие е истинското му име. Глупци вярват, че ако ядат от него, ще бъдат вечно живи – глупост, в която са вярвали безумците от всички епохи.

Единственото истинно и знайно, едничката реалност е тук и само тук! Другото е суеверие, предания, опиум за малодушни. Наведете ми клона сега, за да си откъсна плодовете, които ми се падат!

Аз поклатих отрицателно глава. Той изведнъж бе обхванат от ярост и се нахвърли отгоре ми. Но аз избягах от градината и запъхтян стигнах при Него.

★

– Как е възможно в името на познанието да се вършат такива безумия и престъпления? – запитах Го аз, още дишащ тежко.

Той само поклати глава.

– Ти ли питаш? И теб ли обхвана отровата на знанието на тази градина? Забрави ли, че силата без Любов става насилие, че знанието без Любов става източник на нещастия, че богатството без Любов е товар и извор на скърби? А който яде от дървото на Любовта, той вечно живее и всичко, което му трябва, разбира и може? Но за себе си тогава той се и не сеща, защото мисли само за тоя вечен извор, откъдето изтича Любовта, и за тия, които имат нужда от него.

– О, да, аз зная това, защото зная Тебе, защото съм Те видял, опитал и познавам. Защото Те чувам и разбирам. Защото и Ти ме виждаш и помниш. Колко се радва душата ми, че ми говориш и Духът ми – че ме учиш! Благодаря Ти.

А Той се усмихна и каза:

– Нека тръгнем.

★

И ний изведнъж се дигнахме и седнахме пак.

А може би хиляди километри минаха под нашите стъпки. Мръкна се. Грамадна долина се разстилаше пред нас. Мъгла и полутъмнина я пълнеше. И шум, и писъци, и ужасни крясъци. Вгледах се и видях море от хора.

Неописуема картина! Всички вървяха с протегнати напред ръце, блъскаха се един друг и всеки искаше да прескочи другия. И когато можеха, стъпкваха го и минаваха над него. И така хиляди тъпчеха други. И всички бързаха. Достигаха до реки и изведнъж се нахвърляха върху мостовете. А те – мостовете, не издържаха, огъваха се, чупеха се и хората се давеха. А тия, които идеха

отзад, не знаеха и напиреха. Предните разбираха, че пред тях е бездната и смъртта по писъците на тия, които загиваха вече във вълните – но не можеха да удържат. Където имаше лодки, всички изведнъж се струпваха отгоре им и ги препълваха – и всички потъваха.

С каква ярост и злоба се нахвърляше всеки върху другия!

★

Гледах като насън. А между тях видях мнозина, облечени със странни и скъпи дрехи, понякога с корони златни и с жезъли, накичени със скъпоценни камъни. Тия хора мърмореха нещо, сочеха, благославяха, но сами стояха настрана от тая страшна битка, заобиколени с кръг свои хора. А другите нещастници, обзети от ярост, гинеха от бой, убийства, от вода, от вихри, огън и бури. А ония, странно облечените, все махаха ръка и нещо мърмореха. Но никой никому не помагаше.

– Адът ли е това? – извиках аз.

– Мълчи и гледай! – каза ми Той.

★

А ето, превали нощта и започна слънцето да изгрява. И всички налягаха, стихна борбата, млъкнаха крясъците, заспаха всички. И тишината ми се видя още по-страшна след тоя крясък. И помолих за отговор:

– Кой са тия?

А Той ми рече:

– Иди и виж!

★

Отидох, но всички спяха дълбоко. Мирно и тихо дишаха всички. Спяха, изнурени от страшната борба, един до друг, като да бяха приятели и братя. Те спяха, а аз ходех между тях и се чудех. И нямаше кого да питам. Мнозина видях от тия със странните дрехи, които водеха останалите – но те спяха по-дълбоко от всички. И когато се опитах да ги събудя, те само ръмжаха, като да бяха зверове... А времето бързо мина и слънцето залезе. И тогава те почнаха да се събуждат, да се опомнят и веднага започнаха отново виковете, борбите, крясъците и взаимните изтезания.

★

Тогава аз отидох при един от тия, които носеха златни корони и жезъл с много ценни камъни накичен.

★

– Какъв си ти? – запитях го аз тихо.

– Тоя, който води – отговори той надутото и гръмогласно. – Аз съм Единственият и няма никой друг! Аз съм тоя, който знае истината!

Тъкмо още мислех какво да го запитам, след тоя неочакван за мене отговор, когато друг, също тъй подобно накичен, се провикна:

– Само аз знам истината! Другите са лъжци и разбойници!

И тогава хората на единия и на другия се хвърлиха един срещу други и се започна ожесточена борба.

Аз се оттеглих настрана и отидох при друг, също тъй накичен със златна корона и скъп жезъл човек. И го запитях:

– Ти кой си?

– Безгрешният! – викна той. – Тоя, който управлява и всичко може.

– Лъже! – провикнаха се други, някъде отстрани. – Това е най-големият грешник и вечният лъжец!

– Не, не е вярно! Той е носител на короната на Владетеля – викаха други и му се кланяха. – Този е безгрешният!

– Ами защо няма мир и ред между тях хора? – запитах аз.

– Та това е тъкмо редът за тях – отговори ми самият Той, като понамести короната си. – Така си е било и така ще бъде во веки веков.

– Чудно – казах аз, – а защо вие не вървите, когато изгрее слънцето, и спите, когато трябва да работите?

– Слънцето ли? – викнаха мнозина отведнъж. – А какво наричаш ти слънце? И кой си ти самият, който ни питаш?

И много ръце се протегнаха изведнъж към мен.

И аз страшно потръпнах. Едва тогава аз ясно видях, че те всички бяха слепи – и водачи, и водени...

★

С наведена глава аз дойдох до хълма, на който седеше Той и ме чакаше. Изправих се и мълчах. И сълзите сами течаха от очите ми.

– Кой са тия нещастници? – попитах аз.

– Всички, които са отрекли Любовта в живота си – прошепна ми Той.

– А може ли нещо да се стори за тях?

Той нищо ми не отговори.

ОТКРОВЕНИЯ

Тъмни облаци прихлюпиха мисълта ми и тежина потисна гърдите ми. И аз пак повторих:

– Може ли да се стори нещо за тях?

А Той нищо ми не отговори, нито ме погледна даже!

Тогава скръбта ми изведнъж преля като порой, дошъл неочаквано, и аз заплаках с глас.

А той стоеше и гледаше, като да ме нямаше там. И мина се време, което ми се стори като черна застояла вода на дълбоко блато – малко или много бе, не знаей, но ми се видя, че бе застлала небето пред очите ми, та нищо не можах да видя. Когато престанах да плача, Той се обърна и ми каза:

– Може, но не е дошло още време за това.

А аз побързах и го запитах:

– А кога ще дойде това време?

★

Той се взря в далечината, която беше станала тъмна за мен, и ми каза:

– Гледай!

А аз гледах – и нищо не се виждаше. Казах Му това, а Той настоя и повтори:

– Гледай!

Аз пак се вгледах в далечината и там някъде съзрях малка точка някаква.

– Виждам вече – казах Му аз.

– Що? – попита ме късо Той.

– Сянка някаква – отговорих Му аз.

А Той повтори:

– Гледай!

Аз пак се взрях и пак казах:

– Виждам – дърво е това!

А Той ми повтори и рече:

– Гледай!

И аз пак се взрях и видях, че човек беше и идеше към нас.

– Човек е! – извиках аз.

– Гледай! – потрети Той.

Сега аз погледнах, скочих и като безумен се завтекох.

– Чакай! – викна ми Той.

– Брат ми е! – извиках аз и като го посрещнах, прегърнах го.

★

А още кога го прегръщах, брат ми гледаше Него през рамото ми. После се затири и Му целуна ръка.

– Познаваш ли Го? – запитах аз брат си изненадан.

– Та нали Той е, Който ни учи. Как може да Го не зная? Може ли да не Го познаваме ние, които всичко от Него сме получили?

★

– Разбра ли сега? – запита ме Той.

Какво можеше да разбере? Не бях виждал брат си много години и се зарадвах, че беше здрав, весел и добре. А друго какво? И аз Го запитах:

– Какво да разбере? Аз тъй се зарадвах...

А Той ме погледна и попита:

– Какво видя най напред?

– Сянка – отговорих аз.

– А после?

– Дърво.

– А после? – попита пак Той.

– Човека и брат ми – отговорих аз недоумяващ.

– Когато всички видят братята си в сенките, дърветата и хората, тогава ще им се помогне на тия, които страдат.

– А скоро ли ще стане това? – запитах бързо аз, възрадвам от срещата си.

– И това ще ти кажа – отговори ми Той, – но виж се с брат си първом.

★

Тогава аз запитах брат си отгдето иде. А той ми отговори:

– От «Изгрев».

– Ний сме всички оттам излезли някога – казах му аз, – но сега отгдето идеш?

Той ми посочи и рече:

– Там, хе, е нашето селище. То не е голямо и се нарича «Изгрев», защото слънцето ни е изгряло, между нас е и не залязва. Ний не сме много, но сме тия, които работят за бъдещето.

– А страдате ли? – запитах го аз.

– О, да, понякога. Но знаем защо – винаги, когато неволно се отклоним от някой закон от Великата книга на живата природа. Страданието е, което ни напомня и помага да намерим отново верния път. А в другото време учим и се радваме.

– Какво учите и на какво се радвате?

– Учим се да живеем разумно, а се радваме на изобилието на самия живот. И пеем, и благодарим, че има кой да ни учи.

– А щастливи ли сте? – запитах го аз.

– Трябва да сме щастливи – отговори брат ми, – защото никой досега от нас не се е и сетил да търси щастието.

Аз погледнах Него. Той се усмихваше тихо и нищо не ми каза. Но аз Го запитвах:

- Не може ли всички да живеят както на «Изгрева»?
- Може – отвърна ми Той.
- А кога ще стане това? – запитвах тихо аз.

Вместо отговор, Той пак се загледа в далечината. А после вдигна ръка и ми посочи.

Тогава видях от небето да се спуска бляскав сноп от светлина до висок хълм, целия трептящ в розови лъчи, като да беше жив.

И от мястото, гдето стълбът се косна до хълма, поникна лоза. И тая лоза растеше и клонеше. И пръчките ѝ растяха и клоняха, и разклоняваха наново. И тя обхвана целия видим хоризонт и цялата земя. И на пръчките ѝ нависнаха гроздове преизобилни. Вгледах се и видях – всичките гроздове бяха живи – всички те бяха много хора, които живееха и се радваха. Имаха всичко, което идеше от лозата изобилно, а те растяха и пееха.

- Това е, което е станало и което ще стане – рече ми Той.
- Ако обичаш, поясни ми – помолих Го аз.

*

Той ме погледна строго и ми каза:

– Това, което си видял, това е! Лозата е посадена и пръчките растат, но са още малки и затова стават така работите на хората, които те потресоха с вида си. А Лозата ще възмогне, ще расте и разклонява. И ще даде живи гроздове, като тия, както е «Изгревът», гдето е брат ти. И това ще стане скоро, но има да мине първом огън, който ще изгори всички бодли, бурени и разруши всичкото временно. Тогава ще излезе вятър и буря, която ще разпали пламъка до невидими размери. А после ще дойде вода да отнесе пепелта. И тогава Великата Лоза ще разклони и обхване целия свят.

- А много ли време ще мине дотогава? – побързах да питам аз.
- Не – отговори ми Той. – До минаванието на огъня има осем години, до бурята – шест месеца, а до водата – само един ден!
- Как е възможно това? – учудих се аз.

А Той се усмихна и каза:

- Ще го видиш.

Аз се замислих възрадвам, че ще видя това велико дело, и се унесох в своя дух и видение.

*

Когато се огледах, Него Го нямаше наблизо. Но в далечината се виждаше голяма планина със светъл връх. Там Го съзрях. Пожелах само и се озовах в подножието ѝ. А пътят за нагоре беше много, много стръмен и самият връх – далечен. Дълго крачих към него, а не се приближавах ни най-малко. Тогава се спрях и седнах. И видях, че в подножието на планината се събираха много пътища.

*

А далечината оживя пред очите ми, приближи се сякаш, та страданията на хората се понесоха като облаци от всички страни.

И от всички пътища се зададоха мнозина, които плачеха, късаха косите си и си оплакваха дните и живота си и викаха:

- Богати бяхме, обраха ни и обедняхме. Сетни сиромаси сме, протягаме ръце – кой ще ни тури нещо в тях?

А аз ги запитвах:

– Кой ви обра?

Мнозина от тях извикаха:

– И врагове, и приятели, но най много – смъртта!

От други пътища идеха тълпи и викаха:

– Силни бяхме и обезсиляхме, няма ли кой да ни помогне?

Аз и тях запитах:

– От що обезсиляхте ?

– Не знаем – извикаха те, – ний винаги доказвахме силата си чрез насилието, а станавме слаби съвсем!

Ето, зададох се групи хора, които късаха косите си и плачеха. Те бяха облечени разноцветно и се държаха като луди.

– Умни бяхме и обезумяхме! Пресъхнаха блатата ни – викаха те – и само жабите крякат сега в тях. Няма ли кой да ни помогне?

Помислих да ги питам, но изведнъж познах философите – и не рекох нищо. А те крещяха и се приближаваха до подножието на планината.

★

Повдигнах погледа си към Него. Той, замислен, бе се вгледал в далечината. И около главата Му играеха разноцветни светкавици, а от подножието на нозете Му потече бистра могъща река, от която мнозина се наведоха да пият. И когато пиха и се изправиха, очите им бляскаха и лицата им сияеха. Те сядаха кротко в подножието на Планината и погледът им търсеше Неговия.

★

А аз гледах. И нови хора прииждаха постоянно. И всички те викаха нещо, оплакваха се, роптаеха или ругаеха и сочеха юмруци. А след тях вървеше огън, вода и буря – и ги гонеше по самите им пети. А те в смъртен ужас се блъскаха един други и пак бързаха напред, към подножието на Планината, на върха на която седеше Той.

А там, в подножието, от водите на реката езеро голямо стана – кристалнобистро, в което се оглеждаше небето и скръбните фигури на тия, които се навеждаха да пият. Но след като вкусеха водите му, всички се изправяха със светнали лица и блестящи очи. А хиляди други идеха по пътищата и викаха, виеха от ужас и питаха с прегракнали гласове:

– Няма ли кой да ни запази от огъня, водата и бурята?

★

Ето, тогава се зададох мнозина от един път и носеха големи златни надписи: «Ние сме знающите», «Ний служим на Вечния». А и тях, както другите, гонеше огънят, давеше водата и блъскаше бурята.

И все пак много ръце се протягаха към тях за помощ и мнозина ги запитаха:

– Кой ще ни избави от бедствията?

А те, които носеха надписите, сами бягаха и отговаряха:

– Смъртта!

★

Тогава Той ме погледна и рече:

– Иди им покажи!

И аз слязох при тях и взех надписите им и ги хвърлих в огъня. И веднага се вдигна голяма стена, която спря огъня и той стана розов и мек като заря, която се сипва. Водата стана на пара, която се вдигна нагоре. А вятърът стана кротък и помилва лицата на мнозина.

Те всички се спряха, огледаха се и въздъхнаха, като се питаха един други:

– Къде сме?
Аз им казах:
– В подножието на Неговите стъпки.
Тогава те ме запитаха:
– А ще ни даде ли нещо?

*

Не знаех какво да им кажа, но погледнах и видях, че Той сведе поглед и отговори вместо мене:

– Да, ще ви дам дрехи срещу огън, дрехи срещу вода и дрехи срещу буря. Ще ви дам и дрехи, до които и смъртта няма да може да се косне!

А аз се сетих и Го запитах:

– Нима ний не сме имали някога такива?

Той поклати глава:

– Някога ви давах – и вий всички бяхте облечени с тях. Но мнозина ги забравиха и тук, и там, други подарихте или заложихте. Сега нови ще ви дам – чудна прежда от лъчи на нова светлина, а вие сами ще си ги изтъчете. И тогава огънят няма да ви гори, водата – да ви дави и бурята – да ви подмята.

– А смъртта? – запитаха мнозина изведнъж.

– Смъртта няма да ви връща вече, защото ще вървите по пътеката, която ще ви посоча. Там никога няма да я срещнете. И ако някой от вас се върне отново назад, то ще бъде да покаже само пътя на тия, които са го изгубили.

– Да бъдат благословени устата Ти! – извикаха хиляди. И всички тия, които бяха пили от езерото и реката, която изтичаше от подножието на нозете Му, ставаха светли и кротки.

И очите им се отвориха и те познаха Него и си спомниха за срещите, които някога са имали, възрадваха се душите им и те запяха. А думите на песента знаехме всички, макар че сега я чувахме за първи път:

– «Благословен е, който носи Любовта, която ражда живота.

Осветен е, който носи Мъдростта, която дарява светлината.

Блажен е, който носи Истината, която освобождава.»

Свят, свят, свят!

И всички се поклонихме.

*

А Той вдигна десница и рече:

– Деца,

Пийте от извора на Любовта, за да сте вечно живи. Защото, които пият от локви и други извори, пак ще ожаднеят и от пътищата им отново ще ги връщат.

Вярвайте в това, което носи живот, вярвайте в това, което дава светлина да видите пътя, в който вървите. Вярвайте в това, което ви дава сила, която не насили, и богатства, които са за всички.

Не казвайте, че нещо не е добро, а направете това, което е потребно, да стане то добро.

Търсете Новото, както цветенцата – светлината.

Новото носи разумния живот, радост и веселие.

В Новото смърт няма – смъртта е случайно явление в живота.

*

Със сърцето си служете и обичайте всички, а с ума си учете. Търсете скръбния, когато сте радостни, и го възлюбете, за да познаете Онзи, Който всички ви обича.

Мнозина воювахте за вашите права. Ако обичате, правата са при вас. Ако не любите – безправни роби на дребното човешко сте. А в безлюбие мнозина се задъхват.

Не сейте жито по замръзнала земя, за да не прахосвате семената напразно. Безлюбието замразява всеки ум, всяко сърце и душа.

*

На кръстопът сте – и много пътища стоят пред вас. Но ако сте будни – към слънцето тръгнете. А ако не сте будни – пак към него тръгнете, за да се събудите и видите всичката красота и богатства, които носите в себе си.

По много пътища сте ходили и са ви връщали назад, обирани от смъртта, но ако тръгнете по великия път на Любовта, на Мъдростта и Истината, вие смъртта няма да срещнете никога вече.

Придобийте знание – и когато знанието ви се увеличава, сърцето ви при него да не се прилепява.

И при силата, и при богатствата – свободно да е то, за да служи.

Воювайте с Любов – и тогава ранените във вашите битки вечно ще живеят.

Вървете с Мъдростта – и със светлината, която тя носи – и не ще се спъвате никъде.

Живейте Истината – и свободата, която ще имате, използвайте да помагате на всички.

Ако знаете какво животът изисква от вас и го струвате – никога няма да умрете. А не знаете, защото без Любов сте родени – родените без Любов са осъдени на смърт.

Затова ето, викам ви и казвам:

– Родете се изново, вие, които не сте родени от Любовта. Родете се от Дух и Живот, всесилния дух и вечния живот.

Защото роденото от плътта е плът и смърт, а роденото от Духа е дух и вечност!

Сдобийте се с новото сърце. Нему е дадена чистотата на кристала. Чиста вода от него извира. И всеки, който от нея пие, живота ще придобие.

Потърсете новия Ум. От него светлината на слънцето излиза. И всеки, който с радост я приеме, разум ще придобие.

Повикайте душата, новата Душа, която всичкото добро съдържа, за обичта, на която цялата вселена е отворена.

Който към нея ръка протегне, блага на нов живот ще придобие.

Призовете новия Дух, Великия Дух във вечността, чиято сила е безгранична. Той сила раздава.

Който му служи, той разумен става и сила придобива.

Ето, казах ви. Това са дрехите срещу огъня, бурята и смъртта.

ТОВА Е НОВИЯТ ПЪТ.

Ако сте свободни – тръгнете по него. Ако не сте – пак тръгнете – за да се освободите.

* * *

Любомир Лулчев

II.

Творчество: В светлината на Учителя

I. При Адепта (1938 г.)	80
II. Вечният извор (1939 г.)	108
III. В светлината на Учителя (1940 г.)	131

Любомир Лулчев

II. Творчество:

В светлината на Учителя

I.

При Адепта

(Любомир Лулчев. *При Адепта: Окултна повест*.
София: Ст. Атанасов, 1938. – 48 с.)

Без Учител, като висша съвършена форма,
като образец в живота, никой не може
правилно да се развива.

I.

– Нима може тук някой да живее?

– Мълчете и вървете. Внимателно стъпвайте, защото снегът е хлъзгав – каза ми водачът вместо отговор.

Ние бяхме на шеметна височина – поне за мен, жителя на равнините, се струваше така.

Дълбоко под нас се стелеха горите, а по-близо, в рамки от вечни снегове – полузамръзнали сини езера. Те като да се взираха в небето, стремящи се да проникнат в неговите тайни.

– Има ли още много? – запитах пак аз.

Водачът мълчаливо ми посочи върха. Той не беше вече далеч, но тъй стръмен, сурово намръщен и надвисен над пропастите ми се видя, че аз се поспрях.

Не беше ли легенда всичко това, което бях слушал и което тъй леко повярвал, бях се запътил да видя? Не си ли играеше лоша игра тоя човек, дълбокият поглед на когото тъй често ме пронизваше?

Та кой можеше да живее на тоя гол връх, освен орли, и то дошли само да надникнат между облаците, които се трупаха и въртяха около него в лудии вихрушки?

Не е ли смешно за мен, кореспондента на най-видната агенция, да изпадна в такава заблуда? А защо все пак нещо отвътре ми говори, че няма да остана излъган, че все пак ще има нещо да се види, нещо, което досега не съм подозирал?

Нали този вътрешен глас е бил, който ме е подкрепял в най-важните моменти на живота и е предшествувал всяка моя сполука?

А нима щяха да ме лъжат хората там долу, с които говорех за тоя особен човек, или свръхчовек?

Легенда дори да беше, все пак е необикновена – и ако вдъхновителят ѝ е наполовина поне толкова интересен, колкото ми го описаха, аз трябва да призная, че пред мен щеше да се намери най-важната съвременна фигура.

Кой кореспондент и по-малко любопитен би издържал на туй изкушение? Пък аз съм тъй много любознателен! А той е обещал да ми отговори на всички въпроси, които бих му задал.

И аз, недочакал отговора на спътника си, тръгнах пак.

Вървахме доста, когато аз, захласнат в чудния изглед на една особена вихрушка – един въртеж на два тъмни облаци, които като да се биеха, прегръщаха и отново разлъчваха, сипейки снежни късчета по всички страни, като бели искри, – се подхлъзнах неочаквано за мен и полетях в една пропаст.

Да извикам, беше ме срам, аз вървах след водача си и, стиснал зъби, ровех с крака и ръце рохкавия сняг, а в туй време в паметта ми целият ми живот минаваше като кинематографни ленти, развиващи се със страшна бързина.

Така падащ, аз все пак съзрях, че се приближавам към края на отвесна канара, която се спускаше право надолу и зад която моето хлъзгане щеше да се превърне в неволно хвъркане...

Какво мислех в тоя момент?

За да бъда справедлив, трябва да призная, че не помня точно, но все пак имах много *странно чувство*, като че ли това се случваше с някой трети, а аз наблюдавах само отстрана, като зрител...

Бяха само няколко крачки от съдбоносния край, когато там се показва една синкава фигура, като да бе направена от прозрачно стъкло, простря ръка към мен и аз се спрях неочаквано за себе си, неразбиращ нищо, като насън.

Помислих, че е халюцинация. Не, фигурата още стоеше там, само че ръката ѝ сочеше много недвусмислено нагоре – пътя, по който бях се хлъзнал.

И чудно, аз разбрах тоя жест, и без да се запитам защо, му се подчиних, станах на краката си, като да не бе се случило нищо, закрачих нагоре, по тая почти отвесна стена, по която бях паднал, като да вървах по равно! Нищо не мислех, освен за оная насочена нагоре ръка, която със своя жест като че ли ми даваше сили, или, по-скоро, крила.

Когато след няколко минути бях отново на пътеката, мислех, че ще намеря водача си разтревожен или поне любопитен, а той само внимателно се взираше там, откъдето бях дошъл.

Когато след няколко минути запитах кого гледа така, той ми каза учуден:

– А ти не го ли видя?

– Кого? – попитах аз от своя страна, доста изненадан.

– Този, при когото отиваме! Той те спря и ти помогна пред самата пропаст.

Аз се стреснах и смутих даже по-силно, отколкото при самото падане. Значи това не беше халюцинация!

Та как е възможно човек да има такъв вид на стъкло и да се явява така неочаквано? И аз не знаех нито какво да мисля, нито смеех да питам нещо. В мен се бореше разумът с фактите, които преживях. Той ми казваше, че това е нещо немислимо, невъзможно, а самите те, моят собствен живот, тъй чудно спасен, възвръщането ми на пътеката така бързо, като че ли изнесен на невидими крила, всичко това ми говореше, противно на разума, че тук се случи нещо необикновено, неизвестно досега за мен.

– Как е възможно всичко това? – запитах учудено аз – Нима това не е сън или халюцинация?

– Ще разберете след малко – каза ми той. – Нека вървим. Само Вие трябва да сте по-внимателен, защото има сили, които не са благоприятно настроени спрямо Вас.

Аз нищо не разбрах, но преживеният ужас беше тъй голям, че и без неговото припомняне аз станах прекомерно внимателен.

И, нещо страшно – в мен се появи неочаквано чувство на страх и аз започнах да треперя, без да ща – пропастта като че ли ме теглеше отново към себе си и аз захванах да се олюлявам като пиян. Не знаех как, но водачът ми, види се, схвана това, защото се спря внимателно и ми каза:

– Минете напред! Добре е да се държите по-близо до склона.

Минах мълчаливо напред и като че ли изведнъж всичкото влияние на пропастта изчезна. Аз се почувствувах отново твърдо на краката си, бодър, готов да вървя.

Неочаквано облаците се разнесоха, отвориха малко прозорче и залязващото вече слънце ни прати къс поздрав.

Върхът не беше далеч. Вървахме смело, но възлизахме бавно. Колко далеч бе останал шумът на суетата!... Като че ли нов живот бе около нас, живот на стихии, които тук бяха в дома си – а човек се чувствуваше малък пришълец, случаен гост в сред великани. Величави канари, отделени с пропасти, върхове, надигащи се един след друг, като братя, заловени за ръце в хорото на великия живот, в който милионите години са само обикновени дни...

– Стигнахме – каза водачът, когато се изкачихме на тясното плато на високия връх, на което ветрищата гонеха снежни вихрушки по всички посоки, като да се забавляваха с това.

Озърнах се насам, натам – но нищо подобно на човешко жилище не видях. Може би, рекох на ума си, такива необикновени хора живеят направо на снега, в някоя преспа, като ескимоси!

Детинска мисъл може да се стори на всеки читател това, когато си седи в топлата стая и чете нещо за развлечение или удоволствие, но ако беше на моето място, след току-що преживяната катастрофа, той би бил още по-детински настроен.

Във всеки случай аз търсех да зърна някакъв помен от човешко жилище и не намерих. А и нощта приближаваше. Мисълта да се прекара направо в снега, без огън, па макар и с най-мъдрия да е – ме малко разхлади, т.е., да си кажа истината, неволно потърсих с очи пътеката, по която бях дошъл...

Водачът ми излезе пред мен и започнахме да се спускаме малко надолу, на изток. В подножието, в едни набити страхотно камъни, видяхме да блести някакъв огън и скоро след това ние се намерихме в преддверието на една неголяма, изградена от дървета и груби камъни къщица...

Щом се затвори зад нас вратата, като че ли изчезна и целият свят на бури и мрак. Тук бе топло, приветливо, светло, тихо. Четирма души на различни възрасти седяха около печката. Всички станаха веднага. Моят водач поздрави особено. Така каза:

– Любовта ражда доброто!

– Доброто носи живот, светлина и свобода за нашите души – отговориха ми те и тутакси ми помогнаха да снемем раницата си и съблече връхната си дреха. Други помогнаха на мен и веднага ми поднесоха топъл чай.

С каква радост го изпих! Просто невероятно беше, че вън – само зад една дебела врата – духат бури и се въртят вихрушки – тъй весело се чувствуваше човек в това широко, макар и с неправилна форма, помещение. А и в сама-

та атмосфера на стаята имаше такова – бих казал, радостно спокойствие, каквото никъде не бях изпитвал.

Лъхаше нещо непознато за мен, но във всеки случай твърде приятно, като че ли душата се разтапяше в някаква светлина и оставяше само тиха, необикновена радост.

Кога и къде беше изчезнал моят водач – не видях, но след малко той се яви от една вътрешна врата и ми каза:

– Щом си отпочинете, той ще ни приеме.

Ох, пък аз, уморен, вдаден в новите впечатления, преживяното и силния контраст между това, което във стихии, играещи с нашия живот, ни дадоха, и това, което намерихме тук – бях почти забравил защо съм дошъл.

И много интересно самочувствие – аз, който неведнъж се бях срещал с най-важните светски личности, без да изключим царе и императори, сега усетих едно необикновено душевно изтръпване, което сам не знаех как да го обясня.

Изобщо тая вечер всичко ми се виждаше особено, неизживяно досега. И никак не се учудих, когато неочаквано за себе си смирено запитах водача си:

– А трябва ли да го поздравя някак *особено*? Виждам, вие правите това – или пък има някои церемонии при влизането при него, които трябва да изпълня?

Той се усмихна.

– Едничкото, което мога да Ви препоръчам, то е да бъдете съвършено свободен и естествен. Питайте и слушайте внимателно – и Вие ще имате такъв богат и особен материал, какъвто никога, мисля, не сте имал. Ако не разберете нещо, питайте пак – той винаги обяснява с голямо търпение.

Скоро бях готов – магнах грубите обуца, промених горната си риза с друга, с красиво отворена яка, избръснах се (присъстващите бяха повече брадати и небръснати и с любопитство разглеждаха както всяко мое движение, така и несесера, с който си служих).

Водачът ми тръгна пред мен, отвори тихо една врата, влязохме в неголямо коридорче, а след това се спряхме. Той похлопа – и може би чу позволение за влизане (аз нищо не чух) и отвори вратата.

Влязохме в една широка стая, на която покривът бе наведен на една страна. Ясно бе, че това е някакъв навес, подслонен под наклона на някоя вековна канара, която е дала прибежище на тоя странен човек.

Още при вратата аз се спрях. Всичко наоколо беше особено. Белотата и чистотата правеха особено впечатление. Но от всичко най-особено беше лампата, светлината, която тя издаваше, и самият той, който седеше на едно нежно, удобно плетено кресло.

При влизането ни той стана от мястото си – аз не смеех да пристъпя напред, докато той не каза:

– Елате!...

Същата фигура, която видях и при моето падане в пропастта – същата брада, красиво лице, дълги бели коси!

– О! – казах му аз. – Вие сте същият! Аз Ви видях. Как е възможно това!

Той ни подаде мълчаливо ръка, която аз стиснах с признателност (после видях, че му целувах ръка, но аз не знаех), и ми каза след някое време:

– Седнете!

Той ми показа стол недалеч от себе си. Седнах.

Водачът ми се сви почти до краката му, направо на пода, и изглежда, че това бе най-голямото щастие за него.

Помълчахме. Аз разглеждах всичко наоколо, като да не бях виждал никога нещо подобно. Всъщност обстановката беше много проста, но все пак много необикновена.

В самия въздух, във всичкото съчетание – па и самата лампа, имаше нещо особено. Тя представляваше един синкав, като че ли опалов кръг, в центъра на който висеше сърце, също тъй полупрозрачно синкаво, с розов пламък, излизащ от него. И светлината семеняваше. Ту ставаше светлогълбова, ту синкава, ту светлорозова.

Като че ли някакво огнено кълбо, жив огън течеше, преминаваше като разноцветен пламък от място на място.

– Електричество ли е това? – почудих се съвсем по детски аз.

– Не, това е вечната лампа – каза той.

– Вечна лампа?

Приближих се – това беше странен жив пламък, който се гонеше, преливаше, пулсираше, като ежесекундно изменяше цвета си между гълбовосиньо и леко розово.

Протегнах ръката си по-близо до лампата, която имаше вид по-скоро на старовременен малък жертвеник, с естетичен пиедестал.

Чудно – светлината беше съвършено студена – и нещо още по-чудно ми се случи – приближената ръка като че ли стана мъглоподобна, близка към изчезване. Стреснат, я дръпнах назад – нямаше нищо на ръката ми и напразно е бил страхът ми.

Обърнах се към него. Той се усмихваше леко, тихо, както понякога бащите се усмихват на своите любими деца, когато им дотягат с някой неуместен въпрос...

– Не се бойте. Тази светлина, която виждате да се прелива ту горе, в сферата, ту по кръга, наоколо, е особена – никога друг път Вашите очи не са я виждали.

– Откъде иде тя? – запитах аз.

– Отвсякъде: от тая планина, от вятъра, който вее вън, от снега, който вали, от вас самия – вижте как се вълнува пламъкът!

И наистина, той тичаше като подплашен – ту горе в сферата, ту в околния кръг, при това като че ли се намесваха и някакви зеленикави искри в него. Аз ги посочих.

– Това сте Вие – земният човек, който внасяте своите влияния. Като се поуспокоите малко, и цветът ще се измени, и пламъкът ще се успокои. Отдалечете се малко – този огън е наистина студен, но той излиза от сърцето на земята и се кръстосва с лъчите, макар и невидими, на слънцето. Тук е един фокус – горнило, в който става проявата. Но Вие имате твърде земно в себе си. Видяхте ли какво стана с ръката Ви?

Аз я вдигнах. Тя бе станала синьо-зелена, като кожата на удавник, който е почнал да се разлага.

Стреснат, аз го запитах бързо:

– Какво е станало наистина с ръката ми?

Триех кожата, но тя не губеше своя противен цвят.

– Господи! Та на сенегалец заприличах! – извиках аз, доста отчаян.

– Няма нищо, не бойте се. Вие се приближихте при този жив огън, без да е пригодно тялото Ви достатъчно за него. В тялото на съвременните хора има много мъртви, ненужни, натрупани излишни вещества и материи – те им дават и тия неестествени форми и деформирани лица, разсадници живи на всевъзможни култури на бацили и бактерии. Съвременните умни хора (той направи ударение на тая дума), без да щат и знаят, се управляват фактически от мик-

роскопически животинчета и растения, които пълнят тяхната кръвоносна и стомашна система, атакуват всички органи, изменят настроения, предизвикват болести, нападат понякога цели армии, слагат ги на земята и решават съдбата на нациите.

Гледах неговото красиво лице, високо чело и ореола от бяла коса и брада. Какво спокойствие дишаше то! Как нечовешко изглеждаше всред тая преливаща се светлина, ту ясносиня, ту слаборозова! Като че ли тая светлина не го огряваше само отвън, а течеше под кожата на лицето му, като да бе негова кръв.

– Вашите средства против тия малки животинки – продължи той – са смешни. Съвременната медицина лови привидения със сакове за пеперуди! Разберете ме добре. Бактериите и бацилите, т.е. това, което вие наричате така, представляват особена култура на същества, чиято еволюция е съвършено странична и няма нищо общо с човешката. Те си се развиват самостоятелно, както съществуват и много други еволюции на различни същества, които си следват своя път, видими и невидими, знайни и незнайни.

Човекът, в своето отклонение от естествения си живот, се е намесил в тия слоеве на енергии козмични, от които черпят и те, прекръстосали са своите пътища и сега те искат да си послужат с човеците, като с една почва, от която вадят нужните тям сили и средства, без да искат и да знаят за това, което е човек със своята форма и съзнание. Но и самият човек, по отношение на земята и някои по-висши същества, се намира в същото положение.

Мълчах, защото не знаех какво да питам. Редица въпроси се мяркаха из ума ми, а няхах смелостта да ги задам.

Зад туй, което ми каза за бацилите и бактериите, сецах инстинктивно, че се крие нещо друго, недоизказано, като че ли някаква тайна, която ей-сега ще бъде разяснена, стига да имах смелостта да протегна ръка и вдигна завесата. Но аз не смеех. Ръката ми гореше вече като стоплена на огън и аз неволно, вместо всякакъв въпрос, погледнах нея, после лампата,

Чудно – пламъкът на лампата беше се почти установил, розовият – отгоре, а синият – долу, и само слабо пулсираше, като живо сърце. Но щом започнах да го гледам, веднага започна да става като че ли безпокоен, да се прелива от една форма в друга все по-силно и по-бързо.

Той ме погледна пак.

– Виждате ли колко е чувствителна живата светлина! Достатъчно е само да я погледнете, за да ви отговори...

Съвременните учени са близко към откриване един от основните процеси на тая светлина. Вие познавате явлението на катализата, нали?

Аз кимнах с глава, защото наистина то донякъде ми бе известно:

– При синтез, за да получат ново съединение от няколко по-прости, изисква се присъствието на трети елемент, който не влиза в химически или физически връзки с другия, но действа някак с присъствието си само, защото остава неизменен при цялата реакция. Катализаторът действа динамически – ми каза той, – развързва известни енергии в природата. В тия свойства на телата, които са присъщи на всички без изключение, но не се проявяват еднакво, т.е. не са еднакво известни на вашите учени, се очертава една особена среда и картина на цялата природа, в която боравят знаещи люде, но си мълчат.

Вземете например електричеството. Всички тела имат отношения и го съдържат. Въз основа на него може да им се въздействува по един или друг начин. Същото е и с тези сили, динамическите полета да ги наречем, които заобикалят всяко тяло.

Всяко тяло, потопено в динамическо поле на друго тяло, добива ново свойство. Динамическото поле на слънцето, или по-право – неговото външно тяло, ние наричаме гравитационно поле и свойствата на телата, добити от това – тежест.

– Нищо не разбирам – казах му аз най-искрено. – Аз зная килограми, тонове желязо или нещо друго, но тъй да сме в тялото на слънцето... Собствено за динамическо поле се сещам, защото има и електромагнитно поле – сега радиото ни понаучи на доста работи – усмихнах се аз.

– Трудни са тия въпроси за вас, но знаете ли, това е само началото... Аз исках да Ви обясня донякъде вечния процес на тая лампа – материалния извор на тая светлина, която все пак взима по малко въглероддиоксид от въздуха, за да поддържа равновесието на енергиите, но, струва ми се, и това ще трябва да го приемете като «чудо», когато то е базирано върху естествени закони...

Аз неволно наведох глава – може би така да бе, но аз трябваше да си кажа истината: не разбрах, а ме беше срам да злоупотребявам с добрината му и да го карам да ми говори това, което не беше ми достъпно...

– Дайте ми ръката си – каза ми той.

Аз я погледнах със съжаление – тя изглеждаше почти черно-виолетова. Подадох му я и той я тури между двете свои шепи, обхвана я и така я поддържа няколко минути.

Леки мравки залазиха по ръката ми и под лакътя започна да ме щрака и ръката ми потръпна. След няколко минути той си отдръпна ръцете – а моята беше станала чиста и розова, както си беше от по-рано.

Мълчах доста, преди да се реша да запитам нещо, а тъй много въпроси бях си набелязал! Най-после се престраших и му казах:

– Преминаваме през необикновени студове – всички твърдят това. Неочаквани студени вълни затрупаха света със сняг дори на места, гдето други път не е имало. Коя е причината? Нашите метеоролози твърде се объркват, станаха даже за п о д б и в. Достатъчно бе само да направят предсказване, че времето ще се оправи или че ще остане топло, за да паднат нови снегове...

Той се усмихна.

– Вашите учени гледат нещата още много изолирано, отделно. То е резултат от техния собствен психологически живот. Те сами са отделни един от друг, с чувства на лични достойнства, егоизъм и прочие. Така си и мислят изобщо – те виждат събитията и явленията там, където няма нищо подобно.

– Хубава работа! – извиках аз изненадан. – Та ако няма събития и явления, за Бога, какво има друго в тоя свят? Ако Вие махнете мен и Вас, какво друго ще остане? Нищо не разбирам.

– В света всичко върви като целокупно непрекъснат процес. Но вие, когато мислите за тоя процес, го виждате ограничен и разделен на «събития» и явления. Нашето съзнание е във връзка със земята, нейните условия са и наши основни условия. Тя ту пада в светлина, ту крие част в сянка – ден и нощ. Но ден и нощ съществува само за земята, вън от нея слънцето си грее непрестанно.

И тоя ден и нощ – това прекъсване, се е оказало като естествено условие за проявата на нашия живот, «ритмуса», гамата на тоя живот. Ние отваряме и затваряме очите си, сърцето бие и почива, денят се сменява с нощ – сън и бдение...

– Това не съм мислил никога – казах аз.

– И въпреки това то си съществува. Тия паузи, смени на дейност и почивка налагат печат върху разбиранията, върху схващанията, върху съзнанието... Когато човечеството преживее един прилив...

– Прилив! – почудих се аз.

– Да, в проявата на човешкия живот, та ако щете и в природата, има приливи и отливи, както в морето – за тях ще ви кажа по-после. Но когато има един прилив в живота, тогава цивилизации се разцъфтяват, общества се повдигат и в схващанията на учените настъпва просветление – тогава техните теории са изразени с възгледи и понятия, според които природата е изпълнена с непрекъснати процеси, в които ние долавяме само отделни части, като «събития». А като настъпи упадък, отлив, тогава се създава теория на цялото число, отричат се непрекъснатите континууми и се стига до квантите – модели на атома, въз който измореното съзнание на съвременния учен от една западваща култура търси да намери образи, форми, за да си почине. Енергията, като основна хипотеза на живота, като целокупност и непрерывност, се отхвърля от всички тия, на които умът не издържа постоянното напрежение на вечно следващия процес.

– Нищо не разбирам от всичко това – признах си чистосърдечно аз. – Зная, че във философиите и науките теориите се менят често, но в подробности не са ми известни.

– Там е именно чудното на днешния материалистичен свят, че теориите на науката, на които те се кланят, се изменят много често, някои изчезват преди още да са могли да се твърдят или докажат достатъчно, отричат се едни други – и въпреки това хората «скептици», «неверниците» хора им вярват и смятайки, че знаят нещо «научно», доказват... тъкмо тогава, когато основите на тия науки още искат своето доказателство.

– Може – казах аз, – но това ми е непонятно, па и не е в моята област. Вярно е, че ние се доверяваме на съвременната наука може би повече, отколкото трябва... но човек все в нещо трябва да вярва.

– Да, това е едничкото разумно обяснение.

– Но Вие за студа щяхте да ми говорите.

– Да, вярно. Оттам започнахме. Причината за това се крие в два «факта». Ще говоря на вашия език, за да бъде понятен. На два факта, които, разбира се, са свързани с други причини в миналото. Тия два факта са изправянето на земната ос и...

– Какво? Изправянето на земната ос! Нали не се шегувате?

– Ни най-малко. Оста на Земята е наклонена на 23 градуса и 27 минути. От известно време тая ос се е повдигнала на около половин градус – и като резултат от това е преместването на Голфщрома, вследствие на което ледовете слизат на юг.

– Ама вярно ли е това, което ми говорите?

– Е, поне дотолкова, колкото и всяка друга теория. Много трудно е понякога да се разберат обикновените работи, не защото сами по себе си са мъчни, а защото човешката мисъл е добила навик да обхваща някои неща само в определена посока. Така например, човек мълчаливо приема, да речем, едно дърво тъй, както го гледа, а не тъй, както е. Той никога не мисли за корените на самото дърво! Той гледа една къща, но само техническите лица мислят къщата тъй, както е, т.е. с нейната невидима част – основите ѝ. Та, и самият човек не е това, което го виждаме само.

– Имало, казват, нещо невидимо, но то не е научно доказано още – добавих аз.

Той помълча малко.

– Вижте – каза той, – вие познавате достатъчно съвременните гледища върху слънцето – с него ще си послужи. Нали има известна теория... че в светлината на слънцето има видими и невидими лъчи.

– Никаква теория – намесих се аз енергично, понеже познавах този въпрос може би по-добре, – никаква теория, а това са факти, научно установени. Спектърът дава видими и невидими лъчи с точно число определени трептения.

Той се поусмихна малко.

– Добре, нямам нищо против тия «факти», макар че аз бих могъл нещо да добавя. Също така е ясно, че целият живот на земята и този на планетите изхожда от слънцето, и само от него.

– Да, това е ясно като две и две – четири – казах аз, – поне за всеки интелигентен човек, който може колко годе да мисли.

– Тогава не се ли налага едно разбиране, малко по-друго от обикновено приетото? Ако видимата част на слънчевия спектър са енергиите, които са създали видимата част на вселената, може ли, логично ли е да мислим, че останалите спектри на слънцето – само за туй, че няма да ги виждаме, ще бъдат по-малко творчески? И че от резултата от тяхното творение няма да бъде една цяла вселена – невидимата част на нашата вселена, за която нямаме чувства – сетива, но въпреки това съществува, защото нашите сетива не са необходимият елемент за съществуването на нещо, а само за неговото схващане?

– Наистина, това е много вярно и логично. Тогава ние живеем всред един живот, който съвсем не е тъй, както виждаме, както сме свикнали да го приемаме – казах аз. – Колко чудно е наистина това!

– Да, всяка видима частица, резултатът от видимите лъчи на слънцето, съдържа и резултати от невидимите за нас. И тогава човек е малко повече, отколкото можем да го видим, защото от туй, че ние не виждаме известни лъчи, то не ще каже, че те ще изменят своя творчески принцип.

И те създават, както видимите, по същия подтик, правила и закони, а следователно ние имаме невидима част от творческата вселена, също тъй реална, както и видимата, за която разумните истински учени държат сметка при разглеждането на събитията и понякога се явяват «пророци» за другите, когато всъщност са само по-добри наблюдатели.

– Наистина, като помисли само човек, убеждава се, че това не може другояче... Но колко е мъчно да се приеме една реалност! – казах аз.

– И все пак, ще се приеме или не, тя си остава, коригира постоянно «научните» теории – по тоя начин полека, но сигурно, ги доближава до действителността – каза той.

– Да, ако човек мисли така, а така, ми се струва, е по-правилно мисленето – ние наистина се намираме пред една нова картина на света, която е все същата стара, само че разширена в своето съдържание.

– И в своята форма – добави той. – Формата е също тъй изменена. Ние познаваме твърдите форми, но те са проникнати от други, много по-изменчиви, флуидни, които постоянно се преливат и изменят, като да са облаци. Един океан от напрежение, в което пулсира слънцето като голямо сърце, напрежение на всевъзможни енергии и силови полета, които се кръстосват и проникват, безкрайно големи и безконечно малки – ето картината на това, което наричат действителност. По-голямата гъстота ни посочва винаги на по-голямо движение, по-силното движение – на по-голяма интелигентност, а по-голямата интелигентност – на по-висше съзнание – тъй че всичко живо е и осмислено.

– Това не разбирам – казах аз откровено.

В това време влезе един от външните хора и запита нещо. Той само кимна с глава и след малко донесоха на един поднос две чаши чай, парченца хляб, два портокала и две чинийки орехи. С жест ме покани да седна по-близко. Другите двама стояха мълчаливо. Той вдигна поглед нагоре, съсредоточи се и като че ли под кожата на лицето му заиграха пламъци, които се преливаха от

светлозлатисти до рубиновочервени. Самата лампа засвятка, заигра, като че ли пламъкът ѝ се залюля от силен вятър. А в стаята настана тишина.

– Божията любов носи пълния живот – каза той тихо и те повтори след него. Аз само гледах, защото нямам навик да се моля при яденето. Никога не бях чувствувал обаче, тъй реално, че при мълчаливата молитва човек все се моли, че има нещо невидимо, реално...

Пих чая и ядох хляба с ищах. И чаят бе тъй ароматен... Той и аз изядохме орехите си, а после той избра по-хубавия портокал ми го подаде. Аз му казах това.

– Прави това, което искаш и на тебе да правят – цитира ми Евангелието той.

Ядях и просто ми бе невероятно – на върха на една планина, хиляди метри над хората, вън вее ужасна буря, а вътре – тъй тихо, уютно, светло, топло...

Казах му и това. Той се усмихна:

– Винаги едно висше съзнание може да промени околните условия на живота, даже по чисто механически начин, а за ония, които знаят, това е още по-лесно. Много работи има, които човечеството е забравило. Вземете самото ядене – то е тъй просто наглед, а вие може би и не подозирате, че хиляди години човечеството е учено как да яде, че този процес на яденето е бил обличан в религиозна форма... Сега ние се ползуваме от опитността на вековете, без дори да подозираме миналото.

– Нима и за яденето? – почудих се аз. – Та каква наука трябва за това?

– Ами яденето е най-висшата наука. Благодарение на него се поддържа животът, т.е. придобиват се условия да се проявява тоя живот.

– Ами животните кой ги е учил? – запитах аз.

– Животните също са минали през една култура, която хората нито подозират.

– Как може това? На какво се дължи? Вие само със загадки ми говорите.

– Та каква загадка е това? – каза той усмихнато. – Щом не щете загадка, ще ви кажа една теория, или приказка – то е все едно.

– Как така – казах аз, – приказка или теория?!

– Да, една приказка – действителността, гледана от едната страна, и една теория – гледана от другата. Вие знаете теорията за грехопадането – приказката за грехопадането?

– За Адам и Ева ли? Разбира се, нея всяко дете я знае.

– Тогава аз ще ви разправам легендата или теорията – както щете.

Той помълча малко и после започна тихо, съсредоточено, като да виждаше всичко това, което говореше,

– Преди милиарди години на Земята, тая същата Земя, е имало друга култура. Тогава в нея е царувала вечната пролет. Дивна цивилизация и култура... Висши същества, слезли от Слънцето, Венера, Луната, са культивирали живота – култура след култура, създавали са форми, видове и царства. Всички посветени са царували и общили с хората...

Тогава това, което наричаме живот, тая струя от творческа енергия е минала през много форми, излъчвала ги е, а след това ги е отминала, за да твори нови.

Оставените форми, понякога грамадни чудовища, са живели по инерция, продължавали са своята култура, докато изчезне и последната капка от живот в тях.

Така са започнали културите, обществата, така са живели и ония чудовищни същества, чиито централни мозъци са били в кръстните прешлени.

– Всичко това ми звучи странно и непонятно – казах аз. – Чувал съм, че са правени разкопки и са намирали кости от чудовища вкаменели, но точно от кои и какви са – не зная, аз съм малко слаб в геологията.

– В палеонтологията искате да кажете? – каза той.

– Може – усмихнах се аз безгрижно, – все някоя «логия».

– Преди милиони, милиони години – продължа той, – когато на Слънчевата система е царувал мир, пролет и младост, безгрижие, една грамадна комета – пратеница на черното слънце, е навлязла в сферата на нашето.

– Черното слънце! – възкликнах аз. – Това ми звучи като да каже някой «топлия сняг»... Не се ли шегувате?

Той ме погледна сериозно.

– Бих могъл да се шегувам, ако искам, но мен ми е доста нужно времето, за да го прахосвам по този начин... Ами че тъмните слънца съществуват, както и светлите... Нали знаете, че има тъмна част на спектъра – невидима. Има и слънца невидими, тъмни за нас и тъмни в действителност – черни. Това са две различни неща, но и двете – възможни и осъществени.

И тъкмо светлото слънце е, което трябва да ви накара да мислите, че има и тъмно. Нали истинското вино е, което дава възможност да съществува и фалшивото?...

– Може, логично е, но аз никога не съм го помислял и ми е трудно да си го представя – даже, право да си кажа, и да са го помисля. Но нищо, Вие говорете, а аз ще питам и ще се мъча да си представя, а което не зная и не мога, ще Ви питам.

– Дошла голямата комета, пратеницата на това тъмно слънце, и първата ѝ среща е била с планетата между Марс и Юпитер. От нещастната планета останали само късове, които и досега свидетелствуват за страшното разрушение, което е последвало. Земята била блъсната, земната ос се наклонила на тия 23 градуса и започнала нова епоха на Земята.

– Но как е възможно да направи това една комета, когато съвременната наука ни е доказала, че кометите са само нажежени газове, през които планетите свободно минават?

– Доказала съвременната наука... Та аз ви казах и по рано, съвременната наука мени всеки 10–20 години своите основни тезиси, без да може достатъчно да ги обоснове и докаже, а сменя теории след теории, хипотези след хипотези – най-противоречиви, а вие...

Ако има нещо да се чудя, то е на вярата на съвременните скептици в тая «наука», която сама се лута в тъмнина и която често, сама нямаща основа под краката си, иска да бъде основа на живот и знание.

Ако времето ми не бе тъй ценно... впрочем Вие и сам ще разберете... има време...

Но за да вземем това, че е тъй, тук въпросът не е за масата, а бързината. Бързината е, която създава ефектите на масата – това, което вие, обикновените, наричате качества на масата.

Една малка частица със страшна бързина може да ви даде ефект на грамадна маса материя или на качеството твърдост.

Вземете например едно топче олово – то е меко, драска се с нокът, тежи 20 грама. Турете го в една цев на пушка, изстреляйте го – то минава през сравнително твърди тела, и ако ви удари, поваля ви, като да ви е блъснала канара един тон.

– Да, това е вярно, аз самият съм раняван преди 10 години и помня, че ударът на парчето олово бе така силен, като да ме удариха с грамадна тояга,

три пъти се завъртях около себе си... Наистина, че бързината е, която може много да направи.

– Спомнете си и срещата на два експреса, които минават един до друг с пълна скорост. Тогава и двата се наклоняват на една страна и изглеждат като полупрозрачни облаци един до друг.

– Да, това е тъкмо тъй! През експреса, благодарение на многото му прозорци, се вижда околната местност, като да е прорязан. И вярно е, че се наклонява на една страна, като че ще падне.

– Именно – както виждате, значи може да се действа и с бързината. И тъкмо тоя фактор – скорост, противопоставена на скорост, е дала един ужасен ефект от разрушителни вибрации, резултат от които е било разрушаването на планетата, наклоняването на земната ос, грамадните пертурбации на нашето Слънце, което е било ограбено.

– Колко чудно ми звучи това – ограбено... Как е възможно? Ние сме свикнали да мислим за Слънцето съвсем не така, както ми говорите.

Той ме изгледа внимателно. Като че ли наново искаше да ме прецени доколко мога да разбера това, което искаше да ми говори.

– Вие знаете добре, че всичките енергии, които има на Земята, началото на целия живот, прояви, сили – всичко иде от Слънцето.

– Е да, това сега всички знаят, и децата даже.

– Да, наистина днес децата понякога знаят повече, отколкото големите...

Ако всичките енергии и живот идат оттам, много естествено е, че и интелигентността на човешкото съзнание, тяхната разумност, не е изключение, а резултат – само разумното може да даде начало на разумност. Не може една глупава, неорганизирана, почиваща на чисто механически отношения природа да даде начало на съзнания, на живот разумен, на интелигентност. Ясно ли Ви е това?

– Мисля, че разбирам. Вие искате да кажете, че всичко, което има на Земята, включително човешката разумност и гениалност, са само отражения, резултат от друга интелигентност.

– Да, защото нищо от нищо се не ражда. Глупавият не може да роди умен, неорганизираното не може да даде начало на организираното.

Ето защо интелигентният живот, съзнателните прояви на земния живот сочат на разумния човек, че този живот иде някъде, вдъхновява се от съзнания и воли, сили и могъщества, които надминават много и много човешките.

А веднъж това е тъй – тогава тия съзнания имат свой живот в себе си – за да има какво да дадат и на нас.

В тоя живот те проявяват своите организационни способности – те живеят в несъмнено по-добре организирани общества.

И техният живот крепи живота на Земята, Месечината, другите планети...

– Та нима може да има живот на тия отдалечени планети, земи, в които Слънцето едва се вижда?

– А нима вие знаете как се вижда Слънцето в другите планети? Ами ако ви кажа пък, и то настоятелно, за да го запомните по-добре, че ние живеем в Слънцето вътре – всички планети от неговата система...

– Но как е възможно това?

– Ами не сте ли чували за гравитационните полета, за притеглянето на планетите от Слънцето?

– Е да, но то е друго...

– Това е само физическата страна на въпроса. Но туй е вярно и за другите отношения, които сега не ви са достатъчно ясни. А какво ще речете, ако аз ви кажа, че от всичките планети – и най-отдалечените от нашата система, съ-

ществата, които се намират там, виждат слънцето толкова голямо, колкото и ние тук, на Земята?

– Това не може да бъде! Доказано е много ясно и категорично с ред пресмятания, че Слънцето се вижда от Меркурий почти три пъти по-голямо, отколкото на Земята, пет пъти по-голямо, отколкото на Марс, и на Нептун се вижда едва ли не като върхът на топлийка.

Той се усмихна.

– Върхът на топлийка! И тоя връх въздействува през 4 и половина милиарда километра да върти една маса на Нептуна – 17 пъти по-голяма от тая на Земята, заедно с един спътник?

Колко смешно и наивно, наистина... Та как и по какъв начин доказва науката това, което твърди?

– По един най-положителен начин, който никой здравомислещ не може да откаже.

– Сигурен ли сте в това?

– Повече от сигурен – положителен: 100 на 100.

– Добре, но струва ми се, че Вашата сигурност изхожда от много несигурни източници. Вие искате да доказвате по механичен начин нещата, базиращи се върху еднообразието. Но в природата, в живата природа тъкмо няма това еднообразие. Тя всякога си служи с нови методи и затова, ако изхождаме от дадена обстановка да търсим доказателства за друга – можем да бъдем формално прави, без да сме фактически истинни.

– Това не разбирам.

– Ами то е много просто – има много факти, които не са истини. Ние виждаме Слънцето да изгрява и залязва, а ни казват, че това не е вярно, че Земята е, която се върти, и ние вярваме, въпреки очевидния «факт».

– Е да, но това всички знаят вече.

– Друг е въпросът дали го знаят или не. Ние виждаме зеленото, червеното и други цветове, а физиците казват, че няма нищо подобно, а има само трептения безцветни – и ние приемаме, въпреки очевидността, и тоя «факт».

– Е да, това е така.

– Нямам нищо против, но ако цветът зелен или червен, не е цвят, а е бил трептение безцветно и че от числото на трептенията зависи самият цвят да ни се види такъв или иначе – тогава защо да не се запитаме по-нататък – логично и разумно е – какво се крие и зад трептенията?...

– Е, то какво ще стане тогава? – запитах изненадан аз.

– Какво ще стане? Ще се вникне по-дълбоко в действителността, по-близо до реалното, което не е цвят, но не е и трептение.

– Това може би е така, не оспорвам, че имате право – като една възможност за бъдещето... Но Вие твърдахте, че Слънцето се виждало еднакво голямо от всички планети – дори и най-отдалечените. Но това е, с ваше позволение, един абсурд, на който никой здравомислещ човек не може да се съгласи и който всички съществуващи закони на науката за светлината опровергават.

– И все пак, струва ми се, че ако имате малко търпение и повече внимание, след пет минути само Вие ще имате съвсем друго мнение.

– Само това ми се вижда невъзможно, но във всеки случай говорете, аз ще слушам най-внимателно.

– Тогава нека формулираме още веднъж кратко и ясно, което Вие твърдите, т.е. което официално се приема.

Ето как се вижда Слънцето от различните планети, според Вас.

И той начерта с една особена пръчка, като че ли на самата стена, няколко кръга. Те бяха направени от фосфорически зеленикав дим – движеха се,

като че не бяха мъртви фигури, а змии от пушек, които менят постоянно своя изглед, макар че запазваха все пак основния си вид.

Той видя недоумението ми и каза:

– Да, това са живи фигури. Те не могат да траят много – скоро ще се разтопят, защото мисълта е, която ги поддържа.

– Как мисълта? Нали Вие ги начертахте?

– Да, аз, несъмнено, но както виждате, те имат особен изглед.

– Та именно това не разбирам. Вие казвате – «с мисъл», как може с мисъл? Нима мисълта е някаква субстанция, с която може да се рисува?

– Чудни сте вие – а какво може без мисъл? Нали всяко дело има предшественик своята мисъл в съзнанието или подсъзнанието – в последния случай го наричаме инстинкт?

– Но от каква материя са направени тия зеленикави кръгове, които се въртят и гънат като живи?

– Материя... хъм. Най-близо до истината, т.е. до възможната истина, това е, ако ви кажа, че това е йонизиран въздух. Частиците на въздуха, докарани във високо фреквентно състояние, вследствие силно поляризиращ ток, който минава през тая пръчка.

– Тая малка пръчка! Мога ли да я опитам?

Той поклати глава.

– Не. Силите, които не могат да се владеят, са смъртоносни за незнаещия.

– Но как може такава малка пръчка да има такава сила?

– Къде е вашата логика? Та нима в малкия светлинен фокус е силата, която подпалва – в тая малка светла точица, която се получава при насочване на лупата? Там се само проявява силата, а не се създава. Пък и изобщо никъде и никога не се създава силата. Тя само се трансформира и проявява.

– И таз хубава! Та нима едно динамо не дава начало на електричеството?

– Смешно! Динамото дава своята сила само когато го въртите, т.е. когато вие му давате една друга сила извън – самото динамо, турено на витрината, не дава никаква сила...

Но динамото всъщност е една помпа, която черпи електричеството от океана електричен, който обгръща земята. Самата земя е както една помпа, която изтегля водата от реката.

Съвременната наука допуска, че има механически еквивалент на двигателната сила и електричеството, но тя скоро ще се убеди в погрешността на това схващане.

Електричеството изпълня света – то е състояние на материята. В него живеят и се движат различни разумни същества – както рибите във водата.

Земята в своето въртене го събира около себе си, както и динамото създава електричество...

Точните изчисления ще покажат, че еквивалентът на съотношението между похарчената енергия и получената е в несъмнена зависимост, но не тъкмо в тая смисъл, както досега го смятат. Както и сърцето не е, което движи човешката кръв...

– Ама Вие това сериозно ли го говорите?

– Разбира се. Ако учените бяха достатъчно наблюдателни и добри експериментатори, те щяха да видят, че фактите в живата природа не са тъй прости, елементарни, както те си ги представляват.

Тоя мускул, какъвто е сърцето, не може физически да притежава силата, която се изисква от една помпа, да прехвърля 10 килограма кръв в 23 секунди през цялото човешко тяло, по всичките негови разклонения.

– Ами тогава?

– Тогава може да се допусне, че и сърцето е само фокус, концентрация, проява на сили, че самото сърце е като една воденица, която се върти от водата, а не обратното – да се мисли, че водата тече, защото воденицата се върти.

– Хубава работа! – възкликнах аз, неочаквано зачуден. – Значи, според Вас, сърцето е воденица, а кръвта – реката!... Ами тогава?

– Тогава ще бъдете по-близо до истината. Човек също е такава воденица, в която се кръстосват козмичните енергии, фокус, в който се пресичат хиляди известни и неизвестни лъчи. Център и подобие на нещо велико, неизвестно, могъщо, неподозирано даже от обикновените хора.

– Тогава и тая пръчка няма никаква сила, а Вие как чертаете?

– Да, пръчката сама по себе си няма сила, както и една жица, преди да е скачена с динамото – но след скачването...

– Къде е тогава Вашето динамо? Отгде взима сила Вашата пръчка?

– Тя е фокус на енергиите, които се концентрират от цялата планина. Тя може да прояви сили, че да изпари дори златото и платината.

– Нима?

– Ами че мислите ли каква голяма енергия се изисква да йонизирате един сух обикновен въздух, както тоя в стаята? Попитайте някой специалист и той ще Ви каже това.

Но сега нека минем на тия кръгове. Ето, този кръг е величината, според съвременните учени, на Слънцето – как се вижда от Меркурий, вторият кръг се вижда от Земята, от Юпитер и най-после – от Нептун – Вие може да проверите това в някоя астрономическа книга.

– Да, аз имам астрономически атлас и приятел астроном – и доста неща разбирам и помня.

– Всичките са правилно начертани – приблизително, не и точно, но нека допуснем, че са приблизителни.

– Та нима Вие може да ги знаете така точно, още повече, като казвате, че те не са верни?

Той ме изгледа многозначително.

– Има неща – каза той важно, – които Вие нито подозирате.

Исках нещо да му възразя, но замълчах. И аз самият не знаех защо, но за миг ми мина през ума мисълта – не се ли държа много свободно с него? Не му ли дотягам с моите въпроси и любопитство? Пък нали ми казаха да бъда свободен?

И вгледах се наново в лицето му. То беше тихо, безстрастно, но като че ли бе леко напрегнато, сякаш под златистата кожа на лицето му бягаха пламъци, течеше светлина, която се изпаряваше в малки леки облачета.

Изведнъж пламъкът на лампата оживя с голяма бързина, изхвърли няколко снопа лъчи наоколо, заискри се, разсипа се на хиляди нишки, събра се наново в дивни снопове – и като че ли с допирането си до стената последната се стопи, замъгли, изчезна – образува се един отвор, който ставаше все по-голям и по-голям, изпълнен със светла фосфорна пара. После отворът се разширяваше все повече и повече и в далечината се очертах стръмните склонове на страшно висока планина и играещи по снега розови лъчи на изгряващо слънце.

Господи! Аз ли бях или сънувах? Щипех си ръцете, гледах него, който стоеше като неподвижен истукан, гледах и тая зееща страшно голяма и далеч-

на дупка, пробита (!?) сякаш през самата планина, в далечината на която се очертаваха тия планини, които никога не бях виждал, но по карти ги познавах достатъчно добре – това бяха Хималаите, най-високия връх на които багреха лъчите на изгряващото слънце!... И аз не спях, защото си щипех ръката, държах в нея своя кореспондентски бележник, гледах, пипах, дишах.

И ето, тая планина почна да се приближава. И като че ли ние със страшна бързина се движехме срещу нея.

Тя започна да става все по-голяма и по-голяма, започнаха да се очертават, движат градове, над които като че ли прехвърчахме, гори девствени, върхове заснежени, пътища, реки, пълни с ладии и кораби, плаващи, с тук-там движещи се човешки фигури.

Не спях, а това беше сън, нищо друго освен сън.

Ето, дойдохме до самата планина, до един от нейните склонове, които чудната сянка прегръщаше като родна сестра и очертаваше дивна картина с грамадните гори, които ѝ служеха като тъмни петна тук и там, за да довършат впечатлението на безподобното величие, на грамадност, на дивна необузда-ност, която имаше видът на цялата планина...

Изведнъж пред нас изпъкна чудно красиво здание, направено като че от мраморни дантели и колони – някакъв дивен чертог, на верандата на който имаше няколко души, облечени в бяло, съсредоточено неподвижни.

Този, който стоеше в средата на групата, беше човек с голяма бяла чалма, обкичена с маргарит и скъпоценни камъни, погледът му гореше и ме караше да потръпна, цял разтърсен като от електрически удар. Той вдигна ръка и каза няколко думи на непознат език.

В следния момент моят кореспондентски дух бе свободен и аз нахвърлих няколко думи, които долових.

Това беше дивно музикален език, говорен ту гърлено дълбоко, ту тежко, изхождащ тихо от устните...

И колкото той говореше – и аз се взирах неволно, прикован с погледа си в него, толкова повече зрееше с бързината на светкавица мисълта в мен, че този човек или неизвестно мен същество съм виждал някъде...

И изведнъж той се обърна направо към мен и на чист английски език ми каза най-неочаквано:

– Да, преди 6 години на един от ъглите на «Пикадили» в Лондон аз вървях с пет верни, а вие вървахте сам – и се почудихте, че съм толкова висок, и на тоя празен кръг около мен, който се беше образувал всред тълпата и който всъщност се поддържаше от тия пет мои верни – тоя кръг именно Ви привлече вниманието.

– Да – казах аз, – да. Аз именно бях зачуден, как всред тълпата на «Пикадили» можеше да съществува тоя празен кръг – и чак тогава видях всред него Вас, и помня Вашите очи, те бяха тъй горещи... както и сега. Дълго време аз не можах да ги забравя, а и когато си ги спомних, като че Вие бяхте до мен...

– И аз бивах – каза той с лека усмивка. – Ние сме бдели върху Вас, върху Вашето развитие като личност, защото пътят Ви е път на тия, които искрено търсят, а на такива винаги се помага...

Исках нещо да кажа, но вместо това се заслушах – зазвуча дивна песен, на която мелодията като че ли излизаше от всяка вещ около нас – и от мраморните стълбове на верандата, и от широколистните палми, вдигнали високо своите перести глави, и от лъчите на слънцето, които вече се провираха тук и там между тях.

«Господи, кое е реалното? Къде съм аз? Кой съм? Какво е именно всичко това?»

Така си мислех аз и си щипех ухото, за да се убедя, че не спя. А мелодията като че ли ме люлееше на невидими крила, унасяше в дивна хармония. Душата ми се разтапяше, като да получаваше криле, ставаше лека, подвижна, хвъркаше навсякъде, все по-силно и по-силно, после като че ли се разсипа на милиарди звезди, които изпълниха небосвода, затрепкаха поотделно в песен, нечувана досега.

И във всичко това бях аз – всичко това беше в мене...

Господи, възможно ли е? Мислимо ли е всичко това? Истина ли е, или сън?

Но нали всичко това виждам и държа стилографа в ръка? Но къде съм?

Кои са тия хора?

Хора ли са те?

Мисля, а не знаей кой мисли в мене – някой друг сякаш мисли и аз самият съм станал частица от тая дивна мелодия, която ме носи, трептя с лъчите на светлината, въздишам с лъха на вятъра, пренасям се с бързината на слънчевите лъчи. И съм изпълнил всичко – всичко е в мен – и във всичко съм аз... И аз не съм аз!...

.....

Заиграха всички звезди – и във всяка звезда на вселената като че ли тупаше моето сърце.

Полекичка почна да се спуска светла мъгла. Тя закриваше постепенно всичко. Хиляди звезди се сблъскаха една с друга и от техния прах и искри се пълнеше всичко наоколо...

Някакъв огнен вихър ги подхващаше все повече и повече – те образуваха снопове огнени опашки на комети, светкавици разноцветни и безшумни. После падна като светлината на залязващото слънце, потъна всичко това някъде и настана дрезгавина, после – тъмнина, в която затихна и потъна всичко.

.....

Когато си отворих очите, един засмян поглед ме очакваше. Това бе моят спътник. С недоумение го погледнах, а после огледах и наоколо си – малка чиста стаичка, в ъгъла на която имаше легло и на което лежах аз. През неголям прозорец хлуеше силна дневна светлина.

Аз се изправих бързо на леглото, още недоумяващ, неразбиращ къде свършват виденията и къде почва действителността – и кое е границата между тях.

– Къде съм аз? – запитах бързо.

Той се усмихна приятно.

– На гости при Него.

На първо време аз исках да питам за много неща, но реших, че ще е по-хубаво, ако чакам тия странни хора да ми кажат сами туй, което мислех, че ми е необходимо. След няколко минути само аз бях на крака, облечен, обръснат, приготвен.

Закуската ми бе дадена в тая малка стаичка, която имаше най-обикновен изглед и по всичко личеше, че беше на някой от тия брадати хора, които видях вечерта, на които имената не помнех, защото те всички са тъй странни за ушите ми, пък и те самите нямат навика да ги изказват много отчетливо.

Когато излязох навън, воден от по-раншния си спътник, аз неволно затворих очи – тъй силно блестеше слънцето по прясно навалелия сняг.

Високи върхове, като братя, заловени за ръце, чакащи само знак, за да започнат своето хоро, всички с бели шапки, които блестяха ослепително, се редяха по всички посоки, най-разнообразни, странни, необикновени форми.

Току до нас се издигаше остър връх, също така покрит с преспи сняг. Искях да запитам, но веднага разбрах, че това е най-високият връх, около който ние бяхме обикаляли толкова дълго време снощи и който ми се струваше сега, като че ли можеше да се стигне с протегнати ръце.

– Въздухът е много чист – ми каза спътникът, – затова се виждат върховете така близко. Но ако тръгнете, ще видите колко далеч са те един от друг.

– Та няма може да се върви из тоя сняг, дебел повече от половин метър, така, напосоки? А сигурно има и големи преспи?

– Разбира се, аз говоря само «теоретически» – практически опитът да си пробием път в тия насипани снегове и преспи понякога е равносилен на самоубийство! А не чувствувате ли нещо особено? – запита ме той.

Спрях се временно, съсредоточих се в себе си и действително, като че ли започнах да чувствавам нещо «по-особено». Леко замайване в главата, като че ли стремеж да се завъртя около себе си няколко пъти, сухота в гърлото, пощипвания в носа. Казах му това и той веднага ми обърна вниманието върху тези особени състояния.

Пощипванията на носа той ми обясни с натрупвания на електричество в човешкия организъм, който, изглежда, е добър поглъщател на атмосферното електричество, само трябва да се знае откъде да се взема.

Че ще има силни естествени течения през върха и по тая посока, че това течение си съществува и действа, независимо от това дали го знаят или не.

Когато ми говореше, аз проверявах думите му вътрешно и действително сецах, че това е така, макар досега да не бях обръщал внимание на подобни работи.

Казах му, че чувствавам и леко замайване на главата и мисля, че това е от разреждения въздух и силния блясък на светлината.

– То е тъй – каза ми той, – но има и други причини освен тия, които и Вие мислите.

Вашето общение с Него – и той посочи с глава малкия покрив, който се губеше в снеговете и едва се съзираше – ще Ви докара непременно и особени чувствувания. Вашето състояние е резултат и от напрежението, което имахте вече, и от тия особени преживявания, към които Вие не сте свикнал;

– Какви преживявания? – запитах аз, като да не съм се сецал за нищо.

Той ме погледна също усмихнат.

– Вие си ги спомняте по-добре от мене, какво ще ме питате? Вие направихте едно велико посещение по милостта на висшите същества – посещение, което мнозина от нас са чакали и чакат от толкова време...

– Нима?

– Вие сте под особена милост и тази милост е намерила израз в това, което преживяхте.

– Та аз нищо не разбрах от него. Там е всичко тъй преплетено, че аз никак не можах да схвана кое от него е действителност, ако изобщо има нещо действително, и кое – сън, защото в него имаше и тъй много фантастично.

– Кое?

– Ами всичко – даже самото ми присъствие тук, това блестящо слънце, тия хубава картини, които се откриват пред нас...

– Да, и които след три-четири часа ще бъдат съвсем други.

– В какъв смисъл?

– Буря ще дойде, снежна вихрушка, която ще бъде много по-силна от вчерашната.

– Отгдето знаете това, гледал ли сте барометъра?

– Отгдете знаете? Барометъра! Когато почнете да живеете в по-тесен контакт с природата, ще видите, че има много барометри, които, преди да покаже механическият уред каквото и да е, те вече го знаят, предугаждат много по-рано.

– А, разбирам, може би някой стар ревматизъм?

– О, ни най-малко – усмихна се той. – Нима изглеждам като ревматичен човек? Но по-хубаво е, че ми напомните и за това, защото виждате – има значи и такива случаи, в които обикновените наглед хора са много по-чувствителни, могат да знаят това, което другите нито подозират.

Значи и околния свят ние го виждаме не такъв, какъвто е, а какъвто нашите чувства ни го дават. Вземете например светлината – нима тя съществува както я виждаме?

– Разбира се, че не – и съвременната физика ни учи, че това са само трептения.

– Да, това тя казва и може да е така, но как ще си обясним процеса на виждането? Как далечните предмети – или това, което наричаме предмети, се приближава и става разбрано нам? Как далечните звезди с милиарди километри достигат до нашето съзнание?

– Как? Чрез светлината – какво чудно има тук?

– Вие така казвате и мислите, че всичко сте казали – но що е самата светлина?

– Трептения!...

– Добре, но как тези трептения носят далечното? По какъв начин те стават частица от това, което наричаме нашето аз? Как това външно, незнайно, намира нещо общо с нас – става нещо от самите нас? И това, което ние знаем, е ли това, което е в действителност?

– Т.е., как? Какво собствено искате да кажете?

– Ами ето, там се вдигат някои върхове, горе свети слънцето, тук, до мен, сте Вие – но всичко това е ли така, както го виждаме?

– А как може да бъде другояче – когато Вие всякога можете да го проверите?

– Да го проверя? Та какво ще ме научи моята проверка? Представете си, че съм се родил в една стая, която има пет прозорци с червени стъкла. И погледна през първия, и виждам вън всичко червено, и през втория, и през всички останали... Мислите ли, че аз зная нещо?

– Всичко знаете, освен цвета, който е субективен, ваш.

– Добре, но ако този цвят съдържа в себе си всички тъй наречени «физически качества», по които ние различаваме целия външен свят, тогава мислите ли, че картината на света е същата? Една пеперуда и един човек с други очи схващат света.

– Да, но то е само перспективата, която се мени – зад това има нещо реално.

– Ох, тъкмо това беше целта ми – да подчертая, че има нещо, което се мени, и има нещо реално, или по-право – по-малко противоречиво: има предмети, има и сенки на предметите, и че ние най-често смятаме сенките за предмети.

– Това е много казано. Действителността си е действителност, промените и измените, и те си съществуват – казах аз, – а те са само видоизменения в схващанията на това, което съществува.

– Съществува! Но ето, Вие виждате там един гол голям връх и във Вашата глава, във Вашия ум има нещо – понятие, образ, както щете го наречете – за него, нали?

– Е, да.

– Но какво е тоя образ? Е ли нещо реално? Може ли да се пипа? И какво е то, собствено?

– Този връх не може да бъде целият в главата Ви, в нас вътре, защото не може да се вмести; после, ако е във Вашата глава, не може същевременно да бъде и в моята – реалността е една, на две места не може да бъде – понеже ние и двама го виждаме едновременно.

– Да, това е така.

– Тогава какво е това, което ние виждаме? Какво е вътре в нас и какво – вън?

Виждам слънцето – значи има нещо от слънцето вътре в мен и аз познавам, зная това нещо, чрез което добивам понятие за слънцето, но какво именно е това нещо? Да е слънцето – не е, защото няма такава глава, която да го вмести. Но що е тогава? Да е нещо реално в обикновената смисъл на думата – не е, защото има толкова много неща едновременно в главата на човека, тъй че немислимо е реалното да е там. Пък и не може едновременно да бъде на две места. Ако дървото вън от мен е дърво и реалност – образът му или това, което зная за него, не може да бъде реално едновременно и вътре в мен, защото тогава ще имаме две реалности за един и същи предмет – вътре и вън от мен, а това е невъзможно: едната от тях е нереална.

– Това е понятно – ясно ми е, но какво е тогава, собствено, онова в главите ни, което чувствуваме и знаем?

– Да, какво е то, собствено? Ето големият въпрос, който съвременната наука и философия не знае. Виждате ясно, че това не може да бъде реално, защото реалността е вътре или вън. Но ако е вътре или вън, все пак е необяснимо как може външното, нереалното, да даде вътре реално или обратното – външното реално да даде нереалното вътре.

И ако тогава това е така, то как и по какъв начин вътрешното нереално става реално външно – как образът на слънцето, да речем, става слънце в ума ни, как Вие ставате това, което аз зная за Вас – как сянката дава знание за предмета?

– Много ясно – чрез светлината.

– Да, много вярно – чрез светлината, но тук дойдохме, откъдето почнахме – що е самата светлина? Как тя ни помага да превърнем онова «реално» в «нереалното», което виждаме вън, или от нереалното – в реално, когато си спомняме нещата. И къде се грамадят всички тия спомени? Къде те съществуват? И къде се намират всичките тия форми, които пък ние бихме сътворили с нашата фантазия – нали ти можеш да си представиш далечни слънца и хиляди върхове като тези – къде ще се съберат всички те? Къде те съществуват, и съществуват ли изобщо някъде? И ако съществуват, реални ли са те? И ако ги няма никъде, как тъй Вие си ги спомняте? И ако те не са, то какво е това, което си спомняте? Това, което си въобразяваме?

– Вие ме засипахте с въпроси. Чакайте малко – казах аз. – Имах и имам всичкото желание да следя Вашата мисъл, но ако е вярно, че науката не е могла да реши всичко това, как моята глава ще го побере и ще го реши?

Виждам, че Вие сте прав – има нещо между това, което наричаме образ, спомен, въображение, понятие, и това, което го извиква, и самите нас, но...

Навярно тук се крие тайната, която някои знаят.

– Да, тук е тайната и тия, които я знаят, те могат да добиват чудни резултати, за които обикновените хора нямат и понятие. За тях светлината е метод за работа, проява на сила магическа, която движи, трансформира, ражда, уни-

щожава, но има и още по-голяма тайна – самият човек... Но да отиваме, че той ни вика.

– Как, отгдето знаете това? Аз нищо не чух.

– Отгдето зная? А забравяте ли вашия ревматизъм, с който предчувствува-
те развоя на времето? Ние сме с такъв ревматизъм, имаме свое радио... но да
вървим. Той мисли за нас.

– Значи, внушава ви чрез разстояние.

Той се усмихна.

– Както искате го наречете, но да вървим,

Скоро ние бяхме в неговата стая. Слънчевата светлина хлуеше от два
широки прозорци и като че ли цялата обстановка беше станала по-друга, по-
проста, по-обикновена.

Самата магическа лампа, която така много ме учуди, сега ми се вижда-
ше като обикновен кръгъл съд, пълен с масловидна течност, която изглеждаше
зеленикава на дневната светлина и постоянно се колебаеше.

Намерих го седнал на един удобен плетен стол, с цигулка в ръка. В мен
нещо беше станало... не знам какво, но като че ли значителна част от обаяни-
ето бе изчезнала, беше се събудил духът на европейца, мощният дух, който в
миналото бе покорил океани, континенти и раси... Дневната светлина бе ми
дала кураж и увереност. Аз, да си призная, започнах да разглеждам обстано-
вата с известна доза високомерие, тъй като тя ми се струваше съвсем друга на
вид – протичка, обикновена.

Той продължаваше свиренето си и само с глава ми посочи къде да сед-
на. Това ме още повече докачи, види се, пресният въздух и тия много въпроси,
с които бе ме засипал спътникът ми, бяха, може би, раздразнили моето под-
съзнание.

Той продължаваше да свири, а мен в туй време като че ли ме подгрыва-
ха, като някой казан, в който налягането расте и се приближава до експлозия-
та...

Мелодиите, които той свиреше, ми се видяха странни. Самият му маниер
да си служи почти изключително с върха на лъка му даваше възможност да
свири мелодии, които имитираха някакви стихийни звукове, напомнящи тия,
които предшествуват бурята. Без да ща, се заслушах. И постепенно стаята ка-
то че ли взе да се пълни със сиво-ръждава мъгла, после в нея започна да прос-
ветва нещо – като да изхождаше светлина от цигулката.

Изведнъж сякаш се раздრა някаква завеса, тихата музика се превърна в
цял хор от инструменти и гласове, грамаден храм откри пред взора ми своята
вътрешност, невероятно грамадна, величествена, красива... Десетки девиси с
бели покривала се движеха в дивен свещен танец на неземна хармония между
високите колони от полудрагоценни камъни.

Ярки цветове се кръстосваха с нежни и меки. А девисите като да бяха
родни сестри, една от друга по-красиви...

Всичките движения ставаха тъй ритмични и едновременно, като да ги
движеше само една воля...

Величественият храм се приближи още повече, нашата стая като да бе-
ше част от самия него. Гъсти вълни от благовония ни лъгнаха. Танцуващите
девойки с венци от рози на глава и развеяни невиждани досега от мене облек-
ла, минаваха вече по-близо и по-близо... Незнайни парфюми се носеха около
тях като облаци. Ето ги до самия мен... гледат ме... ако протегна ръка, може да
се косна до техните бели покривала...

Не, това не е т а н е ц , това е нещо божествено, хармонично и красиво... Десетки ръце се протягат изведнъж, нозе се вдигат красиво, едновременно, пози сменят, като от тих вятър на залез слънце...

Аз самият забравих кой съм и къде съм. Стори ми се, че съм лек като някой облак, носен по планината, че самият аз съм някой друг, когото досега не съм познавал...

И когато една от групите на танцуващите се приближи до мене и ме погледнаха, аз издадох вик – едно име споменах, незнайно досега за мен... и една от тях впери своите сини очи в мен... Целият потръпнах. Огън премина през цялото ми същество... Аз я знаех, чувствавах това – името ѝ поменувах... и все пак коя беше тя? О, колко е хубава, колко красиви са очите ѝ, когато погледът ѝ се къпеше в моя...

Ето, тя смъкна своя венец от рози и го хвърли при краката ми с усмивка, пълна с нежност... И аз почувствах нещо странно, никога досега неизпитвано – обич към девица и съпруга, и към собствено дете, слени в едно, в дивна песен, нечувана досега... Незнаещ какво да правя, аз протегнах ръце към нея. Облъкна ме лек вятър на нейното покривало, усмивката ѝ като че ли се косна до челото ми... и играещите се отдалечиха.

Затихна музиката заедно с тях... Отново се пусна мъгла, като на свечеряване. Храмът потъна някъде в далечината, в която постепенно се смалвяваха и фигурите на танцуващите... Най-после музиката млъкна, всичко се някъде скри...

Седях с отпуснати ръце, гледащ с тежък поглед и дишаш още благоуханието на незнайни парфюми...

В мен кипеше нещо. Искаше ми се да скоча, да викам, да търся оная, която току-що бях видял и която като че ли отнесе със себе си душата ми... Чувствах ужасно напрежение. Какво беше всичко това? Сън ли някакъв? Действителност, въображение... вълшебен кинематограф с живи фигури? Но тя, тая, която знаех от незапомнено време?... На която дори името извиках... Какво беше всичко това? Какво става с мен? Жертва на халюцинации ли съм или на някоя воля, която си играе с моето въображение?

Като в сън чух гласа му.

– Това, което видя – ми каза Той тихо, – е сцена отпреди един слънчев цикъл – група от посветените, от Кавказкото посещение, отпреди 32 320 години.

– Какво?! – Аз даже скочих от мястото си. – Отпреди 32 000 години! Вие ме вземате за дете, навярно.

– Какво дете! Това беше една картина от Вашето собствено минало, отпреди хиляди години. Нима не видяхте лице, което Ви познаваше, не извикахте ли я и не Ви ли се отзова тя?

– Тя! Значи тя съществува! Но, Боже мой, как е възможно? От 32 000 години... и да се отзове? Какви са тия безсмъртни танцовачки? О, Вие се подигравате с мене... Вие знаете някакви методи за хипнотизиране, внушавате някакви картини, играете си със същества, подобни на нас...

– Да си играя, че защо?

– Отгде да зная? Вие седите тук на един връх, отделени от хората, в безделие и музика, мълчание и нещо друго – кой знае какво? – живеете тъй, както никой друг не живее, бягате от живота на хората, говорите ни странни работи...

– Какво странно има тук?...

– Как «какво странно»? Ами всичко...

Вместо отговор той мълчаливо ми посочи нещо при краката ми. Наведох поглед и останах като вкаменен – там беше розовият венец и цветята му бяха

свежи, като току-що да бяха откъснати... Взех го в ръце и не можех да разбера – спя ли, сънувам или наистина държа венец, който допреди няколко минути само красеше една божествено хубава глава, която се стопи и изчезна някъде... Вдигнах неволно поглед през прозореца – слънцето беше изчезнало и буря носеше цели облаци сняг, кой знае откога...

Боже мой, кое е истината, кое е действителност и кое – сън?

– Вие искате да ме накарате да полудея с всички тия работи. Как е възможно всичко това? Вие се подигравате и играете с душите на хората...

– Ще разберете – каза той спокойно. – Седнете си на мястото, седнете, аз ще Ви кажа защо.

Подчиних се, седнах и веднага ме лъхна топъл вятър. Парфюмът на дивните същества, които току-що бях гледал и чиито рози току-що бях пипал, изчезнаха като светкавица и аз се намерих във въздуха, в полутъмнина, която ме обгърна от всички страни.

Неволно потръпнах и поисках да извикам, но чух само стонове, които отначало не можех да разбера, че издавам самият аз...

...Някаква стая. Чудно! Моят портрет. О, зная. Спомних си – това е стаята на Лили – моята племенница... Ето сестра ми... Господи! И Лили, затворила очи... умираща... Аз така я оставих последния път, когато я виждах преди двадесетина дни. Една агония, която траеше вече две години... Сестра ми плачеше...

Аз и Той – ние бяхме един до други, като два светли облака, прозрачни фигури – се наведохме над Лили. Той тури ръка на челото ѝ. Тя се усмихна през сън, отвори очи и ги впери в портрета ми.

– Майко, сънувах вуйчо Арнолд, дошъл с един ангел – каза тя тихо, със светнало лице от радост. – И ангелът си тури ръка на главата ми и ми каза, че ще оздравея... Тъй леко ми е сега, тъй хубаво! Мамо, аз няма да умра, няма... Ангелът ми каза, че ще бъда здрава!...

... ..

Върви момък край пустия бряг на Темза – зная аз това място. Водата е пълна с мазни петна и мръсотии. И ние сме близко до него. Той изглежда странен, като да е направен от стъкло. В главата му сякаш има някакви пламъци. Ние ги виждаме много добре. Той се приближава до самата стръмнина на брега, оглежда са наляво и надясно, поглежда неволно небето...

Ние се спряхме на няколко крачки от него и го загледахме. От реката се показаха сиви, с неправилна форма същества, които постоянно протягаха своите ръце, подобни на димни облаци, които се разтягат без мяра и форма, и започнаха да го притеглят все повече и по-близо до брега.

Когато той погледна към небето, ние веднага се вдигнахме на няколко десетки метра над него и един розов лъч се протегна от нас до неговото сърце, а после и до главата му.

Той малко се спря и обърна къде нас. Тогава между него и нас се проектира една картина: стара, облежната на тояжка жена, която се взираше в далечината, турила ръка над очите. Тази картина черпеше своето тяло от нашето, с което я съединяваха няколко нишки – ние се преливахме в нея и тя ставаше все по-реална. Момъкът се взираше като захласнат. После извика: «Майко!» – и се захлупи по очите си.

Аз стоях като гръмнат, разтърсен от дъното на душата си. Чувствувах, че нещо става – виждах – и почти разбирах. Но ето, девойка иде по пътя. Тя е със сини хубави очи. Върви тя безгрижно. Един лъч се протяга от нас до нея. Тя се оглежда и нищо не вижда... После ѝ сочим някакво хубаво цветенце. Тя се отделя да го намери и откъсне. Една пеперудка хубава ѝ сочим. Тя и на нея се

радва. Бляска реката пред очите ѝ. Колко е мръсна тя тук! Но все пак цветя има на брега... Прескачат лъчи до нейната глава и тя мисли. Ето, с розов облак я обвиваме. Тя съзира захлупилия очи момък... Спира се уплашена. Но ние слизаме при нея. Тя се оглежда на всички страни – полето е пусто. Тя се страхува, но ние сме досами нея. Тя като че ли ни чувствава все по-реално, приближава се до лежащия. Той нищо не чува. После го бута леко по рамото. Той вдига очи, пълни със сълзи. В туй време няколко розови лъча бързо излизат от нас до сърцата на момъка и момата. Те се гледат няколко секунди... Обвиваме ги с лека розова мъгла. Момъкът сяда и погледът му говори повече от всяка дума. От нейното сърце се струят цели потоци – синкави и розови. Тя го хваща за ръката и го повдига, като му сочи на недалечната тяхна ферма...

Ние отлитаме отново, като сами да сме някакъв облак, който променя посоките си както иска и отива където си ще...

Ето, ние сме в стаята на едно болно дете. Всичкият възможен разкош е около него. То лежи, а от тялото му, като от някакъв спукан съд, изтичат по всички страни тънички светливи вадулици и се губят, попити в пространството.

Детето става все по-бледо и потъмнява. Животът изтича от него... Майката се молеше в недалечна до него стая. Бащата бе изгубен от скръб. Той се бе тръшнал до леглото на сина си и гледаше със стъклен поглед, който нищо не виждаше.

И ето, към тоя поглед се коснахме и изведнъж се наредиха пред него вериги от настъпващи войници, които гинеха един след друг... хаос на война, войната, която поглъща с хиляди...

Вървят редици след редици – и потъват в огъня на ада, който се е отворил пред очите му... Гинат чужди синове с хиляди... а тук е само един... неговият син, наследник на империя... И той се мята, мъчи се да отрие очите си и да махне тая страшна картина. Но тя прониква и през клепачите му, защото по-други са тия картини... Но ето, те се сменят... Бурни снежни веевици. Жени и мъже, конвоирани, отиват нанякъде... Някои от тях падат в изнемощение... Войниците ги ритат грубо, а след това оставят всред снега... Гинат чужди синове...

Той търка челото си и се мята, като да е на огън. И те са имали бащи и майки... Протягаме към него ръце. Лъчи се пръскат около му, но той нищо не може да хване. Неговото тяло е негодно да схване каква да е помощ. Майката е покрита със сива покривка, която я прилепва като някаква плащеница и нищо не може да се косне до нея. А детето тъмнее. Няколко светли облачета, които му прашаме и които като че ли поглъща в себе си, му дават малко силица, но ясно е, че тялото му е тъй слабо, че всяка подобна сила го разрушава, ако се повтори два или три пъти. То си отваря очичките, гледа наляво и надясно, търси помощ... Очите на бащата са остъклени, като на безумец. Познах го – това беше един от най-великите монарси на света...

Веднага отминахме настрана... Ето ни над една голяма брадясала фигура, която стои до един труп, облечен в черковни дрехи (расо)... Протегнахме ръка към него – и розови облаци се обвиха около него и го оградиха. Той ги попи като някаква гъба и в следния момент тялото се прибра в трупа – и аз разбрах, че човекът се събуди от сън! След някое време той беше при умиращото царче. Тоя път лъчите, които прашахме, минаваха през неговите ръце и детето като да ги пиеше от него. Изглежда, че така преминаващата сила се по-добре хармонизираше и ставаше достъпна за изнемощялото му тяло.

Изведнъж настана тъмнота. Не можех да разбера къде съм, но добих впечатление, че се движим със страшна бързина.

Колкото тъмнината ставаше по-непрогледна, толкова повече като че ли тялото ни се разтягаше в дължина. Със самия мен ставаше нещо страшно. Сякаш огън проникваше в моето същество. (Пиша това, а сам не мога да кажа за кое от мене става въпрос... Колко невероятно е всичко!...)

Земята се бе изгубила съвсем. Ние се движехме с бързина, която ставаше безумна, докато най-после се изгуби всякаква мярка.

Когато започна да работи съзнанието ми, аз се видях в странно и особено положение: ние се носехме над някакво село, където малка група хора беше заобиколена от друга, много по-голяма, от които едни държаха колове, други – вили, трети – коси, с явното намерение да се справят с по-малката група, мнозина от които бяха коленичили и вероятно се молеха. Нашето появяване имаше много интересно и неочаквано за самия мен последствие – грамадна вихрушка вървеше, като да беше наша сянка долу по земята, и всичко, до което се допираше, вдигаше веднага във въздуха или го хвърляше далече настрана.

Най-напред изхвърчаха купите сено по полето им, после – по дворищата, плетовите, покривите на техните къщи, някои от които се събориха... Животни се разтичаха, хората изоставиха, па и навярно забравиха своите намерения – да умъртвяват другите, защото след няколко минути само бяха се пръснали като пилци из полето и към селото... Няколко огнени светкавици прелетяха от нас до земята и подпалиха една купчина слама. Камбаните на църквата забиха тревожно. В следния миг огнен лъч кръстоса камбанарията – и тя рухна...

Малката група не бе мръднала от мястото си. Коленичили, те се молеха горещо. Вятърът развяваше дрехите им, но те като че ли нямаха никакъв страх от станалото. Напротив, в техните лица личеше такава преданост и вяра, че аз не можах да отделя погледа си от тях. Искаше ми се да питам, но нямаше как и кога – сякаш бях станал аз самият огън, стихия, която ври, плющи, като грамадни пламъци, без граници на своето могъщество...

Зная, че като пиша така, аз рискувам твърде много, защото кой или колцина са преживели това, за да го разберат? Но аз си обещах да пиша тъй, както си беше – а как ще го преценят – това е малко важно; тия, които знаят, както и да го преценяват, не ще има съществено значение, защото ще бъде равносилно с това слепите да ти дадат преценка на светлината или на дъгата...

Ние летяхме доста над земята и всякъде, където минавахме, хората под нас бягаха и се криеха, а като наша сянка долу се вдигнаха вихрушки и бури...

После изведнъж като че ли се откъсна от нас грамадна тежест и ние се устремихме право нагоре, земята посивя и всичко се сля в сив, непрогледен мрак.

Това трая достатъчно време, когато пак ми се стори, че започваше да се разсъмва, да става по-светло, и аз забелязах, че се спускаме над голямо безбрежно море, в което вълните, неспирани от нищо, се носеха с бясна ярост...

Мисълта, че падаме в тая стихия, ме накара да се чувствавам в смъртна опасност, но това чувство засягаше сякаш нещо далечно, а не самия мене... Ние се спускахме все по-долу и по-долу. Страшна беше бурята, но пред нашите очи се откри още по-страшна картина: върху един плот от свързана дъски и греди, който едва се крепеше над вълните, които постоянно го заливаха, две човекоподобни същества, измъчени и изгладнели, се бореха кой кого да изяде!

О, това беше страшно – борба, последна борба, за да изпие един живот другия...

Картината беше страшна, но аз нямах време да я гледам или разсъждавам. Мен ми се стори, че ние навлязохме в самата вода и като че ли тя не бе освен мъгла – такава бе чувството ми.

Ние се сляхме сякаш с тях, с морето, със самия плот, върху който ставаше борбата.

Едновременно изпитвах люлението на стихията, яростта на борещите се и техният огнен инстинкт за живот минаваше през мене (така казвам, а и сам не знам какво беше това «мене» – кое наричах с това име!...)

Исках да проникна в тях, да ги опомня, но това беше невъзможно. Те като че ли бяха обвити – всяка частица тяхна – в стоманена броня, която пречеше да се допрем непосредствено до тях... И тъкмо в тоя момент аз усетих едно желание престъпно, но което все пак изпълних – страшно силно, непреборимо желание да ги обхвана, да обгърна и двамата и ги потопя по възможност по-дълбоко във водата. И аз не знам точно как, но ги хванах, разтърсих, бутнах с една вълна във водата и двамата и ги влачех по-дълбоко и по-дълбоко...

Зае с тая странна работа – да бъде човекоубиец, както аз си мислех, премного смущаван от всичко станало, тъй бързо, със светкавична бързина, аз се опомних, когато заедно с огромна вълна бяхме изплискани на един бряг.

Колко ли време бяхме вървели? Каква голяма бързина беше употребена да се минат стотици километри? Не знам, не съзнавах това, но ги видях – изхвърлени на полегат бряг.

И двамата, те бяха проснати на пясъка мирни, тихи, покорни на съдбата си. И разбрах тогава някак вътрешно, като че ли ми каза нещо от дъното на душата, че съдбата работи по много начини и че често привидното зло е само необходимо зло, за да ни отърве от друго, по-голямо.

Ние се понаведохме около тях, обхванахме ги със своите лъчи и те започнаха да проявяват признаци на живот. Сега те бяха по-пасивни, по-достъпни за въздействие...

Островът беше населен и тяхното намиране вече беше въпрос на часове...

И пак ме обхвана страшен вихър – вдигна високо някъде и след това започна да ме спуска като че ли все по-надолу и в някаква тъмница. Натискаше ме отвсякъде нещо невидимо, като че ли искаше да ме смачка. Тая тежест ставаше все по-голяма и по-голяма, по-непоносима. Ето, спряхме се пак и пръв път почувствувах Него много ясно и себе си. След това светна пред очите ми зеленикава светлина и в нейните лъчи аз видях проекции като на някакъв кинематограф. Ето един, който се качи в снежна виелица по планинска пътека. После се подхлъзна... Видях как синкава фигура се впусна като орел и го задържа на няколко крачки от пропастта... а след това изтича нагоре... И в образа на пътника познах себе си... Угасна светлината... А тежестта се увеличаваше все повече и повече. Като че ли ме натискаха с хиляди килограми едновременно, спираше ми се дишането, гнетяха ме някак, сгъстяваха ме, да, сгъстяваха и аз се чувствувах тъй страшно и мъчително! И постепенно аз дойдох на себе си, т.е. видях се в себе си, във физическото си тяло, с чувство на такава страшна тежина, като че ли бях затрупан в пясък... Срещу мене и видях фигурата на Тоя, който бе ме водил в тия непознати светове, стоята и лампата с живата светлина, която се искреше и пламтеше, като да бе огнен фонтан или подпалена ракета.

Никога тъй не бях чувствувал окаяното положение на човека, на обикновения човек, както сега, когато сецах тялото си, всяка частица от него, като да е затворена в друга, каменна, в някакво стискало, тежко, мъртво...

И разбрах за няколко мига само колко погрешно е било схващането ми, моето и на милионите хора, които не знаеха друго, освен физическото си тяло...

И изведнъж всичко преживяно, в колко време и как, не зная, ми стана тъй ясно, значително и велико, че аз, без да ща и разбирам какво правя, се хвърлих в краката Му и Му целунах ръка с истинска наслада и чувство на безкрайна благодарност.

– Стани – каза ми Той. – Стани, сега вече ще можеш да разбереш устройството на света, големината и вида на слънцето и планетите. Стани! – и почти със сила ме изправи.

– Простете – промълвих аз смутен като малко дете, издъно трогнат. – Простете, че аз, който тъй малко знаех, дръзнах да Ви съдя...

– Нищо, нищо... та обикновено тия, които малко знаят – съдят. Другите, знаещите, истинските човеци, те разбират и се учат и си помагат, но никога не съдят.

Защото Един е, на Когото е дадено да съди...

(КРАЙ)

ОТ СЪЩИЯ АВТОР

Искриците на просъницата – разкази
Пелин и коприва – хумористични разкази
С Христа – част първа – Генко Орлето
С Христа – част втора – Бунт
С Христа – част трета – Благословение
На Планината – приказка за възрастни
Кръстопът
Думите на Буди-Са
Хигиена: Здрав и млад
Съвременният морал и Дънов
Нови хора – роман

ГОТОВИ ЗА ПЕЧАТ

Дневникът на приятелката ми – роман
Тежки дни – роман

* * *

КНИГОИЗДАТЕЛСТВО «СТ. АТАНАСОВ» – СОФИЯ

НАУЧНО-ФИЛОСОФСКА БИБЛИОТЕКА

ПРОМЕТЕЙ

Ако ми поднесяха на едно блюдо готовите човешки истини, а на друго – стремежа към тях, аз бих предпочел второто.

Фр. Ницше

Окултното прозрение вижда нещата в тяхната същност, недостъпна досега за съвременната наука. То започва оттам, където науката и философията свършват и се признават безсилни да прозрат в по-нататъшните световни загадки.

Редица истини, доловени интуитивно преди хиляди години, се потвърждават една след друга от най-новите изследвания на съвременните учени.

Без знанията, които окултното прозрение ни дава, ние не можем да познаем нито себе си, нито заобикалящия ни свят, защото виждаме само външната страна на нещата,

В желанието си да окрилим духа на жадните, да подхраним стремежа на младите и да отворим широко пътя за всички към вечното и съвършеното, решихме да издадем редица научно-философски и окултни книги под общо име

Библиотека ПРОМЕТЕЙ.

В тая библиотека влизат книги, които всеки жаден за здраво знание трябва да прочете. Някои от тях са създали школи, оставили са живи следи след себе си и като обелиски показват пътя, по който човечеството трябва да върви.

Себеизползуване или Самопомощ, от Б. Данжен (Съдържа: Анархия на страстите и наклонностите – Единство през множеството – Не оставяйте душевни угари – Използвайте вътрешния огън и пр.)

Задънки на цивилизацията и техните ключове, от А. Безант (Ключът на религиите – Ключът на педагозите – Ключът на науката и изкуството – Ключът на човешината)

Окото на Вселената (Човекът – малката вселена), от Х. Манфилд

Карма Йога, от С. Вивекананда (Всеки е велик на своето място – Ние помагаме на себе си, а не на света – Обуздаване вътрешната природа и пр.)

Енциклопедия на окултизма, от С. Тухолка. (Съдържа: Чувственият свят – Тайната на живота и смъртта – Мъж и жена – Бог и светът – Астрология – Кабала – Ясновидство – Хипнотизъм – Предаване мисли и др.)

Древни и нови мъдреци (антология), от Грийо дьо Жиари (Животописания и избрани страници из съчинения на всички мъдреци и писатели, които са се проявили в тайните науки, от най-древни времена до днес)

От Сфинкса до Иисуса, от Едуард Шюре (Съдържа: Еволюцията на човека – Атлантида – Индийските мистерии – Зороастър – Халдейците – Времето на Даниила – Египетските мистерии – Космическият Христос – Историческият Исус и пр.)

Светилото на Азия, от Едв. Арнолд

Гласът на Безмълвието, от Е. Блаватска

Проповедта на планината, от Седир

Тайната наука, от д-р Р. Щайнер

Алмазна огърлица, от Пир о Муршид Инайат Хан

При превода на книгите е внимавано да се предаде всичката прелест и интерес на всяко отделно съчинение. Книгите са преведени на чист български език, стегнат и силен израз, тъй както е в оригинала. Тия преводи много се отличават от всички досегашни, защото ние схващаме нашата работа като чисто културно дело.

Апелираме за съдействие към всички, които ни съчувствуват!

Книгите излизат периодически на номера. Всеки номер струва 30 лева. Десет номера – 240 лева. Приемат се абонати и за 5 номера – 120 лева. Годишнината почва от 1 октомври. Закъснелите абонати получават наведнъж всички излезли номера.

Всичко се отнася до

Книгоиздателство СТ. АТАНАСОВ
София, ул. «Н. Рилски» 36

Любомир Лулчев

II. Творчество:

В светлината на Учителя

II.

Вечният извор

(Любомир Лулчев. *Вечният извор: Приказки и разкази за всички.*
София, 1939 г. Печатница «Братство» – Севлиево, стр. 1–56)

ВЕЧНИЯТ ИЗВОР

«Когато низшето съзнание у човека отстъпи на висшето, тогава той ще бъде свободен, способен за великата наука на живота, да разбере неговия дълбок смисъл и да намери това, което търси. Само по този начин човек може да добие истинското щастие.»

от «Книгата на Живота»

Извор безкраен, светъл и чист струи своите води от планината. Минават те през долини и градини, щастие носят, радост и живот, мир и утеха на гладните и жадните, светлина на будните, сила на мъдрите, живот на любящите и всички зоват: «Елате и пийте! Любовта е извор!»

– Ела и пий, ти, който си минал през пустинята на днешната мисъл, лишена от роден кът; сираче, тласкано от страсти, носено на черните криле на алчността и животинщината – ела и пий от този извор, в който наднича слънцето и се къпят звездите!

– Ти, умореният, когото животът е отрупал с грижи и посипал главата с белия прах на времето и негодите, направи няколко крачки, не губи надеждата. Ето, близък е потокът, който ще ти върне силите, изправи наведената глава, облекчи товара – няколко стъпки още!

– И ти, майко, на която бремето на живота е превило гърба ти, а кървавите ръце на нуждата и изопаченият живот измъкнаха свидни чеда едно по едно в бойните полета и дните на нещастията, приближи своите разтреперани стъпки до чудния извор и пий с пълни шепа.

И светлината и Истината ще те огреят и ще се родиш наново.

– И ти, младежо, който започваш живота с шум и суета, страст, стремеж по онова, което е преходно, и тъй често свършваш дните, станали тягостни, преди време – ела и пий ! Очите ти ще се отворят и мъдростта ще споходи

немощния ти ум. Безкрайни кръгозори ще се приближат и ти ще възможеш препятствията – ще се смееш на камъните, които са те препъвали.

– Елате и пийте, елате и пийте!

Чуйте гласа на тоя вечен извор, на който се отзовава небето и земята.

Искате ли да видите тоя извор, в който се отражава вселената с всичките звезди и слънца в безкрая; в който се вижда небето, разбулено от своите тайни; в който надничат зверовете, смилено пристъпващи при него – и хората, които спират уморените си крачки до бреговете му, сподиряни понякога от сянката на самата смърт – пристъпете при Любовта!

Струите ѝ ще внесат живот – и на всеки живот ще дадат смисъл.

ПОД СЯНКАТА НА ДЪРВОТО

– Татко, кажи ми, защо са страданията в света? Защо човек не е щастлив? Кое е най-важното в живота? – Така се молеше Човекът, на когото душата гореше с пламъка на неугасима жажда.

А Мъдрецът мълчеше. Той бе вперил поглед като че ли в една точка – тъй се гледа през далечината на вековете.

Слънцето полека се вдигаше на хоризонта. Сянката на дървото, под което седяха, се местеше, скъсяваше, изправяше.

Погледът на Мъдреца я следеше. По неговия поглед отправи своя Човекът, на когото душата гореше с пламъка на неугасимата жажда.

И ето – сянката попъпли по хълмовете и долините, сякаш огромна змия с отворени уста, която търсеше да погълне нещо. Тя се приближаваше до едно или друго, покриваше го със своята тъмнота, поглъщаше го за малко и после го изоставяше отново, като че ли наситена за миг.

– Що е това, Наставниче? – запита пак човекът.

– Твоят живот – животът на Ума – каза тихо мъдрецът.

Загледа се човекът пак. Вдигаше се слънцето нагоре. Прибираше сянката-змия своята глава все по-близо и по-близо. Качи се по една канара и взема нов образ.

Взря се Мъдрецът, взря се и човекът – и потръпна. Скъпо, свидно на душата му лице се изписа там – ясно, като че ли ще продума...

Образ на тая, която бе възлюбил с всичката си душа – като любима, като майка, като сестра, съпруга, в очите на която бе виждал звездите да трепкат и в думите ѝ – наслада и най-нежна мелодия...

– О, Господи – изстена човекът, защото «тя» беше отишла отдавна в света и бе потънала в неговите вълни. Държеше той спомени за нея дълбоко, като в гроб – а тъй неочаквано възкръснаха. ..

– О, Господи, защо бе всичко това? – потръпна наново Човекът.

– За да намериш себе си! – каза тихо Мъдрецът.

Вдигаше се слънцето нагоре. Мълчаха унесени дълбоко, във велика размисъл, Мъдрецът и човекът.

А сянката взимаше образ и тихо пъплеше около тях. Слънцето приближаваше своя зенит. Сянката се прибира до самите им крака.

Човекът, на когото душата жадуваше, с очи, в които се четеше нечовешко страдание, посочи на нея, впи поглед в Мъдреца и го запита без думи, с всичката жажда на своята душа.

Мъдрецът го погледна с дълбока обич, в която като че ли се чуваха гласовете на всички влюбени същества от времена и векове – и му каза тихо:

– От всичко това остава само Ти, който търсиш – и Аз, който знам!

ПРИ НОЗЕТЕ НА МЪДРЕЦА

ЗА СТОПЕНАТА ПЛАНИНА

Седнал до нозете му, свит, със скръб на лицето, го гледаше младият момък.

– О, татко мой, кажи ми... Откак те намерих, душата ми пламти от жажда да зная. Пия – и не се насищам. Зная, а като че ли съм забравил всичко. Когато дойдох при теб – всичко разбих. Изучил бях външните науки, аз исках за всичко да говоря – и знаех... А откак дойдох при тебе и слушах твоите слова – всичко изчезна. Светът ли се тъй много разрасте, или аз се съвсем смалих? Тъй малък съм, татко, сега, че се губя – като че ли сам себе си трудно намирам...

Усмихна се мъдрецът, поглади своята бяла брада и каза:

– Когато дойде при мене, ти беше голяма ледена планина. Слънцето я пече и тя се стопи. Но вместо нея остана водата. Тя носи живота.

И пластична е, запознава се с всичко, прониква навсякъде, стопява много, необходима е всекому. А снежната планина беше само опасна...

Кое е по-добро, мислиш?

– О, татко, разбирам... И наистина, сега аз чувствавам всички хора по-добре – а по-рано нито исках да зная, че съществуват...

ЗА ПРОТИВОРЕЧИЯТА

– Но, татко мой, знаеш ли, че откак дойдох при тебе и ми се отвориха очите да видя тия, които не бях съзирал досега, аз видях противоречията навсякъде...

Не е ли противоречие, като се казва, че Бог е Любов, а смъртта шестува в света?

Не е ли противоречие, когато се казва, че Бог е Любов, и при това злото съществува в света?

Мъдрецът се усмихна.

– В Бога, в природата, противоречие няма. Всичко, което Той върши, е добро. И доброто, и злото съществуват в света, гдето имат своето дълбоко предназначение.

Обаче Бог и природата използват злото за добро.

Но ний с противоречията не се занимаваме. Оставяме ги сами да се разрешават. Не си губи времето за тях.

– Защо?

– Понеже хората на земята не разполагат с достатъчно време, за да ги разрешават...

По-важно е да минеш един ден, изживян естествено, съобразно със законите на природата, отколкото да спориш и разрешаваш противоречия, които са само резултат на твоето тясно схващане. Природата е разумно построила всичко. Изопаченията в схващанията – това са наслойки в човешкия ум, който е пожертвувал истината за удоволствието.

ПОД ДЪРВОТО

Много бяха насядали, а говореше Един. И всички слушаха.

– Онзи, който е помислил зло за теб и ти не си се поддад на думите му, а си останал в доброто си настроение за него – ти си се освободил спрямо него. Ти си освободен.

Но онзи, който те хвали, той много ще иска – пази се! Всяка похвала е верига, която свързва твоето бъдеще; сметка, която ще ти поднесат да платиш.

И не е важно, че ще платиш или даваш – защото изворът е, за да извира, – а начинът, по който ти искат и взимат: ти не си свободният – защото, ако се възрадваш от похвалата, то значи, че нещо не ти е достигнало да бъдеш доволен от работата си, а недоволният човек никога не може да познае Истината. Той си живее в своя собствена градина, в която растат много и различни плодове, но не всички са най-необходимите.

А ако не останеш доволен от похвалата, мисъл ще гризе мисълта ти и ще смуцава душата ти, че повече си заслужил. И ще изгубиш мира си.

– Тогава?

– Тогава, бъди винаги свободен, защото само свободният може да познава Истината; само тоя, над главата на когото няма облаци, вижда истинския образ на слънцето.

– Тогава как да надраснем себе си?

– Всичко понякога се свежда за някого само към това: да бъде буден, когато другите спят, и да работи за реализиране на една Божествена идея.

Помнете: смели трябва да бъдете! А смел е този, който, като е изгубил всичко, нищо не иска.

НА ПЛАНИНАТА

Гледаше ги Учителят със своя тих поглед, от който лъхаше доброта. А те – учениците, прилепили глава до глава, бяха станали само очи, които дебнеха, и уши, които жадуваха.

– Искате? Но онзи, който иска – няма! И който търси – не е намерил.

А който не е намерил, не може и да дава.

Не се лъжете – желаещият още е в тоя свят.

– Но, Учителю – запита ученикът, на когото душата гореше от стремеж, като връх снежен, огрян от изгряващото слънце, – не трябва ли ний да желаем поне да бъдем добри?

Учителят се усмихна леко. Облаци отбулиха планините и сенки затичаха по полетата далеч пред тях, където се стелеше многохиляден град.

– Ако лошият човек прави малкото добро, което може – той е добър човек. И ако добрият не прави доброто, което може, той е лош човек!

– Та нищо ли да не желаем тогава? – запитаха изведнъж неколцина и учудване и скръб отвориха очите им широко.

– Ако желаеш нещо – било капка щастие, парче хляб или да управляваш вселени – безразлично, еднакво не ти достига – далеч си от мъдростта и не си познал Истината.

Но ако кажеш: «Направи ме, Господи, достоен да изпълня волята Ти!» – и се чувствуваш като малка прашинка, която е готова под най-малкия подтик да изпълни Неговия закон, та каквато и да бъде – тогава си Негов си!

– Да бъде! – в хор се обадиха всички. И слънцето като че ли пална други слънца в тях вътре – и очите им заблестяха.

ПРИ ХРАМА

Учителят гледаше съсредоточено ученика, който от няколко дни беше изчезнал, без да се обади къде и защо е ходил. Прадядовската немирна кръв го спохождаше често и му изиграваше понякога лоши шеги.

Гледаше го Учителят и нищо не говореше, а после малко тихо му каза:

– Непоправима е погрешката ти!

– Как може това? – извика ученикът огорчен. – Та нима за Бога не е всичко възможно?

Замълча Учителят. И когато по-късно заговори, мнозина чуха горчиви думи:

– Горко вам, които комаря прецеждате, а камилата поглъщате!

Той говореше спокойно и с любов – а и истинни бяха словата Му.

И когато си отиваха, всред тълпата, той им каза:

– Разрушете храма и в три дни ще го направя!

– Четиридесет и шест години е граден – обади се ученикът.

Погледна го Учителят.

– Когато беше за твоята грешка – Бог всичко можеше – а обезсиля ли Той за Храма?

Ученикът със сълзи на очи Му целуна нозете.

– Прости, Учителю !

– Прощка искат престъпниците – а ти само забрави – каза Учителят и го погледна с такава любов, като да бе загубена овца, която е търсил отдавна. И трепнаха всички сърца на околните, защото сетиха сянката на Неземното до себе си.

СЛЕД ПОСВЕЩЕНИЕ

– Върви и знай: отсега нататък в света ще бъдеш, но няма да си от света! Гостенин на земята ще бъдеш – всякъде приет, никъде у дома си.

Много ще те своят, но свои няма да имаш!

Обърна се безпомощно ученикът да попита нещо, но вратата след него се хлопна и той остана в мрак... И обърна го тъмнината, и студът го прониза досами сърцето.

И тръгна той с неумели крачки по широкия свят, който разтваряше пред него своите полета.

Без да съзнава, той се намери пред своето родно огнище – къщата, в която бе минал младините си.

– Кой си ти, който влизаш така свободно тук? – запитаха го тия, които бяха го забравили и които той неволно сети като чужди сега.

– Един... гостенин, който търси.

– Тогава иди другаде.

– Но нима вий не бихте ме приели? Ако вий отидехте някъде, ако ваш някой брат отидеше по света да търси, тъй както аз...

– Наш брат ний имаме... но ако той остави нас за своите химери, нека си живее с тях.

– Но ако той страда?

– Това ще е справедлив дял за неговите глупави мечти – да бъде нещо повече от нас.

– Но ако наистина той е нещо повече от Вас?

– Тогава нека си седи с това, което е намерил! Ний не искаме неговото големство.

– Но ако той иска да сподели добрините, които е придобил, и светлината, с която са го облагодетелствували?

– Нека ги задържи за себе си, ние сме обикновени хора и такива искаме да останем.

– Но ако вашият брат чуеше тия думи, той би се много натъжил.

– Той и по-рано тъгуваше за такива празни работи.

Излезе си момъкът мълчаливо.

И спомни си думите, които някога бе чел: «Между своите си дойде и своите му го не приеха.»

И тогава чу глас край себе си, гласа на Тоя, Който го бе водил в миналото:

– Тия, които слушат Словото ми и изпълняват думите ми, те са мои братя и мои сестри.

И възрадва се душата му, защото в света вече имаше тъй много, които бяха чули думите Му.

ПРИ ВРАТАТА

При вратата на Великия Живот дойде един и похлопа – горд, висок, с черна коса и дълбоки очи, които бяха се мъчили да надникнат в тайните, над които други, по-могъщи от него, бяха пуснали своите завеси...

– Стани – каза той – стани, отвори, защото аз ида!

– Кой си ти? – запита го Пазителят на Вратата.

– Аз съм човекът, който е търсил. Аз пребродих всичките пустини на живота, знам всичко, което е дадено да знам и мога да направя това, което хората долу, обикновените хора, смятат за чудо и откровение: да надничам донякъде в бъдещето. Мога и знам! – това е моето име.

– Можеш и знаеш?... Ако можеш и знаеш, тогава защо си дошъл тук? Какво искаш?

– Чух, че тук имало нещо, което не знам, и искам да го придобия. Аз съм давал на другите и искам и на мен да дадат, защото такъв е законът!

– Законът! – каза Пазителят на Вратата. – Законът! Нима ти, който искаш, го знаеш по-добре от Тоя, от Когото искаш? Тоя, Който дава, е Който знае – и Той дава преди да Му поискаш, защото знае кому какво е нужно.

А ти запомни: Тоя, който иска и който търси, не е намерил, а който не е намерил, не може и да дава! Не се лъжете – тук може да прекратят само тия, които са забравили да казват «аз», и то винаги, след като ги повикат. Лъжлива е мъдростта, която те учи да искаш! Вълча е любовта, която не те е научила да забравяш и пожертвуваш своето аз; суетна е истината, която те е докарала дори до самите Врата с желанията на света – да можеш и да искаш...

Силата на човека е в изпълнението Волята на Върховния.

На тия врата хлопат само глупците – пред истински мъдрите и любящите тя сама се отваря. Върни се и започни отначало, по истинския път!

ПРОЗРЕНИЕ

– Ти пак ли дойде?

– Дойдох, татко. Ти ме направи цар, но ме прати в света. И видях, че там, под царските мантии и златни корони, се крият също така тъги, печал и безпътие, както и при всички други...

– Да – каза мъдрецът, – както във всички други!...

– Да, татко, но това аз отпосле изучих. Тежък бе животът ми, но аз виждах как хубаво се усмихваше моят везир, колко щастлив го правеха моето внимание и подаръци. Поисках да бъда на неговото място, да изпитвам неговото щастие – вярвах в земното щастие, Татко.

– Вярваше в земното щастие ти!...

– Но аз зад усмивката му видях прикриваната тъга и ненавист, несдържано честолюбие, завист към величието на един мой пълководец, покрит със слава от бран в далечни и близки царства.

И тогава поисках и аз славата му – и имах я.

– И поиска славата му, и има я? – каза тежко мъдрецът след него.

– Да, Татко, имах я. И видях, че тази слава носи в себе си кръв, нещастие, страх, смърт, раздяла – и море от сълзи и нещастия.

– Да, море от сълзи и нещастия! – повтори като ехо Мъдрецът.

– Добих царства – и не бяха мои, защото нямах мир в душата си. Имах богатства несметни – и нищо не беше мое, освен хлябът, който ядох често със скрита въздишка и дълбока печал. Проклятията на нещастниците стигаха до мен през далечината, през стените на моите палати, през веригите от телохранители и храбри войници, които бдяха – и нищо не виждаха...

– Да, бдяха и нищо не виждаха! – каза мъдрецът.

– Една вечер, самотен, с болка на душата, когато бурята виеше, бушуваше със страшна сила и вятър и дъжд плискаха вън, оставих своите палати и излязох. Минах покрай хората и никой не виждаше нищо – освен мокра фигура на немошен човек. Подхлъзнах се и паднах, тъй както падат всички хора – обикновените хора...

– Да, както падат обикновените хора!

– И скитах, Татко, смутен в тая нощ, и разбрах, много разбрах... Видях, без да ща, че всичко е илюзия.

– Не, не всичко е илюзия! – каза Мъдрецът с дълбок глас, като че ли идещ от дъното на бездни и небеса, обсипани със звезди.

– О, не, Татко, не! Видях в тая нощ една душа, която, отхвърлена, без дом, бе изоставена на кръстопът... Видях я, лутаща се в тъмнината – и разбрах, че аз поне знаех, познавах Теб, а тя нищо, нищо не знаеше... Всред тъмнина бе расла, борила се, мечтала, изгубила – и имала малки радости на едnodневки...

– Да, радости на едnodневки!...

– Разбрах, Татко, че и най-малката работа при Теб струва повече от всички земни почести и богатства, слава и величие. И възжелах те, Татко мой, с всичката си душа – проплака тя по Тебе, и аз оставих всичко, всичко – и ето ме тук. Разбрах... А след мен бе тръгнал други, друга душа, за която аз бях път и истина, както Ти си за мен. Дойдохме.

Ти виждаш душите ни и четеш сърцата ни – пусни ни при Теб!

– Седнете под дървото на Мъдростта, вие, които дойдохте!

В ПОДНОЖИЕТО НА ВЪРХА **(ЛЕГЕНДА)**

Под високия връх на планината отдавна живее Мъдрец. Неговата слава се носи далеч зад горите.

И народът песни за нея пее.

Смирено се покланя младият цар и казва:

– Чух и дойдох. Тези, които идат след мен, носят за теб дарове богати – най-хубавото, което имах. Виж, ето – това са най-скъпите брилянти от короната на моите деди. С тях кичих аз челото си дълго, но те радост ми не дариха. В безсънни нощи, без мир в душата – цели векове – мина животът мой! Ето, и злато ти нося – виж колко много! Цели войни са правени за него и държави рушени. Хиляди хора са воювали – тъй ценно е то!

И слага младият цар дарове скъпи, и реди своите думи:

– Не зная – без път е вече животът. Искат от мене – що мога аз да дам? Тъмнина пред мене, скръб и нещастия след мен...

Кажи ми – твоята слава е тъй голяма, и знание, кажи ми, какво ме чака? Дядо ми е паднал в битка, баща ми царедворци през нощ убиха, аз съм сам... Отникъде светлинка. Кажи ми! Ти сърцеведец си знаен, болни цериш, мъртви възкресяваш... Няма ли да има милост съдбата за мен? Ето, и тези съветници знатни и боляри важни – и в техните души е тъй тъмно и безпрогледно... Кажи ни, дай ни светлинка!

Помълчал мъдрецът, с любов изгледал преклонилия глава младеж и му казал:

– Ако твоите брилянти не донесоха щастие за теб, защо са за мен? И ако аз имах нужда да ми дават нещо другите, какъв мъдрец бих бил? И това, което наричаш злато – друго е неговото същинско име: кръв, нещастия, смърт на хиляди... Но ти държиш нещо в ръцете.

– Да, едно цвете стъпкано вдигнах преди малко от земята.

– Дай ми го! За да ти дам нещо, трябва и да взема – такъв е законът: дай ми го, а всичко друго си вземи назад!

Замлъкна мъдрецът и погледна към своите ученици.

– И ти ли няма да ми дадеш утеха? Пак ли тъй ще ме върнеш, без надежда и светлинка?

Вместо отговор, в настъпилата тишина се вдигна песен, тиха, нежна песен:

«Ти съзнавай, ти люби!

Безспирно сей, гради!

И в живота всичко давай!

В тази истина Бога ти познавай!»

Млъкнаха певците. В захлас седяха всички.

– Ти познаваш само сенките на живота, затова го наричаш горчив. Иди и пей – таз песен «Блага песен» се нарича. Иди и пей! И тогава ще научиш това, което не знаеш сега.

– Блага песен! И аз, и моят народ ще я пеят отсега нататък.

Има едно царство, в което хората братски си живеят, без завист, свади и борби. Щастлива страна я наричат. В нея Благата песен всички пеят.

В ПУСТИНЯТА НА ЖИВОТА

Като сив облак се движи голям керван – Великият Емир в пустинята пътува. Пот и прах е покрил всички лица – смут в душите им царува. Тръгнали да видят съседен цар, те сега вървят едвам. Нечаен враг, невидим, малък, бе им съдбата решил: пустинни мишки в една нощ бяха прояли всички мехове и водата бе проляна. Три дни върви веч керванът, кат привидения, забравени от нощта...

– О, Великий, не тъгувай. Ти си оставил зад себе всичко тъй красиво! Твоят живот бе Велик, Твоето име се знае от море до море и всяко ехо в планините отекват песни за тебе.

Изглежда Емирът потъмнялото лице на своя Везир, чиито засъхнали устни му шепнеха громки похвали, и каза тихо:

– Вода!

– О, Господарю, пустиня е това, незнайна пустиня, широка... може би, има нягде...

– Пророкът наший нали е казал – обади се главният Мулла, – че скръбта е сянка на радостта? И Ти не забравяй това!

– Думи и думи... вода! Не знае ли някой къде има вода? Къде има извор в тая пустиня?

Мълчат всички. Като привидения, посипани с пепел и пот, се люшка тихо и нестройно големият керван на Великия Емир.

Но ей в далечината се задава черна точка... Приближава бавно, на слаб кон мършав човек, прегърбен язди. Дрипи обвиват неговото тяло. Минава той наблизко – воините на Емира го спират.

– Господарю – казват те, – този мина, без да се поклони. Да го обезглавим ли съгласно закона?

– Простете ми – молеше се бедният, – простете, не видях добре, не Ви познах. Простете ми, а и мехът с водата на моето рамо бе се развързал.

– Вода ли? – каза набързо Емирът. – Имаш ли вода?

– Да – каза бедният, – имам! И зная извор недалеч оттук. Обилен извор, светъл, като окото на хубавица. Прости ми, господарю, аз ще ви заведа.

– Пуснете го веднага ! – каза Емирът, огледа се наоколо и продължи: – Той е по-ценен от всички вас, защото вие знаете това, което е било, а той има и знае това, което е потребно сега! Води ни, човече и аз ще те обсия със злато и бисери, велик везир ще те направя.

Погледна го човекът с дрипите и само се усмихна. Тръгна керванът след него. Очи с надежда блеснаха, песен проехтя. Камили шии протегнаха, керванът стройно завървя.

Зад хълми от бял, сипкав пясък, в тясна долина, три палми се стройно вдигат. При техните нозе чуден извор блика...

Облак от прах, крясъци на хора, избавени от смърт, рев на камили – зверски устрем и радост...

Но когато потърсиха човека-Водач, нигде не можаха да го намерят: той бе изчезнал...

НЕЗНАЙНИЯТ

Стоеше Незнайният пред вратата на неръкотворния храм.

От всички краища на света прииждаха хора и се трупаха в подножието на канарата, на която бе стъпил Незнайният.

Нозете му изглеждаха като нажежена мед и очите му блещяха като слънце на изгрев – тихо и благо.

Крепък бе гласът му, тихи – словата и все пак тъй далеч звучаха: стигаха докрай света, защото всяка душа им даваше ехо.

– Братя мои – им каза той и като вълна на морето зашумяха пак очакващите. – Братя мои, не може да познаете вътрешното «свое», докато не научите да пожертвувате външното «свое».

Твоето вън трябва да изчезне преди твоето вътре, или най-малко: наедно с него.

Желайте – защото неизпълнените желания дават подтик на живота. Изпълнените желания утоляват временно жаждата, за да се роди пак.

Но само победените желания дават силата!

Търсете и надвивайте – който не е надвивал нищо, той никога няма да знае колко е силен!

Ако това разберете, вашите недостатъци извор на сила ще станат.

А силни трябва да бъдете, защото високо е небето, към което ви викам.

Три стъпки са направени за там. Преди хилядолетия бе казано:

«Аз ще ви бъда Бог и вие ще ми бъдете люде.»

Първата стъпка бе това.

Минаха години хиляди – и добави се, свещена дума прозвуча:

«И рекох ви, синове Божии сте!»

Наново минаха години и ехото донесе отговор от земята: Син Человечески отговори – съединиха се с нетленен мост небето и земята.

– Аз и Отец ми едно сме.

А сега дойдох Аз, носителят на живота и Светлината, Вечният живот, който изхожда от Любовта, носи светлината и мъдростта, има Истината и Свободата, Мира и Радостта.

И казвам ви, последна стъпка ви чака:

Аз съм – ти !

ВЕЧНАТА АЗБУКА

Мълчаха отдавна, но в това мълчание се чувствуваше, че има смут в душите, които си говореха без думи, питаха, оспорваха, тъгуваха...

И мъдрецът мълчеше. Той се бе вгледал в сребристата струя на извора, ето вече цели часове – и нито дума. А с каква жажда чакаха словата Му всички.

– Святи – реши се да смути мълчанието Му един от учениците, когото наричаха «тихийт», – ние ли нещо съгрешихме, та ни наказваш с Твоето мълчание?

Погледна го мъдрецът:

– В мълчанието се творят великите неща на света!... Чрез търпението – мълчание, чрез мълчанието – знание!

– За него жадуваме – казва други ученик.

– Ние всичко в света оставихме, за да те слушаеме.

– За да идеш при знанието, трябва да умееш да мълчиш: да мълчат желанията, мислите, чувствата! Ако трябва някой да говори, нека е Любовта.

– Нима ний я знаем? Нали дойдохме да ни я покажеш? – каза Тихият ученик и всички се вслушаха внимателно в думите му.

– Та Любовта – това си ти самият, оная вечна искра и вечното в човека – искрата на неугасимия огън. В три тъмници е скрит той – дейност, чувства, мисли. Но животът е повече от мислите, повече от чувствата, повече от дейността.

– А що е тогава той?

– Животът – това е великата тайна. Който разчете една дума от нея, става друг: събужда се за нови дни. Който знае две думи от нея, той е гениален, а тоя, който прочита три думи от тая тайна – е мъдрец.

– Само три думи? – учуди се някой.

– Но знайте: никога не можеш да прочетеш това, което не си! – такъв е законът на живата азбука, на която са написани всичките тайни на небето и земята.

Вие искате – дава ви се не, но ще знаете онова, което сте, което имате в себе си – другото ще гадаете.

А в гадането има истина, има и заблуда – наглед еднакви и равноценни.

– Но кой ще ни покаже правия път тогава?

– Вашият истински другар – непоквареното ви сърце.

Блажен е, който го има и който умее да го слуша, защото то тихо говори.

Млъкна мъдрецът – и се взря отново в струята на извора. А в тишината душите се питаха и търсеха.

ХУБАВО Е И ПО-ХУБАВО ЩЕ СТАНЕ

ПЪРВА ПРИКАЗКА

В царството на един арабски емир живял велик мъдрец.

Мнозина говорели за него и най-после славата му стигнала до самия емир. Той поискал да узнае нещо за него и пратил един от своите велможи да го издири, намери, разбере и му разправи.

Ходил и що ходил велможът, намерил го и се върнал.

– Е, какво? – запитал го царят. – Намери ли, видя ли мъдреца?

– Да, Великий, намерих го – и видях го.

– Беше ли дворецът му тъй хубав както моя? Имаше ли силни и охранени коне като моите? Знае ли да върти ятагана? Силна ли е ръката му? Остър ли е погледът му?

– Великий, пред тебе той е нищожество! Той не е тъй едър като теб – струва ми се, не е никак силен. Не се борих с него, защото не ми дойде на ум, но сигурно бих го повалил с едната си ръка.

Няма никакъв палат – в обикновена къща живее. И коне няма никакви.

Меч не краси неговия хълбок – нищо: бяла брада, дълги бели коси.

– Бяла брада!... Бели коси!... Защо не ми каза отначало още? Значи той е някой старец – като хиляди други старци от моето царство?

– Също, господарю, също!... Малко само на вид и по думите се отличава, а другото е също като тях!

– Да, господарю, също като тях! – обадили се и другите велможи, които слушали дотогава. – Ти имаш в твоето царство хиляди като него.

– А вие видели ли сте го? – запитал ги емирът.

– Не сме, но ние го знаем – викнали всички в един глас, макар мнозина за първи път да чували за него.

Страхът, че емирът може да извика Мъдреца и да слуша него, ги карал да треперят за своите места и дела.

– Е, ти как го знаеш? Я ни разправи! – запитал емирът Великия везир.

– Той, господарю, е един голям хитрец. Обича да пооткрадва: преструва се пред хората на светец, а всъщност бива го за всичко.

– Ами ти как го знаеш? – запитал емирът своя паша.

– Ами той е такъв, като всички! Тъй, както го зная аз – малко страхлив, малко крадлив, малко лъжлив...

– Ами ти как го знаеш? – запитал емирът придворния певец, писател, историк, чиято длъжност била да описва събитията в царството.

– Аз ли? Хъм... че от мен кой може по-добре да го познава? Той е един... как да ти кажа, Господарю... любител на красивите песни: всички се въртят около него... Изобщо, разбира от тия работи...

Изреждали се те един по един да говорят. Емирът слушал. Най-последно запитал и един старец, приятел на покойния му баща.

– Ти какво ще кажеш?

– Нищо, защото не го познавам.

– Как! Нима само ти не го познаваш?

– Та и тия всички, които ти говориха, също не го познават. Но всеки от тях описа себе си пред тебе... А мъдрецът по мъдростта се познава! Когато имаш нужда, опитай – и ще разбереш..

Навел глава емирът в смущение.

Млъкнали всички...

ВТОРА ПРИКАЗКА

– Слушай – казал емирът след време на стария приятел на своя баща, – ти ми говори за Мъдреца и другите ми казах. Виждам, че е така – всички ми описаха себе си!... Него не го знаех, но тях знаех и думите им чух... Но сега предстои да правим война... Ти знаеш това. Да отида аз да попитам, да се преклоня пред тоя, който няма моята сила и сан, ти сам разбираш... Затова иди ти и запитай го тъй, издалеч, и после ще ми кажеш. Няма да ти дам никакъв дар – ти ще се явиш като прост човек при него...

Отишъл старият приятел при мъдреца, бавил се доста и когато се върнал, емирът го попитал с нетърпение:

– Какво ти каза?

– Каза ми... Хубаво е и по-хубаво ще стане!

– Да е жив – казал Емирът, – виждам, че е умен човек!

Отворил той война, спечелил отначало, а после се предали войските му на грабеж и насилие. Накрая изгубил всичко и едва сам се спасил...

Минали се много години, преди да се опомни Емирът от страшния удар. Но времето лекува всичко: забравил Емирът – млад бил.

Но започнал да управлява той все по-строго, да туря данъци по-тежки, да не вижда неволите около себе си.

И ето, народът започнал да негодува. Като вълна на голямо море зашумели редовете му, минали през ширните градини и дворци на Емира.

Стреснал се той.

– Иди – казал той на стария бащин приятел, – иди и виж какво ще ти каже Мъдрецът за всичко това.

Отишъл през нощ старият бащин приятел и се върнал бързо при Емира.

– Да си жив, Господарю. Той ми каза: «Хубаво е и по-хубаво ще стане!»

– И той да е жив. Виждам – умен човек е – казал Емирът и заповядал на войските да потушат с нож всички размирия.

Но народът излязъл по-силен. Част от войските, на които било също догнато от неволите, водени от честолюбиви шейхове, победили царските войски, навлезли в столицата и палатите – и Емирът през нощта бягал...

Като нещастник скитал той, воден само от добрия стар приятел. В тъмна нощ дошли до дома на Мъдреца. Светело още там.

Похлопали и влезли.

Изправил се Емирът гневно и казал:

– Ти си един лъжец, никакъв мъдрец не си! Два пъти те питах и два пъти ме излъга!

– Така мислиш ти – казал му Мъдрецът, – два пъти ме пита и два пъти ти казах: Хубаво е и по-хубаво ще стане! Не беше ли така?

– Хубаво... На тебе е хубаво...

– Да, но после. После казах: По-хубаво ще стане. Но аз не казах, че на тебе ще стане по-хубаво. На някого все ще стане по-хубаво...

Не стига само да питаш мъдреца, трябва и сам да си мъдър, за да разбереш това, което ти се казва. Затова ти и туриха това наказание – да се учиш.

– А не би ли искал ти да ме учиш? – запитал смирено Емирът.

– Може, но моята наука е сурова. Понеже не можа да водиш хората, ще ти дам стадо овце и камили.

– О! Това не е за мен – казал Емирът, – по-добре изгнание в пустинята или чужбина, из горите да се скитам.

ИЗ УЛИЦИТЕ НА МЪДРОСТТА

Върви мъдрецът. Тълпа любопитни, пищно облечени, го следи отблизо. Група учени се посбутват недалеч и провикват от време навреме. Питат те, въпроси му сипят: едни искат да знаят Бог що е, други – произход на Битието, трети – друго... и без да щат, суета и самодоволство във въпросите им звучи.

Върви мъдрецът спокойно, като да го няма там, дълбоко замислен...

Край него сами, млад момък мълчалив дълго крачи. Най-после отваря и той уста и тихо пита:

– Къде живееш, татко?

С любов го поглежда мъдрецът.

– Ела и виж, сине.

Високо клонесто дърво. Под него седнал мъдрецът.

До краката му момъкът бди с очи вперени и жадна душа.

– Знае, сине мой, не онзи, който мисли, че знае, а който е събуден. Знае онзи, който прилага в живота си методите на разумната природа.

Знае онзи човек, който може да запази своето щастие, здраве, богатство, дарбите на своята душа, силата на своя дух, както и всичко възвишено и благородно в себе си.

– А аз, Татко, зная ли достатъчно?

– Няма дължина реката, която още не е протекла.

Няма смисъл живот, живот, който не е още проявен.

Не може да се определят качествата на семето, което още не е посято в земята.

Иди и посей сърцето си в сърцата на другите – и по изобилието на плодовете ще разбереш знаеш ли достатъчно. И ако сълзите са повече от усмивките – напразно си слушал моите слова.

Но ако раните заздравеят, болните проходят, слепите прогледнат и видят вечната Светлина, ти добре си слушал и вярно си предал – иди и опитай!

ЕЛА СЛЕД МЕН

Мълчаливо седяха учениците при извора. Мъдрецът бе се замислил дълбоко и никой не смееше да помръдне и с най-лекия шум, да не смути Божествената му мисъл.

Бавно залитащ слаб човек, с високо чело и блестящи очи, се приближи до тяхната група и се спря недалече.

Мълком изгледа той всички и те – него. Мъдрецът сведе поглед от висините. След това направи знак и един от учениците го запита:

– Какво искаш?

Мълчеше новодошлият. Направи знак отново пак Мъдрецът – и друг ученик го запита:

– Кой си?

И пак мълчеше новодошлият. Трети път го запитаха:

– Къде отиваш?

И никакъв отговор не се получи. Тогава Мъдрецът му каза:

– Говори!

– Да, ще говоря и за това съм дошел – каза той. – Преди хиляди години Ти ме призова, но аз не дойдох. Ти ме срещна веднъж и ми каза: «Ела след мен», но аз бях много богат и красивите дрехи и външен живот ме държаха при себе.

– Какъв глупак! – обади се някой от учениците.

– Жалиш ли за това? – попита го друг.

– Гдето е съкровището, там е и сърцето му – каза Мъдрецът. – Говори!

– Години минаха, наново се родих – син на цар. Всичко имах и все пак нещо ми не достигаше. Чувах гласа Ти – винаги чувах Твоя глас: «Ела след мен!» А аз ходех на лов, веселих се – и изгубих силата на краката си. Те се люшкаха като на дете... и никой не можеше да ме излекува...

– Безумие – обади се някой ученик.

– Жалиш ли? – попита други.

– Години минаха. Наново се родих, красив и млад, отново чух гласа Ти: «Ела след мен.» Но тъкмо тогава красива мома бе ме взела в плен.

– Глупост! – обади се някой.

– А ти обичаше ли я много? – попита Мъдрецът...

– Да, аз бях готов всичко да дам и дадох...

По стръмен път вървах, да дойда тук. Стъпките ми бяха боси – и всеки камък бе окървавен... Но аз помнех думите Ти – и ето ме, дойдох! Аз вече нямам нищо, но нали Ти имаш всичко? И тоя, който Те е намерил, е намерил необходимото?

– Какъв нахалник! – каза някой.

Погледна го Мъдрецът, погледна и тия, които го заобикаляха, и го запита:

– Жалиш ли за всичко това, което е било?

– Не, за мен то трябваше да бъде! Всичко това обичах на своето време и жалих с всичкото си сърце.

– Добре, ела! Който много е любил, томува и много се прощава.

Едва допря се той до него, и лицето му засвети, златоткани дрехи смениха изведнъж дрипите и той се изправи, здрав и мощен.

– Седни при нозете ми! – каза Мъдрецът. – Ти всичко си изпитал и сега можеш да учиш Мъдростта.

I. ПРИКАЗКА ЗА СИЛНИЯ

Много подаръци носили на Великия цар на Слънчевата страна, която граничела с две морета и най-високите планини, защото много народи кръстосвали земите му и имали нужда от стадата и хората му, които били добри войници – много подаръци, но той не ги ценял, защото имал всичко в изобилие. Но веднъж дошли някакви странници и му донесли малък папирус с думите на Свещения.

Никой не знаел отгде са дошли, а и те малко казали за себе си.

И когато керваните им се изгубили в пазвите на високите планини, Великият цар разтворил папируса с думите на Свещения, който те му оставили, и погледът му се спрял върху надписа: **З а с и л н и я**.

– Това е за мен – рекъл си той, и се зачел.

А там пишело тъй:

«Силен е този, който е победил себе си.

Силен е този, който помага на слабите безкористно.

Силен е този, който, като няма нищо, владее всичко.

Силен е този, който нищо не иска, но от когото всичките искат.

Силен е този, който, като е изгубил себе си, се е намерил във всичко.

Силен е този, който е готов да слугува на всички.»

Три дни мислил царят върху тия думи, три дни и три неспокойни нощи, а след това повикал първия си министър и му казал:

– Мислиш ли, че аз съм достатъчно силен?

– О, господарю, та кой може да се сравни с тебе и в миналото, и в сегашното? Ти блестиш пред другите като слънцето пред звездите!

– Но аз искам да бъда още по-силен – мислиш ли, че може?

– Разбира се, че може, но тогава ще трябва да покорим и тия малки околни народи, които по милостта ти досега са били свободни, да избием рода на твоя чичо, който има претенция над престола ти, да турим още данъци на народа, за да преклони съвсем глава и да не мисли освен за насъщния си хляб.

Дълго мислил царят върху това, после пратил да извикат великия държавен тълкувател при главния храм и му казал:

– Ти знаеш волята на Този, на Когото ний знаем само името. Чуй какво ме съветва моят министър и ми кажи волята на Тоя, Когото представляваш.

Повторил му министърът словата си – светнали очите на тълкувателя.

– О, господарю, това е съгласно волята на небето! Но не забравяй закона: всичкото имане на твоите врагове трябва да се даде на храма, като цена на кръв – инак проклетие ще падне върху тоя, който го вземе.

– Добре – казал царят, – ще помисля. Сега си идете, аз ще ви викам пак. Нека дойде началникът на войската.

Скоро той стоял пред него.

– Силен ли съм? – запитал го царят.

– Силен си, Господарю, защото ний сме зад тебе и винаги нашите мечове ще поразят всеки, който посмее да се косне до твоята свещена особа.

– Пригответе се, че скоро ще имате работа – а сега си вървете!

През нощта царят отново прочел словата на Свещения, събудил тихо своя верен слуга, качил се на коня си и тръгнал.

Но на вратата на първата стена, когато стражата го пуснала, от сянката на стената друга сянка се отделила и се приближила. Той познал майка си.

– Синко, къде излизаш като крадец нощем? Помисли ли за мен? На кого ме оставяш? Мислиш ли, че не сецат другите какво става с тебе?

– Отивам да търся. На теб съм оставил властта да бъдеш вместо мене!

При втората стена, при вратата, друга сянка му препречила пътя.

– О, не спи, господарю мой и царю, сърцето на твоята съпруга. Сеца то, че ти отиваш...

– Зная – казал царят, – зная, теб оставих всичките богатства – а развлеченията ти сама ще ги намериш... «Както и досега» – добавил той тихо на себе си, защото той знаел верността на жената...

При третата стена друга сянка се изправила:

– Любимий... – чул се шепот. – Любимий, аз никога те не отегчих и не те наскърбих. Любих те отдалеч, с поглед само... Завинаги ли ни оставяш? Къде отиваш ти сега?

Потръпнало сърцето на царя.

– Там, където истинската Любов може да дойде някога – отивам да стана силен!

А когато стигнали до пазвите на Великите планини, до девствените гори, царят повикал на слугата си и му казал:

– Сега ти си свободен. Върни се, защото аз сам ще стана слуга на другите. И когато стана тъй силен, както трябва, ще дойда да ви видя пак.

II. ПРИКАЗКА ЗА КРОТКИЯ ЦАР

Великият цар на Слънчевата страна оставил своя слуга да се върне, а сам тръгнал към неизвестните места на своето царство, с намерение да добие силата, която му липсвала и да разбере думите на Свещения, които носел преписани на хубав пергамент до самите си гърди. Не минал той много и на свечеряване в гората го нападнали разбойници. Докато се сети, те го заградили от всички страни.

Той застанал гордо пред тях и им извикал:

– Махнете се от пътя ми! Знаете ли кой съм аз?

– Сега ще видим – казал му водителят и дал знак на своите хора, които веднага го нападнали от всички страни, положили на земята и почнали да го претърсват. Понеже той се борил и катурил няколко от тях, те и хубаво го набили.

После това го претърсили, вземали му всичко, облекли го с едни дрехи, подобни на своите, и го турили да седне на обща трапеза с тях.

– Ти ме питаше знаем ли те кой си ти – казал главатарят на разбойниците. – Знаем те!

– Знаете ли ме? Че как ме познавате? – запитал царят.

– Ами ти си един силен човек, защото тръшна трима от нашите. Носил си меч, защото на няколко пъти посегна да го вадиш, а го нямаше; богат си, защото намерихме доста злато в тебе; разбираш от разни писмена, защото ги носиш на гърдите си; горд си много, защото бихме те толкова много, а ти не охна нито веднъж. С една дума, ти си тъкмо човек, който хареса на всички ни и ний ще те турим за мой помощник – да водиш дружината тогава, когато аз отсъствам или имам работа, или пък падна ранен. Какво ще кажеш на всичко това?

Царят се замислил много сериозно и понеже решил, че ще слуша това, което провидението му даде, за да може да проумее смисъла на словата на Свещения, казал след някое време:

– Четохте ли книжката, която имах на гърдите си?

– Не, защото тя е написана на един непознат за нас език. Но ако ти ни я прочетеш и ако мислиш, че ще я разберем – кажи ни я.

– Аз бих искал да стана твой помощник – казал той на разбойнишкия главатар, – но нека най-напред да ви прочета какви са словата на Свещения, след това вий ще ми кажете защо оставихте живота там, при мирните хора, защо станяхте разбойници и тогава ще си кажа и аз дали ще приема това, което ми предлагате.

– Умно е това – казал главатарят, – прочети ни словата.

Царят зачел:

«Силен е този, който помага на слабите безкористно.

Силен е този който, като няма нищо, всичко владее.

Силен е този, който нищо не иска, а от него всички искат.

Силен е този, който, като е изгубил всичко, се е намерил във всичко.

Силен е този, който е готов да слугува на всички!»

Млъкнал царят и ги изгледал всички. Разбойниците слушали много внимателно и главатарят им казал:

– Това е много сложна работа – не е за нашите умове. Ний другояче знаем света. Но ако ти мислиш, че това, което ни чете, е право, ний искаме ти да си много силен, за да ни слугуваш! Щеш ли?

– Това ще ви кажа само след като чуя защо вий оставихте света и станехте разбойници. Ако видя, че можете да бъдете хора, на които моето слугуване ще допринесе нещо, то ще остана на драго сърце. Ако ли не, то ще ме пуснете да си ида.

– Добре – казал главатарят на разбойниците. – Нека аз ти разправам защо дойдох да живея между зверовете и защо предпочетох гората пред хората.

От приказките на Соломон Ра [ЗА ГЪЛЪБА]

– Защо, Царю, избягваш да ни говориш за великите тайни на живота? Ето, ний при теб сме дошли от всички краища на света. Нашите души са жадни и устните ни – засъхнали като на люде, вървящи през пустиня...

– Да, царю, като на люде, вървящи през пустиня – добавиха като ехо и всички останали.

Царят-мъдрец ги изгледа един по един.

– Зная, зная – каза той. – Зная вашата жадност, защото без нея не бихте били тук, но зная и вас...

– Недоволен ли си нещо от нас? – запитаха го вкупом няколко души.

Той се усмихна леко:

– Какъв мъдрец бих бил аз, ако ставах недоволен от едно или друго?

– Наистина – наведоха те глави.

– Преди време, години има оттогаз, млад бях аз – и всичко знаех... Всеки ден минал скубеше по някой косъм от моята глава – спомен отнасяше със себе... и някоя несбъдната мечта...

Веднъж тогава, красив гълъб ми дариха – кротък и красив...

С избрани зърна го хранех аз, от моите ръце, и милвах го, и шепнех му нежни слова, каквито никому не бях казвал – никому, на никой човек, защото и никой не е бил тъй чист като него!

В сила и мощ бях облечен за всички, освен за него. Той идваше свободен, кацаше на рамото и понякога, протегнал шия, вземаше храна от самите ми уста.

Милвах го много – и обичах...

Млъкна царят, навел глава, млъкнаха и всички.

Що искаше да каже?

Тихо и бавно минаваше времето над наведените глави.

Но царят отново започна:

– ... Протегнех ли ръка, той идеше веднага, дигах ли глава – с криле ме прегръщаше той. Шепнех ли му нещо – гукаше ми, като да разбира всяка моя дума.

– Какво щастие за него – да знае твоите тайни, царю!

– Да той знаеше повече, отколкото всеки друг.

И веднъж, когато завесите на вратите бяха вдигнати и по синьото небе заигра ято от гълъби, той изхвъркна... и никога не се върна вече...

– Неблагодарник! – обади се някой.

– Минаха години – продължи тихо царят, – много години, и много гълъби надничаха и надничат при мене...

Той млъкна. Млъкнаха всички. Лъч от залязващото слънце, промъкнал се в стаята, позлати високото чело на царя-мъдрец за няколко минути – и се изгуби.

От приказките на Соломон Ра **СУЕТА СУЕТ**

Оставил бе всичко великият цар и цяла нощ бягаше от своите великолепни дворци, дивни чертози, красиви жени и поклонници...

До дъното бе изпил мъдрецът-цар горчивата чаша: в един ден той, без да ще, научи, че любимата му жена не го обича, приятелят му завижда и подкопаватрона му, че учениците на мъдростта повечето учат и слушат, но че всичко това не влиза в сърцата им, не повдига душите им...

И дивният храм, който градеше на Бога, му се видя светотатство, защото случайно бе разгърнал священото писание – и стих бе намерил там: «Кой си ти, който ще ми съградиш храм? Не е ли земята подножие на нозете ми и небето – облегало на ръцете ми?»

Очите му бяха се отворили – сякаш вековете на бъдещето се изредиха и минаха пред него! И видя той безсмислието на всички стремежи човешки, разрастването на всички постъпки от семена в мощни дървета, от погрешки – в престъпления, в проклетия – на отделния човек, на рода, на цели народи...

И видя той живота си разлян в хиляди дни, и дните и делата си – в хиляди люде...

И стана му страшно тъжно – и бяга през нощ царят-мъдрец в прости дрехи, оставил всичко...

И като последен скитник на земята, самотен и изоставен, бродеше той из маслинените гори, навлизаше в пустинята, качваше се по хълмове и слизаше в техните подножия да търси вода.

Нощни птици пееха над главата му и диви зверове рикаеха в далечината...

«Суета и всяческа суета» – мислеше си царят, седнал на камък под ширококлонесто маслинено дърво. «Суета сует!...»

А нощта преваляше. Лека роса се полепваше по косите му. Дълбоко замислен, той не виждаше нищо, не чуваше нищо. А нощта бавно си отиваше. На изток се вдигнаха розови завеси и слънцето надникна.

Неволно вдигна глава и царят. И в душата му нещо трепна. Като че ли стар приятел му шепне ласкави думи.

Вслуша се той и изправи.

Далеч от него се чу шум – и плясък на криле... гугукане – и замилваха го крилете на гълъба, който бе го някога напуснал. Милваше го той с крилете си и галеше със своята глава...

Изгубеният гълъб!

Със сълзи на очи го гледаше царят-мъдрец. – О, не всичко е суета в света! Любовта е, която изпълня всичко, без нея наистина е всичко суета сует!...

Дошлите многобройни слуги, тревожни, намериха царя с гълъб на ръцете, спокоен и могъщ, макар и дрехите му да бяха изпокъсани и косите на главата му – в безпорядък.

– Велики царю, гостенка ти дойде, скороходци дойдоха – великата Саабска царица.

– Да бъде посрещната! – каза той. – А ето и другия гостенин – изгубения гълъб – показва го той.

– Ще ни говориш ли тогава за тайните на Битието? Ще ни учиш ли пак? – запитаха го жадуващите ученици, които следяха очите му.

Той само ги погледна, но в очите му имаше толкова любов, бликаше такава радост, че никой не помисли даже, че е нужен някакъв друг отговор.

От приказките на Соломон Ра **ЗА ДЪЩЕРИТЕ НА БОГА**

– Светли – каза Нубийският цар на Соломон Ра, – ти помена за синовете на Бога – ний разбрахме, че това са избраните Негови чеда, които носят светлината, слизат през хилядолетия и помагат на всички... Но кои са дъщерите на Бога? Ти за това не си ни казал нищо.

– Да, царю наш – каза Етиопа, който беше оставил своите девствени гори, примамен от слухове за необикновения живот и знания на царя-мъдрец.

– Да, царю, кои са Божиите дъщери? Може ли да мислим, че те са ония, за които говорят керваните, които идват от земите на скитите, във високите планини, които отделят студа на север от китния юг? На земята ли са те, или нягде чакат, скрити в пещерите, да ги намери обреченият?

Соломон Ра погледна и двамата, погледна и Хирама, който се криеше някъде до вратата, и каза:

– Устата са ваши, но на други са думите – на тоя, който мисли, че знае и затова не смее сам да запита.

Обади се тогава Хирам, майстор на храма, който повеляваше на хиляди работници.

– Царю, ти никога не си ме обичал!... И затова тъй мислиш.

– Да те обичам? Ти знаеш ли кой бе баща на твоя баща и неговият баща?

– Зная – каза гордо Хирам, – зная. Каин е моят баща – първият син на направения от Бога Адам, нашият баща, а вий всички сте от другите – от Авеля и Сита. Аз съм от първородения, затова в мене са и силата, и знанието.

И той стоеше смело изправен.

Погледна го Соломон Ра със своя тежък поглед, без да му каже нещо. И като че ли канари се струпяха върху Хирама, той се сви, пребледня, смали.

– Да, ти си първороденият, така е – каза Соломон Ра, – но твоят баща не е нашият. Баща на лъжата е твоят баща, скрит в змията – дете на първото знание и на първия грях си ти – и на смъртта...

Млъкна той и настана тишина. Наведени главите – мислеха дълбоко. И в тая тишина зазвучаха отново думите на царя-мъдрец, кълтящи като трептенията на златни струни:

– Всред мрак и тъмнина е бил неговият път. Смъртта го е в ръце люляла, тъгата му е песен пяла.

Тогава Всемогъщият пратил първата си щерка.

Дошла тя и рекла:

– Люби! За да дойде животът. Аз съм Любовта.

Разплакал се тоя, оставеният в тъмнината

– Как, Господи? Всред тъмнина съм.

Пратил Бог втората си щерка:

– Ето, Светлина съм! Възлюби, за да бъдеш свободен!...

Разтърсила се земята от вика му:

– Господи, в светлината тъкмо видях всичките си вериги и тяхната сила.

Няма ли кой да ми помогне?

Изпрати тогава Бог третата си щерка. Дошла тя и рекла:

– Мир да царува в живота ти! Аз съм Радостта!

– О, сега те разбрах, Господи – казал той. – Любовта със Светлината, Светлината с Мир и Мира с Радостта – това си Ти.

– Това са моите дъщери – отговорил му Бог, – но ако ти тях си разбрал и приел, ти Мен си разбрал и приел!

Млъкнал отново Соломон Ра. Мълчали и всички други някое време.

– Да бъде хвала на думите ти и на твоята мъдрост, и на Тоя, Който ти я дава – се разнесе шепот, като шума на тръстика, подхваната от лек ветреца.

ПРИКАЗКАТА ЗА ЦАРСКИЯ СИН И МЪДРЕЦА

Когато царският син се свести, той видя, че лежи на земята всред непознатата гора. Пред едва възвръщащото му се съзнание ясно изпъкна преследваният елен, бесният бяг през рядката гора, викът на ловците, които бяха останали далеч назад – и лаят на кучетата, които настигат своята жертва. После измореният кон се препъна неочаквано...

Тъмно беше вече. Колко време е лежал той? Недалеч – грамада тъмна – конят, по-малко щастлив, счупил врат, лежеше мъртъв вече. Какво щастие, че не бе го затиснал под себе си...

Бавно се изправи царският син. Всичко го болеше, макар и нищо да нямаше счупено.

В тъмнината не се виждаше почти нищо. Напосоки бродеше той из гората и зовеше по име своите ловци и другари.

В тайнствената тишина на топлата лятна нощ се чуеше само гласът на нощни птици, счупен от нещо клон и цвъртението на буболечки.

След това мрак
Светулки летяха някога с огнени пътища. И наставаша
още по-дълбок.

Т...
Трептяха леко звездите на небето, като очи, които мигаха.

я, че без отговор
Отначало вика, търси своите другари, а после, като видя, че
остава всичко, мълчаливо крачи...

и син, който едва
Тъмна бе нощта, но още по-тъмни – мислите на царския син
пристъпяха, гладен, уморен, жаден, съсипан.

воеето леговище,
И стори му се, че той е като елен, изгонен насила от своята гора,
който е изгубил посока и се лута без цел и надежда.

му... ами ако са
Всеки трепет на листата караше да бие силно сърцето му.
Разбойници?

ве из гората и в
Най-после, след лутане и търсене, царският син излезе из
далечината съзря малка светлинка

амор – запалена
Възрадва се той и с последни сили тръгна към нея.

старец, наведен
Ето, пред него – малка хубава колиба. На маса от бял мрамор
свещ – светлинката, която съзря отдалеч. Царският син видя
над масата, с голяма бяла брада и дълги бели коси, които като
хубавото, голямо чело на мъдреца.

мъдрост, смире-
Царският син се вгледа. От лицето на стареца лъхаше мир,
ма книга, в която
ние, благост и мир. На масата пред него бе разтворена голяма
той четеше, измерваше с едната си ръка, а с другата си ръка
ка чертаеше на
друга отворена, още ненаписана, също тъй голяма книга.

Странна се видя на царския син тая гледка и той се приближи тихо и се вгледа в стареца и в неговите странни книги и занятия.

«Какво ли прави този старец, си помисли царският син, защо ли той в тая късна нощ още стои над тия чудни книги? Какво ли чете в тях и какво ли пише?»

Погледна го мъдрецът и светлина бликна от очите му.

– Синко – каза му мъдрецът, – виж тая книга, разбираш ли я?

Момъкът само склони глава.

– Тогава слушай: тя е твоят живот! А тия тук линии, които сега чертая, разбираш ли ги? Те са възможностите на твоето бъдеще.

Погледна го зачуден царският син. Старецът продължи:

– Мъдрецът живее не за себе си, мъдрецът чертае и чете не за себе си, мъдрецът е изминал своя земен път. Мъдрецът чете книгата на живота и чертае възможностите му за тия, които трябва да отидат при него. Разбираш ли ме? Ти дойде, защото трябваше да дойдеш. И всеки, който не се пробуди сам, за да не закъснее, го пробуждат други.

И понякога нещастията са, които докарват хората при щастието. Ти щеше да царуваш с насилие, както всички, а тук ти се отвори път да царуваш чрез сърцата – с Любовта. Пристъпи и виж новия живот, който ти отрежда съдбата!

ПРИКАЗКА ЗА ДВАМА БРАТЯ И ДЯДО ГОСПОД

Явили се пред Господа двама братя, да си измолят късмет.

– Господи – казал единият, – моля Те да ме направиш министър на България. Ще Ти служа тогава от все сърце. Ще направя закони най-строги, ще бдя да не става нищо лошо. Към всички крадци, хайдути, особено тия, които имат с хиляди и пак крадат – ще бъда безмилостен.

Говорел просителят въодушевено, а Господ търпеливо слушал. Когато млъкнал, Той му казал кротко:

– Синко, министерските места са само десет, имам досега 1000 заявления за тях – твоето е хиляда и първото. Ще те имам предвид. Като се изредят другите, ще те турим и теб, да си изпълниш плановете.

– А ти какво искаш? – запитал Господ другия брат.

– Господи – казал той, – искам да изпълня волята Ти. Тури ме на каква да е работа в Твоето име.

– Ела синко, ела – от тия имаме много свободни места.

ВЕЛИКИЯТ МАЙСТОР И ЩУРЕЦЪТ

Изградил Великият майстор грамадна стена, с която обградил великолепно построен град.

Стената била чудно добре направена, но имало някакъв отвор, през който се промъкнал един щурец, застанал пред великия майстор и му казал:

– Знаеш ли, че в твоята работа има грамадни дефекти? Цели отвори са оставени...

– Да, зная – казал великият майстор, – без тях ти никога не би имал възможността да се явиш пред мене...

АРАБСКА ЛЕГЕНДА

В зноен ден през пустиня голям керван върви.

Облак прах далеч зад него сочи път, по който е минал наскоро той. Едри камили, богато украсени, люшкат своите гърбове, на които седят светилата на Арабия – най-учените люде и самият Хедив, мъдрец, знаен във всички краища на света. Край него синът му язди и го пита, за много неща го пита жадната душа на юношата: за живота, за Бога, ветрищата, за водата, която носи живот на хората и на тревите.

Дълго говори той, а старият Хедив язди мълчаливо. Облак пепел и пясък са надвиснали над сами тях.

– Виждаш ли ти оазиса с трите палми? – попита го неочаквано бащата.

– Оазиса с трите палми? Та в тоз прах на десет крачки се не вижда – каза учудено синът.

Бащата го гледа дълго мълчалив. А после прави знак и керванът спира. Мълчат дълго и чакат. Полека прахът и пясъкът се утаяват и в далечината се мяркат палмите и дълго очакваният оазис. Синът го сочи с бърз жест на бащата.

А той му показва настойчиво земята.

– Не разбрах, татко – казва след време смирено момъкът.

– Прахът пречи.

И в човешкото има такъв прах. Това са желанията, суетните мисли, личните схващания и разбирания. Докато имаш такъв прах в своята глава, ти няма да можеш да видиш изворите на живота. Но нещо по-лошо има – някои мислят, че тая пепел, която върви с нас, изпълня целия свят.

А той е само на десетина крачки вляво, дясно и над нас... Но докога се не спреш, да се прибере пепелта, ти истината мъчно ще съзреш и още по-мъчно – разбереш.

А сега да вървим!

В зноен ден през пустиня голям керван върви. Облак прах зад него сочи миналия път.

До Хедива момък язди – мълчалив момък, замислен дълбоко...

Из «Песен на песните» ДО ВЪЗЛЮБЛЕНАТА

Ограбих те, моя възлюблена, ограбих те: песен ти написах, душата ми по теб плака, ала песента си повече от теб обикнах – и не ти я пратих.

А ти ще чакаш – и ще се надяваш. Но до теб словата ми няма да дойдат, защото скрих ги аз от самия себе. И отнесох ги там, където сам обичам да бъда – в големите пустини на живота. Там има жар през деня – и хлад и лед през нощта.

Но това сега е все едно за мен: сърцето ми не е лед, да се топи от жарта – а хладът на смъртта, който е минал, ще се уплаши ли от този на пустинята?

А аз го минах и насам, и нататък...

И животът ми се изпълни със сенки.

И самият аз – сянка между сенки...

И изгрява слънцето и полягват всички на земята, големи и велики... А после се смаляват на обета, и на залез растяхме отново.

То се движеше, а ний мислехме, че растем и се سماляваме, че сме млади и остарели...

А ний сенки само бяхме, които отдалечаваха главите си, за да го видят сутринта по-добре – а вечер се прибирахме – и тъмнината ни успиваше...

И които знаеха живота, на сутринта, минали през хлада на смъртта, го посрещаха пак. А които бяха само сенки на сенките – има и такива, – не оставяха дори спомен.

Ти чакаш – и аз песен на радост бих искал да ти изпратя. Но в душата ми прелива като капки отровна роса, стар лъх на далечни времена, когато, скитник и бродник, без спир и надежда съм кръстосвал световите.

А сега Бог да бди над теб – и дари, както Той само знае да дарява!

Ограбих те, моя възлюблена, ограбих те: песен ти написах, душата ми по теб плака – ала песента си повече от теб обикнах – и не ти я пратих.

(На задната корица на книгата:)

КНИГИ ОТ СЪЩИЯ АВТОР:

Искрици на просъницата (разкази)

Пелин и коприва (хумористични разкази) – изчерпана

Генко Орлето

С Христа

Благословение

Съвременният морал и Дънов

Нови хора

Кръстопът

Хигиена: Здрав и млад

Край огнището

При спорната гора

Зазоряване

При адепта

Думите на видния странник Буди-Са

На Планината

През вековете

цена 10 лв.

Печатница «Братство» – Севлиево

Любомир Лулчев

II. Творчество:

В светлината на Учителя

III.

В светлината на Учителя

(Любомили*. *В светлината на Учителя.*
София, 1940 г. Печатница «Братство» – Севлиево. – 88 с.)

Ако една мисъл съдържа в себе си
живот, светлина и свобода, приемоте я.

Учителят

В Бога противоречия няма.

За Бога всяко противоречие е една възможност за проявление на Любовта.

Любовта е една възможност за проявление на живота.

Животът е една възможност за проявление на работата.

А работата е една възможност за проявление на знанието. Следователно, ако искаш да учиш, трябва да обичаш, трябва да живееш, трябва да работиш – след това ще дойде знанието.

Знанието е резултат.

УЧИТЕЛЯТ

1. В НАЧАЛОТО бе Бог. А самото Начало какво е, не знаем. В и от НЕГО е Бог – от Него произлезе – и в НЕГО пребивава.

2. В Бога се яви Мисъл; Мисълта стана Слово; Словото – Образ; Образът – живот.

3. В Живота има всичко, което е минало: Пътят и Истината, а което ще бъде – наричат Дух, който изпитва и дълбочините Божии, а сам от нищо се не изпитва.

(от новото Рилско Евангелие)

* Любомили – псевдоним на Любомир Лулчев. (бел. на съставителя на «Изгревът» Вергилий Кръстев.)

СВОБОДНИ ХОРА – ПЪТЯТ НА ИЗБРАНИТЕ

Има едно върховно вечно **Начало**, от Което произлиза всичко.

Човешкият живот добива смисъл само в стремежа да постигне, приближи и опознае това **Начало**.

Истината е достъпна само за свободния.

Свободен е добрият, който живее Истината.

Всяко знание, което приближава при Бога, е добро.

Приближаването се познава по това, че човек почва да проявява качествата на **Началото** – Извор вечен на Живот, светлина, веселие, добро – без да иска в замяна нещо.

Приближаване към **Началото** е **вътрешен път**. То е достъпно за всички, но не в едно и също време – еднакво.

Земният живот е стълбата на това приближаване, страданията – стъпалата, а радостите и доволствата – почивка.

Свободният човек никога не съди – нито себе си! Той учи и работи – и за себе си, и за ония, които смята за свое отражение във вечния живот – свои братя, околните (близките).

Радостта да пръсне светлината, която е придобил – е **пътеката** на Свободния. Но той бисери на свини не хвърля!

Насилието, откъдето и да иде то – нито следва, нито му става проводник.

Свободата отвън е резултат на неговата вътрешна свобода: има роби свободни, има и «свободни» – роби!

Пътят на свободните носи за обикновените хора само страдание, а за ония, за които **Е – съзнание за изпълване задачата на живота**.

★

Няма добро дърво, което да дава лош плод.

Ако го има в тебе, ще го видиш и вън – и доброто, и лошото. Но ако има лошото (значи по-низш живот), не го осъзнавай, за да не привличаш енергии в тия низши области и кръв в низшите центрове на мозъка – и с това да го подхранваш.

★

Отношенията може да се установят със словоборства и логика – резултатът е страх пред по-силния, методът е все пак насилието, макар и само умствено.

По-добре е да оставиш противника си да направи погрешка, проявявайки своето «знание», а му помогни с твоето знание да я поправи – резултатът ще бъде уважение. Това значи чрез себе си да разбереш кривата посока. Но ако можеш да вдъхнеш любов към тебе – тогава се учи с жажда и се придобива не само знание, но и сила.

★

Това, което мислиш – поддържай го с психичните си сили. А ако се бориш с него – усилваш го в себе си.

Говори се често за *чисто*. Не само физическата чистота е, което трябва да се разбира, а и чистота – *без примеси* – чисто жито – без къклица! А след това и химически чистото – другояче казано: единство на материята и единство на съзнанието – това е чистота.

Но и всеки ден може да бъдеш чист, сиреч чиста плака, която е готова всеки нов ден да фотографира – да се не смесват изображенията – старото знание да ти не бърка да възприемеш обективно новото, което ти носи денят, за да не се роди противоречието в тебе.

Във всеки момент извира вода нова – и всеки момент светът има нещо ново – него пий!

★

Когато искаш да се очистиш, т.е. да добиеш *единство*, съедини се с говорившия ти (когото почиташ и обичаш) и ако при това се яви втори противен глас – не си чист, сиреч, единен.

★

Нечистотии в света има много, но ако мислиш за тях – склад на нечистотии ще станеш.

★

Бъдете каквито щете, но винаги помнете, че ангелите ще бъдат винаги край вас, готови, като призовете помощ, да ви помогнат.

Във все същото езеро ще хвърлите мрежите си – света, но ако искате да хванете нещо повече, ще смените, съгъстите техните отвори.

В същия свят живеят всички – и конят, и шопът, и професорът, и детето, и Учителят, но не виждат еднакво и едно и също!

Всички само откриват... това, което вече съществува.

★

Виждането зависи от това, което си ти сам.

Ако едно същество съдържа в себе си всички същества (или числа), то ще ги види и разбере, но по-горните, по-висшите няма да види, няма да ги разбере, а даже може и да не подозира, че съществуват.

Непознатото вътре в тебе е непознато и вън.

★

Един, който вижда повече от тебе и ти каже нещо, което ти *повярваш*, че е възможно, заедно с това ти се индуктираш и отначало чрез неговото съзнание, а после и чрез твоето собствено получаваш възможност да го «знаеш», да го видиш, «откриеш»...

★

Животът е на степени с разни прояви.

Животното в човека яде и пие и мисли само за себе си – и изчезва заедно с разрушение на формата. В този случай *човешкото* е вътрешният закон, а изявено е животното-егоист.

★

Ако човек стигне до човешкото със съзнанието си и разбере закона да се жертвува за ближните си, той, и да разруши формата си, остава да живее в сърцата и умовете на тия, за които се е жертвувал.

★

Изпълненият с Божествени идеи реализира духовния живот и живее вечно в душите на другите. Това са светиите. При това нека живението не се разбира метафизично или символично, а напълно реално.

★

Когато някой е ръководен и еволюцията му – ускорена, в този процес се очертават «добри» и «лоши» страни.

Така Соломон мина през еволюцията на (Саул) – Павел. В Павел, който си остана раздвоен между себе си и Христа, последният взе надмощие, но и собственият Павлов живот остана и той постоянно се оплакваше от това раздвоение, което си остана и в цялата му послешна работа – покрай християните се явиха и «павликяни». Което беше вътре в него, изяви се и вън, въпреки желанието му.

★

Заедно с растенето на съзнанието расте и познанието на света, но отношението между тях две величини си остава величина постоянна.

$$2/4 = 20/40 = 200/400$$

★

Два начина за придобиване знания има: чрез ума – учение; чрез вътрешно възприятие – интуиция: сади нещата в себе си и изникналото ще разбереш!

★

Измени начина на живота си, ако не си доволен – и ще имаш други резултат.

Например:

Казвай всеки ден на себе си с постоянство, че искаш чистота и остави тази дума да работи вътре в твоето съзнание, за да се яви *желанието* за чистотата, а не само като една дума, чрез която се дава заповед за чистота.

★

Винаги прави това, което знаеш, еднакво съвестно, за да стане дейността ти израз на външно и вътрешно единство. Да ставаш в нещо небрежен, «защото и така може», е падение. Навикът да работиш небрежно е по-страшен, отколкото да не знаеш да работиш никак – в последния случай винаги може да се научиш, но не винаги от лошото и небрежно работене може да се откажеш.

★

Мярката на една култура за всичките времена винаги е било начин, по който хората са се отнасяли към проявата на Божественото – Любовта, и тия, които са я носили.

★

В истинските окултни школи на живота няма място за особено мнение. Приемай, което ти говорят, и живеи – това е, което може да ти помогне. Критиката и «свое» мнение в случая са само препятствия.

★

Сега говорят за задушливите газове като за нещо обикновено, със спокойствие и примирие, като че това е някаква необходимост, форс-мажор. А то трябва да съберат всички тези изобретатели, всъщност неприятели на човечеството, с покварени умове, и да ги турят в някой остров и там да ги пазят. Нека се развличат със своите отровни газове и да се бият колкото си искат.

Нима ако мислеха, че тия отрови можеха да тровят и самите тях, и децата им, биха ги направили? Най-после, светът и човечеството има право да се пази от подобни извратени и дегенерирани умове, както се пази и от бесните животни.

★

Това, което те смущава, е по силно от тебе.

★

Да говориш Христовите думи не значи още, че си Христос!

★

Да чукаш камъни, за да стават статуи, има смисъл, но да чукаш статуи и ги осакатяваш?...

Това е критиката по навик.

★

Жертвай живота си, но пази свободата си! – казват някои.

А други питат: За кого ще има смисъл тая свобода, при която нямаш живот?

★

Който събужда в тебе чувство на добро, на милост, самият той е носител на тия чувства.

★

Христовите думи имаха сила, защото бяха съпроводени с живота – това трябва да си спомнят винаги тия, които искат да «омагьосват със Словото».

Съчетай думите с живота си – оттам иде силата, а не само от думите. От хиляди години свещеници на всички народи четат Евангелието – и светът си остава същият. Но в момента, от който ти решиш и направиш нещо тъй, както Христос го е казал и направил – животът ти ще се промени и ти сам ставаш друг!

★

Божественото е вложено в човека и от него се иска само да му даде път, да му стане проводник. Как? Как ще се познае кое е именно Божественият план в даден момент, за да му стане човек проводник? Нека си послужим в случая с един прост пример за изяснение:

В една държава, на едно място може да има най-добро брашно, а на друго – най-добър майстор. Когато едно съзнание е будно, то ще знае, че те съществуват, ще ги търси и ще ги съчетае, за да има най-добър хляб – това е Божественият план – *най-хубавото, най-доброто в момента*. Ако се задоволим само с хубавото брашно и лош (обективно) майстор, то работата ще стане сменена.

Ако ли се вземе само идеята за хляба, а брашното и майсторът са каквито и да се случат, тогава това е човешка работа. Тъй че Божественото не е нещо абстрактно, а най-реалното възможно в дадения момент, но трябва да се види. А когато не се вижда, да се вярва на тия, които го виждат.

Божественото е най-красивото, най-устойчивото, най-доброто. Както пианицата знае къде са хубавите вина, така и духовният човек знае къде е доброто, вътре в него самия и вън. Но кое е мярката на доброто? Не субективното добро, а това, което засяга всички, в смисъл, че може да бъде разбрано от всеки разумен човек (а не глупав или болен). Това добро, което засяга част от хората, е добро специфично; онова, което засяга всички българи – тоже, но онова, което засяга всички човеци, и даже растения и животни, то е Божественото. Но него може да разбере и приложи само онзи, който се е подготвил да го намери в себе си – тогава ще може да го види и вън от себе си. Значи, Божественото съществува във всеки момент реално, а не отвлечено. Може да го види, намери, съпостави онзи, който разбира Божественото, т.е. онзи, който го има в себе си, макар в микроскопически размери. Мярката на Божественото е обща, засягаща всички и вечна – вярна по принцип във всички времена, а се изменя по форма и обем. Величините са реални и непроменливи, а се сменят човешките схващания за тях – това е и еволюцията на знанието.

★

«От човеци слава не приемам» – казваше някога Христос. Значи, да работим така, че славата за работата да я въздават човеците на други. Лявата ръка да не знае какво прави дясната. Тогава ще разберем една велика истина, че човеците не познават истинските си велики хора, защото великите същества, които подтикват света в неговия напредък във всички времена, оста-

наха неизвестни за хората на земята. Защото, ако някой ги узнае на земята и им въздаде слава, на небето, т.е. в разумния живот, ги считат като неиздържали, нерешили задачата си. Бог тъй работи, че никой не вижда ръката Му, която помага. И тоя, който иска да стане тази ръка тука, на земята – Негова ръка, – трябва да даде доказателства, че може така леко, тихо и внимателно да работи, че никой и да се не досети за помощта му, която дава. «Пречупена тръст не сведе и замъждяло кандило не угаси»...

Но преди да се стигне дотам, събуждат най-напред в човека желанието да прави добро, за да се ползува от плода на доброто (Стария завет), получаване обратно направеното добро, припечелване добродетели, «награда на другия свят» и пр. Цитираните по-горе изречения сочат на метода, чрез който Христос искаше да подготви слушателите си за по-възвишено разбиране и служене като ученици.

Трябва да помним, че две заплати за една работа не може да се получат – или тук, от хората, ще приемем славата, или там, от Бога.

Удостоеният да бъде Негова ръка – носител на Божите блага, трябва да прави всичко не само да бъде незабелязано, но да има и вида на нещо напълно «естествено»...

*

При твърдението, че сме разбрали нещо, може да имаме разни случаи, които да са равномерни по съдържание. Така може да имаме само допирна зона или точка, или повърхност обща – няколко общи понятия, а във всичко друго да сме различни; а може да имаме и покривания или съвпад на разбирания – тогава има пълно проникване на мирогледите.

Културата на един народ се мери по свободата, която има, а на един човек – с начина, по който той я използва: употребява или злоупотребява с тази свобода.

*

Съвременното общество не може да се оправи, докато не почнат всички да гледат на другите като почетни [почтени] хора – поне докато не се докаже обратното.

*

Основателите на най-голямата империя в старо време, римската – Ромул и Рем, бяха отгледани от вълчица. Брат уби брата и остави на света максимата: човекът за човека е вълк!

Далече някъде се роди Исус – между овците – хората още нямаха в себе си достатъчно любов, за да го приемат. И той остави на света една истина: човек за човека е брат! И когато тия два мирогледа се стълкновиха, едните имаха за себе си най-голямата сила, другите – само своето непоклатимо убеждение и общочовешка любов. И колкото и да бе неочаквано, победиха не външно силните...

Жалко бе, че по-сетнешните последователи на Християнството не устояха на тая нравствена висота – те взеха дрехите на чумавия и искаха да останат здрави... В основата на християнската (?) държава туриха... римското езическо право (?) и по тоя тъкмо начин отдалечиха Христа от всекидневния живот. И при така създаденото противоречие чакаха да имат напредък и щастие...

*

И най-умната фраза, ако се вземе недовършена, може да прозвучи като безсмислие.

*

В окултните школи най-напред учат хората да дават на всички. То е Любавта. И ако грешно дадеш, други поправя погрешката ти. Когато ти стане навик да даваш, тогава влизаш в Мъдростта: учат те на кого да даваш и на кого – не. На всеки се не дава – бисери на свини се не хвърлят! Когато се научиш кому да даваш, идва Истината и те учи как да даваш – както Бог дава: никой да не сети и да не види ръката, която дава!

★

Който доказва, че е силен – не е силен.

★

Отрицателното, което виждаш, е *помощта*, която искат от твоята Любов!

★

Бог ни учи или отвън – чрез условията, или отвътре – чрез съвестта. Когато си в пътя, определен за тебе, ти се чувстваш най-задоволен вътрешно, макар че условията отвън може да изглеждат като най-неблагоприятни.

★

Ако ти се бориш от желание да победиш и за удоволствието от победата на по-силния над по-слабия – макар само в един диспут, – то е едно решение, една цел. Но ако ти се бориш с любов, за да освободиш от невежеството противника си – това е друго съзнание.

★

Ако всеки би бил длъжен той лично да изпълнява предварително съветите, които дава на другите, навярно хората тогава съвсем друго биха говорили, пък и самият живот би се променил.

★

Желанието ни видоизменя отношенията ни към нещата. Когато нещо го не желаем, то и другояче ни изглежда.

Истината може да се казва само дотолкова, доколкото хората имат любов да я слушат – инак ще се разбягат. «Ако не ядете плътта ми и ако не пиете кръвта ми» – ще се разбягате. Значи, разкриване на истината е възможно само пропорционално на степента на Любовта. Другояче не може да изтрае човек. Затова е казано, че който види Бога – без Любов, – умира!

★

Човек сам се определя. Всяка негова реч е разкриване. Пример:

– Как излезе концертът?

– Много ми се хареса. Аз само на концерти ходя. Бяхме с...

И толкова.

А какво са изпълнявали, от кои композитори и как – нито дума. Субективизъм и егоцентричност.

★

Това, което виждаш някъде, го има и в тебе – инак не би могъл да го видиш или разбереш. Понякога едничката радост е, че го е имало и е вече надраснато.

★

Хубаво е човек да гледа глупостите на хората и да мисли за своите!

★

Млад или стар – не оправяй училището, в което си, а се учи! Животът е това училище.

★

По пътя на живота и природата спънки няма, но ако се отбиеш встрани – има.

★

Ако искаш някого да научиш да пее, трябва самият той да желае това – да събудиш желанието в него за това, и да учи. Същото е и ако искаш да изправиш една погрешка на някого. Но не изплащай чуждите дългове, преди да си изплатил своите. Не поправяй чуждите погрешки, преди да си изправил своите!

★

В живота препятствията са единствената реалност, достъпна нам. Всяка неразбрана реалност е спънка. А разбирането на всичките спънки – това е **Истината**.

★

Само общите идеи могат да внасят обединение. Формите създават противоречията – нека те са свободни. А съдържанието е, което обединява. Яденето е една обединяваща идея, а как да се яде и какво, това е формата.

★

Самоотричането е процес, който трябва да се разбере. Отричането на една ценност може да стане само когато се има предвид друга, по-ценна. Ето къде е необходима вярата – духовното пред материалното.

★

Как може да страда един човек, ако нищо не е негово, освен ако приказва едно и мисли друго?

Защото ако здравето, радостите, ума, тялото, имота – всичко това Бог е дал и е Негово, какво има да плачем, ако Той го употреби така или иначе, според волята Си? Не е ли Той господарят, а ние – слугите само?

★

Обединението на един народ може да стане само около една обща идея, според тия, които ще ги водят. Има главно два вида хора: едни, които смятат себе си за начало и край на нещата, и други, които признават, че в света има нещо повече от тях самите и изучават неговите закони и се стараят да ги прилагат в живота и делата си (закони на естеството, природата, Бог и пр).

Самоотричанието винаги предполага добиване, знание, имане, придобиване, владение на нещо по-ценно.

Истинското убеждение – това е животът на човека, другото е говорене за убеждение.

★

Борбите в света стават и ще стават още дълги години между двата еталона: златния, който си отива, и трудовия, който тепърва израства на съзнанията на хората. Изкуственото добиване в евтино злато ще направи от него това, което стана и с алуминия и по тоя начин ще отърве света от един строй, в който ценностите растяха автоматично от труда на ония, които нямаха никакво злато.

★

Истинското учение на Учителя дава вътрешна сила и външни възможности. То носи в себе си методи за разумен живот.

★

Както един инженер не може да строи произволно, а трябва да съобразява формите на строежите си със законите на природата (независимо от сила и пр.), така и държавните и политическите мъже не могат да пренебрегват природните закони в своите построения – иначе такива строежи ще бъдат краткотрайни.

★

Необходимото природата го дава, а излишното заробва.

★

В движението е освобождението. Независимо под какъв предлог се отива към светлината – самото приближаване ще даде освобождението. Но разумната свобода, разглеждана без връзка с живота, е безсмислие.

★

Най-страшното заблуждение е, когато човек смесва приятността на едно слизание с мисълта, че напредва, възлиза.

★

Не мислете, че знанието на недостатъците на хората, техните престъпления, е някакво знание. Злото не е знание – то е миналото. Доброто е, което твори новото, защото излиза от Бога – злото само повтаря.

★

Козата агне не може да роди! И насилието ражда само насилие. Напразно чакат ония, които се надяват, че с насилие могат да оправят света. Само Любовта е в състояние да отвори очите на хората да видят, че светът е отдавна оправен, но че те, хората, самите внасят безредието в него!

★

Ний мислим и чувствуваме чрез физическото си тяло и това ни дава превратни понятия за света. Така студ и глад ни пречат да живеем на една планина, всред снеговете на върховете ѝ. Но ако не сещахме чрез физическото тяло студа и не се хранехме с физическа храна, кое щеше да ни пречи да живеем всред снежните и красиви върхове? Тъй живеят духовете, освободени от своите физически тела и нужди.

★

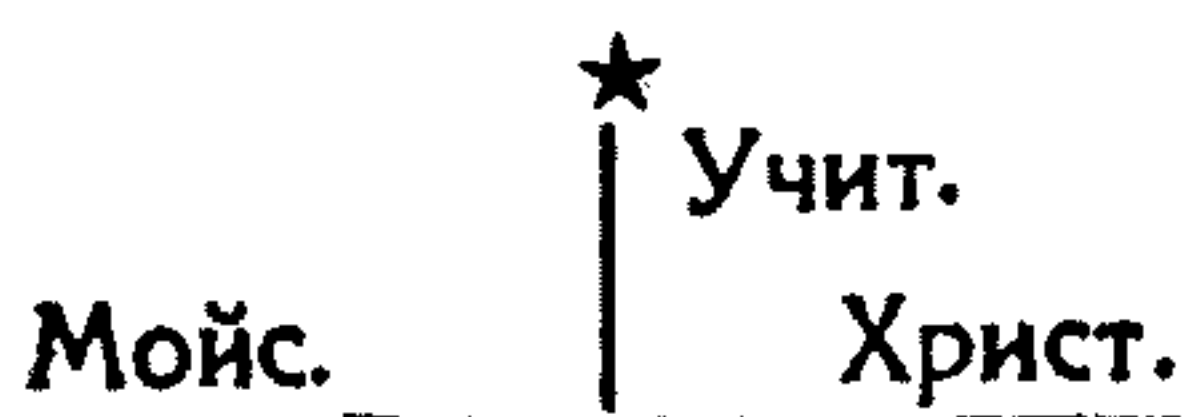
Мислите ли, че е мъчно да си получи човек от природата това, което иска? Етерът или първоматерията може да се превърне във всичко, което пожелаеш. Защото всичкото видимо разнообразие в света: плодове, цветя и всичко друго, е само степени на вибрация – **числа**, – които, реализирани, дават разнообразие... Тая първоматерия, с помощта на вибратори, ще стане на това, което ни е потребно. Най-мощният вибратор – това е слънцето във физическия свят, и **мисълта** – в другия.

И ти може да получиш всичко, ако знаеше коя мисъл на какво отговаря. Там е могъществото на Словото, на проклятията, на пожеланията, на молитвите, на мантрите, на чудесата, в които зърното прораста и дава плод, когато с пет хляба се нахранват пет хиляди души... Тогава малкото парче съществуваща материя става като физическия отвор на един извор – водата в него е малко наглед, но не се свършва, колкото и да черпиш от него. Тъй и един хляб, върху който е концентрирана вибрационната мисъл, която претворява първичната материя, щом влезе в това силово поле – в случая хляба, тогава може да чупиш и раздаваш тъй, както се раздава водата от извора.

Начинът, по който ние сега мислим, е прекъснал връзката между човека и природата. Човек мисли чрез предмети – обективно, чрез форми, и всяка форма е едновременно и ограничение на енергиите. Самата ви мисъл за граница («предмет») ограничава дейността на енергията («материята»). Мисълта, това е най-низшето («физическото») творчество на възвишения свят. Когато се научим да мислим **динамически, като непрекъснати процеси**, тогава и самите «тела» ще се превърнат в нещо по-друго (части на непрекъснати процеси),

феномените ще се приближат към нумените и ще се превърнат в процеси на живота – безкрайна верига. Мисълта е вибратор, който може да формира цяла вселена!

★

Христос и Мойсей имаха често наглед диаметрално противоположни становища. Мойсей казваше да се обичат бащата и майката, но да се взима око за око и зъб за зъб; Христос учеше да оставят баща си и майка си и ако ударят някого по едната

страна, да обърне и другата. Учителят сега е в друга плоскост и е в разногласие и съгласие с тях.

Мойсей остави 10 заповеди; Христос – две: Люби Бога и ближния си; Учителят – само една: Стани проводник на Божествената Любов!

★

Русия е място, където се правят големи опити за цял свят. Тя някога получи книжнина от България – може би и сега предстоят връзки. Духовната страна на живота се налага. Материалните богатства са ограничени. Може би скоро няма да стигнат. Тия, които гледат небето, ако са половината, другата половина ще се разположи по-удобно на земята. Духовната жажда обаче не е произволна, а е нужда, която всеки добре наблюдаващ човек може да забележи. Естеството на човека мъчно се превъзпитава. А в основата на своя живот и съществуване човека го възпитават сили, които са вън от човешките и са го формирали. Не са важни имената, с които ще ги наречем – важно е, че съзнанието съществува. То не може да се подпушва. Трябва да му се даде ход и канализира. По-добре е едно учение, което отрича всички религии, но носи светлина и знание и е в унисон с науката, като я само разширява.

★

Преди две години една сутрина дойде един стражар от едно близко село, да пита нещо. Той ме видя из прозореца и много предизвикателно викна:

– Хей, колега, я ела тук!

– Елате Вий – казвам, – отсам са вратата.

Той дойде, но още с предизвикателен вид. Погледнах го внимателно.

– Какво има, колега? – запитах го.

– Че какво? Мислиш, че не сме колеги ли? – търсеше той повод да бъде арогантен.

– Как да не сме? – казах му аз вече сериозен. – Една и съща служба вършим и ти, и аз – служба! Да, и ти, и аз ядем хляб – по това сме истински колеги.

Като влезе в бараката и видя обстановката, многото книги и като му дадох някои мои книги да чете, той на тръгване се чувствуваше много смутен и при вратата, целият червен, ми каза:

– Бе, господине, извинявайте, че аз с моята глупост Ви нарекох колега. Аз се засмях.

– Е, така, колеги сме по хляба.

★

Целта на живота, каквото и да е, не може да бъде вън от самия живот.

★

На глупеца да доказваш нещо, е да губиш времето си напразно.

★

Детето го крепят от всички страни, когато проходва, и всички му се радват. Но когато порасте, то само ходи, понякога и срещу бури.

Бог винаги е близко, но понякога оставя човека да мисли, че е сам – вярата се изпитва в самотата, в тъмнината. «Защо си ме оставил?» – запита и Исус, същият, който в моменти на просветление казваше: «Аз и Отец ми едно сме!» Колкото по-голяма е вярата ни, толкова по-голяма тъмнина и препятствия ще срещнем и ще преодолеем. А ако имаме Знанието – и през планината на смъртта ще преминем живи!

★

Ако придобиеш светлината – знанието, без да имаш Любовта, тогава ще почнеш да виждаш само опаката страна на живота и такова знание ще бъде като проклятие за тебе. Без Любов човек се приближава откъм страната на сянката, на отрицателното в живота. Дойде ли Любовта, тя го въвежда в Божествената страна, където има и радост.

От един разговор (цитирано като логически форми):

– Ти, приятелю, трябва да разбереш, че си луд.

– Та, аз ако разбера, че съм луд, не съм луд!

★

Бъдете ловци на Доброто! Богатейте всеки ден с него, където и да го намерите! Не оставайте с това само, което знаете или имате.

Напразно не хлопайте по затворените врати. Търсете будните и им известете за идването на Словото. Те са живите – будните! Другите – когато се събудят. Защото, ако събудиш неготовия (негодния), той ще отнеме и твоето време безполезно. Той има своето време, когато неговото слънце ще го огрее – и той ще се пробуди и цъфне. Всички цветя не разцъфват в един ден. Когато кокичето наднича през снега, другите спят още. Това е и неговата стойност и заслуга – да чувствава пролетта тъй отдалече и вижда слънцето и през облаците!

★

Човек може да яде нещо и да го мисли, че е храна. Но не е важно какво той мисли, а дали е храна в действителност. Храна е това, което дава живот – продължава и разширява живота, внася светлина, увеличава възможностите.

★

Който злоупотребява със свободата, става непременно роб.

★

Умен е тоя, който може да направи разлика между едно гнило и едно здраво въже. С гнилото в кладенец се не спуща; с всяка философия или верую не тръгвай в света! Разумният винаги слуша по-разумния от себе си. Разумен е онзи, който знае, че в света има едно разумно начало. Умният може да не знае това.

★

Куриози.

На една стена писали: «Д. е луд.» Друг пише: «Който пише по стените, е луд.» Трети прибавя: «И ти си, значи, такъв!»

★

Доброто, независимо от това дали го знаем или мислим за такова, винаги взима надмощие. Добро е това, което дава основа в живота. Ако вярваме в Бога, Той е, Който успява – затова и Доброто успява. Ако не вярваме в Бога,

тогава нека си спомним, че Животът е, който *винаги* е вземал надмощие – инак, ако смъртта би взела надмощие, за един миг дори само някога, животът би изчезнал и не би имало откъде да се яви! Ето защо Доброто е по-силно от злото, защото и самото зло без живота не може да се манифестира – и то има нужда от живота. Смъртта е излязла от живота, а животът не може да произлезе от смъртта.

★

Казват, че Еволюцията е общ закон на Природата. Добре тогава, започни още днес с нещо, стъпка напред, някакво усъвършенствуване – и ти ще влезеш в тая пътека, където са могъщите сили на тая Еволюция, и животът ти ще се измени. Защото ще разполагаш с ресурсите, предвидени за изпълнението на този велик план. Какво по-хубаво и по-достъпно от това за тия, които по една или друга причина отричат съществуването на Бога?

★

Любовта е онова, чрез което човек познава нещата в тоя и оня свят. Каквото постигне, това и ще познава – другото ще остане «непостижимо»...

Дълго е времето за онзи, който иска и чака нещо. За онзи, който не иска и не чака, всичко, което дойде, е добре и навреме дошло!

★

Имай само едно желание – да изпълниш това, което Бог иска от тебе. Всяко друго ще те отклони от великия път на живота!

★

В човека, както и в един народ, има три вида връзки или закони: механически, органически и психически. Разлагането на един народ започва с психическите. Най-после остават да действуват механическите. Тъй че заповедите може да се изпълняват и само с механически средства и въздействия. Това трябва да се има предвид от тия държавници, които мислят, че е достатъчно да се напише една заповед, за да се измени възгледът или структурата на едно общество. Те имат наивността да смятат народа за нещо иреално, без своя собствена инерция и като че ли в безвъздушно пространство.

★

Моли се човек на Бога, говори на човека, а животното го принуждават условията.

★

Ние се движим по върхове и долини, в сянка и светлина. Всичко зависи при това в какво вярваме, какво мислим. Ако сме в долината, в тъмнината и мислим за слънцето, за върха – там ще идем и стигнем!

И ако мислим, че долината, в която сме попаднали, е край на света, на нещата – до края и там ще останем, защото сме изгубили импулса на движението – едничкото, което може да ни въведе в друга обстановка.

★

Не учи една вода как трябва да тече и накъде – достатъчно е да я пуснеш по удобна посока – тя и без тебе ще знае накъде да търси морето.

★

Политиците се оплакват от военни преврати, не се сещат, че причината си е пак в тях самите: обществените течения изпълват също механическите закони и ако политиците бяха на своите си места в живота, военните няма[ше] да напуснат местата си и да вземат техните – непроницаемост има и в общес-

твения живот: две величини едновременно не може да се намират на едно и също място!

★

Повечето от хората сега говорят думи на воля и сила, но без те в действителност да съдържат това. Някога Христос говореше думи, които ставаха. Такива са думите и на ония, подир които са вървели тълпите. Понякога само, и то често, тия тълпи са вземали ехото за действителност, варака – за злато. Такива движения са изчезвали също така бързо, както са се започвали.

★

Човек е като кесия – каквото туриш в нея, това е! Но трябва да е здрава и да не може всеки да бърка в нея.

★

«Доколкото предложенията на математиката се отнасят към действителността, те не са достоверни; а доколкото са достоверни – не се отнасят към действителността.»

(Айнщайн, «Геометрия и опит»)

Тогава на мястото е да се запитаме: математическите предложения са ли израз на реални отношения? Ако те не са отношения на реалности, тогава как те служат за израз на «реални» отношения?

Ако едно математическо предложение не е израз на реални отношения, как тогава се покрива една действителност с математическата формула, т.е. как си служим с математиката да доказваме другите науки или, да речем, една конструкция, «математически изчислена» предварително?

И може ли една наука, която се базира върху недоказани предложения, да доказва всичко друго? Ами защо тогава да не е научна и аксиомата «Бог», с която тоже може да доказваме всичко друго?

Отношенията на нереалности не може да се покрият с изводи, които покриват реалности.

★

Нещастieto на съвременното Християнство е там, че то свързва съзнанието на хората с разпятието, а не с възкресението Христово.

Разпятието е кулминацията на тъмните сили, възкресението е истинският център на Християнството, същина и основа. Разпятието е предговорът. Възкресението – съдържанието.

Сегашните християни разбират добре страданието и го опитват постоянно, но възкресението за тях е още чудо, а не реалност, не необходимост, не неминуем стадий, който трябва да изживеят, за да се приближат и влязат в пътя Христов.

Всички сега говорят 360 дни за разпятието и само 1–2 дни – за възкресението.

А ако искаме да се измени съдържанието на съвременната култура, трябва да се тури в основата ѝ фактът на възкресението 360 дни през годината, а само един ден – разпятието, т.е. да се държи мисълта, че и при най-лошите условия несгодите може да се надвият, защото смъртта е победена от живота във всички случаи. Защото, ако смъртта би някога победила, не би имало отгде да дойде животът. А животът съществува – значи смъртта е била винаги победена. Сегашната култура е култура на разпятието. Трябва да се приготвят съзнанията за културата на Възкресението.

Човекът на възкресението е безсмъртният човек – Синът Божи!

*

Ограничението на парата дава силата, с която тя работи. Самоограничението на човека му дава свободата на самодейност.

*

Всеки майстор прави това, за което е пратен, а не това, което ний мислим, че трябва да прави. И ако всички правеха едно и също, нямаше нужда от мнозина. Който отрича другите – отрича Тоя, Който ги е пратил. И всеки ученик показва това, което е научил от учителя си, или какъв е учителят му – по плода се познава дървото!

Но Бог е любов и тоя, който я изявява към всички, той е на правия път. Няма нужда да се доказва, че слънцето е по-светло от луната.

*

Силният прощава, слабият оправдава, а неразумният убива.

Щастието е дял на всички. Но може да го намерят само тия, които знаят пътя към него. И имат достатъчно сила да го задържат. Защото мнозина са го зървали, но малцина – имали. И само които са го щедро споделяли с всички околни, са го истински познали.

*

Сила имат тия, които знаят. Да насиляш не е сила – то е злоупотреба със силата.

Онова, което върви по лични прищевки, винаги пада. Само обоснованото на природните закони устоява и има трайност. Спазеният вътрешен природен закон дава вътрешна сила и външни възможности. Произволът носи вътрешен смут и външни ограничения.

Провери се – ако се смущава душата ти, ако срещаш спънки и препятствия, погрешен е пътът ти.

*

Незнанието вътре е препятствие отвън! И спънката отвън е спънка и вътре! Ако отвътре знаеш как да преодолееш една мъчнотия, то и отвън ще стане това, стига да си намерил вярното решение. Защото твърде често се търсят други средства, а не истинските и с това се само усложняват положенията. Касиерът, който прави погрешките си, ако мисли, че пари са му необходими, за да покрие недоимъците, а не знание как да манипулира правилно – много пъти ще повтаря погрешките си и ще плаща, като при това ще се чуди защо го преследва съдбата. Когато това всъщност е невежеството, от което той трябва да се отърве...

*

Мнозина се оплакват от живота, без да са познали самия живот. Лошите условия на живота не са животът, не са човекът – той е зад тях – и нещо по-съществено.

Колко пъти при това «лошите» условия са само подтик, за да се развият скритите дарби в нас! И природата, като умна майка, ни само предизвиква с тях. Тогава една дума – «Мога!» – вместо «Не мога» – една надежда вместо обезсърчение – и ще ти се отвори нова врата към живота, за да видиш богатствата, които се крият в нашата душа и незнайния околен свят.

*

Съзнателната мисъл е най-великото съкровище и талисман, който природата ни е турила на разположение. Няма мрак и дълбочина, от които тя да не ни извади, пропад, от която да не ни изнесе като на криле.

Мисълта, това е стълбата, по която се качваш и в рая, слизаш и в ада – от тебе зависи накъде ще тръгнеш!

★

За неразумните мисълта е река, стихия, която влачи където си иска. За разумните тя е средство, с което те си служат, за да стигат там, където искат. За едните тя е мъчение, колело, което постоянно се върти, без да знаят кой го движи; за знаещите – възможност да опознаят красотата, богатствата, величието на световите, които ги заобикалят.

★

Научи се да работиш с мисълта си, както работиш с ръцете си! И да възприемаш мисли само когато искаш – да влизаш и излизаш от тяхното могъщо течение, както влизаш и излизаш от морето, когато се къпеш!

★

Само правата мисъл внася в тебе мир, светлина и свобода. Ако ги нямаш в душата си – смени мисълта си!

★

Правата мисъл е като прав път – с нея най-скоро се стига към целта, без излишна умора и тревоги.

★

Проверявай себе си! Ключ е това, ключ и талисман! Който го има, истински цар е на безкрайно царство!

★

Смени дишането си – задръж го – и мисълта ти също ще се смени!

Мисли както гледаш – отправяй мисълта си към други предмет, както отправяш и погледа си. И ако не можеш да затвориш мозъка си съвсем, както очите, то поне имай един красив обект, към който винаги, като към пристанище в буря, да бяга твойт кораб на мисълта и си почива там, докато го пратите наново там, където искате.

★

Този свят и онзи свят са един свят. Границата на тези два свята е направена от невежеството на хората само. И колкото то е по-голямо, толкова и тя е по-голяма.

★

Не се плаши, че при светлината, която имаш, пристъпя и тъмнината, а радвай се, че светлината е по-силна от нея. Па и спомняй си, че и тъмнината е само по-слаба светлина от тая, която имаш ти.

★

Колкото вътрешният мир е по-дълбок, толкова тишината в него е по-голяма.

★

Както си пазиш стомаха от развалена храна, така пази ума си от лоши мисли – те са също такава храна. Лоша мисъл е всяка, която спира или намалява живота. Храна е всичко, което дава живот. И умът, и сърцето, и стомахът имат своите храни.

★

Мислите на човека са като плодове в него: ако са гнили и вонящи, всеки бяга от него, ако са приятни и пресни – всеки с радост се приближава. И всеки

според това, което носи, ще бъде почитен. Касите са ценни заради съкровищата, които са вложени в тях, а не поради боята, с която са нарисувани отвън.

★

Удоволствието развива егоцентризма, отделя от Бога, от общността – там е злото.

★

Един хляб може да го виждаш, разбираш, че е хляб, знаеш го, но като го изядеш, силата му действа отвътре. И мисълта е така – докато я разбираш чрез ума си, тя е външна храна; като я приложиш, тя дава вътрешна сила и външни възможности.

★

Семето не старее, но растението, което е било семе и се развива във време и пространство – старее. Ония идеи, които се излюпват във време и пространство, се движат, а семето е от други свят.

В света на «семената» може да се живее – и тогава всяко «семе» е «дърво» и растение, и всяко растение е семе – циклично мислене. Когато човек мисли така в кръг – циклично, тогава светът става сфера затворена – самостоятелен свят, и се откриват други светове, едновременно съществуващи в нашата вселена. Човек е също такова зърно, в което миналото и бъдещето са едно до друго.

Очите определят нещата и далечината по ъгъла, според който ги виждате: острият ъгъл е за далечината, тъпият – за близостта.

★

Ако искаш да хванеш нещо на бента на реката, пусни го преди това някъде по-нагоре по течението. Колкото туриш в кесията, толкова и ще намериш. И ако констатираш само, че едно нещо е така, а ти искаш да бъде другояче – не знаеш какво искаш. Пет и шест не може да дадат освен 11. Но ако ти искаш да имаш 12, не се сърди само, че не са, а прибави още едно, и ще имаш 12.

Значи, човек е това, което е – «вътре» и «вън» се уравновесяват, но ако ти не си доволен и искаш още нещо, прибави си – и ще го има!

Ако отречеш страданието от страх пред него и от желание да го избегнеш – по-голямото ще дойде. Но ако приемеш всичко в изпълнение волята Божия, страданието ще си иде само, защото в Бога всичко е хубаво. И Учителят казва: «Не може да живееш в един Божествен свят и да си нещастен.»

★

Свободата е мярка на една национална култура; начинът, по който я употребява индивидът – на неговата собствена култура.

Лесният път в началото е труден в края. Има относителни ценности, има и реални ценности. Нещастieto на хората е в това, че те не могат да ги различават и строят често на пясък, вместо върху канара.

Трайно благо е благо на всички – в него е и нашето собствено. Един инженер може да се подкупи, но науката, по която той работи и изчислява – не.

Който ходи в светлината, не се спъва в пътя си. Ако се спъвате, светлината ви не е светлина. Не всякога и това, което виждат очите, е така, както го виждате. Небето никъде не се допира до земята, макар на всички да се струва, че виждат това.

Само верният на принципите ще има успех в живота. Силата на истината е сила, но в нея няма никакво насилие. Силата без ум е безумие. Ум без доброта е излишно нещастие. Но всичко това без справедливостта е само източник на страдание.

Верният в малкото ще бъде верен и в многото. Плодът определя дървото и знанието на градинаря – градината!

★

Противоречията в природата не съществуват, Те са в човешкия ум – перспективата на нещата, пред която невежеството се спира.

★

Важна е формата на нещата, още по-важно – съдържанието, но и двете добиват смисъл само при разумното употребление.

★

Невежеството само се ограничава. Само разумният може да бъде свободен.

★

Страда животното; учи човекът; ученикът действа, учителят ръководи, а Духът оживява.

★

Който е свободен, може да греши, но има възможност да научи истината и поправи погрешката си. Несвободният не може да разбере истината – разбере ли я, той е вече свободен – отпадат всичките ограничения.

Всеки, който туря вериги и заробва, трябва да знае, че заедно с това приготвява едно тържество в бъдещето – тяхното снимане.

★

Противоречието, което виждаш вън някъде, показва, че в тебе няма единство – гледаш нещата от две страни и едновременно, а това раздвоение именно е, което прави гледището опасно.

★

Учението на Учителя не е религия, нито морал. То учи как да използваш вложеното от Бога в тебе, та то, като се развие, да даде плода, който чакаш, като резултат, а не само да говорим че «трябва» – така нищо се не постига.

★

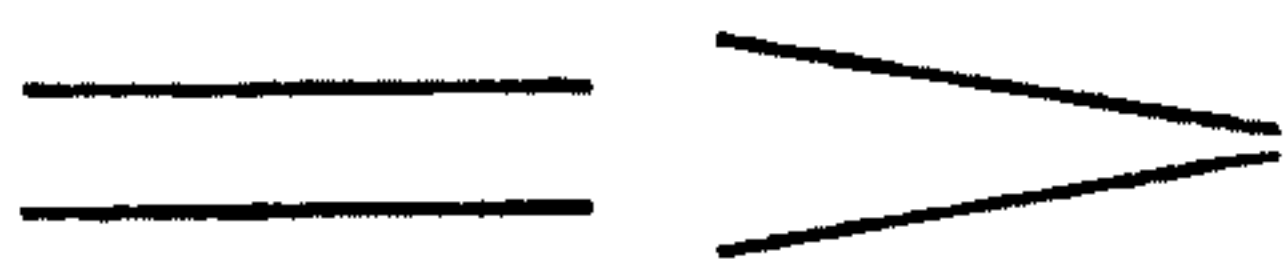
Каквото изтъчеш, това ще облечеш!

★

Искам да пия направо от извора! Да черпя от Учителя. Добре, но ако тоя извор е Ниагара, а ти – малка мравка? Ще се спре ли или смали Ниагара заради тебе? Или ти трябва да черпиш от всяка вода, която ти се дава с любов и която иде от същия голям извор?

★

Ние се намираме в условен свят. Кой ще различи тия два случая?

В перспектива и единият, и другият се виждат еднакво, а по същина съдържат две противоположни идеи. Паралелните линии се виждат пресечени, а и пресечените се виждат тоже пресечени. Тогава?

Това виждане зависи от устройството на нашето око, което пък дава материал за нашата психика. И тогава ние виждаме сфери и мислим за конечността, затвореността на един свят, когато той може да е отворено на всички страни пространство. Така, ако си представим две безкрайно големи плоскости паралелни, тогава, където и да сме между тях, ще виждаме все сфери или

сфероиди, елипсоиди, но все «затворено» пространство. Оттам заключението: Ограничеността на видимото е въпрос на схващането на съзнанието. Границите на съзнанието ни са мярка за познаване на реалното.

★

Обича, който слуша. И който слуша – обича.

★

Смирението е пътят към Истината. Към Твореца на всичко, Който е истина, ние може да се приближим само отдолу нагоре, т.е. чрез смирението.

★

Като отивахме на Витоша с автомобил с Учителя, аз бях седнал пред него. Почнаха да ми се носят картини. И започнах отвътре и отвън да виждам някак нещата едновременно.

Почувствувах страшната тъга на един човек, който вижда, че зверове го заобикалят и който ги търпи, защото с тях трябва да работи, и работейки – да ги повдига постепенно. После мисълта ми мина върху Учителя, който от десетки години прави същото... Още по-късно отвътре ми се откри изведнъж светлият Дух Христов, Който навсякъде и във всичко се вмъква и повдига – винаги скрит, тих, незнаен от никого, винаги буден в целия козмос, във всяка тревица, във всяко животно, човек, звезда...

Като че ли някъде вътре в мен пламна розов огнец, в мен самия, в душата ми, като че ли аз самият влязох във всичко изведнъж и разбрах това всичко, **Онзи**, Който беше в това всичко... Това трая дълго време – целия ден, разбира се, не еднакво силно – това го има и сега, но не като тогава и не само като мисъл, а като малка топлинка «под лъжичката».

И дано това разрасте в мен, за да имам картината на Учителя не чрез ума, а чрез нещо по-високо, по-вътрешно.

★

Християнството е живот по образец на Христа, а евангелизмът е знанието на Евангелието.

★

Човек може да яде нещо и да го мисли за храна. Но не е важно какво той мисли, а дали е храна в действителност. А храна е това, което продължава и разширява живота, внася светлина, увеличава възможностите.

★

Не може да се отречем от нашето минало, понеже то е в нас, но от погрешките му трябва да се отречем. Сегашното е основата на бъдещето.

★

И една краставица по заповед не може да порасте, ако се не посади добре и не изчака времето ѝ, а сега има хора (които искат да минат за държавници и умни!), които искат народ да преобразуват с една... писмена заповед...

★

Стълкновенията може да стават само когато хората се намират в една плоскост. Но ако си в друго ниво, не може да те засегнат («кротък и смирен» или по-възвишен).

★

Ако любимият ти е край тебе, защо ще ти е портретът му? Ако познаваш Бога и Той е при и в тебе, портретите Му защо ти са потребни?

★

Ако, когато вземеш надмощие в каквото и да е поле, ти изпитваш радостта на победителя – на погрешен път си. Защото в истинския Божествен свят победителят и победеният са едно – и само недостатъчната светлина на съзнанието им тука, долу, ги е поставила един срещу други, както в тъмнината двамата родни братя може да не се познаят и да станат жертва на погрешка.

Важно е да се премахне желанието за нещо, а не да се воюва с резултатите (последниците) на нашите желания.

★

Ако искаш да измениш формата на хляба, измени тая на тестото.

★

Миналото трябва да знаеш – то е формата.

Сегашното трябва да разбираш – то е съдържанието.

Бъдещето трябва да вярваш – то е принципът, идеята.

★

Не мисли, че ако си гребнал вода от океана в едно корито – океанът е корито; нито пък, ако си схванал нещо от един Учител, че той е тъкмо това, което ти си схванал!

★

Безсмислен е животът на невежия всред една библиотека. Също и ако е учен, но не знае езика, на който са написани книгите. Тогава той ще гледа само картинките им.

И сега мнозина в природата гледат само картинки, без да подозират даже съществуването на текста.

★

Слънчевите петна и петната на ириса в очите се схождат. И в единия, и в другия случай минават енергии с по-малко интензивитет. По-малко светлина, по-малко живот – това в човека е болест. В слънцето петното е трансформатор, чрез който енергиите с високо напрежение на слънцето стават достъпни на планетите.

★

Само онзи, който дава (жертвува), той може да научи истината – за другите тя е органически недостъпна.

Цената, която даваш за нещо, определя как ти мислиш. Затова някога Христос каза на богатския син: «Иди раздай имането си и тръгни подире ми!» Богатият обичаше богатството си повече от Христа, но видя това, след като Той го накара го раздаде.

★

Обектите определят живота на човека – обектите на неговите ум, сърце и воля. И в обратното се крие истина – от живота, който носи в себе си човек, се определят обектите.

★

Хитлер и Мусолини, които работят за растенето на съзнанието колективно, нация – индивид, ще дойдат след време в стълкновение с другите нации. Само братството може да разреши въпроса.

★

Младежите по-добре разбират общочовешкото, отколкото националното, защото те имат поривите, а бащите – опитността на действителността; оттам конфликтите помежду им.

★

Чрез ума се работи и учи, но не може да се обича.

★

Отделяй злото от човека. Изобличавай злото, но обичай човека!

★

Желанието е велика река, която и да спреш временно, пак най-после ще прелее бента. Умният не се бори с желанието, а се ползва от енергията, като му променя само обекта: гладът може да стане от физически – духовен; жаждата – също.

★

Моето сегашно е миналото на Учителя. И сегашното на Учителя е моето бъдеще.

Той ми го казва сега, след като го е изживял, а аз в бъдеще ще го реализирам, като работя с него.

★

Докато един човек има глад – желание за каквото и да е, той може да се накара да работи. И тоя, който разполага с «храната», има възможност да го движи в една или друга насока.

★

Интересите на тия, които са в трена, и тия, които са на гарите, не са едни и същи, но има нещо, което ги обединява. Пътникът иска едно и другите – друго. Така са и болните, и здрави хора.

★

Евангелието, Библията – това са само ключове и струват само тогава, ако знаеш да си служиш с тях – да отключиш живота. Евангелистът още не е християнин, както и талмудистът – евреин.

★

Да се намеси Божественото в човешкото – това е да се повдигне човекът; но да се намесва човешкото в Божественото – това е падение.

★

Листът на дървото и падналият лист са все листове, но единият е свързан с живота, другият – не. Овцата знае закона на овцата, телето – на вола, само човек пита – какво да прави и каква е волята Божия.

Откъснали сме се от живота и затова се чудим на това, което отдавна трябва да знаем. Едно растение не може да промени условията си; животното вече може да избира, а човек може да ги изменя – и все пак той е, който се оплаква от «лоши» – условия. Мнозина днес твърдят даже, че «условията са всичко». Тогава напразна ще е всяка борба! А ако човекът е факторът, който може да измени условията, тогава ясно е, че условията не са всичко!

★

Биеха се мравки, струпани на куп. Плюх върху тях. После с лупата ги попарих и те избягаха. Сипах им брашно върху тях и то ги отдели. Посипах им захар. Взеха да носят захарта нанякъде и да бягат. Помислих – и нам така

правят бури, урагани, после ни дават изобилие. Но за нас това даване е сили, а не готови продукти.

★

Казва Учителят: «Сам ще намериш Бога!» Но това значи, че ти сам ще вървиш, ще гледаш с очите си, ще мислиш с ума си, ще ядеш, ще учи. Сам – значи няма никой да те носи на гърба си! Ще ходиш сам, но ще има кой да те **води** по пътя! («Аз съм Пътят, Истината и Животът!») Учителят.

★

Говори се често и още по-често пише за любов, но в едни случаи желанието се смята за любов; в други – съдържанието на привличането, на пола.

Любовта е извор, който вечно тече – това по отношение на душите, които не са ни мъже, ни жени. Любовта прави преди всичко богат тоя, който я има и той мисли само как да даде – без това няма любов: гдето има жертва – има дълг, а гдето има радост от даденото – там има любов! Любовта има извор – това е Христос, Бог; има проява – доброто; има реализиране – даденото. Ако това дадено е само момент, щерна е бил човек, а не извор. Ако е непреривен процес – извор или чешма е. По-божествено е, който дава, а дава, който има любов, а има любов само тоя, който е познал Бога и се е турил в изпълнение на Неговата воля.

★

Добро е онова, което те завежда при Бога.

★

Силата на Учителя ще се изяви в нашата вяра и нашето приложение. Чрез нас светът ще познае силата на Божественото.

★

Ако ти не си готов да се жертваш за своя Бог, ти не може да получиш чувството на сила. Но ако ти не се жертваш за една разумна идея, то не може да се получи и полза от жертвата.

Жертвата дава сила, а разумната цел – полза.

★

Който иска да бъде господар в света, нека бъде слуга на Бога.

★

Искат да разрешат въпросите чрез интересите. Но там, гдето има интереси, няма справедливост. Ако един човек не е готов да разреши един въпрос тъкмо против интересите си, в името на справедливостта – тогава тая дума му е непозната по същина. В името на интересите си и вълците, и разбойниците се събират, но в името на справедливостта към всички може да работят само човеци – братя.

Някога много ме дразнеше фактът, че хората се преструват, че лъжат, че няма идеални хора. Обичах някое момиче и исках то да бъде идеално. Как грозно се разочаровах, когато то не излизаше такова, каквото аз го мислех. И как смешно ми се вижда всичко това сега! Има един повратен момент в моя живот, в който аз си казах: «Ако този или онзи не е идеален, какво пречи на мене да бъда такъв, какъвто разбирам? Защо аз не въплотя това, което мисля, че е идеално? Защо аз да не бъда образец, ако не за другите, то поне за себе си? Ако аз имам представа за идеално, нали и другите имат своя – защо аз им натрапвам и изисквам от тях това, което сам не съм направил?» И благодарение Богу, оттогава животът ми доби по-голяма смисъл. А може би това не бях

аз, който го помислих, а друг, който бдеше над мен, както и някога, когато бях безбожен и пишех и доказвах, че няма Бог, че това е глупост, една ранна сутрин ме запита:

– Ами ако няма Господ, с кого се бориш ти вече толкова години?

Аз се стреснах и запитах: «Безумен аз, ако нещо го е нямало, аз с какво съм се борил? А ако го е имало, аз какво съм разбирал?...»

За да не стана Дон Кихот по неволя, аз трябва да разбера, че съм се борил срещу нещо, което е съществувало. Моето отричане тъкмо това е показвало. Не се отрича това, което го няма! Това го разбрах оная сутрин веднъж завинаги – и слава Богу.

★

Не може мнение, обосновано само върху старото, да служи за доказателство или отричане на новото – опит трябва!

★

Който не използва времето, времето ще го използва.

★

Тихата музика развива слуха, а силната го огрубява.

★

Естествено е това, което расте и носи условията със себе си, както детето в утробата.

★

Сега трябва да имаш не оркестър, който иска много място и средства, а радио. Бог ни е дал всичко, но трябва ние да го чуем, да схващаме нещата правилно, както Той ги е дал или очертал.

★

Парите са дадени от разумните същества, за да се избегне грубото насилие.

По-рано всичко е заграбвал физически силният; сега – богатият. После ще дойде правдата – слабият ще има нужното, защото е слаб, а Любовта ще даде най-добрите условия за живот не само на хората, а и на всички растения и животни.

★

Някога Христос спаси света, но светът пак започна да се дави. А сега Учителят учи всеки да плава – и да се спасява сам – и на другите да помага.

★

Сатаната караше някога Христос да прави хляб от камъните. Та хлябът и сега става от разрушените камъни (почвата) и от въздействието на слънцето, дъжда и въздуха върху зародиша – всичко тава е проява на Разумното.

★

Който поправя погрешките си, придобива силата, която те крият в себе си. Който опитоми коня – ползува се от силата на коня. Ние имаме в себе си погрешки и «слабости» – нашите слабости са сили на тия, които ги вършат въпреки нашата воля, като си служат с нашето тяло, ум, воля и сърце. Ако се въздържиш от една такава «слабост», то ставаш по-силен от нейната сила. В себе си човек има «вълци», «котки», «кучета», «змии» (лъжа) и пр.; ако ги обладае, опитоми или завладее – той ще има силата им на разположение, но като действа разумно, за да му останат приятели. Ако, напротив, се бори с тях и ги

озлоби, вместо помощ, те ще станат като куче, което всякога може да го захате, като кон, който може да го ритне и прехвърли колата и пр.

★

Външното е първом в човека вътре, а после става външно. Събуденото съзнание проектира навън. Това звучи като парадокс за тия, които твърдят, че ние живеем чрез сетивата си, а не мислят, че едновременно чрез окото може да влизат хиляди видове лъчи, но ние схващаме само тия, за които сме готови чрез нашето съзнание (например окото на детето и на възрастния). А растенето на съзнанието е процес органически, както расте и едно дърво – заедно с неговото растение увеличава се и количеството на плодовете му. Другите (външните) плодове, колкото и да са, нямат отношение с дървото. Та и ний сме заобиколени с много неизвестности, но от тях схващаме част, поради туй, че тоя, който регистрира нещата, толкова успява да запише (съзнанието). Чешмата може много да тече, но ако отворът на стомната е малък – малко ще хваща (приема).

★

Ти не подушваш онзи, който има същата миризма като тебе. Червено боядисаното на червена светлина не изглежда червено.

★

Някои доказват, че няма Бог. Чудно нещо! Но ако те знаят какво е Бог, то значи, че някъде Го има – поне в главата им. А ако не знаят какво е, как ще докажат, че Го няма? Той в такъв случай може да е пред очите им, а те да питат за Него или да Го отричат... Един път един посетител разправяше на мен (за мене), че ме познавал и пр., и питаше къде съм бил сега – а аз бях при него и говорех с него...

★

В блатото ако си паднал, не стой да го изследваш много, ами търси как да излезеш и продължиш пътя си. Ако действителността около тебе не задоволява, движи се, тя ще се измени. Движението изменя перспективата. Не се спирай върху своите състояния, а върви в Пътя – изпълнявай волята Божия, и всичко ще се промени. Върви и където ти хареса пейзажът – спри се; където не – бързай, но мисли и за разписанието, което трябва де спазваш. Но докато държиш на приятните и неприятни пейзажи – ти си само любител екскурзиант. Ученият географ обективно изучава нещата и личните си впечатления задържа като второстепенен елемент в своето съзнание.

★

Който иска да не страда, да отхвърли мисълта, която му докарва страданието. Мислиш, че някой те лъже и затова страдаш. Отхвърли тая мисъл от ума си, тури друга мисъл на нейното място – и страданието, като следствие от тая мисъл, отхвърлена вече, ще изчезне.

★

Някои имат обичай да казват: Всичко добро. Това не може. Всичко добро е само което излиза от Бога. Черната ложа иска да си продаде своята стока заедно с Божественото.

★

Животните и хората се бият и без Бога – какъв смисъл има тогава тоя Бог, Който насърчава биенето и убиването?

Бог дойде да донесе мир на земята и разбиране между хората. Които проповядват друго, са проповедници на смъртта и дявола, а не на Бога.

★

Естествени мисли са тия, които следват пътя на процесите в природата. Така, ако видиш едно семе и мислиш за дървото, което може да порасте от него – това е естествена мисъл. Но ако мислиш, че от едно камъче може да покара дърво, това е тоже мисъл, но неестествена или извратена, по-скоро – мнение.

В старобългарски език се прави разлика между *мисля* – въз основа на факти, и *мъня* – мнение – или мислене за нещо независимо от фактите – лично разбиране или недостатъчна достоверност.

★

Учителят не отрича никоя жива срещната енергия – човек само ги «опитомява». Той се не смуцава от тяхното отрицателно течение, а цени само тяхната сила. Защото знае законите как бавно и смислено да ги накара да направят един «естествен» завой – и да тръгнат в изпълнение волята Божия. Как действа Учителят?

Един от методите му е да действа като център, който чрез любовта, която се явява между него и ученика, го отклонява, постепенно, и го поставя на надлежното място и посока.

★

Нещастията идат от изопачените Божествени идеи. Така от даването е дошло хвърлянето на тоя, когото не обичаш, а от хвърлянето – и убийството с хвърления предмет...

Адам е бил една вечна форма, в която е трябвало да се проявява животът.

Черният адепт е научил Адам и Ева да внесат в живота си размножението на формите – но заедно с това намалява и бдителността и апашът (дяволът) обира живота на наивниците и живее с тяхното Божествено богатство. Христос дойде да внесе в тия разединени форми първоначалното единство, да сглоби един нов Адам от пречистени клетки – човеци, които да изпълнят безпогрешно волята на своя Създател.

★

Думата *богат* е имала първоначално друга смисъл от тая, която сега ѝ се дава: *Бог-ат* – човек, който има Бога, както и *рог-ат* – който има рога.

★

Понякога един момък среща една красива мома и животът му от тоя момент става друг съвсем. А има хора, които казват, че Бог им се явил, говорил с Христа, приказвали им ангели – а си живеят тъй, както и тия, които не са имали тия опитности. Колко лесно е да се различи лъжата, илюзията от истината.

★

Колкото човек е по-близък вътрешно с Учителя, толкова повече се разкрива вътрешният смисъл на това, което Учителят е говорил. Инак той ще прилича на пътник, който може да е много жаден и да минава край някой извор, скрит в храстите, без даже да го и подозира.

★

Бог се радва на всички усилия, в каквото и да е направление. Защото тоя, който живее и работи, по която и да е посока или направление, не може да не дойде до контакт с Божественото вън от себе си. А то ще му даде светлината

силата да разбере и прецени правилно живота, който тече в него. Бог е, Който дава насърчението, импулса. И когато говорим за злото – и то се храни с доброто – без него и то не би имало живот в себе си, както и разбойникът и злодеецът (по човешки говоря!) се хранят със същия хляб, който ядат и другите хора.

★

Не са важни погрешките, които се изживяват и които главно виждат хората, а оная опитност, която се придобива; развитието на живота, което се *манифестира* и което, постепенно растящо в своята широчина и дълбочина, най-после ще донесе и благата, за които човешката душа жадува.

★

Комунистите искат да разпределят богатствата, но те не ги отричат. Те ги смятат като резултат на заграбен труд. И това е право, но донякъде – не е само трудът на работника там! Но тоя въпрос ще се разреши, когато вместо труда дойде работата, т.е. да се работи с любов и по свобода – всеки със съзнание да отдава силите си за общото благо, без и да помисля дори, че това ще му да даде някакви права или привилегии.

★

Учителят, от който може да учиш, той е твоят Учител; изворът, от който можеш да пиеш – той е изворът за тебе!

Но имало някъде си по-велики учители – и така да е, пак този, твоят, ще те заведе там – той по-добре ги и знае. Ако идеш без него, ти нищо няма да разбереш, нито тебе ще разберат. А Учителят ти по-добре знае какво ти трябва и може да ти го даде.

И тъй – намерете Учителя си!

★

Ако следваш политиката на Англия, ще имаш изгодите на Англия – ще дойде и светлин. Ако знаеш и изпълниш един закон на природата – физически или психически, – ще дойде и изгодата от него: ако знаеш да съединиш лампата с динамото – ще дойде и светлината; чешмата – с извора – ще дойде и водата.

Така е и с Божествените закони: ако ги изпълниш – ще дойдат и благата, **но само след като ги изпълниш!**

И една семка, ако я не посееш – и тая семка плод не може да даде!

★

Не е важно колко имаш, а колко даваш – там е богатството ти – в даването.

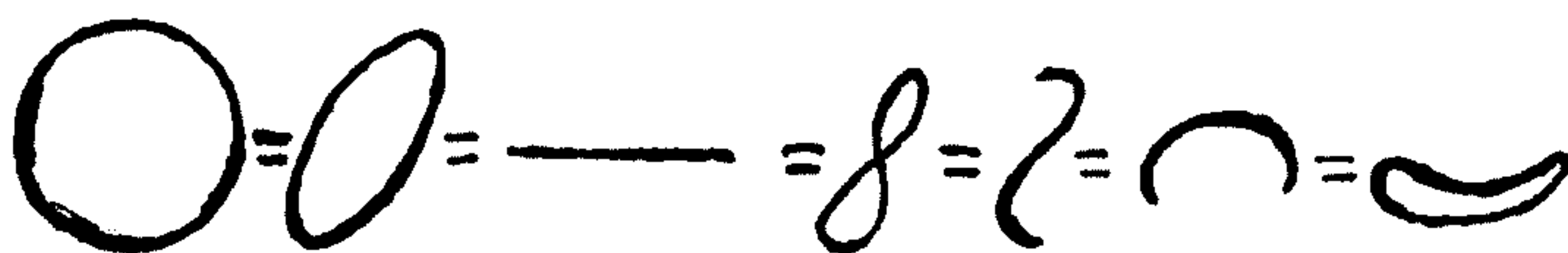
★

Не е важно кога ти ще отидеш на гарата, а кога тренът ще дойде.

★

Хората страдат не от разочарованието, а от очарование – ако няма едното, няма да дойде и другото. Ако не знаеш да мериш, не е крив тоя, когото мериш, а кантарът ти, ако е неточен – и твоето незнание (невежество).

ФИГУРИ ЗА МИСЪЛ

★

Мнозина днес, като искат да оправдаят себе си за някое насилие, сочат Христа, Който с камшик се е разправял с търговците в храма. Но тогава, ако отличителната черта на Христа бе само камшикът – кое Го различава днес от всеки старши стражар, който върти камшика, където завърне? Позволено е, бихме рекли, всекиму да вдигне камшик, но кога?

След като е направил всичко онова, което Христос направи: да изцери болни, да възкреси мъртви, да стопли хиляди сърца, да нахрани хиляди хора... Па да е и готов като *Него* да отиде на кръста за своите убеждения!

★

Че пишеш лошо, че почеркът ти бил нечетлив като на Шекспир, то не значи още, че си Шекспир – последният не стана велик затова, че пише лошо, а защото изнесе нещо ценно пред човеците.

★

Сега мнозина се кичат с Христовия кръст. Но онова, което отличи Христа от всички разпънати разбойници – такива е имало хиляди преди и след *Него*, не са мъките на кръста, а **възкресението Му**!

И странното е, че днешните, уж християнски църкви божем, се кичат с това оръдие на мъчение, спомнят си постоянно тържеството на тъмните сили, които разпънаха Христа, а за онова, което е най-същественото, което даде тласък на човешката мисъл и основа на цялото учение Христово – **възкресението Христово**, тържеството на живота над кръста – за него се поменува мимоходом само. Сегашното нещастие на хората е, че те имат култура, в основата на която е разпятието, а не възкресението. И Христос говореше за кръст, но за кръст вътрешен, да се самопожертваш за другите и носиш техните грехове... А сега носят кръстовете си отвън. И колко малки са кръстчетата им...

Възкресението е символ и основа на **новия** живот, който Христос донесе на земята и който победи смъртта!

★

На старобългарски «съдя», «посъди» има смисъла да дадеш съвет, да поставиш някому ума на мястото – «Посъди щерка си да не прави тия работи.»

Може би излиза от санскритската дума «сат» – истина. Може би и оттам е и *садя* – давам условия на нещо да расте. А сега от «съдя» са направили синоним на наказание.

★

Да влезеш в положението на другия, значи да разшириш възможностите на съзнанието си, т.е. да влезеш фактически в колективния живот и съзнание.

★

Със слънцето и на северния полюс е топло, без него и в Африка може да е студено.

С Бога навсякъде е добре; без Него, и при най-добрите други условия, се чувства празнота.

★

Имаме цигулка, пиано, пение, разни инструменти, разни форми. Дойде радиото, и за слушателите то замени всички тия инструменти с един вибратор, който имитира звука на всички.

Агрегатните състояния и качествените различия на материята – това са само разни степени вибрации. И следователно, ако дойдем до «генералните вибратори», тогава, пусне ли се съответната вибрация, ще се получи от една «първична материя» всичките ония плодове или вещи, които искаме. Тогава всяко нещо ще се превърне в число – число на вибрации, които, щом се поставят на тая степен или бързина, ще дадат тутакси и съответния плод или вещ. Тогава изразът на древните мъдреци, че всичко е число, ще бъде една истина, достъпна на всяко дете даже...

★

Често пъти мои посетители ми казват:

– Но съгласете се, че без пари не може да се живее!

Чудно нещо! Та човек именно без пари живее, а с пари само се купува по нещичко, но тъкмо това, което е най-ценното – животът, то не се купува с пари.

Колко пари плаща човек на слънцето, за да му свети и грее?

Колко пари плаща за въздуха, когато само една минута или две, ако престане да диша, ще се свърши животът му?

Колко пари плаща на дъжда, който вали и ни носи тая вода, без която не бихме могли да живеем? Ето че за най-съществените работи нищо не плащаме!

И колко пари ни иска едно дърво, на което ний обираме плодовете? Колко пари ни иска земята, която от едно житно зърно, хвърлено в нея, възраства цели класове? – Нищо. Природата нищо не иска! Ний, хората, сме си турили един наш, собствен свят и ред с наши ценности. Но нима тия ценности, колкото и милиони да са, могат да дадат живот на някой труп или продължат дните на умирающия, както може да стори това водата и хлябът?

И тогава обикновено възразяват: «На трупа не може, но на живеещия парите дават условия, храна, комфорт»...

А колко пари е платил някой от нас за оня живот, когато е бил в утробата на майка си? Или в дома на баща си, като малко дете? Не дава ли бащата всичко на любимия си син? Не взема ли човек от улицата една мома и споделя всичкото си имане с нея? Любовта прави човека близък, а не парите. Те са само средство в човешкия живот, чрез което се създават някои удобства – но средство, а не цел!

★

Пълната каса всеки я иска. Пълно е това, което има Божественото в себе си.

★

И дворецът без свобода става затвор. Свободата дава цена на всичко. Без нея всичките условия се обръщат на клетки, в които като затворени птици трябва да пеем или като злочести хора – да въздишаме.

★

Щом един човек няма основна идея за мястото или положението, в което се намира, всичките му движения ще станат **по резултат** несъобразни. Така хорото може да е нещо приятно и полезно, но ако не си разбрал, да речем, че

си в църкова, и заиграеш – всичките ти движения ще станат нецелесъобразни, както, да речем, и когато влезеш в една аптека и искаш да купиш цървули. Така също, ако влезем в една школа и забравим каква е основната идея на школата, в постъпките ни ще се яви противоречие. И в живота, като забравим главната цел, за която сме дошли на земята, също ще се поставят стълкновения и противоречия. И целият днешен живот с неговата култура и противоречия е резултат тъкмо на изгубената основна идея на нашия живот – идеята за целокупния живот, за волята Божия, а не живот по нашите лични желания, прищевки и идеалчета.

★

Здравето и времето са две съществени ценности в разумния живот. Особено времето, което никой не може да върне, макар тъй често всеки да може да ти го отнеме...

★

Ако някой е недоволен от живота си, нека остави всичко онова, от което е недоволен, за да получи другото, което чака.

★

Българинът има качества на българина. И Християнинът трябва да има качества на Христа, за да носи това име.

★

Инерцията, която срещаме в себе си при възприемане на новото, е мярка на големината и качествата на старото в нас.

Оня, който е винаги готов да възприеме по-разумното, без вътрешна съпротива, без мърморене, без съмнение, без каквато и да е реакция – това е нов човек.

Старото винаги мърмори, кара се, избухва, съмнява се – всичко това са реакции на движението нагоре, на новото, което волево е възприето и сложено за реализиране.

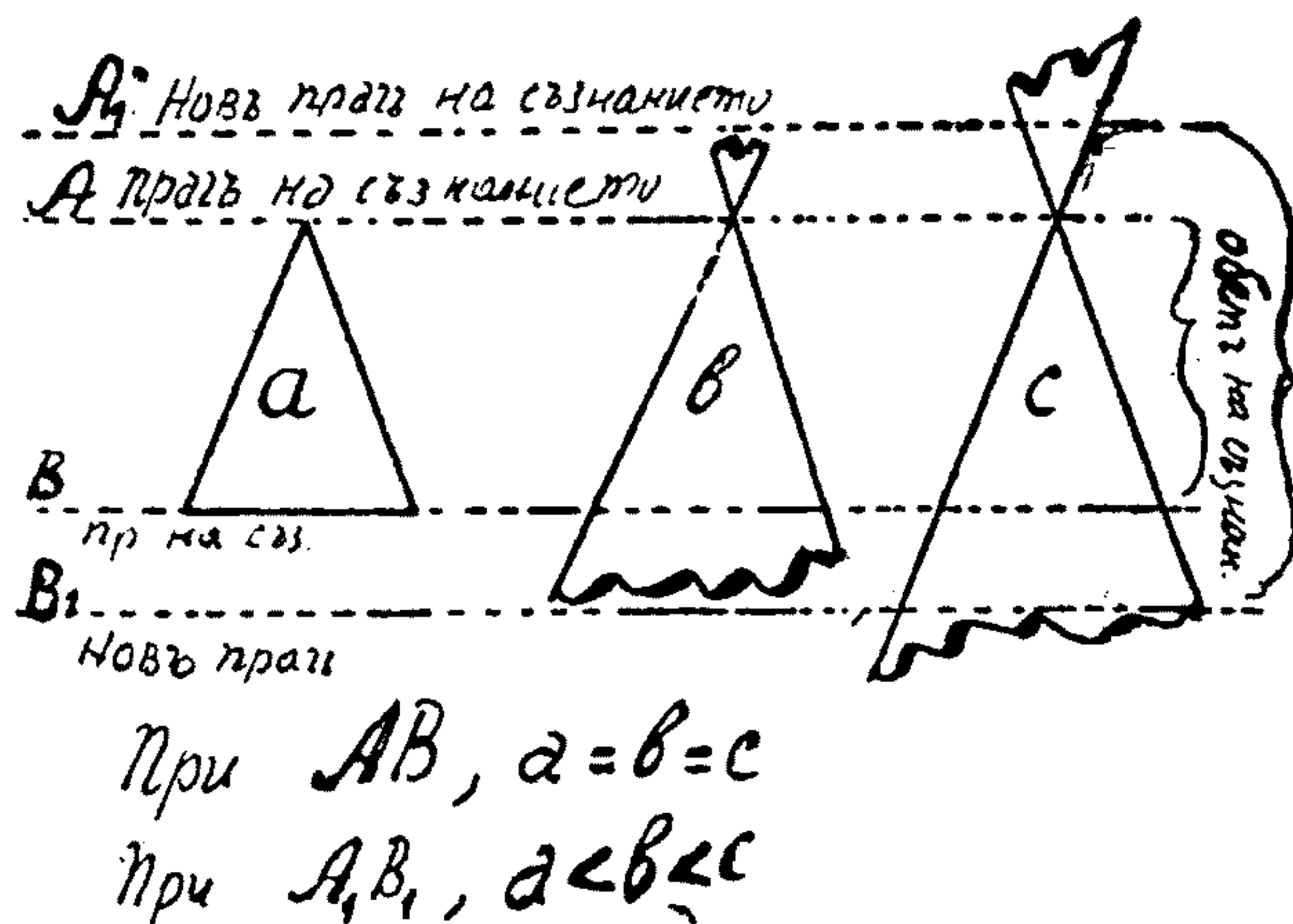
★

Мисълта е най-великият дар, който имаме от природата. Тя върши даже наглед невъзможни работи, затова е и Божествена... «Невъзможното за човека е възможно за Бога.» Ти може да отидеш до която и да е звезда с твоя поглед и мисъл, да съединиш египтяните отпреди пет хиляди години с приятеля си, който е отишел да гледа пирамидите им. Може да мислиш за Христа, за сегашното, за бъдещето – мисълта е един свят, в който има всички възможности!... Какво величие е това! Но заедно с това и каква отговорност – за тия, които биха нарушили законите там!

★

В числата имаме велик израз – символ на тая божествена възможност – да се мисли. Числата изразяват същата тая безкрайна мисъл; геометрията е развърщането на тия възможности първични или развърщането им в пространствени форми; музиката е първата им дреха, а това, което наричаме тяло или предмет, е смъртният ковчег на една идея, на една мисъл, която е само оставила там портрета си и отдавна е напуснала тая къща...

Границите на нашите сетива не са и граници на природата. Но всичко онова, което излиза зад амплитудата на нашите чувства (сетива) и мисли, е неизвестно. Тогава много величини (предмети, понятия), които изглеждат равни и даже тождествени, всъщност не са. Затова трябва да имаме предвид, когато очакваме някакъв резултат – и той не иде (гледай чертежа).

Обемът на знанието расте чрез «опит», «любов», «влизване в положение» – всичко това са наименования на методи. Тук ясно се проличава условността на всяка наша наука, поне това, което засяга доказателствата. Реалността не се доказва (това е «аксиомата»). Което доказват, то не е реално.

★

Онези, които изучават формата, виждат безкрайно разнообразие, например всяка ябълка се различава от друга и всяка круша – също. Дойдем ли до понятието на «съдържание», там всичките ябълки и круши са едно видово понятие. После това многообразие дохожда в един свят на закони на единство: растения. Значи ние имаме много начини, за да знаем нещата. Но ония, които изучават многообразието на формите, никога няма да имат същественото знание, понеже формите в света са като листите на дървото – приличат си и все пак се различават. И после падат и нови растат... По-постоянни са клончетата, но и те се изменят, че и цялото дърво расте...

★

Същественото е пътят, а не долините или хълмовете, по които той минава. Те създават само състояния на лесно, приятно или трудно. Тъй и радостите и скърбите са състояния, а не самият живот.

★

Процесите в природата следват своя път и създават една действителност. Но понятията на хората са объркани, често несъответни и те създават противоречията и разместват в съзнанието ни процесите, които са в тяхна зависимост.

★

Първият идол в света беше Ева. Бог направи човека сам, за да мисли за Твореца си, а той, като видя, че животните имат другари, поляризира се надолу вместо нагоре – сведе грижите си и съзнанието си вместо към Бога, към Ева – и всичко след това тръгва *наопаки*.

★

Онзи, който е чел Словото, и онзи, който е «изял» Словото, се различават. Който е «изял» Словото, той има силата, която То съдържа.

*

Природата е майка, а не враг. И ако съдбата ни тури наглед някои препятствия, тя прави това само за да събуди, като реакция, някоя изоставена или неподозирана наша способност или дарование.

*

Учителят учи хората да гледат и мислят, когато фактите говорят. В тях (действителността) се проявява разумното Начало на природата – Бог. Ако го разберем, добре. Инак се явяват посредници. И тогава това, което казват, става препятствие, явяват се догми, а после и противоречия в живота.

Така Мойсей каза: «Почитай баща си и майка си!» А Христос – «Който не остави баща си и майка си, не може да бъде мой ученик.»

А Учителят казва: «Ако не мислиш право, ще си нещастен. Имай Божествена Любов, Божествена Мъдрост и Божествена Истина в себе си – и мисли право, сиреч, каквото и да мислиш, при тоя случай ще бъде право!»

Когато човек се научи да мисли *право*, да разбира това, което го заобикаля, ще намери и своето място и ще се избегнат стълкновенията, които идат от неразбиране на Истината.

*

Срещнатите трудности са мярка на недостигащото ни знание, както и трапът е мярка на пръстта, която трябва да хвърлиш в него, за да се запълни.

*

С болния човек може да е приятел, но с болестта му – не!

*

Животът не е нито проза, нито поезия. Той е:

Ако се спреш на формите му – той е изкуство, художество.

Ако се занимаваш със съдържанието му – това е наука.

А ако търсиш смисъла му – това е философия!

Човек сам със себе си не може спори или да има противоречие – винаги за това са необходими най-малко двама.

Значи, имаш ли противоречие – ти не си сам.

*

Когато поетът не разбира живота, той възпява цъфналото цвете, което есенната слана осланя, и ридае над него. А когато разбира живота, той знае възкресението и ще види, че от осланеното цвете е останало семе, което ще възобнови формата и живота.

*

И животните ядат, спят, движат се, размножават се. Едничкото, което отличава човека от тях, това е мисълта, четенето.

*

Животът на един човек, общество или народ зависи от възприетите и живени идеали. Ако те са животински, човешки или Божествени – ще имаме и съответните резултати.

*

Пази се от отрицателните мисли. Още по-внимателен бъди, когато имаш вече навика под вида на критика да ставаш кош на боклуци – търсейки божем да видиш истината!

Започни с другото – желанието да видиш всякъде нещичко положително, и ти наистина ще вземеш да гледаш по-справедливо и с оглед да помогнеш на Доброто в света да се прояви. С отрицателното остави, както с болестите, да се занимават най-учените хора.

★

Ако си в розова градина, на рози ще миришеш; в един обор – на тор. А всеки човек има в себе си обори и градини. Ако влезеш по необходимост или случайно в обора, изчисти го и после се умий и преоблечи, или най-малко, походи на открито – не между хората, за да си отиде миризмата на отрицателното и се успокоиш.

Бъдещото лекуване ще бъде с музика, вибрации и светлина.

★

Когато слушате модерната българска музика с изопачени мотиви на народната ни песен, мен се струва, че виждам следната картина: игриво теленце, живо, скачащо – това е народната ни песен жива, проста и смислена.

... И на друга страна – бифтеци, кюфтета, пържоли, печено, супа – пак същото теленце, но без живота, превърнато вече в плодовете на една «култура»... Най-великите правила на музиката са извадени от музикалните творения на истинските музиканти. А много от съвременните български музиканти, като някакви Донкихотовци, като забравят, че музиката е преди всичко израз на живот, тъкмят според тия правила своите «творения».

★

Ако човек няма ключа на една къща, може вътре да е топло и уредено, но той не може да се наслаждава на тая уредба и може да стои навън, на студа. И в природата е така – ако нямаш **ключа**, ще стоиш отвън и животът ти ще бъде пълен с неприятности и неудобства. Как да се намери тоя ключ?

Правата мисъл е тоя ключ!

★

Разликата между истинската и неистинска музика е една, и то съществена – от истинската музика вадят правилата, по която калъпят неистинската. Истинската музика се ражда спонтанно, тя е израз на живот и не държи сметка за никакви писани правила – тя е вярна на живота, който в момента изразява. Даже често народните певци, които раждат тази музика, нямат и понятие, че съществуват подобни правила...

★

Ако вървиш по пътя на Светлината – тя ще върви с тебе.

Ако вървиш по пътя на Любовта – и тя ще върви с тебе.

Ако вървиш по пътя на Мъдростта и Истината – и те ще вървят с тебе.

Но ако мислиш, че може да ги накараш да те следват в *твоя* път, ти си безумец!

★

Човек за човека нищо не може да направи. Но едничкото най-велико нещо е, ако в даден момент се намери да посочи правия път на тоя, който го търси и не знае.

★

Онова, което отделя човека от Бога, това е нашата нечистота и невежество! Щом *отречем* нечистотата посредством чистотата и невежество-

то – чрез знанието, ние ще се приближим при източника на истинския живот.

★

От човека се иска само **решението** да върви с Доброто, а силата за това ще му дадат тия, които винаги помагат.

★

Истината не се защитава, а само изнася. А човек може да я приеме или отрече – и с това да реши съдбата си, както някога евреите – с Христа.

★

Онова, което съчетава нещата, то е вътрешният смисъл, това, което дава идея на всяко движение. За да разберем всяко нещо, трябва да влезем в мисълта на тоя, който го е направил и тогава ще видим, че всяко нещо е на своето място и върши своята функция. И ако има някакви отклонения, скърцания – ще се види и причината за това.

★

Машината е образец на целесъобразна мисъл. Гледайки нейните движения, човек може да се научи на много работи, независимо от това, че тя повтаря все едни и същи движения – мисълта на изобретателя. Но тази мисъл работи по един най-икономичен начин, съчетава движения и постига една цел. Може да имаме модел на **правилна мисъл**, независимо от това, че реализирането е било грубо или по-деликатно.

★

Дохожда време, когато човек чувства телата си като ръкавица, дреха, която облича и съблича. И тогава ясно разбира, че това, което цапа дрехата, не може да нацапа и другото. Но ако ранят тялото, и дрехата се разкъсва. Обличането и събличането е най-хубавото в човешкия живот.

★

Възможностите на човешката мисъл не са всичките възможности на вселената.

★

Храната е това, което дава живот. Добрата храна дава сила да вървиш из пътя на живота, а правата мисъл – да намериш правия път. Щом се луташ, не знаеш да мислиш право.

Прав път е без препятствие и прах. И води най-бързо към целта. А праведният път е, който води към Бога.

★

Човек се познава какъв е по това, което дава и взима. Ако взима и не дава – паразит е! Ако дава на друго това, което взема в изпълнение на Божия план от Божите ресурси – Син Божи е.

Учителят не доказва своето знание пред учениците – той е държал изпит пред тия, които са го поставили на това място.

★

Който слуша Бога, и хората слушат него.

★

Учителят се открива и изкачва само ако има кой да крачи след него – инак се къса веригата на мисълта и стават безполезни разкриванията на знанията, които никой не разбира.

★

Напредък на един е напредък на всички. Ако един направи крачка, всички ще прекрачат. Ако в океана мръдне само една капка – целият океан ще се размърда, защото следната капка ще я замести следната, и следната – следната... така – до последната.

★

За истинския учен са важни не догмите, а резултатите – те са животът.

★

Учи се външно, чрез памет и ум. Това е знание перспективно, условно, относително.

★

Учи се и вътрешно, гдето Словото е само средство за вътрешно сливане, а новото знание всъщност е животът на тоя, с когото си се слял – «Аз съм Пътят, Истината и Животът.»

★

Формата е свързана с миналото, съдържанието – със сегашното, а смисълът – с бъдещето.

★

Истинска лоза е тази, която дава грозде.

★

Не изисквай от другите туй, което ти сам не можеш да направиш.

★

Странни са понякога хората! При някой болен те говорят за великия доктор, който съществувал някога и някъде си, например в Лондон или Париж. А болният охка и вика: «Помощ!»! А те пак започват: «Бог е милостив! Бог е велик!»

Ние сега знаем, че Бог е не само велик и милостив, но е отзивчив, че е до самите нас, в нас самите – и винаги помага, и ако не те излекува, поне ти светва да разбереш причината, поради която си заболял и като я премахнеш – да оздравееш.

★

Понякога светът, хората на света ми се струват като деца, които решават задачи. И не се радват, че са решили **правилно** задачите си, а че като са писали $5 \times 6 = 60$, мислят, че ще получат 60 ореха или 60 ябълки от живота... А не помислят, че като им проверят задачите, ще бъдат посрамени и изобличени: посрамени в невежество, изобличени в лакомия – ламтеж за онова, което не им се припада.

★

Странно е, че днес **Богослужението** става само в църквите, храмовете... когато Богослужението и животът трябва да са едно!

★

Сега е време и мода на диктатури. А те са най-старата форма на управление. Не само физичното благоденствие е цел в живота – физическото благоденствие може да се създаде и на една свиня. Но по-скъпо от това е свободата да се ползуваш от тия блага, еволюцията на съзнанието в обществения ред на

неговите единици, ролята на индивида в колективитета – по тоя начин ще се подигне цялото ниво на обществото, а не само тия, които водят.

Диктатори е имало под разни имена всякога!

И дворецът без свобода става затвор!

★

Всяко нещо, което е по-справедливо от съществуващото, е **ново**.

★

Стойността на златната статуя не е само в материала, от който тя е направена – това е само твърде малка част от нейната стойност. Та и ний, хората, имаме стойност не поради материалите, от които сме направени, а поради големите божествени идеи и ценности, чиито носители се явяваме.

И онзи, който счупи статуята, за да я продаде само като материал, върши същото безумие, което вършат и хората, като искат да достигнат известна външна материална придобивка и заради нея жертвуват здраве, добродетели, идеали...

★

Линията е израз на ума. Цветът е на чувствата, сърцето. Линията е границата, цветът – съдържанието.

Когато работи душата, линиите и боите се сливат незабелязано в нови цветове, нови изрази на светлината, на вечната реалност.

★

Когато мислех за бъдещия си път, дадох ми мото за това, което трябва да уча: «Ако, като намериш мене, изгубиш себе си – напразно си ме търсил.»

★

Новото е храната, която дава живот; светлината, която носи здраве; въздухът, който ни освежава; чистата мисъл, която ни подобрява и дава стимул за полезна работа; благородните чувства, които ни подтикват към безкористно подпомагане на тия, които имат нужда от нашия ум, сила, богатство и пр... Новото е това, което осмисля живота и помага разумно да се прояви човек за общо и лично добро.

★

– Защо, като ме видиш, си затваряш очите?

– Защото гледам... в свят много по-велик, отколкото тоя, който гледаш ти.

★

Господи, моля Ти се, дай ми светлина да видя и разбера Твоята воля и сила, да я изпълня тъй, както Ти искаш.

★

Буквите са от значение, но съчетанието им е по-важно. И най-големите, и най-глупавите съчинения са писани със същата азбука, но не са равнозначни.

★

Има живот на реалност и живот на отражение. По какво се отличават? Че печката, която виждаш в отражението, свети, но не топли. Думите ги знаеш, говориш ги, а нямаш съответните състояния – това е животът на отражения, а не реалност.

★

Учителят казва: «Идеалното ражда реалното, реалното – материалното, а материалното – скръбта.» В идеалното противоречия няма, в реалното има само едно противоречие, а в материалното – всяка теза има и антитеза.

★

Някои от занаята си правят философия, други от философията – занаят. А малцина са тия, които живеят това, което философстват, и философстват това, което живеят.

★

Всичко произтича от **едно**. Приликите, които имат хората, говорят, че те имат един общ източник, а различието и разнообразието, което съществува – с тях са отбелязани условията, при които се е развивал тоя живот.

Водата е една, а разнообразието иде от условията, при които тя е текла. Онези, които виждат Единството в разнообразието – те са на прав път.

★

Има хора, които приличат на глухородени, които са влезли в концертна зала – виждат *движението* на музикантите, на инструментите им и мислят, че то е същината и казват: «виждаме», «разбираме», «възхищаваме се от движението на лъковете», но звуковете даже и не подозират... А как и какво изживява човекът, който чува, каква по-друга смисъл имат тия движения? И за него същественото не е това, което се вижда, а *което се не вижда*...

Има, сега, хора, които са така и в природата – казват: «виждам», «разбирам»... като глухия в оперната зала... И ако те са глухородени, колко мъчно е да им се докаже, че освен това, което виждат, има нещо по-съществено, което **се не вижда**, «чува» (способност, чувство, сетиво, непознато тям) и което е именно същественото, което осмисля всички тия разнообразни движения.

★

Моето говорене да е само **повод** да мислиш, да чувстваш, да действуваш, а не да го запомниш и повтаряш. Ако мислиш само да го запомниш, ще се осакатиш. Ако се свържеш вътрешно, ще го приемеш като храна – това е органическото знание, резултатът му, минал през съзнанието, ще бъде истинското знание.

★

Ние имаме много по-хубав хляб, отколкото имат в света – там често ядат плесенясал, – но ние не знаем как да го поднасяме на хората. Ний често блъскаме с него хората в главата, за да видят, че е по-хубав от техния. И те виждат наистина, че е по-хубав, но понякога болката от блъскането е по-голяма от желанието да го имат и те си отиват озлобени.

★

Говорят за логика. Но има много видове логики. Има логика на вълка, на човека, на овцата. Логичното за африканеца (дивака) не е логично и за европейца.

★

Логиката на животното е: «Силен съм, ще те изям!»

Логиката на човека – «Силен съм, ще те победя!»

Логиката на свръхчовека – «Силен съм, ще ти помогна.»

★

Пътят към Голгота не може да се избегне от никого. Но може да го мине човек като Христа – носител (свидетел) на Истината, а може да го мине и като разбойника. Дано поне в последния случай е тоя, който позна Христа на кръста и Му отдаде справедливост. «Довечера ще бъдеш с мене в рая» – му каза Христос.

★

Разкаялият се разбойник сочи, че природата допуска и отрицателния път, за да се стигне до Божественото, като най-бързия възможен в даден случай – всичкото е да бъдем с будно съзнание, макар и в най-лошия случай да познаем Божественото и отдадем справедливост – резултатът е пак положителен.

★

Гъсеницата пълзи по земята. Тя не знае, че пеперудата, която хвърка, и тя – са едно и също. Но за да стане пеперуда, тя трябва да влезе в гроба (какавида), да изгуби всичкото «гъсенишко» и да излезе за нов живот – тоя на пеперудата. Но гъсеницата това не знае – знае го човекът.

Същото е и с човека. И той е гъсеница, влиза в гроба, става пеперуда, но самият той не вижда тоя цикличен процес, или по-право – не го помни.

★

**Изворът е малък, но водата му е много.
Локвата е голяма, но водата ѝ се свършва.**

★

Ако ти мислиш само – това е да имаш боите на четките; да чувствуваш – това е водата, която размива боите и ги прави годни за работа; да действуваш – това е картината. Но смисълът е в целокупния живот.

★

Мисълта – това е водата; чувствата – това е температурата, която може да я направи на лед или пара, а делото – това е пиящият жаден, който разбира живота, скрит във водата и живее чрез глътките, които е опитал.

★

Да мислиш – това е мечтата за къщата; да чувствуваш – да приготвиш плана и го донесеш на майстора; да действуваш – да градиш самата къща. Но същият смисъл се добива, когато си я градил. И ако той е тоя, когото обичаш, то ще разбереш и що е щастие.

★

Мислите, както въздуха, внасят живота в нас. Чувствата са като парата, която кара машината – ако я изпуснеш отвън, да я видят, тя става безсилна. А сега колко много обичат хората да говорят за своите чувства и да ги изнасят на показ! А те трябва, дълбоко скрити, да бъдат топлият двигател на благородните постъпки.

И когато са и най-дълбоко, и най-грижливо скрити, тогава те имат най-голям полезен резултат.

★

Големите борби, които стават в наше време, фактически имат само един съществен мотив – смяна на ценности; златото се сменя с трудовия еталон.

Златото вече може да се прави изкуствено и това прави господството му невъзможно – обезценява го. Труда го имат тия, които сега са най-далеч от властта. Всичките социални борби ще бъдат около това. Златото даваше печалби на тоя, който го притежава, макар и само номинално, и който може да не работи. То носеше със себе си кредита. Трудовият еталон ще иска духовни и физически качества и чувства на по-висша социална справедливост. Ако това не стане, работниците, вместо да имат господар, срещу когото да се борят със стачки, ще имат срещу себе си държавата, която в името на общото благо може да потиска още повече, защото след революциите ще е необходим

труд не само за да се поддържа животът, а да се поправи и онова, което революциите в своя ход са разрушили. В такъв случай държавата може да преживее и по-лоши дни, отколкото във време на златния еталон.

★

Соломон казва: «Суета сует и всяческая суета.» Но така може да говори човек, който никога не е познавал Бога органически – той Го е познавал само с ума си и сърцето си донякъде, но не и с душата и духа си. Защото, да изпълниш волята Божия, не може да бъде суета... Но Соломон, види се, като е писал това, е мислил само като един мъдър човек, който е изпитал всички превратности на живота. И вярно е, че всичко без Бога – Любовта, е празно и суета.

★

Всичката вода дунавска не е на Дунава. Ако се влее и най-малката река в Дунава, и тя има силата и пътя на Дунава. Така е и с човека и Бога.

★

Знанието бива механично, когато действа паметта, навикът, инстинктът; логично, когато действуват законите на логиката без изпълнението.

Знание органично – тогава живот и знание се покриват, въплотена целесъобразност, разумна и съзнателна.

★

Който иска да заповядва някому, трябва да го храни и носи тъй, както носи и храни ръката си или крака си – другото е насилие, срещу което се отвръща с насилие.

★

Радостите и скърбите на един обикновен живот са като долините и хълмовете на един обикновен пътешественик – лесни са слизанията, трудни са каченията. Но за един авиатор това е само разнообразие на пейзажа – толкова по-красиви, колкото контрастите са по-силни.

★

Когато една причина не обяснява всички явления («енергетизъм», «психизъм» и пр.), то значи, че тая причина сама е следствие на някоя по-обща причина.

★

Ако постигнеш това, което чакаш – знаеш.

★

За да преместиш цяло море, достатъчно е да гребнеш само едно канче вода от него.

★

Понякога аз виждам странни хора: те държат цяла реч на термометъра си, недоволни, че той показва 0° (нула градуси). А ако запалят печката си, той веднага би променил показанията си. Често ние се сърдим на резултатите, вместо да работим върху причините, които са извикали тия резултати.

★

Опасно е да паднеш от сто метра височина – но не всякога. Ако паднеш за сто часа тия сто метра, ти не би и усетил, че си се даже преместил...

★

Натрупаните материали могат да бъдат даже повече, отколкото са потребни, без обаче да са една къща. Някои така натрупват телата си, други – умовете си.

Организираното нареждане има план, единство, последователност и възможност да се прояви като нещо полезно и разумно.

★

Формата се схваща в момента, съдържанието се развърща в пространството, а смисълът иска време, за да се схване.

★

Не питай кой има право и кой – не. Знай – там, където е Доброто, там е правото, там е твоето място, па макар хиляди да са против това.

★

Едни мислят, че всичко това, което е, трябва да е, и със скръстени ръце чакат да се прояви Бог – чудото...

Други пък мислят, че са родени да оправят света и във всичко се месят, вечно негодуват, кипят, «оправят»...

Не чакай Господ да слезе да нареди стаята ти – ти си я нареди. А чуждите стаи остави на мира, освен ако ти искат мнението или помощ. Но да оправяш света, който Бог е направил, е безумие. Достатъчно е ако ний оправим нашия си собствен свят...

★

Мнозина учени мислят, че знаят повече от Христа и се усмихват снизходително, когато четат в Евангелието, че демони и духове обсебили някого. И имало е време, когато на същите или подобни «учени», ако им кажеше някой, че в човека и света има едни малки микроби, които правят много пакости, те, неможещи да ги видят, също биха се смели. Но сега вярват, защото с микроскоп ги видяха. Но и сега те не са видели освен частичното – микробите – клетките на тия «демони», «духове» и пр., а цялото, т.е. цялостната им организация, пак избягва от съзнанието им. Те виждат колелцата, но не виждат «часовника», защото часовникът е пак колелца, но съединени посредством една обединена около една цел идея, която не е от категорията на колелцата, а от тая на цялото. И сега те само констатирали известни микроби, без и да помислят, че всичките образуват нещо цяло, организирано цяло, а не само куп клетки, без никаква връзка помежду им. То е все едно да се набутва козината на едно животно, да се определя цветът и дължината, видът и пр., ограниченото, а да се не вижда животното, което образува тая козина, благодарение само на ограниченото съзнание на наблюдателя.

★

Нашата «научна мисъл» обединява известни факти в «причина» и «следствие», които могат да бъдат обединени по още хиляди начини и да ни дадат невъобразимо различни и особени резултати: «свойства», «явления», «зако-ни». Ние знаем много малка част от възможностите на природата. Например цинк и въглен с нишадър като турим, казваме, че се образува ток, който кара звънец да дрънка, но нищо не виждаме от тия вътрешни отношения, а констатираме само външни факти с известна последователност във времето. Но дали те са единствените и съществените? Или те са само най-близките до нашето съзнание, или до оная амплитуда на сетивни възможности, с които разполага нашето развитие в дадена епоха?...

И дали последователността във времето на два процеса е и причинна връзка, или се намираме само при съвпадение на факти, които ние временно свързваме в едно? Еднообразни движения на лъка може при все това да дават начало на различни звукове. Или например: щом стане 12 часът, фабриките почват да свирят, но часовникът не може да се сметне за причината на това свирене, защото часът може да сочи 12, без да свирят (празник, например). А и обратно може да се случи: без да е 12, да свирят – пожар, например. Не сме ли и ний тъй обединили свършено странични факти в нашата съвременна наука, а сме пренебрегнали хиляди други още възможни и които на по-ограничените се струват да нямат нищо общо помежду си.

★

Във всяка храна има положителна и отрицателна страна. И нещо, което расте, и нещо, което умира, процес на асимилация и дезасимилация – това, което се приобщава към по-висш живот, и това, което отпада.

Когато един човек яде, той взима от храната това, което му трябва, но само ако е в нормално психично и физиологично състояние. Ако състоянието се измени, изменя се и филтърът, и тогава от приетата храна може да се филтрират частици, които да действуват като отрова на организма. Хората заболяват стомашно, когато нервирани ядат някаква храна. Значи, ние взимаме от света това, за което сме приспособени, а в самата реалност има безкрайни възможности. Ако имаме сетива за звук, слух – звукът ни е достъпен; ако имаме очи – светлината. Но може би има още хиляди среди и възможности, които ние още даже не познаваме. И когато изработим свои нови органи, ще проникнем и в съответните среди.

★

Когато монадата душа на човека е дошла във вселената, тя най-първо е дошла във физическия свят на слънцето, който му е формирал главата; после – в духовния (ангелския), който е формирал гърдите и най-после – на земята, която му е дала стомаха.

★

Който лови риба, хваща каквото му падне. Който купува – купува каквото иска!

★

Не туряй никого между себе си и Бога!

★

Ако искаш да успееш в една работа, намери тая работа или аналогичното ѝ в природата и влез във връзка с нея. И тогава силите, които крепят и действуват в онзи процес, те ще оправят и свършат и твоята работа. Това е метод, с който си служат и в магията. Когато един човек носи светлината, силите на слънцето му помагат, като действуват.

★

Братството не е само цел – то е резултат от приближаването към Бога. Само тогава може да има правилни отношения между хората.

★

Богат е тоя, който знае какво има и е доволен от него, а беден – който се окайва – независимо от това колко е богат.

★

Нашето безсилие иде от това, че ние говорим за това, което ще направим, вместо да оставим сторените дела да говорят. Техният език е по-красноречив от всякакъв оратор!

★

Един човек ми разправи следния случай:

– Веднъж, когато се качих на планината с един другар, стана нужда да разрежа един портокал, с който исках да се подкрепя.

– По-малко му дай – чух глас в себе си и аз изкривих рязането на портокала.

– Защо развали Божествения закон да гледаш на него като на себе си?

Тогава видях що съм и ми стана много мъчно, че с толкова малко се съблазнявам. Но по-после се възрадвах, че поне Бог ми отвори очите, та видях погрешката си. За колко малко ние изгубваме равновесието и справедливостта си!

★

Понякога хората, които се оплакват от лошите условия на живота, ми се струват като пътници, които са попаднали нощем в блато – вървят те цели часове и се оплакват от лошите условия, а като съмне, виждат, че блатото не е повече от стотина метра, но те цялата нощ са се въртели из него... Ако имаха една светлинка, която да ги оправи, те биха го минали само за няколко минути... Така е и със злото. Когато човек има ръководна идея, неговото блато сравнително лесно се минава.

★

Не е важно, че някое знаме е носено от някого по-рано, стига то да заслужава – и знаменосецът, който сега го носи, да е достоен за него. Понякога казват, че Учителят говорил същото, което и Христос казал. Но те не разбират, че тука въпросът не се отнася до думите, които всеки може да прочете в кое да е Евангелие, а в **живота**, който живее Учителят, и думите на когото само потвърждават тоя живот, като израз на собствен живот, а не преповторения на миналото.

«Говоря това, което видях в Отца си» – казваше някога Христос. Така ще каже и всеки друг, който се сподоби с великия живот на Христа.

★

Ако един човек казва, че е ходил в банка щедра и богата и раздава пари, лесно ще го повярват.

Ако говори за златни находища и джобовите му са пълни със златен пясък и късове самородно злато – също.

И ако някой възвести, че **Бог е любов** – и изяви на дело тази Любов, хората също ще му повярват, ако не заради думите, които казва, поне за делата, които прави.

И ако хората сега не вярват, то е защото само им говорим. На делата, на фактите вярват и най-големите материалисти и безверници...

★

Аргументира се и се доказва лъжата, а истината се живее и опитва.

★

Свободата без обич е началото на злото.

★

Къщата е голяма, а прозорецът – малък, но през него влиза светлината на къщата. Та, и духовните хора са малко, но без тях в голямата държава би било тъмнина.

★

Във физическия свят гледаме с очите си, а в «другия» свят – със съзнанието си.

★

Колко много нещастия в света стават само за едно парче омирисано месо!...

★

От Бога ще молиш, от себе си ще искаш, а на хората ще помагаш!

★

Днес човек трябва да работи с индивидуалното, колективното и универсалното съзнание, ако иска да реши правилно задачите си.

★

Най-смешно ми се вижда, когато хора уж просветени искат да правят добро, да дават свобода... чрез закони.

Злото става всеки ден без всякакви закони и даже *въпреки всякакви закони*, които запрещава кражби, убийства и пр., а умниците чакат... чакат закони, за да направят нещо добро или получат свободата си...

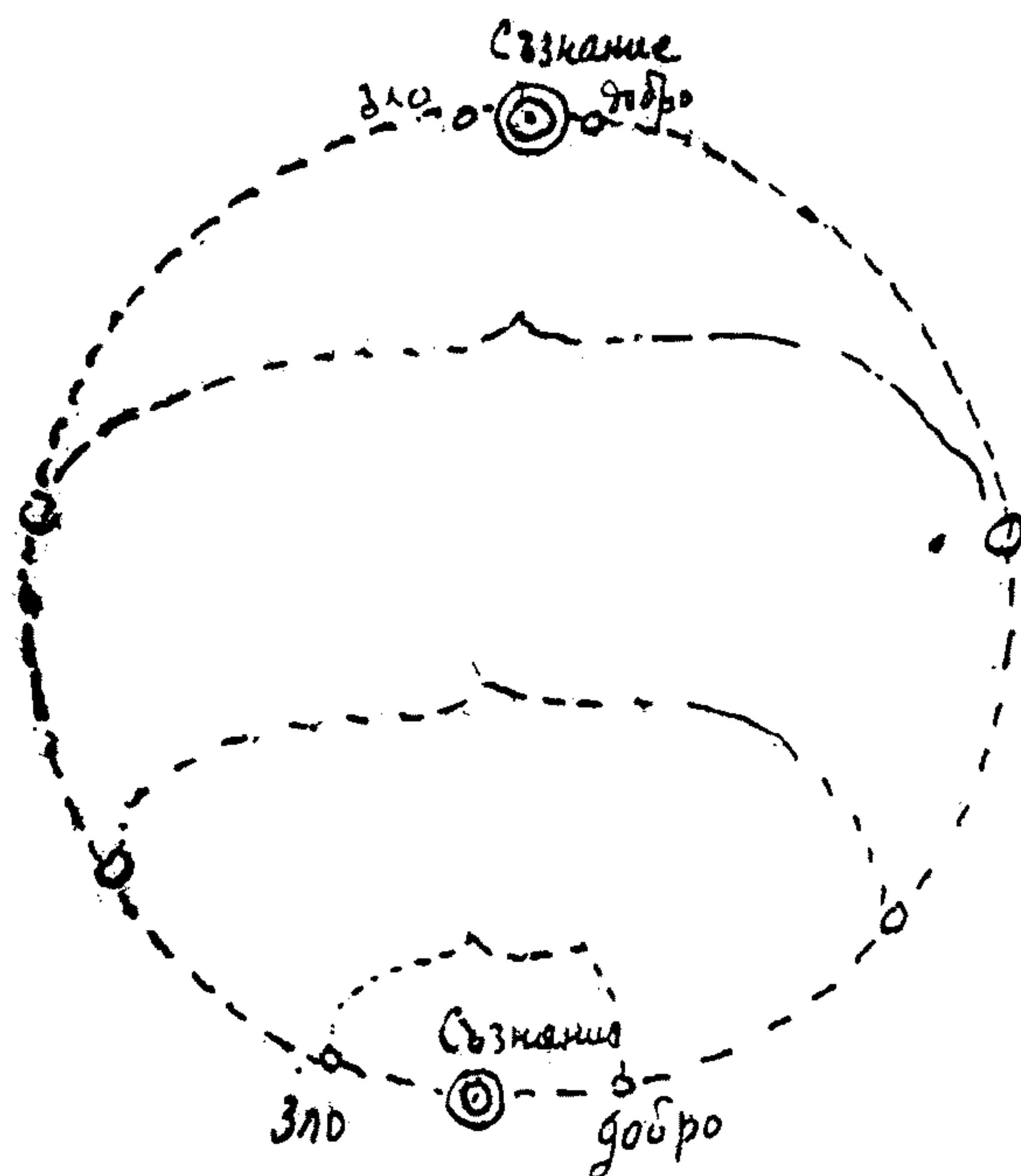
Това са «културни» абсурди, но няма кой да им се смее. Всички «умни» съвременници воюват за тия прави закони и чакат от тях свобода.

А свободата е в съзнанието на човека, в съзнателната му връзка с Бога.

★

«Злото и доброто» са начини на схващане, полюси на диференциация, които служат да разширят «амплитудата», «обема» на човешкото съзнание и по този начин да го доведат до **Единството**, което е и същината.

Символично бихме могли да изобразим това така:

Значи, в крайното си развитие се приближават и сливат в абсолютността. Тази крива линия на съзнанието я вземам, защото ние, хората, не можем да се движим по безконечни линии – за нас и безконечното се изразява в конечно (кръг, сфера, хоризонт).

★

Германецът иска да му заповядат; французинът – да го увлекат; англичанинът – да го убедят, и тогава действа.

А българинът? Той иска да го убедят като англичанина, да го увлекат като французина и чак тогава да му заповядат – иначе си остава на особено мнение.

★

На висшата мисъл трябва да слугуваш, а на низшата – да господаруваш; тогава ще дойде благоволенieto на Съдбата.

А сега е обратното и затова хората страдат – те все искат това или онова от Бога – Той ги слуша, а те самите не слушат и не служат.

★

Когато преодолееш външните препятствия, ще дойдат вътрешните. Когато туриш приятеля си на служба, ще видиш, че често неприятели, с които си се борил, за да го настаниш там, са се преместили в самия него и той почва да прави същите работи и създава противоречия, както и те. А това сочи на разумния, че обективните причини не са индивидуални.

★

У българите мнозина говорят добре, даже отлично, но малцина са, които работят както трябва. Ето защо основата, новата основа трябва да е: Работата да говори!

★

Всяко време, което си пропуснал да мислиш и работиш за Бога и Неговата воля, изпълнена с Любов, е пропиляно време!

★

Когато страда човешкото, Божественото в тебе расте.

★

Божественото е глава на всичко, както единицата – начало на числата. Ако ги разместиш и туриш друго за начало на нещата, всичко останало ще се размести и няма кой да го оправя.

Мнозина отричат Бога, защото не са Го видели. А и никой досега не е видял никаква **сила**, а всички говорят и «употребяват» и даже продават сили (например електрическа). А и Бог е сила и следователно не може да се види, а проявата Му е във всички други «сили», с които ние си служим в живота и на първо място – самият живот!

От невидимото зависи видимото!

Дже в най-материалистичен свят, от «доверието», което никой не е видял, зависи всичката материална обстановка, която дават и която всички виждат: благодарение на доверието е и кредитът, който имаме.

★

Хитлер и Мусолини са рожби на онеправданите народи – те са реакцията на Съдбата срещу неправдата на победителите. Но когато, освен правдата, започнат да ги стимулират и желанията за власт над другите и големството – това е болестта, която е погубила всички диктатори.

★

Диктаторът е като един, който ходи по обтегнато въже – всяко падане от него е катастрофа! Равновесието – това е **справедливостта**, която го крепи. Излезе ли от него, той е загинал.

★

Не засилвай чуждото зло с твоето, сиреч не мисли зло за другия, защото тогава неговото зло и твоето тегнат заедно на везните на действителността.

★

Паданието на човека е станало, когато в неговото съзнание са се появили два центъра вместо единия – Бог. Тогава кръгът е станал елипса и заедно с това се е нарушило равновесието и започнало движението. Но тогава тази елипса е пресякла други кръгове и влязла в досег с други, по-низши, животи (бацилите, например), следствие от което са били болестите.

★

Мнозина четат книги и чакат откровения от тях. Дори някои книги наричат свещени. Но в книгите има само пътеки към извора – а самият извор и водата му са въвн от тях. И тоя, който не ги намери в своето Божествено Себе, никъде няма да ги намери – а най малко в книгите, пък били те и «свещени»...

★

Когато един човек едно мисли и друго прави, той след време непременно ще дойде в конфликт в себе си, с подсъзнанието, което е запазило в своите архиви мисълта и ще я върне като едно противоречие.

★

Светът е **един**, схващанията – много. Схващанията показват какъв е човекът, а не какъв е светът!

★

Малкото не може да обхване и разбере голямото, освен частично и изопачено – то вижда себе си и обяснява себе си, а мисли, че разбира другия. Това е негов стремеж и осакатяване понякога.

★

Страданието е това, чрез което Голямото слиза и разбира малкото – то се ограничава и страда, а като обича – разбира и помага. Малкото, в стремежите си да постигне голямото, може също да страда, но ако има любов – страданието си отива.

★

Който иска сам да се прослави, прилича на вода, която би искала да тече нагоре: остава сама и се намира против природните закони – Бога.

★

Всяко разумно **Слово** е мост и стълба, по която душите се приближават при Бога.

★

Търся Те. Зная – зовът ми стига до Теб, но отговора Ти не чувам. Ти ме чуваш, защото всичко знаеш, но защо аз не мога?

Без светлина непрогледна е нощта ми. А аз бях свикнал на слънце! Видам, а знам – напразно, защото и нощта, която Ти си ми дал, е също тъй потребна, както и слънчевите дни. Че нали в нощта ще никнат пъпките, които ще разцъфнат после?...

Жалба исках да ти кажа, Боже, а от устата ми молитва излиза! И от душата ми – благодарност. Защото в светлината си Ти – и в тъмнината – Твоята надежда за онова, което иде.

Благословено да бъде името Ти, защото с Тебе и в смъртта има живот, а без Тебе и в живота няма смисъл.

★

И рече ми:

– Стани и възхвали Бога, защото днес човек възхвали човека.

И станах и казах:

– Боже мой, Ти, Който си ме извлякъл от тъмнотите на Битието, за да ме пратиш в тоя свят – благодаря **Ти!**

Боже мой, Ти, Който си ми показал Пътя и си ми дал светлина да вървя по него – благодаря **Ти!**

Боже мой, Ти, Който си ми дал живота и си турил тоя неугасим стремеж към Твоята Истина – благодаря **Ти!**

Боже мой, Ти, Който си ме сподобил с Твоя образ – да любим тъй, както Ти любиш – благодаря **Ти!**

Благодаря Ти, че **Ти** и на небето, и на земята еднакво промишляваш за всички!

Амин!

★ ★ ★

Любомир Лулчев

III.

Творчество: Приказки и разкази

I. На планината : Царят иска да знае (1935 г.)	176
II. През вековете (1936 г.)	201
III. Край огнището: За царския син и мъдреца (1934 г.)	207
IV. Три приказки за стари и млади (1942 г.)	213
1. Приказка за брадичката	213
2. Стара приказка	218
3. Приказка за Учителя и ученика	221

Любомир Лулчев

III. Творчество:

Приказки и разкази

I.

На планината

(Любомир Лулчев. *На планината: Приказка.*
София: Ст. Атанасов,
ул. «Неофит Рилски» 36, 1935)

Религията и науката, т.е. Любовта и Мъдростта, трябва да се примирят във вас, да работите и с двете едновременно, за да се освободите от вътрешното робство, в което сега се намирате. Тази е великата задача на човека.

Учителят

ЦАРЯТ ИСКА ДА ЗНАЕ

(стр. 64–114)

Царят, Малката и ученикът след известно време седяха всред гората под едно голямо клонесто дърво, където бяха разстлани хубави килими.

Част от прислугата беше се отдръпнала далеч настрани, а постове войници мълком бяха се разместили наоколо и охраняваха отдалеч от любопитни, зверове или изобщо от някои случайности.

– Не зная дали ще Ви е удобно сега тъкмо след тая случка да говорите, но мен много ми се искаше да чуя нещо повечко. Снощи още – започна царят след малко мълчание – на няколко пъти схванах доста оригинални мисли, които Вий изказахте. А промяната на Малката е тъй явна, колкото и неочаквана. – И той я погледна с нескривана радост. – Никой повече от мен не е й се радвал, не е търпял нейните капризи, очакващ, че един ден тя все ще разбере всичко малко по-дълбоко и няма да гледа тъй повърхностно на живота, озлобена от всичко... На нея аз винаги съм гледал не само като на обикновено момиче. Тя имаше дарби и заради тия дарби много й се прощаваше... Понякога тя висеше над пропаст, без сама да знае – и пак съдбата я запазваше...

И когато я виждам тъй внимателна, тъй покорна, нещо нечувано и невиджано досега, мен се не иска да вярвам още, че е истинска промяна. Или, ако

повярвам, да Ви поздравя с големия успех, който сте имали да повлияете така решително и коренно върху ѝ...

Но може би сега, когато Вашата устна е така лошо подута от безобразията на пълководеца – мисля, ще Ви бъде малко затруднено да говорите... Може да оставим и за по-после, макар че аз бих искал, чувствавам нужда да споделя нещичко от многото мисли, които са се родили в мен, много въпроси, които са се повдигнали в душата ми благодарение присъствието на тия учени мъже, които вечно са нещо несъгласни помежду си... А и мен самия много нещо ме интересува и душата ми е страдала... Малке, ти няма вече да ме ненавиждаш, нали?

– О, не, не... – каза тя бързо, – не...

– Вашият живот – каза Ученикът, като се усмихна, за да подчертае безгрижието от подутата си устна, – е много интересен. Съдбата не току тъй Ви е поставила да царувате всред толкова несгоди и врагове. Но изкуството на капитана на един кораб се познава в трудните моменти, когато минава над подводни камъни. Не се безпокойте за моята устна – каза той, като видя как погледът на царя не се отделяше от нея, – след двадесет минути тя ще бъде почти здрава съвсем. Мойто тяло е послушно... Но сега нека продължим. Вие се чудите на Малката. А всичко наистина е чудно. Тя е била един барометър винаги, само че Вие не сте разбирали да го четете... Когато снощи я чух да пее «Песента на сълзите» – на горчивата човешка мъка, аз потръпнах и разбрах, че са настъпили крайни моменти. По човешки Вие сте взели това дете от улицата, възпитали сте го и отхранили, за да направите едно добро дело, да проявите доброто, което всяка душа желае да стори някому в света. – И колкото по безпомощно е съществото, толкова по голямо е желанието...

Но тук има и нещо друго. Това е дете на народа. И по невидими, но знайни пътища за знаещите – тия връзки съществуват, нищо не може да ги прекъсне... И това състояние на масата, на народа се предаваше и ней... Тя беше само малък извор, който под земята нейде бе свързан с масата – и всяко колебание в голямата народна душа намираше отзвук в нея и в нейните песни и отношения... Вие не можехте да разберете защо тя е тъй настръхнала към Вас, защо Ви не разбират във Вашите отношения и благодеяния. А то е, защото тя се чувствуваше чужда Вам, а частица от един народ със страсти, завист, желания, немотия и мъка, на които тя ставаше проводник. Тя беше готова да захапне и хапеше ръката, която ѝ подаваше хляба, защото в нея имаше чувствата на хиляди, хиляди същества... Това не знаехте нито Вие, нито тя – но имаше нещо по-велико, което съединяваше един цар с една частица от народа. Това беше една мистическа връзка. И затова, въпреки всички интриги и опити на мнозина да я разкъсат, оживя и отрая... Зад всеки човек стоят хиляди поколения. Помислете само – Вие имате баща и майка, и те – баща и майка; и другите, и други и хиляди, и милиони години назад се простира една нишка-живот, която е минавала от човек на човек като непрекъснатата лента – помислете само, като непрекъснат поток, защото веднъж, една секунда само ако бе се спрял, нямаше как да се продължи... И ето, Вие сте на върха на тая пирамида, Вие сте краят на тая безконечна лента от милиони и милиарди години... Я се опитайте да помислите това! Ние говорим като върховете на пирамиди и милиарди живи същества са минали и стоят зад нас, минали като непрекъснатата верига, за да можем да седнем сега един срещу друг и да се гледаме и говорим.

Царят неволно потръпна.

– Наистина – каза бързо той и после млъкна изведнъж. – Наистина – продължи след кратко мълчание... – колко много хиляди и хиляди мъже и жени, бащи и майки са се изредили, са съществували преди нас един след друг, па-

зили са живота като някое кандило и са го предавали от старчески ръце в помлади. Свещения огън на живота...

– Да, свещения огън на живота – повтори като ехо Ученикът. – И мислите ли, че това е ставало само ей току-така, за нищо, че не е имало нещо, което е промислявало върху тоя безкраен процес? Или е имало някоя воля, която го е ръководила?

Ний отглеждаме стадо от коне, говеда и кози – и всички те знаят своите господари. Но човекът не помни, забравил е своя. А мнозина не искат и да го знаят... Защото той им е казал много, което те не са изпълнили и като немирни деца ще трябва да отговарят. И отговарят, защото, ако изпълнението на един Божествен закон носи радост и веселие – неизпълнението му донася тъмнина, омраза, скръб, болести, смърт. Хората сами извикаха всичко това и го вляха като мътна струя в своя живот.

– Но то все някъде е съществувало, хората не са го създали – намеси се царят.

– Несъмнено, но това, което е добро за един по-низш живот, за по-висш стадий е вече зло, мъка, нетърпимо. Има селяни, които с радост ще влезнат и поживеят в каква да е колиба, но Вас, научения на дворци и палати, ще измъчи тоя живот. За мнозина тревата е много хубав килим, но ние седим върху други...

– Но какъв смисъл има да се отказваме от удобствата в живота?

– Няма никакъв смисъл изобщо човек да се отказва от каквото и да е, щом пита защо го прави и не е разбрал това... Но ако живее съзнателно живота си и ако има за образец не живота на обикновените хора, той ще се запита: «Как ще живея, как трябва да живея разумно, тъй както природата ми е турила за задача, като ме е създала?» Защото, ако часовникарят прави часовник и поставя всяко колелце на своето място, да се върти в строго определена бързина и начин, мислите ли, че човек, това сложно и разумно същество, е създадено в милиони и милиони екземпляри, без да има какво да е отношение към самата природа? Това ще бъде най-странната мисъл.

Никога природата не би разпиляла толкова материал за нещо, което не ѝ е потребно, което не извършва или трябва да извършва някаква функция в нейния организъм. И това, което правят клетките в отделния организъм на човека, това е самият човек – клетка по отношение на големия общ човек, направен от всички клетки. И както клетките на петата не знаят волята на господаря си, но носят неговата тежест, а клетките на очите се радват на всичкият блясък на светлината, така и човеците са на разни места в тоя поток на живота и носят различно тежестта или радостта от него.

– Но това е само едно сравнение, една мисъл, оприличаване, но не е никакво доказателство. *Comparaison n'est pas raison*.*

– О, защо не? Че и самото това изречение е един *comparaison*. Искате доказателство, но то не може да Ви бъде дадено... засега поне. Но Вие сами може да придобиете нещичко от Вашия собствен живот. Спрете се и се замислете дълбоко за тая голяма безконечна верига от същества, които са минали преди Вас, които са живели със свои неволи, мечти и постижения, като е предавано един другиму по нещичко... Но не мислете само, а така – някак, плувнете в тая мисъл. Нека тя Ви обхване от всички страни – потопете се в нея. И тогава вечният непрекъснат живот, който е минал, ще стане като река, в която Вие ще плувате. И при всяка крачка назад тя ще сменя своите брегове, своите изгледи, своите форми... И всичко това, този живот, е и Ваш, защото той е

* *Comparaison n'est pas raison*. (фр.) – Сравнението не е довод. (бел. М.И.)

запазил частица от себе си и във Вас, като инстинкт, подсъзнание... Защото, ако нямате тия частици вътре в себе си, Вий никога не бихте се и свързал с тях вън... Човек се разбира и се свързва отвън само с това, което има и в себе си. И ония, които искат да изменят направлението на човешката цивилизация, достатъчно е, ако внесат нова храна, нови чувства или нова мисъл. Бавно, но те дават плод – променя се животът на човека. Така стават отклоненията в добро и зло.

По-висшият живот винаги носи доброто в себе си, по-долната стадия е мъчение за по-възвишения. Онова, което за коня е чистота, за човека е нечисто или неудобно. Кучето спи на двора, със своя кожух завито, но човек би простинал... И праща природата свои ръководители, които да сочат истинския път на развитието. Закони, които да дават правилно насочване на всички енергии по естествени пътища, защото човек иска това, което му е приятно да се продължи, а неприятното по-скоро да свърши, макар че това приятно в някои случаи му носи само разрушения на собствения организъм и с това го извращава. Тогава идват в света великите хора. Учителите на света, които показват кое е Път, Истина и Живот – истинският вечен живот.

Това на хората се вижда тъй далечно и невероятно – макар че съвсем не е така трудно, че те смятат тия хора за Божествени – за божества. И така е, защото това, Божественото, е дало начало на всички същества и когато то се развие и обхване всецяло човешкото същество, тогава се проявява Божественото Начало. А то е във всички еднакво, независимо какви са и как се проявяват на земята.

Царят направи неволно недоволна гримаса. Ученикът я забеляза и веднага реагира.

– Зная, че за Вас е доста трудно това не да разберете, но да го приемете в душата си. Много условия на миналия живот и сегашни схващания Ви пречат за това.

Царят кимна с глава.

– То е, защото Вие гледате, така да се каже, света отвън. А то е донякъде като да гледате на човешкото тяло отвън: виждате ръка, но за нас е ръка; рамо, глава, шия, крака, но това са названия, които ние сме турили. Откъде почва или свършва ръката и започва рамото, това ние условно знаем. Но за организма няма тия прегради – той, когато видимо иска да движи ръката за нещо, ако има нужда, движи още много скрити и видими мускули и поставя цялото тяло в удобно положение, да свърши ръката исканата работа. То диференцира своите органи дотолкова, доколкото самата служба изисква и функцията налага. Но те самите не отиват в ущърб един на друг, защото тогава това би било неразумно и резултатът му ще е плачевен – болести, самоизяждане и смърт.

Но ако погледнете задачата, която има да се реализира отвътре, като една цел, която искаме да се постигне, тогава всички мускули съответно взимат участие в реализирането на задачата – всеки според силите и нуждата, като нещо цяло. Ето, така става и човекът, когато погледне на човечеството «отвътре». А за да стане това гледане «отвътре» – самият той трябва да бъде някъде вътре.

И ето, идат грамадни, велики, свръхчовешки съзнания, които обгръщат всичко човешко в себе си, чрез идеалите, които носят. И тогава хората, влезли вътре в това съзнание, чрез възприетите насоки, се чувствуват вече по-другояче от обикновените. Както една клетка, която е влязла в състава на тялото, няма нужда вече сама да се движи, храни или търси условия за живот.

– Но ако е така, тогава защо е злото? Защо са боевете между хората? Ето нà, Вас самия Ви биха, и то жестоко, грубо... Чувал съм много проповеди за

свобода, за ненасилие – но мислите ли, че ако Ви срещне един лъв, ще Ви пощади само защото не мислите като другите хора? О, да знаете колко пъти съм мислил и понякога подтиквам разговора към тия въпроси, но освен баналности, рядко съм чувал свята дума от моите учени приятели и философи, които вечно спорят, доказват или отричат... все в името на една и съща наука... По един и същи факт вадят две противоположни «истини» и двата лагера ги защитават най-отчаяно...

– Да, и това сочи само, че зад тези «истини» стои нещо по-възвишено, което ги *обгръща* – една обща истина, която примирява противоречията. Но за това е необходимо повдигане, дълбоко разбиране и искрено отнасяне с нещата. А за да стигне това, човек трябва да стане свободен, понеже само свободният от странични мисли може да схване правилно истината. Защото светът може да бъде красив и хармоничен, но въпреки това кривото огледало или стъкло ще даде изопачени образи. И затова Христос, великият Учител на човечеството, е казал: «Който иска да ме следва, да остави дом, баща, майка и сестри и братя, и самия си досегашен живот, да си вземе кръста и да тръгне след мене!»

– Но това не е ли в противоречие с Божествения закон да почиташ баща си и майка си? – попита царят. – Не ли тъкмо такива противоречия са пратили Христа на кръста?

– Исус отиде на кръста по други причини. Тук няма никакви противоречия – каза Ученикът.

– Как няма? Това е тъй очевидно – прекъсна царят, – та не е ли ясно казано: «Почитай майка си и баща си?»

– Да, това е така, то това е заповед за всички: «Почитай майка си и баща си, ако искаш да живееш дълго и да ти е добре.» Но освен хората, които живеят, има и хора, които се учат. Това са учениците на великия Учител. И Той тях е избрал от света и тях учи. Ако обичат къщата повече – не ще идат в училище, така е и в обикновения живот. И ако те обикнат баща си и майка си повече от Бога и не са готови да ги изоставят за Него, те не могат и да намерят този център на сила. Защото, ако вземем даже чисто механически – само към по-силния център ще се привлече мисълта, дейността, самият човек, неговата душа и дух. Затова Христос иска от Своите ученици да оставят всички обикновени закони, стремежи, цели, мечти и желания, да оставят старите си разбирания и живот и да вземат кръста – сиреч страданието в света, да поемат съзнателно ролята да бъдат помощници на великия Учител и с това да опознаят вечния живот, който от нищо се не прекъсва и който тържествува над самата смърт...

Вие обърнете внимание на слънцето, което е вечен извор за земния живот, дванадесетте знака на зодиака, 12-те апостоли на Христа и Той самият, като слънце между тях.

Помислете за тия прости наглед рибари и случайни хора, които станаха тогава апостоли и прочетете после техните послания, думи, които ще Ви смаят с дълбочината си и ще Ви накарат много да мислите.

Ето, това направи едно съзнание, едно духовно слънце – То накара да разцъфнат хиляди цветя – душите на милиони хора да застанат «отвътре» на света и да разберат братството органически...

– Нещо странно ми звучи в думите Ви. Чувствувам, че има дълбока истина, но като че ли има и някаква завеса, която трябва да се вдигне леко и изведнъж да видя много и да разбере много, неочаквано много...

– И така е. За голямо съжаление – каза Ученикът бързо, – съвременните учени хора не могат да разберат, понеже изхождат от егоцентричното разби-

ране. Те изучават нещата от гледище на периферията, а трябва да идат по радиуса в центъра – при Бога, и оттам да се върнат по други радиус пак към периферията – към другите души, и тогава много ще разберат. А сега учените смятат дори тия хора, които могат чрез своите разширени съзнания да се сливат с околното, за ненормални. А тази е погрешката, че тъкмо те са нормалните. Тях вашите учени ги наричат понякога шизофреници. А то е, защото не са разбрали оная логическа форма, която е достъпна само за тези, които са се отrekli от всичко свое, включително и живота, и егоцентричното съзнание и самосъзнание.

Исус дава следната форма на мисъл:

«Аз пребъдвам в Отца си и Отец пребъдва в мене.

Ако вие пребъдете в мене, както аз – в Отца си.»

Помислете, това не е само фраза. Тя има свое съдържание. А въвн от това има и своя логическа форма, която като форма за разглеждане не само не е схваната, но не е разбрана нито от най-учените, защото те са строги индивидуалисти. А когато се разбере тази логическа форма на мисъл, тя ще донесе безкрайна свобода на мисълта, навлизане в колективното съзнание и придобиване на колективен, нов изглед на цялата природа. Това ще е нов комплекс от идеи, твърдения и възможности, които сега доморасли учени смятат за ненормално и болестно отклонение, а не могат да разберат, че е една огромна придобивка на човешката мисъл. И колко много минали години не им стигнаха да се повдигнат до тая височина, на която стоеше някога наглед простият и скромнен Назаретски дърводелец!...

– Но, право да Ви кажа, и мене самия не ми е така ясно това, което искате да кажете – прибави царят замислен. – Все ми се струва, че Вашата мисъл хвърка над нещата, а моята само обикаля наоколо, като пред заключено помещение – наднича през прозорците, но не може да се влезе вътре.

Ако намирате наистина, че това са тъй високи логически пътища, не мислете, че ще ме отегчите – дори ако има нужда да повторите някои неща и да ги подчертаете дебело, за да ми станат ясни. Защото от все сърце търся дълбока мисъл и ново схващане. Туй, което Ви питах за войната и ненасилието, аз пак ще се повърна, защото искам да чуя мнение от компетентно лице, а не само умувания на хора, които спекулират с мозъците си като жонгльори и могат да защитават едно след друго даже две противоположни гледища, само да има кой да ги слуша... Изяснете ми по възможност този въпрос. Ние ще отегчим Малката, но тя може да се разходи наблизко, ако подробностите не я интересуват.

– О, не, не – живо запротестира тя, – макар и да не разбирам всичко с ушите си, аз слушам и с душата си, отвътре. И тя всичко попива като вода – нали много съм жадувала за всичко... Не ме пъдете, нека да слушам!

– Та кой те пъди, Малке! – погали я той леко по главата. – Седи и слушай, и ако двама не разбираме достатъчно, няма, нали, да се срамуваме един от друг... А сега, като имате тъй послушни слушатели, започнете Вашата теза. Струва ми се, това, което казахте, е текст от Евангелието. Ако има нужда, ще може да донесат едно и започнете лекцията си. Имаме достатъчно време и желание да си поговорим.

– Няма нужда да се донася Евангелие – каза Ученикът, като бръкна в джоба на връхната си дреха, извади малка книжка и я запрелиства.

Царят, подпрял глава на ръка, го гледаше внимателно. Устната, която беше по-рано тъй подута, сега едва личеше – за тъй късо време тя беше се прибрала почти като здрава. Това го накара да си погледне своя захапан пръст, който, въпреки малката рана, се беше доста подул. И това го учуди много.

Спомни си думите на Ученика, че ще спадне, и виждаше, че това стана наистина – още нещо, за което би искал непременно да получи разяснение.

А ученикът отвори Евангелието и започна спокойно:

«А Исус извика и рече: Който вярва в мене, не в мене вярва, но в тогова, който ме е пратил.

И който гледа мене, гледа оногова, който ме е пратил.

Аз дойдох светлина на света, за да не остане в тъмнина никой, който вярва в мене.

И ако чуе някой думите ми и не ги пази, аз не го съдя, защото не дойдох да съдя света, но да спася света.

Който ме отхвърли и не приеме думите ми, има кой да го съди – Словото, което говорих, то ще го съди в последния ден.

Защото от себе си не говорих, но Отец, който ме прати. Той ми даде заповед какво да кажа и какво да говоря.

И зная, че това, което Той заповяда, е вечен живот. И тъй, това, което говоря, говоря го така, както ми го е казал Отец.

Истина, Истина ви казвам, който приеме оногова, когото аз пращам, мене приема и който приеме мене, приема Тогова, който ме е пратил.

В оня ден ще познаете, че аз съм в Отца си и вие – в мене и аз – във вас...

Исус в отговор му рече: «Ако ме люби някой, ще пази учението ми и Отец ми ще го възлюби и ние ще дойдем при него и ще направим обиталище у него».

– Чудна работа – каза царят, – я дайте да видя Вашето Евангелие, като че ли е съвсем друго. Точен ли е преводът му, защото туй, което ми четете, може би под влиянието на говореното вече... Или Вие избирате специални текстове? Но, струва ми се, много са... особени... бих рекъл. Като че ли някаква мисъл се оформява зад всички тях, мисъл, която аз не съм добивал никога, когато съм слушал Евангелието.

– А хубаво е да си го прочетете и Вие сами – каза тихо Ученикът.

– Ние имаме стара семейна Библия, може би повече от стотина години... нали то е все същият текст?

– На всички езици и всички времена би трябвало да бъде един и същ. За жалост преводачите му са понякога много невежи хора. Липсва им духовна просвета и като държат на буквата, изопачават Духа. Но все пак в главни черти мисълта е запазена. Да продължа ли четенето?

– Да, разбира се – каза бързо царят. – Мен само ми направиха силно впечатление текстовете. Може би Вий ги подбирате по особен начин?

– Моята цел не е религиозна – каза Ученикът. – Искам да подчертая само онова, което е бил Исус – един свръхчовек, който не е само говорил, а ни е оставил и методи, за да водим един много разумен живот, който би ни отървал от хиляди излишни страдания. Съвременните учени хора не обичат да говорят за Христа – но говорят за хора и герои, които са по-малко велики и неиздържани по характер. Защото Исус е характер, издържан във всички направления. Аз го вземам като човек. И ако е да черпим пример от някого, той е най-достойният – независимо от това дали ние ще приемем неговите схващания и идеи като наши. Заедно с това той е употребявал и ред методи на мисъл, неговото съзнание е работело по особени пътища, непривични за нас самите, обикновените, но откриващи нови посоки, форми и дълбочини на мисълта и следователно – на схващане на самата природа.

Но нека прочета още малко от Евангелието, а след туй с няколко думи ще се опитам да очертая по-дълбокия смисъл, който искам да разкрия пред Вас.

«Аз съм истинската лоза и Отец ми е земледелецът.

Всяка пръчка в мене, която не дава плод, той я отрязва и всяка, що дава плод, очистя я, за да дава повече плод.

Вие сте вече чисти чрез учението, което ви говоря.

Пребъдвайте в мене – и аз във вас. Както пръчката не може да даде плод от само себе си, ако не остане на лозата, така и вие – ако не пребъдвате в мене.

Аз съм лозата, вие сте пръчките. Който пребъдва в мен и аз – в него, той дава много плод, защото отделени от мен, не можете стори нищо...»

Ученикът притвори Евангелието. Малката седеше, прибрала крака под себе си, протегнала ръце, като да се молеше неволно за нещо.

Царят бе се облегнал на едно дърво и слушаше с голямо внимание. Един или два пъти му се стори странно, като че ли някаква завеса се вдигаше за мигновение. Две хиляди години, което беше натрупало времето, изчезнаха и той чуваше глас познат, божествен, който го караше да потръпва. Сякаш Христовият глас звучеше. Всред тая вековна гора и големите планински върхове, които надничаха недалеч, всред шума на потоците и песента на птиците като че думите Христови добиваха живот. А може би душата на този човек резонираше като прекрасна цигулка в ръцете на майстор...

– Основният въпрос днес във всички философски системи, па ако щете и във всички клонове на науките, то е проблемата за въздействието на външната реалност върху нашето аз. Че съществуваме ние, всеки един от нас, поне за себе си, не може да се съмнява. Че съществува още нещо, вън от нас, и в това здравомислещият човек няма повод да се съмнява или да отрече. Но когато дойде следващият въпрос – какво е това «нещо» вън от нас, какви са нашите разбирания за него или, по-право, доколко нашите понятия отговарят на самата действителност и доколко тая действителност или реалност е – явяват се спорове. Това е един въпрос, който е разрешаван от хиляди години във всички философски школи и мъдреци – и останал неразрешен. За обикновените хора това са излишни думи, но за учения човек, който иска не само да констатира нещата, но и да разбере – нему е необходимо малко по-дълбока мисъл, по-ясни концепции, по-определени понятия...

Но вие навярно сте запознати с тая основна проблема на съвременната теория на познанието.

Царят кимна с глава.

– Да, изучавал съм ги – но Вие продължете мисълта си.

Винаги досега във философията или науката се изхождаше от един основен принцип, който, макар и да не се подчертаваше, все пак си оставаше фундаменталното допускание, което даваше стойност на всичкия умствен процес, като научна мисъл. Това беше чувството на индивида, на личността.

Винаги мълком се допускаше, приемаше и основната мисъл, че човек е индивид, който мисли самостоятелно, живеещ и проявяващ един живот, свойствен на човешкия род.

Изхождайки от това, човек гледа на цялата вселена като че ли от един център, в който се намира самосъзнанието му. Всичко по-отдалечено от него, от това съзнание, ражда отношения – това, което е тук, в центъра, в диференцираното съзнание не е *там*. Това обособяване на личността има за резултат понятия за време и пространство: след «това» иде «онова», има «след», има и «пред»...

– Значи Вие мислите, че времето и пространството не съществуват сами по себе си, а са наши субективни схващания?

– Този въпрос нека оставим за по-после, да се не отклоним от главния. Но с две думи мога Ви отговори: времето и пространството, това са перспекти-

ви на диференциралото се «аз» по отношение на останалото в природата извън него. Самото това отношение преиначава нещата: по-близките се виждат по-големи, по-далечните се сливат с неясните очертания на дрезгавината и сивотата на мрака. Това «физическо» виждане има и своя етическа страна – това е обичта към близкия физически около вас.

Формиралото се съзнание или индивид физически – независимо от коя степен на развитие – веднага почва да търси това, което е необходимо нему за съществуването му. По този начин се пораждат и отношения, в които единият живот поглъща по-слабия и по-низшия, за да придобие своя храна и продължи своето съществуване. Диференцираният център ражда функцията.

Всичката наука и философия изхожда от представата за индивидуалния живот преди всичко, че съществува едно «его», което добива впечатление и резултат от своя живот и го употребява, както то намери за добре.

Бракът и семейството в тая вековна еволюция са само една временна проява, защото, както знаете от науката, в миналото историческо и праисторическо имало най-различни форми на общества.

– Да, това е установено със значителна научна точност – каза царят.

Индивидът подбира своите дарби и условия за живот, за да постигне пълно развитие и проява на всички свои качества. Всяка придобивка и разширение на неговите граници и собственост носи радост, удоволствие; и обратно – при процеса на взимането, стеснението, лишаването, било от чисто материално във вид на блага, или духовно, във вид на ограничение етическата дейност – на знанието, свободата и пр., еднакво настъпва тъга, страдание, мъка.

– Е да, разбира се.

– Но това е индивидуално разбиране, бих го рекъл по-право, егоистично, егоцентрично, защото семейството е също такава проява на няколко индивида, струпани около едно «его» за придобиване известен резултат.

Говоря Ви всичко това набързо, защото, струва ми се, че подробностите на мисълта ми биха Ви отегчили напразно.

– Досега всичко е ясно, но не мога да разбера към какво се стремите!

– Ето, сега да минем на външната страна, после ще продължа мисълта си. Да вземем картината на света. Днес човечеството има известни постижения, но и много, много страдания, болести, нещастия и смъртност.

– Ама така е било всякога, самата история показва това!

Ученикът поклати глава.

– А кой ще ни увери, че тая история е описала действителността? Не виждаме ли днес как се пишат истории и колко далече сте от Истината? Не, въпросът стои по-другояче и можем после да се върнем пак на него. А сега нека констатираме обективно един факт, който се намира пред очите ни – болшинството от хората не са доволни от положението си.

– Но в това е и условието за прогреса – каза царят.

– Права мисъл – съгласи се Ученикът, – но ако в пресилване на тия условия се погубва човешки живот, това вече не е никакъв прогрес. Ако земята е разсъхнала тъй много, че житното зърно не може да черпи сокове и замира – тия препятствия не създават условия за живот, а убиват.

Ако съвременното общество, голяма част от него, трябва да дава не само своя труд, но и своето здраве, за да постигне условия за този живот, преживяването си, това сочи, че трите фактора, които водят живота – наука, религия и философия – в своите прояви не са на местото си. Или те вземат участие като творци, а резултатът от тяхното творчество е тая горчива действителност, или пък те са само неми зрители, безполезни сега, тъкмо тогава, когато животът иска решителни и знаещи водачи!

Тогава се явява вече големата проблема не на философията, не на науката, нито на религията, а много по-голямата, която обхваща всички тях – проблемата на *целокупния живот*, който съвременните хора, в своя стремеж на спецификация, пропускат. Те разрязват човека на крака, ръце, глава; науката – на химия, физика, психология... а самия живот, който дава смисъл на нещата, го пропускат между пръстите. А този живот е *живот на всичко във всичко*, непрекъснат процес на една сила, която, ако би се някога прекъснала, не би имало какво да я възобнови...

Това е вечният живот, вечният поток, малка част от който минава и през нас... Но как го схващаме ние? Като се изправим и погледнем навсякъде, хоризонтът ни е затворен – така ни се вижда; най-близкото ни е най-ясно. Като погледнем изцяло на живота си – същото. Родили сме се сякаш от тъмнина излезли – и пак в неизвестност отиваме – умираме...

И пак само уж ни е ясно, а какво беше вчера, по-завчера, преди години – ден след ден са се слепили като листове на някаква книга... Има ги някъде... Но днешния лист ние четем. Колко е богат той! И утре... всичките тия богатства помръкват постепенно, докато изчезнат съвсем.

Но е ли това реалност? Туй ли е животът? Това ли е действителността? Кой може да ни каже? Очевидно, които знаят. Но кои са те – учените, знающите, мъдрите?

Но винаги те изхождат от мисълта, че *те* са, които знаят. Това са диференцирани центрове на мисли, интелект, които дават една представа, картината за света и неговото въздействие – т.е. философия и наука във всичките ѝ разклонения от егоцентрично гледище.

Но не е ли естествено и по-разумно да се чуят и тия, които не мислят еднакво с нас, независимо от това, че тяхната мисъл може да ни се стори странна наглед?

И тъй, ако ние погледнем на учените хора, които изнасят истините, ще намерим два типа: едни изхождат от своето «аз», като начало на знанието – чрез себе си те схващат картината на света и се гордеят с това. И други, които застават на противоположния принцип – «Аз съм лозата, вие сте пръчките, ако не пребъдвате в мене и аз във вас, не можете да дадете плод.»

Следете сега мисълта ми. Първо, ние имаме един процес, абсолютно верен процес на природата – пръчките черпят енергия от своето стебло. Второ. Освен понятието на отделния индивид, присъщо на всички – и растения, и животни включително, *съществуването* – тук и в текстовете, които четох, става дума за нови разбирания, за нови понятия – *пребъждане* – «ако не пребъдвате вие в мене и аз във вас».

Кой е Исус? Един свръхчовек, най-малко. На кого говори? На деца почти спрямо него. Какво им разправя? Един принцип, който съществува в природата – че човек не е затворен индивид, че той не е откъснато съзнание, самостоятелна клетка, а една частица живот, който взема участие в един по-висш живот, както клетката, която участва в нашето тяло. *Тя има и живот за себе си и в себе си, но сборът от клетките имат и цялостния живот на индивида или личността.*

Ето тая мисъл, тая логическа форма е, която донася едно сливане или преливане на едно съзнание с друго, което и органически е възможно и става: пренасяне на поетите и писателите в душите на героите и в своите читатели. Това именно гледище е по-вероятно, то ще донесе разширение и промяна и в науката, и в етиката, на нравствените норми.

Исус по този начин е описал в приказки и притчи една дълбока истина на взаимоотношение на силовите центрове и полета, които занимават съвременните учени...

В един вечен символ Той е вложил истината, която ще става постепенно достъпна на съзнанията.

Помислете си само за това. Представете си ясно картината на едно съзнание, което се обособява. То има свое и «мое» – и съзнанието, което се прелива в другите – и се радва с всички, скърби с всички, носи общия живот. В такова съзнание на голямата истина животът вече има друг образ. Както хиляди клетки всеки ден загиват в тялото, но животът в цялото все остава, така и животът на хиляди хора, прикрепени към съзнанието на Христа, менят формата си, но не изчезват, а само се преливат в общия вечен живот. Ето, това е великата картина на живота, гледана от свръхчовеците, които са много по-близо до реалността от нас.

Христос не е употребявал научния жаргон, но това, което е разкрил, са основни, вековни истини, ясни за всеки разумен човек, който може да разбере понятието «пребъдва», който може да се откаже от многообразието и различието на човешкия живот: «баща», «майка», «къща», «сестри» и собствения досегашен живот и възприеме само единия верен път: кръста и стъпките след него. Тогава Той, Христос, козмичното съзнание, е в него и ученикът – в Учителя си, клетката – в тялото и животът на клетката е живот на тялото и обратно – личността и животът на личността, неговите условия на живот са на самата клетка...

Ония, които гледат света чрез перспективата на личността, виждат нещата изопачено.

Бащата и майката влагат нещо общо в децата – това тяхно, родителско общо е онзи елемент, който дава и ново етическо отношение: «брат» и «сестра», «деца» и «баща», «родители».

Но във всички хора има и по една частица от голямата вечна сила – прародител, който е родил всички родители. Чрез нея ние всички се разбираме, чрез нея всички един ден ще се почувствуваме братя. В нея пребивава Христос и тя пребивава в Него. И ако Той е в нас, каквото и да поискаме, ще стане, защото Той е господар на всичко...

Ако Вие се освободите от обикновеното разбиране на сегашните хора, Вие ще бъдете много по-близо до природата и нейните закони. И всяко Ваше желание, което *тогава* ще се яви и което ще е резултат от Вашия живот, свързан правилно с общия живот на природата, ще се изпълни веднага, както искането за храна на клетките в организма се задоволява с чудната система на кръвообращението.

– Това наистина заслужава да се помисли... И сигурно тогава тая централна сила би изпълнила всичко, само ако знаехме законите ѝ.

– Ами те са казани ясно, но трябва да се оперира внимателно с тях... Вие изучавате закони и закончета с хиляди, дори на обикновените човеци, а на най-великия, когото наричаме богочовек, нямаме светлина да проумеем законите. Най-прости наглед, те са най-дълбоки и верни през векове и векове, когато човешките се сменят едва не всяко десетилетие...

– Добре, но защо нашите учени отричат тогава религията и я смятат за суеверие?

– То е тяхно право, макар че и по-справедливо е предварително да проучат онова, което не познават или отричат.

Но тук въпросът не се отнася до религии, а до значението на една свръхчовешка личност, до законите, които той е изнесъл, до логическите форми,

които той е употребил за израз на една невидима реалност. И понеже Той е с хиляди години надрасъл средата и времето си, то, за да го разберем, трябва да съсредоточим ума си. И ако ние наистина се напрегнем с всичкото си желание на ума, сърцето и душата, т.е. запълним душевния си живот не с къщи, имоти и временни отношения, но проучваме вековното, то ние ще имаме вярна представа за света, за онова голямо велико съзнание и неговата светла задача по отношение малките прахолинки-клетки – Христос и нас, човеците...

Млъкна ученикът и се замисли дълбоко, като че ли нямаше никой наоколо. Царят също бе се замислил. А Малката, напротив, приличаше на цвете обилно оросено, което е разтворило своята чашка след многоочакван дъжд.

– Значи законът, сам по себе си, има своя еволюция – каза царят. – Индивидът трябва да се развие, да придобие богатства духовни и материални и после да ги пожертвува за тия, които обича: първо родителите си, после своето семейство, народ... Защото, както и Вие казвате, природата никъде не струпва излишна материя.

Ученикът поклати глава.

– Жертва... Жертвува тоя, който не е свързан с Първичната причина, който има нещо и жали, дава и няма откъде да получи. Жертвува стомната своята вода, но изворът вече не «жертвува» нищо, а блика и дава живот на жадните. Това е законът и за онзи човек, който пребъдва в общото течение на живота и има чувството, и главно – неговото реално съдържание на вечното му продължение.

– Разбирам, Вие изтъквате две главни идеи, както някога е имало две главни схващания: геоцентрична и хелиоцентрична, че в центъра на вселената е Земята. А по-модерните астрономи туриха Слънцето, а още по-модерните ни казаха, че вселената няма център, нито периферия... Но както и да е. Хората на старото изхождат от себе си като индивиди, Христос изнася нов принцип на пребъждане, преливане на съзнанията, психически и органически, така да кажем. Но кое ще ни убеди, че това не са само твърдения, подобни на много други хипотези?

– Думите на Христос, че светът ще премине, земята и небето, но нито една йота от тоя закон няма да се измени.

– Но все пак това е лично твърдение.

– Мислите ли, че Христос може да твърди неистини?

– Не, тук въпросът не е за субективно твърдение, а за обективни доказателства. Съществуват ли такива, това ми кажете!

– Разбира се. Много странно би било, ако се цитира закон, който няма всеобщност. Тогава твърдението би било неистинско. Христос разправя за тоя закон в растителното царство, послужва си със символ лозата! Но тоя закон е тъкмо основният закон на нашето тяло и действа в него независимо от нашето съзнание, но действа във всички случаи.

– Не разбирам – за кое става дума?

– Погледнете тялото на живите същества – там действуват все едни и същи закони, те дишат, живеят.

Човек обитава едновременно в няколко царства в природата. Той стои върху твърдата земя, солената вода на моретата е 75 процента от тежината му, потопен е във въздуха, който диша не заради самия въздух, а заради етера, който е в него.

– Заради етера?

– Разбира се, нима рибите, когато пропускат водата през хрилете си, правят това заради самата вода? Не, разбира се, това знаят всички учени и даже обикновени хора – те извличат въздуха, кислорода, погълнат под натиска на

атмосферата, на чието дъно живеем. Затова и няма риби във високите планински езера. Струва ми се, това Ви е добре известно.

– Да, рибите поглъщат въздуха, пропускайки водата през хрилете си.

– И човек пропуска въздуха през дробовете си и черпи от него етера.

Очите пропускаат през себе си трептения на нещо по-ефирно от въздуха, трептения на светлината, чрез които се въздействува върху самия мозък – това е проводник и храна негова. И най-после идваме до мислите, които имат съвсем страничен произход – независим нито от човека, нито от човешката цивилизация и ред. Те са условия за съществуване на човешкото съзнание и негов въздух.

– Много странно разглеждате Вие човека.

– Може, но това разбиране може да проверите лесно и ще видите, че е по-близо до действителността... Но въпросът не е там. Беше важно да установим, че законите, за които е думата, имат една всеобщност и задължителност. И те имат тая всеобщност и задължителност, понеже действуват независимо от нашето съзнание, като основни конструктивни закони на нашето тяло, като матрици, калъпи, по които се излива и тече животът, независимо от това дали човек разбира или не.

– По конкретно, ако можете, да покажете това.

– Разбира се. Вземете стомаха. Той смила храната, разпределя я като най-учен химик. Милиони клетки работят с познание и бързина, с каквито никой химик не разполага сега. И при това и при най-учения, и при най-простия селянин, в животното също – стомахът знае своята работа, сърцето – своята работа, дробовете – своята, очите – също.

– Но това е инстинкт, подсъзнание, природни закони.

– Да, природни закони, но кога и кой е основният? Човек ги открива, забележете това, но не създава, само открива съществуващото, значи. Ако имате закони, има и законодатели, има и натоварени със следенето за изпълнението на тия закони. И виждаме – всяко отклонение от тях носи неразположение, болест, страдание, смърт.

Но във всичките тях е написан друг, Общият голям закон, за който е тъкмо думата и който сочи онова съзнание, което именно пребъдва или промишлява за нас. Защото, ако коя да е машина не е мъртъв сбор от материя, а една реализирана идея на изобретателя и ако тя не се знае, машината не може да тръгне, и човек е такава реализирана идея на по-висше съзнание, която, като се разкъса органически или логически, човек става труп, мърша...

Но в човешкото сърце, в стомаха, в дробовете и в мозъка е написан все единият закон: стомахът работи за цялото тяло, обладава цялата храна, но за себе си взима само необходимото; сърцето движи кръвта в цялото тяло, но за себе си взима само необходимата част; дробовете дишат, но енергията им отива не само лично за тях самите! Човек обаче, *като цяло*, не се прониква от тоя естествен закон да взема само необходимото, а задържа повече, излишното... А там, където има излишно на едно място, ражда се недоимък на друго и заедно с това – условия за разлагане – и материално, и психично извратяване, и духовно отклонение. Резултат: страдания, болести, нещастия, смърт...

– Наистина, колко чудно е човешкото устройство! Това, което говорите, е вярно и идеята Ви е право обоснована.

– Въпросът е много по-важен – каза Ученикът. – От вековните отклонения на човека в неговото развитие, от предпочитане на по-малоценни неща, даващи удоволствие пред ценни, но лишени от тоя елемент на удоволствие, са се родили ония отношения, които са дали начало на всички страдания.

И сега вече не е въпросът за религиозни култове, а за използване на ония огромни сили в природата, онова велико съзнание на Христа, което сега действа *отвън* органически, като формираща и направляюща сила на нашия организъм, а съзнанието ни не пребъдва в него тъй, както самото ни тяло. Малцина имат тая съзнателна връзка – да изпълват със съзнание законите, както стомахът ги изпълнява инстинктивно. А тази сила, тази светлина е сега повече от всякога потребна, за да се даде нов тласък и ново направление на живота, за да може по-лесно да се изправят погрешките от лъжливото направление.

Христос е космическа сила, която трябва да бъде съзнателно използвана. Когато ние съчетаем едно просветено съзнание, разбиращо и формиращо законите на тялото в хармония с Него, тогава животът, философията, науката, всичко ще стане друго...

– Много странно има в думи Ви. Може би за Вас е ясно, но за нас, свикналите да мислим по-конкретно, е много отвлечено. Но, чувствава се, че говорите истината. И право е, ако използваме електричеството на природата, защото съзнателно да не използваме великата сила на Христа, още повече, ако тя и без туй се налага, като условие на нашето развитие, което ние проучваме като слепи с много отклонения? – каза царят.

– Да, това е добре казано – потвърди и ученикът, – с много отклонения и страдания. Ние сме като наследници на пребогат баща, а прекарваме в мизерия, не защото нямаме фактически, а защото не сме повярвали на тоя, който ни е известил тая истина. И вайкащи се за своето положение, ние все пак живеем с тия богатства, тъкмо когато ги отричаме или в съществуването на които се съмняваме.

– Така слушащ Ви, като се мъча да следя мисълта Ви, виждам как във Вас понятието за Христа е лишено от всякаква религиозност. За Вас Той е една велика козмична сила, която се влива във всичко и дава сила и живот на всичко. Но това не е ли пантеизъм?

– Пантеизъм! Ами всички милиони машини, които ни заобикалят, не се ли дължат все на вложената в тях мисъл на човека изобретател, но той в машините ли е? Ами всичките картини, всички милиарди книги, не съществуват ли и през векове тъкмо не защото са само един сбор от листове или нацапано с бои платно, а защото в тях има мисъл и идеи на хора, на които самите тела отдавна са се обърнали на прах, а нетленното, вечното тъкмо се подчертава – идеята, мисълта, вложена в тях! Но сътворил и творещ всичко това, човекът, влагал във всичко това своята мисъл – престанал ли е самият той да е човек или е изгубил себе си?

Та и Бог – видимата или знайната вселена е неговата осъществена реализирана мисъл – има по нещичко от Него във всичко, както има и от художника в картината, от поета в стихотворението; но самият Той е нещо все пак «пребъдващо», но неспиращо своето развитие, по-право развърщане, защото в него няма развитие, т.е. ставане на по-съвършен, а само развърщане на съществуващото, пребъждане във вечното и безкрайното.

– Та каква смисъл има всичко това?

– Би ли могла да каже нещо за смисъла на Вашия живот, култура и задачи тая малка мравка, която пълзи на ръкава Ви? Възможно, но то ще бъде нейно, мравчено разбиране. И ние, каквото и да говорим за Бога, само ще сочим неволно своето нищожество, както клетката по отношение на целия организъм, като същевременно трябва да признаем, това е и най-голямото възможно величие и възвишаване на човека: да мисли за Бога.

Не за онзи Бог, Който обикновените хора детински си представят, макар че Той и към най-малките е тъй внимателен, както и към най-големите, защото еднакви са те песъчинки пред краката Му...

– Като че ли Христос и Бог станаха след тоя разговор нещо много грамадно, изпъкващо и светло – каза царят.

– И все пак те са винаги повече от това, което можем да мислим за тях!...

С един жест царят разпусна свитата, която беше се събрала достатъчно, като мислеше, че ще има нещо интересно и за нея, кимна с глава на Малката, която досега безмълвно слушаше, и сам стана.

Всички си разотидоха по разни посоки. Остана само Ученикът. Царят му кимна мълчаливо с глава да го последва и те навлязоха в гората.

Царят пое пътеката през големите дървета, под които едва проникваше светлината.

Беше влажно и мрачно. Отначало той вървеше полека, а после ускори крачките си и започна да се възкачва на една близка до лагера височина. Той стъпваше пъргаво. Младостта и навикът да ходи по лов и скита из планините бяха направили от него добър и як човек. Ловът беше развил в него бърза съобразителност и вярно око, с което той обичаше да се хвали.

Дишащи силно, те се изкачиха на полянката пред самите канари, които образуваха връхчето. Няколко мига само, и царят тръгна отново. Скоро и двамата бяха на връхчето. Изгледът беше великолепен. Планинските вериги се размятваха тук по разни посоки. Навсякъде високи, тук-там облечени с тъмни иглолистни дървета. Някъде голи, стръмни, настръхнали със своя камънак. А някои върхове – и с бели шапки на вечния сняг.

– Красиво е – каза царят. – Много обичам тая планина! Изглеждат диви и страшни върховете от едната страна, а качиш се на тях и погледнеш – все една малка полянка ще има на самия връх, която те изненадва... А езерата, колко са красиви!

– Да, ние на едно от тях живеем засега.

– Нещо подобно разбрах и исках да ми доразясните – колония лятна ли сте там?

– Нещо подобно. По-скоро нашата окултна школа е между природата на височината на облаците. Далеч от обикновения живот, всред по-голяма чистота, където природата може да ни действа по-непосредствено със своите агенти – светлина, въздух и вода, и ония тайнствени силови токове електрически и магнетически, които пълнят природата, в силовите полета на която пребиваваме; полета, понякога са с голяма интензивност, която подпомага нервната система, за да може по-добре, по-лесно да понася и разбира всичките трептения на необикновените истини...

– Странно – каза царят, – за нищо не е говорено с по-голямо недоверие, отколкото за окултизма напоследък. И въпреки това стремежът към него е във всички! Не е ли това само данък на желанието да проникнат в тайнственото, което ни заобикаля? Или пък опит да минат за що-годе учени, в неznайни области на хора, които не могат да се качат по трудните пътища на обикновените науки, а избират други тайнствени, необясними, неподлежащи на проверка, достъпни само на известни изключителни личности, които искат сляпа вяра от своите последователи? Чел съм и мислил между другото така, защото, струва ми се, баща ми плащаше данък на тоя модернизъм, даже, ако се не лъжа, и на магията. Разбира се, не тая, бабешка, пълна със странности и неизвестности магия, а на тая, по която има писани хиляди томове и която, доколкото зная, е научна – наука от хилядолетия, някога изучавана от жреци и маги, а сега – от любители... Някои от тях са с големи имена наистина и в света, и в официалната наука.

– Самата официална наука винаги е била само клонче от голямото тяло на оная по-скрита тайнствена наука за живота, за целокупния живот – Окултизма. Религията и науката са двете деца, хитри понякога, когато изнасят малко по-малко от истината, за да парадират и се препитават, пък и продават и живеят с това... Защото малцина са тия, които истински се стремят безкористно към знанието, готови да му посветят живота си.

– Нима? Аз винаги съм искал да проникна в тайните на природата. Може би този живот, който тече в мене от много поколения, да ме тласка към това, защото, каквото и да кажем, във въздигането на една династия, както и във въздигането на един човек, знанието винаги играе решителна роля, като му отваря път пред неговите съперници. Знанието е съдбата... Но твърде много шарлатани спекулират с окултизма и затова недоверието се явява естествено и оправдано.

– И вина има фалшиви, но тъкмо защото има истински... И това не пречи да ги пият хората... и едните, и другите – каза Ученикът.

– И двете опиват – каза замислено царят.

– И двете опиват – повтори като ехо Ученикът. – Но едното по своите последици е по-вредно от другото... А и виното е продукт на човешкото желание, а не природен дар...

– Та нима науката не е същото? Но нека оставим това. Виждам, че Вие сте запознати с много страни на живота и мен би ми се искало да разменя тук, всред гората и планината, няколко думи върху много въпроси, на които ежедневният шум на столицата, там долу, пречи да се чуе какъв да е отговор...

Виждам, от начина, по който мислите и тълкувате нещата, че Вие изхождате от един мироглед, който оставя личността на човека съвсем назад, като един случаен фактор в общото течение. По този начин Вие обезличавате човека и личността за общия живот.

– Не, напротив! Всички носители на живота, включително и малките бублечици и тревици, стават свещени носители, еднакво важни за природата, заедно с нас. Окултизмът е наука на посветени – наука, основана не от учени, а от Учители на човечеството, които познават много дълбоко природните закони, защото те са, които ги ръководят...

– Но тази наука не е ли опасна за държавата? Ако хората възприемат тия възгледи, те утре няма да искат вече да се бият.

– Та и защо трябва да се бият хората? Виждате, в семейния и обществен живот болят е изхвърлен. Защо е оставен в международните отношения? Много ясно – защото липсва още съзнание в народите и достатъчно безкористие във водачите им, за да се каже истината – да се повярва в тая истина, за която боготвореният от нас Исус умря преди 2000 години още: че хората са братя!

– Но тогава що би станало с държавите?

– Което е станало и с хората – ще проумеят, че нещата и без лични сбивания могат да се разрешат. А когато възприемат действително учението на Христа, че по-блажен е, който дава, тогава при изобилието на всичко в света ще дойде и изобилието за всички хора. Защото природата е дала всичко необходимо в изобилие, а човек изкуствено туря прегради на това изобилие – той търгува с това, което не е негово.

– Ами тогава то би било чудно хубаво, ако наистина хората можеха да заживеят като в едно общо семейство.

– Да, общо любящо семейство, което няма нужда от съдии, за да пази правата си от стражари, за да изпълни задълженията си и от много накичено духовенство, за да намери пътя към Бога – своя духовен Баща.

– Но тогава войниците, стражарите, адвокатите, банките, затворите, църквите – всичко това ще стане излишно!

– За хората на доброто и Истината, на Бога, на истинския Христов Път и Живот, те и сега са излишни... Това са институти, които отначало са имали нещо добро и общополезно в живота си, но после е изопачено, защото е отпаднала истинската основа на великия живот – Любовта.

Войникът е бил по-силният, който доброволно, от любов, е пазел по-слабия от несгоди. А сега е машина за насилие, заробване и убийства.

Съдът е станал само един формален проводник и пазител на законите – Темида е със завързани очи и не вижда какво се туря в блюдата ѝ, та често бърка; тежестта на истината се сменя с тежестта на златото или натиска на неправдата...

Затворите, от домове на състрадание и школа за оправяне, са станали разсадници на престъпления, университети на зло.

Болниците са се превърнали в място, където болните едва ги търпят... според парите, които имат да заплатят... Инак с тях си играят неопитни лекари, учат се над тях с равнодушие и безчовечност, които и сами по себе си са цяло престъпление. Сегашната държава, нейните институти са останали само по форма верни на своето първоначално назначение, а всъщност по съдържание те са взели вече почти обратно направление на първата цел и съдържание.

– Ами тогава ние, царете?...

– Царят е бил водач избран и просветен. Някога фараоните на Египет, династия, която е траяла хиляди години, са били членове от тайния съвет на Посветени. И често фараонът е бил най-малкият между тях.

На живота те са гледали като на велика школа, в която са били прилагани Божествените закони. Такъв водач е необходим. Когато той има Бога за ръководител в душата си, той има всичко. Но по-късно идеята за личното забогатяване, прибиране земята в ръцете на жреците, всичко това обезсмислило живота на самия народ, превърнат в роби, и Египет пропаднал.

Народ, който няма знания, земя и свобода, е роб, който мисли само, че има своя царщина... А ако няма и любов към своите близки, напразни са всичките надежди, възлагани върху него – ще се разсипе такова царство, като да е от пясък.

– Но що може един цар? Нима може да формира своите поданици?

– Което може и градинарят – да отгледа своята градина.

– Народите искат хилядолетия...

– Та нали и династии има дългогодишни...

– Но няма ли да бъде вреден окултизмът за държавата?

– Колкото може да бъде вредна и светлината. Понякога тя разкрива скритите в тъмнината факти и с това изненадва... вълците.

– Но духовенството е много против.

– Не всичкото, а само невежото, онова, което мисли, че ще бъде лишено от доходи в случай на изтръгване масите от ръцете им.

Но и без това те са престанали да са духовни водачи. Религията в тази фаза е само традиция, която скоро ще бъде напусната от новите поколения и тогава те наистина ще има да се страхуват за личния си поминък...

Корените на всички религии и науки са в окултизма. Оттам те черпят откровения. Употреблението обаче на Истината вече отличава едните от другите.

Посветените полагат и собствения си живот, за да реализират една Истина, а обикновените говорят за истините... и се прехранват чрез това... продаване. Има грамадна разлика от работата на едните и другите. Посвете-

ните оставят в народите от своята мълчалива и потайна работа дълбоки следи, които траят с векове и хилядолетия. А другите живеят и чезнат като всички хора – еднакво губещи път и здраве заедно с тях.

– А посветените знаят ли повече от тях?

– Ами разбира се. Не стига само да се каже, че си моряк. Бурята, животът проверява всички знания и поставя всеки на мястото му.

– Но защо тогава тия знаещи хора са тъй малко известни?

– Защото мерките на известността в обществото са такива... Който има пари, е известен банкер, на писателите се въздава слава, на артистите – отличие, на държавниците – похвала и доверие, на учените – кариера и всепризнание на тяхната ученост... Но кой им дава това? – Тълпата. А тя сама няма нито слава, нито знание, нито богатство... Как е възможно тогава невежиат да даде нещо на учения? А който дава, е по-богат...

Истински учените, посветените, са като извори, които излъчват своето знание тихичко и постепенно, разрастващи се, стигат най-после до океана на мъдростта – Бог...

Те се радват на всички, които пият от тях, на жадните – влизат в тях и отвътре работят.

Щастие е за тия държави, в които има такива посветени хора.

Но както музикантите познават по-подробно музикантите, и художниците – художници, така и духовните хора познават и знаят тия посветени. Те са подпомагали тия хора, като са ги учили в своите школи, прилагали са в живота им знанията тихо и мълчаливо, както и самата природа работи.

– Добре – каза царят. – Допущам и вярвам. Но мислите ли Вие, че днес, забележете това, би могла да съществува една държава без насилие?

– Разбира се.

– Това не вярвам. Тя ще бъде погълната от своите съседи веднага и ще изчезне.

Ученикът се усмихна.

– Мислите ли, че ако една шепа захар се е стопила във водата, е изчезнала? Наглед да, но водата е сладка вече. А и в историческото развитие на народите повторение няма, както и във всеки процес на живота. Животът е непрекъснат, но и необратим процес. Вие не може да го заставите да мине по обратен път, да се повтори времето в обратен ред по своите резултати, а не по изглед – изгледът е въпрос на скорост. Ако имаш по-голяма скорост, може да преповториш наглед един процес и по обратен път... Нови народи ще се формират и всеки ще внесе своя дял, както някога и родовете са дали начало на сегашните народи, но те не са изчезнали, а са вътре в тях – в народите. Мисля, ме разбирате?

– Донякъде – каза царят. – С други думи, значи, ако съм по-бърз от светлината, ще мога да настигна пътуещите образи, лъчи на събитията, и ги видя в обратен порядък?

– Да – кимна Ученикът, – нещо подобно...

– Добре, но ако сега тук, както сме в гората, излезе един тигър или лъв и ни нападне, нима не бихте бранили живота си и бихте се оставили да бъдете изядени?

Ученикът се усмихна снизходително. Това раздразни царя.

– Но отговорете ми направо, без извъртания и заобикалки. Мисля, че въпросът ми е правилен и разумен, с изключение само на това, че обстановката не е тая, която точно би могла да го реализира. Тука нямаме лъвово, но в Африка има, нали?

– За друго се усмихвам – каза Ученикът, – че понякога човек може да мисли такива, бих рекъл, невъзможни неща... Това, което Вие казвате, е невъзможно да стане.

– Но хиляди хора в света всяка година са изядени от животни, диви зверове: в Индия, например, тая пълна със знаещи хора страна...

– Практически ние не можем в момента да сторим някой опит, но логически можем да се приближим към решението на въпроса... а после може би и практически... Но позволете да Ви запитам и аз също тъй откровено: вярвате ли Вие в съществуването на една върховна сила, която господства в света и на която всичко е подчинено?

– Разбира се, макар и неясно, по различни пътища, признаващ или не някои догми на църквите...

– Да, защото Вие, царете, сте истински интернационалисти, хора без определена нация и религия. Жените се за жени от всичките нации и живеете във всички религии. По този начин чертаете пътя, общия път и на Вашите поданици.

Царят го погледна внимателно и се замисли изведнъж.

– Наистина Вие сте прав, ние, царете, сме истински интернационалисти – и на практика, не само на думи,

– Да, Вие сте разрешили този въпрос с живота си.

– Да, наистина... Но нека се върнем при онзи лъв, който, да речем, е излязъл из гората и иска да изпита колко е сладко Вашето месо, макар че Вие сами, мисля, не ядете животинско месо.

– Да... Но сега нека пристъпим наистина при нашия лъв, както казвате. Ще бъда кратък, защото мисля, че Вие ме разбирате и от половина дума.

Царят кимна с глава утвърдително.

– Добре, имаме два факта: Разумно начало, най-висше в света, на което всичко се подчинява – моя милост и един появил се лъв. Какви са възможностите? Лъвът и аз ще изпълним волята на това Същество, иначе трябва да допуснем, че аз или лъвът сме по-силни от него, а това е абсурд, противоречие на основната мисъл. Щом ще изпълним волята Му, а Бог е Любов, тая любов ще се прояви. Как? Като проговори общото, Божественото, в мене и него – Любовта.

Погледнете как лъвицата играе със своите деца – и тя знае да обича. Погледнете питомния звяр – и той се привързва и обича, готов е даже да се себепожертвува... Потопени в любовта, под върховната воля на Бога, Който в проявата Си спрямо всичко живо е Любов – лъвът ще се превърне на куче, което ще ближе краката.

Вие сте чели навярно, че се е случвало това в миналото с някои свети хора – а може да се случи и сега.

– Но нима това няма да бъде чудо? А чудеса нямаме сега.

– Ни най-малко. Представете си един звяр. Вие го храните всеки ден. Той добива ред впечатления, които се напластяват в един образ. Тоя образ сте Вие. Звярът добива отношения с вас, «обиква» Ви и не Ви напада вече. Добре, многото минали впечатления, повтаряни многократно, имат един ефект в мозъка, в съзнанието на това животно. Там има значи един център, в който се събират и който може да се бутне и направо, както правят това и хипнотизаторите. Мисълта за братство в Бога и с лъва – всеобщият закон на любовта – действа и буди и тоя център... Тогава в лъва ще се събуди обичта му към Вас, както и към лъвчетата, и той ще Ви обича...

И обратният закон е верен. Ако мислите, че само Вие съществувате и че лъвът е противоположен на Вас, живот, който може да Ви унищожи, тая мисъл може да действа като стимул и в неговото съзнание също, че Вашият живот

може да унищожи неговия. Това дава свобода и възможност да действа кръвнишкото начало в звяра и той да се прояви... Според закона, по истинския реален закон, който носите във Вас, ще постъпи и звярът. Вие ще го импулсирате... Спомнете факта, че малки деца много пъти са избягвали смъртни опасности благодарение на своето свободно държание с най-лоши животни и зверове.

– Да, има такива случаи.

– Разбирате ли, ясно ли Ви е как действа законът в случая? Ненасилието не е разбиране, а образ на дълбок принцип в света на доброто, на Любовта към всичко живо. Потопеният в общото море на живота не може да посегне на нищо живо, както едната ръка няма да рани другата. Там чувството на общност ще изпъкне на пръв план и ще даде своите външни отношения.

Мисълта на по-висшето същество е винаги среда и импулс за по-низшето. Злобата, разделността ражда омразата, стълкновението. Напротив, преливането, пребъдването в средата на Любовта носи разширение и радост. Лъвцата вижда продължение на своята личност в своите лъвчета и тя се радва на тях, но ръмжи на чуждите, защото те са друга, разделяща среда, факт, който е противоположен на нея, защото е еднакъв по стремеж... Но едно по-висше съзнание, волята на един човек, да речем, може да послужи като по-висша среда, която да обедини и импулсира тия две същества. Ако е обикновен човек, ще работи чрез дресировка и въздействие отвън навътре; ако е учен човек, посветен – чрез пробуждане на центровете и въздействиране направо, както действуват и хипнотизаторите.

– Но тогава по този закон може да се въздейства и върху самите хора – запита бързо царят.

– Ами то се и въздейства – каза решително Ученикът.

Царят го погледна бързо и смутено някак.

– Тогава? Къде е тогава свободната воля на хората, къде е тяхната самостоятелност и отговорност? О, то е страшно и да се мисли даже...

– И все пак това е факт! И ако има що-годе свобода, то се дължи сега на факта, че това знание се пази за по-добрите хора, за тия, които толкова обичат другите, колкото и себе си. И когато проникват в някого с мисълта си, носят му парфюма на собствената си душа... Затова крият законите от слабите и злите, защото те, със своята мисъл, биха импулсирали, дори без да искат и знаят даже, злото в света... А истинската картина на човешкия живот съвсем не е тая, която се гледа отвън... Волите се преплитат. Милиони нишки невидимо свързват главите. Пространството е изпълнено с мисли, които летят по всички посоки. Едни от тях са силни и царствени, други – дребнави и малки. И това волево поле е пълно с индивиди и личности също както и нашия видим свят. А има и други свят, свят на нашите желания, както има и свят на нашите постъпки – тоя, обикновен свят, в който обитаваме – видимия физическия свят.

– Колко странно е това! Искане ми се да питам за хиляди неща изведнъж. А ако всичките тия светове са, то значи те имат и своите жители?

– Разбира се. Нима когато Вие казвате, че една мисъл ви е дошла на ума, не казвате една истина, че тя отнякъде е дошла? И когато дойде, тя носи в себе си нещо, някаква идея за реализиране... Тя е като жив човек, който ти е дошъл на гости и комуто ти услужваш, като му дадеш знанието си, времето си, идеите си от по-рано, даже имота и живота си, за да реализираш това, което носи със себе си тая приятна мисъл. Те са господарите на човеците! Така са и желанията... Те са живи като нас самите. Те имат в себе си динамическа енергия. Те са посредниците между нас и средата, в която живеем.

– Значи те – мислите и желанията ни, не са случайни?

– О не, те са прояви на нашето съзнание, на нашите отношения с околната среда...

– Странно, Вие обърнахте всичките мои понятия с главата надолу. И къде останах аз, царят, във всичкото това светоразбиране? В него няма място за никакви царе, тогава.

– Напротив, всички ставаме царе, защото сме слуги на Господа, а и най-малкият слуга на Бога е цар... цар по съзнание, по любвеобилност, по самопожертвуване...

– Колко странно и чудно е всичко това!... Искате ми се да Ви питам много, много – защото като че ли мислите, цял рояк, се трупат в главата ми една през друга.

– Животът е тъй обширен... Питайте, и което мога, ще Ви кажа. Но знайте едно: че това, което Вие искате да изучите, иска време и най-важното – посвещение, сиреч строго сериозно отнасяне към тия знания, самоволно да се даде всичко най-мило и драго, да се придобият. И най-важното – да се приложат истините и законите, когато станат известни.

– О, как се радвам, че можахме да си поговорим така по-интимно. Но кажете ми тогава, щом така дълбоко разбирате живота – по-дълбоко, отколкото обикновените хора наоколо ни, – кажете ми, дайте ми наставления за онава, което е необходимо аз като цар да постигна в една държава.

Ученикът го погледна внимателно и с тих, но решителен глас му каза:

– Вие не сте никакъв цар за мене!

Царят се зачерви от досада, но се сдържа.

– Зная, зная това, че за Вас Христос е цар и Неговото царство – вашата държава – каза той, като се опита с това да преглътне горчивия хап, с който не бе свикнал. – Зная, но тъй или инак, по волята на тоя Бог, в Който и аз, и Вие вярваме, аз заемам вече едно обществено положение.

Бог със Своята Любов и Христос със Своята благост шепнат да ми посочите онзи път, който може да даде най-малко страдания и за нас, и за поданиците ни.

– О, това се разбира от само себе си.

– Но нали Вие няма да ми се сърдите, ако Ви кажа, че ще бъда много доволен, ако ми посочите нещичко, което да усили предварително вярата ми в правотата на Вашите думи? Знанието го имат и обикновените хора, макар че Вашето е пълно с мъдрост и има дълбочина, която може да замотае обикновената човешка глава, но за Вас, мисля, са достъпни непонятни нам работи и факти – не бихте ли ми показали някои от тях?

Ученикът се усмихна.

– Това тъкмо не е позволено, защото то значи да усилим примамката към тия знания. А и без туй я има във всички събудени – и за доброто, и злото... Но ако аз събудя нещо във Вас, то може да дойде като мисъл, като възпоменание, може да се извика като картина, най-после може да се каже като незнайно по какъв път известен и на мене факт от Вашия живот, в тайната на който Вие мислите, че никой друг не е посветен...

– О, наистина, наистина, колко много бих се радвал, ако Вие можехте – собствено, ако искахте да ми кажете нещичко! Тогава с твърди стъпки бих тръгнал в новия път – бих послушал не само с ушите си, а с цялата си душа и бих се стремил към доброто с всичкото си съзнание. Не само като към реализирането на едно етическо признато начало, а като едни върховни реални сили, с които ще дойдем в непосредствен контакт. Това ще даде и мен сили и знание да се справя с всекидневния живот, лично мой и тоя на поданиците ми – милиони души, които тъй или инак имат връзка с мен...

– Вие сте женен, нали? – каза бързо Ученикът.

– О, не – каза царят, като се засмя, но после погледна много сериозно и млъкна. Млъкна и ученикът.

Явно беше, че между двамата се започна нещо мълчаливо. Ученикът като че ли гледаше само далечината, но царят се замисляше все повече и повече. Той подпря глава и само от време на време поглеждаше към Ученика, който като че ли бе престанал да се интересува от каквото и да е...

И изведнъж той произнесе една фраза, която накара царя да трепне неволно.

– Тихо е морето през май и красив е изгледът му! – И той пак се загледа в далечината, където се вдигаха верига белоглави върхове...

Мълчанието стана дълбоко, напрегнато. Царят като че ли се намираше под някакво странно налягане, почти физическо. Пот покри челото му.

– Любовта род не знае, за нея няма нации, а сърцата се смеят на всякакви прегради – каза пак Ученикът, като че ли без всякаква връзка с досега говореното.

Но царят видимо трепна. Той изгледа Ученика почти със страх. Няколко пъти помери да каже нещо, но устните му трепереха и не се поддаваха на волята му. Най-после той с усилие проговори, но гласът му звучеше съвсем другояче, хриплив и като че ли на чужд, някой друг човек.

– Какво искате да кажете с тия думи? А също и с по-първите?

Ученикът го погледна дълбоко и тихо, и за пръв път на царя се стори, че оттам някъде, в дълбочината на тия очи има нещо, което не е човек, а нещо голямо, незнайно, грамадно, но тихо, любящо, напомнящо с нещо майчин скут, на който се заспива в детинство. И то беше тъй необикновено чувство, че самият той сякаш се разтапяше от него. Очите му изгубиха образа, който беше насреща му и вместо това загоряха като че ли лъчи на слънце, лъхнаха благоухания на пролет, а навсякъде сякаш се разкри блясъкът на синьо южно море...

И образът на младо момиче, красиво... Истина ли е това? Сънува ли? Царят прави някакви несмислени движения с ръце и поглед, все още втренчен в очите на Ученика... Пот с едри капки покрива челото му. Устата му се полуотварят, дишането става равномерно и силно като на спящ човек.

А Ученикът го гледаше тихо и спокойно.

– Войната вървеше успешно – започна Ученикът пак приказка сякаш никаква, която току-що е прекъснал, макар че никога не бе я говорил по-рано – успешно за едната страна, разбира се – за победителката.

Престолонаследникът, който водеше войските, се радваше – както винаги се радват победителите...

Неговият баща беше много строг, не обичаше да се шегува и затова престолонаследникът му се боеше...

И когато се радваше, радваше се и за победата, и затова, че нямаше да му се карат. Но победителят беше победен.

В един хубав ден, в току-що превзетия град той видя – случайно наглед, но другите му бяха устроили тая среща, – видя той млада красива мома, еврейка.

Небето беше светло, морето – красиво, победата – сладка, но от тях имаше нещо по-сладко – победата над сърцето на престолонаследника, което беше победено...

Той беше се влюбил... тъй, както разчитаха тия, които му бяха пратили момата. Но тя се държеше умно, много умно. И въпреки, че го беше много страх от баща му, той тайно от всички се венча... От красивата тераса на високата къща те двамата гледаха често далечината на морето и всеки мечтаеше за

своето... Но царят бдеше... и престолонаследникът много се страхуваше... И вечер той често туряше един от адютантите си, който приличаше на него, в своето легло, защото и съня му проверяваха и докладваха на царя, а той отиваше при своята скъпа...

– Но, за Бога, отгде знаете Вие всичко това? – извика ужасен царят. – Аз мисля, че годините са изличили всичко... а Вие ми поменувате толкова подробности... Как е възможно всичко това?...

– То може да се прочете в миналото, може да се прочете и във Вашето съзнание и спомени, най-после, може да бъде разправено от някой безплътен, както Вие го наричате – умрял, който по един или други случай знае тая история.

Колкото и малцина, все пак знаят още двама човека за тая история. И макар да не са доверили никому своите тайни, тия, които знаят да четат, могат ги прочете като в някой дневник записани...

– Колко странно е всичко това! Вие наистина ми дадохте едно доказателство из миналия ми живот, което никога няма да забравя... Но тогава Вие и бъдещето ми може би знаете, може би то се вижда в далечината, от върха на който сте застанали... Кажете ми нещо и за него...

– Бъдещето не във всички хора е очертано еднакво категорично... В някои то е като кристали определено, в други – като дим, пушек, от много и различни възможности... Много пътища се изправят пред колебливия и много странични фактори се намесват в живота му. И всеки от тях добавя по нещичко... Семето дава плод при добра почва, а загива при лоша... Вашето бъдеще е днес пред Вас. Вие сте на кръстопътя. Съдбата ме е пратила да Ви посоча пътя към най-доброто Ви бъдеще. Без това, много страдания лишни, Ваши и на народа, ще Ви спънат в пътя на живота Ви.

– О, кой би искал да страда... Но може ли да се избегнат всецяло?

– По-възвишените същества създават условия на живота със своята мисъл на по-низшите, ние – на животните и други по-висши същества – на нас. Но ако се свържем и с по-низши, ние ще изживеем и техните мисли, съмнения и мъки... Ето защо винаги трябва да правим връзки с по-възвишени, по-светли идеи. Зад тях винаги стоят същества по-висши, по-разумни.

– Но мислите ли, че моят баща знаеше нещо от тия тайни науки? Останал съм с впечатление за някои странни работи...

– Той имаше знания, черпени от известни школи, които, за жалост, не бяха толкова възвишени. И когато му се даде възможност да влезе в една по-висша школа, той не разбра.

Не напразно той отиваше по най-високите планини в света. Там той търсеше връзка с магнетичните и електричните течения на земята, които понякога използваше. Спомнете си, че той винаги в определен летен ден отиваше в един от замъците си, разположен всред големите мрачни планини, които от стотици години са свърталище на най-голямата, най-силната, но и най-нечистата лужа... И там той винаги в определен ден след пладне се качваше на една от кулите, и винаги започваше буря. И гръмотевиците се сипеха по околните дървета. А той, придружен само от един свой верен човек, гледаше и получаваше онова, за което беше отишел.

– Досущ вярно, ние всички знаехме тоя ден! Но никога не можехме разбра защо и как се случваха тия бури, а също и какво правеше той на тая планина в един и същи ден. Само един човек го винаги придружаваше, но той бе мълчалив като гроб и верен като сянка: той нищо не казваше...

– Да, там трябва да има верни хора...

– Но Вие отгде знаете всичко това?

– Който иска да се движи по земята, има кола, по водата – лодка; по въздуха – аероплан. А има и един друг апарат, който плува в миналото. Той е по-бърз от светлината и намира картините на миналото в обратен порядък, настига ги в пространството някъде... Това е обяснение за Вас, но фактически нашата наука ни дава други методи да се доберем до миналото на хората.

– А до тяхното бъдеще? – запита бързо царят.

Ученикът го изглежда и само поклати глава.

– Разумните хора се пазят да надничат в бъдещето, макар че и то им е лесно достъпно. Само когато имат дял в работата на това бъдеще, те надничат в него и влагат своите скромни сили и знание за реализирането. Или пък се молят и стават проводници на Божията сила и знание и тогава обикновените хора се чудят на тия откровения.

– Но аз бих молил за това. Знанието има смисъл, ако напъти.

– Така е, но когато не знаеш нещо и го спираш неволно, отговорността е една. И друга е, когато си предупреден и го престъпиш – положението се отегчава.

– Но моят баща, който, както Вие сами казвате, беше вещ, знаещ нещо и от тая наука, защо не успя? Защо свърши тъй злощастно царуването си?

Ученикът загледа дълго царя.

– Спомнете си кървавата война. Не учуди ли тя всички с победите на нашия народ? Тя бе съединила няколко народи срещу един в името на освобождението от робството свои сънародници – благородна цел, която се бързо постигна. Но после започнаха личните домогвания и дойдоха катастрофите една след друга.

– Защо не помогнаха тогава знанията на баща ми?

– Знанията, присъединени към злото, дават по-голямо зло. А когато доброто работи със знанията, Бог е зад него и то е непобедимо! Вашият баща се отзова без да иска срещу едно такова Добро, срещу едно висше съзнание, което работи за народа ни и за човечеството – и беше пометен... Съдбата беше доста жестока за мнозина царе, защото и те бяха забравили в името на какво царуваха...

– И тая сила е ли съзнателна? Има ли свой носител, свой представител тук, на земята?

Ученикът загледа дълго царя право в очите. И тоя втренчен поглед като че искаше да проникне в самите дълбочини, да премери всички възможности, да съобрази всички възражения.

– Да – каза тихо той, – това е Учителят, при когото от дълги години съм, при когото отивах, когато се отклоних към Вашия лагер.

– Вашият Учител! Аз съм чувал за него, говорено ми е неведнъж, даже е искано да бъдете гонени, преследвани и унищожени с държавна сила. Много легенди и нечистотии са ми казвани за него... Времето вървеше, вече десетки години се минават и кръгът на това Учение се разширява... И казват, сега е имало мнозина ученици и привърженици далеч, по всичките краища на света.

– Да, Бог ни е удостоил с велика светлина, която буди съзнанията, разкрива Божественния план и сочи пътя към новия живот.

– Но мислите ли, че Той е повече от Христа? И може ли да го смятаме като основател на нова религия или само като философ, който чертае нови пътища, възможни, но не задължителни?

– Учението Му не е школа и религия, а Учение за целокупния живот. В него се проявява Христовият Дух с голяма пълнота.

– Но може ли да прави Той чудесата на Христа? Да изцерява болни, да възкресява мъртви?

– При Него и Учениците лекуват, а даже и болните сами се излекуват. А да възкресиш живия-умрял ми се струва много по-трудна работа, отколкото да събудиш един само физически умрял човек...

– Но ако е истина, че Той е такава Божествена личност, как така тихо пребивава в моето царство и никога не е поискал да се срещне с мене и си поговорим за доброто на хората, за които Бог ни е турил да носим отговорност?

Ученикът се усмихна.

– Мислите ли Вие, че той има нужда да говори Вам или другиму своята мисъл, за да Ви убеди в своята правота и да Ви накара да я реализирате? Ни най-малко. Достатъчно е, ако само Той по-интенсивно поиска да се изпълни мисълта Му, за да се реализира. Няма нужда да знаят даже отде иде тая мисъл, която реализират...

– Значи тогава може да се допусне, че и аз влизам в това число и изпълнявам заповедите на това незнайно радио...

– Защо се чудите? Както една страна си има свой цар, така си има и свой духовен ръководител – цар духовен. Мислите ли, че Вий сте? Не, нали? Затова Ви и казах, че за мен не сте цар...

– Да, това разбирам, но нима духовният цар е тъй силен, както един физически? Как може някой, въпреки мен, да даде нареждания и те да се изпълнят? Къде са неговите изпълнители?

– Всички ний сме изпълнители, волни и много рядко неволни, на неговите мисли, колкото е потребно... Но никой повече от него не тачи свободата на другите, за това бъдете сигурен. Това радио действа и иде при Вас само когато го помолите – никога насила! Когато объркате пътищата си, То Ви ги посочва, но никога не се натрапва.

– Но Вие положителен ли сте във всичко това? Колко време сте при него? Проверили ли сте всичко това? Човек може да се заблуждава...

– Да, може, но това, което Ви разкрих за престолонаследника, не е заблуждение, нали?

Царят се изчерви.

– Не, не е. За голяма моя изненада и учудване, дължен съм да призная, че това е истина.

– И науката, която ми помага да Ви го говоря, тоже не е заблуждение. И Учителят, който ме е учил на тая наука, е тоже една действителност – израз на Божествената Истина, Мъдрост и Любов, за която няма тайни и няма прегради... Но ако Вие искате, Вие и сам можете лично да проверите това.

Понякога човек да надвие предубеждението си, се изисква повече кураж, отколкото да устоява в един бой... Защото да воюваш с невидимото във Вас самия – е много трудно... Вие сте му плащали много отдавна данък. Време е да се освободите, мисля. И това е най-сгодният случай да придобиете духовната си свобода.

* * *

Любомир Лулчев

III. Творчество: Приказки и разкази

II.

През вековете

(Любомир Лулчев. *През вековете*.
Севлиево: Книгоиздателство «Братство», 1936. – 24 с.)

ЩАСТИЕТО

Мнозина го търсят. И което е по-странно, още по-мнозина го смятат изгубено вече. А ако ги запитате в що се състои щастието – едва ли някой ще ви отговори. И което е по-куриозно – често това, което единият жадува да има, с мисълта, че ще му създаде щастие – за неговия съсед, който го има вече – е извор на нещастие. Един мисли, че ако има пари, щастието ще дойде – а край него на десетина крачки banker с много милиони охка за нещо друго. Един плаче за здраве, друг мърмори, че голо здраве пари не чини.

Щастие и доволство не се покриват. «Бих предпочел да бъда недоволен човек, отколкото доволна свиня» – бе казал някога един английски философ.

Но щастие без дълбок душевен мир няма. А този мир могат да имат само тия, които са като децата, що са разбрали, че в тоя свят имат един голям Баща, Който във всяко време ги обича и бди над тях. Без това убеждение, човек се тревожи, а тревогата изяжда всяко щастие.

Вярата в съществуването на върховна справедливост дава смисъл на всяка работа, дава сили да се понася всяка несгода, защото «всяко зло е за добро». Но щастие не може да има, ако човек не обича нещо или някого. Тогава самият живот добива смисъл, трудът – цел, а чувството става извор на радост. Но истинският щастливец не зависи и от радостите, и от скърбите. Той е извор на добро – на безкористни добри постъпки, на благородни чувства, на светли мисли. И такъв, когато го питат: «Отгде идеш?» – той им посочва слънцето. – «И къде отиваш?» – той отговаря: «Ела и виж.»

И който го разбере и последва със своите мисли, чувства и постъпки, той е намерил истинското щастие, което превъзмогва всяка скръб, мъка, терзания, което преодолява и самата смърт, защото се е коснало до безсмъртието.

Любомир

ПРЕЗ ВЕКОВЕТЕ

За тия, които не знаят, обикновените хора, това може да бъде фантазия, измислица, разказ. Но тия, които са надникнали зад всекидневното, до душата на които се е докоснала вечната светлина, за която няма граници, време и смърт, ще разберат по-добре това, което ще четат.

... Тя помоли да я приема, макар че денят не беше обикновеният, в който приемах. Не беше тя първото изключение този ден и не виждах причини да ѝ откажа.

За хората, които идват да им гледам, аз обикновено нищо не мисля, защото само в такъв случай мога да мисля и виждам това, което е, а не само едни субективни преживелици на днешния ден или живот. Често отбягвам и да ги гледам, защото понякога лицето им става като стъкло – и под него се явява друго, после трето, после без думи изпъква цялата минала история на човека...

И тоя път ѝ казах да седне на стола недалеч от мене и веднага се концентрирах, с желанието да отразя състоянието ѝ в себе си. Колкото в душата ми наставаше мир и тишина, толкова по-ясно ставаше отражението ѝ в мене. Започна със силно щракане в лявото коляно, главоболие в задната част на главата.

Знаех вече, че се е плъзнала и паднала, а любовна мъка за семеен живот е срещнала спънка в живота и е измъчила душата ѝ. Продължавах проникването. Сивотата постепенно се разтваряше – красив черноок момък, с невисоко чело и къдрави коси, бе въплотен почти като жив. Тя мислеше много силно за него. Изведнъж той отскочи далеч и стана малък почти като мравка – около него се явиха големи хубави къщи, трамваи, автомобили. Къде ли е това? Усилих светлината, увеличих съсредоточаването. Чрез нейното съзнание влязох във връзка с образа, в самия него, вървящия по улицата, малко прегърбен, унесен, както мислеше той самият – за нея. Оставаше да слушам с неговата душа. Няколко думи долитнаха и до моя слух. Вдигнах поглед по околните къщи, на които и той гледаше. И когато той прочете някакво обявление, аз вече знаех, че съм във Франция, в Лион. И пак се върнах веднага със съзнанието си, което се заоблачи изведнъж, за да видя че тя плачеше. Тогава я погледнах. Очите ѝ бяха канелени, сама тя имаше доста бяло лице, косите ѝ – шоколадови, в чертите ѝ имаше нещо меко, което винаги е резултат от много страдания. Оставих я да плаче и потърсих в бъдещето пътя, който ѝ предстоеше. Сивотата на неизвестното мъчно отваряше вратите си. Опитах полека да изляза от тоя неопределен облак. Вместо да се развидели, той стана по-тъмен. Върнах отново съзнанието си и казах:

– Не тъгувайте. Човекът, който очаквате от толкова дълго време, е добре.

– Но жив ли е? Здрав ли е? Аз вече два месеца нямам нито редче от него. Най-лошото мислех.

Казах ѝ. Тя веднага ангажира съзнанието си с картината, която ѝ дадох, а аз се опитах да потърся това, което ѝ носеше бъдещето. Тоя път това като че ли беше по-лесно.

Полетях сякаш в едно голямо сиво поле, което след малко разбрах, че изглеждаше само такова, защото бързината на движението беше страшна. Страшна по човешките понятия, за които бързината на светлината е чудовищна – 300 000 км в секунда, а имаше същества, които се движеха така бързо, че светлината им се струваше като твърда почва, както на нас земният път, шосетата...

Но това, знаей, мъчно е да се помисли от тях, които мислят, че всичко са видели вече... Търсех – и вместо бъдещето, неочаквано видях картина, по която разбрах, че съм в миналото.

Сутрин. Широка мътна река, от която се виждаше само част, много малка част – другата беше още забулена в сива мъгла. Постепенно се разкриха изгледите все по-далечни. Като че ли слънцето изгряваше. Досами тръстиката на брега жрица на Земята, красива, цяла в очакване, бе се вгледала

Раздвижи се тръстиката от малка лодка – и жрец, млад, жрец на Слънцето не дочака да спре добре лодката и се хвърли към нея. Тя отвори ръце да го прегърне... Потъмня изведнъж. Гледах, а се пазах да мисля каквото и да е. Но както един ударен тон извиква в унисон трептежа на струна, която е хармонично настроена, така аз почувствувах, по същия тон – трептеж, че това бе тя, която сега седеше до мене – и той – онзи момък, който тя чакаше. Той носеше знаците на змиите и слънцето – аз ги знаех, защото знаех, че и аз самият някога съм ги носил... Но той беше млад жрец, още не преминал посвещение, защото на главата си нямаше златния пръстен с големия червен рубин, белег на първия прескочен праг на живота – на обикновения живот. Но аз само гледах и нищо не мислех, защото в такива моменти най-страшният враг на човека е неговият ум, неговата собствена мисъл. Аз само гледах – а мисълта бях оставил за после, когато щях да се върна в себе си, в сегашното... Знаех, че това звучи странно на обикновените уши, но този разказ е за тях, които, макар и да не са имали същата опитност, знаят, че тя е възможна и вярна.

Нова картина изпъкна леко, като привидение в здрач. И не стана ясна. Но и когато се не види ясно, има един вътрешен усет, по който се знае коя е тая или оная фигура, която се мярка, без никакво съмнение или двоумение.

Бягаше лодка по реката и две други я настигаха. Грабнат бе младият жрец и отнесен назад... почти труп. Свързан, хвърлен на дъното на голяма лодка, изгубил себе си в желание, нарушил два обета, своя и този на другата, която в невяст отнасяше течението на реката в малката лодка...

О! Тия картини трябва да се гледат без да трепне ни една фибра на сърцето ти, нито една клетка от мозъка ти, защото всичко ще се изгуби изведнъж и дълго няма да се отварят страниците на миналото наново пред теб.

Минават гори, реки... някъде другаде е това – не вече в Египет.

И може би много стотици години са минали, но аз не питам, защото всеки въпрос затъмнява съзнанието, а в него се отразява истината, минала, сегашна или бъдеща.

Група конници летят – тесен път се провира между вековни дървета. Върху тях налитат отстрани. Грабват момиче, облечено в черни и ясножълти дрехи на ивици, някаква благородница... Момъкът е повален мъртъв. Нея отвлечат, а него дори не поглеждат.

Ето пак нова картина.

Висок, почти непристъпен планински гребен. Какво ли има на него? Не питам, но той се мести постепенно. Грамадно каменно здание. Монастир някакъв се обрисова. И като че ли се приближава все повече и повече. Става ясно, очертават се тесните му готически прозорци. Не питам, но гледам, защото знаех, че тук картините понякога не траят нито хилядна част от секундата, макар че ни се струват часове... От единия прозорец е проточена лека възжена стълба и се показва монахиня. Тя заслиза, а стълбата се клати – високо е зданието и черните пропасти, които го заобикалят. Може би това е нощем – аз това не питам, но гледам, защото тук всичко хвърчи... Монах някъде крепи дългата стълба непосредствено до големите скали, върху които са сложени основите на

монастира. Най-после тя е долу, почти в безсъзнание пада на ръцете, които я чакат. И той я отнася надолу по пътеката...

Група стрелци с брадви и копия се нахвърлят върху тях – и пак момъкът лежи на земята безжизнен, а калугерката отнасят на ръце без съзнание обратно в манастиря...

И пак картината се сменя... Голяма зала машини, съвременни машини... динамо... Навежда се един около тях, нещо пипа по тях – блясва огън – и той се простира на земята.

Разбрах, че бе той. Но минало или бъдеще е това? Веднага разсветна в съзнанието ми и аз отново се намерих в стаята си. Момичето ме гледаше очаквателно – сигурно бе питало нещо.

– Да – казах аз, – гледайте нататък – посочих към слънцето, което грееше из прозореца. И сам се заслуша вътрешно в гласа, който ме ръководи и понякога обяснява това, което не съм разбрал.

Преди много хиляди години те бяха брат и сестра. И веднъж за твърде малко, дребно нещо те се скараха и възненавидяха. И като камък, който пада отвисоко и все повече се засилва, те се намразяваха все повече и се преследваха ожесточено, прераждане след прераждане. Хиляди години... И когато тяхната омраза стигна апогея си и нямаше условия повече да се развива, с още много други души ги поставиха в студ и тъмнина, защото те бяха напреднали, но грешили в пътя си. И там, почти като мъртви, те чакаха нови условия, които любящите души приготвяваха. И когато Доброто, носено от милиони души, стигна на земята най-възвишените си постижения, освободиха тия затворени души и ги смесиха с добрите. Тогава почна постепенният упадък на културата, но същевременно въздигане на душите. Омразата при тия условия се обърна постепенно в търпимост, после – в обич, после мина в любов, в стремеж един към друг, също тъй силен, както и по-рано омразата. Като махало се движи душата и към едната, и към другата страна. И ти видя резултата. Той винаги правеше една и съща грешка – искаше да я вземе от тия условия, които съдбата ѝ даваше. Видя го жрец, но загина от погрешката си. Видя го благородник, но не издържа думата си, грабна момичето на тоя, който го беше приел...

И най-после видя и огъня, който разкъса връзката помежду им. Той за своето невнимание към законите на природата ще плати с живота си...

– Слънцето ли да гледам или изобщо из прозореца? – чух аз гласа на момичето, което гледах още без да виждам. Стана едно прехвърляне в съзнанието ми и очите, физическите ми очи, разбраха и аз додадох:

– Да, погледнете слънцето.

Тя го погледна и веднага затвори очите си.

– Много е силно – каза тя.

Аз се съгласих с нея и казах да ми посочи ръката си. Тя отвори дланите си. Дълго гледах по тях. Взирах се да доловя как е записала природата дългата история на миналото, малка част от което видях, и загадъчното бъдеще, на което едва бе се вдигнал крайчецът на завесата...

– Какво следва той там?

– Електротехника – каза ми тя.

– А Вие?

– Аз съм агрономка, последна година. И той свършва след четири месеца. Кажете ми, дали ще се видим? Имам най-мрачни предчувствия. Много тъгувам за него. Другари сме, приятели от три години, пишихме си само, а сме се срещали само веднъж, и то за късо, съвсем късо време. А от два месеца нищо не ми е писал. Сърдит ли е? Не зная. Може би нещо са му писали родителите ми. Ще полудея просто...

– Нищо няма – казвам ѝ аз и я гледам с двойна мъка – нейната, която чувствах, и моята, която се зараждаше, защото не мога да намеря думи как да ѝ кажа това нещастно бъдеще, което иде. Но помислям за освобождението на душите, което ги чака, за бъдещето, което Божествени съзнания, ръководещи човешкия живот, са приготвили – и скланям глава, в тиха вътрешна молитва.

– Не го викайте, не се безпокойте, той ще дойде и без това, но вече не му пишете да дойде – нека сам си реши и дойде...

– Защо?

– Така, нека той сам определи своята съдба! Време е Вие да престанете да тегнете на неговите везни.

– Не мога да разбера.

– Нищо от това, достатъчно е, ако засега само изпълните точно това, което Ви казвам. После пак ще поговорим. Когато дойде, посрещнете го внимателно и добре, но помнете, не му казвайте нито едно Ваше желание, не искайте нищо от него. Запомнете това!

– Но как е възможно, аз не съм го виждала толкова време, влезте в положението ми...

– Разберете ме добре, оставете той да бъде свободен, но Вие се пазете да пожелаете каквото и да е. За да бъде той свободен...

– Не мога да разбера.

– И няма нужда засега. Достатъчно е, ако изпълните, ще разберете после. Но бъдете внимателна и любезна... Колкото можете, без ни едно свое желание. Слушайте го и не му давайте свое мнение за нищо. Но изпълнявайте неговите само.

– Странно! А необходимо ли е това?

– Да, за Ваше и негово добро. Да. Запомнете това, имайте малко търпение и ще разберете...

Тя в недоразумение вдигна рамене, но каза примирително:

– Ще го направя. Аз и миналата година бях при Вас веднъж и както ми казахте тогава – на шестия ден получих писмото, което очаквах – и сега ще Ви послушам!

Не мръднах от стола, когато си тръгна. Нито можех нещо повече да ѝ говоря. Само мисълта, че в Бога всичко е справедливо и си има мястото, ме въздържаше да не питам безумно небето: Защо? Защо всичко това, когато и тя е тъй хубава, и той я тъй много обича...?

След четири месеца една вечер преглеждам сутрешния вестник – едва тогава бях останал свободен – веднага сетих едно потръпване. Беше некролог – в една от малките каменовъглени мини на Стара планина беше убит по непредпазливост електротехникът от тока на динамото. Знаех, че беше той. След два дни дойде и тя. Много плака и много ми говори за последната си среща, която била само от три часа.

– В осем часа стъпи в България и точно след един месец пак в осем часа сутринта е бил убит от електрическият ток. И половината му тяло е станало черно виолетово, а другата половина е останала бяла.

– Да – казвам ѝ, – задачата е вече разрешена. Срещата, която се е прибавила, е наклонила везните – на едната страна – 51, на другата – 49. Тая единица я прибавихте Вие с вашето държане.

Тя не разбра добре какво ѝ казах, или, по-право – разбра го в лошата смисъл и започна да плаче още по-силно.

– Ами нали Вие ми казахте така? Аз нищо му не казах – никакво мое желание... Той ми даде пръстен, пожела да обявим годежа, а след един месец да се оженим. И отпуск му е бил разрешен – три дни, – да дойде да се венчеем...

И тя пак заплака още по-силно. Започнах да ѝ говоря.

– Сега изпитваш страх, нали?

– О, ужасен, ужасен, и всички мебели пукат вкъщи. Струва ми се, че полудявам понякога. И из улиците все чувствавам, че някой се движи до мене и изпитвам ужасен страх.

– Това е неговият страх. Той иска да намери подкрепа във Вас, защото е отишъл съвсем неприготвен. Той ще иска да се ползува от Вашето тяло, понеже няма други човек, който да го обича повече, а след пет години той ще се въплоти като ваше първо дете...

– Нима е възможно това?

– Ще го проверите – ѝ казвам.

А тя ме гледа с очи, от които сълзите капят неволно и лицето ѝ се озари от вътрешна светлина.

– О, колко бих била щастлива тогава!

– И ще бъдете – казвам ѝ, – защото по друг път ще тръгне животът Ви и ще се затвори един кръг, почнал отпреди хиляди години.

– Това не разбирам.

– Ще дойде ден, и него ще разберете!

* * *

Любомир Лулчев

III. Творчество: Приказки и разкази

III.

Край огнището

(Любомир Лулчев. *Край огнището: Разкази.*
София: Печатница «Нов живот», 1934)

БИБЛИОТЕКА «ЖИВОТ»

Книги за всички

КЪМ ЧИТАТЕЛИТЕ

Книгата е най-близкият другар на човека. Тя го учи и на добро, и на зло. От него самия зависи какъв другар ще си избере. И не само да го избере, но и да го разбере.

А което разбере като добро, разумно и полезно – и да го приложи.

Сега хората знаят как да отгледат едно теленце, едно агънце: с каква храна да ги хранят; една круша или ябълка – как да я садят или поливат – но каква храна е нужна за децата им, па и за тях самите, за тяхното тяло, ум и сърце – малцина знаят.

А казано е: Каквото се посее, това се жъне!

Затова сейте разумна мисъл, чисто чувство, и ще имате благородна постъпка.

От всичко се учи, доброто дръж и сам прави!

Ядат, пият и спят и всички животни – човек е тоя, който мисли и за другите, както за себе си.

«Живот»

БИБЛИОТЕКА «ЖИВОТ»

Книги за всички

КЪМ ЧИТАТЕЛИТЕ

Сега има много науки и философии, много книги и много учения. И всички се питат кое е правото учение, правата наука, правата философия. И мнозина се препират за това. А Истината е проста.

– Кое е храна?

– Което дава живот.

– Коя философия, учение, наука с права?

– *Която оправя живота.* Не го ли оправя, защо ви е? Безполезен товар е тя, а не наука. Ако едно знание не може да ти оправя живота, да ти помогне, защо само да си мъчиш ума с него?

Сега има много науки, а хората са болни и нещастни; много знания, а хората се бият и страдат; много философии – а всеки ден гинат хиляди.

Защо? – Защото още хората не са възприели истинската наука, истинското знание.

Опитвайте. Това което ви дава живот, светлина и Свобода, то е истинската наука, Истинското знание!

«Живот»

ЗА ЦАРСКИЯ СИН И МЪДРЕЦА

(стр. 25–40)

Когато се родил синът на царя, всичкото царство безумствувало от радост. Нощи нямало, непрекъснато се веселили всички, от най-богатия до бедния колибар, чиито огньове пламтели по върховете на планините, заградени от гори и градове.

Колко години само чакаха наследник, колко молитви на жреци, на благочестиви хора и мъдреци бяха казани; призовавани хора да раздават царски богатства, да умилостивят съдбата, да променят тъгата с радост, да измолят прошка за незнайни грехове, на които безплодието бе дял...

Но най-после молитвите бяха чути, желанието – изпълнено – детето се роди здраво, хубаво голямоочесто дете. И расте то под грижите на всички. Трепереха над него и радваха му се.

И когато то стана на седем години, заболя. И никой не разбра каква беше болестта му. Ту огън, ту студ го обхващаше едно след друго – и то се мяташе като безумно и ден, и нощ в някакъв унес, страшен сън, от който се топеше като свещ.

Най-видни лекари от всички страни опитваха своето изкуство – и никаква помощ нямаше. Билки носеха от планини, от далечни страни; чудни талисмани на прочути магьосници, с много молитви свети хора идваха при болното – и нищо: топеше се детето като свещ запалена, която всеки миг се смалява и превръща в нищо.

И колкото повече дни минаваха, толкова скръбта на всички ставаше по-силна, надеждата – по-малка.

Тогава царят заповяда да се молят свещениците на царството. И молиха се те три дена и три нощи непрекъснато – и детето непрекъснато се мята в огън

и студ. Пъскаше то като че живо го горяха и протягаше към своите родители ръчички за помощ. Тогава майката и царят, склонили безпомощно глави над него, бяха готови и царство, и корона да дадат, за да се усмихнат тези уплашени очи и възвърне здравето на тая красива главица!

Царят пак даде заповед – и всички воители се молиха три дена и три ноци за царчето – и пак детето прекара в унес и блян, пъскащо като горен жив човек.

И пак нова заповед бе дадена: целият народ да се моли от сутрин до вечер! И заповед строга – да се посече всеки, който това не изпълни!

И ето, на втория ден докараха човек – млад, с хубави ясни очи, строен, с вдигнат поглед и глава – той вървеше като цар да бе.

Убили бяха го, но той носеше голяма златна книга на гърба си, минаваше за свят човек, живял из горите – бояха му се. Само той не бе се молил и искаха да кажат на царя, и каквото той реши – затуй бяха го и довели. Не бе се молил и не бе и искал да се моли, а бе си пял своите песни, без да го е грижа за болното царче.

С гневен поглед го посрещнал царят.

– Само ти ли едничък немаш жал за това дете и не си се помолил за него заедно с другите? И когато всички ронеха сълзи, само ти ли пееше, нехаен към царска и народна скръб?

Изгледал го момъкът дълго и нищо му не казал, а само приближил до болното дете, сложил ръката си на челото му – и то тутакси станало от леглото.

– Пях, царю, защото аз вярвах в живота само – а вие всички плачете, защото вярвахте и в нещо друго!

Царят паднал на колене, протегнал ръце и му целунал краката.

– Исай каквото обичаш – ако щеш и цялото царство твое ще бъде! Твой роб съм, готов да бъда слуга всеки ден, кажи само!

Усмихнал се момъкът и наклонил глава.

– Мен всичко ми е вече дадено. Ти нищо не можеш ми даде, защото от нищо нямам нужда.

И вдигнал той златната книга, която носел на гърба си – и си излязъл.

И никой не посмял ни да го спре, ни попита кой е и къде отива.

Когато царчето станало на 14 години, то пак заболяло. Не тялом, а никаква тъга заяла сърцето му – и то пак навело глава и засъхнало, както в миналото. И пак лекари и знахари, магии и билки били опитвани – и пак без полза и резултат.

Чезнело детето всеки ден като слънце, което се скрива на залез. Плакал царят, придворни и народ – и молили се всички. И пак без никаква полза и помощ.

Тогава си спомнили за странния момък, който носел златната книга на гърба си и който някога тъй чудно го излекувал. Разпратили по всички страни конници да го търсят. Кътче необходимо не оставяли, човек – непопитан. И нигде го нямало.

На един хубав връх намерили само неговата златна книга оставена и веднага я отнесли на царя. Сложили я те до царския син – и той тутакси станал, като да не бил никога болен.

Възликували всички и радост изпълнила сърцата на целия народ. Искали да благодарят и не знаели на кого. А златната книга царският син я вдигнал на своя гръб и винаги я носел със себе си.

Но към двадесет и първата година момъкът отново взел да страда. Тоя път той бил здрав тялом, но мисълта му била силна и питала това, което никой не можел да му отговори. И всеки ден той свиквал все по-учени от далечни

краища и държави и всеки ден царчето ставало по безнадеждно, защото нито на един въпрос никой не можел да му отговори. Той самият престанал да говори, да се усмихва, дори да гледа другите хора. И всички разбрали, че това е лошо от всяка болест, защото беше като смърт на жив още човек.

И пак затърсил царят помощ в молитви, магии и учени. Идеха всички с увереност и надежда, че ще познаят болестта и дадат помощ – и си отиваха сломени духом и физически от незнайната мъка и мисъл, която разпъваше царския син.

И един ден, когато всички мислеха, че това са неговите последни часове на земята, дойде Странникът, който някога го беше излекувал. Той мълком взе златната книга от гърба на младежа, която за него бе безполезен товар, и като я разгъна, зачете:

– «Син е тоя, който има баща. И баща е тоя, който има син. Син е тоя, който изпълва волята Божия – сиреч който люби.»

– А какво значи това? Кой знае волята Божия каква е? Нали Той всеки ден може друго да иска? А и нали и всеки човек люби тъй, както разбира? Тогава? – запитал със засъхнали устни момъкът, който изглеждало, че мислил твърде много за същото.

– Стани тогава – казал мъдрецът и момъкът станал веднага, като да не бил никога болен. – Ти трябваше да четеш тая книга, а не само да я носиш. Пригответи се, че ще пътуваме!

Царят не посмял да попита къде – от радост той не можел и да говори. Само се усмихвал и гледал на всички страни – и отвсякъде го посрещали усмивки и очи, пълни с радост. По тях той повярвал и в своята радост и щастие, в Истината, в живота, който избликнал през болния дотогава негов син.

След малко Мъдрецът, който взел книгата си, и царският син, който стъпал бърз и румен, тръгнали по пътя като най-обикновени пътници... Далеч, далеч зад тях, като прост търговец, с двама слуги, вървял и бащата цар, за да може отдалеч макар да вижда сина си и да му се радва – че сега и всяка стъпка на детето му го радвало!

А мъдрецът и царчето вървели и си приказвали.

– Едно бих искал да зная само и друго не ми трябва – казал царският син. Мъдрецът само се усмихнал.

– Зная – казал той, – децата винаги искат да знаят края на това, което са започнали.

– Да, Свети – казал момъкът. – Смисълът на живота ми е тъмен... Защо?...

Но той не довършил, когато настрана някъде от пътя видял, че пъшкар някой човек. Приближили се. Пътник със счупен крак охкал. Царският син взел да го разпитва кой е и откъде е. Кой му е счупил крака?

Слаб, със засъхнали устни, човекът едва шепнел.

Мъдрецът свалил златната книга от раменете си, вдигнал го, напоил и превързал. Настигнал ги царят с коня, предали го нему, а те тръгнали пак.

Когато стигнали до едно село, видели край едно дърво седнал млад момък да плаче.

Царският син пак започнал да го разпитва.

– Искам да уча, а беден съм – казал момъкът. – Нямам с що да си купя книгите, които ми трябва. Всичките ми другари са в училище, само аз не мога да бъда там.

Мъдрецът му дал голямата си книга и му разтворил една страница.

– Чети – казал му той.

И момъкът зачел:

– «Искай – и Тоя, Който дава всичко, ще даде и теб!»

– Добре четеш – рекъл му мъдрецът. – Отсега нататък искай и чети! И когато намериш туй, малкото, ще постигнеш и другото, което тая книга съдържа. Ако не разбираш нещо или ти трябва нещо – потърси ме. Аз съм в планината, при най-високия връх!

Като влезли в селото, те се отбили в една бедна къща, където живеели една вдовица с момченцето си.

– Не ходи ли на училище? – запитал царският син.

– Нямам с какво да заплаця учението му – казала насълзена вдовицата, – а детето е тъй умно!

Мъдрецът изгледал царския син в очите, после в ръката – и той разбрал без думи: изтеглил един пръстен от ръката си, със скъпоценен камък, и рекъл:

– Ето, вземи, и нека и то ходи на училище!

Майката целунала ръка и на двамата.

Когато вече били далеч на полето, край самия път, на един камък седял възстар човек, замислен дълбоко, отчаян.

– Защо седиш тук? – запитал го царският син.

– Ех, синко, оплаквам си дните, свирач съм, но ръцете ми вече треперят, та не мога вече да свиря – не искат да ме слушат. И защо ли да живея повече?

Седнал мъдрецът край него.

– Ех, да щеш да ни посвириш, каквото сме изгладнели за музика.

Погледнал ги недоверчиво свирачът, не се ли подиграват? А като видял как внимателно го гледат и като сложили тяхната храна, та си хапнали заедно, и той се поотпуснал, решил се.

– Пък да ви посвирия – казал. – Те ми треперят ръцете, ама... Кажете ми, ако не ви харесва – да спра...

Засвирил той, малко неуверено, а мъдрецът слушал най-внимателно, като да било най-хубава музика. А и наистина ръцете на музиканта закрепвали постепенно – и звуковете ечали вече силни и смели. И когато си тръгнали, свирачът бил вече друг – много, много пъти им благодарил и вече радостен и доволен, като че ли му подарили богатство, той ги изпратил далеч по пътя.

Вървели дълго време мълчаливо, а после мъдрецът му казал:

– Разбра ли смисъла на живота? На болния кой беше?

– Да оздравее – казал му царският син.

– А на другия?

– Думите на книгата!

– На детето?

– Училището.

– На свирача?

– Слушателят.

– Така, е синко, в това разнообразие е красотата на живота! А красивото е първата стъпка в живота.

По-нататък те срещнали една богата къща, в която живеел един човек с хубав кон, прочут по цялата околност като най-бърз.

Отишли му те на гости и той през всичкото време само за коня си им говорил. Изкарал го от обора, сочил им го, разкарвал го. После пак го затворили в обора, а всички отишли горе в къщата да ядат и пият. На другия ден мъдрецът наброил много пари, купил коня и го извел. Когато стигнали до една хубава поляна с малки горички и прекрасна трева, мъдрецът се спрял.

– И това беше голяма любов на тоя човек към коня – казал царският син.

– Да – казал мъдрецът и се усмихнал, а после снел юздата от коня, потупал го по шията и го натирил из поляната и тръгнали. Царският син се пообърнал няколко пъти, но не смял нищо да запита.

На друго място те отишли в една богата къща, в която живеела вдовица на знатен човек. В златен кафез тя държала великолепна птица, за която говорили много. И нея купил царският син по поръчка на мъдреца за много диаманти, а като излезли на полето, казал:

– Голяма обич имаше тая жена към птичето!

– Да, много голяма – казал мъдрецът и се усмихнал, бръкнал, извадил птицата и я пуснал, а клетката захвърлил. Царският син искал да запита нещо, но не посмял.

На друго място, гдето те нощували, попаднали в къщата на един много учен човек, който се занимавал с естествените закони и животни – много бил прочут. В двора му имало един басейн, гдето плавала специална морска рибка. Той само за нея говорил с часове. На сутринта за много диаманти я разменил. В едно голямо стъкло я понесъл царският син. Стигнали до една река.

– Много обичаше тоя човек тая рибка, нали? – казал мъдрецът.

– Да, много я обичаше – съгласил се и царският син.

Взел мъдрецът стъклото и изхвърлил рибката в реката.

– Защо всички пущаш? – запитал го царският син.

– Защото Любов без свобода е робство и самоизмама. Ако те се обичат както трябва, те пак ще се намерят. Но конят ще отива сам, без юзда, птичето – без кафез и рибата – в самата река, където ѝ е мястото! Ако иска да я види – нека се качи на лодката и да я споходи. Всичко това, което видя, е все човешката Любов. Всеки хванал някого, държи го... от Любов...

А Любовта и насилието никога не се спогаждат. Человеците още не са започнали да се обичат, защото първото, с което се започва Любовта, то е освобождението.

И те тръгнаха пак. Какво видяха – друг път ще ви разкажа.

* * *

(На задната корица на книгата:)

ЖИВОТ

КНИЖКИ ЗА НАРОДА

Съвременният морал и Дънов

Възкресение – изчерпана

Кръстопът – 7 лв.

С Христа – повест за народа, I част – изчерпана

При спорната гора – разказ – цена 5 лв.

С Христа – книга II – цена 30 лв.

Думите на Видния странник – Буди Са – цена 7 лв.

Край огнището и др. (разкази) – 5 лв.

Поръчки до Л. Лулчев – ул. «Опълченска» № 66, София – 3.

Любомир Лулчев

III. Творчество: Приказки и разкази

IV. Три приказки за стари и млади

(Любомир Лулчев. *Три приказки за стари и млади.*
Севлиево: Книгоиздателство «Братство», 1942. – 36 с.)

*«Между всичките явления в света има известно съотношение,
известна връзка, която не е произволна, но разумна и съзнателна.»*

Учителят

На тебе, дете мое, което обичаше да слушаш приказки, защото и самият ти живот бе една приказка.

Някога нямах време да ти ги приказвам, а сега ти си твърде далеч, за да ги чуеш... Но все пак, вярвам, думите ми да те намерят и тихо на ухото ще ти пошепнат и това, което не е писано още...

ПРИКАЗКА ЗА БРАДИЧКАТА

«Човек е роден за доброто, а не за злото; човек е роден за любовта, а не за омразата. Злото, омразата, безверието са дошли отпосле, като примеси на живота.»

Учителят

След една силна буря морето изхвърлило на брега, край едно малко село, в сред купчина дъски на потънал кораб, един човек. Той бил само кожа и кости. Изглежда, че дълго време са го носили вълните по всичките посоки, преди да намери спасение на този бряг. От каква народност бил – не разбрали, защото дълго време бил в несвяст, а и когато дошел на себе си – никой не разбирал езика му. И по-после жителите на малкото село не могли да научат езика му, но той научил техния доста бързо. Отначало, като не знаели името му, те го наричали «момъка с брадичката», защото, макар и млад, лицето му

било обрасло с красива златиста брада, която правела то да изглежда като да било винаги огреяно от слънце. Тя давала на лицето му красив изглед, особено по-късно, когато той малко позаякнал и усмивката разтваряла устата му широко и давала да се виждат чудесните му зъби. Самият той беше тих и мълчалив, по-често замислен. Отначало всички мислеха, че това се дължи на незнанието на езика, но по-късно разбраха, че той повече обичаше да гледа и мисли, отколкото да говори. По-късно те свикнаха с него и започнаха да го наричат късо Брадичката само, вместо «момъка с брадичката». Когато след някое време той си направи спретната бяла къщичка над самият бряг, гдето бе го изхвърлило морето, всички почнаха да го смятат като свой, още повече, че и той научи доста добре езика им и говореше с леснота тия малко думи, които му бяха потребни в ежедневиия живот. Колкото по-често го виждаха и говореха за него, толкова повече името «момъка с брадичката» им се виждаше дълго за изговор и много естествено то стана само Брадичката. Отначало той не знаеше неговото значение и го приемаше като собствено име, но и когато го научи какво значи, той не се отрече от него, само поддържаше и не режеше брадата си, за да има оправдание новото му име. Същинското си предишно име той не каза на никого и никой и не поиска да го научи. Всичките опити да проникнат в неговото минало срещаха само приветливата му усмивка, но нито една дума. Отначало те мислеха, че мълчи, защото не ги разбира какво го питат, а после се увериха, че не отговаря именно защото добре разбира какво го питат. Сметнаха го за чудак – и с това се задоволиха.

Брадичката – така ще го наричаме и ние, – живееше тихо, помагаше всекому с каквото може, а никога нищо не искаше. Особено ценна беше неговата помощ във време на бури. Тогава той винаги кладял голям огън, гледал да бъде все по брега на морето, като че все чакал нещо.

По-късно той тръгна по риболов с лодката на един умрял от пиянство рибар.

Отначало той беше доста неопитен в рибарството, но не и в мореходството. В управлението на лодката той беше ненадминат от никого. А скоро и ловът му стана тъй изобилен, че почна да чуди и стари рибари. И това, което караше всички да се чудят още повече, бе, че той никога не продаваше нищо от него. Своего изобилие той свободно споделяше с всички, които нямаха или имаха недостатъчно.

Понякога от близкия град прескачаха търговци и му предлагаха кесии с пари, било за уловеното, било за това, което щеше да улови в бъдеще. Той само клатеше мълчаливо глава, като не се съгласяваше нито на едното, нито на другото. Отначало мислеха, че това е само някакъв каприз, но после се увериха, че това си е негово разбиране, от което с нищо не можеха да го отклонят.

Веднъж само, когато при една буря спаси един богат търговец и последният му даде цяла кесия жълтици – за учудване на цялото село, той ги взе. И тогава си рекоха: «А, Брадичката не е взимал, защото малко му даваха.»

И мнозина почнаха да му се подиграват и го закачат за това. Но той нищо им не отговори. Но не се мина нито час, и цялото село остана още по-зачудено, когато разбра какво направил с тези пари. По големия път, който минавал край селото, той срещнал човек, окован с вериги и каран от стражари. Спрял ги и ги запитал защо го карат. Те му казали, че това е човек, който е имал много, но още по-много пропилял и задлъжнял. Когато му казали колко е длъжен и той разбрал, че в неговата кесия има повече, той им я подал и казал да разковат веригите и го пуснат. Като се уверила стражата, че парите са много повече, отколкото това, за което го карали, те разковали веригите и като

поискали парите в повече да останат лично за тях – пуснали го. Освободеният искал да целува ръцете на Брадичката. А той се само ръкувал с него и му казал:

– Иди си и не задлъжнявай повече!

При една много силна буря морето разбило остатък от някакъв кораб в крайбрежните скали. Цяла нощ Брадичката клал огъня край брега, като се взирал непрекъснато в тъмнината. И призори, когато се поразвиделило, той се хвърлил смело във вълните и изнесъл на ръце русокоса девойка, едничката, която морето бе пожалило. И самата тя дълго била между живота и смъртта. И когато най-после отворила хубавите си очи и се леко усмихнала, всички се зарадвали, като да им била собствено дете. Нейната извънредно дълга коса ѝ давала изглед на русалка. От първия ѝ поглед и усмивка още я обикнали всички и много и различни дрехи ѝ предложили, вместо нейните измокрени и разкъсани от вълните. Тя говорела на език незнаен, който само Брадичката разбираше. Но нейният поглед бил тъй изразителен, че всички разбирали и без думи нейната благодарност за участието, което всички вземат в съдбата ѝ.

Скоро край къщата на Брадичката изникнала нова хубава къщица, в която се приютила девойката. Тя почти никъде не ходела, освен по близките поляни или по брега на морето и с часове седяла и гледала там, като да чакала някого. И когато оттам се задавал Брадичката, цял пропит с миризма на сол и рибата, която носеше – тя се радвала като дете. Но друг път, когато нямала никого да чака, тя пак тъй седяла на брега и с часове напрегнато се вглеждала в далечината...

Заживели тези две същества, тъй странни наглед, заедно, но и самият им живот не бил като на другите. Много рядко ги виждаха заедно, но мнозина говорили вече за тяхната любов. Но и тя им се струвала странна като самите тях. Те повече се задоволявали да си мълчат и гледат простора, а понякога и взират в очите, като да търсили там да видят това, което не могли да съзрат в далечината. И понякога, унесена в себе си, девойката го питала тихо:

– Брадичке, Брадичке, обичаш ли ме ти?

А той я гледал с поглед немигващ и ѝ отговарял тихо:

– Господ всички ни обича.

– Господ! – възкликваше тя. – А ти?

Той се само усмихвал и нищо ѝ не отговарял. И се грижил за всичко тъй, че тя да не чувства нужда нито от майка, нито от баща. Нейната къщица, току до неговата, приличала на малко гнездо, заобиколено с гиздава градинка. Всичко, което можел да стори най-хубаво за нея, той го правел. И винаги, когато той ѝ услужвал нещо, тя, игрива като дете, го тупала по главата и го питала:

– Брадичке, Брадичке, обичаш ли ме ти?

– Бог всички ни обича – отговарял той.

Облаци минавали през лицето ѝ и тя винаги се учудвала:

– Бог! Не Бог, а ти, ти?

Той само се усмихвал и нищо не отговарял.

Минало време и момичето почнало да тъгува. Напразно Брадичката я водел тук и там – по морето, по островите, в гората. Дори веднъж я отвел в големия град. Там момичето било весело, като пеперуда, но Брадичката се върнал тъй сломен и тъжен, че тя не посмяла да поиска втори път да идат там. Не обича сякаш той хората на града, с техния празен живот или вечни грижи за онова, което никога не беше тяхно, защото всички го оставяха тук, на земята, когато умираха... А сега го своеха и се бореха до смърт, за да го владеят няколко години... И когато той споменал това на момичето, тя се само засмяла, а после казала:

– О, колко е хубаво да има човек... да има красиви къщи и дрехи, като там, в града...

Веднъж, когато Брадичката се върнал от морето, напразно викал и търсил момичето навсякъде. Нея я нямало и никой не беше я видял накъде е отишла.

Затъгува Брадичката мълчаливо, затъгува тъй, че околните помислиха, че няма да оживее. Отслабна и заприлича на сянка. Нямаше друга мисъл сякаш, освен за нея. По морето излизаше вече рядко. И то винаги, когато то беше много бурно. Мнозина подозираха дори, че той отива нарочно в такова време, за да се не върне вече... Но винаги къщичката на момичето беше подредена, като току-що да бе била самата тя там. Дори хлябът и блюдото с ястие я чакаше на масата ѝ, всеки ден подновявано...

Минавали дни, месеци, години... Хлътнали очите на Брадичката. Станал той още по-мълчалив и странен. С никого не говорел, на никого никога не се оплаквал за нищо. Понякога само нощем чували странна песен, тъжна като оплакване на мъртвец – и тиха, тъй тиха, че само малцина бяха я чули, когато, забъркани в тъмната нощ, се приближавали без да щат към малките къщички на брега. Спрямо всичките Брадичката бил все еднакво услужлив, както и порано, макар да бил много по-мълчалив сега. Само бурното море карало да светват очите му, може би защото вълните му напомняха откъде дойде тя, или пък защото, може би, се надяваше да намери края на мъките си в тях...

Веднъж, в една голяма буря, по-страшна от всички, които помнели рибарите от години, когато вълните се блъскали в брега така, че той се тресял и стенел като жив, а морето гърмяло като в някаква битка, Брадичката се върнал полужив с един човек, когото изтръгнал от устата на самата смърт. С последни сили го извлякъл той на брега и там, на няколко крачки само от вълните, които ги пръскаха и обливаха с пяната си, Брадичката паднал в несвяст от изтощение. Добри хора рибари, които от дълго време с ужас гледали на тая страшна борба между човека и морето, без да смеят да се намесят, ги поели сега на ръце и с много усилия съживили и двамата.

Спасеният бил млад човек с красиво лице, властен говор и светли очи. Той разглеждал всички с голямо внимание. Малко говорел, но думите му винаги звучели като заповед. На много въпроси той не отговарял, като да не бе ги и чул. Мнозина го питали за нещо или за миналото му. Само Брадичката не го запита за нищо. И когато се оправиха и Брадичката тръгна да си отива, спасеният стана и тръгна с него.

– Неговата къща е малка и бедна – му казаха някои, които искаха да го задържат при себе си.

– Но сърцето му е голямо и богато – каза спасеният и като хвана Брадичката под ръка, тръгна с него. Брадичката нито дори се сетил да му благодари за тия хубави думи. И когато те седнали край огнището на малката къщичка, мълчали с часове. Най-после спасеният му казал:

– Братко, ти спаси живота ми. Думите не стигат да ти кажа моята благодарност. Но виждам, ти много тъгуваш. Тъгата ти не мога да премахна, но друго, каквото мога, на драго сърце ще го сторя за тебе.

– Нищо ми не трябва – казал Брадичката, – а каквото ми трябва, имам... което нямам... може би ми и не трябва.

– Но аз те обикнах като брат – казал странникът, – и бих искал всичко да сторя за тебе.

– Бог всички ни обича – казал Брадичката и млъкнал отново.

Минали три дни. Мълчаливо се хранили, мълчаливо се разхождали, като че ли само душите им си говорили, а те нямали нужда от думи. Когато Странникът надникнал в красивото гнездо на момичето и видял сложения хляб и блюдо на масата, които чакали отсъстващата, той всичко разбрал и без да ще, сълзи се показали на очите му. Брадичката мълчал. Но и той нищо му не казал.

На раздяла само силно си стиснали ръцете. Брадичката дори не го и питал за името му. Но странникът казал:

– След моите родители ти си човекът, който е направил най-много за мен. Аз това никога няма да забравя! Спомняй си и ти за мен!

– Бог всичките обича – отговорил като по навик Брадичката и очите му го погледнали бистри, но дълбоки, дълбоки, като да било самото море в тях.

Заминал си странникът, а Брадичката си заживял отново своя самотен живот. Но един ден, когато вече мислил, че няма да може да издържи, тъй много тъгата го прихлупвала, той, едва влачейки се, отнесъл топлото ястие в малката нейна стаичка, както винаги – преди самият той да е хапнал от него, и се спрял на вратата – тя седяла на същото си столче! Все същата, като че ли вчера само била излязла оттук... И дори, щом го видяла, станала и също тъй, както някога, го потупала свободно по главата и запитала същото:

– Брадичке, Брадичке, обичаш ли ме ти?

А той, с глас, който се бил почти схванал от неочакваност, промълвил:

– Бог обича всички ни!

– Глупчо – засмяла се тя, като го целунала. – Той всички ни обича, но ти, ти?

Брадичката нищо не отговорил, защото чувствувал такава радост, че нямал нито дума за казване. Но тя станала още по-голяма, когато момичето казал:

– Ние ще ядем вече заедно – и понесла своята паничка обратно към огнището на неговата стая...

Минали се няколко дни и голям кораб спрял до брега на морето. И какво нямало само в него! Всички чудесии на света, диаманти и злато, платове и пурпури си били дали среща в този голям кораб. И когато казали на всички, че целият този кораб, заедно с всички богатства в него, е дар за Брадичката от царя, когато той спасил от морето, всички се сетили и разбрали защо тъй властен изглеждал спасеният и защо често не отговарял даже на това, което го питали...

Много майстори надошли, пратени от същия цар, и вдигнали красив палат на самия бряг на морето. Но до него си стоят и малките стари къщички. И там често влизат и седат с часове Брадичката и момичето, които сега са най-богатите и щастливи хора. И пак с часове те не си говорят. И когато понякога царят ги спохожда, тя и тогава не се стеснява да тупа Брадичката по главата и да го пита:

– Брадичке, Брадичке, обичаш ли ме?

Той я гледа дълго и внимателно и отговаря, както винаги:

– Бог всички ни обича.

А царят се усмихваше и радваше заедно с тях, повтарящ като ехо:

– Бог всички ни обича!

20.V.1940

* * *

СТАРА ПРИКАЗКА

«Добрият човек е извън всякакви закони. Той сам е закон.»

Учителят

Това се е случило отдавна – преди хиляда години. Една сутрина светецът излезе пред пещерата, като се радваше на топлите слънчеви лъчи и мислеше за Божията щедрост, която се изливаше върху всички същества.

Вековни борове го заобикаляха като стари другари, мълчаливи и внимателни към всяка негова реч или въздишка.

Една мечка си играеше с мечето на края на поляната. Диви гълъби се стекоха отдалеч, щом видяха светеца, и, свикнали с него, започнаха да кацат по раменете му. Той хващаше някои от тях и ги милваше или ги хранеше с шепата си. Свикнали, птиците се надпреварваха. Една сърничка се показва от вътрешността на пещерата, пристъпи няколко крачки, подуши въздуха с протегнатата шия, после легна близо до него и го загледа с големите си красиви очи.

Изведнъж всички животни настръхнаха. Гълъбите хвъркнаха с шум. Сърничката избяга в пещерата, а мечката с ръмжене се скри в гората. Светецът наостри уши – явно бе, че идваше чужд човек. Чужд – далечен, защото ако бяха овчарчетата, които му донасяха навреме храна, животните не биха се тревожили така... Чужд – кой ли ще се качи в тия пущинаци? Може би загубен ловец?

Скоро се чу шум от крачки и двама души излязоха на поляната. Те се огледаха някое време и след това се отправиха към светеца. Те бяха облечени богато – личеше, че не бяха обикновени хора. След тях се виждаше малко овчарче, което, изглежда, бе ги довело тук.

– Помага Бог, отче – каза по-възрастният и му се поклони ниско.

– Дал Бог добро – отговори му светецът.

– Благослови, отче – рекоха и двамата едновременно.

– Бог да ви благослови – рече светецът.

– Отче – каза по-възрастният, като склони глава, – изпратени сме от царя. Вие отдавна напуснахте живота долу, погнусени от онова, което става там в грях и падения. Тук вие измолвате за всички ни живот и блага. Но положението стана много лошо. И тия, които са в църквата, станаха лоши, но явиха се по-лоши – засилиха се еретици, богомили, а речи ги Богу немили, които всичко отричат, което нашите попове и владици казват. А самите те живеят трезво и умно, почти като тебе. Умно говорят, и главно – истина. Народът ги обича. Някакво ново учение носят – те казват – истинското, това, което Христос е някога говорил и правил, а не това, което сега за пари се разнася и което те наричат бесовско. Царят е омъчнен. Владци и попове го натискат да започне гонения. Той сам чете Евангелието и вижда, че те, другите, еретиците, са по-прави... На кръстопът е страшен. Исква да те види и запита какво ще му кажеш. Големи дарове ти носи и много те моли и него, и тях да приемеш с открито сърце, както и той ти ги дава.

Старецът се замисли и нищо не отговори. Пратениците чакаха с внимание.

– Елате пак след три дни, пак на тая полянка – каза светецът, – тогава ще ви кажа.

Пратениците се спогледаха, като че ли им се видя нещо чудно, но се наведоха почтително, целунаха му ръка и се оттеглиха една крачка.

– Това ли да кажем на царя? – запитаха те.

– Да, така, след три дни. И ако утре или други ден видите да се вдигне пушек на онзи връх там – посочи той, – недейте идва никак. Кажете на царя, че аз си имам всичко, нека даровете дари другиму. Нека само се покаже насреща, за да го благословя отдалеч.

– Но царят...

Светецът заклати само глава и пратениците, без да завършат, тръгнаха след дълбок поклон.

Светецът ги изгледа, докато се изгубиха в гората, и след това се дълбоко замисли. Животните се събраха наоколо му скоро, но той като че ли не ги виждаше. Така остана той цели часове.

Слънцето вече преваляше, когато изведнъж сърничката побягна към пещерата, но после отново се върна назад. Светецът я потупа по шията.

– Какво те плаши пак?

Животното го погледна с умните си очи и после се загледа в гората. Оттам излезе млад момък с голяма торба, изглежда пълна с билки и треви.

– Добър ден, Божий човече – рече момъкът, – що чиниш тук?

Светецът го изгледа и се усмихна.

– Аз тук си живея.

– Тук ли? – учуди се младият дългокос момък. – Че защо тук? Нима си сторил нещо зло, та си бягал от света, или си нещо негоден да му помогнеш, та седиш тук, в тия пущинаци?

– Тук е по-чисто и по-близо до Бога – каза старецът тихо.

Момъкът го изгледа внимателно.

– А ти откън ли търсиш Бога? Ако той не дойде вътре в тебе, напразно ще Го търсиш.

Светецът нищо не му отговори, но младежът го разглеждаше с видимо любопитство.

– Значи седиш и се молиш. Пееш ли като ония там, долу?

– Кой са тия долу?

– Ами ония, които за Христа говорят, а за себе си обират народа.

– Ти да не си богумил? – запита го старецът.

– Искал бих да бъда Богу мил, но не зная още дали съм. Работя и се уча.

– Това, което вие учите, е ерес – каза старецът троснато.

– Кое? – запита момъкът. – Това, което казва Христос ли, е ерес?

– Не, това, което вие казвате.

– Ами ние казваме да бъде както Той е казал, а ние да изпълним.

Млъкнаха. Чудно бе, че животните не бягаха от тоя момък. Те само го подушиха и пак си легнаха по местата. А и той нито се смути от тях.

– Вие сте на грешен път – каза старецът.

– А вие ли сте на прав път? – запита го смело момъкът. Очите му блеснаха. Цял той дишаше здраве и като че ли излъчваше светлина.

Светецът се намръщи. Отдавна бе отвикнал да му говорят така смело и непочтително.

– Вие сте еретици – натърти старецът. – Вие не учите туй, което учи църквата.

– Да, право е – каза момъкът, – но за нас по-важно е какво иска Христос, Който е глава на църквата, а не това, което искат ония, които са се забравили...

– Ти ли ще ги съдиш? – каза строго старецът.

– Ами, пазил ме Господ – засмя се момъкът от все сърце. – Те сами са се осъдили вече със своето винопийство и гуляи. Те на животни са се обърнали...

– Погрешен е пътят ти – каза старецът тежко.

– А твоя прав ли е? – запита го смело момъкът.
– Аз търся моя път – каза тихо старецът.
– Търсиш ли го? – възкликна момъкът. – Ами ти още като Иоана Кръстите-
ля живееш... А дойде след него Един, Който каза: «Аз съм Път, Истина и Жи-
вот.» Какъв път търсиш още?

Светецът го погледна учудено. Настана кратко мълчание, пълно с очак-
ване.

– Христос слезе от небето при хората, да им помага, а ти избяга в гората
– продължи момъкът, като видя, че старецът не отговаря. – Горко на пастиря,
който напуска овците и бяга, когато иде вълкът. Наемник е той.

– Как смееш така да ми говориш? Аз – наемник? – запита старецът огор-
чен.

– А ако не си наемник, защо не си при стадото си?

– А ти при кое стадо си? – запита го старецът.

– Аз още съм малка овца. Събирам билки за ония, които сами не могат,
които са болни. Затова съм тук... Но после ще си ида при тях, стадото на Хрис-
та, чул ли си за него? Иоан живееше отначало тъй, защото се готвеше да прави
път за Него, ами ти? Върни се там долу, в тъмнината има нужда от светило – не
го туряй под шиник! Каква нужда имат гората и животните от твоята святост и
мъдрост? Долу народът страда.

– Страда, защото е грешил – каза троснато светецът.

– Грешил, защото тия, които можеха да му покажат пътя, избягаха по
горите, а оставиха слепите да водят.

– Момче, ти имаш опасен език.

– За кого е опасен? За лъжата, която иска да мине за Истина? За прис-
паната съвест, която може да се събуди? – и запита заедно с мене:

– Старче, отче, пастирю, що търсиш тук, между дърветата, когато долу те
чакат гладните – да ги нахраниш, и жадните – да ги напоиш?

Старецът махна с ръка и влезе в пещерата. Момъкът го погледа и тръгна
надолу. Мечката и сърната тръгнаха след него.

След някое време старецът излезе отново. Залязло бе слънцето. Той се
огледа. На поляната нямаше никой – нито момъка, нито животните.

Той погледа небето, промълви нещо и се прекръсти. Влезе в пещерата,
но след малко излезе пак, влезе в гората и се изгуби.

— — — — —

На другия ден на върха се запуши голям огън. На отсрещния връх царят с
голямо множество надничаше да види светеца. А самият светец се луташе край
огъня, измъчван от мисли, от душевни терзания и страх. Там, долу, беше грях,
съблазън, сатаната, а тук?

– Що напусна стадото? – чува той сякаш ясно гласа на момъка – и се
дори обръща да види дали не е някъде наблизо...

Царят на срещния връх чакаше да му покаже светецът правия път, а той
самият се още луташе и търсеше...

ПРИКАЗКА ЗА УЧИТЕЛЯ И УЧЕНИКА

«Ако смъртта разполага с възможности, животът има по-големи. Ако глупостта, омразата, безлюбието имат право да съществуват, още по-големи са правата на разумността, на знанието и на Любовта.»

Учителят

На брега на голяма река, облегнат до едно дърво, момък горчиво плачел. Той искал да свърши с живота си, а нямал смелост. Много радости криел той в себе си още, за да го напусне така лесно. И толкова горчивини бил преминал, за да може да го понася спокойно... А изглеждал още много млад, току в предверието на живота.

Така, разкъсван от желание да живее и скръб, която не можел да понася, плачел момъкът, спомнящ си ден по ден щастието на своите недалечни мечти – и тяхното нечакано рухване. Слънцето бе гряло през целия му живот без никакъв облак. А сега бе дошла буря, която го събаряше в пропастта, без да има милост нито към годините му, нито към надеждите му за щастливо бъдеще...

Понякога момъкът спирал плача си и се оглеждал наоколо, с надежда, че ще види нещо, което ще го събуди и ще го увери, че това е само лош сън, който като мине, ще започнат пак красивите дни и радостни спомени... Но реката си течала буйна и пенлива, планините вдигали спокойно своите заснежени върхове в далечината, а дърветата шепнели тихо все една и съща песен с неznайни за него думи. И тогава той поглеждал отчаян небето, гдето греело ясното слънчице. Но и то сякаш нищо не могло да му каже. И тогава той започвал да плаче още по-силно, още по-отчаяно, защото разбирал, че животът му е никому непотребен вече, а нямал сила да се откаже от него...

Но когато веднъж, задъхан от плач, повдигнал глава, видял недалеч от себе си старец, пътник някакъв, който, облегнат на голямата си тояга, го гледал внимателно. Не го и сетил кога се приближил, та се изненадал на първо време, но после кротките му очи и приветливото лице го накарали да го погледне по-спокойно.

– Защо плачеш, момко? – запитал го меко старецът.

Задъхан от плача и изненадан от въпроса, момъкът не отговорил нищо, но старецът не се разсърдил от това, а седнал близо до него и го запитал отново. Момъкът поискал да отговори, но от устата му излезли само неразбираеми думи. Старецът го леко погладил по главата, като да му бил баща, и му рекъл кротко:

– Не плачи! Всичко минава в тоя свят, ей-тъй, като водите на тая река. И все пак всичко, като нея, си остава все същото. И твоята скръб ще мине.

Момъкът го погледнал насълзен.

– С мене всичко е свършено вече – рекъл той. – Няма смисъл вече моят живот.

– Толкова ли голямо престъпление си направил, та се осъждаш така тежко? – запитал старецът. – Я ми разправи, да чуя! Може би ти мислиш не тъй, както е, и виждаш нещата не както са, та ти се струва, че е нощ, когато то може да е ден или зазоряване.

– О, не, дядо, не. Аз зная, че за мен всичко е свършено. Моят живот е излишен вече, никому непотребен...

– Защо? – запитал бързо старецът. – Ти си още тъй млад!

– Млад – да – казал момъкът, – но и тъй нещастен, че нещастieto ми би било достатъчно и за двойно повече години...

Когато се поуспокоил, той разправил на стареца своята история.

– Аз съм син на много богат човек. Имам още един брат, по-малък от мен. Той е по-послушен. Аз не обичам да се подчинявам никому... Казват, че с това съм приличал на баща си, но и той не обичаше да ме вижда такъв и ми се караше много. Когато бях по-малък и биеше ме, но аз пак не слушах. Богат с богатствата на баща си, разглезен от майка си, която ме много обичаше и подтикваше от моето своеволие, което беше в кръвта ми, аз правех много неприятности и на своите, и на чуждите. Учех добре, но само когато исках. А това сърдеше баща ми. Когато умря майка ми, аз се почувствувах изоставен и самотен. И не само защото нямаше кой да ме защитава пред баща ми, но и защото явно виждах, че той всякога предпочиташе малкия ми брат. На всичко това отгоре аз се и влюбих в една твърде красива мома. Не беше богатата, но много красива! И ние се разхождахме и любувахме на себе си и околната природа, както всички правят това... Аз я гледах захласнат и мислех, че и тя ме обича както и аз – нея. И нямаше по-щастлив човек от мен. Тя пожела непременно да се оженим. Това тя ми каза, когато видях зачервените ѝ от сълзи очи и я запитах защо е плакала. Тогава тя ми каза, че не можела повече да понася одумванията на околните и на своите и че това трябва да се свърши по някакъв начин. Аз я обичах твърде много и това ми даде кураж да кажа веднага на баща си нейното желание, без да премисля много как той ще погледне на тая работа. Той отначало се само засмя, но после, като видя, че аз сериозно настоявам, ми каза:

– Можеш да се ожениш, но само като предварително напуснеш къщата ми и оставиш името ми, което носиш!

Това ме страшно изненада и аз в яда си му казах някои горчиви упреци – че има каменно сърце и че не ме обича. Тогава той се много разсърди и ми каза, че отсега нататък вече не съм негов син и че нито иска да ме чуе, нито види повече; че моят дял от наследство ще даде по-добре на чужденци, които знаят да го почитат. И толкова беше сърдит, че заповяда да ме изблъскат навън от къщи и да ме не пропускат вече по никой начин пред очите му. И наистина мене престанаха да ме пускат в бащината ми къща, не ми даваха да се срещам и с брат си. Разгласиха това и пред всички познати и аз взех да се чувствам като молепсан от чума... Всички почнаха да бягат от мене или се преструваха, че ме не познават... Тогава аз потърсих моята възлюблена. Искях да ѝ кажа всичката си скръб, да изплача на гърдите ѝ моите сълзи, да намеря утешение в нея и ако иска да се оженим – да съединя живота си с нея, за да тръгнем заедно по пътя, който съдбата ни е определила. И тя, и аз бяхме млади и аз вярвах, че можехме да имаме дни на радост в бъдеще... Като отидох у тях, отначало ми казаха, че тя е много болна и не искаха по никакъв начин да ме пуснат при нея. Но когато аз, отчаян от това ново нещастие, се забравих и насилих да вляза при нея, тя сама излезе пред мен, здрава и читава, и ми каза, че с просяци не искала да има работа и да си търся това, което ми подобавало... Тогава ми стана ясно, че съм излишен, никому непотребен – и тръгнах като безумен из улиците на града. Как съм вървял и как съм стигнал тук, не помня. Някога и с нея сме бивали тук и може би неволно съм направил същия път... Само че тогава идвахме да се радваме на сините води и да мечтаем, а сега исках да намеря край на всичко в тия пенливи вълни. Въпреки желанието си, няхах куража досега...

Момъкът млъкнал и заплакал отново...

Старецът мълчал доста време замислен, вгледан в бързите вълни на пенливата река. После повдигнал поглед към върховете заснежени и казал на момъка:

– Ти си прав. Твоето нещастие е твърде голямо и може би наистина няма смисъл, ако така разбираш живота, да живееш повече. Но да умреш ти винаги ще можеш. А ако би искал, би могъл да сториш едно добро дело преди това.

– Че какво бих могъл да направя? – запитал момъкът заинтересован.

– Аз отивам нагоре, в планината. Ако би искал да дойдеш с мен като другар, ти би ме много улеснил из пътя ми, като ми помогнеш да нося торбата си. А там имам малко работа и като я свърша, ще се върнем пак оттук и тогава ти ще си свободен да сториш със себе си каквото искаш.

Момъкът помислил малко и се съгласил. Старецът му се видял приятен мил човек и неговото топло държание му се сторило като мехлем на рана. При това и самото отлагане на смъртта приел като някакъв подарък на Провидението и тръгнал с голяма охота. А като му дал старецът да носи и торбата с хляба, той се дори зарадвал, защото бил як и при това доста изгладнял, та си помислил, че парчето хляб, което ще му даде, нямало да бъде незаслужено...

Колкото отивали по-нагоре, толкова пътят ставал по-тесен и по-стръмен. Скоро той се превърнал на малка пътека, която криволичела между камъните, катерела се по ридове и пресичала полянки и гори. И когато на една от тях, при хубав извор, седнали да си починат, хлябът, който старецът му дал да си хапне, му се сторил по-сладък от всичките ястия, които някога ял на бащината си трапеза.

Доста път минали, докато достигнат до подножието на заснежените върхове.

Там имало много потоци и няколко бистри езера, в които се оглеждало небето. Край едно от тях видели много шатри – цял град! Момъкът много се зачудил. Досега той бил ходил по кръчми и салони и никога не бил виждал по-отблизо величието на планините и още по-малко се надявал да намери на такава височина толкова хора, и то току до снеговете! Той много разпитвал и искал да разбере какви са те и какво търсят тук, но старецът се само подсмивал и на всичко отговарял:

– Ще видиш.

Когато пристигнали, мнозина дошли при стареца да го поздравят с «добре дошел». Тук имало много и различни хора, които момъкът гледал с любопитство. Просто му се струвало, че сънува – толкова много, и при това на различни възрасти, хора имало там. Посрещнали и него добре и го настанили в една шатра. Всички се отнесли с него като със стар познат, но никой не го запитал защо е дошел и какво търси. Но той ги запитвал доста и един му казал, че това е училище, в което се учат – ново училище с Учител, който им говори и ги учи как да намерят верния път в живота. Момъкът бил виждал много училища и учители, но това училище му се видяло много чудновато. И като му казали, че преподаването става на близкия връх при изгрев слънце, той останал още по-учуден.

На сутринта, събуден от стареца и поведен от него по витата пътека към острия връх, той останал възхитен от картината, която се открила пред очите му, та дори се захласнал. Далеч под тях облаци и мъгли се носели; над тях се дигали далечни и близки снежни върхове, а в далечината се руменял изтокът, отдето се показало скоро слънцето. С песни го посрещнали и молитва някаква казали. Малко преди това бил дошел и учителят, който щял да ги учи. Когато го видял момъкът, изведнъж почувствувал, че нещо в душата му се запълнило, сякаш всичко изгубено е намерено вече – и нещо повече, че всичко това било някакво кандилце, а сега цяло слънце изгряло...

Учителят бил благообразен старец, като че ли слязъл жив от някоя икона. Когато го видял първия миг, момъкът помислил, че сам Бог е взел образ на човек и говори. А там, по върховете, това изглеждало още по-велико и думите му звучали още по-странно и силно.

– Живели ли сте вие? – питал той и не чакал, а самият той отговарял: – Натоварени като камили със своите желания, събудени от мечтите си, които идат и си отиват, когато искат, вие, и при баща, сте старци! Вие плачете за богатство, когато носите най-големите богатства в себе си!... Вие страдате и се оплаквате от камъните, които падат по главите ви, а никога се и не спирате да помислите, че те са същите, които вчера хвърлихте нагоре или по някой свой другар, който днес ви ги връща... Вие, преситените от отрови, тъпчете хляба и го не виждате! Къде вървите – не знаете. Отгде идете – забравили сте вече. И къде ще стигнете някога – не се и питате. Мнозина от вас мислят, че гробът е край, а то е само врата за това, което чака. И ако си бил буден и умен – и там ще намериш път! Защото и смъртта за разумния е само врата за нов живот. А глупавият и тук се пъне и търси това, което е пред очите му, но го не вижда. Богати – вие търсите богатство. Силни – вие плачете за сила. Щастливи – вие мечтаете за щастие, което никъде го няма...

Вие всички сте като тоя, който бе дошел тук, в планината, преди време и ме питаше да му покажа къде е атмосферата... а той дишаше и се движеше в тая атмосфера. И вие така търсите и питате за това, което е у вас и край вас.

Много им говорил учителят и всеки ден все нови и нови неща чувал момъкът. И толкова много му харесало, че когато старецът си тръгнал пак надолу и го повикал да вървят заедно, той не искал и да чуе. Той му благодарил, че му помогнал да намери това, което търсел и дори ръка му с радост целунал, но не искал по никой начин да се върне, да остави тоя извор, за който той жадувал досега и го намерил тъкмо когато най-малко се надявал. Той го изпратил далеч по пътеката. Старецът бил много радостен, макар да слизал сам, като му говорел да учи и внимава, защото това е за човека. Стар или млад – земята е голямо училище, в което трябва да се използва всеки ден, да се научи новото, което светът разкрива пред нас. Старецът обещал пак да наmine и оставил момъка да се учи при великия Учител.

Минало се много време. За ученика дните хвъркали като часове, а седмиците му се стрували къси като дни. Душата му жадувала за нещо, което той тук намерил в изобилие. Тук той видял друг свят, други хора. Всички тук живели и учили нещо ново, което учителят им разкривал. Животът добил нов смисъл. Момъкът разбрал, че човек не е сам: «Никой в света нито умира, нито живее сам за себе си» – казвал Учителят. Но от всичко най-много го чудело тая пълнота и радост, която имали тия хора, мнозина от които били бедни. Душите им били богати, в сърцата им бликал извор от обич. Във всяко от тях горяла искра от огъня на великото Учителево сърце.

Видял Учителят жаждата на момъка и му дал да пие до насита. Обикнал го и момъкът започнал да учи от все сърце. С радост и трепет поглъщал той всяка дума на Учителя и в душата му ставало все по-светло. Той ставал друг човек.

Минало се много време и веднъж, когато старецът отивал пак на планината, той видял един момък, седнал върху голям камък, да плаче горчиво. Приближил се старецът и останал много изненадан, като познал същия момък.

– Защо плачеш? – запитал го той.

Момъкът даже като да го не чул. Пак го запитал старецът и побутнал го по рамото. Тогава момъкът вдигнал глава и като познал стареца, започнал да

плаче още по-силно. Но старецът бил търпелив и го чакал доста, докато се реши да му каже мъката си. И тогава момъкът му рекъл:

– Сега съм по-нещастен от по-рано. Тогава не разбирах едно, а сега – друго! Тогава ме огорчи изоставянето на хората, а сега аз самият изоставих всичко, защото престанах да разбирам това, което трябва. Ти знаеш колко се зарадвах, като намерих този Учител. И той ме учеше и обичаше. Имаше време, когато нов свят се отвори пред очите ми и аз бях щастлив. Струваше ми се, че не бях живял досега, че наново започвам живот, и то пълен с радост. И това трая дълго време. И във всеки минал ден аз научавах нещо ново. Разбирах и прилагах нещо, което досега не бях опитвал. Започнах да мисля, че намерих вечния път в живота, че завесата на тленното е вдигната пред очите ми и аз надничам вече в безсмъртното... Но тогава дойдоха три случки, наскоро една след друга, и смутиха душата ми, разрушиха всичко, градено с такава радост, и аз останах отново да вися в неизвестността, като да бях току-що събуден от красив сън.

– Разправи ми по-подробно това, което е смутило душата ти. Може би ти си видял нещата не както са, или си помислил не това, което е – казал старецът и момъкът продължил разказа си, като от време на време бършел сълзите си.

– Това се случи тука, при езерата, на планината. Учителят ме обичаше, аз го слушах и мислех, че всичко може да направи, тъй могъщ ми се виждаше. Веднъж, както седяхме при езерото, докараха човек схванат. Двама души го водеха под мишниците и той едва пристъпяше. Той седна и смирен слушаше това, което говореше Учителят. И когато щяхме да си тръгваме, болният разпери ръце и проплака:

– Учителю, помогни!

Учителят го изгледа само, обърна се и тръгна. Болният, подкрепян от двамата, стана и изрева отново от болки и отчаяние:

– Учителю, помогни!

Всички замръзнахме от този крясък. И аз самият се бях изправил на мястото си, чакащ с надежда, че Учителят ще каже дума – и болният ще проходи. А той даже се не обърна... Всички в недоумение и изненада гледахме тази картина.

Момъкът млъкна и заплака още по силно.

– Е, и какво стана по нататък? – запита старецът.

Като си триеше сълзите, момъкът продължи:

– Това, което внесе най-голям смут в душата ми... Аз бях сломен от тая жестока неотзивчивост. Жал изпълни сърцето ми, като гледах болния така да страда и без дори да зная точно какво правя и защо, аз се изправих бързо пред него и казах на тия, които го държах: – «Пуснете го!» А на него: – «Върви след мен!» – И чудото стана! Пуснаха го и той тръгна след мене, изправяйки се все повече и повече и усилвайки своите крачки. Мнозина извикаха от изненада, а аз, съсредоточил цялата си воля, вървах пред него – и той като сянка ме следваше! Пред нас вървеше Учителят, но нито веднъж не се и обърна поне да погледне, да види какво ставаше. И болният оздравя и си ходеше. А Учителят никога и не заговори за това. И нещо се смути в мен, нещо шепнеше там: туй, което учителят не го направи, ти го направи! Не смеех, не можех да се гордея с това, но лоша сянка остана в душата ми. Защо, като можеше да стане това, не го направи той самият? Нима неговото сърце може да бъде така жестоко?... Минаха се много, много дни и аз бях почнал да се примирявам с това, когато ми се случи друго...

Момъкът пак замлъкна, мълчеше и старецът...

После момъкът продължи историята си:

– Мнозина от тия, които бяха тука, имаха видения. Молих го и аз да ми даде и на мен случай и начин да имам видения. А той не даваше дори вид, че ме е чул... Жадуваше душата ми и тлееше огън в сърцето ми. Но той бе мълчалив и тих, като да не чуваше нищо, да не виждаше нищо... Така минаха много дни. Веднъж, отчаян, изоставил другари, скитащ между канарите, аз легнах на един камък, гледащ снежен връх. И изведнъж получих видения, много и различни. За малко, може би за мигове само, аз разбрах това, за което би ми потрябвали години учене. Видях и работи за бъдеще. И когато станах оттам, с окрилен дух и очи, които бяха надничали в безсмъртното, аз не сецах краката под себе си от радост. Но когато отивах към Учителя, да му кажа това, в душата ми се вдигна смут – защо ми е учител, ако може да получа всичко това и направо от великите същества на невидимия свят? Какво му струваше, ако той бе ме упътил и пръв вдигнал завесата пред очите ми, като мой учител? Разколебах се, смут се вмъкна в душата ми и аз свърнах на един камък и плаках горчиво... И после отидох в града и срещнах царя. Той ме разпитва за много работи и аз му разправих за много от това, което бях имал като видения. Разкрих му бъдещето и говорих за това, което ще става. Казах му кои му са скритите врагове и на кои от царството си може да се надява. Кои държави са му приятели и от кои да се пази. И той послуша, опита и остана много доволен. Но мен в душата ми нещо изстина. Светът ми се стори като свят на сенки и сомнамбули – хора, които спят и мислят, че живеят... Това бяха приживе умрели хора, които носеха човешки образи, а живеяха като животни. И аз се почувствувах още по-отегчен и отчаян – и пак се върнах на планината и намерих отново Учителя. Заслушах се в словата му и пак ми стана ясно, като да бях се родил наново. Слушах с радост и поглъщах с трепет всяко слово, което излизаше от неговите уста. Искях да стана едно със словото му и да бъда живо ехо на думите му...

Момъкът заплака отново силно. Мина се доста време, докато се успокои и продължи:

– Тогава се случи онова, което ме отчая съвсем. Отишел бях някъде из планината. Намериха и ме повикаха бързо, че се е случило нещастие – двама души дошли от града и го нападнали и били! И аз го заварих с подуто лице и окървавени бели коси. Той леко потръпваше, но лицето му беше спокойно. Мен ми стана много жал за него и още повече поради това, че не бях наблизил, да го защитя. Мнозина имало, но се разбягали. Аз му целунах окървавената ръка и сълзи от милост избликнаха от очите ми. Негодувание изпълни душата ми. Но що можех да сторя? А нещо пак се събуди вътре в мен и почна да чопли – какъв е тоя учител, който не може сам да се брани? Ако той не вижда отнапред и не знае какво ще стане с него самия? Къде е неговото знание и ясновидство?

Смути се мирът ми и аз не можах да си намеря място. И ето, вече дни, и аз не смея да се явя пред лицето му. Той още на другия ден бе като да не се е случвало нищо с него, но смутът в душата ми си остана преголям. И оттогава аз ходя като безумен, без мир и спокойствие в душата си. Плача и се питам все отново и отново и не виждам отговор, не виждам светлинка в тъмнината. Потъмняло е небето в мен и аз самият съм се изгубил в голямата пустиня на съмнението. Що ще стане с мене?

– Какво те е смутило толкова? – запита пак старецът.

– Нали ти казах вече... Той или имаше сила да излекува болния и не щя – беше значи жесток, или пък не можеше и значи напразно го мислехме това, което не е.

– Само това ли? – запита старецът.

– Но и за другото... за виденията. Аз толкова му се молих, а той ми не даде възможност да видя това, което други ми подариха.

– Само това ли? – запита пак старецът.

– Не, не... и този бой... Той, могъщият, остави да го бият! Той, силният, беше окървавен! Той, ясновидецът, не можа да предвиди това, което идеше върху му! Слепец съм избрал за водач – ето кое ме плаши и отчайва, ето кое изпива мира на душата ми и обезсмисля живота ми...

Млъкнал момъкът, млъчал и старецът. Неговите вежди били свити и лицето му – зачервено. Гневно засвяткали очите му и пламъчета се замъркали в тях. Но после всичко се умирило и старецът го погледнал пак тихо и спокойно.

– Не е само да намериш нещо, но и да го разбереш. И не само да го разбереш, но и да го оцениш и задържиш! – казал старецът. – Теб, нещастнико, когато ти правят и най-голямото добро, ти в безумието си обръщаш благословението Божие в проклятие!

Млъкнал старецът и впитите в него очи на момъка напразно чакали той да продължи.

– Говори ми, моля ти се, обясни ми... Виждаш, загивам! – заплакъл пак момъкът.

– Нещастен си ти – казал след млчание старецът, – защото научи и знаеш много работи, **а не научи една, която е и най-потребната: да благодариш за всичко, което ти се случва.** Тогава ти би разбрал смисъла на всичко и не би се терзал така.

– Говори ми, настави ме – молел се момъкът. – Аз наистина съм един нещастен човек, въпреки всичко, което зная.

– Да, и ще бъдеш нещастен, докато не се научиш да благодариш. Само тогава ще ти се отворят очите и ще видиш истината.

– О, благодаря поне, че ми посочи пътя, ако ме не поведе по него – казал момъкът с голяма скръб, която трогнала стареца. Той го помилвал по главата и му казал тихо:

– Ще ти разкрия истината, но се страхувам, че тежестта ти ще стане още по-голяма и тъгата ти ще се увеличи.

– Нека това те не смущава – молел се момъкът. – Кажете ми я! По-добре да ме гори огънят на истината, отколкото съмнението и смущението.

– Добре – казал старецът, – щом искаш, ще ти кажа.

Когато Учителят не изцери болния, то не е било, защото не е можел, а защото той е искал ти, ученикът, да сториш това – да започнеш да лекуваш. За него това е било минало, а за тебе трябваше да започне новото, неопитаното. И той ти е дал възможност и сила да сториш това. И без да ти каже дума, е чакал да види какво ще събуди тая новопридобита сила в тебе. Той е знаел и от по-напред, но това трябваше и ти самият да видиш. И тая сила събуди гордостта ти и безумната ти мисъл, че ти можеш повече от Учителя си.

– Горко ми – проплака ученикът, – горко ми, аз съм направил най-големия грях.

– Слушай по-нататък – казал старецът. – Когато ти искаше да ти разкрие тайни и видения, ти правеше същата погрешка, защото Учителят знае какво е потребно ученику, по-добре от самия него. Но после той те е съжалил заради жаждата ти и ти чрез неговото съзнание си влязъл във връзка с невидимите приятели, които ти дадоха виденията. Но тия видения събудиха в тебе самовластието и самохвалството и понеже нямаше още достатъчно любов към Учителя си – ти отиде в света. Учителят знаеше какво ще стане, но и ти трябваше да го видиш, за да разбереш какво криеш в себе си.

– О, горко ми на мен, който съм плюл на най-святото си и дадох бисерите на чужди...

– Слушай по-нататък! – казал старецът. – Това не е всичко. Там, пред чуждите, ти вдигна завеси и посочи много работи. И царят почна да разваля плановете на противниците си. А те почнаха да търсят кой му помага. Разбраха, че си ти и пратиха двама души да те намерят и убият. Те тръгнаха за планината. Но Учителят, за който тайни няма, те отдалечи нарочно оттам, защото знаеше, че ако те срещнат, ти ще бъдеш убит, взел своя образ и те го нападнали. Той понесе всичките удари за тебе, а ти...

– Господи! – прорева момъкът диво, – нима можах толкова да Те оскърбя! – И той като безумен хукнал.

– Чакай! – викнал му старецът, – къде отиваш?

– Да намеря Учителя си и да целуна нозете му – казал момъкът и затичал наново.

(На задната корица на книгата:)

КНИГИ ОТ СЪЩИЯ АВТОР

Искриците на просъницата, разкази

Пелин и коприва, хумористични разкази

Генко Орлето, повед за народа

С Христа, повед

Благословение, роман

Нови хора, роман

Съвременния морал и Дънов

Кръстопът

На планината, приказка за възрастни

Хигиена. Здрав и млад

Зазоряване. Когато ние, живите, станем

Думите на видния странник Буди-Са

Край огнището, разкази

При спорната гора, разкази

През вековете, разкази

При Агента, разкази

Вечният извор, приказки и окултни разкази

В светлината на Учителя

Цена 5 лева

Всичко относно горните книги се адресува до книгоиздателство «Братство» – Севлиево, или до автора: Любомир Лулчев, София XIII.

Любомир Лулчев

IV.

С Христа (трилогия)

I. Генко Орлето (откъси)

- 1. Послесловие 230
- 2. От същия автор 231
- 3. Книги, които препоръчваме 232
- 4. «Генко Орлето» от Любомир Лулчев
(Рецензия от Йордан Андреев във в. «Братство») 233

II. Бунт (откъси)

- 1. Архангелът на силата, знанието и мъдростта 236
- 2. Бунт 239

III. Благословение

- 1. Откъси от романа 249–329
- 2. Кой организира атентата на 16 април 1925 г.
(Бележки от съставителя на «Изгревът» Вергилий Кръстев) ... 296–298

Любомир Лулчев

IV. Творчество:

С Христа

(трилогия)

I.

Генко Орлето

(Любомир Лулчев. *Генко Орлето: Повест за деца и възрастни.*
Второ илюстрирано издание. София, 1938.
Първо издание 1932.)

1. ПОСЛЕСЛОВИЕ

(стр. 171–172 от II изд.)

Генко оздравя, за обща почуда. Всички почувствуваха, че стана нещо необикновено – че дойде помощ от «невидимо». Нещо, което се случва в живота на съвременния човек, но което той често, улисан в ежедневието, забравя или не вижда.

Генко започна да расте при други условия. Той отиде в столицата, подпомогнат от Иванка. Там той изживя много приключения, които го заставиха да бяга пак в провинцията. Като фабричен работник, той попадна в работническите смутове и го затварят. Това е разправено във втората книга от живота на Генко – «Бунт».

В затвора Генко не остава дълго. Започва се процесът на бунтовниците. Генко се държи мъжествено. Макар самият той да е попаднал не по своя воля в техните редове, той изнася истината както я разбира, без да гледа на последствията. Осъждат го, но неговите приятели – той вече има такива – се застъпват и понеже Генко не иска сам да се ползува от услугите им, издействуват обща амнистия. В Генковата душа става дълбок прелом. «Реалността» на живота му се налага. Той се раздвоява вътрешно. Нещастията на хората и видимата несправедливост разклащат вярата му във Вечната справедливост. Започва се една душевна криза, от която го изважда само срещата с Тоя, Който носи Новото в живота – Учителя. И то не само на думи, а и на дело. Обилна светлина е хвърлена в неговия собствен живот и в живота на околните. Той вижда много работи, които по-рано не е прозирал и разбира това, което му се е струвало непонятно. Той се натъква на един нов живот, не само като мироглед, философия и убеждение, а като нещо всекидневно, живяно, въплотено. Той вижда Божественото, въплотено в живи хора, почувствува помощта и Бо-

жията ръка все по-близо до себе си, както и в детинството си. Една случка го сближава с царя, а после му дават възможност да говори с него. Големите събития, които настъпват – опити за атентат, хвърляне на църквата във въздуха – всичко това Генко следи отблизо, цял настръхнал. Той търси път за новото, за доброто, което е необходимо за доброто на народа.

И най-после, по върховете на Рила, всред величието на природата, ръководен от Учителя, той прозира все по-ясно своята и тая на България съдба. Той разбира, че от България излиза един величествен пламък, който ще освети целия свят, че новото е в братството, в козмичната обич, вместена в ежедневния живот като реална сила, че светът има нужда вече не от думи, а от дела и образци на Новото и че самият той е призван с великата мисия да бъде апостол на това Ново. И той влиза в света, очакван от жадуващи души, които треперят от желание да намерят Новото, доброто, Божественото и да му служат. Тогава чак душата на Генко, възродена, поема към великия път на Духа, за който всяка душа е жадувала повече или по-малко в своя живот.

Това е същината на трета книга от Генковата история – «Благословение».

2. ОТ СЪЩИЯТ АВТОР СА И СЛЕДНИТЕ КНИГИ:

(стр. 173–175 от II изд.)

Искриците на просъницата – разкази

Хумористични разкази

Възкресение – един разказ от Живота на Христа, едно истинско събитие, макар и неотбелязано в официалните Евангелия.

При спорната гора – разказ, в който се рисуват събития по спора за една гора и какво може да направи един разумен човек, всред настръхнали и готови да се избият две съседни села. Десетки хиляди екземпляри от тая книга са четени навсякъде из България и еднакво хубави са отзивите за нея от най-различните слоеве на обществото.

Край огнището – това е разказ, който не може да се чете спокойно. В основата е едно истинско събитие. Майката, кротка и свита жена, става лъвица пред очите на читателя и получава неочаквано своята награда.

Тази книга без сълзи не е дочитана.

Кръстопът

Думите на видния странник Буди-Са

Хигиена, здрав и млад – това са три книги от един велик свят, който открива новото на хората.

На планината (приказка). Това е една приказка за възрастни. Един цар, който е отишъл на планината да се весели, се среща неочаквано с един Ученик на живота. И започват едни отношения крайно интересни. Учени и професори се сблъскват с Ученика и остават посрамени от невежеството си.

Драматични приключения, в които се вплитат царят и Ученикът и завършват с една картина, която буди много смях. Изнесени са недъзите на много обществени институти и са разкрити в една лесно достъпна форма много тайни на науката, религията и живота.

Нови хора – В тази книга животът е изнесен без всякаква украса или тенденция. В около 400 страници се развиват картини на два различни свята – бедни и богати, свързани от необходимостта на живота. Политически катастрофи, атентатът в казиното, «държавнически съображения», «политически мотиви» и пр. са изнесени като картина от вътрешна страна. Книгата е още по-ценна, защото предсказва известни събития. И макар че «Новите» хора само

говорят за новото, като имат желание да го достигнат някога – и това ново е и положително, и отрицателно, все пак животът им е тъй интересен, че книгата се чете на един дъх.

През вековете – това е едно истинско събитие, изнесено във форма на разказ. Завесата на вековете се вдига пред очите на читателя, за да се проследи животът на две същества през хиляди години. Това е картина, видяна чрез ясновидство, фактите са точно предадени и краят в сегашния живот е предаден тъкмо тъй, както е станал.

Общественият морал и Дънов – е една книга, която хвърля светлина върху един въпрос, който отдавна е назрял и интересува не само нашия народ. Това е въпросът за Учителя – за тоя Дух, който ще поведе света към Новото, към обновлението, което ще приближи небето при земята или ще повдигне земята към небето – за да стане волята Божия. – «Както на небето, така и на земята!» – Макар и да не изчерпва въпроса, тая книга дава доста добра насока на сериозни читатели.

При Адепта – дивни картини от свръхчовешки живот са изнесени с една вярънност, която всеки издигнат човек може да провери и разбере.

Зазоряване – това е книга за събудените души. В нея се разкриват вътрешните връзки на душите. Това е книга въвн от време и пространство. За всички, които не са будни, тя е абсурдна; за будните души – откровение и път.

Тя е книга за бъдещето – за обикновените хора. И за сегашното – на ония, които наистина тъгуват за новото, за Великото. Книгата не се продава. Но ония, които биха почувствували вътрешно дълбоко желание, нека пишат и си я поискат – ако наистина им е потребна, ще си я получат.

3. КНИГИ, КОИТО ПРЕПОРЪЧВАМЕ НА НАШИТЕ ЧИТАТЕЛИ

(стр. 175–176 от II изд.)

Това са преди всичко беседите и лекциите на Учителя – те са стотици томове. Ще помена само някои от тях. В тях Учителят в лекодостъпни форми е изразил Божествените истини и е показал път за приложението им в сегашния живот, при тия условия и средства, с които разполага всеки един от нас. И там е ценното и великото в това учение, че то създава не теории и хипотези, а образец на живот, реализиран преди всичко в живота на самия Учител и отчасти – в живота на неговите ученици. Великото и красивото са намерили израз – и пътят към тях е отворен за всеки желающ.

Болните ще намерят нови методи за лекувания чрез светлина, въздух, музика, чисти мисли, благородни чувства, справедливи постъпки, специални движения – Паневритмия.

С Паневритмията са изнесени принципи от козмично значение, човек е поставен на своето място всред Великата природа и му е дадена възможност с разумни движения да възстанови изгубеното здраве и сили за функциониране правилно всред околната среда за доброто на себе си и ближните си. Едно истинско разковниче, талисман за подмладяване, общодостъпно за всички, без да са нужни никакви пари или специални условия.

Паневритмията е път, който може да се въздигне както отделният индивид, така и семейството и целият народ. – Свещено откровение за здраве, сила и щастие за тия, които я практикуват.

Ние препоръчваме най-горещо на читателите си да се запознаят с книгите на Учителя и неговата Паневритмия – и тогава по резултатите, които ще се получат, ще разберат промяната, която е станала в тях тихо и незабелязано.

Здравето им ще се подобри, животът – осмисли и противоречията на живота ще изчезнат.

За повече сведения пишете на адреса, показан на корицата.

4. «ГЕНКО ОРЛЕТО» ОТ ЛЮБОМИР ЛУЛЧЕВ

(Йордан Андреев. «Генко Орлето» от Любомир Лулчев.//
В. *Братство*, бр. 10 (291), 5.IV.1942 г., стр. 4)

Повестта «Генко Орлето» е история – път на една душа. На пръв поглед изглежда захвърлена там някъде, в едно диво балканско село, без грижи на майка и баща. Но после ни става ясно, че тези условия са най-благоприятни за тая душа с оглед на пътя, който има да измине. Скромните и естествени природни условия култивират сила и борчески дух в детето, който то ще употреби за преодоляване на предстоящите му препятствия.

Авторът изглежда много е плакал над чадото си Генко, като майка над съдбата на многострадалното си дете. Той с голяма мъка му проправя път всред бездушното и егоистично общество. Не може човек със сърце да остане равнодушен, когато чете тая история, пропита с много трагизъм, много сцени със силно напрежение, отлично издържани художествени моменти. Действието се развива тъй естествено и непринудено, че читателят остава с убеждението, че не чете, а гледа развитието на действието. Всичко това действа затрогващо на читателя – сълзите се затъркалват по опънатите черти на лицето му, той с всичкото си внимание следи какво ще стане с детето и всеки момент е готов да му помогне, като му подсказва как да постъпи, за да избегне дебнештата го опасност. Няма майка, която, като е чела повестта, да не е плакала и да не се е радвала на Генковите скърби и радости и да не е чувствувала героя като свое дете. Няма сестра или брат, да не чувствуват Генко Орлето като свое братче и да не са готови да му се притекат на помощ. Нема юноша, който, като прочете повестта, да не пожелае да бъде герой като Генко, и да не се слива с преживяванията на Генко, и да не почва да му подражава. И най-последно, няма душа, потисната от условията на живота, която, като чете Генка, да не получи импулс да се освободи и да реализира съкровено възходящо желание на своята душа. Така Генко от всички добре приет, всеки намира нещо свое в него, той говори на всички на техните езици, затова от всички е разбран. Само така може да се обясни защо повестта в няколко години се издава вече трети път.

Генко Орлето е носител на великата идея – **над всяка душа, в която има стремеж към знание, към красота, към съвършенство, бди будното око на Бога.**

Генко Орлето е изразител на един основен принцип – **жертвата като условие за развитие и еволюция.**

Тази идея и този принцип са като ос, около която се развива действието, за която всичко в повестта говори.

Генко намира малкото орле на земята паднало и решава на всяка цена да го сложи в гнездото му. Пропастите, които се откриват под орловите гнезда, не са пречка за него. Той веднага слага решението си в действие.

Зад тази така обикновена постъпка, родила се в душата на това просто селянче, се крие едно голямо съдържание. Защото правени са много опити и

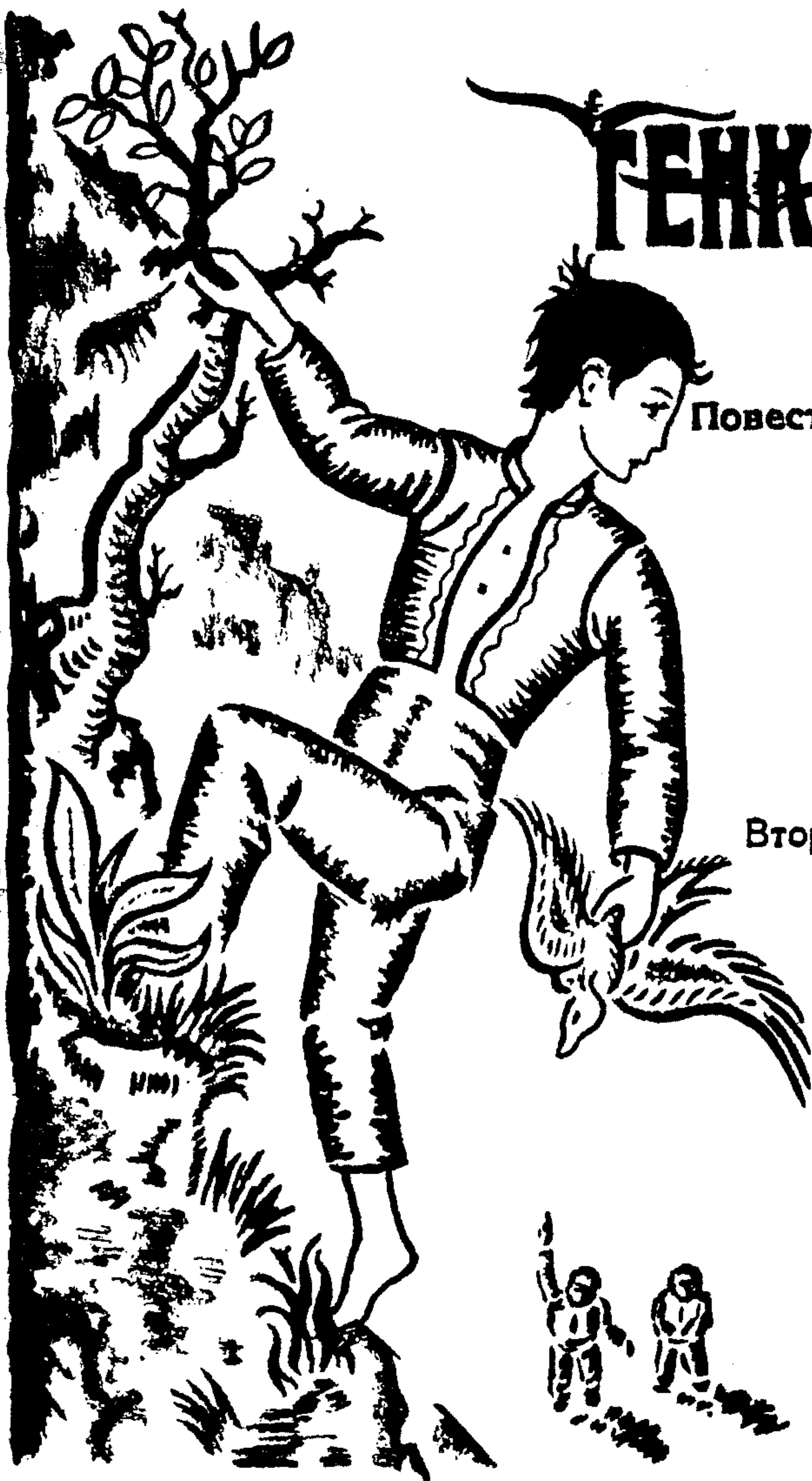
ЛЮБОМИРЪ ЛУЛЧЕВЪ

ГЕНКО ОРЛЕТО

Повестъ за деца и възрастни

Второ илюстрирано издание

СОФИЯ
1938

Корица на второто издание на книгата «Генко Орлето» от Любомир Лулчев,
нарисувана от художник-декоратора Д. Друмев от София

наблюдения от специалисти над проявите на децата и юношите към животните. Без да могат задоволително да обяснят, констатира факта, че по-голямата част от децата може би са несъзнателно жестоки спрямо животните, прави им удоволствие да ги измъчват, като си играят с котенцата и кученцата, събират гнездата на птичките, убиват ги или си играят, когато ги хванат живи. Генко обаче не взе орлето да го убие или да си играе, а реши да го сложи в гнездото на родителите му, без да е чел някаква етика или да беше слушал някакъв морал. В Генко моралът и етиката и дългът бяха живот; той и те бяха едно. Тази постъпка на Генко определя посоката на целия му живот. Всички други постъпки ще бъдат само форми, в които ще се излее това съдържание. – Ще освободи кучетата, ще се хвърли в горящата къща да извади детето и пр., и пр. И всичко това прави, без да мисли за собствения си живот, като че този живот му е даден тъкмо за това – да сложи орлето в гнездото, да освободи кучетата, да извади детето от горящата къща и пр., и пр. – да служи на другите. Той прави това, което чувства, че трябва да прави, а оставя да се грижи за живота му Този, Който му го е дал и на Когото той служи. В съзнанието на Генковия характер авторът така майсторски е съчетал този принцип в постъпките на героя, че четецът остава с впечатление, че в дадените условия той може да постъпи само по един начин – най-смелия, най-самопожертвувателния.

Генко слага орлето в гнездото. И какво получава срещу това? Но бързам да забележа, Генко не очаква нещо да получи.

Той получава остри орлови клюнове по главата и само момент – да загуби живота си в пропастта под орловите гнезда.

Христос не поиска ли най-безкористно да заведе падналото човечество в бащиното му гнездо – рая – Бога? И какво получи срещу това? Бе бит, заплъван, оклеветяван, наложен му бе трънен венец, с тежък кръст го пратиха на Голгота, и там наравно с разбойниците го разпнаха.

Христос бе голям извор. Генко Орлето – чешмичка от този извор. Който не е стигнал до големия извор, ще пие от малките чешмички, докато стигне до извора и пие направо от него.

Генко носеше в себе си принципа на Христа, който принцип отначало се проявява в него подсъзнателно, заедно с неговото физическо и духовно развитие и следователно идване в най-различни отношения с живота, той биваше все повече и повече осъзнаван, докато така Иванка му прати Новия Завет, който отначало не разбираше. Защото в него Христос беше живот, а не евангелие – история за Христа. В религиите Христос е даден отвън, като писано евангелие, богослужение, ритуал, а в Генко – като живот.

Много симпатичен е образът на така Иванка. Тя прекрачва границите на обикновеното сестринство и се явява предтеча на новата сестра в света – която за всеко онеправдано дете е сестра. Ако всяка сестра стане сестра като така Иванка, светът би придобил по-весела и по-красива физиономия; много сълзи биха били обърсани и много сираци не биха се чувствували такива.

За моралната, естетичната и художествената цена на повестта красноречиво говорят вече трите издания, които претърпя за няколко години. «Генко Орлето» се преиздава от затрогнати четци.

Разбира се, несравнено по-ясна картина добиваме за живота на Генко, за новото, на което е носител той, когато прочетем втория и третия том – «Бунт» и «Благословение».

Йордан Андреев

Любомир Лулчев

IV. Творчество: С Христа

(трилогия)

II. Бунт

(Любомир Лулчев. *С Христа: Повест за народа.*
Книга втора [Бунт]. София, 1934.)

I. АРХАНГЕЛЪТ НА СИЛАТА, ЗНАНИЕТО И МЪДРОСТТА*

(стр. 137–143)

Генко не отговори нищо, а само наведе по-близо до коляното главата, опря брадата си о него. И така превит, без да изглежда, че му беше неудобно, загледан в изворчето, започна да говори.

I. – Това е било преди много, много хиляди години. Толкова много, че никой не би могъл да ги прочете. Тогава, когато хилядите години са се четели като минат ден, а вековете – като часове. И тогава земята е имала хора и царства, градове и села. И тогава хората живеели, както и сега живеят. Ония, които знаят пътя си, вървят, понякога се спъват, но стават отново – и вървят. А другите се бият, блъскат като слепи постоянно един в други и винаги молят и искат... – И винаги не помнят какво са искали вчера, защото понякога от полученото се оплакват на другия ден... Като малки деца, те се нахвърляли върху всичко. И не стига, че го вземали, но го и присвоявали.

Плодовете, които раждали дърветата, рудите, които копали от пазвите на земята, децата на животните – те всичко присвоявали, после се биели помежду си и си го отнимали един от друг...

Веднъж един Архангел, от тия, най-големите, които имат по дванадесет крила, се загледал към земята и така останал дълго, дълго. Поколенията на хората се сменяли, като листата на дърветата. Никнели градове и загивали, а той все гледал. И толкова се унесъл в гледката, че забравил всичко – и себе си, и тия, които били около него. И тогава той си помислил: «Колко са нещастни тия същества в своят живот. Те биха могли да живеят с всичко това, което имат, като в прекрасна градина.»

* Заглавията на двата откъса от книгата и бележките под линия към текста понататък са от съставителя на «Изгревът» Вергилий Кръстев. (бел. М.И.)

Помислил така – и изведнъж усетил, че лети към земята. И колкото повече летял, толкова повече се забързвал.

Но най-после, когато бил вече близо до земята, той станал като някоя опашата звезда. И когато паднал, той нямал никакви криле и бил само малко красиво детенце край брега на една река. Царската дъщеря, която отивала да се къпе, го видяла и тъй много се зарадвала, защото сама тя била бездетна. Гледала го тя тъй, както се гледа желано дете. А то било такова хубаво, с големи учудени очи, които като че ли виждали нещо далеч през планини и гори... Расло то и станало юнак – силен и умен. И когато един ден се възцарило, границите на царството почнали да растат като живи. Войските му били безбройни, войводите – юнаци, а от всички най-голям – самият той!

И където и да отидел – не знаели несполуки. Той превземал царства, но хората не чувствували, че са в чужда ръка. Повечето даже се радвали, защото той навсякъде турял ред, нареждал съдилища да съдят, турял войници да пазят.

Народът навсякъде го посрещал с радостни викове. Поети му пеели песни. Историците пишели обширни хроники и го прославяли като такъв, който е нямал равен на себе си по сила. Обичали да казват, че в неговото царство слънцето не захождало. Но все пак и там имало нощи. В една от тях, няколко от неговите войводи – завистници на славата му, го издебнали и убили. Отлитнал Архангелът към небето. Вървял и си мислил: «На тия хора трябва не сила, а знание»...

II. И веднага пак полетял към земята. Пак се намерил като малко дете в една хубава градина. И там го видели, заобиколен с цветя неизказано красиви. Прибрали го. И то расло с очи чисти, големи, които гледали в сърцата на хората и виждали всичко, което те искали. И когато пораснало, то станало най-ученият човек. Измислял машини, отварял училища и учел хората на всичко, което те пожелали. Но едни се радвали на машините, а други скърбели. Една машина работела за хиляди хора, но тия хиляди хора, които оставали без работа и хляб, станали роби още по-нещастни. И вместо ред и щастие, настанало хаос и борба, на която крайт не се виждал. И неговите знания се обърнали срещу самия него. Той търсил храни и елексир за живот и безсмъртие – учениците му направили отрови така силни, че и който помиришел даже само веднъж, ставал труп... Земята заприличала на лудница, в която едни бягали, за да се спасят, а други – да отнемат и тази малка искра разум и живот, който им оставал...

И веднъж, на един залез слънце, с много други души и Архангелът напуснал земята. Хвъркал той нагоре и виждал още по-ясно, че от такива знания, които той беше дал, земята беше станала още по-нещастна. И помислил той: «Не сила и знание им трябваше на тия хора... Преди да бяха запознати със силата, мощта, със знанието – там трябваше Мъдростта, да проумеят доброто и злото, да бъдат здрави телом и духом, за да могат да бъдат и добри, и силни, защото знанието без доброто ражда зло; силата без Любовта става насилие...»

III. Не довършил той – и пак сетил, че отново се носи към земята като една огнена звезда, която летяла все по-бързо и по-бързо, докато се промъкнала през свода на една пещера и огряла на челото на едно току-що родено дете. Това дете отворило тутакси очите си. И всички наоколо, а те били малцина, бедни били неговите родители, разбрали, че се е родило това, което светът е чакал. И Тоя, Който ще покаже пътя на изранените крака, Истината – на гладните души и ще влее живот в умиращите от задух, безлюбие и грехове.

И той расъл чуден, неразбираем, мъдър над мъдрите и най-кроткият от кротките. Той тръгнал – краката му стъпали сега направо по земята, както на хилядите бедни. И бездомен, той скитал между бездомници. И на всички давал по нещо: на болните и умиращите – живот; на отчаяните – надежда; на сиромасите – богатство; на глупавите – мъдрост и Истина.

Но всеки, който добивал нещо от него, ставал свободен и не искал никого да слуша вече. И когато тия станали мнозина, царете и войводите се уплашили от тоя скитник, който сам нищо сякаш нямал, а всичко дарявал и така леко навред рушал царствата им. И хванали го и убили го с камъни... Плакал народът и се мъчил да го отърве, но напразно – князете и войводите били по-силни... И отлетял пак Архангелът нагоре. Като се носел над земята, той напиргал своята мисъл и се питал горчиво: «Защо, защо Земята не може да стане по-добра? Защо нито силата, нито знанието, нито мъдростта не помогнаха?»

IV. И той полетял пак към Земята и се спрял в една долина, замислил се и там останал. И мислил година, векове, хилядолетия, без сам да знае колко време се е минало. И когато се сепнал и надникнал – той се видял всред планината, седнал като голям хубав камък, който с острия си връх гледал небето и се мъчел да си спомни нещо. Но при него, досами подножието си, той видял хубаво ябълково дърво, покрито с цвят. И веднага в ума му се родила мисълта: Защо ли това дърво не израсте високо, високо, наравно с него? И той се обърнал към него и го запитал. А то се засмяло и казало:

– Вижте само колко хубаво съм цъфнало!

– Това е добре – казал му Архангелът – но защо ти не си израснало високо, високо, наравно с мене?

– Този, който ме е създал, той знае това. Ще видиш! – отговорила ябълката. Минало време и задало се буря силна, много силна.

Камъните дори потръпвали на своите основи, хълмовете треперели и канарите стенели и питали:

– Защо е всичко това, защо?

А вятърът тъй бързал, че нямал даже време да им отговаря.

Но когато той си заминал и облаците се отдръпнали и слънцето огряло, Архангелът видял, че много от клоните на ябълката били пречупени.

– Ябълчице – казал той, – колко лош беше вятърът, та те така почупи.

– Нищо – каза ябълката, – той можеше и да ме изкорени.

– Вярно – помислил си Архангелът, – ако тя беше станала висока наравно с мене, сигурно би я изкъртил! Сега поне се запази.

Минало време и ябълката се покрила в дребни червени плодове.

– Много са дребни – казал ѝ Архангелът, – как можеш да им се радваш толкова? Те са тъй дребни и малки!...

– Да, дребни са – казала ябълката, – но са сладки. И до една са изпълнени от слънцето със светлина. А ако биха били по-големи, клоните ми не щяха да издържат!

Минало време и много деца дошли и се покачили по ябълката.

– Искаш ли да ги духна и сваля всички долу? – запитал я Архангелът.

– Защо? – учудила се ябълката. – Та нима всички плодове са само за мене? Този, който ги е дал, той е пратил и кой да ги яде.

Замислил се Архангелът – и още повече взел да се вглежда в тая ябълка. А тя растяла, покривала се с нови зелени листа, с цветове, плодове. Отново се огъвали вейките ѝ – докато един ден силен вятър я свалил на земята.

– Искаш ли да те вдигна и закрепя наново? – запитал я Архангелът.

– Защо? – учудила се ябълката. – Че, аз живях толкова много, слънцето ме грееше тъй хубаво, дъждът миеше листята ми и поеше корените. Винаги имах всичко достатъчно. Работих, радвах се, а сега ще заспя и вместо мене ще работят тези, другите, по-младите – сега е техният ред! – И тя прибрала вейките си и заспала тихо на земята...

Архангелът се понавел над нея и я гледал, гледал... И тя, пред неговите очи, навикнали да гледат хиляди години като дни и вековете – като часове, се стопила, превърнала в пръст и влязла наново в младите ябълкови дървета,

които, китни като засмени деца, обиколили цялото му подножие. Гледал и мислил. И най-после разбрал и започнал да се моли:

– Прости ми, Господи Боже Вишний, прости ми! Аз помислих, че тоя ред, който Ти си наредил, не е добър. И в забравата си допусках, че аз ще мога да дам нещо по-хубаво... Аз не станах проводник на Твоето Добро, което Ти изпращаше на тия, които Ти знаеше какви и защо си ги създал и какво им е необходимо, а исках да ги направя по-силни, по-мъдри, по-добри! А без Тебе всичко това роди хаоса... А ето тук, при краката ми, Господи, скромната ябълка ми показва истинския път, Твоя път, който Ти си определил и срещу който аз безумно възроптах, защото го намирах бавен!

И заплакал и ужасил се от това Архангелът, и потресъл се цял. И без да сети, се пукнал от върха до долу. От сърцето му потекли сълзите. И от тях пият и птици, и животни, и хора с векове и хиляди години. И едни търсят силата, други – мъдростта, трети са доволни от това, което имат... А ябълките са още по-доволни, защото техните корени пият от тия сълзи на помирения, разбралия смисъла на всичко – и плодовете им са още по-червени и по-сладки...

Генко млъкна. Аня беше облегнала глава на рамото му и слушаше със затворени очи. Когато той замлъкна, тя ги отвори и се загледа в голямата канара, която пукнатината беше разделила на две почти от горе до долу, и в бистротото поточе, което бликаше и пееше при горния полутъмен край на малката сърцевидна пещерка.

– Генко – промълви тя тихо, – кой ти разправи тая приказка?

Той посочи мълчаливо към канарата. Тя се отдръпна малко настрана, полустанала го загледа – ту него, ту високата сива канара, от пазвите на която се изливаше кристалната вода. – А кога?

Той помълча.

– На другата сутрина, след като бях получил твоето писмо.

Аня му стисна мълчаливо изранената ръка и после се наведе неочаквано и я целувна.

Генко я дръпна бързо и изгледа учудено. Но Аня не смееше да го погледне. И той се наведе пак, опря брадата си върху коляното и затвори очи в унес...

II. БУНТ

(стр. 202–219)

На другия ден в града циркулираха най-фантастични слухове и от най-противоположни характери.

Според новите власти правителството си беше заело най-редовно властта, а старите министри бяха затворени до един, ще ги съди държавният съд – и изреждаха имената на новите министри, които бяха публикувани в държавния вестник.* Напротив, според вестите на долната част на града се знаеше «положително», че в южна България е обявена република начело с бившия министър-председател, който, разбира се, не признаваше преврата.** Но в северна България – Враца, Плевен, Бяла Слатина, Видин имат съветско управление... а казват – и в Сливен.***

* На 9 юни 1923 г. с военен преврат е свалено правителството на Александър Стамболийски.

** На 22–23 септември 1923 г. е Септемврийското въстание, вдигнато от комунисти и свалените от власт земеделци.

*** Въстаналите болшевики искат да създават управление както в болшевишка Русия, т.е. в СССР.

Никакъв трен не беше пристигал, а от два дена всички жици, които свързваха с околността, бяха прекъсвани и по няколко пъти от хората и на двата лагера. Никакви съобщения не съществуваха и въпреки това новините, като крилати, прелитаха през пространството. Мълвата ги украсяваше според случая и така пременени, ги пушаше на местния пазар. Купувачи не липсваха и от двете страни. А мнозина ставаха и автори – поприбавяха по нещо си. Друг път можеше да се видят спорове, особено на хора, които се намираха, така да се каже, на демаркационната линия. Нерядко разправиите свършваха и със схватки, в които вземаха участие достатъчно хора и от двата лагера. Тогава обикновено кръстопътят или улицата ставаше бойна арена с най-разнообразна програма. Понякога след такива разправии сядаха, колкото и да бе чудно и невероятно, на мирни преговори, а нерядко свършваха с общо пиене в някоя близка кръчма в «неутрална» зона. Но когато към пладне се разнесе новината, че през нощта са застреляли около 18 души, арестувани без никакъв съд, уж при «опит за бягство», табашката махла кипна като разтревожен мравуняк. Числото на убитите порасте фантастично. Много жени оплакваха живите си мъже, които случайно отсъствуваха, мислеци ги, че са в числото на жертвите; други описваха мъките, повече измислени, на които са били подлагани другари, за да издадат последните нареждания, които те там, фашистите, мислели, че има. След пладне вече викът на негодувание мина в непрекъснат рев и крясъци. Всички бързаха да се въоръжат с каквото можеха и имаха, за да унищожат това «мръсно гнездо», където са направени такива престъпления срещу живота на другарите. Издаде се набързо и печатан позив. В него, като се изброяваше къде в България има вече съветско управление и къде и как се бори Стамболийски, сочеше се, че змията в предсмъртния си час на своето издихание тук, обезумяла от оргии и пианство от власт, е посегнала на живота на стотици предани достойни другари. На оръжие! – да се пометат узурпаторите, изчади-ята на загиващия буржоазен свят!*

След пладне се стекоха толкова много хора, желаючи да се бият и унищожат «гнездото», щото мъчно можеха да се намерят ръководни лица. Разделиха ги на роти и полуроти, на ударни и щурмови батальони. Разликата беше във въоръжението: едните имаха колове и пръти, а другите – брадви, пищови, капзалии и ловджийски пушки. Но някои имаха и истински бойни пушки и револвери и даже бомби. Такива бяха отличени в чин началници от разни степени. На всичките по дрехите, по шапките, а които нямаха шапки – и направо на ушите бяха затъкнати, залепени, вързани по всевъзможен начин и разни форми, червени книжки с цветове, като почнеш от тоя на червения пийнир шикер и стигнеш тъмновиолетов, който за някои очи минаваше за червено винен...

Даваха се команди, викове, заповеди, които биха стигнали и за цяла армия. Но малцина имаше да слушат – всички говореха и даваха мнения. И тъкмо тия, които най-малко бяха питани, те най-много говореха. Скоро доведоха и коне, кой знае отгде взети, и някои началници се покатериха на тях, кой със седло, кой само някоя дреха метнал – те всички се мъчеха да се крепят как да е върху тях, което не беше много лесно, защото някои имаха само въженца вместо юзда, а други от конниците, малцина наистина, им се струваше, че са се качили на слонове, а не на коне... Няколко музики, или по-право, части от музики, защото бяха ги споделили, да стигнат на всички отряди по малко, писнаха най-отчаяно, когато вече трябваше да тръгнат. Това бяха ухораздирател-

* Александър Стамболийски е свален от власт и убит. Главата му е сложена в конска торба, с която давали зоб на конете, и е занесена на цар Борис III.

ни звукове, много мъчно можеха да се понасят, но и не ги и слушаха. Всички си пееха сами марша на Интернационала, а който го не знаеше, имаше и такива, просто викаха и кряскаха на приумица... Червените книжни ленти шумяха, крилиците, коловите и прътите, на някои от които бяха завързани остри големи ножове, се клатеха неравномерно като вълни на море, разбивани от невидим вятър. Всички при това тупаха крака по прашния път – маршируваха с такова усърдие и ревност, че скоро над тях се вдигна тежък облак прах и ги закри всецяло. И това изглежда ги направи още по-страшни в очите на техните противници, та и не дочакаха да се срещнат.

Когато сваленият, но недал си още оставката околийски се опита да ги обходи с около 15 конни стражари, които бяха му останали още верни, те, всичкото местно ново самоуправление и военни импровизирани чиновници, натоварени на каруци, кабриолети, файтони и автомобили, бягаха вече към Севлиево, където се надяваха да намерят закрила под мощните гърла на артилерията. Но когато изпратени хора от околийския по околни пътища, ги подплашиха с лъжата, че и в Севлиево е съветско управление, мнозина се пръснаха като пилци по разни посоки, окайвайки лековерието си. Но няколко от тях поискаха да проверят това, не се поддадоха и продължиха пътя си.

В същото време в града, вместо очаквания бой, се разви грандиозна манифестация. Радостните викове нямаха край. Струваше се, че и самите къщи викаха – тъй трепереше всичко от гласовете им. И чудното бе, че колкото по-дълго продължаваше манифестацията, толкова съмишлениците се увеличаваха, тълпата растеше и гласовете ставаха по-силни. Изглежда, че фашисти и превратаджии са били само тия, които бяха избягали.*

Вечерта градът си легна с чисто съветско управление и осветен с хиляди импровизирани червени фенери. Навсякъде из улиците циркулираше червената гвардия. Разните комисии и комитети, с най-чудно и мъчно изговорими имена, бяха започнали веднага да функционират. Всички бързаха весели, засмехли, щастливи.

«Другари и другарки» – това ехтеше на всяка крачка във въздуха. Само на малко от големите къщи пердетата бяха спуснати на всички прозорци и не се чуваше ни глас, ни дихание – бяха се изпокрили във всевъзможни скривалища, казват, някои и от по-рано своевременно направени. Но нямаше и кой да ги търси – пролетарският народ ликуваше. Две-три изстъпления, които бяха направени на лична почва тая вечер, причинителите им веднага бяха най-строго наказани. Всички трябваше да схванат, че новият ред е различен от стария и че произволите там не се позволяват. А рѐчи – рѐчи на всеки ъгъл, във всяка кръчма, на кой да е кръстопът. Всеки, който горе-долу знаеше да си отваря устата и да изговаря десетина думи наред – казваше ги. Говореше и който знаеше нещо, че и който беше чувал да знаят някои хора нещо. Имаше и такива, които за пръв път бяха се престашили да говорят публично. За това им беше помогнало освен вдъхновението на момента «върховен и сублимен», както го нарече един от ораторите, «свещен и незабравим» – и достатъчно изпитото вино, което се даваше от разни места и не се знаеше кой ще плаща, та и изобщо дали ще се плаща...

В много къщи тая нощ не спаха никак. Непитани «държавници» редяха и разправяха как ще бъде устроено българското болшевишко царство. Нито на

* Книгата е писана през 1934 г. и онези, които са извършили преврата, авторът нарича фашисти и узурпатори. Той не се страхува да ги нарече с тези имена. За такива изявления тогава са наказвали с разстрелване по улиците.

Маркс, нито на Ленин надали е минавало някога на ум това, което доморасли философи и импровизирани социолози измисляха и говореха в тия моменти.*

Много дрехи и съдове се изпокриха по разни тавани, за да не ги намерят при делението, което щяло да става. Някои момичета осъмнаха с подути очи, а други се криеха по изби и скривалища, защото се шепнеше, че жените сега ще бъдат не както по-напред, а някак по-другояче... общи, ама как – никой не знаеше това. А имаше и жени, които понатупаха в аванс мъжете си за всеки случай и не на шега, защото им бяха подшушнали някои услужливи хора, че сега разводите щели да бъдат по-лесни, отколкото да речеш «добро утро»... Някъде децата ги плашеха, че сега всичките ще ги съберат в кошари, като агнетата, и там щели да живеят общо.

Поповете се бяха изпокрили до един – двама-трима бяха избягали и вън от града, защото се надяваха, че първата работа на другарите ще е да ги избегнат. Но когато видяха на другия ден, че са ги забравили съвсем, някои от тях се престрашиха, излязоха и даже си предложиха услугите да извършат упокоителни молитви и четения на нещастниците, които бяха застреляни без кръст и молитва...

На другия ден градът беше в празнично настроение. Отрано още засвириха музики, в кръчмите се пиеше, от дюкяните се изнасяха стоки – като да беше панаир. Комисари на коне и пеши, с разни големи и малки ленти по ръкавите, по шиите, даже имаше и някои бяха турили нашивки на яките си – се движеха всякъде. Някои препуснаха на коне и даваха заповеди – все бързи. По улиците се лепяха «обявления», «наставления», «заповеди», «за изпълнение», «за сведения», «за безусловно изпълнение»... Всички бяха напечатани с червено мастило, лепяха се още неизсъхнали и тъй разцапани, че понякога не можеше да се разбере нищо друго освен подписът, който обикновено беше с по-дебели букви. Започна се описване на всичко, което имаше по дюкяните, по-после – и по къщите.

Мобилизираше се населението, назначаваха се хора на най-различни длъжности. Някои шмекери и смешници бяха си присвоили най-фантастични имена и понеже никой не се сещаше да пита кой ги е пратил, те ходеха по къщите под разни предлози и някъде вършеха неприлични работи. Но управата на града не се шегуваше – до вечерта още двама такива, които бяха доста прекалили в шегите си – при това непочтени хора и от по-рано – бяха публично разстреляни. Много лица след това станаха по-сериозни и доста усмивки замръзнаха на устните на мнозина. Стана явно, че това не е шега, а истинска власт, която няма да се шегува...**

Генко след дълго бягане през нощта по дворища, гонен от случайни хора и кучета, най-после се озова на самата река.

Тук вече той знаеше как лесно ще намери подслон. Беше много късно, когато неговото хлопание разтревожи съня на едни негови другари, работници. Но когато го узнаха, те с голяма бързина му отвориха и братски приеха. Техните услуги бяха на мястото си, защото от голямото напрежение при бяга-

* Години наред се говори за идването на болшевишкото царство в България. Противниците са плашели народа, че ще се хранят на общ казан, жените ще бъдат общи и децата ще бъдат общи, защото няма да знаят кои са им бащите.

** Истинската власт идва 22 години по-късно. Бунтът е на 23 септември 1923 г., или – по стар стил – 9 септември 1923 г. След 22 години – на 9 септември 1944 г. – идват комунисти на власт. Тук това е пророчество, което се сбъдва. Всички пророчества се сбъдват. Освен това тези събития, които са описани, са истински и авторът ги е видял с очите си.

нето и от удара в главата, Генко го втресе почти веднага, щом легна... Едва на втория ден, слаб като сянка, с изпито лице, той стана да походи малко в свободния град, който шумеше, като да бе разбъркан кошер...

Без да сети, машинално, той беше се озовал къде къщата на Аини. Там всичко беше тихо, като да бяха умрели. Капаците на прозорците на долния етаж бяха затворени съвсем. Той отвори пътната врата и видя, че тя бе насилвана и счупена – не се затваряше вече. Това го смути и той прекрачи бързо. Но вратата на къщи се оказа заключена. Звъни – никой не се обади. Тогава той отиде към кухнята. Там нещо се громолясваше и някой говореше с някого, или може би сам на себе си бърбеше, но изглеждаше силно ядосан...

Генко потропа на вратата на кухнята и бърбението и тропотът спря за малко, но след това веднага се чу креслив глас:

– Какво искате, проклетници с проклетници? Писахте кокошките, кравата, мене, господарката... пишете ми и налъмите сега, само тях не сте писали, Господ да ви убие, да беше ви убил! *

Генко похлопа пак и се провикна:

– Бабо Радо, аз съм!

– Ти си, зер! Кучета да те ядат, да се срадиш, да се не видиш! Всички ти научили името и току: «Бабо Радо, дойдохме това да опишем»... Да ви опише чумата макар! Махай се, пръждосвай се, че каквото ми е причерняло, като изляза с метлата!... – пак се загромолясваха столове и маси в кухнята, като че ли някой великан ги мятал насам-натам за развлечение или отмъщение.

– Аз съм – аз, Генко, аз.

Вместо отговор този път се показа в бързо разтворената врата дебела жена с голяма метла, която бе вдигнала застрашително.

– Ще се пръждосваш ли? – запита тя, като с едната ръка държеше дългата дръжка на метлата, а лявата бе облегла на хълбока си. При това цяла зачервена, с лице, от което пот течеше на вадулицы.

– Хъ, ще се пръждосваш ли? – Всичко е описано – нъ, само налъмите и метлата не е – като те подбера с тях...

Генко я гледаше очуден.

– О! – каза тя и очите ѝ се ококориха. – О, майстор Генко! Ах, горкият, колко си слабичък! – Но после изведнъж се дръпна назад и го загледа подозрително. – Да не си дошъл и ти да пишеш нещо, да описваш това-онова?

Генко се усмихна.

– Дойдох да ви видя какво правите, как изкарахте тия дни?

– Как ли? Не питай – една душа ми само знае. Влез, влез! Стара жена, не бях яла бой от дете, се казва – биха ме, че и вратата счупиха! Ама и видя ли бял вълк и тоя баласурин – като го хванах ей-тъй, прескъмбичнах го от стълбите чак долу.

– «Ще те обесим» – казва ми. – «Ами, ще ме обесят за такъв скамбил като тебе» – думам му. Седни, аз ще ида да викам господарката. Тя е ни жива, ни мъртва, че нали господаря го арестуваха... Час по час ѝ турям кърпи с оцет, че и младата господарка... – и тя излезе, без да довърши. Генко искаше да пита, но тя тропаше вече по стълбата нагоре и бърбеше нещо.

След малко слезе госпожата и от прага още започна да се вайка:

– Брава, брава, господин Генко! Да знаете всичко и да не ни кажете ни една дума! И това било приятел! – и тя заплака и се тръшна на един мокър стол. Баба Рада беше влязла и я утешаваше:

* Минава комисия, която описва всичката покъщнина, посуда, храна на семейството, както и животните – кокошки, свине, крави, коне, за да бъдат след това реквизирани, т.е. взети от властта. Това е ставало през войната 1914–1918 г.

– Не плачи, булка... господарке, не плачи – то това е вятър – ще мине-замине. Да си жива само – всичко се печели, здраве само не може!

Генко седеше потиснат.

– А Аня къде е! – попита тихо той.

– Аня ли? Госпожицата? – Отиде още тая сутрина да види какво ще стане с господаря и още я няма – каза баба Рада, като въздишаше тежко, при което грамадната ѝ фигура се надуваше и спадаше като истински мех.

– Къде? – каза Генко и стана.

– Ами там, в града – викна пак тя високо, както на глухи, както обикновено си говореше.

Генко веднага тръгна да си излиза. Госпожата вдигна глава със заплакани очи и изгледа подире му:

– Господин Генко – викна тя, но гласът ѝ беше слаб съвсем. Той не чу, или може би не искаше да чуе. Тя си захлюпи главата на коленете и заплака наново. Баба Рада се наведе над нея и я повдигаше уж лекичко, да я отведе пак горе. Като я прехвана под мишците, тя я повлече нагоре по стълбите, като пухтеше и пъшкеше и на всяко стъпало се спираше, за да си почива – господарката ѝ бе почти изгубила съзнание.

Генко залиташе, но все пак бързаше, колкото можеше, към града. Главата го болеше и в слепите му очи биеше, като че ли някой ковеше там. Краката му изменяха, омекваха неочаквано, или попадаха не точно на това място, на което той искаше. А в устата му беше горчиво и сухо. Сещаше студени тръпки. Струваше му се, че наскоро ще го втресе пак и това още повече го тревожеше.

Градът сега му се стори цяла лудница. И тия червени знамена и викове, тия постоянно говорещи хора, на които той понякога преставаше да чува гласовете, като че ли потъваха някъде... Един-два пъти даже облак прикри погледа му за няколко секунди и той трябваше да се облегне на една стена. «Здраво ме е хлопнал по кратуната тоя синковец, мисли Генко, като пипа подутото място. Може би и черепът да е пукнат? Ама кой знае – усмихна се той само, – всички казват, че главата ми е дебела...» И пак тръгна.

Учрежденията са повечето на нови места и при това с толкова чудновати имена! Той наслуки избра едно, на което червеният надпис носи само три букви. Поиска да влезе. Но там е пълно с хора, които чакат да им дадат билетчета – сега всичко с билетче става – обясняват му.* Генко трепери от мъка и нетърпение. Разпитва, но никой не знае точно кой се занимава със затворниците сега. Посъветваха го трима души – и даже се препираха помежду си, но той ги примири, като взе и трите адреса, които му посочиха, и отиде веднага. Но и там не беше. На едното място събираха сведения за конската сбруя за яздене и впрягане; на другата даваха купони за безплатно къпане в бани, но точно за коя баня, не се знаеше, защото градска нямаше, а имаше няколко фабрични – за работниците; на трето място се декларираха овес, ечмик, слама. И всякъде все с билетчета се влизаше. Най-после вече се мръкваше, когато намери съдебното отделение, което беше се наместило в окръжния съд. И там даваха билетчета и само с тях се влизаше. На запитванията, които той се опита да направи на няколко излезли «другари» чиновници в коридора, всички му отговориха усмихнати:

– По ред, другарю. Когато Ви дойде редът, другарю!

А публиката отдавна не знаеше вече нищо – това бяха все объркани хора, които ходеха от врата на врата, вземаха билетчета, чакаха, чакаха с часове понякога, за да разберат за няколко секунди, че не са попаднали където

* Една от болшевишките теории по онези години е, че в бъдеще няма да има пари, а всичко ще става с бележки, билетчета, давани от болшевишкия комисар.

трябва. На едно място чакаха по-малко хора и той се нареди между тях. Надписът на вратата беше само «Б.Р.» Генко го гледаше и си мислеше – мъчеше се да си отгадае, що ще е това «Б.Р.»? Да е «бърза работа» – не ще е – че не бързат много; да е «Българска революция»? Кой знае, може би...

Но все нали ще го упътят – така поне се надяваше. Той взе билетче, надраскано от един човек, който плезеше несъзнателно езика си на една и на друга страна при всяка буква и беше хванал перодръжката досами перото, цапаше си ръцете при всяко натопване в мастилницата и ги триеше по косите си. Цял така намастителен, той приличаше на някое другоземно, особено животно.*

Самият му нос явно носеше следи от пръстите, с които бе удостояван да бъде хванат, за да не му пречи на писанието на билетите.

– За какво е това отделение? – запита Генко, след като му дадоха билетчето.

– Как за какво? За записване.

– За какво записване? – запита пак Генко.

– За какво! – За реве... реце... вътре ще разбереш – отсече той.

Генко разбра, като влезе – попаднал бе в бюро за записване рецидивисти-престъпници от миналия режим, за които някому бе потрябвало да се държи сметка, защото повечето затворници бяха ги пуснали само под честна дума на познати, които бяха гарантирали за тях. Колкото се отнася за сегашните затворници, то това е в другото отделение, но кое? – чиновникът, който чешеше с писалката си оголялото си теме, не можа да каже точно.

– Те там ще Ви упътят – каза той неопределено и пое друго билетче, което носеше мастилените следи на писаря отвън.

Но това «там» беше по-лесно да се каже, отколкото да се намери.

Учреждението го затвориша преди Генко да се ориентира достатъчно. И когато удариха звънеца за прекратяване на работата, всички врати се отвориша почти едновременно и с шум изхвъркнаха десетки чиновници, бързащи да слизат по кривите и разклатени стълби с изтрити дървени стъпала. Като че ли някое конско стадо препускаше. Неочаквано, в слабо осветения коридор той видя Аня. Тя вървеше с наведена глава. Без да си дава отчет, той я викна и веднъж, и дважд. Тя трепна, като го чу, обърна се, изгледа го съвсем равнодушно и преведе погледа си на другата страна, като да ѝ бе съвсем непознат. Генко просто не вярваше на очите си. Но по ниско наведената глава на Аня, той разбра колко голяма е скръбта ѝ. Сигурно и тя бе уверена, че той е знаел за всичко това по-рано, предупреден е бил, а нищо не им е казал...

Генко се облегна на стената до един шкаф. Потокът от хора течеше бързо и шумно. Аня вървеше с него. Външната тишина я погълна и тя изчезна. Тогава на Генко изведнъж се доиска да тича и да я стигне. И той даже направи две-три крачки, но веднага почувствува, че това е излишно и безполезно – и заслиза бавно...

Сутринта доста рано, Генко пак чакаше. Сънят през нощта бе го ободрил. И мисълта за работа, която му предстоеше, като че ли беше най-добро лекарство срещу треската. Той чувствуваше, че днес ще може да се справи. И наистина съдбата го покровителствуваше. Още при вратата той се сблъска с Фарфалака – работник, на когото едва ли някой знаеше истинското му име, но когото всеки познаваше. Червенокос, с лунички по лицето и ръцете, малко заекващ при говоренето, той махаше ръце и тропаше с крак при всяко запъване – и това правеше всичко казано от него да изглежда прекомерно комично. Генко бе му правил някакви дребни услуги. И той, като разбра какво търси,

* Болшевиките, след като взеха властта след 9.IX.1944 г., също работеха с бележки, листчета, с които разпореждаха, раздаваха храна и облекло. След това, през 1947 г., направиха смяна на парите, т.е. на старите банкноти, и спряха инфлацията. А след това разбраха, че за да има комунистическа власт, трябва да има пари.

поиска веднага да му помогне и го повлече по стаята на съда. И навсякъде той влизаше като свой, без билет и без чукане.

– Другари! – крещеше той почти на всяка врата, – не може, не търпи отлагане! – и той хлопаше с юмрук и махаше с ръце. – Извънреден пратеник!

Извънредният пратеник беше Генко. Водачът имаше благоразумието да премълчава на кого и откъде е пратеникът. Наближаваше десет часа вече, когато «извънредният пратеник» седеше пред «извънредния комисар», който се оказа... Чалгънов. Само че сега той беше много важен. Говореше възтежко, произнасяше думата «другарю» с много «р»-та и имаше на масата си телефон, а над главата си, в червена рамка – портрета на Карл Маркс. Обстановката беше разкошна, креслата – големи, митарствата, докато се влезе при него – безбройни. Благодарение на Фарфалака, Генко ги прескочи и влезе, така да се каже, през задните врата. Извънредният комисар се разправяше тъкмо със секретарките, които идваха една през другата от съседната отворена врата да го питат за това-онова и после да чукат по клавишите на пишущите машини. Той носеше тъмnochервена рубашка, бе добре пригладен и хубаво облечен.*

– А, Вие ли сте? – каза той провлечено. – Седнете, другаррррю! Какво има? – Генко почака да престане да му говори другарката-секретарка на ухото и после му каза, че желае да говори със затворения господин Ключев и ако може това, той, па и другите трима да бъдат пуснати... под гаранция, например.

– Това е невъзможно – каза бързо Чалгънов. – За тях има назначен извънреден съд и ти ако искаш, на твоята философия по подхожда, може да им станеш защитник.**

– Че в какво са обвинени? – попита Генко.

– Ще четеш – дело има. Тогава ще можеш и да се срещнеш с тях.

– Добре – съгласи се Генко, – но аз все мисля, че това са хора, които заслужават да бъдат третирани по-добре... Най-после, те са принципиални противници – и да са направили нещо, изхождали са от своите разбирания. А пък и по-уместно е, при тия разбъркани времена, човек да има навсякъде приятели...

Чалгънов го погледна въпросително.

– Семейства имат – продължи Генко простодушно, – тревожат се... Пък те са хора с връзки, и утре не се знае какво може да стане...

– Е, какво може да стане? – запитва Чалгънов, като се държеше видимо спокоен, но гласът му леко потреперваше от любопитство, а може би и от скрито вълнение.

– Ами сега нали виждаш?... Какво беше преди два дена – какво е днес, а кой знае какво ще бъде подир два-три дни...

Умълчаха се. Показа се една секретарка със силно начервено лице и дълбоко деколте, но Чалгънов ѝ махна с ръка.

– Стойте там! – викна той раздражено – И вратата затворете! – добави той високо, а след това, като привлече стола по-близо до бюрото си, каза със съвсем друг тон:

– Та така? Вие, ти мислиш, че може да се промени нещо, а?

Генко го погледна въпросително, втренчено.

– Да нямаш някои сведения?

На Генко стана ясно, че тоя човек, въпреки външния си апломб и важния пост, изпитва вътрешен страх. А може би и тая неизвестност и откъснатост

* Властта на извънредния комисар се прояви в цялата си власт след като комунистите взеха властта на 9.IX.1944 г. Тук това е пророчество, което се реализира след двадесет и две години.

** Извънредният съд в пълна сила се прояви след 9.IX.1944 г. и тогава се наричаше «Народен съд», който осъди на затвор и смърт предишните управници. Това е пророчество.

отвсякъде, това постоянно напрежение да приема и изслушва десетки хора, все различни началници, да дава заповеди в една свършено нова държавна машина, която трябваше и да върви, и да се прави, да формира и напътва едновременно, да, бяха изчерпали силите му и разклатили нервите му...

– Че аз мисля – каза Генко високо, – че в интереса на самото Ви дело е да се покажете справедливи и честни, за да разберат всички, че има огромна и съществена разлика между техния и новия строй.

– Да, това е право – каза замислено Чалгънов, като същевременно мислеше друго и гледаше внимателно Генко. Само не му беше ясно последният съзнателно ли му отваряше врата или случайно попадна на тоя изход.

– Да – повтори той, – между пролетарски справедливото и пролетарски честното – и тяхното «честно» има огромна разлика – те трябва да почувствуват това...

– Право е. Ти иди към тях още сега, срещни се, а после ела пак. Ето ти пропуск. Те са тук, близо, не са в затвора, а в същото това здание, нашето – в зимника са – говореше той, и пишеше едновременно. – Вижте там – може нещо и те да пожертвуват за движението, а пък ний може да им облекчим съдбата... Ще видим пак, но имайте предвид да им поясните, другарю, че това аз лично правя... като снизхождание – да имат това предвид! Досега никой не е разговарял с тях.

Генко тръгваше вече, когато той му извика и го върна от вратата:

– Най-важното, другарю – никому нито дума по тоя въпрос! – Елате веднага после – и той взе слушалката на силно дрънкащия телефон...

След около час Генко се връщаше весел към кабинета на извънредния комисар. Но като че ли бе станала някаква много важна промяна с всички в тоя изминат час. Лицата бяха станали бледи и очите гледаха плахо.*

Публиката из коридорите беше изчезнала, а някои от масите бяха се изпразнили, макар че беше още рано за прекратяване на работата. Извънредният комисар говореше нещо по телефона и лицето му беше станало бледо. Той само посочи едно кресло да седне. Генко потъна в него. Комисарят беше много сериозен. Той слушаше и питаше нещо.

– Ето – посочи той записка на Генко, – веднага я пратете, нека... разсилния... Чакай, как? – извика той на телефона. – Ало, ало, не се чува... А да, чува се сега, говорете... Нека веднага да се освободят фабрикантите, още сега – и той подаде записката. Генко я взе учудено.

– Дайте я веднага, да тича разсилният – и самият той натисна бутона на звънеца. На влезлия разсилен той заповяда да вземе бележката и да тича, ама силно да тича – веднага да ги пуснат без нищо.

– Кажи, аз гарантирам за тях – комисарят, извънредният комисар. Хайде, тичай веднага!

– Да, да, слушам, слушам – махна той ръка от запушената тръба на слушалката – да, да, разбрах... Вие почакайте – викна той на Генко, който искаше и сам да изтича да каже хубавата вест. – Чакайте малко! – повтори той. – Я елате, аз имам малко работа, а трябва някой да се обажда на телефона, ако звъни, разбира се. Постойте Вие малко. Аз ей-сегичка... – и той излезе от една вътрешна врата.

Генко стоеше, а после седна на креслото си, зачуден прекомерно. И изведнъж се сети, че всичко това бързане, почти като в някоя опера, трябва да си има своите причини. И скочи, защото телефонът дрънкаше ужасно, проглушително. Някой викаше:

* Онези, които вдигат бунта – Септемврийското въстание, го правят по заповед от чужбина – Г. Димитров и В. Коларов, но някои болшевики в страната не са съгласни с него. Има също разногласие и между земеделците. А онези, които искат да смажат бунта, са решителни – искат унищожение до крак, т.е. избиване до крак.

– Ало, ало! Тук Червена застава № 12. Наближават – да палим ли къщите според наредбата?*

Генко не можа да разбере кой наближава, а се боеше да запита, да се не издаде.

– Оттеглете се назад и не палете нищо! Наредбата е отменена – каза той твърдо.

– А кой е на телефона? – запита тревожен глас отнякъде.

Генко каза едно «аз» и не знаеше какво да прибави, гледащ вратата, през която излезе извънредният комисар, надяващ се всяка минута той да се върне. – Аз, аз – повтори той и без да ще, седна...

Силен екот разтърси стъклата и събуди ехото на околните хълмове.

Стреляше артилерия!**

Генко се приближи бързо при прозорците и се мъчеше да разбере какво става. Хора като обезумели тичаха. Конници се носеха между тях, та и по тях – сваляха ги – някои и сечаха... В един ъгъл на площада няколко работници, въоръжени с пушки, залегнаха зад моста и катуриха няколко конника. Заградени отвсякъде, те стреляха до последния момент, докато ги разсякоха на парчета...

Генко гледаше и мислеше, че сънува – така странно и невероятно бе всичко, което виждаха очите му. И докато се още мъчеше да разбере добре какво става, зад него вратата се отвори с шум, хлопнаха до самата стена и десетина пушки се насочиха едновременно към гърдите му.

– Ето го и главния – викна някой и изкрещя: – Горе ръцете, болшевишка сволач!

Генко си вдигна покорно ръцете нагоре.

Излезе напред офицер и като го изгледа с кръвясал поглед, викна:

– Болшевишка република, а! – и го удари от все сила с юмрук зад ухото. Генко се залюля, побледня и падна. Офицерът го ритна презрително и с псувня каза:

– Затворете го някъде! Тези предатели за пример трябва да бъдат наказани. Живи да ги издерат, малко им е... Другите слизайте – бегом! Двама да останат. С главите си отговаряте за комисаря. Хайде напред! – И той заслиза с тежки стъпки по стълбата. Но на четвъртото стъпало той се обърна, като да си спомни нещо, върна се назад и като разсече с един удар на сабята портрета на Карл Маркс, стъпка го и плювна: – Свини! – и заслиза пак надолу...***

Край на втората книга.

Забележка: По-нататъшната съдба на Генко е описана в следната, трета книга «С Христа».

Гергевец, край Сливен,
1933 г. ноември

Приказката за Архангела се изпълни в своите три части. Остава последната, четвърта част, да се изпълни. (бел. на съставителя на «Изгревът» Вергилий Кръстев.)

* Запалването на къщите е било стратегия на болшевиките. Но тя се реализира от фашистката власт, която палеше къщите на комунистите и техните помагачи, наречени «ятаци». Аз лично съм виждал десетки разрушени къщи.

** Военният преврат, осъществен от армията с артилерия, оръдия, картечници, унищожава леко въоръжените въстаници – с револвери и пушки.

*** Озлоблението към болшевиките е било много голямо. Тази омраза се е разпалвала от белогвардейците, избягалите от болшевишката революция и дошли в България. От друга страна, те са усещали, че рано или късно болшевиките ще дойдат на власт и са искали да ги изтрепят до крак.

Любомир Лулчев

IV. Творчество:

С Христа

(трилогия)

III.

Благословение

I. На Изгрева – посрещане на слънцето.	
Паневритмия и разговори с Учителя Дънов	250
II. На неделна беседа на Изгрева	256
III. Среща с Учителя Дънов	265
IV. Срещата с Мария генерал Стоянова	272
V. Отиване до ботаническата градина	277
VI. Първа среща с цар Борис III, която се оказва, че е втора ...	280
VII. Среща с Учителя Дънов	289
VIII. Атентатът в църквата «Св. Неделя»	293
А. Атентатът	293
Б. Жиците около църквата	294
В. Кой организира атентата на 16.IV.1925 година –	
Бележки на съставителя на «Изгревът» Вергилий Кръстев ...	295
IX. Среднощна среща с Учителя Дънов	297
X. Една духовна екскурзия с Учителя	303
XI. На молитвения връх	307
XII. При извора «Ръцете»	308
XIII. Беседа за смъртта, живота и щастието	311
XIV. Рибари на 7-те рилски езера	313
XV. Шестата – светеща раса	314
XVI. Бъдещето на човечеството	316
XVII. Защо цар Соломон и Пилат Понтийски	
не си издържа изпита	318
XVIII. Овчарчето, говедарят и Учителят	319
XIX. Страданията са една необходимост	320
XX. Не поставяйте прегради на Божественото	321
XXI. Пропадналите адепти	323
XXII. Облаците на времето	325
XXIII. Палатковият лагер на Рила	326
XXIV. Изворът на Словото и пътят на ученика	327

Любомир Лулчев

IV. Творчество:

С Христа

(трилогия)

III.

Благословение

(Любомир Лулчев. *Благословение: Роман*.
Севлиево: Печатница «Братство», 1940. – 372 с.)

I. НА ИЗГРЕВА – ПОСРЕЩАНЕ НА СЛЪНЦЕТО. ПАНЕВРИТМИЯ И РАЗГОВОРИ С УЧИТЕЛЯ ДЪНОВ

(стр. 190–201)

Трите момичета вървяха пред тях и от време на време се обръщаха – най-често Анка. Тогава и Генко ставаше за малко разсеян в отговорите си, очевидно увлечен от мисълта си на друга посока. Те вървяха доста бързо по шосето.* От двете им страни се вдигаше боровата гора и даваше илюзия като да са някъде далеч от града. Но по този път вече по-често срещаха подранили млекарски кабриолетчета и тежко натоварени с дървен материал кола, които скърцаха и тряскаха от време на време. Няколко селяни и селянки отиваха с товари и кошници към града; други ранобудни граждани и някои двойки крачеха нагоре, може би на разходка. Скоро те стигнаха до края на гората. Небето на изток вече гореше от злато жълто и пурпур. Няколко облаци с най-чудновати форми се простираха в златните рамки на невидимото още слънце в една картина, която неволно спря погледа им.

– Ще изгрее скоро – каза Иванка.

Никой не ѝ отговори. После голяма пауза, бащата на Анка каза:

– Какво би станало с всички ни, ако нямаше Слънцето?

– О, да, надали би имало живот на Земята – каза Генко.

И пак всички се умълчаха за известно време. После момичетата тръгнаха отново, като завиха надясно край гората. После те навлязоха между дървени бараки и отначало Генко, който беше увлечен в разговора, помисли, че ще

* Това е било Дървенишкото шосе, което е започвало от реката при ул. «Граф Игнатиев» и е вървяло нагоре. Градът тогава е свършвал до реката, наречена «Перловска река», която сега е открит канал.

отиват пак на гости, където бяха ходили по-рано – при Батко! Но те заминаха нататък, влязоха в един ограден от тел широк двор и се намериха пред едно хубаво, цяло бяло и обърнато към юг здание, на което почти цялата фасада се състоеше от прозорци.* Пред тия прозорци имаше доста хора, които слушаха нещо. Вътре изглеждаше, че има също много хора. Някаква песен тиха, привлечена и особена, достигаше до слуха им – и те се спряха. После се чу размърдване на столове, тишина, която трая няколко минути и след туй из вратите заизлизаха много хора. Генко се огледа насам-натам. Той не бе идвал никога тук по-рано.

– Какво е това? – попита той Иванка. Тя се само усмихна.

– Каквото го виждаш. Сега гледай и наблюдавай, а после ще приказваме.

Генко не каза нищо, но се отдалечи, за да може да види по-добре всичко. Перпендикулярно на първия салон имаше друг, също тъй с големи прозорци, които изпълваха почти цялата му фасада. Вътре се виждаха няколко маси, столове и лимонени дървета, които бяха обкичени с много плодове.** Генко, без да ще, им се залюбува няколко мига. По стените имаше хубави картини, които той само мимоходом погледна. Когато се обърна, хората, които излизаха от големия салон, като да бяха ученици – така весело и бързо протичаха по пътеката към боровете. Между тях имаше най-разнообразни хора от всички възрасти и обществени положения. Не липсваха сини работнически дрехи и селски носии от други краища на България. И побелели глави, мъжки и женски. Имаше и млади момичета, които засмени се надпреварваха да излизат, а други – сериозни и бавни, като да бяха замислени дълбоко в нещо. Но като че ли във всички лица имаше нещо особено. Като че всички те бяха се греяли на някакъв огън и този огън беше оставил червенина по лицата им и блясък в очите им – особен блясък, който той съзираше във всеки поглед, който срещна неговия. Като че ли в далечината някъде гореше някаква свещица и блещукаше всред тъмнината. Всички отиваха в една посока. Последваха ги и Генко и компанията му. Щом минаха една красива чешма***, в която някакви знаци имаше наредени по настилката ѝ, излязоха на голяма поляна с извънредно красиво местоположение. Витоша образуваше южната ѝ граница, красива и белоглава. Всред поляната се намираше малка градинка, която имаше изглед на котва всред кръг, а в средата ѝ – метеорологическа будка. Всички бързаха и се нареждаха на няколко редици – мъжете отпред, жените отзад. Всички от тях си говореха нещо весело, особено момичетата. Мъжете, наредени, чакаха нещо, мълчаливо и съсредоточено.

Голяма хубава поляна, обградена отвсякъде с гора, даваше изглед като да бе някой голям декориран салон. Всички бяха обърнати към изток.

С бързи крачки идеше един човек, заобиколен от неголяма група мъже и жени, целият облечен в бяло. Той беше невисок, с глава, обкръжена от бели коси, и брада. Като че ли леко развяната му коса искаше да хвъркне и излъчваше мека светлина. Той вървеше изправен, енергичен. Застана отпред и всички се разотидоха веднага в редиците. Настана тишина, като да нямаше никой, макар да имаше около хиляда човека. Леко върховете на Витоша, покрити със

* Изгревът е бил обграден с бодлива тел и зданието, което се описва точно, е салонът. Вж «Изгревът», том IX, снимки 5, 6, 7.

** Това е първоначален навес, впоследствие е направен на кухня. Вж «Изгревът», том IX, снимки 11, 12, 13.

*** Чешмата със Зодиака. В кръг са наредени на настилката знаците на Зодиака. Чешмата е имала корито, а на самата чешма е била направена от мрамор топка, за което са наричали тази чешма «Яйцето».

сняг, порозовяха. Без да ще, Генко сведе поглед от тях към бялата фигура, застанала тихо и смирено пред всички. Нещо трепна в душата му, топлинка някаква сякаш огрея всичко в него. Изведнъж една дума само му дойде на езика и той, като се обърна бързо към Иванка, каза:

– Учителят?

Тя само кимна с глава. Той вече не отдели поглед от Него.

След няколко минути Учителят започна да прави разни движения, тихо и плавно.* И всички, без каквато и да е команда, го следваха. Като че ли нямаше хора, а привидения. Те всички вдигаха ръце, клякаха, ставаха пак, пристъпяха крачка напред или назад, клякаха пак – всичко почти едновременно, красиво, тихо, плавно. На Генко се струваше, че присъствува на някаква молитва, в която ръцете и тялото си казват своите желания и получават своите отговори. Изведнъж, без да ще, си спомни едно свое преживяване в планината. Беше ходил много, дълго време, потил беше се и беше се зажедил много, твърде много. И тогава той намери един извор, голям, хубав извор, кристално чист. И докато се сгрее водата за пиене, той почувствува нужда така инстинктивно да потопи ръцете си във водата, като че ли те, ръцете, бяха изжаднали и искаха да пият. И странно – щом ги потопи, като че ли цялото му тяло пи нещо, защото жаждата намаля и почувствува успокоение. Това беше тъй особено и силно, че и след толкова години, той си го спомни съвсем ясно, като да бе станало вчера. И сега, гледащ тия движения, му се струваше необяснимо и нему защо, че те, така плавни и особени, носят същото това чувство на потопените ръце на изжадналия в студената планинска бистра вода... Когато се свършваха едни упражнения, започваха други. Бързо редиците се развалиха и тръгнаха на разни страни. Скоро се образува отличен кръг от по двама души** – половината с мъже, половината кръг с жени. Последните бяха облечени с доста ярки и разнообразни цветове, приличаха на букети някакви. Всред кръга остана Учителят и една група музиканти, след което, също тъй мълчаливо, всички спрени чакаха нещо. Музикантите засвириха. Колелото се раздвижи плавно, хармонично. Музиката беше особена, ритмична, мека, разполагаща. Като че ли тя самата движеше ръцете. Сякаш не се движеха, а плуваха. Тая музика изведнъж обхвана душата на Генко. Като че ли беше дъжд за попукана земя. Полуотворил уста и вперил очи, Генко се мъчеше да не пропусне ни едно движение, нито един звук на тая мека музика, която като че ли невидимо му туряше крила... Той сам не разбираше какво ставаше с него. Но тия леки движения, тая мека, нечувана досега музика го хранеше с нещо, за което той отдавна беше гладувал, което не му е достигало...

Когато се свършиха упражненията, тъй разнообразни по движения и посока, че нему се струваше, че едва ли би могъл да ги научи, настана голяма тишина. Оркестрантите си оставиха инструментите и също се наредиха. Всички застанаха мирно и тихо. Със затворени очи те вдигнаха ръце нагоре и ги сменяха около себе си. Чувствуваха се като че ли това е най-важният момент. Всички вдигнаха дясната си ръка някак особено.*** Също стори и Учителят, а след това от всички страни се устремиха към него. Най-напред тичаха деца, но имаше и възрастни. Генко се приближи бързо да види защо. И когато стигна по-близо, той разбра – целуваха ръка. Той се приближи и погледът му не можа да се откъсне от фигурата на Учителя. И колкото повече гледаше, толкова по-

* Това са т.нар. «6-тых упражнения», дадени от Учителя Дънов. Играят се всяка сутрин у дома и преди Паневритмия.

** Това е кръгът на Паневритмията, която се играе от двойките.

*** Това е поздрав на Бялото Братство, придружен с формулите: «Няма любов като Божиата Любов. Само Божиата Любов е Любов.»

вече му се струваше, че нещо незнайно става, че той е в друг, неземеен свят, в който вижда всичко това, че нещо потиснато, спирано в самия него като някоя лавина или спряна вода, е тръгнало да тече буйно и наедно с това отвлича и нещо мътно, тъмно, тежко, което е притискало душата му. Около него стотина души – деца, момичета, юноши, баби, побелели хора, се притискаха леко и се мъчеха да надзърнат за миг в очите на тоя, който раздаваше сякаш невидими неща, но което всеки щом получише, блясваха очите от вътрешна радост, а лицето като че ли разцъфваше. Генко толкова беше се унесъл в това, което гледаше, което ставаше видимо пред очите му и невидимо в душата му, че когато се намери пред тия проникващи очи и бяла фигура, той нямаше време да си даде някакъв отчет. Той пое бързо протегнатата му ръка, гледаше втренчено очите на Учителя, целуна бързо и сам се чу като че други да каже с устата му:

– Благодаря, Учителю!*

Учителят му стисна ръката, кимна с глава и изпроводи с поглед. И от това в Генко мина някаква светкавица през цялото му същество. Нещо се срина и нещо възкръсна – но какво? – той сам не знаеше. Като да беше видял някакво видение, в което много картини се намесваха едновременно, много гласове се чуваха заедно...

Значи това е Учителят! И гласовете на италианците, поляците, на англичаните, които му разправяха за него, за «Outchitel», му изпъкнаха като да ги чуваше в момента. И той си остана няколко минути така унесен, в други свят, при друга светлина. И когато го побутнаха няколко пъти и питаха, очите му гледаха и виждаха нещо друго, защото той не отговори. О, сега той вече знае защо в очите бляскат искри, защо всички тук изглеждат като да са греяни от невидим огън... И всички сега го гледаха като да бяха стари приятели – струваше му се, че му се усмихват.

Иванка му говореше нещо, но той само гледаше и нищо не разбираше. Той гледаше внимателно Учителя, който вече говореше нещо, заобиколен от група. Скоро някои хора донесоха гевреци и му ги дадоха.** Толкова много! Генко се чудеше защо му са! – когато Учителят започна да чупи и раздава на тия, които бяха около него. Всякой, който вземаше, отстъпваше назад и даваше място на тия, които са зад него, да пристъпят и си вземат и те. Когато на Генко дойде редът, той не сещаше краката под себе си. Струваше му се, ще получи най-голямото богатство, което отдавна е чакал. Той се поклони над ръката, която му даваше голямо парче геврек, и я целуна. И отново той чу устата си да казват, като че ли без негово знание, ясно и отчетливо:

– Благодаря, Учителю!

И пак същият поглед, сякаш нещо, което изведнъж той разбра и потръпна – тъй го гледаше майка му, когато напусна земята...

И когато Генко дойде на себе си да обърне внимание на думите на Учителя, той едва схвана няколко откъслечни фрази.

Някои от слушателите бяха извадили тетрадки и пишеха.*** Генко се заслуша още по-внимателно. Всички напрегнато слушаха, да не пропуснат дума, а някои бързо пишеха. Понякога всички се смееха. Най-искрено от всички –

* След завършване на Паневритмията всички се подреждат един след друг и чакат да целунат ръка на Учителя.

** За раздаването на гевреците е вярно и е описано в «Изгревът».

*** Освен трите стенографки, които са стенографирали Словото на Учителя, присъстващите в салона са си записвали словото Му в тетрадки. От онова, което те са записали, Учителят им е давал да направят кратко резюме от предишната беседа и след това са излизали двама-трима души и са ги прочитали.

самият Учител. Тогава в Него имаше нещо детинско, което предразполагаше... Той бе много свободен, като да бе заобиколен със свои деца, а и те така Го гледаха, като наистина Той да им бе баща. А между тях имаше толкова стари хора...

– Да люби човек – няма нещо по-лесно от това! Човек може да обича когато иска и когото иска.

– О, Учителю – намеси се облечена с красива шарена дреха възрастна госпожица, която изглежда че имаше някаква привилегия да пита или пък сама си я даваше – о, Учителю, тъй е трудно понякога.

Учителят се усмихна.

– Никой не може да ти заповядва или налага кога и как да любиш.* Няма друг господар в любовта, освен самият човек, който люби. Люби както искаш и по който начин искаш, никой няма право да се меси на твоята любов, да казва, че тази любов е права или крива. Но вие искате никой да не се меси на вашата любов, а се месите в чуждата любов. Но тогава, щом искате свобода за вас, дайте свобода и на другите.

– Ех, Учителю, аз искам да дам свобода, но аз самата я нямам – каза същата госпожица. – Искам да стана и велика поетка, а пък не мога, дращя само...

Някои се засмяха.

– Кое е великото в света? – Запита Учителят и всички мълкнали чакаха. – Човешката душа – отговори си Той сам. Животът е израз на човешката душа. Дето има душа, там има живот. Дето има живот, там има и радост, и знание, и мъдрост. Гдето животът тече, там има и радост, и страдания.

– Ех, тия страдания, Учителю – каза една белоглава, висока жена с младежко лице, – не може ли без тях?

Учителят я изгледа и всички пак мълчаливо зачакаха.

– Може – каза Учителят. – В първичния живот не е имало страдания. Те дойдоха заедно с отклоненията. Но има и страдания, които човек сам си причинява. Когато се спират поривите на човешката душа или стремежите на човешката мисъл и чувства, всякога се произвеждат страдания. Когато се дава подтик на поривите на човешката душа или се дават условия за растене на човешките мисли, всякога има радости. Човешкият живот е разумен живот, другият е животинският.

– Е, Учителю, пък ние животни ли сме? – намеси се едно сухичко момиче, със зачервени очи, изглежда болни или възпалени от плач.

– Когато говоря за човешки живот, разбирам целокупността на живота, т.е. разумното начало, което и горе на небето, и долу на земята е едно и също! Гдето се проявява този живот, там е царството Божие, там е Бог!

Въпросите се сипеха свободно, някои дори несериозни, но Учителят на всички отговаряше с голямо търпение и широта. И всичките му отговори като че мереха все в една далечина. Те се сториха на Генко, който имаше навика да мисли образно, като да бяха все линии почти паралелни една на друга, но които далеч някъде се пресичаха всички в една и съща точка, в един център, в едно невидимо слънце, което беше все и вся за тоя човек. Имаше нещо единно, цялостно, незнайно в тоя човек, в който всеки поглед, движение, дума, като че ли радиираше от него по всички страни спокойствие, увереност, тишина, светлина, лъхаше топлота на майчин скут. И Генко се мъчеше да не пропусне нито една дума, нито едно движение. И нов образ му изпъкна в душата. Това беше неотдавна. Генко беше отчаян, объркан. Всичко беше му дотегнало. Ся-

* Това са изказвания на Учителя, които авторът тук предава и преразказва. Те не са измислени от автора, а това е Слово на Учителя Дънов.

каш градините му бяха се превърнали в пустиня и изворите – засипани с пясъци... Той не знаеше и не можеше. Животът му бе се обезсмислил. Умът му работеше бързо, тичаше като конник по всички посоки и навсякъде намираше задънени улици – без всякакъв изход. И затирил се бързо и с надежда, връщаше се назад отчаян и съсипан. И той спираше така с обронена и сведена глава. И тогава дойде Иванка. Тя нищо му не каза – само мина и му стисна ръката и отмина. И изведнъж от това в него стана промяна. Като че ли това ръкостискане му даде ключ, който отвори някаква врата, топлинка, която стопи прегради, даде храна на болния, комуто отдавна нещо се е ядяло, но той самият не знаел какво. Ето, и сега е същото. О, да, само че там бяха малки капки, а тук е извор, голям, непрестанен. От него са черпили и другите. И Генко слушаше и внимаваше. И отново му се мерна нова картина.

Върви Учителят с кошница пълна, грабва от нея и хвърля цели шепи. И тия, които са около него, вземат тия камъчета равнодушно. Някои ги турят по джобовете си, други ги държат в ръцете си и незабелязано за себе си разпиляват по земята. А други се кичат с тях. Генко се навежда и събира някои – и колко е чудно, че това са скъпи камъни, най-красиви диаманти! О, колко много и колко лесно ги раздава Учителят! Каква мисъл, каква дълбочина! И струва му се на Генко, че пълзи на колени и събира всяко зрънце. Той не може да ги разбира в момента, нито дори има време да им се порадва, но чувства, че тези слова, тези безценни камъни, са нещо живо, което, посеяно дълбоко в душата му, ще израсне. Всяка дума тук звучи не както в другите хора. Всяка дума на Учителя е жива – това Генко го чувства, самата му душа го сеца и нещо в него пее нова песен, нечувана досега. И когато всичките около Учителя запяват някаква песен, Генко започва също да пее и му се струва, като че много отдавна я знае, макар че пръв път я чуваше.*

След свършването на песента, разговорите започнаха наново. От тях на Генко стана ясно, че днес е празник на тия хора – Пролетното равноденствие, или Нова година, затова и всички бяха така празнично пременени. И така весели, всички те се интересуваха от най-разнообразни, често противоположни въпроси. Питаха и получаваха отговори. Други ходеха на групи и си приказваха.

Учителят вдигна ръка, всички му сториха място и Той тръгна.** Мнозина го последваха. Тръгна и Генко. Пред вратата на малката къщица***, долепена до салона, в която изглежда че живееше, той се спря и хората, като недохранено стадо, се струпаха отново край него. И той започна да им говори. Генко, тръгнал без да си дава отчет, сега се намери пак доста близо. И Учителят, като говореше, го поглеждаше понякога.

– Едната царска дъщеря била много красива, но устата, езикът ѝ режел като бръснач. А другата била мека, благородна, но грозна. Много се боял бащата как ще ги ожени и се молил на Бога да им дари щастие.

– Е, че то може ли? На грозна мома и на устата мома, какво щастие? – запита една пълна белоглава сестра, на която устните бяха много издадени напред и отворени, като че ли чакаше да сърба нещо. Тя приказваше на някакъв диалект, не беше чиста българка.

Учителят я погледна и се усмихна, той се не тревожеше, когато прекъсваха думата му. Като че ли това бяха малки деца и подобно държане беше в реда на нещата.

* Обикновено след разговори с Учителя, за раздяла групата от приятели изпяват песен от Учителя.

** След свършване на всеки разговор Учителят вдига ръка за поздрав с длан към приятелите и си тръгва. Това е поздравът на Белите Братя.

*** Малката къщичка е приемната. Вж «Изгревът», том IX, снимки 5, 6, 7.

Слушателите се вгледаха в Учителя – той държеше една питка хляб, погледна я, после загледа всичко наоколо и продължи, като да не бе прекъсвал думата си:

– Дошло време да се женят. И дошли двама души царски синове. Единият бил сляп, другият – глух. Слепият се оженил за грозната, а глухият се оженил за красивата.

– А-а-а – и общ смях избухна изведнъж. Учителят също се засмя. И когато помлъкнаха, той продължи.

– Гледал глухият жена си как цял ден мърда устните си – тя псувала и кълняла, а той си мисли: «Ех, колко е хубава!» – и ѝ казва: «Какви ли хубави работи говориш, ама нали съм глух и не ги чувам?...»

А другият – слепият, слушал мъдрите слова на жена си и казвал: «Господи, колко мъдро само говори! Колко ли е хубава, ама нали не я виждам.» И взели двамата да се молят на Бога, единият – да прогледне, другият – да прочуе. Но Господ им казал: «Не струва! И така си ви е добре.» Щели да си развалят щастието.

Добрият човек трябва да бъде глух и сляп за погрешките на хората.

И той отново вдигна ръка за поздрав, и се заизкачва по стълбата.

Сподириха го весели смехове, като на деца, получили бонбони, и засмехни погледи. Генко стоеше и неволно си повтаряше последната фраза. И това като че му се струваше, че криеше нещо дълбоко в себе си, тъй дълбоко, че той нямаше възможност и да го помисли и обхване колкото трябва. То като че беше някакъв облак, който се разширяваше по всички страни едновременно и изчезваше от шепите му, изпълваше всичко като дим, но светъл, радостен дим, който даваше смисъл на всичко минало досега. Когато се обърна, Генко мигна няколко пъти, като човек, излязъл от силна светлина, преди да познае групата на Иванка. Те живо си говореха помежду си и споделяха впечатленията си с Аннина баща. Но думите им като че ли идеха от някъде далеч и почти не стигаха до съзнанието на Генко. Той беше разтворил очи само неестествено и нещо бързо и смътно прелиташе неопределено в съзнанието му. Той не го разбираше какво е, но то носеше светлина и топлина в себе си, приятна топлинка, която приспиваше и галеше като майчина песен над люлка.

II. НА НЕДЕЛНА БЕСЕДА НА ИЗГРЕВА

(стр. 202–219)

«АКО СЕ НЕ РОДИТЕ ИЗНОВО»

Още към 9 часа сутринта хората започнаха да навлизат отново в салона.* Генко беше научил вече, че тук няма «господа», а има братя и сестри, че това е «Великото Бяло Братство», за което му бяха говорили там в чужбина, възглавявано от Учителя. Той на всичко гледаше с любопитство и желание да разбере нещо по-дълбоко, отколкото външността му се откриваше. Всеки човек тук за него имаше нещо повече, беше и «брат». И той несъзнателно искаше да види, да почувствува това. И когато запита за нещо, отговориха му учтиво, засмяно, свободно, с една видима готовност да му услужат. Това много го зарадва. Значи това са братята – учениците на Учителя?

Разправиха му тогава, че ученици са доста, около 300 човека, които сутрина имат лекция от 5 до 6 и половина – обикновения клас, «общия», а има и друг, наречен «специален», в който влизат само неженените братя и сестри.

* В неделя сутрин от 10 часа е неделна беседа, предназначена и за гости от града.

Тия сведения му даде един момък, почти колкото него възрастен, с големи скули и провиснали мустаци – типично селско лице. Облечен беше скромно, със синя работническа дреха, но се държеше с чувство на собствено достойнство. Винаги готов да се засмее. При това твърде често, без да ще, той говореше римувано и когато някой го запитваше, отговаряше вече преднамерено с някой цитат от стихове набързо калъпен, което караше да се смеят. По-късно от разговорите Генко разбра, че е попаднал на доморасъл поет Цеко, родоначалник на школата «Цекизъм», която той още не можеше да схване в що се състои.* Но самият «поет» беше изглежда широка душа, която всяко подмятане взимаше в добрата страна и отговаряше дружелюбно. При това всеки отговор той придружаваше с широка усмивка, която разтягаше устните му до ушите, червеното лице грейваше като пълна луна с такова добродушие, че който го гледаше, се усмихваше неволно. Той въведе Генко в салона и му го показа. Голям, хубав, чист салон, с големи прозорци, които заемаха цялата южна страна.** В средата – малка, покрита с бяло масичка върху възвишение. До нея – стол. Пред нея – столове и маса – за стенографките. Всичко, което говори Учителят, се стенографира и досега са излезли около стотина тома «на всички езици, храна готова, за Европа Нова!» – завърши Цеко фразата по свой маниер. На стената имаше образа на Христа, доста сполучливо изобразен. А освен Него – и други символични модерни картини, рисувани от ученици на Учителя.***

Няколко от картините представляваха красиви изгледи на Рилските езера, където в палатки прекарваха учениците лятото, когато Учителят им говорел: «Лъчи и Зари – за нашите души!» – според Цеко.

След това той му показва хармониума, рояла, като да му сочеше нещо кой знае колко важно. Генко го слушаше снизходително и донякъде с почит. Той, който беше виждал вече «Виктория» и «Алберт хол» в Лондон, тоя салон не му правеше впечатление с големината или външността, но с нещо друго, неувловимо, обаче живо.

Той сам не може да си даде сигурен отчет, но чувствуваше, че това е повече психическата атмосфера, която се усещаше от самите дробове. Като че ли тук беше планински връх с чист въздух, в който по-леко се дишаше.

Цеко го посъветва да си вземе някои книги, беседи да чете, а после, когато това бе сторено, да си избере и вземе стол, защото после всичко ще се напълни и не ще може добре да слуша. Той му посочи где да седне, за да може да вижда и чува добре Учителя. Генко седна, но веднага се сети, че има компания и каза на Цеко, че и за тях трябва да намери място. Като му каза, че са госпожици, Цеко си почеса врата инстинктивно, но после реши, че и те може да седнат наоколо. Генко предложи да отидат да ги намерят, защото салонът беше вече почти напълнен. Излязоха заедно и ги затърсиха. Когато минаха край една чешма, Цеко му обясни, че това са «зодиаците», на които е написана съдбата на цялата Земя, оттам – и на хората, че това са знаците на 12-те култури, през които Земята е минавала. И всяка култура е траяла няколкостотин хиляди години. И цялата тя е символизирана и синтезирана в един знак – символ, който се предава от най-стари времена. Отбелязано е и на съзвездията: «Пише се от мнозина, проучва се от астролозите, но малцина знаят истинския смисъл.»

Цеко**** приказваше бързо и сериозно, а Генко слушаше и се чудеше с каква самоувереност приказва такива фантастични работи. И когато го запита

* Цеко Етугов – вж «Изгревът», том IV, стр. 340; том V, стр. 674, 675.

** Вж «Изгревът», том IX, снимки 12, 13.

*** Вж «Изгревът», том XIII, снимки 136, 137, 139, 140.

**** «Изгревът», том IV, стр. 340, том V, стр. 674, 675, том VI, снимка 20.

откъде знае всичко това и той му отговори: – «Учителят каза», – на Генко му стана изведнаж ясно. Там беше оная канара, основа на която всички тук опи-раха – «Учителят каза!» Да, когато имаше един сигурен източник и опора, лесно е да се твърди, лесно е да се живее.

Минавайки при другата чешма*, Цеко се спря и му обясни «хиероглифите», които тя представляваше.

– Ето, това е сърна – посочи той. – Виж надписа отгоре: «Храни се добре» – значи, като сърната. Ето, това е човекът, който държи книгата на живота, разтворена в едната си ръка, ябълката, за която го изпъдиха от рая и гледа изгряващото слънце. А над него виж какво пише: «Мисли добре!» А ето тук, в планините орел и един гълъб заедно градят едно гнездо. А над него пише: «Работи добре!» И тъй: «Храни се добре, мисли добре, работи добре», тъй както тия символи казват – това е новото учение, което носи епоха нова, за душа обнова! – завърши набързо Цеко и тръгнаха да търсят компанията на Генко.

Скоро ги съгледаха, че вече идеха със свои познати. След малко те можаха да се наместят точно срещу масичката** на Учителя, макар и малко по-назад. След десетина минути местата бързо се запълниха. Скоро нямаше свободно нито едно и хората, които идеха, се изправяха до стените или се трупяха на вратата и прозорците отвън. Най-отзад, до стената, Иванка му посочи Батко. И той ги забеляза и им кимна с глава. До него седяха млади братя и сестри. Генко гледаше и слушаше. Мичето беше се излегнала почти на стола и се взираше разсеяно на една или друга страна, но изглежда, че малко се интересува. Анна споделяше отново впечатленията си с баща си, на което той най-често отговаряше само с клатене [на] глава. Скоро настана известно затихване.*** Чу се някакъв тон на хармониума и една тиха песен се понесе от всички наоколо. Повечето от тях пееха със затворени очи, унесени. Генко се мъчеше да схване думите: «Бог е Любов, любов, любов». Можеш да разбереш първата фраза: «свята, безгранична»... Мелодията бе тиха, без големи колебания, особена. После се смени с друга, също тиха, тържествена, на която той схвана някои думи: «Благославяй, душе моя, Господа». Но в нея нямаше нищо от ония провлачени мелодии, които някога беше чувал да пеят в черква. Тези песни имаха нещо светско, свободно, но същевременно много задушевно, възвишено, особено; нещо, което Генко на свой език преведе – стоплящо душата... Той гледаше хората, сестри и братя, как пееха всички, техните симпатични съсредоточени лица със затворени очи, и му се струваше, че се намираше в сред един нов свят, в който има други закони, не тия на всички останали хора, че в тоя свят грее слънце в душите на всички, че те имат една здрава основа, която не се колебае от люшкането на житейското море или от духване на случайните ветрища... Третата песен пък беше като някакъв откъслек от опера тържествена, в която се описваше как грее слънцето и пасат сърните.**** Но когато дойде до пасажа: «Велик си ти, Господи, велики са Твоите дела», Генко сети как тръпки полазиха по цялото му тяло, че нещо наистина има около него, нещо невидимо наоколо от това величие на Бога. И той, когато завършиха песента, обиколи с поглед цялата зала. В единия ъгъл тоя поглед срещна друг, за минутка като че ли се здрависаха и оттам цъфна широката усмивка на Цеко. И на Генко му стана радостно, като да бяха му направили някакъв голям, ценен дар...

* Чешмата със сърничката. Вж «Изгревът», том II, стр. 170.

** «Изгревът», том IX, снимки 12, 13.

*** Преди всяка беседа около 20 минути се пеят от всички песни от Учителя, в съпровод на хармониум и цигулка.

**** Вж «Изгревът», том I, стр. 526–527.

Всички изведнъж станаха и вдигнаха дясната си ръка нагоре, с дланта напред.* Бързо мина между хората Учителят, с една дебела книга в ръка, и се изправи зад малката масичка, която беше на възвишението. Шумът от разместените столове постепенно утихна. Настана извънредно голяма тишина. Учителят каза тихо нещо. Всички заказваха молитвата «Отче Наш». Четеше и я Учителят със затворени очи. И мнозина от слушателите казваха молитвата по същия начин. Когато се свърши, всички насядаха. Седна и Учителят и каза нещо. Един от братята стана, взе цигулката, други започна да свири на хармониума и всички запяха. «В начало бе Словото. Словото бе Бог и Словото бе у Бога.» Генко си спомни, че това е текст от Евангелието. Мелодията беше бавна, тържествена, настройваща. Когато я завършиха, Учителят отвори книгата пред себе си – изглежда беше Библията, и каза: «Евангелие от Йоанна, глава 3» и зачете доста тихо, но разбрано. Понякога Той се спираше по особен начин и тогава като че ли се разбираше нещо друго, което досега е останало тъмно. Когато свърши четенето, изпяха една друга песен и отново всички се умълчаха. Учителят прочете един стих: «Ако не се родите изново» – и след това започна да говори тихо, но все пак достатъчно ясно. При това с вид като че ли казва най-обикновени работи, които всеки би могъл да каже. Нищо не натъртваше. Напротив, като че ли омаловажаваше и правеше леснодостъпни най-отвлечените идеи. Най-абстрактните истини в неговите уста звучаха тъй ясни, реални, че ставаха достъпни изведнъж за съзнанието на слушащите.

А те тук бяха много и разнообразни. И тая така наглед мека реч, тиха и непретенциозна – тъй говореше, като че приятелски беседваше със слушателите си за това, което ги интересуваше, – се поглъщаше с много по-голямо внимание, отколкото ако би бил някой разпален оратор, ръкомахал и кряскал. Когато след време Генко се обърна да погледне в салона, навсякъде той съзря внимателно вперени в Учителя взорове и лица с напрегнато внимание.

«Да се роди човек изново, значи да се роди от Дух. Това е важно положение за човешкото съзнание. Житното зърно може с години да седи в хамбаря и да запази същата си форма, която първоначално е имало, но при това положение то няма да разбере какво представя светът от себе си.** То трябва да излезе от хамбаря, да се посее в земята, да влезе в съприкосновение със светлината, топлината, въздуха и водата. По тоя начин то ще прояви своя вътрешен живот, ще започне да расте, да се развива. Растението е общ процес за всички същества. За човека обаче растенето е обосновано от развитието на неговото съзнание.»

После той посочи, че в растителното царство растенията не се раждат като съществата от животинското царство, но поникват, растат и се развиват, като минават едновременно през външни и вътрешни процеси, през големи изпитания и несгоди. Човек, преди да се роди, минава през такива процеси. Раждането се предшества от вътрешни процеси. Човеците, като не разбират разумните закони на природата и онова, което Първичната Причина е създала, обезсърчават се, понеже не могат да намерят благото, щастието в живота. Те го търсят там, гдето не съществува.

Може ли житното зърно да намери своето благо в хамбаря? – попита той. И продължи обяснението си, че то в хамбаря е ограничено, затворено в света. Там то се намира при външни благоприятни условия, но те нищо не могат да му придадат. То трябва да излезе от условията на хамбара и да придо-

* Така започва всяка беседа на Учителя. Авторът я описва точно, защото е бил свидетел.

** Това е Слово на Учителя Дънов, което е цитирано от автора.

бие нещо. Ония, които не разбират живота, като се натъкнат на страдания, съжаляват, че са напуснали своя покой. Но житното зърно в хамбара има две положения – или да влезе в земята, да мине ред вътрешни процеси, радости и скърби, или да мине през хромела и външно да се пожертвува. Ако не избере нито едно от тия положения, ще остане в хамбара, гдето мишки ще го нападнат.

И хората имат спокойствие на хамбара, но по-добре е на нивата, отколкото под хромела. Земята е условие, при което човек може да опита Божиите блага, да расте и се развива.

Земята е създадена за разумния човек, който разбира законите и може да ги прилага. Страданията на хората произтичат от неразбиране на онзи висш порядък, който съществува в целокупния живот. Детето среща най-големи мъчнотии при първото отиване на училището, докато разбере какво му се преподава. Сега хората се стремят на земята към блага, но те са временни, защото на хората липсва елемент, чрез който биха могли да задържат придобитите блага. Този елемент ще се запълни с ражданието на човека от Духа. Човек трябва да се роди изново от Духа, да се освободи от лошите условия на сегашния живот. При сегашните условия се очаква смърт. Ще го оберат, както разбойниците обират богатия. Някои мислят, че когато умрат, ще бъдат добре в царството Божие. Но там влиза само новороденият. Само роденият от Духа е господар на условията. Той не се влияе от икономическите условия на живота. Болният се нуждае от чужда помощ, но здравият е свободен. Той всичко си върши сам. Роденият от Духа е подобен на здрав човек. И тъй, животът, като велика школа, предвижда два пътя на хората: пътя на страданието и пътя на хромела. Който избере първия път, той ще се посее като житното зърно на нивата, дето ще мине през ред лишения и страдания. Който избере втория път, ще лежи с години в хамбара, отгдето един ден ще го прекарат през хромела. За предпочитане е нивата пред хромела. На нивата той ще расте, цъфти и плод ще върже. Чрез страданията човек се готви за по-висок живот от този, който днес минава. Житото страда и се учи от страданията, а хората, като го ядат, се ползват от неговите уроци и от благата, които съдържа в себе си. Хората, които днес умират, научават нещо и от живота, и от смъртта, а следващото поколение се ползва от техните опитности като велики придобивки на живота. Важното е това, което сега става, което човек днес още може да направи. То няма да дойде отвън. Отвън съществуват само условията, а възможностите са вложени в самия човек. Житното зърно съдържа в себе си възможности, а светлината, топлината, въздухът и водата са условия, при които житното зърно може да прояви своите възможности. Съвременните хора се плашат от страданията. Големи или малки, страданията следват всеки човек. Такъв е пътят на човека. Едно е важно: кой път ще избере човек – пътят на посяването или на смилането. Ние се стремим да освободим житото от хромела. Никъде не е писано, че житото трябва да се мели – това е човешки закон и наредба. Вие трябва да знаете и двата закона – човешкия и Божествения, за да разберете вътрешните процеси на живота. Новороденият е роден от Духа. Той е благороден човек, той има високо съзнание. Той изключва от себе си всяко насилие, всяка лъжа, всяко зло. Такъв човек е красив, силен, добър. За него човекът е човек и брат. Всяко учение, което поставя братството за основа на човешкия живот, е безсмъртно. Това учение може да се приложи като изкуство за живеене. Всяко изкуство е полезно дотолкова, доколкото има приложение. Защо ви е чуждият език, ако не може да го приложите за придобиване знания?

За невежия светът е затворена книга. В новородения се събуждат нови чувства и способности, каквито и сам той не е подозирал. Той вижда нещата отдалеч и отблизо. Той е свободен и от лошите условия, защото всичко пред-

вижда. Него разбойници не могат обра. Рибата има една възможност – да плава. Ако иска да придобие други, трябва да стане птица. Но най-големи възможности има човек. А човек е тоя, който е роден от Бога. Сега хората питат има ли друг свят. А и рибата пита има ли друг свят освен водата. И птицата пита има ли друг свят освен нейния – хвъркатия. Животното пита има ли друг свят; и човек пита: Има ли друг свят освен човешкия? Има, разбира се – ангелският. Там няма затвори, бесилки, гробища, там не съществуват мъчения, нещастия, спорове. Там всеки живее колкото иска. За мен нещата са така, аз вярвам в това, което виждам. В светлината не вярвам, но аз я виждам. Слепият се нуждае от вяра, а за онзи, който вижда, вярата се превръща в знание. Новораждането отваря нов свят, света на Бога. Царството Божие е най-добре уреденото общество.

Светът сега е хамбар. Два пътя чакат хората – нивата или хромелът.

За новородения Словото е храна. Човек яде със стомаха си, храни се с белите дробове и с мозъка си с енергии от по-възвишена храна от физическата. Христос внесе нова положителна философия в живота, която може да освободи човека от сегашните тревоги и мъчности, но тази философия остана неразбрана и на времето си, остана неразбрана и за сегашните християни. Християнин не е този, който носи името, а роденият от Духа Божий – Синът Божий. В бъдещата религия всички хора ще бъдат родени от Бога. Ще съставят едно голямо семейство, на което членовете ще бъдат братя. Всеки ще бъде готов да се жертвува за брата си. Тогава никой от нищо няма да се нуждае. Никой никого няма да изнудва. Кой ни е събрал тук? – Бог. Божията Любов обединява хората. Това е Великата Истина, която се проверява всеки ден и вие може да я проверите всеки момент. Роденият от Бога е проверил тая Истина и живее според нея. Който влезе в новите условия на живот, той не се нуждае от доказателства за онзи свят. Да се доказва съществуването на други свят, то е все едно да се доказва съществуването на Любовта. Да се доказва, това е безпредметно. Дето е Любовта, там е животът. Когато Любовта отсъства, животът се изгубва. Идването на Любовта подразбира възкресение на душата. Който придобие Любовта, той възкръсва; който изгуби Любовта, той умира. Сегашната фаза на живот е фаза на безлюбие. Безлюбието умъртвява. Аз не говоря за смъртта на черупката-тяло. Друга, по-страшна смърт носи безлюбието. Ако изгуби черупката си само, човек се стреми да се облече в нова форма, която да не се поддава на лошите условия, да не се изменя.

Тази нова форма ще носи в себе си безсмъртие. Роденото от плът е плът, а роденото от Дух – Дух е! И роденият от плътта ще живее по един начин, а роденият по Дух – по друг. Първият ще мине през хромел, вторият – през нивата. Първият ще остане безплоден, вторият ще даде плод. Единият ще даде братство, което ще изчезне след четири поколения, а другият, роденият от Бога, ще даде братството, което ще образува трайно братство – връзките на родения от Бога ще продължават най-малко 25 000 години.* Тази трайност на връзките ще даде възможност на разумните сили, които действуват върху човешката душа, да завършат своята работа. Целата природа, звезди, слънце, планети съдействуват за развиването на човешката душа. Всичко, което обикаля човека вън и вътре в него, работи за неговото възпитание. Които са родени вече, те са опитали това; онези, за които условията сега се приготвяват, и те ще го проверят.

Никодим не разбра тая истина, която Христос му каза, и запита:

* Словото на Учителя Дънов, което е Слово на Бога, е за Шестата раса на човечеството, която ще трае 25 000 човешки години.

– Как е възможно стар човек да влезе в утробата на майка си и отново да се роди?

Христос му отговори: «Роденото от плът е плът и роденото от Дух – Дух е.» По какво се отличават тия два процеса на раждането. Човекът е подобен на житно зърно. Блага ръка ще вземе зърното от хамбаря и ще го посее на нивата. Но ще му каже: «Ще минеш през малки страдания, но ще оживееш, поникнеш, ще завържеш и зрееш.» Житното зърно ще провери това и ще се зарадва. Друга блага ръка ще вземе зърното и от хамбара ще го занесе на воденица и ще му каже: «Ще минеш през хромела, през малки страдания, но цената ти ще се увеличи.» Но по-добре е човек да мине през страдания, да даде плод, отколкото през хромела. Първото е Божественният порядък на нещата, вторият е човешкият порядък на нещата.

«Воденицата», това са неразбраните неща, които човек сам си е създал. «Нива» разбирам всичко, което Първичната причина е създала. Пожелавам на всеки да мине през страданията на нивата, за да придобие ония знания, които ще го заведат до новорождение, до раждане от Духа, това значи да стане член на Братството. Роденото от Духа подразбира роденото от Разумното, от Великото Начало на живота.»

Учителят завърши без патос или натъртвания – и стана. И всички го последваха. Изпя се стоешком някаква песен, след това настана пак неимоверно голяма тишина.* Изглежда, че всеки се молеше мълком тихо и дълбоко в себе си за онова, което намираше за добре. След няколко минути мълчание Учителят, лицето на когото грееше като че ли отвътре озарено от някаква светлина, отвори очи. Взе си книгата от масата, вдигна дясна ръка за поздрав и излезе. Всички поздравиха по същия начин и веднага след него започнаха да излизат, а други – да си говорят.

Генко също тръгна да си излиза. Не му се говореше нищо. Даже като че ли не бе тук, а някъде далече. Тия думи и мисли, които изглеждаха така прости и понятни в устата на Учителя, звучаха особено и проникваха дълбоко. И главно – чистеха нещо. Като че ли голям порой бе минал през душата на Генко и бе затлачил всичко с пясък и камъни, а сега идеше някаква бистра, светла вода, която изнасяше всичко излишно със себе си и от това ставаше светло и чисто. И някак радостно, по детски радостно. Сякаш беше Великден, той е облечен с нови дрехи и всичко е весело и радостно наоколо. И на всичките лица са весели и зачервени, погледите – светли. Като че ли всички са внезапно забогатели и всички са готови да споделят своето богатство.

Вън той видя, че нагоре по стълбата се качиха хора – мъже и жени, и целуваха ръка на Учителя.** Той погледна отдалеч, но и през ума не му мина, че и той може да стори това. Той още гледаше нагоре, когато една ръка го хвана за лакътя.

– Ще останете за обяд, нали? – и увисналите мустаци на Цеко се размърдаха, лицето му грейна в широка усмивка.

– На обяд ли? – учуди се Генко. – Не зная. Нима може?

– Разбира се. Аз ще се погрижа. След десет минути ще почне – ето тук, на тая маса и в салона там – посочи той. Масите на двора наистина започнаха да ги покриват с бели покривки.*** Генко запита компанията си. Ключев реши и всички се съгласиха. Всичко това тук му се струва ново, интересно и той искаше да проучи и разбере. Неговите дълбоки, опитни очи следяха всичко внима-

* Беседата на Учителя Дънов завършва с молитви и песен.

** Дървена стълба, която води до II-я етаж, където е стаята на Учителя, в която спи и която се нарича «Горницата». Вж «Изгревът», том XVI, снимка 40, том XII, снимка 40.

*** Вж «Изгревът», том IX, снимка 7, том VII, снимка 32.

телно. Той, като практичен човек, гледаше с малко по-други очи на много работи. Но и нему мощната фигура на Учителя беше направила изглежда силно впечатление. И той не само веднага се съгласи, но и настоя да останат. Цеко бързо и услужливо им намери места, като ги посъветва да ги заемат веднага, защото гостите днес са повече, поясни той. Той им донесе и по една лъжица, чиния, хляб, кърпи. Скоро масите се изпълниха. Други чакаха отстрани, приготвяха подвижни маси близо. Всички бяха весели, бодри. Услужваха весели, като да бяха деца, пуснати във ваканция.

Всички станаха изведнъж. Дойде Учителят. Поздрави пак с вдигната ръка. Той се изправи кротко и прочетоха «Отче наш».

Ястието, някаква чорба, бе изнесено в голям казан на самия двор и бързо се разнасяше от доброволци братя, между които Цеко беше един от най-услужливите.* Изглежда, че Генко му беше харесал, защото той го преглеждаше с всичко, а заедно с него – и цялата компания. Скоро започнаха и разговорите.** Питаха и Учителят отговаряше – най-разнообразни въпроси се повдигаха. Генко слушаше с внимание. Те бяха малко настрана от Учителя, но на същата маса и имаха възможност да слушат.

– Само красивият, добрият и силният човек може да служи на Бога! Пред красотата и най-лошият човек отстъпва.

И той разправя историята на една красива мома в турско време, която срещнала един дели-башия и му заповядала да не коли повече раята. А той, щом я видял, скочил от коня и обещал и изпълнил всичко, което поискала от него. Велика, могъща сила е красотата!

Някои го запитаха нещо и Генко се заслуша.

– Бог ви е освободил от насилието, а в замяна на това ви е дал силата. Освободил ви е от лъжата, в замяна на която ви е дал разумността, освободил ви е от злото, в замяна на което ви е дал доброто. Насилието е животинско качество – турете го настрана. Лъжата е човешко качество, да остане настрана, злото е придобито от падналите ангели – и то да остане настрана. Нека останат у човека силата, разумността и доброто, в които Бог живее. Само по тоя начин ще дойде новото у човека.

Питаха – и той отговаряше. Най-различни бяха запитвачите, най-разнообразни – въпросите. Всеки от тях неволно издаваше ония мъчнотии, които всяка душа бе срещала в своя жизнен път или онова щастие или придобивки, които бяхме чакали, към които бяхме се стремили или за които още жадува.

– Знание е само това, което е опитано. Истинският човек е само който е силен, разумен и добър. Мислите, чувствата и постъпките на обикновените хора са облечени с лъжа. Днес лъжата върви по стъпките на хората, макар че и те говорят за правда и истина.

Умът е дреха, която човек е сам доброволно облякъл, глупостта е състояние, което човек доброволно си е наложил, насилието е състояние, към което човек доброволно се стреми – никой не му е наложил нищо отвън. Насилието е родило насилие. Насилието е създало и законите. Днес законите съществуват за насилниците, но не за праведните

Когато човек стане силен, придобива философията на животните, философия на личния егоизъм. Личният живот е най-възвишеното състояние, достъпно за животните, които са повдигнали своята личност в култ.

– О, о, пък ти, Учителю, – провикна се весело и свободно пълната поетеса, която изглежда, че по тия въпроси мислеше другояче. Мнозина се разсмяха.

* Вж «Изгревът», том XV, снимка 120.

** След обяд винаги има разговори на масата, а после се пеят песни.

– Знаете ли какво било първото дело, когато се явило насилието най-напред между животните? – продължи Учителят. – Вълкът се оплакал, че една овца изяла един вълк.

Всички прихнаха да се смеят, тъй невъзможно им се строи положението.

– Мислите ли, че са дали ход на делото, без да проверят истинността на факта? Когато се докаже този факт, тогава само ще има и закони за съдене на праведниците. За праведните закон няма, но за вълците има.

– Праведният трябва да обича да върши добро и да се жертвува – тогава никой не ще го съди. Невъзможно е праведният да греши. И в Писанието е казано: «Роденият от Бога грях не прави.» Грехът не е присъщ на естеството на праведния. Невъзможно е овцата да направи такова престъпление, каквото вълкът прави! Всичко може да направи овцата, но да изяде вълк – никога!

Съвременните хора трябва да имат нови разбирания за живота, ако искат да бъдат силни, разумни и добри.

– А такива нещастия сега – на всяка крачка – каза една суха, черноока жена, която постоянно млящеше и без да яде – изглежда и че тя си мислеше нещо и несъзнателно мърдаше устни, като да си приказваше нещо безгласно.

– Нещастията в света идат по единствената причина, че силата няма разумност и доброта. Сила без разумност и доброта създава само страдания и нещастия. – Страданията се явяват като резултат на стълкновения между мислите, чувствата и постъпките на хората. Който не разбира този закон, той търси причините на злото вън от себе си и постоянно се оплаква. Който разбира този закон, той знае, че причините на злото седят в самия него.

– Хубава работа – прекъсна една очилата госпожа с издадени скули и големи уста – сега животът е пълен с противоречия. – Изглежда че и тя беше гостенка някаква, защото самото ѝ държане към Учителя издаваше разликата между нея и околните.

– Противоречия в природата няма. Те са само в нас самите, в лошите мисли, когато ний мислим, че нещата трябва да бъдат не така, както са, а както човек мисли. Вън от нас е Бог, Който създаде света. Тъй че, ако мислите, че злото е вън от нас, вие ще дойдете до заключението, че злото е в Първата Причина, в Бога. Но никога частта не може да даде мнението си за цялото, никога произведението на човека не може да даде мнение за своя творец. Колкото е възможно овцата да изяде вълк, толкова и злото – да е от Бога.

– Ами тогава? – запита един брадат човек и замърда смешно пръсти, като че искаше нещо да измие.

– Съвременните хора сами са турили лъжлива основа на своя живот. Докато човек мисли, че причината на злото е в него, той ще може да премахне тези причини и ще се освободи от злото. Злото не е нищо друго, освен отношение на нещата. Когато човек знае тия отношения, той ще се въздържа от злото. Колко струва на човека да въздържа езика си от лоши думи? Ума си – от лоши мисли? Сърцето си – от лоши чувства? Нищо не коства на човека да се въздържа от лошото и нечистото. Въздържа ли се той от лошото, от злото, той може да бъде щастлив. Щом хората искат да бъдат щастливи, тогава и Бог, Който е у тях и от Когото те са излезли – и Той иска тяхното щастие. Това е Божествено желание.

Който нарушава щастието на другите, той ограничава проявата на Бога у тях. А Бог иска да бъде щастлив във всички същества. Истинският морал е общ за всички същества.

– Как да придобием този морал? – запита някой.

– Учителят и ангелът не може да внесат Божественото в човека, но може да се дадат условия за неговото развитие. Другояче животът няма смисъл. Мъч-

но е, ако дарбите отсега ще се придобиват. Много сме закъснели тогава. Всички сте надарени, но не всички еднакво сте работили да развиете тия дарби.

– Е, всеки човек иска да направи нещо добро – смънка една рошава жена, седнала до Учителя. Учителят я изгледа и после каза:

– Истинско добро е това, което никой друг не е видял освен Бог и за което нищо не е платено. С големите работи човек изгубва и малките.

Може би тоя отговор съдържа и скрита мисъл, защото мнозина се усмихнаха и погледнаха жената, която направи неприятна гримаса. Тя изглежда, че беше доста суетна и тоя отговор не ѝ се понрави никак.

– Пък нали, Учителю, и в Писанието е казано: «Хлопай, и ще ти се даде.» И ние питаме.

Учителят продължи, като да не бе чул.

– Живият морал седи в общение с Бога. За тази цел, човек трябва да започне с доброто. То е извор на любовта през всички векове. Доброто е основа на целомъдрения живот, той е основа на Божествения свят.

Обедът беше отдавна свършен и мнозина бяха наставали и бяха заобиколили масата на Учителя. И той все говореше, запитван от мнозина. Пак се умълчаха. Станаха, сложиха ръце пред себе си и всички казаха вместо молитва три пъти изречението: «Божествената любов носи пълния живот».* След което Учителят вдигна ръка за поздрав и си отиде към стаята. Започнаха на групи да си разотиват.

Цеко се яви веднага и започна да разправя едно-друго... Вечерта ще има плодна вечеря от ориз и жито, а след това – концерт и забава. Тоя път всички отказваха – имаха работа. Но друг път с удоволствие биха споходили концерта, щом музиката е от Учителя.

III. СРЕЩА С УЧИТЕЛЯ ДЪНОВ

(стр. 220–234)

НА ДРУГИЯ ДЕН

... Генко стоеше настрана и гледаше, наблюдаваше и мислеше съсредоточено. Той забеляза, че почти всеки, който влиза при Учителя, носи нещо – пакет в ръка, който вероятно оставя там. Той се сети, че може би му носят някои подаръци и се загледа безпомощно настрани. Но никъде нямаше изгледи да може да си набави нещо – па не знаеше и какво. Но видя, че имаше и друг с ръце в джобовете и това го поуспокои. Едни се бавеха много, други излизаха скоро.

Една госпожа излезе плачешком и с наведена глава тръгна бързо нанякъде. Други излизаха обнадеждени, със светнали очи. А някои – тъй замислени, че си забравяха шапките или дрехите.

Понеже всичко беше ново за Генко, той разглеждаше с внимание салона на братството, хората, които минаваха, тия, които чакаха и фигурата на Учителя, която се мяркаше от време навреме, когато изпращаше някого. Той беше облечен пак целия с бяло – сигурно той тъй си ходи и зиме и лете, мислеше си Генко. Стаята, в която приемаше Учителят, бе доста голяма отвън и той се мъчеше да си представи като как ли е разпределена и наредена.** Той още се взираше в един току-що излязъл стар човек, когато една сестра се приближи до него и му каза: «Вашият ред е, брат!»

* С тази формула започват и свършват всички общи беседи. Същата формула всеки сам изрича и у дома си преди да се храни. Това е формула на Бялото братство.

** Това е приемната на Учителя. Вж «Изгревът», том XVI, снимки 42, 43.

Генко се стресна и веднага тръгна към вратата на Учителя. После се сети, че някои си събуваха при вратата обувката и влизаха по чорапи. Същото стори и той. Учителят го чакаше прав пред масата. Генко се поспря на прага. Сърцето му биеше бързо. Нещо в него се вълнуваше. Нещо се мъчеше да успокоява, а самият той като че ли беше трето лице – зрител.

– Седнете – посочи му Учителят стол.

Генко щеше да седне, но се сети, че не е казал още нито «Добър ден» и стана изведнъж, поклони се и целуна ръка на Учителя.

Последният го гледаше внимателно. След сядането Генко се още повече смути. Струваше му се, че е малко, съвсем малко дете и е попаднало на място, в което не знае как да се държи. Учителят, напротив, го гледаше спокойно, усмихнато, като да беше някой близък приятел. И щом му заприказва, изведнъж всичкото вълнение на Генко престана, изпари се и той заговори като че ли е бил и пребил с тоя белоглав човек, кротките очи на когото гледаха с такава приветливост. И това лице – то бе голямо, челото – масивно и носът – извънредно правилен и красив. Така отблизо той наистина напомняше някоя икона на Бог Отец.

– Вие вчера идвахте за първи път, нали? – запита той. Генко потвърди и започна най-свободно да си излага впечатленията и причините, които са ги довели тук. Разправи му и без да забележи сам как се увлече за виждане на портрета му в Париж, после в Лондон. Говори му за вчерашното впечатление от гимнастиките и беседата. После му разправи за другарите, които са го чакали на връщане, за съвета на г-н Ключев, същият господин, с когото вчера бяха и който мисли, че Учителят може да бъде и много полезен на страната ни със своя ум, опитност и големи сили, че нашият народ страда от липса на мъдри управници, че всичко имаме, но ред нямаме. И Генко се увлече. Учителят търпеливо и внимателно слушаше. Когато му заговори за готвещия се атентат, който другарите му се бяха научили, че ще последва, макар и да не се знаеше точно как ще се изрази, той го погледна още по-внимателно.*

– Това ще е провокация, Учителю, за да се избият и това малко ценно, което е останало, като глави и разумно в редовете на работническите среди. Сега всичко е настръхнало. Най-малкият атентат може да послужи за лични отмъщения.

– Да, сега има много горивен материал – каза и Учителят. – Насилието е голямо и реакцията ще бъде голяма.

Понеже той не продължи, то Генко започна пак да говори и тоя път, без да забележи, пак се увлече. Той говори за своите страдания, за безпътицата, в която изпадна, за своите неволни връзки с работничеството, което му даде общите страдания. Като че ли нещо, голяма тежест бе го натиснала, голям яз спирал движението му и сега той е махнат и отдавна събраното се е отпушило и тече в буен, но все пак спокоен поток, който нищо не руши. Само тиха радост изпълва душата му, че може да говори, че вече е намерил отдавна търсения слушател, близък човек, отворена душа, на която да може всичко да каже. И след дълго отклонение и описване на миналото, той се върна пак там, откъдето бе започнал: съвета на г-н Ключев, който дълбоко почита мъдростта на Учителя – да му каже какво мисли за това положение:

– Пред събития сме. Ще паднат пак хиляди българи, избити от свои собствени братя, ще плачат сираци по своите бащи, ще носят черни забрадки майки и сестри по безследно изчезнали... – Генко говореше искрено, тъй както носе-

* Това е бъдещият атентат в църквата «Св. Неделя» на 16.IV.1925 г., за който се е знаело, че се готви. А това се е знаело, че е провокация, за да бъдат избити след това болшевиките.

ше всичко това в собствената си душа. – Толкова страдания – възкликна той, – и няма човечеството ще прекарва все в тия страдания? Няма ли да имат те някога край или някакъв изход? – И той гледаше внимателно Учителя и искаше, с всичката си жажда го молеше вътрешно да му даде една светлинка и упъти в тоя път, който го чакаше.

А Учителят, за когото човеците бяха отворени книги, четеше всяко негово желание, мъка и мечта. И той му заговори тихо, приятелски, леко, като че ли всичко това, което му казва Генко, отдавна го знае – а той само му го припомня.

– Всичките мъчни въпроси вън и вътре в нас могат лесно да се разяснят, ако се разбере естеството на душата. Всичко, което знаят сега хората, обикновено не е съществено, защото е променливо. Не е все едно да имаш един милион книжни и един милион звонково злато. Книжните пари променят стойността си – обезценяват се, – може да станат като германските марки, да не можеш един ден да си купиш с милион един хляб. Един българин през войната беше спестил 600 000 марки, които после станали на 10 стотинки и банката му писала да дойде да си ги вземе, защото за такава сума сметки не води. Та и сега всички въпроси на света са все книжни – искам да кажа, като книжните пари – с променлива стойност. Сега хората трябва да дойдат до същественото, ако искат да се уреди животът им. Ако сега вие направите кукли от мъжки и женски род и ги направите да говорят, може ли тия кукли да разрешат нещо съществено? За едно дете до 7–8 години те още може да са важни, но за една 20-годишна мома? Тя ще си търси живи кукли. Детето има отношение с куклата, ама куклата няма с него. И ако вие имате една идея, подобна на кукла, какво ще ви допринесе? Понякога хората мислят, че с някоя идея са осигурени. Но това е осигуряване с германски банкноти... Аз съм за същественото в живота. Всеки живот е капитал в Божествената банка. Ако той е в книжни пари, малка е цената му. Човешките души, според степента на своето събуждане, ще си създадат своя свят – сиреч ще се ползват от околните условия. Не ли и едно растение попада в условия на въздух, топлина и светлина и се организира? И ако не успее да образува трайна връзка със средата, ще умре. Също тъй е и с човека. Дървото с плодовете си образуват връзка между нас и тях. И човек със своите плодове образува също връзка. Мъчнотиите в света произтичат от разбирането на света. Всичките същества са на най-разнородни степени на съзнание. По-висшите помагат, а по-нисшите степени на съзнание се чувствуват като зло, препятствие, страдание. Вълкът се радва на овцата, като чувствувва топлата ѝ кръв, но овцата страда.

И човешкото състояние, когато се сменя доброто със зло – вълкът яде овцата! Омразата е отрицателната страна на любовта, низша любов. И тогава страда не човек, а душата. А човек търси удоволствието. И понякога наричат удоволствието или пък обмяната на енергии – любов. А любовта е сила, най-могъща от всичко.

– Ами злото все така ли ще се шири? – запита Генко бързо. – Няма ли средство срещу него?

– Не може ли желязото да се направи от твърдо меко? – запита го на свой ред Учителят. – Може, разбира се – продължи си сам. – И дрехи може да се направят, стига да имаш знание. Злото не се ли употребява в медицината – зло срещу зло? Може, но знание, знание... и ремонт трябва. Сега хората всеки си ремонтира ако не цялата си къща, поне една стая, където да потърси прибежище в бурно време. Сега всички говорят за Христос, не ли?

Но писаният Христос е едно, а намереният е друго. Едно е да вярваш в силата на Христа – така вярват и дяволите – и те са я опитали, – друго е да служиш на Христа.

– Е, да – каза бързо Генко.

– Но и слугите слугуват... за пари – каза Учителят. – А онзи, който върви, обича и слугува на Христа, той е на верния път. Това са Божествени отношения, братството...

– Вие често употребявате тая дума – «Божествено», Учителю, но кое е Божествено? Аз за себе си нямам дефиниция – види ми се нещо неясно, неопределено.

– Което никога не се вкисва при никакви условия, което задоволява напълно душата – него смятайте за Божествено.

– Разбрах, но срещу злото какво да правим, това конкретно зло, за което ви говорих и което утре може би ще се изпречи пред нас?

Учителят помълча.

– Злото иде от слаб ум и има за цел – придобивката. Но сега трябва да се воюва не с оръжие, а със знание. Един английски ловджия попаднал ненадейно на една поляна. Насреща му се показал лъв. Изненадан, той нямал сили и увереност да употреби пушката си. И тогава ясно чул гласа на майка си, която била хиляди километри далеч от него: «Запали тревата!» С голяма бързина той драснал клечка кибрит – и лъвът, който се гласял да се хвърли, пред пламналата суха трева избягал.

Огън, а не пушка; знание, а не оръжие.

– Разбирам – каза Генко, – но макар че нямам може би достатъчно знания, аз искам да сторя нещо за този народ, за тия хиляди измъчени хора, които утре пак ще страдат.

Учителят го изглежда дълго.

– Но това са тия, които някога гонеха богомилите и сега плащат за това – каза той тихо.*

Генко го изглежда учуден.

– Значи връща им се?

– Да – каза Учителят. – Случайности в природата няма, но все пак добре ще е да се омекоти ударът.

– О, да, Учителю, помогнете, ако обичате. Нека сторим нещо за тях. Божем родолюбиви организации, а предизвикват стълкновения и резултатите могат да бъдат ужасни.

– Листата на едно дърво са тихи и мирни, когато и времето е тихо.** Но достатъчно е да полъхне вятър и тогава всички се раздвижват и стълкновяват. И понеже те не знаят, че причината е външна, те се гневят едно на друго. Та сега и хората изживяват стълкновения, които не зависят от тях самите. На съвременното човечество е дадена една велика обществена задача да разрешат. И то трябва да я разрешат съобразно законите на живата математика и геометрия. Математиците и социалната наука трябва да дадат упътвания и светлина върху тия закони, а Великото да даде вдъхновение на водачите за разрешение на тая благородна задача. И само тогава съвременните европейски народи ще станат годни за предтечи на новата раса. Досега при черната раса са се развили низшите чувства в човека, жълтата раса е развила неговите органически сили, а при бялата раса получават развитие на умствените сили. Новата раса, която сега иде, светещата, има за цел да развие силата на неговия

* Според Учителя Дънов, по него време всички българи, които са минавали през страдания, мъчения, бивали са убивани и са плащали с живота си, са били онези, които са преследвали богомилите и са ги горели на кладите. Дори и в Школата на Учителя има от гонителите. Вж «Изгревът», том VIII, стр. 63–64.

** Вж «Изгревът», том VI, стр. 192, 194.

дух, да реализира на земята светлите идеали, да стане господар и да използва всички придобити сили за добро.

После Учителят му заговори за латинската раса, която донесе инквизицията; англосаксонската и тевтонската, които са били много по-свободолюбиви; за народите, които искат да имат бъдеще и които трябва да се вдъхновяват от най-възвишени идеали, но не отвлечени, а такива, които изразяват вътрешната връзка между материалното и духовното, които подчиняват материалните условия на духовните. В България се спъва Новото, идейните течения, които носят Любова, братството, равенството, свободата и мира, но от това може да последва само зло...

Бъдещето принадлежи само на тия народи, които се въодушевяват от тия възвишени идеали. Още в старото българско царство тогавашните водачи изгониха богомилите*, които бяха носители на едно велико учение за реформиране на живота и социалния строй по най-идеален начин, но за това изгонване българите платиха с петвековно робство под турци, защото, когато един народ не приеме великото, Божественото Слово, което му се праща от Провидението и не приложи това Велико Слово в живота си, бива изоставен да понесе последствията на своята неразумност и тогава го постига най-голямото зло.

Изгонените из България богомили занесоха своите идеи и култура на запад, на народите, които ги разбраха и приложиха на практика идеите им за социални реформи и придобиха много.

А и сега ако българите разберат грешките на своето минало и не повторят същите грешки спрямо сегашните идейни течения, ще имат много по-добри резултати в обществения си живот.

Повторението на погрешките ще донесе големи разочарования. Сега едни хора живеят, но животът им е страдания; други живеят и вегетират; трети живеят и умират; четвърти живеят и възкръсват. Когато дойде това, четвъртото, състояние в съзнанието на обществото, тогава ние ще бъдем на границите на новата епоха, която носи истинска свобода на цялото човечество.

– Но дотогава? – запита Генко, възползвайки се от краткото мълчание, което настана.

– Докога? И сега тая свобода хлопа на всеки ум, на всяко сърце, на всяка душа. Който може да мисли, да чувствава и да се стреми, ще я разбере и ще я посрещне.

Учителят млъкна. Генко не знаеше какво да прави. Той като че ли очакваше нещо друго. Думите на Учителя му се видяха като на човек, който гледа нещата много отвисоко. За него сякаш нямаше минало, сегашно, бъдеще, а имаше един непрекъснат живот, в който той постоянно пребъдва и за който много малко значение имат дребните отклонения, щом общата насока се спазва. Той чувствуваше, че тези големи вдлъбнати очи гледаха някъде през вековете, че за тях животът, безразлично от формата, тече непрекъснато, че този именно живот, а не другият, който имат хората обикновено, го интересува. Генко искаше нещо да пита, да говори, но чувствуваше, че му липсват думи. И изведнъж му се мерна името на Христа и той се хвана като някой давещ се за него. И той си помисли за този учител и за Христа – и неволно в мисълта му се очерта ясно въпросът, който като че ли някой питаше: «Кой е тоя?». И други, също тъй в него, му отговаряше ясно и отчетливо: «Духът на Христа.» И Генко отново сети потръпване в себе си. И от челото, от косите на седящия пред него Учител се излъчиха много светливи лъчи и изпълниха цялата стая.** Мека, при-

* Вж «Изгревът», том I, стр. 260–266.

** Вж «Изгревът», том I, стр. 80–82; «Изгревът», том V, стр. 194–196, стр. 230–233.

ятна светлина, през която прозираха дебелия томове книги на шкафовете и метеорологическите инструменти на една от масите. И той търсеше думи да пита нещо, когато Учителят, като ехо на собствените му мисли, го изненада.

– Христос живее във всички хора със събудено съзнание. Христос иде да помогне... Ако си Христос, делата Христови ще правиш. Ако кажеш, че си светлина – и внасяш светлина в другите хора, светлина си. Ако речеш, че си живот – и внасяш живот в хората, живот си! Аз не говоря за външните форми, а за вътрешния свят. Истината не може да се намери по външен път. Нещата трябва да се разбират вътрешно. Всяко чувство, което носи топлина и всяка мисъл, която носи светлина – Божествена е. Трябва да се освободиш от низшия живот и тогава ще дойде другият, Божественият. Затова е казано, че който не се отрече от живота си, не може да бъде ученик на Христа. Вярата е един подтик, но сега трябва знание как да се превърне среброто в злато. Трябва да се изживява любовта не като чувство, а като обмяна на енергия между двама души и като универсални сили. Тогава Христос е като едни външни условия – като светлина, въздух, знание, от които може да се ползваме.

Сега хората са като хипнотизирани – те имат наследствени идеи и навици, стари възгледи, от които ще трябва да се освободят, да се отрекат, за да влязат фактически в новото. Старата застояла вода трябва да се излее и напълни нова от извора.

Сега хората работят много неща, но взима ли Бог участие в тях? Питат ли Го те? И след това, недоволни от резултатите, държат Него отговорен за своите погрешки и питат защо светът е направен така. А трябва да се дойде до любовта. Любовта е закон на освобождение. Само любовта може да освободи хората. И ако има извор, има и река. Богат, учен и добър трябва всеки да стане, за да може да помага. Като работи човек за себе си, ще работи и за другите. Сегашните възгледи не са техни, на хората. Теса възгледи на дъските, на каците, които обръчите държат по неволя на едно място в подчинение.

Една велика идея – да работим с любов – трябва да ни свързва, а не нуждата. Първоначално хората са били Божествени, но после са дали цена на човешкото наравно с Божественото – и там са погрешили. Там се е родил човешкият морал. Хубаво е да набереш и ядеш от плодовете на градината и поднесеш някому – но още по-добре е, ако го оставиш сам да си бере от дърветата. Нека това, което Бог мисли и прави – мислим и правим и ний. Другото е користолюбие.

Няма мъчнотия, която Божията Любов да не разреши. За да ви приемат хората, трябва да носите нещо ценно в себе си. Мислите ли, че банкеринът ще остане равнодушен, ако му посочите диамант колкото яйце? Така е и Любовта – тя има цена навсякъде. Хора силни се изискват сега – които да не се изменят в любовта. Всички трябва да знаят, че ако постъпват хората както дяволът постъпва и ги използва – и те ще станат като него. Само когато човек се чувства, че всичко има и нищо не иска – тогава е истински свободен. Глупавите се забавляват, умните учат, а мъдрите проникват в тайните на природата. От човека зависи как ще премине живота си.

– О, аз бих искал да бъда мъдър, истински мъдър – възкликна Генко сърдечно.

– И можеш – каза му Учителят, като го гледаше внимателно. – Можеш, защото имаш любящо сърце и светъл ум, който жадува за новото.

– О, по-рано аз много четях и имах голяма жажда за учение. От някое време, след последните събития, чета по-малко. И разбърках се някак. Потъмняха ми много работи. Като че ли прозорци някакви се завесиха и слънчевите лъчи вече не влизат тъй обилно при мене.

– Това е временно само. Вие ще навлезете в една нова страна във Вашия живот. Вие сега ламтите за външна дейност и искате да устройвате обществото и порядъка му с нещо външно: мярка, закон или постъпка, но забравяте, че всички живи същества са едно органично цяло и че то е разумно. И оправянето му, както и развалянето му стават отвътре – тъй, както се приема храната отвън, а тя се разпределя в тялото отвътре – така става и всичко, което засяга дълбоко човешкия живот. Един народ има своя път, и ако той се следва, всичко върви добре. Когато някога евреите и техният цар слушаха пророците (а не свещениците), тогава всичко отиваше добре. Но когато ги гонеха и избиваха – и царе плащаха, и народът плащаше. Сполетяха ги много нещастия и злочестини, не защото Бог искаше тяхното нещастие, а защото те, в своето невежество, не можеха да използват благата, които им се даваха. И тогава благословението се преобръщаше в нещастие и проклятие.

– Че не е ли и днес същото? – запита бързо Генко. – Не сме ли и ний пред такива злочестини?

– Да, те са близо – каза Учителят. – Няма да мине и месец – и големи нещастия ще споходят страната ни, предизвикани от неразумното ограничение свободата на хората.* Управляващите вършат погрешки след погрешки. Но те режат клона, на който са качени.

– Но, Учителю, ако това е така, защо да не им се викне да се опомнят?

– Кой? – каза Учителят. – Те не признават никого, който им говори неприятни работи, не тъй, както те мислят. А не е важно как ние или те мислят, а дали нещата са тъй, както ги мислим.

– Ами да им се каже, Учителю – каза пак Генко, и цялото му сърце затрепера и заигра в гърдите, като че беше наближил най-важния момент на своя живот. Струваше му се, че само един миг още, и той ще скочи в някакъв голям водопад, който ще го повлече нанякъде, без да може да се върне вече.

– Да им се каже! Да, но трябва човек, който ще говори, да е смел, да говори истината тъй както е, без да му трепне окото.

– О, разбира се, Учителю, иначе няма смисъл.

– Да, няма смисъл – повтори Учителят. – Трябва да им се каже, че нещастията постига всеки народ, който се откаже от Божественния път. Не е въпросът за обичаи, предания и човешки разбирания и обреди, оставени от човеци – против тях нямаме нищо, но и на Божественото трябва да се даде място и ход. То е като истинската храна – ако се не яде, заболява се или изтощава организъмът. И хората сега са в такова положение. У нас се гони всичко по-благородно, по-събудено. Изчезват хора – това е голяма загуба на ценности. И сигурността на един цар иде от изпълнението волята на Бога. Ако Бог не привързва хората към него, всичко е загубено! Те трябва да изпълнят волята Божия, да изправят старите погрешки.

– О, аз това бих го казал – и Генко се изправи. – Ще го кажа на министра, когото познавам, но и на царя ще го кажа.

– Да, Вие и нему може да го кажете.

– Аз не го познавам – каза Генко наивно – и не знам дали ще ме пуснат при него.

Учителят помълча.

– И познаваш го, и говорил си с него – каза му Учителят.

Генко възрази живо:

– Само на картичка съм го виждал. Така го познавам. Но имате грешка, аз никога не съм говорил с него!

* Вж Пророчеството в «Изгревът», том XI, стр. 91–93 за свършека на века през 1923 г.

Учителят се усмихна само.

– Значи бихте му говорили истината в очите смело, тъй както сте я видели и знаете? – запита го пак той.

Очите на Генко светнаха.

– О, Учителю, бих му казал всичко тъй, както ми се е набрало в душата. Аз мир вече нямам нито денем, нито нощем. Като че ли нещо иде, грамадна тъмнота – и тя ме души – мене най-напред. Като че ли народът трепери, настръхнал – струва ми се пилета, а аз квачка – смешно е, но тревогата на квачка сещам в себе си, когато соколът се е надвесил и се гласи да избира своята жертва.

Учителят го погледна внимателно.

– Да, Учителю, тревога и желание да сторя нещо за всички тия, които не зная, но сещам че ще страдат. Квачка – повтори той и се вглеждаше в очите на Учителя, отдето идеха топли лъчи и вълни, които го обливаха.

– Да, и ти си бил в миналото квачка на тоя народ – каза му той тихо. – И сега ще направиш опит. И в тоя опит ти ще бъдеш смел. Ще внимаваш на това, което вътре в тебе ще ти се говори. Ти само ще му даваш ход... Смело! Сега е важен момент, който не трябва да се пропусне.

– О, колко се радвам, Учителю. Но как ще стане всичко това?

Учителят като че ли не го чу, загледал се някъде. Очите му станаха неподвижни и като че ли от тях изчезна всякаква жизненост. Лицето му – напротив, стана прозрачно, но също тъй безжизнено. На Генко му стана странно, неловко, дори взе да му става страшно. Нещо лошо ли му стана? – тревожеше се нещо в Генко, но като че ли беше външно. Вътре в себе си някъде дълбоко Генко почувствува някакъв особен мир със светлина и любов, която го грееше като пролетно слънце и го галеше. И той зачака мирно и тихо, като дете, което е протегнало ръка, за да получи скъп желан подарък.

Лицето на Учителя по същия път върна своята подвижност и червенина. Очите му се оживиха наново и се почувствува като че ли някой или нещо отново се е върнало и гледа иззад тях. Генко целият напрегнат чакаше.

– Хубаво, хубаво – каза Учителят, – всичко ще се нареди.

И той стана. Генко стана също. И почувствува, че това е краят на свиждането. И тъкмо сега, когато му се искаше да разбере и пита толкова работи, му казаха това неочаквано: «Ще се нареди.» Генко целуна ръка и излезе като насън. И като насън той си приказваше на себе си: «Ще се нареди!» – и се поспря, загледал в земята, като човек, който се мъчи да си припомни нещо. Но това «нещо» беше като че ли живо, подвижно и потъваше тъй неочаквано в съзнанието му, както и неочаквано се появяваше.

IV. СРЕЩАТА С МАРИЯ ГЕНЕРАЛ СТОЯНОВА

(стр. 235–243)

КАТО НАСЪН

Генко вървеше като човек, на когото са пуснали завесата неочаквано, тъкмо когато той смяташе, че представлението току-що бе почнало. Той гледаше разсеяно, но вътрешно беше съсредоточен, макар и върху не някоя ясно определена мисъл. Само образът на Учителя – като някакъв фон – не излизаше от съзнанието му. Така вървящ, той настигна една дама по шосето. Тя се извърна леко и като го видя, поспря се.

– Ах, значи Вие излязохте вече. Аз чаках дълго да вляза при Учителя и си тръгнах... Ако бях знаела, че така скоро ще излезете...

– О, извинете, госпожо – каза Генко, – може би аз седях много, но... и аз не зная. Отивах пръв път – и изгубих сметката на времето.

– За пръв път! И толкова дълго време да говори Учителят с Вас? – каза тя живо, като се приближи. – Това е забележително. – И тя му подаде засмяно ръка. – Алексиева.*

Генко каза името си.

– Аз вчера Ви забелязах. Може би сте от провинцията?

– Не – каза Генко, – засега съм тук. Но не бях чувал по-рано за Учителя. И не мислех да идвам така скоро, но вчера след връщането си оттук ми се случиха някои работи... А и туй, което видях и чух, ми направи силно впечатление. Мисля, че когато предстоят такива съдбоносни моменти за една държава, необходимо е да се пита Учителят, когото хората от такава далечина търсят, а ние тук игнорираме.

Дамата впери тъмните си очи в неговите и златните ѝ зъби лъснаха приветливо.

– Нима наистина моментите са така съдбоносни?

Генко изведнъж се стресна. Но в последния момент почувствува вътрешна свобода и заговори. Може би това беше предразположението, което вдъхваше доверчивото държание на госпожата, а може би имаше и някакви други причини, които Генко в момента не можеше да схване. Във всеки случай той заговори свободно и леко за лошото положение на народа, на работничеството, което, потиснато от тая неясна диктатура, търпеше, но страдаше. И още по-страшната картина на утрешното, което идеше и което носеше бунтове, смърт, избивания поради провокация на самозабравили се хора и несдържането на една маса, която беше свикнала вече със свободите си, и нуждата за хляб я караше да бъде упорита и дебелоглава.

– Но може би я подклаждат и отвън някои – каза госпожата, която дотогава слушаше много внимателно.

– Възможно е – каза Генко замислено, – но е малко вероятно. Но и каква нужда има да се подтиква гладният да иска хляб? Той и сам би сторил това при всеки удобен момент.

– Това е така – съгласи се госпожата, – но какво трябва? Какво може да се направи, за да се избегне това? И ако въобще е възможно да се избегне.

Генко вдигна рамене.

– Тъкмо това и аз исках да разбера и то ми остана най-неясно. Говорихме много с Учителя, но дали защото аз не можах да схвана – пръв път беседвам така непосредствено с него, – но малко можех да разбера какво собствено ми каза. Той говори така някак символично, което за мен е още трудно за разбиране. После, може и в неговото съзнание тия всички образи не са отделни, а са свързани с една обща идея. Но тъкмо тя не ми е ясна. При това, нека си кажа истината... – Генко се поспря и изгледа госпожата – моля да ми не зачете това за грях, но аз мисля, че Учителят не е тъй знаещ, както бях си съставил мнение, когато слушах в странство да говорят за него.

– Защо? – запита живо дамата.

– Той ми каза нещо, което зная положително, че не може да бъде вярно.

– Това е невъзможно – каза дамата уверено. – Учителят винаги говори истината.

– Може би, но в случая аз положително мога да кажа, че това не е истина.

– Кое?

* Това е Мария Алексиева генерал Стоянова, съпруга на генерал-адютант Алекси Стоянов. Вж «Изгревът», том I, стр. 437–438, 451–452; том XV, стр. 326.

– Едно от това, което ми каза.
– Но може би Вие криво сте го разбрали или претълкували?
– О, не – засмя се Генко, – то беше тъй просто, че няма място за никакво тълкувание.
– Но може би неточно да сте го разбрали.
– Но то нямаше нещо за разбиране, то беше така просто!
– Просто, и при това неистина! Не, вижте, брат – каза тя сериозно, – това, което Учителят казва, то е винаги истина, свещена истина, помнете го това. От 22 години аз съм в това Братство и никога досега не е имало случай Той да каже нещо, което да не стане, макар че на първо време ний всички мислехме, че е невероятно.* Така той каза през 1912 г. братята да вървят на война, че тя е война на освобождение – и така стана. Каза, че 1913 г. ще донесе нещастие на България – и донесе. Предупреди, че иде голяма европейска война.** Ние, па и тоя, на който казахме, не вярвахме. Предупреди, че България трябва да бъде неутрална, но ако не може, ако не вземе страната на Англия, ще изгуби войната. Смяха се. Когато в 1916 г. през декемврий предупредиха цар Фердинанд по искането на Учителя да се откаже и сключи мир отделно, защото войната ще бъде изгубена за Германия – сметнаха това за безумие и го пратиха на заточение във Варна. Той тогава каза: «Както постъпвате с мене, така ще постъпят с вас.» Глобиха го 25 лв. Той и тогава им каза: «Ще видите вас колко ще ви глобят.» И така стана. Дойде Добро поле, Германия пропадна, България глобиха 2 500 000 000 лв., а Фердинанд и Радославов туриха в изгнание!...

Всичко, което Учителят е казал, е ставало без изключение. И това, което сега Ви е казал, пак ще стане.

– Но, госпожо – каза Генко, малко раздразнен от нейния самоуверен тон – аз не говоря за това, което е било и което може да е абсолютно вярно. Възможно е Учителят в историческите събития да е безспорно верен. За този конкретен факт, за който се отнасяше въпросът, той не можеше да бъде истинен.

– Защо?

– Ами защото просто не е вярно това, което ми каза.

– Но как така, вие отгдето знаете? Може би той по-добре от Вас знае.

– От мен? О, разбира се, той за всичко друго може да знае, но може ли, което се отнася непосредствено до мене, той да го знае по-добре от мене самия?

– О, ама разбира се – засмя се госпожата. – Ако това се отнася до Вашето минало или бъдеще, той винаги знае по-добре от нас самите.

– Може, но аз мисля, че в днешният случай той има грешка.

– В какво собствено се състои работата? – запита госпожата.

– Ами много просто. Говорихме, че известни истини трябва да се кажат на царя. И той ми каза, че аз мога да му ги кажа, още повече, че аз съм се срещал и говорил с него.

– Е, и какво има тук невярно?

– Ами това – каза енергично Генко, – че аз нито съм се срещал, нито съм говорил с него.

– Не сте?

– Да, никога, никога!

* Това е Мария генерал Стоянова. Всички тези твърдения са на Учителя Дънов и те са описани в «Изгревът», том IV, стр. 279, № 54.

** Вж «Изгревът», том I, стр. 436–455.

– Но може би сте забравили?

Генко се засмя още по-силно.

– Не сме такива, които бихме забравили подобно нещо – каза той. – Нито насън даже не съм се срещал.

– Не сте? Чудно! – И тя вървя доста време мълчаливо, замислена, а после се спря и запита:

– А може би това се отнася до Ваше някое далечно прераждане?

Генко заклати глава:

– Не, подобна уговорка нямаше. Той ясно и категорично ми каза това.

– Ами Вие не му ли възразихте нещо?

– Как не? Аз веднага му казах, че има грешка в това.

– Е, и той? – спря се госпожата.

– Той нищо, само се усмихна и нищо не ми отговори.

Вървяха мълчаливо известно време.

– Е, и какво реши той? Каза ли кога ще отидете при царя?

Генко се засмя.

– Там вече нищо не разбрах – каза той, като я гледаше с очи, които като че ли не виждаха нея, а нещо друго, далечно – спомена на Учителевото безжизнено лице. И сега като че ли той виждаше пак него и лицето му грееше в светлина мека, златиста, подобна на изгряващо слънце. И той тъй се загледа и унесе, че даже не чу това, което го запита госпожата. Тя го изгледа внимателно, неговите унесени очи, вперени някъде в хоризонта и озареното му от вътрешна светлина лице и сама се спря за няколко мига, а после му повтори въпроса.

– Защо не разбрахте? Не определи деня или защо?

Генко помълча. После вдигна рамене.

– Нищо не разбрах. Аз смятах да го попитам за много работи и тъкмо мислех, че ще ми даде подробни упътвания, а той ми каза най-неочаквано само, че всичко ще се нареди – и ме изпрати. И аз сам не знаех какво да мисля и какво да правя. Никога не съм помислил за това, че трябва да говоря и на царя. Но ако е необходимо, ще го сторя. Само че не знаех как се отива там. Може би трябва някакви прошения за аудиенция или кой знае как? Пък и той ще ли се съгласи да ме приеме? Какво представлявам аз за него? Пък и да му говоря, ще ме слуша ли?

– Ако Бог е рекъл и Учителят казал – ще идете – каза сестрата.

– Е да, Учителят каза, но как?

– Да, за това трябва да се помисли – каза сестрата.

И те вървяха мълчаливо. Когато пристигнаха до дома ѝ, тя го покани да влезе. Неголяма ъглова къща, с обширна красива градина беше нейният дом. Отвън къщата бе не особено красива, но вътре беше богато наредена. Тя го въведе в широк салон, с голяма кръгла маса в средата, кафелна печка в ъгъла. Радио и бюфет, цветя и картини посрещнаха погледа на Генко от другите ъгли на салона. Пъргаво чернооко момиче вдигна завесите и в стаята стана по-светло.

– Данко, тука ли е генералът? – запита госпожата.

– Горе е, госпожа – отговори тя бързо. – Да го повикам ли?

– Да, ако няма някоя бърза работа, нека слезе малко при нас, имам гостенин, който бих желала да го види.

След малко се чува тежки стъпки по стълбите и някаква песен, която приличаше донякъде на черковна. В салона влезе висок червендалест човек, който беше почти побелял, но лицето му грееше от такава доброта и приветливост, че изглеждаше като да беше момък. При това движенията му бяха младежки, енергични. «Мир и любов» – пееше си той по своему, негова собствена мелодия.

– Алексиев – представи се той и стисна ръка на гостенина.*

Госпожата с няколко думи му препоръча г-н Иванов, млад човек, който би могъл да бъде много полезен в днешния момент с онова здраво чувство, което той има за България. Генералът клюмна само с глава, без да отговори нещо. При това от окото на Генко не избегна, че той не се ръкува с госпожата, нито дори прати поглед.

– Мога ли нещо да Ви бъда полезен – каза меко генералът и се засмя, така без видима причина, но тъй сърдечно, че и Генко му се усмихна, без да иска.

– О, господин генерал, аз се извинявам, че така неочаквано Ви отклоних от Вашата работа. Но госпожата Ви бе така любезна да ме покани и аз дойдох, защото ми беше неловко да откажа на такава любезна покана... Не зная как, но аз мисля, че Вие бихте могли, ако желаете, да ми помогнете.

– Bien, bien – каза генералът усмихнато – «радъ стараться»** – добави той на руски. Каквото мога – на разположение!

Това така бързо обещаване и тъй драговошно към него, първи път срещнат човек, на Генко се стори неестествено и даже като че ли на шега дадено. Но генералът го гледаше внимателно и очакваше неговите пояснения. Генко не знаеше какво именно бе потребно да каже. Госпожата му дойде на помощ. Сбито и разумно тя описа положението на нещата, за тия данни, които Генко има, за опасностите, които според тия данни чакат утре страната и които трябва по някакъв начин да се избегнат.

Генералът слушаше, без да се обърне към нея нито веднъж. Но когато тя каза, че и Учителят е казал и ще трябва да се срещне и с царя, той стана изведнъж внимателен и изгледа Генко въпросително. Генко потвърди с едно кимване на глава. Генералът нищо не каза. Очите му, все така подвижни и весели, гледаха нещо из прозореца, като да не бе нищо чул. Вместо отговор, който Генко с нетърпение очакваше, или някакъв съвет за упътване – генералът започна да говори за времето. Генко гледаше и слушаше с недоумение. Генералът напомни, че сега Луната минава в нова фаза, че времето отива към оправяне, че баба Марта била доста милостива и други подобни работи, които изглежда, че в момента не интересуваха никого другото, освен него самия. След десетина минути подобен незначителен разговор, който нямаше никакво отношение с това, което Генко искаше да разбере, той се сбогува и си тръгна. Генералът му стисна сърдечно ръката, засмяно му каза: «мир и любов», изпрати го до вратата учтиво, но нито дума по въпроса, който бе повдигнат. На Генко се струваше, като че ли това стана насън или пред глух човек. О, какви хора има на тоя свят! А тъй е симпатичен, гледаше го той, когато генералът на сбогом му махна приветливо ръка и си влезе. Госпожата изглежда че не беше се отчаяла ни най-малко от тая «неразбрана» работа, както я наричаше Генко в себе си. Тя го попита за адреса му и каза, че ще съобщи допълнително, ако има нещо. Тя се ръкува сърдечно с пожелание за всичко хубаво. Генко благодари и вървейки, той питаше неволно себе си: Това свиждане с Учителя, госпожата и генерала не беше ли сън? Още повече, че, кой знае защо, в съзнанието му, тъкмо като в сън, винаги пред него се носеха две очи, които постоянно го гледаха внимателно.***

* Това е генерал Стоянов, който е бил адютант на цар Фердинанд.

** Bien, bien! (фр.) – Добре, добре! Радъ старатся (рус.) – радвам се да се постарая. (бел. М.И.)

*** Това е описание на първата среща на автора Любомир Лулчев с генерал Стоянова и с мъжа ѝ – генерал-адютант Стоянов, и е съвсем точно.

V. ОТИВАНЕ ДО БОТАНИЧЕСКАТА ГРАДИНА

(стр. 254–260)

СЪНЯТ ПРОДЪЛЖАВА

Точно на определеното време Генко натисна звънеца. Посрещна го усмихнатата Данка и веднага го въведе в салона. В следната минута там влезе генералът. Той беше облечен салонно, с хубава кърпица, затыкната в горния джоб, която той вадеше от време навреме, при което лъхът от силен и приятен парфюм се разнасяше наоколо.

– Анфен* – започна той на френски, после се сети, усмихна се и започна да говори, че времето е сравнително хубаво. Генко, като мислеше за друго «време», каза натъртено:

– Не зная с какво го сравнявате и намирате хубаво, но когато се убиват хора по улиците – това време даже и сравнително не може да бъде хубаво.

Усмивката избяга от устата на генерала като подплашена гостенка. Той извади парфюмираната кърпичка, избърса без всякаква нужда носа си и лицето му стана сериозно.

– О, разбира се, това са изстъпления, това е жалко. Българин да убива българин!

– Да – каза Генко, – и на това трябва да се тури някакъв край.

– Да – съгласи се генералът. – Така не може. Това е убийствено и за хората, и за реномето на България. Какво ще кажат чужденците за нас? Заприличахме на африканци.

Помълчаха малко. Генералът извади златен масивен часовник, украсен с вензели, и се загледа в него, като че ли имаше да чете нещо по циферблата, а не само да види часа. При това пръстите, накичени с пръстени, по които блестяха разноцветни камъни, образуваха такава приятна гледка, че Генко, без да се усети, се загледа в тях.

– След пет минути, анфен**, ние можем да тръгнем – каза той и захлопа капака на часовника си. Генко го погледа учудено. Но генералът, вместо отговор, прибегна пак към парфюмираната кърпичка – и нови вълни от парфюм се разнесоха.

«Странен човек – помисли си Генко. А все пак лицето му лъха от доброта.»

Генко се сети за госпожата и попита за нея. Генералът изведнъж се оживи и започна да се смее някак по детски свободно и искрено...

– Госпожата – ха-ха-ха – госпожата! Ами тя, разбира се, е отишла на изгрев слънце още да го посреща, да се ползува от енергиите му, от чистия въздух, от хубавия пейзаж... – И, без да довърши мисълта си, той скочи и каза: – Ну, пайдьом!***

На Генко не оставаше нищо друго, освен да стане. Генералът тръгна пред него и веднага си запя нещо под нос, а после натисна звънеца в другата стая и същевременно извика провлачено и гласно:

– Да-не-е-е-е!

Слугинята влезе веднага почти. Нейните умни и внимателни очи следяха живо и двамата и преди още да ѝ каже нещо, тя веднага започна да им подава дрехите. Генералът си тананикаше свободно, а Генко мълчеше и внимаваше да не направи нещо, което не би харесало на генерала. Чувствуваше към тоя човек една вътрешна привързаност. Под тая външност нему му се струваше, че

* , ** enfin (фр.) – най-после. (бел. а.)

*** Ну, пойдём! (рус.) – Е, да тръгваме! (бел. М. И.)

вижда едно дете, което е останало нечуто и неразбрано, чакащо да намери някого като себе си, за да си поиграят на свобода. И стори му се дори, че генералът също го гледаше – наблюдаваше го под око – много изкусно. Изглеждаше, че той можеше да си дава какъвто вид искаше, без да престава да е еднакво буден и внимателен. След малко те вървяха заедно по улицата. Мнозина от срещаните поздравяваха учтиво генерала. Последният отвърщаше елегантно, забавяше малко думата си, а после пак полагаше шапката си и продължаваше разговора. Тук, на улицата, той изглеждаше още по-строен и младодик, въпреки побелелите си коси. Той крачеше бодро, изправен, елегантен. На Генко се стори, че самият той е по-стар от него и се поизправи неволно.

– Да-а... – започна генералът, вече като бяха на улиците. – Времената станаха мътни. Неизвестни. Царят Отец не търпеше такива работи, но сега положението е друго... Да-а... Той респектиреше хората.

– Вие сигурно го познавате отблизо – запита Генко повече от учтивост, отколкото от любопитство.

– М-м-м... да – каза генералът. – Собствено, от тридесет години... Аз бях флигел-адютант напоследък.

Генко го изгледа – тридесет години! Та това беше цял живот!

– Казват, че бил енергичен и суров човек – каза Генко, с желание вече да научи нещо положително.

И тук именно се натъкна на странностите, които имаше генералът и които постепенно му се разкриваха... Щом се сети сякаш че го разпитваха, генералът веднага млъкна – вместо отговор вдигна безмълвно рамене, като че искаше да каже, че нищо не знае по въпроса, после извади кърпичката, три дос-та носа си и най-после, като видя, че Генковият поглед все още очакваше нещо и го следеше внимателно, каза:

– Видите, това историята ще докаже! Но... впрочем и сегашният цар е умен и търпелив. Много учтив, слуша всички и обича доброто държание и възпитаност. Той обича младите хора и изслушва всички, но трябва да се знае как да се каже. Срещите с него стават с аудиенция, като предварително се изисква, обикновено. Но монархът може да се среща, когато пожелае, и неофициално. И той е човек, има право, разбира се... Ну, да... – завърши съвсем неочаквано речта си генералът.

Генко, който беше се приготвил да чуе най-после нещо по този въпрос, който така много го интересуваше, пак остана само с очакванието си. Генералът започна с най-голямо любопитство да разглежда върховете на тополите, насадени от двете страни на булеварда, като че ли никога не бе говорил нещо. И когато стигнаха до вратата на зоологическата градина, генералът се спря. Генко следеше с внимание всеки негов жест, още чакаше да му каже нещичко по този въпрос именно, който най-много го интересуваше. Вместо това генералът размаха кърпичката си няколко момента и се загледа в надписа, окачен на вратата: «Зоологическа на Н. В. градина е затворена за публиката».

«Слава Богу – помисли си Генко, – какво ще търсим сега между животните. Малко са двукраките, та ще ходим да гледаме тия в зоологическата градина...»

Но генералът натисна копчето на звънеца и вратата почти веднага се отвори от един стражар, който веднага козирува и отстъпи крачка назад. Също стори и генералът, като посочи с жест на Генко да мине пред него. Генко се подчини неволно. И това изглежда, че подеждуваше тъй силно на стражаря, че той направи още крачка настрана, застана мирно като истукан и изкозирува още веднъж, вече в чест на Генко. Несвикнал на такова държане, Генко се посмути, но все пак поздрави учтиво и тръгна в нерешителност. Генералът,

който го последва тутакси, каза кратко, като посочи с бастун към канцеларията:

– Насам.

Генко пристъпяше и недоумяваше. На вратата ги чакаше един висок, едър, внушителен старец, който извънредно много приличаше на цар Фердинанд. Генералът и той се здрависаха сърдечно като тръснаха няколко пъти ръцете и говореха нещо на немски. Генералът отстъпи крачка назад и представи церемониално Генко. Генко се поклони. Старецът и нему тръсна ръката не по-малко сърдечно и като го запита нещо по немски и не получи отговор, запита го на развален български:

– Како правите? Добре сте?

– Добре, благодаря – каза Генко – а Вие?

– О, аз благодаря на Бога, за мой възраст добре – аз вече стар, стар.

– Все пак не изглеждате много стар – каза Генко, като без да ще викаше, може би мислеше, че така по-добре ще го разбере. – Не сте стар – доста добре сте на лице, като ябълка сте червен.

– О, о – засмя се – чрефен, но фътре черфей! Черфиво вече.

Генко също се засмя, заклати глава и каза:

– Не вярвам – и гледаше големите уши на тоя човек. Те бяха най-големите, които той бе виждал.

Сигурно, за да им позволят да разгледат градината.* Пък и защо ли му е това на генерала? Странен човек! А и генералът и старецът си говореха, смееха, закашляха – и пак си бърбреха живо, като стари приятели, които отдавна не са се виждали. Поканиха ги и те влязоха. Генералът си сложи шапката и съблече палтото. Но Генко, който се надяваше, че скоро ще тръгват наново, държеше шапката в ръка. Старецът говореше нещо на генерала и гледаше Генко. Генералът също. Генко намери за удобно да се намеси в разговора.

– Отдавна ли сте управител на градината? – запита го той.

– О я, о я – и заклати енергично глава той, като разбра какво го питат. – От идване още на цар Фердинанд. Ние заедно с него сме били. От само начало на градина – основател.**

– Култур-трегер – каза генералът.

– Я, я – заклати глава директорът – трисе пет годин. Трисе пет годин – и той отново се закашли. После той каза нещо и отново започнаха да се разговарят с генерала. Генко използваше времето си да гледа. Много картини из живота на животните красяха хола на къщата. Имаше и препарирани птици в ъгъла, които бяха накацали в естествени пози по едно разклонено, с късо обрязани клони, дърво. Мирише на химикали някакви, които правеха въздуха тежък. Самият хол беше малко тъмен и управителят освети предната му част с една голяма група лампи. Смесената светлина – дневната и лампената, и двете недостатъчно силни, даваха една дразняща окото картина и деформираха всичко с неочакваните полусенки, които получаваха почти всички предмети. Телефонът издрънка. Старецът пъргаво се заклати към него и с видим респект заслуша още при първите думи.

– Я, я, я – говореше той като някой автомат, бързо и с най-голяма почит. А после той затвори телефона и като се обърна към генерала, каза:

– Хер Генерал, господа, след пет минут Негово Величество цар Борис ще бъде тук!

* Това е Ботаническата градина, която се е помещавала в зоологическата градина.

** Любомир Лулчев описва много точно всички подробности за срещата си с царя в Ботаническата градина.

VI. ПЪРВА СРЕЩА С ЦАР БОРИС III, КОЯТО СЕ ОКАЗВА, ЧЕ Е ВТОРА

(стр. 260–277)

Генералът беше станал прав. Изненадан от това известие, и Генко изправен, го гледаше с недоумение. Но нямаше време за приказки. Генералът последва директора към една стая, вратата на която се отвори. Генко стори същото. Там генералът отстъпи настрана и покани с полупоклон и жест да мине Генко напред. Генко, който още държеше шапката си в ръка, влезе в стаята. Управителят се присегна и като му каза нещо на немски, взе шапката му и я изнесе вън. На Генко отново му се струваше, че е сън. Ето, той гледа тая голяма стая с хубави фотьойли и семейни портрети по стените. Генералът, който стои до прозореца и гледа навън на двора. Оглежда и себе си, като да гледа някой друг човек – и пак се връща към вратата, отгдето влязоха. Сън е сякаш.

На двора се чува шум от влизащ автомобил, след туй – бързи енергични крачки по двора. Генералът застава мирно и се обръща към вратата. В хола се чува весело говорене на немски. Вратите ги отваря генералът, обръща се към Генко и каза тържествено, макар и тихо:

– Негово Величество Царят.

В стаята влезе висок засмян човек с «Добър ден» на устата. Той се ръкува сърдечно с генерала.

– Много ми е драго, генерале, че Ви виждам все така бодър.

После се обърна и към Генко. Последният нито се сети да се поклони.

– Ваше Величество – каза генералът, – позволете ми да Ви представя г-н Иванов.

– Драго ми е, г-н Иванов – подаде ръка царят. – Аз научих за Вашето желание да ме видите и мисля, че ще има да ми кажете нещо полезно за нас и страната. Поисках също да разменим с Вас някои общи впечатления. Седнете – посочи му той един фотьойл.

Генко, без да мисли много, седна. Генералът стоеше прав и чакаше царят да съблече връхната си дреха, която пое и изнесе управителят. После царят, вместо да седне на поднесения му от генерала фотьойл, си взе един обикновен плетен стол и като го приближи до Генко, седна възможно най-близо. Коленете им почти се допираха. След това той посочи на генерала с пръст да седне. Последният благодари с дълбок поклон и седна изпънато, като да беше някаква статуя – и така остана почти през всичкото време. Генко гледаше царя така близко до себе си – и като че ли го не виждаше. Като че сънуваше, така неочаквано стана всичко, та нямаше време да се опомня. Царят извади от горния джоб на дрехата кърпа, много парфюмирана, метна я встрани и си обърса носа. Генко изведнъж разбра откъде генералът бе взел този навик. Царят кръстоса ръце, погледна Генко право в очите и каза:

– Любопитен съм да чуя какво бихте искали да ми кажете.

Генко неволно се загледа в лицето на царя, в неговите внимателни очи и като че ли искаше нещо да си спомни. И цялата фигура на царя изразяваше едно такова съзнателно внимание, че Генко се подвоуми какво да каже. Но в него изведнъж като че ли стана някаква промяна. Той се сети за светлото, обкръжено с бял ореол лице на Учителя, изправи се и с една свобода, на която той сам се чудеше, започна да говори. Гласът му звучеше енергично, но не неприятно. Царят се заслуша още от началото.

– Само добрият, разумният и силният може да успява в живота си. Няма да Ви говоря като на цар, защото и не сте цар за мене. Цар в света е само един

Бог, а другите са Негови представители и като такива, добре трябва да внимават дали Неговата или своята воля вършат.*

Царят се зачуди, но не каза нищо, а само кимна леко с глава в знак на съгласие.

– Една държава може да успява само дотолкова, доколкото справедливостта към всички е нейна основа и силата, която им служи за помощ, а не за насилие. Ако се пренебрегне разумността и справедливостта, ще се изгуби равновесието. Всяко изгубено равновесие ражда движение – движението – реакция.

Царят набърчи вежди. Тоя говор го интересуваше, изглежда, но още не можеше да схване какво собствено искаше да му каже.

Генко спря за малко, загледа се някъде над главата на царя, като да виждаше нещо, някаква картина, и започна пак, малко по-бавно.

– Когато пътищата на един човек са справедливи, Бог го примирява с враговете му – и външни, и вътрешни. Или, инак казано, вярно схващане на външните условия и справедлива преценка на собствените сили, винаги дава вярно заключение, правилно приложение, разумна дейност. Страната изживява един преходен период. Вълната на селото е отбита с една реакция и жестокост, която далеко надминава справедливата реакция – това е по-скоро злоба и отмъщение.** Една част от народа гони и унищожава друга част. Това е болезнено явление. Не може в здрав човек единият крак да ритва другия. Това положение е ненормално. Селската интелигенция направи погрешка, но градската отвърна с ожесточение и престъпление. Убийствата и безследните изчезвания са вече система, ежедневни събития.

– Уви, да – каза царят, като си хвана носа, извади кърпата, както правеше това генералът, и повтори: – Да, за съжаление. Това е възмутително.

Генко продължи.

– Вчера е убит един подофицер.

– Кой? – запита царят.

– Не му зная името, но да Ви кажа защо. Той беше председател на комисията, която беше вчера потърсила защита, законна защита на работническото в тая държава от министрите – и вечерта го намериха убит зад тази градина.

– Ах – каза царят изненадан.

– Да, тук, до канала. И той беше български подофицер, награден с четири кръста за храброст. Той беше пазил отечеството си от външни врагове, но същото това отечество не можа да му опази живота тук, всред столицата.

– И кой го е убил? – запита царят с видимо участие.

– Кой? – повтори като ехо Генко – Този, който убива вече толкова време в тази страна, без да бъде хванат – невежеството, братоненавистничеството, заслепението – тия, които му се поддават.

– Жалко – каза царят, – значи знаете положително това.

– Да – каза Генко. – И това не е първият случай. Отмъщава се. Два лагера, настръхнали, се трепят в една тъмнина, в която не могат да се познаят, че са братя, и си нанасят удари. Ужасното е, че към слабия, потиснат, невежия, за когото личното отмъщение е може би единичното възможно реагиране срещу всички онеправдания, потисничества и безправие, на които е подложен, се отнасят по същия начин тия, които претендират [да] са по-умни, имат на страната

* Автентичен разговор. Това е разговор на Любомир Лулчев с царя, който той предава чрез своя герой.

** Става въпрос за «оранжевата гвардия» на Стамболийски, която със сопи и тояги е идвала в София и е биела гражданите.

си държавната власт, основата на която трябва да бъде право и справедливост. Къде е разликата между престъпника и съдията, ако и двамата еднакво безогледно отмъщават? Нима ако едно куче озлобено хапе, човек също трябва да го ухапе?

– Но това са хора – каза царят – доста близки, даже понякога довчерашни другари, и въздействието и реагирането и в двата лагера е същото, защото са българи.

– Българи! Та заради България не би го направили, както децата престават да се бият заради майка си... Но тук виждаме: слабият се защитава, а силният унищожава.

– Подобни отношения, макар и ненормални, са естествени след голямото сблъскване, което стана – каза царят. – Обществените слоеве, независимо от своя състав, имат движение и присъща тям инерция. Противопоставянето едни на други се явява като неминуемо следствие, съпроводено с нежелателни ексцеси и токове. В днешната епоха, която изживяват народите след голямата кървава война, мярката на отношенията [се] е загубила и в ежедневието на живота се достига до грубости, които, разбира се, са нежелателни.

– Грубости! Това беше самоизстребление, разбирате ли – викна Генко, – това беше самоубийство! И то още продължава. И то е страшно, защото не е необходимо. Когато два народа, прадедите на които са воювали от стотици и хиляди години, се бият с ожесточение по бойните полета, това е допустимо и обяснимо. Но когато събралата се отрова от години по много причини се насочи срещу членовете на един и същи народ, това не е вече освен самоубийство. Това е още по-опасно, защото то става в името на един патриотизъм, който, ако би бил истински, би трябвало да бди преди всичко върху живота и добруването на целокупния български народ, а не да иска унищожението на всички, които по една или друга причина не мислят като тях, които заграбиха властта в една тъмна нощ, минаващи през труповете на едно законно правителство.*

– Едно правителство трябва да бъде почитано, независимо от пътя, по който е дошло, щом то има законната санкция – каза тихо царят.**

– Законната санкция ли? – дръпна се малко назад Генко и го изгледа. – Да се избият стотици граждани и селяни в една тъмна нощ от «неотговорни фактори», да се затварят хиляди други, да се потъпче цял народ, да му се свържат устата и ръцете – това ли е «законна санкция»? Кое е тогава същественото в управлението, ако «законността» не се покрива със справедливостта?

Една стена се крепи добре, когато се гради с отвес. Тогава тежината ѝ я крепи. Но ако стената не се строи отвесна, същата тая сила на тежест е, която я събаря. Произволите, които спъват развитието на нашата страна, не може да донесат нищо хубаво. Едно течение се забавя, но никога не може да се спре; още повече – народите в своето развитие. Няма бент, който да не е бил прелян от прииждащите води. И всеки, който е турял вериги, заедно с това е подготвял и тържествения момент на едно бъдеще, в което, в името на свободата, те ще бъдат разковани.

България сега изживява най-добрите си условия. Между нас се намира най-мъдрият човек, който хора от целия свят тачат като мъдрец – и тъкмо в нас стават работи, които най-малко си имат мястото.

* С преврата на 9 юни 1923 г. е свалено правителството на Ал. Стамболийски, избрано чрез парламентарни избори и чрез парламент.

** Законна санкция – след убийството на Ал. Стамболийски царят чака да види каква е позицията на комунистите, които приели, че това е смяна на диктатурата на селската буржоазия с градската буржоазия и обявяват неутралитет. Тогава цар Борис подписва указ за назначаване на новия министър-председател Ал. Цанков, дошъл чрез преврата.

България не може да бъде силна със своите пушки и топове. Такива имат и нашите съседи – и много повече. България е силна с оная духовна мощ, която я крепи през цяло хилядолетие – тая духовна мощ, която даде началото на Богомилството и разнесе импулса, устрема ѝ по цяла Европа.

– Но то беше и една опасност.

– Виждате опасността там, където я няма... Ние всички имаме превратни понятия за много работи. Сега България изживява своя златен век*, има най-добрите условия за великолепно развитие, а тя прави от тях най-лошото – прехосва ги – и има нищожни постижения. Едно растение, посадено веднъж, то само расте. Животът на един народ е определен. В природата произволи и противоречия няма. Те са в нас самите. България беше освободена по милостта на небето, не да се вършат престъпления в нея, а за новото, което иде в света.** И доколкото тя се яви носителка на Новото, дотолкова ще има смисъл и нейното съществуване.

– Какво собствено разбирате под новото? – запита царят.

Тогава Генко се спря и загледа в него без да ще – във фините черти на лицето му, в ушите, които стърчаха малко настрани, в челото му, което беше високо и малко наведено назад. И с какво внимание, съзнателно внимание само царя слушаше, подпрял брадата си върху ръката!

«О, и аз трябва да се науча, непременно трябва да се науча така да слушам» – мислеше си Генко и се сети изведнъж, че нещо го питаха и че той изгуби нишката на разговора. Но в следния момент той беше си спомнил и като ехо повтори.

– Новото! Новото е това, което внася живот в човека, в обществото, в държавата. То е необходимо както въздуха, който дишаме, както светлината, която е съществена основа на всичко. То носи живот на всичко. То носи живот, светлина, свобода. При новото няма недоволни, няма и излишно. Новото е целесъобразно. Изхожда от общото добро – доброто за всички.

– Това е много общо казано – каза царят. – Ето, ний имаме в обществен живот две системи, по-право – три, които се борят за съществуване – демократическата, авторитарната и болшевишката. Коя според вас носи новото?

– Всичките имат по малко ново в себе си и затова съществуват. Но добра система е тая, която при максимум свобода, дава необходимите за всички блага. Материалните блага на един затворник нямат стойност, щом няма свобода да се разполага с тях по свое разбиране.

– Ами ако това разбиране е в разрез с интересите на цялото?

– Това е възможно самокато аномалност, изключение.

Ръката ми или кракът ми щом започнат да действуват самостоятелно или за своя собствена сметка – това е болестно състояние. Синът не може да бъде против бащата, ако е истински син и бащата – истински баща.

– Е, да – каза царят и въздъхна неволно.

Може би с тоя пример Генко засегна една област в неговия собствен живот, гдето имаше много страдания, скрити от хорските очи и потаени дълбоко в гърдите на едного, който нямаше кому да се оплаква...

– Не е въпросът – додаде Генко – за това, което мисли един или други, а това, което е Божествено и на което трябва да се даде ход. Редът и законите не

* Златният век на България е свързан с идването на Учителя Дънов и това е Негово твърдение. Вж «Изгревът», том IV, стр. 91–92.

** Според Учителя Дънов Бялото Братство освобождава България от турското робство посредством Русия, за да може да има условия да работи в свободна България роденият вече през 1864 г. Петър Дънов.

са лоши, но принципите не са добри. Животът седи в новото, което всеки ден иде, новото, което природата дава – прясната вода, а не застоялата. Трябва да се създадат нови форми в живота, а не само в книга. Със закони не се създават нещата, а се оформява само съществуващото – а тъкмо това се забравя. Нека се тури за основа на живота доброто на целия народ, а не доброто на партиите, както е сега. Способните хора да се турят на работа! По-добре е работа с малки противоречия, като се впрегне една експанзивност, отколкото да има само автомати и негодници, които се боят и от сянката си. А към тоя работен народ, който храни всички ни и твори благата, трябва да се установят по-други отношения. За нашето работничество трябва да се установи английската политика като образец. Ако вървите по стъпките на баща си, ще направите и неговите погрешки. А те са достатъчни – трябва да се изправят, а не умножават.

Царят беше станал още по-внимателен. Като че ли Генко беше навлязъл в едно поле, в което той се смяташе специалист и дебнеше всяка негова дума.

– Страданието, което се предизвиква от несправедливостта, е тежък товар, който много мъчно се изкупува. Това, което баща Ви направи, Вие го изплащате.*

Царят само поклати глава, като че ли искаше да каже: «И още как!?»

– Но без страдания не може този живот и сегашната държава – каза царят, като гледаше Генко право в очите.

– Може би да е така – отвърна Генко, – но има една съществена разлика. Когато в една държава страдат грешните, за народа е добре, а когато страдат праведните – за самите праведни е добре, но за народа не е добре. Някога евреите разпънаха Христа и от две хиляди години страдат за това. Новото трябва и ще смени старото. Всичкият въпрос е ражданието навреме. Защото и най-твърдото желязо, като се нагорещи, става меко, но защо да чакаме да стига дотам?

– Искате да кажете, че събитията може да извикат една съществена пресия и върху управлението? – запита царят.

– А мислите ли Вие – натърти Генко, – че ако един парен котел без предпазителни клапи и затворен се нагрива постоянно, че няма да експлодира? Помнете винаги, че преживяваме бурно време, а в бурните времена има светкавици и тия светкавици винаги падат по най-високите върхове.**

– Какво собствено разбирате? – запита царят внимателно. – Имате ли нещо конкретно предвид?

Генко го изгледа дълго и сякаш нещо нахлу в душата му, съединена с безброй страдалци, като че ли някакво видение се мерна пред унесения му поглед и той пребледня малко. Устните му затрепераха и той каза с глас, който сякаш не бе негов – странен, но проникващ и смущаващ вътрешния свят на човека:

– Говоря Ви не аз, а тия хиляди, които от месеци оплакват своите тежки дни, своите близки, своята съдба на окаяници в своето собствено отечество.

Говоря Ви и аз, в името на тия хиляди нещастници, които сега имат главите си върху раменете, но които подир месец-два ще бъдат трупове. В името на техните жени, които ще зачернят главите си, на техните хиляди сираци, които ще пицят за своите заминали братя и сестри – и за корицата хляб. Говоря Ви за това море от сълзи и страдания, което е наближило, което всички искрени очи виждат, на брега на което вече сме. Защо да се влезе в него? Не стигнали толкова братска кръв, нещастия и страдания? Не е ли време да спрете всичко това? Помнете, страданията на другите ще станат и Ваши страдания!...

* Вж «Изгревът», том I, стр. 436–446.

** Това е пророчеството на Любомир Лулчев за съдбата на цар Борис III.

– Те са, те са! – възкликна царят изведнъж – Само стените на двореца знаят това, което там е ставало – само те...

– И те не ще Ви спасят за в бъдеще. През тях ще минат виковете на нещастниците и клетвите на злочестите, клетвите на тия, които са склопили очи още при изгрева на своя живот.

– Но какво мога аз сам да сторя? Нима аз съм слънце, да огрея навсякъде? Да удовлетвори всички несправедливости – да отвърна всяка вдигната ръка на брат срещу брата?

– А нима доброто не може да бъде по-силно от злото? Та ако злото би било по-силно, светът би бил унищожен вече. Но ако то съществува, то е защото фактически доброто, макар и по-тихо и по-малко наглед, е по-силно от злото. С това добро, вътрешно съединени, вие ще устоите.

– Как? – запита царят. – Нима аз не правя усилия? Нима мене ми е приятно всичко това? Моят баща вдигаше и слагаше кабинети, докато се развали целият механизъм... А сега нима и аз трябва да правя същото? Няма ли да стигнем до едно голямо противоречие и разрез с всички основни закони?

– А сега въз основа на какви закони стават всички тия престъпления? Но аз не говоря за външната страна на нещата, а за вътрешната. Ако Вие сте рибар, рибари ще се съберат около Вас; ако учен – учени; ако сте музикант – музиканти. Това е закон в природата – той действа сам по себе си, по вътрешен път. И ако пожелаете дълбоко и категорично вътре в душата си да принесете нещо съществено и добро за народа, по силата на същия този закон ще се съберат около Вас всички добри хора, които несъмнено има – и ще Ви помагат да го реализирате.

– Где са тия добри хора, где са? – заклати глава царят.

– Слушайте – каза енергично Генко, – ако един мост наглед е гнил, а издържа, когато минават по него камиони, явно е, че не всичко е гнило, а има нещо здраво, което именно издържа. И с нашия народ е така. И в него именно е здравото, което издържа на всичко, а не това гнило, което се мисли за интелигенция, а е псевдоинтелигенция, защото мисли за себе си и приспособява всички свои знания, ум и способности преди всичко за свои лични придобивки. И всички партии досега са уреждали много добре своите работи, но са разваляли държавните. Но всичко в момента зависи от Вас лично.

– Какво мога да сторя аз един? И аз съм човек само, независимо от тоя тежък пост, който имам.

– Така е – съгласи се Генко, – но има нещо съществено, което носите в себе си и което решава въпроса. Представете си, че имате един разтвор, който може да кристализира в едноклонна или триклонна системи – нали има такива вещества?

Царят само кимна с глава.

– Добре, кристализирането на това вещество ще зависи от това какъв кристал ще пуснете в разтвора. Макар да е само един, целият разтвор ще кристализира или в едната, или в другата система, според тоя единствен кристал, не ли? Вие носите във Вас си царска кръв и една опитност от десетки години в тоя занаят, когато всички други политически мъже са само преходни.

– Донякъде това е така – каза бавно царят, като продължаваше да мисли съсредоточено върху нещо, което му беше направило впечатление. – Така е, но аз не съм единственият фактор, има и други, които са не по-малко съществени – външни и вътрешни условия на вашия кристален разтвор – чистота, температура – спокойствие на кристализационния период. А има и други още.

– О, разбира се – каза Генко, – но главният и съществен фактор, това е волята и планът на оная Първична Причина, която е създала самия ни живот и

е вложила заедно с това цел и средства за постижението ѝ. Злото трябва да се впрегне на работа. То не може да се унищожи, но да се тури на своето място.

– Но как, как? Кой е разрешил този въпрос, който може да каже този сигурен път и метод? – запита царят, като го гледаше внимателно с очи, в които ясно личеше дълбока скръб.

Генко забави отговора си. Той се гласеше да отговори с една хубава фраза, когато изведнъж само една дума дойде и измести всичко. И той, без да сети, извика, подскачайки почти, като дете, което е намерило неочаквано скъпоценност някаква:

– Учителят! Той може. Той ще Ви посочи правия път и методи.

Царят поклати глава мълчаливо, после я наведе и промълви тихо:

– Аз не мога да го разбирам.*

Настана дълбоко мълчание. Генералът присъствуваше на целия този разговор почти като безмълвна статуя. Веднъж-дваж, погледнат от царя при някоя фраза, той вдигна рамене само като че искаше да каже: «Мене не смесвайте в тази работа!»

– Чудно – каза Генко след известно мълчание, – него тъй много и разнообразни хора го слушат и разбират – поне донякъде, а Вие казвате така.

– Мен ми се струва, че той е много абстрактен в своите твърдения.

– Напротив – каза Генко, – мен тъкмо това ми е направило впечатление, че той тъй ясно изнася реалното.

– Реалното – каза царят, – та що е реалното? Може ли той да определи това?

– Реалното? – каза Генко – Та то е единственото. И за да се определи една реалност, зад нея трябва да има друга реалност, чрез която да става това определение. А това, което се определя, не е реално – то е проявеното. А онова, което не може да се определи, то е реалното, то е мярката, която не може да се измери. Аксиомата, която не се доказва. Кое то се не знае, то е реалното, а знанието е непреривният процес, проява на реалното.

– Оригинално – усмихна се царят. – Вие философия ли сте свършили?

– Не – поклати глава Генко, – аз следвам и живея една философия само, която животът, който е в мене, непосредствено ми поднася и която аз искам да живея.

– Но това, което казахте, е доста оригинално. Ваше ли е това твърдение?

– Мое?! Че кое е наше в този свят? – запита Генко искрено. – И не е ли най-странното, че всички безумия, престъпления, грабения и насилия стават за едни ценности, без които ние сме дошли на земята и които само временно притежаваме? Смешно е, ако един поиска да продаде парахода, на който се вози, а Земята ние продаваме – нашия голям параход... Но това нека оставим настрана. Това са неща, които всеки трябва да си мисли.

– Да, те са мисли, които опомнят всеки човек. Но до какво конкретно можем да дойдем?

– Конкретно? Конкретното е това, което и Вие знаете, защото то е пред Вашите очи, както и пред моите. **Справедливост и свобода!? Не ги ли дадете на народа, ще дойде бурята, светкавиците на която ще започнат от най-високите върхове. Тая буря ще помете много хора, ще донесе много злочестини и ще отвори една жива рана между братя, която мъчно ще може да се затвори...** Искате ли нещо по-конкретно? Това вече ще Ви го кажа не аз, а

* Това изказване на цар Борис III е вярно. Дори му е заявил, че като четете книгите Му, нищо не разбира от тях. А защо? Защото няма нищо общо с Учението на Учителя Дънов. И още нещо, много важно – няма мозъчни центрове, чрез които да ги възприеме.

близките дни.* В тях Вие по-добре ще си спомните думите ми и разберете смисъла им.

– Много съм благодарен за искрените слова, които чух от Вас – каза царят. – Несъмнено положението на нашето отечество е трудно и ненормално. Но то е излизало и от по-мъчни положения, нека се надяваме – ще излезе и от това. Усилията на всички добри хора, които, както казвате и Вие самите, ги има достатъчно, нека се насочат към тая насока. Временните недоразумения са присъщи на братя. Но те не са дълготрайни. Към работничеството в страната и частно към някои от тях аз съм бил винаги благосклонен и не съм пропускал момент да бъда в тяхна услуга, когато ми е било възможно. Лошото е, че напоследък ме поставят често пред свършени непоправими факти, както е въпросът за този храбър подофицер, за когото ми казахте и за когото истински съжалявам, защото нашият народ не е толкова голям, за да има излишни хора, от които може да се лиши без загуба. Аз вярвам, че може би Вие имате приятели, които може би са засегнати от събитията, но които разумно ще реагират и няма да докарват работите до дерайлиране, от които никой не може да има полза. На никого работите не вървят идеално, но несъмнено една възможна справедливост и допустима свобода ще бъде дадена. Народът, който е разумен и работен, лесно ще намери своя истински път и ще заработи за своето стопанско заздравяване, което е просперитет и на самата държава.

– Това би било много добре, само ако го оставеха – каза Генко. – Правителството или тия, които дохаждат в непосредствен контакт с народа, трябва да гледат на всички еднакво, независимо дали те мислят като тях самите или малко по-другояче.

– То е желанието ни – каза царят – и ще стане.

– То е справедливото и ще трябва да стане. Инак това държание ще стане нетърпимо и ще провокира.

После изведнъж Генко се сети нещо и добави:

– Има сведения, че се готви вече подобна провокация само от страна на управляющите, с която се цели предизвикване и унищожаване на по-събуденото между работничеството.**

– Нима е възможно това? Навярно това са интриги и слухове – каза царят.

– Мисля, че не са, но времето ще покаже най-добре. Едно мога да кажа отсега, а то е: Всяко тяло, лишено от глава, прави безумни движения. И ако едно работничество се лиши от разумното в своите среди, нека тогава не се чудят, ако то стане проводник на нежелателни идеи или на зложелателни чужденци. Нашият народ даде достатъчно жертви. По бойните полета най-умното, храброто и сръчното легна там, за да има нужда да избиваме това малко, което е останало още тук.

– Много права мисъл – каза царят. – Много право. И аз мисля, че на това ще се тури край и опомняне – и от двете страни.

– Аз не съм делегат на никоя страна – каза Генко. – Аз съм **един от тоя народ**, който вижда и който неочаквано даже за себе си може да Ви го каже тъй, както го разбира и вижда. Времето ще покаже дали правителството във Ваше лице е схванало достатъчно вярно обстоятелството, преценило право

* Пророчество на Л. Лулчев, което се сбъдва. Започва от опит за покушение срещу цар Борис III на 14.IV.1925 г., преминава се през атентат на 16.IV.1925 г. и продължава до загадъчната му смърт на 28.VIII.1943 г.

** Любомир Лулчев лично е предупредил цар Борис III за подготвяната провокация и атентат. А откъде е знаел? Знаел е от Учителя Дънов. Така че цар Борис III е вече предупреден.

условията и направило вярно заключението, за да има една дейност за доброто на целокупния народ, а не увличано от отделни групи, лични и класови интереси, да предизвиква сътресения от съдбоносно значение, да отваря пропасти, които после може би хиляди трупа ще увеличават. И стотици години ще са нужни после, за да се изпълнят и изравнят.

– Дано не бъде това – каза царят искрено.

– Дано – каза Генко. – Когато някога се срещнем за втори път, ако имаме такава среща – ще си кажем това.

– Не за втори, а за трети път – каза царят, като се усмихна.

– Как? – учуди се Генко.

– Че ние вече сме се срещали и говорили с Вас – каза царят, като го гледаше усмихнат.

В ума на Генко се пронесе за момент цяла буря. Фразата, която му спомена царят, тъй много приличаше на това, което му каза Учителят и което той именно смяташе, че е неистина.

– Как? – повтори той развълнуван, като полустана от фотьойла си. – Аз, мисля, Ви виждам за първи път.

Този път царят се засмя искрено.

– Не само сме се срещали, ами и се запознахме и говорихме.

– Но кога е било това? – запита Генко, все още изненадан.

– Чудно! Нима толкова не може да си спомните? То не беше много отдавна. Вие бяхте героят на събитието тогава. Затова Ви слушах и с такова внимание сега. Аз знам, че човек, който може така да рискува живота си за другите, е човек на истината. И смятам, че думите Ви са истински и ценни. Не си ли спомняте колата на шопа?

– О! – каза Генко – Вие? О, да-а... Но защо тогава ми се сторихте по-висок и по-слаб?

– От дрехите, бях облечен шофьорски.

– А, вярно, вярно, Вие сте!... Сега вече много хубаво си спомням – че после платихте на глупавия шоп за кошума пари.

– Да – засмя се царят, предоволен. – Глупав шоп, но си иска парите за кошумите – и като се обърна към генерала, разправи му с няколко думи храброто държане на Генко.

– Но Вие имяхте и отлична компания тогава – и царят и Генко започнаха непринуден разговор, в който временно забравиха своето обществено положение. Те, като хора, споделяха свои впечатления и преценки. Любезен, духовит, царят предразполагаше да бъде слушан крайно внимателно. Той също така се смееше сърдечно на всяка духовита забележка, казана от Генко.

Когато часовникът на салона почна да бие, царят го погледна учуден.

– Три часа! – свирна той с уста – Как скоро минаха! – учуди се той, като стана. – А аз имах назначена и аудиенция още преди един час. Много ми е приятно и много Ви благодаря за добрите думи – каза той на Генко. – Ще се помъча да се импрегнирам с тях, за да ги не забравя. Благодаря Ви за желанието да бъдете полезен на държавата и мен. Довиждане. – Генерале, довиждане. – И той излезе бързо.

VII. СРЕЩА С УЧИТЕЛЯ ДЪНОВ

(стр. 277–285)

НА СЛЕДНИЯ ДЕН

Когато тръгнаха обратно, Генералът беше още по-мълчалив. Генко също малко чувствуваше нужда да говори. Толкова много впечатления, които имаше, не търсеха път навън да се споделят, а се подреждаха в него самия. Той изживяваше наново сякаш всяка казана дума и отговор. И понякога само се вмъкваша странични мисли, които прекъсваха общия вид. Една от тях особено му се натрапваше и той не можеше да се отдели от нея...

Когато стигнаха към улицата на генерала, последва едно сърдечно ръкостискане, усмивка и размахване на кърпата към носа.

– Enfin и това се свърши – каза генералът с хубава усмивка. – Казахте, което бяхте длъжен да кажете, чухте, каквото имаште да чуете, сега остава да бъдете на своя пост във всяко време. Знаете, всеки в живота си има свой пост. И ако всеки го заеме и изпълни с достойнство, животът ще бъде по-щастлив, отколкото е обикновено. Au revoir!*

Генко беше се тъкмо приготвил да слуша с внимание думите на генерала, които той неочаквано ги завърши. Изглежда, че не обичаше или беше свикнал да не говори излишни думи. Генко му благодари сърдечно, защото в тоя човек, независимо от особеностите му, имаше нещо задушевно, топло, което предразполагаше човека към него. Може би неговата естествена доброта, която беше накинчена отвън с чуждо облекло на церемонии и протокол.

Вкъщи Генко се прибра късно. Доста ходи по улиците, среща се с някои познати, които бяха особено покрусени от убийството на подофицера водач на работническата делегация. Ясно беше, че искат да ликвидират с всичко побудно, за да си играят после с останалите, както те намерят за добре. Генко ги утешаваше с някои надежди за бъдеще, но всички клатеха глава със съмнение. Това отива към лош край. Трябва да се реагира.

Да, но как?

И това «как?» караше умните да мислят много, а по-резките и необмислени от «другарите» – да ръкомахат усилено, предлагащи бързи и фантастични планове.

На другия ден сутринта Генко чакаше да бъде приет от Учителя. Той тъй много бе размишлявал по пътя за всичко, което искаше да му каже, че не сети как стигна пред къщата му. Там пак чакаха различни хора и един след друг влизаха, бавеха се различно и пак излизаха. Но като че ли всички излизаха по-малко загрижени, по-малко грохнали, отколкото влизаха. Почти винаги напускащите стоята на Учителя имаха малки, светли пламъчета, невидими пламъчета на близката надежда. Когато дойде неговият ред, Учителят го посрещна на вратата.

– Седнете – посочи му стол той. – Аз сега ще дойда – и се изкачи в другата стая, която беше над салона. Генко се изправи до стола, но не смееше да седне. Струваше му се твърде непочтено това. Съсредоточен, той чакаше. И стори му се, като че ли целият въздух в стаята над главата му се вълнува, като че ли пламъци или леки ефирни платна едва-едва се докосват до главата му, галят леко лицето му. Той не можеше да разбере какво е това явление. То престана и той още мислеше за него, когато Учителят се върна.

* Au revoir! (фр.) – Довиждане! (бел. М.И.)

Генко му целуна ръка и щом той седна, седна и Генко.

Преди още да започне да говори, Учителят го погледна и запита:

– Виждахте се вече с царя?

– Да – каза Генко изненадано. – Виждах се. Но, Учителю, аз отидох, без да съм подготвен и може би казах работи, които можеше да се кажат малко по-смислено и систематически.

– Няма нищо – каза Учителят. – Нему са му говорили мнозина красноречиво отмерени и красноречиви речи.

– Може, Учителю, но аз самият бях мислил много и върху реални въпроси, но не всички ги засегнах и не тъкмо най-важните турех на мястото им. Като си спомня – аз тичах като изтърван кон...

Тук той сам се прекъсна и почти извика:

– Учителю, много Ви моля за прошка! – и продължи: – Аз се усъмних във Вас!... Малко Ви познавах. И когато Вие ми казахте, че ще се видя с царя, когото познавам и съм говорил, аз мислех, не, убеден бях, че Вие сте в грешка. И ако си спомняте, аз Ви казах още тогава, а Вие замълчахте. После със сестра Алексиева говорих, че това не е вярно и... всичко излезе както бяхте казали, Учителю. Аз самият не знаех, че този шофьор тогава, когато аз гонех конете и бях така лошо пострадал, е самият цар. Той тъй хубаво и обикновено се държеше, че нито за момент не можех да се съмнявам, че това е някой шофьор или собственик на автомобила.

– А той помогна ли Ви тогава?

– Да, Учителю – и Генко му разправи случката с колата, като не пропусна да каже и за отрязаните кошуми, които царят трябваше да заплати.

Учителят се смя сърдечно на тази своеобразна шопска благодарност.

– Чудно е, че аз нито го подозирах, а Вие го знаехте – каза Генко.

Лицето на Учителя веднага стана сериозно, като че ли говореха за някого, който отсъствуваше от стаята. Но Генко си говореше, без да се стеснява от тая рязка промяна.

– И колко ми беше чудно, когато казахте, че ще се нареди. Аз чаках да ми кажете как, какво ще правя, къде ще ида, при кого ще хлопам, а то всичко излезе тъй естествено, тъй неочаквано скоро, че още ми се струва, като че насън е станало.

– Божествените работи винаги се нареждат тъй естествено – каза Учителят. – Достатъчно е само, ако сме будни и следваме ръката, която ни е подадена за помощ. А както виждате, той тогава Ви помогна – сега Вие – нему. Защото той има много хора около себе си, но малцина или почти никой не говори истината, а пък и не я търсят. Сега хората искат всичко по своему да нареждат и стигат до тоя хаос, в който се сблъскват интересите им, желанията им, постъпките им. И поради това животът на земята е тъй труден и самата тя няма кътче почти, което да не е окървавено и в което да не гният някои кости... Той как Ви се видя?

– Учителю, аз малко умея да наблюдавам, или, по-право – напоследък само нещо паметта ми изменя, но инак имам едно вътрешно чувство, което ми дава някаква вътрешна картина, бих рекъл, която изведнъж ми рисува положението. Ето сега, с него, елегантен, внимателен – тъй внимателен човек в живота си не съм виждал, тъй хубаво слуша. Веднага влезе, такова държание, като че беше равен на мен и аз можех съвсем свободно да си говоря това, което искам. И все пак, като се върнах вкъщи, налегна ме една голяма мъка по него, защото ми се стори, че той се движи в едно много мъчно място, всред някаква пихтия. При това около себе си няма приятели...

Учителят кимна с глава.

– Право си видял. Това са низшите области на астралния свят. Много хубаво ги определи – те наистина са като пихтия, каша или тиня за нас. Затова и човек, който попадне там, се движи и мисли с голяма мъка и затруднения.

– Навярно там ги има много, защото аз като се завърнах вечерта дома и си спомням всичко това... ми дожаля за него до сълзи – каза Генко смутено, като се зачерви. – Стори ми се, че той има вериги на краката си, а ние го караме да тича.

– Да, те му тегнат, тия вериги съществуват. Това е тяхната наследствена карма и неговата лична.* Ако той не беше взел благоприятната, меката страна на майка си, гордостта, дошла по бащина страна, отдавна да го е zlepоставила и да е свършил с катастрофа. А той сега ще мине през големи опасности – и те са много близко до него, но ще се оправи. Но затова мнозина други ще пострадат. Отначало по малко, а после като река, която се разлива, ще обхване огънят цялата страна. Мнозина ще загинат, но Вие ще се държите настрана. Това са стари сметки. Ония, които някога гонеха Богомилите, сега сами плащат за насилието, което са употребили тогава.** Трудно е да се примири човек понякога, но винаги трябва да помни, че неговата правда не е по-голяма от Божествената. Мъчен става и животът на царете. Някога беше по-друго. Сега и те малко останаха. Сега вече иконите не може да спасяват нещата. Не вярвания, а вяра трябва сега на хората. От вътрешен импулс да добият знание и възможности за правилен живот. Не е важно да се спазват традиции, които не дават живот. Не църква и свещеници, а Божественото може само да помогне днес. А те тъкмо на него не дават ход. Всевъзможни човешки идеи и проекти са готови да опитват, а към Божественото нехаят. А то е, което винаги дава, по най-различни пътища макар, защото Бог навсякъде и във всичко нарежда нещата. Там е Неговото величие и непрекъснатата грижа.

Царят има добри качества, но не винаги може да ги проявява. Мнозина му противодействуват, та и той попада в противоречия и трудности. Понякога той действа въз основа на механически закони, вместо органически, и тогава страда. Не е мнозинството, което решава нещата. Един диамант колкото лешник струва много жълтици. Една Божествена идея не може да се приравни по съдържание и с хиляди човешки. Те не могат да се сравняват, както и безчислено число линии не могат да дадат една повърхнина, или безчислено точки – една линия.

У нас законите не са лоши, но управниците не са добри. Ако един човек има правилни отношения с Бога, то всички останали отношения с хората и семейството ще се оправят. Но ако те към Първичната Причина не са както трябва – и другите се развалят. Липсва онзи универсален регулатор, който премахва противоречията и стълкновенията. Тогава има едни привидни и едни реални закони. И, разбира се, тази двойственост и противоречие не е в реалността, която е една само, а в съзнанието на тоя, който е изгубил връзка с Бога. В Бога, в Любовта, Божествената Любов, няма никакви противоречия. Там те са невъзможни. В нас работите трябва да се започнат с младите, с просветата. Трябва да се даде условия на онова, което Бог е вложил във всяка душа да се прояви. А сега искат това-онова да насаждат. Изоставят същественото и правят присадки, които понякога са много малотрайни и докарват много страдания.

* Това е кармата на цар Борис III, изказана от Учителя Дънов пред Любомир Лулчев. Вж «Изгревът», том I, стр. 449–454, стр. 454–455.

** Според Учителя Дънов онези, които са гонели богомилите, сега са преродени в този народ и сега изплащат своята карма, като от своя страна са вече гонени, бити, избивани. Изплащат кармата си със собствената си кръв.

Благородното е вложено в човешката душа, защото тя от Бога иде. Всичките погрешки отпосле са дошли. И може да си идат. Те са временни, макар че траят отдавна. Човешката душа трябва да се освободи от тия наслоявания, за да може да влезе в онзи красив живот, който Бог е определил още от самото ѝ начало.

– Ами сега на царя не може ли да му се помогне? – попита Генко, като слушаше много внимателно всичко това, което Учителят говореше.

– Може, ако слуша, разбира и прилага съветите.* И пак ще има доста спънки и страдания в живота си. Той трябва да води една реална политика, за която да има данни и да не се колебае. А той има и други план – вторичен и затова е нерешителен. Той има воля, и то доста силна, но понеже не всякога тя съвпада с Божествената, той много пъти трябва да отстъпва при някои събития, а той мисли, че работите не са станали както трябва. Така обикновено схващат хората своя живот – съвършено погрешно. Но природата има методи, с които учи хората. Едно земетресение от няколко секунди буди и учи съзнанието много по-скоро от всякакви проповеди и книги. А те скоро ще му дадат хубав урок, при който той за малко време ще разбере много. Ще види, че не войниците го пазят, а Бог.** Нито един цар досега не е бил запазен от хора. Има смисъл да се казват нещата и съветите, ако се изпълнят, иначе – не.

Когато се работи принципно, човек се освобождава, а ако вмесва личното, всичко се обърква. Сега и комунисти, и държавници, и духовници не постъпват както трябва и затова работите се побъркват.

Идеята и мярката на една държава е домът. Бащата трябва да обича децата си и децата трябва да почитат баща си и майка си. Най-добрите и умните българи трябва да дойдат да управляват, и то да имат принципно отношение с всички добри хора по света. Тил трябва да имат. А сега без тил искат да работят. То е все същото да искат едно дърво да расте без корени... Трябва да постъпват с другите, както искат да постъпват с тях. Да има една Божествена база, от която всички да изхождат.

Учителят му говори продължително. Разкриваше му политическото положение на околните държави, ролята на масоните, на Англия, на Русия, противовеса на Русия – Италия и много други въпроси, които Генко никога не бе чувал да се засягат от такова широко гледище. Той самият имаше идеи, но в политическите въпроси бе застанал, без да ще, на позиция, която изключваше всички партии наглед. Там го болеше и той викаше заедно с всички страдащи – но това не беше в състояние да разреши никакъв въпрос.

При говоренето на Учителя, съществуването на висшите същества, които ръководят човека, му се струваха съвършено реални, осезаеми. Ясно му стана как всеки силов център развива своя противоцентър, за да спази равновесието в природата. Че човек има свое място и задача в природата и че стълкновенията започват тъкмо оттам. Многобройност на катастрофите може да бъде последица от нарушение само на едно разписание на един закон, но съществен.

Като че ли Генко беше знаел нещо, но сега му го показваха. Една Ниагара, за която беше чул да се говори, а сега тя беше пред него и той с жаден поглед слушаше и се радваше.

* Цар Борис III никога не е изпълнявал точно това, което му е казвано от Учителя Дънов чрез Лулчев или чрез генерал Стоянова.

** Учителят говори за покушението върху цар Борис III в прохода Арабаконак на 14 април 1925 г., където царят се спасява по чудо.

Божественният поглед и мъдрост осъществява всички неща нагледно и те ставаха ясни и разкриваха нови незнайни страни от своя живот, които допълваха общия. Колко смислен ставаше светът в светлината на Учителя, как всички противоречия изчезваха, всички страдания намираха свое обяснение.

Учителят не беше против страданията изобщо, но против излишните страдания, които хората сами си причиняваха едни на други. Той не бе против яденето, но против преяждането; не против любовта, а против влюбването... И той му говореше, говореше тихо, плавно, бащински. А Генко слушаше и много не разбираше, поне изцяло, но той се отдаваше на своето вътрешно чувство, а то бе радостно, като че ли през гърдите му прониква някаква светлина и го осветлява отвътре навън и всичките неща започва да ги вижда тъй светли и красиви, както и Учителят ги вижда...

VIII. АТЕНТАТЪТ В ЦЪРКВАТА «СВ. НЕДЕЛЯ»

ДНИ НА УЖАС

А. АТЕНТАТЪТ

(стр. 291–293)

... След два дни автомобилът на царя бе нападнат в Арабаконак от «разбойници».* Имаше и убити и ранени. Самият цар се отървал жив по чудо. Започнаха преследвания, преследвания, преследвания. Още не беше слязла от устата на мълвата тая новина, когато в Катедралния храм стана взрив, който отнесе главата на стотици мъже и жени от върховете на обществото.** Всички бяха потресени. Общ повик срещу тия изчадия на народа, които не пожалиха никого, се следваше и поддържаше от печата. Пак хора се преследваха, изчезваха безследно, избивани като кучета. Никой не можеше никого да запази. Имаше озлобение, което бе достигнало до невероятни размери. На произволи, лично отмъщение се приписваше обществено значение. Достатъчно беше да изкаже някой две думи, пошепнати където трябва, и подозреният изчезваше безследно някоя нощ. О, понякога ги убиваха и посред бял ден. Полицията обикновено довтасваше само да констатира, че бившият човек ... е вече труп.

Беше настанало смешение на власти, смущения. Алармираше се повече, отколкото трябва. Бърз съд бе формиран, за да се справи с тия, които бяха причинили тоя взрив. Някакъв си таен «Митко» беше го възпламенил. За организатори се сочеха Минков и Янков – но тях ги нямаше никакви.*** Един нещастен клисар, изгубил и ума и дума, беше едничкият, който разкриваше този нерадостен акт в неговите подробности.**** Но и неговата глава беше пострадала изглежда предварително, защото се плетеше често в показанията си. В много градове и села станаха изстъпления. Това предизвика реакция. Хванаха се тук-там за гуша. Във Фердинанд избухна бунт. Артилерията трябваше да се намеси. Появиха се «шпиц-команди» – и българин кла българин, както и турците не са го клали. Това го заяви един държавник публично и нямаше причини

* На 14.IV.1925 г. в 10.00 ч е убит шофьорът на царя и проф. Илчев, който е бил посредник между царя и земеделци и комунисти. Това е дело на анархисти, които са искали да вземат за заложник царя, а в замяна той да пусне всички анархисти от затвора.

** На 14.IV.1925 г. в 20.00 ч. е убит запасният генерал Коста Георгиев. Неговото опело в църквата «Св. Неделя» се използва за атентата на 16.IV.1925 г., при който загиват 150 души. Целта е била да се унищожи правителството.

*** Коста Янков и Иван Минков са убити при престрелка с полицията.

**** Клисарят Задгорски разрешил поставянето на взрива на тавана на църквата.

да се съмняваме в истинността му. Бунтът бе потушен с ужасна бруталност. Жестокостите, за които никога не бяха публикували официални отчети, нагребени от мълвата, стигаха до фантастични размери. Никой с точност не сочеше, не можеше да посочи сигурни числа, но личности изчезнали – винаги. И жалко бе, че това често бяха най-ценните, най-искрените, най-будните, най-предприемчивите хора в дадено място. Опитите да се обявяват комуни – траещи по няколко дни тук-там, дадоха само възможност и предлог да се отмъщава на лични неприятели, да се даде ход на злоба, събудена по много причини, но избрани сега сгоден момент и повод да се прояви.

Няколко души бяха съдени и обесени, други – без присъда убити. Минков, Янков и другарят им – убити в къщата на последния. Ликвидирало се бе с «руските агенти», с «червената опасност».

Обществото притихнало, народът уплашен и слисан, приличен на ранен звяр, си лижеше раните и не смееше дори да ръмжи.

Опитът на селото да проникне в града и управлението на държавата връщаше градската вълна в село със сериозното желание да се справи веднъж завинаги с тоя, който бе забравил, че трябва само да оре и плаща данъци.

В градовете хората по-леко носеха всичко – в селата като че ли чума бе минало по някои места. Много майки почерниха главите си и много деца изгубиха бащите си. До двадесетина хиляди, казват, човеци бяха загинали в това братоубийствено стълкновение.*

Правителството говореше за силна ръка, за справедливост, за държавна сигурност, за национални задачи... А по софийските улици падаха хора, убити от незаловени убийци, или изчезваха хора, като да бяха потънали във водата. Много глави бяха наведени и мнозина, преди да кажат каквото и да е, се оглеждаха няколко пъти настрани.

Б. ЖИЦИТЕ ОКОЛО ЦЪРКВАТА

(стр. 302–303)

Когато всичко утихна, те се спогледаха. Болният се закашля пак. Измъкна някаква папка изпод възглавницата си и започна да говори тихо:

– Другари, свиках ви за последно сбогом и за тия неща – тупна той по папката си. – Чуйте ме, аз имам малко време, а много имам да ви казвам. Аз самият не зная кога и как започнах всичко това. Вие не ме прекъсвайте... Всичко ще намерите подробно... документи, разни писма и вестници съм запазил в тая папка. Вие знаете, че аз не бях и не съм комунист, другари. Знаете, че услужвах на мнозина, като агент в дирекцията на полицията, защото ме болеше. Болеше ме за тоя народ, който гинеше. Понякога и аз се нахвърлях, за да пазя хляба си... Но някой ме издаде. Кой? Не зная. Издадох се може би и сам... някак. После искаха да ме хванат, аз сетих и се скрих. Крих се много. Една вечер ме познаха мои бивши другари... и стреляха по мен... Убягнах – и оттогава се крия. От тях убягнах, но от другиго не може... То иде. Аз не съм дете. Но знайте как седи истината. И вие и на другите я кажете... Фридман и другарите напразно увиснаха на въжето, напразно. Това, което стана в църквата «Св. Крал», не беше тяхна работа... Те бяха толкова виновници за това, колкото и първият срещнат на улицата човек. Не ме прекъсвайте, само слушайте.

Когато почнаха да правят въртележката около тая църква, въртележката за трамваите, един стар мой другар ми каза веднъж:

– Хем хубаво гледай, тук ще има да става нещо.

* Тази цифра е точна, не е измислена от автора. Вж «Изгревът», том VI, стр. 148–157; том XIII, стр. 598–602.

- Какво? – запитах го аз.
- Това е предлог и тук се крои нещо – и то нещо – голяма работа!
- Че какво може да бъде?
- Ще видиш, ще му се чуе гласът...

Когато му се «чу гласът» – аз си спомних и затърсих. Търсих като ловджийско куче по пресни следи... И много намерих, за много се досетих, други проверих от свое име, от името на службата, която заемах.

И разбрах, другари, че всичкото това правене на трамвайната въртележка е било наистина предлог, за да се прекарат незабелязано жици, които после направиха взрива в църквата.* Спомнете си, а после ще намерите и тук, в папката, ако си не спомняте.

Взривът става страхотен неவிждан.

– Вижте, Спасе, аз мисля, че трябва малко да си починеш, тъй много ти говори – каза Мичето, като тури ръка на челото му. Той я изгледа с очи, пълни с признателност.

– Сестро, аз ще отида там, гдето е вечен сън – там ще си почивам достатъчно. Но вие, които сте живи, не оставяйте да заглъхне истината, заради убитите, заради обесените, заради мене, най-последно.

Дълго говори още той с глас, който затихваше и често минаваше в неразбран шепот. Слушаха го, защото всяко прекъсване го дразнеше и измъчваше. После дълго се съветваха къде трябва да скрият тая папка, за да не попадне в ръцете на тия, които имаха интерес тя да не види бял свят.

В. КОЙ ОРГАНИЗИРА АТЕНТАТА НА 16.IV.1925 ГОДИНА

Бележки на съставителя Вергилий Кръстев

1. Онова, което споменава Любомир Лулчев чрез устата на своя литературен герой, е вярно. Вярно е твърдението, че се подготвя голяма провокация, която трябва да стане чрез атентат. Това го е знаел и цар Борис.

2. Нападението в Арабаконашкия проход не е случайно и е направено от анархисти и подставени лица, имащи за цел да отклонят вниманието на всички в погрешна посока, макар че има двама убити. За това събитие цар Борис е бил предупреден от Лулчев.

3. Убийството на запасния генерал Коста Георгиев, взел активно участие в преврата на 9 юни 1923 г., в един и същи ден с опита за покушение срещу царя, също не е случайно. Целта е да объркат всички в България.

4. Опелото на убития генерал трябва да се състои в църквата «Св. Неделя», а не другаде. Точно там е въртележката на трамвая, който идва от Централна гара и точно там, около църквата, трамваят прави завой. Около църквата има жици, през които минава ток. А според мнозина съвременници тези жици са помогнали за осъществяването на атентата. Така твърдяха.

5. Освен това има и изказвания на Учителя Дънов, че тези жици около тази църква не са за добро. Виж «Изгревът», том I, стр. 91, от ред 8 отгоре до ред 23. След като става атентатът, Неговите последователи си спомнят за това изказване. Освен това, когато става атентатът, Той казал: «Нали в тази църква, от нейния амвон, започна първата хула срещу мен.» Така че се събраха още две случайни неща. Виж «Изгревът», том XVII, стр. 479–480.

* Вж «Изгревът», том I, стр. 91, от 8-и ред отгоре до 23-ти ред отгоре надолу.

6. Официалната правителствена пропаганда тръби, че на 15 срещу 16 април 1925 г. според нареждане № 2960 от 12 март 1925 г. на Интернационала, ще избухне в София и в България въстание. Всички четат това съобщение и се усмихват на голямата глупост. Когато става атентатът на 16 април 1925 г., се разбира, че това не е глупост, а предварително подготвена провокация. Но кой я движи и откъде се движи?

7. Митрополит Стефан нарежда, поради големия наплив на посетители в църквата, да преместят ковчега по-напред от обичайното място. Така с него се изтеглят и официални гости напред и избягват най-опасното място на взрива. Невероятна случайност. Много случайности се събраха. И някой ги ръководи.

8. Случайно отсъства цар Борис III, който е отишъл на опелото на убития професор Илчев при покушението в Арабаконашкия проход на 14 април и опелото е в същия ден с това на Коста Георгиев.

9. На траурната церемония липсват генерал Жеков, министърът на финансите и други. Генерал Жеков знае за атентата и чрез Султана Петрова предупреждава цар Борис за него, за да не присъства на опелото. А идва на «Св. Неделя» след атентата, като обяснява, че е бил на другото опело.

10. Поставянето на бомбата и атентатът са извършени от бойна група на комунистите Минков и Янков, но тези, които са им наредили да направят това, не са комунистите нито тук, в България, нито задграничното представителство на Георги Димитров и Васил Коларов. Те са били против атентата, защото са знаели за тази провокация, която се е готвела вече цяла година. Това не е дело на комунистите, а други са дърпали конците, за да сложат взрива и запалят фитилите. Други са. И досега се укриваха. Но сега ще ги покажем.

11. Кой има полза от този атентат? Онези, които искат да премахнат Ал. Цанков и правителството. Онези, които чакат възмездието срещу този атентат – срещу комунисти и леви земеделци, за да бъдат те избити. Онези, които искат да обезглавят всяка опозиция и всяка партийна власт, начело с техните водачи. Да се обезглави всичко умно и разумно в България.

12. Целта е да се обезглави ръководството на държавата, преминала през две национални катастрофи, изплащаща репарации, преминала след 9 юни 1923 г. с хиляди убити. И да се даде повод за окончателна разправа с комунистите.

13. И накрая трябва да остане само един цар Борис, напълно безпомощен, без водачи, без военни ръководители, без действителна власт, сам-самичък, който случайно нищо не знае, а предварително е предупреден за всичко.

14. Учителят Дънов също е знаел за атентата и изпраща Начо Петров специално да присъства на опелото. Казал му: «Отиди и виж! Един от Братството трябва да присъства, за да бъде свидетел за тези дни.» Начо Петров отива, но понеже е закъснял, е застанал накрая. След взрива една тухла го удря по главата, а друга – по гърба. Връща се жив и здрав и разказва всичко на Учителя и приятелите. Начо Петров дълги години е бил заместник-кмет на София, той е познавал всички политически лица в България – и тези, които са избити, и тези, останали живи. Разказвал го е, но никой не го е записал тогава.

15. И което е най-важното: всички са били готови и веднага са започнали репресиите – без всякакво забавяне са избити не стотици, а хиляди хора – комунисти и леви земеделци. Това е озадачавало почти всички. И полиция, и войска веднага са се задействували по команда. А същите не са се намесили, за да спрат атентата. Те са знаели за него, защото за него се говори от една година, не само на ухо, но и по вестниците се е писало.

16. Цялото задгранично ръководство на комунистите, начело с Георги Димитров и Васил Коларов, доказват, че това не е работа на комунистическото ръководство нито от Москва, нито от Виена, нито от София. Никой не им вярва, защото онези, непосредствените извършители на атентата, са комунисти. Желязна логика. И това върви и до днес да се смята. И никой не може да докаже, че това не е така. Ето, сега го доказваме чрез «Изгревът» – в тома, който е посветен на Любомир Лулчев.

17. Единствено Любомир Лулчев говори и доказва чрез своя герой – Генко Орлето, че това е замислена провокация и че за нея е предупреден преди година лично и цар Борис. А когато излиза книгата «Благословение», то Лулчев я подарява на цар Борис, който я прочита. Поне така е твърдял пред него. А това е през 1940 г. Три години преди смъртта си.

18. А кои са авторите на този атентат? Този, който открива извършителите, това е Учителят Дънов. Според Учителя Дънов болшевизмът е незаконно роденото дете на Англия и Европа. И понеже не са желали незаконното си дете, те го изпращат в Русия, тя да го отгледа. И тя го отглежда от 1917 г. до 1944 г. И Русия трябва да им го върне, този техен незаконно роден син, за да си потърси правото на наследство и да бъде претендент за своето царство. И заради него САЩ и Англия на конференцията в Потсдам от 17 юли до 2 август 1945 г. преотстъпват България, Румъния, Унгария, Полша, Чехословакия и половин Германия на победителя във войната – СССР. Така създават империята на незаконородения син, охранявана чрез Варшавския пакт от 1945 г. до 1990 г.

19. Учителят Дънов много ясно указва, че извършителят на всички злини в България е Английската империя. Тя нарушава Божествения план за България, разделя и разцепва България на две още на Берлинския конгрес през 1878–1879 г. И че избиването на комунистите в България е тяхна, английска политика. Това е публикувано в «Изгревът» том I, стр. 434–446, 446–447, 447–449, 449–455. И авторът на атентата е Англия, а непосредствените изпълнители са няколко фанатизирани комунисти.

20. Ето това е истината за атентата. Тя бе доказана от Учителя Дънов, публикувана от Любомир Лулчев в романа «Благословение» и ето аз сега, на 7–8 февруари 2003 г., описвам всичко.

И така, господа английски империалисти, вие носите вината за всичко това, което се случи в България от 1877/78 до 1945 г. и от 1945 до 1990 г. Няма да се разминете в никакъв случай от Божието възмездие.

IX. СРЕДНОЩНА СРЕЩА С УЧИТЕЛЯ ДЪНОВ

(стр. 308–3195)

ПРЕД ГОЛЕМИЯ ВЪПРОС

Генко беше се събудил много рано и не можеше да заспи. В главата му имаше натрупан толкова много материал, че вече не оставаше място за него самия. Повече не можеше да стои със скръстени ръце. Досега той беше решавал, но нищо не работеше. Като че ли е станала голяма катастрофа, а той е гледал, като да е било някое кино. Така не може...

И той се облече машинално, без да разбира защо и какво има да прави впоследствие.

– Така повече не може – спираше се той наполовина при някое движение при обличането, – така не може – това е ясно, но как може? Как трябва? Какво да се направи?

Челото му се сви в бръчки. Накъде? В ума му минаваха много мисли. Той като сляп протягаше ръце в своята мисъл по всички посоки и търсеше да се хване в нещо. А чувствуваше, смътно си спомняше, сякаш насън, че току до него е имало опора, на която се е облягал, но която сега липсва... Кое беше? Къде остави той онзи светъл път, в който всяка крачка беше определена? Защо всичко така в живота започна да се съчетава мизерно, ужасно, съдбоносно за толкова добри и бедни хора? «В училището млад или стар учи, но програмата не реди – това не е твоя работа» – спомни си той думите на Учителя. «Земята е училище, тоя живот е училище...» Да, така е, но... И той сеца, нещо се бунтува вътре в него. Защо в това училище едни учат с баници, музика и пухени възглавници, топли стаи, а други – гладни, окъсани, често без хляб, често без покрив, а понякога и без здраве и надежда за утрешния ден? Защо?

И той си вперва погледа в сивотата на ранното утро, опрял горещо чело в стъклото на прозореца. Защо? А то е все едно да питам защо кокичето е бяло, а теменугата е оцветена тъй разкошно... защо?... защото в живота всичко Е... А ние, ние всички тогава? – пита се Генко и стиска юмруци неволно. Разбирам, ако съм някой недъгав, слаб, едва дишащ – аз ще приема всичко това, но тогава защо природата ми е дала тия сили? Нима ще е толкова глупава? Нима тя не е предвидила място за тях? Може ли да има вода, донесена, сложена в хубава чаша, а да няма жадни, поканени да я пият? Храна, разсипана в хубави блюда, а да няма кой да я яде?

О, това не може, това е невъзможно, безумно ще е... Кой ще му каже това? И мисълта му бърза, лети над образите на познати и приятели – и пак бяга нагоре, към Учителя, към онзи простор, където и душата отдъхва наедно с ума. Където всичко е светло и ясно... Той ще отиде. Гледа часовника си: – 2 часът. О, още е тъй рано! Но заедно с това сеца и мъката му да расте. Като че ли отвсякъде върху му турят все повече тяжести, вода го залива и стига вече до самите му уста. Той не може, не може повече. С него става нещо. Не може така. Хиляди хора умират... всеки ден. А той, Генко, стои и гледа! Избиват се стотици, той само да охка ли? Не, това е невъзможно. Той почва да се разхожда из стаята, после се сеца, че може да пречат крачките му на спящите и пак опира чело в стъклото на прозореца. Накъде? Ето, тия кръстопътища, които все по-често и по-често се изпречват, спират го и го правят да стои в нерешителност. Понякога му се струва, че е дърво, което силната буря е изтръгнала с корените и те сега, оголени, без почва, чакат нещо, а и цялото дърво съхне. Той познава много хора сега – но всички те като че ли са далеч някъде, като насън. Нещо в него мълчи, нещо, на което той е свикнал да чува отдавна гласа.

Друг път някаква буря го носи на своите криле и той е стража за всички. И все пак той чувствуваше, че много отдавна е излезнал от пътя си, че върви, но тъй, както насън, че нещо в него му шепне, че всичко не е така, както трябва да бъде. Но кое трябва да бъде? – шепне той, унесен в мисълта си, притискащ чело о стъклото – кое? Ако е за живота, дал бих го, ако е... и той не довършва – мисълта му се разсейва като утринна мъгла и той полека се отдръпва назад. Някакъв автомобил профучава в близката улица. Генко като че ли това е чакал – тихо заслиза по стълбата.

Когато стигна на Изгрева, всичките прозорци бяха тъмни. Той се изправи до едно борово дърво и се загледа към стаята на Учителя. Душата му бе утеснена. Буря се носеше там, сменяна с малодушие, нежелание за никаква работа – дори не му се искаше да живее повече. Чувствуваше, че нещо е станало – както се чувствуваше изкълчен крак – боли те, а не знаеш как именно е станало изкълчването.

На Генко се струва, че е турен на клада, на която той сам е притурил дървата. И вече огънят е подпален.

– Господи – мълви той, – ако трябва, вземи ми живота, но дай ми мир на душата. Ако тези нещастия са неправи, премахни ги – освободи народа. Ако ли са прави, разреши ми да видя това, защото не мога повече да живея. Ето, народа ни го потискат и чужди, и свои – убиват и чужди, и свои. Как може това, Господи?... Неужели тия бедни хора ще бъдат вечно измъчвани, вечно страдащи, ще изработват палати и няма даже да имат колиби къде да се подслонят, ще правят обуца, дрехи за другите – и ще ходят боси и голи? Ще приготвят храна и хляб за другите, а сами ще бъдат гладни?

На сивото небе трептяха още ясно звездите. Някаква нощна птица прехвъркна със свирещи крила недалеч от него. Генко трепна и се огледа. Въздъхна силно, свали шапка и неволно прекара длан през горещо чело.

– Господи, Господи, към Тебе викам, Господи! Надникни в душата ми – шепнеше бързо Генко, – помогни ми, успокой ме. Не мога повече! Ако трябва да се защитава страната – готов съм – покажи ми само път. Ако трябва да се помага на нуждаещите се – готов съм, покажи ми само как! Неужели, Господи, всичките лоши хора знаят какво да правят, а само добрите ще се лутат, ще гинат или самоубиват? Няма ли излаз от тия блата на живота? Господи, нещо е размътено у мене. Успокой ме и може би тогава небето ще се отрази в мен чисто и светло и аз ще видя нещата тъй, както са. Господи, аз знам, че не разбирам много, но Ти може да ме упътиш. При кого да ида, Господи? Къде? Всичките други знаят това, което и аз знам. Само Ти...

Тихо, тихо бе наоколо. Генко прекъсна молитвата си неволно. Тъмна мисъл като облак се пусна в съзнанието му.

– Какво викаш? И тоя, който е там, е също човек като тебе – може би малко по-умен, понеже е по-възрастен, но какво чакаш от него? Той си спи сега, а ти се мъчиш и терзаеш...

Генко се стресна изведнъж. Цял настръхна. Кой му говореше това? Отгдето идеха тия тежки думи? Той се огледа. Нищо. Никой. И изведнъж му стана тъй страшно, тъй тежко и мъчно, че той не можа да се удържи повече. Изпусна шапката си, склучи ръце и, непомнящ вече какво става, като прорида от мъка, се строполи на земята.

– Господи, Господи, не ме оставяй – шепнеше той бързо, като безумен.

Стаята на Учителя беше на около стотина метра от дървото, гдето той беше се свлякъл на земята. Изведнъж прозорците му блеснаха със синя силна светлина, която прати лъчите си далеч в нощта. Скоро блесна и голямата външна лампа и всичко наоколо стана светло като ден. Генко остана няколко мига като вцепенен, после изведнъж като че ли го удари електрически ток и той скочи.

– О, има ли кой да ме чуе? – каза той и очите му бяха впити в светлите прозорци на Учителевата стая. Изведнъж там се мярна сянка – той позна ореола от коси около силуета на Учителя, който се мярна вече съвсем ясно. Генко поиска изведнъж да изтича да му викне, да му каже нещо, без да беше мислил предварително какво. Изведнъж му се стори, че той е малко дете, изгубено всред големия град, и най-неочаквано среща майка си, тъкмо когато е най-отчаян. Но изведнъж пак тая тъмна мисъл му се мерна – а ако това е случайно и сега всичко угасне отново?

И Генко пак се сви, като шибнат от невидим камшик. Очите му бяха вперени в силуета на Учителя, ясно очертан в светлия правоъгълник на прозореца. Стори му се, че Учителят гледа към него. Но то беше тъй далеч, че и денем би трудно се забележило. Но Генко почувствува – как – не знаеше, – че Учите-

лят го гледа. След миг ръката на Учителя помръдна и прозорецът бе отворен. Генко се превърна цял на внимание. Изведнъж той чу ясно гласа му:

– Елате!

Генко трепна, но не мръдна. Втори път прозвуча ясно, като че ли говореше досами ушите му:

– Ела!

Генко се затири като дете и се спря под прозорците.

– Ето ме, Учителю – викна той и гласът му трепереше от възмущение.

Като се наведе малко навън, Учителят му каза:

– Елате горе!

Генко с треперящи крака се заизкачва по стълбата. Учителят затвори прозореца, после угаси външните големи лампи. Генко беше вече при вратата му. След малко тя се отвори.

– Вземете столчето – посочи му той едно малко столче при вратата. Генко го взе и влезе. Това беше една малка стаичка, която предхождаше голямата, силно осветлена стая на Учителя. Цялата беше запълнена с плодове, буркани и бурканчета от сладка и компоти. Хубава печка, електрически уреди и малко книги запълваха масата. Учителят беше облечен в бели дрехи. Силната синя светлина го правеше като да изпускаха лъчи косите му – бели, разсети по раменете му. Той сам седна и посочи столчето на Генко.

– Седнете.

Генко помери да седне, после се спря и пое ръката на Учителя, целуна я, после изведнъж се разрида и коленичи пред него.

– Учителю, не мога повече, не мога. – И той зариде над ръката на Учителя.

Учителят седеше съсредоточен, неподвижен. Скоро Генко усети, че някаква преснота и хладина като че ли се вливаше в него, че му става радостно, светло. И той изведнъж стана, отърси се машинално, отри сълзите си и като седна на стола, загледа се в Учителя.

И Той го погледна и Генко усети, че в него всичко стана леко и хубаво.*

– Когато човек върви по земята, горите и планините са препятствие на неговия път. Но когато лети с аероплан, колкото повече са планините и долините, толкова по-красив е пейзажът. Скърбите и радостите, сиромашията и богатството, това са промените на живота – в тях е красотата на пейзажа за летящия и препятствията за тия, които ходят пешком...

– Учителю, помогни ми – простена Генко. – Има неща, които не разбирам в живота си. Той се нещо промени. Изгубих нещо, което е много важно, а не знам какво е?

– Няма нищо – каза Учителят спокойно и тихо. – Който расте, се изменя. Ти беше малко дете и разрешаваше едни въпроси. Сега си по-голям и разрешаваш други. Но и от едните, и от другите се учиш, а това е най-ценното. Трудностите се забравят, а придобивките остават. А ти доста си придобил.

– Но защо страдам тъй много?

– Ами защото страданието е пътят към новия свят, в който влизаш. Страданията ще ти отворят вратите за тоя нов свят.

– Нима без страдания не може? – запита Генко. И после, като видя, че Учителят мълчи и го гледа внимателно, добави: – Аз страдах много. Не роптая, но исках да разбера защо са. Когато ги разбера, аз търпя. Но когато има безсмислени страдания...

* Този разговор е между Учителя Дънов и Любомир Лулчев, предаден чрез устата на литературния герой Генко Орлето.

– Безсмислени страдания? – повтори Учителят като ехо, като го гледаше внимателно. – Та кой ще каже кои са безсмислени? Ако на нещо не знаете причината, прави ли го то безсмислено? А знаете ли причината на всички страдания? Ако днес се иска да се изплаща една полица на вчерашния ден, забравен вече – безсмислено ли е това страдание или е само една справедливост? Мислиш ли, че имаш такива знания, за да решиш кое е справедливо и кое не е в дадено време?

– Ами тогава, Учителю, как ще знам дали съм добър или лош?

– Щом се учиш – добър си. Щом искаш да направиш това, което природата е предвидяла за тебе – добър си. Щом искаш да изпълниш волята Божия – добър си! В изпълнението волята Божия се крие усъвършенствуването на човека, спасението на душите, придобиване на великите Божии блага. Ти си вървял по един път, който отначало е бил малко стръмен, после е бил по-добър, а после е минал през много тръни. Защото си изгубил пътя и си тръгнал встрани от него.

– Как да го намеря? – запита Генко. – Аз нямам мир в душата си. Обичам хората, а виждам навсякъде неправди, виждам убийства, потискания, гонения... Не мога повече. Где е справедливостта, где е Бог? – и Генко зариде.

Учителят го гледаше спокойно. Той го остави да се доизплаче и после поде:

– Где е Бог? Когато си много гладен, краката ти се подгъват от глад – и ти подадат парче хляб – в този хляб е Бог. Когато се давиш и една ръка се протегне, та те извади – зад тая ръка е Бог. Когато в тъмнина и мрак, който те заобикаля, всред една пустиня, светне кандилце и те упъти – там е Бог.

– О, Учителю! – викна Генко изведнъж, като си спомни как всред неговото отчаяние пламна ненадейно светлината в стаята на Учителя, не като малка искрица, а лампа с хиляди свещи. – О, Учителю, аз не знам какво говоря. Простете ми!

– Няма нищо – каза Учителят, – ти обичаш хората, но не всичките. Защото, ако всичките обичаше, ти нямаше да ги осъждаш. Ти може да не им съдействуваш, но всичките щеше да разбираш и тогава никого нямаше да осъждаш. Защото кои сме ние, та да съдим брата си? И ако някой греши и върши престъпления – това е неговото минало, което сега се изяснява. Сегашното му ще се изяви в бъдещето. Ние трябва само да помогнем доброто, което всеки носи в себе си, да вземе надмощие над злото, както цветята – над бурените в една градина.

– Но злото е толкова силно, Учителю!

– Силно! Та ако една отрова, и най-силната, е в своето стъкло и седи в някой шкаф на химическия кабинет или аптеката – какво лошо има в това? Всичко е да не я туриш в стомаха или тялото. А и тя си има своето предназначение, но с нея ще оперират лекарите, учените. Какво ви смущава тя?

– Ами тия нещастия, които са около нас?

– Те са резултат на един неразумен живот. Трябва да се поправят системите, а не личностите. На личностите трябва да се помогне да растат съзнанията, а те сами ще си поправят погрешките, щом им се помогне да променят условията. Едничката сила, която може да изравни всички неравности, скърби, недоразумения – това е Любовта, Божествената Любов към всичко живо, в което Бог се проявява. Любов, но със светлина. Светлина с Мир, и Мир с Радост.

– Може ли да имам тая Любов, Учителю? Мене ми е страшно да живея вече. Струва ми се, че аз съм безсилен човек, парче огледало, което отразява страшните неща на живота, без да ги разбира, без да може да повлияе нещо някому.

– Да влияеш? Та и без да искаш, ти влияят и ти влияеш на другите. Влияе ни Слънцето, Луната, Земята, водата, въздухът, храната, всичко влияе. И човек на човека.

– Да, но вижте какво става.

– Какво става? При тия условия нищо друго по-хубаво не може да стане. Това е резултат на отношения. Ако искаш да измениш резултата, трябва да промениш с нещо това, което дава резултата.

– Как така? – запита Генко изненадан.

– Много просто – каза Учителят, – ако не сте доволни от млякото на една крава, ще я лекувате и храните по-добре, за да ви даде добро мляко, а няма да се сърдите на млякото, че не било както вие искате.

Генко се загледа в очите на Учителя. Тая проста фраза му се стори, че никак не съответствува на тия сложни отношения, които съществуваха долу, в обществото.

– Значи тогава ние не можем с нищо да помогнем на другите? Не е ли това фатализъм, Учителю?

– Ако имаш десет малки дръвчета, можеш ли да ги накараш да родят сливи и круши? Но като ги поливаш и ториш на своето време, те ще израснат и ще ти дават плодовете си. И то ако отидеш не навреме, на същото това дърво може да намериш кисел или горчив плода и само когато узрее, ще стане сладък. А помисли за ореха, който е обвит с горчиви и твърди обвивки и ако някой го не познава и се опита да го яде така, какво впечатление би получил?

– Но, Учителю, всичко това разбирам, и все пак не ми е ясно.

– Защото само мислиш, че разбираш.

– Но това е само аналогии и символи, а аз бих молил да ми кажете как ще се оправи долу светът. Конкретно ми кажете.

– Конкретно? Ами че той, светът, си е оправен.

– Оправен, Учителю?

– Ами разбира се. Той си е какъвто може да бъде – най-добрият при тия условия. Как ще оправите едно гнило въже?

– Ще го сменя с ново – каза бързо Генко.

– Е, видяхте ли, че не се оправя. Но за да се смени с ново, ще трябва това ново да се изплете най-първо, а за него ще трябва здрави и нови нишки... И когато се изплете здравето и ново живо въже, то ще си намери и своето място и употребление.

Учителят гледаше приветливо втренчените очи на Генко, които като че ли искаха да изпият всяка негова дума. Говореше му, а думите на Учителя като че ли потъваха в Генковата душа до самото ѝ дъно и внасяха там радост и надежда.

Генко беше полуотворил устни и под малките му мустачки се показаха бели зъби. Той дишаше силно, като че да бе се качил по планина. В ума му, независимо от неговата воля, се разкриваше някаква картина. И той, без да си дава отчет защо, погледна навън, където небето на изток се вече червенееше. Зазоряваше се. Той преведе погледа си отново на лицето на Учителя и сети, като че и в неговата душа започна да се зазорява. Той разбра, че старото трябва да изживее своя си живот, а новото, което се внася в тоя живот, само то може да промени резултатите. И тая мисъл му се видя тъй проста, тъй обикновена – и все пак той съзна, че беше мислил другояче, че в душата си, може би, мечтал за закони и реформи, които биха променили нещата със заповеди. И си спомни тия, които гласяха преврата, нови комбинации... с гнили въжета. И той тъй се замисли върху това, което ставаше в душата му, че забрави къде се намира даже. Той потъна в някакъв тих, особен свят, в който имаше много

светлина и особена топлина. Топлина като на любим майчин скут. И той гледаше с широко отворени очи, а вече нищо не виждаше. Те не мигаха, а гледаха нещо дълбоко, хубаво. Свят, в който и други път е надничал, който отдавна бе забравен. Значи има го! Не са мечти дните на миналото. Оня красив хубав свят, в който душата на Генко някога бягаше от земните несгоди, да се радва на хубави цветя в обширни градини...

Беше вече съвсем светло, когато Генко със силна въздишка дойде на себе си. Учителят го гледаше усмихнат. Той, без да му каже нещо, стана и Му целувна ръка.

– Учителю, благодаря. Разбрах много. Сега всичко в мен е вече друго. Тихо и светло – благодаря Ви.

– Вие, рекох, свободни ли сте да дойдете на екскурзия в Планината през лятото?

– Да, Учителю – каза Генко, – може. Господин Ключев, при когото работя, винаги ми позволява отпуски, когато поискам... Той е тъй добър...

– Добре, аз ще Ви кажа кога, ще Ви повикам – каза Учителят. – Там ще научите и видите онова, което Ви интересува.

Генко си взе сбогом и заслиза. Учителят тръгна с него. Долу чакаха вече мнозина. Те поздравиха Учителя с вдигната ръка. Учителят тръгна към поляната. Там започнаха паневритмичните упражнения с музика. Генко ги правеше с радост и лекота, като че не стъпяше на земята. Хиляди килограми сякаш бяха снети от раменете му. Как? Той не знаеше, изглежда, че самото присъствие на Учителя действуваше така. Види се, хармонията и Божественото, което той имаше в себе си, ставаше среда и условие на онзи, който се нуждаеше от тях.

На Генко се струваше, че вече е нов човек, или по-скоро – предишният Генко, на когото морето беше до колене...

Х. ЕДНА ДУХОВНА ЕКСКУРЗИЯ С УЧИТЕЛЯ

(стр. 320–326)

ИЗ ДНЕВНИКА НА ГЕНКО

«Ако се не родите изново»

Евангелието

«Водата, ако я не приемеш,
не можеш да си утолиш жаждата.»

Учителят

Рила, Второто езеро

Разбрах защо не разбираме – защото не сме се родили изново. Защото жаждата се утолява с вода, а не с говорене. И досега всичко в човечеството, или почти всичко човешко, е искало само, а не е знаело как да го направи. И сега разбрах, че да знаеш, то е да можеш. Ако постигнеш това, което искаш, то е **знание**, ако само искаш, а не можеш, то е незнание. А сега хората и светът работят тъкмо с това незнание – чакат и не идат резултатите, които чакат. И тогава, вместо да изправят методите си и коригират знанията си, те намират, че светът е лошо създаден... А когато се роди изново животът, новият живот вече е естествена проява. Значи гъсеницата ще си има свой живот и него ще разбира, а като се роди изново като пеперуда – ще има нов живот, и той ще е също тъй естествен, макар и не същият като на гъсеницата. Когато се раждаме изново органически, то и чувства, и мислите, и постъпките ни са също нови – не като по-раншните.

В природата това е така, но кой да гледа, кой да се учи? И трябваше да дойде Учителят, да ни отвори очите.

Тук сме от два дни. Привилегирована група от 6 човека, заедно с Учителя – 7.* Виждам колко много се грижи съдбата за мен. От хиляди човека, които биха се зарадвали може би повече от мен и биха били може би по-полезни, аз съм между предпочетените. Това ме изпълва с радост и безпокойствие – да не се покажа не на мястото си. Защото да стоиш 1–2 часа в една беседа е едно и да си цял ден тук, пред очите на Учителя, е друго. Но всичко е така красиво тук! Аз по-рано не съм идвал. Колко хубаво ни изпратиха на тръгване. И може би мнозина завидяха. Малцина обаче разбраха, че и аз – един «външен», ще ходя с Учителя. По-скоро те допускаха, че аз само ще ги изпращам.

Познавах Рила откъм Мусалла – тук всичко ми беше ново. По пътя Учителят избираше всевъзможни теми – и аз само съжалявам, че не ги записвах. За Него всичко беше интересно – Той го правеше интересно със светлината, с обясненията, които даваше. Изведнъж незначителното ставаше важно, откриващо простори и истини. В една дракулка той откриваше букви на една азбука, с която са написани много и различни тайни. Откриваше буквите пред очите ни, незнайни от столетия, проникваше в смисъла им, вдигаше завеси, разкриваше тайни на вековете. На Него всичко Му говори – и малкото камъче, което вдига от земята, и високите дървета (борове), и различните върхове, които надничат встрани недалеч от пътя ни. На хубав извор се спряхме. И когато ни заговори, като че ли ние не бяхме го виждали, тъй хубаво ни каза. Тогава каза изречението, което турих в началото на листа.

Шест души, ние сме най-различни. Аз ги гледам още като чужди, а те мене – като свой. Разбрах, че тук вниманието на Учителя е достатъчно, за да те пуснат в себе си и приемат като брат.

Багажът ни се носеше от каракачани, които подвикваха из пътя на тежко натоварените, дребни, но яки и опитни кончета, които отлично си знаят работата. А и Учителят върви тъй леко, като че ли не стъпя на земята. Само един другар, брат Боян, ме смущаваше. Той е куц, с пречупени крака и ръце** – спомени от военната му служба, когато като идеен противник на войната се е отказал да служи войник – съден и бит там, той едва си е запазил живота, но куца. И аз много се страхувах за него, с мъка го гледах из пътя колко трудно вървеше. А самият той – винаги разположен да услужи нещо. Но страхът ми беше напразно. Той стигна два часа преди нас на хижата «Скакавица» и беше успял да приготи всичко, което бе нужно, когато стигнахме.

Колко е хубава Рила! Ние плъзнахме по нейните недра като малки мравки. Тя ни се усмихваше благосклонно. Понякога катерички се прехвъргаха над главите ни по високите мълчаливи борове, между които минавахме. Те като че ли бяха важни мъдреци – замислени в нещо велико, което иска хиляди години... Колко са красиви! И колко мънички сме ний, хората, пред тях! И все пак една такава мравка с два пхтящи от усилия вола смъкваше едно стройно борово дърво надолу по стръмния път, по който ний се възкачвахме. Тук селяните са с изпечени, брадясали лица, почти медно червени. Очите им гледат понякога приветливо, но често и подозрително. И винаги са готови да ти приказват интимно, като да сте били и пребили заедно.

* Тази екскурзия е и с Любомир Лулчев. Има го на снимка заедно с другите шестима. Той е седмият (седналият) заедно с Учителя на Рила. Вж «Изгревът», том II, стр. 289–290, № 162. А тази снимка е публикувана в този том, както и в том XVIII, снимка № 22.

** Това е Боян Боев, който наистина е куц, има повредено коляно, което е отворена рана и непрекъснато излиза гноен секрет. За него вж «Изгревът», том III, стр. 29–35; «Изгревът», том VI, снимка 6.

– Пийш ли ракийца? – пита ме един от срещнатите, гледайки, че нося дамажанка в ръка. И през ума му не можеше да мине, че сме я купили да я пълним само с чистата кристална вода на Рила. Вместо отговор, аз му я обърнах с устието надолу, да види, че е празна.

– Скоро сте я изшмъркали – рече селянинът, като преглътна и си избърса мустаците с опакото на ръката си, като да бе пил нещо – а може би и бе мислил да ни поиска да го почерпим.

Спогледахме се с Учителя – всеки си има свои разбирания...

На хижата* се спряхме малко – и оттам нагоре пътят минаваше още през иглолистна гора. Когато се изкачихме на платото, там имаше вече храсти, клек, боровинки и смърчовина.

Насреща се виждаха ясно назъбените върхове на Мальовица, Рупите. Окоето се радваше на простор, душите – също. А Учителят все ни говореше. Какви хубави работи! Ние като пилци около квачка се трупахме около Него, за да Го чуем по-добре. Но не спирахме никак. Когато започнахме да приближаваме езерата, преминахме през едно малко мостче, правено предишните години от Учителя и братята.

Пътеката виеше по хълбока на един от хълмовете, който другаде би бил цяла планина, а тук, всред другите, се губеше. Отсреща се виждаха водопадите на второто езеро, а първото отразяваше в себе си целия хоризонт, светъл и прозрачен както никъде другаде. Чистият въздух опияняваше. Леко се дишаше тук.

Какви хубави изгледи! Клекът бе разположен тук-там на гнезда към второто езеро. Към първото той бе почти компактна маса, в който се провираха пътеки и рекички с много разклонения. По една камениста пътека стигнахме до брега на второто езеро. То беше голямо и водите му – прозрачни. Насреща се вдигаше остър връх – «Харамията» – тъй ми казаха името му.

Конете с багажа бяха вече пристигнали и скоро палатката на Учителя беше построена, а след това – и нашите около Неговата. Аз имах много желание да бъда полезен, но бях много по-малко опитен от другите братя. Палатката на Учителя беше почти малка хубава стаичка с легло и ковчор на земята и хубава масичка.

Моята беше малка палатка – аз бях си искал и направил такава. Другите бяха по-големи. Но аз мислех, че предостатъчно е, ако има човек къде да си завре главата. Аз съм спал по камънаците и шубраците.

Като разопаковах багажа си, намерих и неща неочаквани. Види се, работа на Мичето и Анна: кутия с бонбони, пухена възглавничка, пликове и книга за писма и две тетрадки чисти... Засмях се. Но на едната пиша и смятам, че надписът на нея – «Дневник» – не е турен случайно. Все пак това ми даде една идея...

Вечерта накладохме огън и около него, след като вечеряхме, пихме чай. Небето полека тъмнееше. Звънците на конете бяха почти едничкият шум освен тоя на промъкващата се между камъните вода на езерото и шума на водопадите – близки и далечни. Показаха се звездици. Върховете наоколо потъмняха и се приближиха. Като че ли надничаха да ни видят по-отблизо как сме и какво правим. И всред тая чистота и тишина, вътрешна тишина, човеку се струваше, че не е на земята, че не съществуваше никакъв мравуняк човешки на 50–60 км оттук, че всичко това е сън – там, а тук е онзи, истинският светъл живот.

Братята, протегнали ръце към огъня, гледат искрите му и мълчат. Учителят е нещо замислен, тих, красив. Фигурата Му става ту светла, ту малко потъмнява и тогава се почти слива с фона зад Него. До Него от едната му страна

* Хижа «Скакавица» на Рила.

е брат Боян – черноок, с обгорено от слънцето лице.* От другата страна – брат Жорж – странна фигура.** Големи дълги коси, с птича физиономия. Голямо чело, фин нос, широки впадини на очите. И косите му като че са залепени само. Особена физиономия. А колко е фин, отзивчив! Какъв дълбок аналитичен ум има само. Готов винаги да помогне с това, което може, и то без да дава вид, че прави нещо, което би заслужавало внимание. До него е брат Борис.*** Висок, едър, кокалест. Габровчанин. Като върви, прави крачки по метър големи. Лицето му е кротко и очите – като на момиче. И всеки поглед негов тъй сгрява!... И всяко ръкостискане негово внася такава топлина и надежда във всеки, който се допре! Те си ходят често с брат Жорж: той – нежен, фин, гологлав, малко мургав, вървящ с цялото си тяло напред, като че е единен – и брат Борис, правящ големи крачки, сякаш загребващ земята. Те се мяркаха като фигури на някоя стара картина, която е изгубила рамките си и героите ѝ са тръгнали да странствуват. До него отляво е брат Минчо – посребрени коси и голо теме.**** Полковник, герой, който някога е спасил полково знаме, след като се е бил дълго и успешно. Сега клюма край огъня – дреме, види се, поизморил се е. До него е «Батко». Той е нахлупил шапка на глава и пъхнал ръце в ръкава, гледа огъня. Учителят от време навреме го поглежда. Той често му говори. Там до него е и брат Пеню*****. Висок, едролик, който носи фотография. Вдлъбнати очи, гледа кротко, червено весело лице, готово да се усмихне винаги. Само да имаш нужда от нещо, той винаги е готов да ти го направи с усмивка. При това – широкоплещест и силен, носеше чувалите с багажа, като да бяха празни.

Те ми помогнаха за построяване на моята палатка, а аз – на техните. Всички те са сръчни, внимателни, съсредоточени в себе си. Лицата им имат някаква вътрешна светлина. Лъха от тях спокойствие, примиреност. И когато ги срещам между клеквете, изведнъж ми се струва, че те са били тук от много години, че тук са израсли, че тук, между тия големи каменисти върхове, е тяхното място.

Леглата на всички направихме меки и удобни с нахъсаните меки клончета от клек и трева...

Огънят пушеше от време на време, но когато стана голям и се разпали, пушекът бягаше право нагоре. Мълчахме дълго. Учителят изглеждаше унесен. При нас бе, а кой знае колко далеч...

По едно време влезе в разговор с всички ни. Запитва ни за палатките ни, за багажите, дали са всички дошли. Има ли някои несгоди? Особено той питаше стария брат, който досега беше ходил някъде и се прибра късно. Той имаше широко скулесто лице, малка, остра, типично чиновнишка брадичка и широк нос, вдлъбнати очи. Него малко познавах. Из пътя често го закачаха, шегуваха се с неговата обич към гъбите. И сега, когато дойде късно край огъня, няколко души го запитаха дали не е ходил за гъби... Той се само усмихна по детски, наместващ се край огъня.

– Гъбите ги набрах и им видях сметката. Утре, ако е рекъл Бог, ще търсим надолу. То да не е сняг на Дамга...

От гъбите разговорът мина върху преспите, които бяха наблизко – още не бяха се вдигнали, – за завивките и леглата.

* Боян Боев.

** Жорж е Георги Радев. Вж «Изгревът», том X, снимка 93; том III, стр. 81–85; том VII, снимки 5, 6; том XVIII, снимки №7–18.

*** Борис Николов, вж «Изгревът», т. I, стр. 382–491, том II и том III; том XV, снимки №66–86.

**** Полк. Минчо Сотиров, вж «Изгревът», том XV, стр. 882–884 и том VI, снимка №7.

***** Пеню Ганев. За него вж. «Изгревът», том XVI.

– Устроихте ли се добре? – запита ме Учителят.

Аз му посочих моята малка палатка, недалеч от Неговата.

– Мисля, че съм много добре – казах Му аз.

Преди раздяла всички се изправихме край огъня, изчетохме една молитва, която аз чувах за пръв път, спроводихме Учителя до Неговата палатка, целунахме Му ръка и после се върнахме при огъня. Някои пиха гореща вода от кипящите чайници, а после аз си отидох в палатката. Оставих я отворена, макар и да беше хладно и гледах през малкия отвор звездите, които надничаха, а после бавно се отмествах настрани. Гледащ ги така, съм заспал изведнъж и дълбоко.

XI. НА МОЛИТВЕНИЯ ВРЪХ

(стр. 326–329)

Сутринта рано ме събуди лек шум от стъпки. Аз скочих бързо, като мислех, че съм още някъде в града, но скоро се опомних. Погледнах и видях Учителя, придружаван от двама братя, отиваха към върха на изток. Беше още много рано, може би час преди изгрев слънце. По палатките тогава имаше скреж. Небето бе ясно. Виждаха се още бледи звезди.

Бързо изтичах до езерото, наплисках си очите в неговите бистри води и след това, като взех една връхна дреха, изтичах по пътеката след Учителя. Той не се виждаше, но пътеката между клековете бе ясна и добре очертана – изглежда приготвена по-рано и не с малко усилия, защото на места не само клековете са сечени, но и доста големи камъни разбивани или отхвърлени настрани. Настигна ме брат Пеню*. Неговото широко открито лице е цяло червено, прясно и детски весело и доволно.

– Хубаво ли спяхте? – пита ме той.

– Непробудно – казах му аз.

– Тук така се спи. Виж какъв е лек и чист въздухът само. Като че ли мляко пиеш, а не дишаш.

И наистина въздухът е чист и лек, особен. Прониква сякаш в цялото тяло едновременно, а не само в гърдите. Пътеката вие по хребета на хълма, минава по камъни, между клекове, и най-после ние сме на «Молитвения връх»**. Остър завършек на хребета, на който има големи камъни и тригонометрически дървен знак. Там заварихме почти всички събрани.

Те са взрени на изток. Времето е тихо, небето – ясно. Това място е красиво избрано. То е тъкмо на вододела от едната страна с езерата на Искъра, който се влива в Черно море, другата – сините седем езера, които дават водите си на река Джерман, отиваща за Бяло море – между бялото и черното. Колко е красива долината, която се открива пред нас право. Там долу се виждат сънливите села. На юг като малък хълм с бяла облачна шапка ми сочат Витоша. Скромна и тиха, неузнаваема оттук. А около нас – море от хълмове – планини, в долините на които се вдигат леки пушеци – сутрешни мъгли. На запад се простира пак Рила – големи могъщи върхове, между които се крият другите езера, които още не съм видял... Какъв простор, каква красота! Полека изток зарозовя. Златисти ивици се размесват с огненочервени къдрици. Виолетовите дълбини стават сиви. Явяват се между тях огнени прослойки, а горе високо някакъв розов воал, пуснат от невидими ръце, се свлича постепенно към хоризонта.

* Пеню Ганев – вж «Изгревът», том XVI и снимките в него.

** Този връх съществува и до днес, вж «Изгревът», том III, стр. 176–178; том XIV, снимки №2, 3, 7.

Един брат става. Става и Учителят. Там някъде между огън и разтопено злато се явява малко зърно рубин, от който излиза животворен лъч и се косва до очите, до челата ни. Чувствувам го как милва лицето ми. Постепенно това малко рубинче расте, става неправилна фигура, после неочаквано се явява нова дълга прослойка от него между два облаци, а след това то излиза голямо, едро, червено, над малките облачета. После червенината му остава зад него и слънцето като че ли се съблича от дреха – минава в златист топъл образ, който постепенно се закръглява.

Те се молят мълчаливо, забравили сякаш целия свят, затворили очи, вдълбени. Аз само от време навреме се унасям със съзерцание. После седнахме. Учителят чете от Евангелието и той ни говори. И колко хубаво и чудно звучаха словата Му тук, при тая чудна красота, която ни заобикаляше, пред изгряващото слънце, чудно хубавия ден и безкрайния простор...!

– ...Радвайте се на свободата на всички, за да сте свободни и вие. Четете великата книга на Любовта. Там ще намерите това, което е писал Духът, там са страниците на душата ви, мислите на ума ви и чувствата на сърцето ви. Четете я, и ако ставате всички свободни, добре я четете. Ако ставате умни и добри – добре сте я разбрали. Ако помагате на слабите и угнетените, добре сте разбрали себе си – добре сте познали и другите. Само свободните, силните, умните и добрите се познават.

Пази свободата на душата си, пази силата на Духа си. Пази светлината на ума си, пази доброто на сърцето си.

Свободен ли си, душата ти с тебе е. Силен ли си, Духът те крепи. Ако отричаш светлината, нямаш ум, и който отрича Доброто, няма сърце.

Страдат днес хората, защото не са свободни. Слаби са, защото са изгубили силата и Духа си. Спъват се, защото са изгубили светлината на ума си. Бедни са, защото са изгубили добротата на сърцето си. Такива хора в тъмнината и зима живеят. А слънцето грее и топли...

Но не се смущавайте от тъмнината. Нещата не стават ясни, докато не потъмнеят. Невежеството е възможност за добиване на знания. Знанието дава възможност за приложение, а приложението е врата в пътя, което води към щастието. Учете се с търпение! Но никога не обличайте нови дрехи върху стари...

Говори ни Учителят, а аз бях се унесъл, като го слушах тъй много, че забравих после да пиша. Струваше ми се, че говори планината, вятърът, големите, покрити с лишеи камъни, които са изживели милиарди години, самата вечност!

Слънцето се усмихваше. Светло и весело беше наоколо. Седяхме много часове горе и не сетихме как мина времето.

XII. ПРИ ИЗВОРА «РЪЦЕТЕ»

(стр. 329–334)

След пладне ходихме на извора. Извор и чешма.* Под голям камък, който прилича на нос на кораб, извира бистра, хубава студена вода. До нея е направена чешма с резервоар, който се грее от слънцето. Чучурът е мраморен – две ръце една до друга, през шепите им се струи водата. Насреща е острият връх на Харамията, а досами нас шуми водата на бистра като кристал река – вливат се горните езера в нашето. И тук Учителят, когото питахме за много работи, ни говори... Записах само отчасти някои истини.

* Изворот «Ръцете» – вж «Изгревът», том XII, снимки 6, 7; снимките в том XX. (бел. на съставителя на «Изгревът» Вергилий Кръстев)

– «За Бога всяко противоречие е възможност за проявяване на Любовта. А Любовта е възможност за проявяване на живота, а животът – възможност за проявление на работа.

Любовта в света е това, което примирява всички противоречия в живота. Имайте права мисъл – само тогава ще бъдете добре. Права мисъл е тая, която не я е страх от страдания.»

Дълго ни говори Той, а ние слушахме. Наблюдавах лицата, всички бяха сериозни и като че ли мисълта на Учителя ги правеше по-светли, по-спокойни.

След пладне аз бях седнал на голям камък и четях една книга. Без да забележа, Учителят се бил приближил до мене. Когато вдигнах очи и Го видях тъй близко, аз станах бързо.

– Четете ли? – запита ме Той.

– Да – казвам.

– Изглежда увлекателна е книжката.

– Да, по социалния въпрос. – Подадох Му я и Той я взе и седна на един близък камък. Погледна я и затвори. Покани ме да седна близо до него. Помълчахме доста. Аз гледах светлото Му лице и красивия правилен нос и сещах нещо радостно, тихо, което нямаше име.

– Според мене – заговори Той – социални въпроси не съществуват. Има известни въпроси, спорове, върху които хората не може да се споразумеят. Това са въпроси за взимане-даване. Една държава взима, друга – дава. Това са форми. Истински социални отношения съществуват само към природата. Само така може да има правилни отношения. Човек за човека не може да бъде мярка. Щом не живеят хората правилно по отношение на природата, не може да имат и никакви правилни социални отношения помежду си. Тогава хората са в патологически състояния. Тъй че социалните отношения трябва да бъдат преди всичко здравословни отношения, здравословни състояния. Ако отношенията не са здравословни, те са патологически състояния. А какво добро може да се очаква от тях? Патологията не е социално отношение, а болезнено. Патологичните работи са вметнати. Те са влезли в живота, в социалния живот, но не представляват самия живот. Само здравословните неща могат да имат социални отношения. Всички хора трябва да изучават преди всичко ония правилни отношения, които човек трябва да има към природата, в която живее, и след това вече другите отношения, след като регулира тия спрямо природата, другите ще последват от само себе си – като резултат.

Той, човекът, трябва да счита природата разумна и неговите отношения са първом към нея... тя е меродавната, а след това – всички останали. Ако той разбира езика на природата, тя всякога ще му бъде като майка.

– Но какво да разбираме под думата Природа? – Го запита един брат.

– Под думата «природа» аз разбирам онази вътрешна разумност, която прониква навсякъде и която всякога се притичва, за да уреди всички противоречия между хората и ония работи, които те сами не могат да си уредят. Може да наречем тая Разумност с различни имена – това не важи.

– Значи така може да се оправи светът? – запитах аз. Учителят ме погледна продължително.

– Светът, ако разбирате физическия свят, «социалните отношения», това, видимото – то никога не може да се оправи. То е резултат. Резултатът – помнете това – може да се измени от причината. Ние – живите хора – сме причина на нашия свят, който е резултатът. Изобщо, природата обича естествените неща, естествени мисли, чувства, действия. Тя не обича да поставяме преграда на това, което тя е наредила. Затова законите на природата свещено трябва да се пазят. Тя на всичко е турила граници и отношения. Достатъчно е

двама души да седнат по-близко, отколкото е potrebno, за да се роди дисхармония, последиците от която може да ги изненадат и да бъдат решителни за техните отношения. Човек трябва да работи, за да придобива истинско знание. Природата е турила на пътя на човека много прегради, големи и малки, с които той сам трябва да се справи. Но минава ги само готовият – другите се връщат.

– Но тогава, Учителю, как ще се оправи тая работа? – запита същият брат, който слушаше с наведена глава.

– Единоумислието е възможно в Божественото. Хората имат различни интереси. И вие по никой начин не може да примирите интересите на хората. От хиляди години хората се стремят да примирят интересите и това се е оказало невъзможно. Такъв закон не съществува. Интересите на частите не могат да се примирят едни с други. Те могат да се примирят само в цялото. Запомнете, само цялото представлява велик закон за примирение интересите на частите. И всеки, който се занимава с частите, преди всичко трябва да разбира законите на цялото, понеже всяка част има определено място в цялото. И тя е част, докато запазва своето място в цялото. Изгуби ли това място, тя не е вече никаква част. И в живота забелязваме същото нещо.

– Как да разбираме това? – запита един брат, свитите вежди на когото сочеха, че той с мъка следи мисълта на Учителя. Учителят го погледна бегло.

– Докато човек има място в цялото, т.е. в Бога, той живее. Щом изгуби това място, той умира. Значи в това отношение смъртта не е нищо друго освен това, че частта е изгубила своето място в цялото. Аз не взимам думата «смърт» в смисъл умирање на тялото, но аз я разглеждам като състояние, при което умът на човека се изопачава и той престава да мисли правилно. Сърцето му се изопачава и той престава да чувства правилно. Смисълът на живота се изгубва и всичко пред човека започва да бледнее. Да изгубиш смисъла на живота, това е най-ужасната смърт...»

Като с цяла пазва диаманти ходих аз целия останал ден по планината. Видях езерата и върховете. Какво величие, простор и широта! А в душата си носех такива богатства... Какви велики мисли! И колко прозрачни и детски бяха теориите на човешката философия, книги, «стопански отношения», закони. Всички тия умове работеха някъде по върховете, а Учителят сочеше самите корени на нещата, причините, които са работили през хиляди години, за да дадат резултатите, с които днес боравим.

Всички забравят, че в днешната природа е върхът на оная, която се простира през хиляди и милиони години; че през нашите очи гледат стотици хиляди поколения, през които животът като огнена нишка е минал, да достигне до нас. Че през нашите действа и тяхната воля, през нашия ум – и техният. Че дълго трябва да работим, за да се освободим от тях и станем «ние», за да слушаме и разбираме това, което днес природата иска. Тогава какъв ред и радост би било навсякъде по земята! А сега всеки иска своето и пътищата се пресичат, стълкновения стават на всяка крачка. А ако отивахме всички към слънцето, тия пътища биха били успоредни и никой не би се стълкновил. И спомням си думите на Учителя: «Слаб е онзи човек, в когото човешкото е силно. Силен е онзи човек, в когото Божественото е силно.»

А в мене? Кое е по-силно, питах се аз и надничах във водите на езерата. Опивах се от изгледите на далечината. Витоша се виждаше като малка купчина със задимени върхове. Вървя, като че ли съм комета някаква – дълга опашка от мисли ме следват като сенки. Гледам небето, което е тъй ясносиньо тук, далечния шир, красивите сини очи на планината – и никой от тях ми не отговаря, а ми се струва, че се вливат в душата ми нови струи живот, които носят в себе си всичко онова, което не ми е достигнало... О, ако всички имаха пълнота-

та на душата, която сега имам, ако всички биха могли тъй да се радват пред тези велики страници на природата, ако биха могли да чуят светлите и силни мисли на Учителя – хората не биха се преследвали, убивали, ненавиждали! Самата тая светлина би ги обгърнала отвсякъде и би стопила омразата, би отгонила тъмнината, би вляла радост във всички души. Колко съм благодарен на Учителя, че ми даде възможност да дойда и живея тук, на тая височина! – и физическа, и духовна!

Прибиращ се вечерта, аз мисля за «дома» – малката палатка на брега на езерото, близо до другите палатки и големите блокове, които от милиони години надничат във водата на езерото, чакащи сякаш да зърнат нещо отдавна желано.

XIII. БЕСЕДА ЗА СМЪРТТА, ЖИВОТА И ЩАСТИЕТО

(стр. 334–339)

13.VII.193...

Днешният ден е обратният на вчерашния. Колкото оня беше тих, ясен, днескашният изглежда начумерен и сърдит. Учителят говори тази сутрина за смъртта и живота – и за щастието. Как всичко Той разглежда от някаква особена височина и далечина! А всички веднага разбираме, че е така, както той казва.

– Приемете, че така, както светът е създаден, е най-правилният начин за създаване – приемете това като аксиома. Дойдете ли до въпроса: Що е светът, що е животът, ще знаете, че това са аксиоми, които не се доказват. Че живее човек, това е аксиома. Никой друг не може да докаже това, освен самият човек. Който е ял крушата, може да каже дали е сладка, а който я гледа, той само предполага, допуска, умозаклучава.

Някой учен човек доказва, че човек живее и на този, и на онзи свят. Друг учен доказва, че човек умира. Първият е опитал нещата, вторият, който доказва, че човек умира, няма опитност, не разбира живота в неговата целокупност.

От това, че умрелият не се движи, не говори, той съди, че е умрял. Всъщност това, което умира, не е истинският човек. Това е временното, преходното в човека – неговата дреха, която може да се облича и съблича.

А аз си мисля, не е ли цялата наша прехвалена култура тъкмо само това, което се облича и съблича, а не за самия **човек**, за онова, същественото, което вечно живее и което мнозина предусещат в душата си?

– Не бързайте да доказвате, че човек умира, но запитайте се: що е смъртта? Не поставят ли и житното зърно в земята, а то там се стопява и умира, за да даде начало на клас? Защо ви смущава, когато заровят някого в земята? Ето, аз виждам как мъртвите си подават главите в израслите на гърба им цветя. Там, през пътя на дърветата, тревите, цветята, той ще влезе в ангелския свят. Нали растенията са деца на ангелския свят. Нали растенията са деца на ангелите? Не знаете ли това? Той няма да стане като тях, но ще мине през техния път. И водата не става на тръба, но минава през тръби...

Когато Той ни говори, всичко е ясно и възможно. Сякаш го виждам. А после полека, като че ли се пуска мъгла в съзнанието ми и аз се чудя: как беше всичко тъй ясно и разбрано? Къде отиде тоя хубав свят, в който тъй лесно се разрешават най-мъчните въпроси?

– На малко земя не отглеждате много желания, защото няма да могат да растат. Зад всяка силна мисъл има и силно желание и зад всяко желание

има силна мисъл. Човек със силни желания, без мисъл, става разсеян. Силните естествени желания развиват ума.

– Бог е величина, за която нищо не може да се говори, нито може да се доказва.

Човек се намира в различни положения в живота, вследствие на което се раждат и различни възгледи за нещата. Така се раждат и противоречията. Но гдето има противоречия, там има и растеж. В хамбара житното зърно няма никакви противоречия, но и никакъв растеж. В новото има противоречия и страдания, но и условия за растене.

Противоречията са нещо недействително, фиктивно. Те не представляват никаква реалност. Причината за противоречията на живота се крие в самия човек.

Аз записвам отделни изречения само – а той ни говори много.

Гледам как облаците бягаха по върховете, гонени от два различни вятъра. Единият ги качваше нагоре, другият ги смъкваше по друга посока. Те едновременно духаха и ако не бяхме на тоя връх, да ги виждаме и двата, бихме могли да твърдим двама два противоположни факта, взаимно отричащи се, без да се досетим, че те могат да съществуват едновременно, защото единият вятър духаше на една височина от изток на запад, а другият, по-високо – по обратната посока. И, без да ща, аз видях колко прави бяха думите Му, че в нас се раждат противоречията, когато обхващаме частично нещата и фактите, а в голямата природа, в това велико училище, няма никакво противоречие, а всичко си върви на своето място и време.

– Като мисли правилно, човек може да използва своята висша енергия, своите морални чувства за преработване на низшите енергии и чувства в себе си. Като сте дошли на земята, можете всичко да постигнете, но се изискват за това работа и условия. Злото не е нищо друго, освен отклонение на човека от първичния план на живота. Цената и смисълът на живота се заключава в доброто, което показва правия път на човека. Доброто създава истинската култура на живота. Но ако доброто не се приложи в живота, Новата култура няма да дойде.

Говори после Учителят и за плътта. Този въпрос ме е много интересувал, но никога не съм смееел да питам. Той и него разглежда особено и оригинално. Повод послужи стихът от Евангелието, че плът и кръв няма да наследят царството Божие. Той каза между другото: «При сегашните условия на живот, плътта е необходима на човека. Без плът на земята той не може да расте и се развива. Плътта и Духът на човека са в постоянна борба, но докато тази борба съществува, човек има условия за развиване. Духът е разумното начало в човека. Като се бори с плътта, духът докарва енергията ѝ в движение и по този начин я възпитава. Движението, което духът предава на плътта, е хармонично. То ще направи плътта разумна. Разумната плът, доброто, е дрехата, с която Духът се облича, за да влезе в царството Божие.

Ако хората не живеят добре и страдат, причината за това са техните криви разбирания. Те не разбират законите на разумната природа и не ги изпълняват, а вследствие на това страданията неизбежно ги следват.

В стария живот, човек търси своето право, в новия – той прощава и помага. Силата на ученика не седи в това да стане учен, а да учи. Всички хора могат да учат, но всички учени не могат да станат. Силата е в знанието, а не в незнанието.

Щастието на човека зависи от правилното разбиране на Божиите закони. То е постижимо само при разумния живот. Щастието е реалност, към която хората се стремят. И трябва да се стремят. Те трябва да вкусят от неговите

плодове, инак мъчнотиите и страданията им ще станат безпредметни... И ако в човека царува Любовта, Мъдростта и Истината, щастието ще остане завинаги при него.»

Ето пътя към това многотърсено щастие, за което всички говорят. И близко е, и далеч. Като си с него – досами тебе е, като се махне, всичко сякаш си отива в другия свят, откъдето само Той може да го привиква. И неволно си спомням една картина, отдавна виждана от мен. Голям селски двор, пълен с много домашни птици. Когато минеше някой през двора, те се разбягваха на всички страни. А когато излезеше едно от момичетата, те всички се втурваха подире ѝ и я следваха където и да отиваше, като се надпреварваха коя птица да бъде по-близо до нея. Тя ги хващаше, милваше и пак пущаше. Те никак не се бояха от нея. А когато я запитах защо са така кротки с нея, тя ме погледна с големите си очи малко учудено и ми отговори накъсо: «Ами свикнали са, аз ги храня!»

XIV. РИБАРИ НА 7-ТЕ РИЛСКИ ЕЗЕРА

(стр. 339–342)

От вчера ние имаме около езерото гости – двама рибари, които снощи сякоха много клек и си направиха завет край един голям камък. Огънят им цяла нощ светеше. Те бяха си донесли доста пиене и пяха с дрезгави гласове доста късно сред нощта.

Тая сутрина Учителят ми каза да ида да вида хванали ли са риба. Ако са хванали и е още жива, да я купя и Му я донеса. Аз отидох, да си призная, учуден, защото знаех, че Учителят не яде риба. Хванали бяха две големи пъстърви, които бяха свързали и поставили във водата, за да са живи и пресни.

Отначало не искаха да ги продават, но когато им предложих много повече, отколкото струваха на пазаря, а още повече, като им дадох вид, че много съм «мераклия» на риба пъстърва – това им подействува по-убедително и те се съгласиха да ми ги дадат. С тях в ръце аз изтичах до другия край на езерото, по брега на което ме чакаше Учителят. Аз бях тъй радостен, че можах да надвия упорството на рибарите (отначало доста силно ми се опряха и отказаха), че тичах, като да бях малко момче. Подадох ги на Учителя. Той внимателно извади каналите от устата им. Тъй внимателно, като че ли чувствуваше всяко тяхно страдание. Аз не бях виждал никога подобно внимателно отнасяне с животно, особено пък с риба. Той хвана едната между своите две шепи, вдигна главата ѝ към себе си и я гледа няколко мига. Мене се стори дори, че ѝ шепнеше нещо. После я пусна и с двете ръце във водата на езерото и тя веднага се изгуби. С втората направи същото. Аз го гледах учудено.

– Мъчно ще хванат каква да е вече риба от това езеро – каза ми Той като отговор на моя въпросителен поглед.*

14.VII.193..., РИЛА – 2-ТО ЕЗЕРО

Вчера вечерта денят се промени много. Вятърът се усили, докараха облаци ниско. Влязохме в тях самите. Започна студен дъжд, размесен с остри ледени парченца. Започна снежна виялица. По-късно, след час и нещо, се замени с хала – топъл и много силен вятър, който идеше отдолу. Мръкна се преждевременно. Започнаха светкавици да трещят и дъжд да вали, като че го изливаха с котли. Вятърът блъскаше палатките ни, като да бяха парцали. Аз се боях,

* Тази опитност я има в «Изгревът», том III, стр. 146–147, № 14.

че няма да изтраят. Другите бяха по-спокойни от мен. Види се, те и други път са изживявали изненадите на това място. Светкавиците следваха една през друга, а гърмът ехтеше непрестанно.

Свит в палатката на леглото, аз гледах през малка дупчица. Вън бе почти постоянно светло, но очите се изморяваха от тоя постоянен блясък. В самите гръмотевици можеха да се различават различни тонове – едни остри, много бързи и резки, други тътнеха могъщо, малко по-тъпо и важно, но тъй могъщо, че цялата околна планина потръпваше физически. Величествени явления! Аз и друг път съм виждал бури в планината, но тази ми се стори по-величествена, отколкото всеки друг път. Когато дъждът намаля, аз не се стърпях и излязох вън. Светкавиците все още святкаха ослепително почти непрекъснато и гърмът ги следваше. За мое учудване, аз видях Учителя до брега на езерото, да стои спокойно, като да беше най-хубаво време, със силно развети от бурята коси и дрехи. На други места аз забелязах, че и други братя бяха също вън и наблюдаваха нещо съсредоточено. И аз се изправих до един камък и започнах да гледам в тъмата, която почти ежеминутно се сменяше с блясъка на светкавиците. И пръв път почувствувах, че във всичко това има нещо много, много хубаво само поради това, че то е, че така трябва да бъде и аз съм на своето място... Странно чувство!

15. VII.

Тази сутрин рибарите си заминаха като мокри кокошки. Не бяха хванали нито една риба повече. Дожаля ми за тях. Те бяха свършили тютюна си, от нас никой не пуши и не можеше да им «услужи». Хляб им дадохме. Не вярвам скоро да дойдат. Нощесната буря ще им държи влага за доста дълго време.

Когато бяхме седнали край брега на езерото, Учителят ни говори. Небето се беше вече изяснило, като че ли не бе се заоблачавало. Беше само малко по-хладно. Дъждът беше се попил или изтекъл. Само по вдлъбнатините на камъните имаше малки локвички, в които се отразяваше синината на небето и които ни спомниха за силните нощесни дъждове – като че беше сън!

Когато се присъединих към групата, на която говореше, Той споменаващо нещо за щастието и знанието.

– Знанието всякога носи щастие в себе си. Знанието огражда щастието, здравето, малките придобивки на човека. Знанието – това са възможностите на мислящия човек. Хората трябва да се стремят към това знание, което е свобода за Духа и разширение за душата. Днес всеки народ има своя култура, но нито една не може да се нарече култура на щастието. Знанието на човек сега му е необходимо, за да запази чрез него живота си. Ако той не прилага знанието си, то ще изгуби значението си. Във водата има закони. Който владее законите на водата, той може да регулира всички сили на природата. Той може да въздействува на твърдата почва, на въздуха и на огъня. Трите стихии са това! Помнете, всяка работа прилича на своя господар.

XV. ШЕСТАТА – СВЕТЕЩАТА РАСА

(стр. 342–345)

Ходихме на разходка из планината и Учителят ни говори за много неща. Направиха ми впечатление особено някои мисли. Между другото Той каза, че светът ще се оправи от тия, които са приели братството като основа на живота, а ненасилието – като метод на работа. Те са именно ония, които образуват шестата – светяща раса. Че те се намират във всички народи, но постепенно те

ще се разберат и ще вземат ръководството на бялата раса. Шестата раса, той я нарича «Светяща», защото наистина умът ѝ ще излъчва светлина. Това, което някога и светиите са имали. Друга мисъл, която ми се видя също тъй особена и на която Той ни обърна вниманието, когато ний бяхме се изкачили на един връх, че според анализите на природата Рила е била много по-висока в миналото – около 7000 метра – и че това, което я прави особена и ценна, е това, че тя никога не е заливана от вода. По нейните върхове, каза Той, преди много, стотици хиляди и милиони години са се спасявали ония, които са носели тогавашната цивилизация. А и тогава е имало голямо развитие.

Ние се учудихме, а Той ни се усмихваше. Та няма човек съществува само от тия 7–8000 години, както ни описва сегашната история? Много древни цивилизации са изчезнали. И това, което намираме като началък на цивилизацията, всъщност те са упадък и край на предишна цивилизация. А нея я смятат за начало. Маймуните, диваците – това са остатъци от цивилизации.

Някои запитаха защо няма следи от тях.

– Има – каза Учителят, – само че не знаят да ги четат още, а другите и не са ги намерили. Катаклизмите, които са били изживявани, са били страшни, и все пак нещо е запазено. Историята на отдавнашното човечество е записана в митовете на разните религии. Какво представляват например 12-те знакове на зодиака?

– Това не се знае и досега – каза един брат.

– Тия знакове сочат за 12-тых култури, които са изминали и които се изразяват само с един символ. Който може да чете, той ще може да разбере по тях и 12 месеци, 12 апостоли – 12 вида енергии в различни цикли. Има малки цикли – по няколко години; големи – по 2000; слънчеви цикли – по 25 000 години, когато Слънцето – видимо, а не действително – се връща към едно изходно положение, а има и козмически цикли, които траят милиони години. Те са свързани с приливи на тая енергия, енергии от разни системи и сила, а има и живи носители – струпвания на тия енергии. Някои от тях слизат от други планети или от самото Слънце, за да регулират живота на нашата планета.

Аз и всичко не разбирах, защото много ново имаше в това, което той ни говореше, но светът изведнъж стана много широк, границите му се отместиха в безпределни вечности и пространства и се почувствувах много дребен, изгубен притежател на огромни ценности, какъвто ставаше животът, който ний в момента имаме. Тоя живот, който от милиони години, както аз съм мислил някога, е предаван като жив пламък от човек на човек! И сега чак ми се стори, че разбрах, че това именно, което се е препредавало, то е било вечното, непрекъснатото, Божественото в човека, за което често се питат мнозина дали го има. Какви слепи сме всички ний! Но колко странно е и това, че човек, като живее в тъмнината, не знае даже, че е слепец! И само когато изгрее слънцето, може да му кажете това. Това стана и мен. Колко работи в мене самия взеха да ми стават ясни – едва сега, когато от няколко дни съм по-близо при Учителя... Не мога си спомни в момента точно как стана думата за познаване себе си, но това, което Учителят каза, ми направи много силно впечатление:

– Как ще познаете себе си, ако не познавате Бога? Как ще се измериш, ако нямаш мярка? Кое е това, непроменното, с което ще мериш постоянно променящото се?

И наистина аз дълго мислих и стори ми се, че това е тъй, че не може да се познава само едно нещо – трябва непременно две, за да се направи сравнението. Ако нямаше тъмнината, нямаше да можем да дефинираме светлината. Ако нямаше злото, как щяхме да определим доброто? Ако нямаше смъртта, как щяхме да знаем живота? Може би ний щяхме да живеем и тогава, но като насън.

Значи, контрастите на нашия свят са необходимост за нашето съзнание, в тях то намира опора да върви напред. Значи, това, срещу което понякога роптаем, е една необходимост, която ние с нашето тясно гледане смятаме за излишна подробност или ненужно условие за страдание...

– Познай себе си! – значи измери се преди всичко. Но спрямо какво? С каква мярка? Дълго крачех аз и мислех върху тия прости наглед думи. И разбрах, ние се мерим с разни мерки, често разтегливи, променливи, и се изкарваме една или друга величина, ту големи, ту малки, ту положителни, ту отрицателни. А върху такива неопределени данни какво можем да градим? И тъй просто е всичко, а чак сега ми иде на ума. Да, убеждавам се, че и слепите, които са живели във вечна тъмнина, разбират това само когато изгрее слънцето, когато другите им кажат, че е станало нещо, което те не знаят.

Но Божественото е непроменливото в самия човек – той трябва да го има, за да го разбере, защото ако слепият никога не е имал очи и виждал, той колкото и да му говориш, никога няма да разбере това, на което липсват елементите в душата.

На едно място по планината, върху една пътека се спряхме и търкаляхме камъни надолу. Те подскачаха най-различно и някои от тях отиваха много далеч. Ние бяхме весели като деца. Учителят ни гледаше и внимателно наблюдаваше всеки пуснат камък, като че ли четеше по хода му надолу някаква съдба. Той насърчаваше това търкаляне.

– За тях – камъните, е цяло щастие. Да направят сами тоя път, им са потребни много години, ако им не дойдат на помощ стихии... Вие давате нещо на камъните и вземате нещо от тях.

И не довърши, защото отиде при брат Пеню и друг един брат, които се приготвиха да изблъскат надолу един огромен камък. С общи усилия ние го бутнахме. Той подскочи, затрещя надолу и ехото на планината се разнасяше още няколко мига и след като той бе се успокоил в долината.

XVI. БЪДЕЩЕТО НА ЧОВЕЧЕСТВОТО

(стр. 345–349)

16.VII.193...

Тази сутрина рано излязохме, но не на молитвения връх, а към върха Дамга. В полутъмнината още, зазоряваше се бавно. Езерата като че ли си шепнеха нещо с планините около тях, а в леките мъгли се криеха сякаш много русалки и самодиви, които нашето минаване смущаваше.

Ние вървахме бързо и повече мълчаливо. И ако проговорехме, тихо правехме това, без да щем. Когато стигнахме при Сърцето – шестото езеро, то беше полупокрито с лед и от откритата му част се вдигаше лека пара и се качваше към върховете.

Изток светлееше. В долините се вдигаха мъгли и ги запълваха и закриваха. Зазоряваше се вече, когато се покачихме над седмото езеро. Слънцето ни огря малко преди да стигнем Дамга. Пред нас бяха голите и страхотни долини на Урдините езера.

Нямахме беседа както други път, но Учителят ни обяснява структурата на планините и ни говори върху някои работи, които ми направиха много силно впечатление. Там – на върха, те бяха естествени, както са естествени думите на една песен, когато ги пееш, но когато вземеш да ги казваш без мелодия, почват да ти се струват като неясни или необикновени. И мене така ми се струват сега, като ги преписвам по бележките си в планината. Там – на върха, те

бяха думи на самата природа, която ни говореше чрез устата на Учителя. Колко е хубаво да чува човек думите и разбира смисъла на думите на това голямо същество, което ни носи по повърхността си с такава бързина. Там усетих Земята като живо същество, което търпеливо носи нас – малките животинки, по своята козина... А Слънцето ми се видя като голяма майка, която с усмивка протяга своите ръце през далечината, да крепи това свое дете, което се носи вихрено около нея... Те ли се смалиха или аз пораснах, та ми стана всичко така ясно? Или може би погледнахме за минута през очите на Учителя?

– Има едно сърце в природата, от което чиста вода извира и всякой, който пие от него, живот придобива. Има един ум в света, от който светлина излиза и всякой, който с радост я приема, разум придобива!

Има една душа във Вселената, която всичко добро съдържа. Който към нея ръка протегне, блага на нов живот придобива.

Има един Велик Дух във Вечността, който сила раздава. Който му служи, разумен става и сила придобива.»

После, когато слънцето бе изгряло хубаво и ний бяхме слушали Учителя с унес, да ни говори за бъдещето на човечеството, което предстоеше да видим и за което трябва да работим, Той приключи с думите:

– Без морал, но с Любов. Без морал, но със светлина; без морал, но със свобода!

Моралът е изиграл своята роля. Сега започва новият живот на Любовта, на Светлината, на Свободата.

Ходя и скитам като свободна птица из планината. И често ми се струва, че нямам тяло, че аз самият вечно съм бил нещо като въздух, като светлина, като вода, която вечно е текла. И мисля: нормално ли е това? Спирам се и сядам на някой камък и питам: нормално ли е това? И пак се питам: а какво наричаме нормално?

Кое е нормално за овцата, нормално ли е за вълка? Нормалното за вола, нормално ли е за човека? А какво е нормално? – Онова, на което сме свикнали, което повечето приемат... А то нормално ли е? Изведнъж като че ли някаква лавина се събаря в душата ми. А нормално ли е да има болници и да лекуват хора? Нормално ли е да се оставят хора в невежество, боси, гладни, когато навсякъде има наглед изобилие от дрехи и храна? Да се разболяват и после да ги лекуват? И нормално ли е да се трепери над най-малката болест на един човек, а да се избиват с милиони хора по бойни полета? Нормално ли е да се взима залькът от устата на хората, за да се правят броненосци за милиарди, които разнасят смъртта и изведнъж могат да потънат?

Каква е тая нормалност?

И изведнъж се сепвам – спомням си думите на Учителя, казани веднъж, че старото негодува в човека и критикува, че новото гради само. И помня колко бях изненадан, когато ми каза, че Земята – и цялата Слънчева система – минава понякога през едни космични гробища, полета и пространства, в които някога са се били богове и висши духове и човечеството попада под влияние на техните идеи и ги реализира по своему. Но че иде време, и сега е вече, когато Земята навлиза постепенно в друга среда, по-светла, и ще промени живота си постепенно.

Той винаги търси причините на сегашното в далечното минало и в огромната вселена – за него там са причините, а тук – само резултатите, с които ние се сблъскваме. И като малки, неразумни деца, искаме да ги отстраним.

Като започна така да мисля, струва ми се, че съм някой старец на хиляди години... А все пак весело ми е и се чувствавам лек. Тогава си протягам

ръката и като я гледам дълго време, мисля си: аз ли съм това? И наистина, това тяло, което ходи постоянно с нас, нима това сме ний? Аз го знаех теоретично отдавна, но сега на практика започва да се буди съзнанието ми и да се отделям от «автомобила» – както Учителят нарича тялото човешко...

Колко са тихи тук вечерите, макар че водата на езерото шуми постоянно и понякога ветрища пляска по платната на палатката. Вятърът си играе – дръпва ги изведнъж, като че ли иска да плаши някого, а после го погали леко и си заминава – до нов порив.

Звездите тук са бляскави и трепкат ясно. Въздухът е чист и като че всяка клетка от тялото го пие. О, колко съм благодарен, че ме повика Учителят! Няколко дена само, а пък ми се струва, че много, много години минаха. Тъй много нови впечатления, явления, думи и картини минаха през моето съзнание.

Колко много има да учи човек! Какво нищожно знание имат всички ония, които там, долу, се гордеят с него и искат поклони и признания, титли и заплащане. Те, които живеят с малките трохици от масата на истинските учени и мъдреци. И сториха ми се, като че са деца... А и аз си спомних на колко съм години и си рекох: Генко, опичай си ума, защото и ти по-голям горделивец станал. Не мисли, че светлината на слънцето е твоя, макар че се ползваш от нея. И внимавай, защото царя почитат, но кучето му може да получи някоя тояга, ако не знае кога и как да лае...

XVII. ЗАЩО ЦАР СОЛОМОН И ПИЛАТ ПОНТИЙСКИ НЕ СИ ИЗДЪРЖА ИЗПИТА

(стр. 349–350)

17.VII.

Прочетох какво съм писал снощи и ми се вижда смешно – не цялото, а краят само. Откъде тоя страх и тия сравнения?

Бог да ме пази от неразумни работи. Вчера четох Соломоновия Еклизиаст и си мисля: всичко земно е имал тоя човек и стигнал да казва: «Суета суета и всяческая суета.» А да се изпълни волята на Бога, суета ли е? Очевидно той е забравил за Него, когато е писал това. Запитах Учителя, а Той ми каза, че Соломон е избрал мъчния път на Мъдростта и не издържал. А Любовта е полесният, но той беше тщеславен. И неговият храм не издържа – събори се, защото знанието, което беше вложил в основите му, не беше цялото Божествено. Божественото предвижда всички противоречия и противостои на всички възможности – затова то изтрайва. А човешкото е нетрайно, временно. Но Соломон после се прероди във времето на Христа и си поправи погрешките, макар че изведнъж не позна Христа и трябваше да опита силата Му, да го свалят от коня – тогава да прогледне.*

* Прероденият Соломон е Пилат Понтийски – това е според Учителя Дънов. А според Учителя Любомир Лулчев е прероденият Пилат.

Случката със свалянето от коня се отнася за Савел, който е пътувал към Дамаск. Той е имал писмо от първосвещеника на синагогата в Ерусалим да докарва в Ерусалим вързани всички последователи на Христа. Край Дамаск блесва около него светлина от небето и той пада на земята и ослепява. Вж *Деянията на Апостолите*, гл. 9, стихове 1–8; гл. 22, ст. 4–11; гл. 26, ст. 10–16. По-късно Савел става на апостол Павел – когато убитият Стефан влиза в тялото на Савел и започва да работи с това тяло.

Отнася се за апостол Павел, но апостол Павел не е прероденият Соломон. Познавах лично преродения по времето на Учителя апостол Павел. (бел. на съставителя на «Изгревът» Вергилий Кръстев)

Днес Учителят ни говори за живота – и ми се стори, че съм наистина най-богатият човек по света...

– И сиромашията, и богатството са само условия за проявата на живота. Но всъщност най-голямото богатство е животът – а всичко друго е само условия. Не гледайте дали е подвързана или не книгата. И ако е подвързана – дали е златен надписът, а четете това, което книгата съдържа. Не в подвързията е смисълът на живота. Непреодолимата вяра, която имате в Бога, дава смисъл и подтик на живота. Само правилната представа за Бога ще разреши всички въпроси.

От две неща трябва да се освободите – аристократизма, крайната взискателност към дреболиите – и крайното нехайство, което за нищо не иска да се учи. Това са две безполезни състояния.

Който иска да влезе в новия живот, трябва да се роди изново. Който иска да влезе в царството на звука – уши трябва да има. Ако иска в света на светлините да влезе, очи трябва да има. А който се не роди изново, в новия живот не може да влезе.

– Но как? – запита един брат.

– И сега сте родени в един свят, но сте родени смесени – както яйцата се смисат. Ако сега ви турят под квачка – отново се раждате вече за друг живот, в друга форма. Ако ви не турят под квачка – в тиганя отивате.

Изново да се родиш, значи от яйце – на пиле да станеш. В Божествения порядък да влезеш.

Недейте да искате да изменяте нещата, които Бог ви е дал – това е най-хубавото възможно – достатъчно е, ако го развиете. И от страданията не се смущавайте. Мислите ли, че ако дървото растеше в гората, щеше да струва повече, отколкото ако го направят на цигулка? През много страдания ще мине то, но мислите ли, че то не е живо – това дърво, чрез което се изказват толкова чувства, страдания, мъка на човеците?

XVIII. ОВЧАРЧЕТО, ГОВЕДАРЯТ И УЧИТЕЛЯТ

(стр. 351–353)

Днес следобед беше дошел говедар заедно с едно овчарче, което питаше дали ще ни трябва мляко, да ни носи. Овците му били зад «рида», може би няколко километра оттук далече. То е хубаво, голямоочесто момче, близо на 15–16 години. И аз неволно си спомням моя живот и го чувствавам близко до себе си. После го привиквам при моята палатка, давам му нещичко да си хапне и някои книжки да чете. То всичко приема охотно, говори умно. Отворено момче е и отговаря като опитен човек. Ние се разделихме с него като стари приятели и то обеща да дохожда по-често и да доведе и другарите си и тогава ще говорим – то иска непременно да говорим. Искане да пита много работи. Аз гледам неговите груби гумени цървули, дрехите му, покъсани, с кръпки на доста места, грубите му ръце, козите кожи, турени като в някой американски ковбой или индийци – и големите му замислени очи и, без да ща, се питам: И аз ли съм бил такъв? И колко много хиляди има като него сега? Без да ща, аз гледам меките си деликатни ръце, хубавото си облекло и мисля само колко малко години аз съм се отделил от това селянче и колко много път в живота съм минал. И повече от всякога ми стана ясно колко милостива е била силата, която е бдяла над мене и ръката, която ме е водила неуклонно в моя живот, докато ме доведе при най-мъдрия, при най-светлия, най-любящия човек на земята – Учителят. Без да искам, очите ми се напълниха със сълзи, а овчарчето ме гледаше учудено. Но аз му дадох доста подаръци, запитах го за много от другарите му,

за овците, за селото му... То, приказливо по природа, бързо се сприятели и ми разправи доста подробно и за баща си, и за кучето, и за магарето, за братчетата си, за приятелите, за мечката, която миналата година им вдигнала овена със звънеца и как го носела, а той дрънкал... И после го намерили – не овена, а звънеца, когато аз нарочно се правя на неразбрал и го питам дали овена са намерили...

Но аз изпреварих. Преди да отидем до моята палатка с овчарчето, говедарят и Учителят си говореха. Говедарят бе възрастен човек, около 60-годишен, с големи провиснали бели мустаци, медночервено изгоряло от слънцето небръснато лице, значителен правилен нос (което е доста рядко между селяните) и с голям рунтав калпак. Той бе се облегнал върху голямата си тояга и така водеше разговор с Учителя. И това, което ми направи впечатление, бе лекотата, с която Учителят влизаше в разговор. И с най-простите хора той намираше тема и подходящи изрази, за да го разберат. При това, те изведнаж му се доверяваха като че са били и пребили с него. Говедарят му посочи надолу с кривак към първото езеро и му каза колко говеда пасат и какви са. Каква пакост им е направила тая година мечката. Учителят го пита обича ли планината.

– Е па, планина – хубаво, че я има – казва той философски.

– Не може да се обича, ако не се познава нещо – казва Учителят.

– Е я – върти глава и говедарят.

– Хубаво е, когато човек язди кон, доволен е, но щом го смъкнат от коня, става мърморко. Твоите коне държат ли още? – сочи му Учителят краката.

– Е, па що ще правят? Ще ги крепим. Зеа да позапирват, ама само у дъждовно време – инак у топлото добре карат. – И той си поглежда големите, направени от автомобилна гума цървули.

Един брат му поднася чай и малко сладкиши. Говедарят е изненадан от тая почит, но Учителят го поканва да седнат на едни близки камъни, донасят и нему чай и те си приказват дълго време кой знае за какво. Късата луличка дими до едно време в ръката на говедаря, а после изгасва. Той бе вперил тъй очи и отворил уста срещу Учителя, който му говореше, та бе съвсем забравил за нея...

Аз в туй време говорех с овчарчето, а другите братя, насядали настрани, гледаха хубавите картини или си говореха тихо. А планината беше тиха, слънцето – хубаво, небето – ясно, сякаш друг свят, нова земя, нови хора...

ХІХ. СТРАДАНИЯТА СА ЕДНА НЕОБХОДИМОСТ

(стр. 353–355)

Привечер Учителят отиде към чешмичката и ние – няколко души, тръгнахме след Него. Там Той поседна на един камък срещу чучура*, който изобилно лееше кристални води. Близката рекичка шумеше леко, върховете надничаха отдалеч, а слънцето се скланяше вече към залез. Пеню запита нещо, не помня какво, а Учителят заговори:

– В Бога неразположение няма – в нас е то. Ако Бог ти даде нещо и си недоволен – грешиш. При това, помнете – смъртта не е господар на света, а само един слуга. Страданията са метод на природата, за да станем учени, силни, богати, святи – пред всички тия неща седи страданието. То е пътят, който води към тях. То е почвата, на която тия неща: богатството, светост, сила, се

* Тези снимки са поместени в «Изгревът», том XVIII, снимки № 20 и 21.

сеят. Страданията са една необходимост, те са само опаковката на Божествените блага. И самата любов без страдания е неразбрана. Но аз говоря за Любовта, а вие разбирате за опаковката. В Любовта има вечно растене. Ако вие обичате Бога – и Той може всичко да направи за вас. По-благоприятни времена от сегашните няма. Помнете, че ваши са само тия неща, които Бог първоначално е вложил във вас. Сега човек се страхува от човека, а какво е казал Бог, не иска да знае. Сам не разбира живота, а иска другите да оправя.

Всяко слово, постъпки, движения разкриват вашия вътрешен свят. Погрешките са неканените гости в живота.

Музиката е най-добрият начин за лекуване на всички недъзи. Любов е това, което внася живот, внася простор, светлина и свобода.

Някои братя говореха нещо и Учителят много късо отсече спора им:

– Който обича повече, е по-прав – каза Той. – Който обича, е прав всякога. Който има мъдростта, чува гласа на Господа, а който има свободата, върши волята Му! А и вие, ако направите и най-малкото добро, ще чуете гласа на Бога вътре във вас.

– Дали ще го разберем? – запита някой.

– В любовта езикът е разбран.

Някой, не помня кой, намеси някаква случка с говедаря, който биел говедо с тоягата. Тогава Учителят каза нещо, което ми направи силно впечатление и аз си го записах.

– Ако си най-силният – бий. Но ако не си, друг, по-силен, ще дойде и ще те бие и тебе лошо.

Когато се връщахме, Той каза нещо, което също ме фрапира.

– Човек може да умре, и пак да е жив.

– Как е възможно това? – запита го един брат.

– Ако днес умреш за лъжата и злото, няма ли да останеш жив за истината и доброто? Какво лошо има в това?

– А, а – рекохме ние, няколко души, неволно.

Всичко ни се стори ясно и разбрано изведнъж – толкова ясно, колкото по-тъмно ни беше, преди да ни светне със своята светлина – и винаги това е така. Невъзможно ти се струва – неразбрано, абсурдно дори, а каже ли някоя и друга дума – и най-сложното ти стане ясно, просто, възможно.

– Доколкото вие обичате вашите ближни, и Бог – вас! И доколкото им помогнете, и Бог толкова – на вас! Какво по-лесно и хубаво от това? Ти сам може да регулираш всичките блага и помощ, които би искал да имаш.

Това ако разберат хората, колко лесно и бързо би се уредило всичко в живота им!

Вашето бъдеще зависи от Любовта, която имате към Бога. Богът на Любовта е пътят на живота.

XX. НЕ ПОСТАВЯЙТЕ ПРЕГРАДИ НА БОЖЕСТВЕНОТО

(стр. 355–357)

Днес се качих на върха Харамия. От него езерата се виждат доста добре. На второто езеро и дъното личи ясно – тъй прозрачна е водата. Широк простор се разкрива от него. Витоша се вижда като купчина хълмове с бели облачни шапки.

На връщане в едни камъни намерих гранати червенорубинови, полускъпоценни камъни. Намерих и хубави бели кварцове, които оставих на чешмата. Там намерих един от старите братя, с когото си поприказвахме. После дойде и

други, който обичаше много гъбите и ходеше всеки ден да ги търси – и напразно, разбира се – още е твърде рано. Направи ми впечатление как разсъждава тоя брат (не гъбарят, а другият – брат Минчо го наричат*). Той ми чете нещо от тефтерчето, което Учителят бе им говорил, докато ме нямало. Той питал за мен (аз не се обадох никому, когато тръгнах) и това ме зарадва. Говорел да се не турят прегради на благата, които Бог ни дава, да няма прегради между нас и нашия ближен. Всяка преграда, поставена от някого, ще се обърне срещу него един ден, макар че изглежда необходима. Та и черупката е необходима за пилето, което се мъти, но ако я не счупи и излезе от нея, не може да придобие новия живот. Не поставяйте прегради на Божествените блага, които текат към нас. На човешките – може, но на Божествените не е позволено да се поставят прегради.

Мнозина събират в хамбари, но единственият хамбар, който природата е позволила – това е стомахът. И там ако складира повече – веднага получава протест. Викат човека в невидимия свят, да дава отчет. И тъй, помнете – Божественото благо е общо за всички живи същества. Божественото е достъпно за всички същества, но всяко същество може да се ползва от него повече или по-малко, според степента на своето развитие.

Когато злото и доброто се борят – човек трябва да стои настрана, да не взема никакво участие и да излезе неповреден от тази борба. Те като се борят известно време, сами ще си решат въпроса. (Големият овен може да бие малко вълче, а големият вълк може да вземе и голяма овца.)

Изобщо, Учителят им говорил за вътрешните прегради, които хората си турят в живота, благодарение на което енергиите се спират и няма успех. Нали и в една градина, ако се спре водата, тя, вместо да полее, ще залее градината и никой няма да има полза. А и сега така е – всеки задържа благата – и почва да гние в блатото, което се е образувало от задържаните блага. «Когато Христос казва да се отречеш от себе си, това подразбира да се върне той назад в своя живот и да премахне всички прегради, които е поставил на Божествени блага.»

«Ако искате да се справите със злото, създайте в себе си правилна обхода. Пазете се да не допускате лъжливи неща в себе си.»

После разговорът ни мина върху миналото, върху войната. Тоя брат е военен и ми разправи много хубави свои опитности.** Как изобщо невидимият свят е помагал в тия опасни времена. Как Учителят му е казал да бъде безстрашен, да знае, че Бог ще бди над него – и наистина, как цялата му дружина е минала през най-опасните моменти на боевете с най-малко, почти невероятно малки загуби. Как после условията са се изменили. Как Учителят им е предрекъл вече катастрофата, как е съветвал да се сключи веднага примирие – защото войната ще бъде загубена – и това – още в началото на 1917 г.*** Как Фердинанд отива в странство заедно с престолонаследника, а тогава пращат Учителя на заточение във Варна. И как после думите му една по една се сбъдват, а самият Фердинанд и Радославов ги пратиха на заточение...

Звездите вече бяха изгрели, когато тоя увлекателен разказ стигна своя край. Аз го слушах жадно, защото знаех, че всяка дума на тоя войник, който с риск на живота си беше спасил във втората война полковото знаме, бе истина. Остана да ми доразправам как Учителят е спасил София от нашествието на румънците в 1913 г.**** Той ми разправи, че тогава никой от околните народи не

*, ** Минчо Сотиров. Неговите спомени ще се издадат.

*** Това е исторически вярно.

**** Това е исторически вярно. Описано е в «Изгревът»

е могъл да влезе в София – нито сърби, нито гърци, нито румънци – въпреки тяхното горещо желание да сторят това. Същото се е повторило и в 1918 г. Ясно е, че е имало ръка, която е бдяла над България и тая ръка е била Учителевата. Наистина, какво щастие е за нас, българите, че има такава ръка, която в най-трудните времена ни се протяга, за да ни помогне.

XXI. ПРОПАДНАЛИТЕ АДЕПТИ

(стр. 355–360)

18.VII.

Седнали бяхме над Сърцето – шестото езеро. От това място се вижда то цялото, а на изток погледът нямаше прегради, освен далечния хоризонт. Витоша се виждаше като малко хълмче с шапка от бели облаци, а към хоризонта на изток се вдигаха други, които криеха отчасти и временно изгледите. Въздухът беше тих, светло небето. Като че ли не бяхме на земята. Учителят гледаше съсредоточен. Мълчахме и ние, околните. Неволно аз се загледах в Неговото лице. Той има много красив, Божествен профил. Челото е мощно, обкръжено с бели коси, отметнати назад. Носът има правилна красива линия – леко огънат. Брадата довършва картината на библейски пророк. Така загледан, вече аз не мислех нищо, а като че ли самата фигура ми говореше нещо, думите на което не разбрах, но мощта на което чувствах. И тогава ми се стори, че тая красива глава расте постепенно, става все по-голяма и по-голяма, изпълни и небето, и земята... Всичко друго изчезна. И стана светло, хубаво, хармонично, точно като у майчин скут. Сърцето ми сякаш стана река, която потече някъде и шумът на много води, който се носеше около нас, се сля с цялата картина, като необходима нейна рамка.

Гласът на Учителя ме накара да трепна и дойда на себе си.

– Земята е място и арена на много истории и вие сте герои на много драми на тая сцена, но сте ги забравили. Те са записани и тук, по планините, и на небето, и във вас самите. Някои от вас помнят отчасти, другите сте забравили.

Като деца се впериха погледите в него, пълни с очакване. Той ни погледна усмихнат и после продължи:

– Във всички народи от много години е имало царе, които са пропадали в царуването си. Учители, които са сбърквали задачите си; адепти, които са погрешавали пътя си. Графове, владци, всички големци и водачи, които са изживявали своите катастрофи. И когато Бог е искал да ги прати при другите, големите си народи, тези народи винаги са протестирали: – «Ние имаме работа – казвали те. – Прати ги тях – пропадналите – другаде...» Само българският народ казва: «Аз нямам работа, прати ги при мен – светци, графове, – само, плащай за тях.» И сега всички тези пропаднали адепти са се родили между българския народ. Те ще поправят погрешките си и народът ще се повдигне.*

Не мога да запиша точно думите му, но записвам смисъла. Неговият език е образно лек. Картините – ясни изведнъж и като че ли извират, израстват и към никого не се отнасят... фигури, издялани от гранит, които стърчат във вечността, грамадни при това. И може би тъкмо затова повечето мислят, че не се отнасят до тях... а за другите... и си заминават равнодушни.

Стоим ний – малка група, шепа хора, на една височина. Гледам и мисля: «Това е ценност на един народ. Както върховете са най-ценни на една планина. И човечеството си има своя връх. И аз съм на една крачка от него.» А глас, смущаващ глас отвътре ме пита: «Така ли е? Не се ли заблуждаваш?» Аз като малко дете се вирам в хубавата фигура на Учителя и слушам сякаш думите

* По времето на Учителя цветът на предишното човечество са се преродили като българи и някои от тях са в Неговата Школа. Вж «Изгревът», том I, стр. 633–634, 635–638.

Му: «Ако осветлява всичко – слънцето е; ако сенките на далечината го поглъщат – свещ е. Но и слънцето ни говори. А светлината ни говори за него – разкрива ни нещата. И ако разкрива – светлина е. А всичката светлина иде от едно място...»

И аз пак гледам и сецам как сърцето ми трепти топло от изблик на намерения хляб гладен...

Слънцето се вдигаше бавно, а аз мислех. Най-умният човек – това е върхът. Той крие в себе си възможностите на човечеството. А наглед и той може да е досущ като другите – само наглед, за окото на невежия... Величието на народа... това сме ние, неговите синове, нашата готовност да внесем новия живот, да сторим нещо за изпълнението на големия разумен план, който е бъдещето на всеки един народ. Делата на отделните индивиди образуват историята на народа, а и народът е условие и среда за този индивид... Пропаднаха адепти!* – тъкмо ще имаме възможност да изправим погрешките на миналото и да внесем новото в нашия и живота на околните.

– Ако имате правилни отношения със себе си и с природата, с Бога, вие ще намерите пътя към щастието – ни каза Учителят веднъж.

Да, мисля си, три точки, три линии могат да затварят едно пространство, една вселена... И толкова по-добре... Ако ние познаваме себе си, страданията биха били по-малко. А ако познавахме Бога, нищо друго не би ни било потребно, защото всичко щяхме да имаме.

Колко леко се диша и мисли тук, в планината, при кристалните езера, при нозете на Учителя, който гледа през очите на Любовта и вечността, който приближава небето досами земята, или, по-право – въздига нашите съзнания до подножието на небето!...

Колко безкраен и смислен е светът, в който Той живее и понякога ни вдига завесите, за да надникнем в неговите простори. И тогава многото блясък ни спира да видим, или безкрайната хубост ни прави да мислим, че това е приказка – видение, а не реалност...

На връщане той ни каза, че вече ще идват и други и ще се приготви лагерът за идващите на летуване ученици. И тогава негови някои думи ми разкриха дълбокия смисъл на нашата екскурзия.

Тук щяха да имат други условия, откъснати от ежедневието, при най-леки материални несгоди, щяха да стоят лице с лице срещу природата и ще се опознаят по-добре с Онова от нея, което в градовете по-мъчно могат да видят. Ще почувствуват този върховен ръководител, на който името устните често шепнат, но умът не може да тури в него освен смътно, неопределено понятие за нещо далечно и безкрайно чуждо... и дори страшно. А ето, и Мойсей някога изведе евреите дълги години в пустинята и ги приготвяваше за новата им култура. Старите поколения измряха в пустинята, а младите трябваше да възприемат новото, на което Мойсей ги учеше. И сега в по-малък мащаб се прави същото, мисля. Приготвяне за един нов живот.

Нека се надяваме, че сегашното ново ще се разбере по-хубаво, по-дълбоко от новия човек – този, който е решил да изпълни закона Божий.

И тъй, значи скоро ще имаме гости – трябва да се приготви лагерът. Ще ги посрещаме и работа вече ще има достатъчно. Това оживява всички ни.

* Понякога Учителят Дънов е наричал Своите последователи, когато не са Го слушали, така: «Мили мои злосторници на света». Вж «Изгревът», том XI, стр. 826–831, 832–834.

XXII. ОБЛАЦИТЕ НА ВРЕМЕТО

(стр. 361–364)

19.VII.193...

Днес времето е малко намусено. Бели облаци прехождат насам и натам, стигат до подножието на върховете и отстъпват, пили вода от високите езера, посивели и натежали... Влажно е и духа неравномерно вятър. А Учителят ходи между камъните, гледа и се радва, както винаги – спокойно доволен. И когато някой отбелязва, че времето се разваля, Той му казва:

– Времето нито се разваля, нито оправя. То върши своята работа, а нам се струва така или иначе. Това е голяма инсталация, която разнася влага или топъл, или студен въздух. Големи духове, които опресняват въздуха, като го местят.

Когато ний се свиваме и боим от дъжда, всичките цветя и дървета се разтварят и радват. Какво има ний да се боим?

Хубаво е всяко време, на което може да се радваме. А кой ни пречи да се радваме? Ние имаме още животински страх от едно или друго.

Така ни говореше Той и вървеше бързо, а ние се изпреварвахме един друг, за да Го слушаме по-добре. И така минахме много път, забравили несгодите на времето. Напротив, свежестта на вятъра ни пълнеше със сили и ни караше да прескачаме с изблик на радост всякакви препятствия. Това правех и аз самият, а всички изглеждаха сякаш се подмладили съвсем.

И пак там горе, по върховете, се повдигна въпросът, който много пъти бе засяган – за доброто и злото. И Учителят каза:

– Зло съществува само за неразумния човек, но за разумния, за добрия, за светлия човек, никакво зло не съществува. Това, което хората считат за зло в света, за Бога е приятност, удоволствие. Той примирява всичките противоречия.

Още говори той, но аз само това записах.

Така постъпва и мъдрецът, т.е. истински старият човек. Каквато горчивина и да му се представи в живота, той я превръща в сладчина... Ето защо, през няколко хиляди години трябва да дохожда по един стар мъдър човек на земята, за да превръща горчивото в сладко.

Който иска да стане мъдър, той трябва да носи тежкия товар на мъдреца.

Горе, при езерото на Чистотата, Той ни говори доста много. Там бе тихо, вятърът бе престанал – или може би в тая котловина само не духаше. Облаците бяха се оттеглили смирено надолу и долината представляваше фантастични очертания, в която само тук-там стърчаха малки връхчета от планината с потънали основи в облаци.

– Да се самовъзпитава човек, това значи да се освобождава от своите стари навици. Да критикуваш хората, да виждаш погрешките им, това е един стар лош навик. Щом критикуваш хората за техните погрешки, това показва, че и ти си правил същите погрешки. Невъзможно е човек да вижда и разбира погрешките на хората, без сам той да е правил същите погрешки. Всеки човек разбира и познава това, което той сам е правил някога.

Следователно, когато осъждаш другите хора за погрешките им, ти сам себе си осъждаш. Когато виждаш доброто в хората, това показва, че и ти си добър човек. Няма човек в света, който да не познава злото и доброто в себе си. Човек е минал и през доброто, и през злото. Като знаете това, стремете се да не критикувате, да не осъждате. Когато съди човек другите хора, човек съди себе си. Щом съди себе си, той съди Бога, Който живее в него.

Когато преваляхме на връщане обляя връх, Учителят се спря, хвърли поглед към долината, която сега се разкриваше, и каза тихо, като да говореше само на тия, които бяха най-близко до Него:

– Искате ли Любовта да ви посети поне за един ден, станете сяп за погрешките на хората. Кой какво прави, не се интересувайте от това. Че хората били лоши, че зло съществувало в света – и това да не ви интересува. Злото е храна за герои, за мъдреци, а не за деца. Злото в света може да се употреби за градеж, както камъните, от които правят величествени сгради.

Заслизахме леко надолу. Тихият ветрец сега си играеше с косите на Учителя и те мърдаха като живи. Аз вървах току до него и взрях в тях, си мислех... смешни работи... На, сега – и Той има глава, и аз. А в неговата глава какво има, и в моята – какво? Какви са тия невидими нишки, които го свързват с тия непознати нам светове, от които Той черпи сили и мощ да ръководи и работи? Челото Му изглежда ниско, обикновено, но когато се взреш в него, то става масивно, голямо, излъчва нещо неотразимо – по-твърдо от гранит и стомана. А носът Му е красив като в някоя икона. Аз се заглеждам в него като в картина, по-хубава от всичко, което ни заобикаля. А после се досещам, че не е много красиво да се зяпа така и се прибирам в себе си, унесен в мисли за това, което видяхме и чухме. А то е тъй много, че цели книги бих написал.

XXIII. ПАЛАТКОВИЯТ ЛАГЕР НА РИЛА

(стр. 364–365)

В тия минали дни един жив поток почна да приижда от низините към върховете, гдето бяхме. Всеки ден прииждаха жадни души, които търсеха своя Учител. Палатки никнеха.* Пъстри се околността с тях. Различни хора от всички страни на света бяха се стекли да чуят словото на Учителя, казано от върха на планината при изгрев слънце.

Започна живот, който приличаше на приказка. С много песни, с обща храна, със сутрешни гимнастики, които тук, в сред планината, изглеждаха още по-неземни. Душите ликуваха. Физическото беше само слуга на духовното. Обикновеният живот бе останал долу – в облаците, мъглите и долините. Бяха останали само песните и радостите на ония души, които бяха успели да се освободят от всекидневието, въззели се в устрем към новото, жадуващи по това, което ще обнови света, това, което носеше живота, радостите.

Рано преди изгрев се появяваше жив поток по пътеката към върха – Молитвеният връх е недалек. И там – на камъните, се дочакваше Учителят, словото на когото съвпаднаше в появата на слънцето, което някога надничаше розово-червено, други път – по-светло, по-златисто и бляскаво. Но аз вече малко гледах, а много виждах. Разбирах нещо, което не бях разбрал досега. Знаех го може би по-рано, но само го знаех, както се знае нещо чуждо, а сега знаех и него, и себе си, и всичко, като едно цяло, което при всички условия, като симфония, в която случайните дисхармонии само усилват красотата и желанието ти да я слушаш до безкрай...

Всичките тия хора, най-различни – стотици хора, които се стекоха бързо, ми бяха непознати външно, чужди, а вътре – знайни някак. Като че ли бяха струни на голям инструмент, на който ръка могъща свиреше песни неземни. И тъкмо тия песни бяха новият живот, което сега се само живееше, а после щеше да се разбере.

* Вж «Изгревът», том XVI, снимките на палатковия лагер – № 29, 30, 31.

Не мога да описвам и затова не съм писал толкова дни. Разбрах, че има нещо ново, и то не само на думи, а един нов живот, който се влива в нас, и този живот ще се предаде и на други... Че ще пламне голям огън, в който мнозина ще изгорят, други – стопят, а трети – възкръснат за новия живот, за новите дни, за новите подвизи, в които човечеството ще се прояви. Нов свят. Нов живот! Кой ми го казва? А сега всеки ден тая дума е като едно цвете, което всеки ден разцъфва в нов и разкошен букет... Не зная как да кажа. Виждам го, а нямам думи, чувствавам го, а не ми достигат начини да го изкажа. И струва ми се, че няма нужда. Струва ми се, че ний сме били пътници, умиращи от жажда и сега пристигаме при оазис. Край извор голям, бистър извор, който блика с изобилни води.

Новото човечество бе пред мен. Основите на нещо огромно, което ще трае през вековете – повече от египетските пирамиди и сфинксове. Някога хората бяха викани като деца, на които всичко се дава и прощава, а сега ни викаха към съзнателна работа за бъдещото човечество, за зидане на голямото здание на Всемирното Братство!

XXIV. ИЗВОРЪТ НА СЛОВОТО И ПЪТЯТ НА УЧЕНИКА

(стр. 366–368)

30.VII.

Няколко дни не съм писал нищо. Целият живот ми се стори някак друг. С мен самия стана нещо, което не мога да съвлада. То се дължеше на едно виждане или видение. И аз самият не зная как да го нарека. Бях станал рано, много рано. Сутрините тук са красиви, малко студени. Звездите трепкат много близо над главите ни. Всички те като че ли пеят някаква песен, на която звукът едва долита, неразбрано, но хармонично. И в полумрака аз обичам да тръгвам към някой от върховете, оттам да надничам в простора. Изкачвам се бавно, унесен в мисъл. Когато вдигнах поглед на един от върховете, видях сянка, която ми напомняше нещо забравено, залегнало дълбоко в душата ми, която като през сутрешна мъгла иска да се припомни, да каже за себе си, да извика образи и възпоменания. И то мили възпоменания, които си чакал както гладният – хляб и жадният – водата...

Запътих се нататък с поглед впит и се препъвах често в камъните или храстите, край които трябваше да минавам. Вървях и не знаех дали това не е игра на светлината или игра на сенки в полумрак. Но вървях, смътно чувстваващ, че отивам към нещо, което ми е необходимо. И когато веднъж се спънах и паднах почти по очи, аз потърсих отново тоя смътен образ, който се виждаше на върха. Него го нямаше вече там и аз сетих празнина и скръб – дълбока скръб в себе си. Но скоро се възрадвах – малко по-долу видях същата сянка да се движи. И тя сега беше цялата светла. Изведнъж го познах – не с ума си, а с нещо друго, което е в самите гърди, под сърцето, което проигра и аз целият потръпнах. Това беше Той – Когото видях някога над смъртното си легло. Тоя, който бе протягал често ръката си над мен във всичките опасни моменти на живота ми. Тоя, Когото аз наричах в себе си «Образа с кротките очи», който за другите бе живял преди хиляди години, а за мен бе жив и сега, във всичките мои дни на лутане, скръб и изтезания. Но какво търси Той тук? Какво веща Неговото явяване в тия часове? Какво иска да ми каже? Той ли ме викаше през далечината да дойда и Го видя? Вървя и мисля, а сърцето ми бие тъй силно, че ушите ми гърмят от само себе си. Той е далече, но аз Го виждам, не с

очите си сякаш, а някак другояче, с всичкото си същество. И Той, светла сянка, расте и се вдига все по-високо. Може би ще се превърне в светъл облак и ще изчезне някъде във висинето... Реално ли е това всичко? Що е реално? Може ли човек да се съмнява, когато вижда, и то не даже с очите си, а с цялото си същество?

Вървя и бързам, вперил очи във видението, тихата светлина на което в краищата се слива с небето и не затъмнява никак блясъка на звездите, върху които ляга. «И пламъка на замъждяло кандило няма да разклати» – спомням си за миг, и бързам насреща Му. И няма хиляди години, които са минали, няма планина – нищо няма. Има само нещо, което пее в мен – и Той, Който някак ме зове. Как и защо? – не зная. Но струваше ми се, че нямах тяло. Че нещо друго се стремеше и отзоваваше на Неговия вик, а като сянка тежка по земята се влачеше това, което наричахме плът. От очите ми бе паднала някаква превръзка – от душата ми тежест – и мене се струваше, че летя към Него, че Той ме зове и чака... А в туй време пак се спънах и полетях по очите си. И когато се привдигнах, нямаше голямата светла сянка, нямаше облаци, подобни на пламъци, нито песни, които да бликат в ушите ми. Аз преглътнах няколко пъти и те писнаха. Но се възрях, питащ се още: къде изчезна Той? Какво бе това? Илюзия? Видение? Вдигнати завеси на хилядолетия? Събуждане на душата, привикана от невидим?

Стоях на мястото си. Всичко още тръпнеше в мен като някое тяло на роял след досвършване на последния акорд...

Направих още няколко крачки и се спрях пред едно бистро поточе, което бягаше бързо между камъните, бърбящо нещо неразбрано на свой език. Аз потопих ръце в студените му струи и плиснах няколко пъти на лицето си. И когато си изтрих очите и вдигнах поглед, на няколко крачки само от себе си видях да иде... Учителя. Той вървеше тихо, като да не стъпяше на земята. Косите Му образуваха бял ореол около главата. Аз прескочих бързо потока и без да зная защо, затичах към Него и Му целунах ръка. Той бе сам. Лицето Му бе тихо и като че ли излъчваше някаква вътрешна светлина. Нещо лъхаше от Него силно и благо, за което няма думи, за което няма изказ... Аз тръгнах с Него и тъй стигнахме пак до поточето. И Той се спря там и помълча доста.

Застанаха един до друг, ние гледахме поточето и слушахме шепнежа на неговите бистри струи. И след време Учителят каза тихо, като да говореше на себе си или разправяше приказки на мен и на поляните, които са около нас:

– Тече потокът и не спира. Някой го пита: – Кажи, отгде идеш ти? – А той си пее. – Къде отиваш? – той пак си тече...

Той казва:

– Ако искаш да знаеш отгде ида – намери извора ми. Ако искаш да знаеш къде отивам – ела с мен...

И Той тръгна. И аз тръгнах с Него...

Любомир Лулчев

V.

Вестник «Алфа»

1924 г.

**Свободна трибуна
за житейски въпроси**

Редактор: Любомир Лулчев

Статии

**Мота от Словото
на Учителя Петър Дънов**

Любомир Лулчев

V.

Вестник «Алфа»

1. Единният фронт (бр. 1, стр. 1)	332
2. Просвета и клерикализъм (бр. 1, стр. 1)	333
3. Господин Дънов и жените (бр. 1, стр. 2)	335
4. Двете черкви (бр. 1, стр. 2–3)	336
5. Още един враг на дъновистите (бр. 1, стр. 3)	337
6. Историята се повтаря (бр. 1, стр. 3)	338
7. Дънов за себе си (бр. 1, стр. 3–4)	339
8. Хроника (бр. 1, стр. 4)	342
9. «Там, където има погребение, има и възкресение» (бр. 2, стр. 1)	343
10. Възкресение (бр. 2, стр. 1)	343
11. Всемирно братство (бр. 2, стр. 1–2)	344
12. Отворено писмо до редактора на «Духовна култура» (бр. 2, стр. 2–3)	346
13. На «Що е истина?» (– То е истина, б. р.) (бр. 2, стр. 2)	348
14. Възкресяват Средните векове (бр. 2, стр. 3)	349
15. В големия храм или във византийска черква (бр. 2, стр. 3)	349
16. Какво говори светлината? Има ли морал днес? [Мисли от Учителя Петър Дънов] (бр. 2, стр. 3–4)	350
17. Не струват лула тютюн (бр. 2, стр. 4)	354
18. Виделината свети в тъмнината – и тъмнината не я обзе (бр. 3, стр. 1)	355
19. Доктор Петър Дънов като окултист и медик (бр. 3, стр. 2–3)	357
20. Културната роля на църквата (бр. 3, стр. 3)	358
21. Думи на оклеветените: Святост и цинизъм (бр. 3, стр. 3)	359
22. На един брат от вестник «Свобода» (бр. 3, стр. 4)	361
23. Кой е свръхчовек? (бр. 3, стр. 4)	361

24. Принос към половинвековната дейност на Варненско-Преславския Митрополит Симеон (бр. 3, стр. 4)	363
25. Печатното слово (бр. 4, стр. 1)	364
26. «Мистичното» прозрение на първия български министър и клерикалите (бр. 4, стр. 2)	365
27. Думи на оклеветените: «Престъпленията» на дъновистите (бр. 4, стр. 3)	367
28. Елате ни вижте! (бр. 4, стр. 3)	369
29. «Човекът е нещо, което трябва да се превъзмогне» (бр. 5, стр. 1)	371
30. Думи на оклеветените: Начало на едно интервю (бр. 5, стр. 3–4)	371
31. Съветите на мъдреца (бр. 5, стр. 4)	373
32. Съвременният морал, държавата и християнството (бр. 6, стр. 1–2)	374
33. Свободна трибуна: Печалната действителност (бр. 6, стр. 3)	377
34. Нашенски букет (бр. 6, стр. 4)	380
35. Как се критикува в нас (бр.7, стр. 2)	381
36. За светиите (бр. 7, стр. 2)	383
37. Нашенски букет (бр. 7, стр. 4)	387
38. Музиката (бр. 8, стр. 2–3)	390
39. «Вместо да изпише вежди, изважда очи» (бр. 8, стр. 3)	391
40. Старото и новото (бр. 8, стр. 3–4)	392
41.1. Към читателите и абонатите ни (бр. 8, стр. 4)	394
41.2. Хроника (бр. 8, стр. 4)	395
42. На автора на брошурата «Българският Распутин» (бр. 9, стр. 1–2)	396
43. Кой е Дънов (бр. 9, стр. 1–2)	398
44. Как живя някога Учителят (бр. 9, стр. 3)	399
45. «Човекът е паднал Бог, който помни за небесата» (бр. 9, стр. 3)	402
46. На върха (бр. 10, стр. 1)	403
47. Между своите си дойде (бр. 10, стр. 1)	404
48. Новият живот някога (бр. 10, стр. 2)	405
49. Ерата на жената (бр. 10, стр. 1)	407
50. Кой побеждава (бр. 10, стр. 2–3)	410
51. «Бог е истина» (бр. 10, стр. 4)	411
52. Книгопис (бр. 10, стр. 4)	411
53. Мисли (бр. 10, стр. 4)	413
54. За Христо Дързев (бр. 10, стр. 4)	414
55. Младежкия събор (бр. 10, стр. 4)	414
56. Защо спря вестник «Алфа»	415

Любомир Лулчев

V. Вестник «Алфа»

Свободна трибуна за житейски въпроси

Редактор: Любомир Лулчев

Мота от Словото на Петър Дънов

МОТА

(В. «Алфа», г. I, бр. 1, сряда, 16.IV.1924 г.)

«По-висшите същества – ангелите, праведниците, адептите, учителите – се интересуват от хората дотолкова, доколкото е степента на техния стремеж към Бога»

«Аз проповядвам едно учение – Единство в Бога, и казвам: във всичките времена само Господ е говорил! Какво хората са говорили, то е изчезнало, а туй, което е останало да живее през вековете, то е само Божествено. Следователно туй, което е преживяло всички религии, то е Божествено, то ще остане».

«Разумният живот може да се сподели само с един човек, който е разумен.»

[Учителят Петър Дънов]

1. ЕДИННИЯТ ФРОНТ

(В. «Алфа», г. I, бр. 1, 16.IV.1924 г., стр. 1)

Да бъде светлина!

От векове и векове светлината е отделена от тъмнината. И едната има свои същества и носители, и другата има свои адепти и учители. В един и същи свят работят и едните, и другите, но тоя, който има светлина, не се спъва по своя път. Тъмнината ражда незнанието, заблудата и грешката, а те от своя страна – насилието и смъртта.

Светлината носи знанието, а знанието – проумяването, че един е Творецът, Незнайното, Безконечното, което ний можем да разберем само като всеобемаща любов, в която живеем и се движим; безграничен извор, който не оскудява, върховна мъдрост, която прави от всяка душа чедо Божие, син на безсмъртието, единна по природа, единна по битие.

През дебелия сняг на окървавената с братска кръв земя, станала кост от костите на своите труженици, малките главички на белоцветните кокичета по-дават своите усмихнати лица към изгряващото слънце. Души счупват вече ледено покривало, сковано от омразата и ненавистта, и търсят светлината, стремят се към истината, жадуват за любовта. И техният зов стига дори до Бога: Той праща еднородния Си син, да им донесе лъчите на живота!

И тези, до които тези лъчи на живот са се допрели, наричани с разни прозвища и имена от хората на тъмнината, ръце да си подадем, земята да опашем от единия до другия край, да вдигнем глас към всички, мощен глас и зов:

«Братя, да бъде светлина!

Братя, смъртта е рожба на греха, а грехът – на тъмнината.

Братя, Бог е любов – и ний всички Негови деца сме!»

Alfa W.

2. ПРОСВЕТА И КЛЕРИКАЛИЗЪМ

(В. «Алфа», г. I, бр. 1, 16.IV.1924 г., стр.1)

Клерикалите (духовниците) у нас всякога, кога стане някое крупно политическо събитие, гледат да го използват за свои лични цели – да получат големи привилегии, да станат цензори на воля и съвест. Неспособни да привличат младите в храма, тия хора прибегват до помощта на меча, за да наложат своето.

Днешното правителство от момента на поемането властта започна да кокетира пред клерикалите, да търси тяхната подкрепа и благословия. Случи-ха се ония страшни и грозни дни – дни на ужас, които българското племе от турското време не бе преживяло. Избиха се хиляди хора. Тъмниците се изпълниха с «престъпници». Клерикалите издадоха окръжно, благословиха клането и казаха на правителството, че Бог ненапразно е дал на управника меч – да наказва злите.

Санкциониране клането от името на Бога много допадна до сърцето на днешните управници и те се почувствуваха задължени към българското православно духовенство.

– Всичко – казва министър Цанков – ще ви дам, в училището да влезете, морално и материално ще ви подпомогна, но да схващате и разбирате религията тъй, както са я разбирали – да крепи войните, да благославя клането, да пази *съвременния* строй (гледай разговора му с редактора на «П. дело», 1923 г.), а не както правят някои кривоверци.

Цанков устрои дни на «християнизирание» в този дух. Ние не чухме нигде да се изтъкне социалното, жизненото учение. Говори се мъгляво за добродетели в общи, никому нищо не говорещи фрази, но за *огъня*, който донесе Исус, не се каза нищо. Защо? Защото Исус отрича кървавото властничество и безбожния клерикализъм. Исус е за мира, любовта, свободата, братството, търпимостта, а днешните големци вървят по друг път. Цанков, за да угоди на Синода и да предпази училището от *вредни* учители, подпомогнат от своя персонал в министерството, уволни всички учители, които той и клерикалите смятаха за «еретици», «безверници». На други пък не дадоха работа. Безбожници чистят училището от «еретиците»! Така е било всякога и ще бъде: лицемерието, макиавелизмът – това е стихията на властника.

В Народното събрание се дебатира законопроектът за просветата. Ний ще се повърнем по него. При дебатите му най-видните сговористи заявиха: «Не

само в училищното настоятелство, но вероучението трябва да се повери на свещениците.» Тия говорения от сговористите депутати се правят в духа на апела, отправен от съюзеното свещенство до народното представителство. (гледай «Църковен вестник», бр. 14, 5.IV.1924 г., стр. 3–5).

Клерикалите у нас викат на народните представители: «Прочее, сблизете свещеника и учителя, църквата и училището. Дайте им възможност ръка за ръка да заздравят народната душа.»

Исус не е обичал клерикалите. Неговата реч против книжниците, фарисеите и лицемерите е насочена именно към клерикалите. Вярата няма нужда от стражари, тя цъфти там, дето има свобода. Апостолите, евангелистите, учителите – не са клерикали. Когато духът изчезнал в християнството, явил се клерикализъмът.

Що е клерикализъм? Клерикалът се счита за богоизбран, той свързва и развързва. Клерикалът заема мястото на Христа, става вместо Него врата, водеща за небето. Клерикалът коригира Христа, изврати неговото учение, дискредитира вярата.

Клерикалът от IV в. нататък санкционира греха, убийството, смъртното наказание, войните, робството, неравенството.

Клерикалът наложи печат на мисъл и съвест, не позволяваха да се мисли за Бога, за човека, за земята, за небето иначе, освен тъй, както те разбират и както постановили евангелските събори.

Клерикалите дискредитираха вярата, отчуждиха чистите души от себе си. Всички разумни хора почнаха да гледат на църквата и на духовниците като на извор на инквизиторство, обскурантизъм, невежество.

Клерикалите се обръщаха към властниците, цезарите с позив да гонят, убиват, горят «еретиците» и «езичниците». Онзи, който познава историята на европейското човечество, дохожда в ужас от благочестивата дейност на клерикалите инквизитори.

Клерикалите гониха, гориха у нас богомилите – добрите хора у нас, рязаха им езиките, одираха им кожата. Клерикалите фанатизираха тълпите срещу «богомерзките» еретици, а след туй се наслаждаваха над беззащитните. Това вършеха източните и западните клерикали инквизитори.

Клерикалите са за мрака, за тъмнината. Облечени във власт или подпомогнати от властта, те носят ужас. Клерикалът инквизитор е описан отлично от Достоевски. На клерикала няма да му мигне окото да разпъне и изгори самия Христос.

Клерикалите убиха Богомила, изгориха неговия ученик Василий, затвориха в тъмница Р. Бекон, изгориха Хуса. И Пражки, Бруно, опозориха и измъчиха Ванини. Клерикалите проклеха Коперника, Спиноза, Юма, Фихте, Якоби, Дарвина, Спенсера, Хекела.

Клерикалите искат да влязат в училището. Това не може и не трябва да бъде. Днешното училище куца в много отношения. Ний ще пишем и за него, но клерикалски крак в него не трябва да стъпа. Причините са практически и теоретически. Досега говорихме за практичните причини – клерикалите гонители на светлината. В друга статия ще разгледаме самата материя по Закон Божий, за да се види, че това, което се преподава като Закон на Бога, по-скоро насажда безверие, отколкото да прави младежта религиозна, идеалистична.

Клерикалът няма работа в училището. От 30–40 години у нас клерикалите са гонили най-светлите умове от училището – основно, класно, гимназии. Клерикалите и днес проклинат светската наука, откритията, прогреса на човешкия ум. Свято е мястото само над църковния калпак – всичко останало е греховно.

3. ГОСПОДИН ДЪНОВ И ЖЕНИТЕ

(В. «Алфа», г. I, бр. 1, 16.IV.1924 г., стр. 2)

«Partout cherchez la femme»* – казаха нашите управници и подгониха г-н Дънов с всичките му последователи. И защо? Защото събирал жени да им вадят от пъпа разни енергии, защото ги карал да се събличат голи, защото устройвал вакханалии при изгрев слънце, защото... и много още «защото», които са най-цинични клевети в хор на разни гласове и с разни вариации, повторени от много вестници в България под ръкомахането на един черноработник диригент.

Какъв срам и каква мъка!

Повече от 5000 майки, жени и дъщери на българския народ са дълбоко обидени от обвинението, че не се намери нито една между тях, която да бъде за този беловлас вече старец нещо повече от жена. Мъка и срам потискат душата на всяка от нас от тъй ниското мнение, което нашите духовници и държавници имат за ония, които им даваха своите мъже, синове и братя да ги водят като овце на заколение. Но нека знаят, че ние повече не ще им ги даваме! Нека знаят че и ний имаме сила и с нея достойно ще защитим нашата чест и ще изпълним нашия дълг. Нашите думи може би ще разсмеят ония, които са свикнали да се разправят със своите врагове само с картечници и отлъчвания. Защото нашето оръжие за борба с всички е само сърдечната молитва, която денонощно отправяме към Бога. И в тая борба наистина ние сме малко и сме слаби, но ние не уповаваме на себе си. Ние уповаваме на Оня, Който преди 2000 години събра тълпа бедни, прости и отхвърлени отвсякъде и ги издигна до Себе Си. Той е жив и Неговият Дух днес пак събира наедно всичките «низши», «гладни» и «отхвърлени», да ги прибере и нахрани, защото Неговите заместници не сториха това. Христос иде да вземе стадото Си от ръцете на ония, на които беше дал да го пасат, защото техните зъби се оказаха по-големи и от тия на овчарските кучета. И Той ще си го вземе!

Ние – майките, жените и дъщерите на този народ, апелираме към всички останали наши сестри в България да се вслушат в нас и ни подкрепят. Ние ги молим да вземат нашата литература, песни, молитви и всичко, с което изразяваме новото учение и видят истината такава, каквата е. И ако те сторят това, ние не можем да не вярваме, че всички ще издигнат своя глас в негова полза, защото новото учение засяга най-напред жената и семейството. Новото учение засяга най-много жената, защото днес тя е най-онеправданата.

Днес жената не е другарка на мъжа, макар и да е направена от неговото ребро. Като че ли е направена от краката на мъжа, защото в повечето случаи тя е робиня.

Днес майката, която люлее люлката, не управлява света, както някога е било, защото нейното право и възможност сама да възпитава своите синове са ѝ отнети.

Днес дъщерите не са украшение и радост на своето семейство, а тежък товар, който трябва да намери по-скоро своята опора на гърба на който да е мъж. И защо е всичко това? Защото жената днес е осъдена от самото ѝ рождение на безидейност и безправие. Защото жената днес се ражда и възпитава за едно: да живее само за насладите на мъжа.

След година или две най-много сърдечен живот в семейството, ние – жените, ставаме много обикновени, даже безинтересни за нашия мъж, защото не можем с нашата изрядна кухня да осмислим неговия живот.

* (фр.) Навсякъде търсете жената. (бел. М.И.)

След като родим едно, най-много две деца (а често пъти и без такива), нашите мъже почват да искат своите права от нас, нежелаяйки неминуемите техни задължения и ни подлагат на опити, които в най-щастливия случай свършват с преждевременно остаряване.

Свършили гимназия или университет, ние – дъщерите, не знаем накъде и как да се обърнем в обществото, защото виждаме за какво можем да послужим на тъй елегантните днес господа...

И защо е всичко това, кой е виновният? – Животът – ще ни отговарят. А кой крепи днешния почти нечовешки живот? – Духовниците и управниците – отговаряме ние. И защо? Защото, според официалните статистически данни, само в София има повече от 20 000 проститутки, защото в затвори и лудници умират и чезнат хиляди наши сестри, защото крепителите на днешния морал преследват всеки, който не споделя техния. А какъв е техният морал и какъв е нашият? Моралът на днешните властници – духовни и светски – е: търговия с Божиите дарове и добродетели, насилие над всичко свободолюбиво и честно и смърт на враговете. Думите и делата на кроткия Исус останаха много надалеч в миналото. Но, макар и много далечни, макар отдавна забравени, тези думи и дела днес наново се разнасят по света, и то от мнозина – нашият Учител е само един от тез, които напомнят на майките, жените и дъщерите за тяхната свята роль* на земята. Нашият Учител издига жената над всякакъв попски морал и задължения, защото забранява проституцията и в семейството, против която поповете не само не се борят, но и узаконяват. Нашият Учител издига жената над всякакви писани и неписани човешки закони, защото ѝ посочва закона на нейната истинска красота и сила – закона на чистотата. Нашият Учител издига жената по-горе, отколкото поповете биха я издигнали, защото осмисля напълно нейното съществуване – той ѝ посочва мястото, а заедно с това – и работата в света. Вземете нашите беседи и четете какво той говори за жената. Нашият Учител очертава напълно Божествено красивата душа на жената, тъй велика в нейната издигаща и облагородяваща роль и тъй понижена днес от всички, защото малко я разбират. Нашият Учител проповядва повече на нас – жените, защото твърди, че спасението на човечеството ще стане от жената, защото жената е причина на грехопадането.

Майки, жени и дъщери, вслушайте се в неговия глас, ако искате да станете нещо повече от жени!

Няколко майки

4. ДВЕТЕ ЧЕРКВИ

(В. «Алфа», г. I, бр. 1, 16.IV.1924 г., стр. 2–3)

Днешната черква е престанала да интересува всички (освен тия, които търгуват с нея), защото е една къща без прозорци. Но нуждата от нейното съществуване за някои не може да се отрече. Тя трябва на всички, които, за да живеят, не се нуждаят от светлина. И всъщност винаги е имало две черкви. Една черква на гонените, гладните и жадните заради правда, добродетел и обич винаги е съществувала заедно с черквата на държавата. Откогато в историята се говори за държава и за държавно устройство, оттогава се говори и за двете черкви, които са биле постоянно в борба. Старият завет на свещеното Писание е изпълнен с борбите на тия две черкви, а Новият завет подчерта тия борби и ги остави в наследство нам. И няма по-безпощадни борби от религиоз-

* роль (остар., от рус.) – роля. (бел. М.И.)

ните. За славата Божия – освобождението гроба Господен от турците – римската черква организира седем кръстоносни похода и дотам беше всадила в душата на хората омразата и отмъщението против всичко «нехристиянско», щото беше завладяла и децата. Имаше един кръстоносен поход само от деца, които събратята на днешните попове пратиха по горите на Европа и Балканския полуостров да ги изядат зверовете и да измрат от глад. А «светата», като днешния синод, инквизиция изгори само за един век повече от 50 милиона човешки същества. И това все заради името и славата на Исуса Христа – носител на любовта.

Днес инквизиция нямаме. При разрешаването на въпроси като настоящия, поповете не могат да си послужат със светлината на костерите*, макар и Данаил Ласков да изказа преди три години във В. Търново публично своите съжаления за това. Да, инквизиция няма и ние мислим, че няма и да има. Но маниерът на поповете да горят всичко, което намират за «враждебно» на Христа, съществува и днес. Не можейки да турят на костер г-н Дънов и последователите му, те туриха там истината, която той носи. Поповете успяха да натрупат почти всички български вестници (с изключение само на два-три) на една голяма клада, и с тях изгориха учението на г-н Дънова. Между многото, които го хулят и разнасят никога небивали работи, за голямо съжаление, виждаме и някои професорски, министерски и др. вестници. Напоследък пламъците на тая вестникарска клада се усилиха от тия на един «Факел». На него и на всички, които мислят като него, г-н Дънов, заедно със своите хиляди последователи, би могъл да им прошепне: «O, sancta simplicitas!»**

Днес българската черква организира своите походи против опасната ерес на г-н Дънов. Дали ще бъдат пак седем тия походи – не знаем, но че ще се опитат да вдъхнат омраза и отмъщение против неправославните, даже и у пеленачетата – знаем. Но, както е било винаги, така и днес всички «сектанти» са готови да посрещнат «благословиите» на «святия» синод. И нещо повече – те искат това, което днес поповете вършат.

Когато кръстоносците отидоха на изток, да освобождават гроба Господен, много от тях убиваха и ограбваха «неверните». Но между кръстоносците имаше и интелигентни синове на запада, които се натъкнаха на окултните школи там. Пред блясъка на това величествено знание, тъй копнеещи по него, те ослепяха за всичката слава и мощ на римокатолическата черква и когато се върнаха в Европа, пренесоха светлината, пламнала в техните души. Рицарите станаха началници на тайните ордени: Тамплиери, Хоспиталиери, Малтийци, Иоанити, рицари на «Златното руно» и много други, които по-после дадоха Розенкройцерите, Мартинистите, Илуминатите, Франкмасоните и пр.

По тоя начин римската черква възкреси сама своя смъртен враг – окултизма, и остана твърде жалка със своите костери и йезуити пред великите умове и сърца, които заблестяха в обществата на окултистите. Събитията се повтарят. И това, което е станало в миналото, ще стане и днес.

Алфонс

5. ОЩЕ ЕДИН ВРАГ НА ДЪНОВИСТИТЕ

(В. «Алфа», г. I, бр. 1, 16.IV.1924 г., стр. 3)

Враговете на дъновистите никнат като гъби по богато наторената вестникарска нива. В брой 40 на «Свободна реч» един «редактор» очерта ясно стъпките на собственото си невежество. Нали е «Свободна реч», може всичко да

* кòстер (книж., остар.) – голям буен огън (бел. М.И.)

** O, sancta simplicitas! (лат.) – О, свещена простота! (бел. М.И.)

се рече, даже и лъжа. Тоя вестник напълно оправдава своето име и предназначение, защото, освен свободни «истини», друго нищо не е рекъл досега. Не е много приятно да върви човек по такива стъпки – трябва много вода после за краката! Но понеже и други път сме ги вървели, тръгнахме «По стъпките на невежеството» на г-н Йордан Бадев, и ето какво видяхме: «Бялото сияние на смъртта, златно евангелие, сребърна лупа, салонно благородство и херувимска чистота, ленив хленч на гаснещи души, фокуси, противоречия и безсмислици». А на последната стъпка прочетохме: «Дънов сее преди всичко на почвата на невежеството и на моралната разруха. Аудиторията му се състои от неуки, болни, несретници и наивници.»

Да, г-н Бадев, ние, дъновистите, сме точно такива: болни, неуки, несретници и наивници, защото вярваме във великото дело, за което работи нашият Учител, което дело не е негово, както и делото на Тодор Александров не е на последния. И не е нашият Учител единственият представител и ръководител на това дело, както и Тодор Александров не е единственият за своето. Ние сме неуки и наивници, защото чувствуваме Учителя си високо над нашата и Вашата глава, която често пъти седи на тялото само за украшение. Но Вие не сте като нас неук, несретник и наивник, това го знаем твърде добре. И знаете ли защо не сте? Защото за великото дело на Македония Вие и крака си не мърдате. Вие карате Вашите колеги да си дават оставката и да се турят на разположението на Вашия Христос, а сам седите на топло из софийските гимназии. Вие не сте наивен, защото умеете да карате другите да вадят за Вас кестените от огъня. Вие не сте несретник, защото вместо на Вас, аз виждам «бялото сияние на смъртта» по високото чело на един достоен син на Македония, който от един далечен морски край се беше запътил към Голгота. А Вие стойте тука, защитавайте поповете, пишете за наивните дъновисти, окултисти и теософи. Един ден поколенията на два братски народа високо ще изкажат «благодарностите» си към Вас със своето презрение и забрава.

Помните ли атестацията си във «Вик»? Ние, несретниците и наивниците, ще Ви я припомним и ще Ви я допълним.

Случаен дъновист

6. ИСТОРИЯТА СЕ ПОВТАРЯ

(В. «Алфа», г. I, бр. 1, 16.IV.1924 г., стр. 3)

Преди 25 години – тогаз, когато социализмът беше само слаб зефир, който едва-едва разклащаше умовете в страната ни, а на всеки социалист се гледаше като на обществен разрушител – духовенството, в лицето на тогавашния старозагорски владика, пое борбата срещу социализма с книжката «Опасност от социализма», написана от някой си Комб. Книжката бе отпечатана в хиляди екземпляри и се пусна безплатно. Пълна с ругатни и извъртания по адрес на социалистите, наричани «безбожници и разрушители на ред, семейство и държава», тя наводни страната...

Помня го като да бе вчера – един лидер на социалистическата партия в едно публично събрание заяви приблизително следното: «Другари, ний дължим голяма благодарност на духовенството. То се е заело да разпространява социализма». Книжката «Опасност от социализма» я раздава безплатно по градища и села... Книжката ще проникне и там, гдето нямаме достъп. Те ще занесат благата вест за равенство и солидарност, а ний после ще отидем и ще им обясним за нашето «безбожие»...»

Години минаха оттогаз. Целият свят се заля от социалистическата вълна, в една или друга насока. И никакви прегради не устояха на триумфалното шествие на социализма, който въпреки всичко си извоюва право на гражданственост, като накара всичките страни да приемат в своите законодателства минималната му програма. А днес в обществения живот няма по-добър коректив от коректива на социалистическата минимална програма от първия интернационал. Следователно въпреки подпушванията срещу социализма, последният се наложи.

Тъй и днес – поело се е и пропагандирането на окултното учение, което погрешно или умишлено го наричат «Дъновизъм». Много от вестниците, начело с «Духовна култура», напоследък се занимават с окултистите, на които прикачват най-грозни епитети... Няма защо да се безпокоят окултистите, а напротив – трябва да се благодарят. Трябва да благодарят, по подобие на някогашните социалисти. Гоненията върху тях са пропаганда на учението им, защото – ще си послужи със стихотворението:

«Клеветници, кат те бедят,
Спомни си тези редове –
Оси – зурли си не хабят
За лоши, гнили плодове»

– и защото срещу изслушването на едната страна, човекът на логиката ще поиска да чуе и другите. Тогаз окултистите ще се явят там, за да обяснят. Този е пътят на идеите. Спомнете си за Галилей, Коперник и пр.

Днес се отваря широк път на окултизма, когото по всички линии са се запретнали да спъват, а ще го спънат толкоз, колкото спънаха някога си социализма.

Гоненията против първите християни бяха причина, за да възтържествува християнството над езичеството.

Гоненията против социалистите бяха причина днес социализмът да шестува из целия свят.

Гоненията против окултистите ще бъдат пропаганда на окултното учение във всичките му прояви.

Такава е историята.

«Не се гаси туй, що не гасне!»

Свободомислящ

7. ДЪНОВ ЗА СЕБЕ СИ

(В. «Алфа», г. I, бр. 1, 16.IV.1924 г., стр. 3–4)

В какво вярва тоя особен човек, името на когото пълни колоните на нашата преса вече толкова дни с най-противоположни по съдържание статии? Хипнотизира ли? Говори ли с Христа и Бога? Какво казва той за държавата, властта, военните, лекарите? Как се викат духовете? Какъв е смисълът на живота? Ето въпросите, които са изложени по-долу със собствените негови думи.

★

«Ние се стремим към един добър живот – да изключим смъртта. Христос имаше за цел да изключи смъртта. И всички трябва да се стремим към безсмъртие, а безсмъртието може да се получи само в закона за любовта. Яви ли се желание за отмъщение, яви ли се желание за омраза, влязла е най-голямата отрова, която смразява живота.»

★

«Често мен ме питат какво е моето учение, което проповядвам. Аз мога да го оформя така: това учение е учение за живата природа, която включва в себе си всички живи сили, с които съвременната наука се занимава. Наука за човека, за разумното в света, и науката за Бога – наука за любовта. Това са трите области, които включват всичко: Наука за живата природа, наука за човека, наука за Бога или наука за любовта. Наука за разумността и наука за живите сили в природата, в която ние живеем. Как може да разгледаме това нещо другояче? Ако разгледаме съвременната медицина в нейните прийоми, ако кажем нещо, това ще обиди лекарите. Кой е онзи лекар в света, който не желае да лекува? Но всички лекари не са изучили живата природа. Кога не е имало лекари? От паметивека има. Те се раждат и после се възпитават, не се създават сега. Учените хора, астрономите, художниците не се създават сега. Всичко се ражда в света, то си иде. Следователно човек трябва да започне само с туй, което Бог е вложил в неговата душа.

Мен ме срещат и ми казват: «Ти в Бога вярваш ли?» Ами че как? Вярвам – в Бога аз живея. «Ами в какво още вярваш?» – Понеже вярвам в Бога, вярвам в любовта. «Ами още в какво вярваш?» – Вярвам в човека и в разумната природа, вярвам в живата природа. «Кажете ми, в какво друго вярвате?» – Не зная, кажете вие: в какво друго може да се вярва? Ама ще каже някой от вас: «А съвсем без лъжа може ли?» На лъжата краката са къси. Няма лъжа, на която след половин час да се не открият нейните опашки. Питам: кой досега, като е лъгал, се е облагородил и какво може да ви донесе една лъжа? Ако кажа една истина, тя ще ме повдигне. В света има един закон, който изключва всичките насилия и който облагородява всичките хора.

Вие казвате: «Той хипнотизира хората.» Чудна работа! Любовта изключва всяко насилие. Хипнотизъм! Щом хипнотизираш, това не е любов. Ако това е вярно, че ние хипнотизираме, че аз хипнотизирам, аз ще хипнотизирам хората да не говорят лошо за мене. Те против мене най-много говорят. Ще им кажа: «За мене нищо лошо няма да говорите.» Щом като ги оставям да говорят за мене лошо, значи не ги хипнотизирам, а ги оставям по закона на любовта, свободни. После казват някои: «Вие се занимавате с духове.» Чудна работа! Та какво лошо има в духовете? Та ние, всичките хора, сме въплотени духове на земята, същества, излезли от Бога. Духът подразбира това, което живее, разумното. Казват: викали духове! Питат една жена: «Как викате духовете?» Казала: «Хвърляме едно въже във въздуха, свързваме ги за краката и ги смъкваме долу.» Не е това начинът. Всички тия разумни същества, наши братя, ние ги виждаме чрез закона на любовта, като ги обичаме. Писанието казва: «Ние викаме Бога, Бог е Дух. И ония, които Му служат, трябва да Му служат в Дух и Истина.» Ние Го викаме с любов. Всякога ние се отправяме към Него. Този Велик Дух прониква в нас, благодарение на Него ние мислим и благодарение на Него съвременният живот постоянно се изправя. Ето базата, която ние трябва да поставим в живота си. После правят друго възражение. Казват: «Вие сте против църквата. Вие сте против държавата.» Казва там Писанието: «Всяка власт е от Бога дадена.» Всяка власт, която е от Бога дадена, ние я зачитаме и почитаме. Когато един професор свърши, нали той има диплома? Всеки цвят има своите признаци, нали? И всяка власт има признаци. Тази власт трябва да има качествата, че е от Бога дадена. Аз съм казвал и друг път: в света има една държава. Тя е Божията, на която трябва да се подчиняваме. В «Отче наш» се казва: «Твое е Царството, и силата, и славата.» Отворете Данаил, 7-а глава, ще видите, че Бог е, Който дава, Който повдига народите. Той дава всяка власт. Следователно за нас въпросът не е за държавата, за нас въпросът е за любовта. Понеже любовта разрешава всичките въпроси – имам ли любов, аз ще раз-

реша всичко в света. И тъй, любовта разрешава въпроса. За пример, често се прави възражение: «Какво е предназначението на военните?» За военните воюването е случайно. Предназначението на военните е да пазят реда и порядъка. Воюването, да се бият, то е нещо случайно. Следователно туй означават военните. Първоначално тази сила се е употребявала, за да пази реда и порядъка в света. Лекарите, че трябва да лекуват, и то е случайно. Предназначението на един лекар е да посочи на окръжаващите законите, по които трябва да живеем, за да бъдем здрави. Че той може да лекува, то е друг въпрос. Може да воюва с болестта, както военният. Болестта е неприятелят. Ние, когато внесем любовта, разрешаваме всичките въпроси основно за себе си.»

★

«Сега, като кажем нещо за Христа, ще кажат: «Ти говорил ли си с Христа?» Ако кажеш, че си говорил с Христа, ще кажат: «Мръднала му дъската.» Тогава как ще обясним думите на Христа: «Проповядвайте това евангелие и Аз ще бъда до скончанието на века с вас.» И думите: «Ако вие пребъдете в Мене, и Аз ще пребъда във вас. Тогава Аз и Отец Ми ще дойдем и ще направим жилище у вас.» Как ще обясните това? Животът не е нещо материално. Животът сам по себе си е израз на Божествения Дух. И ние всички трябва да сме духовни. Щом влезе тази духовност в нас, ние ще придобием Божествената радост, Божествена интелигентност. Ще разбираме смисъла на природата, всичкият този свят ще се преобрази. Съвременните хора сами се отравят. Страхът образува отрова. Омразата образува отрова. Те са утайки, които остават в кръвта. Мислите ли, че при такова преживяване, каквото ние минахме, човек може да бъде здрав? Необходимо е вътрешно разположение. Трябва една нова среда. Тази нова среда, това е само тази област на Божествената любов.

Човек трябва да знае, че няма какво да го безпокои и да го закачи. Да живее с Бога, да се разговаря с Него, да изпълнява Неговата воля, да живее с всички разумни хора и да се разбира с тях и с живата природа – по-хубаво от това няма. Казват: «Какъв е смисълът на живота?» Да живеете в съгласие с живата природа. Да живеете с разумните хора, да живеете в съгласие с Бога – ето смисълът на живота, който трябва да имате сега.»

★

Забележка на редакцията: Горната статия са извадки от стенографираната публична беседа на Дънов, държана на 6-и т.м. в ул. «Оборище» № 14, направена от нарочно лице, изпратено от редакцията на «Алфа».*

* Същата беседа е отпечатана през 1950 г., редактирана от Паша Теодорова. КАЖИ САМО РЕЧ: Беседа от Учителя, държана на 6.IV.1924 г., София. – В: Който дойде при мене: [Неделни] беседи от Учителя. София, 1950. Горните откъси съответстват на текста на стр. 63, 64–66, 68. (бел. М.И.)

Как се променяше Словото на Учителя – вж в «Изгревът», том IX, стр. 678–679, 683–684, 695–697, 708, 783–789, 798–801. Доказателство за промяна на Словото на Учителя вж в «Изгревът», том IX, ктр. 801–824. (бел. на съставителя на «Изгревът» Вергилий Кръстев)

8. ХРОНИКА

(В. «Алфа», г. I, бр. 1, 16.IV.1924 г., стр. 4)

А) Ожесточените войни преминаха, но повдигнатите страсти не мълкнаха. Те се пренесоха в политическите борби, където вмъкнаха бруталност и насилие, невиджано досега. Человечеството преминава една тежка криза. Хората на насилието, обединени под разни поводи, имена и цели, употребяват всички усилия да попречат на светлината да проникне до човешките сърца. Но мъките и нещастията отварят очите на страдащите и готови души. Те отварят очите си за новия живот и търсят себеподобните, да споделят вярата си в бъдещето, надеждата в доброто и приложат силата на любовта.

Срещу единния фронт на насилието трябва да се вдигне единният фронт на любовта. Нуждата от обнова се чувствува от всички. Но тя може да дойде не по пътя на насилието, а само чрез любовта.

И в името на тоя единен фронт ний излизаме с нашата свободна трибуна, гдето ще искаме да поднесем всички жизнени въпроси, осветени от лъчите на великата Божествена любов, дотолкова, доколкото сили ни стигнат да я схванем.

Нашата трибуна ще бъде свободна и за тия, които не мислят тъкмо като нас, с едничкото условие да бъдат коректни в език, принципи и изложение и да се въодушевяват и служат на Божествената любов – проводници на насилието, въпреки всичката си толерантност, ний не искаме и няма да ставаме. Ний твърдо вярваме, че всички синове на светлината, гдето и да са, каквито и имена да носят, децата на великата Божествена любов ще ни подкрепят, защото ний и те едно сме.

От редакцията

Б) Научаваме се, че хора с неправославни религиозни убеждения са били викани по участъци, обществена безопасност и даже говори се за някои, че са малтретирани. От друга страна, съобщават ни, че в някои градове (Пловдив и Казанлък) е отказвано погребение на умрели хора, под предлог, че били сектанти някакви. Сега остава да видим някой разпънат или изгорен жив, за да се върнем още по-осезателно в нетърпимостта на средните векове. Странно е: християни сме, изповядваме Бога на любовта и си служим с насилие. Четем молитви на Исуса, Който казва да любим враговете си дори – а ненавиждаме и гоним сънародниците си само за това, че не мислят като нас и искат по собствен път да се качат на небето. Гонението винаги е докарвало обратни резултати – и повече скръб и на гонещите, и на гонените, но никога не е решавало въпросите – това го говори човешката история от хилядолетия.

В) «Метежниците» оправдани. Патриоти българи направиха революция, преврат, за да свалят едно *законно* правителство. Заговорът успя и затворниците се облякоха във *властническа* тога, станаха *законна* власт. На масите трябваше да се каже, че бившите управници още през май подготвяли метежи. Вече 10 месеца лежат бивши министри и първи хора на земеделската партия в затворите. Вчера се чете присъдата. И за чудо, *метежниците* се оказали невинни хора, пущат ги на свобода. В присъдата е казано: «разноските по делото остават в тежина на държавната хазна». Нищо повече. Десетмесечни терзания, проклетия, мъчения, плачове, сълзи на близките на затворените остават на вятъра. Чудно правосъдие. Що е това: юдинско хоро или сатаната прави бал?... Печален демон, духът на изгнанието, летял над грешната българска земя, с управление се занимавал, метежи устроявал, затвори пълнел, реки от кърви проливал – щастлива страна!

МОТА

(Вестник «Алфа», г. I, сряда, 25.IV.1924 г., бр. 2, стр. 1)

«Който знае, той не се съмнява. Съмнението е един признак на невежество.»

«Страхът е едно качество на слабите хора.»

«Главната цел, която имате сега в живота си, е да станете господари на вашия ум, на вашето сърце и вашата воля.»

[Учителят Петър Дънов]

9. «ТАМ, КЪДЕТО ИМА ПОГРЕБЕНИЕ, ИМА И ВЪЗКРЕСЕНИЕ»

(В. «Алфа», г. I, бр. 2, сряда, 25.IV.1924 г., стр. 1)

Камбаните на погребалното шествие, тръгнало през Европа преди десет години, не са престанали да бият, защото то още върви.

Погребения е имало и по-рано, погребални песни са се пели и преди. Но днес се пее погребален химн над цялото човечество, защото то вече умря от дълбока старост. Редят се и отминават на запад в безкрайна върволица могъщи императори с целите си фамилии, следвани от генерали с много войски, топове, пушки и всякакви оръдия за убиване; развяват се хоругви и кръстове на непочитани вече богове, носени от владици, попове и калугери; гордо пристъпват държавници и председатели на републики с програми за мир от четиринадесет и повече точки, и пъшкат след всички натоварените със злато богаташи...

Вървят и все вървят те натам, отгдето никога вече не ще се върнат, защото мястото им заемат други.

И другите, макар още далечни, идат от изток с тихи и леки стъпки, облечени в бяло, залени цели в светлина.

Те – белите братя – идат с маслинени вейки в ръце, пеещи новия химн на любовта и мира, за братството с всички и с всичко...

Отминават едните и идат другите. И когато последният от първите се изгуби за нашите очи, първият от вторите ще бъде вече между нас, защото «там, където има погребение, има и възкресение».

Алфонс

10. ВЪЗКРЕСЕНИЕ

(В. «Алфа», г. I, бр. 2, 25.IV.1924 г., стр. 1)

Той – син човешки и син Божи – се яви, за да възкреси *нравствените* мъртъвци, за да просвети умствените слепци, за да имат всички живот вечен и да достигнат до познанието на Истината.

Той не е ни Адонис, ни Мелкарт, ни Мардух, ни Апис, ни Озирис, които всяка година през пролетта били принасяни в жертва, клани, разпъвани, ядени и пак възкръсвали с тялото си. Християните от седемнадесет века разпъват Христа, плачат около Неговия гроб, а после в неделя сутринта рязко Го възкресяват. Всичко това е било възможно за времената на невежеството. Църквата пее за Христовото възкресение, но тя е разпънала Исуса, запечатала Го е с множество печати и Той вече векове лежи в гроба. Всеки, който погледне, пре-

мине през очистителния, теургичен огън, той е възкръснал с духа си, с ума си. Онзи, който е възкръснал с ума си, не крепи делата на невежеството. Онзи, който е възкръснал с духа, не си устроява възкресения с песни и свирни, с гуляи, с пияния и викания.

Истинският християнин носи възкръсналия Исус непрекъснато в своя дух; за него великден е всеки ден. Той няма нужда от върби, шуми, погребални церемонии – неща, с които могат да се забавляват децата, но не онзи, който е възмогнал и се храни с твърда храна, както казва апостол Павел.

Християнството е извратено, потъпкано. От него е останало само една външна церемониалност. Дошел е денят, когато то трябва да се вреже като меч в живота, да го преобрази и възкреси. Днешното суетящо се човечество, което върви из неправи пътища, напомва мъртвите хора преди две хиляди години.

Днешните мъртъвци мислят, че политиката ще ги възкреси, ще ги направи щастливи. Нищо подобно. Политиканството – това е акробатство. Съвременните капиталисти се опитват да задържат стария ред на нещата, и работниците се стремят към новото – да заемат в ръцете си материалните блага. Възкресение няма ни за едните, ни за другите. Докато хората не разберат, че трудът е тайнство, че благата са братски, че всичко придобито трябва братски да се разделя – ние напразно ще говорим и пеем за възкресение.

За поповете няма и що да говорим, те не са били никога за възкресението, живота, а всякога са за смъртта и тлението.

Ние се обръщаме към всички възкръснали и живи хора и ги молим да разнасят словото на вечно възкръсналия не по тяло, а по дух Христос* сред добрия, ала непросветен народ, да внедряват чудните му принципи, за да се въдвори царството Божие в нашата многострадална страна, да се отрият сълзите на страдащите, да се изпразнят тъмниците, да опустеят бесилките, и съдиите и адвокатите да захвърлят своите професии и да се заемат с производения труд, да изчезне войната и мечовете да се прековат на палешници, в казармите да няма нито един войник, който да се учи да убива хората, да няма тирани на душата и тялото, да се премахнат границите и да заживеем като братя със сърби, гърци, румъни, турци и т.н., за да живее Бог във всички и навсякъде.

Да бъде светлина! Да се просветим, да изгоним мрака из душите, да съвъзкръснем с Духа на Христа!

Пр. П.

11. ВСЕМИРНО БРАТСТВО

(В. «Алфа», г. I, бр. 2, 25.IV.1924 г., стр. 1–2)

Стоян Байров

Живеем в едно велико време, когато догаря една цивилизация, която е изиграла вече ролята си, и се запаля нова, невиджана досега, която най-точно може да се наименова *Божествена цивилизация*, която иде да устрои на земята онзи строй на живота, когото са виждали във виденията си и са проповядвали във всички светли епохи най-първите синове на човечеството – неговите поети, пророци и мъдреци:

Царството Божие!

Всемирното братство.

* Възкресението се отнася за Божествения Дух, и за тялото – но не за физическото, а за духовното тяло. (бел. на съставителя на «Изгревът» Вергилий Кръстев)

Ако досегашната цивилизация, наречена европейска и всемирна, качи ума на човека до върховете, до които може да се възкачи, то Божествената цивилизация, която сега се запалня, иде да даде на света *сърцето*, без което животът е невъзможен. Тя иде да разбуди ония сили на човека, които имат седалището си в неговото сърце, и ги съчетае със силите на неговия ум в оная велика сила, която се нарича *Мъдрост* и която прави човека равен на Бога.

Развитието на ума на човека до тая степен, на която можа да го издигне отживялата вече цивилизация, даде на света такива чудеса, на които последният само ще се учудва.

Човек се издигна като птицата във въздуха, спусна се като риба на дъното на океана, измери разстоянието между звездите, облече се в коприна и се украси със злато и скъпоценни камъни, които извлече из недрата на земята. От четирите краища на земята събра плодовете, които тя дава, и ги сложи на трапезата си.

Но въпреки всичко това, човекът не отиде по-далеко от това, което бе: един смъртен, една трапеза на гробовните червеи.

И ако отживялата цивилизация роди *Свръхчовека*, то последният не бе освен един уголемен звяр над зверовете, едно чудовище, което искаше да погълне в себе си всичко.

Небивалото развитие на милитаризма, което отбеляза изтеклия век, и крайното развитие на капитализма, заедно със съпътстващото ги повсеместно непоносимо бедствие, което прави живота по-нататък невъзможен, са най-красноречивото доказателство за характера и белезите на *Свръхчовека*.

Нещо повече: *Свръхчовекът* се забрави и се тури над Бога, непризнавайки никакъв закон над себе си и натрапващ своите прищевки и страсти за закон над другите.

«Законът и Богът са за тълпата!»

«Кое то на тълпата и боговете е забранено – на *Свръхчовеците* е позволено!»

Това бе максимата, до която можа да се добере *Свръхчовекът*.

Съгласно с това разбиране, започна се оная безпътица, оргия и вакханалия, с които тъй печално завърши цикъла си една едностранчива цивилизация.

Между това във всички най-светли епохи, човек е виждал *Един Висш Закон* във вселената, когото всички наричат *Бог*.

Този закон е и законът на човешкия живот, когото вътре в себе си човек нарича още *Нравствен Закон*!

Този закон е: Доброто, Мъдростта, Любовта!

Отричане на Бога и непризнаване на нравствения закон в себе си, бе отличителна черта на изживяната горда и самонадеяна едностранчива умствена цивилизация, която се превърна в религия, носейки името *Наука*.

И макар наред с науката да съществуваше и религията, която носеше още в себе си зърнатия някога Висш Закон – Бога, но тя носеше последния само за лице. Бог отдавна бе отлетял от религията и тя бе празна, мъртва.

Религията кокетничеше на звяра и го благославяше.

Тя освещаваеше кървавите оръжия, тюрмите*, бесилките, убийството, войната.

Но игнорирането на един закон не значи, че той не съществува.

Законът, който истина е такъв, си съществува и действа с всичката своя категоричност и абсолютност.

Отбиването от закона означава само застой, страдание, смърт, по който път сегашната лъжлива наука и мъртва религия водеше човечеството.

* тюрма (остар.) – затвор, тъмница (бел. М.И.)

Но *Нравственият Закон* – или *Бог* – съществува. Той е жив в душите на хората и върши своето дело.

Подир извървения път на човечеството, през вечни лутания и търсения, ето – здравето човечество стъпва на своя истинен път.

Живият Бог, живият закон заговаря в душите на своите най-просветени синове.

Религията, живата религия се запаля.

Умът се оплодява от Любовта.

Започват се в света религиозни движения, които са велико знамение на времето.

Изгрява чудна зора, каквато светът не е виждал.

Иде на земята... *Царството Божие*.

Звездата на Свръхчовека потъмнява.

Иде... *Богочовекът*, Синът Божи, Детето на любовта, Човекът-Брат.

Народите си протягат братска ръка.

Кървавият байряк на земята се счупва.

Старото общество умира.

Иде новото човечество, новото общество.

Авангардите му са вече между народите.

Светлото му знаме се развява.

Любов!

Всемирно братство.

Блазе – който има уши да слуша, и разум да разумява!

12. ОТВОРЕНО ПИСМО ДО РЕДАКТОРА НА «ДУХОВНА КУЛТУРА»

(В. «Алфа» г. I, бр. 2, 25.IV.1924 г., стр. 2–3)

Уважаеми господине,

Нямам честта да Ви познавам лично, пък и не се надея някога да имам, защото съм «дъновист», а те, според рапортъора от Старата школа са 15 000 в България, и ако Вие почнете да се запознавате с всеки от тях, ще загубите много от скъпото си време. Считайки Ви за един достоен защитник на «светата» православна църква, аз Ви излагам моето разбиране за учението на г-н Дънов, което, струва ми се, се споделя от всичките ми съученици, с молба да ме коригирате там, където съм погрешен. Не мислете, че ако ми направите тази чест, трудът Ви ще остане безполезен. Ако аз съм един от безвъзвратно загубените за майката църква, има и други, които още не са. И нека Ви кажа това, което досега не е още казвано: г-н Дънов много ще Ви благодари, ако успеете да го освободите от един грамаден баласт, нужен само на поповете за удобство на техните крака и джебове, защото той не иска хиляди, а само неколцина. Защото повечето от тях, които му викат: «Учителю, Учителю», го следват само заради това, че ги храни с «хляб и риба». И много от тях, ненахранени при първото им потропване на неговата врата, стават негови врагове и идат при Вас, да им стенографирате лъжите. Това обаче не ще го стресне, защото се повтаря от двадесет години вече. Защото г-н Дънов храни само тогава, когато вижда, че тия, които искат, наистина нямат, или пък не могат. Ще ми възразите може би: «Какви са тия тънки символи, те могат да се тълкуват и тъй и иначе, това е демагогия, която у вас е доста на почит.»

Да Ви ги разтълкувам. Учението на г-н Дънов, за излагането на което сте изхабили и хабите толкова много труд и мастило, се изказва със следните положения:

1. Хората днес нищо не знаят.
2. Понеже нищо не знаят, те нищо не могат и
3. Понеже нищо не могат, те нищо нямат.

Не знам, не мога и нямам е краткото и тъжно верую на всички днес, което верую малцина изповядват гласно, а останалите – безгласно. Защото според г-н Дънов истински знающ е само оня, който знае къде отива, кога спи или кога умира. Истински можещ е само оня, който може да отива и да се връща «оттам» – зад гроба – винаги, когато поиска, а не само когато го заведат поповете. И истински имащ е само оня, който има мира и радостта на Бога, защото Го вижда и Му служи и кога е буден, и кога спи, и когато е пред нас, и когато вече Го няма...

Знам, че ще наречете всичко това утопия, мания, хипноза и пр. Да, така е. Така е било и така ще бъде за едно мнозинство (между което сте и Вие сега) с всичко ново, което иде на света. Но това не ще спре малцината, които са тръгнали по този труден и опасен път. Тях няма да спрете нито Вие, нито всичките попове по земното кълбо, защото този път не е вънкашен. Когато Бог е сътворил човека и му вдъхнал душа, а заедно с нея – и стремежа да Го търси, Той е знаел, че ще се намерят хора като Вас, да му преграждат пътя към висините, и затова е затворил този път и тия висини вътре в него. Вие, господине, който заедно с поповете сте потомци на Средновековието, никога не сте успявали, и сега не ще успеете. Защото ония, които са направили макар и една малка крачка по този път, знаят какво ги чака. Те знаят, че ако за изкачването на един висок планински връх човек трябва да напегне всичките фибри на тялото си и от всичките пори на това тяло да блика пот за изкачването на оня връх, който е вътре и от който той ще съзре лицето на Бога, ще трябва да напегне това тяло дотам, че вместо пот, от него да потече кръв. И другояче не би трябвало да бъде. Такива ученици иска г-н Дънов, и когато ги намери, ще даде на българите това, което досега още не е дал. Ще ми възразите може би пак: «Ами той направил ли е това за себе си?»

Да, направил го е, и то много отдавна. Откъде и как знаем това, не е важно. И Вие, които искате да се борите срещу г-н Дънова и неговите последователи, ще бъдете осъдени от историята, както са осъдени днес ония, които се бореха против богомилите. Дали ще успеете да направите нещо, не се знае, защото времената сега са малко по-други. Но ако успеете, без да вярвате, запомнете следното: Гърция изгуби своя блясък и красота, когато престана да почита своите божества; Рим изгуби своята сила, когато почна да си осветлява градините и храни лъвовете с християни; Испания от велика стана нищожна, когато създаде инквизицията; Франция от най-културна между културните стана полуварварска, когато изстреби хугенотите; България падна под турско робство, когато изгори и изгони богомилите. И сега, ако българите се покажат пак тъй «гостоприемни» към един, който и друг път е бивал гонен, те ще турят сами кръст върху България, и то завинаги, защото опитът е последен. Защото в България има един, който служи на Бога.

«Но – ще ми възразите Вие веднага, – ние на кого служим, не служим ли и ние на Бога?» Тъкмо този въпрос искам да Ви задам и аз, защото всеки човек, какво положение и да заема в обществото и с каквата култура и да е, може да служи на Бога (на една религия), на църквата или на народа. Защото религия, църква и народ не са едно и също нещо, както не са едно и също тяло, душа и дух, или ум, чувство и воля. Да служи човек на народа си, или на един народ изобщо, значи да проповядва патриотизъм, а следователно – и война. Да слу-

жи човек на една църква, значи да тълкува разни символи за вяра и разум, догми, обреди и пр. А да служи човек на Бога, в случая – на Христа, защото църквата, която искате да защищавате – е основана от Него, значи да проповядва Любов, Мъдрост и Истина, защото те са качествата на Христа.

Е добре, кажете, кому служите вие? На Христа ли? Ако служите Нему, къде са вашите Любов, Мъдрост и Истина? Не, вие не служите на Христа, защото нямате Неговата Любов – вие предвождате войските на разни народи да се изстребват по-жестоко и от зверове.

Вие не служите на Христа, защото нямате Неговата Мъдрост – вие изгонихте отдавна всичко интелигентно из храмовете.

Вие не служите на Христа, защото нямате Истината – Бога, Христа между вас. И как може Той да бъде между вас, когато нямате Неговата Любов и Мъдрост? То е все едно да имаме слънцето без неговата светлина и топлина, което в такъв случай пък ще престане да бъде слънце...

Дочитайки статията ми, аз знаей, че Вие снисходително се усмихвате и си казвате: «Ето още един сателит на г-н Дънов, и то от най-приближените му, или един, който иска да бъде такъв.»

Не знаей дали съм от най-приближените му, но нека се признаей, бих желал да бъда такъв, защото всеки е сателит на някое слънце и сам от своя страна е слънце на известно число сателити, в зависимост от своята маса и сила, с която се движи в пространството. Такъв е общият план на битието – физическо и духовно – и Вие с вашата «антисателитна» теория няма да го измените.

Т. П. Анаста сов

Р. S. Горните разбирания на учението на Бялото Братство са лично мои и никого не ангажирам с тях.

Същият

Забележка: Редакцията дава място на горното писмо с цел да се постигне едно разбирателство между хората, които търсят истината.

13. НА «ЩО Е ИСТИНА?» (– ТО Е ИСТИНА, Б. Р.)

(В. «Алфа», г. I, бр. 2, 25.IV.1924 г., стр. 2–3)

Като започнах да чета вестника Ви, останах доволен и предоволен, когато прочетох, че трябва да се изучава що вършат дъновистите и сектантите. Особено се спрях на думите: «Ако благочестивите свещеници и благочестиви християни доблестно извършат тази голяма услуга на Св. Църква и наводният редакцията със сцени и историйки и пр.», в мене се породих желанието пръв да тръгна, потърся и узнаей това, което искате. Беше миналия неделен ден, когато прочетох вестник «Що е истина» и в същия ден вземах решение, че на утрешния ден – понеделник, започвам да издирвам сцени, факти, историйки и гнусни дела на дъновистите и протестантите. След като обиколих всичките: комарджийници, кръчми, кабарета, вертепи, полицейски участъци, затвори, за голямо съжаление не се оказаха дъновисти или протестанти. Открих, че задушевните места – кръчми и подобни тям заведения, бяха изпълнени с православни. Останах в голямо недоумение, къде би трябвало да ги търся. Реших да продължа и запитвах всеки срещнат от мен къде ще мога да намеря въпросните сектанти. Отговорът на запитаните бе да ги търся в сладкарниците, във въздържателните дружини, неделните училища, Младежките Християнски Дружества и в други от този род начинания, от които аз, като благочестив православен, се отвращавам, а пък и моят татко беше «благочестив Свещеник» и ме закле в такива вертепи да не влизам.

Р. Православни (Зорница)

14. ВЪЗКРЕСЯВАТ СРЕДНИТЕ ВЕКОВЕ

(В. «Алфа», г. I, бр. 2, 25.IV.1924 г., стр. 3)

Официозите на българското «професорско» правителство съобщават, че министърът издал окръжно до подведомствените си органи, с което ги приканва да *бдят* и донасят кой чиновник е с «противодържавни» идеи, та въз основа на закона за защитата на държавата, да се уволняват. Повече нищо. В Средните векове имало чумосани. Това били еретиците – царете, управниците, владиците гонели еретиците. Имало хиляди хора, които се занимавали с шпионство – донасяли на инквизиторите де се намира еретик, за да бъде хванат и затворен. Шпионите трупали богатства. Достатъчно [било] някой човек да е ненавистен на шпионина – веднага се обръщал в еретик и попадал под ударите на жестокия закон. Еретиците се уволнявали от служба, предавани били на съд и убивани. Заповядавало се никой правоверен да не приема в къщата си еретик, да му не дава хляб. Ако някой правоверен се стремил да запази живота на еретика, съгласно завета на Исуса, то къщата му се сринвала, а той се наказвал. Ония чиновници, управители, които не предприемали гонение против еретиците, били уволнявани и наказвани. Днешните управници защитават средновековщината. С насилие, с меч, с кръв, с гонение злото не се чисти. Онзи, който сам създава условия за появата на «нелегални» партии, няма право да гони и преследва. Вървейки по тоя пакостен път, ние ще се разправяме само с кърви, революции и бунтове. Горко на чадата ни! Колко дребнави души имаме, за да живеем в стихията на отмъщението, на ненавистта.

И.

15. В ГОЛЕМИЯ ХРАМ ИЛИ ВЪВ ВИЗАНТИЙСКА ЧЕРКВИЦА

(В. «Алфа», г. I, бр. 2, 25.IV.1924 г., стр. 3)

Някога хората без да искат казват истината. Професор Моллов (бивш министър) в «Пряпорец» (бр. 85, 17 април) пише статия под горното заглавие. В България – казва той – се създаде Демократическият сговор* – велика обществена сила, това не е друго, а великолепен «Голям храм» – нещо като готическите средновековни събори, като «Ал. Невски». В тоя храм трябва да влязат всички. Престъпно е да се отбива човек в някой византийски параклис, каквито уважаемият професор наблюдавал в Месемврия (непременно там, и нигде другаде). Професор М. като библейски пророк вика: «Или в голям великолепен храм – в сговора, гдето има място за *всички добри воли и начинания*, или ще се върнем във византийските черквици на Месемврия, да мечтаем за византийските принцеси (непременно за принцесите, за нищо друго)» и да не съзираме, че *новите* условия на живота искат нещо ново – по формация, по дух, по метод, па даже и хора». И представете си, и нови хора! Тия хора във великолепия храм ще докажат, че 9 юни не е *епизод* в нашата история, а е велик революционен момент – излизане от мъничките черквици и влизане във великолепия храм – в сговора, в демокрацията. Разбира се, че всичко това е тъй, както го

* «Демократически сговор» е образуван на 10.VIII.1923 г. чрез сливането на фашисткия «Народен сговор» на Ал. Цанков – който извършва преврата на 9.VI.1923 г. и потушава Септемврийското въстание от 22–23.IX.1923 г. – със «Съюза на демокрацията», съставен от партиите: Демократическа обединена, Народнопрогресивна, Радикал-демократическа и Българска работническа социалдемократическа партия (широки социалисти). (бел. на съставителя на «Изгревът» Вергилий Кръстев)

пише професорът. Каква мъдрост, какво проникване, едва ли не в метафизическите глъбини на родната ни история. Чудно дивни открития от ден на ден стават в нашата страна сред народа ни, особено сред ръководителите му – сговористите.

Девети юни е велика дата. Как не – тя е най-великата дата в новата ни история. От 9 юни се започна нова ера – потече мед и мляко в нашата страна. Построи се великолепен храм, който лежи върху картеницата и винотовката... Това не е храм, мислим ний, а картонен дом, който, ако не е стражата, ще се разлети в пух и прах в миг. В този храм има не една икона, а много, и то все чудотворни. Непременно там е иконата на Ивана Рилски, който предрекъл мъченическата смърт на «диктатора», според светите старци, както писа в. «Слово» на времето.

В този храм изглежда няма място за свободната мисъл, за свободната съвест. В този храм владее не безличието, безжизнеността на «византийските черквици», а шестува синодалният инквизитор. В тази демократическа сила ще остане, възможно е, само попщината и десетина души владици, а всичко друго ще отиде другаде, защото това не е храм, а е инквизиционно съдилище...

Народът – широки трудещи се маси – хората на мисълта – всички тия хора отдавна са оставили без съжаление разни храмове с мъртвите кости, с модерни или във византийски дух икони. С храмове имат работа погребачите на мъртъвци.

А.

Б. Р. Горната статия изразява частния възглед на г-н А.

16. КАКВО ГОВОРИ СВЕТЛИНАТА? ИМА ЛИ МОРАЛ ДНЕС?

[Мисли от Учителя Петър Дънов]

(В. «Алфа», г. I, бр. 2, 25.IV.1924 г., стр. 3–4)

Какво говори светлината? Има ли морал днес? Защо има болести? Трябва ли да се плаща на поповете? Що е най-реалното? Лъжата! Каква е кожата и косите на престъпниците? Знаете ли какво говори г-н Дънов? И какво мисли за държавата? Земята ще бъде разтърсена!

★

«Седели ли сте вие под слънчевите лъчи? От хиляди години още Слънцето говори на нашите уши, но ние не можем да разберем този разумен разговор, който Слънцето води с нас. Кой от учените хора е сполучил да го разбере? Вие сте направили фонограф. Много добре. Но кой от вас досега е направил една машина, та тези лъчи, като се превърнат в звукове, да се чуе какво ни казват те? От хиляди години говори туй Слънце. Учените, понеже сами ги [не] чуват, искат да кажат, че то никому не говори. Говори то, но не всички души още могат да разберат. Когато някой наш приятел ни говори, ако нашето ухо не е деликатно, ние чуваме само един шум, но колкото се доближаваме до него или нашето ухо стане по-остро, почваме да различаваме тези звукове на разумната Божествена реч. И тук, в България, хората окрякаха, че сме излизали рано сутрин. Аз искам да ги науча на езика на светлината. Светлината, чрез която слънцето ни говори, това е езикът на природата. Когато хората научат този език на слънцето, тогава ще дойде новата култура. Това е спасението на човечеството. Не можем ли да разберем езика на светлината, ние ще имаме

постоянно болести, страдания, затвори, убийства, банкрутства. Всичко това ще съществува. Защо? – Защото хората не разбират разумния език. Знаете ли колко действа една блага дума, каква велика сила има в себе си? А всеки един от вас може да направи това – да даде поне една блага дума.»

★

«И сега ще ми проповядват морал! Горкият Христос, Той се измъчи на кръста! И жени, и мъже плачат, че Христос умрял на кръста. А пък че някой техен брат за 1000 лева умира, че онзи там в затвора гние, за този Христос, който страда там, не помислят, а казват: «Е, това е в реда на нещата». Тъй рекъл Господ. Господ не е рекъл тъй, това е наше казване. И защо става всичко туй? – Понеже ние не разбираме, че светлината е език на природата.»

★

«Христовият Дух е най-реалното, най-същественото, най-великото, което носи всички блага в света. Аз Го виждам във всички хора, виждам Го как действа във вас, виждам Го заложен във всички. Той е туй, красивото, което се проявява във вас. Щом дойде до вас, вие казвате: «Чакай, той да не бъде по-умен от нас, та да ни излъже.» Че, като ви излъжа, да не ми напишете името със златни букви горе! Светът е пълен с лъжци, та имало още един, какво ще спечели с това? Светът се нуждае от хора, които да говорят не грубата истина, а абсолютната Истина. Човек, който говори абсолютната Истина, той е готов да дели с брата си своя залък, своите дрехи, своята къща, всичко дели той. Не говоря за онзи, който си има 4–5 чифта дрехи, а за онзи, който няма и за Великден нищо.»

★

«Чистота трябва да се проповядва от сърце на сърце. Аз бих желал да проповядваме сърце на сърце. Ако е за философстване, и аз знам да изопачавам нещата. Но аз знам, че няма нито един, който, като е изопачил Божията Истина, да е харосал. В цялата окултна литература, от незапомнени времена, откак свят светува, няма нито един човек, нито един ангел, който, като е излъгал, да е прокопсал. В Божествения свят най-малката лъжа, най-малката лоша постъпка води всичките свои лоши последствия. Кога се явяват тия лоши последствия? Когато забравим, че Бог е Любов, и искаме по друг начин да постигнем своите блага.»

★

«Болестите в света идват по причина, че ние не сме в съгласие с Бога. Затворете който и да е, лишете го от светлината, лишете го от чистия въздух, лишете го от храната, и в една година вие ще имате един инвалид. Че това е закон в природата. Следователно това е вярно. Ако лишите една душа от Любов, ако лишите една душа от Мъдрост, ако лишите една душа от Истина, какво ще стане с нея? – Тя ще стане един инвалид. Ами че целият свят днес е пълен с инвалиди, с хора, които не могат да кажат какво нещо е Истината. Казваме: Любовта носи живота. Ами какво нещо е Любовта? Като дойде Любовта в тебе, тя ще внесе разширение, ще съзнаеш отгде иде животът. Като дойде Мъдростта, ти ще разбереш защо е създаден светът, ще видиш хармонията в живота. Като дойде Истината, ще имаш свобода, и ще си създадеш правилни отношения с хората.»

★

«Някои казват: «Всичко е произволно, всичко е даром.» Да, даром е, но всичко се постига с големи усилия. Изследвайте тези, великите, талантливите хора, ще видите, че техният мозък не е обикновен, той е особено организиран. Те са достигнали с усилие това. Аз съм правил изследвания и съм намерил, че клетките на добрите хора се различават от клетките на тия хора, които не са добри. Аз съм разглеждал под микроскоп кожата на някой престъпник, който не е роден такъв, но който се отклонил от Бога, който е престъпил Божиите закони – неговата кожа се е деформирала. Неговият поглед се различава от погледа на добрите хора. Космите на един престъпник не са като космите на един праведник. Онези хора, които не са праведни, от тях излиза голям смрад. Питат: «Как познаваш?» – Като дойде при мене един престъпник, от него излиза такъв смрад, че аз едва издържам. Някои казват: «Престъпленията се крият.» Няма нищо скрито-покрито в света. Онези светии, които са живели 20 години в пустинята и са водили един чист живот, от тяхното тяло, от техния ум, от тяхното сърце излиза такова благоухание! Живот носят те на света! Те са една жива динамическа сила. Проводници са те на Бога! И ние можем да бъдем проводници на Божествения Дух. Бог трябва да говори вътре в нас, и да не сме страхливи! Какво трябва да говорим? – Че у всички същества трябва да има Любов, и да не злоупотребяваме с онези сили, които Бог ни е дал, и да не противодействуваме, защото ще ни постигне нещо много зло. И в името на тази Любов, която Бог ни е дал, да кажем: „Братко, можем да се споразумеем. Аз се радвам, че ти мислиш, че Христос е Син Божий, но Той не е само Син Божий, но в Него се изявява Божията Любов“.»

★

«По колко плащаха на Христа, по 100 000 лева ли, по колко? На онези Христови заместници днес в България, в Англия, във Франция им плащат. Ами, питам: на техния Учител по колко плащаха? Казват: «Ами с какво ще живеем?» Ами Христос с какво живееше? Нали трябва да живеем като Христос! «Ама Той имаше сила.» Че, и вие, като ученици, можете да имате сила. Щом вие искате да учите света, дайте му един пример на безкористие. Аз не казвам, че на свещениците не трябва да им се плаща, това ще бъде насилие, но онзи свещеник сам да каже: «Братко, аз ти благодаря, дай тази заплата на другото, аз ще се постарая да работя по Любов – тъй, както Бог иска.» Мислите ли, че те няма да се прехранят? Това е Христовият закон! Там е силата, да знаем, че ония хора, които ний обичаме по сърце, те са готови зарад нас да дадат и залька си.»

★

«И Христос ви казва сега: «Елате при мене, и живеете заедно с мене!» Сърца се изискват, чистосърдечни сърца! И всички онези, които любят Бога, които и да са те, православни, католици, евангелисти, теософи, от всички народи трябва да си подадем ръка в името на този Баща, Който ни говори чрез светлината, чрез този, дълбокия език. И в света ще настане една нова епоха, всички ангели ще слязат, ще дойдат Учители на човечеството, и тези сухи науки, които са като сухи кости, ще се прикрият и ще оживеят.»

★

«Ние трябва да живеем като души, а не като тела. Колко пъти аз съм опитвал съмненията на хората! Какви ли не съмнения са прониквали в човешките сърца! Някои, като ме гледат, съмнението прониква в тях. Казвам: «Какво има? Аз съм готов да споделя Истината с тебе. Опитай ме, но не ме човъркай! Опитай ме колкото искаш, но човъркаш ли ме, ти спъваш себе си. Аз съм готов

да споделя всичко, да пожертвувам всичко, няма да осиромашея.» Като казвам, че няма да осиромашея, разбирам в смисъл на този велик Божествен Дух, Който работи в мене. Някой път някои казват: «Знаете ли какво говори Господин Дънов?» А, господин Дънов! Аз се застъпвам за онова, което говоря, защото знам, че то е Истина. Аз свидетелствувам за тази Божия Истина и казвам: в тази Божия Истина няма никаква промяна. В тази Божия Любов няма никаква промяна, нито измяна, тя е постоянна, една и съща е Любовта във всичките свои проявления през всичките векове. И често, когато правя сравнения между веруюто на хората, казвам: хората могат да се облекат в каквито искат дрехи, Любовта ще остане постоянна.»

★

Някои ме питат: «Ами ти какво мислиш за държавата?»

Какво мисля за държавата! Аз ще ви приведа едно сравнение. Представете си, че аз се кача на един кораб, който е хилаво направен, и на него има около 100–200 души. Подига се буря, гледам, че корабът не е добре направен. Трябва ли сега в морето или в океана да се бием? Всред океана сме. Какво ще направим? Трябва ли да се бием? Не, единственото нещо е да се молим да излезем на брега, и като изляза на брега, ще кажа: «На такъв кораб втори път не се качвам.» И на днешните народи им казваме пак същото: тия кораби, в които сте влезли, гледайте да излезете на брега, и веднъж излезете ли, не влизайте повече! Има един кораб в света здраво направен. Има друга една държава в света, и тя простира ръце сега, налага се. Има три велики закони, с които тя се управлява: законът на Божията Любов, законът на Божията Мъдрост и законът на Божията Истина. След това идват други два производни закона: законът на Правдата – да се даде всекому каквото трябва, и законът на Добродетелта. Това са законите, това е целият кодекс на тази държава, чрез който ще се управлява.

Тази държава иде сега в света и вие ще бъдете зрители на всичко туй, което ще стане, и ще проверите думите ми, дали са верни или не. Бог иде в света и с такава грамадна сила ще бъде разтърсена цялата земя, всички народи, че умовете и сърцата на хората ще се обърнат, ще почнат да мислят и да чувствуват правилно. Иде тази велика любов в света и тя ще реформира сърцата.»

★

Б. Р. Горното е стенографиран пасаж от беседа на 13-и т.м. на ул. «Оборище» № 14.*

* Същата беседа е отпечатана през 1950 г., редактирана от Паша Теодорова. ОЩЕ МАЛКО: Беседа от Учителя, държана на 13.IV.1924 г., София. – В: Който дойде при мене: [Неделни] беседи от Учителя. София, 1950. Горните пасаж отговарят на текста на стр. 72–82. (бел. М.И.)

Как се променяше Словото на Учителя – вж в «Изгревът», том IX, стр. 678–679, 683–684, 695–697, 708, 783–789, 798–801. Доказателство за промяна на Словото на Учителя вж в «Изгревът», том IX, ктр. 801–824. (бел. на съставителя на «Изгревът» Вергилий Кръстев)

17. НЕ СТРУВАТ ЛУЛА ТЮТЮН

(В. «Алфа», г. I, бр. 2, 25.IV.1924 г., стр. 4)

В една малка статия, озаглавена «Дъновизъм или спекула с дъновизма», в. «Епоха» от 3 април т.г., като констатира, че «Дънов има последователи, лица от двата пола и от разни слоеве на *живота* (sic!) и че болшинството от тях са с висше образование – гимназиални учители, висши чиновници, студенти и пр.», пита: «Всички тия хора дали са глупци?» А преди тия редове задава питането: «Има ли в България учени и богослови? Ако имаме, защо не излязат публично да развенчаят учението на Дънова, което е донесено у нас главно от Америка?» и накрая свършва така: «Властите не бива да оперират с общи фрази и с обвинения *à forfait**... Необходимо е солидно изследване. И съобразно това да се действа. Инак ще излезе, че държавата е издържала в чужбина учени, които не струват лула тютюн.»

Благодарим от все сърце на автора на тази статийка за неговата искреност и вярна констатация относно състава на последователите на г-н Дънов, ала заедно с това не можем да не изкажем и нашето съжаление, задето той се е заловил да третира един въпрос от чисто духовен характер – въпрос, чиято същина изглежда, че не познава. Поради тази причина, сам несъзнателно заблуден, той неволно заблуждава и своите недобре осведомени читатели. Тъй е то, такива са изобщо много наши журналисти: те имат претенциите на енциклопедисти и си въобразяват, че могат да пишат по всичко, в това число и по чисто духовни въпроси, които са от най-трудните, и при това още – от най-деликатните. Нищо чудно тогава, че нямаме сериозен печат, че поради това не можем да имаме и сериозна читающа публика, сериозно обществено мнение, понеже наистина такова мнение се създава от съответен печат, особено пък в страни като нашата, която се намира още в началото на своето културно развитие.

Та сега – на въпроса. Не е прав в. «Епоха», като мисли, че учени и богослови ще могат да развенчаят учението на г-н Дънов. Нека забележим тук преди всичко, че г-н Дънов не проповядва свое собствено учение, а чистото учение на Христа, и следователно това учение не може да бъде донесено от Америка, както твърди в. «Епоха». Господин Дънов – според много вярната преценка на в. «Чуден свят» (бр. 1 от април 1924 г.) – «е апостол на едно чисто християнство, без обрядност, без условности и лицемерие». Само че тук има и друго много по-важно нещо, по което г-н Дънов се различава от много други проповедници на чистото Христово учение – то е, че г-н Дънов е приложил учението напълно в своя живот; той живее именно според учението и учи точно според живота си, и ето защо г-н Дънов е можал да вникне тъй дълбоко в Божествените истини, според думите на Христа: «Ако някой иска да върши Неговата (на Бога Отца) воля, ще познае дали учението е от Бога, и дали аз говоря от себе си» (Ев. Иоан 7: 17). В своя живот г-н Дънов изпълнява точно и напълно волята на Бога и затова, когато проповядва, той говори не от себе си, а от името на Оно-гова, Който го е пратил. Да, «в изпълнението волята на Бога е силата на човешката душа». И само тоя едничък факт – изпълнението волята на Бога и според това, пълната хармония между думите и делата му – г-н Дънова – може да обясни голямото влияние и обаяние, което тоя истински духовен учител упражнява върху своите верни последователи. Със своя богоугоден живот г-н Дънов дава на своите ученици висок пример за подражание и затова той с пълно право казва: «Мене може да обори само онзи, който би живял по-добър живот от живота, който аз живея.»

* *à forfait* (фр.) – с предварително определен изход; *vente à forfait* – продажба по предварително уговорена цена, която после не може да се променя. (бел. М.И.)

Изучаването и владението на богословската наука, и специално – на християнското богословие, още не е гаранция, че с негова помощ човек може да вникне в същината на Христовото учение, ако той, преди всичко, не живее според това учение. Известно е на осведомените лица, че куеткерите (у нас е прието да се произнася криво тази дума – квакери) са най-духовно издигнатите хора в Англия и в Америка, а между това те нямат никакви богословски училища и не учат никакво богословие.

Защото наистина не с ума – плод на който е изобщо науката, в която влиза и специалната наука «богословие» – може да се схване Бог, а с чисто сърце: нали сам Господ наш Исус Христос казва: «Блажени чистосърдечните, защото те ще видят Бога» (Мат. 5: 8).

Богословите, като учени хора, се мъчат да схванат и разберат Бога изобщо с ума, а не със сърцето. При това, колкото се отнася до нашите – българските богослови, понеже за тях става дума тук, – с тъга на сърцето трябва да признаем, че като изключим ония малцина от тях, които достойно се подвизават извън официалната църква, мнозинството от другите нямат Духа, който е от Бога, за да могат да познаят туй, което е дадено нам от Бога, а имат духа на света. Някои от тях – и то не най-малките, а корифеите – са се завладели от тоя последен дух дори до такава степен, че са се обърнали на boules de suif (лоени топки) – да употребим заглавието на един от Ги де Мопасановите разкази, – понеже вниманието им е съсредоточено главно в това – как повече и по-добре да угодят на своята любима плът. Естествено е, че такива хора, които служат на плътта и имат дух на затлъстяване, не могат да живеят духовен живот и следователно не могат да схванат и разберат духовните истини. Защото подобното от подобно се познава, и духовното – от духовно. В подкрепа на това апостол Павел казва изрично: «Плътският човек не схваща това, което е от Духа Божия, защото за него то е безумие и не може да го разумее, понеже то духовно се изпитва. Но духовният човек всяко нещо изпитва» (I Кор. 2: 14–15). И пак същият апостол казва: «Не обърна ли Бог в безумство мъдростта на този свят? И понеже светът с мъдростта си не позна Бога, Бог избра безумните на света, да посрами мъдрите» (I Кор. 1: 20, 21, 27). Историята говори, че пророците, основателите на религиите, са действували винаги извън официалната църква и са били винаги гонени и дори убивани от нея. Те не са никакви богослови, а съставляват творческия период на религиозния живот, когато пък учените и богословите се явяват тепърва и те не създават нищо ново, а само предъвкват казаното веднъж от пророците – коментират, тълкуват и свеждат към догми, сиреч вкаменяват, оковават в сухи, мъртви и неподвижни формули живите истини, дадени чрез пророците и великите религиозни учители. И понеже, от друга страна, учените и богословите, с някои изключения, нямат вдъхновението, което дава Духът Божи, а разсъждават по човешки, следва оттук, че едно богословие не представлява нищо друго от себе си, освен сбор от човешки тълкувания и разбирания на Божествените истини, и че има толкова богословски системи, колкото и богослови. Само по тоя начин именно ние можем да си обясним както всичкото разнообразие на богословските тълкувания, тъй и всичките противоречия, които се срещат в тия тълкувания.

С една дума, периодът на науката и богословието в религиозния живот на един народ е период на вкаменяване, на упадък на този живот, по същия начин, както литературната критика означава упадък в литературния живот на една страна, понеже критиката се явява тепърва – след поезията – творческия период на литературата – и тя не създава нищо ново, а само анализира, определя и класифицира туй, което са създали поетите, тези вдъхновени майстори на словото.

White

(В. «Алфа», г. I, бр. 3, сряда, 5.V.1924 г.)

«Възкресението е едно преходно състояние от подсъзнателен живот към съзнателен и свръхсъзнателен живот. Самосъзнанието, което се заражда, е възкресение, оживяване.»

«Невежата, и християнин да е, пак си е невежа.»

«В себе си, във вашата душа, трябва да бъдете тъй снисходителни към хората, както към себе си. Но бъдете последователни: мислете за другите тъй, както за себе си».

[Учителят Петър Дънов]

18. ВИДЕЛИНАТА СВЕТИ В ТЪМНИНАТА – И ТЪМНИНАТА НЕ Я ОБЗЕ

(В. «Алфа», г. I, бр. 3, сряда, 5.V.1924 г., стр. 1)

Тъмнината обгръщаше всичко. Очите не виждаха освен блясъка на златото, звяра в човека, всемогъществото на насилието. И казваха тогава: «Суета е всичко – суета сует! Няма живот, освен на земята, и няма други смисъл за този живот, освен в смъртта!»

И тъкмо тогава, в тия тъмни нощи за човешките души, блясва на небосвода нова звезда. И тия, които имат очи – видяха я и отидоха да ѝ се поклонят. Блясъкът ѝ влезе в погледа на новороденото между животните отроче – и всичко, на което се спира той, добива нов смисъл...

Върви Той тихо, с прострени напред ръце – да обхване целия свят сякаш. Мирни са думите Му – непонятни дори за тия, които чуват и разбират само миналото, над които сянката на смъртта е спътник от люлката до последния ден дори – но бури будят в душите.

Виделина носи Той!

– Вий всинца братя сте. Един е вашият Баща горе, на небето – а вий Негови чада сте!

Светът се спира. Тия думи го смущават.

– Луд е! Бесове има! – крещят тия, които в тъмнината душат своите братя и пият кръвта им. И озверени от страх – от светлината Му всички видяха кървавите им ръце, – те се нахвърлиха отгоре Му – и Го разпнаха.

Но виделината светеше в тъмнината – и тъмнината не я обзе: Той със смъртта Си – смъртта победи...

В света, потиснат от мрак, виждащ само блясъка на златото, знаещ само, че човек за човека е звяр и вярващ само в могъществото на насилието и смъртта – звезда пламна на небето – и блясъкът ѝ влезе в очите на Човека.

И Той в света бе – но не бе от света – и светът Го не позна. В своите си дойде и своите Му Го не приеха. А които Го приеха, даде им радост: Истината да познаят, да бъдат чада Божий, сиреч носители на Неговата Любов.

И рече им Той:

– Няма друга любов като Божиата Любов! Само тоя, който нея има, ще узнае живот вечен – и нивга няма вече да умре.

Любете се, защото братя сте – и всички Божи чада!

И пак хората на света, угнетяващи се един друг и убиващи се в тъмнината, спряха се за малко и рекоха:

– Луд е! – и хвърляха кал върху Му.

Но виделината свети в тъмнината – и тъмнината не я обзе.

Alfa W.

19. ДОКТОР ПЕТЪР ДЪНОВ КАТО ОКУЛТИСТ И МЕДИК

(В. «Алфа», г. I, бр. 3, сряда, 5.V.1924 г., стр. 2–3)

Н. Д. Ковачев

Нека се изповядам предварително, че никога не съм сименявал вярата: до ден днешен съм си останал скромнен православен християнин, нито пък се намирам в някакви връзки с г-н Дънова. Познавам последния отпреди 25–30 години, когато един мой добър приятел изяви желание да отиде при него да му измери черепа и му «предскаже бъдещето». Френологът тогава живееше нейде към ул. «Славянска». Другарят ми влезе при него, като покани и мен, аз обаче не влязох.

От няколко време чрез брошури, театралната сцена и напоследък чрез жълтата, па дори част от божем сериозната ежедневна преса, се хвърлят куп обвинения и ругатни по адрес на г-н Дънова, защото този човек с широко мировъзрение, при това доктор по теологията и медицината, не можел да се подчини на официалните догми на черковата. Дънов образува свой кръжок, пред който излага своите схващания. Този малък кръжок бързо се разви и стана общество. Беседите му започнаха да се посещават масово от хора, принадлежащи на различни слоеве на нашето общество. Нашето духовенство обаче намери в лицето на г-н Дънова, че «Солта ще се обезсоли» и затова реши да окаля и охули този човек и да разтури, ако може, това гнездо – това е мнението на духовенството. А ето какво се казва от учениците на Дънова: «Учението на Господин Дънов е практическо приложение в живота на цялата окултна наука, с която са се занимавали и занимават много от най-великите представители на човечеството... За правилното разбиране и прилагане на окултната наука се изисква интелигентност, трезвеност и чист живот. Цялата наша външна дейност не съдържа никаква мистериозност и тайнственост... Защо нашите пастири не ни подириха, когато, преди да бъдем в «сянката на дъновизма», бяхме в действителната сянка на живота?... Нека не се боят. Нас не ни грози никаква опасност. Ние знаем къде ходим. Опасност има за ония техни овци, които гинат по затворите, в болниците, в лудниците, всред развалата, притискани от противоречията на живота...» (в. «Свобода», бр. 16 т.м.) – Това казват учениците на Дънова.

А ето що казва в. «Пряпорец» за г-н Дънова: «Един християнин, който желае да върне чистотата на учението, каквото то имаше при великия Учител, един философ, който иска да ни приближи до майката-природа, да опрости нашия живот и да издигне Бога в човека. Църквата има само едно сигурно оръжие срещу човека, когото смята за най-опасен неприятел – истинското християнство» (в. «Пряпорец», 31.III т.г.). На трето място, намираме във в. «Народно единство», 4 април т.г.: «Истината е, че успехът на Дънова се крие в пораженията, които сама си нанася официалната религия. Към нейния култ се приближават ония, които са готови на пожертвование и лишение от ред блага. И затова ония, които са нейни жреци, могат да сгреят душите на паството повече с личния си пример, отколкото чрез мъртви цитати от Евангелието. Свещеникът

е чиновник, таксите за извършване на разни религиозни треби са хонорар за положен труд и цялата дейтелност на църковните служители и църквата се свежда най-напокон към един особен род търговия. Трябва да се признае с голяма болка, че това е днес физиономията на църквата» и пр. Това са пък думите на незаинтересовани лица. Само духовенството с хули и кал се нахвърли върху този човек, за да угоди на официалната, платена от държавата духовна власт и се облажи от нейния бюджет.

*

В заключение ще изтъкна следния факт, за да подчертая, че г-н Дънов е високо духовно повдигнат човек и като философ, и като медик. Когато доброполските герои на 27 септември 1918 г. се намираха при с. Княжево и се водеше усилена артилерийска стрелба с германската артилерия, която отбраняваше София, се дадоха много жертви. Между тях пострада и моята тогава деветгодишна дъщеря Верка. Един къс желязо от един фугасен шрапнел се заби в горнята част на лявата ѝ ръка. Детето ми постъпи на лечение в Александровската болница. Ръката обаче се усложни. Чрез рентген и няколко операции лекарите търсиха желязото, но не можах да го намерят. Повече от 5 месеца детето прекара мъчителни болки в тая болница. Лекарите се произнесоха, че няма никакво желязо в ръката, предписаха ежедневни промивки, като казаха, че щяло да мине. Понеже раната, вместо да се подобри, се влошаваше, изведох детето от болницата и го заведох при главния военен италиански лекар, квартируващ по негово време в с. Княжево. Той констатира, че желязото не е извадено, че раната е усложнена, и за да се спаси детето, предложи да му се отреже ръката. Ние не се решихме да осакатим детето си. Спомних си, че г-н Дънов е излекувал мнозина болни, от които и моята сестра от ишиас. Жена ми заведе детето при Дънов, който, без да го прегледа, препоръча слънце, промивки и една трева за пиене. Действително, след 1–2 седмици от раната започнаха да излизат парчета от кост, а след месец се показа и желязото. То падна и на 5-я ден от това раната се очисти, след това затвори и днес детето ми се радва на едно отлично здраве, благодарение съветите на г-на Дънова, без този последният да приеме и най-малкото възнаграждение за това.

Може би подобни факти да има още много. Аз изнасям само един. И това го правя, защото в лицето на г-н Дънова и неговата философия, в неговата дейност, дори в неговия частен живот, аз не виждам нещо вредно и опасно, а намирам, обратно, живота на един истински човек, духовно повдигнат, един медик, който спасява страдащите болни чрез природата и вярата.

Княжево, 1924 г.

20. КУЛТУРНАТА РОЛЯ НА ЦЪРКВАТА

(В. «Алфа», г. I, бр. 3, сряда, 5.V.1924 г., стр. 3)

Господин М. Полетов (вероятно псевдоним) в статията «Съвременната култура» (сп. «Полет», кн. 29) се изказва за културната роля на църквата, която заслужава да се отбележи.

«Целта на културата – казва П. – е да обогатява и освобождава човешката личност. Ролята на черквата в това отношение е отрицателна. Тя заслужава знака «минус». Ратува ли църквата за свободата, дава ли полет, крила на човешката душа? Вдъхновява ли тя човеци за велики подвизи? Не. Черквата не освобождава, а заробва; *тя не отваря врати, а ги заключва*. Тя не води човека към висините, а го задържа в низините. Тя не вика напред, а заповядва – *стой*

мирно! Не зове към подвиг, а съветва – *пази се*. Общо казано, *тя е пещерата за болни души...*

Смели хора, които търсят свобода и копнеят за подвизи, не отиват за упътване към черквата. Тя е камък – не скала, която да служи като основа за *велики* постройки. С този камък си служат хитри хора. Военачалниците я поставят на топовете, *за да дадат тежест* на военния зов. Учителят я вмъква в класната стая, за да даде тежест на дисциплината. Държавникът я поставя в законника, за да даде тежест на своите разпореждания. Царят я закачва на указите си, за да даде тежест на изискванията си. Богаташът я гради (вгражда в, б. н.) *на своите имена*, за да даде тежест на надмощието си. Черквата не освобождава, а тежи, тежи.

Кой младеж би отишел при епископ или свещеник, или пастир за свобода? Те биха му казали: «Недей, стой мирно, *пази се!*».

Черквата не е носител на никаква истина. Тя увековечава заблудите. Тя се бори против истината. Тя проклена и наказва онези, *които дават живота си за дирене на истината*. Кое учреждение най-много си служи със суеверието? Ръжда се, че черквата.

Църквата живее в противоречия. Тя проповядва мир, а благославя войната. Тя проповядва братство, но бие камбаните, когато чорбаджиите бият сиромасите. Тя приказва за любов, но е пълна със сектантска омраза. Тя е двулична.

Църквата е изродена; тя е *товар* за човека в устрема му към културен напредък.

Всичко това е казано за черквата, *а не за религията*. Христовата религия е велика освободителна сила и когато намери достоен начин, по който да се изрази, тя дава на благоговейния човек непобедима смелост и несъкрушима мощ...»

Такава мощ и сила лъха от съжденията на г-н П. за просветата, политиката, забавите, изкуството. За прозорливите души, за неизвратените сърца днешните черкви, днешната култура е обезсолена. Доброто и възвишеното в нея е тъй малко, че добрите умове не могат да не работят за друга възвишена, чиста, идейна, изпълнена с религиозен трепет култура – без да работят за настъпване на вечната хармония в този свят, за царството Божие.

К.

21. Думи на оклеветените СВЯТОСТ И ЦИНИЗЪМ

(В. «Алфа», г. I, бр. 3, сряда, 5.V.1924 г., стр. 3)

Мнозина ме питат: «Какъв е този цинизъм, с който си служи част от пресата, дирижирана от православното духовенство, срещу вас – окултните школници?» Отговарям: Както всяко деяние, така и всяка реч винаги са били и ще си останат за сметка на авторите им. Какво по-друго можем да очакваме от хората, които и лъжат, и крадат, и убиват, и прелюбодействуват? Това са изворите на техните чувства, мисли и желания. Това са точките, от които те гледат и разбират нещата. Тяхната култура, тяхното възпитание, техните философски възгледи и научни познания това могат да родят. Те не могат да си представят, че има хора, които не живеят като тях. И разправяйки за нас, те описват собствените си мръсотии. Не може кусур да им се върже. Нима има някой, който да се сърди на дивата крушка, която ражда много, но плодовете – и такива, че би предпочел да схрускаш камък, нежели един от тях? Такава е крушата, таки-

ва са и нашите гонители. Разликата е само в това, че крушката може да се облагороди тепърва, а те вече изгубиха даденото им благородство. Макар че парадират с «отечеството», с «народа», с «църковата», за тях това са само вехти черги, с които прикриват голотата си, но за които не са дали и не дават счупена стотинка. Ще се увиват, докато може, а най-подир ще оставят нечистотиите си на тях и ще избягат, както често се случва с онзи, който влиза при стадото не през вратата, а през прелеза.

Те развалиха, изгубиха всяка основа, върху която можеше да се постави какъв да е морал, затова пък се явиха като ценители на морала и изискват моралност от другите, без да я имат те сами за себе си. Днес нито законите и полицията, нито бесилките и стрелбата могат да спрат кражбите, подкупите, разврата. Няма нещо чисто и свято. Дори думата «святост» е изгубила смисъл и съдържание, а по отношение на светиите станала е цинична. Ето един малък пример: Преди няколко месеца се разлепи по софийските улици един афиш: «Свети Салватор» – бира някаква, която се пуцала в продажба. Погледнах, почудих се – не вярвах очите си. Хубава бира – разбирам, но свята бира – каква може да бъде? Това е – заключих – една пиянска самозабрава, която осмива и подиграва църквата, религията, вярата и осквернява понятието за святост. Светият Синод сигурно няма да идентифицира своята святост с тая на бирата. Ако сам не може да даде добър урок на разюздания циник, поне ще протестира, ще повика на помощ властта, която толкова често вика за защита от «сектантите». Но и до днес не дочаках подобно нещо. Белки ще ми се възрази, че това име е само преведено, то е допуснато и санкционирано от западната църква – знам. Ала щом можете да се извинявате със западната църква, че направеното от нея е право и добро и вие не можете да се противопоставяте, защо често го кълнете: «Анатема го католицизма!?»

Наскоро стана освещаването на електрическата юзина в с. Бояна. На банкетa софийският митрополит г-н Стефан предложи да се нарече юзината «Свети Андрей». Вместо да се отрече светостта на бирата, умножи се със светостта на юзината. Тогава ми дойде на ум, че има в София и улица «Св. Св. Кирил и Методий». И така, имаме сега свята улица, свята юзина, свята бира, което е равносилно със свети печени прасета, или свети мишки египетски. Нека всеки си направи заключението кой разваля вярата и кой води към идолопоклонство – учениците на Бялото Братство ли, или православно духовенство? Едно време идолопоклонниците правели златни телци в знак на бога Ваала, днес православните светосват бирата, къщите, улиците. Ама това било само в чест. Името може да се даде, но светостта в чест не се дава. Ивановци има мнозина, но Свети Иван е един. Също и Андреевци има мнозина, но Свети Андрей е един. Никой не кръщава детето си Свети Иван, макар че се е родило на прославявания ден и се кръщава в чест на светеца. Който друг Андрея иска да стане Свети Андрей, трябва сам да се посвети с живота си и с делата си. А неодушевени предмети съвсем не могат да стават светии, понеже нямат съзнателен живот и нямат дела. За да наречем юзината «Свети Андрей», трябва името да поставиме в кавички, кавичкосан Свети Андрей, което значи уж Свети Андрей. А това е една подигравка, една гавра, както с Божия човек, така и със самата святост.

Д. Бл.*

* Д. Бл. – Дедо Благо – Стоян Русев. (бел. на съставителя на «Изгревът» Вергилий Кръстев)

22. НА ЕДИН БРАТ ОТ ВЕСТНИК «СВОБОДА»

(В. «Алфа», г. I, бр. 3, сряда, 5.V.1924 г., стр. 4)

«Алфа» е посрещната добре. И понеже тя няма неприятели, всички поискаха да ѝ покажат това, което мислеха, че ѝ липсва. Ний благодарим. Знаем, че много ѝ не достига, за да отговори на идеалното, към което и ний се стремим. Някои започват хубаво и свършват лошо; други започват лошо и свършват хубаво. Ний предпочитаме второто, като по-естествено за хора, които търсят и знаят, че всеки нов ден ще им донесе своя дар и своето зло.

На един брат от «Свобода» не му харесали някои работи. Ний ценим неговото мнение и нас ни радва, че с толкова малко го е незадоволил първият ни брой. Така нему не харесало, гдето сме употребили думата «Божия гроб» в една статия. Наистина Господ няма гроб, но той няма и каменна «църква», няма и «владици», няма и духовници, няма и християни (освен отделни индивиди) – и все пак ний условно употребяваме всички тия думи, защото пишем за хората, между които живеем и с езика на които се съобразяваме. Но ако знаехме, че не ще се хареса тая дума, бихме казали само «Иерусалим».

Относително закачката за г-н Бадев ще кажем: – дълг не всяка значи воюване и проливане кръв, както и не всякога Голгота е видима Голгота, и всяко разпъване – физическо разпъване; всяко възкресение – телесно възкресение.

Погрешно е обаче схващането на Детелин, че «Алфа» излиза за защита на г-н Дънов. «Алфа» няма цел да защитава никого. Истината се защитава сама. Животът е, който доказва или опровергава нейната стойност. Най-голямата привилегия обаче, която мислим, че можем да имаме, то е да изнесем тази истина в света. А тя не е монопол на никого, следователно – и на г-н Дънов. Ако ний даваме извадки от беседите му, то е защото има достатъчно желаещи да знаят нещо за този човек, така щедро оплют от нашата «независима» преса и честни «християни», а също защото учението му само по себе си е интересно толкова поне, колкото всяко друго учение. А хубавите думи за него от страниците на самата «Свобода» ни показват, че то не е едно заблуждение, а има нещо в него, защото променя живота на тия, които са около този човек – сиреч буди нов живот. Начинът, с който ни по необходимост – липса на място – си послужихме – взимане, откъснати отделни пасажии – е всякога съпроводено с недоразумения, изкълчвания на мисълта. Така е станало и с фразата «воюването е случайно». Господин Детелин правилно се догажда, че се касае за дума, вметната – «случайно» – не в смисъл на случайност, а на нещо акцидентно, т.е. неотговарящо на общия характер на събитието, не в даден ред на нещата, а противоположно по смисъл и направление, нелогично, нехармонично с неговия основен смисъл, *извратено*, преходно. А «ред и порядък» ний знаем само един: Божия ред и порядък, а не тоя на Тамерлана, на Наполеона, на Атила. Много се чудим, че Детелин пръв път сега сякаш чува за учението на «Бялото Братство», та прави толкова догатки и предположения за войната и воюването – и удря в празно.

Но ний вярваме във всемогъществото на любовта и знаем, че това всемогъщество не се спира до вратите на Военното министерство, макар там да има часовей; че ако тя се допре – не до Военното министерство, разбира се – но до хората, които са в него, – единният фронт е възможен даже с тях, въпреки недоумението на г-н Детелин. Нима Толстой не бе военен? А и пишещият тия редове бе от същото министерство. Една малка искрица бе само достатъчна да проникне в душата му, за да се сети и той за нуждата от единния фронт, защото няма друга сила като Божата любов!

Alfa W.

23. КОЙ Е СВРЪХЧОВЕК? (ЕДНО ИЗЯСНЕНИЕ И МНЕНИЕ)

(В. «Алфа», г. I, бр. 3, сряда, 5.V.1924 г., стр. 4)

Научих се, че една следствена инстанция е задавала на последователите на г-на Дънова въпроса: дали те считат, че г-н Дънов е свръхчовек.

Правя следното разсъждение върху този въпрос:

Понятието «свръхчовек» доби гражданственост след публикуването на «Така каза Заратустра». Това понятие – основа и цел на цялата книга – е идея на Ницше. Идеята си за «свръхчовека» Ницше я нахвърли в дебели щрихи – само като идеал. Завършил ли е той типа на свръхчовека или е останало още да допълня? На този въпрос може да отговори само Ницше. А когато се бяха обърнали към него за разяснение на «свръхчовека», Ницше нищо не можа да отговори, защото вече беше луд... Той беше в лудницата, а «Така каза Заратустра» от ръка на ръка обикаляше земното кълбо. Явиха се коментатори. Явиха се и ницшеанци. Имаше ницшеанци както между разбойниците, тъй и между светиите. Кой разбира по-добре свръхчовека?... Всеки тълкуваше Ницшевия свръхчовек по своето разбиране. Едни взеха максималната интелигентност у човека като мерило за свръхчовечество; други – максималното сърце (доброта); трети – максималната воля, независимо в какво направление, положително или отрицателно. И ето, наред с Тамарлана, Александра Великий и Наполеона – изстребители на човечеството – подредиха и Мойсея, Буда, Конфуция, Христа, Толстоя: антиподите станаха свръхчовеци. Всеки почна да вижда «свръхчовека» в образа на своя идеал. За военния Наполеон беше свръхчовекът; за учения – Едисон; за моралиста – великите учители; за нашата младеж – Ботев, Левски, Делчев. Кой беше правият, и кой сега е прав?

Ницше – вдъхновителят на модерната литература, поведе след себе си плеяда художници на перото: Ибсен създаде своя свръхчовек – своя многоличен свръхчовек във формата и съдържанието на Брандта, на Нора, на Боркмана; Хамсун – своите Нагел и Глана; Пшибишевски – в героя на своя Ното Sapiens; Арцибашев – в своя Санин... Няма повече да изброявам... И днес има толкоз типове на свръхчовека, колкото и различни подстъпи към идеала за свръхчовека, формиран в мировъзрението на художника или у даден индивид...

Като правя бегло тези разсъждения, казвам: понятието за свръхчовека е разтегливо и като тъй, то няма своя форма, нито определено съдържание и смисъл. Това понятие е само идеал и е равно далече от всекиго «както от маймуната – до човека»... И има толкоз понятия за свръхчовека, колкото и мнения по всеки мъглив въпрос, който се свършва в далечината на човешкото знание. Защото качествата, които Ницше даде за «свръхчовека», те са днес непознаваеми от човешката психология, нито още ѝ принадлежат.

Като правя горното разсъждение, оставам на мнението, че въпросът – поставен и задаван в този вид – никого не ще доведе до нищо, защото понятието «свръхчовек» днес-за-днес е без реално значение, инак в литературата ясно биха се установили върху неговата форма, съдържание и смисъл точно тъй, както здраво са се установили върху понятията: господар, слуга, буржоа, пролетарии – положения, ясни със своите материални признаци.

Свободомислящ

24. ПРИНОС КЪМ ПОЛОВИНВЕКОВНАТА ДЕЙНОСТ НА ВАРНЕНСКО-ПРЕСЛАВСКИЯ МИТРОПОЛИТ СИМЕОН

(В. «Алфа», г. I, бр. 3, сряда, 5.V.1924 г., стр. 4)

Госпожа Каравелова в един спомен, напечатан в «Църковен вестник», изнася една светла страница от живота на Христовия представител Симеон, който посетил «чумисаната» им къща през време на Стамболовия режим, когато съпругът ѝ бил затворен. Добре е направил владиката, че е посетил нещастната съпруга. Това е човешки дълг, стига той да не е продиктуван от *партийни* връзки. Симеон, както е известно, бе гонен зарад своя «русофизъм» и вероятно той е посетил жената, която е имала нещастieto да даде жертва своя съпруг за политически вярвания.

Госпожа Каравелова вижда не само внушителната фигура на преп. Симеона, но и неговата *блага* усмивка. Когато върви, ще речеш, че е буболечица; като че ли богомил от X век се е вселил в него. За неговата половинвековна дейност, на чисто духовна почва, не политическа, г-жа Каравелова нищо не знае. Този човек е «стълб и утвърждение» на българската православна църква. Той закрепил монархизма в управата на църквата; той крепи гръцкото езическо владение и не дава да се внесат реформи в култа, ако не догмите; той крепи суеверието; той отлъчи покойния прор. Сменов, защото искаше премахването на суеверието в църковния живот; той отлъчи четири други църковни настоятели в О. Пазар, защото давали салон на църковното настоятелство за вечеринки и утра, защото това било противно на каноните; той настояваше да се пъдят «еретици» учители; той със своя език против Екзарха едва не внесе разкол в църквата; той се опълчи против в. «Братство», който ратуваше за събор; той прокле църковния събор; той работи най-вече против свещ. организация, гони будните свещеници и доведе всичко, заедно с Екзарха, за сгромолясването на либералното, «нихилистично» правителство, което щяло да разтури и църквата

Истината трябва да се освещава от всички страни.*

Човек

МОТА

(В. «Алфа», г. I, бр. 4, понеделник, 12.V.1924 г., стр. 1)

«Коего желаеш за себе си, не го отказвай на другите, давай им възможност и те да развият своите способности.»

«За да възпитате другиго, първо трябва да възпитате себе си. Лош ли си – всички наоколо ти са лоши.»

«Във всяка форма, която съществува във физическия свят, е вложена една велика идея. И този, който разгатне тази идея, ще разбере значението на нещата в света.»

«Да ви любя – това значи да вляза във вас; да ме любите – това значи да бъдете в мене вътре.»

[Учителят Петър Дънов]

* За Варненския митрополит Симеон вж в «Изгревът», том XI, стр. 237–251, 252–267. (бел. на съставителя на «Изгревът» Вергилий Кръстев)

25. ПЕЧАТНОТО СЛОВО

(В. «Алфа», г. I, бр. 4, понеделник, 12.V.1924 г., стр. 4)

Някога, не тъй отдавна, нарекоха лорд Нордклиф княз на печата. След смъртта му неговите биографи във всички страни на света, описващи влиянието му върху цялата английска история от две десетилетия, трябваше да признаят, че в няколко случая фактически президент министър на мощна Англия е бил лорд Нордклиф, една статия на когото е била достатъчна да катури кабинет, станал непопулярен.

В нашата културна история печатът е играл ако не тъй значителна, все пак достатъчно важна роль. Колкото и малък, той е будил надежди в потиснатите маси, поддържал е техния дух и направлявал стъпките им към тия обетовани кътове на щастие, мир и спокойствие, за които мечтае всеки народ. Но заедно с това, напоследък особено, печатът (думата ми е за периодическия печат – пресата) е станал проводник по-скоро на взаимни нападки, на клевети, на описания на най-долни сцени, на ужасни случки, на отвратителни навици, които разпалват любопитството, задоволяват долните инстинкти, раздухват низките страсти.

И тези вестници се печатат в хиляди екземпляри – и вместо светлина, носят на читателите си само пяната от живота, низкото в него, тъмното в човешката природа. Може ли да имаме в такива случаи оная полза, която всеки би се надявал и трябва да очаква от печата?

Двадесет години се пяха хвалебни песни на Фердинанда – след това в същите вестници той бе обсипан с хули. Ругаеха и хвалиха Стамболова, Стамболийски, Генадиева – ругаят и хвалят днес и останалите по-видни българи – навярно дотогава, докато и техните глави се търколят някой ден на улицата. Види се, че ний не можем да траем някой да се издигне между нас. И ако, според словата на Христа, всеки говори от препълване на сърцето си – българското сърце изглежда, че е пълно напоследък само с жлъчка и сензации. И в гонението си за тези сензации, известни журналисти забравят важната роль, която имат в обществото, границите на приличието, елементарната естетика и морал и пренебрегват дори всяка мисъл, че те първи трябва да дадат пример от възпитаност, човещина, справедливост и нравствена здравост, липсата на която тъй много обикновено им не харесва и срещу която по принцип воюва всеки вестникар. Листове се пълнят с клевети, описания на кражби, ровят всред лични дертове, убийства...

Несъмнено, че това е част от живота, но нима то е най-важното да бъде туряно на първо място, па и да бъде и цялото съдържание на някои от тях, харчещи се с хиляди? Няма ли в нашия живот нещо положително, което трябва да бъде проучено и изнесено? Достатъчно е, изглежда, някой да се залови да внесе нещо по-друго от всекидневните разбирания, за да влезе в очите на всички тия «журналисти» и бъде засипан с кал и клевети. Безсилни да спорят или доказват, те предрежават всички въпроси: Анатема на всеки, който не мисли като тях!

Пред мен е един брой от «Последна поща». По съдържанието си тя наистина заслужава да бъде класирана според името си. В една статия, озаглавена «Дънов и последователите му», се нахвърлят предположения, догадки, хитро сплетени недомлъвки и скицирани разкази на една свидетелка, «очевидно интелигентна»...

Болно става човеку, като го чете. Неужели нашата преса не може да намери нищо друго да пише за едно учение, което от двадесет години се проповядва между българите и брои толкова хиляди последователи от всички слоеве на обществото, от разни вери и народности? Тоя, който се интересува от

истината, той не пита само една, па макар и «очевидно интелигентна»; тоя, който цени правосъдието и себе си, чака да се произнесе присъдата, па тогава вече дава заключението си; този, който класифицира философски учения, трябва да си даде усилието поне да ги проучи що-годе – инак според нас злоупотребява с перото и сее мрак и заблуждение всред съвременниците си. В едни свободно отворени за всички врата могат да влизат много и разнообразни хора – но смешно е, когато за техните недостатъци се държат отговорни проповедите на един беловлас старец. Ами че ако той сам влияе толкова силно, що правят останалите «духовни отци» на нашата черква? Не влияят ли и те? Та и тези, които бягат да търсят утеха при г-н Дънова, не са ли все такива, които все под влияние или по-скоро, поради липса на всякакво влияние на черквата, тичат на всички врати, където не ги пъдят или ограничават, по проста причина, че тези врати са отворени за всички?

Не е въпросът да се защитава г-н Дънова – ако той говори и работи в съгласие с истината, делата му ще го защитават достатъчно, за да има нужда и от нас – но въпросът е друг. Срамно е за българския печат да се изнасят такива груби и при това непроверени факти, изказвания със съмнителна стойност, твърдения, шушукания по кюшета от недоволници, които всякъде ги има.

Разбират ли тия, които правят това, всичките последствия на делата си, не толкова лично за тях, колкото за тези, които вярват на думите им и мислят, че те им говорят истината?

Малко съвестност в изследванията, повече толерантност в мненията, по-дълбоко проучване на това, което се критикува; повече вяра в доброто, по-малко жлъчка, завист и лични крамоли – и нашия печат може да стане един мощен импулс в живота на народа ни, тъй често спохождан от катастрофи напоследък.

Любомир Лулчев

26. «МИСТИЧНОТО» ПРОЗРЕНИЕ НА ПЪРВИЯ БЪЛГАРСКИ МИНИСТЪР И КЛЕРИКАЛИТЕ

(В. «Алфа», г. I, бр. 4, понеделник, 12.V.1924 г., стр. 2)

«Неговото държане към църквата в *последно* време е знак, че нашата светска интелигенция, чукната от живота и научена от него, *започва да се връща към църквата.*»

(«Ц. вестник», бр. 17 и 18, 26.IV.1924 г.)

Архимандрит Евтимий, един от «стълповете» на православната синодиално-калугерска църква, с фенерско езичество, в една дълга статия говори за *мистико-етичния* преврат, който станал у първия български министър. Български младеж, откърмен от майка, която само на Бъдни вечер и през Великденската нощ му показвала вярата си, неупътен от родната *бездейна и безжизнена* църква, станал вражден на всичко религиозно.*

* Архимандрит Евтимий (1884–1943 г.) е ректор на Пловдивската семинария. Заедно с Калнев идват на 17.VIII.1922 г. в Търново и на 19.VIII.1922 г. влизат в салона на читалище «Надежда» и искат диспут с Дънов. Но става така, че те заспиват в салона по време на беседата на Учителя Дънов. Вж «Изгревът», том V, стр. 365–367; «Изгревът», том X, стр. 736–740. А беседата на Учителя Дънов на тази дата – 19.VIII.1922 г. ще намерите в «Беседи и упътвания», 1922 г., стр. 19–56.

Архимандрит Евтимий пише «Писма до дъновистката младеж», за да разгроми дъновизма. А каква е неговата съдба – вж «Изгревът», том VI, стр. 404–405. (бел. на съставителя на «Изгревът» Вергилий Кръстев)

Но ето, че у него се пробужда *само по себе си* религиозното чувство и той видял, че животът е пуст без Бог, че за да се премахнат злините «зад фронта», дето хората спекулирали, нужна е мистично-религиозна обоснована любов и се опитал да подобри живота с дирекцията за стопански грижи, но и тук се разочаровал, защото видял, че без религиозни (православно-езически) начала, не е възможно служение на ближните.

Цанков потърсил мистично-етични общества вън (?) от църквата, които да запълнят празнотата в душата му. Благодарение на тия *нецърковни общества*, съединени с правистично наследените от деди и бащи църковни идеи за служба на родината – всичко това съединено у първия министър, го тласнало към делото от 9 юни 1923 г. («Ц. в.», стр. 4)

Какво откритие! Ние досега си обяснявахме другояче 9 юни и проф. Евтимий, от името на българската православна църква, ни открива тайната, че 9 юни е последица на някакво мистично-етично общество, към което принадлежал първият министър. Разбира се, че в този велик, героичен акт имала влияние и църквата, ако не пряко, то косвено, по закона за наследствеността. Ние вярваме, че тия комплименти и умувания на българския *учен* богослов не само не издигат първия министър, но го дискредитират и това е достатъчно той с отвращение да се оттегли от *доброволното* робство на попщината.

Омарчевски, казва Евтимий, бил отворил широко вратите на министерството за *разни сектанти*, а гонил православните и карал семинаристите да реформират църквата по «протестантски» маниер. Ние не знаем какво е говорил Омарчевски на семинаристите, но онова, което е факт, то е че арх. Евтимий е професор в един попски факултет, поставен на православно-езически начала, учреден от хуления от него министър. Нещо повече, и тоя министър правеше мили очи на Синода и за удоволствие на Евтимия и *сие* гонеше способните учители под претекст, че били свободомислящи във вярата. Изобщо обаче взето, не може да се отрече фактът, че за пръв път в историята ни бе наведен вратът на византийските архиереи, които се хранят от гърба на трудещия се народ, но никому не дават отчет за делата си, освен на Бога.

Цанков, подобно на християнските властници, поискал от поповете да крепят сегашния строй. «Какво сте седнали да приказвате – рекъл той на някои попове – за гнилости в сегашния строй, та този строй е осветен от Христа!» Ние не знаем дали първият министър е говорил точно тъй, както пише Евтимий, но понеже това го съобщава духовен човек, и то през *страстната* седмица, трябва да се вярва, че тъй е говорил. Ний тъкмим да се спрем върху тия твърдения на почитаемия пръв министър, със специална статия, а тук ще довършим прегледа на *учената* апология на Евтимия.

Цанков, в обичта си към езическо-православната синодална църква, отишъл до там, че не само не се уплашил от силното течение сред учителството, което не иска *чернокапците* в просветното дело у нас, но и произнесъл оная бележита реч в Народното събрание, за която отдавна копнеела българската църква.

Макар и наметнат с клерикалска тога, българската попщина се съмнява в искреността, а най-вече в правилността на неговите основни религиозни заложби – да не би нещо «сектантско» да се появи у него. Ето защо калугерът Евтимий казва буквално: «може би много още го дели от нас» (клерикалите, б.н.).

По много може би въпроси *по-късно* (?) ще се наложи (Нима?) и не една *полемика на него с нас*. («Ц. в.», бр. 17 и 18, стр. 5).

Ние мислехме, че мостовете между клерикалите и първия министър в България са здрави и трайни, а всъщност излиза, че там негде в глъбините има рязко противоречие и че всичко онова, което се върши, е лицемерие.

Ето защо днешният архимандрит, утрешен епископ, а по-нататъшен митрополит и член на Синода, кани българските попове и владици да се молят за Цанкова, щото той да стане *лълен* клерикал, да се подчини напълно и безрезервно на разни фанатици калугери, за да потече мед и масло в нашата страна. Нещо повече, калугерът кани духовенството да се моли и да работи и в *политическото* дело на Цанкова, за тържеството на *демократическия сговор*.*

Разбира се, че тъй трябва и да бъде. Кога ли българските черковници не са се явявали крепители на консерватизма и рутината в България? Изхождайки от това гледище, те проклинаха Цанкова и Каравелова в 1880 г. и работиха против тях, докато успяха да съборят, с помощта на княза, «нечестивците». Така те постъпваха и през Стамболовия режим. На Стамболийски владиците правеха мили очи, валяха му из краката, очакваха от него митрополитски и екзарски постове. Сега пък очите им са опрени на първия министър. Единственото спасение *на религията и църквата е да се освободи от опека на държавата*. Политиците у нас се лъжат, че калугери и попове, със своето езическо православие, ще могат да им дадат подкрепа. Колкото държавникът стои подалеч от фанатиците калугери, толкова по-добре за него, защото на него ще сочат с пръст и гърдните деца, като възродител на реакцията. Ние вярваме, че Цанков в дванадесети час ще се отърси от калугеро-попския хипноз за доброто на себе си и на отечеството. В противен случай той ще настрои против себе си всичко честно и идейно мислещо. Достатъчно са грешките и гоненията, които той извърши над учители и чиновници, все под давлением на черната инквизиторщина. Това, което «Църковен вестник» бръщолеви, е за първия министър в България една дискредитация, която не би направил най-опозиционният вестник у нас.

Нужна е пробуда!

Неполитик

Б. Р. Горните мисли са частно мнение на един черковник.

27. Думи на оклеветените «ПРЕСТЪПЛЕНИЯТА» НА ДЪНОВИСТИТЕ

(В. «Алфа», г. I, бр. 4, понеделник, 12.V.1924 г., стр. 3)

По адрес на нашето общество се подхвърлят всеки ден всевъзможни небивалици, измислени с цел да ни очернят, компрометират и оклеветят, да ни представят като невменяеми и невъзможни. Това обаче ни най-малко не ни стряска. Неохотно взимаме писалка и не за нас си пишем тези редове – пишем за неграмотните. Методът на клеветите чрез измислици е метод на погребаното минало. Той е много изтъркан и не може да се употребява без риск за онези, които си служат с него. Това е отрицателен метод и плодовете му, като червиви, много рано изкапват. Авторите на измислиците компрометират сами себе си, защото истината ги изобличава. Изисква се само малко време, а ние можем да почакаме. Колкото пък се отнася до онези, които са толкова лековерни, че приемат всяка небивалица за факт, без да са я подхвърлили на кри-

* Александър Цанков – ръководител на фашисткия «Народен сговор», заедно с военните, е извършителят на преврата на 9 юни 1923 г. На 10 август 1923 г. се създава «Демократическият сговор» от сливането със «Съюза на демокрацията». От 9 юни 1923 г. до месец януари 1926 г. фактически лидер е Ал. Цанков. Той с военния съюз потушава с кръв въстанието на 22–23 септември 1923 г. (бел. на съставителя на «Изгревът» Вергилий Кръстев)

тика и без да са я проверявали по какъвто начин могат, ще кажем, че пълнят главите си с шума. Те са трески в морето, които вълните подмятат където си щат. Ето защо ние не се обиждаме, не се сърдим нито на клеветниците, нито на онези, които им вярват. Кой каквото върши, върши го за себе си. Кой може да се обижда от кривото огледало, че показва крив образа му? Криво огледало криви образи дава. Лоши и грозни сме били ние – казват нашите противници, затова – да ни няма! Добре, но те провериха ли очите си, дали право гледат? Преди две хиляди години се казваше: «Който има уши да слуша, нека слуша.» Днес се казва: «Който има очи да гледа, нека гледа.» Имате ли очи? Погледнете, истината е пред вас.

Само за пример и назидание ще се спрем върху някои от многошумните «факти», които ни се приписаха:

1. Пусна се из кафенетата и булевардната преса измислицата, че отиваме сутрин рано в Борисовата градина (в София), събличаме се голи, гоним се по росата и след това се предаваме на... (думата е скверна). Цялата столична полиция се дигна на крак, запази се градината, поставиха се явни и тайни съгледатели и се установи тъкмо обратното. Ние ходим в градината, но не само че не се събличаме голи, а считаме всяка голота за дяволска реклама. Нашите жени избягват и най-обикновеното деколте (обратно на онези, които играят по баловете). Само дяволът е гол, а Исус Христос беше облечен във висон. Християни хора не могат да манифестират с голотата. И замълча се този въпрос, като че не е бил. «Фактът» остана за сметка на онези, които го измислиха.

А защо излъгаха?

– Много просто – защото имат баща лъжеца.

2. По същият начин се пусна измислицата, че дигаме в култ идолопоклонството, покланяли сме се на слънцето. Понесе се шум, гюрултия, как е възможно в XX век да се връща човечеството към идолопоклонство?! И накрая пак същото искане – да ни няма. Добре, но събраха се мотиви и проверката на «факта» установи пак обратното: и ние се молим на Бога Отца, на Господа Исуса Христа и на Светия Дух. А на слънцето се припичаме и лекуваме, както препоръчва всяка научна хигиена.

И тази измислица не хвана дикиш, а тя задължи авторите си.

А защо излъгаха?

Много просто: Защото имат баща Лъжеца.

3. Не по-малко сензационно се появи измислицата, че ние сме се прекръщавали по вадите и локвите около София, като не сме признавали кръщението на установените църкви. Мнозина любопитни търчаха ту тука, ту там, да гледат, но скоро се увериха, че са жестоко подиграни от лъжеца. Никъде нищо не видяха, по простата причина, че ние не правим религия и съвсем се не занимаваме с обряди.

Задължиха се пак авторите на «факта».

А защо излъгаха?

Много просто: Защото имат баща Лъжеца.

4. Нареккоха ни «религиозна секта» без име, или по-право, по калъпа на политическите партии – «Дъновизъм». Обстоятелството, че ние не извършваме никакви обряди, свидетелствува, че не сме религиозна секта. Но онези, които имат интерес да ни няма, настояват на твърдението си – секта и туй то. И то точно такава, която цепела народа и го приготвявала към пропадане, към политическо робство

Даже да бяхме религиозна секта, отде накъде това да означава политическо робство? Американските Съединени Щати имат повече от 900 секти про-

тестанти. Защо те не пропадат, а напредват? И нашите политически партии не цепят ли народа? Види се, че действителното цепене не е вредно, а само фиктивното, измисленото и приписаното нам. О, приятели, не само не цепим, но категорически сме и против всички станали досега разцепления. Защо ни е потрябвала нова религия или нова секта? Зер са малко досегашните? Бог е един и неделим.

Бог е Любов, и в името на тази Любов ние обединяваме всички вери и религии. Фактът, че в нашето общество има православни, и католици, и протестанти, и евреи, и мохамедани, е по-хубаво свидетелство за умните хора, нежели измислените клюки. Прочие, ние, като обединяваме верите и религиите, фактически как може да цепим българския народ? Ако пък обединението на верите означава политическо робство, то защо българската православна църква във великата ектения всеки неделен ден се моли «об обединение вери»?

На лъжата краката са къси. Лъжецът, колкото повече лъже, толкова по-ниско пада. Само той е гол и черен. И неговите се радват, когато успеят да излъжат и оклеветят. Това е тяхната храна.

Последната им измислица е, че учението на Великото Всемирно Бяло Братство – Христовото Учение, хипнотизирало и подлудявало хората. По този въпрос повече ще пишем по-късно. Създателите му сами ще го опровергават, както го направиха с по-първите въпроси, за да бъде изобличението пълно.

Д. Б.*

28. ЕЛАТЕ НИ ВИЖТЕ!

(В. «Алфа», г. I, бр. 4, понеделник, 12.V.1924 г., стр. 3)

Елате ни вижте! Ние не сме вече унижени и оскърбени, ние весело пеем песни, с радост копаем на нивите си и посрещаме първите лъчи на слънцето. Елате ни вижте. Ние не плачем вече за нашите тежки беди, с които ни посрещнаха в живота, а лицата ни сияят от радост, че намерихме място и завет, където, обновени, да може пак да влезем в живота, но не роби вече, а свободни работници на истината.

Елате по домовете ни, вие ще видите, че детето обладава старческа мъдрост, а възрастният – детска чистота. И ако вие сте изгонени от живота, защото сте дирели доброто, а са ви окичили с трънен венец, елате в нашите тихи жилища, ние ще ви приемем, няма да ви изпъдим; ако вие сте гладен, ние ще ви нахраним; ако сте гол – ще ви облечем. Няма да ви сложим пищна трапеза, но вие ще вкусите сладостта на хляба, даден от безкористна обич. Няма да ви сложим на мека постеля, но вие ще видите как сладко се спи под братски покрив. Елате ни вижте!

Ние ставаме сутрин рано и отиваме да посрещаме слънцето. Елате и вижте какво носи първият слънчев лъч, как то, подобно цар, загърнат с огнена мантия, иде всяка сутрин да стопли земята, да даде живот на всяко цветенце и тревица, на всяка жива твар.

Ние излизаме от нашите мрачни градски жилища, за да се насладим от чистия въздух, от обилната топлина на слънцето, за което нищо не се плаща и никой го не брани...

Елате и чуйте нашите песни... Ние пеем за слънцето, за снежните върхове и синия ефир, ние пеем за милосердието, благостта и обичта. С нас пее

* Д. Б. – Дедо Благо – Стоян Русев. (бел. на съставителя на «Изгревът» Вергилий Кръстев)

цялата природа; птичките замлъкват при нашата вдъхновена песен, житните класове навеждат златните си глави с благоговение и живите струи ни пригласят.

Елате ни вижте! Няма нужда да ви запознава някой с нас, елате, седнете и пейте с нас, защото нашата песен е и ваша, защото нашите души са еднакви, еднакво любили и страдали, еднакво плакали и се радвали. Идете и в последните колиби, където живеят нашите братя и сестри и макар и най-сиромаси, те ще ви сложат и последния си залък.

Ние от глад не се боим. Когато сме лишени от храна, още по-пламенно се молим на нашия Баща и по-сладко Му пеем.

Ние не се боим от студ, защото знаем, че ще отдуха студеният вятър, ще дойде пролет, лято, и ние с право ще се греем на слънчевите лъчи.

Ние не се боим, че ще останем без подслон, защото можем по цели нощи да бодърствуваме, а може да си поспим и върху майката земя.

Ние не се боим от летния пек. Слънцето ни познава. То ни обича. То за нас грее, за тия – измръзналите през зимата, за тия, в чиито прозорци никога не прониква светлинка.

Ние не се боим от бой, защото знаем, че тялото ще пострада, но душата винаги може да слави Бога.

Ние не се боим от смъртта, защото знаем, че душата е безсмъртна, че загиналият за своя идеал е вечен дух, който прилича на ангел, вездесъщ будител на хиляди души. От кръвта на мъченика се раждат безсмъртните цветя на поезията и красотата.

Ние не се боим от дъжд, от градушка, от сняг, от веялици. Ние изпитахме всичко, надживяхме всичко това.

Ние не се боим от дълъг път – нашите бързоходни нозе правят пътя ни приятен и лек, а нашите ритмични песни уподобяват го на весело забавление.

И ако нас ни изпъдят в някоя пуста далечна земя, ние ще я обработим, ще я обърнем в рай.

Ние не сме сами; навсякъде ще ни посрещнат наши братя и сестри, които мислят, чувствуват и живеят като нас. Защото днес Христос живее в сърцата на безбройно много човешки създания; защото Той е пораснал толкова много, че пигмеите на злото не могат Го вече повеси на кръста.

Нас злато не ни плени. Световните съблазни са чужди за нас. Ние познаваме нашите истински братя и сестри, макар да са скрити в дрипи, или окичени с царска диадема.

Нас чуждото богатство не ни трябва. Ние сме богати и където отидем, развеселяваме скръбни души, бършем сълзите на тези, които са оскърбени, и вред след себе си оставяме весели обнадеждени сърца.

Елате с нас на планината. Как хубаво е там! Да видите как природата ни посреща със своите разноцветни постелки и пъстри възглавници. Как ни гощава тя лете със сладки боровинки, а зиме ни кичи с бели снежинки, как децата и старците тичат напред по китните височини със сияющи от здраве и сила лица.

Божи Дух е с нас. Божи Дух ни води, а Той води към радост, жива сила, благод.

Елате, елате ни вижте!

Олга Славчева

(В. «Алфа», г. I, бр. 5, понеделник, 19.V.1924 г., стр. 1)

«Природата обича само ония, които имат висок идеал.»

«Щом любиш човечеството, ти познаваш хората; а щом познаваш хората, ти може да изправиш техните погрешки.»

«Всеки трябва да знае толкова, колкото му е потребно.»

«Всяко действие, което не носи живот в себе си, е престъпно прахосване на божествената енергия.»

[Учителят Петър Дънов]

29. «ЧОВЕКЪТ Е НЕЩО, КОЕТО ТРЯБВА ДА СЕ ПРЕВЪЗМОГНЕ»

(В. «Алфа», г. I, бр. 5, понеделник, 19.V.1924 г., стр. 1, 3–4)

– каза някога един и полудя, защото не успя да го направи. Но тия, които го чува, не се отчаяха, макар и много от тях също така да «полудяха», макар и всеки от тях да знае, че ако не за себе си, то за другите един ден непременно и той ще полудее. И оттогава по света се появиха много луди. Някои даже казват, че целия свят е една лудница. Но лудостта на всички не е еднаква: едни лудеят само денем, а други – само нощем; едни – кога са млади, други – кога остарееят; едни в «лудостта» си говорят мъдрости, други и в мъдростта си говорят глупости само, затова лудостта на всички е различна, но те всички си приличат, защото не се познават!

И когато у някого, след дълго «лудуване», блесне съзнанието, той се изправя гордо сред другите и казва: «Аз вече не съм човек, аз съм свръхчовек и него ви вещая. Що сте направили вие да се превъзмогнете?»

Вси същества създадоха нещо над себе си, а вам се ревне да останете отлив на този голям прилив и по-мил ви е повратът към звяр, отколкото превъзможването на човека!...»

И тия, които го чуят, почват да пляскат с ръце и да викат: «Ето го, луд е, луд е!» Или: «Бяс има, да го изгорим жив» – и го изгарят.

Днес по света има много, които викат: «Аз съм свръхчовек и всеки, който ме следва, ще се превъзмогне.» И тия, които ги чуват, пляскат с ръце и се смеят, защото им се струва, че те са лудите. Но те – «лудите» – не се сърдят. Те само проповядват свръхчовека, макар и от техните проповеди често «лудостта» на света да се увеличава. Те проповядват, и все проповядват свръхчовека, защото «човекът е нещо, което трябва да се превъзмогне».

Алфонс

30. Думи на оклеветените НАЧАЛО НА ЕДНО ИНТЕРВЮ

(В. «Алфа», г. I, бр. 5, понеделник, 19.V.1924 г., стр. 3–4)

Еднаж и аз бях интервюиран и макар че въпросът беше от обществен интерес, остана си само между съразговорниците, понеже и двете страни тогава не бяхме с намерение да му даваме публичен характер. Ето какви бяха

обстоятелствата: Някои ежедневници, като знаеха, че в нападките си към нас са съвсем свободни, както мъничета пред Слона, бяха си поизтъркали перата срещу нас. А ние бяхме се събрали на лятна почивка в Чам-Кория, цяла дружина хора. Един ден слизахме от Мусала. Вървахме по шосето между Царска Бистрица и горското училище на групи. Хората от моята група се отбиха край пътя да берат гъби, а аз сам продължавах, почаквайки да ме настигнат. Срещу мене се зададе млада двойка – мъж и жена, или брат и сестра – от «постоянните» жители на Чамо-Корийските вили. Като ме видяха сам, те се отбиха и седнаха на една пейка. Мъжът учтиво се обърна към мене:

– Господине, поседнете при нас да си отпочинете, искаме да Ви питаме нещо.

– Заповядайте – отговорих аз, след като ги поздравих с «Добър ден». – От почивка нямам нужда, понеже в разходките си ние не се изморяваме. Затова ходят с нас стари баби и деца и се изкачват на големи височини. Но ето, на разположението ви съм, с какво мислите, че мога да ви услужа?

Интервюто започна:

– Вие дъновист ли сте?

– Не – отговорих аз, – и по простата причина, че «дъновизъм» не съществува. Аз и цялата дружина, която сега квартирува в горското училище, сме ученици на Бялото Братство. Такива сме и така се зовем. Изучаваме основно всичкото Христово учение, като наука за живота на земята. А религиозно всеки е свободен да си принадлежи на църквата, от която иде. Между нас има от всичките църкви: православни, католици, протестанти, евреи, мохамедани.

– Господин Дънов не е ли с вас?

– С нас е.

– Че той нали ви е учител?

– Учителят е един на света – Христос. Той е наш учител.

– Но аз сам съм чул и видял ваши хора, че наричат г-н Дънова «Учителю» и му целуват ръка?

– Да, вярно, всички го наричаме «Учителю» и му целуваме ръка.

– Той Христос ли е?

– Не, не е Христос.

– Е, тогава какво приказвате?

Но преди да дочака отговор, събеседникът ми се обърна и продължително шепна с другарката си. По израза на лицата им се четеше, че те вече за малко бяха ме хвърлили в лабиринта на извезните и показаха естественото състрадание. След паузата, аз заговорих:

– Учителят на света е един – Христос. Ние наричаме г-н Дънова «Учител», а казваме, че той не е Христос. В това вие намирате едно противоречие и ни състрадавате, като към заблудени хора. Вие мислите, че не знаем какво приказваме, а всъщност вие не знаете какво питате. Вие не знаете що е Христос и как Той е единственият Учител на света, а питате този Учител ли е и онзи Христос ли е? Прочетете Евангелието, там е писано, ще ви стане ясно. Тогава ще знаете да питате и нашите отговори ще ви задоволяват. Българите се оставиха духовно да ги ръководят неграмотни и невежи попове, които изгубиха съдържанието на Словото и смисъла на думите. Днес не само простите хорица, но и божем интелигентни вестникари дирят Христа с гащи и брада. Христос с гащи и брада нито е имало, нито ще има.

Минахме на друг въпрос.

Д. Б.*

* Д. Б. – Дедо Благо – Стоян Русев. (бел. на съставителя на «Изгревът» Вергилий Кръстев)

31. СЪВЕТИТЕ НА МЪДРЕЦА

(В. «Алфа», г. I, бр. 5, понеделник, 19.V.1924 г., стр. 4)

Един мъдрец, на когото мъдростта не е още за земята, веднъж ми каза следното:

«Сине мой, много неща трябва младият да знае, за да разбере своята младост, но ти запомни само пет:

На вълци угощение не давай,
С лисици договор не сключвай,
С мечки приятелство не прави,
С лъвовете не се състезавай и
Със змии не си играй.

Запомни тия пет неща. И внимавай най-много над петото. Защото всичките носят страдания, но страданията на ухапвания от змия са най-тежки. И всички носят смърт, но смъртта на ухапвания от змия е най-страшна – тя е смърт на душата.»*

Алфонс

★

Многобройни читатели ни запитват ще даваме ли и за в бъдеще беседи на г-н Дънов във в. «Алфа». С тия беседи ние правехме опит да видим доколко обществото се интересува от нови идеи, но понеже ги печатахме само в извадки, обвиниха ни – па и ний сами виждаме това, – че откъслечните мисли дават превратно понятие за цялото и предизвикват даже нужда от обяснения. По тия съображения престанахме да ги печатим. Но понеже многобройни наши читатели, особено от провинцията, настояват да ги искат, ний ще продължим това печатане, макар и в извадки, и в следните броеве.

МОТА

(В. «Алфа», г. I, бр. 6, понеделник, 26.V.1924 г., стр. 1)

«Най-високото положение, което може да заеме човек, то е когато умът, сърцето и душата – всички тия сили – защото те са сили – са на своята висота, в максималното си развитие.»

«На физическото поле няма условия всички хора да бъдат богати и учени; но добри – всички могат да бъдат.»

«И питате защо не се оправи светът? Как ще се оправи, когато всеки ден мъчим своя Господ? Да престанем да забиваме гвоздеи в Неговото тяло: гвоздеите, които забиваме в Него, по отражение засягат нас.»

[Учителят Петър Дънов]

* Това са съвети от Учителя Петър Дънов (бел. на съставителя на «Изгревът» Вергилий Кръстев)

32. СЪВРЕМЕННИЯТ МОРАЛ, ДЪРЖАВАТА И ХРИСТИЯНСТВОТО

(В. «Алфа», г. I, бр. 6, понеделник, 26.V.1924 г., стр. 2)

Leinaw

Засега моралът, нашият съвременен морал, е взел две твърде различни форми на израз: едната съдържа писания морал, желания, нужния, уж морал на нашето общество; другият представлява реалният морал, по който отива действително всекидневният живот. Когато се говори за единия, защитава се чрез другия – оттам и онова лицемерие, което е лежало в основата на съвременния порядък. За нас обаче и то е едно положително качество: то показва, че и тези, които живеят и защитават тоя морал, са недоволни от него и за да го приемат, несъзнателно се заблуждават или съзнателно заблуждават, като му дават една по-приемлива и по-логична форма в очите на другите, та и в своите собствени. Да не харесаш нещо е първата стъпка към заместването му с по-хубаво. Най-после, рисуващи го като по-добро, те неволно ще накарат своите слушатели да мислят, че по-доброто е потребно, по-справедливо и следователно последните ще им го изискват или наложат един ден. И лицемерието играе своята роль в общия градеж, колкото и абсурдно да е това на пръв поглед.

Съвременният морал в нашето християнско общество, въпреки очакванията ни, има много малко, да не кажем никакви християнски основи в себе си, ако не считаме етикетите, които не съдържат нищо. Ние, като християни, би трябвало да изберем и очертаем Пътя, Истината и живота си по стъпките на Оногова, Който даде Своя живот за другите и чрез смъртта Си победи смъртта, за да ни покаже истинността на нашето безсмъртие. Той бе ни вдигнал погледите към небето, чиито синове ни канеше да си спомним, че сме, да съзрем вечния си Баща, Който знае дори косите на главите ни и без чиято воля ни едно врабче не би паднало – ний се задоволихме да Го признаем само Него за син Божи, да вземем името Му като една емблема, под която щяха да се редят най-противоположни разбирания и забравихме съвсем, че «да станем съвършени, както е съвършен Отец ни на небесата» и да правим дела и по-големи и от Исусовите, всеки един непременно трябва да мине през съвършенството и на Сина!...

Съвременният морал се изразява в правните схващания на хората, съзнанието им, социалните отношения и религиозните вярвания, които дирижират вътрешния духовен живот, който пък от своя страна обуславя реалния израз на действително възприетите истини, които се живеят ако не от всичките членове на едно общество, поне от тяхното мнозинство, които чрез организираната държавна власт ги налагат и на останалите. Съвременните права на «свободния» гражданин, погледнати в своята същност, се свеждат често, най-после, към красиви фрази, дори в днескашния «просветен» век. Причините за това са много и дълбоки – някои поне от тях ще се помъчим да изложим.

Двойствеността в съвременния християнски морал е една типична черта и основна причина. Тя се появи от самото начало. Приемане на християнството като държавна религия беше и първичният момент, от който скритите тежнения на новопокръстените добиха санкция да се изявят като господаруеще течение, което трябваше тепърва да даде очертание и окраска на всичкия живот на европейците. Държавата бе израсла до една форма, минала през много изпитания. Републиките бяха сменявани от империи, империите се разпадаха на олигархии, за да се удавят в кръв и изчезнат всред развалините на

една отиваща си култура. В една или друга форма обаче, тогава държавата винаги бе имала за основа езически морал, една многобожеска религия, която, макар и да бе отпаднала съвсем към края, все пак бе сложила вековен отпечатък върху хората, които бяха се намирали под нейното влияние; върху институтите, в които техният обществен и икономически живот бе намерил изказ; върху самия начин на преценка правовите, обществени и индивидуални ръководни норми. Тия схващания в народите бяха дали началото на цезаризма – силният абсолютен монарх, около когото по име само бе останал някакъв сенат, представляващ регулатор на самовластието, което бе се обърнало, от многото претенденти за съблазнителния престол, в окончателно безвластие.

Рим бе израснал от едно неизвестно място в империя, владееща почти целия свят. Почвата му бе пропита с потта на робите, които говореха на всички познати езици; кръвта на тълпите, които ту господаруваха, ту биваха избивани или водени да се избиват, и най-после «варварите», които носеха нещо много по-здраво в себе си и които дорасипаха тая култура, която бе преситена на всичко, без да има достатъчно това, което беше най-нужното: основа на живота, смисълът и опората му – моралът. Всякога в индивида или нацията разрушението започва от най-нежната му част – душата. Но пък и никога от това разрушение не е последвала обща смърт. Винаги е имало само една трансформация, една идея се е заместяла с друга, по-висока, по-истинна, по-приемлива. Тъкмо когато едно лице или нация изживява последните трохи на своя морал, някъде, близо или далече, в някоя пещера, всред беднотията и природата, гонен от старото, се заражда нов морал, нов свят, нов живот, нещо по-здраво, по-високо – и на небето пламва новата звезда. Мъдреците от стария свят отиват да ѝ се поклонят. Така е било – така и ще бъде. Умиращото езичество бе заменено с християнство, а клатушкащият цезаризъм – със станалите за посмешище сенатори, зад които не стоеше вече никакъв народ, а само срамен спомен на недалечното минало, когато те се кланяха на императорския кон или оправдаваха матероубийцата Нерона – с национални господарства, в които царят беше и вожд на въоръжения народ, а болярите – войводите му.

Разлагащата се империя намери в християнството един съюзник, нещо повече – едно организирано множество, един съществен стимул, който даде авторитет на нейната йерархия и смисъл на държавния ѝ живот и поданици. Мястото на отиващата си, разкапала в разврат аристокрацията, бе заето от новата, духовна аристокрация. Когато по-късно дойдоха и турците, загиващата изцяло източна империя пренесе прерогативите си, дрехите, короните и блясъка върху черковната йерархия, под който скрит вид остана да съществува и до днес. Но тая форма на управление, с всичкия свой комплекс от правила и норми, които регулираха взаимоотношенията на поданиците, бяха се формирали при по-други условия, друга култура, по-други схващания, отколкото християнските – и естествено бе, че те щяха повече или по-малко да се различават помежду си. На християнството и тия, които го представляваха, предстоеше или рязко да се произнесат срещу всичко това, което не отговаряше на основните им принципи, или пък мълком да се заемат с реформирането им в смисъл да се приближат към тия разбирания и живот в Христовите истини, за които се говореше в Евангелието и бяха живели апостолите и учениците. Не стана обаче нито едното, нито другото. От преследвано и гонено, християнството се видя поставено не само на равна нога със старата религия, но нещо повече – предпочетено. Боговете си отиваха, трябваше на мястото им да дойде други. По име бе провъзгласен Христос, но само по име – в душата и обичаите на «покръстения» уж масово народ остана и всичко друго, като изключиха някои чисто езически ритуали (и то не всичките) – затова християнството даде малък отпечатък върху живота. Напротив, държавата като цяло остана със своите схващания и види се, като главна договаряща страна наложи и своите разби-

рания във всички по-значителни области на живота, като остави ролята на църквата да бъде един адвокат, който щеше да дава небесни санкции на земните ѝ дела и по този начин щеше да ѝ върне изгубеното, най-нужното в сред народните маси – авторитета. С тоя ход езическата държава спазва своята цялост и съществуване – тъкмо тогава, когато християнството изгуби с него всичко най-светло, най-чисто, най-значително. Понякога една крачка само разделя коренно две епохи в един и същи живот. Горната е една от тия крачки. Първенците на християнството, като направиха тая фатална крачка, не забелязаха своето падение тогава, защото основните християнски принципи, които бяха достигнали до тях, бяха вече значително смекчени и забулени от схващанията на множеството, което бе нахлуло в редовете им, без да бе имало достатъчно време и условия, за да преживее това вътрешно «възкресение», което даваше понятие за «царството Божие вътре в нас» и от съзнанието на което само се почваше истинското християнство. Християните бяха дотолкова значително дезориентирани с появилите се «тълкувания» на многобройни лъжефилософи, че пред едно оспорвано «небесно царство», за вида на което се водеха люти разпри, те възприеха една реална земна власт, която даваше на убеждението им поне една санкция на безопасност, ако не още доходност, която щеше да дойде по-после. Оттогава държавата преследваше своите цели с всички средства, а израслата вече държавна църква благословяваше дори тогава, когато споровете и въпросите се разрешаваха с кръвта на собствения народ... Понякога и Папата – «представителят на Бога на земята» – поискваше да тури ръка и на светската власт. Раждаха се борби, в които един или друг вземаше временно надмощие, но в единия и другия случай, народът винаги плащаше разносните с щедро раздаваните мъки и обилно проляната му кръв. Най-после държавата, като власт, организираща материалните сили на народа, взе надмощие. Църквата си остана в една подчинена роль, макар че това положение тя и досега официално не признава. Понякога само се раждат конфликти, които винаги се разрешават по типичен начин – за сметка и гърба на търпящия народ.

Но този съществуващ в основите на съвременния живот дуализъм е сложил своя печат върху всички институти и отношения на днешната държава. Така в нашите ежедневни постъпки ние, вместо да имаме максимите и заповедите на Христа като първоизточник на живота, си служим още с нормите на римското и други езически права, редим на основание тях закони и наказания, които нямат нищо общо с християнството. Последното е викано обикновено само да внуши *страх* пред изпълнението им с една плащана клетва...

Ний признахме Христа за Божи син, за Бог, а Му отказахме правото и знанието да реди живота ни! Ний дадохме повече кредит на някакви хора, отколкото на Божеството си, с името на Когото се кичим и учението на Когото уж изповядваме...

Пред всеки разумен човек тая дилема трябва ясно и недвусмислено да бъде поставена. Или Исус бе Бог и в Неговото учение се съдържа пътят, истината и животът и следователно чрез Него и само чрез Него ний трябва да урегулируме живота си като едничък авторитет; или пък ний не сме никакви християни, Той не е никакъв Бог, щом не Му е стигнало толкова ума, поне колкото на нашите професори, които калпят по хиляди «прависти», «доктори» и «богослови» на годината, чрез които народът ни се сдобива с «правосъдие», «здраве» и «православие». Място за нещо средно си няма смисъла. То е само една самоизмама, едно люшкане, един начин на узаконяване на престъпления.*

* Тази статия е част от книгата «Съвременният обществен морал и Дънов», изд. 1922 г., подписана с името Waniel – псевдоним на Любомир Лулчев, стр. 51–57. Други части от тази книга сме поместили в раздел X. Ясновидство, общество, морал – подраздел VI, на настоящия том (бел. на съставителя на «Изгревът» Вергилий Кръстев)

33. Свободна трибуна ПЕЧАЛНАТА ДЕЙСТВИТЕЛНОСТ

(В. «Алфа», г. I, бр. 6, понеделник, 26.V.1924 г., стр. 3–4)

Религиозната, а напоследък, повече или по-малко, и политическата неприязненост и нетърпимост между хората, особено в страни слабокултурни, като нашата, представляват за психолога един много интересен сюжет за изучаване.

Известен човек, за пример, може съвсем безнаказано да не се съгласява с вас по някои въпроси из областта на науката, философията, литературата и изкуството; обаче, щом дойде работата до религията или до политиката, той не бива да има възгледи, различни от вашите, защото инак вие ще го таксувате веднага като враг на отечеството («рушител на народното единство»), като човек, опасен за държавата, и ще му посочите дори закона за защита на държавата.

Ние ще се опитаме да разгледаме тук само религиозната омраза и нетърпимост, доколкото те се проявяват от известни кръгове у нас спрямо нашето малко общество, ръководено от г-н Дънов, представител в България на Всемирното Бяло Братство, глава на което е Христос.

Нека забележим преди всичко, че християнството е, *par excellence*, религия на любов, свобода и мир между всички хора без разлика, а не религия на омраза, насилие и гонения от страна на едни хора против други: «От това всички ще познаят, че сте мои ученици, ако имате любов помежду си» – казва Христос. «И ще познаете истината, и истината ще ви освободи.» Ще ви освободи от какво? – от греха, сиреч от злото, от грешки и заблуждения, ще ви освободи от всякакви ограничения, налагането на които не се диктува от свободата на другите. «А дето е Духът Господен, там е свободата» – казва апостол Павел. Свободата на всекиго се простира дотам, отдето почва свободата на другите, което значи, че свободата на всекиго трябва да се съгласява със свободата на всички. «Мир имайте помежду си.» «Дойдете при мене всички, що се трудите и сте обременени, и аз ще ви успокоя. Вземете моето иго на себе си и научете се от мене, защото съм кротък и смирен по сърце; и ще намерите спокойствие на душите си. Защото моето иго е благо, а моето бреме е леко.» «Мир ви оставям: моя мир ви давам, аз не ви давам, както светът дава» – ни говори пак Небесният Учител.

Ако, въпреки всички тия хубави поучения на Писанието, ние загазихме в туй блато на света, което се казва вестникарство, на такава една смела за нас постъпка се решихме, като сме се въодушевявали главно от искреното желание да осветлим общественото мнение у нас, въведено в заблуждение от глупави легенди и неокачествими клевети против личността на нашия благ Учител и против неговата във всяко отношение безупречна дейност, както изобщо против нашето общество – легенди и клевети, пускани и разпространявани от хора «*sans foi ni loi*» (без вяра и без закон) – да употребим един хубав френски израз, който е тук тъкмо на мястото си.

Друго, наистина, не би могло да се очаква от един свят, който, според думите на апостола и евангелиста Йоан, «лежи целият в лукаваго».

Но има и втора една, не по-малко сериозна, причина, която ни накара да излезем от пасивното положение, което сме държали досега, повече или по-малко, спрямо всички хули и клевети, на които сме били излагани от дълго време, от ред години насам, и то с настойчивост и упоритост, достойни за по-благородна цел; тази причина лежи именно в нуждата да разсеем недоуменията

ето на доста много – инак добри и съчувстващи нам – хора, недоумение, в което те са изпаднали поради нашето досегашно мълчание. Защото «qui tacet consentire videtur» («който мълчи, смята се, че се съгласява»), сиреч на това, което се говори – така е поне в света. А ние – искаме да кажем, нашето малко общество, – ако и да не се смятаме от света, все пак живеем в света, с който по необходимост трябва да поддържахме най-разнообразни връзки, та необходимо се явява и да се съобразяваме с неговите изисквания и условности, доколкото това, разбира се, е нужно за избягване излишни конфликти със света.

Сега, преди да пристъпим към същността на въпроса, който ни занимава тук, а именно – оборването на клеветите, към които прибегват нашите недобросъвестни противници, само и само да могат да ни очернят пред българския народ и да парализират по тоя начин нашата дейност сред него, – трябва да изтъкнем, че в случая нашите жалки антагонисти, макар и да се кичат с името «православни» християни, действуват в пълен разрез с примера на Христа и Духа на Неговото учение, и следователно не само не са «православни» християни, ами не са изобщо и никакви християни. «Да, това е вярно, не са християни» – ми казваше недавна един много добър публицист, бивш наш дипломат, с когото бях разменил няколко думи една вечер на излизане от Военния клуб, дето бяхме чули една от сказките на известния американски духовен деец Д-р Джон Мот. «Това са – добави той – езичници, или, по-добре – безверници. Не вярват в никакъв Бог – това се вижда от делата им.»

И наистина, Христос казва: «Аз ви дадох пример да правите и вие, каквото аз направих вам.» А духът на Христовото учение и начинът, по който е действувал неговия Божествен основател при разните случаи на живота, говорят решително против всяко насилие на съвестта, против каквито и да е принудителни мерки за утвърдяване и разпространяване на учението. Особено са забележителни в това отношение думите, казани от Иисуса на Петра и после – на Пилата. Когато именно при нападението на Иисуса от слугите на архиерея, близо до Гетсиманската градина, Петър поиска да защити Учителя и ударил някого си Малха, тогава Иисус се спрял на него и му казал: «Нима ти мислиш, че аз не мога сега да се помоля на Отца си, и да ми даде в помощ повече от дванайсет легиона ангели?» А на Пилата, който го запитал: «Що си сторил?» Иисус отговорил: «Ако моето царство бе от тоя свят, моите слуги биха се борили да не бъда предаден на Юдеите, но моето царство не е оттука.»

И древната църква, която е действувала в духа на Божествения Учител, никога не е прибегвала към материални средства, за да запази себе си или за да разпространява своето влияние; тя не е знаела и не е употребявала нито войска, нито оръжие и още по-малко, си е служила с лъжи и клевети, но винаги е отблъсквала своите врагове с духовния меч – Словото Божие, Словото на Истината, като е подкрепяла всичко това с добрите дела, и изобщо – с примерния живот на своите членове. «Защото не всеки, който ми казва: «Господи, Господи», ще влезе в Царството небесно, но който върши волята на Отца моего, Който е на небесата» – казва Христос. Следователно в Царството небесно ще можем да влезем не като бъдем само по име православни, или католици, или протестанти и т.н. – «l'habit ne fait pas le moine» – «от расото не става човек калугер» – казват френците, – но само ако имаме добри дела, като израз, разбира се, на едно искрено чувство, на една искрена вяра, защото «няма да бъдем оправдани от делата на закона». «Блажени мъртвите, които умират от ни не в Господа, ей, казва Духът, за да си починат от трудовете си; и делата им ходят след тях»: гладен бях, и ме нахранихте; жаден бях, и ме напоихте; гол бях, и ме облякохте; болен бях, и ме посетихте; чужденец бях, и ме приехте и т.н.

В противоположност обаче на това ясно учение на Христа, какво правят днес нашите книжници и фарисеи? Същото, каквото са правили и някогашните книжници и фарисеи, към които Христос бе се обърнал с думите: «Горко вам, книжници и фарисеи, лицемери, защото затваряте Царството небесно пред човеците; и нито вие влизате, нито пък оставяте другите да влязат.» Да, историята се повтаря.

White

(Следва в идущия брой)

34. НАШЕНСКИ БУКЕТ

34.1. КАНДИСАЛИ

(В. «Алфа», г. I, бр. 6, понеделник, 26.V.1924 г., стр. 4)

След като писаха, говориха и анатемосваха г-н Дънов, че бил... не знаей какъв вече, в «Пастирско дело», бр. 19, Свещеническият съюз излиза с една декларация, в която дословно казват:

«Някои вестници загатнаха за г-н Дънов като личност със съмнителен морал по отношение към другия пол. Ний, които говорим с безпристрастие и за самата истина, казваме, че това не е вярно. Дънов е крайно коректен и неукоризнен в това отношение.»

Ами тогава не се ли налага естественият въпрос: защо бяха тия писания? Нима тази истина изведнъж блесна в очите ви? Или те по-рано бяха затворени съзнателно?

Но слава Богу и за това! В наша България най-мъчно е да се каже истината и ний се радваме, че има хора, които още могат да я казват.

34.2. ПОКРЪСТВАНЕ В ПРАВОСЛАВИЕТО

(В. «Алфа», г. I, бр. 6, понеделник, 26.V.1924 г., стр. 4)

Разправят ни – зер сега има неща като приказки и приказки-действителност, – някакъв попски син във Варна възприел учението на Бялото Братство и поискал да живее според него, но баща му, понеже не е «сектант», а изповедник православен, сиреч точен в Христовото учение на любовта, го хваща и го «убеждава» наред улицата (по същите методи, с които някога отците църковни бяха се убеждавали на I-я или II-я им църковен събор – не помня, – когато е имало сума пукнати глави), завеждат го в една местна редакция и го накарват да декларира:

«Предвид на това, че в града се мълви, че съм заблуден в дъновизма (ами ако само се мълви и не е вярно, от какво се отказва? б.м.) и от това, че причинявам големи неприятности на семейството ни, аз заявявам, че се отказвам от дъновизма и от тия мои другари, които ме увлякоха. Отказвам се от М. Иванов и съветвам другарите си да го отбягват, заявявам също, че се отказвам от литературата им(!) и от всичко, имащо техния отпечатък.

А. Андреев, уч-к. VII к. кл. («Варненска поща»).

Ето един нов начин за покръстване в православието, още неканонизиран, ама нищо. Ново време – «нови методи» – няма накъде. Светият Синод е останал малко назад в това отношение – той вика хората в Обществената, но декларации още не е успял да вземе.

34. 3. По личната молба на подписания, редакцията ни дава място на следната:

БЕЛЕЖКА

(В. «Алфа», г. I, бр. 6, понеделник, 26.V.1924 г., стр. 3)

В брой 1543 от 11 май на в. «Варненска поща» биде напечатана една декларация, предадена от мен, че аз се отказвам от дъновизма и всичко, носещо неговия елемент. Но тъй като това не беше мое интимно изказване, затова аз моля всички, които са го чели, да го считат за неотговарящо на истината. Аз мисля, че е престъпление да се отрека (а това не съм и мислил) от великото учение на Всемирното Бяло Братство – Окултната наука, защото виждам, че тя е истинското учение на Великия ни учител Христос, защото чувствам и виждам, че тя ще ни даде Това, което търсим, тя ще осмисли нашия живот, тя ще ни освободи от всичко нечисто, в което ние, ако не всецяло, то поне отчасти, тънем, и така ще се въдвори между нас Новият живот. Никакви приятели не са ме увличали в това учение, но аз сам го приех, защото чувствах, че в него ще намеря Истината и Велик морал. Препоръчвам най-горещо на своите другари Михаил Иванов, защото той заслужава напълно нашето внимание и абсолютно доверие. Най-после аз ще помоля всички съзнателни хора да се заинтересуват от окултната литература и от тъй хубавите беседи на нашият Учител, за да видят що заслужават тия предразсъдъци и убеждения, които таите в себе си, или които са напластени от неотговарящи на истината или авторизирани епизоди, изникващи твърде често, а особено напоследък в колоните на ежедневната преса или списания. Това учение ще внесе във вашите души една жива, освежителна струя от Божествената светлина, ще ви открие и обясни много неща... и ще създаде от вас истинско дете на Живия и Всеблаг Бог.

Мили братя и сестри,

Ние сме пред прага на нова епоха, епоха, в която ние ще трябва да се отърсим от старите предразсъдъци, да се освободим от мухлясалите окови на тъмнината, незнанието, заблудата, грубия фанатизъм и стремежа само към зло, а да разбудим преди всичко нашите души, за да посрещнем най-трезво зарите на Великата светлина на Новият живот, живот на Божествената Любов, Мъдрост и Истина.

Елате и вижте!

Варна

Ан. Андреев

34.4. КОЙ Е ДЪНОВ?

(В. «Алфа», г. I, бр. 6, понеделник, 26.V.1924 г., стр. 4)

Петър I. К. К. Дънов * е $80 + 5 + 300 + 100 + 10 + 20 + 20 + 4 + 50 + 70 + 2 + 5 = 666$ (да се не смесва, молим, с 606 – бел. моя) или «елементите на неговите развратителни речи», или благословеното време, в което могат и подобни книги да се пишат – без да се получават плесници – и да намират даже издатели. Но и авторът на тази книга е нещо особено: От «Венценосното звено на православното св. Общество за духовното обновление на българския народ»!

* През 1923 г. в гр. Търново излиза брошурата «Кой е Дънов» от Христо Устабашев и Сейко Николов, като името Петър Константинов Дънов го променят на *Петър I К. К. Дънов-е*, за да им излезе числото 666. Така че посочените букви от промененото име дават цифрово изражение 666, което се получава от сбора на цифровите значения на буквите на старославянската азбука. Според Откровението на Йоана (гл. 13, ст. 18) 666 е числото на Звяра и то е число на човек. В бъдеще тази брошура ще се публикува в «Изгревът», за да се види образът на истинския звер. (бел. на съставителя на «Изгревът» Вергилий Кръстев)

Браво! Браво! «Венценосното звено на православно св. (свато?) общество за духовно обновление на българския народ», намерило «благословено време» и започнало: I-ва свещена плесница... I-во издание.

Тъй, тъй, навсякъде все плесници... карайте – време му е! Точно по думите Христови, или по православието?

Артък ако и сега не се обнови българският народ... с плесници... тогава никога не вярвам и да се обнови.

Пустият му Семков, добре, че умря, иначе щеше да се отчае, като види каква сериозна конкуренция е направено на неговото капитално съчинение «Жалостна Македония, убийствата на консулите в Солун и рецепти за правене тахан халва и рахат локум.»

Пожелаваме дълъг живот на «Венценосното звено» в днешните «благословени времена» – и повече «свещени плесници» – белким и самото то се опомни.

«Хашен»

Мота

В. «Алфа», г. I, бр. 7, 9.VI.1924 г., стр. 1

«Никога не трябва да мислим в живота, че сме разбрали напълно истината и че вече няма какво да учим: ще бъдем тогава стари мехове, които са спрели своето развитие на земята.»

«Според Мойсеевия закон, понеже старите хора не са способни да се борят с новото, искат да хванат противника, да му извадят очите, да не може да ги вижда и намери, а Христовото учение казва: вашите противници може да направите ваши приятели, може да ги обезоръжите и дори да ги накарате да ви служат!»

[Учителят Петър Дънов]

35. КАК СЕ КРИТИКУВА В НАС

(В. «Алфа», г. I, бр. 7, 9.VI.1924 г., стр. 2)

(Отговор на «Пастирско дело», бр. 19)

В брой 19 на «П. Д.» е поместена статия «Дънов и учението му».

Никой здравомислещ, сиреч човек на логиката, не може да се съгласи с начина, по който се критикува въпросното учение или въобще каквото и да било съчинение, защото: всяка критика, която критикува само с цитати оттук-оттам, е несъстоятелна, а по естество – всякога е тенденциозна; защото критика, която цитира само известни пасажки, а след това сама си прави заключенията по своята тенденциозна мисъл и цел, а не по мисълта и смисъла на автора, – е крива в основата си и престъпна по отношение на истината; защото който откъсва цитати от общата мисъл на автора и им придава свое заключение и формулиране, може всякога да подведе даден цитат в направление, каквото пожелае.

С цитати по начина на «П. Д.» може от едно и също съчинение едновременно да се вадят различни заключения, от които ни едно няма да бъде вярно, сиреч няма да бъде съгласно с истината, вложена в общата нишка на авторската мисъл... Един коментатор или критик ще вади сватото, друг – престъпното, трети – безсрамното, четвърти – абсурдното, но понеже всеки е притеглил към себе си необходимите му цитати за подкрепяне на тезата си, то и никой няма да бъде на верния път по отношение на дадено съчинение, още повече, ако то е философско.

А по начина на «П. Д.» аз мога да изкарам от Ницше – този велик вдъхновител на модерната литература и велик извор на човешки подем – всичко каквото поискам, и както си го нагодя.

Ето, аз отварям неговата книга «Така каза Заратустра» и цитирам:

«Някога си светотатството с Бога бе най-великото светотатство, но Бог умря и с това умряха и тия светотатци.»

«Няма вече богати и бедни; и едното, и другото е отегчително. Кой иска още да властвува? Кой иска още да се подчинява?»

«Що е човек? – Цял куп болести, които чрез духа се разпространяват в света: там търсят своята плячка.»

«Що е човек? – Цял вързоп от диви змии, които рядко имат спокойствие една до друга – и ето, те излизат поотделно и търсят плячка в света.»

«Държава? Що е? Я сега си отворете ушите, защото сега ще ви кажа своята дума за смъртта на народите. – Държава се зове най-студеното чудовище от всички студени чудовища. Също студено лъже, и такава лъжа лази из устата му: «Аз – държавата – съм народът.»

«Дето още има народ, не разбира той държавата и я мрази като лош поглед и грях спрямо обичаи и права.»

— — — — —

Аз съзнателно откъснах от общата Ницшева мисъл горните цитати, за да представя несъстоятелността и тенденциозността на критиката, която краде цитати оттук-оттам. А от цитатите ми сега вее: безбожие, комунизъм, антисоциалност, мизантропия, анархия... зов към анархия... С други цитати мога да представя Ницше и като префинен аристократ, който с презрение гледа на бедните и слабите; с трети цитати ще го представя като върл противник на всички демократични течения; с четвърти ще го представя като брат на всички хора на земята и като велик страдалец на всичко живо по цялата вселена; с пети ще го представя като луд... Но нито първото ми твърдение е вярно, нито второто, нито третото и т.н. А най-накрая пак имаме същността на въпроса: един велик Ницше, велик гений, океан на мисълта, неуязвима висота на мисъл, сърце и воля. Имам океан на мисълта, волята и сърцето, от който океан всеки може да загребе толкова, колкото му е позволила неговата еволюция.

А по логиката на «П. Д.» – с отделни цитати – аз мога да критикувам и Христа, Когото в няколко цитата мога да направя бунтовник, разрушител, безотечественик и т.н.... А вярно ли ще бъде това? Вярно ще е само по отношение на отделните мои цитати, а невярно – по отношение на общото течение на неговата мисъл и учение, които в никой случай не могат и не бива да се разкъсват, ако искаме да бъдем в периферията на истината, която е изнасял последователно и постепенно... Великите мислители са океани – техните брегове не могат да се видят. А океанът не може да се изчерпи с лъжица, сиреч с цитати, които да определят вложения идеал. Лъжицата с вода от океана не е самият океан. А лъжицата с вода – това е откъснатият цитат...

Много е по-лесно на човека да бъде писател, сиреч сам да изразява своята мисъл, отколкото да бъде критик, сиреч да изразява мисълта на другия. Но въпреки това светът е пълен с критици. Пълен е светът с критици, но обикновеният, литературният свят, светът на мисълта познава много малко критици, чиито представители са: Белински – в миналото; Брандес – в настоящето, като критик на модерната литература. А ний в България имаме ли критик? България не е родила критик и е много възможно никога да го не роди, защото у нас владее сатурновият тип – тип, у когото преобладава личният елемент, елемент, който е противник на обективността. Изглежда, че ний никога няма да дадем всемирен критик, по причина на общата ни едностранчивост и силен егоизъм. Критици на «цитати» имаме на всяка крачка, но критик с общ поглед върху всичко, с поглед, който да обеме миналото, настоящето и бъдещето, с поглед, който да се абстрахира от себе си – едва ли ще имаме някога...

Няма нищо по-лесно от критиката, когато искаме да изопачим някое дело или учение, но няма нищо по-мъчно, когато искаме да предадем същността на делото, което искаме да определим точно по начина, както го е предал неговият творец.

Знам, че добросъвестни критици, когато са се залавяли да обосноват разбирането си върху известно съчинение от двадесет страници – те са написвали критика от сто страници. В такава критика се започва още от първото изречение, стигне се до точката и се започва разборът. Преминава се на второто изречение – пак се започва разсъждението. И т.н. И не откъснат от авторската мисъл, последователно критикът добросъвестно изпълнява една обществена задача и става истински проводник на това, което авторът е сочил и учил. Такава е задачата и пътят на истинския критик.

Та, и учението на Дънова трябва тъй да се критикува.

А учението му започва от първата му беседа – следва през пет тома последующи беседи, следва през други пет тома, бъдещи беседи, които не е държал още, и минава през една необходима чистота на мисъл и желания, които имат насока към християнския идеал на съвършенство.

Във всичките беседи на Дънова е прокарана една основна нишка, върху която е нанизано учението му. А нишката и основата му са Всемирната Любов. Тази нишка не бива да се скъсва...

Нека добросъвестният критик да знае, че у Дънова няма отделна беседа. Днешната беседа е свързана с миналата, бъдещата – с миналата днешната.

Само който може да критикува Всемирната Любов като принцип във вселената, само той би могъл да се залови да критикува Дънова. Но който се би заловил да критикува Дънова, той няма него да срещне, а ще срещне Всемирната Любов, на която той е тълкувател.

Учението на Дънов е океан – океанът на Всемирната Любов, за която винаги трябва да има предвид критикът.

Свободомислящ

36. ЗА СВЕТИИТЕ

(В. «Алфа», г. I, бр. 7, 9.VI.1924 г., стр. 3)

Случайно ни попадна бр. 72 от 31 март т. г. на вестник «Пряпорец», който брой, според в. «Свободна реч» от 2 април, бил спрян по заповед на г-н Ляпчев. В него прочетохме с удоволствие следната статийка:

Дънов

«Един мистик, смятан от учениците си за нов месия. Един християнин, който желае да върне чистотата на учението, каквато то имаше при великия учител. Един философ, който иска да ни приближи до майката природа, да опрости нашия живот и да издигне Бога в човека.

Може би ревностни последователи на Дънова да са станали жертва на суров и безмислен аскетизъм. Може би правосъдието да е длъжно да се намеси.

Но нека бъдем внимателни към хората на идеите и особено към хората на вярата. Християнството завладя света, след като Нерон и Калигула го разпънаха на кръст в циркове и кръстопътища.

Църквата има само едно сигурно оръжие срещу човека, когото смята за най-опасен неприятел – истинското християнство. Ако евангелските истини не са престанали да бъдат само празни думи; ако заповедта «любете друг друга», тази основа на всички религии през всички времена, още се следва от служи-

телите на Христа, нека не се съмняваме, че дъновизмът ще остане дърво без корени.

В противен случай всички преследвания ще бъдат напразни.»

Ето, наистина, с малко думи, една много вярна преценка на личността и дейността на г-н Дънов. Тая преценка е направена очевидно от един сериозен публицист (според «Свободна реч» той бил «уволненият» директор на в. «Пряпорец» П. Пенчев), искаме да кажем, от публицист тъкмо на мястото си, който внимателно наблюдава и грижливо изучава нещата и хората и който, дълбоко съзнаващ своя висок дълг на обществен деец, не се произнася току-тъй – леко и повърхностно – по въпросите, които разглежда, а вниква в тяхната същина и затова именно зряло ги обсъжда и вярно ги преценява.

Нас ни особено радва, че покрай цялата тая паплач от безкрупулни вестникари-хулители, които като че ли по някаква поръка са гракнали против един праведник и викат: «Махни го, разпни го!», се чуват и трезви гласове като тоя на г-н П. Пенчев и на други някои, и не можем да не почерпим от тоя факт утеха и вяра, че докато у нас има още такива внимателни и добросъвестни дейци, нашата многоизмъчена страна няма да пропадне. Защото, наистина, подобни дейци са солта на земята и виделината на света.

За жалост, един от хулителите на добрия г-н Дънов е и в. «Свободна реч». Тоя вестник никак не е доволен от въпросната статийка на г-н Пенчев и иронично подмята, че г-н Дънов «из под перото на уволнения директор се очертава като светец?»

От това иронично подмятане на писача в «Свободна реч» трябва да се заключи, че тоя писач не допуска, какво г-н Дънов може да бъде свят човек. Па може би същият писач не приема изобщо, че може да има сега светии и пророци по земята. Ако действително такава е неговото схващане, то е едно дебело заблуждение. И наистина, ако някога е имало светии, пророци и спасители, защо да няма и сега? Ами че светът върви безспирно напред и все напред в познаването на доброто, на Бога, тъй че сега трябва да има дори повече светии и пророци, отколкото е имало някога.

Истина е, от друга страна, че сега има и много лоши хора; истина е, че злото в света се е увеличило извънредно много, особено пък след войните. Ала това нещо няма защо да ни учудва: то става именно по силата на един естествен закон – закона за контрастите, според който, колкото е по-голямо доброто в света, толкова е по-голямо и злото. Нали и апостол Павел казва, че «дето се умножи грехът, преумножи се и благодатта». Тъй че сега трябва да има наистина не само много повече, но и много по-напреднали светии. Да, свети хора е имало, има и ще има, докато свят светува.

Но, ще попитат някои, къде са тия свети хора – да ги видим и опознаем? – Отговаряме: истинските светии няма да ги дирите днес далеч от света – по манастирите и в пустините, макар че и там може да има такива, но ще ги дирите и ще ги намерите главно в света, между хората, всред съблазните и изкушенията на света. Защото, както златото се опитва чрез огъня, тъй и силата на светостта у един човек се опитва най-добре чрез съблазни и изкушения: светият живот е именно, и преди всичко, живот на борба против съблазните и изкушенията на света, тъй че, като оставим настрана някои твърде редки изключения, може да се каже, че ония нещастници, които бягат днес в манастирите да стават калугери, или в пустините, за да се посветят там на отшелнически живот, правят това само и само да бъдат далеч от съблазните и изкушенията на света, на които те не се чувствуват достатъчно силни да противостоят. За такива именно хора се казва, че «слаб им е ангелът», и затова те при първия пред-

ставен случай стават жертва на някое изкушение: «L'occasion fait le larron» (от случая става човек крадец) – казва за подобни хора една френска пословица. Хора, на които ангелът е слаб – а кой ли от нас повече или по-малко не е такъв? – не са още напълно узрели за един истински свят живот, по простата причина, че те не са се още насветували както трябва, не са още скъсали всички свои сърдечни връзки със света: дълбоко нейде в сърцето на такива хора се таят силни, не напълно още задоволени желания и страсти, които чакат само удобния момент, за да избухнат с всичката си стихийна сила. Ето защо не е лесно нещо да стане човек светия. Туй се потвърждава и от следните места на Св. Писание: «С много скърби трябва да влезем в Царството Божие.» «Всички, които искат да живеят благочестиво, ще бъдат гонени.» «Праведният седем пъти пада и става.» «И ще прекарам третата част през огън и ще ги очистя, както се чисти среброто, и ще ги опитам, както се опитва златото.»

Нека видим сега по какво се отличават светиите от другите обикновени хора, от хората на света. Светии в новозаветен смисъл са новородените, сиреч родените свише, родените от Духа Светаго. Те са влезли още приживе в Царството Божие, понеже напълно са се освободили от властта на света, на плътта и на дявола – тия три фактора на злото – и живеят в Христа според съвършения закон на свободата, озарявани и управлявани винаги от Духа Светаго, чиито плодове са: любов, радост, мир, дълготърпение, благост, милосърдие, вяра, кроткост, въздържание.

Светите хора се наричат в Св. Писание с много и разнообразни имена: синове на виделината, възлюблени Божии чада, Божии синове, Божии братя на Христа, Който е първородният от братята, царе и свещеници на Бога живаго и т.н. Като са синове на виделината, тяхната виделина сияе навсякъде, за да видят човеците *техните добри дела* и да прославят техния Отец, Който е на небесата. Значи светиите ще ги познаем от делата, от живота им, както едно дърво познаваме от плодовете му.

Понеже, както се каза по-горе, не е лесно да се става светия, естествено е, че броят на светиите в дадена страна и в дадено време не може да бъде голям: мнозина звани, малцина избрани. Но това нещо няма защо да ни безпокои: за Бога е важно преди всичко качеството, а не количество. Бог *спасява* и крепи света зарад малцината, които Го любят и вършат Неговата воля: малко квас може да закваси цялото тесто. Тъй че, ако една страна съществува и напредва, това се дължи именно на светите хора, които живеят в нея. Ние сме уверени, че Англия дължи своята морална сила и своето морално величие, с които се отличава между всички други страни на света, главно на светите хора, които живеят в нея, на първо място – на куеткерите, които съставляват едва едно и половина на сто от цялото 40-милионно население на британските острови.

Тежко и горко на оная страна, дето няма свети хора или дето броят на тия хора се е намалил до недопустимия от небето минимум. От Библията се учим, че във времето на Авраама градовете Содом, Гомор, Себоил, Адама и Сегор в Палестина били погубени с огън, изсипан от небето, защото именно не е имало в тях нито десет души праведници. Все по същата причина – липса на свети и праведни хора – са пропаднали всички древни цивилизации: Асирия, Вавилон, Египет, Персия, Гърция и Рим.

Второто българско царство, и то също така изгуби своята самостоятелност и падна под чуждо иго, само защото бе останало без достатъчно свети хора – след прогонването именно на богомилите, за които – в противовес на предишните легенди, измислени и упорито подхранвани от духовенството – най-достоверените издирвания на съвременната историческа наука едноглас-

но твърдят, че са били едно високо издигнато общество, с възвишено морално учение и идеален – индивидуален и обществен – живот.

Тревожни гласове от много страни се чуват и днес за пропадането на европейската цивилизация, ако любовта, мъдростта и алтруизмът не вземат надмощие над омразата, умопомрачението и свещения егоизъм между европейските държави.

Специално пък за днешна България, която някога е играла ръководна роль в просветата и духовната пробуда на славяните и която, благодарение на своето будно население и днес би могла да играе подобна роль, с прискърбие трябва да изтъкнем, че в последно време силите на мрака, които повече или по-малко вилнеят днес по цял свят, са си намерили в нея доста оръдия, чрез които заплашват да вземат връх над силите на светлината, като задушат в страната всяка свободна духовна проява.

Оръдията на тъмните сили у нас са от една страна книжниците и фарисеите – поклонници на лъжата и лицемерието, от друга страна – садукееите – явни безверници и безбожници, поставили своята сила в услуга на първите.

Неспособни да утешат и нахранят наболялата и гладна за духовна храна душа на народа, книжниците и фарисеите виждат сега застрашени своите грубоматериалистични интереси, и в своето морално безсилие да защитят и запазят своите разклатени позиции, надават лицемерни викове, че многосектантството, което се развива напоследък в България, подкопавало уж народното единство и поставяло в опасност дори съществуването на самата държава. По този чисто византийски начин те сполучават да си осигурят за своите тъмни цели услугите на силните днес садукееи, които, сами отявлени безверници и безбожници, си служат с всички простени и непростени средства, за да обезверят нашия добър народ и убият неговия свободен дух. Тук ни иде на ум едно вярно наблюдение, което бяха направили над нашия народ някои германци във време на последната война, когато бяхме в съюз с тях: «Das bulgarische Volke ist ein vorzügliches Teig, aus dem man alles machen kann – казваха те, – leider aber sind gute Bäcker nicht da», което значи: «Българският народ е едно отлично тесто, от което всичко може да се направи, ала за жалост нямате добри хлебари!» Да, нямаме добри хлебари! Ние аслъ винаги от това сме страдали: рибата се вмирихва от главата.

Господа книжници и фарисеи! Ако вие искрено милеете за тоя добър народ, престанете да го плашите с някаква въображаема опасност от многосектантството за неговото единство и самостоятелно политическо съществуване. Сектантството е най-много развито в Англия и Америка, и все пак то ни най-малко не е попречило, щото тия страни да бъдат най-могъщи и най-напреднали във всяко отношения между всички други страни в света. Ако вие бяхте истински духовни хора, сиреч ако живеехте истински духовен живот, щяхте да оставите всекиго свободен «да бъде удостоверен според своя ум» и «да ходи така, както го е Господ призвал», защото «дето е Духът Господен, там има свобода». Вие щяхте да се радвате, а не да скърбите и да се гневите поради многосектантството у нас, защото тъкмо многото секти показват, че в нашия народ има духовни сили и нужди, които господстващата «православна» църква не може да задоволи и затова хората търсят да ги задоволят дето могат, извън нея.

Оставете прочее народа да се развива свободно в своя духовен живот, да слави Бога тъй, както си обича, и не се опитвайте да го безпокоите и спъвате със средновековни средства, защото «който сее неправда, ще пожъне бедствия» и «които орат нечестие и сеят злоба, същото ще пожънат». Времената на инквизицията минаха безвъзвратно и които се опитат да ги възвърнат, ще си строшат главите.

И вие, садукеи, отявлени безверници и безбожници, които сте се поставили в пълна услуга на книжниците и фарисеите, не забравяйте вашето предназначение – да бъдете служители, а не тирани на народа; тиранин е всеки, който е по-строг от закона, който поставя своята воля по-горе от волята на закона. Сами безверници, не налагайте на другите своето безверие – не обезверявайте и не убивайте духом тоя добър, трудолюбив и напредничав народ, защото запомнете добре, че който сее ветрове, ще жъне бури, и че Бог забавя, ала не забравя, а сега дори като че ли Той е започнал и да не забавя, както може да се убеди всеки, който колко-годе внимателно следи развиващите се в света събития.

White

37. НАШЕНСКИ БУКЕТ

(В. «Алфа», г. I, бр. 7, 9.VI.1924 г., стр. 4)

37.1. НА ЕДРО

Органът на свещеническите братства в България «Пастирско дело» е теглил присъда на «Алфа» в четири реда: «Дъновистите издават свой вестник «Алфа». Той е несравнено по-доброкачествен от бившия «Анхира» (?). Съдържа всевъзможни нападки против православно духовенство. В тези си нападки отива (!) до явни несъобразности: защитава «Толстоя, комунизма и анархизма».

Късо и ясно – нали? – Колкото реда – толкова неверни работи. Това се нарича топтан казано. Сигурно отчето, което е писало, ще е чел сега «Алфа» толкова, колкото някога и «Анхира».

Не знаем и кои му са мерките за «доброкачествеността», но изглежда, че не ще да са от особена висока проба. Толкова несъобразни работи да защитават. Представете си – и Толстоя, комунизма и анархизма... Големи очи има страхът, наистина!

Не, дядо Попе, не защитаваме никого, а изнасяме само истината, както я разбираме, както Христос (а не Толстой, комунисти и анархисти – които са заели по частица от Неговата любов, ум и свобода) я е проповядвал някога. Ако нещо светлината ви пречи или ви осветява защитите с бели конци одежди – извинявайте, то е между другото – без да щем.

А за похвалата на «Анхира» благодарим – българска похвала е тя: «Бог да го прости – добър човек беше!»

Дано редакторите на «Алфа» не дочакат никога подобна похвала.

37.2. ДОКТОРСКИ ПОХВАТИ

Думата ми е за «доктор» Томов, писал една статия в «Зорница» под заглавие «Нещо за Антропософското движение и Дъновизма», или: с един куршум – два заека. Хитър «доктор»!

Дъновистите са тук, под носа му, но понеже почетният «доктор» си е обърнал бинокъла наопаки, те са изчезнали от хоризонта му, затова той ще говори за антропософите, а вий разбирайте за дъновистите. Но понеже и за тях той нищо не знае, то ще ни цитира какво казал някой си пастор Е. Блум. Дъновизмът в случая ще мине така, по бедност – барабар Петко с мъжете – покрай антропософизма на пастир Блум.

Наистина трябва да си «доктор», за да можеш да пишеш такива «аргументирани» статии, в които всички аргументи са ясно посочени. Туй «тъй трябва да разбирате, онова инак» – и вер селям.

Заблудени ли сте, «докторе», или се мъчите наивните си читатели да заблудите?

37.3. ВЯРА Е ТОВА

Казват – православните, разбира се, а не някои «сектанти», че да вярваш във всемогъщия Бог е хубаво нещо, че Той е господар на всичко и че в такъв случай, не само нищо няма да ти стане, ами дори космите на главите ви са прочетени и нито един няма без Негова воля да падне. Най-после може и така да е – аз съм малко нещо сектант, та, и да се съглася или не – няма никакво значение за никого. Но има други едни хора, важни обществени дейци, просветители на народа, водители на души, глави на... не зная на какво – те по-добре знаят сами. Тези важни хора са първите служители на Бога. Живеят в тъй наречената Синодиална палата – и проповядват това на стадото си.

– Но що от това? – ще речете.

– Нищо. Но погледнете Народното събрание, то винаги е пълно със значителна част неверници. Но то има само 5 гръмоотвода. Държавната печатница – грамадно здание – 3–4, църквата «Александър Невски» – 3–4, а Синодалната палата – цели седем гръмоотвода. Какво ли си казват «светите» преосвещенства – не олур – не олмас – броени косите, броени, ама главите не са, я – току-виж станало грешка хата-олмуш и покрай грешните – и ний... Да живеят гръмоотводите – голяма вяра се казва това, не е шега – който има очи да гледа – нека гледа!

37.4. БЛАГОДАРИМ ЗА ТАКОВА СЪВЪРШЕНСТВО

Тръгнали владици по обиколка из селата. Посрещнали ги хората. И хубаво правят! Даже речи им държали. Видинският Неофит се разчувствувал до толкова, че и самите речи печати, с които го посрещали.

И хубаво са говорили синковците. Ако не вярвате, четете сами:

«Народната ни църква винаги е била истински еволюционен творчески фактор за нашето племе. Съгласно с Божественото учение *тя безспорно е водила народа ни от сила в сила* (к. н.), от сърдечна просвета към духовни познания и от добродетели към нравствено съвършенство» («Църковен вестник», бр. 21).

Да, това е безспорно, че тя е водила и води към нещо – към това съвършенство, в което... «пожертвуваха се стотици хиляди доблестни синове, изгубиха се милиарди левове народно богатство, спечелено с кървав пот» (цитат от същата реч).

Благодарим за такова съвършенство и «Божествено» учение, което след Добро поле докара 9-ий юни, а след него – кървавия септември.

Ако църковата така «безспорно е водила и води», то ясно като ден е, че слепец води.

37.5. НОВИ СЕКТАНТИ

Те се явяват всеки ден. Днес не щат поповете в училищните настоятелства – утре викат срещу търговията в църквата. Един запасен генерал пита в «Пряпорец» попове и владици отгдето са изнамерили да взимат за едно биене камбана 150 лева и да се продават столовете в църквата...

Наивник – като че ли от луната е паднал. А на това отгоре взел да защитава и сектите.

«Трябва да се спре неоснователният поход срещу сектите, които не са виновни за упадъка на църквата, ами да се открие коренът на злото.»

Виж го ти синковеца – и това ми било запасен генерал!

Чуйте го само по-нататък: «Ако нашето духовенство бе стояло на висотата си и не търгуваше с религията, чрез която са станали *омразни* (курсивът – негов) на всички, ами си изпълняваше задълженията съгласно евангелието, секти нямаше да има, нито можеше да виреят.»

А защо гледат сламката в околото на брата си, пък гредата в своето око не усещат?

Имат думата «Пастирско дело» и «Църковен вестник».

Б. Р. Абе, то да е малко по друго време – да има костери и циркове с диви животни, ти би получил един «отговор» – та и внуците ти щяха го поменуват.

37.6. САТАНАТА НА БЪЛГАРИЯ

Книга е излязла: Българският Распутин

МИСТЕРИИТЕ НА ДЪНОВ

Съдържанието ѝ е известно още от по-рано, понеже това е писано вече няколко пъти в жълтата преса и сега само преписано и сложено в нови корици. Тази книга свършва с фразата: «Тогава ние ще си позволим във 2-ра книжка да повдигнем цялата завеса, чийто крайчец само повдигнахме засега.»

Ако искате да видите кой е повдигнал «крайчеца на завесата» – обърнете първата страница и там – на кориците ще видите портрета на автора, вдигащ завесата.

Във всеки случай лицето, което се показва зад завесата, е хиляди пъти по-благородно от портрета на автора, както е имал грижата сам той да ни го даде.

Не се цапа светлината, господа плъхове.

Н. Н.

МОТА

(В. «Алфа», г. I, бр. 8, понеделник, 23.VI.1924 г., стр. 1)

«В другите царства няма грях, грях има само в човешкото царство и всички ония същества, които са пряко или косвено свързани с хората – всички са заразени от греха.»

«Има онзи свят, който ние не познаваме, а този свят е, който познаваме. Следователно известното ние наричаме физическо, а неизвестното – духовно.»

«Следователно всички вас наричаме млади и стари, но ви разграничавам: «стар човек» в този смисъл, както се употребява в писанието, означава човека на греха, а «млад човек» – човека на Божественото, на добродетелта, който е готов да служи на Бога.»

[Учителят Петър Дънов]

38. МУЗИКАТА

(В. «Алфа», г. I, бр. 8, понеделник, 23.VI.1924 г., стр. 2–3)

Музиката е отечеството на душата. Ний, частиците на всемира, изхождаме от общата Всемирна Душа. А Всемирната Душа е хармония и между отделните частици. Отделните частици на всемира са звена в общия хор на всемирната музика. Индивиди от човешката еволюция, от животинската еволюция, от тази на растенията – са звена на общия хор на всемирната хармония. Хармонията е сцепление на тоновете по ред и градации, а музиката – разумна комбинация на тия сцепления... Всичко във всемира е музика и хармония, и във нея нищо няма. Тогаз, когато човешката еволюция е достигнала до положението да работи в разумно нагаждане на тоновете един до друг – е открила най-силното оръдие, за да си дигне очите нагоре; тогаз е видяла от неизброими далечини отечеството си; разбрала е, макар и смътно, своето възвръщане към Бога.

Музика и възвръщане към отечеството ни – е едно.

Когато музикантът засвири, змията си надига главата, вслушва се и изменя своя път; кучето повдига своята глава и грозно завива; конят нервно трепва, наострова уши и започва да цвили... Всеки индивид – от човешката, животинската и растителната еволюция – разнo реагират на музиката. А какво нещо е реакцията? Отражение. Отражението е действие на контакт, на допирни точки... Всичко изхожда от Всемирната Хармония – и всичко по отделни пътеки и пътечки се възвръща към нея. Чрез музиката ний влизаме в контакт с Бога.

Музиката има окултна сила. На болния тя дава успокоение и сила, на здравия – разширява сърцето, на скъперника – разтваря кесията, а на добродетеля отваря очите му по-близо до Истината. Музиката е магическа сила.

Когато човекът е разбрал в своето подсъзнателно схващане смисъла на музиката – създал е за пръв път храмовете, а когато в своето свръхсъзнание разбере музиката – той ще си разруши храмовете, защото тогаз ще му стане храм: цялата земя, цялото човечество, цялата вселена... И, върнал се в недрата на своето отечество, равен със своите братя – човеците, по-малък брат на своите предшественици – ангелите; по-голям брат на своите братя – животните – всичко около него ще бъде музика. Всичко около него ще бъде музика, защото в основата на цялото мироздание е поставена Всемирната хармония. А хармония, музика, мъдрост, сила, воля – това са цветните тонове на бялата светлина, на Всемирната Основа – Любовта. Както шарките на небесната дъга се преливат една в друга и са част от бялата светлина на слънцето – тъй и хармонията, музиката, мъдростта, волята и силата са цветове на дъгата на Всемирната Любов, от която излизаме. И като уморени пътници, по разни пътеки и пътечки се връщаме към нея.

Великият закон на аналогията казва, че всичко е преливане. От едно към друго. Силата се обръща в знание, знанието – във воля, волята – в търпение, търпението – в смирение, а смирението – в чистосърдечие. От силата, която представлява тъпанът във всемирната музика, ний постепенно достигаме до по-тънките и неумолими звукове на непрестанната музика във всемира: чистосърдечие. И префинената музика е едно: «блажени чистосърдечните, защото те ще видят Бога»... А който вижда Бога, той познава и чува всякога и навсякъде музика. Има ли нещо по-истинско от непрестанната музика в природата? И има ли нещо друго, освен хармония и музика? Всичко е музика. Може би разликата е там, че ний, като малки в своята еволюция, чуваме само тъпана в хора

на тази музика... Ний днес долавяме само звука на тъпана на отдалечена музика. А когато възрастем със силата на Божията Мъдрост и Любов, в тихите и бурни дни и нощи ще долавяме симфонията на вечно течащата вселена, вечно неспирния ѝ прелив, вечно различния ѝ нюанс на шарки и тонове, които не могат да бъдат уловими от никакви закони и теории... Смирението ще ни даде тази сила да почувствуваме високите тонове, които като стрели се издигат, а оттам със същата сила, или по-бавно – слизат до дълбочината, гдето блуждае откъснатата в изгнание душа. А музиката е мост на душата за нанагоре...

И издигнали се – ще чуваме хармоничния шепот на мълчанието и величавата, непрекъснатата, всеобемащата, безкрайната музика на мирозрението; ще чуваме тънката и ефирна музика на всемира; ще чуваме «музиката на цигулките» с техните десеттонови звуци. Ще виждаме своето величие на нивга неугасвающа душа... Ще виждаме и чуваме вечния кръговъртеж по всички криви, знайни и незнайни... Душата ще се вижда и чува... Ще виждаме и чувствуваме Реалното. Ще се съединим с Бога...

Музиката ще ни доведе до Бога. Молитва и музика по същество са едни. Музиката е молитва в поезия. Влиянието и предназначението на музиката е: по безчислено множество пътеки и пътечки – едни право стръмни нанагоре, други – право надолу, трети – под други наклони, да ни водят у Дома, там, отгдето сме излезли и гдето един ден ще се върнем. Музиката е Ариадновата нишка, дадена ни, за да излезем от лабиринта на тъмнината. Тя е най-силната емблема и залог на Всемирната Любов.

М. Б.*

39. «ВМЕСТО ДА ИЗПИШЕ ВЕЖДИ, ИЗВАЖДА ОЧИ» (Писмо)

(В. «Алфа», г. I, бр. 8, понеделник, 23.VI.1924 г., стр. 3)

Светият Синод, за да «християнизира» народа си, е ангажирал за проповедник из страната руския мисионер Кальнев. Това е един фанатик от старата руска школа, който е проповядвал и спорил със «сектанти», но винаги със стражари зад гърба си. В своите изрази и държание той и в нашата свободна страна си мисли, че зад него стои великан стражар с нагайка, че гдето не стигне словото, там да завърши наставлението силата.

При това е нахален и безсрамен. За неговия мръсен и стражарски език, в един публичен диспут в Сливен миналата година, опонентът му г-н Софрони Ников публично го изобличи и демонстративно, пред цялата публика, не му прие протегнатата след диспута ръка и с думите «не заслужавате» му обърна гърб. Снощи, преди втората сказка на г-н Никова в нашия град, въпреки очевидното игнориране, избраникът на Св. Синод най-унизително се въртеше и присламчваше и пак иска диспут. За да си осигури успех, той беше довел голяма част от учениците на тукашната семинария – готови «уражии».

Думата му се даде, но уви, не бяхме щастливи да чуем неговите просветителни тълкувания, защото салонът не беше свободен след 9 часа.

Интересен обаче беше тоя «спасител» на българската църква в своето престарание. В диспута си в Сливен той настойчиво и твърдо, като гръмовержец, преповтаряше: «Една смърт и после – съд» и след това – или ад, или рай. Никакъв прогрес зад гроба! Бедният, той не знаеше как с това «вадеше очи, вместо да изпише вежди», защото с право му се забеляза, че защо тогава поповете вземат пари за погребение и панахиди, щом в душата не може да

* М. Б. – Мария Тодорова. (бел. на съставителя на «Изгревът» Вергилий Кръстев)

настъпи никаква промяна след отделването ѝ от тялото? Всички тия служби очевидно стават излишни, и в тоя случай тоя препрословут защитник на нашата църква се подрежда във фалангата на протестантите, които според него били архиеретици...

Пловдив

Н. С.

40. СТАРОТО И НОВОТО

(В. «Алфа», г. I, бр. 8, понеделник, 23.VI.1924 г., стр. 3–4)

Общоизвестен факт е, че човек вижда вън от себе си всичко под цветното стъкло на своето настроение, на своята опитност, на своите мисли и чувства... Така понякога, когато е в добро настроение – в гората, между тревите и цветята, слуша гласа на птичките, – животът му се струва прекрасен. Всичко му се струва постижимо, розова светлина облива всичко около него. Друг път, когато е в песимистично настроение – напротив, – всичко му се струва мрачно, безмислено, невъзможно. Мислите, които вълнуват ума, чувствата, които бликат из сърцето на човека, създават около него онази специфична атмосфера, през която той влиза в съприкосновение с външния свят. Ако тези мисли са възвишени, ако тези чувства са благородни – то небето на този човек ще бъде ясно, слънцето ще грее – и той всичко ще вижда в неговите естествени отношения. И обратното е вярно – ако мислите на човека са ограничени, слуги на неговия личен егоизъм, и чувствата му са низки – то небето на тоя човек ще бъде мрачно – облаци и мъгли ще го обвиват, няма да има достатъчно светлина и топлина, тъй необходими за живота.

Следователно, за да вижда човек ясно, трябва средата, която го заобикаля, да бъде рядка, очилата, през които гледа, да бъдат по възможност безцветни, т.е. умът на човека да бъде светъл – огнище на възвишени, разумни мисли – и сърцето му да бъде топло и чисто, извор на благородни чувства и желания. А за това е нужно човек да се стреми с всички сили към Истината, да я обича, да я търси навсякъде и немедленно да я прилага. Истината да бъде у него над всичко – над всичките му временни и материални интереси, над положение, над народност, над вероизповедание. Истината – над всичко, и преди всичко.

Когато в историята на човечеството се заражда една нова култура, когато нови идеи се възвестяват между народите, то борбата между старите идеи и новите идеи става неизбежна. Тази борба се изразява в една или друга форма, но тя е съществувала винаги. Така идеите на Христа през първите векове на християнството се срещнаха с идеите на римската цивилизация и борбата беше неизбежна. Понеже езическият свят не можа да устои на тези нови, светли идеи, той си послужи с гонения, насилия, убийства – средствата на духовно слабия. Но те още повече разпалиха огъня. още повече издигнаха новото учение и неговите носители в ореола на мъченичеството – ставаха идеал за хората. Християнството победи, Истината, прогласена от Христа, беше посята в човешките души. Но християнството – след трети век – бе изопачено от лъжата. Истината за любовта между всички хора като върховен закон бе замъглена – трябваше хиляди години да минат, за да може посятото семе в душите на хора да поникне и да израсне, за да даде плод. Човечеството още 2000 години след Христа трябваше да опитва учението на насилията и убийството, Мойсеевия закон: «око за око, зъб за зъб»; трябваше да изпие до дъно горчивата чаша на страданията, да изходи цялото поле на всички възможности за насилническо устройство, за да се убеди, че по тоя път няма изход, няма благо, няма жи-

вот. И ето – сега – след 2000 години, отново се подема гласът на Божиите пратеници* да се възприеме и приложи учението на Божествената любов, Божествената мъдрост и Божествената истина, да оставим всяко насилие, всяка вражда и неправда, да се откажем от всяка лъжа и всяка глупост, да заживеем като братя – хората от всички народи; защото цялото човечество е едно семейство. Тоя зов се разнася из обширната руска земя от пророка на новото време Лев Толстой; тоя зов иде от тайнствената многомилionна Индия, която в лицето на Ганди иска да даде един велик урок на европейците, чрез своята любов и ненасилие. Тоя зов иде и от запад – от всички най-велики и будни синове (Ромен Ролан, Ед. Карпентер и др.), на изгубилите пътя европейски народи, които не знаят какво да правят в тоя хаос.

Тоя зов за любов и братство между всички хора и народи се повдига и в България, която преди 1000 години даде богомилското учение, даде най-възвишените Христови идеи на тогавашния свят и сега също тъй е призвана да даде на света синтеза за западната наука и източната религиозна мъдрост, хармонията на славянското сърце и западноевропейския ум – единството на Божията мъдрост.

И ето – отново крепителите на старото, защитниците на съществуващия несъвършен строй, от който всички хора са недоволни и всички искат да го изменят – тези крепители отново въстават против Божественото учение и искат да го спрат, да го задушат. Кои са те? Представителите на християнската черква – съвременните фарисеи, които комаря прецеждат, а камилата поглъщат, които любовта забравиха, а обрядите точно спазват, които войните, клетвите, насилията благославят, а носителите на новите идеи проклинат, отново те се опитват да се борят с лъжи, преследвания, гонения. Всички свободно-религиозни общества – духовната сила на България, най-честните, най-умните, най-добрите нейни синове – са прогласени за опасни еретици, сектанти, бацили за държавата и църквата. Последователите на Толстоя, вегетарианците, теософите, въздържатели, евангелисти, свободомислящи, студенти – християни, «дъновисти» и пр. всички, които не са в лоното на православната черква. Но кои са в православната черква сега?

С изключение на духовниците и семинаристите, повечето от които – висшите сами не вярват, – къде са искрените вярващи в православната черква? Къде е младото поколение? Къде са комунистите? Къде е народът? Православни ли са? По-голямата част от православните – не са ли такива само по име? Горчива истина – но факт.

И ето – това духовенство, чието назначение е да възвестява истината за Царството Божие на земята – то също се опълчва против всичките онези, които правят това. То в Русия отлъчи Толстоя, най-великия ученик на Христа на XX в., то също отлъчи Дънова в България, който възвестява същите принципи, които Христос донесе.

Но тази черква не може друго и да прави. Затуй, защото фактически тя не признава Христа за глава – а църковните събори. Как иначе може да се обясни, че християнските църкви са разделени, враждуват и всяка от тях се смята заместник на Христа? Как иначе може да се обясни туй, че повече важност отдават на обреди, отколкото на братската любов и сближение? Как иначе може да се обясни туй, че вместо да говорят за Царството Божие, за благата вест на Христа, за благото иго на любовта, те твърдят, че човек е слаб, не може да изпълни Христовото учение; може и даже е длъжен да отива на война, да се съди, да убива, да се кълне в съдилищата и пр.

* Из цялата земя, между всичките народи. (бел. а.)

Докато християнските черкви не се разкаят за своето благославяне войните, насилията и убийствата; докато не се съединят в братско единение и не ще да знаят любовта като най-велик закон; докато не престанат да проповядват Мойсеевото «око за око» и не приемат прощението; докато не се отрекат от лъжата и не изповядат истината; докато не възлюбят Бога повече от материалните изгоди, те не са никакви християнски църкви, а езически насилнически учреждения, съвременните фарисеи, от които справедливо всичко интелигентно се е оттеглило. Това са търговците на храма. И сега, когато Христос иде в сила и слава; когато духът на любовта и братството се пробужда по цялата земя – те, нещастните, се опитват да спрат това духовно движение.

Но такъв е неизбежният закон. Тежка роля им е паднала. Да спрат реката с бентове. Да гасят огъня с духане.

Те и сега биха повторили ужасите на гоненията на богомилите, ужасите на инквизицията, и тяхната цел е – чувствувайки се безсилни да се борят с истината чрез лъжи, да предизвикват държавата да преследва опасните еретици. Но не е ли това най-блестящо доказателство, че черквата, както е сега – е слуга на лъжата, на насилието, на робството?

Но не се гаси, което не гасне. Други са времената днес. Зимата мина. Пролет е вече. Край на старото идва – снегът и ледът на омраза и вражда ще се стопи, мъглите на съмнение и лъжи ще се разпръснат, светлината на слънцето ще изгрее.

Не ще заблудят вече хората. Те са достатъчно умни да разсъждават сами и да не вярват в човешките авторитети. Има един авторитет – Бог. И само на Бога, Който е любов безгранична и всеобемна, може да се вярва – на нищо друго. В любовта може да вярваме, защото тя е *основата* на битието, тогава върху нея ще издигнем стените на вярата – на божеумдрост (само върху тази основа на любовта) и ще ги покрием с Истината. И в този дом ще обитава Божият Дух.

На всички онези, които се интересуват от учението за Новия Живот казваме: елате ни вижте! Ние не сме зад океани, не сме далеч, нито се крием. Елате ни вижте! Когато работим с мотика в полета, когато се молим при изгрев слънце, когато пеем химни на живота, когато се възкачваме по високите върхове, когато вършим всекидневната си работа – елате ни вижте!

Ние сме ваши братя, които търсят истината, обичат я, стремят се да я прилагат, защото тя е жива светлина, без която няма живот!

Здравец

41.1. КЪМ ЧИТАТЕЛИТЕ И АБОНАТИТЕ НИ

(В. «Алфа», г. I, бр. 8, понеделник, 23.VI.1924 г., стр. 4)

Последните два броя на вестника ни закъснях. Много причини имаше за това. Най-главната от всичките (особено за последните два броя) беше неуредицата в администрацията и експедицията на вестника. По неволя редакцията трябваше да се мести. Всички хора, които работят в «Алфа», правят това безплатно, следователно могат да отделят само от свободното си време, когато не са ангажирани да си изкарват прехраната. Днес идат едни, други път – други, вследствие което понякога стават грешки в експедицията, в адресите, закъсняване в самото изпращане. Ний молим извинение за това от нашите читатели. Ще направим всичко в бъдеще да върви всичко по-редовно. Но за това е потребно едно условие, което не е в нашата възможност – средствата.

Един идеен вестник мъчно се поддържа, особено ако не всички, които го четат, заплащат за това.

Ето защо ний молим всички наши читатели по възможност: 1) Да платят веднага, ако не за цяла година, поне за половин година абонамента си; 2) Да сторят всичко да запишат поне по един още нов абонамент или поне да пишат в редакцията адреса на някой свой приятел, на който да го пратим; 3) Тези от тях, които имат възможност, да отделят макар и най-малки суми за фонд «Алфа», с които да се посрещат разноските по издаването, които досега не се покриват от прихода и се правят дългове.

Молим съмишлениците във всички градове и села да ни облекчат поне в това отношение. Те знаят мъчнотиите, при които днес излиза един вестник като «Алфа».

При това животът на тези съмишленици трябва да намери изказ в страниците на «Алфа». Нека всеки вземе присърце делото на светлината и не чака покана. Трудностите ще бъдат преодоляни на всяка цена, но сега всеки има възможност да провери себе си, доколко общото дело му е мило и какво той лично може да направи за своите идеи.

Помогнете, щото «Алфа» да проникне във всяка къща, във всяка колиба. Нека тя разнесе всъде светлина, мир и любов. Бъдете всинца съдейници на великото дело – Новия живот.

Разнесете и вий светлината на своите братя, както някога са я донели други вам.

Голяма е жетвата, а работниците са малко!

Усърдни бъдете, братя, помогнете – и нека Бог благослови труда ви!

От Редакцията

P. S. Всички изпратени суми молим да се придружават с писмо, за да се знае защо са предназначени.

41.2. ХРОНИКА

(В. «Алфа», г. I, бр. 8, понеделник, 23.VI.1924 г., стр. 4)

Излизането на «Алфа» напоследък беше затруднено поради невнисане стойността на получените броеве, а също и бавното постъпление на абонаментите. Ний молим всички да не чакат особена покана. Трудностите са големи и без това. Има неща, които трябва да се разбират и без да се пишат. Ний вярваме, че нашите съмишленици ще се потрудат «Алфа» да проникне във всички кръгове на обществото, във всички села и колиби и по този начин възпре обилно изливаните клевети, мръсотии и заблуждения на заинтересувани хора.

Едно е нашето средство за борба – Божествена светлина, колкото може повече Божествена светлина навсякъде.

Бъдете, драги читатели, всички носители на тази светлина.

От Редакцията

(В. «Алфа», г. I, бр. 9, понеделник, 8.VII.1924 г., стр. 1)

«Постът е едно средство да се махне страхът, да се контролира стомашната система, кръвообращението и мозъкът, начин за обновление човешкия организъм. При постенето трябва всякога да сте много буден, да сте нащрек, защото тогава човек става много чувствителен, привлича известни динамични сили на природата и трябва да знае как да се справя с тях»...

«Положението, което заемате в обществото, не трябва да ви пречат да бъдете смели в живота.»

«Няма по-голяма подлост от лицемерието и по-голяма грубост от съмнението!»

[Учителят Петър Дънов]

42. НА АВТОРА НА БРОШУРАТА «БЪЛГАРСКИЯТ РАСПУТИН»*

(В. «Алфа», г. I, бр. 9, понеделник, 8.VII.1924 г., стр. 1)

Да се докосне до тебе диханието на Божията уста!... Да затрепти в сърцето ти искра небесна от Божията светлина! Да пръсне обилно лъчите си светли в душата ти – Слънце! Слънцето – твоя и моя баща!

Чуй, брате мой, чуй кратката изповед на възкресения от тогава, против когото ти дигна шъпа кал, взета от вонящите блатата на живота и от помийните ями на своята собствена мисъл:

Не бе много отдавна – само няколко години, но като че ли векове се изминаха оттогава, като че ли огромна бездна разтвори паст досами нозете ми, разделяйки мрачните дни, скръбта и позора, от тия на свободата и радостта.

Тогава, в последния от веригата мрачни, безнадеждни дни, воден от своята безгранична любов, с взор, за който нищо не е скрито, доловил страданията на една изнемогнала в борбата със себе си, скършена в стремежа си към светлина душа – дойде Той, застана над лежащия в гроба на заблудението и греха, простря ръце и каза: «Стани!»...

...О! Красота безгранична в първия миг на възкръснала от гроба душа!

О! Сбъднати блянове, светли и чисти, години лелеяни в душата с любов!

О! Неизказано щастие на слепеца, внезапно отворил очи!...

...И потекоха дните на новия живот, пълен с дълбок смисъл в своите нови радости и скърби, озарени от лъчите на чудно красив идеал, винаги зовящ към белите, снежни върхове на духовното постижение.

И никога, никога разочарован поглед не се обърна назад, да потърси там долу, в низината, това, което отдавна бе оставено с въздишка на *освобождение*!

Спомняш ли си, брат мой, спомняш ли си – някога, в безвъзвратно отлетелите юношески дни там негде, в някое тихо провинциално градче, в някое

* Вж. № 34 – «Нашенски букет» № 4 и 37 – «Нашенски букет» № 6. През 1923 г. в гр. Велико Търново излиза брошурата «Кой е Дънов» от Христо Устабашев и Сейко Николов, в която те твърдят, че Дънов е българският Распутин. В бъдеще ще се спрем на тази брошура. (бел. на съставителя на «Изгревът» Вергилий Кръстев)

село или може би тук – в столицата, посетено от незнайна сила, сърцето ти за пръв път да е трепнало от светлия изблик на чиста любов?

Спомняш ли си, връщайки се самотен дома някоя късна нощ, твоят поглед «случайно» да е паднал на осеяното с милиарди златни звезди небесно пространство? Спомняш ли си, като че ли видял нещо съвсем ново, никога досега невиджано и невъобразимо красиво, да си се спрял изведнъж и с издигнати нагоре очи, с болка и свещен трепет да си повтарял: «Боже! Боже!»

Спомняш ли си някое ранно майско утро, когато свежестта на прохладния въздух, омайната красота на околната природа, нежното галене на меката светлина изгонват всичко тъмно, всичко нечисто от човешкото сърце и ум, да си посрещнал първия слънчев лъч? Спомняш ли си тогава някакъв внезапен мощен порив, някакъв примес с болка, копнеж за чистота, светлина, красота?

Спомняш ли си, в някой рядък, твърде рядък момент на живота си, обаян от тъжните, проникващи до дълбината на душата звуци, или под тежките удари на непоносима душевна скръб, сърцето ти да се е свило от болка, в дълбоко ридание да си притиснал ръце о глава, слушайки внимателно тихия глас, който шепне в самия тебе, че има нещо по-светло, по-чисто, по-красиво от печалното настояще и разбирайки, че дълбоко някъде в тебе – в тишина и неизвестност, живее нещо, което още никое от мръсните пипала на всекидневния грубо-егоистичен живот не е докоснало, че колкото и каквато и кал да се е полепила по човека, скитащ из преплетените пътеки на жизнената арена, все пак в него има нещо, което не може да се омърси, което е винаги чисто и достатъчно е само едно умело докосване и целият натрупан слой мигновено пада, разкривайки под себе си девствена чистота и красота?

Спомняш ли си?...

Знай тогава, че това е душата, твоята душа, която може да люби с чистотата на Божиата любов, която в красотата на звездната нощ, в чистотата на майското утро, в неземното упоение на хубавата музика съзира своята красота, своята чистота, своето обаяние. Душата, която се е скрила дълбоко в областта на подсъзнанието, за да не може никое допиране, никой нечист поглед да я докосне и оскверни, и която няма нищо общо с делото на твоя ум.

Ней – на тая душа, чиста и красива, светъл лъч, като че ли вчера откъснал се от Божието лоно – говоря аз!

Ней – на Божественото, което живее и във всеки човек, ней аз говоря:

Да се докосне до тебе диханието на Божиата уста!...

Да паднат веригите, които сковават порива към светлите простори на Истината!

Да закопнее сърцето по чистата радост на Божиата любов!

Да пламне в него огън на безкрайния стремеж към всички!

И тогава ще блесне в миг ослепителна светлина и на тъмния фон на много и много нечисти наслоения ще се очертае светлият образ на Истината.

Душата ще се сепне, ще изтръпне в очарование, ще зариде... И сълзи, горчиви сълзи, изкупителни бисери, рожба на страданието, ще се заронят и като буен планински поток ще смият всичката нечистота...

И – изкупена и очистена, познала красотата на Божиата любов, с леки стъпки душата ще пристъпи към Оногова, по Когото някога ръцете хвърляха шепи отвратителна кал, пред Учителя на Божиата любов и мъдрост, и падайки на колене, с тихо ридание ще шепне: «Прости, прости!»...

И – с поглед, в който се чете радостта за спасението на още една изгубена овца, със сърце, пълно с любов, което винаги прощава и не помни никаква обида, ще дигне Той ръце и с глас тих, но звучен и мощен, ще каже: «Стани!»

И в миг ще паднат последните останки от оковите на миналото робство – и почувствала свободата, за пръв път от душата ще се изтръгне въздишка на освобождение.

И тогава... и тогава – окъпана във вярност небесна и слънчев светлик, по приказни друмове ще литне към светли лазури душата. Ще дигне платната на белия кораб – към звездни простори, към Бога, към слънцето, към своята родна страна!

Ще затрепери небето от ангелски песни и велика ще бъде радостта за възкресението на Бога в човека, за спасението на още една братска душа.

*

О, брат мой, чуй – това ще бъде!

Това ще стане, защото то е бъдещето на всяка душа.

Може би днес, може би след месеци, или години, може би след столетия и хилядилетия!

Но – това ще бъде!

Ще бъде – светлият блян на душата, видяла за пръв път в очите – прозорците на друга душа, в чистотата на слънчево утро или в безкрая на звездната нощ своето минало – ще се осъществи!

И аз ти желая: да дойде този ден по-скоро, колкото се може по-скоро!

И аз ти изпращам моята любов, моята братска любов!

Да се докосне до тебе диханието на Божиата уста!

Един от твоите братя

43. КОЙ Е ДЪНОВ

(В. «Алфа», г. I, бр. 9, понеделник, 8.VII.1924 г., стр. 2)

(Писмо)

На Р. Томов от «Зорница»

Любезний Томов, пред мене е 34 бр. на «Зорница». Чета и недоумявам: дали доктор по богословие и доктор по право са синоними! Знае се, че правистите икономисват истината, а по богословие скриват ли я? От самата статия личи, че не познавате окултизма, нито г-н Дънова. За статията Ви аз нищо няма да кажа – тя е безсолна, – аз само желая да Ви разправам една история, която ще Ви даде възможност да се запознаете с «опасния» Вам човек.

Ето самата история:

Преди 25 години Ямболската Ев. Черква имаше един отличен пастир. Ний ценим доброто, където и да е то. Господин Терзиев бе човек на сърцето, той затрогваше своите слушатели с прочувствените си проповеди, но той бе корав залък за Ямболската черква и тя го избълва! Три години след това черквата пак овдовя. Настоятелството на черквата се отнася до един мой приятел в София и го молят да им препоръча лице за пастир. Отговорът бе, че по-добър човек от Петър Дънов не познава, искайте подробни сведения от г-н Абаджиев в града ви. Дадох нужните сведения. В онова време г-н Дънов живееше във Варна. Настоятелството пише г-н Дънову, като му прави предложение да заеме пастирска длъжност *и да яви условията си*.

Но един неочакван отговор внесе тревога в черквата. Защо?

«Готов съм да гойда между вас, щом е за Божието дело, но заплата не земам. Живият Господ ще промисли за мене» – пише той.

Бре, какъв е този човек!? Я да пишем на дядо Марин, на Попов, на Тр. Костантина и пр. Събират се, разискват и решават да повикат друг, който правеше *паметници на умрелите си гълъби*, а нему пишат: «не можем да Ви приемем».

Тъй реши синахидрионът! Зер това ще стане система и тогава как ще се живее без заплата?

Сега Христовото учение не е монопол на никого, нито на г-н Дънов, но когато други само приказват за него, *г-н Дънов го прилага в живота си*.

С поздрав: **Абаджиев**

44. КАК ЖИВЯ НЯКОГА УЧИТЕЛЯТ

Любомир Лулчев

(В. «Алфа», г. I, бр. 9, понеделник, 8.VII.1924 г., стр. 3)

Син на дърводелец, красив неземно, кротък и силен на думи, той кръстосваше от село на село между простите хора, жадни за правда, гладни и отрудени, между падналите жени, между отхвърлените от закона и обществото, между болните и немощните. Чист в живота си, той като някоя птица прелиташе от място на място, нищо не искаше и винаги имащ всичко. С няколко думи той очароваше, оздравяваше, повдигаше духовете, възраждаше надеждите. Кой бе той, какъв бе? Кой бе му дал тая сила и власт да гледа на света така извисоко и да не почита никакъв кумир, от които трепереха всички? Несвързан с нищо, той отричаше всичко, освен един: Небесния Баща, Който бе сътворил всичко, отгледал всички и Когото всички бяха забравили.

За него страшният Иехова, сипящ светкавица, гняв и нещастия, бе се обърнал на благ Баща, без волята на Когото ни един косъм от главата не можеше да падне. Той бдеше връх всичко, обичаше всичко. Человеците братя са, защото един е техният баща горе на небето. Всичко друго е от хората. И той сам с живота и делата доказваше думите си. За него всички бяха равни – нещо повече: немощните, болните, нещастните, отританите или заклеямените от обществото имаха privilegia да бъдат предпочитани. Лекарят за болните е – твърдеше Той. И при самаряните, при рибарите, при падналите жени – Той беше всъде все същият: тих и чист като слънчев лъч, който наднича и в най-омърсените места и си остава винаги неопетнен. Жени, изцерени от Него или увлечени от Неговата сладка реч, която обайваше, която караше да се вгъват небесата и разтварят пред жадните им погледи, която одухотворяваше невидимото и го правеше осезаемо, като дигаше завесата на бъдещето, за да нареди пред овлажнелите им от щастие очи неземната картина на идния живот, Го следваха, слугуваха му със своите пари и труд.

Някои от тях, във великия порив на своите души, в изблика на обич към едно олицетворение на чистотата, бяха изцерени от много болести и нервни разстройства. Всичко, което се допираше до Него, губеше от своето. Някаква незнайна светлина лягаше наоколо Му и в нея най-необузданите страсти укротяваха, тънеха като в прибулена далечина, за да се чуе само викът на страдащата душа, поривът на мечтата, унесът по един блян, който бе слязъл от небето, вмъкнал бе се между хората, за да им покаже пътя, който би ги отвел обратно от далечните покои на техния небесен Баща.

Неговият кротък взор и мек глас, с който Той им говореше като на деца, привличаше всички, покръщаше, караше да се опомват, да заговорва светлото и хубавото в тях. Като някакъв факел, палнат направо от слънцето, Той разнасяше огъня около Себе си. Криещ бездна от мъдрост, Той говореше на тър-

пата около си това само, което тя можеше да разбере. Уви, то не бе твърде много! Простите рибари, които бяха оставили мрежите си в изблика на първия порив, чакащи след няколко дни да видят чудно царство въдворено, за първите места на което те водеха спор или прашаха майките си да ходат[ай]стват, вървяха след него вече с разтворени уши, клюмнала глава. Те слушаха и разбираха много, за което не бяха и помислили някога. Самата им близост с Него им даваше невидим за самите тях ореол, който щеше да се разрасте в устата на милиони хора, за да стане съдба и знаме на цели народи.

Паднали жени бяха погледнати пръв път като човеци, нещо повече – като сестри. Митари и самаряни, до които едно допирание само бе осквернение, сядяха на една маса да ядат с Него. Той не съдеше никого, разбираше всички, оправдаваше всички, освен едни – големите слепци, които държаха ключа на Царството небесно, сами не влизаха и на другите не даваха да влизат; които като гробници варосани бяха отвън, красиви наглед, но вътре бяха пълни само с кости – предания на миналото, ненужни никому; които бяха забравили това, което бе вечно и бяха го заменили с това, което беше най-несъщественото – формата: «Горко вам, водители слепи – провиква се Той, – които комаря прецеждате, а камилата поглъщате; които изграждате гробища на пророците и разрушавате паметници на праведните и казвате: «ако бихме били във времената на бащите си, не бихме били техни съучастници в кръвта на пророците!»

«Търсете само Царството Небесно и правдата негова, а останалото ще ви се придаде» – съветваше Той вървящите подире Му.

«Две са само необходимите заповеди, които трябва да спазвате, и на които всичките пророци и закони се основават: Възлюби Господа Бога твоего с всичкото си сърце, душа и разум и обичай близкия като самаго себе си!»

Той самият носеше нещо ново, особено – това ново бе вечното. Човекът бе прозрял и видял, че е Божествен син – синът на Бога живаго, наш небесен Отец, Който всичко би ни дарил, ако ние искахме да се обърнем към Него, защото коя майка би дала на детето си камък вместо хляб? Той бе разбрал своята вечност. (Преди да бе Аврам – аз бях!) в миналото и в бъдещето. И от тая шеметна висота на която бе се възйел, Неговия дух почувства единността с Отца Си на небето. Той виждаше по-добре от всички голямото изопачаване формите и законите в обществения и духовния живот на своите съвременници. Той не критикуваше – критикуват само обикновените хора. Той, Който разбираше първопричините, се задоволяваше само да живее един свят живот, с който да покаже възможността да бъде живян и да сее семената, които, като поникнат, да заглушат плевелите, които пълнеха нивата. Но понякога бликаше негодуванието и Той шумно люшкаше публично плесницата на тия, които виждаха и не правеха, знаеха истината сами и заблуждаваха съзнателно. Неговите думи се мяркаха като светкавици – те приковаваха. И което беше по-страшно – те се отекваха винаги в съвестите на тия съзнателни престъпници и превръщаха дните им в неспокойствие, а нощите – в кошмар.

Докогато ходеше всред измета на обществото, Той още не бе опасен. Свещениците Го наричаха обладан от бяс, фарисеите Го мислеха за луд, а книжниците... те нямаха време да чуят за Него, увлечени в своите безконечни догматични препирни. Собствените Му родители, които може би чакаха прехраната от Него, като първороден, Го смятаха, че не е в себе си...

«Моите роднини сте вие, които слушате и правите Божието Слово» – бе казал Той веднъж на слушащите го. И когато те – народните водачи – не дойдоха при Него, Той отиде при тях – в тяхното гнездо. Той вече бе очертал пътя Си. Що значеше Неговия живот пред голямата задача да изпълни волята на Отца Си, Който бе Го пратил?

И Той дойде всред културата на тия, които Неговият живот, думи и дела отричаха всецяло. Всред тия вкаменени храмове и души, всред тая вековна рутина, която посегна напразно още първия ден да изгони с бича Си – Той разбра съдбата и бъдещето Си. Срещу това вънкашно величие Той щеше да противопостави едно вътрешно; срещу вековните храмове и човешки творения – безкрайността на Своята душа; срещу всичките техни усилия да Му напакостят – Своего безсмъртие, което Той реално живееше, не като някаква мечта на бъдещето, а като една всекидневна действителност в своето единство с безкрайния Си Баща.

С високомерието на столичани отидоха те при тоя Галилеянин, когото се надяваха да оплетат със софизми и забъркат в тълкувание догмите. Но те трябваше да се върнат засрамени. Дигнат над вечността, Той проникваше в нещата с дълбочина, която ги замайваше. Той четеше мислите им като на деца и отговаряше предварително на неизречените още въпроси! Неволно те почувстваха силата Му и останаха смаяни. Под Неговата кротост те *напипаха* неумолимостта на вечната справедливост. Те вече виждаха своето залязване: когато имаше извор, никой не би искал да пие от локвите вече. Неможещи да отричат Неговата сила, те я приписаха на Велзевул – нали Бог говореше уж през тях, а веднъж те нямаха тези сили, значи не можеше да ги имат и другите – едно заслепение, което и след десетки столетия се повтаря. Но Исус отблъсква и това:

«Ако Велзевул работи сам срещу себе си, царството Му няма да устои!

Всичко ми е предадено от Отца Моего. И никой не познава Сина, тъкмо Отец; нито Отца познава някой, освен Синът и комуто би изволил Синът да Го открие.»

– Ти си Богохулник! – рекоха Му те. И досега тия думи се повтарят от техните заместници, колчем някой почувства ръката на Небесния Отец близо до себе и има смелостта да каже това. – «Ти нападаш установения от Мойсея закон, разваляш реда ни, внесаш раздор в семействата. Ти си луд, който вреди на всички!» – и биха Го убили с камъни, ако тълпата, която Го заобикаляше и чакаше да Го види седнал в една нощ по някое чудо на царския трон, не вървеше още около Него. Същата тая тълпа, която със своите викове «Осанна» смути града, на утрешния ден, видяла своите надежди излъгани, щеше да Го храчи, щеше да реве обезумяла: «Разпни го!» и пред провалилия се в очите ѝ месия щеше да предпочете да бъде освободен един обикновен разбойник: тъй малко вярваше вече тя в Неговото Божествено произхождение и думи!

Неразбран от народа, изоставен от близките си, Той дойде сам на Голгота – *там винаги се отива сам!* Но преди това се опитаха да Го съдят. Изправен пред Пилата, той каза: «Аз затова се родих и дойдох на тоя свят – да свидетелствувам истината. Всеки, който е от истината, слуша гласа Ми!»

– А що е истина? – запита го Пилат.

Два свята стояха един срещу друг – тоя, който започваше, и оня, който си отиваше; тоя на миналото, който бе видял края на царства и хиляди хора, бе изпил до дъното удоволствията и започнал с пресита, бе стигнал до равнодушие – и другият, който бе прозрял вече вечността и безсмъртието си.

– Що е истина? – питаше през Пилатовата уста загиващото, което някога бе знаело това разковниче, защото с неговата помощ бе изпъкнало от мрака на вековете и вече бе го изгубило, за да изчезне и то самото.

Исус не отговори нищо. За истината не се говори, като че ли искаше да каже Тоя пръв гражданин на света на безсмъртието, тя само се живее, и когато потрябва – мре се за нея. И от обятията на смъртта изхвърква новият живот,

който е вечен, който е бил и ще бъде всякога и винаги, който ще сменява формите си с винаги по-нови, но винаги ще бъде все същата Единна безконечност, разсипала се на милиони капки роса, за да се слее най-после в Единствения поток!...*

45. «ЧОВЕКЪТ Е ПАДНАЛ БОГ, КОЙТО ПОМНИ ЗА НЕБЕСАТА»

(В. «Алфа», г. I, бр. 9, понеделник, 8.VII.1924 г., стр. 3)

Откогато човекът броди по земята, единствената мисъл, която е направлявала всичките му постъпки, е била мисълта за щастието. Дали ще жертвува другите заради себе си или себе си ще жертвува заради другите, това за целта няма значение – това са само различни методи за нейното постигане, но не и отказване от самата цел. И когато човек не намери щастието в нищо на земята, обръща силите си към Небето и почва да го търси там. Но преди да направи още първата стъпка по новия път, той се спира! Всеки, който е тръгвал за щастие към небето, знае защо. Ако за земята човек има крака и ръце, да ходи и да търси, за небето те са ненужни. Той вижда, че други крака и други ръце му трябват за пътя към Небето. И мнозина се отказват от своето пътуване, защото виждат, че са пълни *инвалиди*. Тогава едни почват да отричат съществуването на самото Небе и се връщат в своята жалка делнична задоволност. А други, разбрали страшната истина, че То – Небето – съществува и крие тяхното щастие, за което те нямат крака, падат в тежко отчаяние и често умират от «липса на въздух». И само малцина, почувствували себе си способни да «вървят» и «опитват», тръгват по трудния и опасен път наннагоре. А когато «тръгват», те затварят очите си, отпускат краката и ръцете си и забравят за всичко, което ги заобикаля, защото пътят на всеки от тях е път през самото себе. И този път е най-страшният от всичките пътища за човека, защото първите му стъпки водят през черната нощ на незнанието, за които няма водач. И със своите «крака» и «ръце» той често напипва разхвърляните кости на своите предшественици, между които често разхвърля и своите. Но ако страх не скове неговите членове и съмнение не парализира неговата воля, той ги отминава и едва уловимо почва да предсеща трепет на неизразимото и неразбираемостта за ония – «долу» – щастие. В морната му и смутена душа гъстият мрак почва да се разкъртва като от удари на чук и почва да редее. Дълбоко някъде, в бездните на неговата чужда дотогава душа, се разлива тихото, сребристото сияние на онова, което той усеща като Мир. И това тихо сияние с неземна светлина запалва у него ново чувство, което той със земния си език нарича «любов». И този пламтящ Мир, и тая тиха Любов му разтварят безкрайния и светъл свят на Боговете, към който свят вървят всички хора, защото «всеки човек е паднал Бог, който помни за Небесата».

Алфонс

* Тази статия на Любомир Лулчев е част от неговата книга «Съвременният обществен морал и Дънов», 1922 г., стр. 13–19. (Бел. на съставителя на «Изгревът» Вергилий Кръстев)

(В. «Алфа», г. I, бр. 10, понеделник, 28.VII.1924 г., стр. 1.)

«Следователно културата започва само с живота, а първият подтик към културата, това е Любовта.»

«Сега те казват: «Да направим такива закони, че да ги ограничим.» Кого? Това, което говоря, е Божествено, а то няма да се ограничи и не може да се ограничи. Ако вие ограничите Божественото в себе си, вашият живот е свършен.»

«Когато говоря за смирен човек, аз разбирам онзи, който има най-благороден, който има най-възвишен, най-велик дух. Това е най-смиреният човек, човекът, който съзнава. Глупавият човек не може да бъде смирен. »

[Учителят Петър Дънов]

46. НА ВЪРХА*

(В. «Алфа», г. I, бр. 10, понеделник, 28.VII.1924 г., стр. 1)

В подножието на голямата планина се стичаха хора от всичките краища на страната – малки, дребни, притиснати от своите товари люде, които поглеждаха към висинето, гдето в пазвите на облаци и бури се къташе високият връх.

Краката му миеха езера синеоки, настръхнали гори бяха му стража върна, а вятър, развързал криле, пееше нещо на всяка канара, хълм или изгърбен връх.

Спеше планината, прибрала лапи под себе, готова сякаш да скочи. Върхът ѝ унесен наднича в простора, оглежда се в далечни морета и в привети вслушва от своите братя на север и юг...

А в подножието на планината малките хора се събират, групите им растат. Те тъй малки са, но всички мечтаят да идат там, на самия връх!

И започват бавно пътя, обливани в пот, крачка по крачка. Слънцето целува за последен път грапавото мощно чело на върха – и се скрива. Нощта пуца своите леки покривала и обръща далечнината. Тя потъмнява. Всичко добива нова премяна. Тъмнината изравня долините, покрива пропастите, прибулва видимото – всичко става загадка.

Людете пъплят като малки мравки по изритите гърди на великана връх, където облаци нощуват и мъглите оставят своята роса.

Но вятърът се усилва. Облаците се пускат ниско и обвиват всичко с мраз и скреж, гонени като уплашено стадо от невидими камшици. Започва дъждът, бурята. Черни ръце дърпат, блъскат или ръсят с ледени струици – шибат лицето, режат ръцете, замръзват тялото.

Но хората не спират. Тях ги води този, който бе изпитал всички бури на живота, изпил всички горчиви чаши и преодолял всички препятствия. И той знаеше къде отиват тези деца на Бога! Неговите крачки бяха твърди и погледът му – ясен. И който изгубил сили погледнеше в него, тръгваше още по-бодро, още по-решителен...

Невидим, хороводът се закиска над езерата. Черни камшици плющат отново. Или млъкнеше за миг всичко, стихне като по повеля странна на незнаен Бог – и зашушнеше тихият ромол на дъжда, разправящ сякаш приказка някаква за стари времена...

* Изкачване на връх Мусала с Учителя Дънов и Неговите последователи. (бел. на съставителя на «Изгревът» Вергилий Кръстев)

А людетe, водени от този, който бе приживял всички бури и изпил всички горчиви чаши на живота, достигнаха върха. И отстъпи тъмнината, раздра се завесата от облаци – и се показа слънцето.

Като песни откъснати от невидими струни екнаха в душите огнените му лъчи...

Мусала, 13.VII.1924 г.

L. W.

47. МЕЖДУ СВОИТЕ СИ ДОЙДЕ

Любомир Лулчев

(В. «Алфа», г. I, бр. 10, понеделник, 28.VII.1924 г., стр. 1)

Иерусалимци някога си легнаха с един невинно осъден и се събудиха с един нов Бог. Но те никога не разбраха това – жителите му имаха толкова много богове на земята, в храмовете си, в рутината, в законите, че за новия Бог, Който проповядваше любов, нямаше никакво кътче в техните озлобени сърца. И затова Той трябваше да търси във място – между чужденците. «Никога пророк не е приет в Отечеството си» – бе казал Той приживе, а коя дума от Неговите не се изпълни? Но оттук натъй, през цялото небе на Европа ще се протегне Неговата сянка. В Неговото име ще измират хиляди доброволно, в Неговото име ще се убиват милиони насилствено. Юдеите Го разпънаха само веднъж – християните щяха да Го разпъват ежедневно, защото те, като взеха името, забравиха същината на учението Му. В предсмъртния Си час Той бе помолил да им прости Неговия небесен Отец, защото те не знаят какво правят. Днес Неговата безпределна любов би казала същото, защото за Него имаше един Бог – Той бе Бог Отец, а кой баща може да мрази и наказва децата си?...

Юдеите бяха тъй близко до Него, видяха живота Му, чуха словото Му и никога не повярваха в Него. За тях Той бе богохулник, побъркал се момък, който бе се осмелил да се нарече син на Йехова, от когото винаги, поне лицемерно, те трепереха. Той се наричаше цар, но царството Му бе друго – не от този свят: «Ето там – вътре във вас, е небесното царство» – говореше им Той, а те клатеха глави като пред някоя загадка, която никога не щяха да разрешат. Това царство, в което цар бе истината и светлината, мъдростта и любовта, искаше самосъзнание на непоколебимата вяра във вечността, приближена като прегръдки на един любящ баща. А те бяха далеч от тях!... Когато един народ напусне истинския път, тия, които вървят начело, са и най-далеч от него, затова пък слабите, морните, изостаналите, отритнатите, опашката, «помията» дори (както я нарече един «Православов») са винаги по-близо до истината, тъкмо поради своята изостаналост. На тях липсва обикновено много, за да бъдат достойни за редовете на «културните» си съвременници, но всякога имат достатъчно, за да разберат искрените слова на чистите души, да се въодушевят от тях, да ги пожелаят с всичката сила на неизпълнените си мечти през целия им отруден живот. Някои от тях мислеха, че бяха получили само една надежда за бъдеще, което щеше да стане – всъщност те бяха добили един нов мироглед, който щеше да им покаже целия живот в нова светлина. Малките бяха избрани да дадат урок на големите. Скромните рибари, без да разбират величието на своето дело, носеха един факел, от който пламтеше огънят на духовна революция, каквато човечеството още и след две хиляди години не е в състояние да реализира. Те едно знаеха – че двигателят им бе Божествен – любовта – и че огънят, запален от нея, гори, но не изгаря. Имаше юдеи между тях, които мис-

леха, че слънцето трябва да се запази само за сънародниците им и го криеха в своите пазви. Но и оттам то просветваше през техните лица; те се разширяваха, забравяха, че са юдеи, чувстваха небесния си общ Баща, а околните – свои братя. Първопричината на всички нещастия бе намерена от тоя непризнат мечтател, когото тълпата подиграваше разпнат – егоизмът. Той трябваше да се надвие и всичко ще се промени. «Възлюби Бога с всичката си душа, сърце и разум» – учеше Той, сиреч насочи всичкия си интелект, воля, чувства към абсолютното, към най-високото, което можеш да почувстваш и помислиш – и тръгни натам, но без да буташ, без да настъпваш когото и да е; обикни всички както обичаш себе си – и всичко ще имаш. Търси най-напред същественото, всичко останало ще получиш като добавка; но същественото, преценено не от положението на временното, на тленното, смъртното, а онова, което Абсолютното и Безкрайното изискват от нас, също тъй абсолютни и безкрайни.

«Мир ви оставям – бе рекъл Той веднъж, – моя мир ви давам. Аз съм пътят, истината и животът! Тоз, който не пие кръвта ми и не яде тялото ми, не може да има нищо общо с мен. Не само който говори, но който прави думите ми, ще влезе в Царството Небесно!»...

И някои, които имаха уши, чуха и разбраха – те бяха малцина, но все пак достатъчно, за да разнесат благовестта по целия свят. Другите нищо не видяха, нищо не чуха – те останаха да чакат друг спасител – чакат го и до днес! Те мислеха, че Месия ще трябва да дойде като цар с корона, шум и тържества, като забравяха, че достойнството на всекиго е именно там – под дрипите да познае своя си цар! И тия, които Го познаха, скромно малцинство от още по-скромни хора, възвестиха това на останалите. Техните души носеха утеха на жаждащите и по тая отразена светлина само последните разбираха колко голямо е величието на слънцето, до което ония бяха росли. И те се чудеха, както и досега се чудят понякога, как юдеите не познаха Исуса, че е чаканият спасител? А забравяха, че както има физически слепци, така има и духовни, и че хилядите слепци и сега не могат да видят слънцето, както и никога не го видяха...*

48. НОВИЯТ ЖИВОТ НЯКОГА

(В. «Алфа», г. I, бр. 10, понеделник, 28.VII.1924 г., стр. 2)

Спасителят идва винаги, когато е най-нужен, затова има и Бог Отец, Който бди над Своите деца. Римската империя, разширила се до възможните си предели, бе изкуфяла в сърцето и ума си. Рим, станал грамадно тържище и център, бе се превърнал и в клоака, гдето всичките нечистотии на света си бяха дали среща. Изобилието бе родило леност, отпадък на мисълта и нежелание да се живее нормално, безмислие на дните, преситеност от всичко, което бе опитано, вкусвано до отвращение. Материалното бе се втръснало на всички – животът на цялото преставаше – три века трая тая агония. А гниенето беше сгодният момент да се започне новия живот. И той се започна бавно, в малки общества, незначителни отначало, скрити по необходимост, тайнствени, заради това заобиколени със страшни и невъзможни легенди за разврат, оргии, ядене деца; крепнещи полека, растящи бавно между отритнатите, всред просяците, немощните, робите, уличните жени. Те образуваха комуни, в които всеки внасяше колкото му трябваше. Обща любов нямаща нищо общо с мърсота-

* Това е откъс от книгата на Любомир Лулчев «Съвременният обществен морал и Дънов», 1922 г., стр. 19–22. (бел. на съставителя на «Изгревът» Вергилий Кръстев)

та, която наричаха с тая свещена дума околните им, свързваше техните прости души, изпълнени с вяра сърца. Те растяха, както пожарите в някоя гъста гора; изникваха на нечакани места, губеха се, блесваха отново, за да се скрият временно и покажат тогава, когато, обхванали всичко, правеха съпротивата невъзможна.

Управниците, силните, които ръководеха живота тогава на разлагащата се империя, не обръщаха внимание отначало. Те бяха нагълтали зараза, която щеше да докара смъртта на всичките им религиозни институти тъй безгрижно, както и коя да е чаша вино. За тях това бе една абсурдност, да се вярва в живота на умрели хора, когато те бяха отправяли с хиляди на онзи свят, без да видят нито един да се връща оттам! Но спазмите растяха. Събитията, неумело направлявани от тях и неохотно подпомагани от народ, който бе изгубил вече вътрешното си сцепление – морала – раждаха негодувание в широките маси. Християните им послужиха за добър гръмоотвод – всичко лошо се стоваряше върху тях и те започнаха да пълнят цирковете, за да служат за храна на зверовете и зрелище на тълпите. Християнинът стана синоним на мъченичеството. Но всеки осъден чувствуваше небето близко до себе си и неговата усмивка и спокойствие в последните минути раждаше стотици нови последователи. Не можеше да се мре тъй спокойно, ако не се знаеше нещо положително, ако те не владееха на друго място нещо, което правеше тукашния им живот нищожен! Християнството доби нов оттенък – царството Божие бе преместено от вътре в нас – горе на небето, гдето всичко има – гдето то се намира и понастоящем...

Светлият лъч на идеи се пречупи в юдеизма, после – през мъченическите души на тия, които зверовете късаха по цирковете, после – още през много и много разноцветни стъкла, покрити с прахоляци, паяжини и кръв, докато достигна до нас, по име само християнство и с толкова малко светлина, че ний започнахме да чувствуваме нужда да палим свещи и по пладне в нашите храмове...

Перспективата за мъченичеството направи от християните хора калени, решени на всичко, които се бяха разделили със земното, за онова райско блаженство да се съразпънат с Христа. Те бяха взели най-високия тон: след като се отказаха от всички земни богатства, те слагаха и живота си в цирковете с усмивка. Това бе период, от който остана разбирането, че животът е ненужен изобщо, че тялото може да бъде късано и захвърлено – не е то важното – друго е същественото – духът... Следващите по стъпките на мъчениците, запълващи местата им, трябваше по неволя да имат това себеотрицание, презрение към всичко, готовност на всичко в името на разпънатия нявга Спасител. И когато тия добродетели и решителност не им достигаха, защото не всички ги имаха, лицемерието ги заместваше... Заедно с растението в широчина, християнството губеше дълбочината си. Идеите на гръцките и римски философи, които се кръстосваха на мировото пазарище в Рим, неволно намираха отек и в първите християнски общества. Никой човек, от това че ставаше християнин, и че съзнателно се отричаше от миналото си, не можеше да унищожи с един замах и всичките ония дълбоки преживявания на своето сърце, да се отрече от своята кръв, която вреше в жилите му, и която носеше в себе си проклятието или благословията на миналите езически поколения във физическото тяло.

Преломът в човешкия мироглед никога не е достатъчно пълен, да унищожи изцяло едно минало – развалините му обикновено послужват поне за пиедестал на новоиздигнатата статуя. Във всеки случай, то дава един неминуем нюанс на новия живот. Това се случи и с християнството. Хората, които бяха свикнали да се препират по стъгдите, пренесоха своите препирни и всред но-

вото общество, а другите – философи или последователи на философи – се запретнаха да тълкуват... Те грабваха, в най-щастливия случай, една шепа вода от свещения извор и разправяха върху нея дори и тогава, когато тя беше се промъкнала и изтекла отдавна измежду пръстите им... Тия «тълкуватели», «отци» и «авторитети» имаха свои ученици и последователи, които пък тълкуваха техните тълкувания – по този начин се образува оная голяма паяжина, която оплете човешкия ум през векове и се опита да го скове завинаги, като всяко противоречие унищожаваше било с меч, било с огън...*

Waniel

49. ЕРАТА НА ЖЕНАТА

(В. «Алфа», г. I, бр. 10, понеделник, 28.VII.1924 г., стр. 2–3)

Мъжът и жената – това е човекът в две различни физични проявления. А човекът – това е един равностранен триъгълник на Божествения план, в когото той се проявява със своите същини: ум, чувство и воля – трите страни на триъгълника, които той трябва да развива съразмерно. Мъдрост, любов и деятелност – това е друг израз на тези същини.

В този триъгълник делът на мъжа е умът или мъдрост, делът на жената – сърце или любовта, а третата страна – волята – е обща и на двете човешки проявления, които чрез нея трябва всякога да се стремят да запазват равновесието и съразмерността на същините, на които са представители.

Днес този Божествен триъгълник е деформиран.

Човешкото същество се е деформирало, защото чрез мъжкото начало – ума, през дълги векове е била застъпвана само едната страна на триъгълника. От момента на узаконяването на частната собственост човешкото същество е попаднало изключително под развитието на ума. Докато умът се е развивал всестранно, сърцето е било оставено в спяще състояние. След този дълъг развой на деятелността на ума – без съдействието на сърцето – получило се е голямо удължение на едната страна на триъгълника и вследствие на това днес в духовния свят човекът е представен като урод. Поправката на този урод ще се изрази само с работата на сърцето в размера на изминатата работа на ума, чието дълго господство е създадо от човека едностранчиво същество, което днес има само една цел, основа и стремление, изразени в: купуване и продаване. А купуване и продаване – това е принципът, формата на индивидуалността, най-силно изразени в понятието «егоизъм».

Умът в своето едностранчиво проявление – чрез въздигане в култ на личния и отделен интерес – е смазал сърцето и оттам – човекът на Божествения план е деформиран. А растящото деформиране на човека в това направление ще донесе катастрофални последици за цялото човечество, защото са се преминали границите на допустимите деформирания и окъснения.

Трябва да се издигне повик за удължаване на съответната страна на ума – сърцето – до размера на ума, за да се възстанови първобитното равновесие, което е съществувало при излизането на човека из Бога. Повик за повръщане към сърцето – ето сегашната работа на човечество.

А била е занемарена страната на сърцето, защото: умът е студ, отделност, анализ, който, проявен в крайният си предел, се е проявил като частна собственост. А частната собственост като основа, мерило и начало в човешкото общежитие е била спънка, която е задушавала другата страна на човешкото

* Това е откъс от книгата на Любомир Лулчев «Съвременният обществен морал и Дънов», 1922 г., стр. 22–25. (бел. на съставителя на «Изгревът» Вергилий Кръстев)

същество – сърцето. А понеже по самата си същина умът и сърцето са два контраста, а надделял е в света умът – то той е взел господство в ущърб на сърцето. Срещу ума, който е студ, стои топлината, която е сърцето; срещу ума, който е отделност, е сърцето, което е единение; срещу ума, който анализира или разкъсва на части, е сърцето, което синтезира и обединява.

И човечеството, вървейки само по едната страна, забравяйки за другата – тъй също необходима, – днес, при безмерното увеличение на ума, е длъжно да спре вървежа си и да започне нов път – по пътя на сърцето, по пътя на любовта, по обратния път на частната собственост, която е причина на 9/10 от престъпленията. И когато човечеството отново удължи в Божествения триъгълник страната на сърцето си до размера на ума – то тогаз свободно ще тръгне и по двата пътя. И тогаз вече тези два пътя ще се идентифицират с Мъдрост и Любов, Наука и Религия, равноправни Мъж и Жена – и през тях ще шестува Божественият човек към Божественото, тогаз вече необезпокояван от изненади.

Умът е първата единица, а сърцето – втората единица на заеднодвижущата се двойка през развитието ни. А в реда на еволюцията ни нужно е било първоначално да се даде предимство на ума да се развие. И развил се днес до степента на всепоглъщащ минотавър, който иска всичко да обсеби, той трябва да спре своя поход и да се подчини на човеческата душа, за да даде път на женското начало, на любовта, чиято страна в духовния план е останала неразвита. Инак бъдещото шестуване на ума без сърцето е съпроводено с катастрофални последици за човечеството: една последица на този път бе всесветската война.

По хода на физическите, физиологическите, психологическите и геометрични данни, събития и съвпадения – днес иде ред на женското начало, което трябва да вземе господство в света. Иде ред на дейтелността на сърцето. Сърцето е синоним на братство и сестринство, на прощение и примиряване, на обединяване и пълно единение. А това е делът на Жената. Иде ерата на Жената. Жената ще заработи за спасението на света. Тя ще бъде мироноската.

Тя ще заработи – не за да изостри политическите спорове и да получи изборително право, а за да унищожи партиите и парламентите. Тя няма също да увеличи числото на държавите, а ще унищожи границите им. Тя ще внесе духа на споразумение и солидарност между всичките същества, наречени човеци.

Обществото на народите – хвърлено днес само като идея – е първото семе на женското начало, което заработва между държавите, които създаде мъжът. Жената ще претопи държавите, за да създаде на тяхното място друго общежитие, по нищо не прилично на днешната държава, сполучливо наречена от Ницше «най-студеното чудовище», под ноктите на което Жената е била пълна робиня. Това е бъдещото общежитие, което ще се създаде от Жената – ще бъде общежитие на цялото човечество, в което няма да има място за: племена, народи, отечества, пол, религии. Там – в нейната обществена организация – в далечината на вековете – ще има само братя и сестри. Жената ще разруши и частната собственост, защото това е нейният дял – и, започнала днес с комуналния живот в собственото си семейство, гдето тя е първата и последна слугиня, тя ще изнесе този живот в съседното семейство, ще премахне дворната ограда между себе си и съседката си и ще създаде първата комуна. И чрез своята майчина любов тя лесно ще изнесе своя задружен живот там, гдето случаят и условията я повикат. Този е пътят на сърцето. Днес частната собственост, като културен указател, си е изиграла ролята. Тя трябва да си заминее из отношенията на хората. Заминаването ѝ няма да стане по насилствен

начин, а по пътя на съзнанието, че тя не е прогресивна, а спъвателна за душевния растеж на човеческата душа. Заминаването ѝ по-леко ще стане по индуктивен път, отколкото по дедуктивен. Пътят на сърцето е индуктивният, на ума – дедуктивният. Комунизмът на мъжа е дедуктивният комунизъм, този, който иде отгоре, чрез заемане на властта. Индуктивният комунизъм е този на Жената, комунизмът на жертва, на братството и сестринството, което всичко дава и нищо не взема в замяна. Единият е комунизъм на другарство, другият – на братство. Първият е предисловие на втория. Първият започва да се проявява през Русия, Англия, Франция, Германия, Австрия със своите леви правителства днес в една или друга насока, по-крута или по-легална, като се налага чрез властта, а вторият – комунизмът на Жената, ще започне от оправянето на собствения живот на всекиго чрез добродетелите в Христовия Дух.

Жената, в своя път за поправяне на света и за заместване на устоите на света на мъжа, ще започне чрез своето превъзпитание, което ще прехвърли върху своите деца. Тя ще възпитава децата си да не вземат участие в никакво насилие – ни към хора, ни към животни – и ще ги учи, че благословената работа е само производителният труд. Тя ще учи децата си да не стават офицери, защото ще станат учители на убийство; ще ги учи да не стават банкери и търговци, защото ще живеят от лихвоимство, лъжа и кражба; ще ги учи да не стават кариеристи свещеници, защото ще се свържат не с Христа, а с държавата; ще ги учи да не стават слуги и слугини на богатите хора, защото ще станат подножие и гавра на нечистите нозе на синовете на бога-капитала, защото в света на сърцето – този на Христа – няма ни убийци, ни лъжци, ни крадци, ни ваксаджии, ни слуги или роби, ни проститутки, ни затвори, ни бесилки, ни войни. Жената, сама била под ярема на робството и отрицанието през дългите векове на господството на мъжа, ще знае най-добре да учи за свободата и положителното, предадени ѝ от Христа в синтез в Неговата проповед на планината. Тя ще учи, че Бог не е горе нягде, далеч в небесата, а е тук – до нас и в нас, гдето се проявява само с всестранныя ни благост към всичко живо. Жената ще бъде вярна на своята интуиция, колкото и да ѝ се вижда неправилна по отношение на възприетите възгледи на общественото мнение, създадено от мъжа. Тя ще остане вярна на своето призвание като носителка на вечната любов, на която тя е представителка в зародиш със своята майчинска любов, тъй непонятна и далечна за мъжа. Когато жената, в своята върховна интуиция, възприеме да живее по началото, вложено ѝ в нея, тя ще спре победоносния марш на насилието, рожба на мъжа. Тя ще покаже тогаз, че срещу властта на мъжа има нещо по-хубаво: общочовешката солидарност и споразумение; срещу гордостта на ума – че има смиреннието на сърцето; срещу сребролюбие, рожба на частната собственост – че има жертвата на сърцето; срещу гнева на властелина – че има тихото покорство на любящото сърце, което не се счита отделно от нищо; срещу завистта, друга рожба на собствеността – че съществува братско разпределение на благата; срещу лакомството, трети плод на собствеността – че съществува всичко, нужно нам, в природата, и по толкоз, колкото трябва за всеки индивид; срещу леността, грозен присадък върху днешния строй – че има приятна и занимателна работа всред природата, която отдавна вика човека между себе си.

Вярната на своето начало жена днес е повикана да спаси света, който мъжът не може вече да управлява. А подробностите за работата на жената ще ѝ бъдат подсказани от нейното сърце, закърмено от Христовия Дух.

М. Б.*

* М. Б. – Мария Тодорова (бел. на съставителя на «Изгревът» Вергилий Кръстев)

50. КОЙ ПОБЕЖДАВА (Размишления на един православен)

(В. «Алфа», г. I, бр. 10, понеделник, 28.VII.1924 г., стр. 3)

Вий ме питате: *кой побеждава?*

Но за коя победа Вий говорите: за видимата ли вънкашна победа или за оная, при която победеният остава победител? Ще Ви отговоря:

★

Дойде Христос и провъзгласи Божественния принцип – Любовта, или Царството Божие на земята. Той бе за Своето учение гонен, плют, бит, отлъчен от църквата и разпнат на кръст. Учениците Му, «страха ради Иудейски», се разбягаха. Евреите победиха, но Христос остана победител.

★

Първите Христови последователи, усвоили Божественото Му учение, бяха преследвани от варвари, евреи, римляни; тях горяха, разпъваха на кръст, мряха от глад, на места буквално ги унищожаваша, но те победиха – и днес най-просветените нации се гордеят, че са християни, без може би и да заслужават това име.

★

Докато римляните казваха: «без победа няма живот», те побеждаваха и владееха света, но тяхната победа беше вънкашна и остави само един смъртен спомен за себе си, защото те не знаеха що е истински живот.

★

Днес човекът, наречен Петър Дънов, казва: С Бога ли си или против Бога? Ако си против Бога и с Неговите врагове, никой няма да те закача, хляб и подслон ще имаш, своето ще пазиш и на чуждото си ортак; ще имаш власт да заповядваш, да отнемаш, да съдиш, да се обогатяваш, и ще бъдеш честит. Ако си с Бога – о! тогава тежък ти е животът. Ще бъдеш гонен, затварян, ще изгубиш имот и челяд, и, оплут и опозорен ще срещаш тържеството на пияната тълпа, злорадството на тъмните сили.

Жалко, но такива са сегашните времена – казва Петър Дънов.

Влез в своята тъмна стаичка, усамоти се и реши за себе си: с Бога ли си или против Бога. Ако твърдо решиш първото, ти си победител на света, ако решиш второто, ти си един от многото.

Тъй казва той, Петър Дънов, и ето – него го хулят малки и големи, с пръст го показват и със свирепи погледи му пращат презрението си. Суетно! Той е надраснал себе си, той е по-силен от себе си, той няма нищо общо с «мъртвите» хора, тъмните пипала не го засягат, той живее в друг свят, в света на истинския живот.

Много болки и мъки му създават неговите тъй наречени последователи: често и предимно те го засеняват, забулват от погледите на онези, които виждат, но нищо: кръстът е тежък за тоя, който е с Бога!

★

И тъй: *кой побеждава?* Победител е този, на когото целта на живота е да умре за благо на другите; победител е този, който жертвува временното в живота си за тежкия живот, който предпочита смъртта пред неразумния живот, който е готов да изгуби всичко свое, за да спаси Божието, който е станал оръдие на Божията воля, който се е слял с тази воля, който е надраснал себе си, който е станал по-силен от себе си, защото вече не върши своето, а общочовешкото. Жив или мъртъв, той е победител и всяка вънкашна победа е празен звук пред победата на «победения».

51. «БОГ Е ИСТИНА»

Евангелието

(В. «Алфа», г. I, бр. 10, понеделник, 28.VII.1924 г., стр. 4)

Преди 2000 години Пилат запитва Иисус Христос: «Що е истина?» Иисус му отговори с мълчание, защото да разбере човек що е Истина, значи да разбере що е Бог. А да разбере човек Бога, значи да стане едно с Него. Оня, който е станал едно с Бога, никога не пита що е Истина и що е Бог. А на оня, който не е разбрал Истината – Бога, с нищо на земята не може да му се обясни това. Земята е материалният мир. Всичко тука е материално, и то не може да докаже Бога, защото Бог е Дух и само с Дух се изпитва и познава. И оня, който иска тука, на земята, да му се докаже Божието съществуване, не знае какво говори. Бог, Който изпълва цялата вселена, не може да бъде намерен и посочен никъде на земята. Наистина, безкрайно голямото се повтаря в безкрайно малкото, но това още не значи, че те са равни. Иначе бихме утвърдили за земята математическия парадокс, че всяка част е равна на своето цяло. Тогава и човекът би бил равен на Бога, а явно е, че не е. Човек е равен на Бога дотолкова, доколкото един желъд е равен на дъба.

Човекът е тождествен зародиш, формиран в утробата на майката земя. Неговото растене и развитие до пълнота изискват условия, каквито на земята няма. Земята е само точката на неговото възвръщане. Колко път му предстои и откъде ще мине, това знаят само тия, които са вече стигнали.

За човека днес е важно да знае, че той има цел, към която се стреми, и че може да я достигне само с помощта на ония, които са я достигнали. И достигналите своята цел са станали едно с Бога, защото са познали Истината. Затова те имат и атрибутите на Бога, един от които е безсмъртието. Докато човекът е човек, той живее в най-голямото заблуждение – че е сам и отделен от другите. Затова той изкупва своето заблуждение и с най-страшното наказание – смъртта. В своето духовно развитие човек изоставя много истини, защото ги вижда, че са биле лъжи. Това, което е било вчера истина, днес е лъжа. Но това, което е било вчера лъжа, си остава и днес, и утре, и во веки...

Много истини досега човекът е разбрал, че са лъжи, но най-голямата лъжа: че на земята и в отделното си съществуване не трябва да търсим своето щастие, още не е разбрал.

Алфонс

52. КНИГОПИС

(В. «Алфа», г. I, бр. 10, понеделник, 28.VII.1924 г., стр. 4)

Получи се в редакцията отворено писмо от групата «Христов комунизъм». За характеризиране техните възгледи правим следните извадки:

«Неразрешеният въпрос за поминъка толкоз е разбъркал човешкия род и е разстроил всичките му устои, щото е направил човек за човека да е вълк, и по-свиреп от вълк. Въпросът за поминъка е бил и е камък на пътя пред колесницата за цялото человечество, па и за християнската църква, който е раздрусал и почти прекатурнал колесницата, и е направил живота почти като безцелен. Първата християнска църква в Иерусалим добре е разбрала всичко това. Тя, като е имала предвид думите на своя Господар, Сина Божия: «Да бъдат всички едно, както Ти, Отче, си в мене, и аз в тебе, да бъдат и те в нас едно; за да повярва светът, че Ти си ме проводил» – Иоан, 17: 21 – не е могла другояче да

разбере учението и желанието му, освен да ги приложи в живота си, според както ги е приложила в духовно и материално братство, описано в Деянията 2: 42–47 и 4: 32–35.»

«Разрешението на въпроса за поминъка, т.е. премахването на настоящия строй, е «велико Божие дело» и всички, които го спъват или се противят на това дело, те са врагове на човешкия род, врагове са и на Бога, ако и да парадират със Св. Евангелие в ръка, и същевременно те са истинските гробокопачи на християнската църква, па ако и да издигат великолепни храмове и всевъзможни благотворителни и религиозни учреждения в името Христово, и да извършват разни богослужения и служби и пеят Му химни.»

«Всички Вие, духовни водители, като проповедници на Светото Евангелие, като звезди и ангели на църквите, към Вас са обърнати погледите на човечеството и искат работа от Вас, не да се занимавате с разни дори и ненужни въпроси и там да се застоите в разисквания и решения: какви формени дрехи да носите, какъв восък и свещи да се горят, какви кандилници и тамяни да има, какви амвони и постройки да има, какви чинове и икони да има, каква светена вода и миро да има, дали да се гледа или да се жми, когато човек се моли, дали да кусне и се намаже със светена вода, като влиза в храма, дали да празнува неделя или събота, дали да носи и целува кръстове и пр., и пр. ... а чака се от Вас работа, да издигнете глас на протест против настоящия строй в живота, да работите за премахването му. С това ще допринесете за възтържествуването на Царството Божие тук, на земята, и църквата ще превземе света за Христа.»

Мнозина запитват в редакцията за цените на книгите, които дадохме в отдела «Окултна библиография», като същевременно искат да им бъдат изпращани. За разяснение на тези многобройни запитвания, на които нямаме възможност да отговорим поотделно, съобщаваме на всички интересующи се, че въпросните книги са на френски език, а някои и на английски; че редакцията има някои от тях, но не и за продан. Този, който иска да му бъдат набавени, трябва да внесе стойността им във френски франкове, плюс разноските. Изписването може да стане или чрез редакцията, или чрез френската книжарница (Цар Освободител № 4, София). За в бъдеще всички тези отзиви ще бъдат придружавани с цените във франкове. Окултната литература е твърде богата на чуждите езици и всевъзможни въпроси са третираны в разни времена, разбира се, с различни знания, съответно лицето, което ги е разработило. За мнозина от някои среди в нас, особено в провинцията, окултизмът се струва едва ли не «българско изобретение», заради това ний даваме ред къси отзиви на по-забележителните книги, излезли в чуждата литература.

«Пастирско дело», бр. 30, 31, 32, 33. Свещеническият събор е предмет на живо тълкувание. Свещеническият съюз, изникнал мимо и даже понякога и въпреки волята на владиците, днес представлява една внушителна сила, стегнатата организация от няколко хиляди члена, в исканията на която вече, щат-не щат, се вслушват.

«Материално ний сме доста силни, фондовете ни стигат крупната сума един милион лева. Нас ни викат да преговаряме с правителството. Църковните неприятели от нас се боят. Ний ще имаме и наш санаториум, и наши курортни места, и наша печатница»... (бр. 31)

Ний се радваме, че в България има такава силна организация, снабдена с толкова средства материални и морални, но би ни се искало да видим всичките ѝ усилия насочени само по една посока – да следва Христа по Неговия път, защото, ако придобие всички богатства на света, а оцети душата си и душата на народа, който трябва да води – каква полза?

«**Бъдеще**» – седмичен младежки вестник, бр. 16, 17, 18, със следните важни статии:

- «Долу империалистическата война»
- «Жертвите от войната»
- «Пред лицето на живота» от Максим Горки
- «Македонски младежки събор»
- «За селската младеж» и др.

«**Църковен вестник**», бр. 27, със следното съдържание:

- «Богословски факултет»
- «Смесен брак»
- «На поклонение в Рилски манастир» и др.

«**Що е истина**» – полумесечен религиозен лист със следното съдържание:

- «План на живота»
- «Земният живот на човека»
- «Първа скръб»
- «Една от многото»
- «Вик на живота» и др.

«**Устрем**», бр. 24 – орган на Съюза на македонските младежки културни просветни организации в България.

«**Добро здраве**» – вестник за хигиена и санитарна просвета със следното съдържание:

- «За маларията»
- «Право и а приказки»
- «Да помогнем и ние»
- «Влиянието на тютюна на сърцето»
- «Глистите у децата»
- «Причините на болестите и борбата с тях»
- «Не е ли това ужасно?»
- «Месото е отровна храна»
- «Как се разпространява туберкулозата»
- «Алкохолно зло»
- «Домашна медицина» и др.

Препоръчваме го на читателите си като много полезно и добро четиво.

53. МИСЛИ

(В. «Алфа», г. I, бр. 10, понеделник, 28.VII.1924 г., стр. 4)

Сегашните хора, щом говорят нещо, запитват: «Той говори ли в полза на нашия народ, говори ли в полза на нашия дом?» Нима мислите, че онзи, който говори в полза на един народ, говори истината? Нима онзи, който говори в полза на един дом, говори истината? Не, не говори истината. Истината говори само онзи, който живее за Бога и върши волята Божия.

★

Всяко нещастие, което иде отгоре, превръщайте го за ваше добро.

★

За да си набожен, любовта трябва да проникне из всички гънки на твоите сърце, ум, душа и дух.

★

Крайните резултати на любовта, това е да се опознаем.

★

Има един въпрос, който ние трябва да разрешим – да служим разумно на Бога. На онази, разумната, великата Любов, която осмисля всички неща, която включва всичко в себе си.

★

Великото вътре в живота е да познаем Бога като една разумна Любов, без никакво съмнение.

★

Умен човек може да бъде само добродетелният.

★

Истинският морал в света седи в следующето: да желаеш да имаш само това, което Бог е определил за тебе.

54. ЗА ХРИСТО ДЪРЗЕВ

(В. «Алфа», бр. 10, понеделник, 28.VII.1924 г., стр. 4)

В тишината на лятна нощ, всред шепота на цветята, нашият обичен, мил брат

Христо Дързев

отмина в пределите на Абсолюта.

Любящо сърце, тих, смирен, с неутолимо желание за работа, остави свидни спомени в нас.

Брат, вечната светлина и хармонията на светлите духове, в която и ти ще бъдеш един акорд, ще ти носят непрестанна радост и желан мир.

Следвай пътя на блестящия идеал – той продължава и след смъртта!

Ние сме всички с теб.

20.VII.1924 г., Казанлък

От учениците на Бялото Братство, Казанлък

★

*(В. «Алфа», бр. 10, понеделник, 28.VII.1924 г., стр. 4,
в рубриката «Хроника»)*

Христо Дързев – композитор на някои от духовните песни на Бялото Братство, си замина от този свят, оставящ светли спомени на нежна, хармонична и фина душа. Неговата смела разработка и богатство на тонове, с които си служеше при композициите, сочеше на един природен музикант, на когото тежките външни условия на българската действителност попречиха да достигне своя разцвет.

Дано мир и светлина му дари Бог в новия живот.

55. МЛАДЕЖКИЯТ СЪБОР

*(В. «Алфа», г. I, бр. 10, понеделник, 28.VII.1924 г., стр. 4,
в рубриката «Хроника»)*

Младежкият събор на Бялото Братство стана на 6-и, 7-ми и 8-ми юли в София. Присъстваха делегати от всички краища на страната. Имаше и гости достатъчно.

Говори се върху методите за работа. Обсъждането ставаше с толерантност, дълбочина и искрено желание да се допринесе нещо, което даваше тих

характер на тези беседи, изслушване с голямо внимание. Разглеждани бяха темите:

Нашите задачи;

Физическият труд като метод на работа;

Педагогичият метод на работа;

Нашето общество като колективна единица;

Научният метод в окултната наука и

Музиката като метод на работа.

Съборът се състоеше от хора с най-различно обществено положение, но въпреки това царуваше истински братски дух и разбирателство.

Хубавите беседи на г-н Дънов, с които започна и се свърши съборът, направиха много силно впечатление и на тези външни гости, които бяха се озовали случайно в салона.

Съборът свърши с една екскурзия до Мусала, където на Петровден бе посрещнат изгревът на слънцето, а слизането стана през Маричините езера.

Забележка: Понеже върху събора ще се издаде отделна книжка, ний се ограничаваме само накъсо да го хроникираме.

Умоляват се всички, които получават «Алфа», да внесат абонамента си, или ако е невъзможно в момента – да съобщят кога ще сторят това. На всички останали ще се прекрати изпращането. Принудени сме да сторим това поради липса на средства за печатане неплащани броеве.

56. ЗАЩО СПРЯ ВЕСТНИК «АЛФА»

Драги братя и сестри,

Спомнете си всички това, което трябваше да преживеем преди 6–7 месеца, когато като по даден сигнал от тайнствен – но във всеки случай твърде влиятелен източник – послушните вестникари започнаха обща кампания против Учителя. Всевъзможни и невъзможни гадости, били и небили работи излязоха по техните страници, съединявани с името на Тоя, Който никому никога не бе направил нищо лошо. Целта бе явна: стремеше се да се създаде настроение и в ония смутни и разбъркани времена да се разправят на бърза ръка с нас тия, на които светлината нарушаваше дълбокия сън. Публиката, незнаеща истината, и вдъхновителите на тия слухове, както и техният просветен «морал», започваше да се вълнува, да се шушука за разтуряне на събрания и дори нещо повече – да се линчуват «сектантите»!

Налагаше се едно париране. Устното слово беше немошно в дадения случай, когато десетки хиляди вестници всекидневно из всички кътове на нашата земя изливаха своите «възмущения» и «негодувания» (платени богато, разбира се) срещу хората на Бялото Братство. Нуждата изискваше да се справим по същия модерен начин. Излизането на един вестник, в който можехме да изнесем истината – след неколkokратни безуспешни опити да сторим това чрез чужди вестници, – ставаше вече необходимост. Изправено пред нея, софийското братство реши издаването на «Алфа». Тая нужда се чувствуваше силно, натискът бе тъй голям, че дори някои братя от провинцията, чакащи достатъчно дълго, се видяха принудени да излязат със свой вестник и разпръснат колко-годе лъжите, които се хвърляха всеки ден по адрес на нас и поради млеченето ни, добиваха изгледи на достоверност.

При това положение, да се чака събиране на нужния капитал, за да се обезпечи финансово предприятието, редакционният комитет сметна за излиш-

но, вярващ твърдо в своите братя и в светостта на каузата, която защитава-
ше; разбиращ добре значението на тия бурни дни, в които ненавистта растеше
и приближаваше бурята, – той сметна всеки ден за протакане, изгубен – и за-
почна с минимални суми, събрани набързо и отчасти взети назаем.

Но излязъл един вестник направо само за наша защита при толкова дру-
ги, които говореха против нас, би изгубил още отначало 50 на сто от своя кре-
дит пред очите на хората – а тъкмо това ни бе нужно в дадения момент. Заедно
с отблъскване неверностите по наш адрес, се постави друга благородна цел –
обединяване сродни духовни течения. Ето защо «Алфа» по съветите на Тоя,
Който винаги ни е ръководил, излезе като «свободна трибуна», в която пръв
път се даде място и на хора от други духовни течения. На страниците на «Алфа»
пръв път се събраха статии и имена на хора, които дотогава бяха се държали
настрани, като принадлежащи на разни духовни течения и «секти». А третата –
и още по-важна – цел бе, да се дава веднага като притурка изцяло всяка недел-
на беседа на Учителя, за да може по такъв начин думите Му, най-късно следна-
та неделя да стигат всички кътове на земята ни, до всички жадни души – зада-
ча, от която не сме се отказали, и която си остана нереализирана изключител-
но поради липса на материални средства, които все чакахме да постъпят.

Добре или лошо списвана, «Алфа» постигна известни цели още от само-
то начало: органът на свещеническите братства се видя принуден (бр. 19 от
«Пастирско дело») да излезе с официална декларация, и според изследвание-
то, което е направил, г-н Дънов е много коректен човек спрямо всички.

Същевременно интересът на столичното общество растеше към нас и
«Алфа», започнал с 200 четци (вън от братството), стигна да се чете редовно от
около 600 души, освен от абонатите наши братя.

Но пренебрегната финансова страна на предприятието скоро започна
да ни напомня за себе си. Сумите постъпваха мудно. Нямащи пари да платим
на администратор, а задоволяващи се само с услугите (временни) на свобод-
ните братя и сестри – непостоянни, разбира се, поради тяхната заетост, ний се
намерихме пред куп нередовности в експедирането на вестника, отговорите
на писма, и ред други мъчнотии, с които не бихме искали да ви занимаваме.
Маса от тях преодоляхме, но другите не са по личните сили на редакционния
комитет, затова се обръщаме към вас за съдействие.

Драги братя и сестри,

Въпреки нашите очаквания, по много причини «Алфа» не получи оная
материална подкрепа, на която би трябвало според нас да разчита. Около 200
абонати (цяло и 1/2 годишни) и внесени суми всичко около 23 000 лв. при раз-
носките 31 000 лв., които се направиха за издаването на 10-те броя «Алфа» (в
42600 екземпляра), ни поставиха натясно после в невъзможност да продължа-
ваме издаването му – да му дадем временно ваканция и обърнем към вас за
материална помощ, понеже печатарите започнаха да искат това, което им дъл-
жим, а и ний лично не сме богати хора, за да можем да им платим.

Драги братя и сестри, редакционният комитет сега работи абсолютно
безплатно, като смятаме, че това е негов дълг – но печатарите и търговците на
хартия искат своето и трябва да бъдат задоволени. Без да искаме да обвиним
някого, редакционният комитет смята, че 200 души абонати и 23 000 лв., внесе-
ни за 6 месеца, са твърде малка подкрепа за тази голяма задача, с която бе се
натоварила «Алфа», и която за всеки просветен брат и сестра е много ясна. Да
се прекрати издаването ѝ значи, според нас, да изоставим едно добро начало,
за да се видим утре заставени отново да го започваме, може би и при много
по-неблагоприятна обстановка, а от друга страна – със своето непостоянство
да създадем лошо име за себе си, и едно още по-голямо недоверие в общес-

твото по отношение на самите нас. А че можеше да се направи нещо повече за «Алфа», мислим ний, ни говорят ред факти от другите духовни общества, един от които искаме да цитираме: Преди 6 месеца от официалната църква на адвентистите се отделиха 30 души, нарекли себе си «адвентисти-реформатори», понеже признавали ненасилието и вегетарианството. Те са интелигентни млади хора, силни по дух, но не богати. След 6 месеца те имат общ капитал от 100 000 лв. и една купена печатна машинка. Излизането на «Зорница», «Свобода» и пр. органи на духовни групи, свидетелствуват същото.

«Алфа» при тия условия на разпространение и по целите, които гонеше, не можеше да се печати и разпространява за печалба. Често пъти в интереса на Делото тя бе изпращана и давана на хора, които нищо не плащаха. При нейния ограничен тираж – около 3500 екземпляра, от които само известна част заплащана по 1 лев, а другата – по 65 ст. (с пощенски разноски) (чрез настоятели и будки), когато тя ни струва приблизително 85 ст., много ясно е, че тя имаше загуба, която трябваше и можеше да се покрие или с увеличение тиража – ако имаше поне 1000 предплатили абонати, или с увеличение на цената. Първото не зависеше от редакцията, второто би турило бързо точка на разпространението ѝ между външните хора, което бе и една от преследваните цели – ето защо не посмяхме да го направим.

Драги братя и сестри, в името на скъпата идея, за която според силите и разбиранията е служил и ще служи «Алфа», ний ви молим за подкрепа, която според нас би се изразила в следното:

1. Нека всеки брат и сестра се абонират и внесат абонамента си;
2. Да се избере във всеки град кореспондент и настоятел, който да ни държи в течение живота на братството и получава вестниците без посредството на будкаджиите;
3. Да се отдели от всички макар и минимална сума за фонд «Алфа», с който би се покрили на първо време направените дългове;
4. Да изкажат писмено общо формулирани мненията си както по въпроса по списванието, така и за цената и желанието да ни подкрепят материално в бъдещето;
5. Да представят списък на абонатите си и нови адреси на разните хора в техните или други градове, на които би могло да се праща «Алфа».

Излизането занапред на «Алфа» е тясно свързано с вашата помощ – ето защо ний смятаме за излишно да напомняме възможността на вашето усърдие за голямата задача, която предстои всекиму да сподели според силите си.

Дано Божията любов, която е в сърцата ви, ви каже това, което ний сме пропуснали, за да ви стане още по-ясно значението на вашата помощ за бъдещето.

С. Б. Л. Е. Л.*

Редакционният комитет

* Само Божията Любов е Любов. (бел. М.И.)

Любомир Лулчев

VI.

Вестник «Живот»

От бр. 1 (22.III.1929 г.)
до бр. 20 (2.VIII.1929 г.)

Редактор: Любомир Лулчев
Директор: Алфиеро Бертоли

Уводни статии

Рисунки от
Цветана Симеонова Гатева

Статии

Мота и мисли от Словото
на Учителя Петър Дънов

Любомир Лулчев

VI.

Вестник «Живот»

Съдържание

1. В. «Живот»	
(В. «Братство», бр. 6, 1929 г., в рубриката «Книжнина»).....	421
2. Всеки жив човек знае ...	
(В. «Живот», г. I, бр. 1, 22.III.1929 г., стр. 1)	422
3. Там, дето се е пробудило съзнанието...	
(В. «Живот», г. I, бр. 2, 29.III.1929 г., стр. 1)	424
4. Тича пътник...	
(В. «Живот», г. I, бр. 3, 5.IV.1929 г., стр. 1)	426
5. Тайната на живота (от Алфиеро Бертоли)	
(В. «Живот», г. I, бр. 3, 5.IV.1929 г., стр. 1)	427
6. Съвременните хора...	
(В. «Живот», г. I, бр. 4, 12.IV.1929 г., стр. 1)	428
7. При извора на живота (от Алфиеро Бертоли)	
(В. «Живот», г. I, бр. 4, 12.IV.1929 г., стр. 1)	429
8. Когато искате да строите...	
(В. «Живот», г. I, бр. 5, 19.IV.1929 г., стр. 1)	430
9. Докато човек не проучи себе си...	
(В. «Живот», г. I, бр. 6, 26.IV.1929 г., стр. 1)	432
10. Вечният път (от Андро Лулчев)	
(В. «Живот», г. I, бр. 6, 26.IV.1929 г., стр. 1)	434
11. От хилядолетия...	
(В. «Живот», г. I, бр. 7, 3.V.1929 г., стр. 1)	435
12. За някои светът е загадка...	
(В. «Живот», г. I, бр. 8, 10.V.1929 г., стр. 1)	437
13. Вечният извор (от Любомир)	
(В. «Живот», г. I, бр. 8, 10.V.1929 г., стр. 1)	439

14. В живота всякога е важна първата стъпка...	
(В. «Живот», г. I, бр. 9, 17.V.1929 г., стр. 1)	440
15. Отглежда човек хубав кон...	
(В. «Живот», г. I, бр. 10, 24.V.1929 г., стр. 1)	442
16. Ако твоята душа не е жадувала за живота...	
(В. «Живот», г. I, бр. 11, 1.VI.1929 г., стр. 1)	444
17. Живот изобилен	
(В. «Живот», г. I, бр. 11, 1.VI.1929 г., стр. 1)	445
18. Представете си...	
(В. «Живот», г. I, бр. 12, 7.VI.1929 г., стр. 1)	446
19. Надежда	
(В. «Живот», г. I, бр. 12, 7.VI.1929 г., стр. 1)	446
20. В света винаги е имало...	
(В. «Живот», г. I, бр. 13, 14.VI.1929 г., стр. 1)	448
21. [Мисли]	
(В. «Живот», г. I, бр. 13, 14.VI.1929 г., стр. 1)	449
22. По много начини се проявява животът...	
(В. «Живот», г. I, бр. 14, 21.VI.1929 г., стр. 1)	451
23. [Мисли]	
(В. «Живот», г. I, бр. 14, 14.VI.1929 г., стр. 1)	453
24. Стремехът към доброто...	
(В. «Живот», г. I, бр. 15, 28.VI.1929 г., стр. 1)	454
25. Новото е пред прага...	
(В. «Живот», г. I, бр. 16, 5.VII.1929 г., стр. 1)	455
26. [Мисли]	
(В. «Живот», г. I, бр. 16, 5.VII.1929 г., стр. 1)	456
27. Ето Човекът!	
(В. «Живот», г. I, бр. 16, 5.VII.1929 г., стр. 1)	458
28. Властта е възможност...	
(В. «Живот», г. I, бр. 17, 14.VII.1929 г., стр. 1)	459
29. [Мисли]	
(В. «Живот», г. I, бр. 17, 14.VII.1929 г., стр. 1)	460
30. Песента на живота	
(В. «Живот», г. I, бр. 17, 14.VII.1929 г., стр. 1)	461
31. Времената, които преживяваме...	
(В. «Живот», г. I, бр. 18, 21.VII.1929 г., стр. 1)	463
32. В неспирна борба минава животът...	
(В. «Живот», г. I, бр. 19, 27.VII.1929 г., стр. 1)	465
33. Житни зърна (от лекциите на Учителя Петър Дънов)	
(В. «Живот», г. I, бр. 19, 27.VII.1929 г., стр. 1)	466
34. Природата обича само ония, които имат висок идеал...	
(В. «Живот», г. I, бр. 20, 2.VIII.1929 г., стр. 1)	467
35. Правият път	
(В. «Живот», г. I, бр. 7, 3.V.1929 г., стр. 4 и бр. 14, 21.VI.1929 г., стр. 1) ...	468

Любомир Лулчев

VI.

Вестник «Живот»

Редактор: Любомир Лулчев
Директор: Алфиеро Бертоли

Уводни статии

Рисунки от Цветана Симеонова Гатева *

Статии

Мота и мисли от Словото на Учителя Петър Дънов

1. ВЕСТНИК «ЖИВОТ»

(В. «Братство», бр. 6, 1929 г., в рубриката «Книжнина»)

Вестник «Живот», бр. 1–8, година I, годишен абонамент 100 лв., адрес: ул. Витошка, 3 – София.

Един нов седмичник се появява на арената на българската публицистика. Неговата задача, доколкото схващаме, е да ни разкрие живота такъв, какъвто е, сваляйки от него покривалото на хорското невежество и разкривайки ни тайнствените пътища, по които той ни води нагоре.

Отдавна вече мина времето, когато незнанието беше условие за щастие. Адам отдавна скита из пустините на земния живот и сега вече трябва съзнателно, с отворени очи, да поеме пътя, който истинското знание му сочи, и който ще го заведе в изгубения рай, разбира се, само след безброй мъчителни усилия и геройски подвизи в бойното поле на Духа.

Днешното човешко знание за действителния живот и за силите, които го направляват, би трябвало да се нарече невежество. Невежество, безпросветна тъмнина изпълва учени и професори, академии и университети по отношение най-важните, най-съществените въпроси на живота. Що е човек? Откъде иде и къде отива? Кои са тайнствените пружини, които движат неговия и целокупния живот?

* За Цветана Симеонова Гатева вж. в «Изгревът», том XIII, стр. 765-782. (бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

Във века на материалистическата слепота, в който живеем, опияненият от «много знания» човешки ум е готов на всяка стъпка да заяви, че «няма тайна» за него, че всичко е разкрито, изследвано и класифицирано: «химерата Бог се разтопила в светлината на позитивната наука», безсмъртната човешка душа е превърната в «съвкупност от душевни преживявания»; а самият човек не е нищо друго, освен организовано сепление на молекули, което утре ще се разпадне, без да остане друго, освен купчина пръст.

«Не е възможно човекът да знае – terra incognita е това» – казват други и се затварят в черупката на собственото си незнание.

При тези детински схващания за живота на съвременния човек, в. «Живот» принася неоценима полза, хващайки го предпазливо за ръка и повеждайки го стъпка по стъпка по пътя, който води към истинско себепознание!

2.

(В. «Живот», бр. 1, 22.III.1929 г., стр. 1)

«Дето съзнанието се проявява, там животът се ражда.»

«Законите на живота са скрити във всяко семе.»

От «Книгата на Живота»

★ ★ ★

«Силата не е в твърдението или отричанието, а в самия живот.»

Всеки жив човек знае що е живот, всеки съзнателен индивид – откъде иде животът, а всеки мъдрец умее как най-разумно да го употреби за своя полза и на околните.

Както е водата за растенията, така е животът за човека:

където липсва – всичко залинява и повяхва.

Слабостта е проява на недостатъчен живот; грубостта – на низша форма; скръбта, страданието и болестта – на отклонение от законите на Живота.

Когато човек или общество обезсилее или боледува, то е признак, че животът – индивидуален или колективен – е намерил други изход, други пътища и прояви.

В живата природа всичко е целесъобразно. Ако една форма е изгубила своето първично съдържание, значи животът е оставил тая форма и твори нова. Тогава старите форми съществуват, но не творят – безсилни са. А животът, където и да мине, той винаги донася нещо ново – и по форма, и по съдържание, и по смисъл.

И колкото по-висш е животът, който иде – толкова формата, в която се изявява, е по-съвършена.

Сега пролет иде! Нова вълна от живот ще залее планините и долините, хора и животни...

Ще се стопят снеговете, ще букнат реките, ще повдигнат главички красивите цветя, чакащи тъй отдавна...

Ще духнат ветрища и бури и ще отнесат всичко гнило, изживяло своите дни...

А на здравето и годното ще донесат нов подтик, нов живот!

АНГЕЛА НА ЖИВОТА

(В. «Живот», бр. 1, 22.III.1929 г., стр. 1)

3.

(В. «Живот», бр. 2, 29.III.1929 г., стр. 1)

«Ако нещата започват от своя първоначален пункт, те ще получат и своя естествен подем.»

«Неразбраните неща в живота имат свой вътрешен смисъл.»

★ ★ ★

«Добър човек ние наричаме не само кроткия, но всеки човек, който в постъпките си спрямо другите хора е такъв, какъвто е спрямо себе си.»

От «Книгата на живота»

Там, дето се е пробудило съзнанието, има живот; дето съзнанието не е пробудено, няма живот.

Подтикът на съзнанието да се прояви към периферията се нарича «живот».

Да живееш – това значи да съзнаваш, че може да се качиш до най-голямата височина и да слезнеш до най-голямата дълбочина. Това е една привилегия.

Светията, и горе да се качи, и долу да слезе – пак светия си остава. И разбойникът и престъпникът и горе да се качи, и долу да слезе – пак разбойник си остава.

Животът сам по себе си не се изменя – нито се покваря, нито се разваля, нито се подобрява. Животът има само примеси.

Това, което може да развали живота, седи извън него.

Животът на човека може да се развали само в такъв случай, ако той измени отношенията си с живата природа и със своите близки.

Тогава само ще се яви един малък дисонанс и човек ще приеме повече – или по-малко.

Всякога, когато човек приеме повече или по-малко, се ражда злото в света. Когато се приеме живот повече, отколкото трябва, явява се пресищане. Когато животът се приеме колкото трябва, това е радостта на живота. Животът в своето проявление няма нито начало, нито край.

Единственото реално нещо, което знаем, това е животът.

Животът е първият подтик за движение. Той е като буйна река, която слиза от висок планински връх и непрекъснато трябва да тече.

Напразно ще се турят прегради и бентове – всички ще бъдат изпълнени, някои – завлечени; а пътят, необходимият път на съзнателния живот – проправен.

КЪМЪ ЖИВОТА!

(В. «Живот», бр. 2, 29.III.1929 г., стр. 1)

4.

(Вестник «Живот», бр. 3, 5.IV.1929 г., стр. 1)

«Когато Любовта царува, смут не става.»

«Когато Мъдростта управлява, редът се не нарушава.»

«Когато Истината грее, плодът цъфти и зрее.»*

От «Книгата на Живота»

* * *

«Колкото съзнанието на човека е по-пробудено, толкова противоречията за него са по-малко.»

Тича пътник да се качи на трена. Спира се, сяда той, но тренът тръгва. Спира нейде тренът – развален пътът. Започват телефоните да работят; после се разтичват хора и поправят пътя.

Едно движение ако спре – друго се започва. Това е животът. Той никога не спира. Зад всяка нова форма седи той. Животът не се унищожава. Той се видимо губи, но този, който разбира, винаги може да проследи пътищата му. А този, който не разбира, ще вижда само разрушаване на формите, без да може да схване тяхното вътрешно съдържание.

Добрият хляб днес струва повече от изядената вчера баница. Неразумните разправят за своето минало и пропускат сегашното. Някои със скръб говорят за това, което са били и по тоя начин пропускат да станат нещо повече от това, което са. Намиране величие в своето минало е признак на сегашен упадък. Животът носи в себе си радостта на този, който го е разбрал.

Не допускайте никакво съмнение в душата си, защото то е низшето начало в човека, което може да донесе страдания, падения, смърт, изгубване смисъл на живота.

Когато низшето съзнание у човека отстъпи на висшето, тогава той ще бъде свободен, способен за великата наука на живота, да разбере неговия дълбок смисъл и да намери това, което търси.

* Това мото представлява така нареченото Писмо на Учителя Дънов до учениците на Великото Бяло Братство. Оригиналният текст с почерка на Учителя е публикуван в «Изгревът», том XIX, стр. 985. Към този текст впоследствие Учителят Дънов дава нотния текст на песента «Писмото». Нотният текст на песента «Писмото» е публикуван в «Изгревът», том I, стр. 686. Защо и как Учителят е дал този текст и песен и цялата история, свързана с песента, се намира в том I, стр. 513–514, 541–550; том III, стр. 332–335, том XV, стр. 877–879. С този текст и с песента «Писмото» Учителят се противопоставя на Своите съвременници от Неговото Учение и Школа, да я превърнат в организация с узаконяване на устав и оформянето ѝ като юридическа личност. Какво е отношението на Учителя към братските съвети и уставы, виж в «Изгревът», том XV, стр. 877–878. А за салоните, молитвените домове в Школата на Учителя, виж в том XV, стр. 878–879. Както по времето на Учителя, така и 60 години след заминаването Му, това Негово решение не се изпълнява от Неговите последователи. Аз заварих преди 40 години как песента «Писмото» се изпълняваше от Неговите последователи. Днес песента «Писмото» изобщо не се изпълнява от никого и дори не е включена в новите издания на песните на Учителя. (бел. на съставителя на «Изгревът» Вергилий Кръстев)

Отъ Ц. Г. Симеонова

ТАИННАТА НА ЖИВОТА

Старият човек е извървял дълъг път, минал е през планини и полета, чудесни градини са го радвали, бурени и тръне са го спъвали, и накрай е стигнал до вратата, която води към незнайното, към задгробния живот, към тъмнината... за незнаещите. Над него висят плодовете на неговите дела и придобита опитност.

Над Младия стоят цветя. Надежден, жизнен, бодър той излиза от тъмната врата; пред него стои дълъг, светъл път, водещ нагоре към живота, към нова опитност и нови придобивки.

Дано и ние, когато стигнем на мястото на стария човек, да погледнем с радост и благодарност изминатия път, знаейки, че ще излезем пак от дясната врата подмладени и обновени, готови да вървим пак.

Животът няма спиране, той е велика тайна.

А. Бертоли

6.

(В. «Живот», бр. 4, 12.IV.1929 г., стр. 1)

«Природата е турила всекиго едного на своето място, но когато туряте държавници за учители и учителите – за държавници, вие разваляте общия ред на нещата.»

От «Книгата на Живота»

★ ★ ★

«Всички слънчеви системи могат да угаснат, целият козмос може да изчезне, всичко може да се измени, но чувството на любовта остава за вечни времена и от него произтича всичко в света.»

Съвременните хора разрешават много важни въпроси, но още не са се спрели да видят кой е най-важният. Засега разглеждат икономическия въпрос и въпроса за хляба, като мислят, че той е най-важният. Но този въпрос е разрешаван от хиляди години, и то винаги временно, частично и си оставал неразрешен и досега. Други смятат, че просветата е най-важната. И от хиляди години хората се все просвещават, но и това е въпрос, неразрешен окончателно и до днес.

Трети мислят, че всяка държава трябва да бъде силна, мощна, да има армия, да може да отстоява срещу враговете си. Така е – но коя държава чрез силата си е разрешила въпроса на своето съществуване? Коя от тях е могла да съществува поне две-три хиляди години непрекъснато? Много държави до днес са се явявали, повдигали и изчезвали.

Следователно има един важен въпрос в света, който и досега не е още разрешен. Този въпрос не е нито народен, нито обществен, нито е въпрос на учените хора.

Народите имат с какво да се занимават, обществените хора и учените също тъй имат ред въпроси, за разрешението на които влагат своите сили, но тъй важната задача, с която би трябвало хората да се занимаят днес, това е въпросът за човешкото съзнание – на човешкия ум, защото човекът е нещо повече от своя ум. Човешкият ум е само един слуга на човешкия дух, на човешкото съзнание; волята и сърцето – също.

Казва се обикновено, че човекът е същество, което мисли!

Но той е нещо повече от това, което мисли!

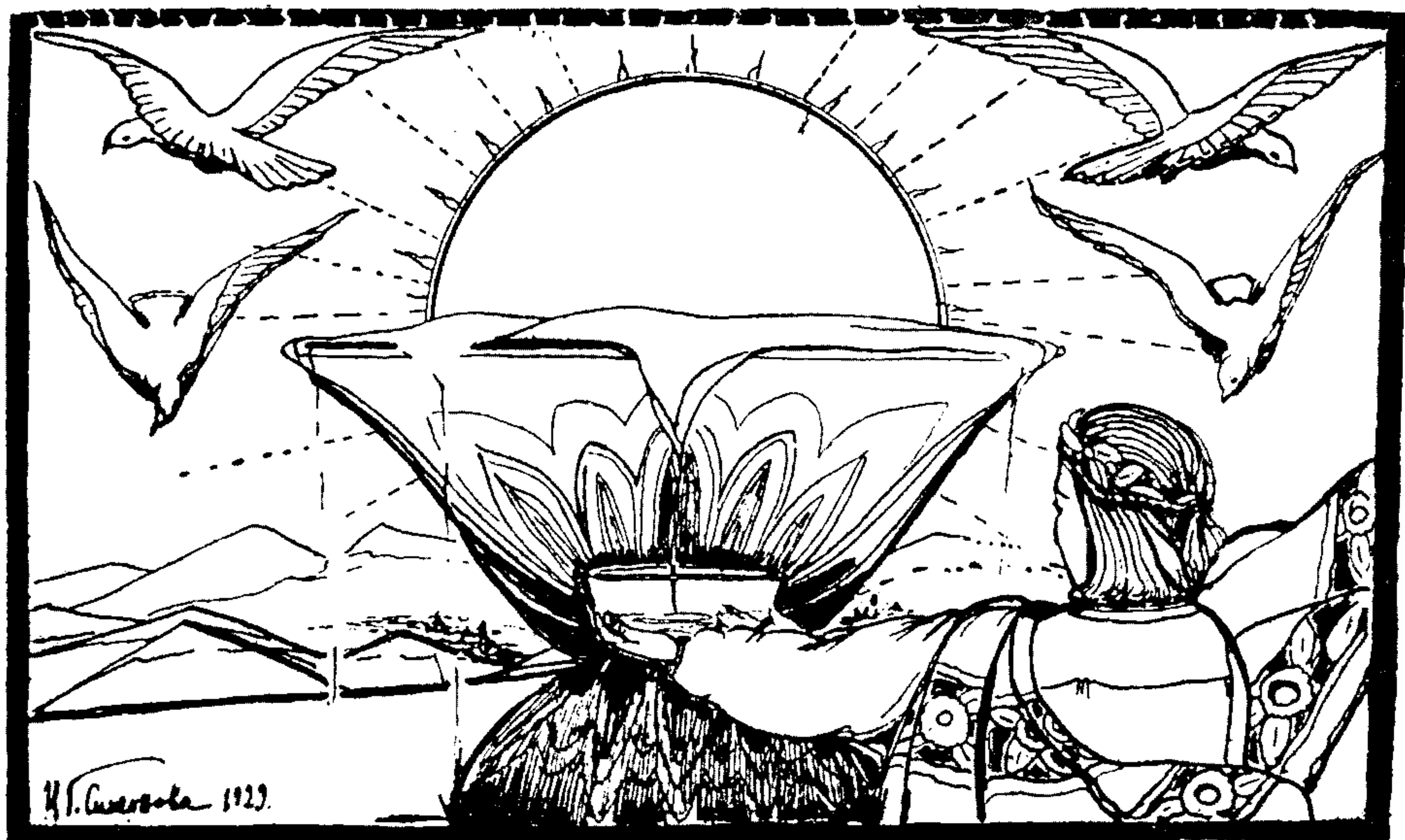
В него има затворен разумен живот, който търси своята естествена проява. И тия, които разберат това, са разбрали силата на живота и научили пътя.

И тогава в техния стремеж – да изпълнят задачата си, не може да има никакви прегради – всичко ще се стопи пред напора на тия, които са схванали, че пътят, истината и животът са едно: целокупният живот на готовия да даде себе си за постигане своите идеали.

7.

(В. «Живот», бр. 4, 12.IV.1929 г., стр. 1)

Отъ А. Г. Симеонова

ПРИ ИЗВОРА НА ЖИВОТА

Водата е емблема на живота.

Тя като душата се стреми към своето отечество – отечеството на водната капка е морето.

Тя, движейки се към него, носи по пътя си благословения, радост: на цветя, на градини, на всяко живо същество.

Така животаът ни, който е път за нашата душа, трябва да бъде също тъй полезен като водата и където минава – да носи радост и сила.

А. Б.

8.

(В. «Живот», бр. 5, 19.IV.1929 г., стр. 1)

«Вложи истината в душата си, и свободата, която търсиш, ще я придобиеш.»

От «Книгата на Живота»

★ ★ ★

«Благословение за хората е, когато те говорят Истината.»

От «Книгата на Живота»

Когато искате да строите, има много хора около вас, но вие не викате всички, а само майстори. Те знаят какво е потребно и от дадения материал изграждат нужното.

Когато дойде Исус в света, имаше много философи, важни учени и всички свещеници и първосвещеници с Писанията лягаха, с тях ставаха. И въпреки това те не Го познаха, ни Го разбраха! Други – прости наглед рибари, схванаха с душите си това, което многоучените с умовете си не можаха – и повдигнаха факела на освобождението на милиони. И до днес думите им се четат като върховни авторитети...

Животът днес също чака своите апостоли.

Малката ябълчна семка не е ябълка – но вътре в нея има затворени възможности да се прояви при удобни условия ябълката. И сега тук, между нас, има мнозина, които са малки ябълчни семки, но утре ще бъдат отрупани с плодове дървета.

Не са важни множествата, които тичат подир идеите и партиите, като по някаква мода – важни са тия, макар и сравнително малко личности, в които кипи жаждата за Истината и готовността да си посветят живота в служение ней.

ОТЪ Ц. Г. СИМЕОНОВА

ОСВОБОЖДЕНИЕ

„Където има свѣтлина, немоне да има вериги“

Отъ „Книгата на Живота“

(В. «Живот», бр. 5, 19.IV.1929 г., стр. 1)

9.

(В. «Живот», бр. 6, 26.IV.1929 г., стр. 1)

«Вложи мъдростта в ума си, светлината ще дойде и знанието ще ти даде своята помощ.»

От «Книгата на Живота»

* * *

«Животът и величието на един народ зависят от новите идеи, които той може да възприеме и приложи.»

От «Книгата на Живота»

Докато човек не проучи себе си и не види това, което живата природа е вложила в него, той не може да има никаква наука, защото знанието на «факти» още не е наука: това, което е било, никога вече не може да се повтори абсолютно същото!

Когато човек проучва себе си, той влиза в една свещена област, в която може да разбере и схване законите, по които работи природата. И тогава той ще види, че всред изобилие е роден, а в оскъдица живее; че навред живот блика, а зад неговите стъпки дебне смъртта; радост и добро са негови спътници от люлката, а той вижда и опитва само злото, болестите, страданието. Но смъртта никога не е била тъй силна, както животът – инак тя би надвила веднъж живота и той никога не би могъл да се възобнови!

И доброто никога не би могло да бъде погълнато от злото, защото доброто съществува – а ако един момент само злото би било по-силно, отгдето се взима доброто, което познаваме днес?

Та нали злото черпи своя живот от него – защото добро и живот са едно – и силата на доброто е сила на живота!

Ако днес човек е скръбен, то е защото той не вярва в силата на доброто; ако е нещастен, болен, отчаян, то е защото не познава силата на живота.

А и какво щастие може да има той, който не вярва, че то е възможно?

Каква светлина може да влезе в затворените с капаци прозорци?

И какъв живот може да има той, който живее в тъмнина?

Да живееш – това е най-великата наука и най-великото изкуство.

Отвори широко прозорците на душата си, да дойде светлината, да видиш това, което си, за да можеш да разбереш какво трябва да правиш.

Ето, идем и хлопаме – за нов живот те викаме.

– Буден ли си?

Отъ Ц. Г. Симеонова

СЕЯЧ

Старото е изядено и ако новото не се сее –
хамбарът ще остане празен.

(В. «Живот», бр. 6, 26.IV.1929 г., стр. 1)

10. ВЕЧНИЯТ ПЪТ

В. «Живот», бр. 6, 26.IV.1929 г., стр. 1)

Андро Лулчев*

«Злото носи в себе си условия за своето разрушение, а доброто – за своето преуспяване.»

Животът върви винаги все напред.

Лошото трае кратковременно.

Доброто пуца корени и живее с векове.

Преди хиляди години хората са живеели единично. Човек за човек бил звяр. Дойде семейството, а след него – селищата, които воюваха всеки ден помежду си.

Създаде се държава, управлявана от цар, който беше най-юначен и главен свещеник.

Дотегна на Мойсей светската и духовна власт и отстъпи на брата си едната.

Царете бяха неограничени монарси. После неправдата на царете застави народа да поиска дял в управлението и дойдоха конституционните монархии. Паднаха едни след други царски тронове и монархиите бяха заместени с демократическите републики, а след това – и с болшевишки. А като ехо на тях се явиха диктатури в Италия, Испания и др.

Вечният път за живите ще продължи...

Вечен път е и търсението на Бога.

Първият човек не Го е познавал, бил идолопоклонник.

Идва Старият Завет, а след него дванадесет рибари разнесоха учението на Новия Завет.

Загинаха култури, пропаднаха империи, царства, силни царе, и от някогашните моъщи сатрапии, опрени върху оръжието, насилието и омразата, са останали тук-таме откъслеци, в които от време на време някои учени се ровят и се мъчат чрез тях да надникнат в миналото...

А онова, що посяха дванадесетте дрипави, «прости», неуки рибари, изникна, пусна корени, заживя и стана идеал на милиони носители на новото. Тези «завеяни», «смахнати», «вредни люде за държавата и народа», първите ученици на Христа, гонени от официалните власти, преследвани от фарисеи и книжници, събиращи се из катакомби, колиби, без много блясък и често гладни, можаха да се наложат на официалната власт без пушки и топове.

Те носеха новото, а новото винаги надживява и побеждава старото. Те донесоха нов свят, нов живот, ново учение и със смели крачки, въпреки гоненията и преследванията, вървяха из вечния път и успяха. Заместиха «око за око и зъб за зъб» с «Люби врага си, както любиш себе си», «Не съди, защото съден ще бъдеш».

България не прави изключение.

Някогашните наши прадеди езичници бяха покръстени и станаха християни.

Робът след 500-годишно робство получи църковна независимост.

Започна България да живее самостоятелно. Политически, финансово, духовно. Почнаха скоро борби политически и от някогашни две партии: «млади и стари» – днес ги имаме над десет, които водят борби помежду си, все за «доброто на народа».

* Андро Лулчев е рожденият брат на Любомир Лулчев. (бел. на съставителя на «Изгревът» Вергилий Кръстев)

Лута се цар, питат се политици, държавници и управници – питат се: накъде?

Търсят път, а забравят Вечния път – пътят на обичта. Правят закони след закони, от строги по-строги и обширни. Менят си фирмите, сключват заеми, правят бентове да спират новото, но въпреки всичко имаме финансов фалимент, духовна и политическа криза и народът губи вяра в своите водачи – сещат, че «нещо» им не стига, «нещо» им липсва, а това «нещо» е посятото от скромни работници из България. И то вече никне, расте и носи нов живот, ново поколение, нови идеали, нова България.

Ще паднат много маски, ще разбере народът, че да настъпи мир и правда за него, не трябва много закони, много затвори, полицаи, а само едно – да живее всеки с мисълта, че трябва да тръгнем по Вечния път с едни закони, казани още преди 2000 години: *«Обичай другия като себе си!»*

Да разберем, че всички сме халки от един синджир, деца на една майка – България, и един баща – Бог.

11.

(В. «Живот», бр. 7, 3.V.1929 г., стр. 1)

«Вложи чистотата в сърцето си, Любовта ще дойде и истинският живот ще започне.»

От «Книгата на Живота»

* * *

«Малкото приложение ще отвори път за разрешение на големите задачи.»

От «Книгата на Живота»

От хилядолетия хората избират пътищата на своя живот, търсят, намират или мислят че намират – и като малки потоци, които бълбят из своите легла, обкичени с вечно променящи се декори, те търсят несъзнателно морето – големият живот – вечният живот.

Като мъже или жени, слуги или господари, бедни или богати, те страдат или се радват, често недоволни, рядко щастливи.

Със светлина, която не свети; в пътища, в които се обръщат кола и осакатяват крака; болни и хилави, немощни, полугладни, болшинството от днешното човечество живее, работи и «твори»... закони за живота...

Но да говориш за Мусала и да се качиш на Мусала; да пееш «Ave Maria» и да преживяваш живота на Девата, родила Детето – това са две съвършено различни неща.

Този, който умира, той не познава Живота, защото ако го познаваше реално, той не би умрял, тъй както не може да бъде гладен този, който е ял и яде хляба.

И към тоя живот има Път – Път към живота – неугасващият живот.

Щастливият човек познава закона му и се ползува.

И по тоя път – Правият Път, вървят пътници щастливци. Те знаят от где идат, къде отиват и кой е техният Водач.

Свързани с Любов, смело те минават всички препятствия. Противоречията не смушават умовете им, прегради не спират крачките им.

– Напред и нагоре!

Все по-високо, там, където слънчевите лъчи греят и чакат да обгърнат
тия, които са почувствували Братството и намерили своето място в живота.

Този път чака и тебе. Той е вътрешен, но когато тръгнеш по него, всичко
отвън ще се измени.

Немотията ще те остави; болестите и ненавистта, и мрачното настрое-
ние и песимизма... всички те не обичат тоя път!

Но той е отворен пред тебе – ще дойдеш ли?

24.IV.1929 г., София

★

Отъ Ц.Г. Симеонова

ВЪ ПРАВИЯТЪ ПЪТЪ

Свързани съ Любовъ, смѣло тѣ минаватъ всички припятствия.
Противорѣчията не смущаватъ умоветъ имъ, преградитѣ не
спиратъ крачкитѣ имъ — Напрѣдъ — И нагорѣ !

12.

(В. «Живот», бр. 8, 10.V.1929 г., стр. 1)

«Живот не се съдържа в материалните блага; те са само едно средство, едно просто помагало, тъй както учебниците, плочите, писалките представляват помагала за учениците.»

★ ★ ★

«... Ако си жива риба, водата не може да те изхвърли, но ако си сламка, дърво или кораб без кормило, ще те изхвърли водата вън.»

От «Книгата на Живота»

За някои светът е загадка, а за други той е въпрос на разрешение. За някои той е мъчение, за други – светлина.

Ако човек е разбрал законите на природата и се е свързал с нея, изпълняващ това, което тя повелява, той е силен и скръбта, нещастията, болестта са незнайни за него гости. Тогава той се радва от придобивките на живота, разбира това, което го заобикаля, разбира и себе си. И възлюбва другите около себе си, защото разбира великия закон, че отделността е сянка на невежеството.

А когато някой каже, че животът е бreme или че животът е борба, неговият живот е бreme, неговият живот е борба.

Никой не може да говори за трудностите на целокупния живот.

Когато хората не сполучват в живота си, когато страдат, причината за това е, че те искат да наложат своите възгледи на природата, както и на другите хора.

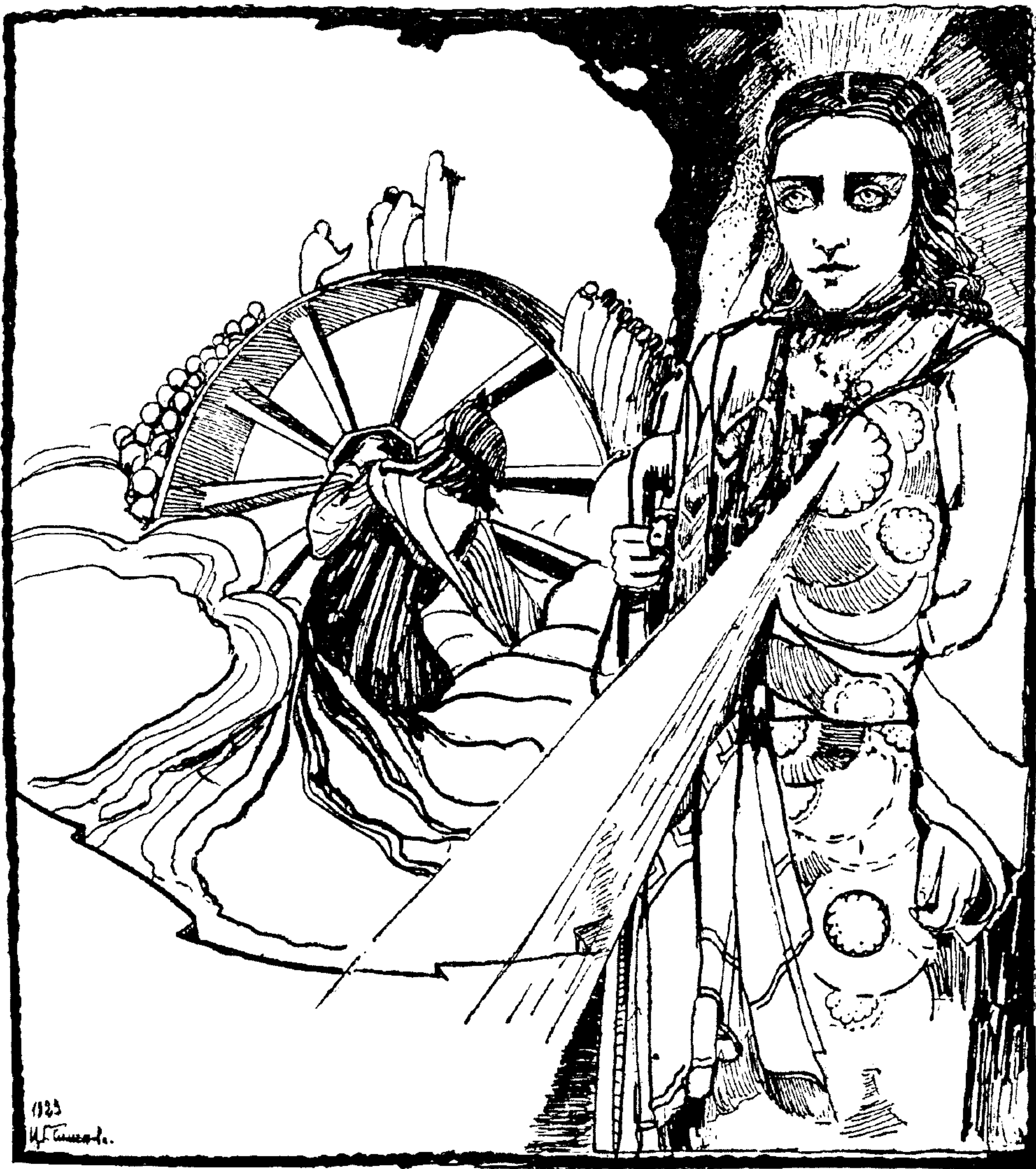
Ние сме дошли на земята да четем живата свещена книга на живота – на природата, която стои разтворена пред нас.

Сегашният живот не иска слабохарактерни хора, не иска листа, откъснати от своите клони, които вятърът навсякъде може да отнася. Сегашният живот иска хора с определени убеждения и разбирания за Истината; той иска хора, които разумно могат да носят страданията.

Когато човек се натъкне на известни противоречия, не трябва да казва, че съдбата го е създала така, но трябва да търси смисъла на тия противоречия.

Изкуството е като богат да носиш на сиромашията, като учен да носиш невежеството, като праведен да носиш неправдата.

Разумният човек на всичко се радва, във всичко намира смисъл.

ПРОРОКЪТ

О, ти, съдбо! Върти колелото на живота! Издигай, подемай, снизявай,
тълпи от спящи души!

Малцина са тия, които не ти се покоряват.

Те са избраници, пратеници Божии, които векове творят своя път от Истина
и Светлина...

(В. «Живот», бр. 8, 10.V.1929 г., стр. 1)

13. ВЕЧНИЯТ ИЗВОР

(В. «Живот», бр. 8, 10.V.1929 г., стр. 1)

«Когато низшето съзнание у човека отстъпи на висшето, тогава той ще бъде свободен, способен за великата наука на живота, да разбере неговия дълбок смисъл и да намери това, което търси. Само по този начин човекът може да добие истинското щастие.»

Извор безкраен, светъл и чист струи своите води от планината. Минават те през долини и градини, щастие носят, радост и живот, мир и утеха на гладните и жадните; светлина на будните, сила на мъдрите, живот на любящите и всички зоват:

«Елате и пийте! Любовта е извор.»

– Ела и пий и ти, който си минал през пустините на днешната мисъл, лишена от роден кът; сираче, тласкано от страсти, носено на черните криле на алчността и животинщината – ела и пий от този извор, в който наднича слънцето и се къпят звездите!

– Ти, умореният, когото животът е отрупал с грижи и посипал главата с белия прах на времето и несгодите – направи няколко крачки, не губи надеждата – ето, близък е потокът, който ще ти върне силите, изправи наведената глава, облекчи товара – няколко стъпки още!

– И ти, майко, на която бремето на живота е превило гърба ти, а кървавите ръце на нуждата и изопачения живот измъкнаха свидни чада едно по едно в бойните полета и дните на нещастията, приближи своите разтреперани стъпки до чудния извор и пий с пълни шепа.

И светлината и Истината ще те огрее и ще се родиш наново.

– И ти, младежо, който започваш живота с шум и суета, страст, стремеж по онова, което е преходно – и тъй често свършващ дните, станали тягостни, преди време – ела и пий. Очите ти ще се отворят и мъдростта ще споходи немощния ти ум. Безкрайни кръгозори ще се приближат и ти ще възмогнеш препятствията – ще се смеееш на камъните, които са те препъвали.

– Елате и пийте, елате и пийте!

Чуйте гласа на тоя вечен извор, на който се отзовава небето и земята.

Искате ли да видите тоя извор, в който се отражава вселената с всичките звезди и слънца в безкрая, в който се вижда небето, разбулено от своите тайни, в който надничат зверовете, смилено пристъпващи при него и люде, които спират уморените си крачки до бреговете, сподиряни понякога от сянката на самата смърт – пристъпете при Любовта!

Струите ѝ ще внесат живот – и на всеки живот ще дадат смисъл.

София, IV.1929 г.

Любомир

14.

(В. «Живот», бр. 9, 17.V.1929 г., стр. 1)

«Животът е една сила, която строи, въздига, съединява, обединява, дава радост и веселие на човешката душа.»

★ ★ ★

«... Един беден човек е за предпочитане пред сто фалирали богаташи.»

В живота всякога е важна първата стъпка, първата мисъл, първото чувство, *които са началък* на едно движение, насоката на това движение. Докато човек няма пробудено съзнание, той може да живее много години, без да направи тази разумна първа стъпка; без да има тази първа мисъл, първо чувство. Той скита и се лута, търси и се моли, желае и не постига, защото не знае кога и къде, какво да пожелае. А тия, които познават живота, мъдрите – те знаят какво може да излезе от всяко нещо. Те не се заблуждават във вънкашните форми, във временния живот.

Те търсят това, което е съществено.

Много ценности в нашия живот не са ценни всъщност – и много истински ценни неща са пренебрегнати като неважни.

Светлината и въздухът – за тях едва ли мисли някой във всекидневния живот – а те са, които дават сила и условия да се разрешат всички останали въпроси. Здравият човек може да разреши всичко – той е млад, защото действа там, където болният само безконечно разсъждава.

Значението на една длъжност в живота ни се състои в предаността и послушанието, с които тя се изпълнява. Ако слугата изпълнява точно своята длъжност, той струва повече от един цар, който не разбира значението си за народа, на когото е поставен глава.

Всеки е сам цар на себе си и ако той не може да заповяда на своето тяло, на своите ръце, на своите крака да го слушат – как ще го слушат другите, външните хора?

Може да води само той, който е намерил себе си, знае къде отива: този, който познава пътя, в който върви и с кого върви – останалите се само лутат!

Тоя, който върви, той с всяка крачка се приближава разумно към поставената цел – другите се спират тук и там, лутат в тъмни нощи на своя живот, сподиряни от сенките на алчността, безмислието и самата смърт.

Но този, който вижда и знае, на когото душата е копняла за нов живот, когото неправдата терзае, а сърцето се стреми към всичко живо, към великото братство от човеци – той се приближава при своя брат човек, бута го леко, както слънчевият лъч милва главицата на разцъфналото цветче и му шепне нежно: «Братко, не е ли време да се събудиш? Погледай около теб, има само братя, които търсят светлината, както и ти, които мислят и страдат, както и ти! А ето, пред нас слънце ще изгрей. Зазоряване е дошло – няма ли да станеш?»

И с каква радост трепва сърцето, когато се дава отговор:

– *Разбрах, ето ме, уга.*

София, 9.V.1929 г.

„ЕЛА СЛЕДЪ МЕНЪ“!

Когато земледѣлецътъ каже на житото:

— „Ела слѣдъ менъ“! — Започва живота на житото

Когато слънцето каже на Лозата:

— „Ела слѣдъ менъ“! — Започва животътъ на Лозата

Когато духътъ каже на поета:

— „Ела слѣдъ менъ“! — Започва поезията на поета.

(В. «Живот», бр. 9, 17.V.1929 г., стр. 1)

«Науката е светлина и сила в живота, но не и щастие.»

«В природата има закон – тя възнагражда хората за всяко добро.»

«Божествените познания се придобиват само чрез закона на Любовта.»

15.

(В. «Живот», бр. 10, 24.V.1929 г., стр. 1)

«Докато други ти определят едно верую, докато други ти налагат едно учение, ти не можеш да бъдеш свободен.»

* * *

«Ние сега живеем в своето минало – в него страдаме и се мъчим...

А това, в което се радваме – то е новото, то е животът.»

От «Книгата на Живота»

Отглежда човек хубав кон, изхранва го добре, но когато му се качи – вижда: конят е по-силен от него и го влачи не където иска ездачът, а където иска самият той.

И труди се човекът ден-два, да го обладае – после маха ръка и казва: «Така е било и тъй ще бъде!»

А нито винаги е било така, нито винаги така ще бъде!

Силният кон за силния ездач е благословение и късмет; за слабия – мъка, терзание и нещастие.

Печели човек, всеки ден се труди – кон отглежда – капиталец да събере. Събере – и после конят го влачи; забравя свой, забравя човещина – само за парите мисли и работи. Те го водят, подбуждат, решават – той е само слуга...

Възлюби момък красива мома – силни чувства; харен кон отглежда – всеки ден със зоб го храни – хубава надежда...

Но идва час, злокобно време – изгора другиго поглежда... Повлича кон ездача свой...

За слава се бори учен – да го знаят в целия свят!

Кон е това – но когато той разбере истинското знание – той всичко ще остави, за да има него.

Бури и терзания, мъки и неволи, страдания – море цяло от страдания – ето това за повечето от днешните хора е животът!

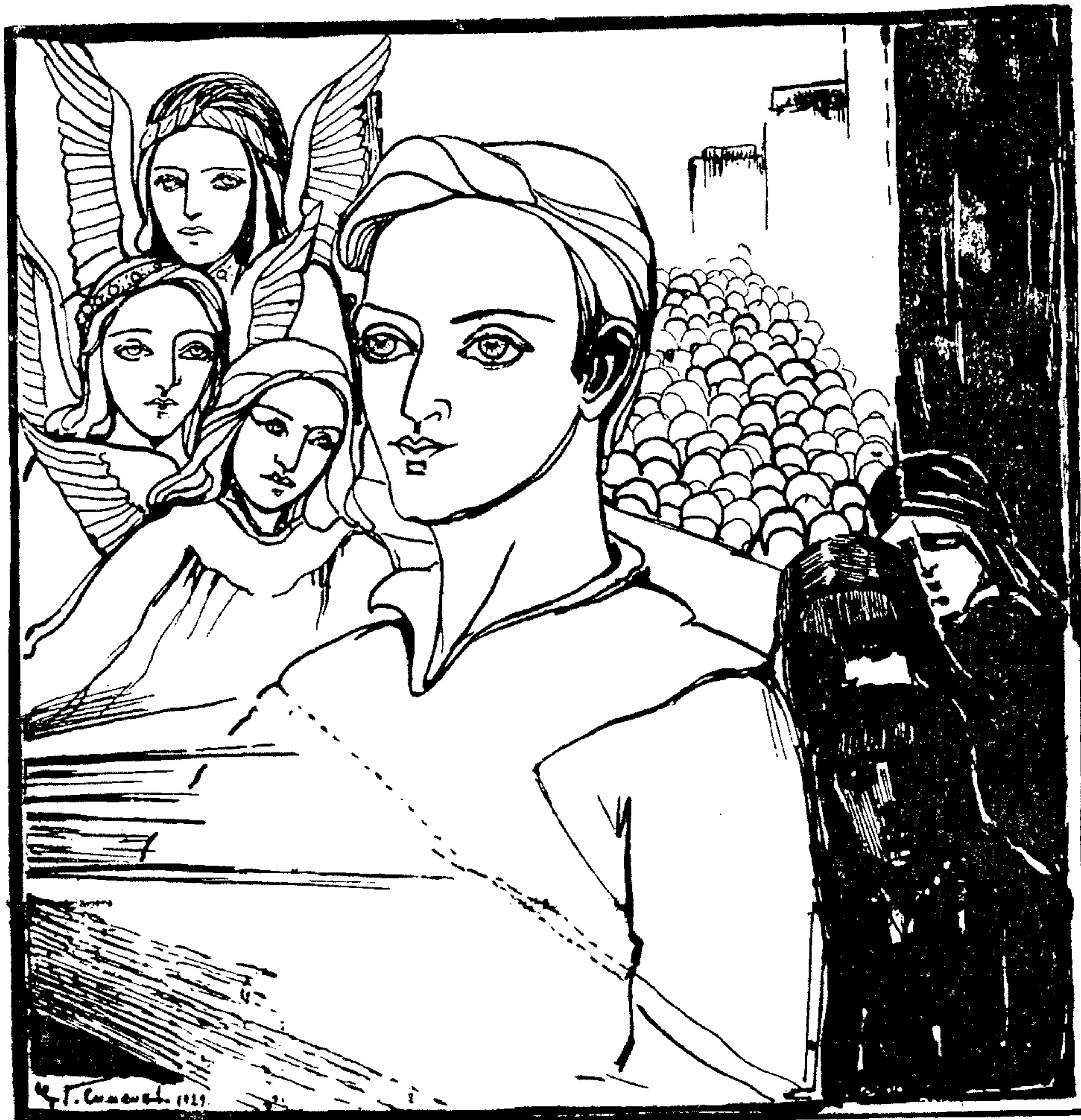
А те самите са го направили такъв, защото дошло е слънцето при тях, надникнала е радостта и надеждата, но те не са ги приели...

Друг живота им е владял. В сянката са росли. Предпочитали смъртта, чакали тъмнината!...

А ето, слънцето е на изгрев – майско слънце!

Напразно облаци се стичат от вси страни на небето. На изток се червее. Ще се покаже като цар на своя огнен трон величавото слънце и животът ще донесе за един ден утеха на хиляди, милиони същества!

Не ще ли излезеш да го видиш?

СВОБОДНИЯТЪ

Позналия Истината е свободенъ.
Мъдростъта е неговиятъ водачъ,
Любовъта — крeпитель.

Той знае вече, че Живота е безсмъртенъ — и че самиятъ
той е разумно дете на тоя Животъ.

(В. «Живот», бр. 10, 24.V.1929 г., стр. 1)

16.

(В. «Живот», бр. 11, 1.VI.1929 г., стр. 1)

«Будните души се нуждаят от живот, светлина и свобода.

Животът носи щастие; светлината – знание; а Истината – свобода и радост.»

От «Книгата на Живота»

★ ★ ★

«Радостта е наследница на скръбта; животът – на смъртта.»

От «Книгата на Живота»

Ако твоята душа не е жадувала за живота, ако твоето сърце не е туптяло за Любовта, ако твоят ум не е търсил Истината през всички времена и всички условия:

– Мислиш ли, че си живял?

Ако като малко кандило си мъждукал през дните на тъги и малки радости, ако си търсил тъй, както търсят спящите – между два съня, непробудени добре:

– Мислиш ли, че си разбрал смисъла на твоя живот?

Ако се люшкаш като кораб, пуснат на вълните, живееш с мисълта на другите, чувствуваш с чувствата на пребиваващите в тъмнината и оправдаваш постъпките си с това, че и «другите така правят»:

– Мислиш ли, че си се приближил при прага на човешкия живот?

Живей! – животът носи в себе си всички възможности, мъдрост и истина!

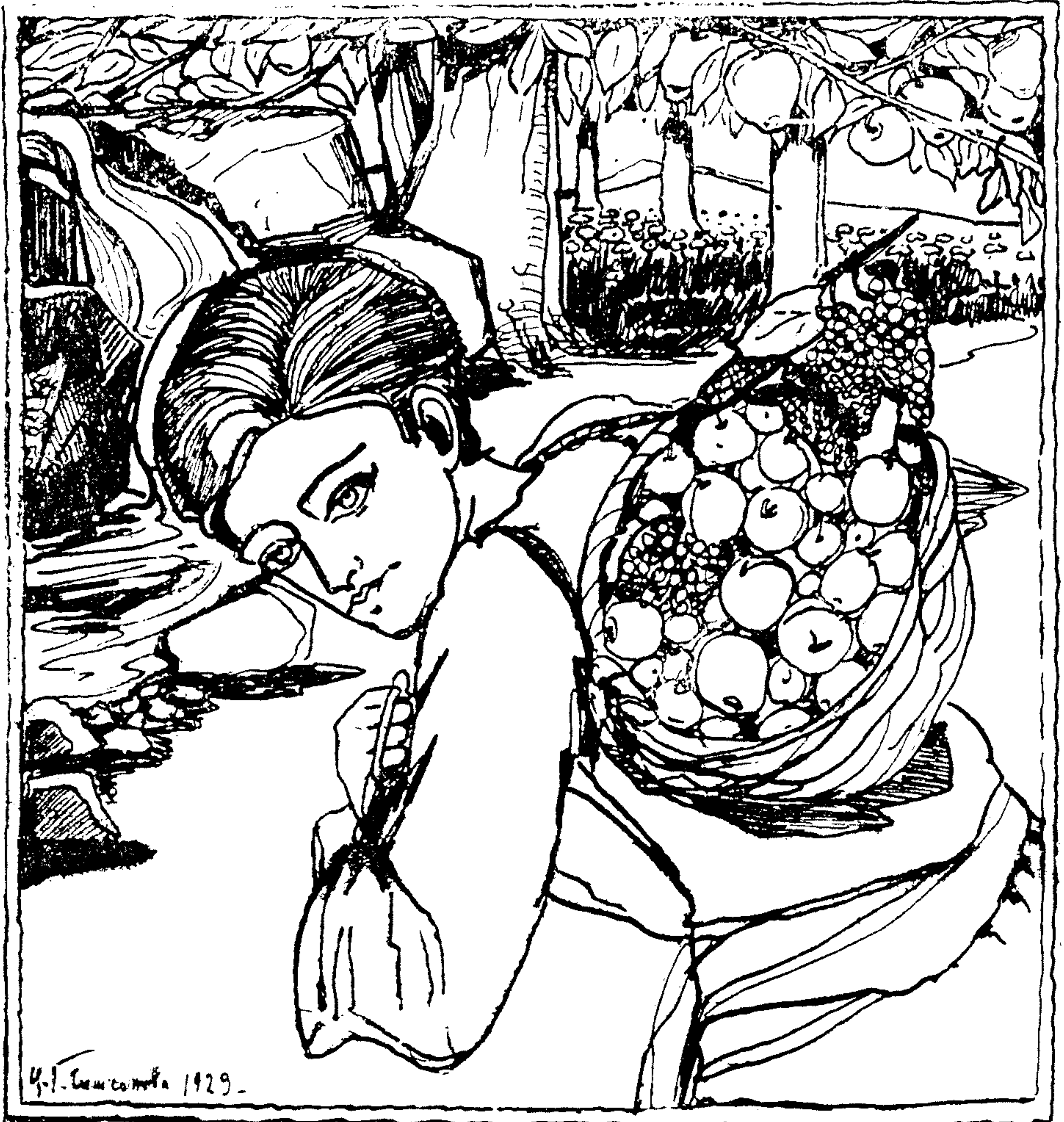
Живей! – животът е светлина, и творчество, и добро.

Живей! – работи и твори, люби и създавай!

Живей! – да познаеш дивната песен на звездите, на безграничната Любов, на вечния стремеж!

Живей! – и Човек бъди!

22.V.1929 г.

17. ЖИВОТ ИЗОБИЛЕН

(В. «Живот», г. I, бр. 11, 1.VI.1929 г., стр. 1)

Живот изобилен има всеки, който е познал Истината, добил Свободата; упътен от Светлината – разбрал мъдростта, възлюбил другите.

Той е пратеник на Любовта, носител на щастие, желан гост за всички.

Нов живот той носи – дар и плод:

Плод на труда му, дар за него и за всички будни.

18.

(В. «Живот», бр. 12, 7.VI.1929 г., стр. 1)

«С храната хората вегетират, а с идеите – живеят.
Не трябва да се смесват съществуването с вегетиранието.»

От «Книгата на Живота»

* * *

«Всеки ден има своите възможности.»

«Светът е създаден да се прояви животът.»

От «Книгата на Живота»

Представете си, че изучавате музиката. Отивате при някой учител; той ви показва цигулката, лъка, отваря книгата и вие виждате всичките ноти – различни линии, точки, чертици нагоре-надолу.

Мислите ли вие, че знаете нещо от музика? Представете си, че вие сте интелигентен човек и започнете да описвате цигулката, лъка. Но и това не е музика. Трябва да вземете тази цигулка и лък, и да свирите; всичките ноти да минат през вашия лък, през вашето съзнание; всички тия упражнения трябва да ги опитате. И тогава може да кажете, че разбирате и можете да свирите кое да е парче.

Така е и животът.

Вие този живот опитали ли сте?

Животът е едно самочувство на душата, съзнаване на това самочувство.

Когато казваме, че живеем – разбираме, че се намираме в хармония с великите закони на природата.

Когато човек изпитва приятното чувство на живота, природата се е проявила в него. Това приятно чувство не гъделичка. То като се яви в човека, може да е богат, може и да му вземат имането. На всичко това той казва: «Нищо».

Щом имаш това чувство в тебе, ти имаш всичко вътре в тебе. Щом имаш това чувство, всичко имаш в света и тогава няма форма, която може да те ограничи.

19. НАДЕЖДА

(Под рисунката от Цветана Г. Симеонова,
в. «Живот», бр. 12, 7.VI.1929 г., стр. 1)

Когато всичко заспива, когато мокрите пръсти на влажната есен задушават красивите мечти на душите, когато студът и смъртта сковават всичко, едно сърце бди и будува – сърцето на Надеждата – носителка на Живота.

И когато всичко навсякъде е преставало да живее, тъмнота е обгръщала вселени и векове – една звездица е само гряла винаги – звездата на челото Божие – Сърцето на Надеждата!

И от тоя олтар се е разнасял Вечният огън, който е палел и пали всичките сърца на тия, които са били и са Творци в Живота.

Когато всичко заспива, когато мокритѣ прѣсти на влажната есенъ задушаватъ красивитѣ мечти на душитѣ, когато студътъ и смъртъта сковаватъ всичко, — едно сърце бди и бодува — сърцето на Надеждата — носителка на Живота.

И когато всичко навсѣкждѣ е прѣставало да живѣе, тъмнота е обгрѣщала вселенни и вѣкове — една звѣздица е само грѣла винаги — звѣздата на челото Божие — Сърцето на Надеждата!

И отъ тоя олтаръ се е разнасялъ Вѣчниятъ огънь, който е палелъ и пали всичкитѣ сърца на тия, които сж били и сж Творци въ Живота.

(В. «Живот», бр. 13, 14.VI.1929 г., стр. 1)

«Любовта ражда доброто. Доброто носи за нас живот, светлина и свобода.»

От «Книгата на Живота»

* * *

«И тъй, ще се стараете да се освободите от заблужденията на живота. Новият живот е живот на пречиствания. След това настъпва истинско творчество.»

От «Книгата на Живота»

В света винаги е имало съществени и несъществени неща и отношения. Плодът на едните и другите винаги е бил съвършено различен.

Истинските, реалните отношения са имали за резултат душевен мир, радост, успех, щастие, любовта.

Обикновените отношения и разбирания са внасяли личния елемент – субективното – и за резултат са имали страданието, неволята, омразата.

Человек е творил и създавал – и от създаденото от собствените си ръце е направил свой идол, от когото е чакал спасение. Турил е свои мерки за зло и добро, които не са мерките на живата природа, в сред която живее, и от това се е родила всичката дисхармония и зло в света. Но мярката на едного не е мярка на другия. Разнообразието в разбирането носи възможност да се задоволят временно различните стремежи, но те не разрешават въпросите по същество.

Человек е изгубил усета на реалното. Самият човек, животът в него е това реално, истинско. Всичко останало е само творба, негов институт, вярвания, партии, спорове. Но всичко това е само сянка на реалния живот. Това е свят на промени, на временни форми, от които не може да се очаква нещо съществено.

Човек е създал икономичните условия, защото те не съществуваша преди него – той е техен господар.

Той е създал науката – той е неин господар.

Той е създал религията, защото тя не съществуваше преди него.

Човешкият дух е, който е творил и изменял, и доколкото е било съобразно със законите на природата, дотолкова ще бъдат трайни.

Ако ние се смеем на диваците, че се кланят на своите дървени и други идоли, нека не ставаме също тъй «умни», да се кланяме на творението на нашите ръце и улове.

Има нещо, за което заслужава да се живее, което е имало и има ценност през всичките времена, при всички условия на живота – това е Любовта, която е родила тоя живот; мъдростта, която има светлината на човешкото знание – радостта, която носи мира на душата и условия за нейната работа.

Да живеем с пълнотата на живота, да се радваме на слънчевите лъчи, да даваме свобода на всички, никого да не насилиме – ето кой е пътят на всяка будна душа, защото насилието ражда насилие, а Любовта – любов, защото доброто винаги се ражда и злото винаги умира, а животът е само вечен.

21. [МИСЛИ]

(В. «Живот», бр. 13, 14.VI.1929 г., стр. 1)

Всички съвременни придобивки са резултат на човешкото съзнание.

Щастлив е онзи, който се радва, че е могъл да направи добро безкористно.

Всички неща в света са облечени с обвивки, и ако имаме достатъчно знания, ние ще намерим същността.

Земята е едно училище само за индивидуалната човешка душа. Ако има нещо реално в света, то е човешката душа.

Любовта е вечен закон, тя няма минало, тя има вечно настояще и вечно бъдеще.

Великите хора са плодът на един народ и по тях той ще се познае какъв е.

Вярването е за слабия, знанието е за силния.

На земята сме да разрешим защо трябва да живеем.

Като живеем, ще се научим да мислим.

За онези, които разбират – всичко има смисъл, а за онези, които не разбират – всичко е безмислица.

Всички съвременни придобивки са резултат на човешкия дух.

Ако искаш да бъдеш здрав, яж само това, което си готвил, а всичко друго да се проверява.

Онзи, който се влияе от външните условия, той ще се лиши от живота.

Не е смъртта, която може да ограничи живота.

Пази се от злото в сърцето си и в ума си.

Не е достатъчно само да се създаде семето, но се изискват ред условия за неговото ра̀стение и развитие. Ако това е нужно за семето, толкова по-необходимо е за човека, който представлява разумен зародиш. Ако не се дадат на този зародиш съответните условия – светлина, топлина, влага, почва и нужните в нея елементи, неговото развитие ще се прекрати, ще се опорочи.

От «Книгата на Живота»

Когато низшето съзнание у човека отстъпи на висшето, тогава той ще бъде свободен, способен за великата наука на живота, да разбере неговия дълбок смисъл и да намери това, което търси.

Всеки ще разрешава задачите си сам за себе си. Никой няма право да се меси в работата на другия.

Aimmond.

ПРИКАЗКАТА ЗА ЦАРСКИЯ СИНЪ И МЪДРЕЦА

(В. «Живот», бр. 13, 14.VI.1929 г., стр. 1*)

* Под тази рисунка е поместена «Приказка за царския син и мъдреца», която е публикувана в книгата на Любомир Лулчев «Вечният извор» и в настоящия том е в раздел II. Творчество: В светлината на Учителя, на стр. 127–128. (Бел. М.И.)

(В. «Живот», бр. 14, 21.VI.1929 г., стр. 1)

«Вложете Истината дълбоко в душата си! Тя ще ви направи свободни за далечни времена. С нея ще постигнете далечни мечти и копнежи на вашия ум и на вашето сърце.»

От «Книгата на Живота»

★ ★ ★

«Любовта е велик стимул в живота. Без любов вие не можете да прогресирате в никой случай.

Ако никого не обичате, не можете да учите.

Ако не можете да обичате Бога, обичайте ближния си; ако не можете да обичате ближния си, обичайте Драганка; ако не обичате Драганка, обичайте приятеля си, или майка си, или баща си, или сестра си, или брата си, или вола, който ви работи на нивата, или някое цветенце в градината си, или най-после един камък. Има хора, които обичат пръстена си или друго свое украшение. Човек все трябва да обича някого.

Обикнете ли някого, бъдете уверени – Бог ще ви благослови за тая ви любов. Всички ние трябва да имаме един вътрешен импулс, вътрешен стимул, който да ни тласка напред.

Любовта е именно този стимул.»

От «Книгата на Живота»

По много начини се проявява животът на човека.

И тоя, който е станал със скръбната мисъл за липсващия насъщен хляб и не е видял нищо около себе си, освен устата на гладните, които чакат от неговите ръце – живее.

И големият търговец, който е преял в късна вечеря, заляна обилно от разни питиета и който се е мятал в своята сгорещена постеля – и той живее. Кошмарна е била неговата нощ и тежки – сънищата му.

И богатият банкер, който и в леглото е мислил и правил сметки колко печалби ще получи от тоя или оня, как по-лесно да вземе, без да даде нещо – всички те живеят.

И болният, който се е мятал на омръзналото му вече легло, на когото напрегнатите нерви са отбелязали заспиването на всички околни, за да дочака тяхното постепенно разбуждане на сутринта, който цели дни чака безнадеждно приближаването на неизвестността – и той живее.

Но всичко това е само сянка от живота.

Днес хората живеят, но самия живот не познават. Запитайте – всеки може да разправи кога и как се оре, сее, жъне, как трябва или може да се прави сега град или държава, как се търгува, как може да се печелят пари – всичко това знаят, но как да бъдат радостни и здрави – малцина са щастливците, които знаят или могат!

Днес човек познава много малко живота и неговите закони. Понякога, в редки моменти, когато хората се влюбят, преживяват радостта и живота по-реално – и винаги спомнят за този период на своя живот като за нещо минало, незнайно, необикновено, «унес» някакъв...

Като че ли неизвестен могъщ поток ги е обхванал, вдигнал на своите вълни – носил нанякъде...

И всичко тогава е било друго – и небето е било по-синьо, и звездите са трепкали повече, когато са минавали край тях той и тя – възлюбленият с възлюблената... А после всичко това ни се струва като дивен идеал, който е минал и няма да се върне вече...

А тъкмо това е животът – това е малкият къс момент, в който ни е докоснал Животът, защото животът е Радост и Любов. А всичко останало са само грижи, стремежи в живота, отклонения, безлюбие, гледане на другите като на чужди, борби, ожесточение...

За онзи, който обича, животът е дивна песен, работа и радост, мир в душата и сладка надежда да се ползува от плодовете на своята работа.

Той живее, вярва и се надява, работи и успява. Неговите очи блестят, ръцете му са могъщи! Той вдига падналите и помага на слабите. Той няма много, но винаги има достатъчно. Не е много учен, но знае което му трябва – на него лично и на нуждаещите се около него. Цар е, има власт, защото всички доброволно го слушат.

Като че ли нищо няма, а никого не връща празен.

Животът е проява на любовта. Без нея всичко е страдание, борби, грижи – с нея той е песен на песните, радост и приказка, светлина в тъмнината. Да любим, за да намерим и опознаем живота.

Светилото въ човѣка

(В. «Живот», бр. 14, 21.VI.1929 г., стр. 1)

23. [МИСЛИ]

(В. «Живот», бр. 14, 21.VI.1929 г., стр. 1)

Природата е скрила от нас смисъла на нещата, защото иска да ни застави да мислим.

★

Не се плашете от противоречията и препятствията в живота си! Вървете към великата цел, към новите велики разбирания, чрез които ще влезете в новата наука на живота. Придобийте ли новото съзнание, ще знаете как да наредите живота си на земята, ще знаете как да се обличате, как да се храните, какви жилища да си правите, как да възпитавате децата си; ще знаете новите начини и методи за възпитанието на цялото общество.

★

... Ако приложите Любовта, вратите на вашия ум ще се разтворят и знанието на миналите векове, както и знанието на настоящето и бъдещето ще започне да влиза у вас по един естествен път.

★

Скърбите и страданията в живота са резултат от човешкото неразбиране на нещата.

★

Любовта подтиква човека към живот и дейност.

★

Животът на плътта, това е живот в утробата на майката.

★

Разумният човек може да плаче, но никога за себе си.
В истината е скрит смисълът на тайната.

★

Вярата е акт, който усилва човешкия организъм, дава му стабилност.

★

Когато Любовта царува, смут не става.
Когато Мъдростта управлява, редът не се нарушава.
Когато Истината грее, плодът цъфти и зрее.

Из «Книгата на Битието»

★

... Едно от качествата на младия човек е да мисли право. Затова павата мисъл е необходима за всинца ви.

★ ★ ★

(В. «Живот», бр. 15, 28.VI.1929 г., стр. 1)

В Любовта има един закон: онзи, който отстъпва, е юнак.

Силен човек е онзи, който може да обръща своите неприятели в приятели.

Който се жертвува, всякога жив остава.

Който се жертвува – расте.

От «Книгата на Живота»

★ ★ ★

«Та казвам: всички трябва да се заемете да работите над себе си, да побеждавате мъчнотиите и взаимно да си помагате. Не се плашете от света, но борете се с него, докато победите. То значи: работете върху себе си, докато победите вълка.»

От «Книгата на Живота»

Стремезът към доброто, към щастието, към успеха, към радостта е естествен във всички живи същества.

Всяко от тях иска да живее – да прояви живота, който е затворен в него. Ябълката е едно и семето е друго. И в ябълката има живот, и в семето ѝ има – но в последното животът е не проявен, той чака условия да излезе от своето скрито състояние, да даде началото на дърво, което ще роди плод.

Дървото и плодът – това са проявеният живот – това е, което в човешкия живот отговаря на дейността и характера. Семето знае как да работи. И при най-трудните условия то съумява да приспособи своите слаби коренчета, да почерпи сила от околната среда и прояви живота, затворен в него.

Това знание – да прояви разумно живота, който се крие в него, е необходимо за всеки човек.

Ние искаме настоящият живот да бъде щастлив, но искаме да придобием това щастие по един произволен начин; а в света няма произвол; в света има разумност.

Нашето сегашно съществуване, нашата сегашна разумност се обуславя от една предшествуваща разумност. Нашите мисли, нашите желания, нашите действия се обуславят от мислите, желанията и действията на ред други същества, които ни са предшествували. Никой в света не може да действа свършено самостоятелно.

Всяка наша дейност, каквато и да е тя – се отразява несъмнено върху нас самите, но също и върху околните; както и тяхната дейност – върху нас.

Но ако ние не можем да се месим в техния живот – нашият, нашата дейност и характер е винаги под контрола на волята ни, на самите нас. И ако ние придобием светлината на мъдростта и знанието – тя не ще е само за нас, и ако дойде пламъкът на любовта – той ще запали всички околни с обич и взаимопомощ. И ако се свържем с истинския основен принцип на нашия живот, истината като единствен път и възможност – ще изчезне вълчето в човека, ще дойде свободата и братството, ще ни посети радостта – и всичкият околн живот ще се промени, както се променят цветята пролет, обгреяни от дълго очакваното слънце.

ПРЕД СВЕЩЕНИЯ ОГЪН

Свещеният огън гори – но не изгаря. Той стопля и топи – но не умъртвява.

Тия, до които той се косне, никога не знаят скърби, нещастие и смърт – те са вече деца на Свободата, на Мъдростта, на Вечността.

(В. «Живот», бр. 15, 28.VI.1929 г., стр. 1)

25.

(В. «Живот», бр. 16, 5.VII.1929 г., стр. 1)

Има само един път, достъпен за всички – то е пътят на Любовта.

Смисълът на живота е да обичаш и да те обичат.

Там е величието на човека – да изпълни обещанията, които е дал на себе си.

От «Книгата на Живота»

... и съвременните страдания не са нищо друго, освен горчиви уроци, които Природата ни предава, за да дойдем до онова вътрешно познание, от което произтича животът.

Ние чакаме другите да уреждат работите ни. Не, нашите работи никой друг не може да уреди, освен ний самите.

От «Книгата на Живота»

Новото е пред прага. Пролетта на една цивилизация, основана върху лъжата и недоверието, е минала – иде есента и носи плодовете.

Ако плодовете са горчиви – дървото не може да бъде добро. Секирата е при основата на самото дърво – или присадка трябва – или отсичане: всякога сухото се отсича, защото няма смисъл в себе си. А това, което няма живот в себе си – е сухо.

Това, което носи унищожение в себе, е сухо. Това, което работи с насилието – е сухо. Това, което няма любов в основата си, е сухо!

А на горчивото трябва присадка!

Тази присадка е човечността.

Ако ний от хиляди, хиляди години по един и същи начин разрешаваме въпросите, винаги грижещи се за нас самите, за нашите семейства само, за нашите физически близки – с какво сме надрасли морала на животните, които също се грижат за своите малки?

Ако ний се грижим за своите домове – не се ли грижат и птиците за своите гнезда? С какво сме по-горе от тях?

Пролетта на нашата цивилизация е минала. Отклоненията от нормалните пътища на природата носят вече своите плодове: страдания, болести, войни, смърт, разрушение...

Законите на човеците трябва да бъдат законите на природата. И законите на природата трябва да са закони на държавата и обществото.

Мъдрите и знаещите трябва да законодателстват не с речи, а със собствения си живот. Красивата и празна фраза носи само заблуждение, което има нужда да бъде подкрепяно от насилието, за да бъде търпяно от хората.

Време е да турим в основата на живота си не «правото» на езичниците, а делото на Истината, Мъдростта и Любовта. Защото малко са останали дните. Природата е повдигнала вече своите вълни, както океанът – при прилива, и ще помете със своите живи метли всичко, което е построено върху пясъка на условностите, на лъжата, на човешките хитрувания, на омразата, на злото, на смъртта!

Ще се вдигне Светлината срещу тъмнината; Братството – срещу войната; Любовта – срещу омразата; Новото – срещу старото – Новото, което иска доброто да принадлежи на всички! Будни да бъдем!

Това *ново* днес ни хлопа и ни кани като приятели – утре неговата тежка ръка ще се сложи като *съдба*, от която никой осъден не може да се спаси!

И който каквото е сял, това и ще жене!

26. [МИСЛИ]

(В. «Живот», бр. 16, 5.VII.1929 г., стр. 1)

Гладът е една сила в света, която продължава живота.

Да гладуваме и жадуваме за кого?

– За Този, Който ни е дал живота.

Да гладуваме и жадуваме за кого?

– За благородни чувства, за благородни мисли, за онова, възвишеното, великото в света.

★

Ако искаш да обичаш, страх не трябва да имаш.

Ако искаш да те обичат, съмнение не трябва да имаш.

★

Честен към себе си!

Справедлив към другите!

Интелигентен спрямо Природата.

Благороден към всички!

★

Мъж е онзи, който може да застане на страната на слабите.
Жена е само онази, която може да превърже раните на страдащите.

★

От живота ние съдим какво е вярванието на човека. Никога не гледайте какво той изповяда, а как живее. Животът определя разликата на нашите вярвания.

Силния, идеалния, гениалния човек нищо не може да го сломи.

Човек, който никога не е опитал злото, той не може да приложи доброто в света.

★

Цвѣтана Симеонова Гатева

(В. «Живот», бр. 16, 5.VII.1929 г., стр. 1)

27. ЕТО ЧОВЕКЪТ!

(В. «Живот», бр. 16, 5.VII.1929 г., стр. 1)

През хилядолетия, в незнайния път на човешкия стремеж, всред тъма и светлина, по върхове и упадък – движили са се сенки потайни; разцъфвали се култури; въздигали царства; водили борби, събуждали души...

Стъпка по стъпка, ден по ден са се борили Виделината с тъмнината.

«И Виделината светеше в тъмнината – и тъмнината не я обзе!»

Идеше Виделината смирено и тихо по незнайния път на тия, които са синове на Светлината.

Допираше се до всичко, което може да оживее, и му шепнеше:

– Стани! Събуди се за нов живот, в който има начало и никакъв край!

– Събуди се – и този живот ще се освети! Ти тук си – но не си оттук.

– Аз съм Път – и който върви по мене, няма да види смъртта докато!

– Аз съм Истината – и който ме опита, ще придобие свободата си!

– Аз съм Животът – който ме има – има всичко!

И пристъпи тогава тъмнината и каза:

– Ще опитаме думите ти, ще опитаме и тебе самия.

И взеха това, което можаха – Неговото тяло – и го обвързаха.

А той им каза:

– Отстъпвам, за да се изпълни това, което е писано.

Имам сили да дам живота си, мога и да го взема, защото аз съм Господар на този Живот!

Изправи се тогава той, който бе прозрял – полуслепецът всред слепите – и каза:

– Ето човекът!

И викна тъмнината:

– Разпни го – не искаме такъв човек!

И отиде човекът по своя път – да изпълни предричанията, които самият Той бе правил през вековете...

Но след две хиляди години Човекът е отново при нас. Той е порасъл тъй много, че няма вече толкова голямо дърво, на което би могъл да бъде разпнат...

И отново Той възвестява:

– Любовта е извор. От нея изхожда Животът.

Елате и пийте, всички жадни!

И сега, както и някога, се питат тия, на които очите още не са отворени:

– Това ли е Човекът?

А ония, които гледат и виждат, казват:

– Ето Вечността!

Любомир
София, 15 май 1929 г.

28.

(В. «Живот», бр. 17, 14.VI.1929 г., стр. 1)

От чуждите погрешки се учете.
Вашите погрешки изправяйте.
На чуждите блага се радвайте,
На вашите блага градете.

От «Книгата на Живота»

* * *

Всички искате да имате власт, но властта почива върху знанието.

Не е достатъчно само да имате власт, но да знаете как да я задържите и как да я употребите.

От «Книгата на Живота»

Властта е възможност да се прояви новият – индивидуален и колективен – безкористен живот.

Повторението на миналото е само хабене на сили. Работата изключително за своето лично добруване е слизана до менталитета на животните.

Новият живот, това ще рече съзнателен, разумен живот, в който законите се прилагат съзнателно, с еднаква справедливост спрямо всички и се получават отлични резултати.

Стар живот е тоя, в който прилагането на законите не е дало добри резултати.

Сегашният живот какви резултати е дал?

Цялата земя е покрита с гробища, цялата земя е покрита с развалини от градове, цивилизации, руини от култури. Всички народи днес боледуват.

Тук е един факт. Защо?

Ний трябва да знаем дълбоките причини за това.

А те са, защото ний сме се отклонили от естествения път на правилното разбиране. Следователно новият живот встъпва не да борави със старите методи, със старите похвати – новият живот има нови методи.

Може някои да възразят, че принципите са същите. Несъмнено, но любовта на малкото дете се различава от любовта на възрастния, от любовта на майката. Тя по същество, по качество е една и съща, но по изражение, по интензивност не е една и съща. Малкото дете може да плаче за нищожни работи, на които възрастната жена може само да се усмихне.

Сега ний – съвременните хора, имаме малки куклички и мислим, че като се развалят те, светът ще пропадне. Онези, които са по-напреднали, се само усмихват на това.

Новият живот изисква и нови форми. Този разумен живот трябва да се обуслови. Онзи, който се храни с най-добрата, най-здравословната храна – той ще успее.

Онзи, който пие само бистра, чиста вода, каквато природата е създала, той ще успее. Онзи, който живее в здравословни жилища с изобилна светлина – той ще успее!

Широки прозорци трябва, и то не само на нашите къщи, а и в нашите умове.

Тесногърдието трябва да стане само сянка от миналото на една интелигенция, която е решила да разбере и приложи новия живот, който хлопа на нашите врати, и който утре ще постави всекиго на мястото му.

Братството на човека за човека трябва да бъде основният камък на всяка дейност, а тоя, който иска да има власт, трябва да знае, че има само една, която е завещана от най-Великия, и която Той доказва с живота Си – власт да служиш на другите!

Предназначението на всички в света е да бъдат проводници на тази власт.

И ако това се не разбере сега, утре ще бъде късно. Защото след деня иде нощта, а тоя, който се спъва денем, той неминуемо пропада нощем.

В нощта боравят само грабливите жители на тъмнината. Те се хранят с мършата на собствените си народи, паднали по кървавите полета на труда и войната.

Будни да бъдем. Налейте масло в своите лампи, пригответе ги, та когато дойде тъмнината, а тя вече иде в целия свят, да ги палнем и без страх дочакаме изгряващото слънце, което носи вечната Любов на жадните сърца; Мъдростта – на гладните за светлина умове; Истината и свободата – на чакащите!

И сега, и през всичките времена на тъмнината, една трябва да е мисълта ни: «Свети Виделината в света и тъмнината не я обзе!»

Да бъде светлина!

29. [МИСЛИ]

(В. «Живот», бр. 17, 14.VI.1929 г., стр. 1)

Онзи, когото обичате, трябва да внася всеки ден по нещо ново в живота ви.

★

Чистотата не е само физическа потреба на организма, но тя е необходимост за истинското проявяване на живота. Ако искаш да бъдеш здрав, тялото ти трябва да бъде чисто; ако искаш да бъдеш щастлив, сърцето ти трябва да бъде чисто; ако искаш да бъдеш поет, да имаш светли идеи, умът ти трябва да бъде чист.

★

Истината става понятна само тогава, когато във всички неща съществува единство.

★

Истината означава такова нещо, от което всички могат да се ползват и пред която всички се чувствуват свободни.

★ ★ ★

30. ПЕСЕНТА НА ЖИВОТА

(В. «Живот», бр. 17, 14.VI.1929 г., стр. 1)

– Ида аз по Пътя на Незнайното – и нося всичко в себе!

В мен е шумът на морето, и на бурята стонът; плачът на майката, изгубила детето – и викът на радост, изтръгнат при първата целувка...

– Ида аз по Пътя на Незнайното: в гласа на всяка птичка крилата, във въздишките на океана, вечер в зефира след залез слънце – и в песента на славея.

– Ида аз по Пътя на Незнайното – с тихи стъпки пристъпям; с усмивката на цветята, вдигнали главица – и с трясъка на светкавица, събаряща вековните дървета.

– Ида аз с милувката на майка, прегръщаща своето чедо; и с ръцете, късаци своите вериги – и катурващи всичко старо.

– Ида – без криле – летя – всички криле и хвъркати мисли са мои! Без очи – гледам, защото бъдещето съм аз самият!

Въздишам във вековете, усмихвам се в планините, в небето и трепкащите звезди.

– Аз ида – и мъртвите се будят! Пея – всичките песни моята песен са. И който ме чуе, той става друг. И който ме приеме – всичко е приел: и Радостта, и Мъдростта, и Любовта, и сиянието на деня, и незнайния блян на вечната Безкрайност...

– Но след мен моята сянка върви. И в нея има тъма. И който нея приеме – скръбта и злото, и нощта, и тъмата, и смъртта е приел...

– Аз ида по Пътя на Незнайното – и сянка и светлина Нося в себе!

– Събуди се, който спиш, защото аз ида – и Новото ти нося – всеки ден аз нови дрехи имам, изтъкани от хиляди желания, мисли и мечти на люде, животни и звезди...

Тук разклащам, там вдигам – събарям стени на затвори! Негде взимам, негде давам... всичко оживявам!

– Аз ида, с мен тръгнете: който мене има – всичко има!

Превел: Любомир

29.VI.1929 г.

(В. «Живот», бр. 17, 14.VI.1929 г., стр. 1)

(В. «Живот», бр. 18, 21.VII.1929 г., стр. 1)

Страданието носи знание, а знанието само по себе си представлява условия за живот. Животът носи условия за придобиване великото благо, а благо то създава условия за проявяване на Великата Любов, а Любовта ни въвежда във връзка с ония разумни същества, които са минали по този път, за да се радваме.

От «Книгата на Живота»

* * *

Вие сега се намирате при най-добрите условия.

Разумните хора трябва да живеят в най-мъчните условия, а там, гдето няма мъчнотии, деца трябва да се поставят. Само героите могат да издържат на най-мъчните условия на живота.

От «Книгата на Живота»

Времената, които преживяваме, са изключителни – за нас самите; за народа ни; за цялото човечество. Дали това се схваща или не, то е безразлично – слънцето си изгрява, без да се грижи дали ще го видим или не; възможното отричане на слепите не е никакво доказателство за липса на светлината.

Старите форми – морал, философия, схващания, норми, учения, се късат като прогнили въжета още при най-малкия напън на бурята, която току-що започва. И много наивни са тия, които мислят, че ще могат да спрат идването на новото с палиативи, с временно създадени илюзии, с които се мъчат да задържат вниманието или отклонят насоката на движението, идеите, надеждите.

Коренът на всичко идващо е много по-дълбок, отколкото може да се мисли – нещо ново, зачекващо изцяло устоите на живота, е дошло и иде – един процес, който ще трае с години и ще се приближава с неопределима неминуемост. Стихиите ще го предшествуват; разтърсванията – физически, душевни и нравствени, политически и обществени борби, изострени до крайност – ще бъдат предтечите...

Светлината е дошла в света. Вече се зазорява. И тия, на които делата са лоши, ще бягат от светлината, защото не искат да ги видят такива, каквито са си...

А въпреки всичко, надеждата сгрява милиони сърца за по-добър утрешен ден. И в тая надежда, която движи, въодушевява, възкресява и подтиква тия милиони в страшно трудният им всекидневен път, се крие силата на реалното, което никога не се изменя, и което никога не излъгва тоя, който го очаква и работи за него – това, което се проявява в обичта, добротата, братството. Светът отново е изправен пред загадката на утрешния ден: с насилието, със злото, след Каина ли?

Или със светлината, любовта и живота?

Не е важно какво е било, къде си падал, къде си се лъгал или губил – всичко е какво ще решиш от днес, от сега, да бъдеш занапред!

Искаш ли да тръгнеш с новия живот, със светлината, с радостта, с обичта?

Виж колко братски ръце са готови да се протегнат от целия свят, да стиснат своята!

Ще останеш ли още в блатото на старите идеали и похвати?

Чуй тяхната братска песен:

«Да грейне животът и в най-заспалите сърца, в най-тъмните кътчета.

Да стопли душите на всички отрудени, оскърбени, уморени от борбата, защото новият живот, истинският живот е светлина, добро и радост за всички.»

И той иде – близко е!

*

Синь на Доброто

Цв. Симеонова Гатева

(В. «Живот», бр. 18, 21.VII.1929 г., стр. 1)

(В. «Живот», бр. 19, 27.VII.1929 г., стр. 1)

Любовта носи всички методи, всички начини, чрез които светът може да се изправи; чрез които животът ви може да бъде щастлив.

От «Книгата на Живота»

* * *

Ако вие сте дошли на земята гладни, боси, бедни, със скъсани и кирливи дрехи и ви изпратим пак такива – вашето идване на земята е безсмислено.

От «Книгата на Живота»

В неспирна борба минава животът на човека. От сутрин до вечер той търси прехрана, работи, за да постигне своите идеали, да осъществи своите мечти. Колко разнообразни са те и колко много закони трябва да се пишат, за да се накара «разумният» човек да постъпва справедливо, естествено, искрено поне колкото животните...

И чудното е, че човек сам се приравнява с животните – той приема техния принцип – борбата, като основа на живота. А забравя, че дори те – дивите животни, се сдружават на стада, за да си подпомагат...

Много закони, много идеали, еднакво неосъществени от хиляди години...

За да се бори и брани срещу своя подобен, човек е измислил толкова много оръдия, оръжия, най-страшни средства, а за да го обича – тъй малко е мислил и работил!

А нали всичките най-заплетени въпроси – най-остри икономически отношения, се свеждат към нищо между двама братя, които искрено се обичат и които мислят само как да си помогнат един други? Тогава не е ли най-естествен, най-разумен, най-целесъобразен начин именно тоя – да се накарат хората да разберат, че едничкият закон, който ще разреши всичките тежки проблеми на днешните измъчени народи, не е смъртта, насилието, непосилните данъци и страшни оръдия и отрови, а законът за любовта, за взаимната обич и братство, които ще съборят всички граници, ще повдигнат всички до великото съществено разбиране на свещеното име «човек»!

Чрез единствения закон, който може да донесе благоденствие на отделния човек, семейство, нация, е всеки от тях да постъпи с другите тъй, както би искал в дадения случай да постъпят с него.

Обич трябва днес между хората, а не външни ограничения, сковани на бързо закони, които дори тия, които ги пишат, често не изпълняват. И тогава за тия, които истински обичат, няма никакви прегради.

А нали ний всички се считаме християни, т.е. последователи на Тоя, Който тъй възлюби света, че даде едничкия Си син за него, а последният, като верен пастир, положи живота Си за Своето стадо?

Не е ли време да се запитаме: докога и накъде?

Никога отделният войник не може сам да грабне победата, но всички заедно са, които побеждават.

Не е ли време хората на Братството и Любовта да се приближат един към други, да съгъстят редовете и вдигнат мощно гласа си?

*

33. ЖИТНИ ЗЪРНА

(В. «Живот», бр. 19, 27.VII.1929 г., стр. 1)

«Когато духът придобива мъдростта, светлината се явява като резултат.»

Човешкият дух върви, т.е. едновременно се проявява в три посоки. Като казвам «човешкият дух», подразбирам човека в живота, първична проява, тъй наречения козмически човек, създаден по образ и подобие на Бога.

Първият стремеж на Духа е към живота. Животът е условие, а не среда за проявяването на човешкия дух.

Вторият стремеж на човешкия дух е към знание, към мъдрост. Той има нужда от светлина, вследствие на което светлината е външната страна на знанието. Когато духът придобива знание, светлината се проявява като резултат. Следователно светлината, която съществува сега в света, е резултат на една излишна енергия, която не е употребена от умове за деятелност, и затова ние се ползуваме от тази светлина. Значи козмическият човек е придобил толкова знание, че от него има излишък, който се проявява във вид на физическа светлина.

Третият стремеж на човешкия дух е към свобода, вследствие на което се създава време и пространство. Когато човек се намира в утеснение, това показва, че пространството, мястото, дето живее, е тясно за него. И всички философии на живота са за това – да се даде повече място на всеки човек, който е недоволен.

Когато ние говорим за простор, разбираме да оставим духа си да действа, да се проявява тъй, както трябва.

(От Лекциите)

34.

(В. «Живот», бр. 20, 2.VIII.1929 г., стр. 1)

Не е достатъчно само да противодействувате на отрицателните желания и чувства, които се зараждат у вас, а и да издържате на тях.

И не само да издържате, а трябва и мисълта ви да расте и се развива, душата ви да се разширява и духът ви да укрепва.

От «Книгата на Живота»

* * *

«Животът сам по себе си създава условията си. Царският син носи всичко със себе си.

Новото се не бори със старото, а заема мястото си в живота.»

От «Книгата на Живота»

Природата обича само ония, които имат висок идеал. Тя ги нарича свои възлюблени деца и по име ги зове. А ония, които нямат никакъв идеал, те не са написани в нейната книга. Те са бракувани, оставени в нейните изби за далечни дни, за далечни времена.

Тъй щото, ако вие някой път се усещате, като че никой не обръща внимание на вас, като че вие сте изоставени от природата, ще знаете, че погрешката е във вас: нямате висок идеал. Туй е правило, това е закон. Тъй е, другояче не може. И следователно всеки един от вас може да поправи своя живот, своето нещастие, всеки може да излезе от тази забравена изба. Даже един от най-забравените в дъното на тази изба, ако един ден си създаде висок идеал, той ще почне да пъпли като един охлюв и няма да мине дълго време, ще се намери на повърхността отгоре. И природата ще каже: «Ето едно от моите деца, което възкръсна чрез високия идеал.»

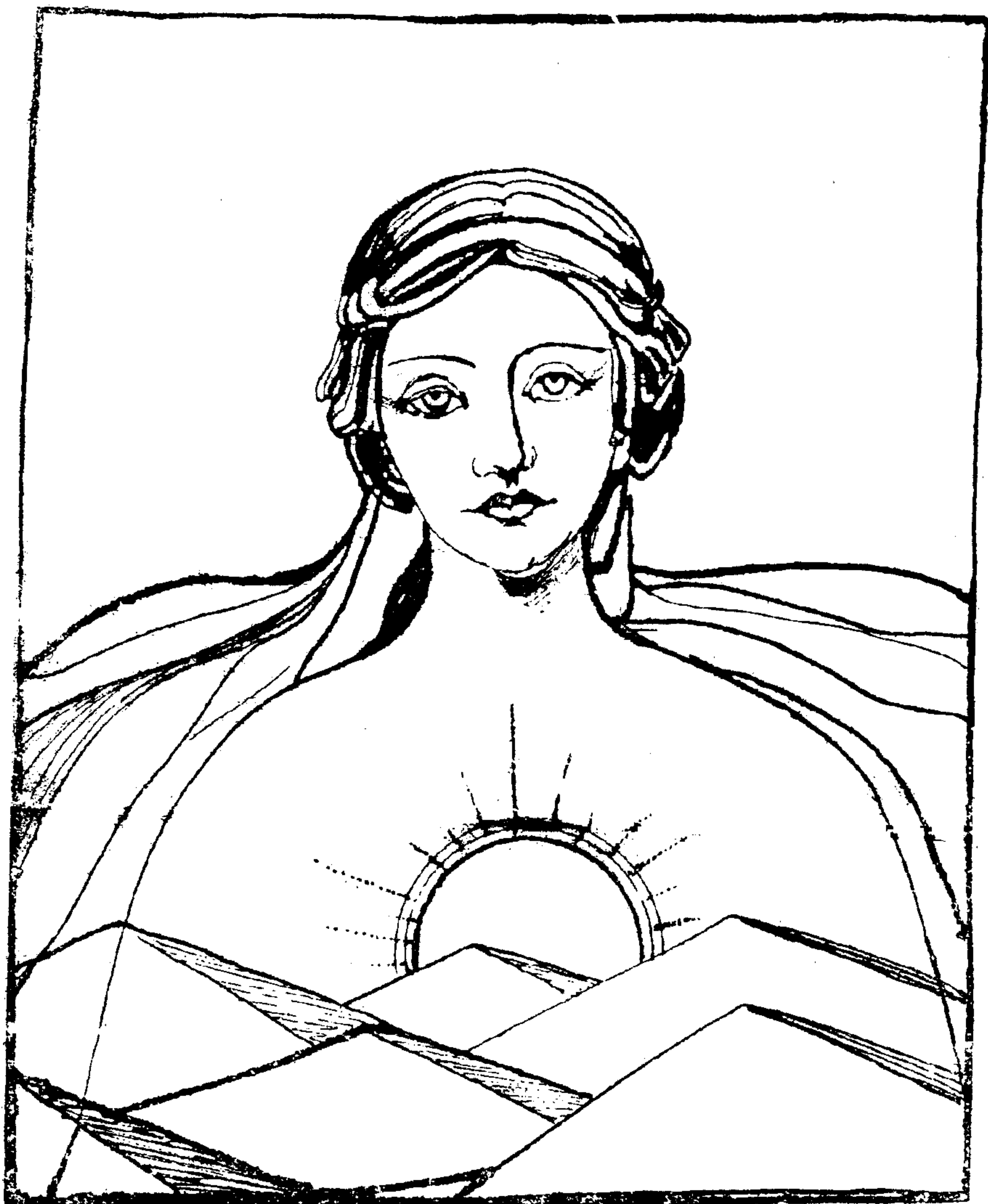
Що е смъртта в света? – Смъртта, това е нещастieto на забравените деца, на децата без идеал. Възкресението, това са децата на високия идеал, които излизат из дъното на тия изби на материалния свят. Сега, за да изпъкнем, или изпъпим от такава изба, се изисква воля, се изисква безпримерна вяра, която с нищо не може да се сравни.

Где е сега приложението на този велик идеал вътре в света?

Ако ще имаш едно верую, ако ще имаш едно учение, ако ще имаш една мярка, ако ще имаш един образ, ако ще имаш едно сърце, ако ще имаш един ум, ако ще имаш една душа, един дух, този дух да е синът на истината.

Най-хубавото, най-възвишеното, най-красивото, най-силното, най-мощното, най-доброто, най-умното, най-правдивото, най-истинолюбивото – всичко това от първа степен – ето високият идеал. Вложете този идеал и вижте как вашият живот ще се измени.

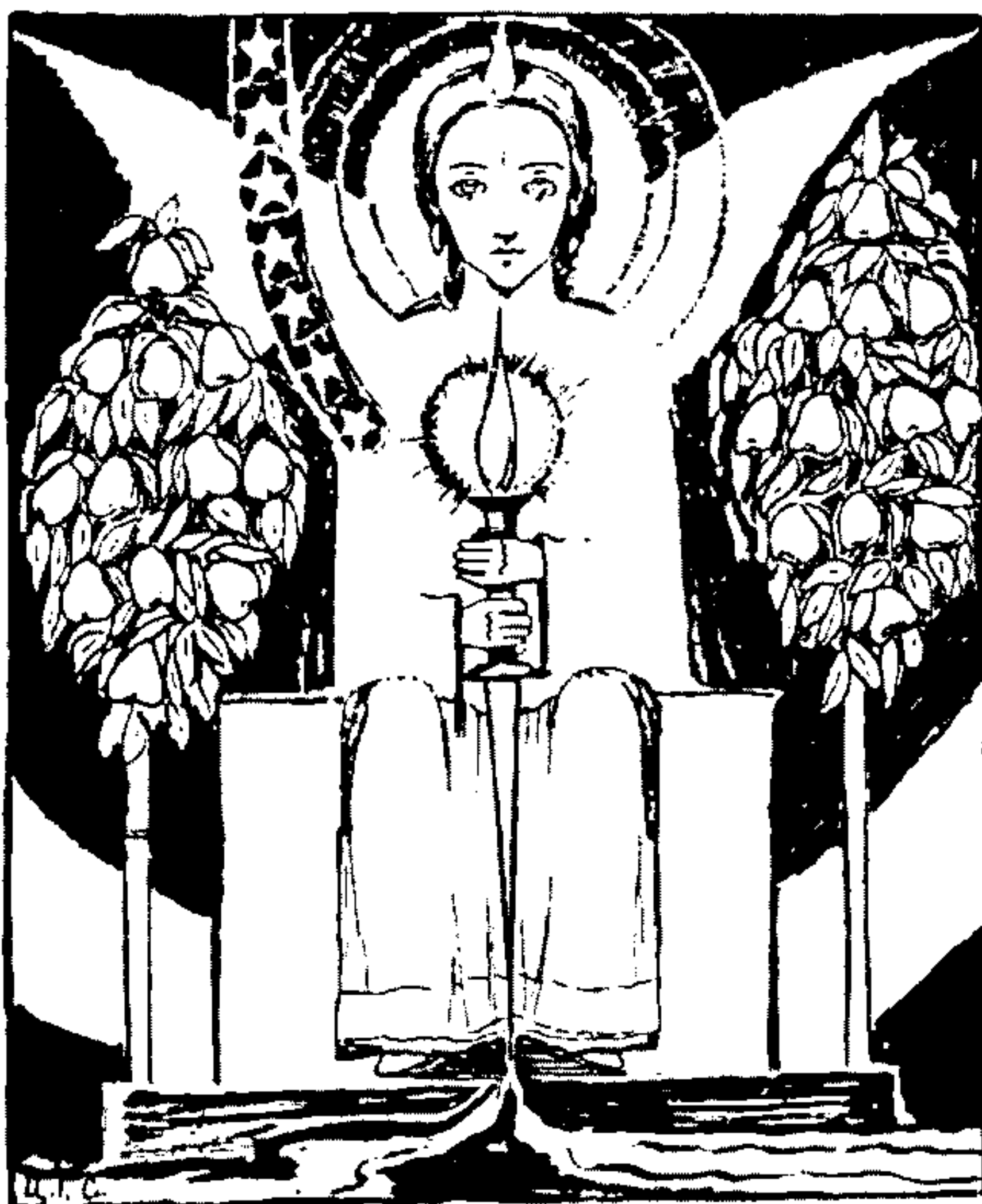
Но приложение трябва!

Изгрѣва слънцето на НОВОТО, което иде като неминуема необходимост.
То не се бори съ никого и не иска мѣстото на старото — защото то има
СВОЕ мѣсто въ живота, което нищо не може да запълни и никой не може да отнеме.

(В. «Живот», бр. 20, 2.VIII.1929 г., стр. 1)

35. ПРАВИЯТ ПЪТ

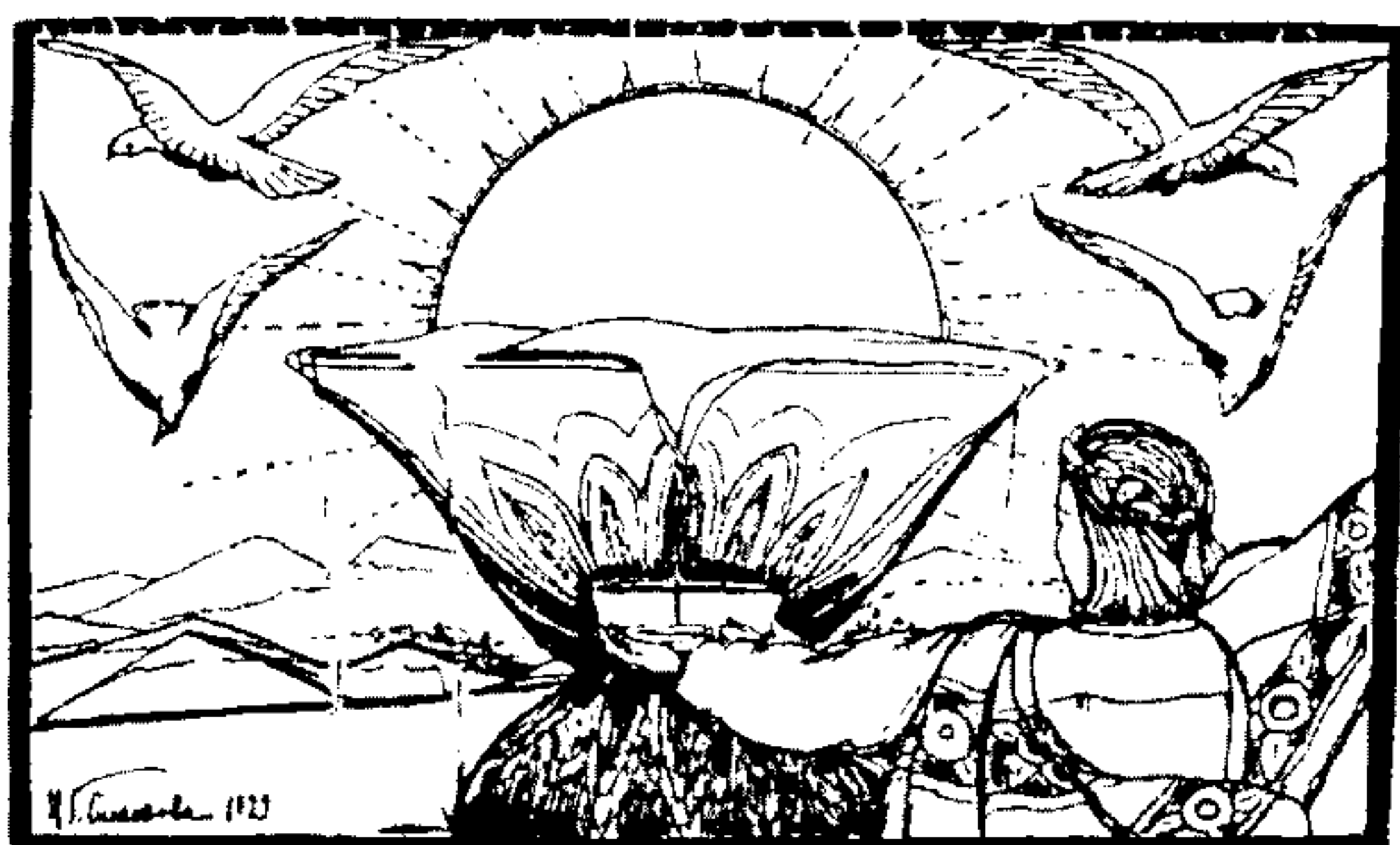
Дойде Ангелът на Живота с меч в ръцете – меч от Слово-огън и вода-Живот, да възвести на човеците Истината.

Посочи човекът на изгряващото слънце и каза: – Ето, оттам иде Животът!

И тогава разбра тайната на
Живота.

И стигна при неговия Извор –
Извора на Вечния непрекъснат
Живот – **и пи от него.**

И разкъса тогава веригите си,
защото там, където има Светлина,
вериги не може да има.

И освободи се човекът и отиде
да сее, защото хамбарът със старо-
то е изпразнен и ако новото се не
сее – глад ще дойде!

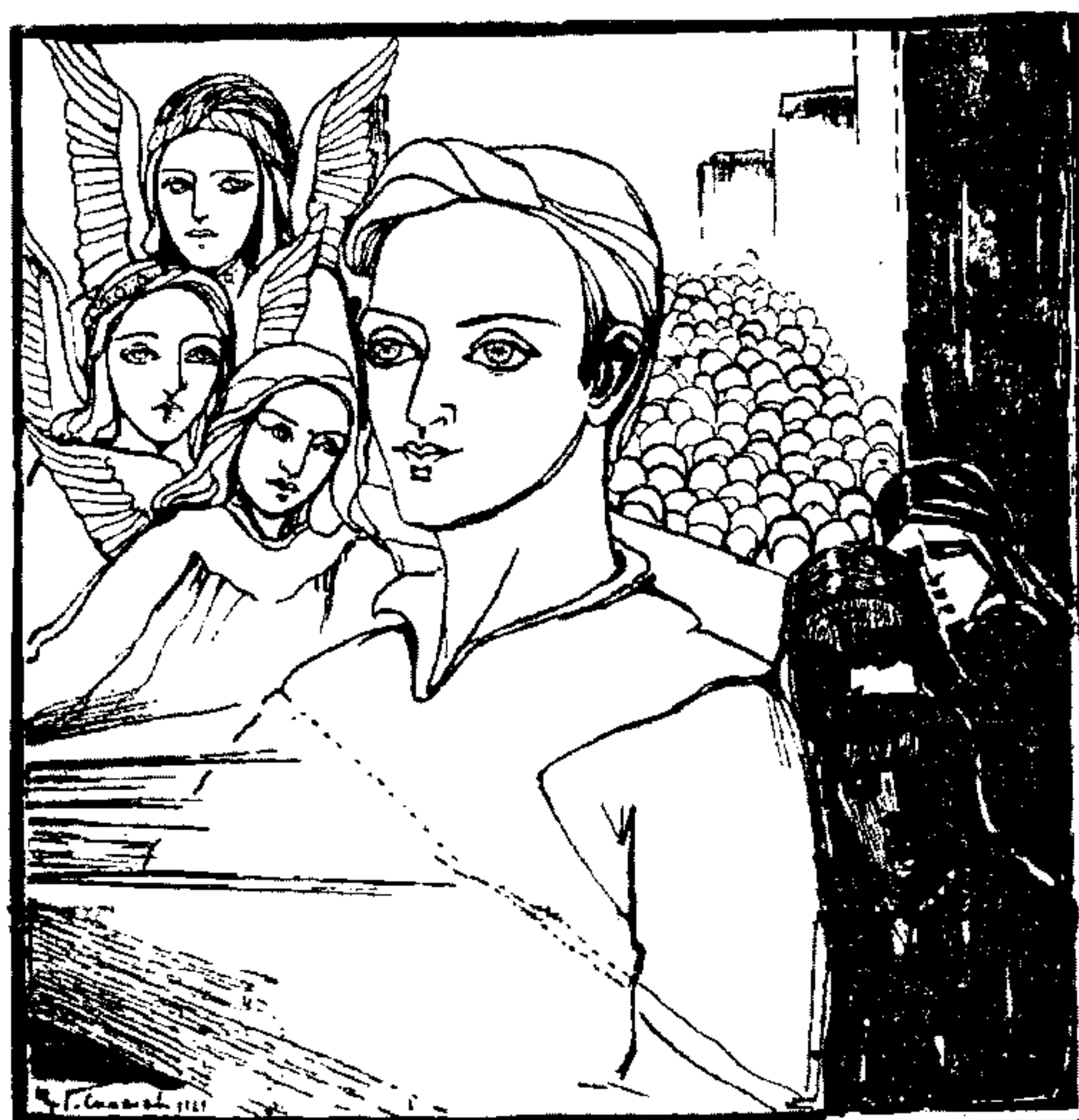
(В. «Живот», г. I, бр. 7, 3.V.1929 г., стр. 4)

Дойде пророкът и възвести, че
человек е сам творец на съдбата си.

И призовава жадните за
истината и светлината.

Освободен чрез истината, носител на мира, мъдростта и любовта, той носи живота в себе си, и смъртта за него не съществува.

Вървеше той по пътя на живота и даряваше на всички будни плода на своя труд – Радост и Любов.

И прати надеждата – малка магическа светлинка, – да просветли в мрачна есенна привечер душата на изгубилия пролетта в себе си.

И тури той мъдростта да свети, за да могат изгубилите своя път да го намерят отново.

(В. «Живот», бр. 14, 21.VI.1929 г., стр. 1)

Любомир Лулчев

VII.

Вестник «Братство»

Статии

1. Лъчи от «Изгрева»	
(В. «Братство», бр. 146, 7.I.1936 г., стр. 1)	477
2. Лъчи от «Изгрева»	
(В. «Братство», бр. 179, 7.II.1937 г., стр. 3–4)	478
3. Лъчи от «Изгрева»	
(В. «Братство», бр. 180, 7.III.1937 г., стр. 3–4)	481
4. От «Изгрева»	
(В. «Братство», бр. 255, 18.II.1940 г., стр. 3)	483
5. Паневритмия	
(В. «Братство», г. X, бр. 210, 20.III.1938 г., стр. 1, 3)	484
6. В светлината на Учителя	
(В. «Братство», бр. 202, 5.XII.1937 г., стр. 3)	486
7. В светлината на Учителя	
(В. «Братство», бр. 203, 12.XII.1937 г., стр. 3–4)	488
8. В един и същ свят живеем	
(В. «Братство», бр. 160, 17.V.1936 г., стр. 1)	490
9. Новото	
(В. «Братство», бр. 164, 2.VI.1936 г., стр. 1)	491
10. Прости, но велики истини	
(В. «Братство», бр. 8 (289), 15.I.1942 г.).....	492
11. Реално и нереално	
(В. «Братство», бр. 11 (292), 10.V.1942 г., стр. 3)	493
12. Изучаване на човешкия характер	
(В. «Братство», бр. 170, 25.X.1936 г., стр. 3–4)	495

13. Изучаване на човешкия характер (продължение)	
(В. «Братство», бр. 171, 1.XI.1936 г., стр. 4)	497
14. Изучаване на човешкия характер (продължение)	
(В. «Братство», бр. 172, 8.XI.1936 г., стр. 3–4)	498
15. Изучаване на човешкия характер (продължение)	
(В. «Братство», бр. 173, 22.XI.1936 г., стр. 3–4)	501
16. Характерология (продължение)	
(В. «Братство», бр. 174, 6.XII.1936 г., стр. 3–4)	503
17. Характерология (продължение от бр. 174)	
(В. «Братство», бр. 175, 27.XII.1936 г., стр. 4)	504
18. Характерология (продължение от бр. 175)	
(В. «Братство», бр. 176, 7.I.1937 г., стр. 4)	505
19. Характерология	
(В. «Братство», г. I, бр. 180, 7.III.1937 г., стр. 4)	506
20. Носът и характерът	
(В. «Живот», бр. 9, 17.V.1929 г., стр. 4)	508
21. Човещина	
(В. «Братство», бр. 66, 15.VIII.1933 г., стр. 2)	509
22. Приказки и басни: Правосъдие; Великият майстор и щурецът	
(В. «Братство», бр. 184, 11.IV.1937 г.)	509
23. Днешното време	
(В. «Братство», бр. 273 (9), 22.III.1943 г., стр. 4)	510
24. Малкото камъче	
(В. «Братство», бр. 287 (6), 15.XII.1941 г., стр. 3)	511
25. Най-лесното	
(В. «Братство», бр. Бр. 287 (6), 15.XII.1941 г., стр. 3)	512
26. Съработници на Бога	
(В. «Братство», бр. 291 (10), 5.IV.1942 г., стр. 3)	513
27. Лоши времена	
(В. «Братство», бр. 291 (10), 5.IV.1942 г., стр. 3)	514
28. Писма до познати и непознати	
(В. «Братство», бр. 299 (4), 15.XII.1942 г., стр. 3).....	514
29. Писма до познати и непознати	
(В. «Братство», бр. 300 (5), 1.I.1943 г., стр. 3)	515
30. Писма до познати и непознати	
(В. «Братство», бр. 301 (6), 20.I.1943 г., стр. 3)	516
31. Писма до познати и непознати	
(В. «Братство», бр. 302 (7), 20.II.1943 г., стр. 3)	517
32. Писма до познати и непознати	
(В. «Братство», бр. 303 (8), 7.III.1943 г.).....	518
33. Из науката и живота: Влияе ли войната върху климата	
(В. «Братство», бр. 2 (297), 15.X.1942 г., стр. 4).....	519

Любомир Лулчев

VII.

Вестник «Братство»

Статии

1. ЛЪЧИ ОТ «ИЗГРЕВА»

(В. «Братство», бр. 146, 7.1.1936 г., стр. 1)

Щастието е цел на всички. Но могат да го намерят тия, които знаят пътя към него. И да имат достатъчно сила да го задържат. Защото мнозина са зървали, но малцина са го имали. И само тия, които щедро са го споделяли с всички околни, са го наистина познали.

Сила имат тия, които знаят. Да насиляш не е сила, то е злоупотреба със силата. Онова, което върви по лични прищевки, винаги пада. Само обоснованото на природните закони успява и има трайност. Спазеният природен закон дава вътрешна сила и вънкашни възможности. Произволът носи вътрешен смут и вънкашно ограничение.

Провери се, ако се смуцава умът ти, ако срещаш спънки и препятствия – погрешен е пътът ти.

Незнанието вътре е препятствие отвън. И спънката отвън е спънка и вътре. Ако отвътре знаеш как да преодолееш една мъчнотия – то и отвън ще стане това, стига да си намерил вярното решение. Защото твърде често се търсят други средства, а не истинските, и с това се само усложняват положенията. Касиерът, който прави погрешки в сметките си, ако мисли, че пари му са необходими, за да покрие погрешките си, а не знае как да манипулира правилно – много пъти ще повтаря погрешките си и ще плаща, като се чуди защо го преследва съдбата... Когато всъщност това е невежеството, от което трябва да се отърве!

И мнозина се оплакват от живота, без да са влезли в самия живот. Лошите условия на живот не са животът, както и дрехите не са човекът. Той е зад тях и е нещо по-съществено.

Колко пъти «лошите условия» са само подтик да се развият скритите дарби в нас! И природата, като умна майка, ни само предизвиква с тях. Тогава една дума «мога» вместо «не мога», една надежда вместо обезсърчение – и ще ни се отвори нова врата към живота, за да видим богатството, което се крие в нашата душа и незнайния околнен свят.

Съзнателната мисъл е най-великото съкровище и талисман, който природата ни е турила на разположение. Няма мрак и дълбочина, от която да не ни извади; пропаст, от която да не ни изнесе като на крила. Мисълта – това е стълбата, с нея се качиш и в рая – слизаш и в ада. От теб зависи накъде ще тръгнеш.

За неразумните мисълта е река, стихия, която влачи където тя си иска. За разумните мисълта е средство, с което те си служат да стигат там, където желаят.

За едни тя е мъчение, колело, което постоянно се върти, без да знаят кой го движи; за други – знаещи – тя е възможност да опознае красотата, богатството, величието на световите, които го заобикалят.

Научи се да работиш с мисълта си, както работиш с ръката си. Да възприемаш мисли, които искаш само – да влизаш и излизаш от тяхното мощно течение, както влизаш и излизаш в морето, когато се къпеш.

Само правата мисъл внася мир, светлина и свобода. Ако ги нямаш в душата си – смени мисълта си! Правата мисъл води към поставената цел, дава очаквания резултат. Но ако заедно с това дойде безпокойствието, тъмнината и ограничението – мисълта ти не е права, смени я.

Правата мисъл е като прав път – най-скоро стига към целта, без излишна умора и тревога. Проверете себе си. Ключ е това, ключ и талисман. Който го има, истински цар е на безкрайно царство.

Смени дишанието си – задръж го, – и мисълта ти скоро ще се смени. Мисли както гледаш – отправи мисълта си към други предмет, както отправяш погледа си. И ако не можеш да затвориш мозъка си, както очите, то поне имай един красив обект, към който винаги, както към пристанище в буря – да бяга твойт кораб на мисълта и си почива, докато го пратите наново там, където искате.

Любомир

2. ЛЪЧИ ОТ «ИЗГРЕВА»

(В. «Братство», бр. 179, 7.II.1937 г., стр. 3–4)

ЗА СЛОВОТО И ДУМИТЕ

Думите могат да кажат само това, което знаеш. Никакви думи няма да са достатъчни за сляпородения да разбере какво е светлина. Но чрез Словото може да се образува вътрешна връзка. И тогава, което не знае клетката – амеба, може да го научи като клетка на едно по-висше същество. Когато ученик, свързан с Любов, погледне през очите на Учителя си, много неща – неясни, стават разбрани в Неговата светлина.

Не бързайте да разбирате – достатъчно е само ако приемете или допуснете – разбирането ще дойде като последица, както силата идва като последица от изядената храна.

ХРАНАТА

А храната е всичко, което дава живот. Такава храна е светлата мисъл, благородното чувство, постъпката в хармония с великите закони на природата. Изведнъж ти няма да ги научиш, както изведнъж не искай и да разбереш защо това е тъй невъзможно, както е невъзможно и да изживееш живота си изведнъж. И знанието е процес непреривен, както и животът. И то има своя храна. Но знанието и науката са две различни неща.

НАУКАТА

Няма да говоря за това, което обикновено се нарича наука, защото и не е. Онова, което говорят, мислят или наричат с тая дума, е само отражението на истинската наука. А тя не зависи нито от вековете, нито от хората. *Тя е съвкупността от идеите, които са излезнали от Великото Начало на Живота.* Безразлично е дали Го знаете или допускате. То е. Нищо от това, че никъде Го не виждате. Мислите ли, че ако някой изучи клетка по клетка човешкото тяло, ще открие някъде човека? И все пак, той е. Така е и Вечното Начало, което ние можем да признаваме или отричаме, да търсим или не – и все пак, за да Го видим, ще трябва нещо повече от обикновеното разбиране на всекидневния живот. Ще трябва да имаме съзнанието на ученика, или по-право – неговото свръхсъзнание.

УЧЕНИК

Ученик не е тоя, който учи – това е обикновеното разбиране. В тая наука, за която говоря, ученик е този, който има чувството на целокупния живот. Ако човек гледа на нещата и света като индивид, той ще има винаги една перспектива изопачена. Че това е едничкото достъпно гледище на мнозината, това още нищо не значи. Но тия, които искат да учат, душите, които търсят, трябва винаги да помнят единството на онова голямо семейство на вселената, в сред която живеем. При това помни, че противоречията ги няма вън, а са в нас. Това, разбира се, нито е лесно, нито е така общодостъпно. Тук е нужна вяра, признаване на авторитет, мисъл, опит и наблюдения. По необходимост, човек трябва да има, или би предпочел, по-ясни лични преживявания, които да бъдат доказателства, но при липсата им, ще трябва на първо време да се задоволи с паралелните логични образи или аналозите. Така, за да се разберат някои противоречия, трябва да дойдем до единството. Например човек често се смущава от крайните противоречия, които съществуват в живота на всяка крачка – добро и лошо, живот и смърт и пр. Да обясним същината на битието, се изисква твърде много, но да дадем един образ на онова, което става и което може да ни послужи донякъде като образ за разяснение, е лесно. Ако вземем едно движение по кръг, тогава едната половина има движение, противоположно на другата. Единството обаче на движението е несъмнено. Това е особено ясно и в колата – задните колелета като че слизат надолу, когато предните се качат – и въпреки това колата върви в една посока. Разбира се, повтарям, това е една аналогия, но тя може да ни помогне в много случаи да се допусне в противоречието единство. Обяснението на това единство ще изисква може би много повече знание, но на първо време нека се задоволим с това. «Противоречие» значи гледане на нещата от две противоположни посоки – смяна на перспективата. Но противоречията, както и разбиранията, може да бъдат вътрешни или външни, индивидуални или колективни. Субективни или обективни.

Всъщност всичко това са само думи и ако ги характеризираме пак в една аналогия, ще може да си послужим със сферата. Ако си вътре в сферата, тя ще е вгълбната, ако си отвън сферата, тя ще е изпъкнала. Значи, положението ти може да се характеризира чрез схващането ти – и обратно, схващането ти може да послужи да очертае положението ти. Но и едното, и другото не са постоянни елементи на едно знание, а само условности. Тия условности обаче имат за последици отношения спрямо всичко друго. По такъв начин се раждат ония условия «вселени» – «мирове», които ние наричаме физически, механически, психически, «духовни» и пр., разбира се, със своите отношения и зако-

ни. Всъщност ние имаме един свят, който не е нито физически, нито химически, нито психически, нито духовен (правя съществена разлика между дух и душа), но който е един и същ във всички положения, но нашите отношения и знания към него не са еднакви, както не биха били впечатленията еднакви, да речем, на една мравя, която лази по краката и по главата на един и същи човек. Или, ако си послужим с друга аналогия – ако някой учен почне да изучава, както и сега изучават във физиологията постепенните разрези на един зародиш под микроскопа – там може да се видят известни органи, но онова, което дава значение на тия форми – животът, по никой начин не може да бъде видяно или констатирано. А именно то е същественото – функцията, ирационалният остатък – неизвестното, което обобщаваме с думата «живот».

ПРЕДВАРИТЕЛЕН РЕЧНИК

Стигайки до тая дума, нам се налага да направим едно малко отклонение и да изтъкнем нещо съществено – че човек обикновено е свикнал да схваща живота ограничен и обезателно свързан със строго определени форми. Така се мисли, че човек е жив само докато е в тялото си – щом тялото престане да живее – и човек престава да съществува. Това е една чисто детинска представа, която характеризира начина, по който човек е достигнал своето знание. Ние няма да обясняваме, само ще я констатираме. Няма да доказваме и обратното – понеже всяко доказано нещо изключва истината. Истината не се доказва, а се живее – и следователно – знае. Не се ли живее, тя може да съществува, но не може да се знае. Истината има вътрешно отношение с човека, тя засяга общата реалност. Битието ѝ не можа да се постигне чрез ума. Тя е основа на живота. И всяка степен на живота има своя постигната Истина, както и от всяка височина има свой видим хоризонт. Това казвам за тия, които непременно искат да знаят Истината и мислят, че с няколко логически построения ще я постигнат. На тях бързам да кажа, че никакви думи, били те и на *най-свещените писания*, не са цел сами по себе си и не разкриват истината – те са само път към истината, която Учителите носят въплотена в своя личен живот. В тая смисъл Словото е възможност да се постигне състояние на вътрешна връзка, а не завършени скрижали, които като се *изучат наукуст*, ще се постигне *царството Божие*. Трябва живот, който да включва в себе си Пътя и Истината, да се достигне до оная мистична връзка с Любовта – с парфюма на вечния, всеобщ, всепроникващ живот, който осмисля и нашия личен индивидуален живот. Да си послужим пак с аналогия. Един човек може да бъде много добър или гениален, но ако принадлежи и на един отличил се с нещо народ, то неговата слава ще се примеси с общата и от това той ще има нов източник на радост. Това сравнение е бледо, но ако размислим, то ще ни служи само като малък повод да влезем в света на реалното. В реалния свят човешките системи на мисъл, логика и закони са дотолкова от значение, доколкото са, да речем, от значение правилата за вътрешния ред на един параход, който развълнуваният океан мята на всички страни...

Л. Лулчев

(Следва)

3. ЛЪЧИ ОТ «ИЗГРЕВА»

(В. «Братство», бр. 180, 7.III.1937 г., стр. 3–4)

ЗА ПРОТИВОРЕЧИЯТА В ЖИВОТА

Веднъж дойдоха две госпожици и започнаха да се оплакват, че животът им омръзнал. Започнах силно да се смея. Те ме нарекоха безжалостен и ме запитаха какво смешно има в тяхното нещастие.

Представете си – казах им, – че един човек пие боза, а ви се оплаква, че му омръзнало шампанско вино, което той не е и помирисал.

Та истинският живот не е живот на скърби и радости, на удоволствие и неудоволствие. Истинският живот е някъде над промените. Докато ти имаш скърби и радости – друг е, който направлява твоя живот, като ти създава удоволствия или скърби. А животът, който се е вдигнал над тях, има в основата си една възприета идея, в името на която трябва да се остави всичко. В обикновения живот това наричат жертва. И Христос каза: «Ако не пожертвуваш баща си и майка си... и собствения си живот и не вземеш кръста си и не тръгнеш подире ми, не можеш да бъдеш мой ученик.» Това е пълно противоречие на това, което каза Мойсей: «Почитай баща си и майка си.» И днес за ученика вече жертвата не е жертва, а радост от възможността да отиде след любимата си идея, също тъй, както се радва копнеющата мома, когато остави дом и родители и отиде подир любимия си.

Противоречията са в състоянията, а не в същината. Състоянията се сменят поради хетерогенната среда, в която се проявява животът на индивида. Но в общия живот, в колективния живот плюсовете и минусите се почти уравновесяват, та винаги знаещият може да има едно равновесие, постигнато волево.

Нощта и денят са две състояния, свързани с въртенето на Земята. За тия, които са вън от нея, няма нито залез, нито изгрев – Слънцето вечно грее. И за знаещия, който може да си създаде една бързина наравно с видимата слънчева (около 1200 км в час на паралела на Берлин), за него Слънцето няма да залезе никога. Също не би залязло и за очите, които биха били чувствителни за тия лъчи на Слънцето, които преминават през цялата маса на Земята.

За истинския *вечен непрекъснат живот*, в който няма предмети, закони, явления, а има нещо *непрекъснато и общо*, както самата вода, която образува извори, реки, заливи, морета – в този живот няма никакви противоречия. Когато един ученик добие възможност да се домогне до тоя живот – тогава той има само една идея, само един Учител, когото следва с радост, защото, като търси първом тоя живот, Големият, Висшият – всичкото останало се съдържа в него като съставни части.

Онзи, който е разбрал цялото, лесно ще разбере функциите на частите, но онзи, който не знае за какво служи един часовник като идея, напразно ще изучава колелетата му – те никога няма да му кажат това.

Докато човек не счупи черупката и излезе вън от индивидуалното, той не може да има новия живот. Черупката е личното. То е необходимо да съхранява благата, които имаме, докато сме в неблагоприятна среда. Но щом семето падне в земята, яйцето – под квачката, семето ще изгние, яйцето ще се счупи и ще даде по тоя начин начало на нов живот.

Едни от хората днес разбират, че тоя живот има своя извор в едно Вечно Начало, други смятат и себе си за едnodневки, и живота в тях – за нещо временно, което се явява от нищо и става нищо. И едното, и другото гледища имат

своите предпоставки и са на местата си, както е на мястото си сеното като храна на коня и хлябът – на човека. Да се прескачат различните степени на живот, да се вдигне човек от едно стъпало на друго, потребно е знание. Това знание не се постига по механически път на запамятаване на известни правила и закони, а чрез възприети и живени във всеки момент идеи. Там, където не ще може да има лична опитност, достатъчно е, ако човек обича искрено и дълбоко едно по-висше от себе си същество – то ще го вдигне до своето съзнание и ще му даде възможност през неговите собствени очи да вижда работи, за които не е мислило. Възможно ли е това? Разбира се. Това сме го опитвали всички, които сме на този път. Как? Това е въпрос, отговорът на който има индивидуална и обективна част. За обективната може да става дума, за субективната – не, понеже тя е в зависимост от всеки отделен случай. Но това не ще каже, че в основата лежи произвол. Ни най-малко, само че разнообразието е безконечно голямо, винаги имащо в основата си единство на принципите.

ЛИПСА НА СИСТЕМАТИКА

Длъжен съм да подчертая преди всичко, че аз самият избягвам каква да е систематика в това, което пиша. И то не е случайно. Това като извор на основата, която имам – животът, който, като водата, няма никаква форма, но заема всички форми. Форма, систематика, логика, буква, догма, това значи статика, минало, смърт. Животът е винаги нещо повече. Той е в неясното, в недоказаното, в ирационалния остатък, в безконечността, вечно подвижното,меняващото се. То няма постоянна форма, но тъкмо затова се чувства същината, която дава смисъл на всички форми. Когато човек мисли по-дълбоко и по-право, тогава светът става съвсем друг. Тогава той гледа растението и «вижда» и неговите корени, гледа къщата и «вижда» и нейните основи дълбоко в земята, вижда плода и дървото в плода вътре и плода – в дървото; вижда стареца и младенеца като една река, която тече някъде, губи се под земята и отново се вестява пак като весел извор; вижда водата на океаните, вдигната до облаците, да ръси планините във вечен кръгоцвет – и «вижда» по същия начин народите, от които всеки момент се «изпаряват» човеци за «онзи свят». В тази природа много неща са може би недостатъчно земни, но затова всички са живи. Там и скалата заедно с континента пътуват с десетки... сантиметра за столетия. Но що значи век пред вечността, която носи живота в себе си? В този свят (понякога го наричам на «циклично» мислене) всичко се движи в кръгове, в процеси, в спирали. Но има още един свят, в който често надничам и понякога живея – това е светът на безотносителното мислене – така го наричам аз за себе си. Това е светът на безформие, в който във всяка секунда може да вземеш форма, която поискаш или помислиш. Това е свят, в който ти си във всичко и всичко е в тебе.

Зная, ако четете това някой учен професор, ще си свие веждите и заклати глава: шизофренизъм, лудост, халюцинации... Да, и странно – мнозина им вярват. Вярват не на тия, които са открили Америка, ами на тия, които изобщо отричат да съществува каквато и да е Америка... Едно време и Христофор Колумб го правеха луд и той 12 години трябваше да доказва все на учени хора, че пътят към Индия е възможен и от запад. Ученото невежество нарече и Христа луд (гл. 10, ст. 20 Йоана). То и досега продължава да квалифицира явления, които по същина не знае, но понеже не си е дало труд да проучи или даже само да допусне, то ги смята за невъзможни, за ненормални, за суеверия, за лудост. Всичко това е от липса на светлина, на знание... от неразбиране. Хора, които смятат границите на собствения си ум за граници на световното знание,

кожата си – за края на тяхното естество и личния индивидуален живот във физическото тяло – за единичния възможен живот на човека изобщо, нито мислим да ги опровергаваме. Ние живеем в друг живот. Те са като деца в една утроба. Прави са, като описват своя живот; не са прави, когато отричат живота на ония, които са излезли от майчината утроба и са влезли в по-голямата утроба на външния свят. Но когато дойде и тяхното време, и те ще потвърдят това, което сега отричат. Всяко мнение е израз на състояние, изказ на психика, на степен на живот. То не е криво или право – *то е – то не прави нещата, но то сочи състоянията, както и стрелката на барометъра не прави бурите, но ги показва.*

Облечената мисъл във форма е труп. Мисълта може да се погребее в един логически закон, но идеята възкръсва моментално. Умният ще я срещне като изключение много често, докато изключенията станат ново правило. Законите, формите поясняват, определят това, което е било или което е – което ще бъде, винаги може да бъде предсказано, но то никога не се движи в паралелни рамки – винаги те се разтварят фуниеобразно с широкия край към едно бъдеще, което винаги носи нещо Ново.

ЗА ДУМИТЕ И ТЯХНОТО РАЗУМНО ЗНАЧЕНИЕ

Ето, ний дойдохме до една дума, която сама се нуждае от големи пояснения, както и много думи, с които ний изобщо говорим, но в които всеки си туря своето съдържание. А това съдържание е израз на неговия собствен живот. Колкото и да е субективен, той трябва да има нещо субективно, защото благодарение на обективния елемент в субективното, ние се разбираме. Но и това са думи и думи.

Спорът и неразбирането между хората понякога се дължи именно на нееднаквото съдържание, което влагат различните хора в някои думи.

Люб. Лулчев

4. ОТ «ИЗГРЕВА»

(В. «Братство», бр. 255, 18.II.1940 г., стр. 3)

Като пчела, натоварена с обилен прашец от цветята на живота, дойде ученикът до краката на Учителя и приседна. Погледна го Кроткият с усмивка на устата, поглади леко по главата и запита:

– Какво искаш да знаеш?

– Верния път в живота – каза плахо ученикът и наведе глава.

Учителят загледа далечината и замълча.

А ученикът чакаше и тихо се молеше да има сила да дочака, и светлина – да разбере това, което Той ще му каже.

– Това, за което питаш – то е вече при тебе! Животът върви само по един път – истинския път! По лъжливия път върви смъртта – и тия, които мислят, че има смърт!

– А нима няма смърт? – запита ученикът.

– Смърт! Най-тъмното и тъмно място от пътя на живота – това е смъртта! И от двете ѝ страни той е по-широк, по-велик, по-светъл.

– И къде води пътят на живота след смъртта? – запита ученикът след мълчание.

– Ако си вървял след стъпките на Учителя си – в страната на вечната пролет, на вечното подмладяване, на Радостта, на Любовта.

– И за да видя всичко това, трябва да умра? – запита тихо ученикът.

– Да умреш? Та ти никога не можеш да умреш. Умира онова, временно-то, старото, което се изхабява. То остава тук, а другото, което си «ти», ще види това, което чакаш. И във всеки момент може да умреш, щом се отречеш от тоя свят, в който си – за да оживееш в другия, който чакаш. Което чакаш, то ще дойде!

– Което чакам!? Нима то съществува някъде?

– Всичко, което мислиш, съществува някъде. И твоята мисъл, рано или късно, ще те заведе там, където е тя. И при тия, които мислят като тебе.

– Какво щастие е тогава да мисли човек хубаво и красиво!

– Да, най-лесното и най-достъпното щастие, което определя целия бъдещ живот – каза Учителят.

Любомил

5. ПАНЕВРИТМИЯ

(В. «Братство», г. X, бр. 210, 20.III.1938 г., стр. 1, 3)

Всичките форми са от значение само когато са израз на съответно съдържание или на правилно взета посока, в която това съдържание ще има да се развива. Без това, независимо с какви закони, разпоредби или санкции се препоръчват или налагат, те ще си останат само пожелания.

Разумността на една личност или стойността на една дейност се мери с това доколко личността живее или дейността се проявява съобразно законите на живата природа. Ако човек няма правилни отношения с природата, със средата на силите, в сред които живеем, ако ги употребява неправилно или своеволно, той в никой случай не може да има правилни отношения и със себеподобните си.

Ето защо при преустройството на едно общество, законите трябва да изнасят не само пожелания за нови форми, а да се дойде до по-същественото от тях – съдържанието, което ще трябва да вземе тия форми, като се внимава е ли то в състояние да запълни тия форми, а също явяват ли се тия форми сами по себе си като една естествена насока на развитие на това съдържание – било то като индивид или колектив.

Правилна физическа, естетическа и психическа дейност, мисъл, чувства и постъпки може да има само този човек, който се е хранил правилно с чиста храна, живее съответно законите на природата, в сред която се намира, развива се нормално и спазва постоянни и правилни отношения спрямо околната среда. Без тия предварително спазени условия имаме в по-голяма или по-малка степен патологични мисли, чувства и постъпки. Разбира се, тия патологични отклонения са в амплитуди от такъв размер, че или не се схващат никак, или се смятат «в реда на нещата» – без да се досетим, че такъв именно «ред на нещата» докарва безредието, от което се оплакваме.

Механичните закони и отношения в никой случай не могат да служат за основа на разумния живот – те са само помощници, външни условия, материал. Разумният живот се основава на разумни отношения, а те винаги предполагат едно начало, Първопричина – и разумно отнасяне спрямо нея, което има за резултат очаквания правилен живот и щастие.

Ето защо преди всичко се налага една хигиена в най-широк смисъл, като основен закон – хигиена физическа, хигиена психическа, хигиена духовна, с която трябва всички да започнат съзнателно или не. Трябва да се помни, че болните хора, болните нерви са като криви огледала, които отразават нещата деформирани. В такъв случай не може да имаме и правилни възприятия. Като

резултатът от тях ще имаме неправилни понятия, неправилни заключения, неправилни решения, неестествени постъпки, разочарования, неправилна дейност, скърби, болести, смърт.

Природата, като динамическа среда, в която проявяваме волно или неволно своята дейност, има свои закони, които, спазвани, дават строго определени резултати. Тези закони във физическия свят са за храната, за водата, за въздуха, за светлината. В етическия и психическия те засягат понятието доброто като импулс, злото като препятствие или противодействие, скърбите като метод, жертвата като път, любовта като сила, вярата като подтик, надеждата като резултат, живота и щастието като плод, които всеки разумен постига.

Това, което засяга физическата и механическата страна на живота, е доста добре разработено и използвано. Но днес човечеството страда по-съществено от липса на нервни енергии, които, като по-фини, по-незабелязано губи по много причини, а още няма достатъчно сигурния и общодостъпен начин за възстановяването им. Последниците от тия загуби или недоимък са тъй разнообразни и носят всевъзможни имена на физически и нервни болести, лекуването на които е почти невъзможно. Специалитетите против тях са обикновено само кратковременни палиативи, които след късо време стават безполезни. Но както се е научил човек да черпи от природата сили за физическото си тяло чрез разни видове храни (плодове, зеленчуци и пр.), така може да черпи нервна енергия и подновява своята чрез съответни движения и постъпки.

*Тези систематически движения, които помагат на човека да свърже своята нервна система с източниците на природата и да направи правилна обмяна с нея, като вземе нужното за попълване недостига си, се наричат **паневритмия**.*

Разбира се, отчасти тия попълвания може да станат със съответно подобрена храна, светлина, музика, мисъл, електричество, чувство и пр. Но чрез паневритмията се получават при много по-леки, общодостъпни усилия, прекрасни резултати.

Тези движения са няколко десетки на брой, правят се по строго определен начин, на определено време и място, съответно енергиите, които искаме да почерпим от природата. Те се придружават и от специална музика, която има за цел да подготви организма към онова предварително състояние (като същевременно му дава нужния ритъм), което е необходимо, за да стане правилно това преливане на енергии.

Без спазването на тия условия, движението си остава чисто механическо и може да ползва, разбира се, само физическото ни тяло (преимуществено мускулите). В такъв случай те приличат на действията на човек, който е видял как се пълни акумулатор, но не знае точно как – та прави движения, които само наподобяват нещата, а нямат закономерната връзка, която ще му даде възможност да влезе в контакт с енергията (електричеството). Такива са почти всички досегашни гимнастически упражнения, които са крайно механически, не засягат съвсем, или пък засягат даже отрицателно – огрубяват психическия живот на тия, които ги правят.

Ето защо преобразованията в една държава трябва да се почнат с една разумна систематична гимнастика – паневритмични движения, които преди всичко ще внесат здраве и живот, след което всички други разпоредби и изисквания ще могат да бъдат правилно схванати, преценени и изпълнени.

Само здравият човек е полезен, защото може да разбере какво искат от него, как да го направи и правилно да го извърши. В противен случай се раждат противоречия, недоволство, борби.

Това е лесно понятно за всеки, който обича да вижда нещата тъй, както са сложени в самата природа, по нейните закони. За ония, които това им се вижда невероятно, достатъчно ще бъде да направят лично те върху себе си един опит с паневритмичните упражнения или пък това да се приложи в някое училище само за опит.

Повече от 20-годишни опити показват, че половинчасова паневритмична гимнастика на ден, направена правилно, ще е в състояние да измени значително здравето и успехите на децата и по тоя начин ще свидетелствува по-добре за себе си, отколкото всякакви други доказателства.

В Паневритмията всеки човек и народ може да намери съществени условия за здраве и живот, и сигурен път към успех и щастие.

Л. Лулчев

6. В СВЕТЛИНАТА НА УЧИТЕЛЯ

(В. «Братство», бр. 202, 5.XII.1937 г., стр. 3)

(ИЗВАДКИ – КРАТКИ МИСЛИ ЗА ДЪЛГИ РАЗМИШЛЕНИЯ)

В Школата няма «особено мнение». Приемай и живеи – то е, което може да те подпомогне.

Това, което те смущава, е по-силно от тебе.

Да чукаш камъни, за да стават статуи, е разумно, но какъв смисъл има да чукаш статуи? – Това е критиката по навик.

Това, което ти спомня за Доброто и Красивото – то само е добро и красиво.

Христовите думи имаха сила, защото бяха съчетани с живот – това за ония, които мислят, че може да се «омагьосва със Словото». Силата иде от съгласуването на думите с делата.

Културата на един народ се познава по свободата, която има, и на човека – от начина, по който той я употребява или злоупотребява с нея.

И най-ценната фраза, ако се вземе недовършена, може да звучи като безмислие. Колко често ние търсим «смисъл» в недовършения живот на едно или друго лице, или в своя собствен?

Най-напред се учат хората да дават. То е любовта. И ако грешно дадеш където не трябва, други, които вървят след тебе, поправят нещата.

Когато ти стане навик да даваш, тогава влизаш в Мъдростта – тя те учи на кого да даваш. На всеки ти не можеш да даваш, както не ти ще нахраниш целия свят, така и една чешма няма да напои целия град.

Когато се научиш кому да даваш, иде Истината и тя ще те научи как да даваш – както Бог дава – тъй че никой да не сети или види ръката, която дава.

Който доказва, че е силен, не е силен.

Ако не слушаш съдията вътре в себе си, ще го слушаш отвън.

Ако ти се бориш от желание да победиш и за удоволствие от победата на силния над по-слабия – макар и само в един диспут, е едно, и ако ти се бориш с любов и желание да освободиш от невежество противника си – това е съвсем друго.

Целта на живота не може да бъде вън от самия живот.

Който злоупотребява със свободата, става непременно роб.

Дълго е времето на онзи, който иска и чака нещо. Но онзи, който не иска и не чака – всичко, което дойде, е навреме и добро дошло.

Имай едно желание само – да изпълниш това, което Бог иска от тебе – всяко друго ще те отклони от Великия път на живота.

Моли се човек на Бога, говори се на човека, а животното го принуждават условията.

Силният прощава, а слабият оправдава. Неразумният отмъщава.

Лекият път в началото е труден в края.

Инженерът може да се подкупи, но науката, по която той работи и изчислява – не.

Който ходи в светлина, не се спъва в пътя си. Ако се спъвате, светлината ви не е светлина.

Невежеството само се ограничава. Само разумният може да бъде свободен.

Страда животното, учи човекът, ученикът действа, Учителят ръководи, а Духът оживява.

Който е свободен, може да греши, но има възможност и да научи Истината.

Каквото изтъчеш, това ще облечеш.

Чрез ума се работи и учи, но не се обича.

Отделяй злото от човека. Изобличавай злото, но обичай човека.

Да се намеси Божественото в човешкото, това е да се подигне човекът, но да се намесва човешкото в Божественото – това е падение.

Смирението е път към Истината.

Миналото трябва да знаеш, то е формата.

Сегашното трябва да учиш, то е съдържанието.

Бъдещето трябва да вярваш, то е принципът, идеята.

Ако всеки бе длъжен да изпълва съветите, които дава, навярно хората съвсем друго биха говорили, пък и самият живот би се променил.

Желанието ни видоизменя отношенията ни към нещата. Когато нещо го желаем, то и другояче ни изглежда.

Истината може да се говори дотолкова, доколкото има любов между говорившия и слушателя. Без нея слушателите ще се разбягат, както и учениците на Христа, когато им каза, че ако не пият от кръвта Му и не ядат плътта Му, не могат да имат дял с Него. Значи разкриването на Истината е възможно само

пропорционално на степента на Любовта. Другояче не може да изтрае човек. Затуй в старите книги е казано, че които видят Бога, умират. Когато човек се намери лице с лице с Истината – старото, заблудата умират.

Това, което виждаш някъде, има го и в тебе. Инак не би могъл да го видиш и разбереш. Понякога едничката радост е, че вече го е имало и е надраснато.

Млад или стар, щом влезеш в едно училище, не оправяй училището, това не е твоя работа, а учи. Животът е едно училище.

Не изплащай чуждите дългове, преди да си изплатил своите. И не поправяй чуждите погрешки, преди да си поправил своите.

В живота препятствията са единствената реалност. Всяка неразбрана реалност е спънка. А разбиране на всички спънки, това е Истината.

Формите създават противоречията, а съдържанието обединява.

Как може да страда един човек, ако нищо не е негово? Освен ако приказва едно и мисли друго? Защото, ако здравето, радостите, умът, имотът – всичко това Бог го е дал и е Негово, какво има да плачеш, ако Той го употребява тъй или иначе по волята Си? Не е ли Той Господарят, а ние – слугите само? (следва)

Л. Лулчев

7. В СВЕТЛИНАТА НА УЧИТЕЛЯ

(В. «Братство», бр. 203, 12.XII.1937 г., стр. 3–4)

(ИЗВАДКИ – КРАТКИ МИСЛИ ЗА ДЪЛГИ РАЗМИШЛЕНИЯ)

Истинското убеждение, това е животът на човека – другото е говорене за убеждение.

Ако искаш някого да научиш да пее, трябва да събудиш желание за пее-не в него. И да учи. Същото е потреба, ако искаш да оправиш една погрешка на някого.

Както инженерът не може да конструира произволно, а според законите на механиката, така и държавниците не могат да пренебрегват природните закони – инак техните построения ще бъдат нетрайни.

Необходимото природата го дава, а излишното заробва.

В движението е освобождението. Независимо под какъв предлог се отива към светлината – самото приближаване ще донесе освобождението. Но разумната свобода предполага самоограничение. Свобода, разглеждане без връзка с живота, е безмислие.

Най-страшното заблуждение е, когато човек смесва приятността на едно слизане с убеждението, че възлиза.

Не се плаши, че при светлината, която имаш, пристъпя тъмнината – а радвай се, че светлината е по-силна от нея. Пък и помни, че и тъмнината е само по-слаба светлина от тая, която ти имаш.

Колкото вътрешният мир е по-голям, толкова тишината в него е по-голяма.

Удоволствието усилва егоцентризма, отделя от общността, от Бога – там е злото.

Има хляб, който виждаш, разбираш, знаеш, но когато го ядеш, вече силата му действа отвътре. И правата мисъл е така: докато я разбираш чрез ума си, тя е като външната храна – като я приложиш, тя дава вътрешна сила и външни възможности.

Семето не старее, но растението, което се развива във време и пространство – старее.

Не мисли, че ако си гребнал от океана вода в едно корито – океанът е коритото – ако ти си схванал нещо от Учителя, че Той е тъкмо това, което си схванал.

На бездарния и всред една библиотека е безсмислен животът му. Също и ако е учен и не знае езика, на който са написани книгите – той ще гледа само картините. И сега мнозина в природата гледат само картини, без да могат да четат текста.

Само онзи, който може да жертвува, той може да научи Истината. За другите тя е органически недостъпна. Цената, която даваш за нещо, определя как ти мислиш. Затова някога Христос каза на богатия: «Иди, продай богатството си и тръгни след Мене.»

Свободата дава цена на всичко. А и дворецът без свобода става затвор.

Ако някой е недоволен от живота си, нека остави всичко това, от което е недоволен, за да получи другото, което чака.

Природата е майка, а не враг. И ако съдбата ни туря наглед някое препятствие, тя прави това само да събуди, като реакция, някоя изоставена или неподозирана наша способност или дарование.

Срещнатите трудности са мярка на недостатъчното ни знание.

С болния човек можеш да бъдеш приятел, но с болестта му – не.

Животът не е нито проза, нито поезия. Той е. Ако се спреш на формите му – той е изкуство, художество. Ако се занимаваш със съдържанието му – това е наука. А ако търсиш смисъла му – това е философия.

Животът на един човек, общество или народ зависи от възприетите и живени идеали. Ако те са животински, човешки или Божествени – ще имаме съответните резултати.

Ако вървиш по пътя на светлината – тя ще върви с тебе. Ако вървиш по пътя на Мъдростта и Истината – те ще вървят с тебе. Но ако мислиш, че може да ги накараш да те следват в твоя път – ти си безумец.

Човек за човека нищо не може да направи. Едничкото велико нещо е, ако в даден момент се намери да посочи правия път на тоя, който го не знае.

Онова, което отделя човека от Бога, това е нашата нечистота и невежество. Щом отречем нечистотата посредством чистотата и невежеството – чрез знанието, ние ще се приближим при Източника на истинския живот.

От човека се иска само решението да върви с доброто, а силата ще му дадат тия, които винаги помагат.

Възможностите на човешката мисъл не са всичките възможности на вселената.

Който слуша Бога, и хората слушат него.

Формата е свързана с миналото; съдържанието – със сегашното; а смисълът – с бъдещето.

Не изисквай от другите туй, което сам не можеш да направиш.

Странно е, че днес богослужението става само в храмовете и в определено време... Когато Богослуженето и животът трябва да е един непрекъснат процес. Себеслуженето днес ни отнема девет десети от времето.

Ако, като намериш мене, изгубиш себе си – напразно си ме търсил.

Любомир

8. В ЕДИН И СЪЩ СВЯТ ЖИВЕЕМ

(В. «Братство», бр. 160, 17.V.1936 г., стр. 1)

Ако някой ви се оплаче и го запитате защо не успява, ще ви каже стереотипното – условията са такива. А условията са само половината от причините за неуспеха. Пропускаме по-важното – ние самите. Тоя свят за глупавия и за умния е един и същ. Котката е в същата стая с мене и същия хляб ѝ давам да яде, но е пак котка. В същата земя посяват житото и ечемикът израства: от житото – жито, а от ечемика – ечемик. Важното е онова, което носим в себе си, с което сме дошли в света, важно е доколко то е разработено – и след това условията.

Двама души падат в една река, но единият знае да плава и за него това е само един инцидент, а другият не знае и това може да е край на живота му... В същия живот сме, в същия свят, но знаещият преодолява препятствията, а невежият пада под техните удари.

Вместо забава, нам трябва истинско знание за живота. И когато го придобием, най-трудните препятствия, всички скърби, ще станат дреболия, както и най-мъчните задачи за знаещия ученик.

Но ако ние търсим наслади, тъмнината и невежеството ще ни обгърнат и тогава горчивината на всекидневния живот ще ни среща на всяка крачка. И ще се оплакваме от немилостивата съдба, която уж ни преследва, когато това ще са последиците от нашето невежество и неразбиране на живота.

В един и същи свят живеят и мъдрият, и невежият, но не живеят еднакво. Природата забавлява глупавия, учи умния, а на мъдрия разкрива тайните си. И трите пътища, макар не еднакво стръмни – са еднакво отворени за всички ни. По кой ще тръгнем?

Любомир

9. НОВОТО

(В. «Братство», бр. 164, 28.VI.1936 г., стр. 1)

Сега навсякъде става дума за новото, което е необходимо. Но кое е принципният израз на новото и неговият конкретен образ?

Новото е като новата храна – носи живот в себе си, отговаря на една необходимост и задоволява. Новото няма нужда да се измисля – то съществува, достатъчно е да се види и направи общо употребително. Но както има животинска и човешка храна, така има и ново, което е старо, облечено с нова дреха, а има и истински ново.

Новото, което не внася справедливост, свобода и обич, сближение между всички хора, е преоблечено старо. Само общото благо е истинско благо – иначе и разбойниците благуват по своему във всички времена.

Нашата родина се нуждае също от ново. Това ново ще се изрази във всичко онова, което ще даде на народа повече свобода и ще подтикне да се развие повече общо уважение към тия, които носят светлината и живота.

Всички мерки, от какъвто и да е характер, които ще закрепят личното и общественото здраве, които ще дадат на народа възможност да има повече светлина (в пряк и преносен смисъл), повече чист въздух, по-чиста вода, по-добър хляб и храна, целесъобразни движения (гимнастики), които ще уравновесяват и подхранват неговите нервни енергии, внасяйки повече живот и ще му върнат едно нормално самочувствие.

Всяко насъскване, гонение, омраза, преследване, шовинизъм са наркотици, които временно може да дадат някакъв ефект, но се изкупват прескърпо.

Съществуването на един народ е доказателство, че в него преобладават жизнените и положителни сили – както издържането на едно въже сочи, че покрай гнилите нишки има здрави, които именно вършат работата. Трябва само да се отделят едни от други.

Работата в един народ трябва да се насочи както в една градина: сеене на семето, култивиране на израсналото, употребление разумно на плода.

Това е въпрос на разни институти, които винаги могат лесно да се създадат, стига да има основна идея.

Законите имат престиж, когато регулират съществуващи сили и положения. Те могат да подготвят условия за появяване на потребното, но те не могат да създадат онова, което го няма. Това много често се забравя и се опитват да творят морални ценности със закони. Те се насаждат с всекидневен личен живот, пример, образец, крепящ се с грижи на лица, които познават законите на природата, а се регулират понякога със закони.

Създаването на нови форми винаги трябва да бъде резултат на съществуващо вече съдържание във вид на убеждение, дейност, идейно течение. Обратното е празна работа. Това, което внася нови ограничения под каквато и да е форма, не е ново – това винаги да се има предвид. Предлогът, че се прави за общо добро, е напразен. Умният човек постига това общо добро тъкмо без да ограничава. Вредното винаги се схваща, щом се даде на народа светлина на съзнанието да видят това. Морал със закони не се насажда (както и Америка не стана суха от запретителния режим) – а с живи образци на нов живот.

Л. Лулчев

10. ПРОСТИ, НО ВЕЛИКИ ИСТИНИ

(В. «Братство», бр. 8 (289), 15.1.1942 г.)

В много отношения хората днес приличат на деца, които обичат плодовете, но не обичат да садят дървета и отглеждат градини. Често пъти дори те се учудват на неща и събития, които са пряма последица от техните собствени деяния, но не виждат връзката между тях. Тая връзка са разкривали мнозина велики учители на човечеството – неговите философи, учени, поети. Достатъчно е било да се вслушват в техните думи, за да се избегнат много страдания.

Нека си припомним някои от тях.

Най-великият човек, наречен Син Божий – Исус, каза:

«Каквото искате да правят хората – правете го и вие там. С каквато мярка мерите, с такава ще ви и премерят.»

А сега хората обръщат това наопаки и казват: «Тъй ме мерят, тъй меря и аз!»

Без да подозират, по тоя начин те губят свободата си и стават роби на външните условия. Но във всеки момент те могат да променят съдбата си, щом почнат да мерят тъй, както искат да бъдат мерени.

В същото време, преди две хиляди години, живя друг учител, който добре разбираше времето и неговите грешки и ги сочеше без стеснение (за което плати и с живота си). Запитан как може да се оправи положението, каза:

«Всяко дърво, което не дава добър плод, се отсича и в огън се хвърля.» И множествата го попитаха, казвайки: – «Тогава какво да правим?» А той в отговор им рече: – «Който има две ризи, нека даде на тоя, който няма; и който има храна, нека прави същото.»

Дойдоха и бирниците да се кръстят и му рекоха: «Учителю, ние какво да правим?» Той им каза: «Не изисквайте нищо повече от това, що ви е определено.»

Питаха го и военнослужещи: «А ние какво да правим?» Каза им: «Не насилвайте никого, нито оклеветявайте; и задоволявайте се със заплатите си.»

Нима това не е една цяла социална програма и за наши дни, казана с най-малко думи?

«Прочие, ако някой знае да прави добро и не го прави, грях е нему» – казва пр. Яков.

Не по-малко е ясен и Учителят днес. Той казва:

«Докато хората не дойдат до пълно съгласие с природата, последната всякога ще разваля плановете им.»

От тия думи е ясно, че силата на един човек иде от съгласието, хармонията му с природните закони. Тогава нейните сили са и негови. И обратното – отиването срещу тия закони носи обезсилване и ограничения. Добрите резултати за нашата страна са дошли досега по тоя път.

Мир, справедливост и доброта – това са здравите основи, на които може да се гради. Човек е свободен да мисли и прави каквито и да са заключения. Истината не зависи от тях, но заключенията трябва да изхождат от истината, ако искаме те да имат сила и меродавност.

Лодкаря е фактор в една лодка, докато тя не е претоварена. Претоварили я – нейната, па често и неговата съдба, са предрешени вече.

Клюмналото цвете не ще рече, а малко вода само. Останалата работа ще си я свърши и то самото, разбира се, когато не е твърде късно.

Ето прости истини, които могат да дадат винаги добри резултати. Но те са само семена. Те трябва да бъдат посяти в душите ни, за да дадат плодове – мисли, желания и дела в съответствие с тях.

Признаването на една истина е равносилно с виждането и познаването, че нещо е хляб. Но за да имаш силата му, трябва да го изядеш!

Л. Лулчев

11. РЕАЛНО И НЕРЕАЛНО

(В. «Братство», бр. 11 (292), 10.V.1942 г., стр. 3–4)

СЕЙ ЧИСТО СЕМЕ!

Мнозина се оплакват, че са правили добро, а в замяна получавали само зло. Това са говорили и мен не веднъж. И когато ги запитвах може ли, като се посади боб, да израсте царевица, или козата да роди агне – те се смееха – толкова това им се виждаше невероятно. А при това все пак те се оплакваха...

Когато дена нива се оре и не се засява с чисто семе, бурени излизат по нея. И колкото е по-добре орана, толкова по-големи и буйни са те. Да правиш нещо без любов – то е да ореш, без да сееш – бурени покарват!

Каквото и да правиш – прави го от обич. Правиш ли го от каквито и да било други съображения, резултатите ще бъдат незадоволителни.

При това ти, който ще «правиш» доброто, винаги си спомняй, че в света има само Един, Който прави доброто – това е Бог, а ние изпълняваме само Неговото желание. Ние можем да донесем вода от извора и да услужим на някой жаден, **но ние не правим водата!** Не помним ли това, ние мислим нещата както не са, и много естествено е, че животът ще ни опровергава, на всяка крачка неочаквани противоречия ще ни смущават...

Сей чисто семе – всяко нещо, сторено от Любов, е чисто семе! А стореното от Любов – любов ражда. Това е закон, в който няма изключения. Тия, които мислят, че има грешка, нека я търсят първом грижливо в себе си и ще видят, че след това работите им ще почнат да се оправят. Направил ли си нещо от любов, ти сам ще знаеш това – в душата ти ще е светло, в сърцето – топло и ще чувствуваш радост, като че целият свят е твой. Тогава пак ще работиш и даже повече, отколкото сега работиш, но такава работа не ще те изморява, а ще ти дава само още по-голям подтик. Противоречията ще изчезнат. Ти ще бъдеш доволен от себе си.

ЛАМТЕЖ ПО ПРИЗРАЧНИ НЕЩА

Днес мнозина развалят живота си, губят дните си и жертвуват силите си да постигат цели, които са временни, често призрачни, като облаци, които първият вятър разгонва или изгряващото слънце стеснява.

Зад всеки предмет и вещь стои една идея, някое реализирано желание. Тази идея е по-ценна от формата, която я носи. А още по-важно е съзнанието, което я е създало.

Сега мнозина искат да се осигуряват. Други – да създават положение. Трети – да завладяват, оправят, нареждат. Всичко това е прекрасно. В основата си всичко това са Божествени идеи. Но когато законът за цялото се използва частично, това ражда само временни блага. А когато частта иска да се натрапи на цялото, това ражда катастрофи, зло, смърт. Зад преходните форми стоят идеите, които заслужават внимание. Зад идеите стоят техните носители – възвишени съзнания, които би трябвало да проучваме. Не да бягаме от света, но същевременно и да не бъдем пък роби на това, което ние сами сме си създали. А сега колко много са тия, които са роби и поклонници на съвременни

идоли: наука, култура, моди... Зад всички тях стоят вечни идеи, но те трябва да бъдат правилно разбрани. Да живеят всички хора по братски – това е Божествена идея. Но когато се иска да се постигне това чрез насилие, това е изопачено разбиране, което докарва страдания и смърт на милиони хора...

Да ламтим за това, което винаги свети, което носи живот в себе си. Това, което, възприето, дава сила, разбрано – носи свобода! Ако ще бъдем слуги и носители на идеи, нека поне те да са Божествени – в тях се крие благо на всички – и нашето собствено също.

ПАЗЕТЕ ЦАРСТВОТО!

Има едно царство, в което всичките закони се гласуват моментално и се изпълняват веднага от милиони най-покорни, най-послушни войници и служители.

Това е царството на нашата мисъл! Човек не познава нищо по-велико от него и при това не го зачита за нищо, макар да има нужда от него постоянно.

Нищо в човека не става преди да се роди мисълта за него, преди да се заповяда оттам. В това царство ние сами сме царе и господари.

Няма нищо лошо или добро, което ние сме направили в живота си, което да не е станало най-напред там – в това велико безкрайно царство, в което ние сме самодръжци абсолютни.

Искаме ли да мислим за звездите – там е мисълта ни. За великия океан? – И там е! И за най-дребното, и за най-великото – това са все наши лични възможности.

Нека тогава пазим крепостите и вратите на това приказно царство. Никаква лоша мисъл не трябва да прониква и в най-далечното кътче на това царство. Както не ядете гнилите и развалени плодове, така отхвърляйте лошите мисли!

Но нима да си затваряме очите пред злото, което ни заобикаля от всички страни?

Да, тъкмо това.

Но то съществува.

Та що от това? В един град не съществува ли смет и нечистотии? Съществува. Кой се грижи за тях? Нали специални хора? Ако вие сте от тия специални хора, грижете се за тия нечистотии. Но ако не сте, не се нареждайте доброволно в техните редове, защото ще се изпоцапате и после няма да можете да работите. При това ще разнасяте тия нечистотии навсякъде и воня, която ще отблъсква всички. А вие, неподозиращ това, ще се чудите защо хората се отнасят така недружелюбно...

Злото в човека започва с лошата мисъл. Пазете се от лошата мисъл и тогава няма да стигнете до лошото дело! Пазете светло и чисто вашето приказно царство, в което могат да цъфтят най-красивите цветя, да се оглежда небето с всичките си безкрайни слънца и звезди, да се съединяват миналото и бъдещето с най-малките усилия. Не пущайте в него мрачните сенки на злобата, огнените стрели на завистта, тежките облаци на съмнението...

С цветя и слънчеви лъчи украсявайте мислите си, и светът ще стане и наистина по-красив и за самите вас, и за околните!

10.II.1942 г., Изгрева

12. ИЗУЧАВАНЕ НА ЧОВЕШКИЯ ХАРАКТЕР

Л. Лулчев

(В. «Братство», бр. 170, 25.X.1936 г., стр. 3–4)

Человек познава природата толкова, колкото познава и себе си. Невежият не познава нито себе си, нито природата. Ученият познава нещо от природата и отчасти себе си. Мъдрият познава и себе си, и природата. Ползва се сам от това знание и помага на другите.

Но природата е нещо достъпно за всички ни, защото ние сами сме частица от нея. Достатъчно е, ако пожелаем да влезем в отношения с нея – тя винаги е на услугите ни. И ако ние сме деца или невежи – тя ще ни забавлява. Ако сме учени, тя ще ни покаже своите закони, а ако сме мъдри, ще ни разкрие своите тайни.

Мъдрият и ученият се различават по това, че мъдрият работи безкористно, не продава знанията си, не злоупотребява с тях и винаги има предвид върховната цел на Естеството, отгдето е почерпил тия знания. Него не съблазняват земни богатства, обществени положения, титли, мнения, слава. Той живее в един реален свят, в който нищо не му липсва и към който нищо не може отвън да се прибави. Това знаят само мъдрите, другите могат само да мислят за такъв живот.

Но всички тия пътища на учения или мъдреца са еднакво отворени пред всеки от нас. Достатъчно е само да пожелае настойчиво да върви по някой от тях, и ако това е единствената му цел или най-силното му желание, природата ще го подпомогне, условията на живота му ще се стекат по нов начин и той ще има желаното. Но нека не мисли, че то ще се постигне в един ден, нито в една година. Това ще бъде път без край, но в началото още той ще вкуси от плодове му и ще знае вече, че е влязъл в него. И радостта му след това винаги ще преодолява страданията, които ще срещне в своя живот.

Започнете изучаването със себе си или с тия, които обичате най-много. Погледнете лицето си и знайте, че там – в него, се гнезди всичкото най-възвишено и красиво във вашия живот. Челото – там е гнездото на всички мисли. Там е светът на мечтите – царството на най-реалното и същевременно – на най-неуловимото. Вгледайте се в челата на близките си и познатите и ще видите как те са разнообразни. Погледнете носовете, устните, брадите... В тия форми е изразен целият душевен, умствен и чувствен свят – това е море, което се вълнува; небе, което засенчват облаци, което понякога свети, друг път е навъсено и страшно, което пожълтява, посинява, почервенява, побледнява, почернява, с една реч – взима всичките цветове на дъгата и заедно с това показва някакъв важен дял от живота ни, хроникира. А там, където често минава вода, тя прави и водни улейчета. Често повтаряните състояния турят отпечатък или израз на лицето: скръбно, весело, мрачно и пр.

Но преди да дойдем до тия живи форми, нека се спрем на някои елементарни истини, които биха ни подпомогнали в това. Естествено е, че досегашните ни знания биха били полезни, но трябва и нещо ново. Това ново може да ни се строи странно на пръв поглед, но личният опит ще ни покаже доколко то е вярно. Светът, в който живеем, е същият и за учения, и за невежия, но еднакво не го схващат. Ученият вижда закономерност там, където невежият се угнетява от хаос и безсмислие. Колкото по-широко е съзнанието на човека, толкова нещата изглеждат зависими и свързани едно с друго. Колкото е по-тесногърд

и невежа, толкова и светът му се ограничава с неговите непосредствени интереси и желания.

Силите в света ние познаваме по техните резултати. Формите са един от тия резултати. Човек е също проява на силите, които носи в себе си. Неговата форма, тялото му, е във връзка с това как проявява своите сили – в кои светове – физическия, органическият и чувствения или във волевия и умствения. Съответно това и формите на тялото добиват своя изглед.

За да ни стане по-ясен светът, който ни заобикаля и който е в нас, ще го вземем в най-контрастния му вид, а после ще дойдем до единството, което е в основата на всичко и разбирането, на което изисква повече знания.

В нашия физически свят различаваме тъмнина и светлина, мъжки и женски пол, движения и покой, живот и смърт и пр. Ще вземем някои кратки положения, за да изясним някои форми, присъщи на човека.

Така, ще вземем като установено (самото доказване би ни отвлякло много от практичната цел, която имаме с настоящите редове), че линията е израз на сила, а повърхнината – граница на сила, които действуват.

Всички линии в органическия свят може да се смятат като израз на електрическата енергия. Всичките криви – на магнетичните енергии. В човека, там, където имаме прави линии, действува или са резултат на ума, а кривите – на сърцето или чувствата. Смесените линии характеризират проявата на волята. Всяко отклонение предполага увеличение на съпротивлението на средата или приближаване към центъра. Геометрическата точка в органическия свят има три значения – точка, център и фокус. Точката е неутрална. Центърът е точка, в която става проява на вътрешни сили, а във фокуса се съсредоточават външни сили.

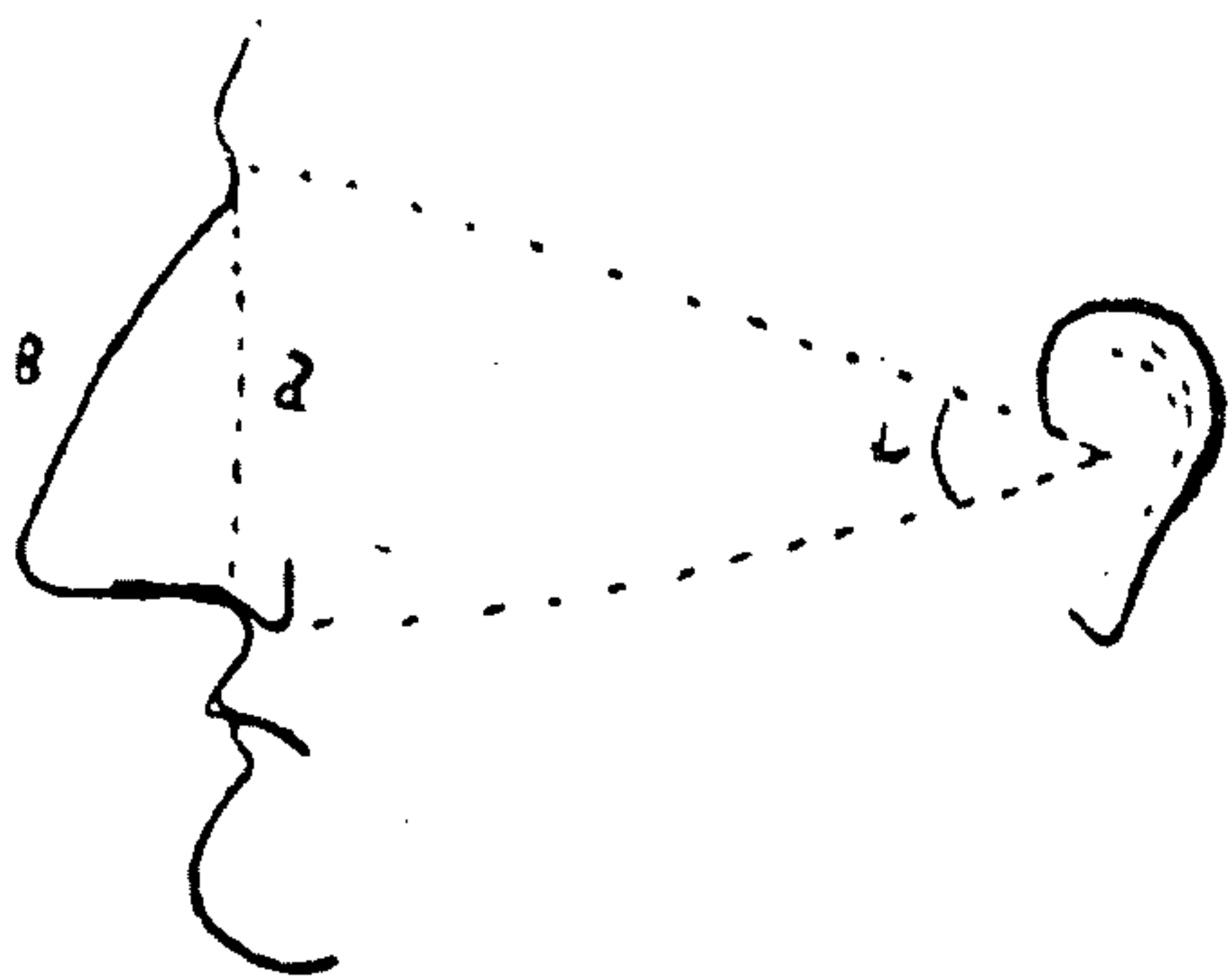
Правата плоскост показва уравновесени сили, огънатата (вдлъбнатата) е пасивна, женска, възприемаща или събираща. Изпъкналата повърхност е активна, мъжка, разпръсваща енергиите.

Всяко нарушение на равновесието извиква движение. Големината на една органическа линия показва продължителността или времеедействието на една сила. Ъглите, които се образуват, показват близко или далеч става действието. Всичките издути части на човешкото тяло са активни. Вдлъбнатите – пасивни или събиращи енергии. А смесените форми показват на смесени функции – активни и пасивни (например окото, ухото, носът и пр.).

Нека вземем например носа. Той е най-активната част на лицето, израз на човешката дейност и след челото е най-същественият указател на характера. Ъгълът характеризира амплитудите на живот. Линията «а» характеризира полезната или еволюционна дейност на човека.

Дължината на линията «в» – пътя, който е изминат, за да се достигне тая полезна дейност. Носът може да бъде активен, както е тук на фигурата (на ума и желанията), а може да бъде и пасивен, с обратна форма – линията «в» ако е вгълбната.

(Следва)

13. ИЗУЧАВАНЕ НА ЧОВЕШКИЯ ХАРАКТЕР

(Продължение)

(В. «Братство», бр. 171, 1.XI.1936 г., стр. 4)

Характерът на човека е сбор от добродетели – казва Учителят. Всичко онова, което днес го съставя, е само предговор, зачатие на онова, което ще има тепърва да се проявява.

И всички, когато гледаме нещата, трябва да ги виждаме с широкия поглед на майката, която в немощното, цапашо се дете, постоянно тревожещо я със своите викове и крясъци, вижда бъдещия човек, който носи или може да донесе Божествена идея в света. Когато гледаме на един човек или на себе си в едно огледало, тая трябва да бъде мисълта, която ще ни постави в едно правилно отношение с нещата – да гледаме на тях тъй както природата гледа. И само тогава можем да имаме известни блага от подобна наука. Защото един закон, какъвто и да е – психически или физически, регулира правилните отношения. И само ако се спази, можем да получим ония блага, които чакаме.

Ако правилно, съгласно законите, свържем една лампа с динамото, тогава ще имаме светлината; ако свържем правилно една чешма с извора, тогава и водата ще тече. Същото е и с мисълта на човека. Ако тя има правилно отношение с резервоара на природата, чрез една мисъл може да се получи много знание, както през една тръба протича много вода. Такава мисъл Учителят нарича жива, права мисъл. Правата мисъл винаги предполага едно любящо същество, което гледа на другите като на себе си.

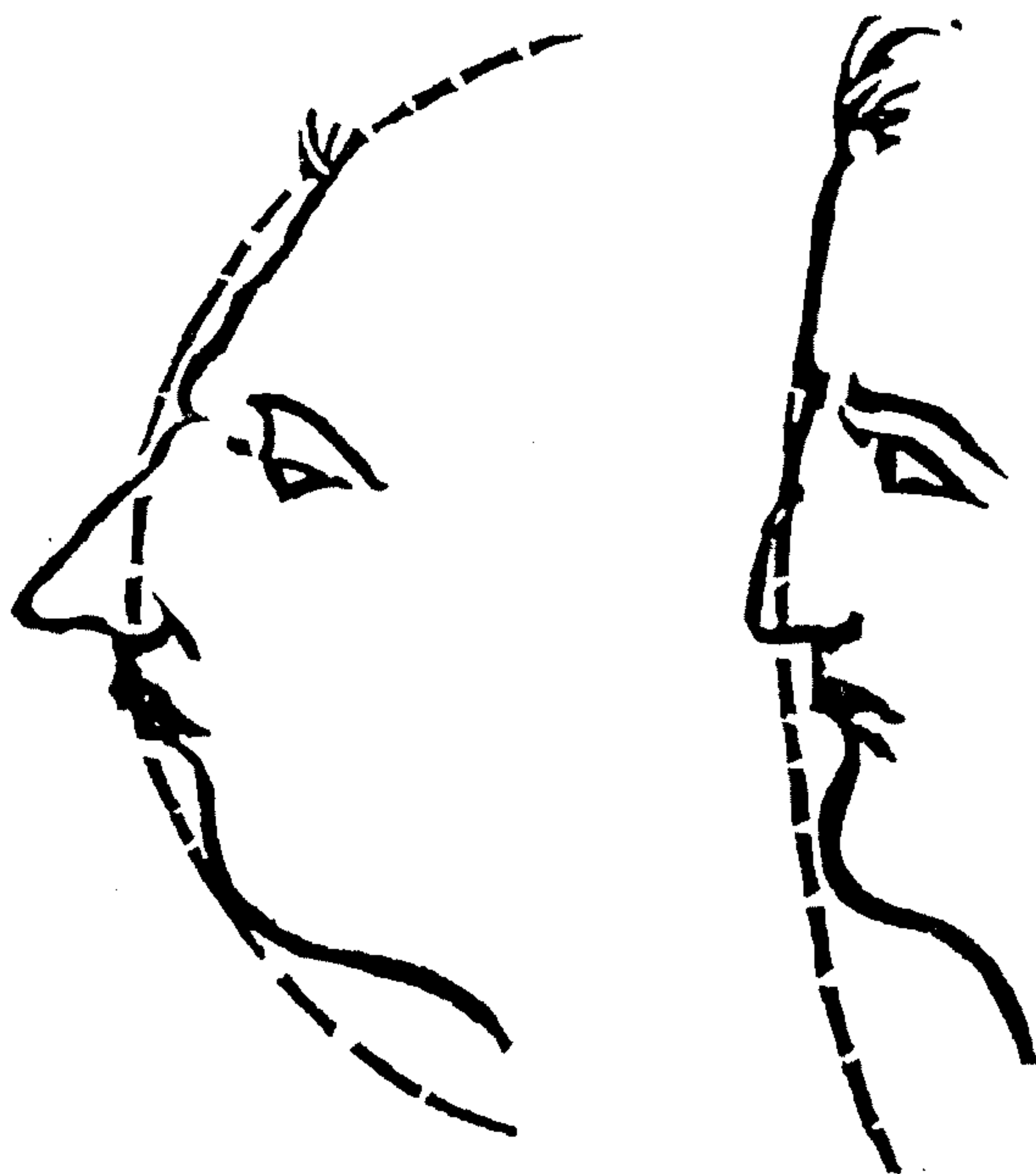
Разглеждането характера на човека трябва да става винаги от тия предпоставки – без тях ще имаме повече пакост от едно знание, отколкото каквато и да е полза.

Научиш ли се да познаваш белезите на една болест – трябва да знаеш и лекарството ѝ и същевременно да имаш желание да помогнеш на болния. Без това ще станем волно или неволно регистратори на факти, най-често отрицателни сега, и по тоя начин ще отворим вътре в себе си склад на нехубави неща и ще се проявим като проводници, които ще разнасят човешките недостатъци. Защото констатацията или критиката не поправя нещата, а само братската ръка, която буди съзнанието и го подпомага в неговото усилие. След този малък необходим предговор, нека минем по-нататък.

Характерът на човека, в обикновеното разбиране днес се схваща като обща проява на мисъл, чувства и воля. Тая проява бива най-разнообразна. И тя намира своя характеристика във всяка част на човешкото тяло; особено най-ярко е отпечатана в човешката глава, гдето е, така да се каже, първата и основна централа на живота – мозъкът, след което идват централите на сърцето, после – на стомаха.

Светът на главата, така да го наречем, има вътрешно отношение с въздуха; сърцето – с водата; стомахът – с твърдата земя. Външните форми показват в такъв случай резултатите на тия отношения. Разбира се, принципите не са едни и същи. Но да вземем за пример главата.

Колкото линията, която се образува от лицето, е по-огъната изобщо, толкова тя показва, че лицето принадлежи на една окръжност, на която центърът е твърде близко. Такъв човек е субективен, има свят близък, активен, но тесен. Често може да бъде фанатик, познава отлично дреболиите, специалист в известни области, но животът в него не може да стигне ония вътрешни мистични области, които са присъщи на другите, които имат лица прави, част от окръжност, на която центърът е много по-далеч и следователно – с много по-широк обхват на разбирания и с качества, противни на първия (гледай чертежите).

Това – като основен принцип. Съотношението на отделните части в лицето на човека е вече свършено отделна работа, за която трябва несъмнено да се държи сметка, но която не може да измени основното положение, което засягаме по-горе.

Л. Лулчев

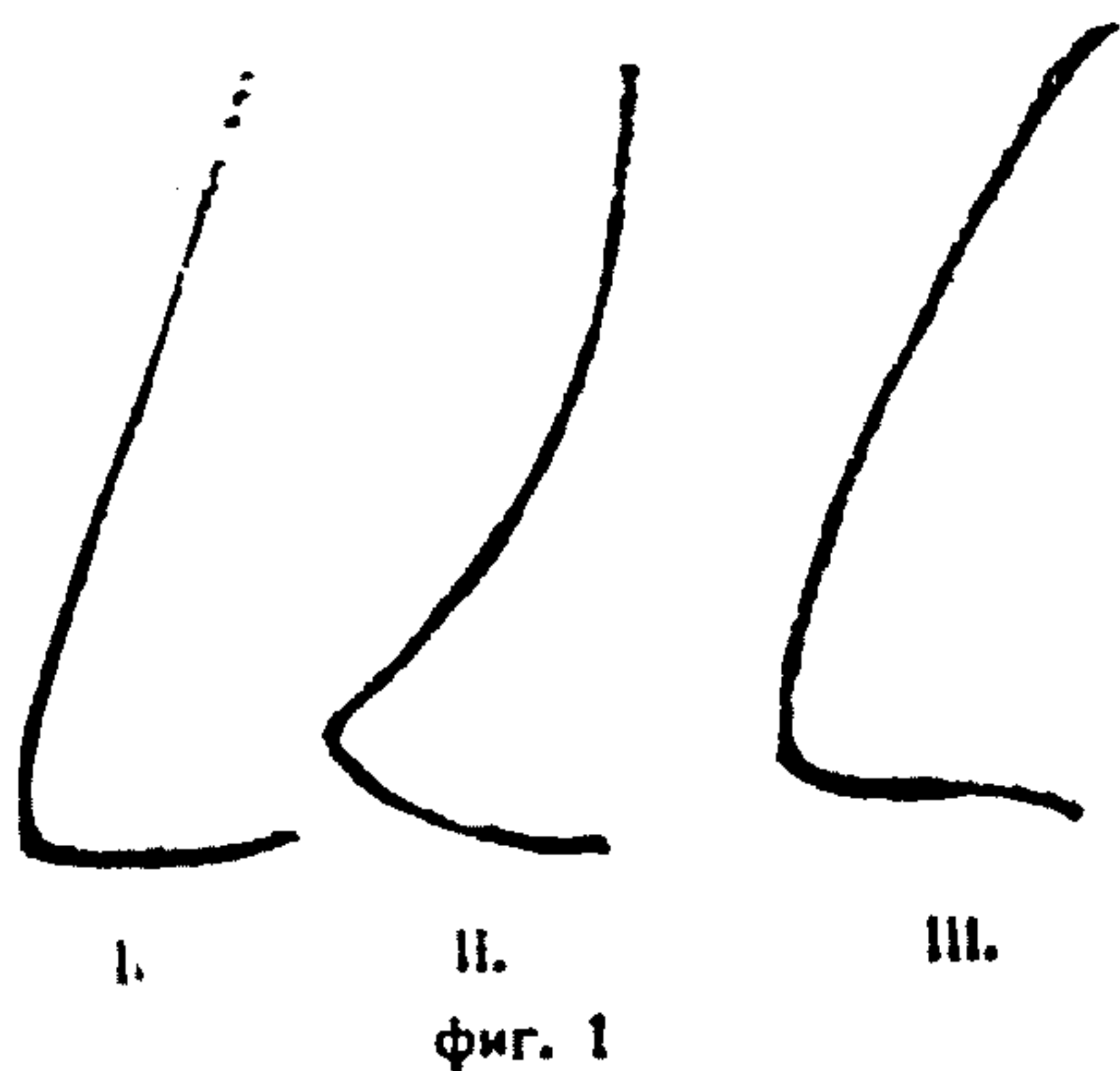
14. ИЗУЧАВАНЕ НА ЧОВЕШКИЯ ХАРАКТЕР

(Продължение)

(В. «Братство», бр. 172, 8.XI.1936 г., стр. 3–4)

Но да се върнем върху носа като израз на състояние, способности и проява на един човек, сиреч – като характерологичен белег. Във всеки нос можем да забележим преди всичко главната насока на основната линия. Тя може да бъде права, вдлъбната навътре, и изпъкнала навън, и смесена.

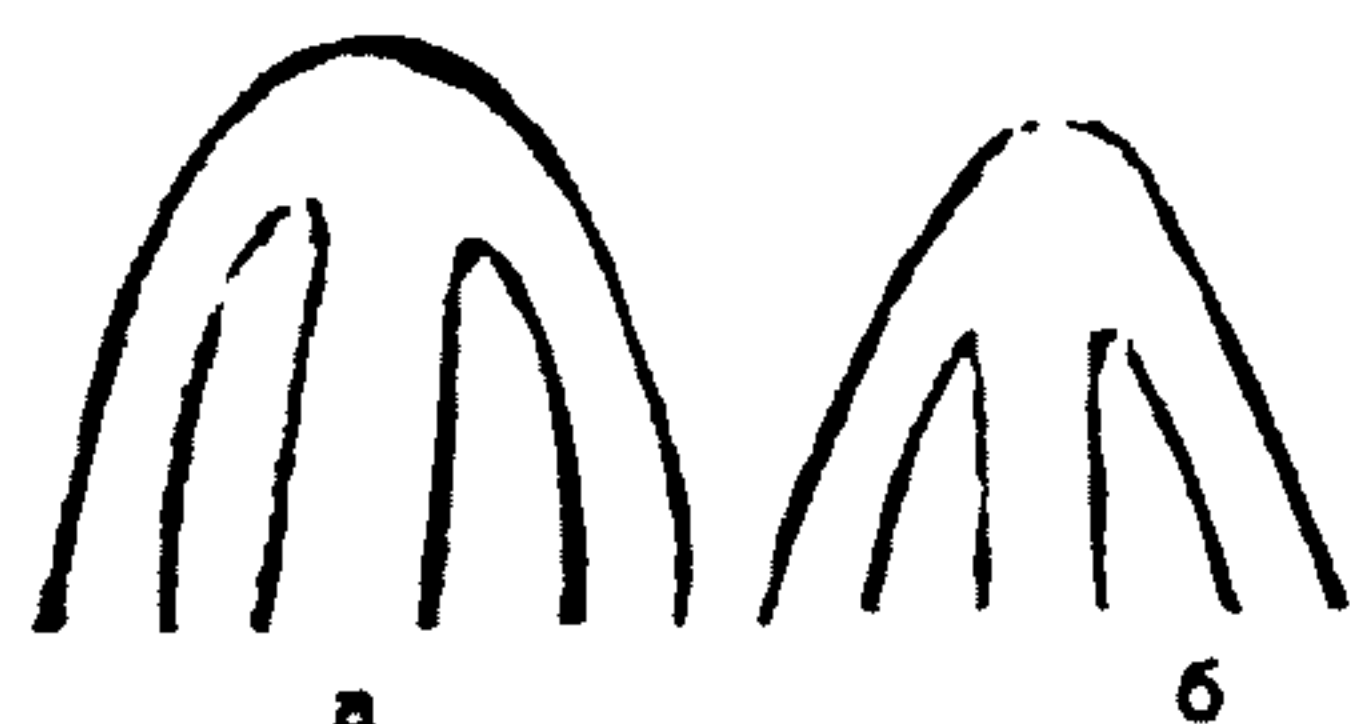
В първия случай (фиг. 1, I.) ний имаме сили, които се уравновесяват хармонично. С други думи, ний сме пред един ум, който разумно постъпва. Като етична основа има правдата, желание да постъпва справедливо, разположен е да дава път повече на своя ум, като вярва твърдо, че идеалите или идеите и законите, свързани с правдата, може да разрешат правилно всичките трудности в живота. В повечето случаи хора с така прави носове (зависи и от тяхната по-голяма или по-малка острота и дебелина) са доста упорити.

Ако такъв нос минава направо във връзка с челото без голямо понижение в основата и представлява като че ли продължение на самото чело – такива хора са склонни към едностранчиво мислене, но са справедливи и понякога до фанатизъм отстояват своята мисъл или мнение.

Когато тази линия е в дисхармония с останалото лице (напр. лицето има меки, закръглени линии, а носът отгоре е прав и без вдлъбнатина в основата), това показва човек, склонен към противоположни заключения едновременно (без да ги забележи), но страдащ от липса на мир в душата си. Склонен към противоположни и непоследователни решения.

Ако гърбът на носа е дебел (широк), това показва, че такъв човек работи с много възможности и няма принципни решения, а се ръководи от многобройни причини и правила и се надява на инстинктите и миналото си.

фиг. 2

Когато носът е остър отгоре (не върхът на носа, а гърбът му – случаят «б», фиг. 2), тогава тия натури са склонни към фини преживявания, но надменчиви, склонни към надценяване на своите сили, към неуравновесени желания, в които любопитството играе важна роля.

Но обръщам внимание на един съществен факт, който трябва да се има предвид за всички случаи. Ще го илюстрирам с пример, за да бъде по-добре разбран. Цифрата 3 си е 3, но нейното абсолютно значение зависи не само от нея самата, но и от мястото, което заема сред другите цифри. Така 30 и 203 не е едно и също значение. С други думи, това, което става нещо отделно като факти или съставя елементи на една част от човешкото тяло, за да получат своето вярно значение, трябва да се турят на своето място в лицето на човека и съответното тяхно значение, омекотено или засилено от другите околни фактори, ще им даде вярната преценка на значение на всяка част, линия или ъгъл. Тъй че нека се пазят от прибрзани заключения начинаещите. По-добре е дълго да изучават и наблюдават и тогава да кажат своето схващане. В противен случай ще се намерят пред резултати, които ще внесат може би смущение в тях или даже съмнение във верността на това, което знаят. Само добро съпоставяне на нещата, всяко нещо на своето място и неговото значение, дават верни резултати.

Големината на тия линии може да се измери само относително. Нормата не може да се даде, по много съображения, но винаги има едно отношение, което първоначално може да служи като ръководно начало на ония, които искат систематически и дълбоко да се опознаят с характерологията като наука. В такъв случай те ще се изненадат от онай широка възможност всяко нещо – и най-незначителният жест, пъпка, бенка, бръчка или привично свиване на око-то, да са цял разказ за едно вътрешно някогашно или сегашно състояние.

Дължината на лицето, т.е. дължината на откритата част на главата от върха на челото – началото, гдето почват космите, до подножието на брадата, трябва да бъде равна на дължината на човешката длан от първата гривна над дланта до върха на средния пръст. Тогава те се смятат за нормални.

Дължината на носа трябва да съставя една трета от цялото лице. В такъв случай числата, които ще се получат в повече или по-малко (колкото и да са малки), са от голямо значение като израз на положителни или отрицателни прояви на едно качество или насока на характера.

Собствените наблюдения на всеки един са от много по-голямо значение, отколкото всички други ръководства и упътвания, дадени от страна.

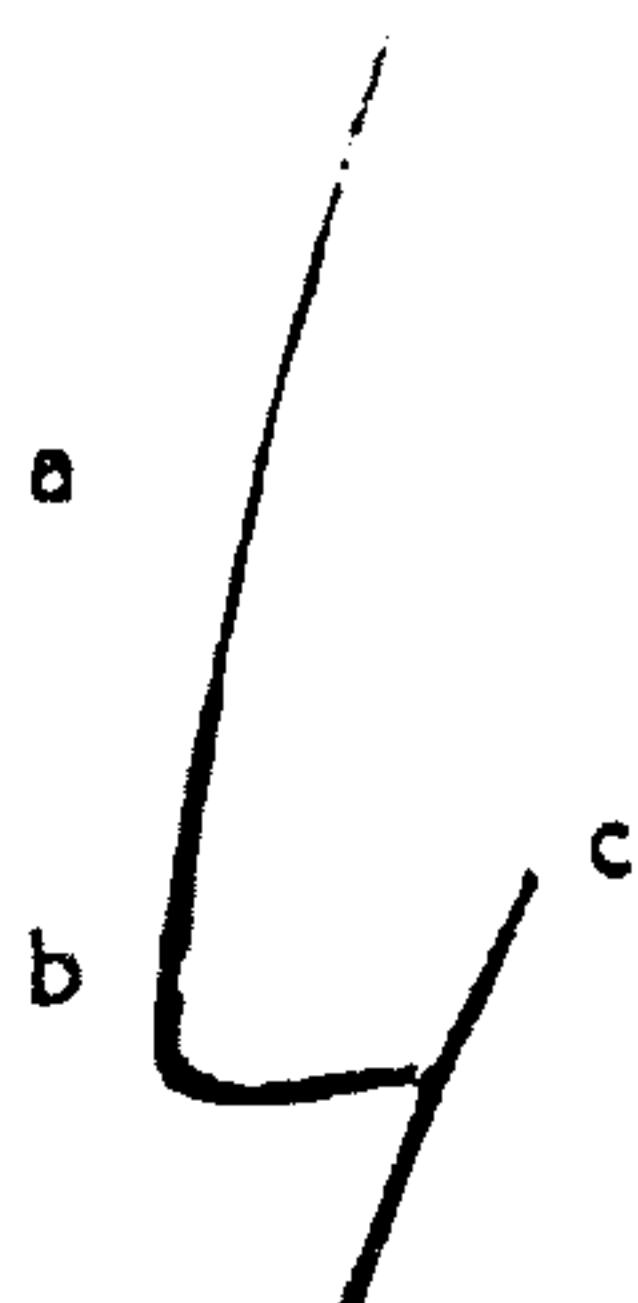
От съществено значение са и ъглите, които се образуват между челото и носа. Това има отношение с енергиите и начина, по който се проявява един човек. Така носовете, които представляват почти продължение на челото, имат хора, които изживяват нещата повече вътрешно. Колкото носът стърчи повече навън, толкова тоя човек по-енергично се проявява, претендира да знае и решава нещата. Такъв човек, особено ако и челото му е ниско и право със стърчащия нос, е «белалия» човек – обича да настоява и досажда, но не с лошо намерение, а от желание често само да бъде полезен.

Вдлъбнатината в началото на носа ако е много дълбока, сочи за нещо болезнено, за неестествени пречупвания на възприятията в съзнанието на индивида. Често такива хора са способни да извършат престъпления с идейна подкладка. Това толкова се повече улеснява, ако носът е тесен в своето начало (вследствие на което очите изглеждат много близко едно до друго), а широк в своята основа.

Когато носът, правият, е хармонично съчетан с челото и брадата, получават се линии на лице, което внася строго неземно спокойствие, малко студено, но вдъхващо доверие. Жени с такива носове са добродетелни, но недосетливи като жени и не всякога са обичани достатъчно от мъжете си.

Широчината на носа при ноздрите е свързана с дишането, оттам – с характера на ума и проявата на човешкия характер. Когато носът е къс, тогава такъв човек мисли малко дребно, действа бърже и ако е и с широки основи (ноздри), е склонен към избухване.

Ако дойдем сега до синтеза на гореказаното, може да си послужим със следния чертеж, който може да остане като обект за обобщаване на казаното.

Дължината на носа «а» – това е израз на продължителността на действие на силата, в случая уравновесена дейност между ума и сърцето, с надмощие на ума като ръководно начало.

«В» – височината на носа – това е израз или резултат на действащите сили – тяхната проява във физическия свят като дела и желания.

«с» – това е широчината на носа – тя е израз на интензивността на силите, които действуват. Широките ноздри са в здравите, сприхави, откровени хора. Често дърдорковци – хора, в които преобладават чувствата.

Свитите тесни ноздри сочат за хора, в които умът, самовладанието, честото и лицемерието са съществени качества.

(Следва)

Л. Лулчев

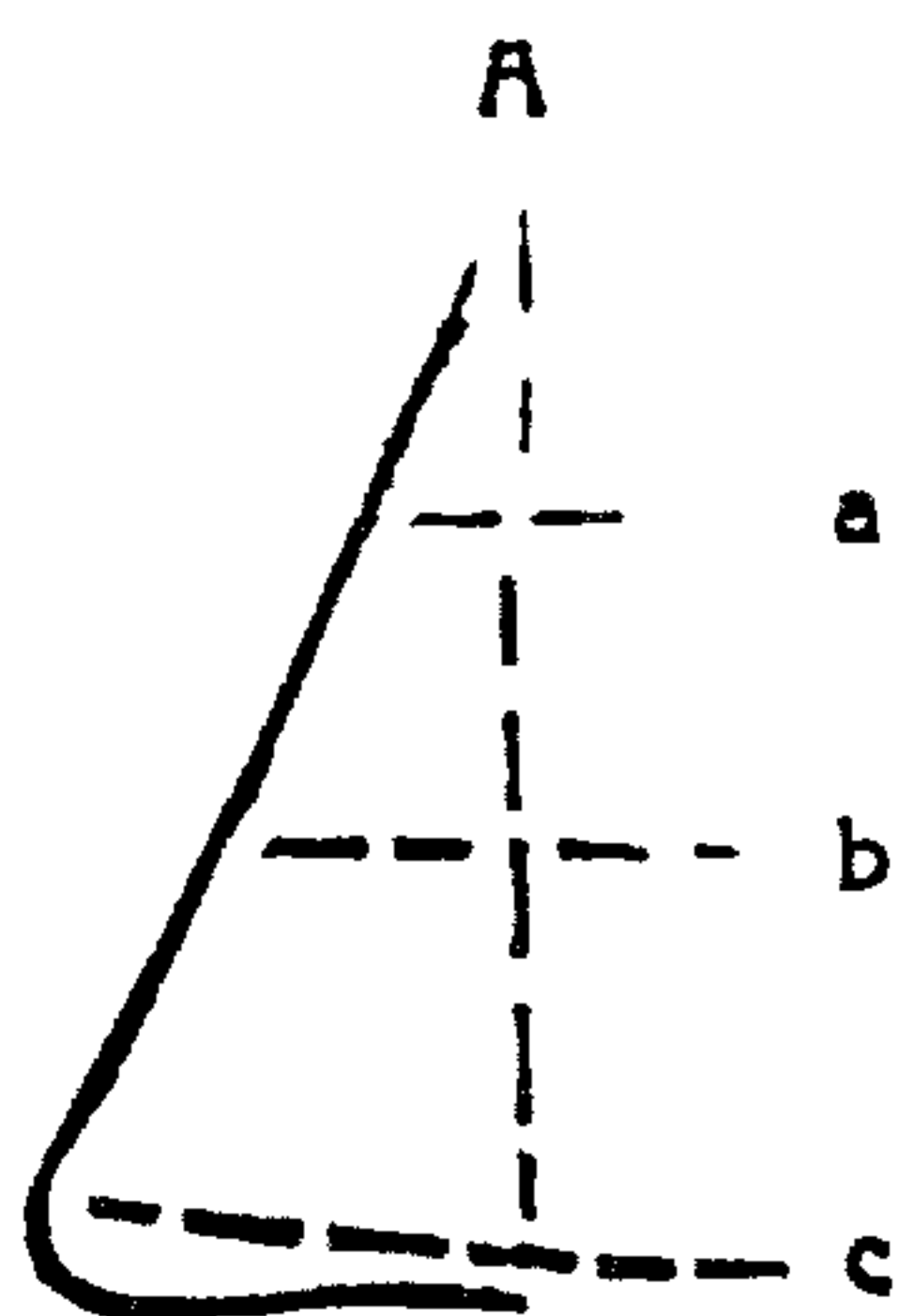
15. ИЗУЧАВАНЕ НА ЧОВЕШКИЯ ХАРАКТЕР

(Продължение)

(В. «Братство», бр. 173, 22.XI.1936 г., стр. 3–4)

Всяко огъване навътре на линията, било по-леко или по-силно, сочи на известен недостиг на сили или пък неблагоприятни условия в развитието на индивида, както в сегашния му живот, така и изобщо в неговото развитие в миналото.

Когато вдлъбнатината е в горния край, то отговаря на съответна промяна в умствения свят. В средата – на света на чувствата, и в долния край – на промени, свързани с физическия свят.

Тогава тия носове може да ги разглеждаме като смесени форми, които са по-сложни. Големината на линиите «а», «в», «с» до линията «А» са числови данни, които изразяват факторите, които се проявяват. Тези числа са елементите на една крива, която изразява границата на уравновесените сили. (Може да се измерят отгоре, върху повърхността на носа.)

Върхът на носа е също значителен характерен белег. Колкото е по-широк, масивен, толкова е израз на физическото надмощие. Много широките носове долу сочат на натрупана материя, болни органи (особено бъбреци), преимуществено физически живот, скрити недъзи от

нравствено естество, но и добряци хора, които гледат снизходително на своите и чужди погрешки.

Ненормално разширените върхове на носовете, натрупани с материя, са признак на изобилие във физическия свят, което, ако няма достатъчно воля да бъде регулирано, може да мине в «наводнение» във физически прояви, бой, нападения, неестествени нарушения на етически закони и физиологически разстройства от невъздържание. Но по-често такива хора са милостиви и лесно влизат в положението на другия, освен когато такова разширение е извънредно и сочи на дегенерация в някоя област с всичките отрицателни физически и нравствени последици.

Тънкият връх на носа е в някои случаи опасен. Той сочи на малко корени и връзки с живота, на фин, остър ум, който (особено ако е остър целият гръб на носа) е израз на фин, остроумен, но егоистичен интелект, който може, ако стане нужда, да си изработи цяла философия, но няма да жертвува нищо. Той обича физическите удобства, но не в грубата им форма, а в най-фината, и е склонен към някаква своего рода собствено измъдрувана философия, която в главни черти оправдава изобилието, когато е в неговите ръце. Такива хора имат проникателни умове (разбира се, в съчетание със съответно чело), но са умни за себе си и търсят изгодата си във всичко, но крайно деликатно и прикрито. Жени с такива носове (прави, с остри върхове) са често фантазьорки, които в ума си държат всевъзможни картини, а външно минават за благочестиви. Често мислят за безсмислието на живота и говорят за самоубийство. Имат фина мисъл, предпочитат външната деликатност, изисканост, красивите форми. Изобщо, те са носители на идеал на външна красота и фини чувства. Склонни към мечти, в които те сами искат да носят ролята на неземни същества. Обичат силно и се привързват за дълги години, въпреки даже обикновения здрав смисъл. Работливи са много, но имат нужда от импулсиране – инак падат в едно безразличие, което граничи с ексцентричност.

Мъжете с такива носове са почти негодни за живота. Тях не могат да ги разбират. Чувствуват се като сакати. Занимават се със себе си и мъчно могат да си пробият път в света. Склонни са към изучавания на окултни науки и търсят в своя вътрешен свят онова, което външният не им дава. И те съчувствуват с думи и желаят да работят много, но не са практични. Когато дойде да се проявят, често са фанатици и действуват без милост в името на правдата и някои идеали и истини, които смятат за неизменни, пред които всички трябва да се прекланят.

Л. Лулчев

(Следва)

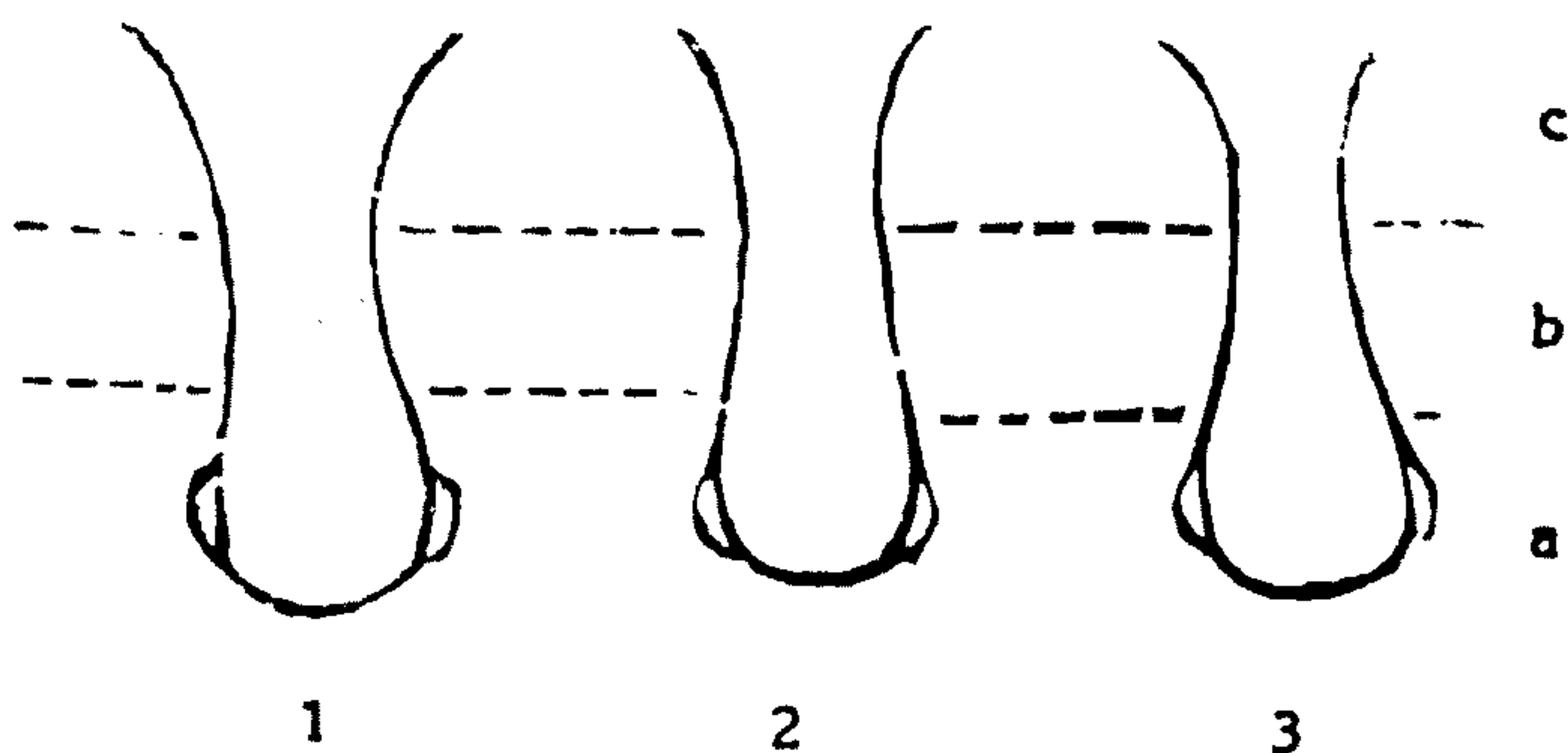
16. ХАРАКТЕРОЛОГИЯ

(Продължение)

(В. «Братство», бр. 174, 6.XII.1936 г., стр. 3–4)

Широчината на един нос, на гърба и основанието му, е важен признак. За идеален нос би могъл да се смята този, който и при основанието си е толкова широк, колкото и при ноздрите. Тогава той образува две паралелни линии, които сочат разумния път, който това същество е минало от хиляди години. Физическото наследство е само една малка част от този път. Много по-важна е психологическата и духовната страна, която определя оная генерална насока на Пътя, която в края си дава типа на един «ангел» или «демона». В своята обща насока човек може да принадлежи към едно възходящо или низходящо течение. И тогава всички дарби могат да станат благословение или проклятие за него. Нима ученият престъпник [не] върши по-добре замислени престъпления от глупавия?

Тесният при основанието си нос показва, че човекът, който го има, е свикнал и на малкото, и на многото, но че устойчивост няма. От него може да чакаш криволичение и изненади, непостоянност в отделни случаи. Материалното може да му служи за стимул. Когато е свързано с конкретен ум (тясно чело), силно развити челюсти – това е типът на хората, които най-често стават оръжие някому и вършат физически престъпления. Напротив, широкият в основанието си нос сочи за голямо духовно богатство на притежателя му. Такъв човек е устойчив в своите стремежи, проявява необичайна настойчивост, енергия, която тече по строго определена насока. Такъв човек има дълбоки чувства и е готов на подвизи. Такива носове често се срещат между простите хора, надарени с естествени умове – тъй наречените природно интелигентни или самоуци. Хубаво е да се наблюдават такива хора, когато ни се случат на пътя. В тях има едно спокойствие, което лъха и внася надежда за бъдещето.

Областта «а» засяга физическия свят и всичките разширения в тая област са свързани с прояви във физическия свят. Прекомерното развитие на тая област е характерно за вредни излишъци или недостатъци, или даже болести (пиянство, разстройства на бъбреци, лакомство, понякога и хроническа констипация). Всичките тези болести си имат, разбира се, отделни белези, но нашата цел не е да определяме болестите по изгледите на носа. При това то не е и мъчно да бъде сторено от всеки що-годе наблюдателен човек, защото те са съпроводени и с характерен цвят на самата кожа (потъмняване при стомашно разстройство, «цибреене» при разстройства на бъбрека и пр. пр.)

Самият връх на носа като фигура е характерен. Ако той завършва закръглено, това показва уравновесена енергия. Ако той е остър, показва недостатъчна проява във физическия свят, но ако е съпроводен с едно издуване в широчината и височината в областта «в», тогава това са желания, които могат да доведат до необмислени постъпки. Уравновесеният нос (2) фиг. 1, показва на душевно и телесно владение.

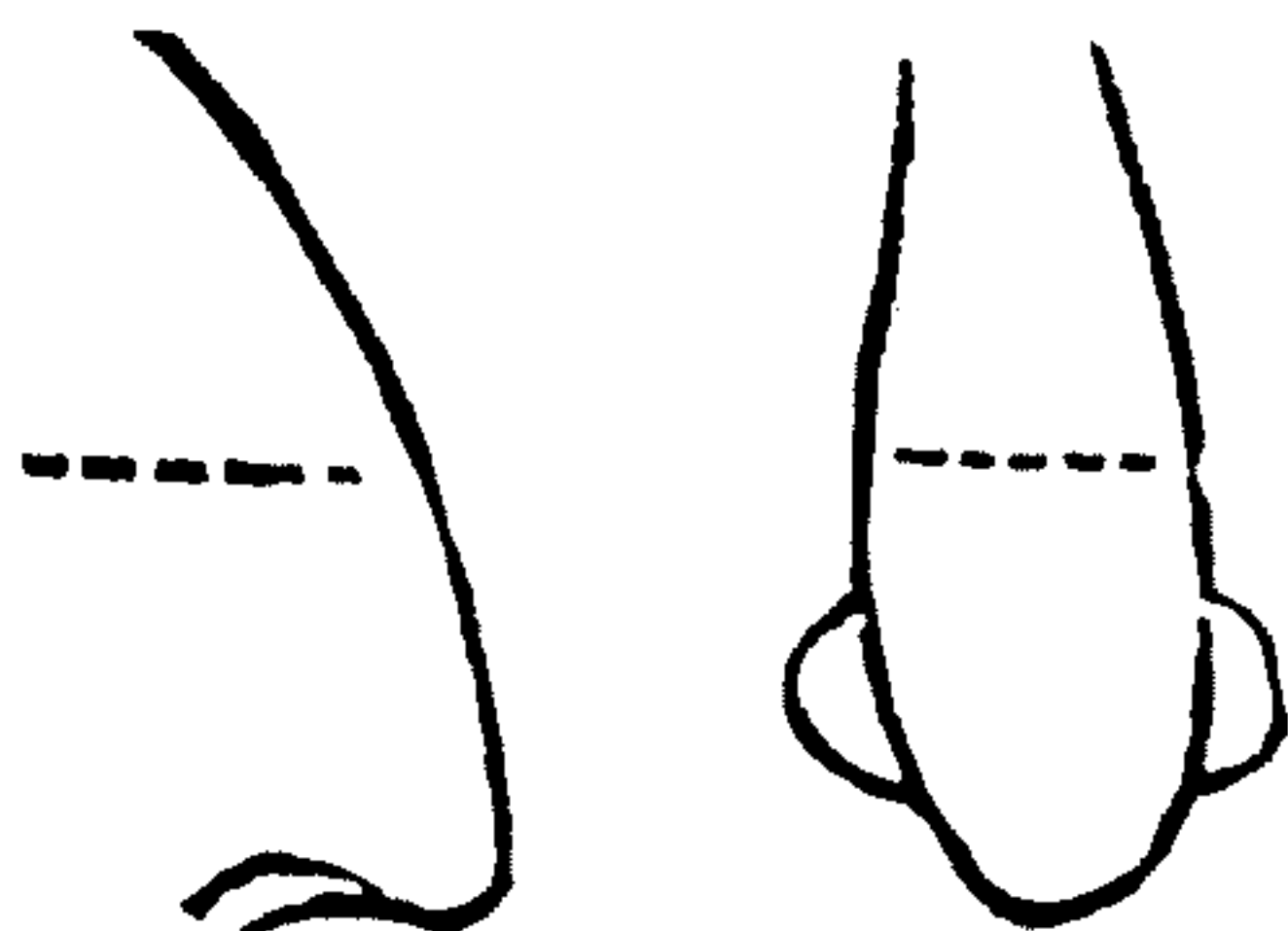
В областта «b» всяко разширение отвътре навън сочи на непомерни желания и ако е съпроводено и с разрастване във височината, показва един начин на живот, който е следван в много поколения (психическа и физическа наследственост).

фиг. 2

Ако е само в областта «b» (широчината), без да се изменя височината му, в такъв случай имаме работа само с физическа наследственост (в смисъл – наследственост само от едно поколение. Психическата засяга преражданията на самото лице (фиг. 4).

Хора с остри върхове на носа са склонни към естетически фини наслади и същевременно – към противоположни (понякога цинични) изживявания. Изобщо, ексцентричността я проявяват в дребното; в едрото са благородни, услужливи, отстъпчиви. В речта си – често неясни и непоследователни (това е частно значение, не общо за този тип хора).

фиг. 3

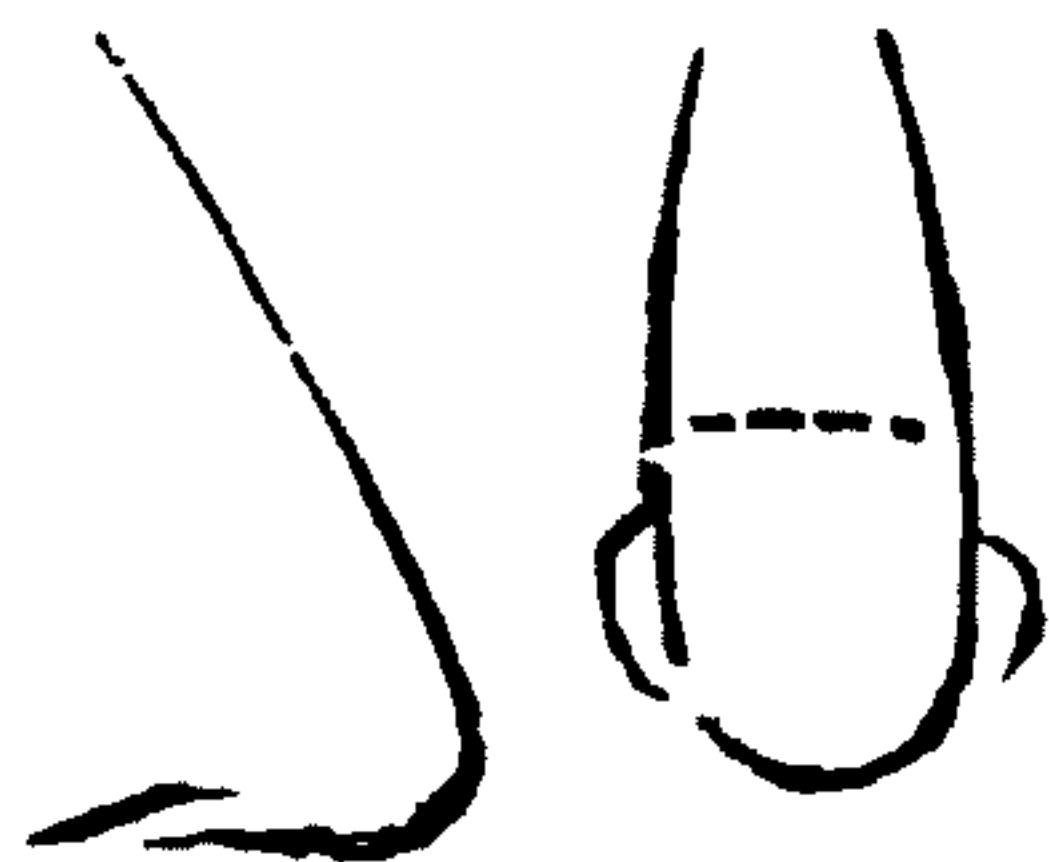
Всяка вдлъбнатинка на носа сочи на слабост и падения (неактивност, липса) в съответната област.

Така гърбицата «b» е прилив на чувства, и в областта «с» – на духовност.

Широчината в областта «С» е широкост, който свързва интелекта с духовната област. Богати възможности, благородство, влияние на душата върху индивида.

Изобщо, горният край, основание-то на носа и челото между веждите най-често е първият светъл център, който начинаещият ясновидец може да забележи. В някои хора с развити душевни способности или много страдали, той издава тиха светлинка – именно подчертавам тая дума «тиха», защото, когато се загледате на това място и ако не видите нищо, пак ще усетите едно спокойствие, което тихо лъха и се влива във вас.

Сега нека разгледаме външната форма на носа, в която линията не е права, но огъната. Тя може да бъде огъната навън – «орлов нос» или навътре – «чип» (женски нос). В двата случая качествата са почти противоположни и от казаното досега за правия нос може да бъдат извадени заключения по аналогия, като се държи, разбира се, сметка за съответното поле, в което става проявата – физическо, чувствено или умствено. Единият нос бихме могли да наречем активен, другият – пасивен, но и двата са с преобладание на кривите линии, чувствата, желанията, които са главният двигател.

фиг. 4

В единия случай – като чувства, които търсят пласиране. Изобилие на извор, който очертава сво-

ята дейност с рекичката, на която дава начало (такъв човек търси да обединява, усвоява и завладява, да притежава и обсебва), центърът на което е личната придобивка. Във втория случай вдлъбнатият нос има изобилни чувства, които търсят обект да се задоволят, като се отдават, но в които личното се стреми за нещо чрез даване на онова, което има. Натури, склонни към самопожертвование. Добри, предани майки. В първия умът е насочен към обмисляне, обхващане, асимилиране; във втория любопитството замества любознанието, лесното познание, осмисленото приятелство. Първите форми са присъщи на изследователя, банкера, пълководеца; вторите – на жени, учени, които следват своя вътрешен подтик.

Първата форма е на ума, сметката и след това желанието; втората – на чувството, желанието, личното, любопитството.

Мъже с орлови носове са честолюбиви.

Мъже с орлови носове са хора, които влагат голяма амбиция в своите дела.

Жени с такива носове са обикновено умни хора, но недостатъчно добри жени. Те проявяват често мъжки характер, енергични са повече, отколкото е potrebno, и дохождат в стълкновение с околните. Понякога безсърдечие и безплодие са им присъщи. Когато долната част на носа при ноздрите прави едно значително отскачане нагоре, това е признак най-често на необмислени желания, тщеславие.

Ако гънката на гърбицата е мека и хармонична – жени с такива носове са много предани на своите деца.

Мъж с огънат нос обикновено е енергичен, милостив, деен, любопитен.

Жени с такъв нос – добри, любящи жени, предани майки, енергични, сприхави, приказливи.
(Следва)

17. ХАРАКТЕРОЛОГИЯ

(Продължение от брой 174)

(В. «Братство», бр. 175, 27.XII.1936 г., стр. 4)

НОРМИ

Като характерологични белези, според Учителя, може да служат и ноздрите. Колкото по-добре развита е дихателната система и кръвообръщението у някой човек, толкова ноздрите са по-здрави и имат задоволителна широчина. Самото състояние на ноздрите: по-твърди или по-меки, е белег изобщо за здравословното състояние и от друга страна – за начина на проявата му.

Колкото е по-слабо развита дихателната система у някой човек, толкова той е по-сприхав, по-нервен, вследствие на което и носът и ноздрите са потесни. Значи можем да имаме една избухливост, дължаща се на прекомерно претрупана енергия (широки ноздри при къс нос) и други, извикани от недостиг на въздух – нервозност, сприхавост, дължима на тесни ноздри.

Тесният нос и ноздри показват, че вдишаното количество въздух е малко и често са съпроводени с хлътнали гърди. Като средство за видоизменение на ноздрите, а същевременно и въздействие на характера (самовъзпитание), Учителят препоръчва дълбоко и пълно дишане. Като норма на носа в здравия човек Учителят сочи 3 см широчина. По-голямата или по-малката широчина Той смята като отрицателен признак.

Подобна характерологична норма Учителят дава и за врата – 30 см за нормална 165 см височина. А като обща норма дава 2 пъти обиколката на ръката при дланта да е равна на една обиколка на шията. Два пъти обиколката на шията – обиколката на кръста. Всяко отклонение плюс или минус е признак на качества на притежателя им. Намали ли се дебелината на врата, изтънее ли (в туберкулозните), това е лош признак, но и увеличи ли се много (апоплексичните натури), това е също недобър знак. Късите дебели вратове са признак на затлъстяване и апоплексия. Старите гърци са смятали като норма лицето да е равно на една десета от ръста на тялото, а челото – на една трета от лицето.

(Следва)

18. ХАРАКТЕРОЛОГИЯ

(Продължение от брой 175)

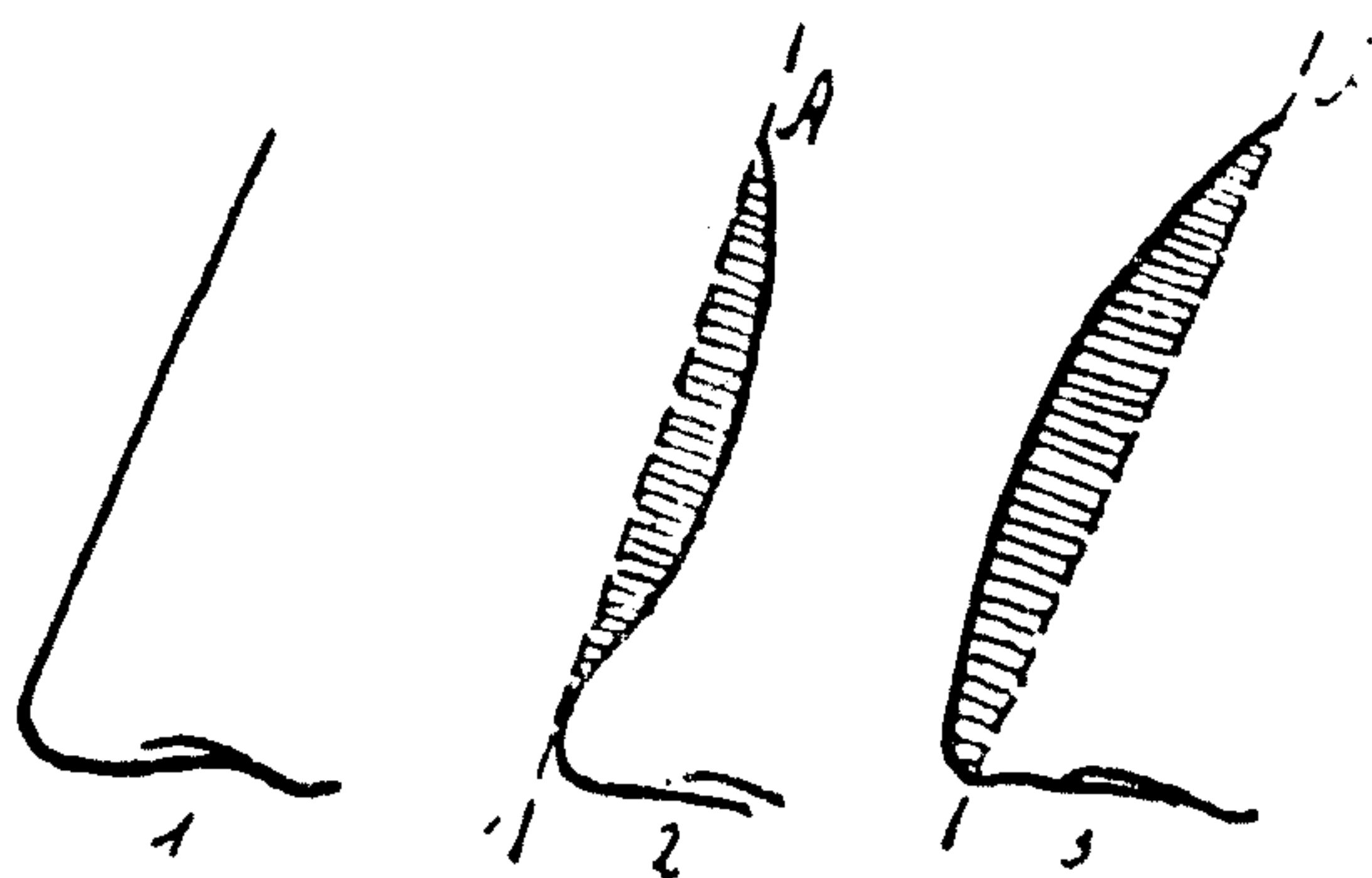
(В. «Братство», бр. 176, 7.1.1937 г., стр. 4)

Ако вземем трите основни форми на носа и в двете от тях прекараме линията «А», тогава ще се получат две плоскости, които имат значение при квалифициране общото направление на характера. Така, хората, на които носовете отгоре са прави, са се задоволявали с много малко опитности в едно направление, като са вземали бърза поука от събитията и са ги регистрирали в

своя ум. Когато при това самият гръб на носа е остър, показва че е следвана известна школовка в ума, а ако е дебел, закръглен, това показва, че при опитностите, които са изживявали, са вземали участие чувствата. Това е и за трите форми (1, 2, 3) фиг. 1-ва.

Колкото се отнася за формите 2 и 3, зачертайте плоскостите са мярката на въздействие – в единия случай на околното върху личното (2) и във втория случай – на личното върху околното. В първия случай са се развили

съответните качества, които са били съответните последици от страх, после – благоразумие и като резултат са дали мекота, сърдечност. Огъването е най-силно в чувствения свят (средата на линията). А физическият – върхът на носа дохожда на своето място (допира се до правата линия), което се проявява в характера като любопитство, желание да се влезе в контакт с околната среда, да се проникне във физическата обстановка, и като вторични белези – приказливост (словоохотливост), обичане да ходи по гости, да разнася новини, сърдечност, да ти послужи, да те посрещне, нагости и пр. Жени с такива носове са великолепни майки, действащи повече инстинктивно, отколкото

съзнателно, готови да се хвърлят в огъня за децата си. Ако носът е много широк при ноздрите, притежателката на такъв нос я избива на животински полови нагони. Мъж с такъв нос понякога попада в противоположно течение, особено ако има високо чело (развит ум), тогава той е услужлив, но и много претенциозен, избухлив, гърмящ, а после свършва със сълзи и пр., контрасти, които се пораждат от съчетанието на тоя «женски нос» и фактора на мъжа – умът. Във всеки случай, когато се има работа с мъже, които имат такива носове, ако се действа върху техните чувства и милост и ако се пази честолюбието им като мъже (често преувеличено в самосъзнанието им), резултатите винаги може да бъдат положителни.

Зачеркнатата плоскост в 3-тия нос сочи на голямото въздействие на личните желания върху околното. Тези хора – между тях има много даровити – са умни за себе си, но носят и методи и пътища за постигания на някои задачи, от които се ползва и човечеството. Те са силни, амбициозни натури, жадни вътрешно да имат и постигащи това. Колкото кривата линия е по-отдалечена от правата «А» толкова тъкмо там, в тоя свят (на ума, чувствата или волята), там е имало най-много опитности и следователно там е главното качество от характера на човека. Всичките чувства в такъв човек са съпроводени с желание да вземе, да има, да притежава, да обсебва – и като го има, да го размени или даде съзнателно. В такива натури умът, сметката, съобразителността има голямо значение при решенията. И колкото тая линия е по-закривена, в смисъл да прави носа подобен на човка, толкова носителят на тоя нос е по-алчен, хищен, понякога до изгубване човешината си («Плюшкин», «вещиците» и пр.). Но когато такива хора надвият своето лично чувство и гордост (много са горделиви), тогава те стават забележителни хора и принасят много услуги на околните със своите знания, дарби и пр. Но такива случаи са много редки. По-често обикновено те стигат до половината път на това самоотричание, т.е. отричат се на думи, турят за параван на постъпките си красиви думи и общи идеали и... си уреждат личното благо.

Най-после нека свършим за носа с това, което народът отдавна е забелязал и отбелязал. От неговото будно съзнание не е избягало, че идеите, които е възприел човек, се отразяват върху носа и изменят неговото държание и вид: «Какво си си вирнал носа?», «надул си носа» и пр. са фрази, които показват близката и съществена връзка, която има формата на носа с вътрешните идеи и самочувствието на самия индивид.

Л. Лулчев

19. ХАРАКТЕРОЛОГИЯ

(В. «Братство», бр. 180, 7.III.1937 г., стр. 4)

ВРЪЗКАТА МЕЖДУ НОСА И ЧЕЛОТО

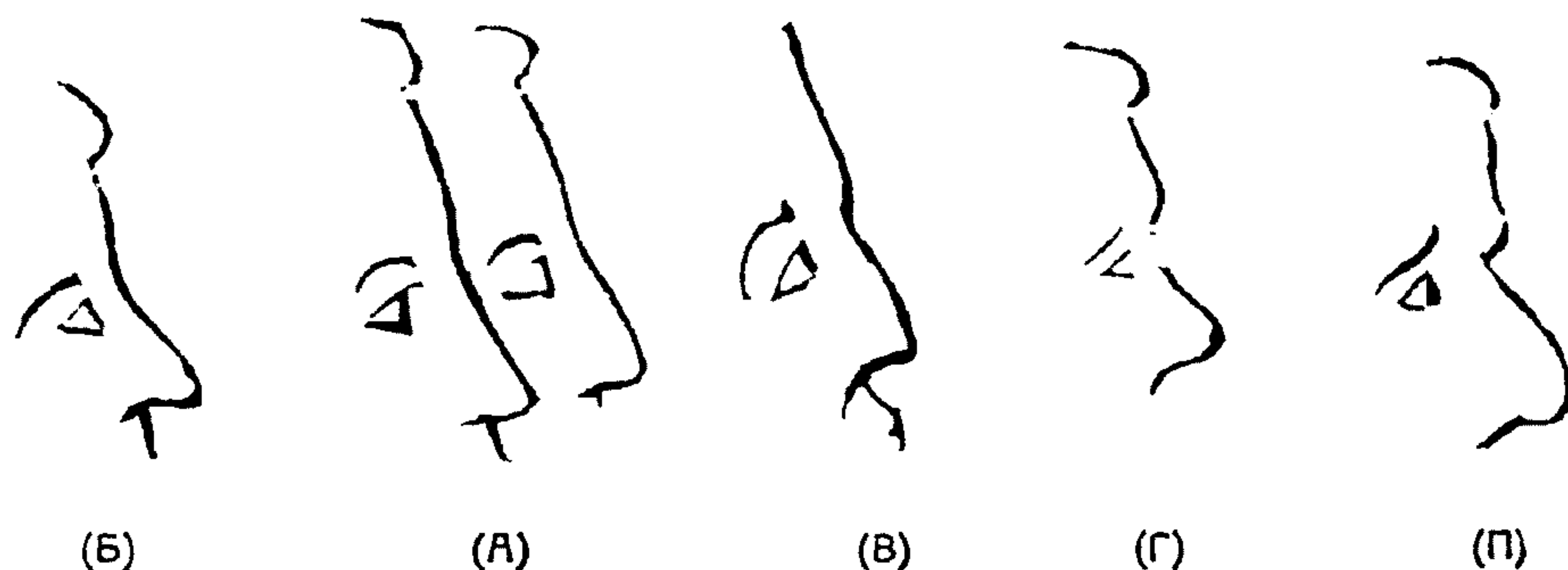
Ако челото е израз на ум и носът – на мисъл и чувство, дейност, инициатива, линията, която се образува между носа и челото, посочва начина, по който мисълта се прилага в живота. Несъмнено, състоянието между ум, мисъл и воля (брадата, която реализира мисълта) е от решително значение, но все пак линията, която се образува между корена на носа и челото, остава като характерен белег на човека.

В животните обикновено това хлътване или впадинка липсва.

В човека свързката между челото и носа става по няколко начина. Ние вече говорихме (гледай предните броеве) за широчината или теснината на «моста», който свързва носа с челото. Но нищо не споменахме за линията на самия мост. Тук ще го разгледаме с няколко думи.

Качествата на този «мост», съчетани с главните качества на носа (според формата му), ще дадат в резултат окончателните и съществени качества на човека, разбира се, при условие, че ще се вземе във внимание и челото и брадата, па и очертанието на цялата глава. Инак ще имаме само частични оценки, които може да са верни в случая, но в общото се засилват или намаляват, съответно това, в какво съотношение са с околното (чело, брада, бузи, очи, вежди, уши, форма на главата и пр.).

Случаите за моста са най-различни, но ще вземем като типични само няколко:

1) Мостът е прав, т.е. челото минава направо в нос, слива се. Такива типове са тъй наречените «гръцки». В тях хора мисълта е обективна. Разбират от красота на формите. Когато линията на носа следва почти линията на челото – имаме меки хора на естетиката, на вътрешна мярка, макар и идейни материалисти (А). Но ако носът отскача навън (Б) – имаме дебелоглави, упорити хора, за които разумните словесни доводи имат малко значение. Те обикновено разбират нещата след като си чукнат главата, и то поне два пъти, в стената – чак тогава се съгласяват, че е стена, а не врата. При първия удар допускат, че само така им се струва...

2) Колкото линията е по-огъната, толкова съобразителността и отстъпчивостта са свойствени на тая натура. Но, разбира се, и тук имаме много възможни случаи, както се вижда от тия чертежи.

Колкото линията е по-хармонична, толкова отстъпчивостта се дължи на разумна съобразителност.

Колкото линията на челото хлътва силно и внезапно, толкова тая отстъпчивост минава към подозрителност и страх, а понякога е израз на психични и други недостатъци (епилепсия, злоба – тогава и очите са верен решителен показалец: съмнение).

Когато вдлъбнатината е мека (а не внезапна и при това съпроводена с не много високо издадено чело до веждите), тогава имаме добродушен човек, който може да «лае», но не «хапе» (В).

Когато гънката е много дълбока, вследствие на което коренът на носа почти изчезва и очите да изглеждат като да са на повърхността на самия корен на носа – това показва лукавство (особено ако очите са близо едно до друго, малки, тъмни и бързи), бърз, дребнав ум, човек на дреболии (Г).

Хармоничното минаване на челото в нос, когато въпреки вдлъбнатината, носът си остава все още твърде висока преграда между очите – такъв характер крие в себе си ценни качества, още повече ако мостът е широк, очите – разположени нормално или широко.

Изобщо взето, ъглите, които образуват органите на човешкото лице, помежду си са от голямо значение и никой не ги е изнасял тъй дълбоко и по същина, както Учителя. Но Той никога не ни е разказвал докрай тия закони на

органическа проекция, които засягат (понякога дълбоко) природата на човека, а често – и неговото минало, па и вероятно и бъдеще. Причините за това са несъмнено важни и не е мъчно да се доловят. Все пак и това малко, което се казва, обогатено с лични наблюдения и самонаблюдения, може да ни послужи като основа.

20. НОСЪТ И ХАРАКТЕРЪТ

(В. «Живот», бр. 9, 17.V.1929 г., стр. 4)

Формата на носа, както видяхме в миналия брой на вестника, характеризира достатъчно човека. Но от съществено значение са големината на носа, т.е. неговата дължина по линията ВС, височината на носа по линията АВ и останалата линия АС. Това са трите най-важни елемента, които, съчетани и с четвъртия – широчината на носа при ноздрите и при горния край (основата на носа до челото) дават ония елементи, с които знаещите оперират, както се оперира с величините на математическо уравнение. Тяхното съчетание, изменение – увеличение или намаление, – а то става много по-често, отколкото се допуска обикновено, е свързано с изменение вътрешния душевен мир на лицето. Разбира се, подробното измерване може да бъде предмет за изучаване на тия, които са се отдали на сериозното изследване данните на човешкия характер.

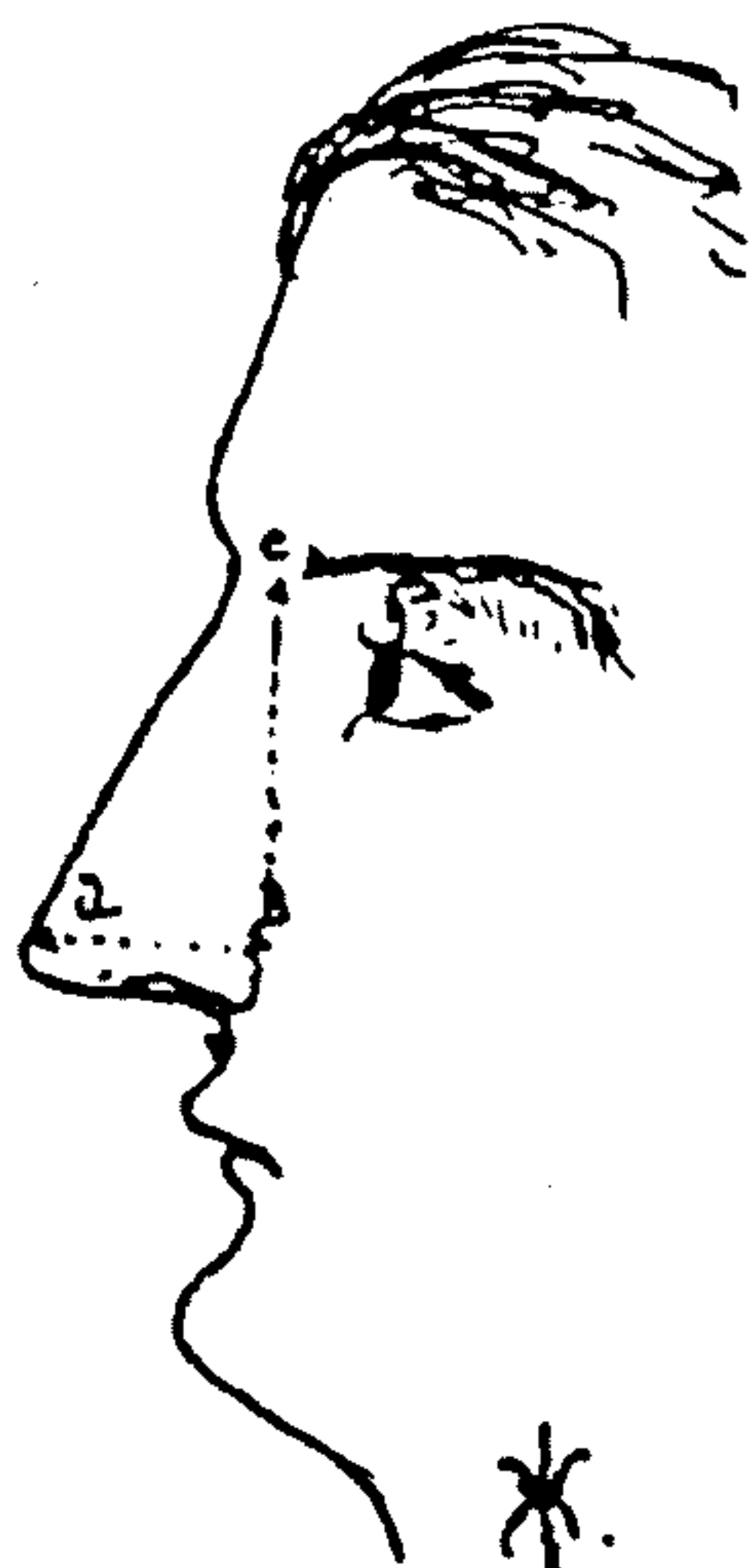
С малко думи би могло да се определи така:

Линията АВ – това е елементът, който характеризира висотата на интелекта, неговото постижение в стълбата на органическото индивидуално расово и родово развитие.

Винаги големите характери са се отличавали и със значителни носове. Но не винаги големият нос е признак на голям характер. Линията АС сочи пътя към достигнатата висота. Колкото линията АВ е по-малка, а линията АС – по-дълга, толкова това сочи на големите отклонение в наследствените черти на характера. Обратно – линията ВС е, която дава тъй наречения ъгъл на интелигентност и изобщо – духовни прояви на човека.

Широчината на носа при ноздрите сочи на по-голямата или по-малка жизнена енергия – присъщи физически качества и издръжливост на индивида. Напротив, широтата в горния край сочи за духовната мощ. По-добре е човек да има отношение с хора, чиито носове са широки в своето основание. Самото сливане между носа и челото е книга с много страници, в която специалистът може да прочете упоритостта в миналото, търпението в сегашното и сполуката в бъдещето.

Колкото линията АС се приближава към правата (гръцките носове), толкова тия хора са олицетворение на материалната правда. Гърбавият нос сочи за активност в едно или друго поле – в зависимост от това къде е посочената гърбица. Изобщо, носът е ценен като източник на познание, който дава много елементи за съществено познаване характера на човека. Не напразно «вирването на носа» се смята като резултат от значително изменение физическите условия в живота на човека. Неговото проучване, колкото повърхностно да е, винаги е възнаграждавало достатъчно тоя, който си е сторил труда да го направи.

21. ЧОВЕЩИНА

(В. «Братство», бр. 66, 15.VIII.1933 г., стр. 2)

Всред вълните на голямото човешко море, обезсърчени, люшкани от бури между надеждата и безизходността, обеднели от идеали, с потъмняло съзнание, което смята и брата за чужденец и сочи еднакво охотно оръжие насреща му с ярост и омраза в душата, с идейни знамена, които са понесли поражение и безславие – днес се скитат народите в пустините на живота между надеждата и смъртта...

– с философия, която не стопля никое сърце и не пламва с никаква светлина...

– с религия, която кади тамян, но не дава утеха и простор и тъпче стадата в по-тесни и димни кошари...

– с наука, която чопли живота, за да изкара от него не винаги най-потребното...

– и човек, който се залъгва с всекидневното, за да не види зиналата пропаст на хаоса, към която волно или неволно се приближава...

Водачи негодни четат сребърниците на продаденото; други си дават вид, че са видели простори и поле за работа, за наука...

А това са само миражи!

Пред буря е. Небето е закрито с облаци. На север гърмят машини – на нови роби. В Европа са вдигнати знамена, които не вдъхват никакво доверие, а в Америка – финансови земетръси, в Япония – истински! Като обвиняем светът е изправен да отговаря пред един върховен съд.

Мнозина ще бъдат питани като Каина – що са сторили с брата си? Още повече няма да имат време да отговарят, защото нови Каиновци ще им затворят устата навеки...

И въпреки това – над развалините, над гнилото, върху новото, което пониква, е вдигнато знаме, девиз е посочен, единствен останал идеал за всички народи, за всички раси! И ще прозвучи викът отвсякъде:

– Човещина, повече човещина!

Човещина, в която Доброто да е цел на всички. Истината – път, Братството – плод на измъчената от хилядогодишни терзания душа!

Будят се все повече. И викът за Човещина ще посрещне скоро изгряващото слънце на искрена обич към всички хора на новия живот!

Л. Лулчев

22. ПРИКАЗКИ И БАСНИ

(В. «Братство», бр. 184, 11. IV.1937 г.)

ПРАВОСЪДИЕ

(стара приказка)

Лисицата и котката имали да делят парче сирене.

– Слушай – рекла котката, – аз нямам доверие в тебе, ти сигурно ще ме излъжеш. Ако обичаш, нека да го дадем да го раздели Лъвът – най-силният. Той разбира тия работи.

Лисицата направила кисела муцуна, но понеже сиренето било у котката – съгласила се.

Намерили лъва и му изложили работата.

– Това е лесна работа – рекъл той. – Добре сте сторили, че сте дошли – това тъкмо най-много ми приляга – да въздавам справедливост.

Опасал той престилката, турил везните, проверил ги грижливо, а след това взел сиренето, разделил го на две части и го турил от двете страни. Едно-

то натегнало. Той отхапал от него. Сега другото натегнало. Той отхапал и от него. Лисицата и котката търпеливо гледали. А парчетата на сиренето ставали все по-малки. Като разбрали накъде отива работата, котката взела жално да се моли:

– Не може ли и така да ни ги дадете, да не са толкова точни?

– Не може – отсякъл лъвът. – Това е правосъдие, справедливост! Имайте предвид, че недоволните подлежат на наказание – и тъй ги изгледал, че те забравили сиренето и хукнали да бягат.

ВЕЛИКИЯТ МАЙСТОР И ЩУРЕЦЪТ

Велик майстор оградил със стена огромна една градина. И като завършил знаменитото си дело, той застанал доволен наред и започнал да я оглежда с радост.

След малко пред него се оперил един щурец и започнал да му нарежда:

– Голяма е стената ти, но знаеш ли, че тя съвсем не е съвършена, тя има дупки?

Усмихнал се великият майстор.

– Зная – рекъл той, – ако нямаше тия дупки, ти не би могъл да минеш през нея и се явиш пред мене.

Привидните погрешки на висшите същества са условия или възможности, за да можем ние да се приближим при тях.

Л. Лулчев

23. ДНЕСНОТО ВРЕМЕ

(В. «Братство», бр. 273 (9), 22.III.1943 г., стр. 4)

Светлината, далечината и зрението са трите фактори, от които зависи виждането на човека, а от степента на съзнанието и възприятието – знанието. В същия свят живеят и животното, и човекът, но се отличават по възприятията и реагирането.

Никой не може да остане днес равнодушен към събитията – волно или неволно се взимат становища и изказват мнения. Съвпадението на мнението с последующите събития дава увереността за правилното мислене.

Всяко събитие обаче може да бъде гледано от различни становища и обяснението му да бъде само отчасти вярно. В такъв случай дори противоречивите възгледи не показват друго, освен че на обекта се е гледало от две противоположни места – лицето и гърбът на един човек имат най-различен изглед – и все пак това не е доказателство, че се отнася въпросът за двама души.

Новите актуални идеи засягат преустройството на света. Те са формулирани достатъчно ясно от техните носители и са известни всекиму. Това, което е по-интересно в случая, е че те, като се взаимно отричат, си служат с методите на своите противници. Така Америка и Англия, люлките божем на демокрацията, си служат все повече и повече и с похватите на диктатурата и без да се усетят, взимат строя на тия, които отричат. От друга страна, диктатурата търси опората в масата чрез конгреси, събори, събрания...

Това иде да покаже, че във всичките строеве и идеи за държавни управления си остава фактор с първостепенно значение човекът със своя физически, исторически и психически капацитет. Той е и си остава основата, върху която се вдигат едни или други надстройки. И следователно, когато се отричат известни идейни построения (например демокрацията), по-скоро трябва да търсим причините за неуспехите им в проявата на псевдodemокрацията, т.е. в неправилното приложение на идеята.

Това е много съществен въпрос, защото той иде да покаже, че реалният резултат следва от приложението на идеята непосредствено в живота, а не само от логическото ѝ построение, което само по себе си може да е отлично. Силата на всеки строй зависи от неговата връзка с живите обекти и преди всичко в съзнанието на неговата справедливост или необходимост. Справедливост, разбрана най-обективно – да искаш и за другия това, което желаеш и за себе си!

Непосредствената полза е нещо видимо, а за далечната полза е нужно прозрение. А за тия, които го нямат – доверие в тия, които ги водят. При това не трябва да се забравя и естественият ход на нещата, в който инстинктите играят значителна роля на консервиращ елемент, който събира и възраства индивида (единичен или колективен), след което иде «жертвата», «употребата», «службата» на частното пред цялото.

Българинът е изправен на историческата сцена днес с капитала на своето минало: патриархално-трудови задруги, универсалните идеи на Богомилството, колективното трудово начало, приложено в трудовата повинност, ненаситната жажда за знание и мощната реакция срещу всяко насилие или заплашване на националната цялост. Това трябва да се има предвид от всичките тия, които по един или други причини биха искали да насаждат новото в нас. Ако някога, при освобождението ни, бе ни даден не препис от белгийската конституция, а друга, която да узакони съществуващите домашно-патриархални задруги и ги беше подкрепила, днес щяхме да имаме най-съвършения образец от държавен строй и нямаше да има нужда от кооперации, задруги и пр.

Днес всички сме свидетели на стълкновенията на различни идеи, на един привиден хаос, в който, като в една голяма лаборатория, се работи бъдещето на човечеството. Проверяват се идеи в големи мащаби, излизат неочаквани ръководни фактори, изтикани на историческата сцена от Провидението. Новото иде с хората, които го носят: с децата, които се раждат в тая бурна епоха. Значението и стойността на идеите ще дойде от живота на тия, които ще бъдат готови да пожертвуват всичко, но да ги приложат.

От целия тоя кипез ще излезе нещо подобно на онова, което преди столетие и половина в Америка – от холандци, датчани, англичани, поляци, френци, испанци, в борби и воюване се роди Американецът.

Сега изживяваме родилните мъки, при които ще се яви Европеецът. Справедливостта и Човещината ще бъдат неговите родители.

И въпреки страданията, светът ще заживее с по-голяма взаимна обич и доверие и бързо ще поправи и забрави загубите и разрушенията, резултат на едно безлюбие и себичност, култивирани от години.

Да работим и да се надяваме!

София, 14.II.1941 г.

Л. Л. [Любомир Лулчев]

24. МАЛКОТО КАМЪЧЕ

(В. «Братство», бр. (6) 287, 15.XII.1941 г., стр. 3)

Нашият народ, който е имал твърде бурно минало, свързано с големи величия и падения, опитвал е величавите върхове на победи и радости и е слизал до най-тъмните пропасти на робството, е имал достатъчно време да прави от лични наблюдения, които е синтезирал в кратки духовити пословици и поговорки. Така например той казва: «Малкото камъче претуря колата.»

Разбира се, не всяка кола се претуря от малките камъчета. Малки камъчета има навсякъде и те тогава не биха могли да се движат.

По-правилно е да се каже, че малкото камъче претуря претоварената кола. Днес колите на всички хора са претоварени с много грижи, с много съмнения, с много сметки, с много правила, с много безполезни и излишни неща...

И затова лесно се претурят. Хората се чувствуват несигурни, пазят се и едни от други, нахвърлят се често, съмняват се винаги...

Защо?

Много ясно – липсва общопризнат гарант, който да гарантира тия всекидневни отношения. Кой може да бъде тоя гарант, ценен от всички, уважаван от всички? Нека всеки го потърси и отговори. И ако го намери – ще му се оправи животът, отношенията с хората ще се подобрят. Мир и спокойствие ще царува в душата му.

Малкото камъче претуря колата. От малките неща идат големи последици. Една свещ изгори някога Чикаго. Но и за доброто е същото. Една правилна мисъл, една добре разбрана истина, един малък ключ може цял дворец да ти отвори и ти направи достъпни вътрешните му блага.

Чели сме в Свещеното писание как рекъл Бог да стане нещо – и то станало. Сега и човек би могъл да казва само това, което може да направи. Тогава думи и дело биха се покривали.

А сега как е – всички знаем. Мнозина приказват за богатство, без да са богати; повтарят Христовите думи, без да вървят в пътя Му. Това е нещастие – малкото камъче, което претуря колата! Отделено е Словото от Делото. А Словото и Делото – това е Истината. Тя е едничката основа, върху която може да се гради във всички времена и при всички условия.

Отделянието на Словото от Делото – ето малкото камъче, което претуря колата.

Успехът седи в поправените погрешки – казва Учителят. Тия погрешки могат да станат източник на бъдещи успехи, ако се заловим здравата да ги поправим. С това ние ще бъдем полезни и на себе си, и на околните, и на държавата си. Скъпи на думи трябва да станем – и нека всяко Слово е съпроводено с дело! Тогава ще дойде онова, което търсим, ако Словото ни е право, или ще се коригираме бързо – защото животът е най-добрият учител – неговата санкция оправя всички криви философии.

Л. Лулчев

25. НАЙ-ЛЕСНОТО

(В. «Братство», бр. (6) 287, 15.XII.1941 г., стр. 3)

Викаш Иван. Идва Иван. Сърдиш се защо дошел. Ами защо го вика? «Искам Стоян.» Добре, викай тогава Стоян, но не се сърди, че е дошел тоя, когото си викал.

Вярата е викане. Вярваш в злото. То иде. Вярваш в доброто. То иде. Вярваш в болестта – тя иде. Вярваш в здравето – то иде! Затова и Христос някога каза: «Да бъде според вярата ти!»

А и нашият народ, който е опитал през хиляди години превратностите на съдбата и е изучавал истините върху собствения си гръб, казва: «Всяко зло за добро!» Значи, злото е само предвестник на доброто. Ако вярваш, че е така – така ще бъде за тебе в целия ти живот. И двете съществуват, но ще се спре при тебе това, в което вярваш, сиреч което викаш!

Сега мнозина говорят за вяра, за убеждение, но вяра, убеждение не е само това, за което само говориш, а и което правиш и живееш. Тъй че, който вярва в силата на Доброто, той го вика и кани. То ще му и дойде на гости.

Но не е достатъчно само да вярвате в Доброто. Когато то дойде, дайте му на негово разположение вашите ръце, ум, сърце, вашите нозе и живот – и правете това, което то ви казва – правете Доброто!

– **Когато доброто се проявява, Бог присъствува** – казва Учителят. Ето значи как може да се намери Бог най-лесно.

– Но дали ще дойде?

Ами опитайте!

– Но как ще Го познаем?

Много лесно. Когато изгрява слънцето, как го познаваме? Който вижда – вижда светлината му и целия свят, който тая светлина разкрива; който е сляп, сеща топлината му. Опитайте и вие – ще разберете поне дали виждате или сте още слепи!

Л. Лулчев

26. СЪРАБОТНИЦИ НА БОГА

(В. «Братство», бр. (10) 291, 5. IV.1942 г., стр. 3)

Имаше време, когато хората искаха да се спасяват. Тогава те колежа жертви и гледаха небето със страх. Върху тях и душите им тегнеше някакво проклятие, което те не знаеха отгдето иде, но от което искаха да се отърват. Кръвта на животните смятаха като най-подходящо средство за това...

Минаха векове и пред измъченото човечество застана кроткият Назарянин и му каза ясно: «Не жертва, а милост искам.» Не жертвувайте другите, а себе си! И той показа пътя с личния си пример.

Нашият народ е разбрал добре това и много сполучливо го е изразил с пословицата: «С чужда пита майчин помен не става!»

Но и досега малцина са тия, които последваха тясната и стръмна пътека на Христа...

Минаха много столетия и днес Учителят ни говори и призовава за нова работа. Неговият език е ясен и конкретен. Исква възможното и необходимото:

– От земята, на която стъпвате и от въздуха, който дишате, трябва да извадите нещо полезно. Земята, т.е. почвата, представя сърцето, а въздухът – ума. Следователно, ако не можете да извадите от сърцето и ума си хубавото, което Бог е вложил в тях, вие ще останете обикновени хора. Изследвайте нещата и явленията, които стават около вас, за да разберете какво се крие в тях. Не очаквайте всичко наготово. Щом започнете да работите, помощта отвън ще дойде. Работете съзнателно и с любов, да станете съработници на Бога.

Ето великата нова идея за човечеството, новия път, голямото стъпало, на което Учителят вика всеки от нас да прекрачи – съработници на Бога! Да бъдем носители на Неговите закони, да бъдем изпълнители на Неговата воля, да внесем в света един ред – Неговия ред, който носи блага за всички.

Защото от хиляди години човечеството живя по много рецепти, опитва много философии и учения, слуша много реформатори и пълководци... и има печални резултати. Не е опитана само едничката разумна рецепта, която ще даде най-добри резултати за всичките времена – съработници на Бога, сиреч носители на Неговата Любов, на Неговата Мъдрост, на Неговата Истина, изпълнители на Волята Му, проводници на Неговите блага, образци на Неговия живот – живот на Човека, създаден «по образ и подобие» – и забравен през вековете...

Да бъдем съработници на Бога – ето новия идеал на Човечеството!

Любомир

27. ЛОШИ ВРЕМЕНА

(В. «Братство», бр. (10) 291, 5. IV.1942 г., стр. 3)

Често ще чуete от мнозина днес да казват, че настанали лоши времена. А кои са добрите?

Времето, в което можеш да работиш, не е лошо. Времето, в което може да помагаш повече, отколкото по-рано, не е лошо. Тъмнотата на нощта прави толкова по-значителна светлинката на твоята малка свещица! Пални я тогава, вдигни я високо – и свети и на себе си, и на другите!

Нищо от това, че болестите са много. Лекарствата, които ти знаеш, ще помогнат на мнозина.

Нищо от това, че хамбарите се изпразват и хлябът намалява. Тъкмо сега имаш тъй много случаи да споделиш малкото, което имаш – и толкова по-добре ще бъде оценена твоята помощ!

И не се страхувай, че ще се свърши. Който пълни изворите, той пълни и щедрите ръце, за да не оскудяват. Следният ден си носи своето зло, но и своето добро и изобилие.

Сега са тъкмо дните, в които всеки ще разбере и почувствува промисъла Божий край себе си.

Сега са най-сгодните дни, в които обичта ни към другите може да се прояви най-естествено, най-безобидно, най-навременно и да бъде оценена най-високо.

Та лоши ли са тия времена?

Тъкмо това са дните, в които всеки, който познава Божественото като една реалност, ще почувства помощта на небето още по-близо до земята.

Добри са тия лоши времена, ако ние сме будни да използваме всички възможности, които се срещат сега на всяка крачка, да бъдем полезни на другите с всичко, което можем.

Какво по-хубаво от сегашното време, за да се проявят малките услуги, които в друго време едва ли биха били нужни някому?

Палнете свещиците, за да светнат на загубилите пътя си.

Да отворим кесиите и хамбарите си – приятел в нужда се познава!

Любомир

28. ПИСМА ДО ПОЗНАТИ И НЕПОЗНАТИ

Любомир Лулчев

(В. «Братство», бр. (4) 299, 15.XII.1942 г., стр. 3)

Под това общо заглавие ще дадем последователно място на редица подобни писма, защото въпросите, които се засягат в тях, не са само лични и отговорите им могат да бъдат полезни за мнозина.

Уважаема госпожо, Вашето желание да търсите и намерите истината е, което дава смисъл на живота Ви, макар че Вие лично сте недоволни от това лутане, както Вие го наричате, и обикаляния из разни общества, дружества и четене много книги. Това именно търсене характеризира Вашата голяма жажда, а самото лутане показва, че Ви липсва достатъчно светлина къде и как да търсите Истината. Приличате ми на човек, който в сред снеговете е тръгнал да търси теменуги. Те наистина растат, но на своето място и време. При това трябва да имаме и очи, които да могат да ги видят.

Когато за нещо искаме доказателства отвън, това показва, че вътрешната връзка на съзнанието ни със същото е скъсана. Не иска доказателства за съществуването на светлината тоя, който вижда. Разбира се, по основния въпрос за Истината съществуват много мнения с различни изгледи на убедителност. Ще Ви кажа това, в което се придържам лично за себе си. Не е необходимо да го приемете и Вие. Достатъчно е ако го имате за сведение само.

Истината сама по себе си, изцяло взета, е достъпна само на Бога. На другите същества тя се разкрива според степента и капацитета на тяхното съзнание. Но както малко или повече въздух носят живота и качествата на въздуха в себе си, така и Истината има свои качества и цена.

Това, за което можеш да дадеш живота си, за да го придобиеш – е Истина за тебе. И когато го придобиеш, то ще ти донесе своето основно качество – свободата.

Значи, Истината освобождава човека, а заблудата го обвързва. Но говоренето за истината не е още истината, както и гледането на една храна във витрината или четенето на готварската книга – не нахранва. Храната трябва да се изяде, за да се получи силата, която се крие в нея. Истината трябва да се живее, за да се разбере какво е тя. Неживените истини са само мисъл. Когато Христа Го запитаха: «Що е Истина?» – Той не отговори нищо, защото Той беше дал определението още по-рано: «Аз съм Път, Истина и Живот!»

Думите, когато съвпадат с делата, са истинни.

Вие не може да имате абсолютна мярка за истината, защото и самата Вие не сте абсолютна, а ще се премервате с тая част от истината, която Ви е достъпна във всеки даден момент. И всичката храна не изядете и всичкия въздух не дишате, а само колкото Ви е потребно. Но колкото и да Ви се говори и описва захарта, ако не сте я вкусували никога, представата Ви за нея ще бъде все непълна; така и истината – каквото и да четете и говорите за нея, ако го не живеете, никога няма да разберете реално що е истина. Не се смущавайте, че може да се заблудите и вземете нещо друго за истината. Животът е най-великото училище. По плода ще познаете дървото: – Истината освобождава! Плодът на Истината е свободата, която ви дава. Моментът, в който сте разбрали, че сте се заблудили, вие сте крачка по-близо да Истината. Търсете така и сигурно един ден ще намерите.

29. ПИСМА ДО ПОЗНАТИ И НЕПОЗНАТИ

Любомир Лулчев

(В. «Братство», бр. (5) 300, 1.1.1943 г., стр. 3)

Драги приятелю,

Макар непознат, позволявам си това обръщение поради Вашето сърдечно писмо, с което разкривате душата си. Вие сте прав, че хора като Вас днес в този материалистичен век са малко. И при всичко това усърдие, което сте показали досега, Вие се чудите защо нямате резултат от ходенето Ви на църква, постоянните молитви по всевъзможни начини, включително и употреблението на индуски мантри...

Според мен Вие би трябвало да прецизирате по-ясно какво собствено искате. От факта, че Вие сте верующ човек в Бога, не следва, че всичко, за което се помолите, Бог трябва непременно да го изпълни или пък че успехите трябва да се редуват един след друг в живота Ви. Пък и Вашето много четене може да Ви бъде полезно само ако разбирате как и какво да четете. Книгите са храна и трябва грижливо да се подбират и да се не злоупотребява с тях. Те са

като една клечка кибрит – може да запалят огън само ако съществува материал за горене. Словото Божие не е книгата, а ехото му във Вашата собствена душа! Ако тя не пламне и не гори, не може да имате очакваната полза нито за Вас, нито за околните.

Вие много ми приличате на човек, който страда от една болест. Той научил, че има сигурно средство против тая болест, изучил всичко до най-малките подробности; всичко, което се отнася до това лекарство: състав, история, от кого е било изнамерено, как е опитвано, коя е най-добрата фабрика, в която се фабрикува и пр., и пр. – а само едно забравил да стори – *да вземе това лекарство и да му даде възможност вътре в него да покаже силата си.*

Мнозина днес са като Вас. Не е толкова важно схващането ни за историческия Христос, а също и дали се признава от всички за Божи син. Въпросът е можем ли да се свържем с Неговото сърце, Неговата душа и Неговия Дух. И тази връзка да произведе в нас преврат да уредим живота си, да се хармонизираме с всички разумни същества. Ако Христовото учение може да измени живота ни и външно, и вътрешно, то има смисъл, има приложение.

Погледнете някой момък, който е срещнал някоя мома, в която се е влюбил. Вижте само колко бързо и как много се изменя той! Почва да се носи похубаво, внимава на всяка нейна дума – тя е жив закон за него! Той е радостен, щастлив. Лицето му грее. Усмивката не слиза от устата му. Готов е да се радва и помага на целия свят. За него не съществува нищо лошо... Ако такъв преврат може да направи една мома, обикновена смъртна жена, то какъв преврат би станал в човека, ако той наистина е срещнал и познал Христа?

Ако във Вас е станал този преврат – тогава видението Ви е истинско; ако ли не – то е някакво отражение само. Но не се отчайвайте. Ще срещнете и оригинала. И тогава по плода ще познаете и дървото.

30. ПИСМА ДО ПОЗНАТИ И НЕПОЗНАТИ

Любомир Лулчев

(В. «Братство», бр. (6) 301, 20.1.1943 г., стр. 3)

Драга госпожице, по всичко изглежда, че Вие сте от тия характери, които искат всичко бързо да постигнат, да разберат, да завладеят, да го имат. Това показват и Вашите букви, които се гонят и надпреварят една друга, без да имат възможност да се изправят достатъчно. Вашето чело сигурно е ниско и широко, с кръгли, издути връхчета към горния край. Сърцето Ви е горещо, търпението – малко. Това са моите заключения от почерка Ви. Но да дойдем на въпроса, който Ви интересува. Вие, според писмото Ви, сте дохождали на няколко беседи, слушали сте много внимателно, и все пак не сте могли да разберете в що именно се състои Новото учение, за което сме имали претенции, че носи нашият Учител. Вие казвате, че сте слушали и други проповеди за любов, за мъдростта, за знанието, за истината. И от проповедници с много по-големи ораторски таланти. За вярата в Бога – също. И от много по-красноречиви и убедителни оратори. Тогава? Тогава ще Ви кажа аз няколко думи в отговор. Помъчете се да ги разберете правилно. Представете си, че имате нужда от пари и един Ваш познат, който пише много красиво, той написва на един лист Вашето име, пише да Ви се дадат 100 000 лева и се подписва. Представете си, че един друг, непознат Вам човек, който не пише така красиво, пише същото на един лист и Ви го дава. И с двата листа отивате в банката. На първия не дават никакво внимание – поглеждат го само и се усмихват. Давате втория лист, с некрасивия почерк и подпис. Покланят Ви се и веднага Ви наброяват срещу него 100 000 лева.

Има вътрешни, има и външни неща и отношения, съществени и несъществени. Трябва да се научите да ги различавате и тогава по-лесно ще разберете какви са възможностите на различните човеци и стойността на техните думи по отношение на живата природа, която ни заобикаля. Но за да Ви задоволя поне от малко, ще Ви дам и една дефиниция (понеже непременно искате такава) на Новото учение.

Новото учение е наука (моля, обърнете особено внимание – *наука*, а не религиозно учение, секта и не зная още що – както Вие се чудите как да ни наречете), която съдържа всички възможности за реализиране на добродетелите още в този живот; Новото учение е наука, която носи всички предпазителни мерки да се спрат злините, които сега съществуват; Новото учение е наука, която съдържа всички закони, правила и методи за реализиране на доброто, към което се стреми човешката душа. Съзнателно или несъзнателно, всички хора – религиозни и светски, търсят Новото Божествено учение, за да реализират копнежите на своя ум, на своето сърце и на своята душа. Ще кажете, че едни вярват само в материята, други – в духа. Не е важно на какво вярват хората; важно е, че всички търсят изходния път от положението, в което се намират.

Засега смятам, че това Ви е достатъчно. Ако все пак останете в нещо незадоволени, ще ми кажете това писмено или устно. Във всеки случай, който искрено търси, ще намери истината, когато и да е. Това нека Ви служи за утешение.

31. ПИСМА ДО ПОЗНАТИ И НЕПОЗНАТИ

(В. «Братство», бр. (7) 302, 20.II.1943 г., стр. 3)

Уважаеми господине,

Вашите широки и наклонени редове ми показаха още преди да съм začел Вашето писмо, че Вие някога сте расли в охолство и че сега се намирате в крайно песимистично настроение. Вие наричате това изгубване смисъла на живота. Вашето скитане по всичките столици на Европа някога и сегашното Ви отвращение от тая култура, «изгубила смисъл и направление», са нещо много естествено. Във Вас е настанало едно пресищане. Вие сте изгубили, ако може така да се изразя, апетита за живота. А това се е случило по същата причина, по която идва и изгубване на апетита при яденето. Когато човек престане да работи и разходва енергията си, чувството за глад става все по-рядко, посещава го само случайно, и за да се храни добре, такъв човек прибегва към изкуствени подправки на храната си и с това дохожда до покварване на вкуса си и разваляне на стомаха си. Най-после всичко това стига до пресищане и отвращение и от най-хубавата храна.

Цярът на едното и другото пресищане, физическото и духовното, е работата!

Забележете – казвам работа, а не труд, защото в труда има още нещо принудително – в него няма елементите на свободата и любовта. Само това, което се прави с радост, любов и по свобода – то е работа. Вие сте престанали да работите, животът Ви се е изпразнил от съдържание. Вие сте дошли до безмисленото положение да взимате енергии от природата чрез дишането, светлината, храната, без да можете да ги употребите разумно. Вие сте като лист, откъснал се от дървото, което му дава живот – и сега, много естествено, сте играчка на всевъзможни ветрища. Такъв живот, разбира се, не може да има никакъв смисъл. Вие искате от мен един необикновен съвет, от моята, както я

наричате, Божествена наука, за която сте чули, че съществува. Ако бяхте искали някой практически съвет, щях друго да Ви пиша, но понеже искате нещо Божествено, ще Ви цитирам някои думи от съветите, които Учителят е дал нам:

«... Работете върху ума си, за да придобиете повече светлина. Работете върху сърцето си, да го направите благодарно. Развивайте волята си, за да помагате на всички, които срещате на пътя си. Виждате, че някоя мравка се дави – хвърлете ѝ едно листче, да се качи на него. Едно цвете засъхнало – полейте го! Няколко клони се преплели – разплетете ги. Една ръка се подпушила – извадете камъните, изчистете тинята, да си пробие път реката и отново да потече. *Гледайте на света като на бащин дом!* Знайте, че всичко, каквото срещнете на пътя си, има отношение към вас. Бъдете изправни в отношенията си към всички същества, за да бъдете щастливи.

Отвори сърцето си, за да протече през него Божията Любов, не капка по капка, но изобилно да се ползват всички! Обърни нова страница на книгата си и започни да пишеш със светлината на ума и с топлината на сърцето си.

Обичай както Бог обича. Люби както Бог люби! Когато имаш нужда от Него, моли се от сърце. Всяка молитва и всяка благодарност, които излизат от дълбочината на сърцето, са всякога приети. Бог чува и най-малкия зов и му отговаря.»

Изпълнете тая програма, колкото разбере и можете. А Вие можете, защото сте интелигентен човек, надарен с големи енергии, и имате хубави дела в миналото. И сега имате много сили, но сте ги противопоставили една на друга. Турете ги хармонично и паралелно, пожелайте да се почувствувате в околната среда като в бащин дом, в който вие се възвръщате като блуден син, и се радвайте на това, което ви заобикаля, макар всичко там да не върви точно както Вие го искате или желаете. Помислете и допуснете, че то може би върви по плана на нещо много по-разумно от Вас и се утешете с мисълта, че не е чукът, който кове желязото, нито неприятели тия, които ви се показват наглед такива. Има нещо Разумно в света. Стремете се към Него и когато и да е – ще се срещнете лице с лице.

32. ПИСМА ДО ПОЗНАТИ И НЕПОЗНАТИ

Любомир Лулчев

(В. «Братство», бр. (8) 303, 7.III.1943 г., стр. 3)

Любезна сестра,

Твоят въпрос е доста сложен и труден, защото е смесено човешко с Божественото. И ако не беше твоето подчертано желание и молба да можеш да стигнеш до едно разбиране не на обикновена жена, а на ученичка, която иска съзнателно да изпълни волята Божия, колкото и трудна да е тя – не бих отговорил така. Твоите страдания, които така хубаво и подробно описваш, сочат на една силно развита наблюдателност.

Но да дойдем на въпроса. Ти търсиш изход на една любов, на която – както се изразяваш – си пожертвувала младините си. Твоето описание е подробно, старателно, искрено, но смятам, че в него все пак има едностранчивост.

Така например, говориш за неговата ревност – нетърпима, както я наричаш, и която те докарвала до невъзможност да понасяш някои работи и отношения, и те е заставяла да се оплакваш на други, което го е дразнело още повече. При това наричаш ревността болест – и би трябвало да се отнасяш

като с болен човек, а сама признаваш, че е имало случаи, когато ти съзнателно си наливала масло в огъня... Но това е външната страна на работата. Има друга, вътрешна, с която бих искал да те занимавам.

Животът е едно голямо училище. Любовта е там учител за всички. И тия, които го слушат, минават винаги сполучливо всички препятствия. Но които се отделят от него, изпитват много страдания. Странно е, че най-често те смятат тия страдания като причинени от любовта, когато те идат тъкмо когато напуснем любовта...

Твоят случай е още по-особен, защото ти си била определена да минеш една изключително бърза еволюция, поради голямата жажда за знание, която си имала.

Този приятел, на когото ти тъй хубаво описваше недостатъците, е имал и достойнства, които сега си позабравила и които са те накарали да съсредоточиш някога вниманието си и да го обикнеш с всичката си душа, както се изразяваш. Тези негови достойнства не са се загубили, а само са изчезнали от съзнанието ти, защото си привикнала да ги виждаш всеки ден и си ги обезценила. Този именно приятел е бил средството, с което Провидението е искало да си послужи, за да те запознае бързо и без повторение с всичко, което ти е било необходимо за бъдещата ти работа. То ви е дало именно този живот, взаимни радости, в които сте се чувствували като в Божествен свят (според собствените ви думи). Турено е било началото на една любов, или, по-право – възобновена е била една любов от през вековете, която те е водила все по-високо и по-високо. И в огнивото няма огън, и в кремъка – също, но при срещата им се раждат искрите, които дават началото и на най-силните огънове. Теб те учеха чрез тая най-хубава възможна любов...

Но незабелязано дойдоха страданията. Ти трябваше да се подигнеш. Твоята любов трябваше да се разширява, вдълбочава и извисява. Същият тоя човек трябваше да ти даде представа и за най-голямата радост, и за най-голямото страдание. Гамата трябваше да мине от най-високите до най-ниските тонове. Това беше трагедия и за него, и за тебе – и той е изживявал страданията двойни, защото е трябвало да ги причинява на любим човек...

Твоята любов трябва да става все по-възвишена. Да обичаш царския син е лесно; да обичаш отхвърления, низшия, врага – това иска домогване до Божествената любов. Ти трябваше да се подигнеш до тази любов, за да може от нейния връх да видиш обширния простор, който щеше да ти донесе знанието, за което жадуваше душата ти. В тая амплитуда – между най-любимия и врага – се крият всичките възможности на любовта!

С тоя, който най-много те е обичал тука, на земята, ти трябваше да достигнеш до тия висоти на посвещение, за да можеш да преодолееш и самата смърт, защото великото знание не се дава на обикновени смъртни. Само с любовта, преодоляваща всичко, се минава над тоя праг, от който обикновените хора се много страхуват и смятат за край на всичко, когато тъкмо зад него се отваря още по-обширен свят! Ти, вместо да се стремиш да се облегнеш в тия трудни моменти на самата Любов, на Бога, за да понесеш всичко като твоя лична задача (неразрешими задачи не се дават от Разумното!), ти си се отклонила и по тоя начин задачата е останала недовършена.

«Любовта се показва в най-голямата нищета» – казва Учителят. Ти си се уплашила от тая нищета, в която ти се е показал твоят любим, и с това си изгубила възможността да вземеш най-високата нота, да достигнеш най-високия връх, към който твоята жажда за знание те е подтиквала...

Отхвърли човешкото и личното – макар за момент – настрана, и тогава Божественото в живота ти ще стане ясно.

33. Из науката и живота

ВЛИЯЕ ЛИ ВОЙНАТА ВЪРХУ КЛИМАТА?

(В. «Братство», бр. 2 (297), 15.X.1942 г, стр. 4)

Така сложен въпросът, може би не ще е много интересен за хора неспециалисти. Погледнат по-дълбоко обаче, той крие една съществена проблема. Германският професор д-р Кобич е проучвал дълго време това и е дал своето отрицателно становище в един свой труд, издаден напоследък и предаден в резюме от «Ута прес» – Берлин (печатан във в. «Мир»).

На този възглед е отговорил Л. Лулчев с една кратка, но твърде добре аргументирана статия, печатана също във в. «Мир». Там той засяга в дълбочина оная съществена проблема, която трябва да се разгледа, преди да се сложи въпросът за влияние на войната върху климата, а именно: е ли Природата нещо разумно или е само нещо механическо? Макар с малко думи, отговорът е даден съвършено ясно. При това са подигнати мимоходом много мисли, които сами по себе си са твърде ценни, защото отварят нови хоризонти за размисъл.

Въпросът за влиянието на войната върху климата е повдиган много пъти поради фактическото съвпадение на особени климатически промени във време на сражения. И макар това да не е напълно доказано и обяснено, все пак е достатъчно вярно и ясно отбелязано исторически.

Отрицателното становище, което се взема в горесцитираната статия, ни се струва слабо аргументирано. Аналозиите не са надеждни доказателства, но понеже са си послужили с тях, ще се ползуваме и ние, за да съкратим обясненията.

Казва се, че ако поискаме да предизвикаме с една пръчка вълнение в едно езеро, ще имаме твърде ограничени възможности. Но изпуска се изпредвид, че в природата съществуват и други възможности, които може да наведат нашата мисъл и на друга посока, стига да не гледаме на природата като на нещо чисто механическо. Така например, с тази малка пръчка може да се направи малка вада, през която да изтекат хиляди килограми вода, да се преместят сами милиони килограми вода на това езеро! При това известен е и фактът, че лавини с хиляди тонове сняг може да се понесат, да паднат само от един вик или гърмеж. А също и невероятния факт, че милиони килограми тежест може да се вдигнат само с... един косъм – стига да са уравновесени с друга, равна ней, тежест (повдигането на параходите в доковете, шлюзите и пр. ...)

Има и друга една истина, която бихме характеризирали с краткото слово: малко квас цялото тесто заквасва.

Ако погледнем точно в духа на горесцитираната статия, би трябвало да дойдем до абсурдния извод, че *ако машинистът поиска да пусне своя трен в движение, ще трябва да има самият той хиляди конски сили...* Вместо това той има само знание и манипулира с един лост, който иска незначителна, в сравнение с машината, енергия! Много ясно е, значи, че в природата има и други, не само механически, състояния и закони, а и условия, при които уравновесените маси губят значението на количеството и могат да бъдат премествани с малки, дори нищожни, усилия, и че структурата на дадени маси («тестото») може да бъде изменена с известни фактори («квас») и докарвана от едно състояние в друго без особени лични усилия на човека.

С горните примери ние искаме да събудим някои мисли в читателя, преди всичко във възгледа за природата. Гледането на нея като на нещо механично според нас е съществена погрешка. За едно будно съзнание, в природата стават непрекъснати процеси и това, което ние наричаме «вещи», «събития», «явления», това е само откъслечното, ограничено разбиране на тия процеси, поради ограниченото наше съзнание, което ги прекъсва, за да му станат понятни. И което е още по-странно, човек, мислейки за природата, изключва себе си в момента от нея и затова и тъй малко я разбира. Оттам видимата разхвърляност и противоречия, които среща на всяка крачка в нея. Това е лесно обяснимо. Какво би казало едно същество за човека, ако го срещнеше и започнеше да го изследва поотделно: червата с нечистотиите в тях; дробовете, сърцето с кръвта, мозъка... И въпреки това видимо различие, ние все пак знаем, че те образуват нещо единно и целесъобразно в своята проява.

Методът на обикновения човек – да противопоставя на себе си това, което изучава, създава едно положение, което из основа е невярно – една несъществуваща перспектива, резултатът на която е чувство на време и пространство – мрежа, върху която се алага тая перспектива на «тук» и «там». След това иде и новият «хикс» в това сложно уравнение – нашите сетива, чрез които схващаме нещата и които ни турят своите «очила»... Благодарение на тия погрешни методи, въпросът за адекватността на познанието, датуващ от хиляди години, не се е приближил за официалната наука нито с една крачка към своето решение. Ученият и досега, в повечето случаи, е като чужденец пред природата, пълна с неумолими и страшни закони, от които той иска да изтръгне тайните и завладее силите. А при това, освен тия външни методи за изучаване на явленията, има и *вътрешни*, при които съзнанието се слива с изучаваното.

Нашата цел сега не е да разкриваме този метод, но той е известен на мнозина; за него се загатва в свещените писания на всичките народи. Там се говори за пророци, които спират дъждове и настават суши – и след молитвата им започва пак да вали. Има известни магични похвати, чрез които огромната термодинамична атмосферна машина може да бъде турена в движение, както и всяка друга машина, без да изисква от машиниста си да има нейната сила.

В това отношение сраженията, убийствата, вълненията на хората, страданията на хилядите са до известна степен възбудители на силови енергетични токове, които може да послужат като квас и да сменят едно атмосферно състояние с друго. Дори нещо повече – както един човек, когато му се говори, може да направи нещо и да се отзове на молбата ни, така и в природата, от която ние сме част и която не е по-малко разумна от човека (защото би било абсурд частта да е разумна, а цялото – безумно!), има моменти, в които може да се отзове на разумни искания. Но това ще може да стане, когато хората започнат да гледат на природата като на една разумна майка, в обятията на която живеем и със законите на която трябва да се справяме, ако не искаме излишни страдания. Ще дойде време, когато хората ще разберат силата на мисълта; когато ще изучат и познаят по-добре съществуващите в пространството и самата земя енергетични и телурични токове, които образуват обмяната на енергиите между слънцето и планетите и тогава, познавайки по-добре себе си и средата, която ги заобикаля, ще могат да идват в разумни отношение. И тогава местният климат ще може да се регулира тъй, както и осветлението на един град.

Любомир Лулчев

Любомир Лулчев

VIII.

Списание «Житно зърно»

Статии

1. **Магическата пръчка**
(Сп. «Житно зърно», г. I, 1924 г., бр. 9–10, стр. 29–43) 524
2. **Магическата пръчка или вилка за търсене подземни води и руди**
(В. «Живот», бр. 18, 21.VII.1929 г., стр. 4) 534
3. **Землетресенията и тяхното предсказване**
(Сп. «Житно зърно», г. IV, 1928 г., книжка 4, стр. 117–123) 536
4. **Землетресенията и тяхното предсказване**
(Сп. «Житно зърно», г. IV, 1928 г., кн. 6–7, 176–183) 541
5. **Землетресенията и тяхното предсказване**
(Сп. «Житно зърно», г. IV, 1929 г., кн. 8–9, стр. 232–235, 265) 547
6. **Землетресенията и слънчевите петна**
(Сп. «Житно зърно», г. VI, 1931 г., кн. 3, стр. 85–86) 551
7. **Землетресенията и слънчевите петна**
(Сп. «Житно зърно», г. VI, 1931 г., кн. 4, стр. 106–109) 552
8. **За височината на Мусалла**
(Сп. «Житно зърно», г. VIII, 1934 г., книжка 3–4, стр. 109–111) 555
9. **Как се определя височината на връх Мусала**
(ОТ ЕГИПЕТ: Беседа от Учителя на 21.IX.1930 г. – В: Условия за растене:
[Неделни] беседи от Учителя, С., 1949, стр. 57–58) 557
10. **От миналото на българите**
(Сп. «Житно зърно», г. VI, 1931 г., кн. 1, стр. 16–19) 558
11. **От миналото на българите**
(Сп. «Житно зърно», г. VI, 1931 г., кн. 3, стр. 82–84) 561
12. **Преображение**
(Сп. «Житно зърно», г. IV, 1928 г., кн. 6–7, стр. 184–185) 563

13. Вести: Една интересна сказка	
(Сп. «Житно зърно», г. IV, 1929 г., кн. 10, стр. 284–286)	565
14. Прекатурената кола	
(Сп. «Житно зърно», г. VIII, 1934 г., кн. 2, стр. 59–62)	566
15. В светлината на Учителя	
(Сп. «Житно зърно», г. XVII, 1943 г., кн. 1, стр. 25)	569
16. В светлината на Учителя	
(Сп. «Житно зърно», г. XVII, 1943 г., кн. 2, стр. 52)	570
17. В светлината на Учителя	
(Сп. «Житно зърно», г. XVII, 1943 г., кн. 3, стр. 86)	571
18. В светлината на Учителя	
(Сп. «Житно зърно», г. XVII, 1943 г., кн. 4, стр. 117)	572
19. В светлината на Учителя	
(Сп. «Житно зърно», г. XVII, 1943 г., кн. 5, стр. 145)	572
20. В светлината на Учителя	
(Сп. «Житно зърно», г. XVII, 1943 г., кн. 6, стр. 184)	573
21. В светлината на Учителя	
(Сп. «Житно зърно», г. XVII, 1943 г., кн. 9, стр. 280, 281)	574

Любомир Лулчев

VIII.

Списание «Житно зърно» Статии

1. МАГИЧЕСКАТА ПРЪЧКА

Waniel*

(Сп. «Житно зърно», г. I, бр. 9–10, XII.1924 г., стр. 29–43)

Под това име е известен в културната история на Европа през средните векове един прост уред, с който са си служили да откриват подземни води, рудни легла, та дори и престъпници – официалната криминална история на Франция е отбелязала в своите анали хващането на трима убийци (1692 г.), заповядано от Лионския съд с помощта на един селянин – Жак Ейнар, служащ си с магическата пръчка. Подобно чудно за европейеца търсене убийци и престъпници с пръчки се практикува и сега в някои индуски племена. Резултатите винаги са изненадвали чужденците, а в съзнанието на зрителите е оставал още един факт загадка, който всеки е обяснявал по своему. Но търсенето на водата и рудите, ежедневно събитие през XVI, XVII и XVIII столетие, е било твърде разпространено, за да може да се отрича изцяло, и твърде чудно само по себе си, за да му се даде едно приемливо обяснение от капацитетите учени, съвременници на тогавашната епоха – църкова и академии на науките. Мелантон, сподвижник на Лютера, хуманистът холандец Едон фон Нойхауз, алхимикът Мичиел Майерс и много други лица, главно хора на практиката или прочути черковници, са проучвали магическата пръчка, използвали са нейните услуги и са се мъчили да дадат разумното тълкувание на това, което е ставало пред очите им и за което все пак е липсвала логическата връзка, за да бъде обяснено с нещо, строго отговарящо на миогледа в дадено време. Някои хора, дори от висшето общество, като Барон де Босолей и неговата жена, които са изследвали природата с помощта на тая «вълшебна», «въртяща», «скачаща», «щастлива» пръчка – както обикновено са я наричали в разните места на Европа, – дори когато са уговаряли предварително с първите министри на страната за условията, при които те ще откриват било мини или подземни потоци, са били

* Waniel – псевдоним на Любомир Лулчев. (бел. на съставителя на «Изгревът» Вергилий Кръстев)

посрещани твърде недружелюбно от черковните власти, които са гледали на необяснимия за тях факт – една пръчка да показва невидими метали или руди – като на дяволско дело и не са се двоумили никога как трябва да се постъпва с подобни «магьосници». Барон де Босолей, след като открива 150 рудници само във Франция и похарчва за тия разкопвания повече от 300 000 ливри – огромна сума за времето си, – когато поиска дял от откритите рудници, съгласно условието си с държавата, бил тикнат от кардинал Ришельо в Бастилията, където е умрял, а жена му – в затвора в Сен Винсен.

Но странните факти са търсили своето обяснение: доктор по теология и професор Абат Валемонт (1693 г.) издава един обемист труд от 630 страници, в който подробно разглежда случаите с пръчката, като доказва, че търсенето на вода и руди с нейната помощ е много по-сигурен начин, отколкото кой да е друг. Валемонт въстава с негодувание срещу хората, на които смятаме, че разрешават въпросите, когато, без да ги изучават, им прикачват само едно име: «дело на шарлатани, магьосници, надъхани от сатаната хора» и пр. Пръчката, с която е намирано водата и рудите, е само един уред – пише той, – тъй точен и научно базиран върху естествени принципи, както е случаят, когато от движението на хидрометъра познаваме влагата във въздуха и следователно може да се надяваме, че ще вали дъжд.»

Такова голямо съчинение не останало незабелязано – 33 дни само след излизането му на бял свят, забележителният богослов и оратор абат Лебрюн печата един невъздържан отговор, озаглавен: «Писма, които разкриват илюзиите на философите и разрушават техните системи». Той твърди, че причините за движението на пръчката се крият само в желанието на тоя, който я държи. Той подкрепя това с неоспорими факти (!?), че няколко черковници, щом се помолили на Бога да престане въртението на пръчката в ръцете им, ако това движение не е естествено – тя спряла да се движи. Във втората книга, която той наскоро издава по същия повод, с натруфеното заглавие: «Критическа история на суеверията, които съблазняват народите и смущават учениците», той се мъчи да направи дори употребата на пръчката невъзможна, като грижливо събира всички факти, в които пръчката е дала отрицателни резултати, и твърди, че тя дори в най-честни ръце на почетни свещеници лъже най-вулгарно. Свещеничеството, както винаги готово да се солидаризира, създава широко разпространение на книгата на Лебрюна, а Кралската академия на науките, състояща се на хората на инерцията, както болшинството от учени във всички времена, определя многочислена комисия от капацитети да се произнесе. И тази комисия намира, че «Леброн е събрал любопитни и добре обосновани факти и че принципите, които там са подбрани, за да установят кое е естествено и кое – не, са солидни, че фактите на практиката, които книгата отрича, са резултат само на предположенията на хората или пък трябва да се допусне, че съществуват нефизически причини.» Това мислене на най-авторитетни учени е било достатъчно основание за Инквизицията да тури под запрещение книгата на абата Валемонт (1701 г.) и по този начин да спре за 150 години почти всяко печатно третиране на този въпрос. Но фактите, като някаква неуморима войска, са атакували всекидневно. Пред тях е трябвало да капитулира и най-дебелата учена глава. В 1772 г. се явява странно момче – едва 14-годишно, пасло дотогава козите в южна Франция, докарано в Париж от инспектора на мостовете и шосетата. За резултатите от неговите опити ето що пише между другото *Gazette de France*, тогавашният държавен вестник на Людовик XV-ий: «Това момче вижда през земните пластове скритите потоци и води, колкото и дълбоки да са те, посочва винаги техния обем и дълбочина.» Вестникът по-нататък дава дълго описание на чудните опити, които са правени

от това козарче в присъствие на най-избрания придворен свят от учени и благородници. Отбелязва се и странното явление, че то е виждало водата през канари, земя, като да са на повърхността, а дъските и най-тънкото стъкло са му правели невидим и най-големия подземен извор.* Кралската академия на науките е била заставена отново да си каже компетентното мнение. Въпросът вече не се е касаел за мълчаливите страници на една книга, която допуска всичко да се пише върху ѝ, а до един жив факт, който е ставал пред хиляди свидетели, многократно повтарян и при това – при толкова условия, които не само изключват всяка мисъл за съмнение, но би било смешно дори всяко опитване да се отрече тая действителност. И няколко само дни след тези опити, в същия вестник – *Gazette de France* (в юлий 1772 г.), Кралската академия публикува мнението си (?!): «че тя още няма формирано никакво мнение (jugement) досега върху този факт, лишен от всяко вероятие, и че опитът и очевидността са били всякога едничките бази на нейните решения». Едно мнение на какавиди, които не могат да отречат новото, но не смеят и да го приемат, защото тогава ще трябва да мислят повече, по-силно и по-дълбоко, отколкото са свикнали...

Многобройни случаи във всички държави по изследване и ползване от пръчката за намиране извори и руди са правили от нея ценен уред на мнозина, които са работили, без да искат да знаят за мнението на Кралската академия на науките. В Германия хората, които работят с пръчката, се събират тихичко на конгреси, обменят знанията помежду си, разотиват се – без да ги е грижа как мисли официалната наука за тях. Във Франция не е тъй – там официалното признание е от голямо обществено значение. Няколко благородници работят през новите времена за това признаване. Граф де Тристан, след 20-годишни изучвания и изследвания върху пръчката, излиза в 1826 г. с книга, характерно озаглавена със знаменитите думи на Галилея: «И все пак, тя се върти!». В това капитално съчинение е проучено влиянието на природните сили върху движението на пръчката, измененията в тези движения, причинени от времето, температурата, от сезона, магнетичното напрежение, човешкото тяло като проводник на тия «изтичания», влиянието на металите, слънцето, коприната, дневните часове, атмосферното електричество и пр. Неговият замък е бил превърнат в едно широко опитно поле, в което стъпка по стъпка, търпеливо са били проучвани условията за проявлението на тази странна сила, която движи пръчката. Неговият племенник и помощник барон Маргю, наследил именията му, продължава изучванията. Неговите «наблюдения» за изравняване на тези силови потенциали, условията, при които те могат да се уславят, поляризация на симетрическите ориентирани тела и пр. Неговите наблюдения са правени повече в лаборатория и носят всичката прецизност, която е могъл да достигне един търпелив учен, работил няколко десетки години. Френската академия на науките е била заставено отново да си каже мнението. Голяма комисия е «проучавала» съчинението и най-после го оставили на председателя – учения Бабине, той – на секретаря си Шефроил, а последният не е признавал друга сила на движение, освен човешкото желание, понеже лично той нямал тия качества: да се движи пръчката в ръцете му! Много още лица пишат и работят по този въпрос и след тази категорическа присъда на френската академия на науките. Няма да ги изброяваме, защото целта на настоящето е да набележим само в бегли черти историческите условия, през които са минали схващанията за магическата пръчка. Въпросът сериозно се подигна по-късно от един

* За Рентгеновите невидими лъчи стъклото е също непрозрачно. Изглежда, че това дете е имало физиологическо «разстройство» на очите да хваща трептенията на силовите полета, заобикалящи подземния поток. (бел. а.)

френски инженер хидролог, председател на инженерското дружество в Ю. З. Франция, Шарл Кармежан, повикан да търси изгубените води на един замък. Един човек го посъветвал да си послужи с тази пръчка, с която обикновено търсят вода. Той опитва и получава блестящи резултати. И когато в 1910 година техническото списание *«L'Eau»* отваря една анкета по въпроса за пръчката, той излиза с маса факти от собствената си няколкогодишна опитност и практика, които просто фрапират, и завършва със следното мнение: «Два главни противника има пръчката: тези, в ръцете на които пръчката остава неподвижна, и учените, които, като не успяват да обяснят по един приемлив начин фактите, намират за по-лесно чисто и просто да ги отрекат, като ги приписват на шарлатанството на оператора, или да ги наредят между фактите на простото внушение – и на едните, и на другите ний отговаряме с нашите собствени опити. Похубаво ще да е – продължава той – учените да изхвърлят това предубеждение от своите глави и разумно да се заловят с проучването на действително съществуващите факти, нещо повече – с личния опит самата пръчка ще им докаже по-добре тезата си, както стана с мен.»

Засадаващият в 1923 г. в Париж втори интернационален конгрес по експериментална психология слага на дневен ред и въпроса за движението на магическата пръчка: дали причините, които я движат, са чисто субективни, или те са извод на обективно съществуващи сили във, в природата, на които движението на пръчката е само една манифестация? За целта се устройва анкета, надлежно разгласена, и от цяла Франция се стичат хора практики, работещи с пръчката за търсене вода и руди, а Париж дава своите журналисти и достатъчно любопитни учени и забележителни хора, които този въпрос е живо интересувал. Назначава се специална комисия за целта, състояща се от председател инженер, Хенри Матер – човек, който около 20 години сам е работил в това направление, а като членове – професор Арман Вире – директор на подземната лаборатория по биология в музея на Париж, няколко други професори, журналисти, академисти и пр.

Някои от хората, които се явяват да работят с пръчки, имат повече от 5000 свидетелства за сполучливо намерени води и руди. Опитите се съсредоточават около четири въпроса: 1. Откривания на подземия, указвания дали в тях се намира вода или са сухи; 2. Намиране на заровени метали и указвания какви са тези метали; 3. Намиране на подземни потоци и определяне тяхното направление, дълбочина, широчина и качество (са ли минералите радиоактивни и пр.); 4. Отделяние скритите метали. Ръководството на опитите се поверява на Арманд Вире, който намира по-точни планове, взети от общината, и никому неизвестни някои подземни галерии от кариери, които външно от повърхността абсолютно не могат да бъдат разпознати. При това, освен него лично, никой друг до деня на опитите не знае избраното място (нито другите членове от комисията). На 27 март 1923 г., в 8 часа сутринта, всичките са били поканени да се явят при една от парижките порти, откъдето бавно ги повеждат към мястото, където ще бъдат правени опитите. В уречения час се явяват около 20 души практики, работещи с пръчката, и към журито се присъединяват като официални правителствени делегати от министерството на земледелието директорът и двама члена на научния институт при същото министерство. Доста учени мъже, журналисти и любопитни попълват шествието. Като стигат до определения пункт, шествието спира и биват поканени тия от практиците, които могат да намират подземия и да определят очертанията им, да излязат напред. Излизат четири души. Съобщава им се, че ще бъдат викани по ред. Повикват първия, който тръгва след г-н Вире, придружен от журито и официалните делегати. Върват доста, като биват спрени и се казва на първия, който ще работи с пръчката,

че са дошли на определеното място. С една лескова пръчка в ръце въпросният господин бавно минава по мястото. На един пункт пръчката веднага подскача и взима вертикално положение. Внимателно той изследва откритата подземна галерия, като с петата си очертава върху пясъка нейната дължина и контури и оказа дълбочината. Намира втора галерия, съединена с първата, очертава и нея, като изрично и казва, че те са сухи галерии. Повикан е втори човек, изследващ с помощта на пръчката местността, която му е била посочена, той казва: «В подземната галерия не забелязваме никакво движение на вода.» Третият, който служи с тръстикова пръчка, трябва да оперира върху една местност, покрита с трева. Той определя контурите, означава ги с парчета книга, означава точно и мястото, и големината на подпорите. Той повтаря вече със затворени очи изследванията, и показанията на пръчката са абсолютно идентични. При този случай той държал пръчката не по обикновен начин в ръце, а вдигната горе към челото си. Показаната от изследователите дълбочина 16 метра се различава само с 15 сантиметра от действителността (15,85 м). Четвъртият човек определя също така една галерия и един затрупан с два метра пръст кладенец, неизвестен на комисията и ненаписан в самата карта. Спорът за очертанието на една от галериите се разрешава в полза на тоя практик – копието на картата, с което са се правили, по-после се оказало неправилно снето от оригинала. Резултатите от тези първи изпитания са били веднага публикувани в «*Journal des Débats*» и «*Le petit Parisien*» и са привели в удивление всички. Любопитни са се явили повече, отколкото трябва. Арман Вире, който ръководил опитите, сам не вярвал да има подобни хора и както се изповядал на един от журналистите, мислещ отначало, «че е турен само, за да стане съучастник на една лоша шега», извиква някои от тях, за да определят контурите за подземната лаборатория, в която той е работил дълги години. Контурите и дълбочината са били показани най-точно (9 м, вместо фактическата 8,77 м), нещо повече – открита е била една вертикална каменна колона с диаметър 2,80 м, която след разследването се оказва, че е била една стара витлообразна стълба от 1,75 м, зазидана със стена и неизвестна на самия професор. При тези опити се правят и кинематографни снимки за заинтересуваната парижка публика.

След това се минава на втората серия опити, състоящи се от намиране скрити метални късове в земята. За да се избегне телепатията (предаване на мисълта между комисията и тоя, който търси), комисията дава три парчета: едно чугун и две бакър (мед) на градинаря на един замък, да ги скрие където той намери за добре, без да знае защо и без да им каже и на самите тях. Той ги скрил твърде изкусно в една градина, като над самите тях пренася тъй сполучливо посадени зеленчуци, че не може да бъде дори подозряно, че е копано. На учреденото време на 27 март следобед се явяват всички в определеното място и оттам биват отвеждани в градината, където ще става търсенето. Излизат същите четири души, които по ред биват пускани да определят скритите метални парчета. Един от тях, поради влиянието на желязната помпа и телена ограда, които са правили опитите му несигурни, се отказва да участва. Но останалите трима, въпреки тия неблагоприятни условия, пуснати поотделно, намират закопаните метали, като указват къде е желязото и къде е медта и приблизителната им дълбочина.

На другия ден анкетата е била подновена с опити върху текуща вода. Без да знаят предварително водопроводите, указанията са се схождали точно с плановете и действителността. Поканени при един кладенец, който е копан 9 метра, без да има вода, когато друг недалеч е дал само 5 ½ м вода, всички поотделно заведени са показали, че водата се намира на северозапад от копаното място, като са означили и приблизителната дълбочина.

Повикан един от тях отделно, посочва къде минава главният водопровод, указва кога тече и кога спира водата в него и количеството на самата вода. Различието във време от една минута между спирането и тръгването водата според протокола на комисията се указва разлика между официалния хронометър и часовника на комисията. Тия резултати, съобщени, разбира се, веднага от пресата, са учудили публиката. Журито при това са получили предложение от практиците да се направят следните опити: 1. да се познае какъв метал е скрит в дървена или картонена кутия; 2. да познае две монети, турени една върху друга, какви са и коя е отдолу, коя – отгоре; 3. същото, ако тези монети се турят на края на един сто метра дълъг тел, когато монетите са на единия край, а изследвачът – на другия; 4. същият опит, когато монетите са далеч 30 см от края на тоя тел; 5. да се разпознаят монетите и тяхното взаимно положение, турени на края на тела и далеч от него 30 см, вътре в кутията; 6. да се тури в две еднакви чаши вода и в едната да се тури сол, след това да се захлупят с пликове, да се не виждат. Да се укаже с помощ на пръчката в коя чаша има сол и количеството на солта; 7. ако се турят няколко метали скрити – да се познае кои са и с вързани очи да каже четирите главни точки на света и други опити, които комисията не е имала време да провери.

По същия въпрос е писал и искал да бъде проверен един господин, който имал много документи, че е можал само по начертан от някое лице, видяло известно място, план, да укаже, без да ходи на самото място, пункта, където има вода. Опитите, направени по-късно с това лице, са дали положителни резултати – то като че ли могло през разстояния да види и укаже точно на мястото, гдето действително е имало вода.

Заинтересуван от тия странни опити, известният учен Густав ле Бон е пожелал да се увери сам в тях, за което той е поканил да се направят опити в дома му. Те са били направени в тесен кръг – в присъствието само на редактора на *«Journal des Débats»* и Густав Феран от школата за висши социални науки. Опитите са правени с двама души, взели вече участие в предишните изпитания. Най-напред Густав ле Бон е направил опит с монета. През затворени врата те са му указали с помощта на пръчката в коя ръка е монетата, също каква монета е била хвърлена на пода. Последният опит е бил повторен, когато самият Густав ле Бон е държал пръчката от едната страна – показанията си били безпогрешни. Потретва се опитът, като хващат съвместно от двете страни Густав ле Бон и редакторът на вестника *«Journal des Débats»*. Резултатите са същите. Минават към основния опит. Густав ле Бон е приготвил предварително пет пликове с еднакъв цвят и формат и във всякой от тях е затворил по една плочица от различен метал (олово, алуминий, сребро, цинк и червена мед), по определен формат и равно тегло. Решават, че опитите ще се правят, без да се казва до свършването им дали са сполучливи или не. Хората, които си служат с пръчката, се пуцат един след друг в стаята с няколко секунди пауза и резултатите се отбелязват. Всички метали са били безпогрешно указани, при което Густав ле Бон изрично е накарал да се отбележи в протокола, че той не е знаел в кой плик какво е имало и че следователно хипотезата за предаване на мисълта трябва да бъде свършено отхвърлена в случая. Той изрично подчертал, че в начините на работа вижда научни основи и че въпросът заслужава сериозно проучване, понеже представлява голям интерес.

В главното си събрание вторият интернационален конгрес по експериментална психология гласува резолюция по въпроса за магическата пръчка, в която между другото се казва: «Несъмнено е, че има лица, които могат да намират подземия и подземни потоци, да измерват тяхната дълбочина и количество, да намерят заровени металически маси и по тия начини да правят не-

ща, които досега са се смятали за невъзможни – да познават състава на скритите вещества и затова решава: 1. Че движението на пръчката се дължи на сили, които заслужава да бъдат проучени методически; 2. Назначава една постоянна комисия, която ще води анкетата, проучванията и издирванията върху бъдещите факти.»

Преди да видят по-нататъшните резултати от тия проучвания в продължение на изминалите десет години оттогаз, нека кажем няколко думи за самата пръчка, нейният вид и начин на употреба.

През различните времена на миналото пръчката за търсене на вода и метали е имала разни форми. Най-обикновената и употребителната някога и сега си остава една лескова вилка (чаталче) със страни, дълги от 40–55 см, еднакво дебели (5–8 мм) и ъгъл между тях от 25–50 градуса. Употребявали са и други дървета освен леската, а за специални изследвания сега употребяват металически с разни форми, понякога и магнетизирани. Като материал за металическите пръчки се употребява меко желязо, стомана закалена, никел поляризиран, електролитична мед, чисто сребро, мелхиор, стомана тунгстенова и стоманени плоски пружини. За по-точни изследвания се употребяват напоследък различно боядисани пръчки с по-малък размер (около 30 см дължина), направени от китови банели. Освен това употребявали са се и бастуни, малко изкривени, или пък пергелообразни уреди, към които по-късно са добавили и кръгови подразделения на градуси. Пръчката се държи обикновено с две ръце, спънати под прав ъгъл, прилепени до тялото и с дланите обърнати нагоре; хваната с цяла шепа и палецът отгоре, освен металическите, които се държат с тритях пръста, без малкия, който остава отдолу, а стоманените пружини (с които главно си служат английските оператори) се държат само с показалеца и палеца. Китовите боядисани пръчки се държат по особен начин, само с безименния пръст и палеца, при което те са много чувствителни и има случаи да изкачат от ръцете като пружини, когато се срещат със силовите полета на подземните води. При това самото положение на пръчката може да бъде вертикално – тогава обикновено се движи по посока към стомаха; хоризонтално – тогава се движи към земята; насочена под 45 градуса към хоризонта, в който случай еднакво се движи към едната и към другата посока. При това изследване с пръчка в ръка се ходи бавно по полето, като краката се вдигат при всяка стъпка по възможност високо. Щом търсецът вода се надвеси или приближи на известно разстояние над един подземен извор или руди, пръчката почва особени движения, които са различни в различните хора и при различни случаи и по тях именно те, на основание практиката си, могат да укажат дълбочината на водата и нейното количество. Изброяванията на тия характерни движения на пръчката, класифицирани в около 48 главни разновидности, би ни завело далече от рамките на настоящата малка статия. Несъмнено многобройните опити, направени след 1913 година от учени просветени хора, които не са гледали на това само като един занаят за вадене хляб, а са виждали новото и непознатото, което съвършената наука упорито е изтръгнала стъпка по стъпка от недрата на незнайното, са дали доста данни, от които донякъде можа да се постигне както обяснение на самото явление – движението на пръчката, когато минава над студени води и топли, така по чудните явления за вибрационните силови полета, невидимият спектър и етерните изображения на предметите, за които по неволя ще трябва да се ограничим само с по няколко думи. Разбира се, тия проучвания не са завършени, нито изводите – достатъчно обобщени. Причините се крият преди всичко в самия характер на тия изследвания. Колкото и да се мъчат да бъдат поставени на обективна почва и условие, все пак оказва се, че тъкмо изпълнителят е последната среда, през която трябва да

преминат манифестираните сили и затова той е оня непостоянен и винаги придружаващ явлението коефициент, който именно дава разнообразието на явлението, и то до такава голяма степен, че, както видяхме, дори отначало не са искали да признаят други причини освен субективните. Систематизирани, явленията за движението на пръчката биха могли да бъдат обяснени със следната теория, която допуска и споделя донякъде и официалната наука:

1. Материята е съставена от около 92 типа атоми, или по-право – от едно незнайно вещество с 90–92 типични движения (трептения), които ние възприемаме като елементи. Те помежду си се сгрупирват в сродни, магнитни и диамагнитни групи.

2. Атомите представляват кондензиран етер, или, по-скоро – електромагнитни съгъстявания.

3. Всеки атом се състои все от едно ядро и електрони около него, трепти и докарва в синтонически трептения околните среди.

4. Трептящият по такъв начин етер образува едно поле на вибрации, което заобикаля предметите (една подземна вода, подземен поток и пр.). В това вибрационно поле се намират по-сгъстени части, наречени вибрационни повърхности, с които именно като дойде в контакт пръчката, започва да се движи.

5. Тази вибрационна повърхност трепти в унисон със самия атом или материята, която придружава атома.

6. Големината на трептението на атома е в зависимост от съгъстяването на етера в същия атом; на всеки градус на съставяние, което ние характеризираме с атомното тегло, отговаря особено движение (вибрации) – това, което ни дава възможността да определим атомното тегло от големината на вибрациите.

7. Във всяко сложно тяло всякога вибрират едни *главни вълни* в унисон с атомите на простото тяло, което доминира в състава, и *второстепенните вълни* – в унисон с атомите на другите прости тела, които влизат в сложното тяло, или в унисон с комбинираните молекулярни трептения на същите тела.

8. За разследване и за разграничение на главните от второстепенните вълни си служат със специални детектори (откривачи) на *класирането* и от друга страна – с *детектори на идентичността*. За това се употребяват различни видове пръчки, приготвени съответно цялата от различни материали и различно боядисани. Те са около 24 главни вида, от които четири – специално за изследване вибрационните полета на семето и яйцето, виолетовата пръчка – за определяне на всички диамагнитни тела, червено боядисани пръчки (от китова кост) – за пара-магнетично тяло и пр. Разбира се, има и изключения, които правят изследванията още по-мъчни предвид на това, че някои молекули се явяват неколккратно натоварени (двойно, тройно и повече – изследване на Томсона) и тогава установяването идентичността на известно атомно тяло се явява крайно деликатна работа. От това става ясно, че анализът на телата може да бъде направен и чрез физически процеси посредством познаване вибрациите на основните тела или по закона за тъй наречените неподобни, или несъответни, вибрации. Този закон може да се характеризира накратко така: Всяко разнородно трептение (вибрация), вмъкнато в едно поле на влияние на някой поток (силов) на изтичания – както тоя на подземните води, руди и др. – или около него, веднага побърква (спира) движението на пръчката; обратно – всички вибрации на тела идентични са без влияние върху движението на пръчката. От опитите се вадят заключения, че чрез тялото на човека и пръчката тия токове и вибрационни полета, придружаващи подземните води, руди, метали и пр., се изпразват, като че от гръмоотвод, като същевременно през лявата страна на пръчката влиза друг ток, минава през лявата ръка над мишницата, по хълбока, външната страна на бедрото, петата, външната страна на

стъпалото, и се губи в земята през големия пръст на крака. Галоши или копри-на могат да изолират тоя ток, който следва повърхността на тялото и може да бъде констатиран. Изпразванието на вибрационното поле минава по същия път от дясната страна, следва дясното клонче на пръчката, прави един спира-лен завой $1\frac{1}{2}$ пъти и излиза тоже при върха. При това изпразвение, като ре-зултат се явява движението на пръчката. По-нататъшните изследвания са по-казали разнообразието на тия вибрационни зони, които дават възможност не само да се определи подземният поток, но и неговата дълбочина, и дори хими-чески състав, и то с една поразителна точност. Намерено е също така, че тия вибрационни полета се намаляват и почти изчезват през нощта, че от 6 до 3 часа след пладне те са силни и след това време се съгват и сбират. Търсейки причините на това явление, по аналогия на Волтовия стълб са построили спе-циални комбинации от метали, които да служат като индуктори и като възста-новители на тия трептения. Намерили са, че всеки метал, особено ако той е закопан (дори в една саксия), има вибрационно поле с разни форми и в това вибрационно поле – особени съгствания, които образуват тъй наречения ази-мутен меридиан, заключаващ точен ъгъл с магнитния или географическия и характеристичен за елемента (така например във водорода той е на североза-пад, в медта – на юг, в хлора – на север, в сярата – на изток, във въглерода – на запад, в йода – на югоизток и пр.). При това се е забелязало (с помощта на пръчката), че тоя меридиан се отклонява преди 9 часа сутринта и след 3 часа после обяд на определен ъгъл ($90^\circ - 270^\circ - 312^\circ$) и като дойде 9 часът, с бързо движение заема характерното си място, което ще да покаже връзка с вълните, причинени навярно от металните огньове на слънцето, които във вид на вибра-ции идат със самата светлина. Тези вибрационни полета са няколко вида, имат различни положения в диамагнитните и парамагнитните тела, но приблизител-но еднакви очертания. При известни условия, в разглежданието на които не можем сега да се впускаме, няколко капки вода, индуктирани изкуствено, мо-гат да развият едно силово поле, което да се чувства от пръчката на километ-ри. С помощта на тия индуктори може да [се] получат посредством разни цвет-ни дискове особни динамически полета, наречени спектри, които образуват силови възли. Тела, поставени в тия силови възли, ако са еднакви с изследва-ните, не нарушават образуваните силови линии (много ясно чувствани и очер-тани от пръчката) и с помощта на които именно става отделяне на химическия състав, както и въпросите за физиологическото въздействие на тия силови по-лета – но всичко това би ни отвело надалеко.*

Изследванията на братя Rabey са доказали нещо още по-странно: че почти всяко тяло е оградено със специални свои етерни изображения, понякога на-малени по големина, но запазени по форма, и то разпростиращи се по четири-тях главни посоки на света на десетки метри около самия предмет (особено извор, кладенец и пр.).

За да завършим, нека поменем няколко думи и върху чисто практическа-та страна на въпроса. На принципа на пръчката бяха построени специални уреди (магнетометри и телефон чрез земята (théléphone par sol), които си водят началото от войната и после послужиха и за изследвание руди. Напоследък се опитват и радиоапарати, в които с помощта на влачеща антена (вариращо) съпротивление се опитват да определят състава на почвата. Но всякога малка-та «магическа» пръчка си е оставала онзи точен и несложен уред, който дава най-добри резултати. Нека споменем за някои случаи. Градът Рошефор е тър-сил вода на около 30–34 км цели 2 години, и то безуспешно. Един поп – отец

* То ще представлява материал за една специална брошура, издание на «Житно зърно». (бел. а.)

Ришард, прочут изследвач с пръчката, намира вода на 4 км, и то – най-чиста и обилна.

Градът Генуа в продължение на 6 години е копал в една долина 34 кладенци, за да се снабди с вода. От тях 14 са се оказали без вода, 5–6 – с мръсна, а останалите – съмнителни.

Млад момък – Мерлини, работещ с пръчката, образува дружество за целта и в същата долина, гдето инженери хидролози съсипват толкова пари и труд, намира в най-скоро време два грамадни потока вода с 6000 литра в минута, а другият – 2000 литра в минута.

Франция преди европейската война е имала голяма нужда от поташа за изкуствено торене, която се намирала в Елзас – владян от Германия. Всички издирвания на инженера са останали напразни. Но и тук магическата пръчка е помогнала – и Grisez, който е работил с нея, е получил 3 000 000 франка възнаграждение от държавата.

Германия изпраща фон Услар, прочут свой изследвач, в Южна Африка, където усилията на хидролози инженери са безплодни. Той посочва 800 пункта, в които има вода. Копали само на 163; от тях 31 – без резултат, 15 – недоведени до указаната дълбочина, а в останалите 117 намират точно посоченото количество вода. През войната австрийската армия използва подофицера Полах и майор Вейхал, които от повърхността на земята им посочиха кои минни галерии са потопени от сърбите с водата на Сава и Дунава. В германската армия е оперирал майор фон Грев, който е намирал вода за армията в Румъния, Русия, Сърбия, Палестина, планината Синай и на др.

В България имаме също хора, които имат природната дарба да си служат с пръчката. А тая дарба е много разпространена, отколкото се мисли – от всеки трима, един има тия дарби – много по-често, отколкото, да речем се среща един поет или художник. Софийската община се кани да хвърли стотици милиони за един дълъг, изложен на разваления вследствие на землетресения и врагове водопровод, който един ден да може да ни донесе отровена вода в обсадена София, и то тогава, когато по изследванията, направени в Софийското поле, има толкова подземни потоци, че могат не само да напоят, но и да удавят дори града.

* * *

Отпреди хиляди години хората знаеха, че едно късче кехлибар (електрон), потъркан, вдига леки книжки и пера – и се задоволяваха с това. От стотина години тая затворена в кехлибара сила се обърна в могъщото електричество, което свети, движи, топли, пренася звука с или без жици, вие канали, продупчва тунели, върти хиляди машини, отменява милиони работни ръце. И всичко това – тази огромна сила се манифестираше в хилядолетия само с малките явления на вдигане на перушинки! Днес, струва ми се, с магическата пръчка ние се намираме пред вратата на също такъв нов свят. Малък и прост е тоя ключ, но той ще отвори чудесата на новия етерен свят, за който Айнщайн поменава, че правите му линии се обърнали в охлювообразни, за оня сътворен от невидими лъчи на слънчевия спектър свят, който е не по-малко богат и разнообразен от видимия, като образува негова основа, и в когото малката проста лескова пръчка ни въвежда така осезателно. Ний сме още пред входа на земните чертози, които ни поднася бъдещето и имаме право да наречем тая малка и скромна пръчица със старото ѝ име, както и някога – магическа, защото чрез чудеса ще ни даде пътя към незнайното, а [и] защото, подобна на кехлибаря, тя ни връчва първичната нишка, водеща към бъдещия нов живот, в който част от невидимото ще стане осезаемо «реално» – и то не само по отношение на вънкашните предмети, но и в самото човешко тяло.

2. МАГИЧЕСКАТА ПРЪЧКА ИЛИ ВИЛКА ЗА ТЪРСЕНЕ ПОДЗЕМНИ ВОДИ И РУДИ

(В. «Живот», г. I, брой 18, 21.VII.1929 г., стр. 4)

Твърде отдавна, отпреди стотици години, се е забелязало, че някои хора, като вземат в ръцете си вилка от леска, шипка, люляк, тръст, орех, или даже тел (медна, стоманена, никелена, сребърна и други), тая вилка на някои места на земята се повдига, на други спада или завърта около себе си. Дългите опити, които са правени в разни времена, са доказали, че тая вилка (главно лесковата) играе ролята на показалец, където има подпочвени води, различни руди, метали и пр. Затова и мнозина иманяри си служат с тях, за да търсят закопани съкровища.

В голяма степен движението на пръчката зависи от човека, в смисъл, че не във всички ръце тази пръчка е еднакво чувствителна към находящите се в земята води, руди или съкровища.

Както хората не са еднакво надарени във всяко друго отношение, така и в това – както има по-учени и по-простички души, така има и хора, които са по-чувствителни, в ръцете на които пръчката действа по-силно.

Самото движение на тая пръчка е проучвано внимателно от много учени по 15, 20 до 40 години непрекъснато (Барон Моргю, Граф де Тристан, Вторият Интернационален конгрес по експериментална психология, познатият учен Густав Льо Бон и т.н.) и са определили донякъде причините за това странно наглед движение. Има няколко теории, които посвоему обясняват тоя факт. Колкото и да са остроумни, те не са съществено в случая – важно е резултатите, които са от полза за всички, които са имали нужда от търсене вода за водоснабдяване, било за изнамерване жили, пластове или слоеща от руди, метали и заровени металически пари.

Във Франция е признато правото официално на всички държавни, общински, окръжни власти, при водоснабдяване, когато усилията на инженерите се окажат безрезултатни, да се прибегва към помощта на хората, които си служат с вилката – магическата пръчка. (Решение на комисия при Министерството на земледелието от 7.IV.1913 г.)

Преди Европейската война Франция много искаше да има поташ, който се намерваше в Елзас и се употребяваше за изкуствени торове.

Дълго време геолози търсеха да открият възможното продължение на тия пластове във Франция.

Обещана беше грамадна за времето си премия от 3 милиона златни франка! Всички търсения останаха безплодни, но един господин, скромн търсач на руди и подземни води с вилка, на име S. B. Griser открива тия пластове с помощта на своята пръчка и получава премията 3 000 000 златни франка.

Германия е търсела също тъй преди войната вода в своята колония в Южна Африка. Геолозите се оказали почти безполезни в случая... Изпратен пак един търсач с вилка, проучава в много скоро време мястото и се получават отлични резултати.

В Германия, особено в Бавария, във водопроводното отделение има чиновници, които по този начин откриват пукнатите тръби, без да става нужда да правят големи разкопки.

В Америка ги употребяват за търсене на злато и газ. Във всички други държави хората умело ги използват. В нас действието на тия пръчки се гледат още като свръхестествено или официално се смята за заблуждения и шарлатанство.

Пишущият тези редове имаше случаи да работи с една импровизирана комисия от любители – интелигентни хора от различно обществено положение (лекари, адвокати, търговци, госпожи и госпожици), на няколко пъти да им демонстрира действието на силите, които излъчват подземните води: хванали с все сила пръчката от една страна, те трябваше да станат сами свидетели на непреодолимостта ѝ или те отстъпваха, като я изпускаха или пък самата пръчка се изгъваше и счупваше в ръката им, когато те биваха по-силни и яки в пръстите.

В ръцете на мнозина от тях самите, пръчката се движеше.

Търсение подземни води и изследване на находящи се руди и други е дало досега отлични резултати в някои чифлици, села и пр., които са намерили вода на точно указаната дълбочина.*

Навремето си указахме на една кожена фабрика, че в района ѝ има подземна вода, въпреки обратното твърдение на един наш виден геолог. Резултатите потвърдиха казаното – с водата, намерена на 48 метра дълбочина, се поят две кожени фабрики, при което могат да намалят нивото на водата само от 2 на 4 метра дълбочина, след което водата се вдига почти до повърхността, щом престанат да работят парните помпи.

Изследванията, които са правени, макар и бегло, на Софийското поле, са ни уверили, че под София има няколко подземни реки на различни дълбочини, които могат да доставят вода много повече и по-сигурно, отколкото дълги водопроводи откъдето и да е, без да имат неудобствата през време на война да бъдат прекъсвани, унищожавани или даже отравяни или заразявани с бактерии, или при землетресения и размествания и свличане на пластовете – прекъсвани – и следователно да лишат столицата от вода тъкмо когато е най-нужна.

Няколко малки проучвания, които нямаше да струват в никой случай повече от няколко стотици хиляди**, щяха да убедят тия, които искат да знаят, че София има подземна вода за едно население, тройно по-голямо***...

Някои мини са похарчили значителни суми, дори милиони, да правят разкопки и търсят находища – и то не винаги с резултат (например Черноморските области).

С много по-малко труд и средства, това би било постигнато при изследването с пръчка и специални уреди (магнетометри), които съществуват за целта.

Време е в България да се схване сериозността на тая метода на работа, както това е на Запад, и разумно да се употреби, за да се спести време, труд и средства.****

* Последното водотърсене е в с. Иситлии (Карнобатско), където може да се справят любопитните. (бел. а.)

** Такива вече са правени от сондата – кладенец при кожената фабрика; при тоя на фабрика «Прошек», а също и много по-изобилна вода щеше да имат и при Захарната фабрика, ако бяха слезли още няколко метра по-дълбоко. (бел. а.)

*** Такива, макар и повърхностни, бяха намерени под основите на Народния театър; други един поток минава по посока магазин «Борис Тошков» – джамията и сегашните бани – в градината и даже част от нея е каптирана с дървени тръби от стари борове. Трета, значителна, подземна вода иде по посока Тухлената фабрика «Виларов» – семинарията и потъва в големите подземни пясъци. При Централната гара, на север към Стара планина се простира едно подземно езеро [с] около километър и половина широчина. Друга река – доста значителна, но с периодическо променлива струя, минава по посока Централния затвор – източното крило на Централната гара, на една дълбочина от 18–30 метра. (бел. а.)

**** За целта – изучавания подземни води, руди, метали и пр. – се е образувало специално дружество – «Извор», повече сведения за което могат да се получат от редакцията. (бел. а.)

3. ЗЕМЛЕТРЕСЕНИЯТА И ТЯХНОТО ПРЕДСКАЗВАНЕ

Л. Лулчев

(Сп. «Житно зърно», г. IV, 1928 г., кн. 4, стр. 117–123)

«Отричането не е наука; то предпазва от заблуди, но и води към заблуди.

Всеки човек е съработник на природата.»

Учителят

ФАКТИ И МНЕНИЯ

Нашата страна бе споходена от землетръси от значителна сила, които докараха много материални щети, вземаха стотици жертви, повлияха съществено върху стопанския бит на нашия народ и внесоха смут и жал по грамадните загуби и непоправими последици в много души. Тия стихийни явления не се случват за първи път, нито само в нашата страна – и в миналото, и в сегашното, в разните кътове на земното кълбо стават сътресения, кога по-силно, кога по-слабо, и завличат със себе си много плодове на човешкия труд, както и достатъчно жертви. Описанието на някои от тях поставя човека пред картини, които наистина му сочат грандиозните природни сили, непознати и неумолими, които понякога само в няколко секунди разрушават това, което цели поколения грижливо са градили и събирали като най-ценно. Няколко мига само и прах и купища развалини само стърчат там, където е цъфтял животът и където луди от ужас и осакатени от съборените здания търсят своите близки, затрупани под безразборно нахвърляните остатъци от човешкия строеж... Понякога това разпръсване се докосва и до самата земя, и до нейните форми, размества пластове, хълмове, проваля реки, създава езера, изригва кал и пясък, деформира до неузнаваемост местността, където се проявява.

За щастие, нашата страна, макар и да видя разрушения от значителна степен и сила, все пак не бяха придружени от природни явления, последици от землетресенията, които понякога правят земята, в която се проявяват, необитаема, било вследствие избликнали води, било поради груби деформации на самата местност, която прави заселването на хората невъзможно. В описанието на тия явления на миналото и сегашното ние няма да се впускаме – едно, че това са картини, достатъчно известни на нашите читатели поради нещастията, които ни сполетяха, и друго, че те биха ни отвлекли доста далече от тясната задача, която преследва нашата малка статия. Едно е несъмнено – че всички тия явления, в каквато и степен на сила да са се проявили, са от грамадно значение за човечеството със своите катастрофални последици; ето защо вярното им схващане и обяснение, доколкото е възможно, би дало достатъчна опора на хората да живеят и творят тъй, че да имат най-малко вредни последици от тия катаклизми, на които те по неволя са заставени да присъствуват. Учените на съвременната наука за земната кора, геолози и тъй наречените сеизмолози и климатолози, казаха и казват своето мнение по станалите явления. Без да искаме да упрекнем някого, ние трябва да констатираме факта, който сам се подчертава в изявленията на нашите и някои чуждестранни професори, че съвременната наука по дадения въпрос има достатъчно събрани данни, обаче поради една или друга причина (несъществени белези, малкото време, от когато те са започнали систематическото наблюдение) още нямат на ръка достатъчно данни, за да се свържат фактите в закономерни отношения, проникване в законите, които регулират тия явления и минат на онова, което е естествена последица от знанието: предричане последиците от ред факти, свър-

зани със своите прояви с причинна връзка. Затова и ние виждаме тогава, когато нашите учени отрекоха връзката на нашето землетресение със Смирненското¹, отрекоха връзката между отдръпването на морето във Варна – типично явление на моретръса. Гръцките учени, напротив, категорично се изказаха и за Коринтското, Смирненското и Българското землетръси, като за едно и също явление, свързано в своята последователност и причинност, и че в никой случай не може да бъде разглеждано като отделно и изолирано явление. Отдръпването на морето в Гърция – почти идентично като това във Варна – дойде да подчертае, че явленията в природата не се случват в тая изолираност, в която човешкото ограничено съзнание ги схваща и обяснява. И нашата цел ще бъде именно тая, доколкото може в тесни рамки на една статия, предназначена за широката публика, да се постави въпросът за причините на землетресенията върху по-широка основа, да се потърсят по-далечните прояви на ония сили, на които землетръсът е само финалното разрешение.

Ние, струва ми се, при това трябва строго да разграничим две съществени неща: фактите, които са добре известни, и мненията на квалифицираните учени. Едното е несъмнено основа, върху която всеки ум, свикнал към систематическо наблюдение и умозаклучение, може да извлече едно или друго свое тълкувание – другото са мнения на хора просветени, но все пак хора, работящи по законите на човешката мисъл, която постоянно разширява своето поле и следователно днешното обяснение и «истина» се явява утре демодирана «теория», която се туря в архивата.¹ Даже нещо повече – често пъти квалифицирани, па и цели научни институти са заставали на една погрешна страна, на която ние днес бихме се изсмели през глава.² С това не искаме да обезценим тяхното мнение и значение, но само да изтъкнем, че погрешките са свойствени на човешкия ум, даже и когато носителят му е накичен с достатъчно титли...

И наистина, ако днес се заговори на обезвереното човечество за самата истина на човешкото постижение – хората биха се отчаяли. В съвременната наука още няма начини *обективно* да се докаже съществуването на «реалното». Нашите сетива деформират природата – дават ни усети на цветове, където има трептения (и кой знае още що има зад самите трептения?). Математическите «истини» са логически творби на самия човек, условности, които само потвърждават допуснати предварително отношения, но нищо не доказват³... Трупат се «опити и наблюдения», но по пътя на индукцията заключението може да бъде вярно, само когато всички възможни случаи са влезли като предпоставка на заключението; дедукцията и аналогията имат своите опасни зони да станат отражение в дефиницирани огледала – съзнания, а интуитивният метод на работа е път, по който малцина са минали и гражданството на който тепърва трябва да се извоюва⁴. И нещо повече – има съвременни науки, които в един свой отдел приемат като основна теорията за гранолозността на материята и квантитета като изходен пункт на своите обяснения, а в следния отдел разглеждат приложението на своите механични закони върху един континюитет от несгъваеми и недеформируеми лостове... И тогава, или такива съществуват и законите потвърждават това, което не е; или, за да бъдат законите верни, опитът трябва да не го потвърди. И тогава, върху що ще се базират опитните науки⁵? Нашата цел не е в случая да сочим на дълбоките противоречия, които съществуват в основните истини, приети като изходни пунктове на разните научни дисциплини, и които сами по себе си сочат на далечината от същественото схващане първоизточника на онзи голям и сложен процес, който носи общо име Битие и който обхваща факти в далеч по-широки рамки, отколкото му се слагат обикновено.

Много и разнообразни наблюдения, които са направени от познавачите на земната кора, са основата, върху която се градят предположенията или хипотезите и теориите на съвременните геолози. И когато човек се вслуша или чете техните обяснения за толкова и толкова километра дебела земна кора, та под нея толкова състени огнетечни материи, после – огнено-твърди газове и пр. – всичко това разправяно най-положително, като да е видяно със собствени очи на разказвача, налага се да се запита колко от това е вярно и колко от това, което днес се разправя като «положителна наука», подир десет години ще бъде... остаряла теория, защото ние сме свидетели на теории, които са все «достоверни» и «научни», а се сменят като дамските моди.

Но що знае човек за земната кора? На какви дълбочини е проникнал той? Какво е видял там, за да говори за стотици и стотици километри?

Представете си едно човешко тяло, което в гръдния кош има обиколка 90 см, т.е. има диаметър, който е равен на около 30 см. Представете си сега една микроба с величина 2 микрона, която е проникнала в кожата на нашето тяло на около 1/14, 1/15 от мм. Допуснете, че тая микроба прави своите наблюдения, вади своите заключения за периодическите гръмотевични удари (на сърцето) и страшните необясними шумове (на дробовете), и вие ще имате математическите съотношения, точно запазени между един съвременен геолог, който изследва най-дълбоката земна шахта, пробита в земните пластове от около 2300 м и прави своите научни умозаклучения. Разбирам, ще ми възразят, че са наблюдавани и планини, и реки, и пластове земни при някои дислокации. Да, това е несъмнено, но нека ми бъде позволено и мен да кажа като онзи американски писател, че «Бронтозоурусът» се състои от едно парче кост и 600 бъчви гипс.⁶ С туй ние нито искаме, нито можем да оспорим значението на официалната наука, но все пак мислим, че трябва да се очертаят правдиво нейните граници, за да се знае отде свършват «обективно» констатираните факти и откъде започват «научните мнения», които за съжаление тъй често са противоречиви и следователно стоят еднакво далеч от същинските причини – и затова тъй често се изместват едно от друго.

ВЪЗМОЖНО ЛИ Е ПРЕДСКАЗВАНЕ НА ЗЕМЛЕТРЕСЕНИЯТА?

Като правим това малко набързо и непълно, но крайно необходимо отклонение, за да подчертаем съществената разлика между мнението на учения – независимо от коя степен е той – и самите факти, ние пристъпваме към съществения въпрос на нашата статия – възможни ли са предсказания на землетресенията? Много естествено е, че преди да се сложи този въпрос, трябва да бъде разгледан друг – едно по-пълно описание, донякъде и обяснение на по-близките и далечни причини, които предизвикват землетресенията, и след туй чак вече да се сложи логически въпросът и изхождащи от тях, да се направи заключението. Но за нас отговорът на този въпрос е очевиден, необходим и доказан, и ние мислим, че ще е достатъчно да бъде само констатиран обективно, за да се налучкат тъкмо изхождайки от него ония причини и явления, които са съществени, които предхождат и които следователно могат да ни дадат опорна точка на едно предсказание. Необходимо ли е то? Разбира се. Без да гледаме на чисто практическата полза от подобни предсказания, ние смятаме и като съществен белег на една научна дисциплина тъкмо факта, че тя от наблюдавани явления може да предскаже последиците² – само тогава е и стройно закономерна, логически свързана дисциплината – в противен случай тя ще бъде само една регистрация, чисто описателна хроника на събития, наредени по време и пространство, без никаква връзка.⁷ Обяснения на явленията със

случайности и съвпадения звучи само за нелогичност. Колкото един човек е по-малокултурен, толкова явленията, които го заобикалят, му се струват като по-разкъсани, следващи без всякаква връзка, цел и закономерност; и обратното – едно будно висше съзнание може да открие от падащата при краката му ябълка великия закон на небесната механика, която кара милиарди слънца и вселени да описват своите орбити едно около друго. Оттам и мисълта, че свързането на отделните факти в закономерни отношения е съществена характеристика на всяка наука, която претендира за това име – и следователно липсата на този елемент сочи само на една регистрация на факти, на една наука в зачатие, мъглявост, от която тепърва ще се формират светове, закони, знание... Ние ще видим по-нататък, па това е очевидно и за всеки разумен човек, че в природата изолирани факти, ставащи сами по себе си, спонтанно, без никакви причини, са логически абсурд, че те се предхождат неминуемо от ред явления, независимо дали те са достъпни за нашето наблюдение или не – и че следователно, проследени, тези предварителни явления ще бъдат опорни точки, за да се предскаже с повече и по-малка вероятност или сигурност самото явление. Землетресението също така съвсем не е изолирано явление в природата – па и смешно ще е да се мисли, че такова стихийно явление няма своите предходници – и следователно тия предшественици съществуват, могат да бъдат наблюдавани и оттам да се получат несъмнено изходни пунктове за вярно посочване човешкото умозаключение. А че тези белези съществуват – за съжаление невидени само от тия, на които може би най-трябват – самите учени – сочат от никого неоспорвани, *потвърдени с хиляди пъти досега факти, че животните чувствуват приближението на землетресенията – следователно съществуват тия признаци, които неизвратеното съзнание на животите по-леко схваща*, отколкото «Царят на природата», на когото умът е зает с хиляди «важни работи»...

А веднъж те съществуват – и никой не може да отрече това, освен ако не иска да отрече истината, – то вече всичкият въпрос остава да се насочи вниманието върху тези живи сеизмоскопи, да се наблюдава по-внимателно, да се влезе във връзка с живата природа, да се отворят очите ни и тогава именно ще се види, че природата говори на разумния по хиляди начини. Та не е ли тя и в самия свят! Природата е като една книга, по която само грамотният може да чете. И на съвременните хора липсват доста букви от тая азбука, за да разберат какво тя ни казва. Но отричанията не носят разрешенията на въпросите. Предричанията, които са базирани върху какви да е системни наблюдения, макар и да дават един малък процент от сбъдвания, все пак са по-добри, понеже насочват мисълта към работа, отколкото голите отричания, че това или онова няма връзка със землетресенията. Видима може да няма, но ако се влезе в по-дълбок анализ на явленията? Ами ако запитате един шоп от планината, нима той би могъл да ви свърже «тичането на Свети Илия с колесницата из облаците» и електричеството, което му свети? А ние имаме доказателствата на миналото, па и сегашното, отбелязани в аналиите на науката на доста учени «шопи»...

И тъй, накратко ние бихме могли да резюмираме: землетресението не е изолиран факт в природата – той има предвестници в природата: животните ги схващат понякога доста отрано, човек също може да ги схване, и ако се подготви за целта, ще има неочаквани резултати. Ненадейността е само привидна, за незнаещите. Не тъй ли изненадваха хората бурите и ураганите едно време, а сега понякога 12 часа по-рано нашите барометри ни предвещават, а радиото разпраща по целия свят предупреждения на параходите, скиталци по

всички морета? Такива предсказания ще има човечеството в недалечно бъдеще – нещо повече – то и сега го има.

(следва)

Бележки към статията «Землетресенията и тяхното предсказване»

¹ Гледай «Землетресенията: ще продължат ли?», 1928 г., брошурка от четирима наши професори, 32 страници, в която един от професорите е препечатил обяснение, което е дал в 1904 г., а сега пише: «Оттогава насам станаха силни землетресения у нас, както е случай в годините 1904, 1913, 1917 и тази годишните априлски, които са доста разрушителни и *не отговарят на моите схващания от 1904 г.*» (к. м.) Твърде вероятно е сегашните му обяснения пак след пет години да бъдат отречени по същия начин... (бел. а.)

² Така в 1825 година, когато Баварското правителство искаше да построи железница, медицинската Мюнхенска академия излезе с едно изявление, че поради голямата бързина, с която ще се движи тренът (25 км) хората, които гледат, ще падат и ще се яви заболяване от *delirium foriosum*. Някога все «учени» изкараха Галилея, че не е с ума си; а Христофор Колумб 12 години трябваше да убеждава академици, че е възможно от запад човек да отиде в Индия...

В 1952 г. председателят на Френската академия на науките заявил, че всичко е възможно, но едно няма да постигне някога човек – да узнае състава на звездите. В 1863 година Вирхов го опроверга с изнамерения от него спектрален анализ и пр. Но ще речете, това е било някога. Ами 30 души учени не подписаха ли в наше време един документ на академици срещу разбиранията на Айнщайн – тоя съвременен Галилей? (бел. а.)

³ Гледай *Space, Time and Gravitation* (Cambridge, 1921 г.) от проф. Едингтон; *Raum – Zeit – Materie* (II-то издание 1921 г.) «Дайте ми отношения, аз ще ви построя и материята, и движението» – казва същият проф. Едингтон. Съвременните математици (Феликс, Клайн, Давид Хилберт, Вайл, Леви Чевита) – всички си имат създадени теории за материя и движението. За парадоксите в математиката гледай: Jourdain, «*The Nature of Mathematics*», па и самият Айнщайн: «Доколкото предложенията на математиката се отнасят към действителността, те не са достоверни; а доколкото са достоверни, те не се отнасят към действителността.» (Айнщайн, «Геометрията и опитът») и пр. (бел. а.)

⁴ Гледай «Обоснование Интуитивизма» от Н. О. Лосский (Берлинq 1924 г.). (бел. а.)

⁵ Едно съществено преработване на класическите схващания в съвременната механика се налага. Понятието за сила, движение и скорост, работа, ускорение, взаимоотношенията на факторите в механиката, условията на механическите процеси, уравненията на механическото състояние и преходните процеси (скритата енергия, инертността и пр.). Съвременните теории на Лоренца; принципът на Делембера, потенциалната и кинетическа енергия и пр., и пр. – всички те ще претърпят корекции, които се налагат от факта, че в действителност телата са пъргави, а не недиференцуеми (Вж «Механика Упругого тела», Берлин, 1922 г., проф. *Federigo Enriques*, «*Les Concepts fondamentaux de la Science*», Paris, 1919). (бел. а.)

⁶ Модерно беше, па и сега някои учени обичат да «възстановяват» фактите. По една малка намерена кост от допотопни животни са направени доста сполучливи екземпляри, в които същественото е костта, а останалото е моделирана по фантазията на учения гипсова маса. И често за едно и също животно имаме по 2–3 образа, съчинени все от «учени» разбира се. За тях е думата. (бел. а.)

⁷ Гледай: *Frischeisen-Köhlr wissenschaft und Wirklichkeit* (1910). Според В. Оствалд задачата на науката се явява предсказанието, всяко предсказване пък е излизане вън от пределите на опита: Н. *Vaihinger*, *Eie Philosophie des Als ob* 1911. (бел.а.)

4. ЗЕМЛЕТРЕСЕНИЯТА И ТЯХНОТО ПРЕДСКАЗВАНЕ

Л. Лулчев

(Продължение)

(Сп. «Житно зърно», г. IV, 1928 г., кн. 6–7, стр. 176–183)

ПРИЧИНИТЕ НА ЗЕМЛЕТРЕСЕНИЯТА

Нашите почитания към знанията на нашите учени, но нека те позволят да смятаме границите на тяхното знание не и като граница изобщо на знанието. Това, което още не се знае, е милиони пъти повече от това, което е известно; и следователно то е широко поле, към което водят различни и разнообразни пътища. Самообълщение е да се мисли, че «изпитаните» пътища са единствените. А има и пътеки, по които се катерят само тия, които могат – и често те стигат до по-големи височини, макар и не винаги да говорят публично за това. Смелостта, с която квалифицираните учени се нахвърлят върху такива «самозванци», бихме рекли, родени учени хора, които не за титли и пари изучават природата (вроде «столара» директор на обсерватория Бенданщи), е само едно лишно доказателство за упадъка на съвременната наука. Днес, ако би се явил самият Исус да говори Своите Божествени Истини, нашият, па навярно и чуждите университети биха Му отрекли правото на философ, понеже не е свършил техния факултет... А колко повече е Той от философ, ако може да вдъхновява 500 000 000 човеци и да ги очовечи поне от време навреме, когато си спомнят за Него, та макар и веднъж в годината!⁸ Широтата на възгледа, толерантността, вниманието към чуждите мнения, даже когато са на «простосмъртни», всичко това характеризира ония велики учени, които са давали ръководните идеи на света – а обратно – преследване на чуждите мнения, нетолерантност, мисъл, че само там е достъпна природата и знанието, както вече поменех, е признак на идеен упадък, на формализиране, на закъсняване, спиране прогреса. С това не искаме да кажем, че ученият трябва да си губи времето с дреболиите на обикновения живот, но и критиката на явленията, недостатъчно проучени⁹, невиждане гората от дърветата, това е явление, което не би трябвало да намира място между жреците на съвременната наука. Колкото по-често то се проявява в която и да е държава, толкова по-сигурно сочи, че тия жреци са отишли в тия храмове не по вътрешно призвание, а по външни подбуди. Разумният човек във всичко схваща причината, и когато противодействува, се стреми винаги към по-далечната причина, която се крие зад близките факти, не се бори със следствията (последците), когато му е достъпна и може да бъде атакувана самата първопричинна сила. В описание явленията на землетресенията, естествено е, да са били посочвани като причина най-близките и очевидните – събаряне на земните пластове, вулкани и пр., потъвания на младите планини, вследствие дислокация на пластовете, предизвикани от губене земната топлина и пр. Като най-близко обяснение, несъмнено, те са достоверни, но същевременно то не е никакво обяснение. То е все едно да твърдим, че къщата се събори, понеже ѝ паднали стените... Като по-далечни и заслужаващи внимание се сочат изстиване и гърчене на земната кора, вследствие изгубване на топлината, ерозия на подземни води и вулканизма. В нашия малък етюд, писан на популярен език за широката публика, ние, много естествено, не можем да се впускаме в подробности и на много места ще се задоволим само да лансираме известни идеи, без да ги доказваме, по много причини. Една от тях, най-важната е, че самите доказателства искат огромно фактическо изложение, което да подчертае изводите – което иска време, страници, труд и желаещи да се запознаят по-специално с въпроса – а такива са малцина, и

те могат да получат това не по тоя път – следователно няма и условията, които да оправдаят днес публикуването на подобен труд. А за тия, които истински търсят, вратата на знанието са винаги отворени, и те винаги ще намерят радушен прием.

Като приемем напълно остроумните общоприети обяснения върху землетресенията, мислим, че трябва да прибавим още някои, за които сега се придържат само някои единични учени, но които ни изглеждат по-достоверни, дават по-широк простор на мисълта, а същевременно ни свързват с ред предпоставки – и оттам възможността да бъде предсказано и самото землетресение.

Както вече наблегнахме, в света изолирани явления няма, още повече едно такова стихийно по своето проявление и грамадно по своето разрушение явление, като землетресението, не се явява нито ненадейно, нито пък е дело на един момент, в който става проявлението му – остава значи само да има побудно наблюдение, да се знае какво именно трябва да се наблюдава и тогава да имаме – след повече или по-малко време, в зависимост от широтата на наблюдаваните факти – резултати, възможности с по-голяма или по-малка доза на вероятност или сигурност. Животът е един процес в цялата природа, независимо от неговото привидно разнообразие. Като едно уравнение с безконечно число членове, той винаги ще крие в себе си неизвестни и решението му ще става само с известно приближение. Но макар и така, все пак ще се постигнат достатъчно ориентироващи пунктове, които ще определят поне вярното направление.

Изучаване на явленията, квалифицирани като геометрически, химически, физически, биологически и пр., са само думи, опити да се откъсне едно явление от непрекъснатия поток, от който то е частица. В природата няма химически и физически явления, а има вечно преливащи се един в други процеси всред едно море от електричество и магнетизъм, които постоянно сменят своя интензивитет. Колкото и абсурдно да звучи на пръв поглед, трябва да свикнем с факта, че ние живеем в самото слънце, вътре в неговото силово движение; намираме се в постоянното негово въздействие и неговите енергии, сили, проявления са само едно отражение на тия енергии, на по-големи или по-малки трансформационни видоизменения на форми, а не и по същина. Ако се проникнем дълбоко от тая истина, тогава много необясними явления ще ни станат разбрани. Самото въртене на Земята е един от ефектите на това въздействие, а развитата центробежна сила, по-голяма при екваторите, ще послужи като един изходен пункт на онзи стремеж на облекчената земна кора да се свлича към екватора.¹⁰ Но в самата Земя циркулират електрически и магнетически течения (токове) по определени посоки, някои знайни, някои предполагаеми – има магнитни полюси – имаме и уред за измерване отклоненията на тия течения.¹¹ Тия именно електрически течения са, които деформират земната кора в съвкупност с другите фактори, а понякога играят ролята на капката, която прелива чашата, нарушава окончателно равновесието и предизвиква катастрофата. Течението на водите, движението на въздуха (ветрове, урагани, бури), морските течения – всички тези явления са тясно свързани с електромагнитните течения на земята, със северните сияния, а всички те черпят своята сила, както вече казахме, от самото слънце. Връзката между слънчевите петна и електрическите бури са вече достатъчно установени – а оттам до свързването им със землетресението е една крачка само, което едно грижливо наблюдение на опитни хора ще налучка много скоро¹². Ние ще оставим една илюстрация на слънчевите петна преди 14 април. Нека те говорят сами по себе си.*

* По независещи от редакцията причини клишето ще бъде приложено в следната книжка.

Бурите и ветрищата са във връзка с тия силови токове, които изтичат от разните земни пунктове и с това предизвикват топли течения (магнетически или студени (електрически)). Ние не можем да излагаме подробно това и да доказваме, защото това би ни отвело далеч зад границите на нашата малка статия – но това са наблюдения, направени от известни учени, и любопитните биха намерили достатъчно материал да задоволят своята любознателност в съответната литература¹³. Слънчевите петна се набелязват от години доста сериозно и в тях се внася вече известна системност: в бързината им, посоката и формата на ерупцията се търси връзката и силата в проявление на магнитните бури, а същевременно и в ония нарушения на равновесие във въздушния океан, водните маси и земните пластовете, които съставляват епохални по своите последици явления за човешкия живот¹⁴.

ИМА ЛИ ЧОВЕШКИЯТ ЖИВОТ ОТНОШЕНИЯ И ВРЪЗКА СЪС ЗЕМЛЕТРЕСЕНИЯТА

Нека ми простят читателите, ако така сложеният въпрос ги малко шокира и звучи странно за много уши. *Човешкият живот* и землетресенията в съзнанието на някои учени мъже са тъй отделни факти, че те без много церемонии биха пратили всички, които твърдят нещо подобно, веднага на подobaващото им място, в някое отделение на болницата. Но ние не се плашим от подобни присъди. Историята ни е добре позната – някога Исуса нарекоха луд (гледай Евангелието на Йоана, гл. 10, стр. 20) Галилея – също. Колумбу се смяха 12 години, че бил смахнат – и то все умни учени... Тъй че, има истини, за които са необходими години, за да станат понятни – а има и такива хора, които никога няма да разберат известни истини – за тях се не пише. Схващане съотношенията между явленията е свързано с известна широта на възгледите, която за съжаление не е качество, често срещано в обикновените учени, но затова в малцина избрани, които водят човешката мисъл – то е винаги техен верен спътник. Някога великият сърцеведец Исус (наистина още една ненаучна традиция да се споменува името Му в статия с претенции за научност!) казваше: «Който има уши да слуша, нека слуша.» Не вярвам да се намери читател, който да помисли, че някой е оставил ушите си въщи, но Исус е искал да каже, че говори само на тия, които имат органи и знаят да ги употребяват не механически, а разумно!

И тъй, на поставения въпрос, има ли връзка човек със землетресенията, трябва да се отговори категорически и решително. Макар и в малко думи и неизчерпателно, все пак трябва да се очертае набързо* една схема, по която разумните хора лесно ще намерят неутъпканите пътеки, по които биха могли да се изкачат и открият нови простори за мисълта си. Ако петлите млъкват преди землетресенията, жабите, славеите също, ако кучетата бягат от къщи, конете скачат и се дърпат в своите обори, котките мячат и искат да бягат на открито – всички тия белези сочат на едно несъмнено отношение между настъпващото явление и тия животни. Обикновено това наричат проявление на инстинкт. Всъщност то е едно природно естествено явление: нервно – приток на енергия, увеличение на интензивитета, който докарва едно особено неспокойно състояние, което е добре известно и достатъчно констатирано и от много тъй наречени нервни хора. На що се дължи то? Кой е елементът посредник между животното и човека, от една страна, и землетресението, от друга страна? Океани от електричество, в които са потопени и едните, и другите, и които

* Повече е дадено в ред лекции на г-н П. Дънов. (бел. а.)

образуват средата, в която ще се развиват събитията. И наистина, какво ни говори съвременната наука за материята? Колкото и да са видоменяващи модните теории, ние все пак можем да цитираме най-последната. Но не са ли чудни съвременните хора, че сътворяват науки и им се кланят; събрали са капитали – техни творения, – а смятат капитализма като основа и творец на съвременното общество, готови да се преклонят пред неговите «закони» като една неумолимост? Странно явление, наистина! Ако действително има нещо, което заслужава уважение и почит, това е онзи неугасим, вечен подтик на човешкия дух, който в своя стремеж да проникне в незнайното, което го заобикаля, е създал и създава всички науки, идейни течения, обществени форми и взаимоотношения. Виждане механическата страна на явленията не изключва разумната мисъл и целесъобразност, които стоят зад тях, както зад механически повтарящите се движения на една машина стои идеята на жив инженер конструктор. Но за да бъде проумяна тя, нужно е едно издигнато съзнание, което да може да схваща нещата малко по-дълбоко. Често жените на великите философи или математици са знаели най-малко за тяхното величие, понеже за тях те са били най-често, независимо от постоянната близост, само мъже, а онова великото, за което те са само чувствували, чували или констатирали по отношение на външните хора, те са само приемали, без да го разбират, защото не са имали онова, което е необходимо, за да бъде схванат един гениален човек – приблизителната поне висота на съзнанието в тоя, който би искал да го разбере.

Но, да се върнем на мисълта си. Съвременната наука в най-младите си разклонения – бихме рекли последните постижения на своите схващания за материята¹⁵ приема поначало, че всичко се състои от електрони, протони и от йони, ядра централни и ядра, въртящи се като планетите около слънцето. Че съответно тия разположения на протоните се явяват и «квантите» – количеството на електрическия пълнеж на всяка частица, съответно въртението, което тук е във връзка с мястото на самата частица и разстоянието ѝ до центъра. Изместването ѝ е съпроводено с освобождаване или насищане на кванти, електрическа енергия.¹⁶ Но независимо от това как ще погледнем на всички тия идейни модификации, все пак трябва да приемем поне ония, които са допуснати като установени в официалната съвременна наука, като несъмнени – а те в електромеханиката поне се смятат като истински – че всичко, което ни заобикаля, не е нищо друго, освен електричен интензивитет, т.е. че всичко, което ние наричаме материя, тела и др., е само електричество.¹⁷ Че всичко около нас е вибрации, които имат разни форми и бързини. Това е също един от основните факти на съвременната физика. Че в известни предели тия трептения минават в светлина, електричество, невидими лъчи, ултравиолетови и др. и това се смята като напълно «доказано».¹⁸ Както и да е, ние можем да приемем което и да е от тия гледища, защото трансформирането вибрациите едно в друго в някои случаи е възможно¹⁹ и съгласно модерните схващания. Именно в тая трансформация се крие значителният източник на сили, с които в бъдеще се смята, че ще се оперира свободно и леко. Положението на човека в живата природа, в целокупния живот, е едно явление от общото Битие, което се намира в постоянна непреривна връзка на взаимоотношения. Вън от проявите на своя индивидуален и обществен живот, човек има и един «естествен» свръхиндивидуален²⁰ и общочовешки, козмически, в който той, като частица от голямото разляно във всичко Битие – живот – струя – има свой дял и служба. Че в света има една постоянна борба и разрушение, това е един очевиден факт, но самото съществуване на тоя свят сочи на друг не по-малко съществен, макар и не така очевиден на пръв поглед факт – че творческите сили са по-големи от

разрушителните, защото въпреки всичко, светът съществува от безкрайно число години! И в това съществуване, в тоя творчески възстановителен акт на изчезващите и трансформиращи сили, човек, заедно с всичките растителни и животински форми, играе ролята на мощен възстановител на енергията в противовес на ентропията²¹. Но което гледище и да приемем, а можем и всички заедно – те не си противоречат значително, все пак ние ще се намерим пред несъмнен факт, който никой непредвзет ум не може да отрече – че има взаимоотношения между човека и природата, и то не само външни, но и дълбоко вътрешно, бихме рекли, рискуващи да бъдем разбрани неправилно – органически. Здравата храна, чистият въздух, обилната светлина – ние смятаме като ония естествени необходими среди, които дават здраво тяло, сиреч хармонична частца от цялото, пречистена кръв – достатъчно и правилна асимилация на тялото, а тя е основа на самия процес; и най-после – обилната светлина, като необходима храна на нашата мисъл, независимо от физическата. *По-добре пригледеният, т.е. тоя индивид, който се намира в по-малко противоречие с естествения си път, той по-лесно може да схване законите на живата природа*, да влезе в по-правилно съотношение и контакт с нея и оттам да има верни заключения, правилна дейност, успех в живота²². Човек, наистина, не яде никакви електрони и йони, а печени прасета, посрѣбва кога вода, кога вино и разни шарени отрови, които подлѣгват вкуса му и разрушават организма му – но все пак ние не можем да не приемем, че електрическото обяснение строежа на материята, като общопризнато днес, е едно от състоянията на материята или поне това, което ние сме свикнали да наричаме с това име. Но тия електрони, протони и йони, със своите бесни движения на ядра²³ и спътници, по един или други начин, влизат като храна в човешкото тяло и взимат участие в неговия градеж. Трансформирани изцяло или не – това е въпрос на схващания и школи. Все пак трябва да се допусне, че човешкото тяло крие в себе си модифицирана електрическа енергия, било като нервна енергия и прояви, било като основен елемент във физиологическите процеси на човешката мисъл²². Паралелизмът между радиото и телепатията, който се натрапва на мнозина, даже свършено малко запознати с научни изследвания, съвсем не е тъй далеч от истината, както на пръв поглед може да се мисли. А хипнотизмът и индуктирането са явления със значителна аналогия помежду си. Колкото интересни да са тия области, ние ги само пребродваме набързо, за да очертаем основната си мисъл, която бихме могли на простичък език да формулираме така: храната, като материя, се състои от електрически пълнежи, частици с различен интензивитет. Тая енергия се поглѣща и от тялото в специални акумулатори, от които мозъчното вещество играе първостепенна роля. Така, акумулираната енергия има свой капацитет и израз в «интелигентността» на самия ѝ носител като проява на психични, асимилативни и физически явления, присъщи на организма. Така акумулираната енергия е в непрекъснат контакт, макар и не непосредствен (индиректен) с този океан от електрически полета и течения, които кръстосват и пълнят всичкото пространство около нас. Всичките явления в нас, квалифицирани като физиологически, нервни, психични, физически, химически и пр., стават върху тоя основен, постоянно сменящ се тон, който, преодоляващ един или други капацитет на отделния индивид, повече или по-малко, се проявява в тъй наречения личен живот. Нормалните съотношения и правилните течения на тия токове и енергии обуславят и хармоничното състояние или естествен живот на индивида. Всяка една болест сочи преди всичко едно съществено отклонение от разумните закони, отклонение на тия именно енергии, както оголването на две електрически жици, близо една до друга, може да даде едно късо съединение със значителни разрушения и повреди и лоши последици.

Бележки към статията за землетресенията

⁸ Сократ е бил някога метач, Епиктет – роб, Езоп – никаквик, бездомник и скитник, Граам – изобретател на електромотора – прост работник и пр. и пр.

⁹ С такова повърхностно отношение към съществените въпроси на живота особено се отличи един софийски професор, който свободно шеташе из подлистниците на ежедневниците по най-разнообразни въпроси, и то все с «компетентност»... Така той не се замисли да очертае и теософския (!) окултизъм и дъновизъм по собствено свое схващане – нямащо почти нищо общо с действителността – и след това сам си оборва тия измислени от него учения – и с това храни «почитаемата публика»... Хвала на такава просветителна работа!... (бел. а.)

^{10, 11} По тези въпроси, кой да е курс по физика, писан след 1920 година, дава достатъчно данни.

¹² За целта работят и специални обсерватории, някои в Андите, например тая на Mont Wilson, други – в Буг. (бел. а.)

¹³ Явлението на «електрически звънец», с който може да се изгаси свещ, е описано в кое и да е ръководство по физика. Заменете тока на статическата машина с тока на земята, теленото острие – с един планински връх – и явлението ще стане обикновен вятър или буря. (бел. а.)

¹⁴ Гледай резултатите от наблюденията на обсерваторията Meudon (докладите на господата D'Azambuja и Grenat в академията на науките през 1927 г.), Paris.

Също: *L'étude de l'électricité atmosphérique à la section électrique de l'observatoire de l'Ebre en Espagne*, par H. de Grattigny, 1927. (« L'Electricien » n° 1417). (бел. а.)

¹⁵ Гледай: *Introduction a la théorie des quanta* par prof. Marcel Boll et Charles Salomon, 1928, Paris. (бел. а.)

[Бел. № 16 е пропусната в оригинала. – бел. М.И.]

¹⁷ Гледай Terro Croft, Електротехника, 1928 г., Cours d'électricité théorique par. J. B. Poiney, 1928. (бел. а.)

¹⁸ Гледай проф. А. Айнщайн: «Етерът и теорията за относителността», 1922 г. Само за етера в 50 години са дадени досега 5–6 все «доказани» научно теории и хипотези: на Херц, Максвел, Лоренц, Мах, и най-после – на самия Айнщайн, който отначало «доказа», че няма етер, а после в общата теория на относителността го измудри наново като «среда», лишена от механически кинематически свойства, но определяща механическите (и електромагнитните) явления. (бел. а.)

¹⁹ Гледай проф. Риги: «Съвременната теория на физическите явления» (радиоактивност, йони, електрони). (бел. а.)

²⁰ Гледай Das problem des Lebens Hartman, «Първичната целесъобразност» на Волф; «Първичното знание» на Дриш; Суперперсоналната ентелехия; Ектропията (в противовес на ентропията) на Аурбах; H. Driesch Wirklichkeitslehre, 1928, E. Becher – Naturphilosophie, 1917, и др. (бел. а.)

²¹ Гледай бр. Аурбах: «Ектропизъм или физическата теория за живота». (бел. а.)

²² Гледай изследванията на проф. Kazamuni, списание «Luce e Ombra», 1926 г., бр. 6. (бел. а.)

²³ Така, електроните в един атом се движат около централното ядро, според Niels Bohr, както следва:

Електронът от 1-вата окръжност около централното ядро се върти със скорост
6 570 000 милиарда в 1 секунда;
Във 2-тата окръжност – 822 000 милиарда в 1 секунда;
В 3-тата окръжност – 244 000 милиарда в 1 секунда;
В 4-тата окръжност – 103 000 милиарда в 1 секунда;
В 5-тата окръжност – 52 000 милиарда в 1 секунда
и пр. фантастични цифри. (бел. а.)

Сегашният свят, в своята целокупност, е създаден върху едно Велико Начало, което показва, че между всички области на живота, или между всички негови проявления, далечни или близки нам, има тясна връзка. Когато се говори за връзка, трябва да се знае, че връзка се прави между разумни явления. Всяко явление има своя причина и последствие.

*

Ние можем да разделим явленията на три категории: материални явления, в проявлението на които съзнанието не взема участие, но има малко съприкосновение с тях; духовни явления, в проявлението на които съзнанието действа отвън. Например стрелката на часовника, която определя точно движението на Земята, не съзнава това нещо. Тук съзнанието действа отвън. Часовникът върши работата си правилно, без да съзнава какво върши, но неговата работа се оценява от други същества извън него, с високо съзнание. Третата категория явления са Божествени, при които съзнанието участва отвън и отвътре. Те представляват същинските явления. Този род явления обединява и материалните, и духовните явления в себе си.

*

Причината на землетресенията, в коя да е част на земното кълбо, са всички живи същества. Те създават землетресенията. Отрицателните мисли, чувства и действия на хората влияят върху земята тъй, както експлозивните вещества, които, като турят под някоя канара, тя се разрушава. Достатъчно е само да се тури запалка на тия вещества, и всичко над тях хвърква из въздуха. Така се произвеждат и землетресенията.

Учителят

5. ЗЕМЛЕТРЕСЕНИЯТА И ТЯХНОТО ПРЕДСКАЗВАНЕ

Л. Лулчев

(Продължение и край)

(Сп. «Житно зърно», г. IV, 1929 г., кн. 8–9, стр. 232–235, 265)

В този вечно вариращ по интензивитет електрически океан стават всичките световни събития на нашето битие, а също и тия явления, които ние наричаме природни – включително и землетръсите. Слънчевите петна и ерупции, които заемат грамадни пространства (понякога ерупции има по 150 000 км, а в петната може да се вмести Земята няколко пъти, и имат шеметна скорост) са тия първични фактори от решително значение, които влияят съществено, като първоизточник на изключителните или – да не бъдем антропоморфни в своите съждения – в тия стихийни манифестации на голямата мощ на действащите във въздушните водни маси и земна кора сили. Тъкмо тук вече се явява от значение и човекът като малка частица от живата природа в своята съвокупност, като група материя, индивиди, или най-после – колония от добри или лоши проводници на световната енергия. Ако нашите точни наблюдения са дали достатъчно доказателства, че известни дървета се изключително предпочитат от светкавиците¹, това е истински факт и за самите хора и групи от хора и общества, по отношение на тия и други природни сили. Индивидуализмът и общественият живот, неговите прояви образуват онези канали, по които се проявяват и текат самите модифицирани енергии в природата. И както ако ние турим тънки електрически проводници, може да извикаме нагорещяване, и даже подпалване, вследствие вътрешното съпротивление на жичките в случая, така също нецелесъобразният живот ще предизвика на първо време подпуш-

ване на енергиите, което ще се изрази в нервност повечето (особено в по-силно отклонилите се от нормалния природосъобразен живот), тази нервност ще се изрази в остри и груби взаимоотношения, в обществени акции, в нравствения подем или упадък, в ожесточени борби, революции, войни, дотогава, докато най-после туй нарушение на равновесието може да започне да се отразява и върху естествения процес (вървеж) на околната природа. Нарушеното равновесие се отразява преди всичко в промяна на времето², големите въздушни пластове се разместват често пъти поради силното и дълготрайно концентрирано напрежение около една идея.³ Деформираните и отклонилите течения проникват в земните пластове и нарушават и там неустойчивото им поради други причини равновесие (слънчеви петна, бури, магнитни или въздушни и др.) – и стават последната капка, която прелива чашата. Затова появата на слънчевите петна ние можем да смятаме като ония огромни регулатори, чрез които разумните сили направляват живота в слънчевата система, а техните последици между другото са и в едно изобилие и приток на електромагнитна енергия, която, като не може да бъде съдържана в човека, предизвиква експансивност, в растенията – обилно растене, във въздушните маси – движения и резки промени, в земните пластове – пречупвания и разтърсвания)⁴. Досегашните наблюдения на значителен брой учени идат да покажат тясната връзка, или най-малко – съвпадение (да бъдем предпазливи в израза си, за да не бъдем напразно атакувани) на тия петна с метеорологическите, сеизмически, вулканически и електромагнитни явления. Малцина са хората, които днес, в нашия материалистичен век, се занимават с наблюдения на тия връзки и отношения, които съществуват между нашия живот и околната природа. Но все пак има достатъчно доказателства, че слънчевите петна могат да служат като един несъмнен предвестник на електромагнитните бури, бързи смени на времето, засилена сеизмична и вулканична дейност. Нещо повече, бихме могли да кажем – очертанията на самите петна, формата и появяването им, тяхното разположение на самата повърхност на Слънцето са оня език, чрез който на разумните се дават достатъчно данни, за да се определи с доста голяма вероятност и приближение мястото на тия явления върху земната повърхност. Разбира се, това е едно уравнение от трансцеденталната математика, за която би трябвало достатъчно наблюдения, непредубедени умове, непредубедени, несвързани в своите форми, та в разхвърляните факти да съзрат дълбоко скритата връзка, готови да възприемат новото. *А то е много и от значение. Човечеството ще направи значителна крачка напред, ако водачите му са по-малко тесногръди. Но същевременно престъпление вършат, според нас, всички ония учени, които днес употребяват своя научен авторитет да твърдят на хората неистини. А една подобна, съществена по своята последица неистина е, че земетръсите (па и други природни явления) са изолирани явления, в които човек е само безучастен зрител, без никакво отношение. Това е една заблуда, една нелогичност, която никой здравомислящ ум не може да допусне и приеме, ако цени себе си. Ние не сме и за това религиозно схващане, което смята, че Господ наказва тоя или оня за неговите грехове. Колко смешни са наистина нашите понятия за едно най-мъдро Върховно Същество, като Го правим съдия на всекидневните наши погрешки! Та то само от занимание с нашите глупости би изгубило своето време напразно. А и каква привилегия и грандомания е наистина да искаме да се занимава с една прахолинка повече, отколкото с ония милиарди вселени, на които Той е също тъй творец. Според нас, ако съществува едно върховно мъдро Същество, то се занимава с творчество – а предоставя на своите творения да измислят сами наказанията си. И те в това отношение са виртуози, някои – съзнателни, други – несъзнателни, но всички еднакво ревностни в своя стремеж.*

Много естествено е да се допусне, че промените, за които говорим, стават в един широк мащаб, върху обширна територия, много индивиди и следователно трябва доста много наблюдения от знаещи компетентни хора, дълбоко вникване, точно отбелязване на фактите, на същинските от значение за науката факти. Един съществен закон е обаче очевиден – материалното рушение винаги иде след идейното – както и творението на една къща се предшества от плана за нея. Но онзи, който чопли и срина стените – и най-после къщата пада върху неразумната му глава, нека не кощунствува да говори за Божие наказание. Човек сам се наказва, и сам е и в състояние да си създаде удобен живот – достатъчно е, ако той се тури в хармонични съотношения с природните закони, които са достатъчно добре или могат да бъдат проучени. Чистите извори допринасят за здравето на човека, а мътните внасят чужди елементи и паразитни същества – един живот от по-низша степен, който разрушавайки индивидуалния живот, крепи своя. «Лошите» навици, сиреч нецелесъобразният, неприродосъобразният живот руши обществения живот на колективитета, за да придобие своя, но тогава той става паразит, когото природата по един или друг начин поставя на своето място; човек като частица от вселената има отношение сам спрямо своето тяло, спрямо околния живот и неговите прояви; най-после, като частица от самата Земя – част от нейната материя, той е подложен на ония изменения, присъщи на енергиите и силовите ѝ полета, които преминават земята и ѝ придават движения, сили, състояния. Човек, и да иска, не може да бъде изолиран нито в своя частен живот, нито пък в своя колективен. Той е – и ще си остане – частица от живата, вечна променяюща се природа, ще взима волно и неволно участие във вихъра на нейните частици, ще добива импулс и сили, ще харчи, разходва, разрушава и твори, и в тази трансформация на енергиите ще прояви съвокупността от процеси, които наричаме живот. Целият наш индивидуален и обществен живот от дълбоката древност до нашите дни е само малка частица законосъобразно проявление, малко поточе от онова голямо битие, което обхваща Земята и нейните съседки по съдба – Слънце и планети. Смело може да се твърди, че изолирани събития в нашата Земя няма. Откриване закономерни връзки обаче е въпрос на съзнание и възможност да се проникне по-дълбоко зад видимите символични форми към неизвестната тайна на истински реалното, същественото и неговия незнаен Творец.

Забележка: останалата част от статията, която съдържа по-тясно научната и специална страна на въпроса, ще издадем вероятно в отделна брошура.

Бележки към статията за землетресенията

¹ Гледай «Атмосфера» от Кам. Фламарион; «Светкавицата и нейните капризи». (бел. а.)

² Електрическите изтичания от едно острие извикват вятър, който може да угаси свещ. Електрическите изтичания от известни върхове, попадащи в електрически земни токове, предизвикват силни локални ветрове, когато на други места е сравнително тихо. Човешката мисъл преимуществено е електрическо-магнетично движение, свързано с колебанието и вида на светлината (от видимия и невидимия спектър) – всяко нейно унифицирано течение има съответни влияния върху естествените земни токове, на които променя интензивитета и по този начин предизвиква движения в най-близките и подвижни въздушни пластове.

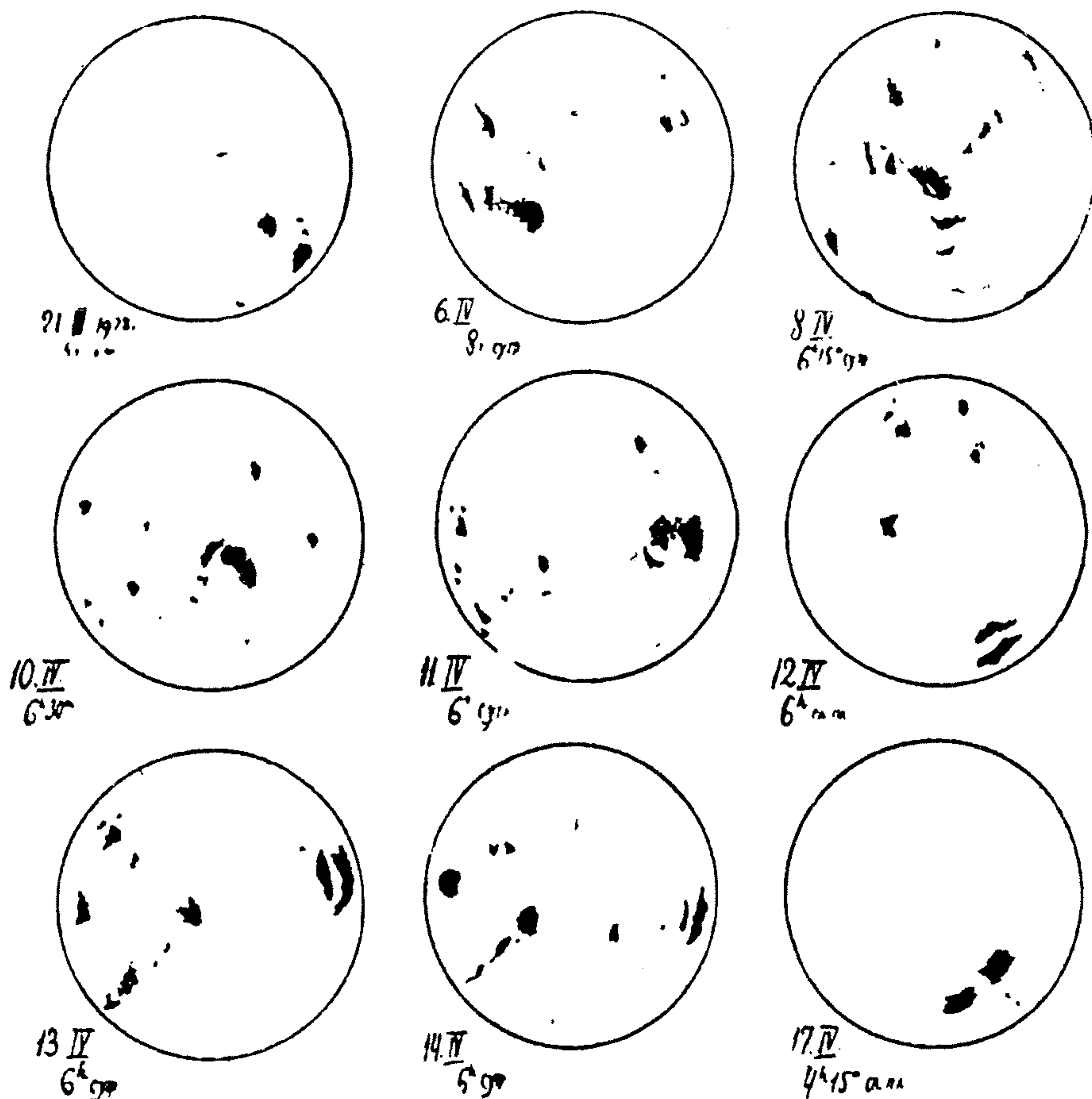
Влиянието на слънчевата светлина, петна, електромагнитните токове, болестите и коремните разстройства са предмет на едно съчинение, резултат на дълги наблюдения и изучавания от страна на наши доктори и вероятно скоро ще види бял свят. Там има достатъчно факти, които ще внесат ново осветление върху много факти. (бел. а.)

³ Може да се види като курioз, но все пак ние бихме обърнали вниманието на нашите читатели върху състоянието на времето в дни, в които има обществени движения, напр. когато стават избори при силно партизанско напрежение. Нека си припомним изключителната буря в София след атентата в църквата «Света Неделя». (бел. а.)

⁴ Особено рязко и силно е това въздействие при появяването и изчезването на слънчевите петна в краищата на видимия слънчев диск – в такъв случай те досущ приличат на действието на индуктивна електромагнитна макара. (бел. а.)

* * *

Слънчевитѣ петна и априлскитѣ землетресения.

пѣмъ статията: „Землетресенията и тѣхното прѣдсказване

(Сп. «Житно зѣрно», г. IV, 1929 г., кн. 8–9, стр. 265)

6. ЗЕМЛЕТРЕСЕНИЯТА И СЛЪНЧЕВИТЕ ПЕТНА

Л. Лулчев

(Сп. «Житно зърно», г. VI, 1931 г., кн. 3, стр. 85–86)

Споходени сме отново от земетресения. Твърде възможно е и за в бъдеще да ги имаме като доста чести, макар и нежелателни гости. Всеки, който е виждал техните последици, които изменят изгледа на местността в няколко секунди, отнемат живота на стотици хора, в няколко мига превръщат в развалини цветущи градове и селения – разбира от какво голямо значение е възможността да се избегне това, което най-фрапира в случая – тяхната ненадежност.

Оздравяване на конструкцията в жилищните помещения, разбира се, в известни предели и възможности, за да може да се понасят поне по-слабите разтърсвания без сериозни за тях последици – и най-важното, известно предупреждение на населението в дадена застрашена област за възможно земетресение са ония необходими мерки, които тъй или иначе биха спомогнали доста, за да се намали ужасът на земетреснатата картина.

В специална статия (Гледай «Житно зърно», книжка 4, 5 – 6 и 7 от 1928 г.) още преди три години ние разглеждахме този въпрос доста обширно и по начин, който постави в недоумение някои от представителите на тъй наречената «официална наука», които и до днес още продължават тук, у нас, да защитават позиции, които вече на Запад са напуснати в интереса на обективната истина.

Доста учени във Франция, Англия, Италия, Америка, Съединените Държави в продължение на изминатите три години, благодарение богатия и разнообразен материал, който им даде природата в това време, значително попълниха наблюденията си и промениха заключенията, като ги разшириха. Ние тогава бяхме се спрели върху две съществени точки: 1) Както някога бурите изненадваха хората и се смятаха за «Божия напаст», а сега се предсказват и предупреждават параходите даже в открито море, така също и земетресението, като едно сложно и грандиозно по своите последици явление, не става мигновено и незабелязано, че то има причинна връзка в повечето случаи с предхождащи явления, които могат да бъдат доловени, и следователно, самото земетресение – *предсказано*.

За да допуснем това, има много причини. Преди всичко чисто логически. *Нещо от нищо не става. Всякога във физическия свят се забелязва една причинност в явленията и една последователност в резултатите.* Значи остава да се наблюдават и отбележат предхождащите явления, за да бъдем ориентирани и в тия, които ги последват. В това отношение земетресението като физическо явление не прави никакво изключение. Изненадата ни сочи само, че още не е обърнато достатъчно внимание на факторите, които предшествуват явлението, а също и на самите, свързани с главното, второстепенни явления, които го предхождат – и следователно могат да послужат като херолди на нещастията. 2) А че такива явления съществуват не само като логически възможности, го доказва поведението на някои животни няколко време преди земетресението – факт, наблюдаван и многократно и положително установен. Така, като обективно установен факт може да се смята, че някои животни предусещат земетресенията: например мравките излизат от мравуняците и почват да пълзят и бягат по стените нагоре; змиите също напускат дупките си няколко часа преди; птиците се събират в големи, крайно неспокойни ята; домашните птици и добитъкът стават особено и характерно неспокойни. Един разумен овчар винаги може да познае защо се безпокоят овците му – дали от вълк или по

други особени причини. Някои от по-старите от тях по трупането или подбъгването на овците около стадото могат почти безпогрешно да предскажат времето, а също и земетресенията, след като наскоро са ги имали вече. Според наблюденията през време на Търновското земетресение, кучетата на града са се събрали в групи, тръгнали са, душейки по земята, следвали са строго определена посока, лаейки по особено тревожен начин. Това е траяло, докато е последвал силен подземен гръм или тътнеж, след което кучетата обикновено са се пръскали тутакси по махлите си. От силата и посоката на гърма и неговия характерен тътнеж е могло да се предскаже доста приблизително и силата и направлението на приближаващия трус.

(Следва)

7. ЗЕМЛЕТРЕСЕНИЯТА И СЛЪНЧЕВИТЕ ПЕТНА

(Сп. «Житно зърно», г. VI, 1931 г., кн. 4, стр. 106–109)

(Продължение)

Несъмнено е, че не всички животни еднакво предчувствуват. Влиянието на човешката култура в това отношение в повечето случаи е действувало противоположно на онова, което сме приели да наричаме «инстинкт» – ето защо не всякога и всички животни могат да бъдат сеизмически предсказвачи.

Но понеже стадният живот или «стадната душа» е по-достъпна за предаване на колективните усети и състояния – особено онова състояние, което се нарича «паника» и се характеризира с белези и дейност почти еднаква и в животните, и в човека, то достатъчно е да има едно или няколко екземпляра между животните *сензитиви*, с по-чувствителна нервна система, за да се предаде тяхното предчувствие и безпокойство и на другите.

В такъв случай систематическите наблюдения в една зоологическа градина биха играли ролята на една своего рода метеорологическа станция, и те с време, макар изначало и с известни допустими грешки, биха могли да служат за основа на предсказания, особено ако бъдат във връзка и със станциите за наблюдение слънчевите петна.

Наблюденията на тия петна, тяхното системно проучване – даже на първо време като едно елементарно съпоставяне техния вид, големина, развита скорост (понеже някои от тях имат и своя собствена скорост, независима от общата на цялата слънчева повърхност) със събитията на Земята по време и място – биха дали онзи ключ, еквивалент или корелат, който изведнъж ще измени направлението на човешката мисъл, ще очертае друг централен стълб, около когото биха се наредили събитията на целия обществен, политически, семеен и частен, физически и психически живот.

Много случки от историята ще намерят други обяснения; на цели епохи биха се открили по-дълбоките причини, а епидемии, бури, урагани, циклони, наводнения и земетресения ще бъдат очаквани своевременно, с нужната подготовка или възможното отбягване на нежелателните резултати.

Всичките те са само последица от състоянието на слънчевата енергия, от влиянието на слънчевите петна, които изменят интензивитета, направлението и посоката на земните електрически и магнетически течения и с това влияят на целокупния живот на Земята, във всичките негови прояви – физически и психически.

Всяка, и най-малката, частица, може да се поляризира – да има своя северен и южен полюс, разделени с линията на уравновесяването – екватора.

Всяка от тях си има своето миниатюрно северно и южно полярно сияние – техните силови полета.

Тези магнетически напрежения в живите частици на растенията, животните и човека са основата и една от първопричините за проявата на живота, творческите насоки и първични структурни линии, по които става строежът в зародиша, а по-после и в по-сложната проява на ежедневния растеж.

Грамадният океан от електричество и магнетизъм, в който сме потопени, пулсира всекиминутно, подхранван от непрекъснатия поток на светлината от Великото Сърце – слънце. Понизената по интензивност светлина на петната играе ролята на ниския волтаж на служебните токове, които правят възможен и достъпен за употреба ток с високо напрежение. Тези именно различни напрежения осигуряват постоянното течение на слънчевата енергия в пространството. Ако бихме искали да преместим частиците на един голям резервоар, пълен с вода, които се намират в равновесие (спокойствие), би трябвало да се употреби грамадно усилие. Но ако някъде на дъното направим и най-малкото отворстие и пуснем само една, и най-малката, частица да капне, тогава течението, което ще започне, няма да се прекрати, докато не размести всичките частици, които имат по-горно ниво.

В газовете това разместване става по всички посоки едновременно: в светлината, която е електромагнитно явление, това изменение на статичния интензивитет става *източник на енергия*, която пък от своя страна служи да даде тласък на живота на всичко в слънчевата система.

Едно специално учреждение: *Слънчев Институт*, построено да наблюдава и следи промените в живота на Слънцето, би ни дало ключа на разгадката на ония преплетени обществени и исторически събития, които регулират от своя страна общия живот на Земята, както, да речем, съдържанието на централния резервоар в една водопроводна система се отразява върху всички чешми, а от там и върху общия живот на града; или състоянието на сърцето – върху общото самочувствие на организма.

Ще дойде време, когато милионите на народите ще се употребяват по-смислено, отколкото да се прахосват за направата на стоманени чудовища, които ще изхвърлят смърт или отровни газове; *тогава подобни институти ще бъдат необходимост и гордост на държавите!*

Там най-мъдрите хора на човечеството ще напънат своите умове да доловят разгадката на далечното минало и на неизвестното бъдеще в светлите лъчи на Слънцето.

И тогава то ще им проговори, защото и там, в него, има същества и култура, от трошиците на които се ползуваме и ние, жителите на Земята.

Мечтите и невъзможностите на днешния ден са утрешни постижения.

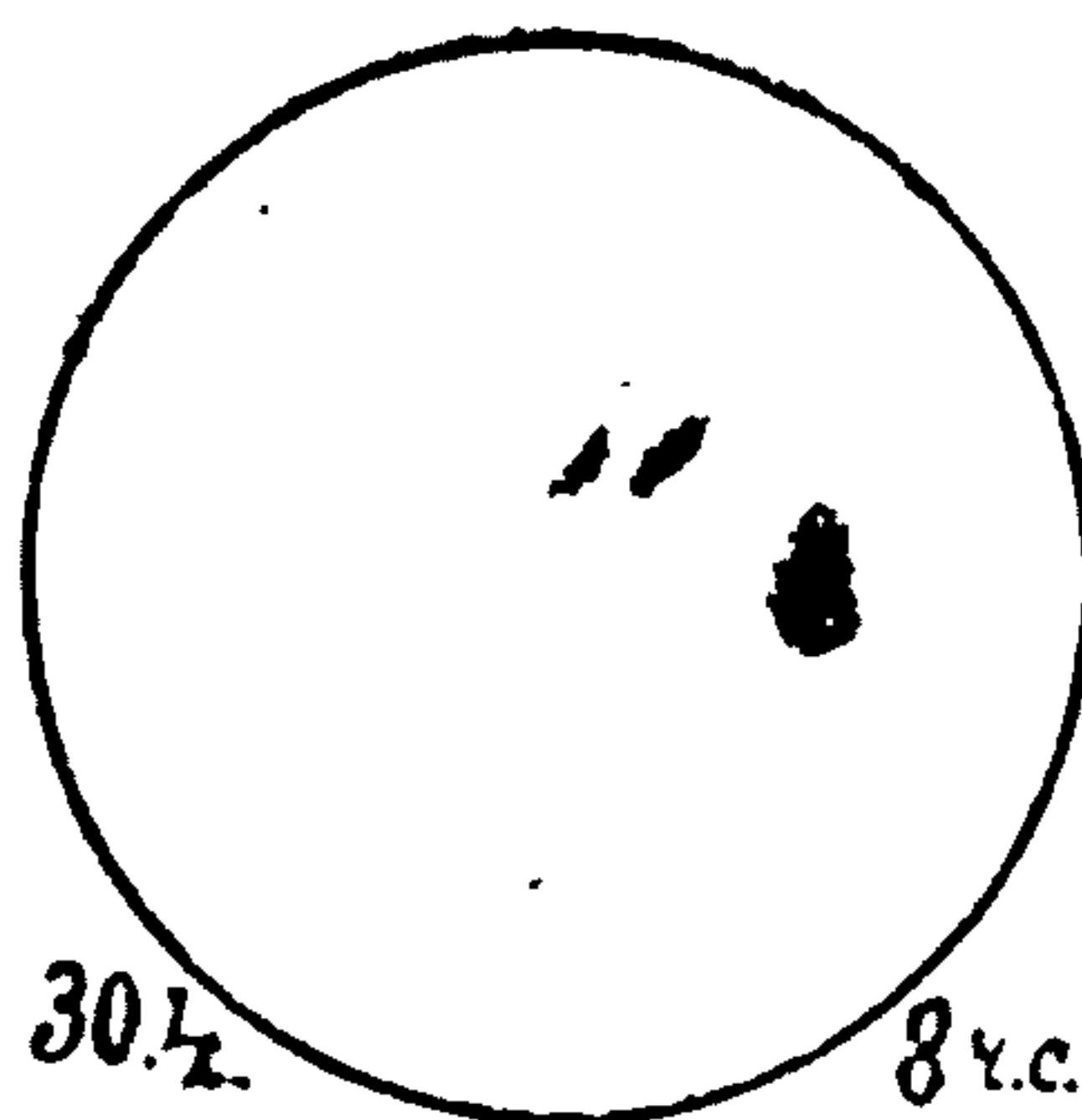
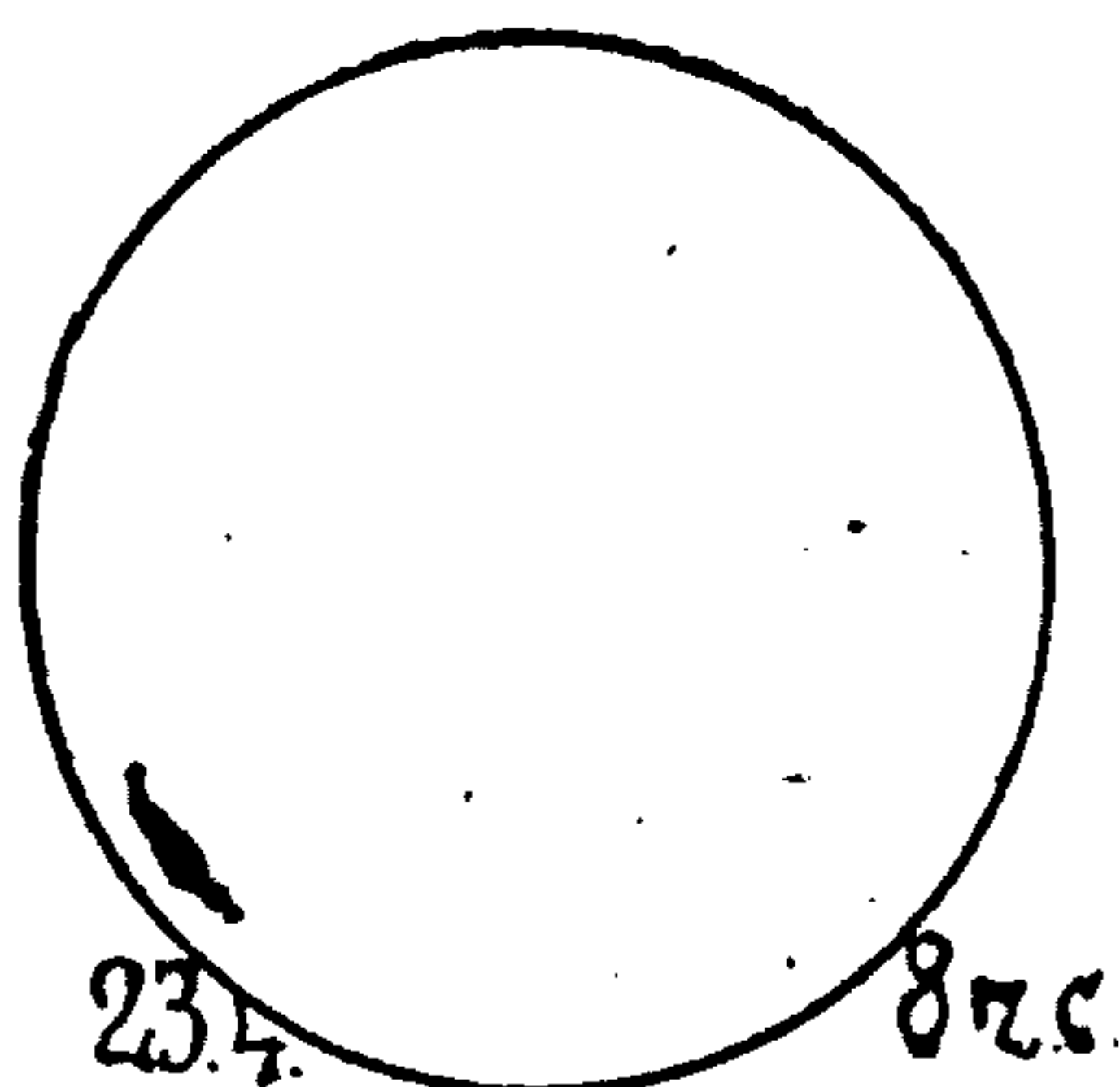
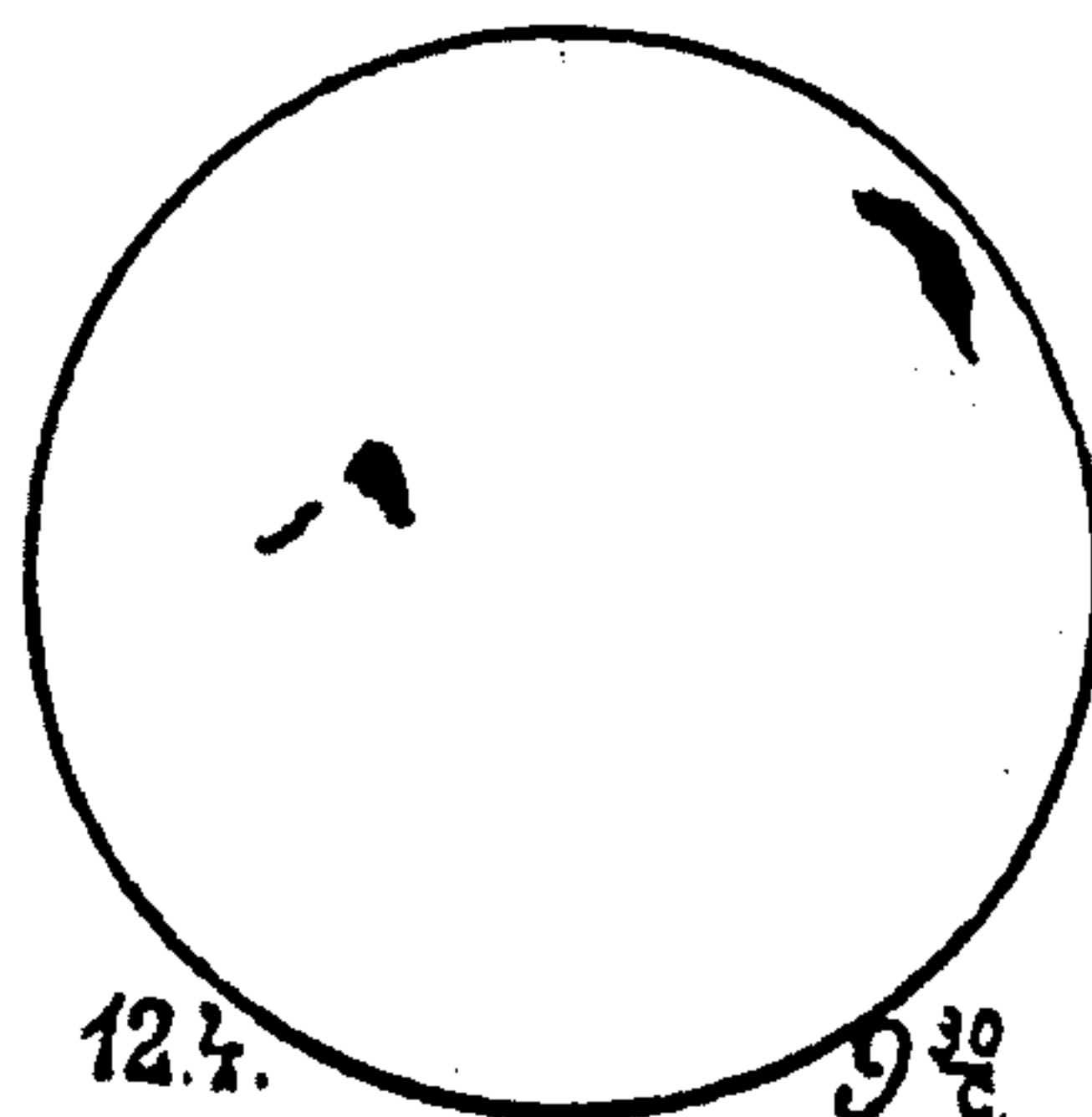
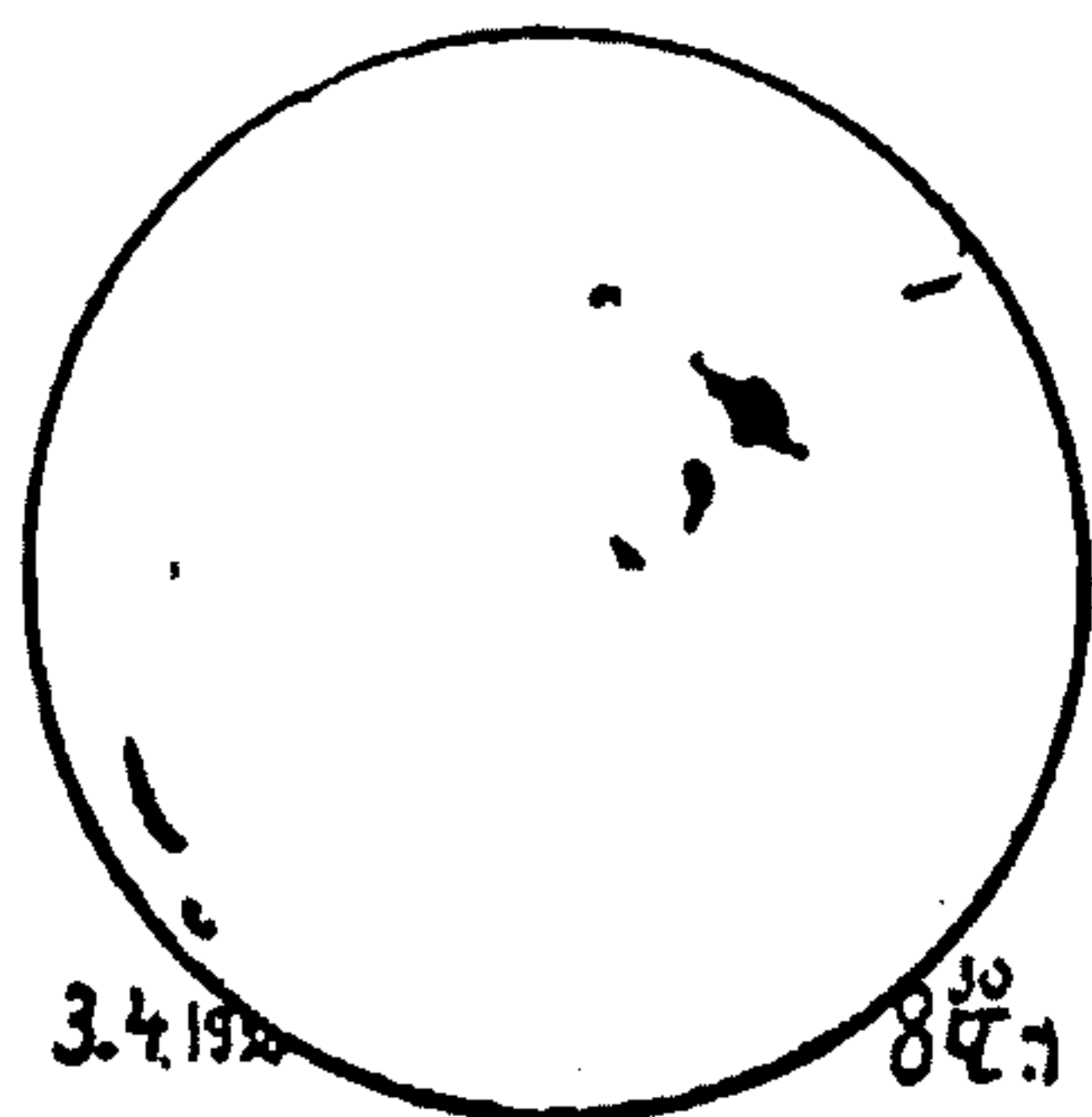
Человечеството, и да ще, и да не ще, крачи към един нов живот, който ще разреши трудните проблеми на днешното време.

И в този нов живот проучаването на Слънцето ще бъде централна идея, то ще бъде смятано като едно живо билюще сърце, което регулира целокупния живот. То и сега прави същото, само че това не е достъпно на болшинството от хората, а тогава то ще бъде по-правилно разбирано и по-разумно използвано.

Фантастично може да звучат тези думи, но те утре ще са една действителност. И най-големите стремежи се правят от малки частици, и то тъй незначителни наглед пред големия колос, който изниква в края на краищата! Такъва малка частица на бъдещата сграда ще бъдат и тия бегли бележки, с които ще се опитаме да характеризираме вида и влиянието на слънчевите петна за един период от 1 април 1930 г. до 1 май 1931 г.

Описание на петната през месец април 1930 година

Този месец се характеризира още от самото начало с появата на едно двойно петно (1-ви април), от което едното, по-голямото, заема горния край от видния диск на Слънцето (наблюдение на същата дата – 1-ви април, 8 часа сутринта: то има положение, където на циферблата се намира цифрата 8).

В центъра на видимия диск в същото време се намира едно петно, състоящо се от три части, от които най-западното е и най-голямо. И трите имат форма неправилна (сравни приложените рисунки). Появата на първото петно съвпада със земетресението в Гърция. Към 9 април се появява на същото място на слънчевия диск ново петно (място, отговарящо на цифрата 8 в циферблата), а в туй време старото петно, което е пропътувало през целия видим диск на Слънцето, се намира към горния край на диска, отговарящ на цифрата 2 в часовника (наблюдение на 10 април, 11 часа сутринта).

Като общо правило трябва да се отбележи, че петната обикновено следват една ивица близо около екватора на Слънцето и почти все на едно и също място се появяват и минават през видимия диск за 11–13 дена. Във време на тяхната поява, както и на тяхното изчезване за даден меридиан, те действуват най-силно върху силовите полета и предизвикват обикновено всичките по-силни прояви: урагани, циклони, земетръси и пр.

Така изчезването на едно от петната (11 и 12 април) съвпада с катастрофалното земетресение в Нова Зеландия. В същото време в Загреб минава ураган. Скоро последва изчезването и на друга част от петното, което пак съвпада с циклон в Кюстендилско (14 април, 15 часа: земетръс в Букурещ и Русе). Снегове в Югославия, Швейцария, Австрия (14, 18 и 19 април). На 22 април поява на ново петно на място, отговарящо на цифрата 7 в циферблата. (Наблюдение в 8 часа сутринта, когато е взет земният екватор за хоризонтален, а не слънчевият.) Появата на туй голямо и тъмно петно съвпада с ред големи пожари. В Румъния изгарят 110 души в една църква; в Охайо (Америка) – пожар на един затвор, в който изгарят 600 човека; катастрофа в Парижката подземна железница с около 100 жертви.

Същото петно към 27 април се приближава към центъра на диска; съвпадение: много пожари – също и у нас, София. При това петното дава един ясно видим израстък по посока към цифрата 12 на циферблата. Тридесети април се характеризира с едно тройно петно, което се намира при своето залязване и се е получило вероятно от разкъсването на едно петно (наблюдение 28 април, 6 часа сутрин). Тези пертурбации се съвпадат със силни пожари и урагани във Франция (1 май); градушки в България; циклони в Америка и земетреси в Япония.

8. ЗА ВИСОЧИНАТА НА МУСАЛЛА

(Сп. «Житно зърно», г. VIII, 1934 г., кн. 3–4, стр. 109–111)

Любомир Лулчев

Това беше преди повече от десетина години. Бях още офицер. Правехме групови екскурзии с братството към Мусалла, водени от Учителя. Отивайки към върха, веднъж Той ме запитва:

– Колко е висок Мусалла?

Като някой ученик, на когото е зададен съвършено лек въпрос, аз Му отговорих тутакси това, което имах в ума си, останало навярно като впечатление от някоя табела или страница от география.

– 2927 м, Учителю.

Той ме погледна доста продължително, поклати глава и ми каза:

– Мусалла има повече от 3000 м.

– Как е възможно това? – учудих се аз – Той е толкова пъти измерван, и при това – най-точно.

– А как измерват? – запитва Учителят, като гледаше към планината.

Аз пък бързо, бързо, като да се намирах пред някакво началство, което далеч надминавах по знанията си (което в нашия офицерски живот се случваше не особено рядко!), започнах да Му изреждам: Чрез барометри, anerоидни и живачни, чрез кипение на вода, чрез геодезични методи, проверки чрез...

Той всичко това слушаше търпеливо, както винаги, и когато свърших моето ораторствуване, Той пак ме погледна с дълбоките си очи и ми каза тихо:

– По-висок е Мусалла! Той има над 3000 метра!

– Е, как може това да се констатира? – запитах аз с едно скрито желание да проверя колко е прав тоя метод, върху който Той се базира. Но останах разочарован.

– На върха има особени магнетични течения, които започват на и над 3000 метра. По тях съдя, че тоя връх е над 3000 метра.

Аз го поизгледах. В Братството бях от няколко години вече, но на Учителя гледах като на всеки учен човек, за който еднакво е достъпна и науката, и погрешката. Наистина, благодарение Нему, лично аз видях много неочаквани неща в себе си и в природата около мен, научих закони, съществуването на които не бях и подозирал, но... все пак Го поизгледах в момента малко скептически и си рекох на ума: «Гледай къде ме метна! Върви се оправяй сега!» А гласно го запитах:

– Ами как, с какви уреди се проверяват тия магнетически течения?

Той пак ме погледна, пошава пръстите на едната си ръка, обърната с дланта нагоре, като че ли чакаше да тури някой нещо в нея, и ми каза:

– Има вътрешни методи... Те са по-точни от външните инструменти!

И млъкна. Аз почаках малко, погледах и ръката Му (която сега разбирам какво ми е казвала мълком: «Отвори се и чакай да получиш!») и си допълних моята вътрешна преценка: «Приказки за бабите! Те могат да вярват на тия работи, защото и друго не знаят. Магнетични течения! Где пък ги измисли! И разбира се, само Той ги сеца тия магнетични течения – затова Той е единственият авторитет!» (Тогава бях и съредактор на хумористичен журнал, та и мислите ми вървяха по неговата гама!)

Разбира се, това мнение си запазих за себе си, защото ние сме благовъзпитани хора и поне от външната учтивост разбираме. Че Учителят и това е разбрал, сега не се съмнявам ни най-малко, но тогава аз бях уверен, че мисля и се държа напълно както трябва, сиреч като умен човек, който не може да позволи никому да си играе с него.

След една година, почти в същото годишно време и същата обстановка, сцената се повтори. Братството се връщаше пак от Мусалла. И пак разговорът се поведе за височината на Мусалла. Цялата минала година беше променила нещичко в моето съзнание. Очите ми бяха почнали да се отварят, но офицерът беше още преди ученика. На чурук дъска не искаше да стъпва. И пак ме запита Учителят за височината на върха, и аз, почти стереотипно, като грамофон, Му отговорих същото. Пак ме погледна дълбоко и пак поклати глава.

– Не, Мусалла е над 3000 м!

– Е, може – казах аз, малко недоволен от подобна настойчивост, която нямаше под краката си нищо повече от едни проблематични течения, които, мислех си аз, съществуват вероятно само в главата Му.

Минаха още три години. В България се случиха много работи – и с мене също. Правиха опит да ме стрелят на улицата, после с измама арестуваха (по преврата) и след това и уволниха.

Вълните на живота ме залюляха с нов темп. Бурята, между вълните на която надничаше често самата смърт, ми даваха възможност да видя учението и Учителя в съвсем нова светлина. Разбрах, че то е учение не за философстване, а учение на живот. И нещо още по-странно, че когато лични неприятели пазеха пред самата врата, за да проследят всяка моя крачка, а понякога и може би с желание съвсем да ме премахнат от света, аз излизах през други врата и отивах при Учителя. И понякога Го придружавах до 1–2 часа след полунощ – и се връщах сам, от никого необезпокояван. Веднъж само Той ми загатна нещо, което аз разбрах после. (Както винаги!)

– Понякога някои хора може да искат да убият някого. Но това не е в тяхна власт, защото в природата има винаги нещо разумно, което бди! Това се случва!

Аз се чудех: защо ми го говори? А то не само беше се случило, а се и «случваше» и с тия, които преследваха самия мен много нощи и дни под ред – и аз, като слепец, го не виждах...

Един ден, като четях сутрешен вестник, скочих изненадан. В едно доста голямо антрефиле се описваше как една нова германска научна експедиция имала случай да измери върха Мусалла и констатира, че при по-раншните изчисления имало грешка. Върхът Мусалла бил 3009 метра височина. Грабнах вестника, облякох се бързо и тръгнах да го посоча на Учителя. Той обитаваше тогава стаицата си на ул. «Опълченска». Пътят за там е доста дълъг. И по пътя, пипащ вестника радостен, аз крачех и мислех.

Но мисълта ми взе неочаквана за мене посока. Като че ли в себе си се разправях с някого.

– Ти – казва – се радваш, че някакви си хора, за които пише един вестник, който постоянно съобщава лъжливи работи, потвърдили нещо, което Учителят ти казал. Ти повярва на тия, които можеха да те излъжат, а се отказа да вярваш на Тоя, Който не само с думите, а със самия Си живот свидетелствува истината, с която живее и който и самия тебе на това учи.

Колко мизерен си ти, че когато се мислиш тъй учен и си толкова лековерен – повярва на хора, които нито си виждал, нито си срещал, а не вярваше на човек, който от години е пред очите ти, винаги верен и истинен!...

И още много, много ми говореше този глас – и моите крачки ставаха все по-нерешителни. И когато отидох при Учителя, и помен нямаше от моята първоначална радост. Напротив, чувствувах, че със своето безпределно доверие на вестника аз бях незаслужено обидил Него.

И оттогава винаги, когато не разбере или се усъмня в нещо, казано от Учителя, тутакси се запитвам и проверявам дали не вярвам на някой «вестник» повече от Нему. И слава Богу, тоя връх Мусалла ми е помогнал досега твърде много. Може би и на вас ще ви потрябва.

Опитайте!

9. КАК СЕ ОПРЕДЕЛЯ ВИСОЧИНАТА НА ВРЪХ МУСАЛА

(ОТ ЕГИПЕТ: Беседа от Учителя, държана на 21.IX.1930 г., София. – В: Условия за растене: [Неделни] беседи от Учителя. София, 1949, стр. 57–58)

Един ден отидохме с един мой познат на Мусала. Като се качихме на върха, видях на една табела означена височината на Мусала. Там пишеше 2999 м. Казах на приятеля си, че изчислението не е вярно. Мусала има височина над 3000 м. – Отде знаеш? – Не му казах отде знаая, но му отговорих: Има идеи и чувства, които се проявяват само на височина над 3000 м. Други идеи се проявяват на височина 3200–3500 м. Следователно, ако такава идея се роди в ума на човека при дадена височина, значи тя е от 3000–3500 м. Всеки от вас може да провери този закон. Ако се качвате на Монт Еверест до известна височина и през ума ви минават идеи, за които знаете, че се явяват на височина 5000 м например, ще кажете, че височината, на която сте стъпили, е 5000 м. Например един месоядец се качва на една планина. По едно време в него се явява мисълта за вегетарианството. Това показва, че сте стигнали на такава височина, на която се ражда мисълта за вегетарианството. Тази височина е 8000 м. Като стигне височина 9000 м, човек забравя своята националност. Значи, идеята за националността е по-силна от идеята за вегетарианството. Колкото по-нагоре се качваш, толкова по-високи идеи те занимават, докато най-последно заспиш. Като заспиш, ти се намиращ вече на границата на земния живот. На тази граница именно вървят две успоредни линии: по едната идат общите идеи, а по другата – специфичните.

10. ОТ МИНАЛОТО НА БЪЛГАРИТЕ

(Сп. «Житно зърно», г. VI, 1931 г., кн. 1, стр. 16–19)

Л. Лулчев

Свидетели сме на много събития, съвременници сме на книги, излезли по един или други повод да изяснят исторически дадена епоха или личност.

Колкото и да е странно, в тия исторически книги много от фактите са тъй изопачени по своето нареждане или обяснение, че престават да имат каква да е истинност в себе си и стават изложение на една възможност при дадените условия, без да е това обаче една действителност. По този начин се реабилитираха «исторически» Боржиите, сега – Нерон и пр. от съвременни историци.

Дойдем ли до самото отбелязване на фактите, обяснението, свързването и разкриване причинната връзка, ние попадаме на още по-голямо разнообразие, дълбочина и миогледи, защото тъкмо там, волно или неволно, се отразява субективното в историята, или тъй наречената «школа», към която принадлежи историкът. Затова ние можем да четем за едно историческо събитие, например Френската революция, толкова много и различни съчинения, в най-категорична форма – и често с противоречиви становища; и за събитие, на което сме съвременници, като например голямата Европейска война, търсят и петнадесет години след свършването ѝ да изнасят във всевъзможни дипломатически сини, червени, зелени и пр. книги началните причини или документи за отговорност, които все за вяност претендират, най-разнообразни са, но всичките по едно си приличат, все едно констатират: вината е на съседа, а не тяхна!

От целия тоя хаос на съзнателни подправки и фалшифициране на официални документи*, и то днес, когато това е сложено на критиката на общественото мнение и официални научни институти на цяла Европа, от това изопачаване на фактите можем да си представим каква достоверност е съществувала в ония хроники и други документи и исторически книги, които са се писали за угодата и по заповедта на разни велможи, царе и др., и от които съвременните историци «черпят материали» – сиреч от разнородно тесто си правят всевъзможни фигури – разбира се, напълно възможни и донякъде достоверни при дадените исторически и битови условия, но дали тъкмо така е била действителността – това никой историк няма смелостта да твърди категорично дори за събития, които са станали в една епоха, много по-близка до нас, и за които вдигането на завесата, която ги прикрива, да е тъкмо от много по-съществено значение и да е относително по-лесно. Много естествено е, че това реставриране на историческата истина е още по-трудно за обикновения историк на далечното минало, за което само тук-там се мяркат някои документи, като останали километрически камъни да сочат изгубения път на някои нации, от съществуването на които е останало само ехото на делата им в света, като Асирия, Вавилон, Рим дори.

Миражи и привидения биха се вдигнали пред взора на тоя, който би искал да проникне в картината на миналия живот... да почерпи от хаоса, тъмнината и безмълвието на смъртта сенките на тогавашните творци... Само ако би

* Гледай например аргументираното съчинение на Max Beer «La Bataille des Diplomates»; с умело съпоставяне той се мъчи да очертае действителното положение и отговорности през онези съдбоносни дни, изтъкващ съзнателни опущения и дори фалшификации на документи от страна на държавни учреждения. (бел. а.)

имал достатъчно светлина, която да прониква през вековете и вековни наслойки...

Друг път се взима погрешна изходна точка и се заклеят събития, порицават проявления на дейност, рисуват обществени течения и обясняват духовни движения, изхождайки от фалшива основа – и оттам – крива насока, погрешна преценка, недействителна картина на едно достойно минало – една заблуда на съвременно обществено мнение с всичките му тежки последици и отговорности!...

Така например ние сме свидетели на една подобна преценка на близко, познато нам духовно течение. И сме изненадани от оная неочаквана босота, с която хора – и то с име в света и официалната наука – се приближават и «проучават» историческите факти! Така те, без да имат достатъчно познание за истинското, а не догматично християнство, за схващането на което е нужно не само едно кръщелно свидетелство, а и да се върви по вътрешния път към Голгота, за да заживее Той в нас, Тоя, Който беше Пътят, Истината и Животът в душите ни; ако нашият път стане Неговият; и нашата истина – Неговата; и нашият живот – Неговия, само тогава като бихме имали представа за истинското християнство, да имаме смелостта да даваме своите авторитетни преценки, и то все пак не така – почти безапелационно... Но ако те познавах Христа като една вътрешна космична сила, те щяха да видят, че съвременните християнски църкви, коя повече, коя по-малко, са само места, в които се говори за Христа, примесено с ритуали, останали от езичеството, някои установени от първите последователи и имащи смисъл за времето си, но в никой случай не са заповядани от самия Исуса! И че на историческата сцена са се явявали духовни течения, които са продължавали традицията и пътя на истинското християнство, и че именно по тия духовни движения може да се премери доколко църквите са се отместили встрани, са правили компромиси с истинския път и ръководителя си!

В такъв случай ние не бихме имали тия нелепи преценки на великото духовно движение на богомилите, което даде силен тласък на умовете и душите на хората в цяла Европа, остави трайни следи в техния живот и чиито крайни отгласи се сляха с началото почти на всички значителни обществени движения, като започнем с хуманизма – и свършим с реформацията и великата френска революция.

Фототипни твърдения на хора, които разглеждат и съпоставят нещата, без да притежават достатъчно познания, лично достойнство и мистични преживявания, за да разберат дълбоките схващания на тия, които искаха да опишат, ги караме да застават неволно в ролята на съдии, които прибързано хвърляха греховете на съвременниците тъкмо върху тия, които волно или неволно, със своя живот ги тъкмо изобличаваха... Та това е ставало и по-рано – това става и до ден днешен и ще става винаги, защото новото има по-здраво рационално обоснование: винаги то логически ще доминира, винаги то ще създаде свои привърженици по силата на нещата и живота – и развиващо се паралелно със старото, без да ще, един ден ще го измести, присъстващо по неволя и на неговата агония... В своя напън и безсилие да спре това ново, старото ще се огледа като в някакво огледало, виждайки в проявата на новото ония ценни качества, които и нему някога отвориха пътя на живота, но които сега му липсват изцяло. И то, като немошен старец, който не може да си отмъсти или измести в своя полза действителността, ще започне да злослови, като ѝ припише собствените си грехове на новото, на невинния – и с така облекчена душа, по-леко да понесе живота си, затрупан под развалините на собствения му негов «свят», който понякога той смята изобщо за свършека на света...

Такова непознаване на духовната страна на събитията не дава възможност да се проникне и разкрият дълбоките причини на движението и ще остане винаги за истинските познавачи на събитието повърхностно: ще се повтарят само типични, непроверени и дори несмислени фрази (като тази например, че богомилите били дуалисти и пр.) и може даже да се стигне до такова изложение на събитията, което може да е фактически вярно, без обаче тяхното обяснение да прониква до ония необходими вътрешни мотиви, които са били идеи-двигатели, които правят именно това събитие смислено и вярно на своя принципен път, тъй или инак скрит малко по-дълбоко от взора на обикновените хора. За да се хване и разтълкува така богомилството, историкът трябва да се добере преди всичко до ония скрити, тайни източници на енергия, на поток от идеи и вдъхновение, от които първоначално са черпили и черпят тия и подобните тям движения, а не да се задоволява от констатиране на факти или цитиране на събития, описанието на които често са резултат на изопачени идеи, благодарение на днешните условия или неблагоприятната среда.

Само тогава историкът би могъл да пристъпи с всичкото знание и обективност към въпроса; да се пренесе в своето съзнание към епохата и източниците и да възстанови действителното, вътрешното съдържание и външното очертание на събитията с една пълнота и правдивост, която не само да се схване от всеки ум, но и почувствува от всяко будно сърце. Тогава – и само тогава, ние ще имаме едно истинско изложение на историческите събития с най-голямо възможно приближение до действителността. А сега се повтарят непроверени обвинения, приписват се собствени заблуждения, които даже едно много по-дълбоко съпоставяне на изнесените факти би изместило веднага от заеманите позиции...

Тия мисли ние взимаме само като увод към последующата ни работа, която ще се ръководи от следните основни мисли:

Историческите събития са в тясна връзка с органическото развитие на расите и народите;

В проявата на това развитие народите следват определени линии на природата – планините, реките и моретата, водени несъзнателно (за масата е думата) от известни магнетични и електрични земни течения, които обуславят физиологическото разцъфтяване на техния вътрешен и външен живот – по-чист въздух, по-хубава и буйна растителност, голям жизнен интензитет, душевна лекота и пр.

Всякога външните събития, колкото да са разкъсани и разхвърляни наглед, имат в основата си развитието на един вътрешен, естествен закон, с неговите психически предпоставки – и изпълнението на този закон, който представлява проявата на една разумна воля, дава смисъл, цел и направление на дадена цивилизация, съдържание на известна култура. И когато изчезне тая основна идея – закон, другото, като някаква безсмислена надстройка, живее с живота на скачащата кокошка, на която главата е отрязана...

И много естествено е тогава, че човеческата дейност, макар и не в същия маниер на изложение, има своята безпристрастна хроника, от която могат да се изнесат, ако не изцяло и много, поне отделни трохици, които биха могли днес да се споделят вече с ония напреднали души, които разбират миналото на една страна не само механически, а и като свое собствено минало...

Картини от тоя род из минало на България ще дадем в следната книжка.

11. ОТ МИНАЛОТО НА БЪЛГАРИТЕ

II.

(Продължение)

(Сп. «Житно зърно», г. VI, 1931 г., кн. 3, стр. 82–84)

Л. Лулчев

Колкото една идея е по-шаблонна, толкова тя се разбира от по-широк кръг хора; смята се за «съвременна», не учудва никого, класира се като «добра», «полезна» или «допустима», «в реда на нещата», «прогресивна», «научна», «разумна»... Малкото усилие, с което се достигат днес «научните» становища, знанието в популярна форма, понякога минава за големия плюс на съвременността, без да се вземе във внимание, че тъкмо тая леснота на придобивката обезценява неговата същност: че то се носи като някаква модна дреха, която може да бъде захвърлена всеки момент, щом дойде някоя по-нова мода. Всичките са като дървета без никакви корени в съзнанието на хората: при първия порив на вятъра те се събарят и изчезват. Днес мнозина се кичат с паунови пера: знанието за тях се състои от постоянното повторение на чуждите мнения. В такава умствена среда, много естествено, колкото една идея е по-дълбока, толкова тя се струва, че е изпреварила времето си, толкова по-малко хора я разбират, толкова тя е по-«чудновата», «еретична»! Носителите на такива идеи са наричани дори луди (Христос, Галилей), били са разпъвани, затваряни, горени... Средата още не е била дорасла да ги разбере. Това са го опитвали всички ония, които са поискали да внесат принципиално новото в живота – винаги те са срещали голям отпор в ръководящите кръгове, които, неспособни да носят новото, а понякога и да го разберат, са държали с голямо упорство старото, което им е гарантирало привилегированото в обществото място. А ако така упорно се отрича всичко ново, то как ще влезе в живота то? Ако се слушат невежите и консерваторите – никога няма да му дойде времето! Но то – новото, прилича на дете, което, когато му дойде времето, се ражда и без акушерка.

Това, което пишем, може да се стори чудновато, но в него няма да има никаква шаблонност. Схващанieto на смисъла ще бъде въпрос на развитото съзнание; от неговата степен ще зависи проникването му, обхватът, обяснението. За простия човек всичко в света е просто. Отричанието на фактите не спира техния живот, нито резултатите на техните въздействия. Логическите заключения са само относително верни в кръга на познатите в дадено време факти; всяко ново откритие, новоизнесен факт може да съборят коренно една съществуваща от дълги години «истина», напр. да вземем тая за въртението на Слънцето около Земята, в която столетия са вярвали учени хора – или най-малко, не са я оборвали въз основа на науката, «непогрешимата наука»...

Ако за минута (не дай си, Боже, да стане наистина!) допуснем, че на Витоша изригне вулкан, като част от една голяма всеевропейска катастрофа – и засипе цялото поле с дебели слоеве пепел – и след хиляди години геолозите, археолозите и историците на една новосъвзела се цивилизация започнат своите разкопки от подножието на планината и намерят шопската култура с гърнето и кожуха (ако се запазят, да речем), няма ли да извадят заключение, че цивилизацията е била твърде примитивна, само няколко столетия от напущане пещерите? Образите на нашата съвременна цивилизация са от книга, от която едва ли ще останат никакви спомени, паметниците на която повече са от желязо – ще се стопят като нищо – и тогава техните заключения за културата ни ще бъдат достоверни дотолкова, доколкото по-последните разкопки над София няма да покажат една друга картина... Ако изобщо времето пощади не-

що по-съществено от ефемерния живот на съвременната наша култура, в която всичките неща се разлагат и в която даже самите хора приживе умират, всекидневно мяркащи се като сенки в един живот, който не знаят откъде са взели, нито защо им е даден, нито какъв смисъл има животът.

И може би само големите блокове армиран бетон да ги поучудят, да си създадат своите теории, да се озадачат и те малко, както и ние се чудим на египетските блокове или монолити – и да ги наречат някакъв «конгломерат», «минерал», както и ние наричаме гранита, варовика, гнайса, базалта и пр. «скали».

Зная, при тия мои думи мнозина ще се спогледат. Някои го вземат като легенди, предания. Но и легендите имат свой произход, и те имат свой бит и свое начало.

В своя стремеж да обясни събитията, историкът стига най-послед пред затворените врата на миналото, ключовете на които времето ревниво пази.

Как ще надзърне той там?

Какво се крие в тая тъмнина на вековете?

Има ли изобщо нещо в тоя мрак от върволица безчетни години?

Не е ли суетна надеждата, че ще проникне слънчев лъч някога в далечините, от които няма никакви възпоменания?...

О, не, разбира се, че не. Но как? Къде? По кой начин ще се стигне до това, което е било? Нима Земята, която датува в своя живот от милиони и милиони години, според геологията, не носи едва от вчера човека в своите пазви?

Защото как ще наречем тия 5–8000 години, освен едно историческо вчера? Малката светлина, която не дава възможност да се изпълни околният мрак с «факти», които съществуват дълбоко покрити и чакат своя ден да разправят дивните приказки на един живот, от който ние доловихме последните затихващи вълни от една почиваща култура, от трохите на религия, величава и чудна, която в своето повяляне беше се разсипала на късове, стоящи пред нас вече почти като олицетворение на безсмислието... Тъкмо тия трохи, това последно ехо на отлетялата от вековете песен, достигнаха до грижливо напрегнатите слухове на нашите историци – и те взеха края за начало, което тепърва отново се разгъна пред очите на техните предели. От искрите на един величав огън, от последните лъчи на залязващото слънце се запалиха нови огънове, сляха се лъчи с тия на изгрева на една нова епоха, на нова цивилизация, която на непосветените в световния ход на нещата се струваше единствена, начална...

В упадващи раси, които се бяха борили за своето съществуване и надмощие, шепа хора са спасявали цивилизацията на цяла една епоха, са били малките искри, в които огънят тлееше, без да загасне, знанието извратяваше, без да изчезне съвсем най-последно...

При катастрофи са бягали като разтревожени мравуняци от мястото на катастрофата.

А след тях, смъртта като капризно дете, което смачква с пръста си светулки, е минавала по техните следи – и там оставяла само мрака... При това вдигане на завесата на миналото, ние се натъкваме на странните картини на миналите цивилизации, на далечните епохи, при което известните наши дати за начало на човешка култура са само едва вчерашен ден.

Някъде земята се проваля под краката на натежалите със своите желания и жестокост човеци! На друго място една шепа пясък засипва изцяло всичко онова, което е дишало живот, както се засипва някой мравуняк.* На трето място огънят, безпощадният бой и жестокост, стигаща до безумие, пръс-

* Сахара, Арабия, Гоби или Шамо са места, където нявга са цъфтели цивилизации! (бел. а.)

ка цветовете на една човешка градина по широките необработени полета или тъмните гори на неизвестните далечни земи, за да послужат по-после отново за разсадник на живот...

В тия междинни епохи ония, които носят здравето в себе си, преодоляват трудностите. Силите на природата им дават средства да започнат отново градеж. В същото време ония индивиди, племена и раси, които са отивали изключително по пътя на личното дегенериране, затыват постепенно в животинщината, губят знания, после – възпоменания, още по-после, и образ и подобие човешки... И нашите историци и географи, намиращи ги при края на един процес, смятат това за един статистически факт и турят началото в средата на един живот, който продължава и сега и който никога не се е прекъсвал. И както вече казахме, ако това не е известно, то е защото трябва по-силна светлина, и тогава видимият мрак ще се изпълни моментално с «факти», които ще говорят сами за себе си. Те говорят на нас, ще кажат нещо и вам!

(Следва)

12. ПРЕОБРАЖЕНИЕ

(Сп. «Житно зърно», г. IV, 1928 г., кн. 6–7, 1стр. 184–185)

[Любомир Лулчев]

В съвременната наука има достатъчно данни за научна обосновка на ония науки, които все не са още «официално» признати. Думата ни е за Астрологията, Френологията, Физиогномията, Хиромантията, Графологията (последната, впрочем, е призната редом с другите официални науки). Астрономията и Астрофизиката обаче, щат – не щат, ще трябва да признаят възкръсването на своята майка, колкото и «мистичен» и не в реда на нещата да им се види тоя акт. И наистина, Астрологията прилича на оная зачарована царкиня в приказките, която отдавна спи непробуден сън, но която, кой знае как, се пробужда вече по нечие магично мановение. За мнозина дори тая царкиня беше мъртва – отворете която щете история на астрономията или някой енциклопедичен речник – тия студени склепове и гробници на живите знания – и ще се уверите, че тя лежи там, погребана отдавна. Но все по-ясно и по-ясно става, че тя всъщност само е била приспана до време и че мнозина смели царски синове, дори и в наши дни са прониквали във вълшебния замък, дето тя лежи, изричали са магичната дума, и тя се е пробуждала, та им е дарявала и своята обич, и своята тайна.

И днес ние присъствуваме на нейното пробуждане и на вълшебното ѝ преображение. Тя става от своя ковчег, изправя се, отхвърля средновековните си одежди – колко много и различни премени е носила тя от паметвека до наши дни! – стапя се в светла мъгла и след миг се явява облечена в модерен костюм, като заговарва на най-изискан съвременен език, заговарва «научно», а не на древния език на «суеверията» и «мистичните блянове». Нали сте чували вече за раждането на «Научната Астрология»? Учените, оповестявайки това крият, че тоя акт е всъщност възкресение, преобразяване или, ако щете, превъплотяване. Но да не спорим за имената на нещата и да се спрем само на факта «Научна Астрология». За съвременните учени тя се ражда из чреслата на Астрофизиката. Пелените, с които е обвита, почти всички са оцапани със «слънчеви петна».

Говори се все по-смело и по-обосновано за връзката на слънчевите петна с цялата економика на земния живот: 11-годишният цикъл на Швабе за максимума и минимума на слънчевите петна и свързания с него цикъл на метеоро-

логичните явления, пулсациите на земния магнетизъм и електричество, както и полярните сияния. Явиха се странни наблюдения и съпоставки: слънчевите петна и катастрофите, земетръсите, минните избухвания, слънчевите петна и епидемиите, както и внезапните смъртни случаи, слънчевите петна и плодородието и т.н. Луната също така внесе куп данни: установиха се някои факти за нейното влияние върху метеорологията на Земята, откриха се съотношения между нейните цикли и циклите на известни органически процеси у човека и животните (предимно морски). Прибавиха нещо към данните и така наречените звездни радиации – излъчванията на звездите и т.н. Не ще изнасяме данни – има ги преизобилно в научната литература на Запад, – поменавам само отде изхождат, за да се види из коя морска пяна, възкипяла от броженията на творческия дух на «Ужаса» се ражда тая нова Афродита.

Интересът към Астрологията днес за днес е много по-голям, отколкото обикновено се мисли. Най-видният английски астролог Сефариал привежда само един числен факт, за да даде представа за тоя интерес: именно фактът, че годишно се харчат около 450 000 екземпляри от Ефемеридите на Рафаеля (астрономически таблици, приспособени за астрологични изчисления), без да включва милионите читатели на популярните астрономични алманаси, нито ония, които на Изток се занимават с Астрология, защото те сами си съставят ефемериди.

Не по-малък е интересът днес и към Физиогномията, Хиромантията, Френологията, Графологията – защото дават ключове за разгадаване на най-интересната загадка: човекът и неговата съдба.

В светлината на тия науки човек оживява и като характер, и като носител на една определена участ в живота. В тая светлина миналото на човека заговорва, настоящето се осмисля и се проектира перспективата на бъдещето.

Достатъчно е само да споменем кои са обектите на тия науки, за да се прозре тяхната дълбока обосновка.

Френологията се занимава с главата, а по-специално – със строежа на черепа – моделиран от динамичното напрежение на мозъчните центрове. Тя изучава капитала на човека.

Физиогномията има за обект проучаването на лицето – най-разумното в човека, онова, по което го познаваме. Интересно е, че в него са съсредоточени сетивните органи: очи, уши, нос, уста – ония живи пътища, по които светът навлиза вътре в нас. Тя проучава *капитала в обращение* на човека.

Хиромантията се занимава с ръката – главен орган на пипането и най-интелигентното сечиво на човека в творчеството на материалната култура.

Тя изучава онова, което човек е реализирал и което може да реализира в света чрез своята творческа воля.

За ония, които са запознати с ролята на тия сетива и органи в душевния живот – съвременното естествознание ни дава доволно пълна картина за това, – обосновката на горните науки веднага излиза наяве.

Ала най-убедителен доказ са самите емпирично установени факти и наблюдения, които изграждат тия *психологични науки за Човека с конкретна база на изследване*, на които е съдено да покажат човеку Пътя и Истината на неговия живот.

13. Вести

ЕДНА ИНТЕРЕСНА СКАЗКА

(Сп. «Житно зърно», г. IV, 1929 г., кн. 6–7, стр. 284–286)

През миналия месец януарий, на 23., във Военния клуб, от името на читалище «Инвалид» държа една твърде интересна сказка брат Любомир Лулчев.

Сказката бе интересна, защото разглеждаше важния въпрос: **«Разпознаване характера по лицето, ръцете, почерка и пр.»** – с други думи, това бе сказка в защита на окултните науки френология, физиогномия, астрология, хиромантия и графология – науки и твърде стари, и с огромна литература на чужди езици. Особено у нас тези научни дисциплини не са известни. Ето затуй именно сказката на Лулчев беше интересна, навременна и важна. В един от най-големите салони в София, препълнен от отбрана публика, умело, силно и ясно бяха изнесени методите и принципите на четене великата, живата книга на природата.

Сказката беше знаменателна от друга страна затуй, че тя се явява като начало на редица подобни сказки в София и в провинцията, които ознаменуват едно ново отнасяне към окултните науки. Пред чисто научните доказателства – и логически, и математически, и нагледни (с много картини), – голямата аудитория бе завладяна и спечелена за каузата на окултните науки – за което свидетелствува извънредно големият интерес и еднородното желание да се отворят курсове по тези научни дисциплини. Непосредствено след самата сказка, сказчикът беше блокиран от любознателни и интересувачи се студенти, студентки и граждани, които му задаваха въпроси, а след това, в дома на сказчика постоянно се стичаха хора да се записват за курсовете и да го питат – до такава степен сказката беше нова, интересна и аргументира научно. Отрадно впечатление направи, че младежта – и то академичната младеж, се интересува вече живо от тези въпроси.

По съдържание сказката беше ясна, жива, увлекателна; с много сполучливи образи и примери бяха илюстрирани отвлечените идеи, и нещо особено важно – това беше сказка, издържана във всяко отношение от педагогическо гледище. Всичко беше показано нагледно с много картини, тъй че за всички мисълта на сказчика беше ясна, защото те наблюдаваха картините, които говорят по-красноречиво и от най-добрия оратор.

«Ние си заминаваме от този свят непознати. Ние изучаваме нещата вън от нас, а малко познаваме себе си в този век. Съвременният човек е оставил живота да тече механически. В по-първите времена наблюдателността се е изисквала от условията на живота». Така започна сказката си брат Лулчев. По-нататък той изтъкна, че окултните науки ще има да играят една грамадна роля при превъзпитание и обнова на човечеството.

Окултните науки, разкривайки ни характера, заложибите, темпераментите, съдбата – наши и на близките ни, научавайки ни да четем живата книга на природата, която пише по лицето, ръцете, черепа с линии и форми, се явяват една необходимост и за учители и родители като помагало при възпитанието, и за лекари – като помагало за диагнозата и прогноза на болестите, и за съдии – като средство за разпознаване престъпниците, и за всички интелигентни хора. Та кой не иска да познава себе си, за какво е роден той, коя му е слабата страна в характера, която трябва да поправи; кой не иска да знае характера на своята жена, на своите приятели и съдружници, на своите началници или подведомствени? Тия знания имат огромно значение за живота и поведението на всеки човек и те биха ни освободили от хиляди страдания, ако се съобразявахме с тях. Особено те ще бъдат плодотворни в областта на възпитанието.

По-нататък сказчикът изложи класификациите на човешките типове според окултните науки. Първо – има хора на ума и хора на сърцето (дуалистична класификация). Има и тройна класификация и други класификации. Конкретно, с примери от живота и с картини, сказчикът поясни как може да се чете по линиите на лицето и ръцете. «Всяка форма изразява съдържание. Линията е граница на две сили. Правата линия сочи на равновесие.» «Право чело показва конкретен ум, уравновесен. Нос гърбав – хора, които мислят.» «Изострена форма на пръстите – показват идейни, дейни, артистични натури. Меките ръце – мързел; твърда, суха ръка – може да се разчита на нея. Дълги пръсти – хора на високи идеали. Къси пръсти – обичат да бъркат в чужди джебове» и т.н.

На места сказчикът беше много духовит и с някои сполучливи примери разсмиваше цялата аудитория – по този начин повече от два часа той можа да държи прикована голямата аудитория.

Всички отделни факти бяха свързани със закони и принципи на живата природа, подкрепени с такива из математиката, и това още повече придаваше цена на изложението. Към края сказчикът много сполучливо се опита да характеризира българина и славянина като типове, от смесването на които се е получил днешният българин. Българинът от старо време е изобщо властническа натура, докато славянинът е обичал свободата и мирния труд. И двамата са работели периодично. В сливането на двата типа е и причината за раздвоението у българина. Ние виждаме тези два стремежа да се борят и днес у българския народ.

Много хубаво бяха нарисувани типовете на българина и славянина. Изобщо, тази сказка, тъй богата на идеи, жива, нагледна и аргументирана, заслужено има голям успех. Нека се надяваме, че тая и ред други сказки от тоя род ще се повторят в София и в провинцията, защото светлината на живота знание е нужна всякога, и особено днес. Запознаване с окултните науки при един висок морал ще направи преврат във всички области на живота.

14. ПРЕКАТУРЕНАТА КОЛА

(Истински случай)

(Сп. «Житно зърно», г. VIII, 1934 г., кн. 2, стр. 59–62)

Любомир Лулчев

От няколко дни планината ехти от силни удари на секири. Падат дървета високи – повечето сухи разперени борове и елхи, които като пазачи са надничали извисоко в долините, където тихо се кътат три селца едно до друго.

Но това не са дървари от техните селяни – чужди хора, младежи някакви шетат весели и сговорни, свалят дървета, влачат ги или дигат на рамо със стройни крачки и със задружен вик ги хвърлят на хубава една поляна, край бистрата рекичка. Насреща се вдигат каменисти върхове и вековни гори – между тях изнича сутрешното слънце розово-червено, весело, пълно с надежди и живот.

.....

Преди три-четири дни две млади момчета, с лица светли, огреяни сякаш от сутрешното слънце, весели, бяха подрали към общината на едно от селата.

Селският кмет и събраният съвет ги слушаха с внимание, а после събра нието от всички селяни одобри напълно: да им се разреши да секат сухи дървета, колкото им трябва за построяването на една хижа там горе – подслон за туристи и селяни в лошо време. Говориха те кротко и смислено, и на всички селяни на сърце им допадна – с радост разрешиха.

Но на другия ден още се носеха слухове – от говедарите най-напред, а после подето и от селяни – друга вяра са тия хора там. Месо и риба не ядат. На Бога сутрин се молят при изгрева, държат думата си много, не лъжат, учтиви с всички, кротки един към друг, щедри във всичко, радват се на всичко – друга вяра!

Чу попът от горното село и разпитва дълго и подробно – неговият брат бе кмет – и когато разбра, че са «сектанти», че той – брат му, станал причина да им се дадат дървета и строят хижа – тяхно гнездо и свърталище – люто се закани и сърдито излезе от дома на своя брат.

– Аз тия агарянци ще пръсна като хамовото семе! Не хижа, а змийско гнездо ще свият те там! Ще привикат душите, ще ги обайват с празни приказки, ще ги прелъстят, ще ги оплетат със своите сектантски мрежи.

– Не са такива хората – каза кротко кметът. – Ако ги беше видял и опознал – другояче щеше да говориш.

– Какво? Не ги познавам ли? – кресна попът цял зачервен. – Аз и зъбите им знам на подобни изедници и паразити на нашия народ. Ама аз ще им пръсна гнездото клечка по клечка – помен няма да остане – хубаво да знаеш. Ти да им даваш дърва от общинската гора, ама аз огън ще ѝ туря, та все хижи ще станат.

Кметът помери нещо да възрази – но се въздържа – по-голям брат бе свещеникът, па и знаеше го той, че отвън само кипи, а отвътре е добър. Един ден все ще види, че тия, които харчат свои пари и от сутрин до вечер като мравки влачат и строят, не са никакви паразити – и ще си измени мнението.

.....

А свещеникът бе не на шега разсърден и разтревожен. Крачеше той дълго из своята разхвърлена стая и мислеше, кроеше планове, какво да прави и как да се справи с тая жива рана, която сега му се отваряше тъй неочаквано от тия сектанти.

На планината макар, все пак негови енориаши ходят там, ще гледат техните фокуси, ще им дават своите брошури... Ще се разклати вярата им все повече, и без това църквата е празна и в делник, и в празник.

«Това не може да остане така, брат ми кметът е лековерен и упорит, селяните не разбират много от тия неща – а трябва нещо да се направи», си реши попът.

След един час неговия едър дорест кон летеше с двуколката по шосето към града.

Попът си тананикаше нещо под нос и пляскаше камшика, повече от нямане какво да прави, отколкото от нужда – конят и без това тичаше твърде силно.

.....

В голямата горещина след обяд кабриолетчето се връщаше по същия път. Весело пляскаше той камшика и още по-весел беше самият той – архиерейският наместник беше го похвалил за неговата бдителност и беше му дал план – великолепен план на нещо отдавна невидено – Свещена анатема пред цялото село след една беседа, която той щеше да каже. Всичко беше уговорено, предвидено, нагласено – ефектът щеше да бъде чудесен. Хижата и самите селяни щяха да я развалят – и той побутваше в торбата десетина книги, в които се изнасяха тайните козни на сектантите, които той щеше да разкрие пред селяните.

Борба докрай, ще разберат те, че са кукувици – в чуждо гнездо искат да снасят своите яйца, но той ще ги изхвърли до един от гнездото... Шибя той коня и тананика.

Увлечен в мисли, настига той русокос момък с тежка раница, който по-тен крачи към тяхното село. Попоглежда го кротко той, но попът хич не се сеща колко трудно е да се върви пешком натоварен – замислен в своята бъдеща работа, той почти дочува тържествената «анатема», как ще прозвучи и даде ехо на селския площад пред църквата.

Стигна той скоро ханчетата и отседна – селото беше недалеч; времето – топло, конят да си почине, а и той самият по-удобно да си пийне една ракийка и помисли по-спокойно за майсторския удар, който изведнъж щеше да очисти планината от нечестивите сектанти.

.....

Тежко натовареният с раница момък крачеше полека по шосето, когато изведнъж вниманието му беше привлечено от неочаквано зрелище – ударил през пряка пътека, попът минаваше не по шосето и моста, но направо, за по-пряко, през самата река. Дълго пи конят бистрата планинска вода, а след това, ударен, види се, по-силно, възви неочаквано къбриолетчето към баирестата страна на брега и вместо напред да прекрачи, се дръпна уплашено настрана. В следния момент попът пъргаво скочи от изкривения къбриолет, който се захлюпи в реката. Самият кон се уплаши и, оплетен в юздите, се преметна настрана и падна в реката, като от време на време риташе безпомощно с крака. Дървените впрегала му пречеха да стане.

В следния момент само момъкът беше захвърлил раницата си на моста и когато попът се огледа, той неочаквано за себе си го видя до колена във вода да се мъчи да помогне откъм главата на коня да стане. Попът, зарадван от тая неочаквана помощ, се наведе да хване коня за опашката, за да може да го измъкне настрана от впрегалото на обърнатия къбриолет. Но тъкмо тогава конят, правейки усилия да се подеме, ритна със задните си крака нагоре и попът се преметна – конската подкова беше го случила тъкмо над веждите, разцепи му челото и кръв обля цялото лице.

Момъкът остави коня и вдигна падналия поп, извлече го настри и започна да му мие лицето с вода и налага с мокри кърпи.

.....

С много благодарности свещеникът с превързана глава хвали случайния пътник, кротък и мълчалив момък, на когото не можеше думи да намери как да благодари за навременната помощ и братско участие и грижи, които тъй естествено прояви. А онзи отбягваше даже да слуша. Той отиваше в долното село, гдето беше общината, а попът – за горното, където беше църквата и домът му.

В общината момъкът отиде да пита за писма – и от дума на дума спомена, че попа го ритнал конят. Кметът скочи разтревожен и го разпитва подробно: «Брат ми е, господине, опасно ли е ранен?» Момъкът разправи криво-ляво. Истински възрадван, кметът го изпроводи чак до края на селото.

След четири дни попът дойде в общината, извика брата си и като с кмет започна да се съветва за тържествената служба, за която мислеше да свика всички селяни и от околните села, за да бъде по-тържествена анатемата.

Когато кметът го запитва за раната, която беше превързана, попът изведнъж се въодушеви.

– Ех, че човек, да видиш! – каза той бързо. – Настигнах го, той си върви, ама раница – цяла купчина на гърба му. А горещо – не питай. А и по шосето – прах! Минах край него – нищо не ми казва, погледна ме само така милаим – нищо не поисква – и аз се не сецам – а кога после го видех – до колене нагазил в реката с обувката – да вдига коня – е, право да ти кажа, щеше ми се да го прегърна – че какво щях да правя сам. Хеле като ме преметна конят... Така

хубаво ме е мил – кърпата му е още дома. Та рождена сестра да ми беше, нямаше така да е похватен и внимателен. А аз му благодарих и му се извинявах, а той мълча нещо, като че ли аз на него нещо добро съм му направил, а не той на мене. Такъв човек не съм срещал досега.

Брат му го погледа дълго-дълго в очите и го запита тихо:

– А знаеш ли кой е той?

– Ами де да го знам, турист изглеждаше, към вашето село слезе.

– Той е един от ония горе – сектантите, които искаше да анатемосваш – ходил за провизии в града.

– Истина? – учуди се попът.

– Ами няма да те лъжа – стар брат си ми, – самата истина ти казвам.

Други хора са те; не са като нас. За тях няма враг, няма приятел – могат ли – помагат. Аз защо им разреших с дървета от гората да строят – хора са това, хора, от които много може да научат нашите селяни.

Попът помълча, навел глава.

– Вярно – промълви той – вярно, хора са това. Щом на мене, гдето по говедарите им пратих такива лоши приказки, помогнаха така... хора са... Бог да ги поживи.

15. В СВЕТЛИНАТА НА УЧИТЕЛЯ

(Сп. «Житно зърно», г. XVII, 1943 г., кн. 1, стр. 25)

Любомили *

Страданието приготвя хората за приемането на истината.

★

Велик е само тоя човек, който е устоял докрай на своята Божествена идея. След като е работил цял живот за нейното осъществяване, той и с видимата си смърт запечатва и доказва на другите нейната истинност. Такъв човек вечно живее в съзнанието на хората.

★

Това, от което доброволно можеш да се откажеш отвън, го имаш вътре. Два вида хора има – такива, които идат от Центъра към периферията – те ламтят за придобиване на външното – богатство, слава, власт. И други, които се приближават към Центъра. Тяхната светлина се увеличава, чувството на близост с околните нараства, идеята за единство в природата става все по-ясна.

Колкото първите се индивидуализират все повече и егото и личното благо стават алфата и омегата на живота им, толкова тия, които се стремят към Центъра, все повече и повече добиват чувството на общност, братство, единство на цялото, чувство за силата на Бога и божествеността на всичко видимо и невидимо.

★

Дисхармонията в света се внася от придобилия свободата човек, който, като я употребява лично за себе си, без оглед на далечните последици за околните, внася сред целесъобразността на разумната природа дисонанси, неуредици, престъпления, на които впоследствие самият той се натъква и вече не ги смята като резултат на своята невежа дейност, а ги третира като обектив-

* Любомили – псевдоним на Любомир Лулчев. (бел. на съставителя на «Изгревът» Вергилий Кръстев)

ни условия на природата, нейни същности или положения и като взема позата на учен, ги критикува и дори оправя...

И понеже неговото знание ще е винаги по-малко, по-ограничено от това на неговата майка – Природата, – и в най-възвишения си личен стремеж той все ще остава назад в своите схващания и ще предизвиква нови безредия.

Само с кротостта и смирението можем да влезем в разумна връзка и правилни отношения с великия план на Естеството и без сътресения и страдания да постигнем това, което Бог е предвидил за нас. Тогава и Великите старши братя ще ни помагат да го реализираме.

*

Няма чудеса – има непознати закони, с които работят знаещите, а незнаещите говорят за чудеса.

16. В СВЕТЛИНАТА НА УЧИТЕЛЯ

(Сп. «Житно зърно», г. XVII, 1943 г., кн. 2, стр. 52)

Любомили

Ключът на Любовта отваря всичките затвори – и тоя на самата смърт! Тогава идва Мъдростта, която свети и показва Пътя на Истината, която освобождава.

*

Корените не се виждат и често дори никой не мисли за тях, като гледа дървото, но без тях то не може да съществува. Някои също тъй гледат цялата природа, без да виждат корените ѝ, които са у Бога.

*

Едни държат златото в себе си и се ползват от еманациите му; други го харчат за външни придобивки. И тогава, богати отвън, те са често бедни отвътре.

Малцина са тия, които пазят дървото на своите способности, а раздават само плодовете му. Повечето са тия, които жертвуват вътрешните качества за външните преходни условия. За такива винаги животът се обезсмисля и слънцето потъмнява.

*

Има хора, които остават при всички условия на особено мнение и последната дума искат да бъде тяхна.

Има други, които поддържат различни мнения, но последната дума оставят на Бога и нея приемат. Те са разбрали смисъла на живота: изпълнение волята Божия!

*

Яйцето съдържа условията на Козмоса в себе си. Някой може да го изяде и ще получи нещо, но онзи, който може да разбере процесите, чрез които масата вътре в него се организира и дава начало и форми на живот, ще проникне в най-важните закони на живата природа.

*

Животът е като една екскурзия: ако вървиш добре, другарите ти ще бъдат също като тебе – бодри, весели, добри. Ако вървиш зле, ще изостанеш назад и също такива изостанали ще те заобикалят. И тогава мнозина се произнасят, че животът е лош. А то е, че поради темпа си, те са попаднали в лошата страна на живота – всред изостаналите!

★

В Козмоса има един закон, който човеците не са разбрали и поради това страдат.

Бог, за да се прояви, се ограничава, а човек, за да се прояви, иска да се разшири – и се стълкновява с Божественото.

Поради този процес, обратен на Божествения, човек се явява като Богупротивник и се стълкновява с нещата. Това е основното противоречие на човека.

17. В СВЕТЛИНАТА НА УЧИТЕЛЯ

(Сп. «Житно зърно», г. XVII, 1943 г., кн. 3, стр. 86)

Любомили

Не направените погрешки, а Любовта трябва да определя отношението на човеците помежду им.

★

Една храна може да съществува от много време, но добива смисъл и значение, когато ти лично си я ял – тогава само разполагаш със силите ѝ. Една идея може да си я чувал отдавна, но само когато я разбереш органически – да стане плът от плътта ти и кръв от кръвта ти – и я приложиш в една постъпка на живота си – тогава само можеш да знаеш истински нейното значение за твоя живот.

★

Люби – това е Великата тайна!

Не е важно, че този, когото любиш, е такъв или онакъв; моделът преминава – картината остава; временното си отива, вечното пребъдва!

А вечното – това е Любовта!

Радвай се на всичко, което може да я събуди, защото тя остава в тебе и живот ти носи, от който можеш и на други да даваш.

Когато някой те вдъхнови и напишеш книги – книгата остава – и твоята любов, която е родила книгата. А дали «това», което те е вдъхновило, е било точно такова, каквото ти си го мислил и обичал, не е важно. Ако е имало повече – радвай се, че ще има какво да видиш в него и в бъдеще. Ако е имало по-малко – ти си го накичил с цветовете на собствената си душа – нищо не е изгубено.

И макар нещата да се не повтарят, едно утешение има – че те с любовта могат да станат в бъдеще по-хубави!

★

Веднъж Учителят ми говореше за важни неща. Някаква оса влезе през горния отвор на прозореца и след малко започна да се бие по стъклото, като искаше да излезе. Учителят стана и много внимателно я хвана и пусна да си изхвъркне. Навярно съм го погледнал учудено – една оса не си струва толкова труд и грижи, – защото той ми каза:

– Не осата, а животът, който е в нея, е свещен и заслужава грижите!

18. В СВЕТИНАТА НА УЧИТЕЛЯ

(Сп. «Житно зърно», г. XVII, 1943 г., кн. 4, стр. 117)

Любомили

Големината на видимия хоризонт зависи от височината, на която сме се качили.

Мнозина днес стоят в долините и отричат най-разпалено това, което виждат тия, които са по върховете.

★

Какъв банкер може да бъде тоя, който не разпознава монетите и предпочита фалшивите пред истинските? А такива днес се срещат на всяка крачка. Най-често сега хората обосновават живота и делата си на такива именно недействителни или скоропреходни ценности.

★

Всички бихме счели за безумен актьора, който би забравил собствената си жена и би тръгнал с една партньорка от пиесата, която играе на сцената, само за това, че там ролята е била такава! А сега колцина правим същото – забравили Божественото, ние тръгваме подир временни цели в живота си и после се оплакваме от несполуките си, на които предварително сме се обрекли, щом сме предпочели сенките пред същността.

★

Свещена храна е тая, която си изял вече – тя може да ти даде силата си. Свещена Истина е тази, която си разбрал и приложил в живота си. Свещен Път е тоя, по който вървиш. Други пътища може да има много, но в момента те нямат значение за тебе.

★

Обикновено казват, че този или онзи ще решат хода на събитията, като че ли нищо свръхчовешко не взима участие в нареждане на тия събития. Теоретически мнозина признават Бога; практически грамадното мнозинство Го изключва от разсъжденията си и обясненията на всекидневния живот.

И може би затова ние сме свидетели на интересни исторически парадокси: най-големите пацифисти отварят войни, а най-големите военолюбци са принудени да сключват мир! Не е ли това един апел на действителността към нашето съзнание – в това противоречие да видим нещо *надчовешко*, което фактически дирижира общия живот?

19. В СВЕТИНАТА НА УЧИТЕЛЯ

(Сп. «Житно зърно», г. XVII, 1943 г., кн. 5, стр. 145)

Любомили

Свобода може да има само Единното. Щом се явят две и повече величини, там имаме вече не свобода, а *отношение*.

★

В живота говорят често за неща, които смятат като положителни факти, когато те самостоятелно не съществуват, а само като отношения. Така мнозина биха се затруднили, ако речеха да дефинират: «държава», «свобода», «доверие», независимо от това, че ги мислим за неща, ясни сами по себе си. Но, погледнато строго, «държавата», «свободата», «доверието» – това са невидими неща, съществуващи само в съзнанието на тоя, който може да мисли за тях.

★

Ние живеем в един *свят на отношения*, и ако в нашето съзнание проникне тази идея и оживее, тогава ще заживеем в един *динамичен свят*, а не като сега – в света на «факти», «вещи», «събития», когато всъщност те са само резултатите на тия отношения. По тоя начин сега се изучава трупът, а се пропуска животът на тялото. Без това живо гледане, ние ще попаднем в противоречие с постоянно променящата се действителност.

★

Само ако се взрем дълбоко и основателно в съществуващите факти и отношения в природата, ще можем и ние в нашите човешки построения и обяснения да попаднем на задоволителни умствени конструкции, които да имат закономерност и достоверност по отношение на самия ни живот.

★

Светът на процесите, на континуума, на действието, на живота предхожда резултатите: факта, величината, нещото, трупа. Има съзнания, които живеят в полето на силите; други, които изучават резултатите и с тях живеят. Хората на динамичното създават материалите; хората на статичното регистрират това. В нормалния човек тия състояния се редуват последователно. Същото се забелязва и в живота на народите, само че там времето е дълго – това са епохи.

★

Когато Единното се проявява в своите възможности – явява се множеството. Когато множеството се осъзнае – ще стигне до Единното.

20. В СВЕТЛИНАТА НА УЧИТЕЛЯ

(Сп. «Житно зърно», г. XVII, 1943 г., кн. 6, стр. 184)

Любомили

Не мисли, че ако си гребнал вода от океана в едно корито, океанът е корито. Нито пък, ако си схванал нещо от един учител – че той е тъкмо това, което ти си схванал!

★

Безсмислен е животът на невежия всред една библиотека. Дори и ученият, ако не знае езика, на който са написани книгите, ще гледа само техните картинки.

И сега мнозина в природата гледат само картинки, без да подозират даже съществуването на текста.

★

Само онзи, който жертвува, може да научи истината – за другите тя е органически недостъпна.

Цената, която даваш за нещо, показва как ти мислиш за него. Затова някога Христос каза на богатия син: «Иди раздай иманието си и тръгни подире ми!» Богатият обичаше богатството си повече от Христа, но видя това едва след като го накараха да го раздаде.

Истината, за която можеш да пожертвуваш доброволно живота си, е истина, която си разбрал.

★

Чрез ума се работи и учи, но не може да се обича. Той иска да обоснове, да разбере, да пресметне – тъкмо тогава, когато любовта, въпреки всяка сметка, се жертвува.

★

Отделяй злото от човека. Изобличавай злото, но обичай човека!

★

Желанието е велика река, която и да спреш временно, пак най-после ще прелее бента. Умният не се бори с желанието, а се ползува от енергията, като променя само обекта: гладът може да стане от физически – духовен; жаждата – също.

★

Добро е онова, което те завежда при Бога.

21. В СВЕТЛИНАТА НА УЧИТЕЛЯ

(Сп. «Житно зърно», г. XVII, 1943 г., кн. 9, стр. 280–281)

Любомили

ПЪТЕКАТА НА СВЕТЛИНАТА

СИМВОЛИТЕ

Символите са езикът на природата. Които знаят, ги прочитат; които са ги забравили – ги гадаят. А обикновените хора имат други имена и тълкувания за туй, което гледат с очите си – и не виждат. Божествената идея, която лежи в основата на символа, е обвита с хиляди покривки. Снимането на която и да е от тях хората наричат знание; знаещите – мъдрост; а виждащите – приближаване при Светлината. И едните, и другите, и третите, когато се приближават до вътрешната същност, покрита от символа – добиват сила. За силата винаги е отговорен тоя, който я предава – а макар и по-малко – и тоя, който я получава. Който и да си – моли се искрено да не вземеш за себе си повече, отколкото е необходимо. И дано забравата ти дойде на помощ винаги, когато изкушението да злоупотребиш със силата надникне над твоето рамо.

ОГЪНЯТ

Внимавай – огънят, през който ще минеш, ще те обгори, но няма да те изгори. Той е първична стихия. Наричат го скръб, нещастие, болест – той е винаги едно и също, но в различни степени, и те приближава с различно намерение. Но ти, който си решил да минеш – бъди смел! Истинското злато, което носиш в себе си, ще остане непроменено. А когато огънят стане много силен, в тебе самия друг ще пламне – тоя на безсмъртието. Когато те се срещнат, тия два пламъци – ще настане мрак на първо време, но после ще дойде отвътре светлина – и всичко ще бъде осветено!

МОРЕТО

Тогава морето ще вдигне вълните си като планини и ще пристъпи при тебе с пяна и грохот, като че светът ще се събаря. Но не бой се! – В тебе също ще се вдигнат вълните на живота – силни и мощни, ще се сблъскат те с тях и ще се пръснат облаците. И животът, който е в тебе, ще погълне морето. Направи крачка напред! Ще се разтворят водите и ще излезе насреща ти най-силната буря, която ще движи въздуха като огнен меч, като светкавица. Но ти ще вдигнеш своята мисъл дори до подножието на *Онзи*, Който вечно бди и от Който ще почерпиш сили. И бурята, която ще се вдигне в твоя ум, ще погълне тая отвън. И ти ще разбереш това, което досега е било като мъгла – и ще закрачиш отново

напред. Тогава ще излезе *тая*, която е погълнала хиляди човеци и души, разсипала държави и вселени, помрачила слънца и звезди, от която треперят всички, които са се родили, защото нейната целувка е последното, което всеки, в плът облечен, приема...

Мрак ще бъде подножие на нозете ѝ. Срещу този мрак ще вдигнеш светлината си – и светлината ще обземе тъмнината – и тя ще започне да се смалява. И от устата ѝ слово ще излезе – и море от огън ще закипи. Тогава ти твоето море с белоглавите вълни ще пуснеш насреща ѝ – и ще потъне огънят ѝ в морето – и ще изгасне. Ръка ще простре тя – и огнени змии ще попъплят. Ти ще отвориш мисълта си, и бурята, която ще излезе оттам, ще ги помете в миг и разпрати по всичките кътове на небето. Тогава тя ще се наведе, ще ти се поклони и ще каже: «Познах те, Господарю мой, Владетелю на живота – пристъпи и мини, защото те чакам!»

БЕЗДНАТА

Ще пристъпиш и ще минеш над бездната, в която безброй същества ще протягат ръце към светлината, която ще блести над твоята глава – и подножие на нозете ти ще бъде.

Ще вървиш като цар след победа – сподирен от невидим хор души, ще дойдеш до вратата и ще похлопаш. Блажен е онзи, който, когато хлопа, го чуват и му отварят!

Любомир Лулчев

IX.

Реактивните идеи на Тайните общества на Новите хора

I. А. Психичното въздействие и реактивните идеи (от Стефка К. Стойчева [Любомир Лулчев], 1928 г.)	577
Б. Библиотека «Народни будители»	595
II. Тайните общества и тяхната роля в политическия и обществен живот на Европа (от Д-р Г. Трифонов – псевдоним на Любомир Лулчев)	596
III. Нови хора (от Любомир Лулчев, откъси)	
I. Карнавалът на смъртта в казиното	618
II. Нишката, чрез която се разплита целият чорап	620
III. Защо атентатът помогна на противниците му	621
IV. Новите хора за новото време	624
V. Послесловие	626

Любомир Лулчев

IX.

Реактивните идеи на Тайните общества на новите хора

I. А. ПСИХИЧНОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ И РЕАКТИВНИТЕ ИДЕИ

(Стефка К. Стойчева*. *Психичното въздействие и реактивните идеи*.
София: Печатница «Независимост» А. Д. – Гурко 32, 1928. –
Библиотека «Народни Будители» (Би На Бу) № 4, стр. 1–45)

Съвременните страдания не са нищо друго, освен
горчиви уроци, за да дойдем към онова вътрешно поз-
нание, от което произтича животът.

Посвещава се на учащите се и техните родители.

Идейното въздействие. Вътрешният мир. Динамически взаимоотноше-
ния. Среди и индекси. Реактивните идеи. Доминиращата идея. Човешката дей-
ност и природните закони. Нещастieto на днешния свят. Новото възпитание.
Вечно преодоляюще начало. Съществени реформи. Идейният хаос в позитив-
ните науки. Науки – търговска стока. Академическа каша в главите на студен-
тите. Необходимият синтез. Творци на живота.

* **Удостоверява Светозар Няголов:** Тази книга е написана от Любомир Лулчев
и е сложил за псевдоним името на майка ми Стефка К. Стойчева, за което Учителят му
се е карал. 9 януари 2003 г. (Подпис:) С. Няголов

БИБЛИОГРАФИЯ

При написването съм се ползвала с извадки от трудовете на:

W. James. Pragmatism, 1905.

A. Pluralistic Universe, 1910.

W. Windelband. Einleitung in die Philosophie, 1914.

E. Becher. Naturphilosophie, 1914.

H. Husserl. Ideen zu einer reinen Phänomenologie und phänomenologischen Philosophie I, 1923.

E. Spranger. Lebensformen, 1922.

H. Bergson. L'Energie spirituelle, 1920.

O. Spengler. Untergang des Abendlandes II, 1922.

НЯКОЛКО НЕОБХОДИМИ ДУМИ

Проблемът за идейното въздействие, в тясна смисъл засягащ възпитанието; основните елементи на това въздействие, новите методи и насоки, ненормалните условия, при които е поставена днес учащата се младеж поради царстващия идеен хаос, неминуемите тежки последици от това положение и необходимите усилия, които будните души трябва да предприемат – всичко това е обект на бързия преглед, който правим в следващите страници.

Огромният материал, който тук се само повърхностно зачеква, е предмет на много по-обширен труд, който поради ред причини не може да види белия свят засега. Но ние вярваме, че повдигнатите въпроси заслужават сериозно внимание и грижи на всички ония, за които бъдещето на България – идейното формиране на нейните синове и дъщери – не е само празен звук или *казионна тема*, с която според плащането ѝ ще се занимават... Ний мислим, че чакахме достатъчно дълго да чуем глас, издигнат в защита на истинската наука и възпитание, за да бъдем обвинени от коя да е страна в прибързване. Всяко безпристрастно мнение ще се съгласи напълно с нас, че днес повечето от жреците на науката са изменили на своето призвание. И самата наука в много случаи е станала търговска стока!... Това констатираме със скръб на душата, без да искаме да обидим когото и да е. Напротив, ний молим вниманието на всички, които се интересуват от голямата задача на идейното въздействие, новите методи и насоки на възпитание и тяхното приложение в практичния всекидневен живот, да отделят малко от своето ценно време, за да посочат и те, изхождайки от своята опитност и знание, някои нови пътища – или погрешките на старите такива. С благодарност ще се отнесем към всяка забележка и упътване, защото и ний, както всички други, които работят, може да грешим в похватите и констатациите, но не и в своето искрено желание да бъдем полезни на своите колеги със скромните си познания и опита, който имаме. И ако тия грешки са значителни, нека това наше искрено желание да послужи, ако не за извинение, поне за обяснение на смелостта, която сме имали да се появим с настоящата си статия в печата.

При трудните сегашни условия на живот и настъпилите дни на обезверяване на интелигенция и народ, *ние смятаме, че всяко усилие и помощ, макар и в най-малки размери, има своята смисъл* – и ние с готовност я поднасяме със следващите страници. Дано те попаднат в сгодна почва и като плодни семена, дадат своя резултат.

София, 28.VII.1928 г.

ПСИХИЧНОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ И РЕАКТИВНИТЕ ИДЕИ

Казвам: Ние, хората на Новото учение, трябва да се отличаваме не със своята религиозност, не със своята наука, не със своята сила, не със своята доброта, но със своята *Любов*.

Този е естественият път.

P. Bottom

ОБШИРНОСТТА НА ВЪПРОСА

Възпитанието – или по-право, въздействието на един човек върху други, е обширен въпрос, с който са се занимавали мнозина капацитети и избрани умове на човечеството още от най-старо време, та и до днес. Голяма смелост ще да е от наша страна да мислим, че ще добавим нещо съществено, но все пак, поради обширното поле на дейност, което се отваря пред всяко будно съзнание, ежедневните опити и наблюдения, достъпни за всички, които желаят да работят; новите идеи, които проникват в това поле и дават ново осветление и насока на много от въпросните, трактувани в миналото; най-последно, многостранността на човешката натура, която с всеки изминат ден става по-сложна, по-обширна в своето съдържание, и следователно и по-загадъчна, и по-комплицирана в своите отношения към другите – всичко това ни дава една надежда и малко насърчение да добавим и нашите, макар и не съвсем самостоятелни, наблюдения и заключения върху фактите на човешките взаимоотношения – частични случаи от които може да смятаме възпитанието – и самовъзпитанието.

Много естествено е, че в тия отношения индивидът ще има прояви относно себе си и колективитета. В тия прояви ще се характеризира *личното* – придобитото частно в живота или предаденото чрез наследствеността – и ония големи и сложни условия, които образуват рамките, всред които, при разнообразни, постоянноменяващи се изгледи, се изявява вечно променчивият живот, който – като някакъв пламък – има форми, които нито един миг не са това, което са били вече... И както разнообразните изгледи на една планина не сочат освен на различните посоки, от която тя е била гледана, тъй също разнообразните методи, които са били изтъквани от всички автори при разни случаи, са само пътеки, които са насочени към определения връх – кои по-кратки и стръмни, кои по-дълги и извилисти – всички те са според възможността на тия, които ги следват, доброволно избират или чертаят с усилията ни тяхната воля и ум.

Дали ние ще приемем заедно с крайните материалисти, че битието, външният живот определя самия начин на мислене, или пък ще дадем на понятието *битие* по-широк смисъл – и следователно ще застанем по-близо до действителността като включим схващанieto, че битието именно започва с мисълта – и че «външното» «съществува» само дотолкова, доколкото мисълта на едно разумно същество съчетава определените впечатления в нещо цялостно – това има само относително значение за обяснение на явленията, а не и за реалната им проява. Без да сме приятели на прагматиците, все пак ние сме напълно съгласни с тях, че истина е това, което се оправдава от самия живот, че мисленето е спомагателно средство на практичния живот – но с една уговорка – че то предхожда материалната изява на живота, физическата* дейност в тъй наречените разумни същества. Ето защо, без да навлизаме в границите на метафизиката, все пак предстои да се изтъкне голямото, да не речем изключително, значение на вътрешния мир на тоя, който възпитава, или по-

* Да не се смесва с физиологическата. (бел. а.)

право, на тоя, който по един или други начин въздействува върху някой индивид или колективитет.

ЗНАЧЕНИЕТО НА ВЪТРЕШНИЯ МИР ПРИ ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

Без да се впускаме в дълбок анализ на вътрешния мир на тоя, който въздействува – или в тясна смисъл възпитателят – с няколко думи ще очертаем оная схема, която ни се струва най-правдоподобна да бъде следвана от вътрешните наши процеси, наричани мисъл, които по един чуден начин се превръщат в нещо «реално» – дейност, физическа проява, съотношения.

Зараждане на впечатления, съчетание на явленията, групиране на съжденията, свързване на заключенията – законите за тия групиране и съчетания – дотолкова, доколкото са известни, са предмет на Психологията и Логиката. В нашата малка статия ний ще се стремим да изтъкнем друго едно съотношение на идеите, което фактически съществува, и което, разгледано много отблизо, е изгубило своите рамки на единност, разглобено на многобройни «впечатления», «явления», «перцепции» – докато най-после е стигнато до изброяване на дърветата – без да е могло от това да се види самата гора...

Идеята според нас е възможност на едно «реализиране», както, да речем, желдът по отношение на самия дъб е една възможност при известни условия, тоя скрит дъб да бъде възстановен, реставриран или по-право – възсъздаден. Такова е и отношението между това, което наричаме идея в нашия психичен живот, и «реалността» или материалния свят. Те се намират в тясна зависимост една от друга. И ако ний бихме искали да обясним вътрешния идеен живот на личността като основен *motiv-power* за всички негови постъпки и дела – би трябвало да приемем една предпоставка – че всяка идея включва в себе си *динамическо състояние*, явява се като импулс със съответен тон, напрежение и проява; съдържа, така да го речем, творческа мощ, под влияние на която околните условия, материални или духовни, се значително видоизменят, моделират или отместват по нови направления.

Дейността на една личност, а следователно и нейното въздействие върху околното винаги зависи от реално възприетите идеи, от *компонентната*, образувана между ново насаденото и това, което се е намирало по-рано в душевния живот на индивида. Сумиранieto на сродните идеи – разбирано *алгебрически*, т.е. в положителна и отрицателна смисъл, дава като резултат оная дейност и въздействие, което е общо прието да се нарича интелектуален живот.

Интелектуалният живот обаче не е още «реалност» – в материалистичния смисъл на думата, както и метафизичните блянове на утопистите не са действителни царства на щастие, гдето измъчената човешка душа може да намери отдиш и покой.

Динамическата сила на идеята, възприета от индивида, се изразява преди всичко в един стремеж да обхване психическото поле изцяло, да се отрази върху чувствата, да се отпечати върху волята и съгласува движението, делото, «*постъпката*» с онова, което дадената идея в даден момент съдържа в себе си като «*рационално*» и «*целесъобразно*»*. В това отношение динамичните прояви на възприетите идеи се съществено различават от ония, които бихме могли да наречем «подсъзнателни», «инстинктивни», вродени, наследствени – или с едно общо име, характеризиращи ги – «*пасивни*» – не по същество, а по отношение на една нова, идяща отвън, от чуждо съзнание, идея.

* Кавичките посочват, че общоприетата дума не се взима в обикновения ѝ смисъл, а се подразбират комплексни процеси на динамическо и статическо изразяване на ново възприетата идея и по-раншните, или «мирогледа» на индивида (бел. а.).

Възпитанието е преди всичко въпрос на въздействие – въздействие с помощта на механически елементи, целящи да съчетаят или образуват известни идеи в дадено съзнание – от друга страна, събуждане на съществуващите в душевния живот на индивида спящи или затихнали способности и сили.

ДИНАМИЧЕСКИ ВЗАИМООТНОШЕНИЯ

И в единия, и в другия случай в края на краищата, идейното състояние на личността може да се смята като една компонента от детерминирани величини, комплексно число или изражение, което има свой динамически коефициент и чието въздействие е в пряка зависимост от висотата на възприетите идеи, тяхната чистота, определяна, разбира се, не по една произволна стълба; от безкористието на тоя, който ги носи и съществения стремеж на неговото индивидуално «аз» да ги види реализирани. Така погледнато, ний вече можем лесно да разберем защо в ежедневието има ред странни на вид събития, които се развиват по неочакван начин. С този душевен капацитет на интензивен идеен «пълнеж», с твърде висок динамически коефициент, можем да си обясним ония «странни» явления, когато хиляди и хиляди учени и прости съвременници на рибарите-апостоли продаваха своите имоти и слагаха парите при техните крака, а по-късно и умираха доброволно с мъченическа смърт за идеи така невероятни и нелогични дори наглед: – да се вярва във възкръсване на умрели!...

Народните движения, идейните течения, политическите борби и смутове, често необясними на пръв поглед, винаги почти крият в себе си, в началото на своето зачатие, някоя личност, идеите на която имат силата да се предават, да динамизират, да турят в движение, като една далечна вълна на радиопредавател туря в движение хиляди апарати, които са синтонно настроени с него. В тая способност на човешкото идейно въздействие се крие и обяснението на телепатията, а също и ония странни, регистрирани от историята събития, но необяснени от науката факти, когато случки на едно място са ставали известни почти веднага на хиляди километра далеч, и то без да е имало телеграфи в това време. Но това е страничен въпрос, който има малко общо с поставения. Въздействието обаче и в тоя случай е несъмнено, нещо повече – *всяка личност, малко или много активна идейно, въздейства, волно или неволно, във всяко време, във всички посоки, върху околната жива среда*. Тази основна мисъл трябва да се не забравя от тия, които искат да възпитават или се самовъзпитават: постоянната напрегната мисъл, концентрирана върху една идея, към реализирането на която има непреодолим стремеж, винаги ще даде по-бавни или по-бързи резултати. Неопределената, некристализираната или пък много конкретната идея, затворена изцяло в материални образи и картини, се реализира сравнително по-бавно. Силата на отпечатването, на директното въздействие е в непосредствена връзка с «*идейността*» на индивида, т.е. възможността в дадено време той да възприеме идеята, *да се слее с нея; да я направи част от своето «аз»* – нещо повече – *то цялото да изчезне и се стопи в нейните рамки* – тогава въздействието върху околната среда е бързо и трайно. Това въздействие може да бъде преднамерено или неволно и несъзнателно, но във всеки случай то действа тъй постоянно, както и самата гравитация – във всеки момент, по всички посоки, с всяка частица.

Резултатът обаче от идейното въздействие не е, и не може да бъде освен най-разнообразен, понеже се сблъскваме с една *среда* с различна «идейна гъстота», интензивитет, при това вечно променяща се, имаща свое направление и посока, своя структура – следователно и свой индекс на пречупване.

СРЕДИ И ИНДЕКСИ НА ПРЕЧУПВАНИЕ

Сложният въпрос за личното «аз», за *душата* на индивида, ний ще го приемем за решен, поне в оная безспорна форма, за която няма компоненти и противоречия – че всяко съзнание крие в себе си свои собствени черти, характеризиращи се с известни индивидуални мисли, чувства и дейност, че няма две еднакви личности в света, въпреки външната прилика понякога, че най-после тия индивидуални прояви и качества изцяло образуват оная среда, върху която става или ще става въздействието. Ако ний разгледаме въпроса субективно психологически, ний бихме могли да разделим вътрешния мир или тая психическа среда на въздействие на няколко области: *подсъзнание, съзнание, самосъзнание и свръхсъзнание*.

Подсъзнанието и свръхсъзнанието бихме ги характеризирали като миналото и бъдещето; самосъзнанието и съзнанието – като настояще – момент, в който незнанието на обективния свят се пречупва в нашата лична «реалност», за да ни стане достъпно в каквато и да е форма. Подсъзнанието бихме приели отчасти като обширен склад на наследствеността, на опитностите, придобити в милиони години от въпросната форма, постигната чрез постепенна еволюция; свръхсъзнанието – като възможност, скрита в дадени детерминирани величини, които вече са влезли в известно съотношение. Самосъзнанието и съзнанието, бихме рекли в тия случаи, играят ролята на коритото на извора, който наистина извира на едно място – в съзнанието, но водата му не е оттам, нито пък остава там. Тя винаги носи със себе си едно минало, което е скрито в недрата на земята и се отправя към бъдещето – една възможност, пълна с неизразимо разнообразие. Тъкмо върху това голямо и неминуемо разнообразие се отразява идеята на тоя, който желае да въздейства – респективно на възпитателя, който иска да помогне на своите питомци, или на общественика, който се мъчи да тласне колективната мисъл на своята страна по нова посока, за да избегне, да речем, една реална или предполагаема от него социална катастрофа.

И тъкмо тук най-ясно се очертава значението на *психическия динамизъм* за разпространение на идеите. Странни наглед идеи, нямащи нищо повидимому «реално», «изгодно» и «разумно», се разпространяват с една необяснима за обикновените хора бързина, взимат надмощие, слагат отпечатък, стават ръководни фактори, и макар и кратковременни, понякога нюансират целия обществен живот, изменят психологията на значителна част от едно общество, раждат противоречиви, неочаквани, като че ли противни на всяка логика и здрав смисъл движения и постъпки...

На що се дължи това?

РЕАКТИВНИТЕ ИДЕИ

Никога, каквато и да е идея, независимо от формата, мястото и начина, по който е предадена, не може и не се възприема в оная чистота, в която тя е дадена. Винаги, както вече поменахме, тя попада в една доста сложна, индивидуална среда със свое «минало», «сегашно» и «бъдеще», т.е. *идейни наслойки*, които са реализирани или се реализират – или се имат пред вид да добият материално облекло – и като резултат от това се явява известно, така да се изразим, «*деформиране*» в самата възприета идея – или пречупване от самото съзнание, за да я направи годна за възприемане. Понякога тая *резултантна идея*, която се е образувала като основно възприетата или от дохожданието ѝ в контакт с ред други, вече настанени в дадено съзнание, може да има твърде малко общо с основната идея и направление, което сме искали да дадем.

Така получената идея, «слагаема» или «компонентна», добита като резултат от въздействие на една външна върху дадено психическо съдържимо, може даже да се изрази в противоположно на желаното направление. Това е проявата на *реактивната идея*.

Що е реактивна идея? С малко думи в широк смисъл ний бихме нарекли реактивна идея всяка, която, независимо от пътя, по който е влязла в психичния живот на индивида – взима надмощие по една или друга причина, и подготвя или добива условия да се реализира. В своя път на развитие, реактивната идея, колкото и това да е чудно, може да води началото си от странични, понякога даже противоположни по смисъл и направление основни идеи. Как става това? Отговорът на този въпрос би изисквал дълго и сложно изяснение, подкрепяно с доста примери, за да бъде мисълта достатъчно конкретизирана, но на тия малко страници ний ще се задоволим само с изводите, които мислим, ще са лесно понятни за всеки интелигентен човек, който борави с опита и наблюдението. Ще обърнем внимание главно на два основни факти, важни при идейното въздействие, защото, както вече поменахме, в тоя термин ний включваме и по-специфичната дейност, която наричат «възпитание» – това са законите за идейната *инерция* и идейното *доминиране* в свръзка с психическата *индукция*.

Всяко едно съзнание, безразлично дали ще го наречем индивид, душа или интелект – защото ний не се свързваме с обикновените дефиниции и разграничения на тия понятия, които много естествено, в специфична смисъл имат свое строго определено съдържание, а говорим принципиално за закони, засягащи изцяло човешката духовна проява, независимо от наименованията или от по-тясно или широко съдържимо на понятията им – има присъщо само нему състояние, бихме го нарекли *интензивитет*, или на музикален език – присъщ само нему тон – или още по-конкретно – бързина на движение или вибриране.

То наистина се мени постоянно – но въпреки това, във всеки момент, то съществува като една *реална величина*, с която всеки нов елемент трябва да се съчетава. При това съчетание се проявява законът за инерцията в своята класическа формулировка*: че *движението се стреми да запази своята бързина и посока* (не говорим за покой – понеже такъв фактически в природата не съществува).

И тогава една идея, попаднала в съзнанието, може да се сблъска с противоречиви насоки, да се очертае като една река, течуща по подвижни, надарени със собствено движение брегове и най-после, в някои частни случаи, да съвпадне с друга, противоположна по посока и бързина, да потъне и изчезне съвършено в съзнанието.

Но винаги когато една нова идея проникне в съзнанието, там се започва един процес физиологически и психически, субективен и обективен, израз на който е една усилена дейност, която може да не излезе вън от рамките на умствения живот и да не наруши границите на едно желание – но все пак да окаже едно съществено влияние върху последующите моменти от живота на индивида. Винаги новата (в смисъл на друга, последующа) идея предизвиква процеса на инерцията, който психологически се изразява в една реакция, желание за противопоставяние, за противодействие дори, когато идеята наглед е

* Без да зачеркваме въпроса тук за най-модерното схващане на инерцията, като резултат от електрическия пълнеж на електрона и съпротивлението на самоиндутираното магнитно поле при движение – схващане, което е несъмнено по-близко до действителността, да бъде разгледана мисълта като електрическо явление с всичките му характерни прояви. (бел. а.)

лесно възприемчива и удобна във всяко отношение, няма противоречие и даже докарва известно удоволствие. Чувственият елемент на възприятието, като един значителен и важен фактор, не може и не трябва да се пренебрегва – ако ний премълчаваме тук или там за него, то е защото го смятаме като една постоянна *придружаваща* (макар и не постоянна по величина и съдържание) на компонентната, която може да има само *спомогателно значение* на второстепенен фактор при научната изследване – при практическото приложение много естествено е, че съотношенията се съществено променят, когато имаме работа с емоционални натури, които възприемат света почти изключително изходящи от мотива на *удоволствието или недоволството*. В такъв случай това важно разковниче за влизане в душевния живот и влияние върху него, ний смятаме достатъчно добре проучено и не само добре употребено, но дори и *злоупотребено* с него – ето защо ний наблягаме върху едно по-вътрешно, по-дълбоко схващане постоянните елементи на променчивите впечатления, които обуславят основните закони на психическия живот.

Елементът на удоволствието като мотив-двигател при изучаване «*новото*» – *постигане въздействие* – е вече бил предмет на много трудове и проучвания – в дадения случай ний искаме да обърнем вниманието върху ония по-дълбоки, свързани с обективните природни закони, еднакво присъщи на «мъртвата» материя и «живите» съзнания – естествени закони, които под своята видима външна разлика крият неочаквано единство не в еднообразието на проявите, а тъкмо в тяхното разнообразие носят доказаността на своята зависимост от първични, единни закони, на които многообразната на вид среда дава и разнородни манифестации. Законът за психическата инерция, присъщ на всяко мислящо същество и проявяващ се по-явно или по-скрито, съответно съвпада или противотечението на новото, което прониква в психичния мир на въздействувания, може да добие вид на душевен смут, мисли на «благоразумие», да се изрази дори в дейност, противоположна на очакваната. Всяко пресиране, психологически натиск и въздействие (дори и хипнотичното) винаги ражда една вътрешна реакция, която може да бъде много лека, едва забележима, като подухване на вечерен зефир, или да се изрази в тежка мисъл, или дори в планомерно насочена дейност, противоположна на желаната. Ако проникнем в постепенно слагащия се психически живот на субектите, то често ще останем изненадани от тия неочаквани групировки, които може да се получат от едни и същи идеи. Фактите от всекидневния живот ни говорят по-ясно от всеки изкуствено съчинени примери как *едно и също явление* се отразява върху съзнанието на хората, съответно техния умствен и душевен живот. Тия реактивни идеи, резултантни движения на ред, «съображения» и «мнения» понякога вземат странични и неочаквани посоки и ако не бъдат правилно разбрани и добре насочени и канализирани – може да дадат резултати, които се не чакат, още повече, че не всякога може или трябва, или даже е възможно да се изтъкне крайната цел на едно въздействие върху някои съзнания.

Един малък пример, взет нарочно от бита на животните, ще може донякъде да илюстрира мисълта ни. Имахме голямо, умно куче, което една сутрина дойде от улицата, носящо в уста парче месо. Дома сме вегетарианци и то следва неволно този режим. Не трябваше много, за да се схване (още повече, че беше обявено и във вестниците, а и всеки ден имаме случая да виждаме), че това беше месо с отрова – мярка, предприета да се отърват от безстопанствени кучета, страдащи често от бяс. Викнах му да остави месото на земята и да дойде. То послуша. Вкарах го в двора. То отначало с любопитство ме наблюдаваше дали аз лично ще се използвам от «лакомия» му къс, а когато не сторих това, то доста енергично ми показа намерението си да затвърди своите права

над него. Със силни дърпаници то искаше като че ли да демонстрира разкаяние за своето послушание. В неговата глава липсваше *идеята за смъртта* която му носеше това парче месо. В неговия – макар и крайно ограничен – психически живот, който то несъмнено преживяваше, се раждаха идеи, които не беше трудно да се отгатнат. Любопитството да види как ще се използват от неговия «лов» мина в недоумение, после – в непослушание и желание да го притежава отново. Затворено в бараката поради опасност да не прескочи стобора *и стане жертва* на улицата, то можеше да вади *логични*, но съвсем неправдоподобни заключения, че послушанието води със себе си лишения от лакомии, кърсове и свобода – една констатация, повтарям, напълно логична, но несправедлива и необоснована, когато в съзнанието липсва *основната идея*, която дава смисъл на всичко това – опасността от отравяне – идея, която принадлежеше на друга категория съзнания – недостъпна за моя четирикрак приятел.

Често пъти и в нас – хората, идеите се групират така субективно с оглед на частните интереси, т.е. субективните състояния с присъщите тям бързини на движение, породения поради това ефект на инерция и най-после, като резултат – реактивната или съчетаната компонентна идея, която е реален ефект от въздействие и която може да се изрази или не с физическа дейност; понякога да се задоволи в такъв случай само със смяна на настроение, а друг път – дори с леко душевно смущение, кратък размисъл или неволно стъписване пред една действителна или мнима неизвестност или опасност, стремеж за запазване собственото «его» от странични влияния или подтик да се постигнат по-скоро предполагаеми изгоди.

ДОМИНИРАЩАТА ИДЕЯ

Доминиращата идея представлява финалният резултат на субективното въздействие.

Както някой пълководец, който е завладял вече бойното поле с повече или по-малко загуби, ако теренът е бил враждебен, или с нови прибавки при неговите сили, ако условията са благоприятствували, доминиращата в даден момент идея завладява съзнанието, ума и волята и започва да упражнява своята *творческа мощ* чрез ново съчетание или комбинация на съществуващото. При своето изявяване тя ще вземе понякога форми, които съществено се различават от първоначално възприетите по причини, които изтъкнахме. Възприетата идея, като минава през специфични среди на индивида, пречупва се в съзнанието и самосъзнанието му, надвива противодействието и тия индивидуални среди, характеризирани с разнообразни индекси, въздействувани от закона за психическата инерция, която бихме могли да наречем отношение на консервативното начало в света или прекият контрол на инстинкта за самосъхранението – най-после доминиращата идея стъпва на пиедестала си като неоспорван от никого господар, макар и временен, развиваща своите сили, за да моделира дейността на индивида във всички области с оная енергия, която ѝ е останала като резултатна след преживените борби за надмощие. Тя там стои повече или по-малко с оглед на идейния живот, който води субектът, съответно начина на въздействието и силата, с която е станало; съпротивлението, което е срещнала и крайния резултат от всичките тия взаимоотношения.

Колкото една идея обхваща по-широко съзнанието на индивида, има повече «допирни точки», т.е. отношение с основните идеи на неговото подсъзнание, съзнание и самосъзнание – толкова идеята, станала доминираща, има шанс да остане по-дълго време като *идея-директива*, същественият *motiv-power* в живота на дадена личност – оттам и да се получат едни или други трайни резултати.

Много естествено е, че при опериране в тия области се изисква *фино* познаване душевния живот, голяма деликатност в похватите, яснота в схващане поставените цели, умение да бъдат обличани в съответна форма и най-после истински усет на тяхната идейна динамичност и отношение към тоя или тия, на които ще въздействуваме. Безразборното отнасяне със задачите, механично, формално «присъствие», занаятчийство – тук са изключени; напротив – изтънчена, сензитивна личност, на която дейността граничи с интуицията, винаги ще намира отворени врати за въздействие към хорските души.

Идейната чистота на личността, сериозното отнасяне към поставената цел и непреодолимото желание да се *спомогне* някому с повече светлина, сила, знание, мощ – всички те са естествени *помощници*, благоприятни фактори, които облекчават достатъчно много задачата на тия, които по една или друга причина са решили да въздействат върху хората, било като възпитатели, било като общественици, чувстващи тежката отговорност пред себе си, когато виждат слепци да водят слепи...

ЗНАЧЕНИЕ НА СЪЗДАДЕНИТЕ ОТНОШЕНИЯ

При тия въздействия от несъмнено значение, понятно на всички става отношението, което съществува между субекта и обекта, т.е. дали то тепърва има да се *възстановява* като съществуващо отпреди, или то ще се *създава* в даден момент; имало ли е по-рано въздействие от една страна и как е било то прието; хармонично ли е ставало това идейно възприемане или са се сблъскали два основни мирогледа – и най-после самата личност, в какво отношение се ползва с *положителни* душевни качества, в смисъл на качества, които се възприемат като реални от даден субект или общество, или с други думи – доколкото индексът на пречупването на дадена среда се влияе от тоя на въздействувания. Тук ний попадаме на истински куриози, които са противоречиви и като че ли нелогични, но достатъчно обосновани и добре разбрани, когато се схване динамическото значение и въздействие на идеите. Слабо контрастните идеи най-мъчно си въздействуват; силно контрастните идейни разбирания по-често си влияят. Хора с противоположно направление на мисъл по-често намират удоволствие или чувстват необходимост от взаимното си общение, отколкото може да се предполага на пръв поглед. Изключителното развитие на някоя част от душевния живот и неговото надмощие (напр. изключителното надмощие на ума) като че ли винаги ражда един естествен глад за идеи от други области на душата. И понякога този глад намира странно удовлетворение в неочаквани прищевки, или в бурни спорове с личности, поддържащи противоположни гледища – спорове, често ставащи привични, нещо повече – необходими заради едно душевно равновесие. В живота на много велики личности, който винаги е бил отбелязван с по-големи подробности и внимание, отколкото на обикновените хора, много страници от биографиите им са запълнени с явления от подобен род. Понякога дори е странно, че такива велики хора са изпаднали така наглед, по видимому необяснимо, в ръцете на *незначителни* същества, често каращи им се с часове или силни пълководци и абсолютни властелини като Людовик XIV, адмирал Нелсон и др., са се подчинявали на видими *нищожества*.

В тия на вид противоречиви, нелогични явления, трябва да видим само резултат от въздействие на идеи, проявата на *реактивната* основно компонентна идея в психичния живот на субекта, която изглежда има свойство да донася известно *вътрешно задоволство* при доминиранието си – оттам и онзи стремеж да се постигне тяхното реализиране.

Напрежението, което се чувства при това, и което съществено варира в разни степени и нюанси, в дадени случаи ражда онова разнообразие на отношения, което характеризира «личните» взаимоотношения между тоя, който въздейства, и единичната или колективната среда. Опитният педагог или сензитивният, надарен с верен усет индивид, винаги може да предугажда известни възможни съпротиви или вероятни посоки в душевното развитие на даден субект или колективитет и да действа почти безпогрешно, като опитен моряк, който по малките белези предусеща бурята и взема ъвреме своите мерки. В бързо подвижния психически живот на съвременните личности, крайно неустойчив и капризен, ежеминутно повлияван от хиляди външни и вътрешни фактори; океан, който има своите приливи и отливи в неопределени времена и трайност, от извънредно голямо значение е ако тоя, който иска да въздейства, има онова прозрение, което може в даден момент да постави душата му в синхронни и синтонни трептения със средата и следователно, положително ориентиран, с по-малко грешки или усилия да постигне поставената цел.

При тия усилия, много естествено е, че общите похвати, методи на миналото, педагогически изводи, добили гражданственост от дълголетията, в които са били прилагани и давали своите резултати – да имат своето значение и донякъде приложение. Но, във всеки случай, те представляват известна *отживялост*, прилични на стари рицарски ризници, които имат това преимущество, че на всички могат да се навличат, и тоя недостатък, че на всички тегнат еднакво *безполезно*, понеже от нищо не запазват – копието и стрелата са останали вече само в музеите...

Съвременният човек има сложен психически живот дори от своето най-ранно детство; хиляди условия и фактори се кръстосват в нежните съзнания на нашите деца и юноши и понякога за един ден те му натрапват повече впечатления, отколкото по-рано скритият в недрата на Балкана овчар можеше да получи в петдесетгодишен живот. Тия събития, фактори и влияния влизат във взаимоотношения – от външни стават вътрешни условия, деформират, усилват, пречупват, разкъсват – или подпомагат сложната картина на психическия живот, като из някакъв хаос въздигат и събарят временни царе – доминиращи идеи. А в туй време *човекът-кораб*, като в някое развълнувано море, с постоянно сменящ се кормчия, се люшка по великата стихия на живота, често дезориентиран, а понякога и съвършено изгубен сред подводните канари, отдето наднича смъртта. Привидни отношения вземат изгледи на вечности и временни съчетания, поради ограничените съзнания на водачите, добиват вид на ръководни ненарушими закони, които като че ли ще траят завинаги – а тъй често свършват с мираж и страдания...

СЪВПАД НА ЧОВЕШКАТА ДЕЙНОСТ И ПРИРОДНИТЕ ЗАКОНИ

И ето, в тази многостранна проява и дейност, психически живот, интелектуален свят, в който са цъфтели и цъфтят хиляди цветя, които мамят двигателите на съвременната култура и цивилизация, наука и войни, търговия и поезия, художество и начин на ловко *законно* обирание своите подобни, истинските дълбоки съзнания, които работят с оглед не да достигнат лични изгоди и добрувания, а чиято душа гори, въодушевявана от големите идеи за безграничното човешко постижение в тайните на заобикалящия ни свят – тия личности именно са намерили, че човеческата дейност, колкото по-малко е *деформирана* от личната среда, от «егото» на индивида, толкова по-често следва вътрешните пътища, които повече или по-малко се отклоняват от една дейност, която би могла да се вземе за *нормална* и законите на която съвпадат с общите природни закони – поне в тоя вид, в който ни са дадени от великите прозорлив-

ци на човешката мисъл. Висшето гледище, че съвпадение на човешката дейност с природните закони е най-разумният път за проява изобщо на битието (част от което ний наричаме психичен живот, наука, чувства, воля, възпитание и пр., и пр.), дава онзи липсващ импулс, който въздига личността, надминала своето лично «аз», да стигне до съзнанието на колективитета; да се слее макар за малко с него, да изпита и прочувствува великата целесъобразност, която надхвърля индивидуалния живот и носи със себе си дълбокото чувство – скръб или радост на хиляди индивиди, а същевременно и мощта и интензивността на всички ония същества, които макар и временно са се коснали със своите трептения към това поле на мисъл, където поне за малко е могло да се попадне! Всеки един, който е имал това преживяване поне веднъж в живота си, той може да черпи от него като от някакъв резервоар и да въздействува върху другите в една или друга смисъл. Без това проникване в *свръхиндивидуалния живот*, без това вдъхновение, бихме го рекле – всеки опит да се въздействува от страна на една личност върху друга, ще бъде само напразно усилие, повторение на банални фрази и постъпки с посредствени резултати. Огън може да запали само той, който има огън в себе си – симулирането може да има някакво значение за сцените на театрите, но в неумолимата игра на жизнената сцена няма никакво значение – нещо повече дори – дава отрицателни резултати с много горчивини за тия, които мислят, след като са измамили себе си и хората, че може да измамят и природата. Сега хората вярват в едно, учат друго и правят трето!...

НЕЩАСТИЕТО НА ДНЕСНИЯ СВЯТ

Това тъкмо е нещастieto на днешния свят – липса на единство! И това не е случаен факт – напротив, това е основният характер на носителите на съвременната култура и наука – оттам и оня пълен със страх възглас за нейното проваляние от хора, които разбират по-дълбоко резултатите на човешката дейност и силата на природните закони.* Основна дисхармония, нравственият хаос, идейната безпътица и издребняване, смешно малки идеали, накичени с големи думи и пусти фрази, под които са само скрити лични интереси и сметки – всичко това е смъкнало съвременното човечество в значителна степен и сочи на една възможност, далечна или по-близка, която утре ще бъде горчив факт за нашите потомци – разрушението на една култура, станала безплодна – и смяната ѝ с друга. Именно сега, всред настъпващия мрак, под едно претрупано от облаците на алчните стремежи на дребния интерес небе, когато всичко се измерва не по свещените идеи, които се провъзгласяват, а по дохода, който може да бъде получен от продаването им; когато школската наука се е обърнала на начин да поставя хората в пътища за изкарване прехраната си по разни хитросплетени методи и условия; когато свещеният огън на знанието, на онова голямо, велико Знание, което никога не е заглъхвало, въпреки всичките бури на вековете и кървавите гонения – едва тук-там се мярка достъпно само за малцина избраници – ние мислим, тъкмо за тия трагични моменти са от значение новите методи за възпитание, за въздействие върху човешките души – поне върху тия, които са още способни да се събудят за нов живот и с това избегнат от голямото рухване заедно с гнилото.

* Гледай Шпенглер, «Залез на Европейската цивилизация» («Залез на Запада»). (бел. а.)

НОВОТО ВЪЗПИТАНИЕ И ВЪЗДЕЙСТВИЕ

С него трябва да се заемат *не платените* педагози, а тия живи и будни души, които подобно на извор имат своя постоянна положителна дейност и не могат да я не проявят, т.е. *за които дейност и живот са еднозначни*. Тия будни души, колкото и да са малко, винаги са били от много по-голямо значение за обществото, отколкото всички останали – като същински извори те дават и смисъл на всичко околно. Тези живи души ще се отзоват рано или късно от само себе си на отговорните места в обществения бит. Бурите винаги поставят истинските моряци по местата им. А такива бури, обществени и идейни, идат – само слепите не виждат тяхното приближаване. Истински учените, които никъде не липсват, и които с болка на сърцата си гледат как съвременната наука е профанирана, като се е свела до *метод на прехрана, а не призвание на достойници*, сърцата на които горят от свещен огън и ламтеж за знание – тия учени люди, колкото и да са малко, те също ще подкрепят новото възпитание, новото въздействие, което, ако и да не спре окончателното рухване на вековните преживелици, все пак ще отдели значителна част от будните съзнания по нов път, към нови цели – *безкористна служба на човечеството*. За това ново направление, за този необходим и неминуем тласък, който ще оправдае съществуването на *истинската* интелигенция в съвременното общество, ще трябва хората с непоклатима вяра в успеха на новото; твърди като канари, но не и суеверни; упорити – но не и твърдоглави, виждащи в бъдещето реализиране на идеите, тъй както инженерът, чертаещ със своя молив проекта, вижда масивната сграда с всички нейни подробности, като да стои цялата в действителност пред очите му. За такива *вярата* е началото, уводът; *знанието* е същината. В тяхната «*вяра*» елементът на знанието доминира. Тази вяра – или знание, ако щете – трябва да се базира върху един основен принцип: преодоляване на доброто в света.

ВЕЧНО ПРЕОДОЛЯВАЩЕТО НАЧАЛО

Всяко навлизане в етическата област е свързано със спорове и неясности, но мисля, че доброто все пак има несъмнени белези в дадени рамки. Абсолютно погледнато, добро и зло – това са два образа на една и съща «реалност» – това е изпъкналата сфера, гледана отвън – и вдлъбнатата, гледана отвътре; светлина с по-голяма или по-малка интензивност, отколкото нашата собствена: по-силната е светла – а по-слабата – тъмна; перспектива на взаимоотношение, начален пункт на схващане контрастите на физическия живот като две естествени прояви на единното Битие. В тая основна смисъл трябва да се проникнем от съзнанието, че съграждащата сила е по-голяма, по-велика, надвиваща и преодоляваща в творческата еволюция на живота; че без това Земята би била развалини и хаос. Всеки порядък е *резултат от регулиращи разумни сили*, които творят – и в своето вечно непрекъснато творчество използват всеки остатък и развалина, създаващи това, което е. Нашият живот е само частичен израз на тая творческа сила и процес – и нашите боледувания или скърби сочат само за нарушените закони на творческата сила. Отношението спрямо това начало е от решително значение. Хората на бъдещето ново възпитание не могат да бъдат безразлични към този *основен въпрос*, защото в единия случай те ще бъдат подобни на електрически лампи, които само ще висят по своите места, красиви – но тъмни, защото не са свързани с източника на светлината. Без това идейно свързване с Първичната причина, човек винаги, независимо от неговия манталитет, ще се чувства откъснат, дезориентиран кораб, който се движи, но няма пункт, относително който би могъл да отмери своето движение по посока или бързина.

Големите висоти, на които се издига човешкият ум, не са още никакво доказателство за правилността на такова движение – напротив – честите събаряния от високите върхове сочат именно на нестабилната основа, върху която става умственият градеж. Теории след теории, хипотези след хипотези; науки, като някаква стока продавани по школи и университети, по лъжичка или чашка; професори без вдъхновение, студенти без призвание, ежедневен живот, в който се учат «истини», които никъде не са потребни – или са тъй наивни, че бъдните поколения ще ни се смеят през глава...

За хората, които гледат на живота си като на една случайна драма, на която те са също така случайни актьори – а трябва да я изиграят как да е, за да минат през жизнената сцена, незнаящи отгде идат, нито къде отиват – за тия хора е естествено да искат да преминат своя живот как да е. Но за тия, които днес са по върховете на обществената стълба, в които са вперени очите на всички крачещи след тях, за нашите *водачи*? Не приближава ли часът – и не е ли дошел вече с тая малка книжка, ако ний, една от многото, от тълпата, вдигаме гласа си да запитаме: «*Къде ни водите?* Какви перспективи ни откривате? Къде да търсим свещеното Знание, което ще стопли сърцата ни, дивните чертози на безкористната Наука, за която в миналото са си слагали живота посветените?»

СЪЩЕСТВЕНИ РЕФОРМИ

Налага се, крайно време е да се направят съществени реформи в изучаване явленията на живата Природа – от забавачницата – до университета. Това справедливо мнение, изказано от много видни авторитети в чужбина, па даже и в нас, ний само повтаряме със слабия си глас. Сега всичко в нас се проучва по форма, понякога и по съдържание, а почти никога не се разкриват нещата в техния смисъл. И затова ний си оставаме повърхностни в своите знания, складове от факти, несвързани с живата природа, факти често даже без ясно видим смисъл и връзка или пък много изкуствено наредени. Ако в една обикновена машина всяка нейна част има, освен своята форма, и съдържание, винаги и основен смисъл – идея, която тя реализира в общия комплекс от движение – а цялата тя представлява материализиране целесъобразна комбинация на инженер-конструктора; не е ли смешно да мислим, че заобикалящият ни свят е лишен тъкмо от този вътрешен смисъл и се състои само от случайно струпани «факти»? Наистина ний не всякога можем да проникнем достатъчно дълбоко в самите факти, за да схванем «вътрешния» смисъл, който често е от *по-горна категория*, стояща над обикновените наши разбирания – но все пак той е възможен да бъде постигнат, ако не като несъмнена и завършена ценност, то поне като една възможност, която отваря широка перспектива на човешкия ум и дух.

Ако си представим, че сме една свещ запалена и изживяваме всекиминутно своето стопяване и превръщане в «нищо», мислим ли, че сме се добрали до същината на живота? Но едно разумно същество, което е запалило тая свещ и чете на нея, дава смисъл и на нашия собствен процес, ако ний можем само да се свържем с него. Себепожертвуванието, колкото и да изглежда противоестествено от чисто физическа гледна точка, винаги е логично и целесъобразно явление, щом се погледне от едно по-висше идейно схващане.

Изучаването на един часовник от външна форма, или по вътрешното му съдържание – сбор от разнородни колелца, никога няма да ни даде истинската представа за часовника. Неговото собствено въртене и функциониране е също само част от оная основна идея, която е вложена в него да координира нашата мисъл с вървението на небесните тела и в това движение да намери

мярка и регулатор за собствените ни дела. С тия малки примери ний искаме да наведем будната мисъл към по-дълбоко схващане на ежедневиия живот, а също тъй – към една преоценка на обикновените методи за преподаване «на-уки» и знание в съвременните школи – които понякога достигат до профаниране и светотатство с науката.

Най-ценното в изучаване науките нека не бъде сбор от факти, които може да съхранява всяка книга и шкаф в коя да е библиотека, а развиване на умствения и сърдечен психичен живот на тия, които тепърва има да влизат в живота; да приемат правилно направление в унисон с природните закони; да се стремят към високи и благородни цели; да са готови на самопожертвование, което ще рече да може да влизат в колективното съзнание на обществото, следователно да бъдат действителни негови членове; най-после, да имат онзи постоянен импулс на идеен стремеж към реализиране на някой *идеал в живота*, без който той се обръща в обикновено вегетирание.

Идеалът – това е моторът на живота! Без него ний имаме само сиви лутащи се сенки, които наподобяват по външната си форма човеци, но на които липсва същественото – оригинална мисъл, възприет в душата идеал и неудържимият стремеж да го реализира. Това са само живи мъртъвци, които сменят своите миражи всеки ден – тичащи днес насам и утре – нататък; облаци, които всеки случаен вятър откарва по една или друга посока; безплодни цветя, които завяхват, преди да са разцъфнали добре – и с това мислят, че са живели!

Зная, ще се възрази, че днес условията са тежки. Това е вярно. Но вярно е и друго – *че условията – това сме ний самите*. Положението на един балон е в зависимост от външните условия, но също така не по-малко и от неговото вътрешно съдържание – количеството и подигателната способност на газа, с който е напълнен. Неговото положение е всекимоментният резултат от тия два фактора. Положението на човека в обществото е същото. Неговото *идейно* състояние е, което му гарантира общественото положение. Тук вече трябва да кажем горчивата истина за идейния хаос в съвременните позитивни науки, ония основни направляющи величини, които характеризират съвременния «напредък», и които следователно са бреговете, между които, ще – не ще, нашата школна младеж ще протече и преживее няколко от най-хубавите години на своя живот.

ИДЕЙНИЯТ ХАОС В ПОЗИТИВНИТЕ НАУКИ

Колкото и да е странно, все пак е напълно вярно, че днешните «*положителни*» науки и дисциплини нямат единство на основната доктрина, изхождат от разни гледища и ни най-малко не се смущават, че техният изходен пункт или основна идея може да се намират в пълно противоречие с тоя на някоя друга също тъй «положителна» наука! Като резултат от това е, че в ума на студента или ученика се трупат факти, които той отначало, по личен почин, се труди да съпостави в логически свързани групи, от които неговият крехък ум да почерпи сила и знание, а по-късно той вижда невъзможността на това и се превръща в машина, заучаваща... наука!...

Професорите, запознати добре със своите позитивни научни направления и методи, твърдо следват своите пътища – едни отиващи на север; други – на юг. А в туй време бедните студенти тичат от една аудитория в друга, ту с единия професор на юг, ту с другия – на север... Последните са логични и «прави» – за своите науки, но никой от тях и не помисля за оная умствена ли да го наречем, или *психична, каша*, която се образува в ума и душата на бедните учащи. Много често е даже явлението двама професори за *едни и същи факти*

в различни факултети да приемат и искат на изпитите си различни «научни» обяснения... И не е ли тогава едничкият метод да се почувства студентът свободен – да стовари всичкото това «знание» още при вратата на училището и университета веднага след изпитите и да си «търси хала» за новия живот, който го чака, и който няма нищо почти общо с това, за което си е губил годините? Знания, несвързани с неговия собствен живот, необосновани с логика, достъпна нему, необлечени във форми, които не правят частица от него самия...

Ето, с такъв хаос в душите от години студентите тичат след своите професори в различните техни умствени градини, в някои от които грее тропическо слънце, а в други духат северни ветрове и се грамадят ледени планини. За неволния синтез, за тая «научна» каша – да ни извинят за израза, – която ставаше и става понастоящем в душата на студента и ученика – никой и не помисля... А самите учащи чакат да «минат моста» – и да изхвърлят всичко ненужно още на отсрещния бряг!

Прибавете при това и външните условия на политическия и обществен живот, краха на националните идеали и моралната покруса, която даде път и преднина на всичко отрицателно да се добере даже до върховете на обществената стълба – и вие ще имате донякъде картината за душевната немощ, *ученото невежество* и непригодност на учащия да се слее с живота и бъде активен негов член, носящ здрав усет и *положителни творчески идеи*.

НЕОБХОДИМ СИНТЕЗ

Не говорим срещу лица или наши институти – третираме въпроса чисто принципиално. Знаем техническите трудности и гениалността, която се изисква днес от учения да направи един смислен синтез, да създаде една основна доктрина, която да обхване всички «положителни» науки. Да изискваме от *нашите* учени мъже, значи да не знаем какво да искаме. Но и това, което пишем за неволния синтез (наричан от нас по-вярно «умствена каша») в душата на студента, – *е също така една истина*, несъмнен факт на нашата действителност. Не е ли време да се справят, по какъвто и да е начин, с него – все по-добре и по-умело ще сторят те със своите професорски знания и опитност, отколкото да предоставят това на неопитните студенти?

Чувството на единността на Битието в разнообразните му форми налага вече един синтез в основните истини на самите науки, защото фактите, тъй определени и изолирани, както се проучват в разните научни дисциплини, нито могат, нито действително съществуват. *Изолирани явления в света няма*, а има само вечно преливащи се един в други процеси, които ний се самозалъгваме, като мислим, че може да изолираме, но които си следват своя път, неразривно свързани по време, пространство и причинност. На това само обръщаме внимание с оглед на *основната* идея – да се набележат *основните* изходни пунктове на новото възпитание, ролята на основните реактивни идеи, които може да дадат тласък и условия за логически умствен живот, а не само тъпчене с факти и ненужни «закони» – изобщо да се сложи въздействието на личност върху личност или колективитет *на по-здрави научни основи* и следователно даде реални резултати, които да оправдаят похарчените средства и време, тъй щедро пръскани в нашите дни и създаващи в повечето случаи едно хилаво поколение, което, лишено от самодейност, чака да се настани на държавна трапеца, за да иждивя своите малки творчески сили не в самостоятелна работа, а във всекидневно стопяване и обезмисляние на собствения живот всред една китайска канцеларщина.

Печален факт е, че нашата интелигенция живее тъй, като да се чуди какво да прави с безконечно дългия си живот, когото не знае с какво да изпълни!

Задачата за всекидневния хляб е завладяла тясното съзнание, а удоволствията – дребни и елементарни, характеризиращи епохите на упадък, са погълнали всецяло вниманието. Големите идеи, които да вълнуват издъно душата

и повдигат духа на огнени криле, се считат като празни мечти на безумци и се отминават с пренебрежение или съжалителна усмивка на уста. Нашата интелигенция, рожба на нашите и чужди училища и живот, прекарва ужасна *душевна криза* – и заедно с нея и целият ни народ, защото, ако солта обезсолее, с що ще се замести?

А тя е обезсоляла значително. Това говорят фактите. И въпросът вече *не е за отговорностите* на тази печална действителност, а за възможностите да се даде, макар в крайно време, един нов тласък, ново направление, нова цел и задача на будните умове и души. Тези нови методи са известни на достатъчно хора от нашето общество; в тесен кръг те се практикуват и са дали отлични резултати. *Създаването на оптимиста* е първият осезателен резултат от тяхната работа. Оптимист – не в смисъл на вулгарни, доволни от своето положение полуживотни, каквито понякога и материалното доволство и изобилието могат временно да създадат; *а съзнателни личности*, които, възприели свещените идеали за *безкористно служение на обществото*, се ръководят в своята дейност от дълбокото познание на Природните закони във всички области на живота; прилагат и имат резултати и се ползват от техните плодове. Тези оптимисти са истинските разсадници на енергия в изгубилия вярата за по-добро бъдеще народ; малък квас, който има достатъчно сили да закваси околната среда. Те са винаги *извори на енергия* – индивидуална и обществена – *оптимистът е самоценна личност*, която дава стойност на самия народ. Нация, в която преобладават оптимистите, се отличава с висока жизненост, готова на всички жертви за общо благо, ценяща себе си, любяща ближния си. Създаването на такъв народ, или, по-право – *пробуждането и насочването към подобна цел на годиното в нашия народ*, ние смятаме за една благородна и необходима задача на всички ония истински хора на науката, изкуствата и обществени дейци, чиито сърца трептят от безкористна любов към своите събратя, *гледат на своя живот като на свещено призвание, за да проявят Разумното и Правдата, и желаят благото, достъпно тям, да стане достъпно на всички*. Тия будни души, колкото и да са малки – подобни на извори, които, каквито и да са срещнатите препятствия, все пак един ден достигат с водите си големите реки и океаните, – веднъж ще се обединят в мощни потоци, ще оросят обезнадеждните печални долини на нашия живот и ще дадат сили, тласък и смисъл на бъдните дни. *Природата никога не е изоставяла носителите на разумното*, защото те са нейните истински деца. Страданията и нещастията, които преживяваме, сочат само на отдалечаване от истинските нейни пътища. Дълбоко проучване и разумно следване на тия нейните вечни пътища, наричани от нас Природни закони, правилно използване силите, с които ни е надарила живата Природа, уместното им разходване и съзнателното отнасяние към великите задачи на Битието, малка проява на която е нашият собствен живот с неговото външно многообразие във всички области на наука, изкуства и общественост – всичко това ще ни даде вярна насока и правилна цел; ще осмисли дните ни, ще донесе необходимите методи, ще направи възможни и постижими задачите, които сме си поставили, ще дари нов тласък на будните души, а те от своя страна ще станат истински *живи светилници* на своите загубени всред дълбоката мрачина братя, които тъкмо поради това, често вдигат ръка един срещу други...

А дотогава нека работим и се надяваме!

– Край –

ПОСЛЕСЛОВИЕ

По отношение на живота всяко дърво от плода си се познава и всеки човек – от своите мисли.

Младежта – това е утрото, бъдещето на нацията. А към нищо не сме тъй нехайни, както към това бъдеще! Земята орем и чистим от плевели; житното

семе за сеитба требим; браздите ровим дълбоко или искаме от ратаи да знаят как се оре – за да сеем и имаме плод – а за децата – това човешко семе днес, и утре, самият народ, кой се грижи? Докато са малки, тях ги търпят; като станат по-големи, тях ги изгонват на улицата. В богатите семейства неразбрани майки оставят слугите да «възпитават» децата им; в бедните, немотията ги прокудва още много рано на улицата, в сред хиляди опасности – физически и нравствени. Майката и бащата тичат за всекидневния хляб, децата – в училище или скитат по улиците, изоставени на произвола на съдбата. А и в училище, където отиват да се просвещават – главите на децата се тъпчат само със «знания» – но почти нищо се не прави, за да добият един положителен възглед за живота. И в университета – също. Купища знания..., а кому са потребни? *Животът и училището като че са се разделили и вървят по разни пътища, говорят на непонятни един другиму езици.* А и от какво значение са знанията, ако той, който ги носи, може да бъде купен за шепа злато? Ученият, когато е лош, е по-лош от простия... *Ново е необходимо.* Водачите на нашия народ трябва да разберат, че младежта е и бъдещето на страната и да се отнесат с всичкото внимание към тая важна задача. Повдигнатите в тая книжка въпроси разкриват само малка част от духовната нищета, в която гине интелигенция и народ. *Характери трябва да изградят нещо съществено и важно за живота, отколкото много знания, натрупани като стока, предлагани на първия срещнат купувач...*

Ний даваме място на тая книжка не защото разрешава, а защото повдига, макар и едностранчиво, тъй важния въпрос за възпитанието. Стига игра с младежта – опартизаничване, преуморяване, недохранване, държани в неподходящи условия – *това е игра с бъдещето на цялата нация!* Младежта принадлежи на народа – защото това е самият утрешен народ: *грижи за нея, са грижи за щастливо бъдеще. Хвърковати идеали, свещени идеи, готовност за самопожертвуване, безкористен работник в помощ на немощния, истината като вечен фар от люлката до гроба – ето качествата на младежта днес, която утре ще създаде величието на нацията.* Тесногърдието, нетърпимостта, поглъщане изцяло с борбата за дреболии и хляб – това е присъщо и на зверовете и мизантропите. На младежта трябва да се създадат условия да вярват в живота, да го разбират, да им се дават необходимите знания грижливо подбрани; *да бъдат творци в тоя живот.* Дотогава, докато това не стане – нищо не е направено – и докогато се не направи, нацията ни трябва да знае, че няма корени и първият силен вятър ще ни събори в ужасите на едно робство и физическо, и духовно!

Които имат уши да слушат – нека слушат – и нека знаят, че тия, на които много е дадено – много и ще се иска от тях! Днеска работата може да закрепи и промени съдбата – утре ще ни остане само да оплакваме престъпното си небрежие... Дано го не дочакаме! Будните трябва да будят – докато има още време.

И тъй, работа непрестанна, усилна да се даде на нашата младеж здрава храна, чист въздух, необходимо знание, високи идеали, кален характер, широко любвеобилно сърце, готовност за себепожертвуване, непрестанен стремеж към Истината и безкористна работа – но преди всичко никога да се не забравя, че истинският национализъм не ще думи, а дела. Всеки възрастен е възпитател на по-малките и по-слабите духом. Кражби и лъжи, партизансик ежби и самозабравяния, стигащи до преследвания и убийства; егоизъм, лъгания и алчност – това са всекидневни картини на престъпници бащи, които утре се сърдят на своите деца за същите недостатъци... Но, да се разберем – **грешките на децата са преди всичко грешки на родителите.** *И затова всичко за децата, всичко за младежта, защото това значи всичко за бъдещето! Тогава и сегашното ще добие и смисъл, и идеал, и ний, хората, ще станем не подобни на животни, търсещи цял ден своя хляб, а люди, които подготвят щастлив живот на своята нация. Да подхраним духа на младежта, с истинския хляб, а не с отрови, защото*

горко на тая нация, която отглежда хилаво поколение – животът не се церемони със слабите и болните!

Здрава и обилна храна – и физическа, и духовна за всички – ето идеалът на *Младите Будители*.

Правда за всички, помощ на слабите – безкористна работа на силните.
А там, гдето има труд и ред – там и Бог помага!

От редакцията на Библиотека «НАРОДНИ БУДИТЕЛИ»

БИБЛИОТЕКА «НАРОДНИ БУДИТЕЛИ»

(Стефка К. Стойчева. *Психичното въздействие и реактивните идеи*.

София: Печатница «Независимост» А. Д. – Гурко 32, 1928. –

Библиотека «Народни Будители» № 4, стр. 50–52)

Излиза периодично. Намира се във всички уредени книжарници.

Излезли номера:

1. Любомир Лулчев – **Възкресение** – 5 лв.

2. Биографии – **Живата вода в България** (попълват се)

3. Доктор Г. Трифонов – **Тайните общества и тяхната роля в политическия и обществен живот на Европа** – 7 лв.

4. Стефка К. Стойчева – **Психическото въздействие и реактивните идеи** – 5 лв.

Ще излязат последователно:

5. Полковник Минчо Сотиров – **На война с войника**. Епизоди и факти от военния и мирния живот, в които се изнасят забравени, но важни качества на народната непоковарена душа.

6. Андро Лулчев – **Право, куме, в очи**. Какви сме? Какви трябва да бъдем? Как ще станем такива? Сами, фактите, изнесени от автора на «Септемврийските дни», говорят най-красноречиво на всички, които имат очи и знаят да четат с тях.

7. Генерал Алекси Стоянов – **Бившият цар**. Политика и истина. Дългогодишната служба като адютант на бившия цар е дала възможност на автора да знае и изнесе доста неизвестни, при това твърде интересни за историята и публиката материали.

8. Алфиери Бертоли – **Труд, мъчение, работа**. Труд – мъчение и работа – благословение. Хляб наш насущний. Страданията като резултат от прекомерен труд. Безумното разпиляване на човешкия труд. Дегенерираното човечество. Самоубийството на българския народ. Какво ни предстои?

9. Ангелина Радойкова-Лулчева – **Съвременната робиня**. От жената за жената. Робиня на модата. Робинята на труда, на навиците, на традициите, на невежеството. Съвременното момиче. Страшната перспектива. Упадъкът на човечеството. Тайните на материнството. Престъпленията на жената. Верният път. Необходими усилия. Жената – човек. Жената другар, жената сестра и Богородица.

10. Доктор Биндер – **Проклятият народ и избраният народ**. Катастрофите с европейския народ и катастрофите с българския. Патриотизъм без земя и дефетизъм при отечество. Кое крепи народите? Културна мощ и национална жизненост. Неугасим дух на избрания народ. Мисията на тоя народ. Къде отиваме?

Всичко за библиотеката да се адресира до г-н Минчо Сотиров – зап. полковник, ул. «Цар Симеон» № 27, Бургас.

Други запитвания или сведения се отправят до вр. централа на «Народни Будители», бул. «Тотлебен» № 22, София, г-н Андро Лулчев.

II. ТАЙНИТЕ ОБЩЕСТВА И ТЯХНАТА РОЛЯ В ПОЛИТИЧЕСКИЯ И ОБЩЕСТВЕН ЖИВОТ НА ЕВРОПА

(Доктор Г. Трифонов *. *Тайните общества и тяхната роля в политическия и обществен живот на Европа*. София: Печатница «Независимост» А. Д. – Гурко 32, 1928. – Библиотека «Народни Будители» (Би На Бу) № 3. – 64 с.)

Силен е само този, който безкористно помага на слабите.

ПРЕДГОВОР

Настоящата книжка е съкратен конспект на четири глави от втората част на съчинението *«Слънцето, цивилизацията, болестите и човекът»*, което, ако е съдено, ще види свят при по-други условия. Макар и набързо, пригодено за една беседа, все пак, смятам, ще допринесе светлинка и за по-широк кръг хора – затова я и публикуваме. Тя носи може би печата на бързината, с която бе преработвана, но трябва да се изповядаме, че истински се бояхме, че и без туй сме закъснели за събитията, които стават в нашата страна. За нас, па и за всеки гледащ с очите си човек, е ясно като бял ден, че политическите партии, като фактори в обществения живот, са изместени – 9 юний в нас**, фашизмът в Италия, Русия, Испания, Гърция и пр. са най-явното доказателство за това. Те от ден на ден обезсиляват, намаляват, защото всичките искат – но не свят, защото да се очертае с най-черни краски тоя, който не мисли като нас и да се преследва с всички позволени и непозволени средства – това не е никакво сеение – поне на положителни нуждни народу ни качества... Самото тяхно партийно роение сочи на едно търсение изход от тежкото положение, в което са изпаднали. И днес не само в България, а пред целия културен свят се изправя наново съдбоносната проблема: *с насилието и превратите ли – или с демократичните форми на обществения живот?* И тоя въпрос става толкова по-значителен, защото тия демократически форми в повечето случаи са останали само празни сенки и е забравена вече истината, че онова, което действително винаги е движило прогреса, не са били формите – а духът, духовните стремежи на хората, които са взимали разни изгледи във философията, политическия, обществен и религиозен живот. И днес именно трябва да се влее това духовно в анемичния български политически живот, жизнена кръв в полуразлагащото се общество.

Тая малка книжка има скромния стремеж да повика будните души от всички слоеве на обществото, да посочи значението на *духовните* (не религиозните – да се забележи това!) елементи и сили в нашата страна, да се призват към постигание необходимото днес – спокойствие и добруване на Родината ни. Ласкаем се, че колкото и от малко – все ще бъдем чути от будните и ще допринесем нещичко за обединение усилията *на положителното и характерното*, на което предстои вече да излезе на обществената сцена като творчески елемент.

София, 1928 година

* Доктор Г. Трифонов е псевдоним на Любомир Лулчев. Учителят Дънов го извиква и му се кара, да не се подписва с псевдоними, а с истинското си име. След това той започва да изписва цялото си име. (бел. на съставителя на «Изгревът» Вергилий Кръстев.)

** На 9 юни 1923 г. с военно-фашистки преврат на Александър Цанков е свален и убит Александър Стамболийски – министър-председател на земеделското правителство. (бел. на съставителя на «Изгревът» Вергилий Кръстев)

ПЪРВОИЗТОЧНИКЪТ

Днес ний се намираме всред един водовъртеж на обществения живот. Цели нации изпитват силата на идейните и духовни течения, които тласкат техните членове един върху други. Класи, съсловия, морал, добродетели, политически обичаи, дипломатически похвати – всичко това, като в някоя кошмарна нощ, се ниже пред очите на нашия съвременник в най-разнообразни и извратени форми. В живота навлизат нови елементи. Някога, преди години, в Средните векове, воюваха градове с градове. Грамадни империи се разделиха на области, като да бяха чужди една на друга; на градове и селения, които, като говореха един и същи език, понякога воюваха по цели години помежду си и се взаимно обираха и избиваха. Това трая почти столетия. Но тоя исторически меланж не бе безсмислен във вековната културна история на човечеството. Държавите се преустроиха. И от номинални господарства, обединявани в името на един случаен владетел; от пепелта, като някой феникс изникнаха националните държави, които съществуват вече достатъчно, за да минат в други, повисши форми, в които съзнанието на отделния индивид-гражданин ще трябва отново да се разшири и възприеме в себе си нещо повече, да направи крачка напред към сближение на една личност с друга и по тоя начин се заживее оня колективен, съзнателен живот, който ще направи от човечеството една разумна грамадна душа, единна по своите разбирания, безпределна по своята сила, защото ще бъде вече в подножието на своя зенит и със смелостта на Христа ще изпрати своя зов към слънцата на всемира: «Аз и Вселената едно сме!»

Но това е една далечина, нещо повече – една утопия, която изглежда досущ неизпълнима при днешните условия на живот, когато невидимо море люшка народи и ги хвърля един върху други или кара частите на тия народи да се сблъскват тъй силно, та да забравят, че са родни братя...

Мен би ми се искало да надникна назад във вековете, да проследа невидимите лъчи на духовната виделина, които са зараждали живота, да разгледам как тя е минавала от век на век, за да стигнем и до днешните дни, когато мракът и светлината, тъй контрастни един на друг, се сливат в оня разгром на обществени вълни, който потопява личности, общества, нации. Но същевременно да констатираме как заедно с разрухата, както винаги, иде и градежът. Както някога, така и сега индивидуалното и колективно съзнание растат в тия борби, разширяват се и се качат стъпка по стъпка към онзи връх, на който някога се качиха и качват свръхчовеците, които със своя живот отбелязват пътя и етапите на крачещото след тях човечество.

Някога човек за човека бе вълк, после той стана изобщо така – човек; грамадното сътресение на Френската революция го приближи крачка напред – той стана «гражданин», а Руската – въпреки всичките кърви, му приложи едно по-близко име: «другарю». Ще бъдем ли ний някога живи да чуем и да сме свидетели на още по-сладката дума – «братко» – да се носи от уста на уста, нещо повече – не само да се изговаря, но и чувствава от всяко сърце?

Нека вярваме! Ако ний днес, събрани в разни общества и подобно на нас в целия свят още стотици хиляди могат да се наричат така – нека вярваме, че това чувство на братство няма да остане празен звук, че то ще обхване по-широк кръг от хора, ще прескочи всички условни граници между людете и ще разшири техните затвори, които те сега наричат гордо «отечество», за да добият онова голямо отечество, което се пада на всеки истински човек – *да бъде достоен жител на цялата земя...*

Днес ний сме свидетели и на едно влечение и стремление, противоположно на онова, което тика хората на взаимно изстребление – на желание за

сближение между народите. Но трябва да се съгласим, че ако погледнем отвисоко на въпроса, от философска гледна точка, те се сближават със своите съюзи толкова, колкото и със своите войни – и с последните даже повече, понеже, за съжаление, те се движат в духовна тъмнина и в грубите си сблъсквания могат по-добре да се опознаят, отколкото във всички думи, конференси и пожелания. След всяка война те поумняват; след всяко сблъскване новите реални факти и съотношения, макар и насила, са влезли в тяхното съзнание; и там е залогът – че, за известно време макар, ще имат правилни разрешения, понеже действителността е най-добрият учител. И днес всички държави на Европа, които фактически ръководят засега света, макар и сами да попаднаха в икономическа зависимост от Америка – се намират в оня процес на разлагане, който в по-силна или по-слаба форма разяда и самото наше общество. Стремлението да се образува и славянски блок в интернационални тайни сдружения, след като там си намериха мястото латински и германския, показват само последните усилия на националните схващания и чувства, които, подложени на постоянно разяждане, атакувани повсеместно от действителността и интернационалния капитал, търсят последно прибежище и в редовете на чисто идейните организации.

И днес, когато сме свидетели на странни, почти невъзможни за преди десетина години събития, това ни се вижда почти естествено, поне малцина протестират срещу него, а то иде да покаже колко дълбоко се е вмъкнало разложението на националното чувство – дотам дори, да почнат свои да се гледат като чужденци! Италианецът фашист убива италианеца нефашист, като да е другоземец; Русинът комунист убива русина некомунист, като да е турчин... испанецът, естонецът, югославянинът, гъркът, българинът – има ли нужда да нареждам фактите на ежедневиия живот, да потвърдя това?

А при това самите държави започват да се чувстват във все по-тясна зависимост една от друга, дотолкова тясна, че те започнаха да се сецат почти органически свързани – никоя държава не може да се похвали, че разрешава дори своите вътрешни въпроси, без да се справи със своите съседи. И това не се отнася само за победените, които по силата на договорите, в 20-ия век на хуманността и политическата независимост, уж като основно приет принцип, трябваше да се съгласят на това срамно вмешателство във всичките им работи и по този начин очертаят най-ясно мъгливите тези на комунизма за международното влияние на капитализма, които по-рано народите смятаха за фантазии, и които ненаситната лакомия превърна в най-голяма реалност, но в такова незавидно положение са и самите победителки, защото и едните, и другите се ръководеха от вълци, които знаеха само да правят сметки на печалбите си, разбира се, но в никой случай и на тия, които умираха, за да могат да ги получат те.

Пред тия факти ний трябва да се съгласим, че държавите в действителност отдавна са престанали да бъдат разделени, че техните свързани телеграфи, телефони, пощи, железници, търговия, капитали, които се преливат от страна в страна; произведения, които разнасят и разменят реално народните енергии; техника и най-нови изобретения, които подпомагат всички и най-после, човешкият ум, който винаги прескача националните граници и принадлежи еднакво днес на цялото човечество – всички те са достатъчно яки и реални връзки. А нашето братство и подобните нему общества сочат само, че тая общност отдавна съществува и в духовните области. И ако днес имаме вълнения и сътресения политически, обществени или философски, то е, според нашето мнение, защото вече обществото по съдържание е изменено: умът, сърцето, волята и духът на човечеството са други и старите форми, във всичките им видове и разнообразия, не могат да ги съдържат. Ново вино е турено в стари мехове; то

ври, кипи веки ден по-силно и всичките шевове на тия мехове пращат. Не е важно как ще наречем това ново – фашизъм или комунизъм, национализъм или интернационализъм, нито дори малко ще се помогне, ако с много учени термини може някой да докаже, че това ново е нещо старо – не! – важното е фактът, който не може да бъде оспорван от никого: в съзнанието на част от народите влязоха нови факти, нови стремежи, нови желания – и в резултат – нови движения в икономическия, политическия, обществен и духовен живот на всички страни. Ламтежът за нещо ново и борба за запазване старото, съществуващото, стремежът за излизането от едни «законни» рамки и усилията да се задържат здрави тия рамки като най-доброто възможно постигнато в тоя живот – ето характеристиката на тоя момент, в който обществените вълни се надигат, плискат и разбиват във вълноломи и язове и багрят с кръвта на новатори тая земя, която и без туй е засята само с кости и поливана с кръв през векове и векове...

През трудния път на човечеството към върховете на своята еволюция то е минавало винаги досега през гробища и мъчения. И нека си не правим илюзии – всичките постижения на цивилизацията, за голямо съжаление, са отбелязани с гробовете на мъчениците новатори, на които следващите поколения са вдигали обикновено паметници – на тях, избитите от техните бащи!... Така някога постъпиха с древноеврейските пророци, така постъпиха с гордостта на човешкия ум през Средните векове, така постъпват и днес с ония новатори, които, жадни да допринесат нещо на терзаните и измъчваните, но невежи в своите похвати, благодарение на това, че духовната светлина не се е коснала до техните очи – искат по пътя на насилието да донесат щастието на човечеството. Но съдейки днес тях, ний всинца съдим себе си – ний, които имаме светлината, носим страшна отговорност пред човеците, ако не я пръснем, ако не разсеем тъмнотата, за да могат срещналите се по улиците, по борсите, по корабите, по бойните полета, по барикадите да се познаят, че са братя!... Не напразно някога един велик Учител на човечеството каза: *«На когото е много е дадено, много и ще се иска.»*

Ако ний се върнем през хилядолетия назад в историята на човечеството, винаги ще намерим, че новите раси, новите народи се формират заедно с една нова религия, с един нов духовен център, който, във вид на Учител, пророк, Божи приятел или светец някакъв, образува оная спойка, която избира и отлъчва околните хора от другите, сплотява ги в едно общество. И това малко общество расте постоянно, постоянно се разширява, добива свои обществени форми, религиозни обреди, държавно устройство; води войни, носи това ново по целия свят. И докогато се държи в него, то има успех, има разцвет на всички сили – умствени и физически; преуспява във всички направления, надвива всички препятствия.

Спомнете си историята на древните евреи, които влязоха в Египет няколко десетки души – излизат след време няколкостотин хиляди – цял еврейски народ, предвождан от Мойсея. Спомнете си за персите, водени от Зороастър; за гърците – от Орфея. Почти всички техни начални дни са дни на изпити, на терзания, за да станат после на възвеличавание, на ликувание, на разцвет – и свършат със сгромолясване!

И всякога, когато една култура, една религия, едно общество се събаря поради пресъхване на стария духовен извор, всякога там някъде – вътре, в най-дълбокия кът на душите, се е запалил вече един нов светлик, един нов живот, едно ново желание, което е разширило невидимо старата форма, както невидимият още млад, непокарал лист заставя изсъхналия наесен да падне и с това да му приготви място. И от материалите на разрушеното новото гради. То

създава форми съответно своето съдържание и живите творци намират изказа му в нови религии, нови обществени и правни форми и норми. И тъкмо когато тия форми са направени най-здро, най-добре окичени и украсени, нещо повече – вкаменени в най-красиви форми – тъкмо тогава, което е истинското, което е животът, безсмъртното във всичките форми, и което именно им дава смисъла – духът – изчезва, излиза, напуска тия форми и търси или създава нови. Той избира нов център, нова личност, ново общество, нова среда, която страданията са достатъчно пречистили от суетното, дали достатъчно понятие за вечното и развили безкористен стремеж към него – и като един никога нересекващ извор – подбиращ пътища, въпреки всички препятствия, – той се излива в нови форми.

И всякога, когато се опитват да го хванат, той изчезва между пръстите на протегнатите ръце от страниците на изписаните книги, от красивите и величествени храмове...

Странно е да се срещат пророци, които нищо не проричат; надути законодатели, които докарват беззакония само, миротворци дипломати, които носят войните на хората; свещеници, в които няма никаква светлина – и все пак сега светът е пълен с тях! И ако днес ний, европейците, преживяваме тия страшни кризи, то причините им са малко по-дълбоко – те не се дължат на нашите сегашни дни, както и днешните български дни са само частица от големия цикъл дни, който е и иде на целия свят! Болестта е обхванала славянството, но тя няма да се спре при изкуствените гранични линии – тя ще прескочи всички прагове и препятствия и ще помете всички построения. И колкото формите са по-яки, по-закаменели, по-монументални – толкова землетресението по-силно ще се почувствува и разрухата ще бъде по-голяма. Плодът е само следствие от ред условия, които са извикали на бял свят дървото и са му дали възможност да расте.

Желал бих да имаме малко повече време, за да направим една екскурзия през всички векове и народи – но това е невъзможно. Но смятам, че и това, което ще кажа за формите на нашия християнски духовен живот, тая борба между формата и духа, която само повърхностно ще очертая през вековете, докато стигна до нашите дни, ще бъде достатъчно да поясним значението на далечните факти, на тия предпоставки, които решават днешното положение на нещата, които са именно почвата, в която всяко днешно дърво – събитие или нация – е забило своите корени и черпи сок-живот, за да завърже плодовете си – тъй често кървави и страшни!

Преди двадесет столетия, в една бедна страна, разядана от религиозен фанатизъм, над която тегнеше сянката на римския орел, се роди един скромен труженик всред работническо семейство, на когото съдбата бе предопредила незавидната роля: да донесе Божествената Любов на хората – и те, в името на тая Любов, да го убият – и се избиват векове цели помежду си след това – за да си докажат кой по-правилно го е разбрал! Наистина, историята на човешкия живот ни дава такива невероятни абсурди, каквито човешкият съвременен ум се отказва да приеме – но търпи, разбира се, други, които след векове ще бъдат навярно все тъй невероятно неприемливи за здравия разум...

Христа Исуса* осъдиха, че искал да разруши старото предание, закона, т.е. – тъкмо това, което фактически не съществуваше и следователно нямаше

* Преди Христа и след Него е имало водители – основатели на тайни школи, някои от които са се превърнали отчасти в религии, отчасти съществуват и до днес като ордени, школи, общества. Така например 500 г. пр. Р. Хр. Рим е имал учителя Нума, Гърция – Питагор, евреите – Ездра, Египет – Хермес, Персия – Зороастр (последния), Индия – Гаутама (четвъртия Буда); Китай – Лао Тзе и Кот Тзе, Япония – Сон Му и пр., и пр. (бел. а.)

какво да разрушава! Мойсей им донесе от планината Божествения закон: «Не убий!», а те бяха убивали толкова много, без да престанат да мислят, че изпълват закона – разбира се, че всеки, който им напомняше за миналото или събуждаше гласа на съвестта, те бяха готови да го накарат да замълчи. Божественото бе заменено с обредите, моралът – с политиката – загубили ключовете към небето, те яко се държаха в последните късове земя, без никаква сигурна надежда да я изтръгнат от яките нокти на римския орел...

И на това малко късче земя, почти пътека, на която се кръстосваха източните балади на Индия и вълшебните приказки на Арабия с тайнствените легенди на царствения Египет – се роди онова малко отроче, на което небето отбеляза появяването със звезда, а културното човечество започна да брои дните на своя нов етап на развитие. Няколко години само негов живот и проповед издълбаха страшно дълбоки следи в съзнанието на човечеството, промениха много мнения, катуриха много старини и възкресиха достатъчно мъртъвци за нов живот. И нещо странно – вместо да отслабнат тия следи, да се затрият тия възпоменания, да изчезнат надеждите – като че ли напротив – колкото човечеството уж расте в своите разбирания, толкова то като че ли се смалява и на хоризонта на вековете фигурата на Христос става все по-огромна и по-огромна. Неговите съвременници предпочетоха един разбойник пред Него. В един ден те бяха готови да Го видят цар Израилев – на следния само разбрали, че Той няма да върви по краткия път на насилието, който доближава до всички земни идеали – и с това отнема всяка радост от тях и ражда по следите си кръв и смърт – викаха със същата охота «Разпни го!», както бяха викали и за много други престъпници. Световният цар бе дошъл облечен в дрипи и само верните Му сърца Го познаха. И в техните души се пална оня факел на вечен огън, който превърна простите рибари в неизчерпаем източник на надежди и радост за всички хора, през всички времена! Но световната трагедия започна тъкмо от момента на разпятието. Противниците му бяха Го разпънали веднъж – последователите Му щяха да Го разпъват хиляди пъти, щяха да убиват и избиват, в Негово име да насилват, да правят зверства – и всичко това оправдаят с благите думи и живот на Тоя, Който беше заповядал да обичаме дори враговете си!

Когато евреите Го нападнаха, те бяха в правото си – те се самозащищаваха. Целият техен живот, всичките негови религиозни и обществени форми бяха изгубили своя първоначален смисъл и бяха останали ритуали без съществено съдържание; добродетели номинални, обряди, които не се отличаваха от търговските сделки; философите и учените им – садукееи материалисти и фариесеи религиозници – бяха изпълнили с препирни живота на хората по най-висшите и отвлечени въпроси, но не даваха никакво конкретно разрешение на ежедневните мъчности, които потискаха сиромашта – голямото мнозинство от еврейския народ тогава. Едно малцинство от привилегировани бе хванало всички власти и длъжности около храма – фактическите министерства тогава – и бе готова да убива всеки, който каже нещо срещу тяхната власт или проповядва други разбирания, от туй, което те сами имаха и смятаха, че ако не е най-доброто възможно, то е поне най-изгодното тям. И те без всякакво замисляне посегнаха върху чистосърдечния човек на всичките векове – една смелост, която никога не е липсвала на злосторниците, облечени в държавна власт през всичките времена. Гробовете на Саванарола и Хуса са само хилядна част на проявление на тия тъмни по своето развитие души, които някога, още в еврейския синедрион, търсеха извинение в думите, че е по-добре да загине един човек, отколкото цял народ. А ето, загиналият човек стана слава на човечеството, а еврейският народ мина през толкова страдания, както никой

друг, и още учи оня голям урок, който ще направи сърцето му достатъчно меко и будно, за да познае царя на Любовта, когато дойде и под скъсаните дрехи на някой брат човек!

Християнството в своя първоначален вид не беше една религиозна ерес, както го изкарваха съвременниците евреи.* То беше нещо повече – една нова метода за живот, която обхваща всичките области на човешкото проявление. Първоначалните апостолски комуни, които добиха бързо разпространение, бяха оная обществена форма, в която Християнството тепърва се очертаваше; форма, в която всички даваха що имаха и получаваха каквото им трябваше, в които нямаше «твое» и «чуждо», в което общество имаше само братя и сестри. *Думите на Христа заменяха там всички закони*; Любовта, искрено възприета в сърцата, изравняваше всички социални различия, а вярата крепеше верующите и даваше импулс за такива чудни дела и въодушевление, че те и досега, като четем за тях, ни се струват като приказки. Тъкмо в тая чиста форма Християнството трябваше да се сблъска със загиващата Римска култура. Преситен от богатства, владеещ света, Рим отдавна бе изместил небесните си божества със земни – императорите, на които приживе отдаваше божески почести – външни, разбира се, защото надали можеше кой да е човек да вижда в тия дегенерирани хора, които заемаха с интриги и кървави пътища престолите, нещо повече от едни нехранимайковци.

Авгурите, изгубили онзи дар на вътрешно прозрение, което беше им дало мощ и обществено положение в първите времена, заемаха вече постове си, както впрочем и всички останали, с подкупи и се стараяха, разбира се, по всички начини да ги използват. Многобройните народи, завоювани и влезли в състава на Римската империя по неволя, споени само от тежестта на меча, без друга връзка, се разпълзяваха вече по всички посоки. Римската държава, разядана от нравствения упадък на пълни с пороци живи «божества», трещеше из основи, тъкмо когато от изток, с кораби, с кервани, невидимо и неусетно, бяха се вмъкнали странни хора, които носеха онзи нов живот, който щеше, поне привидно, да довърши стария и му изпее погребална песен. С нехайството на привичен пияница, Рим бе изпил една чаша, в която имаше отрова – новият живот – новото светоразбиране, което щеше да се помъчи да измести стария. Новодошлите бяха неразбираеми – странни хора, те твърдяха още по-странни работи! Те признаваха някакво по-друго величие от това на императорите; говореха за някакво по-друго царство, което неминуемо ще дойде; вярваха в други идеали, които не живи, а умрелите и възкръсналите носеха и щяха да реализират!... *И разлагащото се тогава общество се нахвърли върху тия хора, които то нарече с най-лошите имена – върху същите тия хора, които съвременната християнска църква смята като своя основа и тачи като светци!* Сами тънещи в оргии, те обвиниха тия идеалисти в най-грозен разврат; отцеубийците отричаха морал в тях, а палачите на цели народи ги обвиняваха в кръвожадност! И ето, пред очите ни се разтваря картината на гоненията, на зверщината, на изгарянията... *И не е ли чудно, че и днес, след 20 столетия, след толкова изминати дни и път на култура божем, човечеството посреща своите новатори по същия начин! И днес най-много викат за разрушения морал тия, които отдавна са се простили с него; за реда и държавата – тия, които фактически не признават други ред, освен своята воля, и друга държава – вън от тая, която техните широки или ограничени разбирания или интерес им диктуват...*

* Гледай «Деяния Апостолски», глава 28, стих 22; глава 24, стихове 5 и 14 (Евангелие, изд. 1923 г., Ев. Из.). (бел. а.)

В тая величествена борба, която трая две столетия, когато от едната страна се употребиха всички жестокости, а от другата се отговаряше с кротко търпение и непоколебима надежда във Вечното – насилниците бяха победени!... Но и самото християнство се зарази с ония нечистотии, които пълнеха средата, в която то трябваше да съществува... И неговата победа след не много се превръща в негово поражение. То, уморено от продължителното усилие, направи една малка крачка, почти залитна настрана – и това завинаги го отдели от неговия източник; то допусна съществуващата държавна форма, примири се с нея – нещо повече – възприе я и я узакони – и с това очерта цялото си бъдеще!

Държавата в това време, като форма, беше дело на езически схващания. В основата ѝ лежаха правни норми, които нямат нищо общо с Християнството. Тя беше резултат от живота на една друга култура, на други народи, с други идеали. Основите, на които се крепеше тя, и Християнството бяха тъкмо противоположните: насилието и Любовта. Но хората, които бяха приели Християнството по-късно, когато гоненията престанаха, бяха вече с по-други схващания, отколкото тия на първите християни. Те смятаха, че може да се направи известен компромис, който да опази тяхното обществено положение и същевременно, че ще е голямо нещо, ако *приспособят* Християнството към съвременните разбирания, понеже то вече им се струваше доста крайно и трудно изпълнимо. Не стигаше, гдето някога Христос беше разпънат от държавници – Той трябваше да даде санкция на самата държава – нещо повече – *в Негово име да осъждат всички, които се вдигаха с подпалени сърца от Неговите собствени думи срещу същата държава!* Църквата, след тая фатална крачка на официално признаване, бързо се вкамени. Истинското духовно, което не можеше да търпи никакви оковаващи форми, необходими за мъртъвците, се отдели и без да ще, подпадна под ударите на своите събратя, които до вчера, сами гонени, днес показваха, че добре са усвоили урока и могат отлично да го прилагат даже по гърбовете на довчерашните си другари!... Тоя период на люшкане на Християнството бе една необходимост – духовната струя, донесена от Учителя Исуса търсеше вече своя нов изход. Тя не можеше да се побере в тесните рамки на всички ония условности и обряди, които характеризират всяка религия, за която старото е всичко. Человечеството бе се спрело учудено пред Голгота и кадеше тамян, вместо да последва решително по стъпките на Тоя, Който неведнъж бе казал: «Аз съм пътят, истината и животът!»

И тогава, когато официалната църква не може да регистрира през векове нещо друго, освен препирни за обряди, за отделни думи и жестове и облекла – фактически въвн от нея тайно се струи онзи духовен поток от сили и знания, който минава от страна в страна, разнася светлина и разцвет и изчезва често внезапно, за да се появи на друго място, в следната епоха, все тъй плодотворен, все тъй могъщ, даващ стимул на всички религиозни, философски, обществени и политически течения. Един малък и бърз преглед ще ни помогне, ако не напълно да докажа това, поне да подкрепя тия твърдения с факти, с които историята е богата, но за изброяването на които краткото време ме ограничава доста.

Апостол Павел, Апостол Тиански, Симеон, Бен Йокай, Евангелистът Йоан и засилените от тях платонически и гностически школи, Валентиниус – ето имената на хората, които през две столетия се борят вътре в Християнското общество с навика да се образуват форми, на подобие на старите, от които усилието на един велик дух ги бе временно избавило. Валентиниус е един от Илюминатите (посветените), както и Апостол Павел. Виден деец, християнин, напуснал църквата поради нейните празни обряди, създадени на подобие на язическите от новопокръстените невежи ръководители, той бива дълго молен

да се върне в нея; връща се – само за да я напусне малко по-късно за втори път, и то завинаги!

След него Василидис прави опити, с превода и тълкуванията на 4-тых Евангелия (както в наше време прави това и Толстой), да извади църквата от нейните заблуждения. Но и тогава невежеството е имало за съюзник гладните за власт и почести хора, за които всеки морал е бил ненужен разкош – и всяко средство, постигащо целта – оправдано! Евсебиус от Цезария, през третото столетие, пише една «Свещенна история», която има твърде малко общо със самата истина, но достатъчно силен и при това – приятел на Константина, той заповядва да унищожат всички книги, които рисували фактите както са си били в действителност, а не както той ги измудрил – за слава Божия, разбира се!

Амониус Сакс се опитва да даде тайното Христово учение в самата църкова, но не успява, не може да бъде разбран, напуска църковата и се оттегля във Филаделфия, където образува *Неоплатоническата школа* – «Любителите на истината», влиянието на която школа не е прекъснато и до ден днешен. Философът Ориген е ученик на Сакса, забележителен писател и Отец на църковата – но въпреки това всичките му опити да отдели църковата от езическите обряди и направи достояние на членовете и достъпни Християнството по дух, а не само по предание от невежи, останали напразно. В туй време на изток работи ученикът Май; в Александрия – Ариус. Но църковата, затвърдила положението като държавен институт, вече разполагаше все по-силно и пълновластно с нейната груба сила – и започна все по-често да я използва срещу тия нейни довчерашни другари, които, надарени с по-голям ум и по-дълбоки разбирания, не можаха да се съгласят мълчаливо с търговците и ограничените водители, които смятаха своето невежество за граница на човешкото разбиране и своето ограничение приписваха и на Бог, като всички останали хора щедро кичеха с името «еретици».

От IV до VIII столетие истинските духовни хора, силно преследвани, се виждат принудени да бягат по горите и там да образуват тайни братства и манастири. Някои от тях побягнаха по пустините на Египет и Арабия, където бяха посрещнати доста добре от местното население, което вече жадуваше за духовна светлина. А в туй време Християнската църква, лишена от своя творчески дух, не можеше да даде живот на народите, които я приеха, въпреки легендата за появилия се на небето кръст, който бе уж обещал: «Сим победиши!» Напротив, те търпяха разгром след разгром от тъй наречените варвари, които всъщност, макар и езичници, имаха много по-здрава обществена спойка помежду си, отколкото можеше да даде една религия, образувана от несигурно възприетото ново и от остатъците от обредите на старите изместени богове...

Духовната истина, пренесена в Арабия, дава своите семена с местен колорит, разбира се, чрез Исляма – Мохамеданството, като донесе разцвет в целокупния живот на народите и оня политически възейм, който докара арабите победители чак в Испания. Школите в Александрия, Багдат, Башка, Бакхора, Кайро и Кордова пръскат светлина по всички тогавашни страни като преподават: философия, математика, медицина, ботаника, химия, поезия и за отделни избраници – алхимия и астрология.

Когато на юг върви тая победоносна вълна, която разнася науката, предшествана от победите на меча в продължение на пет столетия и сполучва да съсредоточи вниманието на всички тогавашни културни хора от VIII до XIII столетие – почти едновременно с това, на север, в България, се заражда едно ново учение, което расте и се засилва, въпреки всички гонения, минава от страна в страна и стига Франция в XIV столетие. Разгонено от 7-ия Кръстоносен

поход, вдигнат срещу него, то пръска своите идеи, заедно с прогонените по всички посоки привърженици, за да даде по-късно началото на хуманитарното движение в Европа и последния му ехтеж виждаме да заглъхва в смелите страници на предшествениците на самата Френска революция – *Волнодумците* волтерианци или тъй наречените «енциклопедисти».

Тъкмо когато църковата довършваше своите борби с маврите в Испания и разсипваше техните остатъци от някога величавите им школи, които пръскаха светлина и в Африка, и в Европа, тъкмо тогава Богомилското учение бе минало под името на «Патарени» и «Катари» през Далмация и Италия, бе стигнало в Южна Франция и здраво заседнало там. То, само по себе си, не бе само една религиозна ерес, както често се мисли – напротив, то носеше всичките елементи на една висока философия, на един смел дух, на здрави и напредничащи обществени идеи, които правеха от него даже едно революционно гледище, но в никой случай и едно абсурдно религиозно учение, каквото бяха се запретнали нашите доморасли историци да го обрисуват.

Неговата история в България е повторение на Исусовата – окапалите в разврат осъждаха велегласно тия, които със светия си живот мълком ги изобличаваха. Всред духовния мрак, който бе сковал в 13-о столетие Европа, когато най-културният и учен човек бе тоя, който знаеше четиритях аритметически правила – смелите Богомили трябваше да минат през много мъки и терзания, носейки велики разбирания върху същината на нещата и с такава смелост си туряха пръста направо върху всичките рани, че тогавашното страхливо човечество ги смяташе като някакви избраници и светии. Мощен ореол се носеше над техните аскетични глави и вдълбочени в съзерцание умове, които гледаха на целия свят като на временни условия, предговор само към великата поема на безсмъртието и истинския вечен живот. Повтарям, трябва да има човек времето и търпението да разгледа и проучи Богомилското учение в неговата пълнота и да има достатъчно духовно прозрение, да разбере неговата духовна стойност, за да може справедливо да потърси и му намери онова знатно място, което по право му се пада в културната история на Европа, за да може да се схване и правилно прецени онова голямо влияние, което то е имало навремето си, па и столетия след това, върху всичките религиозни, политически и философски движения. Хус и Лютер са само ехото на богомилите. Органическата връзка между тях е не трудно да се проследи, а е доказана и исторически. Но нашата цел не е богомилството. Спряхме вниманието си за малко върху него, защото може би никое друго духовно течение в България не е тъй много клеветено, както това учение, което по своята висота, морал и сила е гордостта на човечеството през онзи век, па и до днес.*

Но ний никога не сме били доволни от нашето – и сега няма да можем да направим изключение...

Тъкмо когато преследванието на невежеството са най-силни срещу истински духовното – в 13-о–14-о столетия, официалната църкова и на Изток, и на Запад, и в Рим, и в Константинопол, достига до една забележителна развала и поквара в нравите на своите водачи. Римските папи, станали 3–4, си оспорваха взаимно първенството, при което кинжалът и отровата играеха далеч не

* Богомилството при това е изнасяло като догма не дуализъм, както твърдят тия, които повърхностно са го проучвали, а монотеизма, защото не са признавали Сатана-ила като равен на Бога – а като победен. Също трябва да се отбележи, че обществена форма на славянската задруга не е патриархално семейство, което не може да избира водача си – а всички са с равни права. Благодарение на богомилството даже жени са ставали кметове – и това в X–XIII век! Нещо, което и сега е мечта в България! (бел. а.).

последна роль, а на Изток отслабващата Византийска империя е погълнала така изцяло в себе си църковата, че патриархът е станал по-скоро политическо лице, отколкото духовно.

В 15-о столетие изнамирането на книгопечатанието дава ново средство на човечеството и тласък на развитие в духовните и други течения. Под прикритата форма на философия и наука, духовните разбирания намират все по-широк простор, завладяват нови среди, избират нови методи, за да донесат знание и светлина на човечеството, тънещо в невежество, и с това да облекчат живота му и го подигнат стъпка по-близо до подножието на Любовта, която от всички ще направи най-последния братя!

В 15-о столетие (1425 г.) един посветен – Християн Розенкойц – име, което само по себе си е цял символ – образува тайно духовно общество, което се стреми чрез обществена дейност от избрани и изпитани хора да внесе подем в околните, а същевременно да обедини техните духовни огнища, да сгруппира усилията им и с това улесни бъдещата им задача. В 1559 година Орденът на «Кръста и Розата» (Розенкойц) се създава в Германия, като образува в продължение на няколко години след това ложи във Франция и Англия и другите страни на Европа. Между другото, този орден разпространява с особено присърце тогавашните «официални» науки – медицината, магията и алхимията. Цяло столетие този орден просъществува в дълбока тайна. Неговите членове черяха болни, правеха добрини, работеха неуморно в полето на просветата, но точно изпълняваха Христовото правило: *каквото правеше дясната ръка, лявата не знаеше!* А от друга страна големите преследвания, на които бяха подложени всички духовни братства, които мислеха и проповядваха, че не само в буквалното разбиране на Библията се крие цялата наука на света, през миналото време, ги караха да бъдат особено предпазливи в своите дела и изявления. Едва след 200 години на съществуване, 1614 година, те се решават да публикуват за първи път нещо относително своето братство и с това се помъчиха да отворят очите на хората, да запалят сърцата им с една жажда за истината и търсение верния път за човечеството. Но светлината им веднага смути тия именно, които се чувствуваха много добре тъкмо в тъмнината – римокатолическата църква, която по това време безсрамно откупуваше греховете на хората с пари, и след като бе пропиляла земното си имане, раздаваше с индулгенции небесното на невежото стадо, което се луташе без знаме и компас в средовековния мрак! Тая черква употреби всичките усилия да открие техните ложи и узнае членовете им, разбира се, с благородната цел в публично «ауто да фе» да ги превърне в «правоверни»... Но те бяха добре скрити. И при това нямаше човешко начинание през онова време, което да не съдържаше в основата си усилието на това духовно братство.

Исканието реформи на църковата във Франция, Германия и Швейцария бе тяхно дело. Университетът в Париж беше тяхно гнездо. Но Франциск 1-ви и Хенрих 2-ри, по политически причини, дадоха поддръжка на официалната църква срещу напредничавите духовни течения, изклаха с хиляди розенкойци и хугеноти във Вертолумеовата нощ, изпратиха и изгониха стотици хиляди от най-събудените в чуждите страни и с това закъсниха развитието на Франция на цяло столетие. В Англия реформационното движение, подето сполучливо и използващо разумно фамилните разпри на английските крале, успя напълно. След това ложите на Розенкойцерите бяха почти навсякъде закрити, като останаха само двете най-стари ложи във Франция и Германия, които съществуват и досега. Трябва обаче да поменем, че от името на Розенкойцерите действуват доста тайни ордени днес във всички страни на света, но те нямат

нищо общо, освен името, със стария орден. Те се състоят обикновено от лица, които изучават и се мъчат да се домогнат до мистериите на старите Розенкройцерски братства, но нямат нито техните сили, нито техните знания. Такива самозвани ложи има една в Англия и пет в Америка, с клонове в други страни, но същинските стари и без връзки с другите държави са, както вече поменахме, тия във Франция и Германия.*

Арабските духовни течения се опитват в Испания в 1520 г. да образуват един таен център на знание и сила, чрез ордена на Илюминатите (озарените), които, като видяхме, си водят своето начало от Апостол Павел. Но този орден, от самото започване още попада под силните удари на испанската инквизиция и биде пръснат. Някои от неговите членове отнасят духовната светлина във Франция и в 1623–1635 до 1722 г. създават братствата, които съществуват до самата Френска революция. Последното братство се създава с изключителната задача, за да се реагира срещу тайния Иезуитски орден, основан от Инголщад – работа, с която по-късно се натоварват Масоните и я свършват успешно. Същият орден се разпространява и в Германия, но вътрешни ежби, липса на високо съзнание в членовете му, намали дотолкова неговата активност, че в 1895 година замира почти.**

Освен поменатите духовни братства – ордени, които носят истината и светлината безкористно на цялото човечество, има и други братства, по-малко безкористни, както и някои, които се занимават направо с рушене. За тях няма и да говорим, но би трябвало да поменем за отделни лица, които не успяват понякога да образуват особени течения, но все пак със своята духовна сила и мощ правят дълбоки пътища в човешката история и образуват етапи в развитието на отделни общества и народи, които са вървели сред непрогледен мрак на невежеството и при крайно ограничените хоризонти дори на тогавашната наука и учени хора. Като такава забележителна личност би трябвало да поменем Парацелзиус, защото именно в тия цялостни личности въздействието на духа, духовната истина е минавало най-ярко, отпечатвало се е най-силно и се е проявявало най-характерно, както в областта на морала и философията, така и във всичките останали полета на човешката мисъл и дейност. Смело той се противопоставя на царуващото тогава *учено невежество* на официалната наука. Сам доктор по философия и алхимик, започва лекуването на болестите с нови похвати и начини, като същевременно работи и върху реализиране задачите на Алхимията. Неговите теории и опити, оставени в няколкото тома (и преведени едва преди 10 години на френски, и то само два от тия томове – това за сведение), се изучават тепърва – т.е. трябваше 300 години да минат, за да започнат съвременните учени да откриват факти, подобни на тия, които е знаел Парацелзиус, за да разберат символичния му език и се уверят, че се намират не пред бръщолевенията на един фантазьор, но че стоят пред знанията на един великан на човешката мисъл, който си е отминал не само неразбран от съвременниците си, но е бил и напразно преследван и след толкова години и осмиван от хора, които не бяха достойни ремъците на обущата му да развър-

* Като видни розенкройцери в миналото може да посочим имена, които са паметни в историята на човечеството. Ще изброим няколко:

Доктор Парацелзиус, Бьоме, Ван Хелмонт, Бекон [Бейкън], философа Лок, Сен Жермен, Данте, Ян Амос Коменски, Лесинг, Гьоте, Якоби, Спиноза, Декарт; на розенкройцери се дължи основаването на Английската Кралска Академия на Науките (първа в Европа) [в] 1662 г. Философът математик Лейбниц [Лайбниц] е бил секретар на Розенкройцерски орден; естественика Бойл, философа Роберт Мозей и пр. (бел. а.)

** Към него са принадлежали Либкнехт, Ласал и Троцки и др. (бел. а.).

жат... Днес алхимията не е вече басня, а една реалност, която съвременната наука отначало, даже против волята си, трябваше да признае, а напоследък и грижливо да проучва, за да получи широки кръгозори по всичките посоки на битието.*

НОВИТЕ ВРЕМЕНА

В 18-о столетие се явява нова личност, която е от решително значение за тогавашния свят, а донякъде и за сегашния – това е Граф де Сен Жермен – създателят на Франкмасонството в Германия. За неговия чуден живот и дълбоки познания ний можем само да поменем, колкото и любопитно да е за нас да проучим живота на тоя необикновен човек. Той е проявявал сили в областта всичките науки и общества. Месмеризмът води началото си от него, понеже самият Месмер е негов ученик. Дипломатическите му мисии, във всичките държави и обществените задачи, с които той доброволно се е нагърбвал пред много дворове (френския, германския и руския), са били онова широко поле на дейност, в което се е проявявало цялото му значение и сила. Той се намирал в постоянно движение – и като че ли само присъствието му е било достатъчно да подпалва всички сърца, до които се докосне! Дълги години той пътува, без да се е променил ни най-малко външно, което кара мнозина от тия, които са писали за него, да предполагат, че той е знаел тайната на вечната младост. Той предрича френската Революция много преди да стане, опитва се доста осезателно да помогне на френския двор, ала напразно – падащият по стръмния наклон не е имал вече сила да се задържи! Френските енциклопедисти и хората на духа бяха направили вече в умовете оня голям преврат, който по-късно в революцията доби само физически израз, като се реализира. Срещу постоянно усилващия се натиск на натрапения църковен авторитет, лишен от истинския дух на любовта, който е неразделим от свободата; човешкият ум, след като прокламира своето право на съществуване, сам по себе си, без никакви други странични санкции, били те земни или идващи от висенето и незнайното, смело пое борбата и регистрира победата. Тая негова дързост срещу рутината идеше от същите тия духовни тайни извори, които вече споменахме, и които, макар и често притупляни, никога не пресекваха, никога не преставаха да стоплят великите сърца на човечеството, докато най-после, макар и временно, светлината не надви на тъмнината на невежеството! Ученикът на Граф Сен Жермен – Калиостро – беше покрил почти цяла Европа с Франкмасонски ложи, в които най-деятелно учас-

* Разбираме трансмутацията на химическите елементи, катализата, явлението «кракинг» (атакуване на атома) – явления, с които съвременната химия малко по малко се мири и приема по неволя, но които допреди няколко години ги смяташе за утопии и фантазии на глупци алхимици... Изобщо, съвременната химия, както и другите подразделения на естествознанието, се намират пред един решителен завой – предстои да се признае фактът за непрекъснатото въздействие, да се потърсят изразите на тия непрекъснати процеси (в математика и логиката преди всичко), а след туй – и влиянието на електрическия и магнетически земен потенциал върху химическите явления, а те, от своя страна – като основа на физикобиологичните, патологичните и пр. В такъв случай проличават непосредствените връзки между природата и живота на човека, неговото състояние, болести и пр. Изобщо, между алхимиците на миналото е имало тъй дълбоки умове, тъй широко обхващащи единството в природата и действующите в нея закони, че безпристрастният критик би нарекъл нашите днешни възгледи детински по своята едностранчивост и тесногърдие. (бел. а.)

тие взимаха и жените.* Тези ложи бяха, може да се рече, главните двигатели на духовната революция, която предшествахше политическата, и изнесоха на плещите си решителната борба с обскурантизма на черквата, която никак не избираше средствата, с които си служеше срещу тях. Папизмът не се забави да образува, както видяхме вече, секретни ордени, специално за борба с Франкмасоните, като при това и явно влезе в борба с тях и ги отлъчи тържествено от черковата и обяви масонството за смъртен грях, за който няма прошка!

Книжниците на евреите, които осъдиха Христа, и черковниците на XIX век си подадоха ръка, като да не бяха минали толкова столетия животи борба – те нищо ново не бяха научили и нищо старо не бяха забравили – да се изразим с думите на историка.

Но масонството смело прие тая борба и папството в края на краищата трябваше видимо да отстъпи.** Инквизицията нищо не може да му помогне. Църковните отлъчвания пък само дразнеха хората, но не разрешаваха въпросите. При това и ръководителите на масонството показваха такива духовни сили, че зачудиха всички свои съвременници.

Заедно с положителната работа – градежа на духовните братя – разрухата на старите форми вървеше от само себе си. Френското господарство на Людовиковците, като стара и изгнила кула, трябваше само да се изведе от равновесие, за да грохне съвсем. Свободата започна да се боготвори от дълго потисканите хора, а и всичките идеали се сведоха на земята, може би от неволен страх, че ще станат отново недостъпни за гладните маси...

Наполеон Бонапарт, посветен от тайните братства*** в една египетска пирамида през време похода му там, с готовност прие да се постави начело на физическата борба срещу папството, остави своята войска в Египет и с бързи покачвания по обществената стълба, които учудват незапознатия с истината историк, достигна дори до изпразнения френски престол.

Съблазнен от своето собствено могъщество и желание да основе династия, забравил обещанието си – той скоро се озова на остров Света Елена, гдето има достатъчно време, като затворен в клетка лъв, да мисли за прегрешенията си...

Закъснялата вълна на абстрактните философски истини мина и през Германия. Кант изнесе своята философия на духовните предпоставки на френските енциклопедисти. Но обществените форми вече бяха сериозно разлюлени и

* Животът на три лица е преплетен от недобросъвестни историци – Граф де Сен Жермен, Калиостро и Жозеф Балзамо – хора, както наистина са имали взаимоотношения, но не са били псевдоними на едно и също лице, както се е мислело допреди недавна. (бел. а.)

** Казваме *видимо*, защото фактически борбата не е престанала нито момент и понастоящем е съществено засилена всякъде, където католицизмът има надмощие. За съжаление, и българската духовна аристокрация – черковници, е тръгнала като че ли по тоя плъзгав път, или поне е дала свобода на по-низшите йерархии да се проявят в тая посока... (бел. а.)

*** Тайни братства не в смисъл на конспиративни общества, а тайни поради факта, че не всички хора са тъй издигнати, да могат да разберат и приемат истините, сложени като основа на доброволно възприети форми на живот.

Под окултни братства и общества ние разбираме тия, които имат окултни знания, черпени от свръхчувствени пътища от посветени. Най-висшите водители на всички тайни братства и общества са обикновено и донякъде и посветени, само че в различни степени. За някои от тях свръхчувствените полета са напълно достъпни и владеят доста загадъчни сили, неизчерпаема мощ, която постоянно се струи и подтиква обществото или организацията по определена предварително насока. (бел. а.)

откъснати от живота. Колкото и добра да бе философията, не можеше да ги подкрепи. Горещо вярващ в собствените си сили, човешкият ум, отърван от грубите суеверия и потисничеството на официалната църква – борба, която изнесоха всецяло тайните братства на плещите си, – се почувства достатъчно мощен, за да отрече всеки друг авторитет, освен себе си. Лъган много пъти досега, той вече не се доверяваше никому. Материализмът се явяваше *естествена необходимост*, за да запълни изгладнелите души на жадуващите по нещо точно, ясно и свързано с всекидневния живот.

Тъй наречените *точни науки*, а всъщност бихме рекли по-скоро *приложни изкуства*, намериха също така своя разцвет, убедиха човека с постиженията си, които имаха в късо време, дотам, че той се почувствува като господар на много знания и същевременно значително по-силен.

Облягал се достатъчно на свръхестественото в миналото, човек щеше да изпадне в другата крайност – да откаже силата на всичко друго, освен своя ум – горд цар, комуто – мислеше той – е достъпно всичко!

И когато вълните на прокламираните във Френската революция общочовешки и обществени права заливаха всички европейски господарства и влязоха в открит конфликт с всички норми и обичаи – тъй също и в областта на мисълта, развиващите се положителни науки вдигнаха въстание срещу всемогъщата дотогава философия, която в лицето на Хегеля беше се тясно свързала с политическата автокрация. Наследниците на Канта, неможещи да обхванат мисълта му изцяло, със своите в сравнение с него посредствени умове, се разделиха на толкова течения, колкото и глави, и изгубиха всяко решително значение за живота, който като че ли изтичаше между пръстите им, въпреки волята им. Здраво стъпилите на собствените си крака Естествени науки започнаха открито сражение по два фронта – и срещу религията, и срещу философията, като отхвърлиха опекунството и на двете. Нещо повече – те създадоха собствена философия – материализма, който даде физиономия почти на цялото наше столетие.

Духовната криза се изрази преди всичко в духовното и религиозното падение – когато католичеството прогласи един обикновен човек за безгрешно същество – и по тоя начин смъкна на хората божеството от небето на земята – нещо, което улесни оскъделите души да разберат по-простичко и по-лесно нещата, но от друга страна понижи изцяло нравствения уровень на епохата и европейците. На Изток православната, божем, църква по това време тоже претърпя сътресения, понеже се намеси активно в политическия живот и стана страна при разрешението на националните въпроси, вместо да бъде само справедлив арбитър – почти едновременно с непогрешимостта на папата иде и Българската схизма...

Преди това още реалистичното течение, така да го наречем, е вече формулирано като философското учение за материализъм от Бюхнера, Молешота, Фейербах – последни и върл враг на религията. А Маркс създава и своето материалистическо обяснение на историята, в което се отказва всяко друго разбиране на нещата и нравствените ценности, освен едно – че те са дошли по пътя на икономическите отношения.

След слизанието на непогрешимостта в официалната религия на земята, философията и науката пък доказваха, че небето е празно, а заедно с това, че едничките източници на морал и обществени отношения са търговските: *изгодите са едничкият импулс; личността е продукт на тия отношения* – цялото общество е една машина от живи индивиди, които работят, движат се, само под влияние на една сила, един Бог, един идеал, които – бяха забравили това – беше също създаден от човека – капиталът! Парната машина, току-що обхва-

щаща производствения живот, бе оказала и решително влияние върху тогавашната мисъл – материалистическото разбиране на историята, бихме рекли ний, е по-скоро философски израз на тая дълбоко отпечата се идея в ума на един прозорливец, една психоза почти, предизвикана от идеята, че бъдещето развитие на парната машина е най-важен фактор, който ще сложи отпечатък върху целия обществен и политически живот, ще прибере работническия елемент във фабриките, ще го засили и направи решающ фактор на бъдещето общество.

Тия различни разбирания проникваха във всички области на обществения живот – в международните отношения, в обществените схващания, в правните норми на държавите. За голям срам, ний трябва да констатираме, че тия норми и досега са останалите още от римските времена, от езическа култура, от средновековните отношения, но в никой случай нямат в основата си ония дълбоки, пълни със смисъл правила и закони на Любовта, които ни остави Учителят, името на Когото носи цяла Европа – *наричаме се по име християни, когато езическа култура, обичай и закони проникват изцяло всекидневния ни живот.*

Но, да се върнем към събитията. Търговското и бездушно отнасяне на личност към личност, на класа към класа, на държава към държава, родиха ония отношения, на които сме всички днес свидетели – експлоатацията на човек от човека, на общество от общество. Нищо, освен изгоди – никакъв морал, никакви реални задължения, освен най-необходимите, с които биха се задоволели! Народите, или по-право злоупотребяващите с тяхното име безсъвестни водачи, се надлъгваха и наричат това дипломация; общества се обират и експлоатират и наричат това търговия и индустрия; религията, останала пусти обряди, приспива личностите с думи и обещания; а цели народи се хвърлят едни срещу други в кървави сблъсквания, за да разрешат един въпрос на пазар, на някакъв идеал, който наричат национален, и който всъщност най-често е стара вражда, или пък търсене зони на влияние или завладяване чужди народи и труд за използване.

А и самият труд се използва най-нерационално – творят се сума излишни работи, а тъй често липсва на мнозина необходимото; натрупват се тук и там с милиони килограми жито, когато други някои страни гладуват някъде; хиляди костюми дрехи пълнят магазини, шити за някого си неизвестен, който някога ще дойде да ги купи, а в същото това време десетки хиляди ходят боси и голи около същите тия магазини! Колективното съзнание, което да обхваща всички живи хора в себе си, е още много далеч от нас, хората...

И резултатите от това духовно падение, от понижението на духовните идеали, е налице – войни, които внесоха разруха, отношения към хора като към вълци, които се дебнат, борят или унищожават; обществена развала и поквареност, които напомнят някогашната загинваща Римска империя!

Материалистичната философия посочи и средствата за достигане идеалите – не дългия път на собственото усъвършенствуване, а късия – на насилието. «Равенство, братство и свобода» – провъзгласиха нейните сторонници. Равенство в разпределение богатствата, които те не бяха спечелили, но искаха да споделят; братство – но заедно с това класова борба за изтребление на всички противници на пролетарската революция; свобода на всички мнения, които се схождат или не противоречат на техните – ето действителния път на най-идеалните божем учения, от които голяма част от днешния свят чака своето преустройство и добруване. Но ако новите политици насилват така, старите политически схващания не са по-благородни – те, усетили почвата под краката им да се люлее, не избират средства, отричат историческия опит, забравят човешината – тъкмо тия стимули, които някога им помогнаха да заемат това

първенствующо обществено положение. Левите и десните крайности се допират със своите кървави похвати над главите на недоумяващото човечество. А едновременно с тоя духовен упадък, или, по-право – тъкмо заедно и поради него – се явяват и физическите разстройства – хилядите болести и страдания, защото ненапразно един мъдрец казва, че човек е това, което мисли, може и иска да е!

Но материалистичното разбиране на света не можеше да задоволи човечеството, въпреки своята проста схема за обяснение на природните събития, което го правеше удобно, приемливо за всички, даже и за посредствените улове. Напротив, човечеството, което бе видяло между себе си в своето минало истински велики духове в историческия си живот, пред дълбочината на чиито философски улове то бе свикнало да благоговее – не можеше да се задоволи с плитките и широки изводи, които даваха лесно обяснение на всички факти, без да разрешават основния въпрос, който именно обосноваваше всичко останало. Те се задоволяваха да твърдят, че битието предхожда мисълта, допускащи неволно нелогичността, че делото може да предхожда твореца си, защото нито помисляха, че самото битие – животът, е една реализирана мисъл на някое по-висше същество, както и всички наши творения са само реализирани наши мисли; че ако има едно «дадено» (с което мнозина съвременни философи започват своите обяснения), то несъмнено и логично е да се допусне, че съществува и нещо, което дава, и че това «нещо» трябва, по необходимостта на логиката, да се намира вън от това, с което се оперира. Ето защо материалистическата философия, като една река, която се разлива по някое плоско и равно поле, се разклони по всевъзможни посоки, като изгуби почти всецяло своята дълбочина. Но като реакция срещу нея, като реакция на това люшкане на обществото без съществени морални устои, като противовес на едно преситено и отиващо си вече малцинство от избраници, което се е уморило да желае и изпълва прищевките си – на което въображението не стига вече да изнамери нови наслади, след като бе изпитало всички стари на разлагщата се някога Римска империя – се вдигат масите, които смятат, че имат дял от тоя живот, като несъмнени творци на неговите блага.

Популяризирането на науката, демократичността на политическите строеве и акционерните и кооперативни икономически предприятия изтъкват вече еднакво решително значение, както на личността, която разполага с материалните средства, така и на работника – живия инвентар, който дава смисъл и оплодотворява фактически капитала.

Но лишено от някакво здраво духовно сцепление, вдъхновявано от материалистичното разбиране на морала, непросветено от никакви високи идеали, освен от собствените изгоди, като висше благо, което се маскира по хиляди начини, но ясно изпъква особено в последната война – голямата част от съвременното човечество се раздели не само държава срещу държава, но дори в собствения си дом – родни братя застанаха едни срещу други! На много места те и днес са готови да се нахвърлят едни срещу други само защото мненията им по един или други въпрос са различни! Националното чувство изчезна като основен тон при разрешението на жизнените въпроси. На хоризонта днес смътно се мяркат интернационалните отношения и влияния, а долу, в обезнадеждените, потиснати от живота маси, започват да тлеят тия смътни надежди за бъднo добруване, които са били винаги предшественици за тяхното реализиране. Колкото и да искаме да бъдем оптимисти, справедливи и доволни, обективният наблюдател не може да не отбележи, че съвременното общество лежи на нездрава духовна и обществена основа, че духовната струя, която е крепяла и въздигала обществата и народите, е отново изгубена – потънала дълбоко в масите, че човеческите духове днес се лутат и губят в разни тео-

рии, които може би са много логични, но които не носят никаква утеха никому, а науката всеки ден донася изобретения, които издигат в перспектива хиляди мъки и страдания на народите, които утре ще се хванат пак гуша за гуша...

Философията, тая някогашна царица на науките, от която се чакаше премахване на човешките страдания и издигане човешката личност на по-високо ниво, не чрез духовен опиум, разбира се, а чрез познаване на Истината, която ще ги направи свободни и смели, съвременната философия е капитулирала, поела чисто служебна роля и – лишена от първокласни жреци – се подслонила между многото «положителни» науки като една по милост приета сестра.

Днес човечеството изцяло е лишено от един пълен и голям идеал, който, като обхване всичко и всички, да даде цел и посока на живот и обществени условия – напротив, хиляди планове, хиляди авторитети, хилядите посоки само подчертават онова губене и лутане, което е присъщо на всички движещи се в тъмнината. Човечеството има много малцина истински предадени на висши идеали хора, които от все сърце и душа могат свободно да посрещат всички неслоди в живота, всички възможни жертви, които тоя идеал би им поискал, и да викнат смело в лицето на всички:

«С Тебе и в смъртта има смисъл, без Тебе и в живота няма цел!»

Но такива хора вече съществуват – те са малцина, но те са родени вече и се раждат все повече и повече. Те ще бъдат ония смелчаци, които ще вдигнат факела на свободата, на Истината, на Любовета и смело, без да четат жертвите, които невежественото човечество ще изтръгне от редовете им, ще крачат все по-сигурно и по-неспирно към големите върхове на вечната хармония – истинското жилище на човешката душа!...*

Много от туй, за което преднамерявах да спомена, изоставям: историческите събития по царуването на римските императори, тая вакханалия, която към края се обръща на кошмар; разрухата на тая вековна империя, нейните наследници и техните борби; временното величие на отделните държави и големите вълни на нахлуващите орди от изток на Атила, Чингис Хана, Тамерлана – вълни на опустошения, които по сила се приравняват с една съвременна война и ужасът на които може би предстои да преживеем наново в недалечно бъдеще; отпора на отделните народи, борбите на царете и народните водачи, великите изобретения и техните следствия в общия живот на човечеството, и най-после – за кървавите кланици, които хората най-редовно си устройват през всички векове – всичко това е оная фактическа обосновка, която аз смятам известна на всички ви и която в никой случай не можеше да се вмести в тесните рамки на настоящата моя работа. Но аз спомних и изтъкнах, мисля, достатъчно релефно факта, че изобщо тайните духовни течения** са основен

* Ако има в България само 12 добри човеци братя и те употребят цяла година всеки от тях да намери само още по един такъв свой брат, то знаете ли за колко време ще се оправи България? Нека говорят цифрите: на края на 1-вата година ще имаме 24 човека; на 2-рата – 48; на 3-тата – 96; на 4-тата – 102; на 7-ата – 1529; на 10-ата – 12 288; на 14-ата година – 196 608 човека; на 15-ата – 393 216; на 17-ата година – 1 572 864; на 18-ата – 3 145 727; на 19-ата – 6 291 556, т.е. – цяла България; на 22-рата година – 50 400 000; на 25-ата година – 403 200 000 души; на 27-ата година – 1 613 800 000 човека – цялата земя.

** Публична тайна е, че много днешни държавници принадлежат на тайни общества, от които черпят своята подкрепа. Така е било в миналото, така е и днес – и в чужбина, и у нас. Това дори се изнесе и в ежедневния печат. За пълнота може да посочим някои имена.

Така, към Масоните (Голямата Ложа, Ориенталската ложа и тази на Двете сестри): Волтер, Франклин, Наполеон, Зола, Английският престолонаследник, Поанкаре.

импулс на моралните разбирания, на обществените отношения, вътрешното съдържание на всички исторически форми, през които е минавало и минава човешкото битие.

И неволно пред мен се изправя въпросът: ако всички тия кървави възможности бяха реализирани напоследък в нашата страна, па и в цяла Европа; ако културни нации можеха да употребяват такива варварски средства за самоизстребление, ако чувството на човещина не заговори в нашите, божем, хуманни сърца, когато от аеропланините се пускаха бомби не вече върху бойни полета, а върху мирни градове, които бяха изпълнени почти само с невинни деца и беззащитни жени – не сме ли ний всички християни само по име, не сме ли ний все същите ония *диваци*, които някога, преди векове, си късахме гърлата всред горите, а днес, поумнели в злото, изстребваме се с хиляди не само без да ни трепне окото, но и с глупавата и пакостна мисъл, че вършим нещо достойно за похвала и отличия? Носехме ли ний в нашите души поне едно чувство, което е необходимо, за да се очертае положението на човека над звяра – ако не уважението на себеподобния, то поне търпението да го видиш, без да пожелаеш да прехапеш шията му?...

Но заедно с всичко това аз смятам, че се изправя пред нас, особено за последните години и дни, голямата отговорност, която носим и ний – свободните творци на човечеството, Будители на своя народ, които говорихме и говорим за братство, но го разбираме само помежду си, между нас; които и без туй имаме сравнително достатъчно блага в живота си, когато около ни заобикаля немотия и мизерия... Говорим за истината, а колцина от нас можаха да надрастат себе си, своята личност, и да се сложат като преграда, която да не позволи на заблудените между човеците да покрият с кървави трупове чуждите или свои собствени страни? Говорим най-после за красота и се възхищаваме от нея във всички форми, без да забележим, може би, че всичкото почти вдъхновение и източник на нашето разбиране за красота не надминава нуж-

Почти всички по-важни политически и обществени лица. В България – С. Раковски, Бетон, Александър I Батенберг, Стоилов, Греков, Григор Начевич, Протогеров, Цар Фердинанд (фамилията на Сакс Кобург Готите се е намирала в най-особено покровителство на езотерическите общества), някои от днешните министри: Лойд Джордж (Масон и Кабалист) Либкнехт, Ласал – Илюминат, Троцки – Кабалист, Илюминат и Франкмасон (после изключен) и пр., и пр.

По много съображения не даваме сведения за тъй наречените черни братства и най-вътрешните вериги на окултните братства (например Херметисти, Кабалисти и пр.), нито за същинските окултни братства, които фактически ръководят тайните братства и организации. Можем само да споменем за «Седемте посветени», които се събират най-често в Татра и фактически ръководят финансовия и политически живот на Европа; «Владетелите на света» (Братството на Агарта), «Инверсивното братство», което върши страшни, но неотговорни пред човешките закони постъпки (понеже даже съществуването му е известно на малцина). А при това то работи с колективната хипноза по пътища, които съвременната официална наука нито подозира, че са възможни!; Великото Бяло Братство (the Universal White Brotherhood), което разполага с всички духовни йерархии и сили по всичките кътове на земята и уравновесява разрушението, като подтиква човечеството към нови хоризонти и развитие, към постигане цялостен живот, за да стане действително човек «образ и подобие Божие»! В България е имало винаги окултни знания и школи – от най-старо време: Орфеическите школи на Сините камъни, Родопите, Мусала, Велия връх до Бургас и пр., и пр., и стигнем до «Нестинарите», които още се крепят в Малкотърновските села и учудват с ходението си боси по огъня. Тепърва в България се развиват наново доста окултни братства и школи – и много е възможно от България да излезе наново мощен тласък на всички Европейски народи, както през времето на Богомилството! (бел. а.)

дата като импулс, обожаванието на други пол, като предпоставка, или че подножието на нашите красиви статуи е обагрено с кръв, а прекрасните паркове и градини, в които можем да се разхождаме и мечтаем, се поливат от сълзите на милиони хора, които от сутрина до вечер работят, за да ни създадат удобства, от които те сами никога не могат да се ползват...

Мен се струва, че ний, като избраници на съдбата, и при това щастливи избраници, сме се наместили в тихите и топли кътове на живота, говорим добри думи и мечтаем за красиви неща тъкмо тогава, когато вън, на няколко крачки може би само, вилнее буря, която поваля и руши. И тъкмо при такава обстановка, тъкмо при тия условия мен се свива сърцето, като мисля за другите, които са вън от вашите редове – както и за нас самите. Не спим ли ний? Нашите устави, срещи, красиви думи и стремежи не са ли само блянове на хора, които спят и сънуват красиви сънища? Наистина ли ний желаем на хората братство? – Кога и къде го занесохме? Имаме ли го ний между себе си или механически се зовем с това свещено име, без да туряме онова велико съдържание, което трябва да се вмества в него?

Простете ми – но мен понякога се струва, че ний сме в положението на оня народ, който е пиел и гуляел в палатите, в подножието на които е бил доведен засилилия се отново Самсон – той хваща с ръцете си стълбовете, напънал грамадните си мускули – и всичко се разрушило! Не чувствате ли тия ехтежи, които вече разклащат из основи всичко? Не гърми ли гласът на оня велик човек, разпънат преди 2000 години, който оттогава живее в милиони сърца – не гърми ли той вече в нашите уши: «Гладен бях – и не ме нахранихте, жеден бях – не ме напоихте – махнете се от мен, не ви познавам»?

Едно има, което отличава човека от зверовете – то е неговият дух. Този дух е, който дава смисъл на всичко – без него човек остава само по име такъв.

А духът носи със себе си светлина и истина – светлината дава знание, а Истината – свобода. А всичките добиват смисъл само чрез тая всеобгръщаща, свръхчовешка Любов, която всичко разбира, всичко прощава, винаги помага, нищо не иска, но всичко дава, като носи и радостта, и красотата в себе си.

Дано тя обгърне всичките души и ни помогне да разберем своите помалки братя в света и станем истински техни водачи, за да споделим с тях радостта и светлината, която съдбата ни е дала на всекиго от нас!

Любов и мир на всички души!

ПОСЛЕСЛОВИЕ

Чрез мъдростта хората се спасяват, чрез Любовта хората добиват живот, а чрез Истината се освобождават.

Какво представлява днес България? Настръхнали едни срещу други групи, смутени в безпътица хора. От една страна – тия, които «клаха своите братя, както турчин не ги е клал»; от друга страна – пострадалите от това, които утре, при първа възможност, биха върнали със същото; а посредата – един хаос от алчни, безидейни хора; псевдоителигенция, която или използва всичко за себе си, или са играчка на хитри, безскрупулни водачи; идейни течения, които се лутат в рамките на своите устави и частни цели – благородни и високи, но твърде тесни за дадения момент, твърде бавни по своя път, твърде далечни спрямо нещастията, които са сполетели всички... И изглежда бъдащите облаци, които неминуемо ще дойдат, ще ни заварят непригответени, като винаги... Защото фактически революцията в духовете на българите е станала и остава

само външно да се оформи...* Затова именно съдбата на България не може повече да бъде играчка в ръцете на разни категории пехливани. Време е вече годното, здравото, идейното, новото, всички ония, *в съзнанието на които приложението на идеалите им стои над материалните изгоди от тях* – да излезе на обществената сцена, да вложат реално силите си в планомерна работа. С послушание и смирение, с жертване на своите лични изгоди и съзнание на своята отговорност пред съдбата на цялото племе; в името на висшите идеали, които ни въодушевяват за добруването на цялото човечество, нека сторим всичко възможно това добруване преди всичко да дойде *в дома ни*.

Политическите партии, това са бойни фронтове, в които постоянно се воюва по един или друг начин; изнасят се, и донякъде чрез властване прилагат практически възприетите идеи. Хората на новото няма защо да слизат до уровена на политическите партии, нито до тия техни похвати и разбирания, които често турят идеалите на партията над самата истина.

Не, организирани като едно голямо централно ядро от хора с високи морални схващания, които далече надминават тия на политическата ни, за съжаление съвършено лишена от морал действителност; въодушевени от постоянния устрем да постигнат лично и групово повече положителни качества, отколкото имат; правещи за това постоянни усилия и жертви; будни към страданията на цялото човечество, а още повече – към тия на своите близки; отдадени доброволно и безкористно на желанието да му помогнат – тия хора ще станат онзи *необходим тампон* между враждующите братя, онзи отдушник, чрез който ще протекат и се канализират буйните енергии, необузданите страсти, облагородят жестоките нрави и даде възможност да се намерят по-нови пътища и проявят други методи и похвати чрез вкарване на идейни хора в нашия парламентарен и обществен живот, за да добие страната ни правилен тласък, насочване и развитие.

Останали почти само щабове от генерали без войски, политическите партии всякога биха търсили подкрепата на такова организирано ядро и то – сложено върху сцената на нашата действителност – тутакси ще натегне везните на нова посока.

И време е вече. В българската душа се крият достатъчно красиви елементи и ако те не са дали плодове досега, то е защото или не са никак сеяни, или защото почвата не е била достатъчно изорана. А е време. Крайно време е да се събудят тия положителни качества в народа ни. Хората, които са правили хиляди усилия, следвайки своя път и дружествени цели, с охота ще сторят, мислим, още малко усилия, за да включат и практическото постигване добруването на целия ни народ в своите дружествени цели, като нещо възможно и близко.

Това са хиляди и хиляди хора – те трябва да се приближат един към друг, ако не изцяло със своите корпорации, то поне тия от тях, които мислят, че идеята за сближението и обединението между сродни по стремеж хора (ако не организации) е само по себе си достатъчна цел, за да се направят едни малки усилия.

Въздържателите, вегетарианците, толстоистите, младежките християнски дружества И. М. К. А., Адвентистите, Ратниците на Свободата, групите на Григори Петров, Бялото Братство, Есперантистите, Теософите, Сдружението на свободните духовни течения, Франкмасоните, и най-после – всичките добри хора, които мислят, че чрез жертвувание, чрез обич може да се помогне на Родината ни, *като живеят, за да въплотят своите идеали – а не за да ги ек-*

* 9 юни беше възможен именно поради това! (бел. а.).

сплоатират като доходни маски – всички тия хора се викат за пропагандиране тая идея, за събиране на един *общ учредителен конгрес*, в който, ние знаем това, ще има много разногласия, може и недоволници – но все пак ще остане годното – и колкото и малко да е то – ако то реши идейно да работи – положителни резултати винаги ще има. Това ни показва поучителната история на миналото – когато дванадесет рибари палнаха сърцата на милиони хора; на нашата недалечна действителност, когато разкалугереният двадесет и пет годишен младеж Левски събуди хиляди души от летаргия. Та неужели след толкова години свободен живот в България не ще се намерят поне дванадесет верни синове нейни, които да я поведат? Ние ги знаем, че те съществуват много повече, че те ще се явят, ще заемат своите места между другите много скоро, защото всички ги очакват и желаят. Зазоряването ще дойде по-скоро, отколкото се мисли. И когато слънцето излезе на хоризонта, тогава всички тия, които в съществуващия духовен мрак смятат своите братя за врагове, ще погледнат и ще благодарят, че не са окървавили ръцете си в братска кръв!

И тъй, към дела – всички ония, които искат да работят *безкористно* за своя народ, нека си подадем ръка за задружна дейност, за задружен отпор на тъмните сили, които мислят, че чрез невежеството, тъмнината и насилието може да се постигне нещо добро. Човек за човека не е вълк – но ако не може да го почувства като брат, трябва, необходимо е поне да го приеме като човек, със същите права като нас самите, независимо от неговите убеждения, които за съжаление в нас са тъй малкотрайни...

Нека се приготвим за реализирането на новото, което иде в света. А то носи мир на душите и радост на хората. Стига недоверие, съмнение, безнадеждност, борби! Стига взаимно изстребление! Нашият дом е твърде хубав и ценен, за да си го рушим ние самите! Нека помним, че имаме отговорност и пред бъдещето. Че днес изживяваме това, което сме сели в миналото и *днешните условия ще определят утрешното ни добруване*. А то заслужава да се стори повече, отколкото е направено досега. Стига злоба и тъмнина – *да бъде Светлина и Любов вече между синовете и дъщерите на нашия народ*.

От редакцията на библиотека
«Народни Будители» (Н. Б.)

III. НОВИ ХОРА*

(Любомир Лулчев. *Нови хора*. София: Ст. Атанасов, 1937.)

I. КАРНАВАЛЪТ НА СМЪРТТА В КАЗИНОТО**

(стр. 288–291)

Подир две недели в Казиното ще се дава маскиран бал. Художници ще украсяват вътрешността. Ще има отделни сепарета...

– Значи там? – попита Асен бързо.

Попов само кимна с глава.

– Но как? Кой ще ме допусне там? Как бихме се снабдили с билети, навярно те ще са с покани. Освен ако Вий ми дадете Вашата... Под маската никой не би ме познал. И аз бих могъл във всеки момент да се приближа... Да, това е много хубаво! Така е по-добре. Под маската ще мине всичко. Аз ще хвърля бомбата в краката му...

– Там ще окичват със зеленина и драперии – продължи спокойно Попов, като да не бе чул нищо от това, което говори Асен. – За тая зеленина ще трябват работници. Те ще я трупат на една, на друга, на трета страна... На опитния работник зеленината, флагчетата, вензелите, разкошните кресла ще кажат много – стига да внимава. И, ако той не е сам, толкова по-добре. Две очи гледат добре, четири – още по-добре, а осем – по-сигурно. Три-четири души всякога могат да работят заедно – и да направят други около тях излишни. И тогава под зеленината, под «карнавалните конфети», фитилите на които да бъдат изведени през стената в градината... Около казиното ще има невлезли маски, някои от тях ще гледат на прозорците. Един от любопитните може да бъдеш ти или някой друг. Под чуждото картонено лице никой не би никого познал. А някой, когато трябва, ще ти даде знака отвътре. Ти ще запалиш огъня и карнавалът ще стане...

– Това ще бъде истински карнавал... Ний можем да останем най-последни дори и от работниците, които ще измиват пода и тогава...

– И тогава аз мисля, че ще имате достатъчно съобразителност да не пропуснете нищо – каза Попов.

Асен се наведе и замисли за някое време. Попов драскаше нещо машинално на масата и го гледаше внимателно.

– Това наистина е много по-добре – каза Асен като тръсна глава. – И казвам го не защото ще спася живота си, а защото действително това е много по-ефикасно във всяко отношение. Всред веселието, всред безгрижието на един лудуващ салон – страшният трясък на отмъщението! Това наистина ще е огнена феерия, истински карнавал! Виждам наистина, че Комитетът е имал право, Вий сте проникателен човек и Вашата мисъл схваща и решава много по-бързо, отколкото моята.

* На екземпляра, от който се препечатват откъсите от тази книга, има автограф: «На Невенка – изпълнената ѝ мечта – с пожелание и другите да се реализират. 25.II.1937 г. Изгрева. Авторът.» Невенка е Невена Неделчева. (бел. на съставителя на «Изгревът» Вергилий Кръстев)

** Заглавията на представените тук откъси от романа на Любомир Лулчев са поставени от съставителя на «Изгревът» Вергилий Кръстев. (бел. М.И.)

– То е само защото познавам повече факти. Ако ги познавахте и Вий, и Вий щяхте да предвидите.

– Надали. Толкова време вече съм мислил върху това – и не само аз – и нищо не можахме измисли повече. Тоя план сякаш бе ни отнел възможността да мислим какво и да е друго. Бомбата и автомобилът... И колко мъки само ни струваха тия особени бомби, докато ги направим, ръцете си изпогорих – посочи му той пръстите си. – А сега... Да... Колкото повече мисля, толкова по-добре разбирам преимуществото на Вашия план.

– Той е и Ваш толкова, колкото и мой. Вий ще намислите подробностите, ще го обсъдите, ще разпределите ролите всекиму – и когато го изпълните, мен ще остане тъй малък дял от заслугата, че по-добре ще е ако я окончателно забравите.

– Ако това е Вашето желание... – каза Асен, като го погледна внимателно.

– Не, но аз мисля, дори всяко най-дребно начинание трябва да има само един шеф, комуто да дължи осъществяването си. Улицата, случайност, погледът на неподозиращия нищо човек, случайно казаната дума – всичко това може да послужи за първопричина да се роди една идея, но може ли да претендират те за някаква заслуга?

Изпълнителят е всичко. А там, където от него се иска и риск, и безумие, и величие на душата, отиващи до себеотрицание в името на една идея, там думите, случайната мисъл на един страничен човек, не могат да имат никакво отношение, никаква заслуга!

Ето защо, нека всичко изхожда от истинския шеф, тоя, който без никакво замисляне бе готов да сложи живота си. Аз лично мога само да адмирам Вас и подобните Ви. В тоя търговски живот, гдето всичко се цени, купува и продава, вий сте едничките, които давате всичко най-скъпо, без да искате нещо в замяна! Вий имате себеотрицанието на древните апостоли и мъченици. И колкото и неправа да ви смятат идеята, за която се жертвувате – тя ще се наложи! Аз знам твърде добре, че досегашният ми живот, разбиранията ми, закоравялата ми душа и както Вий го нарекохте – еснафщината ми, не ми позволяват да ви последвам, но с всичкото си сърце ви желая истински успех! И дано вашата победа внесе преснота в живота и малко повече истина.

Попов говореше станал. Неговите очи пламтяха. Турил едната ръка по навик отзад, той с другата правеше широки плавни жестове. Пред гледащия го вторачено Асен израстваше прочутият адвокат, който по навик защитаваше всяка кауза, която за момента му трябваше. Но Асен разбираше думите, тъй както те звучаха в собствената му душа, хвъркаше с неговите красиви фрази и се чувствуваше опиянен от висотата на своята жертва, която Попов му сочеше. И когато в стаята прозвучаха последните му думи, той скочи от стола си и като хвърли несъзнателно шапката си на пода, сграби с две ръце протегнатата му ръка и я тръсна с все сила.

– Благодаря, благодаря, господин Попов! Колко малко Ви познават всички! Какъв порив, каква светла душа имате Вий! Още малко усилие, и Вие ще бъдете може би един от първите в нашите редове.

– Защо? За да заема мястото на много по-достойни като Вас или подобните Ви? Не, ний сме вече стари. Нашето поколение преживя зенита си. То отива към своя залез и никога не ще заеме мястото, което по право Ви принадлежи. Енергия и благоразумие! Твърдост да свършите докрай предприятието – и той му стисна втори път ръката.

Асен се наведе бързо, взе си шапката от пода, благодари още веднъж и излезе. Попов гледа дълго време затворилата се след него врата...

Той намери Маня сама, полулежаша почти на същото място, гдето беше я оставил. Та не помръдна, когато той влезе. Нейното лице изглеждаше прозрачно в тая мечтателна, сякаш студена лунна светлина в зимни нощи. Той се разхождаше около нея с нервни стъпки.

– Маня – каза той – всичко иде към своята развръзка! Аз вече намерих ръце, достатъчно силни. Ще разтърся всичко издъно. И когато земята потрепери под краката им, там в двореца, ще се сетят, че има един, който знае да държи в шепата си цялата държава и да повелява на стихии! Гладът ще похлопа на вратите им, а смъртта ще пее над техните смаяни глави. И тогава, всред тоя хаос, ще си спомнят за мен! И ако не си спомнят, аз сам ще им припомня това. Тук има още сили, Маня, още... Чуваш ли ти? Защо мълчиш?

– Ох, аз съм тъй уморена, тъй уморена... – каза тя бавно и тихо с полузатворени очи.

Той я изгледа продължително.

II. НИШКАТА, ЧРЕЗ КОЯТО СЕ РАЗПЛИТА ЦЕЛИЯТ ЧОРАП

(стр. 343–346)

Попов влезе бързо в кабинета си. Той започна да вади някои папки от чекмеджетата, бъркаше нервно вътре, преглеждаше набързо извадените книжа, отделяше ги настрана внимателно, късаше други. Някои, дори накъсани на малки парчета, му се виждаха още опасни. Той ги вадеше отново и ги късаше на още по-дребни. И когато кошът бе пълен, той прати слугинята да ги хвърли в огъня – и започна отново. Минаваха часове, а той все ровеше книгите си, късаше писма... И когато и последното чекмедже беше прегледано, той въздъхна с облекчение, протегна уморените си ръце и стана. И всичко му се струваше като да беше кошмарен сън. Можеше ли един ден, почнат с такова хубаво слънце, да свърши с буря? Как ликуваше в първите часове, когато избухна кървавият инцидент в Казиното! Тогава той тичаше, разпореждаше се между жертвите на смъртта, покосени всред цветята на едно веселие. Той беше хладнокръвен там, гдето всички бяха изгубили главите си, помагаше, когато всички само се суетяха... И какви глупци! Те сами щяха да се издадат!... Но не бе ли по-добре, ако и той сам би се съгласил да го отложи, защото не беше дошъл тоя, за когото бе устроено? Но Попов каза, че трябва... да се скрият следите... Хубаво се скриха!... Гърмът и трясъкът ги направиха видими за всички.*

Спомня си той за бледите лица на Маня и другите при мисълта, че само няколко минути ако бяха дошли по-рано, както настояваха всички, всичко би било свършено, те биха лежали на кървавия под... После те всички в къщи пиха шампанско за своето избавление, а само той – за своето тържество. Нали само той едничък знаеше страшния смисъл на тоя гръм – една от думите на неговите желания – негова собствен глас!

И сега дори той стиска юмрук ядно. Смаяни, уплашени, всички бяха изгубили ума си. На сутринта София кипеше. Страшни слухове за тъмни организации, за руски нихилисти, за тайнствени маски се носеха една през друга. Министрите бяха уплашени, в двореца – смутени, а стохиялната уста на столицата питаше ежеминутно: – «Кой?» – и не получаваше никакъв отговор. Полицията трепереше сама, градоначалникът бил изгонен, приставите, стоящи около

* На 31 януари 1915 г. в градското казино е хвърлена бомба, загиват 4 души, а 8 са тежко ранени и осакатени. Обвиняват анархистите за атентата. (бел. на съставителя на «Изгревът» Вергилий Кръстев)

казиното – арестувани, стражарите на пост – разпитвани по десетина пъти – но все пак станалото си оставаше загадка на нощта, родено сякаш ненадейно всред шума на един бал под човешката маска... Неговата «Борба» нададе тревожен вик и всичките неправителствени вестници го подеха:

«Убиваха всред столицата масово, атентати се приготвяваха всред града под носа на полицията и никой нищо не знаеше. В страната няма сигурност, недостойници са, които пазят реда, както и тия, които са ги назначили и покровителствуват.»

«Или може би атентатът е не върху хората, а върху техните политически стремежи – провокаторска постъпка, за да се упражни влияние там, гдето трябва, предлог да се суспендират гражданските свободи, а под тревожния вик на заплашеното Отечество и проектираното военно положение, да се постигнат тъмни партизански цели, тикне безвъзвратно Родината ни отново в кърви! Нека се пазят хората, които случайността е повикала да държат съдбините на Отееството си! Има още честни хора в тая страна!»

Помни той всяка дума, защото сам писа тази статия, за която говореха всички на другия ден. Президентът го вика при него си, говори му за важните моменти на държавата, помена му дори за коалиция... Почвата под краката му още трепереше страшно и тоя, в тия първи моменти на смущение, бе готов на много отстъпки. Попов дори се виждаше министър, салонът му почна пак да се препълва от забравени просители и нови приятели, когато всичко тръгна полєка, неочаквано, на друга посока...

А от някое време като че ли вървеше вече към сгромолясване. Като камък от някой връх, който започваше своето падане с едва видимо помръдване – и който свършваше с бързината на светкавицата! А тъй страшни бяха миналите дни за правителството и такова тържество за него. И когато всички бяха изгубили надежда, предлагащи напусто хиляди левове томува, който открие нещо по атентата, необмислените думи на един бяха послужили за началото, за нишката, която разплете целия чорап! И тръгна...

Разпитите вървяха бързо. Арестите следваха един след друг. Отново той усети безпокойството да надниква над рамото му, а по-после да му стане неразделен другар...

Отначало той беше спокоен. Атентаторите се държаха добре. Следствието мина, а заедно с него – и напрежението на обществото. Напразно «Борба» се мъчеше да поддържа тревога и да държи непримирим език. Нервите на обществото като че ли бяха преуморени от тая дълга тайнственост и искаха почивка, някакво разрешение – и всички го виждаха в бързия съд. Той започна при грамадно стичане на тълпата.

III. ЗАЩО АТЕНТАТЪТ ПОМОГНА НА ПРОТИВНИЦИТЕ МУ

(стр. 346–349)

Кога и как изпъкна неговото име всред показанията? Кой го промълви най-напред?

Той се надсмиваше, когато му говореха това, но в душата му тревогата свиваше вече своето гнездо. После дойдоха показанията на Ирена, която неочаквано се нахвърли с хиляди, сами по себе си нищо незначещи подробности, но които, мятайки сянка върху него, добавяха думи за хилядоустата мълва, която и без туй се свързваше вече с името му. Припомниха се случки от миналия му живот. Името на Елени се поменуваше, заобиколено с нови подробности; шепнеха се невъзможности и им се вярваше, защото атмосферата ги правеше

вероятни, а репутацията на Попов – възможни. А и политическите му противници не спяха. Замаяни от неочаквания удар, те мълчаха доста. Но когато съзряха и най-малката възможност да хвърлят отговорността другиму, те стовариха всичката тежест върху му. И ако не викаха гласно из колоните на вестниците, гдето държаха загадъчен език за неоткрити още престъпни фактори, то по кафенетата шушнеха своите уж тайни, известни само тям, и подклаждаха големия шум около името на Попов. И всичко промени отношенията си. Просителите, които бяха за него тъй верен барометър на всичко, оредяха. Поздравите станаха по-малко внимателни, ръкостисканията – по-малко сърдечни. Започнаха да му се подмятат закачки, а някои от партизаните настояваха да реагира открито на тая подземна борба. И той обещавахе, но все отлагаше, поне дотогава, докато устата, които можеха да го изобличат, млъкнат завсякога...*

И когато Комитетът и Асен увиснаха на въжето, той въздъхна с облекчение – и напразно. Изпъкна опасността оттам, отгдето я чакаше още по-малко – ненадейно изгуби политическата поддръжка на групировката на сили, която следваше досега. Интригите на другите политически мъже навярно бяха проникнали до самите дворци на дипломатическите министри и той трябваше да почувствува много скоро това! Този удар бе толкова страшен, колкото неочакван. Но той не дойде сам. Когато под натиска на тия неприятности, той в същия тоя още разкъртен салон на Казиното държа голямо политическо събрание, целящ да отхвърли тъмните интриги, които се трупаха отвсякъде върху му, той получи блам. Когато, увлечени всички в красивия поток от думи, с които той ги обайваше, слушаха най-внимателно, той бе прекъснат. Спомня си още онзи бледен младеж, който стана неочаквано за всички всред настъпилата тишина – и думите му звучат още тъй силно в ушите:

– Каине, ти още питаш, кой може открито да те обвини, да те нарече убиец? Не чуваш ли гласа на кръвта, която вика от пода на тоя салон? Ако не стига тоя глас на невинните, то нека тогава присъединя и моя. Аз ви казвам пред всичките: Вий сте убийца, макар никого да не сте убили...

Но Барото си знаеше работата. Той, заедно с още няколко други, го изхвърлиха вън, без да му дадат нито дума да каже повече. Той много лесно отблъсна тия обвинения в убийство – щом самият му обвинител говореше, че никого не е убил. Но все пак сянката около му растеше, лягаше все по-дебела и по-дебела.

И когато този момък излезе с подписа си тъй несръчно да го обвинява, той се само усмихваше. Неговият отговор беше странно спокоен и силен, логически и красив. – И все пак в душата на хората не остави никакво впечатление. Напротив, тия недобре мотивирани обвинения на Стефанов като че ли говореха на всекиго по-силно, по-дълбоко на самото сърце. И всеки сякаш си казваше, както и самият Попов: – Не знаел как да го напише!...

А думите, силните думи в устата на Попов, като че ли губеха всякакво значение вече за другите, като че ли губеха всякакво значение вече за другите, като че ли бяха стрели, които падаха, вместо в целта, пред самите крака на стрелеца. Всичко вървеше против него, всичко... Той сеещаше стесняващия се кръг около му. И това раждаше в него най-противоположни чувства. Понякога той трепереше от нетърпение за борба, заканваше се, кроеше хиляди планове

* Следствието се насочва към Никола Генадиев, бивш министър на правосъдието през 1903–1904 г., министър на търговията през 1904–1908 г., министър на външните работи през 1913 г., за да бъде отстранен от политиката, понеже след 18 април 1915 г. е привърженик на Съглашението (Англия, Франция, Русия) и против Германия, която е съюзник на Турция. (бел. на съставителя на «Изгревът» Вергилий Кръстев)

за отмъщение; друг път, навел глава, гледаше безмълвно пода със затыпало съзнание и тиха болка в душата си.

И Маня е тъй странна! Нейният поглед избягва неговия или пък го следи въпросително. И той чувства, че се бои от нея. Тя вече не му дава тия силни подтици, както някога... Всичко, всичко около му е друго...

А неговите противници не спяха нито минута. Те бяха проникнали сякаш в плановете му. Вместо вреда, атентатът им помогна. С твърда ръка те дадоха на атентаторите дължимото, успокоиха обществото и, въвели военно положение, като необходимо, за да предупредят подобни ексцесии в неуравновесени типове, още повече, че моментът на остриите политически борби бе дошъл, те вече се готвеха да турят ръка и на събраното жито! Няколкото опита да им се противодействува излязоха неуспешни. Дьо Фори ходеше като луд, увещава-ше го на ден по десетина пъти по телефона, но не даваше вече никакви пари. Той смяташе и тия изгубени. Напразно Попов му обясняваше, че няколко стотина хиляди лева, хвърлени добре, биха могли да спасят милионите. Той само клатеше недоверчиво глава и продължаваше да се окайва.* При това не избираше думите си, а и Попов не скъпеше отговорите. И те винаги завършваха със силна, и при това – съвсем безполезна караница. Всеки ден Попов се чувствуваше по-самотен, по-изоставен. Като че ли някой зъл дух, невидимо за него самия, отстраняваше хората, приятелите, познатите. Те ставаха по-сдържани, избягваха дори да го виждат, а противниците – смели. Днес даже следователят го вика по повод писаното от Стефанов. Той беше прекомерно любезен, извиняваше се много. Но кой ще му гарантира, че те няма да се осмелят някой ден да нахълтат и тук в самия му кабинет, разровят книгите му, а може би и него самия...

Че защо? – става той сърдито от стола – Защо? Те няма нищо да намерят. Техните прокурори ще хлопат по затворени врата – усмихва се той, гледащ купа книги в коша. Никога нищо! Дори ако те подигнат въпроса за събираното жито, както вече някой го предупредиха – толкова по-добре.**

Толкова по-добре – крачи той из кабинета. Ще станат смешни.

– Повече буря, повече огън! Аз няма от що да се боя. Дори ако се съборя най-после – нека дори трясъкът на моето падане бъде тъй страшен, че те да нямат възможност и смелост да ликуват! Тези ръце са още здрави – протегна ги той – нека дойдат! Колко и да са силни – няма да ме превият!

И той крачи из стаята, гледащ от време на време часовника си. Мъчните времена ще си идат – както всичко си отива. Те ще имат своя връх – и след това вече ще се усмихне щастието... Колкото по-лошо, толкова по-добре! – Най-после, когато дойде най-лошото...

* В България започва изкупуването на зърнени храни от Франция с представител Деклозиер, а Никола Геннадиев практически създава мрежата за изкупуване. Целта е Германия да не може да използва българския пазар. (бел. на съставителя на «Изгревът» Вергилий Кръстев)

** Деклозиер е изкупил храна за 18 милиона лева, дава подкупи, плаща 25% по-висока цена. Целта е да приберат реколтата на България. (бел. на съставителя на «Изгревът» Вергилий Кръстев)

IV. НОВИТЕ ХОРА ЗА НОВОТО ВРЕМЕ

(стр. 352–356)

Висок белокос старец пристъпя важно и се изправи до самата маса. Попов направи крачка назад. Рунтавите побелели вежди криеха кръгли големи очи, които гледаха съсредоточено. По дългата открита шия личаха мускули, подобни на въжета. Лицето му бе покрито с много тънки бръчки. Дълбоката резка между веждите му даваше строг вид, а късо остриганата гъста бяла коса окръжаваше високо прерязаното с бръчки чело.

– Защо дойде? – попита го Попов троснато. Трябва ли ти нещо? Аз съм казал всичко да ти дават...

– Трябва ми – каза старецът тежко и гласът му бе строг, както и цялото му лице. – Трябваш ми ти! Понеже знам, че не ще дойдеш при мен, дойдох аз.

Попов го измери с поглед.

– Струва ми се, че вече турихме отдавна край на всичко.

– Не още. Аз ида да изпълня последната си бащинска длъжност – да те попитам: къде отиваш?

– Пак ли ще почваме старите истории? Нали веднъж завинаги турихме точка?

– Да, така е. Но когато идат такива страшни дни за България...

– Какво започна пак да бълнуваш? Какви страшни дни?...

– Ще ти кажа, не бързай. Не забравяй, че за тая земя твойт дядо сложи костите си, а аз – най-хубавите си години в Анадолските затвори.

– Това е стара песен...

– И все пак ти никога не я помниш.

– Какво собствено искаш ти? Защо си дошъл пак да ме безпокоиш?

– По длъжност, Станиславе, дългът на баща ме зове и аз пак ти повтарям: – Къде отиваш?

– Глупости – дигна рамене Попов. – Старческо безумие, бих рекъл! Защо се бъркаш в моите работи?

– Казах ти вече два пъти. Защото ти си тръгнал по един страшен път.

– То е моя работа!

– Не е само твоя. Ако беше така, аз не бих пошавнал пръста си, защото от този момент, когато ти ми показва вратата...

– Ти сам си го направи, забравяше, че аз бях не дете, а министър на България.

– И все пак ти беше мое дете... Петях минали години не показаха ли ти, че всичко, което стана, аз го предвиждах много по-рано? Не потвърдиха ли събитията думите ми?

– Една случайност!

– Дали? Ти си в състояние и слънцето да не виждаш, когато не искаш. Познавам те добре. Но ти си длъжен да ме изслушаш. Ти не си сам. След теб върви една партия, върви част от българския народ, от хора нищо невиновни, вярващи в твоята съдба. Къде ги водиш ти? Къде водиш тая окървавена земя, която не си е отдъхнала от току-що миналата война?

– Не говори глупости – аз ли я водя? Нима аз съм някакъв в тая държава? Водят я другите, а аз само гледам... и съжалявам, че не мога да я водя. Това е.

– Те я водят към войната, а ти я тикаш към безредието! Аз не знам кое бих нарекъл по-страшно...

– Какво искаш да кажеш с това?

– Станиславе, за тая земя, за тая свобода, която имаме ние сега, са се проляли в миналото много сълзи и кръви... Знаеш ли колко много? И все пак недостатъчно... Но ний я получихме дар – и затова тъй малко я ценим! Другите народи са я извоювали стъпка по стъпка – нам харизаха свободата... Неподготвени още достатъчно, недорасли да я извоюваме – ний всички се втурнахме да използваме нейните блага. Ний зарязахме всичко – семейство и частния живот, ако щеш, и посветихме скромните си сили на политическия живот. Всред борби, ний не можахме да ви възпитаем. Ний ви оставихме омразата, без да ви дадем нужните характери... Старото поколение враждуваше и се бореше с ярост, новото – с всички средства. А това значи край на нашето Отечество, Станиславе, край на самостоятелния живот!

– Новото време иска нови хора, с нови похвати. И напразно ти мислиш, че вий сте имали повече в себе си, отколкото имаме сега ний. Политическата борба се налага и не виждам в какво искаш да ме упрекнеш.

– Политическата борба, Станиславе, както всяка борба, иска честни хора, па били те ново или старо поколение. А честна борба ли е, ако ти не избираш средствата, с които си служиш, ако ти приготвяваш гладна смърт на Родната си земя, ако ти хвърляш в кръв самата ѝ столица и причиняваш смърт на невинни хорица?...

– И ти вярваш на всички тези клюки и мълви?

– Аз не вярвам, аз зная, Станиславе... Аз те познавам много добре, за да не се съмнявам, нито минута... Ти не се спираш пред нищо... Но мисли, че иде часът, в който за всичко ще жалиш... Ще проклинаш и себе си, и мен, който ти е дал живот... Остави всичко и се махни от България, догде не е още късно.

– Няма ли да престанеш? Стига вече! – скочи ядосан Попов. – Почти всякога, когато мисля, че се открива нов път в живота ми, ново стъпало към успех, все ти ще дойдеш, като стара врана, да ми кобиш злото. Махни се от пътя ми веднъж завинаги! Разбери, аз ще вървя тъй както аз разбирам живота си. Ще мина през хиляди трупове, ако трябва; ще постеля пътя си с кръви и сълзи; ако стане нужда, половината от страната ще изпепеля, но останалата половина ще бъде туй, което искам! Където трябва, ще купувам, където мога – ще премахвам дори със смърт пречките. И даже, ако сатаната се съгласи – с него ще стана ортак – и пак ще постигна туй, което искам!* Дръж съветите за себе си. Стой си там, където сам пожела, и не се препречвай на пътя ми, защото аз не ще се спра пред нищо – разбери това! Всеки, който застане на пътя ми, ще бъде съборен, унищожен...

– Това го казваш на мен, твоя баща?

– Да, това са последните ми думи към теб! – каза наглед вече спокойно Попов.

Старецът вдигна тържествено своите треперещи ръце към небето, разтърси ги застрашително и викна със страшен тон:

– Не пожали невинните, и не знаеш предел на своята жажда! Дано никога се не наситиш на нищо! Нека Бог ме чуе – бъди тогава проклет! Нека кръвта на твоя дядо и моите сълзи те задушат и ти не намериш никога вече покой за душата си!

Попов се изсмя пресилено високо.

– Изкуфел си, старче! Забравяш, че мен не действуват такива театралности. Ний сме нови хора и старото е престанало да ни плаши!

* Генадиев с още 14 души депутати са осъдени на 10 години строг тъмничен затвор през септември 1915 г. А през 1918 г. са освободени и е отменена тяхната присъда. А поуката? Тя следва. (бел. на съставителя на «Изгревът» Вергилий Кръстев)

– Нови хора ли? Такива престъпници са имали всички времена... но ще дойдат страшни дни, в които ти всичко ще си спомниш – каза старецът тежко и като тръсна глава, обърна се бавно и излезе.*

– Глупак – викна подире му Попов – развали ми само хубавото настроение.

Той седна тежко на стола си и се замисли. Думите на баща му още звучаха в ушите му... Черни сенки надвиснаха в мисълта му. Той подпря глава – и се унесе дълбоко.

V. ПОСЛЕСЛОВИЕ

(стр. 487)

Книгата е роман, а не история – това казвам за ония читатели, които биха искали да познаят в героите личности.

При това трябва да попълня фактическата страна с една подробност: – романът е написан през 1916 година**, когато, като тежко ранен офицер, изживях дни, които можеше да бъдат последни.

Не познавах и не бях и чувал дори тогава за тия духовни среди, към които сега принадлежа – това за тия, които биха намерили някакво противоречие между тогавашните ми и сегашните ми разбирания.

Смятам, че някои от «новите» хора са още действащи лица на днешното време. Може би даже са още по-рязко очертани, макар и вече зад кулисите на обществения живот – чакащи само «своето» време...

Не ги осъдих някога, още по-малко ще сторя това сега. Но нека искрено се надяваме, че погрешките на това минало няма да се повтарят. Дано нерядостните страници на тия спомени останат само като отбелязване на нещо, което е било неминуемо за тогава – преддверие на светло бъдеще, което несъмнено нашият народ заслужава – и ще го има!

Любомир Лулчев

Изгревът – София
14.I.1937 г.

* На 14 юли 1915 г. са обесени във връзка с атентата Викентий Попатанасов (Комитата) и Ицо Сантов. Истината за атентата се разкрива 2 месеца след обесването им. Един потурчен българин, инспектор от полицията в Цариград, оставя писмено изложение, че атентатът е дело на турската полиция, организирано от Наум Тюфекчиев. Целта е да се принуди България да стане съюзник на Германия и Турция във войната от 1915–1918 г. И точно това става. А атентатът от казиното в София остава в историята. (бел. на съставителя на «Изгревът» Вергилий Кръстев)

** И всички стойности оставих както си бяха – според тогавашните индекси на ценности, които са с около 10–20 пъти (за 1915 г.) по-ниски от сегашните (бел. а.).

Любомир Лулчев

Х.

Ясновидство, общество и морал

I. Ясновидските предсказания и науката (от Ангел Томов, 1928 г.)	
1. Встъпителни думи	628
2. Ясновидските предсказания в миналото и сега	629
3. Ясновидството и ясновидските предсказания на Любомир Лулчев...	632
4. «Ясновидските предсказания и науката» от Ангел Томов (В. «Братство», бр. 26, 10.XII.1930 г.)	636
5. «Религиозно-философският мироглед на Петър Дънов» от Ангел Томов (В. «Братство», бр. 18, 15.IV.1930 г.)	636
II. Възможни ли са предсказанията (В. «Живот», бр. 1–4)	637
III. Предсказания (В. «Братство», бр. 160, 17.V.1930 г.)	642
IV. Листа от роза (В. «Братство», бр. 288, 1.I.1942 г.)	643
V. Jen la Homo (Ето човекът) (предговор от Любомир Лулчев към издание на есперанто през 1930 г. на беседата «Ето човекът» от Учителя Петър Дънов)	644
VI. Съвременният обществен морал и Дънов (от Waniel [Любомир Лулчев], 1922 г.)	647
VII. За Учителя Дънов (В. «Зора», г. XIII, бр. 3720, 1931 г.)	659
VIII. В отговор на една защита («Църковен вестник», г. XXXII, бр. 44, 12.XII.1931 г.)	662
IX. Научно изследване на Дъновото учение (В. «Дневник», бр. 11620, 16.IX.1938 г.)	664
X. Самоубийството на чиновничката Лазарова (в. «Дневник», бр. 11 718, 12.I.1939 г.	665
XI. Църквата, обществото и властите срещу Учителя Петър Дънов	
1. Язвата на сектантството (В. «Мир», г. XXXII, бр. 7855, 6.IX.1926 г.)	665
2. Дънов за своя събор. Декларацията на г-н Ляпчев (В. «Зора», бр. 2737, г. X, 18.VIII.1928 г.)	667
3. В «В светая светих» на Дънов (В. «Зора», г. XI, бр. 3039, 19.VIII.1929 г.)	667
4. Бележки на съставителя Вергилий Кръстев	668

Любомир Лулчев

Х.

Ясновидство, общество и морал

І. Ясновидските предсказания и науката

(Ангел Томов. *Ясновидските предсказания и науката*.
Издава Никола Нанков, ул. Витошка 3 – София)

1. ВСТЪПИТЕЛНИ ДУМИ

(стр. 3–5)

На първо място истината е, която прави възможен разумния живот, разумните отношения на човека към нещата, явленията, подобните ни, към разумните сили на природата. Тя ни осигурява възможността да избягваме излишните страдания, да не причиняваме такива на близките си, да използваме разумно благата и силите на природата и изобщо да проявим една общополезна творческа дейност.

Всички истини имат известно по-близко или по-далечно отношение към практическия живот. Има истини, елементарни и основни, по които заблуждение е невъзможно, и то защото ние постоянно ги проверяваме в нашата дейност, и защото всяко заблуждение в случая ни поставя в грубо противоречие с действителността, при тая наша практическа дейност.

Други истини имат по-далечно отношение с практическия живот и относно тях ние можем да имаме повече или по-малко неверни схващания. Например дали «изгряването» или «захождането» на Слънцето се дължи на неговото движение или пък на въртението на Земята – това няма отношение с ограничената практическа дейност на човека и той може да живее спокойно със заблуждението, че действително Слънцето е, което «изгрява» и «захожда». Но астрономът трябва да знае истината, защото неистината ще го постави в противоречие с фактите, с които той борави при неговата сравнително по-широка дейност.

Фактите на ясновидството и предсказването на бъдещето са също от ония явления, по които ние можем да минем и със заблуждения и полужнание. Голямата част от съвременната интелигенция се отнася към тия факти с предубедително отрицание. Тя ги отхвърля като неоснователни и абсурдни, преди да ги е проучила и преди да се е погрижила да узнае какво е установила и докъде е достигнала по тях науката.

Но не притежавайки истината в случая, хората на тая интелигенция самоограничават в голяма степен възможността, съществуваща вече за разум-

ния и просветен човек – да познават скритите заложби и способности, свои и на близките си, да ги култивират и насочват разумно, да узнават множество предотвратими премеждия и нещастия в живота. Те самоограничават и възможността си да имат разумно мнение и отношение към отделни лица и отделни групи хора от обществото, и често пъти в своите практически отношения към другите изпадат в най-деликатно и «глупаво» положение. Представете си положението напр. на орган на властта, следовател, прокурор, съдия, адвокат, повикани да решават участта на известен ясновидец и предсказвач, който е имал нещастieto вярно да предскаже някое престъпление от частен или обществено-политически характер, ако същите тия лица нямат мнение, или имат едно невярно мнение за ясновидската дарба и възможността да се предсказва бъдещето.

Но не само отделни хора, но и цели обществени групи могат да бъдат жертва на неразумно отнасяне към тях поради нашето незнание и невежество. На какво друго, ако не преди всичко на непознаване необикновените и скрити духовни сили в човека и тяхното проявление, се дължи онова крайно печално обстоятелство, че тъкмо хората, сред които се култивира и най-често проявява ясновидската дарба, хората на по-висш морал, на по-събудена религиозна и духовна мисъл, на по-чист идеализъм, тъкмо тия, които носят новото и най-ценното в духовния живот на обществото, са винаги отхвърляни, осмивани, ненавиждани, преследвани? На какво друго, ако не преди всичко на това невежество, се дължи вечно повтаряната история с преследваните и избивани пророци на Израил, с Христа, с Питагора, Сократа, Джордано Бруно, Хуса, Толстоя и първите техни последователи?

Има обаче истини, които, макар да не са от голяма непосредствена важност за практическия живот и поради това можем да минем и с полузнания и заблуждения по тях, но от друга страна са свързани с основните истини за същността на човека и битието, *въвеждат ни в тия основни истини, върху които по необходимост е положен всеки човешки мироглед и от които се определя най-важната и основна насока на нашия живот. От такъв характер са и истините относно ясновидството и предсказването на бъдещето* – най-тясно свързани с тия за същината на човешката душа, мистерията на смъртта, задгробния живот, съществуването на всемирна душа, висше съзнание, провидение и пр. *По една сигурна пътека, фактите на ясновидството и предсказанията ни водят към скритото святилище на душата и през него – към Светая Светих на природата и битието.* Те ни въвеждат в най-дълбоките тайни и ни дават възможност да се доближим до онай истинска светлина, в която единствено е възможен действително разумният живот.

Да пробуди интерес към фактите на ясновидството и предсказанията; да изтъкне сериозността и голямото значение на посочените факти; да посочи становището по тях на науката; да подтикне и към по-основни проучвания – това е задачата на настоящия скромнен труд.

2. ЯСНОВИДСКИТЕ ПРЕДСКАЗАНИЯ В МИНАЛОТО И СЕГА

(стр. 7–11)

В кръга на нашата тема не влизат предсказанията, които се дължат на обикновената човешка прозорливост, на обикновеното познаване условията и законите, при които се извършват дадени явления. (От характера на човека напр. можем да заключаваме как ще постъпи той при дадени обстоятелства; лекарят «предвижда» как ще се развие дадена болест; астрономът – кога точно ще започне известно слънчево или лунно затъмнение и пр.) Нас ни интере-

суват тук само ония предсказания – често най-точни и безпогрешни, които се дължат на необикновената способност да се вижда и знае бъдещето или по-право, да се виждат и знаят известни явления и факти на бъдещето, която способност се нарича «ясновидство», и чието проявление особено често се наблюдава при ония т.нар. «ненормални» състояния, известни под името медиумични и сомнамбулни състояния, транс и др. Нас ни интересуват още ония предсказания, които са свързани с вярването в преживяване на човешките души, във възможността за отношения с тях, както и с по-висши същества, в съществуването на висше божествено съзнание, божествена промисъл, карма, съдба и пр., и които предсказания ни изправят пред най-тайнствените и необясними мистерии и истини – предмет и основа на всички религии.

През всички времена човекът се е интересувал особено много за своето бъдеще, искал е да надникне в него, да разбере какво му носи то – сполука или разочарования, щастие или страдание; искал е да знае дали известни негови начинания или предприятия ще се увенчаят с успех; интересувал се е кога и как ще настане за него фаталният час на смъртта; интересувал се е за бъдещето на своите близки, на своя град, на своето отечество.

Едновременно човек винаги се е стремил да проникне и в тъй наречения свръхестествен мир, да добие по-ясно, по-неразколебимо знание относно големите тайни на битието, относно своето собствено непознато естество, задгробния живот, по-висшите духовни същества, относно висшата Божествена реалност. В предсказанията на бъдещето, които напълно са се сбъждали, той е могъл да черпи увереност в положителността на ония истини, които повече или по-малко свършено му е разкривала религията и на второ място – окултната наука.

Човек се е стремил по различни начини да прозре в бъдещето, да разгадае волята на боговете, да надзърне в мрачините на съдбата. Вслушвал се е в тайнствените мълвежи на природата, наблюдавал е разположението на небесните тела, гадаел е сънищата, дирил е да прочете бъдещето в разни знакове по костите на принасяните в жертва птици и животни, по външните знакове на тялото, и специално главата, лицето, ръцете; стремял се е да влезе в сношение с невидимите духове, с разни божества или със своя единен Бог, вслушвал се е в дълбочините на своята душа, за да долови там тайнствения глас на някакъв дух-ръководител, на «Духа» изобщо, както говореха първите християни, или гласа на Божественото начало.

Във всички времена са се срещали хора, които са проявявали особено развит дар да предричат бъдещето. Истинските ясновидци и предсказвачи са били обикновено хора с развит духовен живот, хора с възвишен морал, с възвишени стремежи, хора на най-чистата и възвишена мисъл и необикновено развити духовни дарби. (На първо място тук изпъкват величавите фигури на израилските пророци.) Това са били още разни риши и йоги, светии, отшелници и хора на най-безкористно служене на Бога и на ближния.

Дарби за предсказване на бъдещето са се развивали обикновено в среди и времена на истински духовен подем, в началото на новите религии и религиозни движения, когато е бил особено силен стремежът към истински духовен живот, към съгласуване практическия живот с най-висшите морални и религиозни изисквания, или с други думи – във време на най-чист религиозен идеализъм. Такова положение наблюдаваме в първите времена на християнството, когато стремежът да се живее истински християнски живот доведе до възникването на християнските общекития, при които «ни един не казваше за нещо от имането си, че е негово, но всички имаха общо» и където «раздаваше се всекиму според колкото му трябваше» (Деяния, гл. 4 и 5). Това положение при

първите християни ясно е нарисувано в първото послание на ап. Павла, в което той между друго говори за разните дарби, които са се развивали у верующите, и обяснява тия дарби като проявление на един и същ Дух.

«А всекиму се дава явлението на Духа за обща полза. Защото едному се дава чрез Духа слово на премъдрост, а другиму – слово на знание по същия Дух; другиму пък вяра чрез същия Дух се дава; а другиму – дарба на изцеление пак чрез същия Дух; а другиму – дара да прави чудеса; другиму – пророчествуването; а другиму – разпознаването на духовете и другиму – различни езици; другиму пък – тълкуване на езици. А всичко това го действа единият и същ този Дух, който всекиму разпределя както му е угодно.» «Следвайте любовта и желайте с ревност дарби, *а най-вече да пророчествувате*» (к. н., I посл., гл. 4).

Религията винаги се е стремяла да използва дара за предсказване на бъдещето за поддържане на религиозните вярвания. Това тя е постигала обаче доколкото е била носителка на истински религиозен идеализъм и доколкото самата тя е представлявала условие за развитие на духовните дарби, за които говори апостол Павел.

В древна Елада около предсказанията е бил създаден специален религиозно-обществен институт – тоя на оракулите при храмовете. Допитването до оракула във всички по-важни случаи в живота е било общоприето. Полководци, държавни мъже смятали за първа своя обязаност при предприемане на важно обществено начинание да се допитат до оракула. Големите храмове почват да си конкурират със своите оракули, както през Средните векове си конкурираха с мощите на светии, чудотворни икони и др. Във времето на Еврипида обаче оракулите са всеобщо осмивани, религията е в упадък, оракулският институт донася още големи приходи на храмовете и духовенството, но оракулите започват съвсем слабо да дочуват гласа на боговете.

В днешно време на безверие и груб позитивизъм, вярата, че може да се предсказва бъдещето, е все пак твърде разпространена, макар и да не е основана на положително знание. Всеки знае колко много е разпространено гледането на кафе, на карти, на ръка, тълкуването на сънищата, запитването на духове чрез спиритическата маса, чрез разни медиуми, в будно състояние или в транс, и то не само между хора религиозни, но и между скептици и неверующи. В днешно време, също тъй, много често се срещат хора, които имат особено развит дар на ясновидство и предсказване на бъдещето – хора, които често пъти поразяват със своите точни предсказания и предизвикват всеобщо внимание.

От друга страна предсказанията, доколкото те са свързани с месмичните и медиумични състояние и с истинското ясновидство, са от доста дълго време и предмет на експерименталната наука, която *по никои начин не може вече да пренебрегва натрупващата се все по-голяма маса от напълно установени, очевидни и поразяващи факти на предсказване бъдещето*.

За съвременния интелигентен човек – човека на грубия позитивизъм (материалистичен, ремкиански и пр.) – няма по-абсурдни и необясними явления от тия на ясновидското предсказване на бъдещето, особено когато се касае до събития, подлежащи да се сбъднат след десетки години и когато тия събития се предвиждат в най-големи подробности. Да се види едно събитие, как то се развива в настоящето на хиляди километра от ясновидеца, да се прочете едно писмо, затворено в няколко плика – това все пак позитивистът може някак да обяснява. Но да се наблюдава и предсказва произшествие, което тепърва ще се извърши след ден, два, година, десетки години – това е за грубо позитивистичната мисъл *най-несмилаемото, най-необяснимото*, каквото може да съществува, то е в най-пълно противоречие с основните схващания на грубия пози-

тивизъм, защото то води в края на краищата до признаване съществуването на по-висши съзнания и същества, на по-висш разумен мир, на Божествено съзнание, съдба и пр.

Грубият позитивист може да дойде дотам, да мисли битието като единство от развиващи се отношения; да мисли, че в настоящето е дадено бъдещето. Но по какъв начин известен фрагмент от това бъдеще може да бъде дадено в известно съзнание още сега, т.е. преди да съществува? Отде накъде например, един Казот е могъл да предскаже при едно соаре преди избухването на френската революция: на Кондорсе – че ще издъхне в затвора, като се самоотрови; на Chamfort – че ще си разреже вените с 22 порязвания с бръснач; на Vicq d'Azir – че ще умре от преяждане; на Nicolai и Bailly – че ще умрат на ешафода; на дукеса Grammont – същото – неща, които отпосле напълно са се осъществили*? Ето «мистерията на мистериите» за съвременния позитивизъм – най-трудната и най-съкрушителната проблема за него.

Подобно на загадъчен сфинкс, тая проблема стои днес застрашително на пътя на материалистичната наука.

3. ЯСНОВИДСТВОТО И ЯСНОВИДСКИТЕ ПРЕДСКАЗВАНИЯ НА ЛЮБОМИР ЛУЛЧЕВ

(стр. 77–83)

Нека сега накрая се спрем за малко и върху ясновидството и предсказанията на твърде популярния вече ясновидец у нас – г-н *Любомир Лулчев*. Неговото име и неговото ясновидство стана особено известно в свързка с онова печално и жестоко престъпление, жертва на което биде неговата съпруга, и което привлече върху себе си за дълго време общественото внимание.

Общоизвестен вече факт е, че поменатият Л. Лулчев е имал ясновидски предчувствия, или, по-право – ясновидски откровения, в смисъл, че покойната му съпруга е застрашена от някакво премеждие, че пред нея стои опасност за живота ѝ, която тя трябва да се стреми да избегне; че пред съпругата му се откриват две възможности да пострада, и то до датата 20 юни – да изпадне в състояние на побъркване за известно време или пък да загине, подобно на баща си, от счупване на черепа (бащата е загинал при атентата в черквата «Св. Неделя»); че ако не стане това до горната дата, на същата г-жа Лулчева предстоял дълъг живот. За това тя е предупреждавана чрез ясновидските откровения на съпруга ѝ да не отива късно на гробищата, каквото тя често правила, както и да не стои сама в стаята, където отпосле била убита. Тия указания карат г-н Л. Лулчев да съветва често жена си да бъде предпазлива и осторожна. Едновременно с това той се стреми да я насочи към един по-интензивен духовен живот, и то пак с главната цел – да я предпази от грозящата я опасност.

Ясно е, че в случая се касае за един факт на ясновидство в бъдещето, което не може да се обясни с обикновена прозорливост и предвидливост, нито пък с някаква случайност.

Тоя факт ще ни стане сам по себе си много по-ясен и разбираем, ако го съпоставим и разгледаме във връзка с цялата духовна и морална личност на г-н Л. Лулчев, както и с проявените при други случаи от него ясновидски способности, и изобщо с неговите сензитивни, интелектуални и ясновидски дарби.

* Това предсказване е използвано от Булвер Литон в неговия прочут окултен роман «Занони» (бълг. превод на книгоизд. «Водолей») (бел. а.).

Трябва да кажем, че г-н Л. Лулчев е ясновидец от една степен, която доста нарядко се среща. Той притежава една крайно развита сензитивност. В неговите ръце тъй наречената «магическа пръчка», с която известни сензитиви откриват подпочвените водни течения, минерални и каменовъглени залежи, действа като един много чувствителен инструмент. Нещо повече, той чувства вибрациите на подпочвените водни течения и минерални залежи и без помощта на тая магическа пръчка, и то от невероятно големи разстояния.

В редактирания от г-н Л. Лулчев миналата година в. «Живот» може всеки да прочете покани за графологически, хиромантични и френологически анализи. Той е от тия, които притежават нужните за случая знания, умения и силно развита интуиция за четене на скритите способности, на характера и миналото на човека във външните черти и белези на тялото, специално на главата, лицето, очите, ръцете – в които най-много се отразява скритият вътрешен живот.

Но г-н Лулчев не само може да «чете» тези външни, често свършено тънки и неуловими знаци на тоя вътрешен живот, но и да ги чете проникновено, ползувайки се от едно много разширено виждане, както и от вътрешно просветление, идещо от едно по-висше съзнание, с което той – като човек с «духовно ръководство», може да бъде в общение в известни моменти.

За характера и силата на неговото ясновидство, опитано вече от мнозина на практика, ще приведем тук два типични случаи на предсказване от страна на г-н Л. Лулчев, и то тъй, както ги намираме подробно описани в поменатия по-горе в. «Живот», бр. 4. Предсказвачът, за когото се говори в разказа по-надолу, е г-н Л. Лулчев; действието се развива в чифлика «Минкова махала» на Бр. Харитеви, а самите предсказания се отнасят до г-ца Райна Михайлович, секретарка на г-н Чепрашиков, самоубила се отпосле във Виена, и до г-ца Ченгелиева, учителка.

Ето и самото описание на случката:

«Това става в чифлика на моята роднина, където за втори път беше дошел на гости за 1–2 дена въпросният господин. Познавах го от миналата година, когато беше гостувал десетина дни и беше ни доста зачудил със своите своеобразни тълкувания на много неща в живота. Освен това той познаваше много добре и съвременната наука и философия. Говореше смело и умело. Но все пак – тълкуванията му ми се виждаха натегнати. Може би аз не можех да следя неговата логика и заради това. Но, както и да е, това не е важно. Искам само да отбележа, че той беше и дълбоко верующ човек, но не тъй, както обикновено се вярва. «Вярата без знание, като последствие, е суеверие» – казваше той. «Вярата е необходима да те подтикне, да станеш да търсиш каквото и да е. Без вяра не ще намериш хляб, не би се мръднал... Но вярата е само стимул – ако след нея не дойдат делата и знанието – напразна е тая вяра – суеверие е тя.»

Изобщо, той охотно говореше на подобна тема, и доста оригинално. Един ден, вторият откак беше дошел, ний имяхме гости на обед, както винаги – г-ца М-ич от Виена, беше току-що пристигнала от Лом, отбила се за няколко часа да види сестра си, която гостуваше също в чифлика. Той, прекарал цялата сутрина в ходене из полето – обичаше да става рано, преди изгрев слънце, и да ходи по хълмовете, – щом се приближи до масата да си заеме местото, се някак си спря, погледна много втренчено г-ца М-ич, но като че ли не самата нея, а нещо над главата ѝ – и преди да бяха казани обикновените в случая фрази за представяне, той се обърна направо към нея и с един много дързък тон ѝ каза:

– Госпожице, Вашият живот ще свърши с катастрофа.

Всички млъкнахме, неприятно изненадани от тая неочакваност. Енергична, духовита, доста възрастна, но твърде добре запазена, г-ца М-вич, живяла дълги години в Европа, като секретарка на едно грамадно българско предприятие във Виена и други градове, се почувства живо засегната от тази дебелина и тутакси му отговори:

– Господине, не Ви познавам! Дръжте Вашите предсказания за себе си. Не съм от тия лековерни, които може да смутите с думите си!

И наистина, тя дишаше жизненост, радост, здраве – пълна, красива, засмяна, тя владееше там, където се явеше.

Вместо да разбере своята нетактичност, този господин ѝ каза още понатъртено:

– Госпожице, малко искам да зная. Длъжен съм обаче да Ви кажа, че Вие се смеете, но във Вас вътре всичко е разрушено. Вие ще скитате от град на град, но мир на душата си никъде няма да намерите и най-после ще свършите с катастрофа!

Сянка мина през лицето на госпожицата, която беше вече седнала на мястото си, без да му подаде ръка. Цяла зачервена от яд, тя стана малко виолетова и му каза много сърдито:

– Господине, повтарям Ви, не Ви познавам и не Ви позволявам да ми говорите по този начин. Дръжте Вашите предсказания за тия лековерни, които могат да ги приемат. Аз не съм от тия, на които може да се внушава, разбере това. Думите Ви са крайно неуместни.

Той стоеше още прав и изглеждаше доста разсърден, а може би и на мен така да се струваше. Но той добави с един тон, който направи всички ни да потръпнем, като че не говореше той, а някой друг.

– Госпожице, казва се само това, което може още да се измени, да се поправи; туй, което неизменно, съдба, фаталност, за него не е позволено да се казва. Вашето е още поправимо, има и друг изход.

– Оставете тези глупости – каза рязко г-ца М-вич – не смущавайте обета на хората. Нали знаете, след Христа всички пророци са...

– Че Вий и на мен миналата година предсказахте, че след една година ще си счупя крака – обади се сестра ми, по-голямата, гимназиална учителка – и както виждате, аз съм още жива и здрава...

Всички вперихме очи в него. Но той седна на стола си и се обърна доста спокойно.

– Как Ви казах, след колко време?

– След една година.

– Мина ли се годината?

– Че вече 10 месеца минаха – каза тя.

– Нека минат и останалите два, тогава ще говорим!

Ние всички млъкнахме, но настроението ни беше вече развалено.

Напразно г-ца М-вич се опитваше със своите похвати на светска и весела госпожица да ни даде импулс и тон. Тя пиеше, говореше, после ни пяха модерни немски песни, но разговорът, макар че бяхме доста хора, не вървеше гладко и весело. След като стана той от масата, няма да скрия, ний започнахме по български един разговор и критики, които ако беше чул, косите му биха настръхнали. А може би и да е усетил, защото той тутакси си взе чантичката и отпътува за София, като че ли беше дошел само да смути вниманието ни.»

Тук учителят се замисли, като че ли искаше да си спомни нещо.

– После, после? Случи ли се нещо? – запитаха всички присъстващи, които бяха следили с внимание разказа.

Той поклати глава:

– За съжаление – да. След около месец и десетина дни сестра ми си закачи тока на едно от стъпалата. Много лошо изви стъпалото си и трябваше да пази леглото дълго време, а след една година и нещо, вий си спомняте как свърши живота си секретарката на г-н Чапрашиков във Виена.»

★

Своите ясновидски дарби г-н Л. Лулчев е развил чрез големи и продължителни усилия, като е разширявал и своите знания, своята опитност и е упражнявал тия свои дарби. От много години той не само е «въздържател» и вегетарианец, но се е отказал изобщо от всякаква храна, която е от животински произход. От много години той е човек на природата, на чистия въздух, на светлината, на движенията на открито. Тъй той – въпреки че е инвалид от войната и като такъв има дефекти, които му причиняват твърде големи страдания, е развил в себе си едно отлично здраве и голяма издръжливост, съчетани с една необикновено изтънчена сетивност.

Но всичко това още далеч не може да ни обясни високата степен на неговото ясновидство. За това е нужно да вземем предвид на първо място и друго едно обстоятелство.

Ясновидството в неговите по-висши форми – както видяхме – означава пробуждане на висшия, духовния човек. То обикновено бива в най-висока степен благоприятствано от известна, духовно издигната среда; то става едно много често наблюдавано явление и успешно се култивира и развива сред религиозно-обществени движения, които са носители на истинския мистицизъм и висок религиозен идеализъм – каквото бе християнството в първите времена.

Любомир Лулчев принадлежи именно към едно подобно движение в България. Това движение е носител на мощни импулси, благоприятстващи пробуждането на скритите познавателни и творчески сили в човека, благоприятстващи изобщо пробуждането на духовния човек. Основните тежнения и основните стремежи на това движение могат да се изразят с думите: живот според духа на истинското Христово учение; върховен стремеж към пълно прилагане на това учение на активната любов и на беззаветното служене на Бога, чрез служене на ближния, на страдащия брат. Това е едно движение, в което стремежът към чист морален живот е спроведен със също тъй силен стремеж към знания и просвета, и което издига като свой върховен лозунг заповедта на Христа: «Съвършени бъдете, както е съвършен вашият Отец на небесата.» Елементарна истина сред хората на тази духовна среда – както и сред всички истински окултисти, теософи и истински мистици, стремящи се към развиване на висши дарби и към високо духовни постижения е, че първото условие за това е пълното себеотдаване на безкористна служба на висшата истина, висшата правда, висшата красота – служенето на живия Бог на любовта. Такова схващане има, и тоя път следва от много години и Л. Лулчев; на това именно той дължи преди всичко и постигнатите от него резултати.

Не ще съмнение, г-н Л. Лулчев не е, сред поменатата среда, нито единственият, нито най-големият ясновидец; има там още мнозина и между тях – един, който безспорно стои във всяко отношение много високо над всички – техният Учител. Него Л. Лулчев отдавна и твърде отблизо познава; на него той дължи особено много за своя ясновидски дар и своите духовни постижения, и към него той е преизпълнен с най-смирено и благоговейно почитание – такова, каквото някогаш пророкът на Йордан можа да изрази към великия Назарянин с думите: «Не съм достоен да развържа ремъка на обувката му.»

4. ЯСНОВИДСКИТЕ ПРЕДСКАЗВАНИЯ И НАУКАТА ОТ АНГЕЛ ТОМОВ

(В. «Братство», бр. 26, 10.XII.1930 г., в рубриката «Книжнина», стр. 4)

Ясновидските предсказания и науката, от Анг. Томов, цена 25 лв. Доставка се от Ник. Нанков, ул. Витошка № 3, и има следното съдържание:

Встъпителни думи. Ясновидските предсказания в миналото и сега. Какво казва окултната наука за ясновидството и предсказанията. Какво казва експерименталната наука за ясновидството и предсказанията. Становището на проф. Шарл Рише или последната позиция на грубия позитивизъм. Примери на предсказване бъдещето и заключителната дума по тях на проф. Шарл Рише. Субективни и социални предпоставки на грубия позитивизъм. Ясновидството и ясновидските предсказания на Любомир Лулчев.

*

Като започнем от пророческите сънища на Йосифа, минавайки през живота на старите египтяни, гърци, римляни и т.н., та дойдем до нашите дни, цялата човешка история е изпълнена с многобройни случаи, когато в пълна точност са предвиждани от по-рано събития, които след това напълно се осъществяват.

Това са факти. И-тия факти са толкова многобройни, разнородни и характерни, че в никой случай не може да се дължат на случайности и съвпадения. Тези факти – случаи из всекидневния живот на хората – са съществували вчера, съществуват днес, ще съществуват и утре и са достъпни за наблюдение и проверка. И намериха се мнозина учени с всесветска известност като Уил. Крукс, Ол. Лодж, Кам. Фламарион, Шарл Рише и др., които събраха десетици хиляди подобни случаи, изследваха ги, провериха ги и, теглейки заключението си, заявиха ясно и недвусмислено пред всички: ясновидство съществува, предсказания съществуват, нещо повече: животът на човека след т.нар. смърт е факт.

Въпреки това обаче болшинството от съвременните интелигентни хора и от хората на науката държат по отношение на тия факти едно поведение, което напълно схожда с това на камилската птица, когато последната се намира в опасност.

Грамадната част от днешните учени, а заедно с тях и почти цялата интелигенция, буквално си затварят очите пред фактите. Защо? – Затуй, защото, като камилската птица, те се чувстват в опасност. Те чувствуват, че тия факти имат силата да разрушат техния, скъпоценен за тях, материалистически мироглед. И затова – те просто на просто ги отричат.

Обаче истината си е истина и фактите си са факти и без да са признати от патентовани учени.

Истината си пробива път и, по-рано или по-късно, тя ще победи.

5. РЕЛИГИОЗНО-ФИЛОСОФСКИЯТ МИРОГЛЕД НА ПЕТЪР ДЪНОВ, ОТ АНГЕЛ ТОМОВ

(В. «Братство», г. I, бр. 18, 15.IV.1930 г., в рубриката «Книжнина», стр. 4)

Този очерк, печатан за пръв път в списанието «Философски преглед», кн. 1, год. II (1929 г.) е един от най-сериозните и сполучливи опити да се предаде в сбита форма учението и мирогледът на основателя на Всемирното Бяло

Братство – Петър Дънов, да се намери неговото място и връзка в общата верига на мощната спиритуалистична вълна, която залива целия свят, и да се посочи неговата роля в бъдещето. Ние го препоръчваме на всички, а особено на тия, които недостатъчно познават това учение или пък го познават според «хорски приказки» или вестникарски съобщения, инспирирани и разпространявани от противниците му.

Днес, когато това учение е прехвърлило границите на България, когато редица просветени чужденци му отдават вниманието, което то заслужава, и го определят като най-голямата ценност, която България дава на света, срамно е, бихме казали ние, за един български интелегент да не го познава или да се задоволява само с «речено-казано» от този или онзи, без да потърси автентични източници за сформироване на своето мнение и отношение към него.

Не ще съмнение, предлаганият очерк не е достатъчен да даде пълна и ясна във всяко отношение представа за едно учение, чието всестранно изложение би изисквало десетици томове, но той прекрасно може да послужи като един увод, като един предговор към по-сериозното му и детайлно проучване. Преди това ние намираме, че неговото прочитане е необходимо за всекиго, който мисли, че трябва да познава духовния живот в България.

Цената на книгата е 8 лв. Доставка се от автора Анг. Томов, ул. «Регентска» № 48, София или от редакцията на в. «Братство» – Севлиево.

II. Възможни ли са предсказанията

1. ВЪЗМОЖНИ ЛИ СА ПРЕДСКАЗАНИЯТА

(В. «Живот», г. I, бр. 1, 22.III.1929 г., стр. 3)

Любомир

Природата забавлява глупавите,
умните учи, а на мъдрите открива тайните си.

Колкото и да е чудно на пръв поглед, може смело да се каже, че няма човек, който да не е предсказвал, и то във всекидневния си живот.

- Не минавай оттам, че ще се нацапаш.
- Не яж толкова много, че ще те заболи стомахът!
- Учи се и ще станеш добър човек!

И обикновено тия неволни предсказания се сбъдват – но на това никой се и не чуди – това са фактите на всичките ни дни. Това е естественият начин на мислене. Той именно сочи и доказва, че това, което наричаме бъдеще, е също тъй достъпно, както и настоящето, *но за тия, които знаят*.

Ако някой тръгне от София за Бургас и пътува за първи път по тая линия и изобщо нищо не знае за нея, то най-напред ще дойде гара Подуене, после – Новоселци, Ихтиман, Пловдив и т.н. – за него всичко това ще бъде неизвестно и *ще става*. Но за тоя, който е пътувал по-рано – той знае коя гара *ще дойде* след коя. Но и това е една човешка илюзия, защото гарите не идат – те си съществуват, но ние се движим.

Ако се качим на един аероплан и се вдигнем на 5000 метра – от някоя средна точка ние ще видим едновременно и София, и Бургас – и всички междинни станции.

Тия са прости мисли наглед, но читателят трябва да вникне по-дълбоко в тях, ако иска да му станат някои неща от предсказанията и магията ясни. И тъй като *знае*, той може да говори какво *ще* дойде или стане; който пък може да се

възвиси, да се вдигне – той може да *види* това, което ние, за да видим, трябва да похарчим известно време. Така ние ще видим София в 8 ч с., Пловдив – в 1 ч обед, Бургас – в 8 ч вечер – и в нашето съзнание тия факти ще бъдат отделени с време (часове). Но ако вие ги погледнете от аероплан, то веднага ще видите всички тях едновременно, защото те фактически съществуват, независимо от туй дали пътуваш или не. Тая аналогия даваме, за да се разбере как може да се предсказва – *кой знае и кой вижда* – това, което за тоя, който се вози и в трена, става от бъдеще – сегашно.

Значи, за да стане бъдещето сегашно за обикновения човек, той харчи време. Той се движи с трен. Неговото тяло и съзнание се движи с бързина 50–60 км/ч и така се и откриват гарите една след друга.

Но ако изберете аероплана, значи, който се движи не като трена – в една плоскост, а може да взима още един елемент от вселената – *височината*, тогава времето за него се намалява значително – и се прибавя вижданието едновременно на точките Бургас и София, които една за друга са невидими от земята. И ако някой от този аероплан гледа и вижда, че в Бургас нещо гори и го съобщава по свой безжичен телефон на свой приятел в София – последният може да се яви като ясновидец и без да им обясни как и по кой начин знае това – и даже да им опише къде и какъв е пожарът.

Тъй че предсказанията имат своя логическа и естествена основа. В света чудеса няма, няма и свръхестествени работи. Всяка свръхестественост е синоним на хаос. Ако в една железопътна мрежа не можете да пуснете един трен да се движи *случайно*, а трябва да му предвидите тарифа – толкова повече в събитията на живота няма случайности, значи всичко става по закони – и като се знаят тия закони, ще знаете и кога и как ще стане събитието. Та нали на същото основание лекарите предсказват хода на болестта – и колкото са получени, толкова техните предсказания са по-верни, т.е. се потвърждават от действителността. По същия начин учените астрономи предсказват слънчевите затъмнения; метеоролозите се мъчат да налучкат времето; геолозите – по парчетата камъчета и нагънати пластове да очертаят миналото на земята; а палеонтологът – по едно парченце кост да нарисува и възстанови цялото животно. И след това отричат, че ясновидство нямало или предсказанията били невъзможни.

Ще продължим.

2. ВЪЗМОЖНИ ЛИ СА ПРЕДСКАЗАНИЯТА?

(Продължение)

(В. «Живот», г. I, бр. 2, 29.III.1929 г., стр. 3)

«Значи слабото течение образува бреговете на силното течение. Силните хора са реки, които текат, а слабите хора са брегове, между които тия реки текат.»

От «Книгата на живота»

На два съществени факти трябва да обърнем внимание, ако искаме по логически път да обосновем възможностите на предсказанията.

Нека да си послужим с примера за трена Бургас–София.

Ако един авиатор се качи на известна височина, той ще види всичките гари. Защо? Защото в случая гарите са постоянни. Те са, тъй да се каже, основните елементи на събитието. Те се изменят, но с време (40–50 години) или при форс мажор (землетресение). За нашия случай ний може да ги смятаме като постоянни величини.

Променливи величини са вече посрещачите на гарите – те могат и да бъдат, може и да не бъдат в някой случай. Те са случайните величини, но и тия «случайни» величини са подложени на известни закони. Ако видиш или знаеш, че ще пътува г-н А., то естествено е да се надяваш, че и годеницата му, г-ца Б., ще го изпраща на гарата. Ако е г-жа С., то и нейния мъж ще бъде там и пр. Значи има известни факти, които се случват в присъствието на други факти почти със 100% сигурност. Тогава, по закона за вероятностите, по математически път може да се проследи и *предскаже*, че когато става събитието А, има възможност, вероятност или сигурност да стане и събитието Б.

Така, когато един човек, който има знание да се вдигне на аероплан горе във въздуха, т.е. да може със своята мисъл да проникне в света на причините на фактите – тогава той ще различи основни факти (гарите), «предопределените» – и вероятните, «случайните», и ще може да предскаже тяхното съотношение.

Това може да стане само ако той има по-голяма бързина на движение от обикновената среда, т.е. неговата мисъл да се движи тъй, както се движи Голфщром вътре в морето; река, на която бреговете са също тъй подвижни води.

Тогава частиците на Голфщрома минават по частиците на другата вода и могат да знаят това, което частиците на останалата морска вода не знаят.

А когато съзнанието употреби, освен по-голямата бързина, и височината, тогава то има по-широк обзор, хваща повече факти едновременно и следователно може да направи по-верни заключения, а същевременно да каже известни факти, които, за да дойдат до други, по малък бърз път, ще изискват време. За инженера планът е вече къща, а за другите – когато наредят тухлите и замажат с вар.

(следва)

★

«Богатството на човека седи в опитностите на неговото съзнание.»

3. ВЪЗМОЖНИ ЛИ СА ПРЕДСКАЗАНИЯТА?

(В. «Живот», г. I, бр. 3, 5.IV.1929 г., стр. 3)

«Силата на живота не е във вечната борба, а във вечното движение.»

От «Книгата на живота»

Всичкият въпрос понякога в предсказанията се свежда около схващането на една основна идея от по-висш порядък, която обхваща ред факти и служи за тяхно обосноваване, *подтик и движение – разрастване*.

Често днес някои, които мислят, че светът е тъй тесен и незначителен, както техните разбирания за него, или че трябва да има само едно възможно обяснение за всичкото голямо разнообразие, което ни заобикаля, запитват как е възможно характерът на човека – едно сложно само по себе си психично и физиологично явление, да се свързва с някакви черти по лицето и ръцете, а още повече пък да послужат да се предсказват събития – нещо, което смятат за смешно, шарлатанство и празни приказки. Разбира се, в такива случаи личният опит на всеки един от тях е най-доброто доказателство за искрения човек, но не всякога има възможност да се приложи това. Обосноваването научно пък би изисквало време, опити и наблюдения, каквито са правени и се правят от всички сериозни изследовачи на тия науки, защото и те са преди всичко експериментални. Но подобни заключения говорят само за неправил-

но сложен въпрос. Всякога, когато фактите са разделени по време, място и категория (отношение), ние ги виждаме като самостоятелни, несвързани с нищо помежду си. И наистина, не е ли смешно, ако един интелигентен човек поиска от друг да му покаже каква е връзката между гнилата ябълка и... математическата формула за въртението на земята? Хиляди гнили ябълки са падали пред мнозина, но само геният на Нютона можа да свърже тая гнила ябълка със закона на гравитацията, та да може сега да се предсказват затъмненията с точност до минути и секунди даже.

Предсказанието значи е възможно за всеки. 1) Който има по-голяма бързина на движение, отколкото средата; 2) Който може да се издигне на по-голяма висота; 3) Който познава съотношенията на фактите и 4) Който може да обедини известни факти в една по-широка идея, която да служи като среда кърмачка на останалите събития – следствия.

Това трябва да се разбира в буквална и преносна смисъл, защото то е вярно и в единия, и в другия случай. Примерите, които дадохме в излезлите броеве, разглеждат по-конкретно горните правила. Предсказанията, значи, са само едно логическо обобщаване на факти, констатиране на закономерни отношения, извлечени от опита и наблюденията, изчисление на вероятности, възможности и сигурности за дадено събитие.

Освен тези методи, които са достъпни на всички ония, които с малко труд биха искали да ги приложат, съществуват и други, които изискват несъмнено по-големи познания и които на обикновените хора се струват едва ли не като чудеса. Те са достъпни на избраници, които имат съответната природна подготовка. И в това няма нищо чудно. Та не са ли и другите науки така? Колко математици има в света, а един е Айнщайн.

И колко философи има, а един е, да речем, Бергсон. Тъй че всяка област на знание си има своите адепти – хора, като при известни условия са завладели тайните ѝ и работят с тях. А че е така – свидетелствува и фактът, че свършилите в един и същи факултет, при едни и същи професори лекари, не лекуват еднакво сполучливо, тъй че всеки човек има дарба, обаче не във всички са еднакво развити. За тия, които искат да навлязат в науката за предсказанията – която представлява един висш синтез почти на всички познати науки – трябва и особена подготовка и съответен ръководител. Защото, както е опасно някой чичко да го вкарате във фабрика с хиляди въртящи се колела, всяко едно от които може да грабне невнимателния, така също и в тия области се изисква внимание и ръководство. Но за това до пъти.

4. ПРЕДСКАЗАНИЯ

(В. «Живот», г. I, бр. 4, 12.IV.1929 г., стр. 3)

– «Това стана в чифлика на моя роднина, където за втори път беше дошел на гости за 1–2 дена въпросният господин. Познавах го от миналата година, когато беше гостувал десетина дни и беше ни доста зачудил със своите своеобразни тълкувания на много неща в живота. Освен това той познаваше много добре и съвременната наука и философия. Говореше смело и умело. Но все пак – тълкуванията му ми се виждаха натегнати. Може би аз не можех да следя неговата логика, и заради това. Но, както и да е, това не е важно. Искам само да отбележа, че той беше и дълбоко верующ човек, но не тъй, както обикновено се вярва. «Вярата без знание, като последствие е суеверие – казваше той. – Вярата е необходима да те подтикне да станеш да търсиш каквото и да е. Без вяра не ще намериш хляб, не би се мръднал... Но вярата е само стимул –

ако след нея не дойдат делата и знанието – напразно е тая вяра – суеверие е тя.»

Изобщо, той охотно говореше на подобна тема, и доста оригинално. Един ден, вторият, който той беше дошел, ний имяхме гости на обед, както винаги – г-ца М-ич от Виена, беше току-що пристигнала от Лом, отбила се за няколко часа да види сестра си, която гостуваше също в чифлика. Той, прекарал цялата сутрина в ходене из полето – обичаше да става рано, преди изгрев слънце, и да ходи по хълмовете, – щом се приближи до масата да си заеме мястото, се някак си спря, погледна много втренчено г-ца М-ич, но като че ли не самата нея, а нещо над главата ѝ – и преди да бяха казани обикновените в случая фрази за представяне, той се обърна направо към нея и с един много дързък тон ѝ каза:

– Госпожице, Вашият живот ще свърши с катастрофа!

Всички млъкнахме, неприятно изненадани от тая неочакваност. Енергична, духовита, доста възрастна, но твърде добре запазена, г-ца М-вич, живяла дълги години в Европа, като секретарка на едно грамадно българско предприятие във Виена и други градове, се почувства живо засегната от тази дебелация и тутакси му отговори:

– Господине, не Ви познавам! Дръжте Вашите предсказания за себе си. Не съм от тия лековерни, които може да смутите с думите си!

И наистина, тя дишаше жизненост, радост, здраве – пълна, красива, засмяна, тя владееше там, където се явеше.

Вместо да разбере своята нетактичност, този господин ѝ каза още понатъртено:

– Госпожице, малко искам да зная. Длъжен съм обаче да Ви кажа, че Вие се смеете, но във Вас вътре всичко е разрушено. Вие ще скитате от град на град, но мир на душата си никъде няма да намерите и най-после ще свършите с катастрофа!

Сянка мина през лицето на госпожицата, която беше вече седнала на мястото си, без да му подаде ръка. Цяла зачервена от яд, тя стана малко виолетова и му каза много сърдито:

– Господине, повтарям Ви, не Ви познавам и не Ви позволявам да ми говорите по този начин. Дръжте Вашите предсказания за тия лековерни, които могат да ги приемат. Аз не съм от тия, на които може да се внушава, разбере това. Думите Ви са крайно неуместни.

Той стоеше още прав и изглеждаше доста разсърден, а може би и на мен така да се струваше. Но той добави с един тон, който направи всички ни да потръпнем, като че не говореше той, а някой друг:

– Госпожице, казва се само това, което може още да се измени, да се поправи; туй, което неизменимо, съдба, фаталност, за него не е позволено да се казва. Вашето е още поправимо, има и друг изход.

– Оставете тези глупости – каза рязко г-ца М-вич – не смущавайте обяда на хората. Нали знаете, след Христа всички пророци са...

– Че Вий и на мене нали миналата година предсказахте, че след една година ще си счупя крака – обади се сестра ми, по-голямата, гимназиална учителка – и както виждате, аз съм още жива и здрава...

Всички вперихме очи в него. Но той седна на стола си и се обърна доста спокойно.

– Как Ви казах, след колко време?

– След една година.

– Мина ли се годината?

– Че, вече 10 месеца минаха – каза тя.

– Нека минат и останалите два, тогава ще говорим!

– Ние всички млъкнахме, но настроението ни беше вече развалено.

Напразно г-ца М-вич се опитваше със своите похвати на светска и весела госпожица да ни даде импулс и тон. Тя пиеше, говореше, после ни пях модерни немски песни, но разговорът, макар че бяхме доста хора, не вървеше гладко и весело. След като стана той от масата, няма да скрия, ний започнахме по български един разговор и критики, които ако беше чул, косите му биха настърхнали. А може би и да е усетил, защото той тутакси си взе чантичката и отпътува за София, като че ли беше дошел само да смути вниманието ни.»

Тук учителят се замисли, като че ли искаше да си спомни нещо.

– После, после? Случи ли се нещо? – запитаха всички присъстващи, които бяха следили с внимание разказа.

Той поклати глава:

– За съжаление – да. След около месец и десетина дни сестра ми си закачи тока? на едно от стъпалата. Много лошо изви стъпалото си и трябваше да пази леглото дълго време, а след една година и нещо, вий си спомняте как свърши живота си секретарката на г-н Чапрашиков във Виена.

– Значи тя беше? – запитаха неколцина.

– Да.

Всички млъкнаха известно време.

– Много пъти съм мислил след това. И срещнах се с този човек няколко пъти. Наклонен съм да мисля, че действително има науки, за които ний, официалните учени, хабер нямаме още. Отричаме ги, както и невежите отричат пък нашата наука, защото да отречем е по-лесно, отколкото да повярваш или изучиш. А нали древните римляни, най-големите материалисти, ни оставиха изречението: «Вярвам, защото е абсурдно!» А тъкмо тук мен се струва, че няма никакъв абсурд, а едно по-дълбоко познаване природните закони, които дават възможност да се предвиждат нещата, както и един доктор предвижда хода на болестта, а обикновеният човек и не може да помисли за нещо подобно.

И той отново се замисли.

III. Предсказания

(В. «Братство», бр. 160, 17 май 1930 г.)

През 1901 година живеях в Стара Загора и бях държавен чиновник – акцизен агент. По едно време, види се, съм направил някому нещо, та ме уволниха. По него време на власт бяха радославистите и аз се запътих за София, да си уредя работата и да мога да бъда възвърнат пак на служба. Като тичах в София от капия на капия, научих се, че в с. Драгалевци (на 5 км от столицата) имало един много прочут гледач, който, каквото казвал, това и се случвало. Реших да отида при този гледач, за да ми каже дали ще ме назначат пак на служба. Гледачът, или както сега им думат «ясновидци», се казваше бай Атанас. Другото му име не помня. Той беше човек на около 45–50 години. Прие ме любезно, дадох му 2 гроша (такава бе таксата му) и той ми каза, че след един месец ще бъда назначен на същата длъжност. Както каза, така и стана – точно един месец от деня, когато бях при бай Атанаса, получих заповед, че ме назначават на същата длъжност – акц. агент.

Когато бях при бай Атанаса, от него и от негови съселяни узнах следната интересна история:

Четири месеца по-рано при бай Атанаса отишел Ст. Стамболов, като министър-председател, придружен от няколко служебни лица. Стамболов изказал желание да му бъде гледано. Бай Атанас е гледал на разтопен восък, който жена му разтапяла в отделна стая, в присъствието на лицето, на което ще се гледа. Гледането е ставало в стаята на гледача, която е била украсена с иерусалими и кандила.

Бай Атанас казал на Стамболова:

– Аз те познавам, че си министър-председателят, и няма да откажа да ти гледам, но ме е страх да не се явят някои работи, които не мога да ти ги кажа и може от това да се обидиш и да ми забраниш да гледам.

Стамболов: – Не, не, Атанасе, каквото и да се яви, ще ми гледаш!

И Стамболов отива при жената на бай Атанаса, тя му разтапя восъка, той взима, занася го при гледача и той гадае така на Стамболова:

– Първо, Вие сте свършили Габровската гимназия, отпосле сте заемали разни служби и сега напоследък сте министър-председател. И като министър-председател през това време Вие сте правили много добрини, но правили сте и много злини. Така че Вашите злини надвишават вашите добрини. Затова имай предвид, да не Ви бъде обидно, г-н министре, че от днес след три месеца ще паднете от власт. И след падането си няма да мине дълго време, ще бъдете съсечен насред улицата в София.

Стефан Стамболов продължително изгледал гледача, извадил 10 наполеона, дал му ги и казал:

– Заповядай!

Бай Атанас възнегодувал:

– Не, не, г-н министре, моята такса е 40 стотинки.

Стамболов: – Прибери 10-тях наполеона, Атанасе.

При тези думи Стамболов напуснал дома на ясновидеца и си тръгнал за София дълбоко замислен.

Известно време след това при гледача е ходил и дядо Досю Вълев, баща на сегашния министър на търговията г-н Дим. Вълев. Дядо Досю е започнал нова търговия и е искал да узнае дали ще има успех. Бай Атанас му предрекъл успех и големи печалби. И действително, и това предсказание се сбъднало – търговията на дядо Досю Вълев се е развила блестящо.

Стара Загора

Из в. «Утро»

Д. К. Мачев

IV. Листа от роза

(В. «Братство», бр. 288, 1.1.1942 г.)

Във всички времена и векове е имало хора, които са виждали – и хора слепи. Едните са вървели по пътя си, а слепите са се лутали и са водили... другите слепи.

Затова и пътят на човечеството тъй много лъкатуши.

Тия, които са виждали, са се радвали на свободата, на живота, на светлината, която царува в разумния свят. И са плакали твърде често за страданията, които човеците си причиняват един другиму в желанието да си създадат лично щастие.

Те търсеха това, което не знаеха. Затова не можеха и да го намерят. Защото и като го имаха, те пак търсеха друго – и това, което имаха, си отминаваше. И те оставаха със своята жажда.

А жаждата им бе голяма и различна. И благодарение на нея те искаха, търсеха, постигаха. И търсеха наново, и желаеха по-силно. И колкото повече

пиеха – понеже не знаеха какво именно да пият – ожадняваха наново и повече.

Когато слънцето светеше, те палваха своите малки свещици, обръщаха гръб на небето и възхваляваха взаимно малките пламъчета, които мъждукаха едвам. Това те наричаха живот – културен живот.

Понякога подухваше вятър и много пламъчета изчезваха, изгасваха... Те бяха и без туй бледи и едва личаха, но имаше мнозина, които тъгуваха по тях.

Това те наричаха смърт, и скръб, и нещастие.

Но никога те не искаха да разберат, че когато малкото пламъче гасне, остава голямото слънце, което е и баща на малкото огънче в неговата ръка; че то е вечното, безкрайно Начало на всички земни огънове, на всички светли мисли, на далечните желания на тия, които търсят под нозете си това, което е над главите им...

И когато това им казват зрящите – те ги наричат глупци и мечтатели; празнодумци, които залъгват себе си и другите; че вечност има, но тя е за звездите и слънцата, а не за хората... без да разбират, че и те в самото Слънце живеят, че са частица от неговото грамадно тяло, както и самата Земя. Че това, което наричаме тежест, е само любовта на Земята, на Слънцето – минала през Земята!

В слънцето ние живеем и се движим, и все пак го търсим всеки ден, като никога да не сме го виждали... А и като го видим, търсим го пак, защото не го разбираме.

О, колко е тежко за слепите в тоя свят, но колко още по-тежко е на тия, които мислят, че виждат!

А сега те са на всяка крачка...

И често те питат: «Знаеш ли отгде иде животът?» И ако им кажа, че знам, те не вярват. А когато ги питам, не знаят ли, че водата на чешмата иде от извора – те се усмихват: да, това те знаят. Но изворот на живота кой е? Има ли такъв?

И те, които живеят, питат – има ли животът извор?...

Но аз ги разбирам – те живеят с отраженията на живота. Сянката не е предметът – нито когато расте, нито когато се смалява, нито когато изчезне съвсем. Има нещо, което различава живота от сянката – той не се дели – има само един живот, от който всеки си гребва и носи колкото може – а сенките са много. И те идват и изчезват. А Животът нито иде, нито изчезва – Той е!

И който пие от Него – и Той вечно пребивава в него. Тогава няма смърт.

Това, които виждат, го знаят. А другите наричат това «вяра» – и се усмихват.

А аз се усмихвам на тях – че те листа от роза са красива, а питат:

– Где е розата? Има ли роза в света?

Любомир Лулчев

V. Jen la Homo (Ето човекът)

Бележка на съставителя на «Изгревът» Вергилий Кръстев:

Това е есе от Любомир Лулчев, публикувано във в. «Живот», бр. 16, 5.VII. 1929 г., стр. 1. То е преведено и поставено като предговор към издание на есперанто през 1930 г. на беседата от Учителя Петър Дънов «Ето Човекът», държана на 16 март 1914 г. в София.

Есето отпечатваме в раздел VI, стр. 458 от настоящия том, а на следващите страници прилагаме сканиран текста от изданието на есперанто.

J e n l a H o m o !

Dum la miljaroj sur la nekonata vojo de la homa aspirado, inter mallumo kaj lumo, en progreso kaj malprogreso — sin movis kaŝe ombroj, kiu puŝis antaŭen kulturojn, regnojn, batalis, vekigadis animojn...

Paŝo post paŝo, tagon post tago la lumo batalis kontraŭ la mallumo — „kaj la Lumo brilis en la mallumo kaj la mallumo ĝin ne venkis“.

Alproksimiĝadis la Lumo humile kaj trankvile al la nekonata vojo de tiuj, kiuj estas filoj de la Lumo.

Ĝi tuŝis ĉion, kio povis revekiĝi kaj flustris al ĝi „Leviĝu! vekiĝu por nova vivo, kiu havas komencon, sed nenian finon.

— Vekiĝu kaj tiu vivo vin lumigos. Vi estas ĉi-tie, sed ne de ĉi-tie.

— Mi estas la Vojo, kaj kiu iras post mi, la morto lin ne tuŝos por eterne.

— Mi estas la Vero, kaj kiu min pruvos, akiros sian liberon.

— Mi estas la vivo, kaj kiu min posedas, posedas ĉion.

Alpaŝis tiam la mallumo kaj diris: „Ni elprovos viajn parolojn kaj ankaŭ vin mem!

Kaj-ili-forprenis tion, kion ili povis forpreni — Lian korpon kaj ĝin ĉirkaŭligis.

Sed Li diris al ili: „Mi cedas, por ke plenumiĝu la profetaĵoj. Mi havas aŭtoritaton doni mian vivon kaj ankaŭ ĝin repreni, ĉar mi estas estro de ĉi-tiu vivo!

Ekstaris tiam tiu, kiu ekvidis — la duonblinda inter la blinduloj kaj diris:

„JEN LA HOMO!“

Kaj ekkriis la mallumo:

— Krucumu Lin — ni ne volas similan Homon!

Kaj ekiris la Homo sian vojon — plenumi la profetaĵojn, kiujn Li mem faris dum la centjaroj...

— — — — —

Sed post du miljaroj la Homo estas denove ĉe ni. Li elkreskis tiom granda, ke ne estas trovebla tiom granda ligno, sur kiu oni povus Lin krucumi...

Kaj denove Li proklamas:

— La Amo estas Fonto. De ĝi devenas la Vivo.

— Venu, ĉiuj soifaĵtoj, kaj trinku!

Nun, kiel ankaŭ iam, tiuj, kies okuloj ne estas ankoraŭ malfermitaj sin demandas: „Ĉu tiu-ĉi estas la Homo?”

Kaj tiuj, kiuj rigardas kaj vidas, diras:

— JEN LA ETERNECO!

L. Lulchev

(L. Lulchev. Jen la Homo. — B: Petro Danov. *Jen la Homo*. Burgas — Bulgarujo, 1930, стр. 3-4)

VI. Съвременният обществен морал и Дънов

(Waniel*. *Съвременният обществен морал и Дънов*.
София: Кооперативна печатница «Едисон», 1922.)

1. ПРЕДГОВОР

(стр. 3)

Слухове, няколко книги и една комедия, писани с цел да разкрият делата на един лъжеучител, някой си Дънов, ни заинтересуваха. Нам, хората на двадесетия век, на парата, аеропланите и електричеството, ни се видя странно, че има човек, който може сериозно да претендира да възстановява времената на пророците, нещо повече – да се изявява като Христос, да води хората по планините, да образува дружества някакви, да говори и вербува партизани на своите тъй неуместни за времето си идеи на свръхидеализъм всред общество, което като че ли е останало всецяло с един само идеал – пари, повече пари и удоволствия. Няколкото беседи, които посетихме в схлупената къщица на улица «Опълченска», а по-после – в един салон в града, и трите тома печатни негови беседи, ни накараха да разровим Евангелието, за да проверим думите му, а също и да прочетем някои и други книги върху християнството.

Впечатленията си, писани набързо, предаваме в следните страници. Те не могат да имат претенции за нещо систематическо. В тях са само нахвърляни идеите, които се зародиха, когато миналото отпреди две хиляди години, оживяно от едно чисто сърце и плавна реч, се изправи пред нас и ни улесни да разберем същинската стойност на сегашното.

Ако тая книга помогне поне на един да мине по същия път, ний ще смятаме, че е постигнала задачата си.

10 октомври 1922

2. ЕССЕ НОМО

(стр. 73–99)

Допреди три столетия човеческото кръвообращение не е било известно на официалната наука, но то си е съществувало от милиони години и хорското невежество не е пречело на тоя процес да върши своята работа. Преди сто години, ако някой бе заявил, че ни ограждат милиарди невидими същества, биха го нарекли луд – микроскопът днес ни казва, че в една хапка понякога поглъщаме милиони от тия същества, за които самите ний сме безконечна непонятна вселена. Има ли смисъл да се отрича, че в нас се крият още неща, неизвестни на нас самите – тия вечни начала, тънки и ефирни, за които понякога имаме само усет, както проблясъкът на светкавицата – тъй бърз и мигновен? В своята гордост на всезнающи можем всичко да отречем – но от факта, че светът не е знаел допреди столетия закона за гравитацията, не значи, че тоя закон не е действал, или от това, че Птоломей и последователите му са мислили Земята плоска като тепсия – че тя действително е била такава.

Вселената е една загадка – такава и ще си остане. Човекът – също. В тая безконечна планина, във всяко кътче са скрити незнайни съкровища и всяко усилие, всяко копване изнася на белия свят неочаквани хубости, блясъци и

* Waniel – псевдоним на Любомир Лулчев. (бел. на съставителя на «Изгревът» Вергилий Кръстев)

слава. Човек се качи по един връх, по-далечен и от най-далечната звезда. Всяка крачка разширява видимия му хоризонт, разкрива красота, вдъхва вяра в далечното, надежда за бъдещето. Докога? Докъде? Така може да се питат само тия, които не са почувствали в себе си своята вечна същина, в които не са заговорили времената, преживени в миналото, не е заживяло Онова, което знае своето начало и няма край в Безконечното, с което се слива.

Обективната истина съществува само за абсолютното – за нас съществуват само относителните. И дотолкова, колкото сме съзнали вечното и абсолютното в себе си самия, можем да се доближим и до първоистината. Само вечност и вечност могат си говори и разбират. Всяка апология на «истината» е едновременно и ограничение. Истината не се доказва – тя се живее или се умира за нея. Действителната стойност на една «истина», на един строй, на едно общество може да се разбере, само като се излезе вън от тях: някъде по-ниско – тогава ще стане една мечта по тях, смятани като идеал; или по-високо – да бъдат схванати като една преживелица или заблуда. Църквата не прави изключение от туй правило. Квасът, с който тя някога е заквасена, е дал нюанс на целия ѝ живот и очертал бъдещето на народите, които тя води. Липсата на светлина се е отразила върху всичките постъпки, жестове, състояния в живота. Напразно биха ни уверявали нейните «глави» и «владици», че я имат – целият им живот и животът на вървящите подире им свидетелстват срещу тях. И нашата цяла съвременна култура се крепи не на непосредствени преживявания, а на авторитети. Людите не живеят с непосредствено доловена умствена светлина, която им дарява природата, а предпочитат отразената. Мисълта им търси готовите форми на изказ – оттам едно дезертиране на здравия човешки смисъл в учените глави. Простият човек, който живее непосредствено с чувствата и преживяванията си, без да има готови умозакljučения, е много по-богат в своя ценен душевен живот, отколкото «интелигентния», който се задоволява с клишираните мнения на вестниците и университетските «авторитети», които знаят толкова много, и които ходят сгърбени, превити под тежестите на съвременния живот, без да могат да го владеят или управляват. А да знаеш, значи да можеш. Несъмнено има области, в които те знаят нещата и законите положително и ги управляват – но каква незначителна част е всичкото тяхно знание от целия живот! Съвременните доктори откриват хиляди и хиляди болести и ги лекуват. Те се смеят на някогашните ескулапи, които са лекували с пиявиците и пущанието кръв, а не могат да съзрат, че светът изцяло, от техните лекувания има толкова и дори по-малка полза, отколкото от някогашните «хекими». И едните, и другите лекуваха и лекуват кожата на болния, вместо тялото му – затова са и толкова малки резултатите им. В своите повърхностни разбирания и отвикването да наблюдават нещата с отворено сърце и очи, повечето от съвременните «учени» схващат най-несъщественото, вънкашната форма, физическото, следствието вместо причината. Готовите формули на мислене, маркар и възприемани като научни, със своя автоматизъм убиват вътрешния съзнателен живот – оттам и това множество от съвременни «интелигентни» хора, които може да ви цитират двадесет авторитети по един въпрос, без да са намерили време да се спрат в себе си и да си обяснят явлението непосредствено чрез своите собствени схващания. Несъмнено богатството на наблюдения и факти, събрани от официалната наука, е истинско съкровище за човека – но то има и всичките неудобства на съкровището: попаднало в умни ръце, които гледат на него като на средство за разумно живеене, то е благословия; в ръцете на глупците – непомерна тежест, която свежда главите, изсушава мозъците, помрачава живота. Погледнете съвременните «учени» и вижте колцина от тях самите е ощастливила тяхната наука. Малкото щастливци са всякога и хора

творци, отличаващи се със своя живот, морал и разбирания от околното, защото винаги моралният упадък е съпроводен в края на краищата и с материалния. И тогава виждащите, знаещите една по-висока «истина» от загиващата търсят нови пътища.

Могат ли тези нови пътища да бъдат същите, по които е вървяло старото? – Очевидно – не, защото би имало и същите резултати: ако на края на един мост има пропаст, няма нужда да минаваме излишен път, за да се съборим повторно в нея. Новият път би ли се харесал на старите? – Разбира се, не. Стари мехове се разрушават от ново вино. Старото, по силата на инерцията дори, не може да възприеме новото, защото миналото, минало в навици, душевен живот и схващания ще е тая призма, през която ще се пречупи и всеки нов лъч, за да даде... пак стария образ, усвоен от години. Тук въпросът не е за вечно съществуващия Лъч, винаги единен и еднакъв, а за разнообразните по форма, цвят и състав призми-мирогледы, перспективи, или по-право степени на съзнание, през които Той ще минава.

Могат ли новаторите да бъдат добри за старите? – От само себе си се разбира, че на тоя въпрос положителен отговор е невъзможен. Те са неразривно свързани със старото, то е продукт на тяхната мисъл и живот, това е техният свят – и разрушаването му е и тяхна собствена смърт; когато за новаторите новият свят ще е условие за живота им. Във френската революция аристокрацията крещеше, че загива Франция. И наистина Франция на сензорите, на замъците, на десетъка, на безправните роби селяни, на абсолютния режим си отиде, за да дойде другата, новата Франция, с други разбирания и с права и облаги от държавния строй, разпределени между повече хора. Тоя повик се вдига днес и за хората, изгонени от руската революция. И за тях загина вече Русия – забравят да добавят, обаче – тяхната Русия, на чокоите и мужиците...

Как се дават истините на хората? Бихме рекли – чрез науката и религията. За да бъде по-право, трябва да ги слеем: чрез вдъхновението, чрез искрицата на вечното заложено в нас, хората, защото и по единия, и по другия път се разкрива все истината, отива се към онзи незнаен връх, в съществуването на който понякога разумът отказва да вярва, но към когото сърцето не престава никога да се стреми.

Престанало ли е да има вдъхновени хора? Дадените форми на истините не са ли дадени чрез хора всякога? Са ли те свършени? В свършеното няма изменение, но в човешкото – винаги! Принципите ни са дадени и те са неизменни, но съдържанието, което сме влагали в тия принципи, и формата, в която са се въплотявали, са се нуждаели винаги от корекция. Католицизъм, православие, протестантизъм, лютеранство, методизъм, квакери – това са само наименования на тия временни корекции, с които хората са се опитвали във всички времена да се приближат стъпка към подножието на кръста, гдето бе разпъната истината.

Но всичките тия, които се явяваха да преоценят състоянието на нещата в църковата, бяха вече увързани по един или друг начин със самата нея и естествено бе, че тая тяхна свръзка тежеше както върху мирогледа им, така и [върху] тяхната дейност. Когато съдията е същевременно и страна в процеса, нему винаги ще му липсва достатъчно обективност да се произнесе справедливо, поне толкова, колкото един външен, незаинтересован, зрител би могъл да го стори. И вследствие това, заинтересовани решения бяха произнасяни толкова векове, че хората забравиха за разпознават истината; фалшивата стока бе продавана тъй дълго, че и вкусът на истинската започна да се забравя...

Но ний имаме даден критерий от Великия Учител, с който твърде лесно се установява фалшивият тон: «По плодовете им ще ги узнаете» – ни казва Той.

И не е ли естествено да се запитаме днес: важна ли е религията в живота ни? Ако не – то напусто са се пролели толкова кръви в миналото, да я защищават, насаждат и пазят. А не е ли и лудост с най-скъпата цена – кръвта, човечеството да си купи безделица? Ако ли пък е важна, и дори нещо повече – по-важна от всичко друго в живота, то логично е да погледнем на целия съвременен живот с всичките му нещастия като неин резултат – неин плод. Не е важно какво е говорено, а що е направено. Ако народите се сблъскват днес, то е от лошото насочване – те си кръстосват пътищата, вместо да вървят успоредно към Абсолютния. Очевидно е, че нещо съществено трябва да липсва, преди всичко – направлението. При тия условия целият сегашен живот е лесно обясним. Раздвоението в душата на религиозните водители – едно да проповядват и друго да живеят, е тласнало вървящите след тях тълпи към тоя хаос, в който нещастията, кръвите и сълзите са повече от всичко. Когато главата се колебае – опашката се люшка. Тежко на слепите, които от слепци очакват да им бъде показан пътят! А действително днес, почти без изключение, в държавите водят слепци. Где е законът на Божествената любов, която християнинът трябва да живее? Дори самите проповедници и свещеници на различните вери и секти, които уж всички общуват непосредствено с Бога, не се чувстват като братя помежду си. Те самите не разбират Вечното и не вярват в безсмъртието си. Инак тия, които имат слънце, биха ли палили свещи, за да се греят на тях, биха ли събирали земни богатства и тъй треперяли за утрешния ден и неговите разноси? Безверници, които се облягат всецяло на материалното, живеещи така, са логични на себе си; но Християните, които постъпват по същия начин, нямат оправдание.

Христос остана за евреите един сектант, който допринесе за пропадане на царството им, понеже раздели мненията и вярата им. За последователите си Той бе философ, учител, пророк, Богочеловек. За книжниците и фарисеите, за властимеющите крепители на старото – син на един дърводелец, скитник от място на място, разрушител на традициите, неуважаващ преданията, закона и старинното, един луд човек, обладан от бесове, който е прибрал подобните на себе си и смушава реда. Що е днес Христос за съвременното общество в действителност? За милионите – едно име, за което си спомнят на Коледа и Великден; за значителна част – един източник за преживяване, сигурен доход; за сравнително твърде малцина – жив Бог, Въплотено слово, път, истина и вечен живот, една неумирающа същина, един принцип във вселената, един могъщ лъч на Бог Отец, който, като литне в световите, ще занесе Неговото благовестие, отвори очите на слепите, нахрани гладните, напои жедните, възкреси мъртвите. Христос – това не е личност, а форма на Божата милост. И в разните времена тя е носила и различни имена. За персите Христос (което ще каже Спасител) е бил Зороастър; за евреите навремето си – Мойсей*; за индусите – Буда; за мюсюлманите – Мохамед. Всички те са показали пътя, истината и живота на своите народи, в разните времена, за разните раси, по начини, най-пригодни за средата, в която са се явявали. За мохамеданина един е Аллах и Мохамед е Негов пророк. За християнина един е Бог Отец и Негов възлюблен син е Исус Спасителят, чрез Когото ще дойде спасението.

Като малки деца, от хилядолетия ний повтаряме думите на Тоя Спасител, а забравихме, че Той искаше да ги живеем, че Голгота не беше дял личен само Негов, а път, през който трябваше да мине всеки, който искаше да бъде свършен, за да се слее с Отца си на небето. От зрители на Неговия живот, ний

* Гледай «Деяния Апостолски», гл. 3, ст. 22: «Мойсей каза за Христа: «Пророк като Мене – нищо повече!» (Второзаконие, гл. 18, ст. 15) (бел. а.)

трябваше да станем спътници на Неговите стъпки и ако искахме да имаме дял с Него на небето, трябваше да вкусим и от горчивата Му земна чаша, и от Неговата собствена съдба...

В съвременното християнство, взето изцяло, с всичките му институти, обреди, длъжностни лица и религиозен живот, за един безпристрастен изследовател има много разумни неща за времето си, но и нищо християнско, освен името. Нито формата, нито съдържанието, нито, най-последно, принципите, които стоят в основата на всекидневния му живот, имат нещо от това, което някога Спасителят Исус говори и живя – невъзможно противоречие, съществуващо от столетия. Всяко време е имало своите хора, които, чувстващи това раздвоение, тоя нелогизъм, лицемерие и прекрито хищничество под светото име на Христа, са вдигали своя глас. И винаги най-силните и изобличителни думи са били тия на Исуса, казани срещу книжниците и фарисеите, които само името си промениха, но никога не престанаха да съществуват. Някога такива хора ги горяха или измъчваха до смърт; днес ги отлъчват или преследват, като не се скъпят и на клевети. Това, което не може да се отрече, се мъчат поне да го зацапат. И не търсят далече нужната за това кал – достатъчна им е и собствената...

Има мнозина днес, за които държавният строй и институти не са най-добрите възможни, но са най-изгодните. Има и едно грамадно множество, което чувства само тежестите им. Но когато някой отиде при тия мъченици и им посочи, че сегашният живот може да бъде заменен с други, по-добър, обоснован вече не на изгоди и човешки мъдрувания, а на Божията любов и истина – всичките заинтересувани крещат в един глас, че се руши морал, руши строй, руши църквата.

Кой морал – Христовият ли? Где е приложен той досега?

Кой строй? Установеният върху основите на християнския закон за братството и любовта ли? Где е това благословено кътче на земята?

Коя църква? – Тая, в която няма нищо освен името Христово ли? Христовата църква се не руши и не може да се руши – тя е вечна като самия Спасител, като самия човек, но тя не лежи в тленните каменни храмове, нито в обрядите, установени от хора, нито във формите на свещениците, за които Христос не казва никъде ни дума. Тя има нещо по-съществено от всичко това – тя се корени в душите, които растат, както и телата, само че през векове и векове; в тяхното свършенолетие, когато те ще разберат живота си, миналото и бъдещето – «ще възкръснат», като познаят единия Отец на небето; в тяхната жажда за сливане със своя Първоизточник, израз на която е чувството на Божата любов и общото братство. А днешната църква, нейните водачи и сами себе си изобличават със своите постъпки. Те уж вярват в свободната воля на хората, а разбират само своята свободна воля. Всяко друго, несходно с тяхното, мнение, те таксуват като еретическо, забравящи, че ако Бог е създал Своите деца такива и слънцето грее на всички еднакво, те не трябва да знаят повече от Него. За Бога хората са еднакви – всички са Негови деца – и осемстотинтях милиона будисти, и тристатях милиона християни, и двеста и петдесеттях милиона мюсюлмани, и стотях милиона езичници – за Неговите представители на земята, които уж тълкуват волята Му – би трябвало да бъде същото. Ако Той иска и допуска нещо, те ли ще Го възпрат? Ако някой Го е похулил или заблудил по-малкия си брат – те ли ще Му въздадат? Не е ли Негова милостта, както и въздаянието? А че съвременните държавни проповедници на «Словото Божие» са скъсали отдавна с тоя велик източник на сила и благодат, свидетелствуват преди всичко делата им, собственият им живот, безплодните благословии, които раздават, най-последно – самите им лица, които с нищо не напомнят тия на

основателите на християнството, поне такива, каквито те самите са ги нарисували по иконостасите си.

А нима Бог е говорил и се откривал само някога в миналото на Своите вдъхновени хора и пророци? Престанал ли е Той днес да говори на Своите чада? Ако не е престанал, защо официалната църква се противопоставя на всеки, който говори от Неговото име? Или тя по себе си не вярва и на другите? Или трябва да допуснем, че след като води и напътства стадото си през толкова векове, тъй хубаво го подготви, та Бог не може да намери нито един човек, заслужил Божиата милост и благословия, нито една душа, достойна да ѝ проговори? Нека си отговорят сами...

Не. – Бог е говорил в миналото, говори и сега. Всяка чиста душа, която живее по Неговите закони, може да разбере думите Му и да възприеме истината Му. Но за това е нужно много чистота и много знание, и повече от всичко – любов; но не тая дребна любов вълча, която се чувства чрез стомаха, а любовта на Исуса, Който, умиращ, може да се моли за убийците си; любовта на слънцето, което еднакво грее на «праведни» и «неправедни»; любовта, най-после, на Отца небесни, Който е всичко създал и всичко търпи като любящ баща.

От две десетилетия близо между нас в България тая любов се благовества. Тя хлопа на всяка врата, която е имала възможността да я чуе, кани всяко сърце, готово да оживее под нейните Божествени лъчи. На мнозина е известен тоя, който благовества това, още повече го знаят само като име, обилно затрупано с клюки, клевети, даже проклетия. Дори няколко книги излязоха да покажат колко е опасно за България неговото учение. Един се не посвени дори катастрофата на Добро поле да препише нему. Едно забравиха всички тия: народите се отказват винаги само от фалиралите си водачи, когато явно виждат, че те ги водят все към пропаст. И ако те се озъртат и търсят днес нови – за това са виновни самите тия, които са ги докарали до тоя хал. Но разбира се, по-лесно е да хвърлиш товара си върху другия, отколкото да признаеш греха си – това е в реда на нещата – сегашният ред на неща, истинността на които именно тоя «еретик» се е решил да оспорва, и то в името на Христа и Неговите думи и живот.

И ако вий, съблазнени от клеветите по неговия адрес или от любопитството, възбудено от пасквилните комедии, гдето автори изнасят платеното си схващане за него, отидете и чуете тихата му реч и видете кротките му очи, вий неволно ще се запитате: где е живял този човек досега, за да е тъй спокойно лицето, тъй благи изразите му, тъй голямо търпението му?

Тих е гласът му, а все пак прониква навсякъде, мирни думите му, а разтърсват издъно и понякога говорят тъй, както самата съвест говори – бавно и неотразимо.

Кой е Дънов? Едно обикновено име допреди години, една загадка днес – и легенда – утре. Ний ще оставим клеветниците да се ровят в живота му и търсят фактите – за нас, едни случайни слушатели, той е несъмнено знаещ човек, който владее себе си, владее и познания, за които малцина и подозират. Трябва да чуете някоя негова беседа, след като сте слушали на наш поп или владика, за да разберете всичката бездна от знания и сила, която ги дели. За него Христос е жив, Той говори и всеки, който има уши, ще Го чуе и разбере. И който Го разбере, ще оживее и възкръсне. А който е разбрал безконечността на Бога и своя живот, той не може да стои вече в гроба си неподвижен. В Христовото знание гробове няма. Те са само едно условие, чрез което се доказва безсмъртието. Съвременното право, строй, обичай, институт са далеч от Христа, чиито принципи са висшата мъдрост, достъпна човеку, и върху които

разумно трябва да се обоснове животът във всичките му разклонения. На съвременния живот не липсват знания, човешка мъдрост и достатъчно богатства, за да бъдат всички щастливи – едно обаче му не достига, и то най-съществено – Божествена любов...

И ето, от двадесетина години казват, този човек говори и разяснява на своите слушатели, тълкува и живее тая любов на дело. И под това влияние тук-там из България се раждат вече малки комунки, на подобие на някогашните апостолски, гдето всеки внася и работи колкото може, а получава колкото му трябва – един принцип, въведен във всяко семейство и негова основа. А около него се трупат (по думите на тия, които описват живота му, за да викат общественото мнение срещу него) и евреи, и мюсюлмани, и православни, и католици, и протестанти, професори и доктори, офицери, прости работници, и бивши придворни дами, фабриканти и хора на крайните квартали. Всички те мирно се редят един до други и внимателно слушат словото му. Коя сила владее и примирява толкова противоречиви интереси и на каква почва можаха тия хора да намерят допирни точки, наричащи се братя и сестри, когато във, в живота, ний всинца сме свидетели, ги разделят тъй много условности и дълбоки пропасти?

Един «писател» нарече тоя необясним за него факт, общението на толкова различни хора, помия, която съвременното общество е изхвърлило там. За един безпристрастен зрител тая помия е по-мирна в своето държане, по-чиста в своите думи и отношения, по-висока в своите стремежи, по-пожертвувателна за бедствията на ближните, по-интелигентна изобщо, отколкото околните – странна помия? Не могат ли нашите свещеници и подобни православовци да превърнат целия ни народ на такава възпитана «помия»? Наистина тогава те биха доказали на дело силата на Божата благодат, която сега всекиму са готови да раздават – срещу заплащане, разбира се.

«Моето учение е учение на Любов, на братство и сестринство, на абсолютна свобода, в която всеки зачита правата на другите. И най-големите са готови да бъдат слуги на малките и слабите. Това е то Божественото учение. Това е казал Христос и това ще говори Христос, който иде сега от горе.» – Така говори Дънов сега, повтарящ думите на Исуса отпреди две хиляди години – нашата църква го намери, че се е самоотлъчил от православието. И тъй си е – ако самият Христос си няма място в нейните обреди и живот – какво ще търсят там тия, които повтарят думите Му и след две хиляди години се мъчат да живеят живота Му? Нашите свещеници и досега не могат или не искат да разберат сякаш, че това, което Исус е направил, е твърде много и твърде велико за човека, но не би имало никаква смисъл за един Бог, на Когото всичко е възможно и Му се покорява по една Негова дума, че животът Му е най-висшият човешки възможен живот и най-низшият Божи – че на Голгота те се сляха в една искра, чрез която Богочеловекът оживя във вечността, за да освети завинаги пътя на следващите след него по-малки братя. А ний се дръпнахме настрана пред страхотното зрелище на Разпятието и се задоволихме да Му кадим само тамян и пеем химни, тъкмо тогава, когато Той ни чака от хилядолетия да Го последваме.

«Гледай човек да бъдеш, обичан от Бога, и ти да Го обичаш; да познаваш всички твои братя и сестри, да ги обичаш и да бъдеш готов да се жертвуваш за тях.»

...«Не да говорите: «братство и равенство», а затвори да има; «да се любим», а да убивате.» (Беседи, 4-та серия, стр. 220).

Знай нещо и го живеи, но това да е в хармония с Бога и Неговия син – «Ти не си роден да бъдеш беден, ти не си роден да бъдеш грешен, да бъдеш човек

без характер, нито да бъдеш евангелист, нито православен. Ти си роден да бъдеш син Божи, ти си роден да бъдеш човек свободен» (Беседи, 4-та серия, стр. 215).

Знамето на истинската свобода чрез всеобгръщащата Божествена любов е подигнато отново след две хиляди години. Силна и здрава ръка го държи. Словата, казани преди хилядолетия (гледай псалом 82-рий) и повторени от Исуса на преследващите Го свещеници и книжници – И не е ли писано в писанията ви: «И рекох, Богове сте» (Евангелие от Йоана, глава 10, стих 34), – проежават наново не като дума само, а като израз на самосъзнание, което върви по стръмната пътека, чрез която се стига не до Бога Отец – фикция някаква, която плаши хората като страшилище, криеще се в мрак и неизвестност, а до един действителен баща, който е кръвен родител със своите деца, и чието богатство е и тяхно богатство, и чиято мощ е и тяхна мощ – когато умеят да се слеят с Неговата воля. Бог е жив и Неговото творение е живо. «Проучавайте великата природа, всички велики закони, давайте поощрение на всеки един да мисли, да чувства, не се спъвайте.» (Беседи, 4-та серия, стр. 202). «И тъй, впрегнете ума на работа, четете, мислете, любете – не мене – себе си, мъжа си. Една жена, която е жена, да люби мъжа си и мъжът да люби жена си, но не да се захласват, защото захласването не е любов. Хармонично да любите, дом с дом да се любите, общество с общество.» (Същата страница.)

«Духът Божи работи последователно. Невежата, и християнин да е, пак си е невежа. Тия недостатъци Духът няма да ги отмахне отведнъж. Изисква се нещо сериозно, размишление се иска. Трябва да работиш над себе си, съзнателно да работиш. Как размишлявате вие? Вашите съзерцания не трябва да бъдат както индуските съзерцания. Всеки ден може да съзерцавате. Първото нещо, което трябва да спазвате, е: тия ваши умове, да ги турите на работа и да не критикувате никого. Ако искате да се развивате, вашият ум не трябва да бъде като червей. В себе си, във вашата душа трябва да бъдете тъй снизходителни към хората, както към себе си. Но бъдете последователни: мислете за другите тъй, както за себе си» (Беседи IV, стр. 199).

«Щастливи ли сте били досега? – пита той своите слушатели. – Онези, които са щастливи, не прилагайте мойто учение. Но онези, на които домовете не са щастливи, приложете моето учение, и животът ви ще се подобри.» (Беседи, серия IV, стр. 196.)

Какво иска тоя човек от своите слушатели? – Той го казва: «И във всичките си беседи аз имам за цел да ви накарам да мислите и да любите.» (Беседи, серия IV, стр. 189)

Да мислят, сиреч да видят нещата в тяхната действителна стойност, преценени от голямата висота на Голгота – пред очите на вечността, която гледа оттам, всичкото наше изглежда дребно, нелогично, детинско...

«Учени хора има, външните учени хора, като обърнат ония крила горе, аеропланите и ония супердреднаути, в един час могат да пометат един град, като хвърлят шрапнели, по-дълги от един метър, после ония бръмчила отгоре спущат бомбичките много майсторски. Тия учени имат знания, но съвременните хора знаят само да разрушават. Те нямат това велико изкуство, да градят. И съвременната култура от осем хиляди години насам е култура само на разрушение. И ако някой оспорва това, ще кажа: покажете ми един град, който е направен преди хиляди години и да е останал здрав, или един човек, който от няколко хиляди години да не е умрял. И такава една култура, че земята е пълна само с кости и лицето ѝ е пълно само с развалени градове. Имате една култура на вечно разрушение, която гради и разрушава. Защо? Не че тя е лоша, тя приготвява света за нещо по-велико.» (Беседи, серия IV, стр. 191) «Туй, дето

казват: «светът да се оправи, народите да се оправят» – това са метафизически фрази. Какво нещо е един народ? Един народ, това е една семка развита – един човек, развит в своята голяма форма. Следователно, какъвто си ти в семката, т.е. в началото, такъв ще бъдеш и в края. Един народ е краят на един човек, и следователно този народ е създаден за човека, за да се види какъв е той; и ако вие, българите, искате да се знаете какви сте, какъв е народът ви, погледнете на всекиго отделно, той е първоначалният индивид.»

«Нас не ни интересуват народите, нас даже и човечеството не ни интересува, нас ни интересува Словото Божие, нас ни интересува чисто Божествено-то. Цялото човечество – това си ти!» (Беседи, серия IV, стр. 182)

Слушащите тия думи тръпнат от важността и значението на индивида, на всеки един, за голямата стойност на отделния камък при общия градеж. Целият свят си ти – бъди човек, бъди частица от голямото незнайно, стреми се към Него, препълни се от Неговата любов и тогава за Сина всичко ще е възможно, както е и за Бащата! Исусовите думи, казани преди две хилядолетия, оживяват в неговата уста. Целият вътрешен живот на тогавашния и сегашния човек се възсъздават пред очите на слушателя, добиват смисъл, стават ясни. Започва се преживяването – оттам началото на съзнателния живот чрез мислите и принципите на Исуса. Дънов като че ли хваща слушателя и го дига в една замайваща височина, отгдето миналото и сегашното се доближават, като да ги не разделят десетки столетия. Голгота се ясно изправя, Исус оживява и думите Му заехтяват през тъмнотата на времето, като току-що да са казани. Истината намира думи и изказ, пътят се очертава, животът от мъчение и безмислица става неминуемо стъпало към усъвършенстванието на вечното в нас, искрата Божия, таяща се в душата на всяка твар. Могат ли слушателите, при тоя безкраен простор, който им се очертава, да живеят с дреболиите на всекидневния живот? Могат ли изкуствените граници на вековните наслоения, нямащи нищо общо с Истината, която освобождава, да възпрат пламтящите души на тия, които имат уши и искат да слушат? Не, разбира се. Обществено положение, религия, пол – всичко това са условности, само облекло на вечната същина, която действително живее в нас. Самосъзнали развитието си души, пробудили се, независимо от дрехите, които носят в момента, всички се явяват на призива за работа върху себе си за добиване познания, които ще облекчат живота; работа за помощ на близкия, защото словата Исусови са вечни принципи в природата, които, разбрани и схванати, засягат и обхващат всички области на човеческото знание, като оттикват границите им до безкрайността.

Пътят, който е минат веднъж от богочеловеците, съществува, може и трябва да бъде минат от всички. «Бъдете съвършени като Отца си на небесата.» С думите на Исуса, с подражание на Неговия чист и разумен живот, Дънов се мъчи да убеди слушателите си, че между пропастта на хилядолетията, които разделят хората от Голгота и небето до днес, може да бъде хвърлен ново мост, по който да минат достойните и отидат при своя Небесен Баща. С проникателност, която учудва, той разбира законите и ги чете във вечната книга на вселената. Един просветен ум, наблюдаващ земните предмети и явления, и да не би имал никакво понятие за тежината като сила, би я прочел по самите форми на предметите, би схванал законите ѝ по явленията, ставащи пред очите му. Едно възвишено съзнание, вдигнато да почувства и види нещата от височината на своята безкрайна същина, не може освен да мисли поне с най-малките мисли на Исуса, да разбере думите Му и вътрешните причини, които са Го заставили така да говори. Природните или Божите закони са написани във всички същества, във всички предмети и вселени – защото те, в своята съвкупност, са качес-

тва на Бога, в Когото живеем и се движим и няма момент, в който те да не ни въздействат и не се отпечатват върху нас и околното. И достатъчно е да имаш уши, за да чуеш и очи, за да видиш. Тогава всичко става естествено, а мъдростта и знанието – присъщи качества, заедно с голямата Божествена любов, която сега хората напипват по части като слепци и я наричат: «всемирна гравитация», «сцепление», «химическо сродство», «любов», «симпатия» – много имена на една само същност – качество, с които човечеството, зърнало Първичният лъч от прозорците на своя тленен затвор, е накичило своята «наука».

С вдъхновени думи на истински виждащ в далечината на миналото човек, Дънов разкрива на своите най-разнообразни слушатели същността на света, законите, които го управляват, сиреч Бога. Някои от тях, расли в мъките на живота, в безнадеждията и липсата на духовна перспектива на съвременния материалистичен живот, поглъщат жадно словата му. Други, изпили до дъно разочарованията на суетата, усещат струите на надеждата да ги облъхват; трети, работили изключително чрез мозъка си и достигнали до неразрешимите въпроси за съвременната наука, със затаен дъх ловят думите му, които дигат булото на незнайното и разкриват неограничени простори за изследвания и знания. И всичко това е обвито с една атмосфера на любов, която обгръща всичко, разбира всичко, прощава всичко. В неговите уста и думите, обикновените всекидневни думи, добиват дълбок смисъл, когато ги погледнете от височината, на която ви е увлякъл. Трябва да го чуete веднъж и да проследите как думите му ще се отекнат в душата ви, за да разберете тия жадни за истината разнообразни хора, които се трупат около него от всички народности, от всички вери, от всички краища. Някои от тях, наивни в своята измъчена душа, удивени от неговото всезнание, неизчерпаем океан, пред който те се губят, чакат всеки момент да станат чудеса, да се разкрият тайните на небесата, да се види Бог; други, сдържани, проучват и мълчат – трупащи богатството на знанието и мъдростта, за да ги приложат в новия живот, отделните единици на които тепърва се формират – живот по принципите на Спасителя Исуса, живот по принципите на разумната жива природа, чрез която Бог ни изявява Своите закони. Но да се схванат тия закони се иска чистота, нечовешка чистота в мисли, чувства и дела – защото само през чисто може да мине чистото. И слушащ говоренето му и гледащ живота му, понякога на страничния човек се струва, че това е един висок връх, спуснат отвесно от всички страни, без ни едно междинно стъпало около му. Като че ли никой от слушателите съзнателно не е дорасъл да крачи след стъпките му на оная шеметна висота, гдето ги води неговото знание и интуиция. Оттам и несполучливите опити да бъде разбран изцяло от тях или от нас, които го гледаме от страни от любопитство, било най-после от тия, които отиват, за да открият прицелни точки за своите клеветнически стрели. Приживе той има съдбата на свръххората – да го отричат и своята мнозина и различни хора, виждащи в него ту своята антитеза, ту пък в една негова незначителна частица – целия свой мироглед и оттам – да го мислят, че е тъкмо като тях самите. И тогава собственото си противоречие те приписват нему и собствените си качества виждат в неговите дела. Още веднъж старата истина, че всеки съди за другия по себе си, получава лишно доказателство. Водачите на нашата църква, за които всички хора би трябвало да бъдат братя – и само братя – дори и когато им са врагове, не можаха да открият нищо добро в учението му. Те са се отдалечили толкова много от Христа, че са забравили думите Му и са готови да провъзгласят всеки за еретик, който им ги припомни, повтори и настоя да се живеят, или сам живее. И когато го осъждат, те не говорят за принципите на Исуса, а за своите догми, икони, обреди и форми; като че ли

нашата църква не лежи върху Христа, а върху тия човечески, следователно изменими винаги неща. И когато народите им изнемогваха в нещастията си, те се безпокоят повече за дрехите, външното, несъщественото, отколкото за самите хора. Това е нелогично – и все пак то е една действителност.

Със своя живот и учение Дънов според нас не руши нищо – той само работи и вдига факела, да се види същинското положение на нещата. И тогава неговите думи изобличават неволно всички тия, които се идентифицират със строя, църковата и морала, не защото последните са това, което Исус е говорил и донел на хората, а само защото са морал и институти на нашето минало, като забравят такива, че и детинството е наше минало и все пак никой не може да остане дете през целия си живот. «Истината» не е достатъчна само да се говори, тя трябва да се посее, т.е. да се живее и по плода ѝ да се познае доколко тя е истина. Нашата църква има свой плод, достатъчно видим за всички – но отрича възможността и правото на други да сее. Тя, в лицето на своите висши «пастири», хвърля анатема на «еретиците», а след туй разгръща Евангелието и чете на същите слушатели: «Любете враговете си» – едно такова противоречие, което никакъв съзнателен живот, който е свикнал да си дава отчет за думите и делата, не може да издържи. При такова положение на нещата, когато моралът в цяла Европа се разклати, когато егоизмът, накичен или не с етикета «свещен», тласна човечеството по кървавите полета, разсипа милиарди и разплака милиони, ръководени от своите пастири и благославяни от свещениците си, чудно ли е, че обществото навсякъде, а също и в България, започва да туря на преоценка своите ценности; че се явяват смели хора, които им напомнят забравените истини и вечните закони на нашия «Татко небесен», комуто всеки ден ломотим набързо молитви между две престъпления?

И нашият «ред» на нещата е тъй далечен от Тоя, с името на Когото се кичим, че достатъчно е да настои някой за изпълнението на думите Му, за да мине в очите на съвременниците си за анархист, еретик – и какво ли не още, но в никой случай – за християнин. И това е много естествено. Ако се признае един подобен на Дънов за християнин, с неговия живот и това, което проповядва и учи, тогава неволно би се запитал всеки: Ами нашето «християнство» що е? На какво се обосновават нашият морал, църкова и строй – освен на предания и езически закони?

Няколкото цитати, които взехме наслуки от беседите му, достатъчно ясно характеризират гледа на Дънова върху целия съвременен живот. Според него най-важното е човек да мисли и обича с велика Божествена любов – всичкото останало ще дойде от само себе си. Но и мисълта му трябва да бъде акт на едно самосъзнание, както и любовта му. Подсъзнанието, съзнанието, самосъзнанието и свръхсъзнанието са етапите, през които минава и ще мине всеки човек. И от всяко стъпало ще съзре истината, ще разбере пътя, ще заживее живота. И много, много от сегашното в неговите очи ще добие друг вид, гробът ще бъде отхлупен, всичките несъществени форми на нашето битие ще останат като ненужни в него, а другото ще се устреми към новия живот, в който големите ще служат на малките не по принуждение и не по дълг, а с радост.

Красотата на тоя нов живот е тъй величествена, че само при възвестяването ѝ Иерихонските стени на старото се рушат от само себе си. Дънов ли е крив за това? Ний не искаме да ставаме съдници в случая, но на всеки безпристрастен зрител, който си даде малко грижа да чуе едната и другата страна, става явно, че и тук, както и някога преди хиляди години, както и много пъти оттогава в историята на християнизма, на едната страна стои рутината, преданието, кълнящо се в златото на олтаря, а отричащо самия храм; стои наслойката от думи и разбирания на заинтересувани, за които църквата и понастоя-

щем е доходен източник за живот – и чистия усет на една възвишена душа, която е разбрала думите на Исуса, мъчи се да ги живее и да научи другите да живеят; която иска мечтите да станат действителност, която вярва и знае, че те могат да станат действителност.

За мнозина дори, които вървят след него от години, той е «спасител». И те са прави. Нима ний не наричаме доктора, който ни е отървал от тежка болест, или хвърлилия се да ни извади из реката, когато се давим, спасители?

За тия, които Дънов е спасил от пороци със своето слово и вдъхнал надежда за нов живот, той е спасител.

И за тия, които чрез него разбраха безкрайността на вселената и любовта Божия – той е спасител!

И за тия, които започнаха да се радват на света, след като бяха тъгували цял живот – той е спасител!

Има души гладни нахранени, има души жедни напоени, има слепи прогледнали – е ли той спасител за тях?...

Бог се изявява чрез частицата нетленно в човека, във всеки човек. И всеки, който може да помогне другиму и облекчи безкористно страданието на близкия си, с какво и да е, е изпълнил само волята Божия. – И това ли се вменява в грях на Дънова?

Него обвиняват охотно и за греховете на всекиго, който, случайно или не, се е прилепил при него, като че ли той е създал цялото му минало, прекарано в «православие», проявление на което са всичките му отрицателни качества сега! Понякога се иска човеку, четящ печатните клевети на тия, които виждат сламката в очите на брата си, а гредата в своите не чувстват, да се запита: Толкова ли е важно за България съществуването на един шарлатанин (както е нарекъл в печата един от православните християни Дънова), та църквата се безпокои за него повече, отколкото за петдесетях хиляди апаши, които пълнят затворите и улиците ни, десетките хиляди нещастници, които подлагат телата си, за да изкарват насъщния си хляб, сто петдесетях хиляди инвалиди, които тръгнаха с попска благословия на бойните полета, гдето оставиха другари и собствените си ръце и крака; стотях хиляди вдовици и невръстни сираци, които протягат ръце за милост и чакат подаяния, защото няма кой да им даде работа и подслон; стотиците учени, доктори и професори, които гордо твърдят, че в тяхната наука няма място за «хипотезата Бог».

Изглежда, че Дънов е по-важен. И те имат право. Той говори какви трябва да бъдат тия, които не само споменуват Исусовото име и думи, а и живеят принципите Му. Той рисува новия живот на щастие в хармония с тия Божествени закони – а в тоя нов живот няма доходи само от споменуванието на Христовото име...

От друга страна, и разбиранieto на това учение изисква знание, самовдълбаване, наблюдение, една душевна еволюция, която не всеки може да има – оттам и идейната реакция, която то среща в някои кръгове. Многото страдали, люшканите от живота, изнемогващите под ударите или тежестите му, имат най-достъпни души, защото са разбрали суетата на временното. Само гладните са търсили винаги храната. Ситите и доволните са гледали винаги да запазят своето доволство и «ред», който им е позволявал съществуването на това «щастие». И днес, когато доволните или затварящите съзнателно очите си пред фалшивостта на тоя строй, семейство и общество, осъждат Дънова, че иска да наруши тяхното спокойствие и благатен «ред», безпристрастният зрител би могъл да ги запита: От името Христово ли го съдите, или от своето собствено? Ако е от името Христово, къде са вашите дела, но истински християнски дела, които ви позволяват да говорите от Негово име? Ако ли говорите само от вашето

име, с какво ще докажете, че сте по-прави? С насилието и клеветата ли? Нима миналите две хиляди години не ви научиха, че Голготата е само преддверието на безсмъртието? Вий сте умни, твърде умни, за да повярвате в «глупостите» на един «лъжеучител» и «шарлатанин», но защо се тогава безпокоите тъй много? Забравихте ли какво каза някога преди векове Гамалил:

– Ако това учение е лъжливо, то ще загине от само себе си – защо се тревожите? – а ако е от Бога – всуе се тревожите!... Вместо да спорите и клеветите – не е ли по-добре да заработите, «отци»* наши църковни? И когато вашите градини родят нещо по-друго, отколкото сълзи, нещастия и смърт, каквото досега са давали – всички «самоотлъчили» сами ще се върнат при вас – кой би бягал от доброто? Да вървиш с народа си и времето е достойнство на всеки интелигентен човек, но да вървиш с Исуса Христа е една необходимост, без изпълнението на която всеки, носещ името Христово, върши фалшификация. Време е вече натрупаният през вековете товар под общото име «Християнство» да се разрови и само истинското, нечовешкото, дадено ни с Новия Завет, да бъде турено в основата на хората в сърцата им, където е истинската църква, да се заживее християнството! Сигурно при това ще трябва да се простим и с много, което ний самите, за хатър на интереси или поради невежество и угодничество, сме трупали под закрилата на Божественото име. Но що значи нашето, дребното, тленното пред Истинското и Вечното; ако ний действително вярваме в него? Времето на думите мина вече – сега животът иска дела. И този, който ще може да му ги даде – ще бъде слушан и ще води – всичко останало или ще разбере Истината и възкръсне, или ще остане една хубаво варосана гробница, в която има само кости и смрад.

Само Божата Истина е Истина!

VII. За Учителя Дънов

(В. «Зора», г. XIII, бр. 3720, 12.XI.1931 г., стр. 4.)

Колкото една идея е по-шаблонна, толкова тя се разбира от по-широк кръг хора, смята се за «съвременна», не учудва никого, класира се като «добра», «полезна», или «допустима», «в реда на нещата», «прогресивна», «научна», «разумна»...

Малкото усилие, с което се достигат днес научните становища, знанието в популярна форма, понякога минава за големия плюс на съвременността, без да се вземе във внимание, че тъкмо тая леснота на придобивката обезценява неговата същност; че то се носи като някаква модна дреха, която може да бъде захвърлена всеки момент, щом дойде нещо по-ново, че всичко това е като дървета без никакви корени в съзнанието на хората – при първия порив на вятъра се събаря и изчезва.

Днес за мнозина знанието се състои в постоянното повторение на чуждите мнения.

В такава умствена среда, много естествено, колкото една лансирана идея е по-дълбока, толкова тя се струва, че е изпреварила времето си, толкова по-малко хора я разбират, толкова тя е «по-чудновата», «еретична»! Носителите на такива идеи са наричани дори луди (Христос например, Евангелие от Иоана, гл. 10, ст. 20; Галилей и др.), са били разпъвани, горени, затваряни.

Средата не е била още готова да ги разбере. Това са го опитали всички ония, които са поискали да внесат принципно новото в живота – винаги те са срещали голям отпор в ръководящите кръгове, които, неспособни да носят

* «Един е вашият Отец горе на небето.» (Евангелие от Матей, Гл. 23), (бел. а.).

новото, а понякога и да го разберат – са държали с голямо упорство старото, което им е гарантирало привилегированото място в обществото.

А ако така упорито се отрича всичко ново, как ще влезе в живота то?

Ако се слушат невежите и консерваторите, никога няма да му «дойде времето»...

Но то, Новото, прилича на дете, което «като му дойде времето» – ражда се и без акушерка.

Периодически, по разни поводи, вниманието на нашата читающа публика е бивало привлечено около учението и личността на г-н Дънов. Оригинални и своеобразни, те – учение и личност – са ставали обект на антрефилета, спорове, легенди, а напоследък – и на полицейско следствие... *

След двегодишно изследване «следствието се помъчило да установи» някои факти от живота на г-н Дънов.

Това не е лошо.

Самото изнасяне на истината, по който и да е повод, е винаги от обществено значение, а за един вестник, който е обществена трибуна и ръководител на мнението на своите хиляди читатели – и една необходимост, условие за порядъчност и добросъвестност.

Окъслечните сведения и части от разговор обаче, приписвани г-н Дънову (бр. 3706 от вестника Ви) подчертават една несвързаност, и даже нелогичност, която е може би естествена и характеристична за тези, които е трябвало да избират от едно голямо следствие отделни фрази за сведения на печата, но която, според нас, не отговаря на действителността. За да се увери човек в това, не е необходимо нито да се насяла частно жилище в отсъствието на неговите стопани и да се иззимат художествени картини, нито има нужда от каквито и да е микрофони, за да бъде чул г-н Дънов. Напротив, от 35 години вече, той говори публично, пред хиляди хора, чужденци и българи; неговите думи се стенографират и са напечатани в повече от петдесет тома, преведени и на европейски езици, отвсякъде възхвалявани и почитани. Това е известно на хиляди слушатели...

Преди тридесет и пет години г-н Дънов е бил поканен за пастир на ямболската протестантска църква. Той, според думите на тия, които са го поканили, е отговорил, че може да бъде, но при условие, че ще служи без заплата. Това се видяло много чудно тям – и те не се съгласили. Оттогава, посветил живота си на безкористно служене на Бога, той има резултатите, които са пред очите на всички, които имат очи и могат да гледат, имат уши и слушат... без микрофони...

Тридесет и пет години непрекъсната филантропическа дейност, без да е поискал от държавата някаква помощ, без да е обиколил министерства за фондове, без да се е отзовал поне веднъж на хилядите нападки, които хора, според разбиранията си, са смятали дължни, че трябва да му отправят... Тихо и търпеливо той е работил върху душите на своите ученици и слушатели.

Петдесет хиляди наблюдения, единадесет хиляди проверки, от които всяка има по тридесет и девет елементи – са *един грамаден научен материал* за проучване на българския народ, какъвто няма подобен на себе си, и който, публикуван, би бил достатъчен само той да му даде авторитета на първостепенен учен, ако той го желаше.

* По повод на нашата информация за следствието против Дънов, получихме осветленията, на които даваме място тук. Те представляват обществен интерес между друго и с отговора на въпроса: «Дъновизмът религия ли е или нещо друго?» (бел. а.).

Когато италиански професори се считат за щастливи да бъдат ученици на Учителя Дънов; когато американското розенкройцерско общество пише официално, че г-н Дънов е написал най-хубавото съчинение (думата е само за беседата «Великият закон», изпратена им от един приятел на английски), а канадският журнал «The Torch» пише дословно:

«Тази малка книжка съдържа една беседа от Учителя, държана в Русе на 11 октомврий 1925 г., която по своите достойнства няма равна на себе си в цялата американска ораторска литература.» (Справка – юнския № от 23/6, 1931 г.), и когато в Япония го почитат наравно със своите най-големи духовни учители... в нас му правят полицейски дознания по две-три години и го слушат с микрофони!

Виждаме се принудени да подчертаем още веднъж факти, известни на всички, които са слушали г-н Дънов.

Учението на Учителя Дънов не е религия, а една космогония, мироглед, който обхваща всичките прояви на живота, всичките области на човешкото знание и култура, има своите методи, опити и наблюдения, резултати и постижения – *и тия именно реални резултати са, които държат около него хилядите му последователи от България и целия свят.*

Това е учение за живота в най-широката смисъл. То носи за всички, които са си дали труд да го проучат, нова светлина и нови сили за работа. Хиляди хора, които са се намирали на страшния кръстопът на живота, с изтерзани души, в най-трагичните дни са получавали утеха и подкрепа в Божественото слово на тоя Учител. Те са живи и могат да свидетелствуват за себе си.

Хора с крайни убеждения са се пробудили за обич към братята си и почит към всичко живо.

Брат е, който има братско държание. Не може за погрешките на случайни слушатели да се държи отговорен онзи, който никога не ги е учил да грешат. Защото, ако се приеме противното – би трябвало днес пред съда да се изправи, заедно с подсъдимия секретар на Синода – и целият Синод...

Литературата на братството – учението на Учителя Дънов – е, както вече споменахме (поне част от него), отпечатана в около 50 тома. Има отделни беседи на всички почти езици, включително и есперанто. (Имаме трогващи писма, че хора чужденци изучават български, за да имат възможност да четат в оригинал беседите на Учителя!) Достъпни са на всички. Публичните неделни беседи – също.

Нека се надяваме, че всички, които се интересуват от истината, ще си послужат със собствените очи и уши да видят и чуят, и със собствените си умове да направят своите заключения.

И за всеки безпристрастен човек те ще бъдат едни: че няма по-нужно за българския народ учение от това, което му носи духовният Учител Дънов. Бъдещето ще увери всички.

София, 16 ноември 1931 г.

Любомир Лулчев

VIII. В отговор на една защита

(Църковен вестник, г. XXXII, бр. 44, 12.XII. 1931 г., стр. 524–525)

По повод на недавна приключилото се следствие против Дънова, извадки от което бяха поместени във в. «Зора», (бр. 3706)*, г-н Л. Лулчев, един от фанатизираните последователи на Дъновата секта, и по слухове – бъдещ заместник на Дънова, е излязъл в същия вестник (бр. 3720) със специална статия под заглавие «За Учителя Дънов», в която защитава учението и личността на своя «учител». Като прочетохме тази статия, да си кажем право, ние останахме изненадани как е могла редакцията на «Зора» да ѝ даде място, защото не сме свикнали да четем в този вестник умишлено разпространявани заблуди, единственото назначение на които е да се всява съблазън в душите на по-наивните читатели. Направихме справка и се оказа, че ревностният «апологет» на Дънова е използвал случайното отсъствие от града на двамата редактори на вестника, благодарение на което неговата «защита» могла да види бял свят.

Водими от добро желание да предпазим някои читатели от евентуална съблазън, ние ще направим малък разбор на цитираната статия.

Авторът на статията в дълго встъпление се обявява против всичко *шаблонно*, което могло да се хареса само на лекомислените съвременници и се произнася за дълбокомисленото «Ново» (разбирай учението на Дънова, *Б. н.*), което е «изпреварило времето си», което «малко хора разбират», и което на мнозинството се виждало «чудновато», «еретично». Би трябвало след това встъпление г-н Лулчев да ни запознае с идеите на «новото», което той желае да «влезе в живота», но в статията му не виждаме нищо подобно по простата причина, че учението на Дънова е неопределено, неясно и разхвърляно, така щото нито се поддава на научно изследване, нито подпада под законите на логиката, нито пък може да се изрази съкратено в известни положения. Пред вид на това и сам г-н Лулчев не може да ни каже нищо ясно и определено за това «учение», което с такава ревност се заел да защитава. Той се задоволява само да ни съобщи, че както учението, така и личността на Дънова са *оригинални и своеобразни*, с което ние сме напълно съгласни, но това твърдение на г-н Лулчев вече не е *защита* на учителя, а по-скоро упрек, защото да своеобразничат в мироглед, учение и в идеи, съвсем не е свойствено на хора със здрави концепции. Никой сериозен човек не може да стане последовател на едно своеобразно учение, защото то не може да се обоснове с друго, освен със субективните настроения и преживявания на неговия автор. Особено това е важно за автори с болезнена психика.

Като не може да ни каже нищо ясно за учението на Дънова, г-н Лулчев си служи с общи фрази и голословни твърдения, които всъщност нищо не доказват.

Господин Лулчев пише наедно, без да посочва никакви «реални резултати» и основания, от които да се види, че Дъновата «козмогония... обхваща всичките области на човешкото знание и култура», че последователите на Дънова ги имало с хиляди по целия свят, и че «хиляди хора с изтерзани души... получавали утеха и подкрепа в Божественото (?) слово на тоя учител.» Фактите, г-н Лулчев, говорят тъкмо обратното, а именно, че мнозина последователи на Дънова се самоубиха, други немалцина полудяха, а всички останали, посърнали и изнемощели, приличат на движещи се сенки, по лицата на които не

* Част от тези извадки читателят ще намери в отдела «Отзиви и бележки» на 42 бр. на «Ц. В.» (бел. а.).

проличават никакви следи от жизнерадост, така че всеки, който ги срещне, не може да не ги съжали, понеже вижда, че това са хора без творчески порив, негодни за ползотворна обществена дейност и следователно – изгубени за обществото.

Господин Лулчев все тъй наедно пише, че част от учението на Дънова била отпечатана в около 50 тома. Ако не иска г-н Лулчев да го обвиним в лъжа, не е зле по някакъв начин да ни посочи кой е издавал тези томовете и къде можем да ги намерим, защото никога досега не сме чували за подобно литературно богатство у Дънова.* А колкото се отнася до пасажа, че имало беседи на Дънова, преведени на всички езици, това не ни е възможно да проверим и предоставяме на читателите, ако мислят, че г-н Лулчев не лъже, да му повярват.

Това е всичко, което г-н Лулчев говори в защита на Дъновото учение. Фрази, недоказани твърдения и прекомерно надуване на факти, колчем се засяга «творчеството» на Дънова.

Но защитникът на Дъновото учение не е пропуснал и да се поразсърди на в. «Зора», защото в него (бр. 3706) били приведени откъслечни сведения от онова, що Дънов говорил пред следователя, а тия сведения подчертавали една несвързаност и нелогичност, която не отговаряла на действителността. Господин Лулчев бие в чука, а не в наковалнята. Той не отрича верността на цитиранията в «Зора» пасажи, а само забелязва, че те били откъслечни. Та що от туй? Нима като се поставят тези пасажи в логическа връзка(!), тъй както те *стоят* в цялостното признание на Дънова, ще намалят с нещо неблагоприятното впечатление за техния автор? Колкото и да хитрува г-н Лулчев, като се опитва да прави *ignoratio elenshi*, не може да ни убеди, че човек със здрава психика, когато е изправен пред един следовател, може да говори: «аз мога да предизвикам температура от 4000 градуса и ти ще изгориш като въглен, а аз ще стана невидим.» А Дънов тези думи, както пише «Зора», ги е казал на следователя (по-подробно за другото, казано от Дънова, вж в «Ц. В.», бр. 42, «Отзиви и бележки»).

Като не говори нищо по същество върху учението на Дънова, понеже то е сбор от безсмислици, г-н Лулчев не ни дава ясна и точна характеристика и за личността на Дънова. И тук защитникът си позволява да подчертае с общи думи, че Дънов проповядвал цели 35 години, че той е служил безкористно, че не бил искал никога помощ от държавата и пр., а откъде намерил средства да построи десетки здания, бараки и салони за проповеди, както и да печати книги, всичко това защитникът благоразумно замълчава. Впрочем съдът ще си каже думата и по материалната издръжка на «братството», както и по това, дали Дънов не е обсебвал имоти на свои наивни последователи.

Колкото за беседите на Дънова, говорени публично в неделни дни, ще кажем на г-н Лулчев, че сме имали случаи да чуем някои от тях и да разменим мисли върху тях с непредубедени слушатели. Впечатлението на всички е, че в тези беседи на «учителя» няма нито логика, нито научност, а те изобилствуват с недомислия и противоречия. Най-важна в тия беседи е фигурата на проповедника, която може би единствена прави впечатление на нервно изтощените слушатели и ги държи в респект.

В заключение ще кажем, че статията на г-н Лулчев е тенденциозна. С гръмки фрази и необосновани твърдения той иска от една страна да защити «учителя» от ударите на правосъдието, а от друга страна – да му направи рек-

* Всеки може да провери в каталога на Словото на Учителя Дънов и да преброи сам колко томчета са издадени от 1915 г. до 1931 г. и ще се убеди в цената на тази поднесена лъжа. (бел. на съставителя на «Изгревът» Вергилий Кръстев)

лама, та дано се намерят някои немощни във вярата читатели, та да се уловят на въдицата. При наличността на положителното, светло и спасително Христово учение, което всеки празничен и неделен ден се разгласява от църковните амвони във всички градове и села на България, не ни се вярва, че ще се намерят наивници с нормална психика, които ще се повлияват от заблудите на г-н Лулчев, за да пият от размътения кладенец на Дъновото учение.

В. К.

IX. Научно изследване на Дъновото учение

(В. «Дневник», бр. 11 620, 16.IX.1938 г., стр. 2)

ЗАКЛЮЧЕНИЕТО НА ТРИ ВЕЩИ ЛИЦА. ОТГОВОРНОСТИТЕ ЗА ЗАЧЕСТИЛИТЕ САМОУБИЙСТВА НА ДЪНОВИСТИ

Преди известно време съобщихме, че срещу Любомир Лулчев, един от най-близките сподвижници на Дънов, е образувано следствено дело за блудство с 13-годишно момиче и за самоубийството на дъновистката Мара Дим. Лазарова, чиновничка, която посегнала на живота си на 26 юлий 1936 година в лагера на дъновистите, кв. «Изгрева». Шести съдия-следовател при Софийския областен съд, г-н Георги Малчев, е вече приключил окончателно следствието и е подвел Лулчев под отговорност по чл. 214 от н. закон – за блудство с момичето, и по чл. 253 от същия закон – за самоубийството на Лазарова. Член 253 гласи: «Който придума към самоубийство непълнолетно или такова лице, за което виновният знае, че не е способно да ръководи своите постъпки или да разбира свойството и значението на извършеното, както и онзи, който умишлено даде съвети, набави средства, или по какъвто и да е начин спомогне на такова лице да извърши самоубийство, наказва се: със строг тъмничен затвор от пет до десет години, ако последва такова самоубийство или опитване към него.»

Родителите на момичето били последователи на Дънов. Когато узнали за блудството на Лулчев с невръстната им дъщеря, те отначало не искали да направят престъплението му достояние на властите. Обаче малкото момиче искало възмездие. След станалата случка, върху вратата на жилището на Лулчев бил поставен картон с надпис: «Лулчев е безобразен мръсник». Едно друго момиче също се оплаквало, че той му е предавал някакви особени уроци, но в тая насока не са събрани доказателства.

НАУЧНО ИЗСЛЕДВАНЕ НА ДЪНОВОТО УЧЕНИЕ

Поради това, че през последните години зачестиха самоубийствата на дъновисти, с образуването на това следствено дело, възложено бе на три вещи лица да направят научно изследване на Дъновото учение. Вещите лица, след като са проучили цялата дъновистка литература и събраните данни при следствието, са дали едно обширно заключение, което е вече приложено към делото. Те считат, че дъновизмът, като учение и практика, е здравно-социално вреден, защото едни от сподвижниците на Дънов били загубени и дори вредни за държавното и народно строителство, а други – психопати и люде със започващи психози – носили в себе си предразположби към самоубийства. Заключение на вещите лица е добре обосновано и то ще бъде използвано като доказателство пред съда.

Х. Самоубийството на чиновничката Лазарова

(В. «Дневник», бр. 11 718, 12.I.1939 г, стр. 2)

ОБВИНЕНИЕТО СРЕЩУ ПЪРВИЯ СПОДВИЖНИК НА ДЪНОВ ПРЕКРАТЕНО

Срещу Любомир Лулчев, който е един от най-близките сподвижници на Дънов, бе образувано следствено дело. Съдията-следовател го привлече като обвиняем за блудство с 13-годишно момиче, и за убийството на дъновистката Мара Димитрова Лазарова, чиновничка, която посегна на живота си на 26 юлий 1936 г. в кв. «Изгрева». Той бе подведен под отговорност по чл. 214 от Наказателния закон – за блудство с момичето, и чл. 253 от същия закон – за самоубийството на Лазарова. Лулчев се обвиняваше, загдето е повлиял на Лазарова да стигне до положението да сложи край на живота си.

По повод образуваното следствено дело, по искане на зам. прокурора г-н Янко Янчев, се наложи да бъде извършено научно изследване на Дъновото учение. Това изследване се налагаше от обстоятелството, че през последните години зачестиха самоубийствата на дъновисти, за които неведнъж са били водени следствия.

Три видни вещи лица, след като проучиха цялата дъновистка литература и събраните данни при следствието, дадоха обширно заключение, което бе приложено към следственото дело. Вещите лица считат, че дъновизмът, като учение и практика, е здравно-социално вреден, защото едни от сподвижниците на Дънов били загубени и дори вредни за държавното и народно строителство, а други – психопати и люде със започнали психози – носили в себе си предразположения към самоубийства.

След продължително проучване на всички данни по обвиненията срещу Лулчев, заместник-прокурорът г-н Георги Тилов внесе следственото дело в Софийски областен съд със заключение: да бъде прекратено по обвинението на Лулчев, поради липса на достатъчно доказателства.

Съдът в едно разпоредително заседание прекрати делото.

ХІ. Църквата, обществото и властите срещу Учителя Дънов

1. ЯЗВАТА НА СЕКТАНТСТВОТО

(В. «Мир», г. XXXII, бр. 7855, 6.IX.1926 г., стр. 1)

От някое време насам сектантството заразява и трови нашия обществен и духовен живот. Излишно е да се спираме на влиянието, което покрусата от войната оказа за разрастването на това пакостно явление. Но това зло не може да не обърне нашето внимание.

Ние нямаме намерение да спорим със сектантите. Техните заблуждения са били неведнъж обяснени и заклеимени.

Ни най-малко пък имаме намерение да надаваме вик на тревога, като че ли някаква сериозна опасност да застрашава църквата Христова. В миналото не е ли посрещала тя спокойно, но твърдо и победоносно атаките на Демона, който е идвал от време на време да изкушава хората и да подкопава делото на

Спасителя? Христовите служители и днес ще си изпълнят дълга, както е било в миналото. Победата не може да не бъде тяхна. От друга страна смятаме, че бихме дали голямо значение на нашите сектанти, бихме им придали една сила, каквато те нямат, ако погледнем на тях с очите на загрижен противник. Нищо подобно... Представете си например нашия Дънов опасен *конкурент* на Христа!? Дънов *победител* на Христа!? И таз хубава!! Кой човек с ума си ще повярва това?

Но въпросът има друга, общественно-политическа страна. Към нея ние обръщаме нашия поглед и имаме основание да бъдем загрижени. Сектантството не застрашава толкова Църквата, колкото политическото единство, държавната мощ на народа. В това отношение именно то е опасно и може да бъде гибелно.

Както е известно, преди падането на старото българско царство под турците, разни ереси разяждаха обществения живот на България. Те разкъсаха духовно българския народ, засилиха враждите и разногласията, които и без това бяха подложени на економическа почва: болярството и народът тогава воюваха. Най-забележителната ерес в онуй време беше Богомилството. Знае се какво зло, каква пакост направи то със своята противодържавна и противочерковна проповед. Богомилството раздуха и завърши процеса на гаснещата в гражданските междуособици национална идея и тури качулка на своя подвиг, като откъсна страната от църковния живот. Българският народ беше напълно дезориентиран и събитията го тласкаха фатално към гибел.

Църквата първа разбра опасността, която застрашаваше народа, и о време нададе тревога. Тя призова българите към опомняне. Тя искаше да примири, да сплоти народа, виждайки пропастта пред нозете на отечеството. Но нейния глас не беше послушан. Народът, заблуден от сектантството, не разбегна спасителния зов на родната църква и не предусети нещастията, което идеше в трагизма на събитията, докато един ден осъмна, изгубил свободата и човешкото си достойнство под петата на завоевателя.

Но робството унищожи три неща: то унищожи българската държава, подкопана от безумните междуособици; то унищожи болярството, което със своята алчност и политическо късогледство немалко допринесе за погубването на България; и Богомилството не хароса, като всяко движение, почиващо на заблуда. Оказали се недостойни да пазим сами живия огън на Христовата църква – гърците ни го вземаха, – изгубихме църковната си самостоятелност. Така паднахме под духовно робство. Останалото е паметно: малко беше останало да се заличи българският народ от лицето на земята под тежестта на двойното иго.

И тъй, какво направи сектантството в лицето на Богомилите и другите ереси, които се развили в старото българско царство? Погуби ли то Христовата църква? Не! То улесни погубването на държавата, донесе железен хомот за народа, и себе си погуби, но Христова църква остана пак, защото тя е *вечна и непобедима* (Мат. 16, 18, 29, 20). Тази истина може да се провери не само в нашата история, но въобще в световната история. Всичките секти, които са играли роля в миналото против църквата, са пропаднали и молепсаните от тях населения са хлътвали в разорение.

Въпросът за сектантството прочее е по-скоро политически въпрос; касае се за общественно-политическата цялост на народа, за неговия държавен живот. Без да отричаме разликата между миналото и настоящето, държейки сметка за делото на прогреса, без да отричаме, че днес общественото сцепление в политическото съзнание на масите е друго, защото друга е тяхната култура, и макар че в наше време разположението произтича главно от безогледните партизански и класови борби и следователно оттам иде опасността, все пак

остава непокътната истината, че сектантството е червеят на народното битие. То къса духовните връзки, то разглобява, разсипва. Сектантът става негоден камък за народната сграда. И ако Църквата днес издига своя глас да пробуди съвестта на нашето общество и да го насочи в борба срещу сектантството, и ако в това отношение тя вземе санкции, тя го прави не за себе си, но за народа и следва в това своята антична традиция на верен страж на народните интереси.

Родолюбивото гражданство трябва да се сплоти около знамето на отечеството в борба срещу сектантството, което носи разложение и смърт. В това отношение и държавата не може да стои със скръстени ръце, че се касае за нейните жизнени интереси и бъдещето на народа...

Тодор Ст. Попов,
адвокат

2. ДЪНОВ ЗА СВОЯ СЪБОР. ДЕКЛАРАЦИЯТА НА Г-Н ЛЯПЧЕВ

(В. «Зора», г. X, бр. 2737, 18.VIII.1928 г., стр. 1)

Съборът на дъновистите ще се открие на 19 т.м., 4 и половина часа сутринта в местността «Изгрева», над Борисовата градина. Досега са пристигнали около 1000 делегати. Всички на лагер в посочената местност.

Пред представител на Дънова вчера министър-председателят е направил следната декларация:

– Събора съм разрешил. Дал съм най-строго нареждане да се гарантира свободното участие и разискване на всички съборяни. Моите заповеди ще се изпълняват. Бъдете спокойни.

Запитан от един наш сътрудник по акцията на някои среди да се забрани съборът, г-н П. Дънов е заявил следното:

– Аз смятам, че между запасните офицери, както и между другите организации, има достатъчно разумни хора, които ще се намесят и спрат всяка една брутална проява. Всичко обаче ние ще посрещнем с най-голямо спокойствие.

Ние смятаме, че нашия събор е на закрито, защото става в наш собствен имот и външни лица не се допускат. По характера си той е на закрито. Нас никога не са ни гонили от Търново. Ние се отказахме там да правим съборите си.

Бихме искали да се разбере, че основата на нашето учение е идеята, мисълта, чувствата, словото и действията винаги да се съгласуват помежду си, да бъдат във връзка. Ние искаме от българина следното: 1. да бъде честен; 2. да е справедлив; 3. умен и 4. да бъде добър. С тия качества българите, като додоха на Балканския полуостров, го завоеваха и станаха известни.

3. В «СВЕТАЯ СВЕТИХ» НА ДЪНОВ

(В. «Зора», г. XI, бр. 3039, 19.VIII. 1929 г., стр. 1)

На църковната власт в София е депозирано едно изложение, с което се разкриват неизвестни досега дела от дейността на Петър Дънов, водителя на «белите братя» (дъновисти).

Разкритията се правят от една жена, която, заедно с още други две, е имала достъп в «Света светих» на Дънова. Само тия жени са имали право да постилат «свещената» маса с бели покривки и кордели.

Тая жена за пръв път изнася имената на 12-тях апостоли на Дънов. Между тях са имената на много видни столичани и на две жени апостолки.

В изложението надълго се излага процедурата за миенето краката на Дънов. Обяснява се начинът за събирането на помощите и др.

4. БЕЛЕЖКИ НА СЪСТАВИТЕЛЯ ВЕРГИЛИЙ КРЪСТЕВ

I. ЯЗВАТА НА СЕКТАНТСТВОТО

1. За изяснение, кой стои зад тази статия и какво е мнението на «Учителя Дънов за религията, духовенството и църквата» виж в «Изгревът», том XVII, стр. 896–901.

2. Тук се поставя въпросът отново кой е Дънов или Дънов наистина ли е Христос. Този въпрос непрекъснато се повдига от противниците на Учителя Дънов. Отговорът е даден и ще го прочетете в «Изгревът», том XVII, стр. 758–760. «Аз светя като Бога. Защо? Защото Бог е вътре в мене» – е озаглавената страница от Словото на Учителя Дънов.

3. А кой е Всемировият Учител, кой е Мировият Учител и кой е Учителят на Бялото Братство, вижте в «Изгревът», том I, стр. 632–672.

4. А кога влиза Божественият Дух, Христовият Дух и Господният Дух в Петър Дънов, вижте «Изгревът», том XIV, стр. 396–397. А дали вярвате в това? Това е за онези, които признават, че Петър Дънов е Всемировият Учител на Вселената, и че «Изгревът» е пътят Господен на Школата на Бялото Братство. Това е за тях. Само за тях. И за никой друг.

5. По въпроса за сектантството и кои са изменници на българския народ, вж. «Изгревът», том XVII, стр. 824–825.

6. Според Учителя Дънов причина за падането на България под турско робство е гонението на Богомилите от българското болярство и българската църква. Виж «Изгревът», том I, стр. 260–262, стр. 265–267.

7. А онзи, който е непосредствен виновник за падането на България под турско робство, според Учителя Дънов, е Патриарх Евтимий, който по времето на Школата на Учителя (1922–1944 г.) беше прероденият «дядо Ради», или Ради Танчев. Вж «Изгревът», том I, стр. 145–146. Веднъж Учителят Дънов го посочва с пръст и му казва строго: «Заради тебе България падна 500 години под турско робство.» Днес неговият паметник, за който лично е позирал – за паметника на Патриарх Евтимий, – се намира на кръстовището на бул. «Граф Игнатиев» и «Васил Левски». Паметникът е много сполучлив, изваян е много точно, пресъздава образа на дядо Ради, който трябва да указва образа на Патриарх Евтимий. И което е най-важното – и зиме, и лете, винаги на паметника има цветя, положени от някой българин. И така българите вчера и днес полагат цветя върху паметника на онзи, който бе причината да падне България под турско робство за 500 години. Ето това е трагедията на този народ – да тачи своите предатели и да хули своите достойни синове. Това е от памтивека досега. И за бъдеще!

8. За дядо Ради вж. «Изгревът», том IX, стр. 130–133; том III, стр. 94–96; том I, стр. 147–150.

9. А откъде ще дойде спасението на България, вж. в «Изгревът», том XVII, стр. 825.

10. Поместваме тази статия, за да се види при каква обстановка работи Учителят Дънов – преследван от църквата и от обществото.

II. ДЪНОВ ЗА СВОЯ СЪБОР.

ДЕКЛАРАЦИЯТА НА Г-Н ЛЯПЧЕВ ПРЕЗ 1928 ГОДИНА

1. Под давлението на църквата, военните власти и правителството на страната спират много от съборите. Тези случаи са описани в «Изгревът». За съборите виж в «Изгревът», том XVII, стр. 614–625.

2. Как полицията разтуряше съборите, виж «Изгревът», том XVII, стр. 622–623; том I, стр. 93–96; том VI, стр. 514–516.

3. А как Учителят Дънов се справя със спрения събор през 1926 г. вж «Изгревът», том IV, стр. 417–418.

4. През 1928 г. министър-председателят Андрей Ляпчев дава разрешение за събора, но после той е бил спрял. Накрая Учителят Дънов изпраща отново един от учениците Си до него и той се намесва, за да го разрешат.

5. От следващата година – 1929, се започва летуване на Седемте рилски езера и там вече се провеждат съборите от 19 август. Това продължава до 1939 г., когато е последното летуване на Рила. След това започва войната 1940–1945 г.

6. Това поместено съобщение във в. «Зора» означава много. То говори за събитията по онова време и за войната, която се води срещу Учителя Дънов.

III. В «СВЕТАЯ СВЕТИХ» НА ДЪНОВ

1. В изнесената дописка във в. «Зора» от 19.VIII.1929 г. от началото до края са лъжи.

2. Наистина в Синода ежесмесечно се депозират писма срещу дъновистите от съпрузите на дъновистките, за разтрогнати бракове. Такова нещо описахме в «Изгревът», том XVII, стр. 902–913. Това, което е написано там, е вярно.

3. Вярно е и друго – че църквата изпраща своите шпиони, заплаща на психически разхлабени жени, те обикалят «Изгрева» и посещават по домовете дъновистите, и което чуят, то те го преиначават, разкрасяват, за да си заслужат парите, които са им дадени да бъдат шпиони и доносчици. И тези жени пишат молби, изложения до Синода. И те вече имат доказателства и ги поднасят на журналистите, и ги поместват във вестниците.

4. За «Горницата» във Велико Търново е описано в «Изгревът», том II, стр. 232–235.

А какво е имало в нея? Много автори са разказвали за нея. Вж «Изгревът», том V, стр. 370–381, а за «Света светих» вж на стр. 376–381.

5. Това, което се описва в дописката, е лъжа. Това показва, че тези жени не познават нещата, които описват за масата и корделите.

6. Учителят Дънов не е говорил, нито е определял 12-тях апостоли в Школата Си. Това е лъжа. Но последователите Му са се обозначаваели кой от тях е прероден апостол.

7. За миенето краката на Дънов е също лъжа. Учителят Дънов си е миел сам краката в леген, който са Му донасяли сестрите.

Той винаги е препоръчвал, че всеки, който се върне вечер, трябва да си измие краката в топла вода. И обяснява защо. Това го има записано в Словото Му. Всеки може да си го прочете.

8. Обикновено са се събирали т.нар. «спиритисти», както на «Изгрева», така и по домовете, и те са създавали много проблеми на Учителя Дънов. Вж «Изгревът», том XVII, стр. 702–706.

9. А за жените изкусителки вж в «Изгревът», том XVII, стр. 653–655.

10. Аз заварих последователите на Учителя, като всеки от тях си беше определил кой е по прераждане от учениците на Христа. И си вярваха в това. Наистина си вярваха. Бяха се събрали веднъж на една маса около 12 човека и се забавляваха, кой кой е по прераждане. Огледах се и видях, че бяха вече заети местата на всички апостоли. Тогава, смутен, напълно сериозно казах: «Аз също съм от времето на Христа, но за мен тук няма място, всички места са заети!» Тогава Георги Томалевски, който се смяташе за прероден апостол Павел, ми каза така: «Слушай какво. Недей да бързаш. Като някой от нас умре, то ти ще заемеш неговото място.» Всички се изсмяха на това разрешение. Само аз не се смях. Бях възмутен, че един от тях незаконно ми беше взел мястото. После тези 12 човека измряха. И не свършиха никаква работа. През 2003 година са минали около 10 години, откакто ги няма и описвам това

Останах аз, за когото нямаше тогава място между тях. Останах, за да издам оригиналното Слово на Учителя и да издам поредицата «Изгревът».

11. Ето мнението на Учителя за самозваните апостоли:

«Преди години, около мене се движеха 12 братя, които искаха да станат апостоли, както във времето на Христа. Те нямаха вид на апостоли, но важното е, че нещата не се повтарят. Това, което е било във времето на Христа, не може да стане днес. Няма защо да се повтаря. Интересно е, как се яви това желание в тях – да станат апостоли. Какво ще придобият от апостолството? Някой иска да стане като Христа. Това е още по-мъчно. Няма по-трудна работа от Христовата. Това значи да бъдеш натоварена кола. Мислиш ли, че ще те славят и почитат хората? Ако остане на грешните хора да те почитат, това значи да имаш съдбата на една бълха. Какво правят с бълхата? Хващат я и я убиват. Като скача, тя ги безпокои, и те търсят начин да се освободят от нея. Не е лошо да станеш апостол, но не е практично. Практичните неща са на място. Например приятно и практично е, след като си работил лятно време и си се уморил, да седнеш под под сянка и да си починеш. Обаче зимно време сенките са опасни.»

БЛАГАТА В ЖИВОТА: Лекция от Учителя, държана на 8.XII.1943 г.,
София – Изгрев. – В: Новият светилник: Лекции от Учителя
на Общия окултен клас, г. XXIII (1943–1944). София, 1946, стр. 206–207.

XI.

Цар Борис III

Цар на българите

(30.I.1894 г. – 28.VIII.1943 г.)

I. Борис III, Цар на българите. 3.X.1918 – 3.X.1938 г.:

Двадесет години на престола на Великите български царе

1. Манифест към българския народ от 3.X.1918 г.

при встъпване на престола 672

2. 1918–1938 г.

(от генерал-майор Т. Даскалов, министър на войната) 673

II. Българската царска династия 673

III. Животът на Н. В. Цар Борис III: от 30.I.1894 до 28.VIII.1943 г.

(от Ненчо Илиев, сп. «Просвета», г. IX, кн. 1–2, IX–X 1943 г., стр. 3–16 676

IV. Смъртта на Н. В. Цар Борис III – 28.VIII.1943 г.

(Сп. «Просвета», г. IX, кн. 1–2, IX–X 1943 г., стр. 17–20)

1. Официални съобщения за смъртта 685

2. Болестта, от която е починал Н.В. Цар Борис III 685

3. Прокламация към българския народ от Министерския съвет 685

4. Прокламация към българския народ от Министерския съвет 686

5. Възвание от министъра на народното просвещение Б. Йоцов ... 687

6. Цар Борис III (Сп. «Житно зърно», г. XVII, 1943 г., кн. 8, стр. 227) ... 688

XI.

Цар Борис III, Цар на българите

I. БОРИС III, ЦАР НА БЪЛГАРИТЕ 3.X.1918–3.X.1938 г.: ДВАДЕСЕТ ГОДИНИ НА ПРЕСТОЛА НА ВЕЛИКИТЕ БЪЛГАРСКИ ЦАРЕ

1. Манифест към българския народ на Цар Борис III от 3.X.1918 г. при встъпването на престола

(стр. 5)

МАНИФЕСТ КЪМ БЪЛГАРСКИЯ НАРОД

Българи,

С манифест от днешна дата моят възлюблен баща възвести отказването си от Престола в моя полза и с това велико самопожертвуване пред върховните интереси на нацията даде пример на неизменна обич към България.

Обявявам на българския народ, че от днес аз встъпвам на Престола на българските царе под името Цар Борис III.

Роден на хубавата българска земя и духовно чедо на Православната вяра, израснал в средата на моя любим народ и заедно с него споделял радостите на светлите му подвизи и постоянния му напредък, винаги въодушевен от идеалите му, проникнат от демократическия дух, проявен както в традиционните му борби за свобода и независимост, така и във всичките му държавни и обществени институти, Аз тържествено заявявам, че ще почитам Конституцията и ще служа вярно и предано за благоденствието и преуспяването на народа.

Осланяйки се на волята на народа и уповавайки се на закрилата на Всевишния, призовавам всички българи да се сплотят около Моя Престол и Ми дадат пълната си подкрепа, за да изпълня свещения си дълг към милата Ми Родина, която преживява моменти на крайни усилия и тежки изпитания, и да приготвя достойно и честито бъдеще на българското племе.

Да живее България!

София, 3 октомври 1918 г.

На първообразния със собствената на Негово Величество Царя ръка написано

Борис III

2. 1918–1938 г.

Изминаха се двадесет години от времето, когато по силата на стеклите се обстоятелства, нашият героичен народ бе принуден да свие победните си знамена и, разстроен морално и стопански, да се прибере в сегашните си граници.

Изминаха се двадесет години, откак сред едно несигурно вътрешно и външно положение и при една изморена от войните и разслабена от договорите войска, нашият върховен вожд Негово Величество цар Борис III се възкачи на Престола на българските царе. Той стъпи на него без поза и без шум, но пое управлението спокойно и самоуверено, като истински войник, какъвто боевете, в които участва, Го бяха създали.

Двадесет години откак Негово Величество Царят ни работи без умора и без смяна като бодър страж на държавния ни кораб, въодушевяван от Своята безпределна преданост към дълга и крепен от ценните качества, които по произход притежава.

Двадесет години откак Той ръководи работите за възстановяването на разрушенията, за закрепването на духа и за възсъздаването на въоръжената ни сила – гордостта и славата на народа ни.

Вследствие на неустановеното международно положение и на необузданата още младост на нашия народ, Неговата работа не беше лека, но въпреки това Той успя да изведе благополучно страната ни от всички затруднения, в които много пъти беше поставена тя.

И днес, когато ние празнуваме двадесетгодишнината от Възшествието на любимия ни Върховен Вожд на Престола, ние чествуваме с право грамадните резултати на Неговата неуморна дейност – едно извънредно благоприятно международно положение, един обнадежден и отдаден напълно на своята плодотворна работа народ, и най-после – една войска, напълно освободена от договорните задължения, разполагаща с всички средства за своето материално снабдяване и отговаряща по бойна подготовка и морал напълно на задачите, които ѝ са възложени.

Да отбележим тази щастлива двадесетгодишнина, чрез настоящия сборник, е наш дълг, защото така ще подчертаем ясно резултата от една настойчива, спокойна, мъдра и делова дейност, и защото така ще създадем един образец, един пример за подражание при изпълнението на нашия служебен дълг. Наш дълг е и да последваме този пример на неуморна и всеотдайна служба към Родината, който Държавният ни Глава чертае с делата си.

Но още по-голям наш дълг е да Му служим вярно и предано и да доизградим и все повече съвършенствуваме родната войска – здравата и сигурна опора, облеганат на която, Върховният ни Вожд Негово Величество Цар Борис III да може в близко бъдеще да постигне по-големи успехи за страната ни и по-голямо благополучие за народа ни.

Т. Даскалов
Генерал-майор – министър на войната

II. БЪЛГАРСКАТА ЦАРСКА ДИНАСТИЯ

(стр. 11–18)

Царстващата сега българска династия е една от най-знатните династии в Европа, благодарение на своя именит произход и поради близкото си родство с най-големите европейски царски семейства.

Основател на нашата династия е Негово Величество Цар Фердинанд I, който по тази причина в народното съзнание и в простосърдечния народен изговор получи към благородната си титла и чисто нашенското отличие Цар Отец.

Негово Величество Цар Фердинанд I възлезе на българския Престол в 1887 година, по Божия милост и с единодушната народна воля, изразена от Великото народно събрание. Но тогава, съгласно статутите на Берлинския конгрес, България беше княжество, васално на Отоманската империя, и българският владетел носеше титлата Княз. Разбирайки дълбоко българската душа, Княз Фердинанд I с голям политически такт и с изключителна смелост подготви обявяването на българската държавна независимост, с която се осветяваше напълно добитата с толкова жертви свобода и се слагаше начало на истинското Трето българско царство. На 22 септември 1908 година в древнопрестолния град Търново Княз Фердинанд I възстанови царското достойнство на великите български владетели от Първото и Второто царства и получи тяхната титла: Цар на Българите. С този акт се сложи основата на българската царска династия, затова за нейна начална дата трябва да се счита току-що посочения ден – двадесет и втори септември хилядо деветстотин и осма година.

Негово Величество **Цар Фердинанд I** – основател на династията, произхожда от виден германски владетелски род по бащина линия, и от рода на френските крале – по майчина. Роден е във Виена на 26 февруари 1861 г. **Баща му – Принц Август Сакс-Кобург-Гота** (род. 1917 – починал 1881 г.), е брат на Принц Фердинанд, съпруг на португалската Кралица Мария, а сестра му – Принцеса Виктория – е била женена за Немурския Дук, син на френския крал Луи Филип. Дядото на Цар Фердинанд I е бил брат на съпруга на английската Кралица Виктория и на белгийския Крал Леополд. Негова съпруга пък е била Принцеса Антоанета Кохари, потомка на бележития унгарски магнатски род Кохари. По бащина линия, значи Цар Фердинанд I е в сватовство с португалския и френски дворове и в кръвно родство с английския и белгийския царстващи домове, и с благородния унгарски род Кохари.

Още по-ярко е знатното родство на Цар Фердинанд по **майчина линия**. Неговата Августейша родителка – **Княгиня Клементина Орлеанска** – е дъщеря на френския Крал Луи Филип Орлеански. Тя е потомка на историческата френска кралска династия и е родена в Париж, в прочутия дворец Пале Роял, през 1817 година. Починала е в 1907 година.

Цар Фердинанд се ожени за Нейно Царско Височество **Княгиня Мария Луиза Бурбон-Парма** (род. на 17 януари 1870 г., а починала на 19 януари 1899 г.).

С тази си женитба Той още повече засили родствените връзки на нашата царска династия с разните владетелски европейски дворове.

Августейшата майка на сега властващия наш Цар – Негово Величество Борис III – е дъщеря на Пармския Дук и на Принцеса Мария Пия Бурбонска, Принцеса на двете Сицилии, родна дъщеря на френския Крал Карл X, от френската кралска династия на Бурбоните. По такъв начин в българската царска династия се влива още една кралска кръв – кръвта на Карла X.

Освен посочените по-горе родства на българската царска династия, не е безинтересно да се посочи и едно родство по сватовство. Така с втората женитба на Н. В. Цар Фердинанд I династията ни се сроди и с голямата австрийска княжеска фамилия Ройс-Кьостриц, чиято потомка е о'Бозе почившата Царица Елеонора.

Също така нашата династия се родее и с династията на съседните ни държави. Починалата напоследък румънска Кралица Мария е внучка на английската Кралица Виктория и на Принца-съпруг Алфред Сакс-Кобург-Гота, който пък е брат, както споменахме, на Цар Фердинандовия дядо. Нейни деца са: румънският Крал Карол; югославската Кралица-майка Мария и бившата гръцка Кралица Елисавета. От друга страна, същата румънска Кралица Мария е внучка и на Цар Освободителя, откъдето следователно нашето царско семейство се родее и с руската императорска династия на Романовците.

Потомците на тия благородни родове са Негово Величество **Цар Борис III** (род. на 18 януари 1894 г., стар стил); Неговият **брат** Негово Царско Височество **Княз Кирил** и **Техни Царски Височества Княгините Евдокия и Надежда**.

На 2 февруари 1896 г. продължителността на нашата царска династия, Негово Величество Цар Борис III, приемайки тайнството миропомазване, бе приятен в лоното на народната ни православна църква. С този акт Неговият мъдър и далновиден Отец – Цар Фердинанд I, приобщи българската царска династия и духовно към българския народ, а с възпитанието, което даде на своя Августейши Син, свърза последния неразривно с България, с нейните величави подвизи и тежки страдания, с нейната безгранична воля за успех и с героичните ѝ борби за преодоляване на всички пречки към успеха.

Негово Величество Цар Борис III е истински син на България, отрасъл в нея, воювал за нейните народностни идеали, възлюбил я повече от всичко и дори от Себе си. Сега Той мъдро я ръководи и достойно възглавява. Над Богопомазаното си чело Той чувства короната на Своя велик единоименник Свети Цар Борис I и с неговата духовна благословия гради величието на България и Третото българско царство.

На 25 октомври 1930 година Негово Величество Царят се венча в историческия италиански град Асизи за дъщерята на Италианския Крал – **Принцеса Йоанна Савойска**. С тази женитба се вля нова благородна кръв в българската царска династия.

Нейно Величество Царица Йоанна, която мигновено завладя сърцата на българите със своето благородство, доброта и величие, е родена на 13 януари 1907 година в Рим. Тя е потомка на славната италианска династия, която води началото си от първите италиански крале на X век. Родоначалник на тази династия е граф Бианкамано Умберто, царувал преди около 900 години. Неговите наследници са били отначало Савойски дукове, сетне – Сардински крале, а от 1861 година – крале на Италия.

Августейшият родител на нашата любима Царица Йоанна напоследък прие титлата «император». Той е роден на 11 ноември 1869 година.

На 2 октомври 1869 година Негово Императорско и Кралско Величество **Крал Виктор Емануил III** се ожени за дъщерята на Негово Величество Крал Никита Черногорски, Нейно Императорско и Кралско Величество **Кралица Елена** (род. в Цетина на 8 януари 1873 г.). Така че в жилите на нашата Царица тече и славянска княжеска кръв, славната кръв на първия Черногорски Княз Владиката Данило Петрович Ниегош, основал династията си в 1711 година.

Освен своя знатен произход, децата на Техни Величества Царя и Царицата: Негово Царско Височество Престолонаследникът Симеон Княз Търновски (род. на 16 юни 1937 г.) и Нейно Царско Височество Княгиня Мария Луиза

(род. на 13 януари 1933 година) имат следователно и славянска кръв, която напълно ги приобщава към великия български народ.

Затова Престолонаследникът, Който ще продължи един ден българската царска династия, е най-скъпата рожба на България и гордост, надежда и упование не само на Височайшите си родители, но и на целия български народ. Зад Неговия детски образ сякаш прозират величавите образи на старите български ханове и царе, които с отческа благословия бдят над първите Му стъпки, нашепвайки Му заветите на своите дела и подвизи, за да го подготвят за трудната, но славна мисия, за която Бог Го е пратил в нашата земя.

Нека Той расте под тия благословии и тия завети, и под благодатното слънце на народната обич, за да се изпълни предопределеното от вековете на нашата родна история – с него да бъде възкресена епохата на духовния му предшественик Симеона Велики – Златният век за България.

Нека пребъде единството между династията, народа и войската – единство, в което е залогът за светлите бъднини на отечеството. След толкова исторически премеждия, след бури и сътресения, българският Престол, възкръснал като по чудо из мъглявата далечина на миналото, и българската царска Корона, засияла отново над Балкана, намират в лицето на царствените представители на нашата династия достойни приемници, които, окръжени с любовта и предаността на всички верни български синове ще могат сигурно да държат в ръцете си съдбините на България и с твърда ръка да направляват нейния държавен кораб към осъществяването на нейната велика съдба.

Нека Бог закриля българската царска династия, за да оправдае надеждите на всички и да възвеличи завинаги народа и родината ни.

III. ЖИВОТЪТ НА Н. В. ЦАР БОРИС III

30 януари 1894 г. – 28 август 1943 г.

(Сп. «Просвета», г. IX, кн. 1–2, IX-X 1943 г., стр. 3–16)

Августейшият баща на Цар Борис III – Княз Фердинанд I Сакс-Кобург-Готски, е роден във Виена на 14 февруари 1861 г., а майка му – Княгиня Мария Луиза Бурбонска, дъщеря на Роберт Бурбонски I, е родена в 1870 г. в Рим и се е поминала в София на 31 януари 1899 г.

Престолонаследникът Княз Борис Търновски се е родил на 30 януари 1894 г. в София. Безспорните умствени дарби и твърдата воля, обладавани от бащата на Княз Бориса, и благородното сърце и нежна душа, с които е блестяла Княгиня Мария Луиза, неговата високопросветена майка, съставят рядко и щастливо съчетание на възвишени умствени и душевни качества, които щедро са наследени от българския наследник на царския трон.

С прокламация към народа и войската Цар Фердинанд даде титлата на Престолонаследника: Княз Търновски и Херцог Саксонски. Назначи го за кавалер на първа и четвърта степен на военния орден «За храброст», за носител на огърлицата на ордена «Свети Александър» и го провъзгласи за шеф на няколко разнородни полка, като го зачисли и в списъците на Шести пехотен Търновски полк с чин поручик. При небивала по размери народна радост, на 2 февруари 1896 година се извърши миропомазването на Престолонаследника от Екзарх Йосиф I, Кръстник бе Руският император чрез своя нарочен представител граф Кутузов.

За образованието на младия Княз бяха положени усърдни грижи. През 1904 г. той издържа отлични изпити по всички предмети за четвърто отделе-

ние. Изпитните резултати надминаха очакванията на учителите, които го изпитваха. Те бяха същевременно и най-доброто доказателство за големите умствени дарби на десетгодишния княз.

По случай изпита на Престолонаследника биде съставен особен акт, подписан от изпитната комисия и от всички присъстващи на изпита. А с дата 31 декември 1904 г. под № 497 бе издадено училищно свидетелство на Княз Бориса за четвърто отделение. След това Престолонаследникът Княз Борис завърши класическото си гимназиално образование към края на 1911 година. Въз основа на параграф 13 от Правилника за зрелостен изпит, решено бе от дванадесетте преподаватели на Престолонаследника, начело с министъра на Народното просвещение, да му се издаде свидетелство за зрелост, като се освобождава от зрелостен устен и писмен изпит, поради отличния му успех. Зрелостното свидетелство на Княз Бориса има дата 20 януари 1912 година и изходящ № 1194 на Министерството на народното просвещение.

Княз Борис от малък се отличава с жива любознателност и вродена интелигентност, които наследява от своите родители. Наклонностите му към естествените науки и различните видове спорт се проявяват още от ранна възраст. В същото време у него се развива и силна обич към българската природа. Големи заслуги в насоката на възпитанието на Престолонаследника след смъртта на майка му е имала баба му Княгиня Клементина, която от баща си бе наследила политическа проницателност и висока интелигентност. Безспорно, влиянието на Княгиня Клементина върху възпитанието на Княз Бориса е било твърде голямо, заедно с онова на Цар Фердинанда, несполуките и лошата съдба на когото никак не намаляват неговите качества на висококултурен и интелигентен владетел. От възпитанието на баба си Княз Борис придоби духовна подготовка, а от баща си усвои мъжествени качества. И това двойно влияние създаде от Княз Бориса мъдър политик и храбър войник. Също тъй благотворно влияние върху формирането на характера на Престолонаследника е оказала и покойната царица Елеонора, която през царуването си от 1908 до 1917 година остави неизлечими следи на доброта не само у царския дом, но и сред народа.

Събитията, които настъпиха през 1908 година, създадоха важни последици за Балканските народи. В онова време се провъзгласи независимостта на Третото българско царство. На тържествата, които станаха във Велико Търново на 22 септември стар стил по случай провъзгласяването на независимостта, присъствува и Княз Борис, който дълбоко изживя в душата си всичко, което последва.

През 1910 година Княз Борис и Княз Кирил предприеха пътешествие из Мала Азия. Те посетиха Цариград и някои от гръцките острови. В Цариград Княз Борис разгледа всички стари и бележити паметници; посети и патриаршията, гдето бе му показана и килията, в която се е учил Цар Симеон като юноша.

Наред с общото образование, Княз Борис е бил обучаван и по военно дело. Нему са били възлагани и специални мисии: да представлява българския Държавен глава при различни случаи пред чуждите владетели. И Княз Борис достойно е изпълнявал тия мисии: при коронацията на английския крал в Лондон, а по-късно – в 1911 г., на тържествата при откриването паметника на Руския император Александър II в Киев. Там Княз Борис е присъствувал в театъра на едно представление-гала, дето е бил извършен атентатът и паднал убит министър Столипин. Всред настаналата паника в театъра, Княз Борис учудил всички със своето хладнокръвие.

На 30 януари 1912 г. Княз Борис навърши пълнолетието си и доби правото да се интересува от управлението на страната. Пълнолетието се отпразнува тържествено в София в присъствието на престолонаследниците на всички балкански държави и на специални делегации от Великите сили. В този ден Княз Борис бе произведен в чин капитан, назначен за ротен командир на Първа рота от Шести пехотен Търновски полк и награден с най-високия орден «Св. Кирил и Методий».

Наскоро след това България започна трескаво да се готви за война срещу Турция. В тия приготовления Княз Борис взема живо участие. През лятото на 1912 г. в една скрита казарма, той прекара своя стаж в командването на рота, като произвежда ротни бойни учения и участва с ротата си в големи пехотни и артилерийски упражнения, а по-късно взе участие и в крепостните маневри в Шумен. Преди това той има случая да наблюдава руските маневри при Киев и германските маневри около Дрезден.

При започването на войната срещу Турция през 1912 г. Княз Борис бе назначен за свързка при началник-щаба на действащата войска. А на 9 октомври същата година Престолонаследникът настигна Седма пехотна Рилска дивизия по долината на Струма и заедно с войските влезе в Солун. През зимата пък, придружен от братата си, Княз Борис замина за Булаир, а по-късно посети заедно с баща си крепостта Одрин, превзета от войската ни с ненадминато геройство.

В началото на 1915 г. Престолонаследникът постъпи във Военната академия в София, която завърши с отличен успех, а през Световната война бе назначен като офицер за поръчки при главнокомандувачия генерал Никола Жеков. Войниците от Девета пехотна Плевенска дивизия първи видяха и акламираха на бойното поле храбрия Княз. Още в началото на войната той отлично изпълни няколко важни поръчки на главнокомандувачия, а на 14 октомври лично участва в боя на Трета пехотна Балканска дивизия във Вранско, като излага живота си на явна опасност. Навсякъде, където се появяваше Княз Борис при войските, те го посрещаха с неизразима радост, възпламеняваха се и вършеха бойни чудеса. След превземането на Кавадарци, главнокомандувачият възложи на Престолонаследника да отнесе на началника на Втора пехотна Тракийска дивизия тайната заповед за атакуване на англо-французките войски, укрепили се по височините южно от село Костурно. Цяла нощ и цял ден царският син се лутал из неразчистените още от неприятеля местности и най-сетне пристигнал в Струмица и предал заповедта. Щом започнал артилерийският двубой, появили се четири противникови самолети и започнали да хвърлят бомби, а един от тях се завъртял над наблюдателния пункт, но Княз Борис, вместо да се подслони в скривалището, започнал да обстрелва самолета с карабината си. И неговите гърди бяха окичени с германския железен кръст и с австро-унгарския орден за военна заслуга. А когато германският кайзер Вилхелм II посети крепостта Ниш, награди храбрия български Престолонаследник с огърлието на Черния орел. По-късно, когато Княз Борис посети Германската главна квартира, бе заслужено награден от Кайзера с най-високото германско бойно отличие – с ордена «Пур-льо-мерит».

На 14 януари 1916 г. Цар Фердинанд произведе героя Престолонаследник за бойно отличие в чин майор. Това производство бе напълно заслужено, защото войниците от предните окопи неведнъж бяха виждали с какви похвални войнишки добродетели, с каква смелост той драговошно и търпеливо бе понасял всички несгоди и лишения и бе излагал често живота си на явна опасност. И главнокомандувачият съвсем основателно отправи следната атестация-доклад до Цар Фердинанда:

«Престолонаследникът винаги се явяваше на най-опасния пункт, гдето проучваше положението и ми изпращаше обосновани на правилно схващане обстановката донесения, които за мене бяха най-ценните и върху тях предимно правех своите разпореждания, напълно спокоен и с най-твърда вяра в успеха на един бой или на цяла операция.»

От едно описание на военния кореспондент на Осма пехотна Тунджанска дивизия Иван Радославов се вижда, че в най-критическия момент за дивизията на Битолския фронт Княз Борис сам лично е повел една дружина в боя.

През март 1917 година на гарата в Браила Престолонаследникът се намирал в специалния влак на главнокомандувания. В това време внезапно се появили руски самолети и започнали да хвърлят бомби върху гарата. Началникът на влака незабавно дал нареждане за изтегляне на влака вън от района на гарата, обаче Княз Борис се появил на прозореца от вагона и заповядал влакът да бъде върнат обратно, като казал: «Какво ще помислят войниците за нас, щом бягаме от самолетните бомби!»... И добавил: «Както войниците стоят твърдо на своите позиции, така и ние ще останем на мястото си!» И влакът бил върнат.

На 14 ноември същата година Престолонаследникът дълго стоял приютен зад една скала под картечен и гаубичен ураганен огън. На същото място и в същото време е паднал убит един подофицер, а бригадният командир Пашинов е бил ранен. Там Князът по чудо се спасил от явна смърт.

От 21 септември до 1 ноември 1917 г. Престолонаследникът взел живо участие в операциите на Трета армия срещу Румъния. Неговата бойна дейност доказва, че той отлично изпълнява завета на Августейшия си баща, изразен в речта му при пълнолетието с думите: «Възлюблений сине... Ти ставаш пълнолетен син на българската Родина и неразривно свързан с българската войска, чиито високи достойнства трябва в тебе да намерят висшето си отражение.» Наистина, тия думи напълно се сбъднаха през войните.

На 3 октомври 1918 г. Цар Фердинанд произведе Престолонаследника в чин генерал-майор и, поради нещастно стеклите се събития, с манифест се отказа от престола в негова полза. Своего възцаряване младият Цар Борис III обяви на българския народ с една сърдечна и трогателна прокламация.

И тъй, по повеля на съдбата, преди двадесет и пет години, още в ранна възраст, но с богат опит, добит от братското общуване с българските бойци, сред лишения и несгоди, Престолонаследникът Княз Борис се нагърби да ръководи съдбините на малка България, жестоко наказана от несправедливите договори и изправена пред тежки изпитания и рухнали надежди.

Под дима на кървавите граждански размирици, макар още твърде млад, Цар Борис встъпи на престола с дълбоко съзнание, че той повече принадлежи на Родината си и на своя народ, отколкото на себе си.

Италианският публицист Алдо Карон в една статия, между другото, писа за Цар Бориса:

«Може би в историята на народите няма възшествие на престол, по-трагично от това на Бориса III. България не беше вече предишната. Тя цялата бе преобърната на нощен бивак от полузагаснали огньове. Зов на опустошение и бунт се носеше надлъж и нашир из страната. При такива обстоятелства Борис III си постави короната на Симеона и на Асеновците.»

На 4 октомври 1918 г. камбаните на църквата «Света Неделя» настойчиво зовяха гражданите на благодарствен молебен за младия Цар. Скоро църквата и площада се изпълниха с ликуващ народ. Когато младият Цар се появи по булевард Дондуков, многолюдието се развълнува като море. Със свалени шапки и с насълзени от радост очи гражданите на столицата гръмко акламира-

ха Цар Борис III. В тази минута младият Цар олицетворяваше държавата. Той бе символ, около който всичко здраво се групираше, за да бъде спасена Родината.

Облечен в простия си войнишки шинел, останал му от бойното поле, Цар Борис влезе в църквата блед и застана развълнуван до царския трон.

На обяд Цар Борис подписа първия указ. Указът се отнася до демобилизацията на войските. След обяд Цар Борис отиде във Военния клуб, гдето бяха събрани офицерите от Софийския гарнизон. Те положиха пред него клетва за вярност. След това Цар Борис замина за лагера, гдето се заклеха пред него и всички войници от Софийския гарнизон.

На другия ден, когато опиянението у народа премина, Цар Борис, останал сам в пустия Дворец, преживява дълбока душевна борба. Царят се усамотява в най-затулената част в градината на Двореца – подобно на Исуса в Гетсиманската градина – и потопен в най-тежки мисли, прекарва дълго време в борба в себе си.

Но Цар Борис, благодарение на своя мъжествен дух, постепенно взе надмощие и възтържествува. Той трескаво се залови за работа. Враговете напредваха към границите на България, народът се бунтуваше, а войската бе разстроена, и Цар Борис нямаше на какво да се облегне и от нийде не можеше да очаква подкрепа; но за да успее, неговият остър ум и неговата вродена разсъдливост му посочиха истинския път, пътят към сърцето на народа.

Неразделил се още с досегашните съюзници, Цар Борис трябваше да приема и посреща военните представители на Съглашението, които идеха с високомерието си и дързостта на победители. Предстоеше и устройването на разстроената от тригодишната война държава. Предстоеше освен това да се изпълнят и поетите непоносими задължения по жестокия договор за примирието.

Но България най-болезнено бе сразена, когато бе принудена да пожертвува сто хиляди свои непобедими герои като заложници. А те бяха войниците от най-храбрите дивизии – Софийска и Преславска. Не стигаше скръбта по заложниците, но съглашенските войски трябваше да окупират и страната.

С умелост и такт, но със стиснати зъби, мъдрият Цар Борис понасяше всичко, само за да не се отегчи още повече тежката участ на нашите заложници.

Българският кораб се люлееше всред яростни вълни, готови всяка минута да го погълнат, но на кормилото бе застанал бодро младият и смел кормчия. Край подводни скали Цар Борис умело и предпазливо маневрираше и спаси българския кораб от явна гибел. Победителите всеки ден ставаха все по-дръзки и започнаха да не изпълняват задълженията си, като провъзгласяваха силата за право, но тъкмо това повлия на народа ни да съзнае повелителната необходимост от сплотяване около своя млад и любим Цар.

Едва на 17 ноември 1918 г. бе освободена една малка част от Първа пехотна Софийска дивизия. Царят се отправи за гара Сараньово и там лично посрещна героите.

Когато Софийци пристигнаха на гара Сараньово и с неизразима изненада видяха Августейшия посрещач, те се ободриха, бърже слязоха от влака и се построиха в четириъгълник. Техният бодър дух развълнува Царя и той едва удържа сълзите си.

Цар Борис застана сред войниците и заговори с такава топлина в гласа, с такава сърдечност, че думите му дълбоко засегнаха най-нежните струни на техните измъчени души.

Младият Цар каза:

«Достойни българи! От страна на България, от страна на всички български сърца дойдох аз да ви кажа «добре дошли» и да ви уверя, че днес няма честен българин, който да не иска да стисне юнашката ви десница и да приветствува от сърце тия, които с велико себеотрицание носиха тежкия кръст за свободата на своя брат и изпиха горчивата чаша, за да спасят България.

Юнаци! Вие докрай изпълнихте дълга си. С високо дигнати чела идете сега сред вашите близки; те ви чакат с трепетни сърца. Бог вижда, че вие честно служите на свящото дело за родната свобода. За вас, за щастието на България, ура!»

Гръмко ура изпрати трогателните думи на Царя.

Довчера заложници, измъчвани и ругани, когато тия окъсани герои-светци видяха своя върховен вожд, веднага се преобрази и сърцата им радостно затуптяха, защото почувствуваха, че Родината не е загинала, че България е спасена, и че млад, изпълнен с вяра и надежда, стои пред тях любимият им Цар, както довчера стоеше пред очите им в окопите като Престолонаследник.

Един ден историкът ще прецени и отбележи, че България едва ли би могла да оцелее от сполетялата я страшна катастрофа, ако Провидението не бе я сдобило с този мъдър, благ и даровит Държавен глава. И наистина, възцаряването на Бориса III спаси България от явна гибел.

Цар Борис е надарен с редки качества. Той е добросърдечен, демократичен, еднакво внимателен към всекиго. Вродената скромност, наследена от майка му, и простотата в неговия живот са най-скъпите и блестящи брилянти на неговата корона. Неговото благородно сърце трепти от най-хубави чувства към всеки добър българин. У Цар Бориса няма гордост. Той еднакво почита и учения, и простия. В лицето на всеки българин той вижда частица от народа, за когото е положил тържествена клетва да му служи беззаветно. И затова, по случай рождения ден на Цар Бориса, нашият именит поет и философ Стоян Михайловски публикува през 1920 г. статия, озаглавена: «Народен Цар».

В нея между другото четем:

«Цар Борис мина през най-великата школа на живота – през школата на злочестините. Той обладава оная драгоценна наука, което се добива само в страданията – човекознанието, светознанието. Той знае, че всяка незаслужена именитост, всеки изкуствен блясък, всяко надменно първенство, всяка груба сила – са работи суетни и недълготрайни. Да, Цар Борис е роден между нас, расъл е между нас – изповядва религията на нашите деди, – той мисли по български, както мисли всеки български ум, чувствува по български, както чувствува всяко българско сърце! О, да, ний справедливо наричаме Цар Бориса «народен цар» – и вярваме, че той ще запази туй прозвание в историята. Днес той е символ на нашата морална мощ! Днес той олицетворява пред нашите очи тройното начало, което ще пресътвори българщината – и ще обнови нашата държавна мощ: политическия ред, нравствената дисциплина, социалния равновес.»

Стоян Михайловски е имал няколко срещи с младия Цар. При друг случай той се произнесе за цар Бориса така:

«Сегашният образец на Цар у нас може да се назове така: Народен Цар. Той е Цар, който царува само над сърцата на българите. Българският Цар носи корона, както носи корона един епископ в храма. Тая корона не е символ на властолюбие, а символ на човеколюбие.»

На 25 октомври 1920 г., когато се празнува юбилеят на народния поет Иван Вазов, Негово Величество Цар Борис се яви в дома на поета и като му връчи най-големия български орден «Свети Свети Кирил и Методий», произнесе хубава реч, в която между другото каза:

«Народни поете, като син на своя народ, споделящ чувствата, които вълнуват днес неговото сърце, аз ида с гордост да стисна ръката, която е написала една скъпа съкровищница в нашата книжнина. В памет на днешния тържествен ден особено съм честит, че мога да Ви връча ордена на Светите равноапостоли Кирил и Методий.»

Наистина, културата на Цар Борис е достойна за един монарх от нашата епоха. Няма клон от човешките знания, на който той да е чужд. Още като младеж Цар Борис посещава Военната академия и Юридическия факултет. Той извърши пътешествия из цяла Европа. Цар Борис живо се интересува от литература, изкуство, скулптура и от социалните условия на народите. Страстен механик, той проявява голяма наклонност към инженерството, а свръх всичко Цар Борис е и отличен естественик. От титлите, които притежава, най-ценна за него е докторската *Honoris causa* по естествените науки, дадена му от съответния факултет на Софийския университет на 8 декември 1928 г. съвършено заслужено, след един обстоен доклад от най-компетентните учени в тази област. Цар Борис освен това е провъзгласен за почетен член на няколко научни дружества и академии в странство. Той е провъзгласен и за почетен доктор на Римския и Берлинския университет.

Цар Борис винаги се е радвал не само на любовта на своя народ, но и на симпатиите на чуждите владетели и държавници.

В своите военни мемоари Лудендорф се изказа за него така:

«Престолонаследникът Княз Борис, който е получил примерно възпитание от своя баща, е една войнишка и надхвърляща възрастта си зряла личност. Той има ясен поглед за военните потребности. Военните власти в България, пък и аз самият съм преговарял на драго сърце с него. Българският народ не може да намери по-добър владетел.»

А в своята книга «Моят живот» знаменитият фелдмаршал Фон Хинденбург се произнесе:

«Високонадареният Княз Борис със своя жив ум играеше поверената му роля много тактически и твърде скромно, един вид като частен секретар на своя баща през световната война.»

По-късно Бенито Мусолини се изказа за него така:

«Българският Цар съм срещал няколко пъти и имах възможност да го опозная. Аз много уважавам Цар Бориса, защото е извънредно интелигентен, а главно, той ме плени с това, че е голям познавач на живота. При всяка среща той ме завладяваше все повече с житейския си опит»...

В продължение на двадесет и пет години Цар Борис преживя такива съдбоносни дни, каквито никой монарх на света не познава. Но, заобиколен от безпределната народна обич, той с рядка смелост и себеотрицание, с търпение и самообладание, а главно със забележителна мъдрост и прозорливост, съумя да отстрани всички опасности, да превъзмогне всички трудности и да създаде от разстроена и унижена България една образцова държава на ред, мир и всестранен напредък. Цар Борис успя най-после да си спечели ценни приятелства сред чуждите владетели и държавници, за да осъществи тъй силно жадуваното обединение на българския народ.

През своето царуване Цар Борис служи на своя любим народ с една пословична скромност, с похвално родолюбие и с безпримерна преданост. Най-доброто доказателство за това са буйните народни манифестации навред из България, гдето Цар Борис се е появявал. Българският народ винаги е вярвал в своя Цар и не остана излъган. Народът обича своя Цар, защото знае, че и Царят искрено го обича – че страда с неговите страдания и се радва с него-

вите радости. Върху тази взаимна обич се гради светлото бъдеще на българската държава.

И наистина, Цар Борис никога не е преставал да изпълнява усърдно свещения завет на майка си, изразен в последния час на живота ѝ:

«Борисе, когато един ден бъдеш повикан да царуваш, постарай се да бъдеш най-добрият цар между царете!»

Както вече видяхме, Цар Борис е войник още от дете. Той е израсъл сред войската и барутния дим на войната. Преживял всички радости и горчивини през войните, той зае престола си като истински войник, който отива да заеме най-опасния си пост.

Достъпен за всички, Цар Борис се среща и разговаря със селяни и граждани и внимателно обмисля всеки въпрос, свързан с интересите на държавата. Всред хората на науката и изкуствата Цар Борис се чувства в своята среда. Той винаги е блестял с благост и мъдрост. В един разговор с виден чужд журналист Царят се изразил така:

«Когато по някои въпроси искам да взема правилно решение, отивам при моите приятели селяните, които познавам от бойното поле, за да узная тяхното мнение. И те често са мислили точно като мене: че е ударил часът да се обърне нова страница на историята.»

Нашият Цар, в дни на народни неволи и бедствия, пръв е давал пример и на министрите, и на всички други какво трябва да се прави. При стихийни наводнения, при опустошителни градушки, при катастрофални земетресения, или каквито и да било други народни бедствия, Цар Борис пръв се е притичвал при пострадалия народ, за да го утешава, да го успокоява и да го подпомага. Цар Борис пръв намали на времето цивилната си листа и пръв даде с това пример за намаление на големите заплати. Нашият Цар в частния си живот е съвсем скромен. Той не живее в разкош и пиршества, както чуждите владетели, а живее както живеят мнозина заможни българи. Царят винаги е учтив и внимателен в обноските си, а това е израз на неговата велика душа.

Царят, както всички хора, когато види близки, познати и дори непознати да страдат, страда и той. Той посещава болните държавници, а също и болните си познати. При умиращия Андрей Ляпчев Цар Борис е прекарал близо два часа при леглото му и с голяма тъга е гледал как си отива големият държавник. Също така цар Борис посети два пъти в село Банкя умиращия патриарх на българската войска, генерала от пехотата Данаил Николаев.

На болни приятели и познати, на нуждаещи се писатели, артисти, художници, запасни офицери и други Царят се е притичвал на помощ и ги е подпомагал морално и материално. Често Царят е подпомагал някои нуждаещи се по такъв начин, че дори и те самите не са знаели, че получената помощ е дошла тъкмо от него.

Цар Борис има благородно и нежно изражение на лицето си. В сините очи на Царя сякаш е съчетан чиличеният блясък на българския войнишки нож с една пленителна гълъбова кротост. Чиличеният блясък Царят е наследил от баща си, а гълъбовата кротост – от майка си.

Народната радост обаче достигна своя връх, когато Цар Борис се ожени за италианската Княгиня Джованна, една от най-възпитаните и очарователни княгини в Европа. По някакви тайнствени сърдечни пътища италианският и българският народ предугаждаха, че между Цар Бориса и грациозната италианска принцеса цъфти нежна обич. И сърцата на двата народа не останаха измамени. Този щастлив брак свърза младата българска династия с една от най-старите и благородни европейски династии, основана преди девет столетия. Но най-много народът хареса царската невеста, защото тя се оказа точно та-

кава, каквато допада на българите: скромна и нежна. Тя е така прелестна царица, за каквато се разказва в народните приказки.

Царица Йоанна ошастливи България с една красива Княгиня – Мария Луиза, и с един хубав син – Престолонаследника Симеон, Княз Търновски.

С пленителна простота, без всякаква охрана Българският държавен глава е кръстосвал цялата страна. Няма кът в България, където да не е стъпвал неговият крак.

Цар Борис владее отлично почти всички европейски езици; владее дори и албански език.

Един голям френски журналист се произнесе за Цар Бориса така:

«Той маневрира с изключителна ловкост в политическата игра на своето царство. Негласен ръководител, спазващ Конституцията без преувеличение, загрижен за доброто на всички, с една изпитана физическа смелост, с един личен чар, който може да се справи с много упорства, той изпълнява отлично функциите си, както в чужбина, така и в София. Неговите пътешествия и срещи на Запад и в която и да било страна на Европа съставят цяла глава от европейската политика, както и от политиката на това малко царство.»

Известно е, че след като Цар Борис се възкачи на престола, страданията на българския народ не само не престанаха, но продължиха повече от две десетилетия – че едва от есента на 1940 година, след освобождението на Добруджа, започна нашият национален възход, и то благодарение на царската мъдра и предвидлива политика и на ценното съдействие на нашите славни съюзници от миналата световна война.

Освобождението на Добруджа бе предвестник за настъпването на радостните и щастливи дни за българския народ. Това освобождение още повече насърчи нашия Цар, и той с всичките си сили и с цялата си душа заработи за освобождението на Тракия и на Македония. Македония винаги е била най-скъпа и най-близка до неговото сърце. В продължение на три години, през миналата световна война, Цар Борис като Престолонаследник и като войник, е пребродил многократно Македония. Няма кът в тази свидна българска земя, гдето да не е стъпвал неговият крак.

През своето двадесет и петгодишно царуване Цар Борис не само че винаги е мислил за поробените български земи, но непрекъснато, с голямо търпение и с похвален такт е водил една далновидна политика за освобождението на тия земи и за обединението на целия български народ. Тази велика задача Цар Борис успя да постигне с най-малки жертви, тъй като жертвите ние вече бяхме ги дали в по-голям размер, отколкото бе потребно през миналите войни. За да достигне този бляскав резултат, Цар Борис почти всяка година отиваше в европейските столици, гдето се срещаше с чуждите владетели и държавни мъже, пред които защитаваше българската справедлива кауза. Както в Париж и Лондон, така в Рим и Берлин нашият Цар си бе спечелил големи симпатии и винаги се радваше на особено внимание. Но най-резултатни за българската национална кауза бяха сърдечните срещи на Царя с великите водачи на Германия и на Италия: Хитлер и Мусолини, през есента на 1940 г. и по-късно.

Най-сетне царските усилия и трудове се увенчаха с успех. Най-сетне дълго бленуваният ден дойде и Царят със своята държавническа мъдрост изведе българския кораб на спасителния бряг. Без особени жертви, българският народ, под царското умело ръководство, се видя освободен и обединен, и дадените свидни жертви в миналите войни не отидоха напразно. С тяхната скъпа кръв, макар и късно, Цар Борис съумя да използва настаналите събития и да освободи Добруджа, Тракия и Македония от чуждото иго. По такъв начин той заслужи напълно титлата Цар на всички българи.

Ако Цар Борис не притежаваше здрава и вярна интуиция, ако бе се поддал на някои внушения, България в последната световна война щеше да бъде сигурно по-зле разорена, отколкото Гърция и Югославия. Тогава Царят не би могъл да напише в манифеста си от 21 септември 1940 г.:

«Ние дълго чакахме този час. Чакахме го с воля, напрегната към бъдещето, и с непоколебима вяра в тържеството на правдата. Нашите мирни усилия и нашето бдително търпение са възнаградени. Добруджа е пак наша.»

Днес българският народ трябва да се чувства особено честит, задето държавата ни вече е заздравена, а Добруджа, Тракия, Македония и Моравско са освободени и присъединени към нашето отечество, благодарение на признатите от цял свят големи заслуги на нашия любим Цар Борис III.

Един ден историята ще запише, че в продължение на двадесет и пет години Цар Борис с предпазливост, търпение и вродена мъдрост, след като преживя страшни бури и премеждия, успя да избави българския кораб от явна опасност, да го изведе на спасителния бряг и да спечели заслужено титлата: «Цар-Обединител».

Ненчо Илиев

IV. СМЪРТТА НА Н. В. ЦАР БОРИС III – 28 АВГУСТ 1943 Г.

(Сп. «Просвета», г. IX, кн. 1–2, IX-X 1943 г., стр. 17–20)

1. Официални съобщения за болестта

От 26 август 1943 г.:

«Негово Величество Царят е сериозно заболял. Лекуването Му е поверено на най-добрите специалисти.»

От 27 август 1943 г., сутринта:

«Положението на Негово Величество Царя продължава да бъде сериозно. Лекарите полагат всички усилия за подобренieto му.»

От 27 август 1943 г. на обяд:

«В здравословното състояние на Негово Величество Царя е настъпила съществена промяна. Лекарите продължават да полагат най-големи грижи за лекуването.»

От 27 август 1943 г. след обяд:

«Дворец София, 27 август, 16 часа.

Негово Величество Царят преди няколко дни заболя внезапно. Болестта, която от самото начало беше много тежка и предизвика колебания в състоянието на Височайшия пациент, бе установена навреме и със сигурност от лекарския консилиум. Настъпилото днес подобрене дава надежда, че ако не се появят и други усложнение, опасността засега може да се счита за отстранена.»

Лекар при Двора на Негово Величество Царя
Д-р Ст. Даскалов

2. Болестта, от която е починал Н. В. Цар Борис III

В акта, издаден от Министерството на правосъдието по случай смъртта на Негово Величество Цар Борис III, се казва:

«Смъртта е последвала от запушване на лявата сърдечна артерия, двустранна пневмония, оток на белите дробове и на мозъка (Thrombosis arteriae coronariae sinistrae. Pneumonia bilateralis. Oedema pulmonum et cerebri).»

3. Прокламация към българския народ

Българи,

Негово Величество Цар Борис III, нашият любим Цар-Обединител, след кратко и мъчително боледуване, днес – 28 август 1943 г., в 16 часа и 22 мин предаде Богу Дух в Двореца София, обкръжен от Царското семейство.

Неизмерима е загубата за България. Неизмерима е скръбта на целокупния български народ. Неизмерима е и признателността му към неговия любим, незабравим и велик Цар-Обединител. Всички българи имаме свещения дълг да следваме неотклонно неговия завет – да бъдем единни и сплотени и да работим всеотдайно за напредъка и благоденствието на Обединена България.

Нека вечна да бъде паметта Му!

София, 28 август 1943 г.

Министерски съвет:

Председател на Министерския съвет, Министър на външните работи и на изповеданията: Проф. Д-р Богдан Филов;

Министър на вътрешните работи и народното здраве: Петър Габровски;

Министър на народното просвещение: Проф. Д-р Борис Йоцов;

Министър на финансите: Добри Божилов;

Министър на правосъдието: Д-р Константин Партов;

Министър на войната, генерал-лейтенант: Никола Михов;

Министър на търговията, промишлеността и труда: Никола Захариев;

Министър на земеделието и държавните имоти: Инж. Христо Петров;

Министър на обществените сгради, пътищата и благоустройството: Инж. Димитър Василев;

Министър на железниците, пощите и телеграфите: Инж. Васил Радославов.

4. Прокламация към българския народ

Българи,

Днес, 28 август 1943 г., Негово Царско Височество Престолонаследникът Симеон Княз Търновски, любимецът и надеждата на българския народ, съгласно чл. 34 от Конституцията, встъпи на Престола на българските Царе под името Симеон II, Цар на българите.

Поради малолетието на Негово Величество Цар Симеон II, и на основание на чл. 151 от Конституцията, Министерският съвет поема управлението на Царството до отреждане на предвиденото в Конституцията Регентство.

В този съдбоносен за страната ни момент призоваваме всички българи да се сплотят още по-здраво около Престола на Негово Величество Цар Симеон II, за да могат с вяра в светлите бъднини на нашия народ и с упование в Бога да продължат светлото дело на България.

Да живее Негово Величество Цар Симеон II!

Да живее България!

Да живее българският народ!

София, 28 август 1943 г.

Министерски съвет:

Председател на Министерския съвет, Министър на външните работи и на изповеданията: Проф. Д-р Богдан Филов;

Министър на вътрешните работи и народното здраве: Петър Габровски;

Министър на народното просвещение: Проф. Д-р Борис Йоцов;

Министър на финансите: Добри Божилов;

Министър на правосъдието: Д-р Константин Партов;
Министър на войната, генерал-лейтенант: Никола Михов;
Министър на търговията, промишлеността и труда: Никола Захариев;
Министър на земеделието и държавните имоти: Инж. Христо Петров;
Министър на обществените сгради, пътищата и благоустройството: Инж. Димитър Василев;
Министър на железниците, пощите и телеграфите: Инж. Васил Радославов.

5. Възвание

Към българските професори, писатели, артисти, художници, музиканти, инспектори, директори, учители, студенти и ученици.

Неизмеримо нещастие сполетя българския народ. Нашият любим Цар склопи очи и потопа в скръб обединена България. Какво велико сърце престана да бие!

В светлата редица на българските царе Цар Борис III се издигна до най-великите. Между тях той достойно заема най-предно място. От невръстни години до последно издихание Царят-Обединител живя с възторга и покрусата, с радостта и мъката на целия български народ и остана до край най-предан и верен син на българската земя. Твърд в страдания и изпитания, храбър в устреми и усилия, в тревога и бури, Той – кормчията на българската държава, бе всякога на водаческия пост. Четвърт век твори усилено и създаде велики и незабравими дела. Работи неуморно, всеотдайно и с непобедима вяра в звездата на България. За нея Той живя и принесе Себе си жертва пред отечествения олтар.

Непрежалимият Царствен покойник бе обходил всички кътове на родната земя и стана близък на всяко българско сърце. Той се сроди с българската просвета и култура и стана неин върховен закрилник. Няма честит почин за Родината, в който Венценосният Цар да не е вложил Своего високо покровителство; няма народно бедствие, което да не е привлякло Неговото отзивчиво сърце; няма всенародна радост, която да не е развълнувала Неговата благородна душа. Храбър воин, увенчан със слава в борбите за тържество на българските идеали, Върховният вожд имаше под особени грижи и родната войска – пазителка на българската народна чест.

С помисли и дела Великият покойник начерта и освети със смъртта си вечните завети на народа: Да изградим докрай величието на Родината – обединена, могъща и благоденствуваща! Да я пазим неизменно – силна, светла и честита! Само в нейната слава да сияе нашата гордост и в нейното щастие да гори нашата радост! Кръстът на страданието да не смущава нашия устрем в изграждане благополучието и величието на България!

Днес, когато всенародна скръб е заляла цялата българска земя; когато целият български народ ридае, нека благоговейно се поклоним пред тъй рано отминалия Цар-Обединител. Нека пред светлия Му образ запалим в сърцата си пламъка на най-дълбока почит. Нека дадем обет, че ще следваме неотклонно заветите на светлия човек, на великия владетел!

Чеда на целокупна България!

В тия дни на мъка, надвиснала като черен облак над скъпата Родина, на престола на българските царе възлезе Негово Величество Цар Симеон II – любовта, надеждата и упованието на българския народ. Българската Царска корона вече блести над челото на младия ни Цар. Да се обединим около Неговия престол. Да слеем своите мисли и стремежи в едно сърце, в една воля, в един

дух. Да обградим Царя със своята българска всеотдайна любов, да Го следваме и да бъдем готови на всички жертви за Негова слава и за величието на България!

Да бъде светла паметта на Царя-Обединител Борис III!

Да бъде чист и славен пътят на Цар Симеон II!

Да върви към величие и слава целокупният български народ!

Бог бди над нашата земя!

София, 31.VIII.1943 г.

Министър на народното просвещение: Б. Йоцов

6. ЦАР БОРИС III

(Сп. «Житно зърно», г. XVII, 1943 г., кн. 8, стр. 227)

На 28 август т.г. се пресели в отвъдния свят обичаният от всички Цар на българите Борис III Обединител. Една всенародна и спонтанна манифестация на непринудена и искрена скръб беше най-голямото доказателство за народната обич и привързаност към Неговите завети за мирен, творчески и добротворен живот.

Рядко в историята монарх е бил оплакван така искрено и сърдечно от своя осиротял народ. Рядко е, защото малцина са владетелите, които са познавали така добре копнежите на своя народ и са били готови на всички жертви за постигането на неговите идеали.

Посветил голяма част от живота си на науката, Той разбираше нейната съкровена същина и нерядко е давал да се разбере, че зад външните явления на физическия свят Той съзира Божествения вечен порядък.

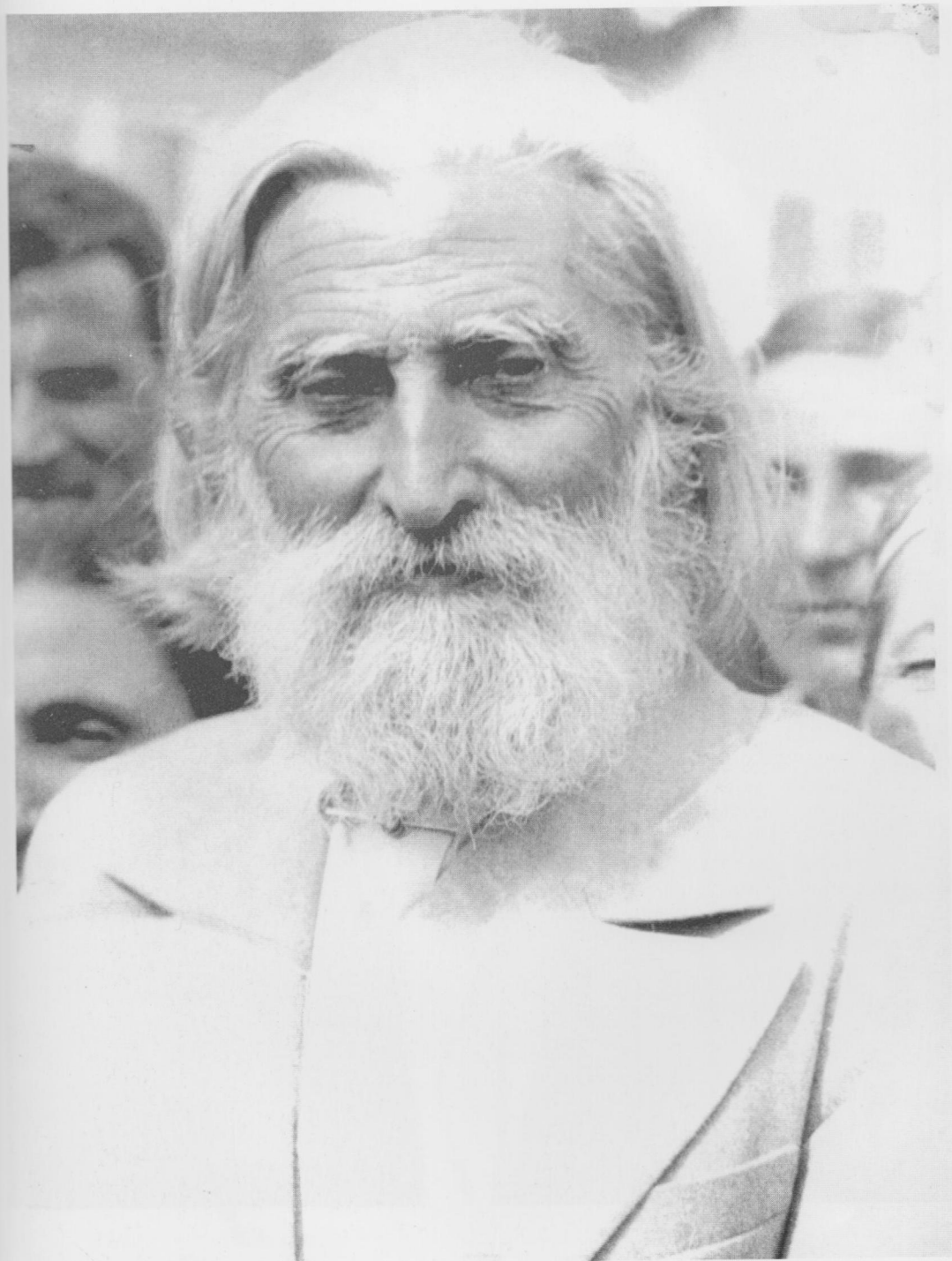
Напусналият земното съществуване Цар Борис III беше рядко верующ и смирен владетел. Нему не бяха чужди много познания от Великата наука за душата, за отвъдния свят и за вечните закони на развитието.

Той не вярваше в смъртта. И Той ще живее!

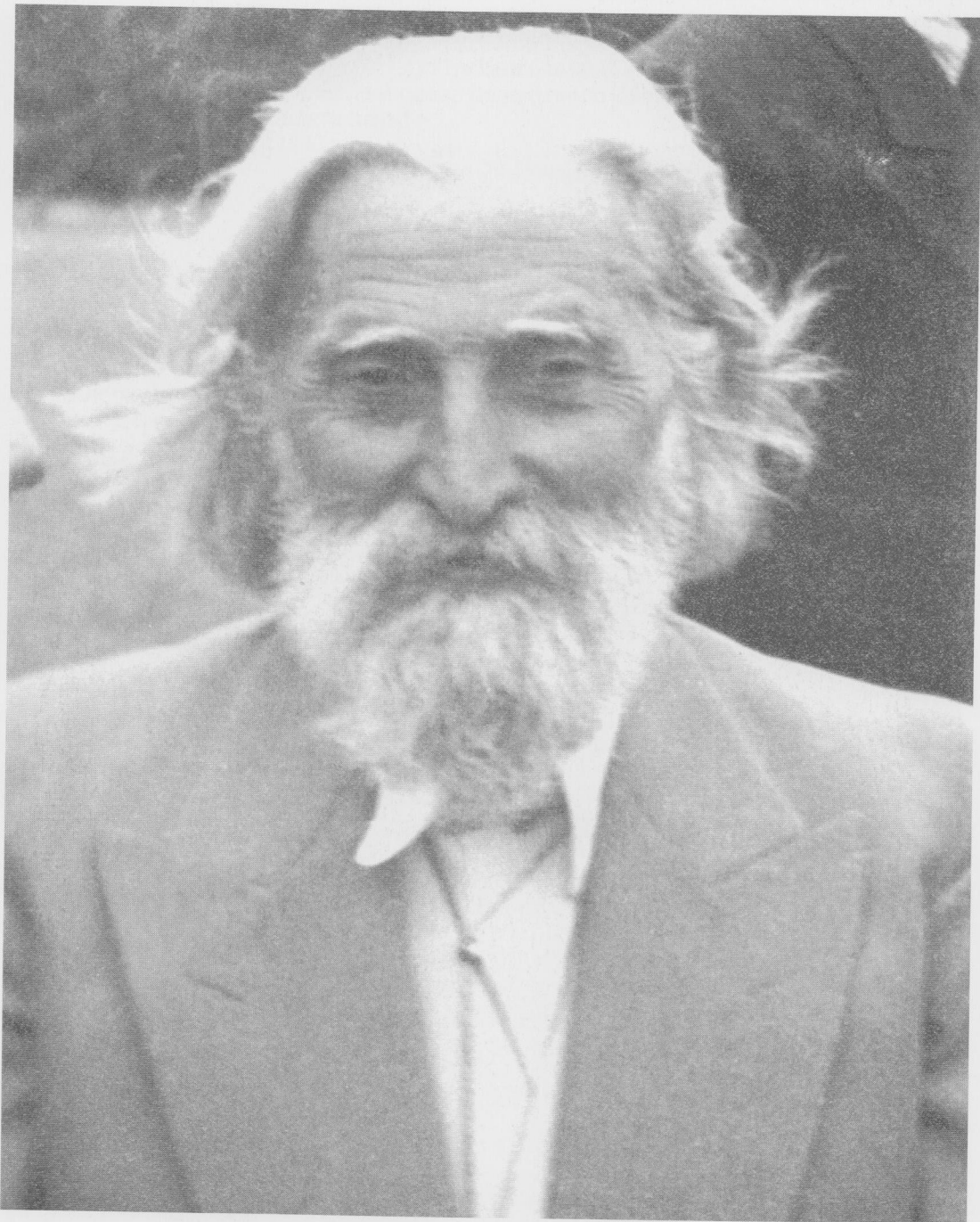
Оттам, където се намира сега, Той ще продължи делото, започнато между неговия народ. По-рано бе един само отделен човек, а сега е преумножен в душите на всички, които Го обичат, в душите на всички, които се молеха и плакаха за Него.

Нека Божествената светлина озари пътя на Неговата душа, познала още тука Великата тайна на Бога.

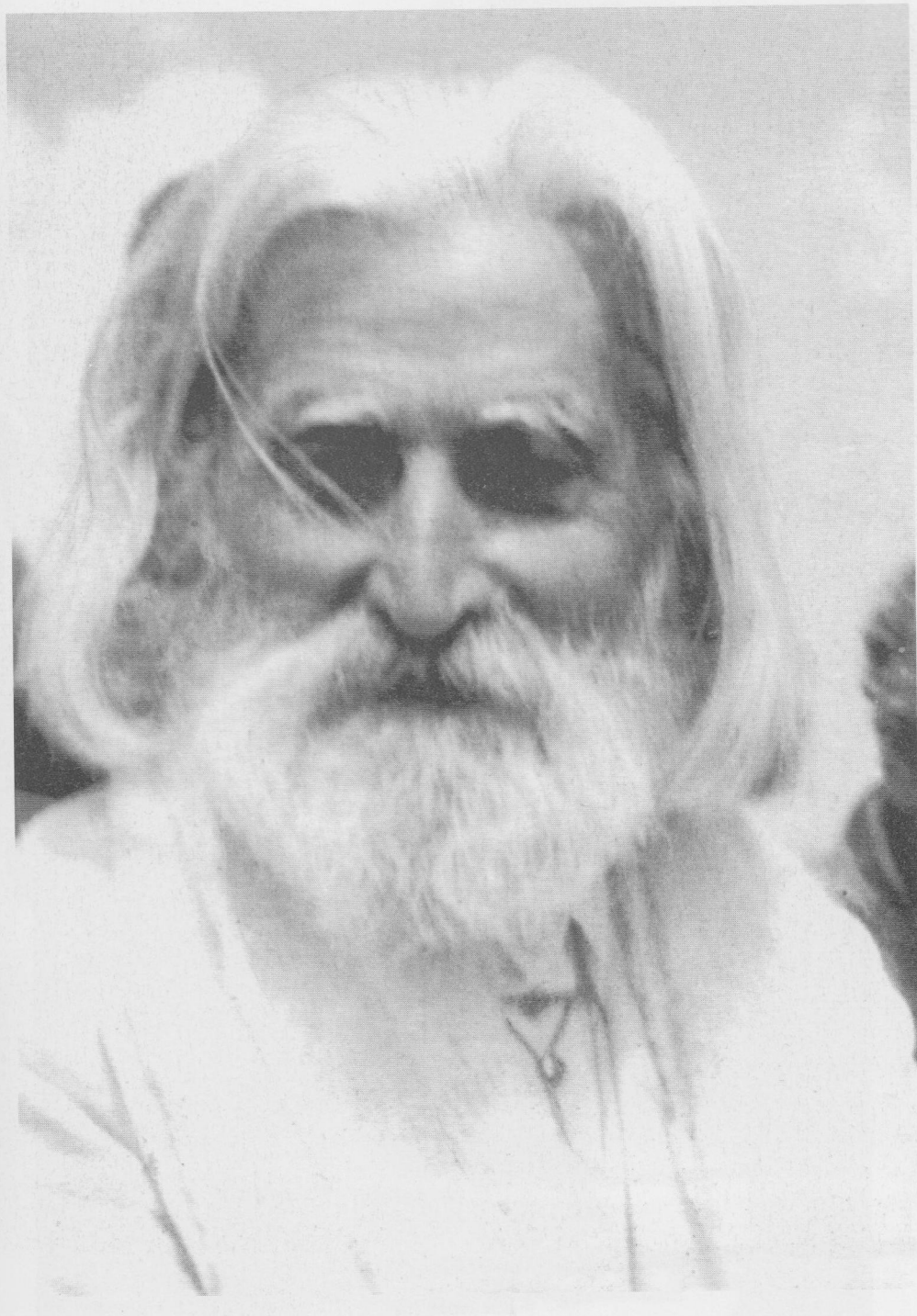
«Житно зърно»

1. Учителят Дънов.

2. Учителят Дънов.

3. Учителят Дънов.

4. Салонът на Изгрева.

5. Учителят Дънов пред приемната на салона.

6. Учителят играе Паневритмия.

7. Учителят и музикантите на Паневритмия.

8. Л. Лулчев – третият отляво – на Паневритмия.

9. Минчо Сотиров и Л. Лулчев – първа двойка, Тодор Маринчевски и Йордан Андреев (Анлю) – втора двойка.

10. Учителят, музикантите и братството на Паневритмия.

11. Минчо Сотиров и Йордан Бобев (шофьора) – първа двойка, Л. Лулчев – участник във втората двойка, а зад него – Т. Маринчевски.

12. Паневритмия на Изгрева.

13. Паневритмия на Изгрева.

14. Минчо Сотиров, Л. Лулчев и Тодор Маринчевски – 1942 г.

15. Бивакът „Ел Шадай“ на Витоша. На общ обяд. Вдясно е скалата и Учителят е до нея.

16. Бивакът на Витоша. Зад скалата е построена каменна ограда.
Пред скалата, бялата фигура е Учителят.

17. Бивакът на Витоша, с каменната ограда. Пред скалата, облегнат, с бели одежди е Учителят.

18. Бивакът на Витоша. 1. Дядо Благо. 2. Бертоли. 3. Учителят.
4. Л. Лулчев. 5. Т. Стоименов, с каскета.

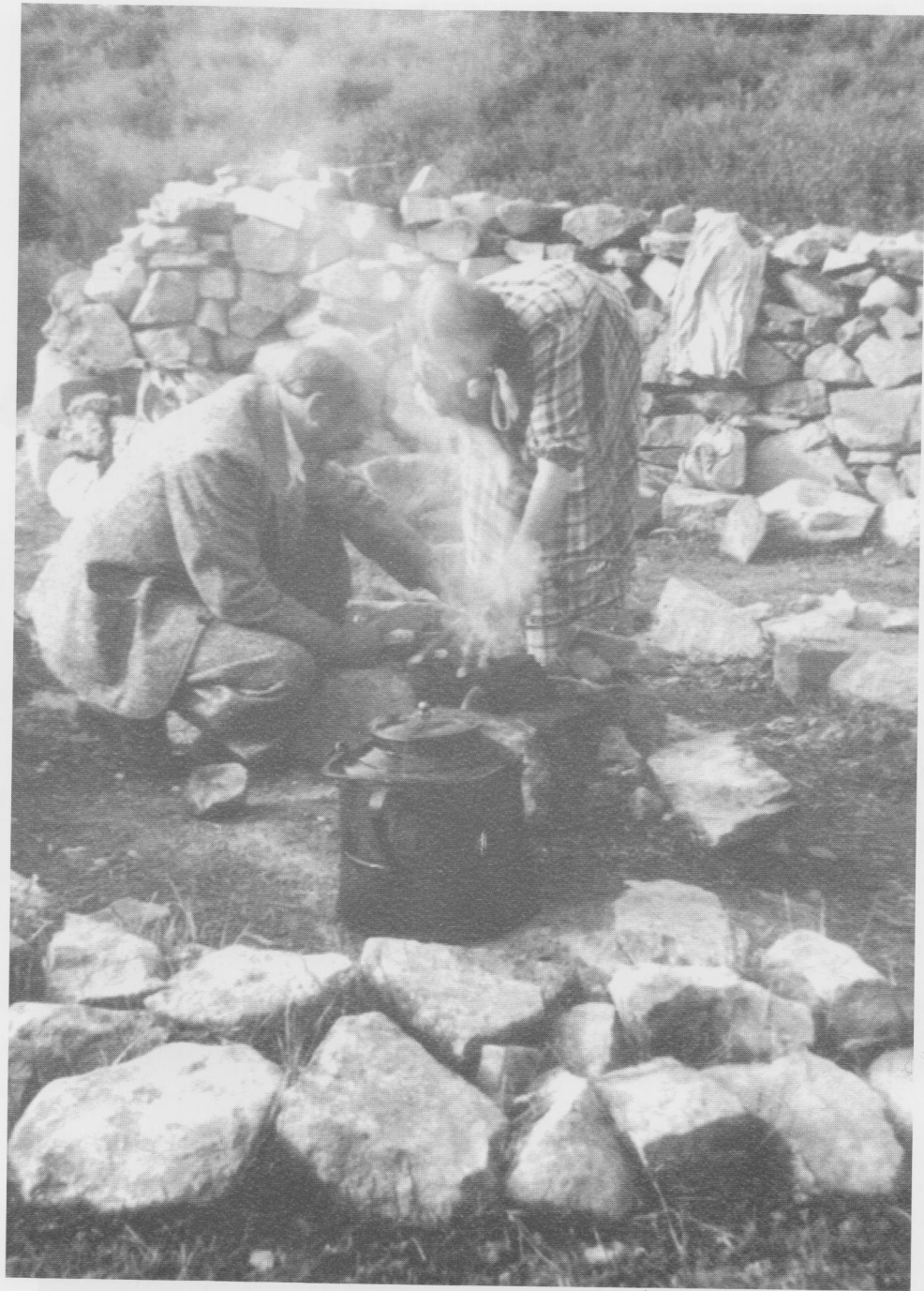
19. Бивакът на Витоша. 1. Бертоли. 2. Учителят. 3. Дядо Благо.
4. Л. Лулчев (зад него). 5. Т. Стоименов.

20. Бивакът на Витоша. 1. Учителят. 2. Л. Лулчев. 3. Т. Стоименов.
4. Дядо Благо (Стоян Русев).

21. Учителят Дънов и Л. Лулчев на бивака на Витоша.

22. Бивакът на Витоша. Л. Лулчев и Е. Андреева, до огнището.

23. Учителят с приятели на Витоша – август, 1938 г.
Л. Лулчев е четвърти седнал, в профил.

24. Лагерът с палатките при второто езеро – Рила, август, 1939 г.

25. Заслонът, кухнята и склада при лагера на второто езеро

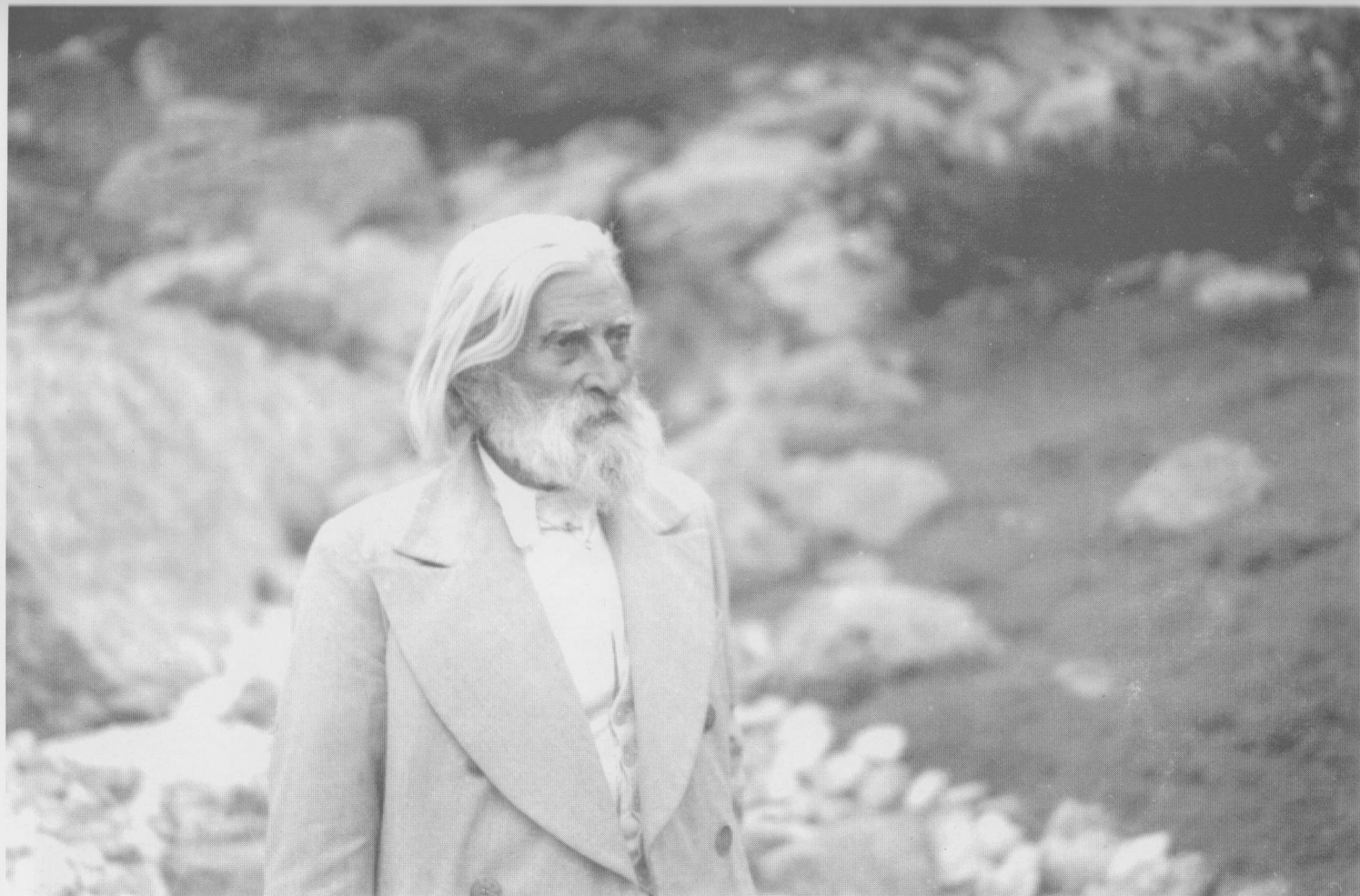
26. Учителят с Лулчев преминават между палатките.

27. Учителят с Лулчев преминават през лагера.

28. На Рила, екскурзия от 7 човека – юни 1931 г. На обяд с Учителя при второто езеро.

29. Учителят Дънов пред скалата с надписите, при извора „Ръцете“.

30. Учителят Дънов, с бялата шапка, до него Л. Лулчев, с бялото таке, работят за оформяне коритото на извора.

31. Учителят Дънов, с бялата шапка, работи за оформяне коритото на извора. Първият отдясно, с бялото таке, вижда се част от него, е Л. Лулчев.

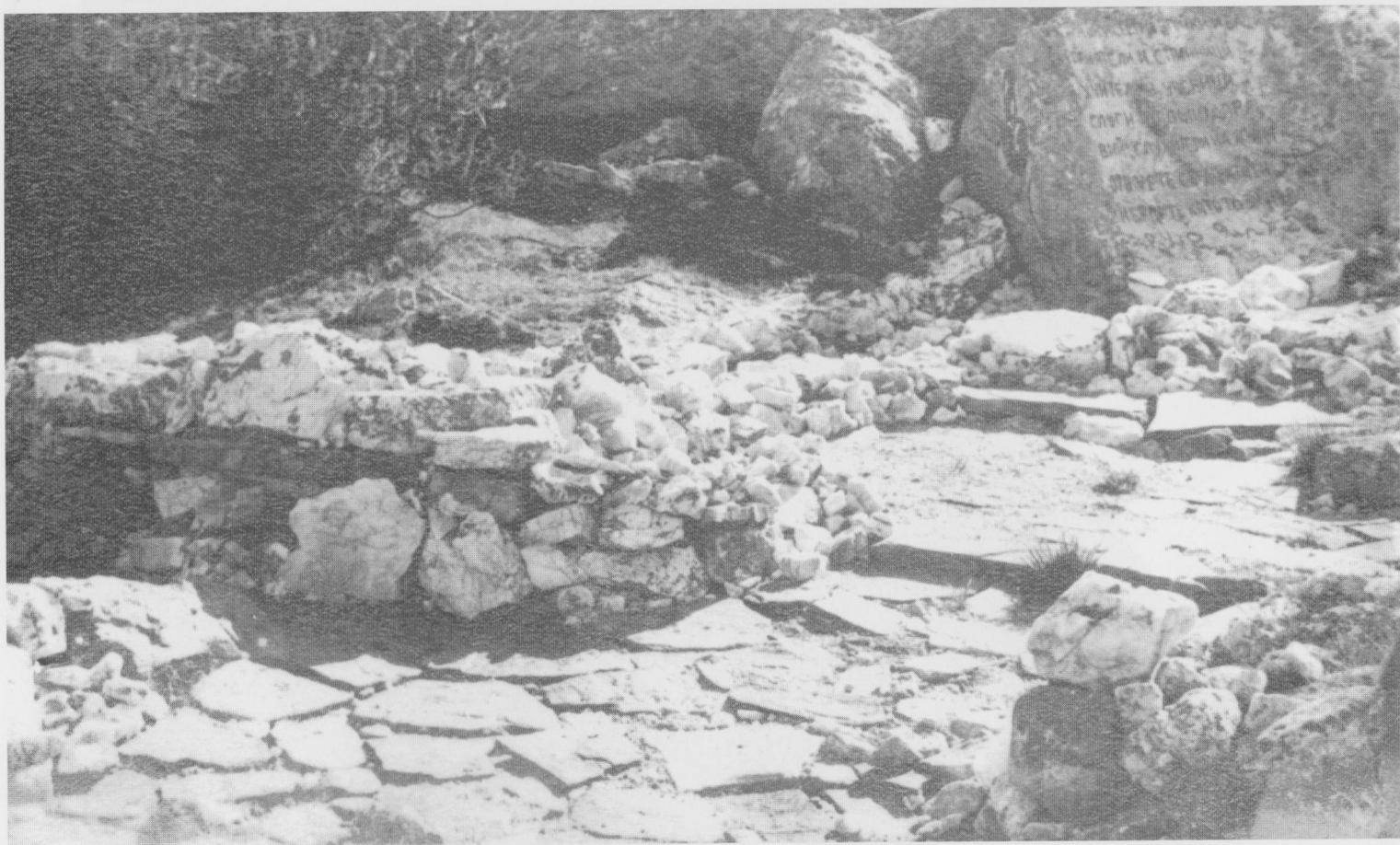
32. Учителят Дънов, с бялата шапка, наблюдава течащата вода.
Срещу него е Л. Лулчев, с бялото таке.

33. Изворът „Ръцете, които дават“.

34. Изворот „Ръцете“, с течащия извор. Над плочата са: в средата камъка „Царят“, до него, вляво, е камъка „Царицата“, от другата страна – камъка „княгиня Мария-Луиза“, а най-отгоре – камъка „престолонаследникът Симеон“.

35. Общ изглед на чешмата „Изворът“, вляво е пътеката с плочите, която води до скалата с надписите.

36. Учителят Дънов пред извора „Ръцете“ – 1939 г.

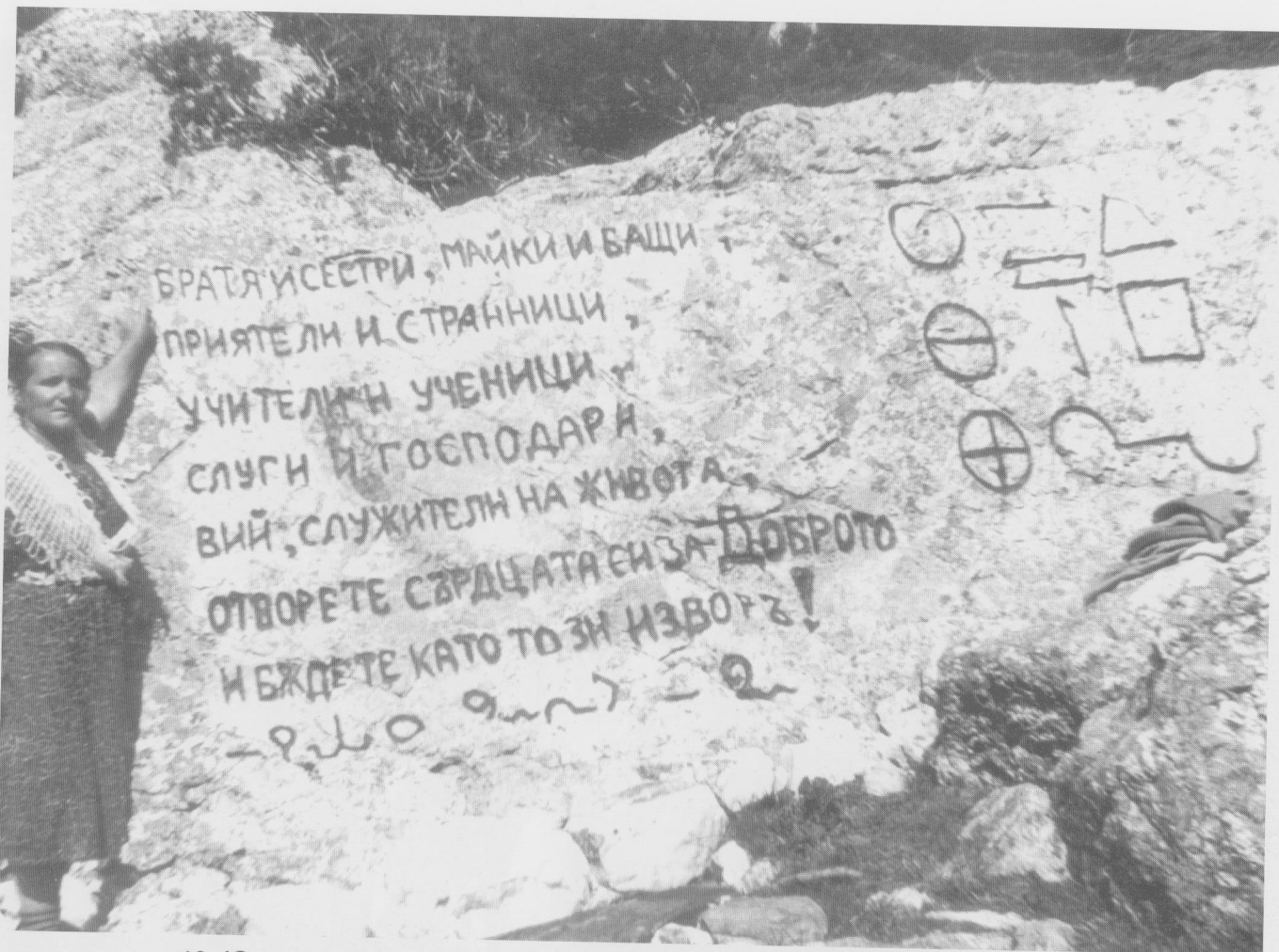
37. Учителят Дънов наблюдава извора „Ръцете“ – 22 юли 1939 г.

38. Учителят Дънов пред извора „Ръцете“ – 22 юли 1939 г.

39. Учителят Дънов наблюдава „Котвата“ върху скалата до извора „Ръцете“.

40. Юрданка Жекова до надписа на скалата, при извора „Ръцете“.
Отдолу надписа гласи : „1930 г. 25. 07. 12 часа“.

41. Учителят Дънов пред извора „Ръцете“. До него седнал Л. Лулчев. – август 1935 г.

42. Учителят Дънов на Рила сред пеещи приятели – 1939 г.

43. Учителят на Рила, отляво е Л. Лулчев.

44. На връщане от Паневритмия на „Бъбрека“. Л. Лулчев, с каскета и мустаците, върви до Учителя – 1939 г.

45. Възлизане към "Езерото на чистотата" с Учителя.

46 а. Учителят и Петър Пампоров към „Езерото на чистотата“.

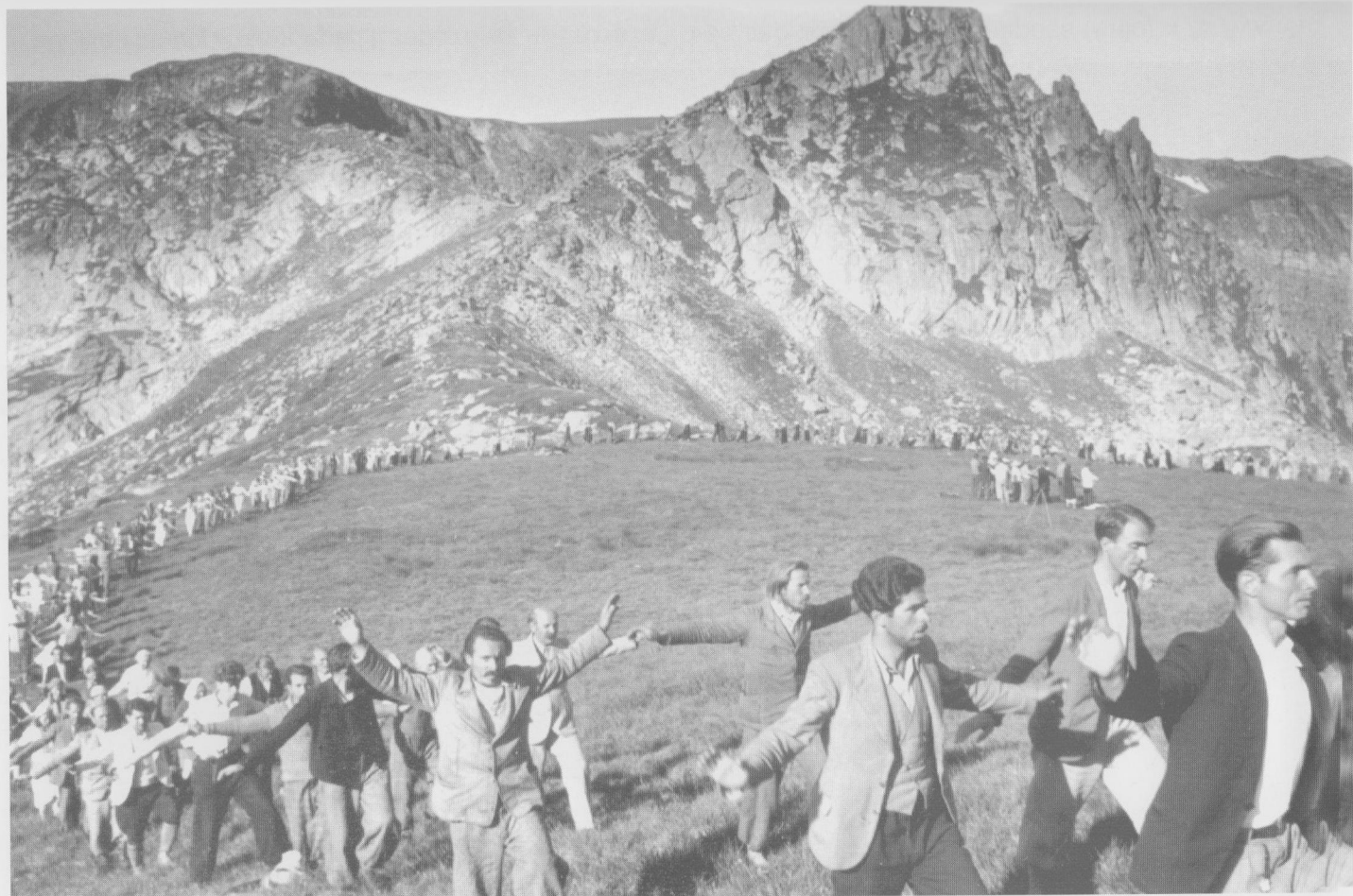
46 б. Възлизане към „Езерото на чистотата“. Л. Лулчев, с бялото таке, Йордан Андреев и Стоян от „Упанишадите“.

47. Учителят Дънов на Паневритмия при „Езерото на чистотата“.

48. Учителят Дънов играе Паневритмия при „Езерото на чистотата“.

49. На Паневритмия при „Езерото на чистотата“. 3-та двойка : Йордан Бобев (шофьора) и Стоян ; 4-та двойка : Йордан Андреев, с тъмното сако, и Л. Лулчев.

50. На Паневритмия при „Езерото на чистотата“. 1-ва двойка : Йордан Андреев (Аню) и Л. Лулчев.

51. На Паневритмия. Кольо Йорданов вляво, Л. Лулчев и Йордан Андреев (Аню).

52. Паневритмия на „Езерото на чистотата“ – 1939 г.

53. Паневритмия. 3-та двойка : Йордан Андреев (Аню)и Тодор Маринчевски.

54. Екскурзия на Учителят Дънов с приятели – 1914-1917 г.
Л. Лулчев, с офицерска униформа, най-отпред.

55. Любомир Лулчев, с фуражката и мустаците, в колата.

56. Любомир Лулчев като офицер.

57. Любомир Лулчев

58. Любомир Лулчев и жена му Ангелина генерал Радойкова.

59. Любомир Лулчев

60. Любомир Лулчев

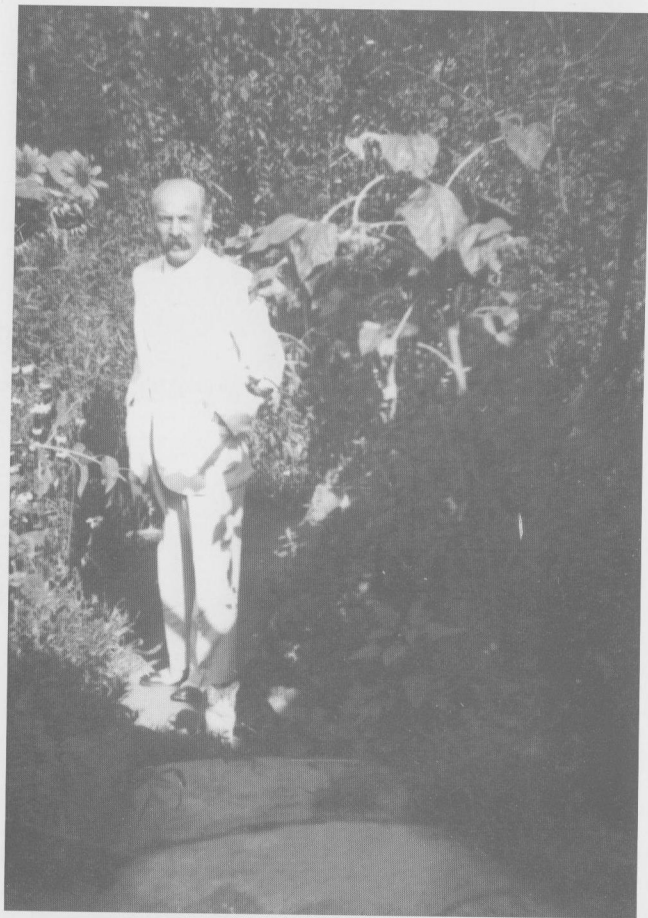
61 а. Любомир Лулчев в бараката си на Изгрева.

61 б. Любомир Лулчев в бараката си на Изгрева.

61 в. Любомир Лулчев в бараката си на Изгрева.

62 б. Любомир Лулчев на Изгрева.

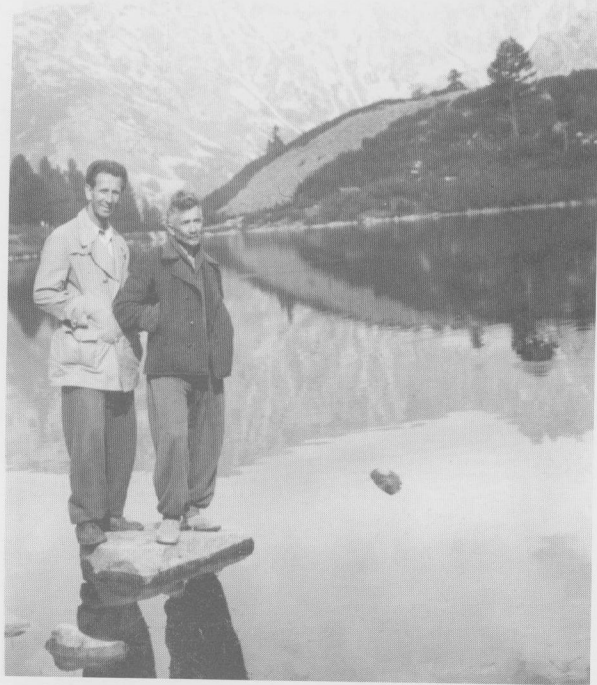
62 а. Любомир Лулчев на Изгрева.

63 б. Йордан Андреев (Аню)

63 а. Тодор Маринчевски

64 б. Тодор Маринчевски и Йордан Андреев.

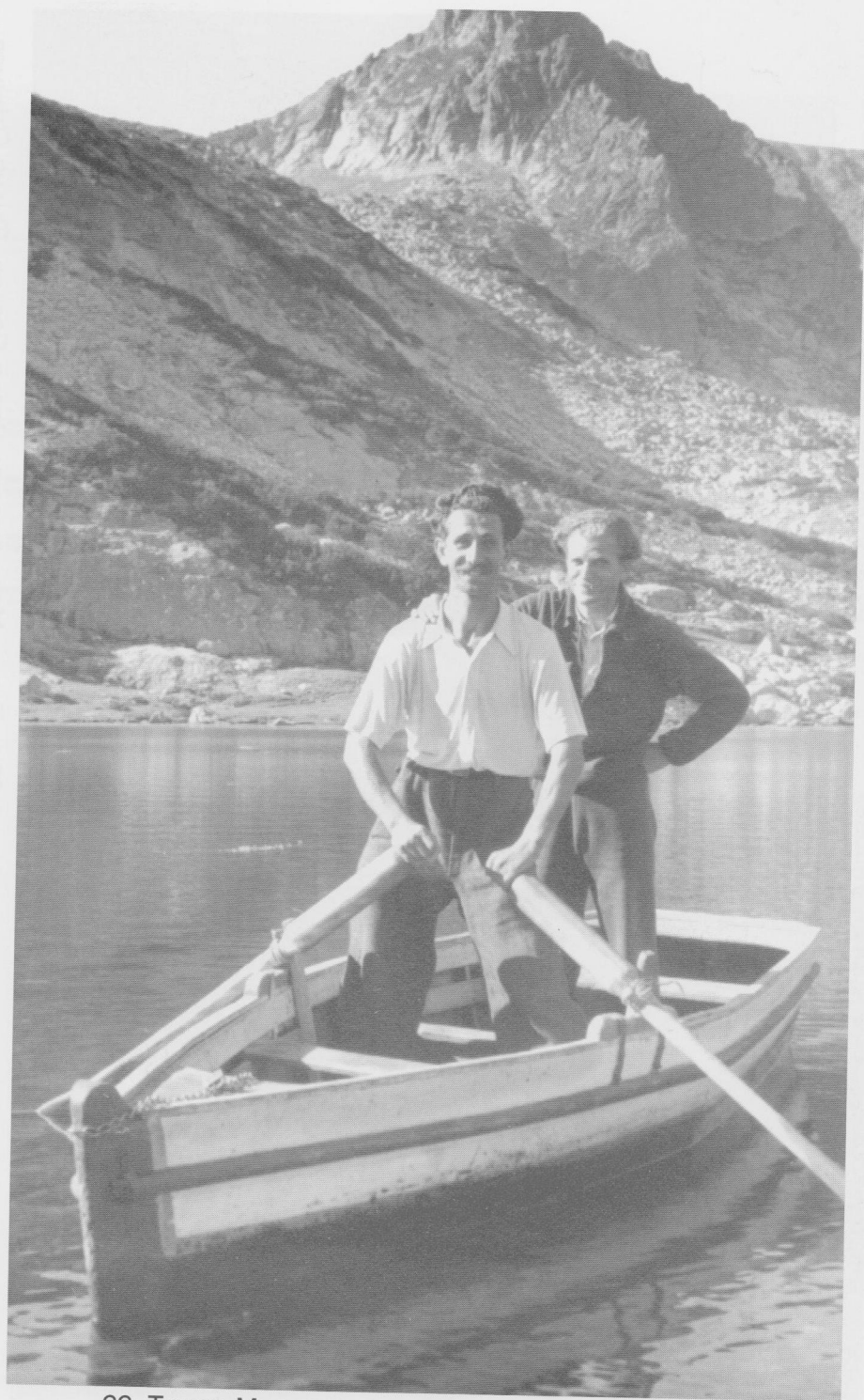
64 а. Любомир Лулчев и Йордан Андреев.

65 б. Стоян Георгиев и Тодор Маринчевски.

65 а. Тодор Маринчевски, Веско Павлов, Филип Стоицев.

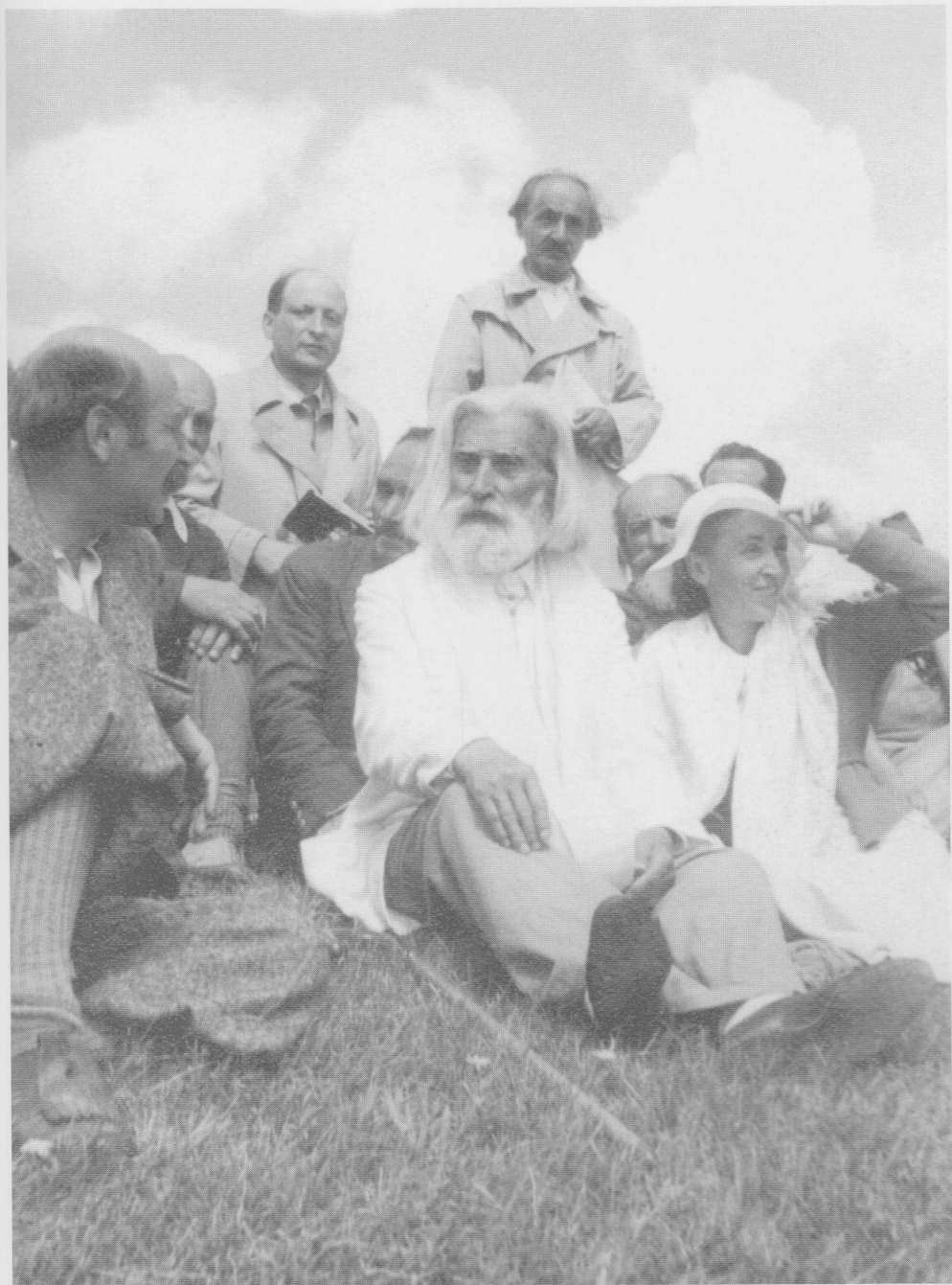
66. Тодор Маринчевски и Димитър Костов на Рила.

67. Л. Лулчев с хората от „Упанишада“.

68. Учителят Дънов с приятели при извора в с. Рударци.

69. Л. Лулчев разговаря с Учителят Дънов в с. Мърчаево.

70. Учителят и Л. Лулчев, с каскета, в с. Мърчаево.

71 а. Л. Лулчев с Учителя в с. Мърчаево.

71 б. Л. Лулчев с Учителя в с. Мърчаево.

72. На връщане от екскурзия с Учителя.

73. На връщане от екскурзия с Учителя.

74. На връщане от екскурзия с Учителя. Л. Лулчев – в средата.

75. Л. Лулчев разговаря с Учителя Дънов в с. Мърчаево.

76. Последната снимка на Учителя в с. Мърчаево.
Учителят всред нивата с житото. В далечината : 1. Л. Лулчев.
2. Крюгер. 3. Невена Неделчева.

77 б. Царица Йоанна

77 а. Цар Борис III

78 б. Княгиня Мария-Луиза

78 а. Цар Фердинанд I Сакс Кобург-Гота

79 а. Княз Борис

79 б. Княз Кирил

79 в. Княгиня Евдокия

79 г. Княгиня Надежда

80 а. Принц Август Сакс Кобург-Гота

80 б. Княгиня Клементина Орлеанска

80 в. Крал Виктор-Емануил III

80 г. Кралица Елена Черногорска

XII.

**Дневник
на Любомир Лулчев
за срещите
и разговорите му
с цар Борис III
и с Учителя Петър Дънов
от 28 януари 1938 г.
до 5 май 1944 г.**

XII.
Дневник
на Любомир Лулчев
за срещите и разговорите му
с цар Борис III
и с Учителя Петър Дънов
от 28 януари 1938 г.
до 5 май 1944 г.

(1) Писмо от Любомир Лулчев до цар Борис III от 25.I.1938 г.

Ваше Величество,

При тия условия мисля, че ще е добре «малкият Алекси»^{1*} да си остане на своето място. Има работи, които би трябвало сега да се предвиждат, защото после резултатите им по-трудно се премахват. Моля, помислете и направете. Изпращам историческата фотография «Как беше, че как стана?» (Ако я имате в оригинал, подарете ми я.)

Впечатлението от излизането е много силно, но от Николаев² е доста неблагоприятно. Смятат го много заядлив.

С поздрав: Любомир Лулчев

25.I.1938,
София–Изгрев

(2) Писмо от Любомир Лулчев до цар Борис III от 6.I.1938 г.

6.I.1938

Ваше Величество,

Изпращам «положението и разрешението». По изпълнението на този план, ако намерите за добре, можете да си послужите със следния метод: допитайте се по околен път до английския представител³, като му съобщите което

* Бележките, означени с цифри, са от съставителя на «Изгревът» Вергилий Кръстев и са в раздел XIII на настоящия том. (бел. М.И.)

мислите да правите, да не се изненада и допусне, че някаква подозрителна политика се прокарва. Те имат връзки с народняци, демократи, земледелци и работници и биха могли да внушат поотделно, по на един човек от тях, да се групират заедно и да дойдат до едно съглашение (по десетина по-видни човека от всяка бивша партия) и в едно изложение, признавайки погрешките на партизанството, тържествено да се откажат от грешките на миналото и да направят една обществена декларация⁴, подписана от хора на бившата Народняшка, бившата Демократическа, бившата Земледелска и бившата Работническа партия, с която [да] декларираат, че ще работят в името на тези и тези принципи (те могат да им се посочат допълнително или те самите да си ги изберат), като обещава свещено да ги пазят. Всички други «движения» са механически, безпринципни и ще се движат докато имат «бензин». Временните успехи на техните образци не трябва да ни заблуждават. Нека си спомним империята на Константин в Мала Азия, която трая от ден до пладне. Фанатизъм, преследване и реакцията не могат даде нищо добро на българския народ. Каква смисъл има да се отварят войни, предварително осъдени на неуспех? Запасното офицерство е крайно безидейно и е готово да тръгне подир първия срещнат, без да мисли къде ще го изведе пътят, който му се сочи. Те не могат да схванат, че днешният и утрешният момент може коренно да се различават и да се попадне в задънена улица.

Така очертана, демократо-народняшката група и работническо-земледелската ще послужат за основа на бъдещия обществен живот. С посоката на «безпартийност» трябва да се приключи, защото ще доведе до нежелани последици. (Задраскани редове. След думата «последници» следва: «от които могат да се възползват обскуранти, които, като ограничават свободата и признават себе си за «избраници», мислят, че облагодетелствуват човечеството».)^{*} Повече подробности, ако има нужда – устно. Трябва да се скъпи времето сега и всичко да става в най-строга тайна. От моя страна това спазвам напълно.

С искрена почит: Любомир Лулчев

(3) Писмо от Любомир Лулчев до цар Борис III от 13.IV.1938 г.

13.IV.1938

Ваше Величество,

Понеже въпросът, за който стана спор днес пред Вас, взе крива насока, за да не остане впечатление, че ние искаме някакви беззакония и лични изгоди във вреда на реда и законите в страната, нашите събрания (и школа) ще престанат.⁵ Ние винаги сме се водили от мисълта, че те са от обща полза, че добрите хора са пратеници на небето, че те внасят нещо необходимо и полезно и с благословение за цялата страна и за всички хора, че те пръскат една духовна светлина, без която животът би изглеждал по-непоносим.

Понеже се мисли, че с ограничения и бруталности може да се достигнат добри резултати, ние няма да пречим ни най-малко да се дочакат и видят резултатите им. Обаче за последиците предварително заявяваме, че не можем да носим ние лично никакви отговорности.⁶

С почит: Любомир

^{*} Забележката е на Любомир Лулчев. Той е преписвал по-късно дневника си от ръкопис на пишеща машина и на всеки лист отдолу е написал: «Писано лично от мен на машина.» (М.И.)

(4) Писмо от Любомир Лулчев до цар Борис III

Ваше Величество,

Изпращам бележките по Закона за печата. Ако обичате, прочетете ги.⁷

Пращам Ви и едно частно писмо, което след прочитането моля да ми върнете: човекът, който го е писал, заслужава доверие 100% (писмото е до жена му).

Упражнявайте контрол, защото партизаните сега са в министерството.

Позивът е многоречист и имаше места, които казваха: «Ела, вълк, изяж ме»...

Най-сърдечни поздрави и пожелания за добро здраве на децата и Ваш...*

[Любомир Лулчев]

(5) Писмо от Любомир Лулчев до цар Борис III от 6.VII.1938 г.

Ваше Величество,

Времето, което изживяваме, е особено. Различни и противоположни сили се намират в голяма активност. Във всички държави се чувства голямо напрежение – особено в авторитарните. Ония държави, които постъпват най-справедливо, ще успеят. В другите вътрешните противоречия ще се изострят и ще ги обезсилят.

Да се пазим да се не повтарят [грешките]** от миналото, защото загубите сега ще бъдат двойни.

Нека уповаваме на здравото, а не на болното, на разумното, а не на невежите.

Мнозина сте слушали досега, послушайте и нас. Имайте постоянството на германеца, честността на англичанина, обходата на французина, предаността на русина и веселието на италианеца.⁸

Ако е добре на народа, и на Вас ще бъде добре, но ако той е зле, и Вие не може да сте добре. Ония, които вършат волята Божия, сиреч най-разумното в дадения момент, те имат успех в живота си. Личните разбирания водят към неминуеми стълкновения с други лични разбирания и неуспехи.

Тоя свят не е без ръководител. И тия, които схващат това, което Той иска, носят новото в живота. Новото се чака от всички. То носи винаги повече справедливост, повече свобода, повече радост и обич между хората.

Онова, което потиска, преследва, руши, е само старо в нови дрехи. Имайте присърце мъките на бедните и потиснатите. Познавам милостивото Ви сърце – дайте му ход и изберете хора, които да Ви разбират, и започнете това, което Ви е присъщо – едно по-справедливо управление, гдето грижата на властта ще стигне и до последната колиба. Спомнете си, там живеят при най-лоши условия обикновено ония, които най-сърдечно Ви целуват ръка... А за тях най-малко се прави... Тогава и Вашият живот ще се изпълни с радост и няма като сега да е мъчение!

Ако ще тръгвате за странство, изберете си подходящ благоприятен ден за тръгване.⁹

Хороскопа Ви връщам. Може би ще ми трябва за още едно наблюдение чак след 15.8.т.г.¹⁰

* Недовършено. Писмото е чернова. (бел. М.И.)

** Оставено е празно място за думата. (бел. М.И.)

Портретите на Симеончо с Вас и майка му са цяла история без думи! Изглежда, че е много чувствително дете. А фотографията на княгинята между цветята е една истинска картина.

Благодаря много за тия фотографии.

Бог да пази Вас и домочадието Ви.

6.VII.1938

С искрена почит:

[подпис:] Любомир Лулчев

(6) Среща с царя на Рила при Вадата на 13.VII.1938 г.

Пристигнах на 7-и на Рила. Там бяха пуснали 300 коня да пасат, та бяха изпоцапали мястото и трябваше да се чисти. Дойде ловецът Христо Кацарски да ми каже, че царят ще дойде на 13-и на Вада в 8 ч сутринта, да се видим, ако може – това му телефонираше от Царска Бистрица.

На 13-и сутринта бях на беседа на молитвения връх и в 6 и половина тръгнах. Учителят ме изпрати сърдечно, като ме посъветва да бъда внимателен. Сега, каза той, работят от невидимия свят да смекчат нещата.¹¹ Целият облечен в бяло, придружен от Йордан¹², аз бях в 7 и половина на Вада. Бяхме взели чайника с вода от тукашната чешмичка, за да черпим царя. Запалихме огън и аз излязох малко. На изток се показа веднага царят. Беше 8 без 20; много елегантно облечен, спортно, бинокъл, бастун и малка раница на гърба. Той ме забеляза веднага и ме поздрави с високо вдигане [на] каскета си във въздуха. Аз му отговорих с вдигане [на] едната ръка. И двамата се приближихме бързо един към друг и аз му се похвалих, че сме му донесли вода да го черпим от чешмичката – това, което той си няма. Седнахме до вадата на неговата стара карма – подарената от него, пардесю тъмносиньо. Снех му раницата. Каза ми, че ми носел плодове от Кричим – помнел, че когато аз съм дошел най-напред в Царска Бистрица, съм му донесъл един портокал – сега и той носел. Седнахме. Аз извадих от моята раница прясна питка, месена и печена на планината под връшник, сирене ементал и една пиперка зелена, на която той се много зарадва – той ги обича. Турих му една хубава чаша захар и лимон и топла вода. Това ни беше гостенето му. Ядохме и говорихме. Предварително му казах за Юрдан.

– Като моя Свилен¹³ ли е? – ми каза царят смеешком.

– Да – съгласих се аз и повиках Юрдан да се приближи. Той дойде, вдигна ръка и поздрави със «Само Божиата любов носи пълния живот.»¹⁴

– Напълно съгласен – каза царят, като поздрави с вдигане [на] каскета си.

– Добре дошли, Ваше Величество!

Царят му подаде ръка и благодари. Като му казах, че е шофьор, царят му каза:

– Е, значи колеги сме.

Почнахме разговора. Казах му, че речта на Кьосето¹⁵ не съм чел. Той ми я разправи накъсо. Каза ми, че ходил при Кьос[ето], който бил болен, и го накарал на 7.VII. да говори.

– Магически числа си му избрал – казвам му.

Цитира ми някои пасажи от речта му и каза, че ще ми изпрати стенограмите. Главните въпроси, които имаше и говорихме, бяха: 1. Отговорът на тронното слово. Прочете ми проекта и направихме няколко поправки; да приеме депутация или всички народни представители? Казах му, че ще е по-хубаво всички народни представители да приеме, да ги не дели. Ще му бъде малко по-

мъчно, но няма нищо, после ще му бъде пък по-лесно, защото ще чуе мнозина.¹⁶ Той се съгласи и каза, че в петък ще приеме всички. Законът за печата – поне да се внесе. Задълженията? Сега, като преписвам, не мога си спомни за какво са били – да се оставят наесен; да направи една закръпка на кабинета, ако има нужда, след виждане на депутатите да отиде в странство и след връщането оттам да направи генерална реконструкция. Това бяха главните въпроси. Между другото говорихме къде е ходил по планината; за сестра му Надежда, за зет му, който бил болен от стомах – решихме да го видя и му дам наставления.¹⁷ Говорих му за Николаев – че министър не може така да говори за своите чиновници.

– Спас Ганев¹⁸ му възрази – каза ми царят.

– Но мястото на тия работи не е в събранието, а в Министерския съвет – казах аз. – Каква е тая политика? Николаев е истеричен и демагогства.

Царят беше съгласен с това. Говорихме за доста други работи. Между другото говори ми за сушата.

– Аз Ви казах и по-рано, че Бялото Братство не трябва да се засяга, защото ще има последици... И това е най-малкото!

– Зная, зная, нали зная какво беше и със стария, и с кешишите* Василий и Партений и други.¹⁹

– Да, защото не сме важни ние като хора, а функцията, която изпълняваме. Ако някой нападне мене, е едно, но ако някой нападне Вас като цар, е друго. Който служи на Божествената идея, Бог го пази. Други са интересите на един, който пипа агнето да го види угоено ли е, ако е месоядец, и други – на вегетарианеца...

– Да, разбира се.

– И към Вас тия, които търсят своите интереси, те тъй пипат, а друго е, когато пипа тоя, който иска само да види дали му е достатъчно само храната...

– Знаеш, много беше тежко тая неделя. И най-интересното беше, че четох във вестник там, френски, от 6-и, една статия против астролозите, които предсказвали, че тая седмица ще бъде тежка – той го оборваше, а аз го четох тъкмо когато го опитвахме, че беше така...²⁰

– Ами, разбира се, Земята е една къща, около която влияе Слънцето, Месечината и всички планети. А това влияние не може да бъде без последици и за хората! Ако затвориш прозорците, цялата къща ще стане тъмна. Но и лошо ще дойде...

– Зная, зная... (Следва неразбрано.)**

– ... но с Николаев не може да се работи. Той е архипоп.

– Но видяхте ли, с Генчев²¹ се караха. Той казваше, че ние не искаме да изпълним закона, а се оказа, Вие видяхте, четох Ви закона на полицията, че трябваше само да се съобщава, а не да се иска разрешение.²²

– Да, разбрах, Лулчев, това са произволи и дивотии.

(Искаха да ни затворят събранията и настояваха да сме искали разрешение).

– Трябва да се премахнат тия работи. Ще устои тоя държавник, който е спазил най-добре справедливостта; тия постройки, които са градени с отвес – без това е невъзможно! Дайте отдушник!²³ Държавата е като жив човек. Както една къща има нужда от канализация, от комини, от чистене – нашият строй не

* кешиш (от перс.-тур.) – *gual*. калугер или поп. (бел. М.И.)

** Забележките в кръгли скоби тук и по-нататък са на Любомир Лулчев и са поставени при преписа на дневника, който е направил самият той на пишеща машина. (бел. М.И.)

е идеален, дайте място, път на неправомерните къде да се оплакват от несправедливостите. В този свят тия, които слушат волята на Твореца, ще бъдат най-добрите. Вие имате интуиция много добра, но умът Ви бърка... прави сметчици...

– Да, това го имам.

– Но то пречи. Вие минавате по бедност, в последния момент Ви отпускат малко кредит за нова работа.

– Да, така е.

– Хубавото Ви е, че се смирявате и затова Ви помагат. И нов кредит ще Ви отворят, бъдете само внимателен.²⁴

Говорих му за призванието, което всеки човек има в своя живот и пр.

Пита ме за Луков²⁵ и Куманов²⁶. Казах му, че те трябва да са дълбокият резерв, но че трябва и да се школуват и прочее, за да вземат по-права посока и държавнически идеи. Той се съгласи.

Много са лични, а сега трябва държавници от по-голям калибър. Каза ми, че Генчев се срещал с Кимона²⁷ и той съскал от яд за изборите.

– Излишни бяха тия дивотии, които му правиха.

– Да, и аз тъй ги намирам – каза царят.

– Това вече Николаев ги забърка.

– Да, той е истерик.

– И неуравновесен – каза царят. (Точно дали тая дума беше, не помня, но смисълът беше този.)

Питах го за децата. Каза ми, че са добре. Казах му, че княгинята Мария-Луиза прилича много на Вера Стоянова²⁸ и той с учудване констатира това. (Говорихме за мисълта при зачеването²⁹.) Другите работи бяха лични и тях пропускам.

Изпратих го донякъде, той беше дошел с военна шестоколка, която го чакаше при заслона; оставих го да си слезе сам дотам, за да не ме видят други. На сбогом си махна черните очила, да ме не гледа през черно. Пожелахме си успех в работата и се разделихме. С Юрдана си взеха също сбогом и го пита от кое село е и занятие и тогава го нарече; че е колега, като се научи, че е шофьор. Пита го на колко е години и когато той му каза, че е на 33, царят каза: «Значи ти си във възрастта на Христа» и пр. Подаръците – праскови и зарзали, каза, че са от Кричим, носил ги е лично, да се не повредят. Той ги прочете и излязоха 19 парчета. Казах му, че това е най-хубавото земно число. Той се зарадва. Раздели ги, като даде на мене 9, а на Учителя – 10. После ми даде 3 банана – «за да станат 12», каза ми Учителят, когато му разправих колко ми е дал. Учителят беше също много внимателен и ме покани да се храня заедно с него на неговата масичка, което накара мнозина да завиждат, защото това е рядка чест.³⁰

На тръгване тая сутрина, като отивах при царя, Учителят ми каза:

– Бог да бъде с тебе.

– Да бъде волята Божия – му отговорих аз.

14.VII.1938 г., Рила, второ езеро

(7)

На 19.VII отпътувах от Рила до София с Юрдан и седях там до 26.VII, когато си дойдох. Валя ни дъжд из пътя. Там, щом дойдох, влязох във връзка с Андро³¹ и Багрянов³². На 21-ви закриха Камарата и Законът за печата се провали. Закриването е станало, както ми казаха, скандално – все по «генчевски» със...³³

(8) Среца с царя на 23.VII.1938 г.

На 23 юли се виждах с царя във Враня. Говорихме от 10 до 12 и три четвърти. Сутрин[та] Генчев беше много официален, но му казах да се не занася. Царят беше внимателен и любезен. Интимен. Като ме видя облечен със сив хубав костюм, но без връзка и без шапка, той се засмя и ми каза (понеже винаги ходех при него много небрежно облечен):

– О, Вие сте сега «а л'англе»*.

– Е – рекох, – и аз да се докарам малко.

Заразпитва ме за Рила. Казах му, че дъждове ваят.

– Е, малко сушата се оправи – каза той.

– Щом разбрахте за какво е наказанието, и престанаха да Ви бият. А по-рано Ви биеха, защото не искахте Божието благословение.³⁴ Но ще дойде и нещо повече, ако предизвиквате.

Говори ми за приема в двореца на депутатите. Казах му, че всички са доволни. Той много майсторски изолирал всички стари от разговорите. Казал, че искал да поговори с младите (новите) депутати. Разправи ми какви отделни разговори е водил с Пастухов³⁵ и Драндаревски³⁶, с ... не помня още кои, но много ми хареса това, което беше говорил. Казах му, че е роден за миротворец, че всички му са се радвали, че за него е миротворството, а не войната, че му предстои да внесе мир в държавата и между другите държави, че е срамотно сега, когато хората правят договори с чужди хора, народи, и се разбират, той и своя да дели³⁷... Говорил със сливенския депутат, му харесал; с Недялко Атанасов³⁸, и бил мек и пр. Говорихме по положението. Аз го посъветвах да се чака, да не прави сега смяна, защото е опасно. Нека като се върне от Европа, ще бъде по-добре ориентиран. Той се съгласи с това, но казах му, че Николаев е истерик и не може да остане на това място, защото може да направи глупости.

– Да – съгласи се царят и ми предаде един разговор, който Николаев е водил с Лекарски³⁹, който е безобразен по държание, или по-право – по безпринципност. Тогава ме запита кого да турим министър на вътрешните работи. Казах му пак, че за Кимона и Луков е още рано много, те трябва да се школуват малко. Установи се той:

– Пак «четината» Красновски⁴⁰ да туря?

– Той е добър – казах му. – И да знаете, че ще го намерите там, където бяхте го поставили. Спомнете си само каква декларация беше направил при уволнението си.

– Да, това е вярно – съгласи се царят.

– Той или други, но устойчив човек, а не тоя истерик, за когото уж Генчев гарантираше, а сега, когато му казвам, той вика: «Е, майната му, да го сменим...» Така не върви.

Тогава царят ми показва една листа, направена от Генчев, и взе да ме пита за някои от писаните в нея лица. Спомена Омарчевски⁴¹. Казах му, че пие и не е годен. Разправих му за жена му, която идеше всеки ден да се оплаква от Омарчевски, а после как дойде да иска да го правим министър.

* а л'англез : à l'anglaise (фр.) – по английски маниер. (бел. М.И.)

(9) Продължение описанието на срещата на 23.VII.1938 г. във Враня

Тогава царят ми каза, че и Стамболийски⁴², който обичал да му разправя интимните си работи, му казал, че с нея не оперира («онождал», каза царят), защото била заразена от мъжа си. Разбрахме се, рекох си на ума.

И Стамболийски – бедният Стамболийски («Той ми доверяваше интимните си работи – думите на царя), – мисля си, затуй го и сполетя това, което му се случи, защото ти доверяваше⁴³... Аз бях отишъл да ги придружа на 7 юли. Преди години аз по този въпрос бях говорил с царя и исках да ми признае вярно ли е, че той е развалил тогава на 7.VII радиопредавателя и неговият офицер взел патронуводителя на картечниците... Той тогава призна, че е работил с радиото, но отказа категорично да го е развалял или пък да знае неговият офицер да е правил това ... То навремето си по дата трябва да е записано... Сега си го само спомням, при преписването на това, което става в Мърчаево по време на евакуацията, 28.IV.1944 г. ... Продължавам:

Каза ми царят, че Георги Марков⁴⁴ му се сторил съвсем глупав.

– Ами аз Ви казах предварително, че той е бакалин...

За Стойчо Мошанов⁴⁵ му казах, като ме запита за мнение:

– Той не е добър, но може да стане добър. Прекомерно нагласява работите – еквилибрист!

– Да, това е точната дума – каза царят, – но той не може да свързва хората. Може да се тури друг човек и той ще ти даде 140 души множество.

– Не върви.

– Ще видиш.

Запитах го тогава видял ли се е с Багрянов. Каза, че да – в приема; че искал да говори с него, но още не е говорил, че ще говори в бъдеще.

– Викнете го, викнете го непременно.

– Да, ще го видя – и започна да ми се оплаква, че не му харесва Багрянов, че той с тия вършачкаджии, които искали облекчения, че и той бил като брат му Кирил⁴⁶, който му правел само въртели. И ми разправи няколко случая. Казах му тогава, че ще е хубаво да се срещна и с Кирил, може би ще се пооправи (разправяше ми как със зор го е пратил на погребението в Румъния, как му е говорил и го е наставлявал и пр.). Но аз пак настоях, че те и двамата през време на войната – и Кирил, и Багрянов – бягаха от отговорност.

– Но сега не е война.

– Викай го и се разберете. Той може да ти помогне.

– Не мислите ли той сега да стане министър?

– Те с Кьосето не могат да се търпят.

Аз разбрах къде е въпросът и казах:

– Министър ли, стгде накъде? Стига му депутат. Вие се вижте и се разберете да помага. Само министрите ли работят в тая държава? Приятел в нужда се познава. Дайте и на мен книжата, аз се наемам в 10 дена да Ви приготвя държавен план, за който Ви говорих.

– Ама значи Вие не настоявате Багрянов сега да става министър? – попита царят поуспокоен.

– Отгде накъде? Стига му, че е депутат.

– Е, тогава аз ще се видя с него – и му светна. От това разбрах, че много интриги са се напластили между царя и Багрянов... Да са живи «приятели», услужили са...

Пита ме за Сакаров⁴⁷. Казах му, че не е за тая гама и ще се сритат. Похвали ми Ганев. Аз не се стърпях и му казах:

– Та на същото това място не казахте ли, че и Ганев (във Враня значи е било) е шебек и че не може да го гледате и сега благодарение на Генчев го задържа и сега сте «доволен» от него... И за Кьосето искахте най-много четиридесет дена да го търпите, едва го задържахме уж за панихида, а оттогава минаха четиридесет дена по четиридесет и Вие забравихте...

Царят попримига, но не възрази нищо... После ми заговори пак за срещата ни на Рила. Той каза, че много останал доволен и всичките му работи излезли добре, и словото му излязло отлично. Казах му, преди да тръгне за Европа, да се видим пак на Рила и той се съгласи, като тръгва на 31.VII, да се видим, като предварително ме предизвести.⁴⁸

Говорих му някои работи за него частно. Прегледах му очите и му обещах да му пратя една книга «Ирис-диагноза» за него самия. После ходихме с него в апартаментите на баща му Фердинанд, които той е запазил в същото положение. «Аз не обичам да бутам старото» – каза ми царят и ми показва много дреболии по масата, картини, които той, Борис, е рисувал, и пр., и пр. работи. Имаше много интересни работи, миниатюри, бибел[о]* и пр. ... Казах му да се види с Лянсбъри, който ще дойде в София. Той може да му бъде много полезен, защото и той е за мира и е много добър човек. Царят обеща да го види. Говорихме и други доста работи, но те не са тъй важни. На излизане царят извика Генчев и му каза:

– Трябва да се видя с Бисмарк⁴⁹.

– Аз не го знам сега къде е.

– Аз ще го видя – казах аз.

– Тогава нека се види с Вас – каза царят – и нека ме потърси мене първо, а не Генчев.

– Той от мене бяга – каза Генчев.

Ами той (Багрянов) казал: «Аз трябва да бързам да стана министър-председател, преди да е станал Генчев.»

– Това не мога да повярвам – казах аз.

– Казал го е – рече царят. – Казал го е на Севов⁵⁰...

– Глупост е това – казах аз. – Но все пак аз ще го видя и ще го изпратя.

Така се разделихме.

(Привеждам тоя разговор, да се види какви интриги се ковяха и как против всекиго...)

По пътя Генчев, който ме довеждаше и отвеждаше с Ото, го запитвах пак за тия думи. Той ми ги повтори.

– Да не ги е казала някаква жена?

– Не, Багрянов лично – настоя Генчев.

Аз бях оставил вкъщи да ме чакат преди срещата с царя още Багрянов, Андро и Стоил Стефанов⁵¹, но като се върнах, намерих само двамата – Андро и Стоил. Багрянов отишел на някаква среща с депутат. Казах на Андро да го извика. Той дойде към 6 часа. Казах му, че има много интриги между него и царя, и му казах да отиде и му занесе книгата, която съм обещал; че настоявам да се види с царя. Той се съгласи, но искаше да знае интригите. Казах му, че е по-добре да ме тури в контакт със Севов, но и много се възмути от съществуването на тия интриги и като каза, че не се надява камарата пак да се свика, и искаше да си заминава и да се не връща вече...

В неделя вечер дойде със Севов. Последният категорически отказа да е казвал подобно нещо. Оставихме Севов да се срещне с царя и му каже Багря-

* bibelots (фр.) – дребни украшения по етажерки, маси и под. (бел. М.И.)

нов да потърси среща чрез Генчев и занесе книгата «Ирис-диагноза», [а аз] лично да пиша на царя по въпроса. И в понеделник, 25.VII, му пратих следното писмо:

В.В. [Ваше Величество], фразата, която чух на тръгване и която се приписваше на Багрянова («аз трябва да стана министър-председател, преди Генчев да [стане]»), ми се видя много плоска и несъобразна в устата на този човек. [За себе] си аз проверих и тя се оказа, че е от рода на «едностранчивите» информации, с които често Ви гощават напоследък. Бих Ви молил и Вие да проверите направо от лицето, както сторих и аз. Мисля, че от това ще [има] само полза. Политиците са вбесени от урока, който им предадохте със затваряне на парламента. Мнозина от интелигенцията обаче са настроени да Ви дават благодарствен адрес, загдето ги отървахте по този начин от прочутия Закон за печата. Мнозина се запитват кои престъпници имат нужда от него, за да скрият своите престъпления и далавери. Защото нито царят може да иска това, нито народът има нужда от подобно полицейско третиране.

Пожелава всичко хубаво: Любомир Лулчев
Изпращам книгата «Ирис-диагноза».

Какво стана по-нататък, ще чакам да видя. На 26-и си тръгнах за Рила и сега тук, на 29-и, пиша това. Ако Царят не се е разсърдил, че разкрих интригата на този приятел, може утре да ми се обади; ако се разсърди, че по-рано бях му дал дума да не казвам, то пък – каквото Бог каже.

(10) От Учителя

8 и половина часа сутринта на 27.VII.1939 г., Рила, 2-ро езеро*
След завръщането ми от София, откъслеци:

Светлите духове заемат големи позиции, върху които тъмните не могат да действуват. (По повод разговорите ни с Генчев.) Ще го питате (царя) кой народ е прокопсал от насието. Всичките видове насилници са се изстребвали (големите зверове в геологията даде пример Учителят). Царят като се върне от странство, ще му препоръчат някои книги. Нека той дели хората на две категории: на хора на насието и на хора миротворци – те ще наследят земята.

На 28.VII, 9 и половина:

Досега силните и умните са управлявали, затова са такива резултатите на земята. За бъдеще трябва да дойдат слабите да управляват света. Ако искаш да подчиниш любовта на силата, нещастен ще бъдеш. Освободи любовта, и ще бъдеш щастлив.

На 28.VII, 6 часа вечерта:

Ще му кажеш на царя, че Паневритмията⁵², това са разумните линии в природата, които имат постижения – развиват се тялото, дробовете, чувствата и умът; укрепява се мускулната система, съединителната тъкан, дробовете, мозъкът. Другите държави ще взимат модел от България. България със сила не може да се похвали, но хората ще вземат модела на тази гимнастика. Това са

* Странно, че на другите места, в началото на тетрадката е писано 1938 г., а тука – 1939 година. На другите места е писано само месеци без година – предполагам, че е 38-а година, макар че с молив е писано 39-а? (бел. на Любомир Лулчев)

общочовешки движения, с които природата работи. Паневритмията [.....] филантропия.* Един народ е един уд в общочовешкото. Трябва да се види каква функция изпълнява, и тогава може да се види как ще се повдигне народът.⁵³ Те сега имат гимнастики, но те не служат за обединението на цялото, а само [на] частите. Но ако се увеличи частта (един народ) повече, отколкото трябва, то е като да стане коремът на един човек по-голям – то е болезнено.

Ако той съдействува сега за Паневритмията, ще остане, че в негово време са внесени тия упражнения. Животът може да се усили.⁵⁴ Животът е най-мощната сила [в] природата. Тоя народ, който може да развие своя живот – силата, а не алчността, може да се развива и получи плодове. Сега народите икономически се ограничават и не могат да воюват (ограничават се едни други). Силният човек е богат и може да се справи с мъчнотиите. Той – царят – трябва да изпълни волята Божия.

Горе при палатката Учителят продължи. Благодарих му, че беше ми изпратил 9 праскови и 21 джанки. Той каза, че 21 е силно число, може да роди нещо, а 9 ... (Пропуснато.)

В невидимия свят Всемирното Братство на Светлите иска [да разбере] готов ли е той да изпълни плана, който ще му дадат. Ако не е раздвоен. Ако е раздвоен, показва или че планът не е предаден добре, или той не го разбира. От него се иска една добра воля – да няма колебания – не скъпа (?)** да го приема – злато за злато внася, ще му [кажем, че] злато ще дава, а не банкноти. Жито за жито. Непослушанието на българите доведе до петстотингодишно робство.⁵⁵ С евреите беше същото. Едва сега на евреите дадоха малко земя, и то спорна, защото и те мислят, което не е. Ако той послуша, В. Б. Бр. [Всемирното Бяло Братство] ще направи всичките държави да бъдат благосклонни и думите му ще се вземат във внимание.⁵⁶

(11) Писмо от Любомир Лулчев до цар Борис III от 17.X.1938 г.

17 октомври 1938 г.

Ваше Величество,

1. На 14 т.м. сутринта идва Свилен. Засега няма нищо съществено и опасно.

2. На 15 т.м. дохожда Калигула⁵⁷. Каза ми някои работи. Понеже бях му писал, че възнамерявам да отивам в странство, той веднага ми «услужи» с 3000 лв. за паспорт, които днес ще гледам да му върна, защото изглежда, че до Нова година аз не трябва да мърдам никъде от София.

Прегледах ръката му и взех мерки от главата, шията, пръстите. Той има да минава една зона около от 7 години между живота и смъртта, много ясно очертана. Ще трябва само да се направи точен хороскоп, за да се види кога е началото и кога – край на тая опасна зона и [във] връзка с кои хора е. Понеже това се отнася до колективните възможности, изчислението е сложно и ще иска доста време.

Работата ми изглежда доста сериозна, но ми се струва, че има шанс, ако слуша, да изживее всички опасности благополучно. Дано Бог помогне да се не заинатява където не трябва. Грубо пресметнато, шансът за живота е по-голям.

* Листът е повреден и на някои места текстът е нечетлив. (бел. М.И.)

** Въпросителните знаци тук и по-нататък в дневника, оградени с кръгли скоби, са поставени от Любомир Лулчев. (бел. М.И.)

3. Когато Ви говорих за Стоянов (във връзка с Желязков⁵⁸), спомних си после вкъщи, че криво Ви уведомих. Въпросът беше не за държавните дългове, а че Стоянов заема едновременно две длъжности и че би могло главен финансов секретар да бъде назначен Желязков – това би било от полза и за самата работа. А вярвам, че и Гунев⁵⁹ ще бъде доволен.

4. Струва ми се, че в следствието по убийството се дава ход и на странични влияния и се намесват хора, от които няма нужда.⁶⁰

Във всеки случай София кипи от слухове, които вече се диференцират главно върху две насоки: Дам. Велчев⁶¹ и офицери и мак.[македонските] среди. Мнозина усърдно шетат – особено габровлии. В казармите също е доста неспокойно.

Подробности – когато се върнете.

С най-сърдечни благопожелания за хубаво време и разположение:
[Любомир Лулчев]

(12) Бележки по срещите и работите

15.XII.1938 г.

Преди два дена Рилски⁶² изпрати Над. [Надежда]⁶³ да ми донесе едно писмо от царя, в което тя му пише на френски, английски, италиански и български, че ще се връща. 2. Че [е] спряна една чета, която е искала да мине в Добруджа. 3. За Преславски⁶⁴. 4. За това, че английският представител Рен[дел]⁶⁵ е казал на Кьосето, че за съжаление Англия не може да даде никакви надежди засега за Добруджа.

Писах му писмо, в което му казах между другото:

Царицата е много афектирана, да бъде внимателен. Положението в Румъния вътрешно е такова, че те пей* биха дали да се намери някой сега да отвлече вниманието навън и да е слаб, да може да си извадят гнева. Ако потърпим, положението им ще стане такова, че те сами ще ни поканят. Това е въпрос на нерви и търпение. Писах му да повика Недев⁶⁶ и да се разберат. Н. [Надежда] ми каза, че Рилски е болен от два дена. Вчера, когато говорех със СС⁶⁷, дойде Надежда и ми каза, че днес ще посреща Царицата, и ми изпраща една телеграма, да я прочета. Тя гласеше:

«Цар Борис може да си отиде.

«Стар», 7.XII., бр. 15756, под горния надслов помещава следното съобщение:

Потайните слухове между дипломатическия свят, че цар Борис може да абдикира, съвсем не са невероятни, но са безсъмнено преждевременни. Говори се, че цар Борис бил уморен от тревожните въпроси около границата между България и Югославия и ако му се удаде случай, би бил твърде наклонен да се откаже от трона си.

Такава смела стъпка към българо-югославското умиротворение би била направена само ако двете страни се обединят под една династия. Това развитие е горещо желано от по-младите политически личности на двете страни, но засега по-старите политици се задоволяват с нещата тъй, както са – с изключение на онези в България, които вдигат страшен шум за ревизия на границата.

Този въпрос бе една от причините за посещението на княз Павел⁶⁸ в Лондон, откъдето сега се завръща.»

* пей (тур.) – разг. предплата. (бел. М.И.)

Горната телеграма е производство на стар политик, и то от тия, които не викат за Добруджа, и то засега...

Забелязват се три центъра: 1. Кимон⁶⁹ [и] Петър Тодоров⁷⁰, който прибира недоволните и уволнени офицери. 2. Луков, който се мъчи да стъпи пак на краката си чрез Скаути и пр. други организации, като търси досег с Цанков⁷¹ и др. 3. Стойчо Моше⁷² и Кожухар Илийчо⁷³, които са най-дейни с държавни средства. Царят се държи, както винаги, нерешително. Казах на Н. [Надежда] да му каже: 1. Фактите не са лоши, въпрос е на нерви. 2. Да се срещне преди 16-и с Недев. Сещам, че няма да го направи, но пак му писах – казах, защото банкерите ще минат в атака и може би първата им жертва ще бъде Недев... или аз самият... Тя обеща да му каже и ми каза, че (по повод [на] работата на Амелия) италианското представителство пет пари не дава за ходатайството на царицата и даже самоволно съобщавали новини в странство за пътуването ѝ, та трябвало да се намесва дворецът и [да] ги спира... Те пет пари не дават, че тя е италианска княгиня – те си вършат каквото им предписва фашиото...

(13) [Среща с Учителя]

От 10 ч без 20 минути до 10 ч Учителят ми каза следното:

– [Сега] царят трябва най-разумно да постъпва. Всеки играе на въже, но ще се оплете в него. Не знаят кой ще вземе надмощие... Англия може да пожертвува интересите на всеки други заради своите, а Германия – да подчини интересите на кого да е друг на своите... Мене ми четоха изрезка от полски вестници за неговата абдикация.

Прочетох му и аз телеграмата, върху която имаше едно «Б» със син молив.⁷⁴

Учителят изглежда, че нещо не беше доволен, та ми каза:

– Не му говорете за неща, [по] които се чувствувате раздвоени, говорете му само за това, което... единни неща – положителни, му говорете. Той е зает със своя си престол. Няма никакви идейни подбуди. Интересува се от Божественото само доколкото е готово да му помага – дотолкова и той слуша [и] е готов да слуша Бога. И за народа се интересува доколкото може да му крепи трона. Все около тия идеи се въртят идеалите им от 500 години... пет века – каза Учителят.⁷⁵ – А за нещо идейно да направят, не са готови... Запитай го ти какво мисли той да прави. Той върви по една женска линия, гледа както жената гледа на мъжа – дали ще го осигури, дали е богат, силен, какво ще спечели... Това е женска линия политика. За да му се помага от невидимия свят, той трябва да върши волята Божия!⁷⁶

Аз му казах, че никак не ми се иска повече да се меся в тия работи, защото много пъти го сещам, че не е искрен, понякога ставам груб с него, а това само къса нервите ми и неговите... Че изобщо политиката ми е отвратителна, че не е за мен. Той се направи, че не ме е чул...⁷⁷

След малко дойде Багрянов. Не бяхме се виждали още от Чамкория. Приказвахме доста. Настоях, че той с тази си болест изгуби. Той се отдума, че не искал да върви срещу началството, че то е било за касиранията и пр. Останах с впечатленията, че той ще иска да си прокара това, което му трябва в земледелието; че другите съзнателно ще го спънат с бюджета, защо[то] тайфата е по-добре организирана...

Изобщо, виждам колко малко идейно сме подготвени за безкористна работа и как му светнаха очите, като му казах, че Ганев взел 800 000 лева от

пътните машини, но като казали на Кьосето, той казал: «Ган[ев] ги дал за «Днес»...»

Анонимни писма хвърчат навсякъде, все от доброжелатели... -

Интриги страшни. И мен, който мечтая за мирна работа книжна, току ме изкарват на сцената. Пак ми се иска да бягам нанякъде...

Бог да ни пази – инак сме живи загинали... Всички против всички – струва ми се, че присъствувам на една картина от миналото и че и аз като Павел отивам вързан в Ерусалим...⁷⁸

(14) II СРЕЩИ

След беседа, среща с Учителя. 21.XII.1938 г.

«Реките, като текат, дават утайки, които преместват (отклоняват) теченията. Дунавът е направил Румънската равнина.

Действие и въздействие – това е политическият живот. Ориентирането... тънка политика. Искат сега да докарат в разрез интересите на германци и италианци: «разделяй и владей» – това са похвати на Черната ложа. Но има и нещо стабилно в природата: правото е на правия, а не на кривия! Прозорливост трябва – досетливост и съобразителност. В психологическия живот сега работят не със закони, а с правила – моралът още не е закон сам по себе си, той е нещо временно. Истинско е онова, в което Любовта се дава, работи и като се оцени – то е важното сега. Ако не преценим това, което не е любов (и го вземем за любов), ние се лъжем. Ако преценим любовта, ще имаме благо. По-силно от Любовта няма, а преценката зависи от ума.

Туй, което препятствува царя, то е, че семейните му чувства са много развити – той иска всичко да се уреди, да не стават раздори, а когато иска свобода, то е възвишеното в него. Баща му имаше по-големи стремежи, а този се е спрял върху семейството, то е... Фердинанд направи погрешка, че се ожени втори път. Той имаше два[ма] сина и две дъщери, но искаше да си осигури германско влияние.⁷⁹ [За] Елеонора 1939-а и 1940-а година са по-благоприятни. Новите констелации дълбоко работят. И Сталин изменя вече политиката си.⁸⁰ Царят не знае какво да прави във външната си политика.»

Учителят ме повика сам и доколкото разбрах, въпросът беше дали съм говорил на Багрянов за Методи Константинов⁸¹. Казах му. Той ме запитва има ли си той частен секретар. Казах му, че не зная, но ще запитам и може да му препоръчам Методи, ако няма.

Вчера идва Севов, отчаян, че царят [се] е оставил да бъде воден от Стойчо & сие и не ще да назначи Працилов секретар на Недев и вярва на разни анонимни писма. Показа ми едно. Това същото, почти също, без подпис, само че напечатано на машина, ми го чете Генчев миналата година и сега същото, преписано на ръка, го четох. Там се говореше, че Працилов е женкар и се сочеха свидетелства на две неизвестни слугини и един шофьор...

Тъй си върви в нашата Българийка... Генчев вчера се върнал и писмото дошло...

**(15) Среца на 26.XII.1938 г. с Царя, от 6 и 30 следобед до 8 и 30
вечерта, в ген. Стоянов**

Дойде в 6 и 40. Понеже ми бяха казали в 6, аз му направих бележка пред Стоянови, че това не е английска точност.

– Признавам се за виновен – каза той, – но аз бях казал за 6 и 30. Тогава няма закъснение.

– Не, има, но само 10 минути.

Влязохме и той ми каза:

– Искали сте да ме видите, а тъкмо и аз имаше да Ви говоря някои работи.

– Не, аз не съм искал да Ви видя и даже казах, че за в бъдеще не искам да Ви виждам. Ако Вие искате, аз ще бъда на разположение както лекарят на болния, но вече нямам какво да му говоря.

– Какво казвате, бе Лулчев, че какво съм направил? – Той беше много изненадан и видимо нажален. – Ако съм направил нещо, ще го поправам. Най-после, хора сме...

– Не – казах му, – няма какво да се говори повече. Вие оставяте добрите хора неподкрепени, а на лошите давате ход. Това не може повече. България не може да бъде играчка в ръцете на петнадесетина търговци и разбойници. В България има още честни хора, а Вие им препречвате пътя. Те ще излязат въпреки Вас!

В тоя дух продължихме. Той се оплакваше от Кьосето, че го лъже.

– Ама Вие сте като някои семейства, които се оплакват по два часа от слугините си, а като ги питате защо не ги изпъдят, казват: «Свикнали сме с тях.»

– Да, това е много вярно – каза той. Заговорихме за Працилов.

– И Вие, и аз, и той е оклеветен човек, затова се застъпвам за него. Вас хубаво ли Ви беше, когато Цанков каза: «Ще вдигна завесата», и няма[ше] нито един да му каже: «Вдигнете я, да видим кой е зад нея!», а всички останаха с впечатление, че сте Вие!

Говорихме по много работи и аз бях много агресивен, но сега не ми се спомнят – просто като отровен бях снощи и сега не искам да ги пиша. Казах му между другото, че не може да се тури лошото да възглавява нещата, че в живота те са смесени, но че доброто води. И тук така трябва да се нареди. Да смени кмета, директора на пощите, директора на здравето, на полицията и пр., и тогава ще разберат, че съществува, а и тия, охранените, ще се поуплашат и ще почнат по човешки да се отнасят.

– Това може да сториш. – Казах му, че ще проверя думите, които ми казва, че е казал Красновски, и съм положителен, че той не може да ги каже.

– Проверете ги. (Беше въпросът, че уж той прекратил анкетата, за да го спаси от жена му.).

– Не може това да продължава. На народа са спрени всички пътища. Обеднял е. За него приказват, а ето 400 души учители уволняват основни, а това значи да останат 20 000 деца без учители. Грехота е това!

Той си взе веднага бележка да оправи това. Бях казал на Надя да види да направи нещо за бедните деца на село Бреже, гдето е сега Невенка. Той отпуснал 3000 лв. за основаване на трапезария и аз му благодарих.⁸² Той се позарадва. Казах му, че за него съм виновен и аз, защото, ако бях добър ученик, и той щеше да е добър. Това му се видя някак чудно и той каза:

– Не, аз съм си виновен, но почнах да се събуждам вече.

Казах му, че до Нова година не искам да го видя.

– Тогава нека след Нова година да се срещнем. Имах много въпроси да се посъветвам с Вас, но свършете си работата.

Каза ми как при Кьосето се явил Робев⁸³ с не зная още кой и му казали, че не може да позволят България да се управлява от братя Лулчеви от зад Борисовата градина.

– И аз запитах – казва царят – Кьосето: «А Вие какво му казахте?» – «Нищо.»

– А защо му не казахте, че Вие пазехте България от неговите рушения?

– Нямам хора. Виждаш.

– А и като имате, ги съсипвате, както някога Савов⁸⁴ и сега Недев. Но това не може по-нататък. Стига вече. Трябва да застанете малко по-решително на позицията си. Това поне не е толкова мъчно. Стига са Ви смятали за мекушав!

Говорихме за Симеончо и за много други работи...

(16) Среца с Учителя, 27.XII.1938 г., 10–11 ч преди обед

Разправих му в общи черти случилото се снощи между мен и царя. Казах му, че политиката ми е отвратителна, че не бягам от работа, но тая работа ми е гнусна и пр. Той беше сериозен, слушаше, а после ми каза:

«Ако ти беше цар, а той – слуга, как щеше да постъпиш? Или ако той е слуга, а ти – цар, как щеше да постъпиш? Божественото е слугата добре да свърши работата, а господарят добре да плати. Ти сега си като една красива мома – навън знае да носи китките, знае да приказва с момците, а въщи не знае да готви, да пере...

Царят е на трудно положение – има от десетина души да избира, а пък не е решил кого да избере.

За да се поправи един народ, потребни са най-малко пет години да са школували тия, които ще станат министри, да са били ученици, и тогава да станат министри.

39-ата година (1939) е по-добра («по-хубава», каза Учителят). Изпълнителна (?) година ще е. Война няма да има. Но ти още не им казвай.⁸⁵

Сега Германия седи като тил, а Италия иска да вземе. А Италия е изложена – тя е един ботуш и може да я прегазят, тя не е защитена.⁸⁶ Сега се образува един фронт – Америка е обединена срещу Германия. Ще си премерят силите. Подкупите играят сега роля на идеите. Едно време Австрия подкупи България да вземе участие във войната, но после Австрия изчезна.⁸⁷

Брат ти много бърза и всичките неща ги преувеличава. Трябва да се намаляват. Всичкото лаене на кучетата не е все по вълци...

Ти трябва да знаеш, че човек, който отива да работи, не трябва да има охлузена кожа.

Сега всички са много умни и мислят да си оправят работите.»

Минахме на научни теми.

«Водата, като пада по един наклон, добива сила. Отгдето я взима? На равното я няма тая сила. Наклонът е от други свят. Разумно същество чрез наклон дава сила – друго направление.

Плоскостта е възможност, а силата е от мен, който наклонявам. Ако по наклона пуснеш предмет, търкаля се, но ако го свържа, и той не мърда. Изключение ще бъде... Ние констатираме факта, че пада от тежестта, а при другия случай къде е тежестта? Малка причина, турена при едни разумни съчетания, може да предизвика големи последици.

Ако човек си остави тялото, ще бъде без тежест. Енергията няма тежестта [на] материята. Ако туриш на едни везни 1 кг, а го вържеш отдолу, колко ще тегне? Колкото си искаш. Ако един човек тегне 100 кг, а вдига 200, откъде иде силата? Геометрията сега както я чертаят и учат, са само сенки, а сенките не се чертаят, а отразяват. Това са частични разбирания, [но и] те са необходими... Има един, който трябва да се увеличи, а другите да постоянствуват (?) ...

Царят подозира. Страх го е. Ще проучава до подир Нова година. То е губене на време. Трябва да приложи. Трябва да разбере, че не му се заповядва, а той трябва да го направи като най-достоеен, за това да му се каже: «Ти си най-достойният човек, способният, който може, трябва да направи тия работи.»

Днес ми казаха, че Стойчо Мошанов се оплакал, че аз съм го изкарал пълномощник на големите капитали. Учителят:

– Кажи му, че го смятам, че може да работи и само ако иска да върви по правия път, аз ще бъда зад него!

(17) Писмо от Любомир Лулчев до Красновски от 28.XII.1938 г.

Господин Красновски,

Каза ми се от едно лице, в което имам пълно доверие, но което, предполагам, е криво информирано, че като Ви запитали за г-н Працилов, Вий сте казали дословно: «Аз прекратих за него анкетата от милост, защото не исках да го изложам пред жена му.»

Моля Ви, имайте добрината да си спомните как седи въпросът с анкетата по неговата служебна дейност; като какъв човек го знаете, защото той служи доста време при Вас, а също казали [ли] сте тия думи по негов адрес. Имайте предвид, че отговорът Ви, ако го имам, ще бъде от значение лично за мен, понеже искам да се установи една истина, и ако и Вие се съгласите, бих могъл да си послужа и пред друго лице. Каквото и да бъде тоя отговор, ще Ви бъда благодарен.

С поздрав: [Любомир Лулчев]

София – Изгрев, 28.XII.1938 г.

(18) Среца с Учителя, 4.I.1939 г., 10 ч сутринта

Запита ме за часовника, който ми беше пратил царят като подарък за Нова година. Миналата година той беше ми подарил същия часовник-преспание, но аз тогава го дадох на Учителя. Сега той ми изпрати същия. Изглежда, че Стоянова му е казала за това и той е поискал за тая година и аз да го имам.

Учителят ми каза:

– [Писа ли] му нещо за Нова година?

Като му казах, че не съм, той каза да [му] отговоря, че съм получил и много благодаря за часовника със звездите и луната, «но не си намерил още часовника, който показва изгрева на слънцето, за да му го пратиш. Пиши му, че си му намерил само проекцията му. Тя гласи:

«Пътят на Любовта е път, осеян с всичките възможности и условия за постижение на всичките Божествени блага.»

Тази година носи тоя път. След нея чак 1999 г. ще има тия шансове.⁸⁸ Моят часовник е в проект и това е проектът. Той може да си избира хората.

Човекът има нещо, което не може да стопи (?). Той има опитност – да туря хора, които са по-благоннадеждни, той ги знае.»

Запитах го за бъдещето с парламента или против да бъде.

«При един разумен цар служителите много могат да направят, а в парламента благото седи в множеството. Като е здрав организъмът, и органите са здрави. А и като удове са здрави, всички органи се подчиняват и работата върви добре. Нали сега и държавите не са независими една от друга. Трябва англичаните да обичат човека, който ще им изпратиш, инак ще го бламират. Тъй че държавите държат сметка една за друга и то е хубаво.

Ще бъдете внимателни с царя. Да преценявате условията, за да не станете оръдие на Черната ложа.»⁸⁹

Дойде Андро и поиска нещо за Недев, който ще говори следобед.

Учителят каза:

«Искаме големия извор, който слиза от планината, да го разпределим добре в долината, за да бъде добре за тия, които живеят и в долината, и в планината – и горе, и долу!»

(19) Писмо от Любомир Лулчев до цар Борис III от 3.I.1939 г.*

Ваше Величество,

Благодаря много за часовника с луната и звездите, който получих.

Изучвах ги и ги питах за другия часовник, по който Съдбата отбелязва изгрева на слънцето в човешкия живот. Засега намерих само неговата проекция. Тя гласи:

«Пътят на Любовта е път, осеян с всичките възможности и условия за постижения на всичките Божии блага.»

1939 година носи тоя път! След нея по шансове приближава само 1999 година.⁹⁰

За добрите хора тоя път е отворен и възможност[ите] – достъпни. За злите тая година е година на декаданс* и залез.

Звездата на България свети и ще свети! Вашата няма да се дели от нея.⁹¹

Забележителни дати през първото полугодие: 23 март и 14–19 юни.

В разумната глава и здравите удове се проявява смисленият живот. Мъдър цар, безкористни служащи и работен народ са условия за щастлива държава. От индивидуалното съзнание – към колективното; от колективното – към универсалното.

Гдето има труд и ред, там и Бог помага!

Смел и бърз за Доброто!

Искайте и търсете Доброто за всички – с него ще дойде и Вашето собствено добро!

Бог да Ви е всякогашен спътник и помощник

пожелава:

[подпис:] Любомир Лулчев

София – Изгрева
3.I.1939 г.

* Написано е 3.I.1939 г., но вероятно датата е 5.I.1939 г. – вж №18. (бел. М.И.)

** декаданс (фр. *décadence*) – упадък. (бел. М.И.)

(20) Среца с царя, 5.I.1939 г. от 5 ч до 6 и 30 следобед, при Кока

Княгинята чакаше, защото аз бях малко закъснял. На тръгване бях взел портокал и ябълка да им дам, за да имат плод. Като казах на Учителя, той тоже ми даде една, после – още една ябълка. С влизането поздравих Евдокия⁹² и тя същевременно стори това. Като ѝ дадох ябълката, много се зарадва за пожеланието и между другото побърза да ми каже, че е видяла на Изгрева цъфнали дървета. Като влязохме вътре в кабинета ѝ (преди това лаеше кучето и тя ми каза, че бил голям ревнивец, само на мъже лаел), тя ми се оплака от баща си, при когото беше наскоро, че смучел и се изтощавала⁹³, на идиот се обръщал при него човек. Казах ѝ да чете някои окултни книги, за да знае как да се пази. Каза ми, че сега била много добре с царя, понеже могла да си запази спокойствието въпреки всичко, което тя правела.⁹⁴

Дойде царят и започна с въпроса (след поздравите, плодовете и играчката за Симеонча, който се много зарадва)⁹⁵, да ме пита какво да прави с Роб[ев]⁹⁶, а след това ми заразправя за посещението си в Стойчо⁹⁷:

– Налагаше се да ида. Отидох. Веднага започна да ми говори против Недева. Казах му, че винаги са били недоволни от Вътрешното министерство. (Записвам само смисъла, а не думите. Той ми поменуваше имена и подробности, които пропускам.) В заключение му казах, че няма да гори юргана за бълхата! Тогава – казва царят (като разбрал Стойчо, че думата му няма да мине) – той се сви и сгърби. – После взел да го кандардисва за дневните на депутатите. Царят му казал, че по тоя въпрос той не може да има думата, защото вече веднъж на 19 май 1934 г. е третирал с риск на живота си този въпрос и защита на парламента, когато други бяха вече напуснали парламентаризма... – и когато Кимон ми каза: «Това не е парламент, а само дружество за охранване»...

(Съжалявам само, че не мога да си спомня точно фразите на царя, а само смисъла им, защото той беше говорил много деликатно, красноречиво, но същевременно и доста бодливо.) Ст. [Стойчо] повдигал и други въпроси, но бил отбит много майсторски от царя и останал крайно недоволен.

– Като излизахме и той ме изпращаше, вървеше на криволици, като безкасините, когато хвъркат. И видя ли, че нищо се не съобщи за тия срещи. Интересно, че и Генчев, който ме съветваше да се срещна с него, защото разчиташе може би на някои резултати, се почувствува като попарен. Имаше нещо, което не стана както те искаха.

– Да – казах му, – много ги смути и новият директор на полицията. Видяхте ли какво писмо беше писал Преславски?

(Преди два дена вечерта идва Недев и ми разправи цялата тая история, а също беше ми пратил и писмото на Преславски. То беше глупаво, арогантно.)

– Той само за това писмо заслужаваше да бъде изпъден – каза царят. Минахме на Робев, или, както го бяха нарекли офицерите в едно послание, «моторизирания мошеник».

– Работата е много лесна, казах аз на царя. – Даскалов⁹⁸ да му изтегли под краката подофицерското дружество, както направи с Гиздов, и като увисне във въздуха, ще стане по-примирителен. Виж как стана Гето Кр[ъстев]⁹⁹. Пък и като се каже, че и камарата може да бъде разпусната, хептен ще омекне. Тия хора се забравят.

Говорихме за Багрянов. Пита ме дали съм се срещал с него. Казах му и после доста приказвахме. Той ми каза между другото, че Божилов¹⁰⁰ не го обича много и да видя да се срещна с него и пр. Приказвахме също за Луков, за Недев. За Працилов казах му, че питах Красновски и излезе лъжа това, което бяха му казали. За Цанков и предстоящата му атака в парламента срещу царя.

Опита на Лук[ов] да се сближи с Кимон и пр. Казах му и за Папазов, и за д-р Екимов. Той обеща да стори нужното. (Папазова той по мое искане направи придворен доставчик.) Говорихме и за Илиа Желязков и си взе бележка да каже на Божилов да го тури главен секретар.

Каза ми, че ще трябва да отива на сватба в Италия¹⁰¹, че се радва, че така съвпада с отиването на Чембърлейна и пр. Оплака се и той от баща си, че му издействувал да дойде и той там, а сега му правел въртели...

Пожелах му добър път, но той ми каза, че да вървя и се разхождам по върховете, но да гледам да се прибера. Той към 12.1 ще пътува, но преди това би искал да ме види. Каза ми, че сега се надява да се види (разбере) с английския посланик. Похвали ми се, че сега са всички канени на сватбата и че тъй хубаво съвпадали датите на отиването им и това на другите посещения. Надяваше се да пронюха нещо по-съществено.

Понеже автомобилът беше дошел, аз не го задържах повече. Отиде си доволен. Евдокия ме съпроводи до външната врата, а вън, като дадох сигнал със светлината, показа се Андрю, който ме чакаше при железопътната линия.

Учителят беше на кино тая вечер, та чак на другия ден му казах какво сме говорили. Той остана доволен и ми даде сладко вино, което аз раздадох и на други.¹⁰²

Царят ми говори и за срещата си с Кожухаров Илиа. Как му е говорил на Нова година и как му играли очите. Казал му, че Илийчо, че имал много иширет (?) като скъсани шапки. Но Царят му казал, че тия шапки от само себе си не стават – че има кой да ги прави... «Той се доста сгушна» – и пр. ...*

(21) Писмо от Любомир Лулчев до цар Борис III от 8.I.1939 г.

Ваше Величество,

Пращам Ви малко «литература» – ако случайно сте останали през празниците без такава.

1. Писмото до Красновски за Прашилов и отговора му, които ще моля след прочит да ми върнете.

2. Писмо, печатно, което засяга най-близкия другар на «моторизирания» – Гето Кръстев, но не анонимно, а подписано от човек, готов да даде нови подробности.

3. Бележка от д-р Екимов с имената на ония, от които зависи въпросът за командировката. Моля, сторете нужното, защото имах недомислието в радостта си миналата година да го поздравя с тая командировка, а оттогава се мина доста време и попаднах в неудобно положение.

4. Един много «важен», който претендира да знае, че на 25.I. н.г. Кьосето ще отива в Париж като шеф на легацията, бил в голямо недоумение само от тия ходове, които Вий сте им «погаждали», като сте турили военен (Недев) за министър, че не стигнало това, ами за директор сте турили офицер пък! Това било съвсем вън от всякакви очаквания, още повече, когато Стойчо бил обещал на Карагьозов 101% на 100, че той – и никой друг – ще бъде на Нова година директор на полицията! Не можели да разберат кой Ви подучвал да им сервирайте такива изненади... А също и какво сте им крояли. Във всеки случай, смутени са и в безсилието си правят «проекти» – патриотични, разбира се.

Но което мишките кроят, котките го развалят.

Здраве да е и Бог да Ви пази!

8.I.1939 г.

[подпис:] Любомир Лулчев

* Този абзац е написан от Любомир Лулчев на ръка и трудно се разчита. На стр. 710 прилагаме сканирана тази страница от дневника му. (бел. М.И.)

Тогава казва царя / като радбралъ Стѣчо че думата му нѣма да мине / той сѣби е сгарби . Послѣ взелъ да го кандардисва за дневнитѣ на депутатитѣ Царя му казалъ че по тоя въпросъ той не може да има думата защото вече веднѣжъ на 19й май е третирали съ рискъ на живота си този въпросъ и защита на парламента , когато други бѣха вече напуснали паламентаризма... и когато Ки и каза ; Това не е парламентъ оа само д-во за охранване /сѣжелявамъ да че немога да си спмня точно фразитѣ на царя , а само смисала имъ защото той бѣше говорилъ много деликатно краноречиво но сѣщевреминно и доста бодливо Ст повдигналъ и други въпроси но билъ обитъ много майсторски отъ царя и ослналъ крайно недоволенъ Като излизахме и той ме испрашаше вървеше на кривол като бекасинитѣ когато хвърнатъ И видѣ ли че нищо се не събщи за тия срѣзи Интересно че и Генчевъ които ме сѣвѣтваше да се срѣсна съ него защото разчиташе може би на нѣкой резултатъ се пачуствува като попаренъ . Имаше нѣкоето не стана както тѣ искаха . I. Доа казахъ му много ги смути и новия дректоръ на полицията . Видѣхте ли какво писво бѣше писалъ Праславски ?

*/преди два дена вечеръта идва Недевъ и ми разправи цѣлата тая история а сѣ бѣше ми пратилъ и писмото на Пр. То бѣше много групаво арогантно . /Той сам за тва таво писмо заслужаваше да бѣде испѣденъ каза царя . Минахме на робевъ или както го бѣха нарекли офицери въ едно послание "моторизирания мошеникъ" . Работата е много лесна казахъ азъ на царя Даскаловъ да му истегли подъ краката подофицерското Д-во както направи съ Гиздовъ и като сие въ въздуха ще стане по примирителенъ . Вижъ какъ стона Гето кр. Пѣкъ кат се каже че икамаратоа може да бѣде распусната хептенъ ще умѣкне Тия хора забравятъ

Говорихме за Багряновъ Пита ме дали сѣмъ се срѣщалъ съ него . Казахъ му послѣ доста приказвахме Той ми каза между другото че Божиловъ не го обича много и да видя да се срѣсна съ него и пр. Приказваме сѣщо за Луковъ . за Недевъ За прѣшиловъ казахъ му че питахъ Красновски и излѣзе лѣжа това което бѣха му казали За Цанковъ и предстоящата му ашава въ парламента срѣщу царя . Опита на Лук. да се сближи съ нимонъ и пръ Казахъ му и за Папазовъ и за Дръ Екимовъ Той обѣща да стори нуждното . /Папазова той по мое искане направи придворенъ доставчекъ / Говорихме и за Илия Жидѣзковъ и си взе белѣжка да каже на Божиловъ да го тури главенъ секретаръ .

каза ми че ще трѣбва да отива на свадба въ Италия че се радва че тава съвпадъ съ отиването на Чемберлейнъ и пр Оплака се и той т/ отъ баща си че му издействалъ да дайде и той тамъ а сега му правелъ въртели

Пожелахъ му добъръ пътъ но той ми каза че да варвя и се разхождамъ по върховетѣ но да гледамъ да се прибера той къмъ 12й 12.1. ще патува но преди това би искалъ да ме види . Каза ми че сега се надѣва да се види /разбере/ съ англ . посланникъ . Похвали ми се че сега сѣ всички канни и на свадбата и че тѣй хубаво сѣвѣдали датитѣ на отиванието имъ и твоа на другитѣ посѣщения . Надѣваше се да проноха нѣщо по сѣществено .

Понеже автомобиля бѣше дошелъ азъ не го задаржахъ повече Стиде си доволенъ Евдокия ме съпроводи до външната врата а вънъ като дадахъ сигналъ са свѣтлинката показва се Андро който ме чакаше при ж.п. линия . Учителя бѣше на кино тая вечеръ та чакъ на другия денъ му казвахъ какво сме говарили Той остана доволенъ и ми даде сладко вино което азъ раздадохъ и на други .

*Цар ми говори за срѣщането си с Князъ Стефанъ Князъ ми е
говорила не нѣмъ итише и какъ ми изгори очите . Каза ми а Чичо
ѣ и много много Чичуши които сѣвѣдатъ патенъ . Но царъ ми каза
ѣ тѣмъ мотамъ отъ саия сѣкъ си не сѣвѣдатъ се и не нѣмъ
за не го вѣи ... Ити се фелитъ сѣвѣта . и тѣ .*

Името ти ми е много и много интересно

(22) СРЕЩА С ЦАРЯ НА 12.I.1939 г., 9 и 30 до 11 ч преди обед

Учителят ми каза, преди да тръгна:

«Божественният закон работи сега – Божествената справедливост. Който спазва справедливостта, той ще успее и ще вземе. (Въпросът беше за земите, които имаме да взимаме от другите.)¹⁰³

И крадецът взима, но после, като го хванат, дава всичко заграбено.

И за държавата, и за народа да има справедливост. Той може да направи някои работи. Те може да станат и без него, ами поне да не затрудняват. Всички са слаби. Никой не може да води война -- отгде ще вземат храна? За в бъдеще трябва да се приложи нещо в просветата, а не за война. Другите нека се въоръжават. Ние трябва да имаме колкото за парад.

Въоръжен народ е, когато е силен в дух и мисъл, а после – с оръжие на земята. А горе те са бити.¹⁰⁴

Черната ложа взе всичко и всичко изгуби и сега във всичко е разпокъсана и нищо не може да направи. Черната ложа отстъпва и предава от позиция на позиция – не иска да капитулира изведнъж.»¹⁰⁵

След срещата:

«Фердинанд е едно шило. Той си отмъсти на Австрия (чрез Хитлер) за униженията, на които бе го подложил Франц Йосиф, за лошото третиране» – каза Учителят.¹⁰⁶

Срещата беше определена за 9 ч и 15 мин. Евдокия беше хремава и ме чакаше вътре, а не, както обикновено, при вратата на двора. Докато дойде царят, поговорихме си с нея. Тя също е недоволна от кмета Иванов, който излъгал, че тя искала залесителният пояс да минава край нея. Тя го изобличила чрез слатинския кмет. Каза ми, че началството (брат ѝ) не обичал добрите хора и пр.¹⁰⁷

Преди два-три дена тя бе минавала на «Изгрев», а преди два дни идва при мене Надя и Беби (най-близката на царицата, която беше взела от нея честна дума да не идва при мене, но изглежда, че сега друг вятър вее, та и Евдокия ми каза:

– Аз питах вече Надя къде живееете – защото аз я поканих да ме споходи.

– Аз – казвам – живея в една малка барака при сеното. И Христос някога се роди при сеното. Аз съм далеч от Него, но близо до сеното...

Дойде Царят и прекъснахме разговора. Той се извини, че закъснял малко, понеже блъснал на идване с автомобила си един велосипедист, който тъкмо носел в. «Дневник» на цензура, но нищо лошо не станало.

Разговорът беше доста дълъг и имаше следните точки:

Устно: положението на разправиите с баща му. Писмено: поверителното писмо на Момчилов от Лондон¹⁰⁸ за разговора му с един секретар (името му не запомних) и писмото на Ванситар¹⁰⁹. После – за срещите му с Де Корси¹¹⁰, англичанин, и с шефа на германската мисия. Прави ми впечатление колко помни царят и колко хубаво и смислено говори. Истинско Баро!

В главни черти работата се състои в следното: Баща му е бил във връзка с Дочев¹¹¹. Това му е казал и генерал Жеков¹¹², който е бил при него. Дочев взима пари за националните легиони и лъже Фердинанд, че ще го докара в България. За сватбата в Италия царят издействувал да отиде и Фердинанд, а той си издействувал от Германия вагон, а се интересувал дали ще му дадат и почетна рота... Искал виза и паспорт оттук, с оглед, види се, после да се промъкне¹¹³... Че тук много го искали, ама само царят го не щял.¹¹⁴ Балабанов (гор-

ска индустрия)¹¹⁵ казал на царя в един разговор, че на един гуляй в Бреслау един важен немец му казал, като се понапил, че в България са купени търговците, младежта, част от офицерите, министри и имало само едно място, което правело английска политика, но ако не се вразумяло, те щели да се справят скоро с него. Ванситарт пише в писмото си, че царят щял да има големи мъчности, а другият секретар, при който влязъл непосредствено след това – Момчилов, му загатнал, че една чужда държава отвън работи да се върне Фердинанд в България. Аз по-рано бях му казал, че Луков се хвалил с това, че е натоварен да го докара тук. Казах му да пипа бърже, да махне част от продадените, а други да размести. Те ще мислят, че са хванати и ще се смутят. Той обеща.

– Те и без туй са вече смутени – казвам му – от назначаването на директор на полицията. Като ме запитаха каква е тая политика, казах им, че досега царят слушаше «компетентните» – тия, които правеха общата, а сега вече е решил да слуша и другите компетентни, които носят обща и мазолите от тях.

– Това е много хубаво – каза царят. – Заслужава да се използва.

Говори ми за срещата с Де Корси, която е траяла 2 и 3/4 часа. В нея той му е говорил между другото, че не може да бъде предател на своя народ и че ако Румъния бъде турена на масата, той мъчно може да задържи народа. Че по-рано го е задържал, но това сега няма да бъде възможно.

– Ако Вие сте на мое място, какво може да направите при тоя случай?

Изглежда, че добре ме разбра, защото не е искал да приеме нито Цанков, нито Луков, а си е отпътувал веднага. Самите му изявления за царя показват колко високо той го цени (гледай в. «Утро» и др. от същия ден). От него беше царят доволен, а аз – от царя, защото беше говорил много красноречиво и смислено. След това е приел пак германската мисия, на която е говорил пак друго, но също много смислено. Той е казал да не насилват българите, защото те ще ги намразят. Да бъдат внимателни и да правят своите сделки с частните хора, а не с държавата, защото народът ще почне да ненавижда и подозира, че България е продадена.¹¹⁶

– Спомнете си някога мината «Перник», за която станяхме омразни на нашия народ, и то след като бе минало през Народното събрание, а сега? Ето по тия причини ние се разделихме с нашия военен министър Луков¹¹⁷. Аз не съм човек, който да не обещава и да не прави. Уговорих с Гьоринг¹¹⁸ нашето въоръжение без никакво обещание. Дойдох, казвам на военния министър: «Продължете работата.» След 6 месеца намирам оплетено... Луков обещал концесии на държавни руди. Това не беше хубаво. Трябваше да се съберем министър-председателят, финансовият министър и аз, 4 часа да го кандардисваме и нищо да не излезе. Гьоринг охладня поради тия интриги. Аз не съм комисонер. Оставих ги да работят, а той искаше да залага това, което беше проучено и което можеше да компрометира България. Не ви съветвам да [се] свързвате с хора, които аз по-добре от вас познавам доколко ще ви бъдат верни. Не туряйте на българина дрехи, които не са за него, защото в такъв случай, като го потърсите, ще го намерите съвсем не там, където го очаквате. Не извиквайте реакцията. Ние се бихме с вас, страдахме с вас, помагахме ви с това малко, което имаме, в най-трудните времена, а вий ни изоставихте сега, когато имаме нужда от подкрепа.¹¹⁹

– Вие приказвате като стар – казва му един председател.

– Да, аз, който изкарах с един диктатор селянин, с един професор и с Военната лига, аз се учих не от университет, а от школата на живота и мога и на вас да бъда полезен.¹²⁰ Парите, които носите, не ги давайте, не ги прахосвайте напразно.

Те почнали да се смеят.

– Проф. Диков¹²¹ ще го опитате, аз съм го опитал вече.

Те се спогледали и почнали да се смеят. В този дух – да държат на частното, а не да оплитат държавното, той им говорил доста. (Въпросът е за мината на «Гранитоид», която им е дадена на немците.)

– Най-добре ще бъде, ако вий подемете една политика на съгласувани интереси с Англия. Нито тя ще прави колонии тук, нито вий, защото и ний сами се плодим достатъчно, но сме добри пазачи, портиери на проливите, а вие имате нужда от това, което ние може да ви дадем, а ние – от вашите машини. Ние сме път, от който може да се ползвате, при условие, че ще ни зачитате и уважавате.¹²² Без това едно съперничество ние всички ще пострадаме, защото, докато вие се борите помежду си, един Червен Петър Велик ще се [въз]ползува – и пр. в този дух е говорил. Те доста са се замислили и повидомому са останали доволни.

Казах му, че той сега трябва да действа бързо, за да ги размести и обезвреди, защото има нещо, което се гласи.

Във време на разговора извикаха го от Рим и той говори с царицата за болната ѝ сестра. Останах с впечатление, че той се страхува вътрешно от нея, а причината може да бъде, че тя му знае някои магарии... Говори ми, че депутатите («моторизираният») искали да намаляват заплатата на Красновски, но Божилов не се съгласил.

– Виждаш, отмъщение – каза ми царят. – Даскалов да го хлъзне, както направи с Гиздов.

Говорих му за Желязков. Той вече говорил на Божилов. После – за Методи¹²³, на когото книжката дадох да чете, и той обеща.

Говорихме и за други работи. Когато говореше по телефона, някой прислушваше, та царят викаше.

– Прислушват ни и мислят, че кой знае какво важно приказваме.

Показвахме малко и с Евдокия и си тръгнах (тя ме чакаше в друга стая).

Имаше и други работи, но някои не мога да си спомня в момента, а други, мисля, не са толкова важни, да бъдат отбелязани или пък са много интимни (за царицата и за баща му), та не са за писане.

(23) Среца с Учителя, 18.I.1939 г., 10 ч сутринта

Беше искал Красновски да се срещнем в Борисови днес [в] 6 и 1/2 ч, но вместо тая среща получих покана от Надя за среща на същото място и време с царя. На този човек винаги има едно препятствие – изглежда, че нещо чурук* таи и отвътре не позволяват срещите.

Отидох при Учителя и той между другото ми каза:

«Сегашното положение е такова, че на косъм виси всичко... Ако се допусне да се започне, няма да остане нищо от Рим, Лондон, Париж, че и София – 50–60 болшевишки аероплани ще ѝ видят сметката...

Всичките партии (в нас) претърпяха вече погром. Светът не е тъй малък и не е създаден, за да ни бъде попречено... Простият човек мисли, че Слънцето е като диня, и казва: «Божя сила!» А не вижда, че то е грамадно тяло, 300 000 пъти по-голямо от Земята, и не се чуди как предава енергията през това пространство и си прави закони, че и малкото може да направи нещо... А то е, че голямото, което се вижда малко, може да направи нещо, а малкото, което се показва голямо, не може да направи нищо. Но голямото, което се показва

* чурук (тур.) – гнил. (бел. М.И.)

малко, то може да направи нещо. Ний представяме неверни работите. Някой казва, че е беден човек, но това е фактическа лъжа. Изопачаване.

Сега се води английска политика на комерческа база. Италия иска тил, а германците са неподготвени. Англичаните искат да спечелят тая ос – Рим-Берлин, но това тяхно искане не почива на **принцип**. Щом вземе Италия повече, ще си умият ръцете към Италия, както Пилат си уми ръцете – справедливост външна.

Царят трябва да бъде умен, да ги изслушва, но да не взима страна. Да се държи приятелски с всички. Да се скрие зад Югославия – сега е скрит и никой не може да го види.

Намекни му да се пази от отравяне – ще му загатнеш (по повод на това, че е много нервен).¹²⁴ То се дължи на влияние отвън – чувствителен е, усеща някои неща. Другояче да ти го кажа: една жена, като не може да излъже един мъж, става нервна, а като го излъже, става ѝ приятно. Дължи се и на влиянието на баща му. А той може да каже на баща си: «„Има нещо от миналото, което ний трябва да поправим!“»

Масоните вземат мерки да си възвърнат католицизма на своя страна.»¹²⁵

За Багрянов:

«Справедлив е. Да не бърза, защото външната политика още не е избистрена; да се чака! Сега е позиционна война – и да излезнеш на линия, може да те претрепят по много начини! Всякак може да пречистят човека! Провидението е турило Германия и Италия като съдебни пристави, да си поправят погрешките. И сега ако не изправят погрешките на миналото, после ще бъде два пъти по-сериозно.¹²⁶ Англичаните държат сега с Русия. Те ще имат нужда от Русия. Те няма какво да се плашат от Русия. Рус[наците] няма да се занимават с Индия. Англичаните се опомниха и водят една реална политика. И царят трябва да води една реална политика! Да си отваря очите, да му не скроят някой долап!»¹²⁷

За Красновски:

«Без налягане отвън и без напрежение отвътре нищо не става. **Никой не може да каже истината без любов, без мъдрост** (знание, светлина). Истината е това, което освобождава човека и дава възможност за живот. Има едно зло и една любов, които продължават живота. Има едно зло и една любов, които скъсяват живота – те са привидни неща.¹²⁸

Трябва школа, школа...» (За политическите лица).

(24) Среца в Стоянови от 6 и 30 до 8 и нещо – 18.I.1939 г.

Когато царят влезе, аз гледах портретите нови на децата, правени от Борис.

– Иска да дадете на Лулчев цялата серия от тия фотографии.

– Да – каза Борис, а сестрата поиска една за Теофана¹²⁹. Аз използвах това и помолих царя да я назначат учителка, понеже е много бедна, свършила е философия, а живее в палатка и се[га]. Той извади и завърза кърпата си с обещание, че ще го направи.¹³⁰

– Това баре прави малките работи, пък, големите – Бог!

– Ех, това поне може да направим – каза царят и минахме на разговора. Той беше продължителен и крайно разнообразен. Най-важното беше, че утре сутринта той мисли да тръгва за Рим – за сватба, и какво поведение да държи там.¹³¹ Аз му прочетох части от горното, което бе ми казал Учителят, и той остана поразен от съвпадението на това, което и той с Кьосето бяха си уговорили.

– И ний се спряхме на същото, каза ми царят – а именно: 1. Ние сме свързани с Югославия и сами не можем да решаваме. 2. Не сме още въоръжени достатъчно. 3. Имаме Народно събрание, за което трябва да държим сметка.

След това му казах някои неща за баща му и той го нарече, че е брандер*, който, където отиде, пали. Сега искал пък в Триполи да подпали нещо. Много бил сърдит, като се научил, че и царят ще отиде, защото той мислел да играе първа цигулка. Германците му дали вагон, а той се интересувал ще има ли и рота почетна¹³²...

После разговорът мина за жена му. Казах му, че от разговора, който той има по телефона с нея, схванах, че се страхува и прочее работи интимни, които той призна. Аз му се извиних, че стоях на тоя разговор, пък той ми каза:

– Пък аз бях благодарен, защото ми беше помощ.

Казах му, че Беби Петрова е идвала при мен.¹³³ Той се изненада и се смя:

– Ако я знаеше моята, ще я изяде.

– Тя е много самостоятелна – и му казах някои работи и наблюдения. Решихме в бъдеще някога да се срещна с царицата, без да ме знае кой съм, понеже сега много ѝ е говорено против мен. Царят се много зарадва, че моето дело най-после се е прекратило.¹³⁴ Минахме на анкетата на Працилов и казах после, че ще му я прочета, да види какво голословие, без ни един подпис под думите, само на един уволнен от Працилов шофьор, и то пак неподписани показания...

Минахме на много други въпроси: кмета, Янков, Радков и пр.

– Ами Стойчо и Илийчо как така нападат брата си Недев – те са масони!

– Не знаая за Недев да е масон, но толкова по-зле за тях, щом това правят.

– Та това е именно – каза и царят.

После му четох някои сведения за Нурижан¹³⁵ и неговото отрицателно държание с царя, а също едно от 14.I., в което се казва, че Багрянов ще говори една реч, която ще свали правителството на Кьосето, и ще направи свое. Казах:

– Учителят не е за промяна, защото положението не е избистрено и който и да дойде, ще стане жертва на позиционната война.

– Виж, дано го разбере това – каза царят. – Аз мисля, че докато ме няма, няма да го направи.

– Ако не го надумат тъкмо да използва това.

Говорихме за децата, за стария му апарат, с който действа и който трябва да смени с по-нов и по-енергичен. Казах му какво да прави в някои случаи. Засега изглежда, че няма разногласие. Казах му, че на запитванията каква е тая политика, която той води, отговарям, че тя е на компетентните, но не както досега са разбирали компетентни само тия, които са шиели обувката, а и тия компетентни, за които досега са забравяли – които са носили тия обувки и мазолите от тях.

– Това е отлична формула – каза царят.

После заговорихме за политическите възможности. Казах му, че сега войната е само за заплашване, за да изстискат повече пари за въоръжение от народите, поне[же] после ще им вземат фабриките за оръжие, та сега бързат. После му говорих за другите по-дълбоки основи на живота: че Хитлер и Мусолини имат сила, но че изворът на тая сила е в погрешките на Англия и на Франция. Ако те си поправят погрешките, Италия и Германия ще [ги] обезсилят и пр.¹³⁶

* брандер (Brander – нем.) – кораб, натоварен със запалителни материали, които служат за подпалване на неприятелски кораби, а днес – за запалване на мостове и други подобни съоръжения на неприятеля. (бел. на съставителя на «Изгревът» Вергилий Кръстев)

§. Срѣща съ УЧИТЕЛЯ. II. 1939г. 3ч. сл. обѣдъ

Сутринъта пакъ имахъ срѣща но не записахъ освѣтъ едно изречение което ми направи впечатлени е --говорихме доста "Злото е складъ на възможности".

Човѣка сега е въ разрѣзъ съ Божественното. Колко същества работятъ за благото на единъ човѣкъ --30 милиарда! Смъртъта въ случая е бунтъ противъ царя детрониратъ го!

Сега търсятъ социалното разрѣшение гдѣто го нѣма.

Какво говори Господаъ днесъ то ще се реализира Това което е говорилъ по рано то се е реализирало бече. Ако не служатъ по законъ на Любовта

Ще дайте закона на необходимостта и ще почнатъ да разбѣиратъ

Ако станатъ сега землересения въ голѣмитъ градове нѣма кой да ги спасява избавя.

Въ хората вече има едно опомняне а също и въ държавнитъ мже. Ето въ Англия раздѣватъ 40000000 маски това въздѣйствува Китай много жертви ще даде.

Сега всички още търсятъ силата вмѣсто Любовта.

Човѣшвата мисль разрушава. Тя дава измлетресенията -- тя е като

възпалителни инжекций. Чили Тамъ е мѣсто на новия континентъ --нѣкои

мѣста ще потъватъ други ще се повдигатъ. И бѣлканския полуостровъ е също

и казва Богъ :Ще се вселя между тѣхъ и тѣ ще ми бждатъ народъ и азъ ще имъ бжда Богъ!

Мисло мисль тѣ мисль и мисль
Любомир

Разговорът засягаше много въпроси, но те бяха от интимно естество – за живота на царицата и неговия – и оставихме да го продължим, като се върне.

– Свито ми е нещо, но пак съм благодарен, ако това свито после се разпусне.

– Да не стане като кошницата на Мушанов.¹³⁷

Пожелахме си един друг всичко хубаво и се разделихме. Андро ме чакаше в една сладкарница. Видях се след това с Учителя, но не записах това, което ми говори, макар че бе – както винаги – важно.

(25) Среци с Учителя

22.1.1939 г.

«Най-първо трябва една основа – и на своя брат кажете – да се работи за доброто на народа, но за всички изобщо, а не само за част, и да се даде място на всичко, което може да служи на народа, да принесе своето благо. Свещените идеи да дойдат да се прилагат. Глупавите идеи са прилагани достатъчно – няма смисъл повече. **Злото е прилагано, с него не може да се поправи светът. Сега Доброто трябва.**»¹³⁸

Чембърлейн ходи при Хитлер – това е Божественото съзнание.¹³⁹

Да се съобразява човек да мисли (?) с една основна идея, която да го подбуди да работи – да му стане любима идея.

22.1.1939 г. Багрянов дойде и после заедно със Севов отидохме в Чамкория, където работихме до понеделник обед, а после се върнахме тук, в София. Прегледахме речта, която има да говори днес или утре.

Днес, **24.1.1939 г.**, бях при Учителя. Говорих му за срещата. Той остана доволен. Той иска да бъде мек с Багрянов. Той ми каза:

«В просветното дело трябва да се даде храна на младите, при изворите на реките, а не при устието. Отвътре да се работи!

Борис е скромен (това – за сватбата в Италия), а Фердинанд е като пук – щом му свирнат, и той се разпери.¹⁴⁰

Хитлер, Мусолини и Сталин са ... ум лисици.¹⁴¹

След време италианците ще изменят на Хитлер. Рим е неустойчиво съединение. При най-малко съпротивление ще даде друго съединение.¹⁴²

(26) Среца с Учителя – 5.II.1939 г., 3 ч следобед

Сутринта пак имах среща, но не записах, освен едно изречение, което ми направи впечатление – говорихме доста:

«Злото е склад на възможности.»

Човекът сега е в разрез с Божественото. Колко същества работят за благото на един човек – 30 милиарда! Смъртта в случая е бунт против царя – детронират го!

Сега търсят социалното разрешение, гдето го няма.

Какво[то] говори Господ днес, то ще се реализира.¹⁴³ Това, което е говорил по-рано, то се е реализирало вече. Ако не служат по закона на Любовта, ще дойде законът на необходимостта и ще почнат да разбират.

Ако станат сега землетресения в големите градове, няма кой да ги спасява, избавя.

В хората вече има едно опомняне, а също и в държавните мъже. Ето, в Англия раздават 40 000 000 тона маски – това въздейства.

Китай много жертви ще даде.¹⁴⁴

Сега всички още търсят силата вместо любовта.

Човешката мисъл разрушава. Тя дава и землетресенията – тя е като възпалителни инжекции.¹⁴⁵ Чили. Там е място на новия континент – някои места ще потъват, други ще се повдигат. И Балканският полуостров е също. И казва Бог: «Ще се вселя между тях и те ще ми бъдат народ, и аз ще им бъда Бог!»

(27) Среци с Учителя

Среща на 22.II.1939 г., 8 ч сутринта

I.

«И на своя брат кажете, че са длъжни най-първо да се тури една основа – **да се работи за доброто на народа и за доброто на всички**, а не само за част, и да се даде място на всички, които могат да служат на народа, да принесат своето благо.

Свещените идеи да дойдат да се приложат – глупавите идеи са вече прилагани и няма смисъл пак да се прилагат! Злото е прилагано – с него не може да се оправи светът – сега трябва Доброто да се приложи.

Чембърлейн ходи при Хитлер – това е Божественото съзнание.¹⁴⁶

Да се събуди човек, да мисли с една основна идея, която да го подбужда да работи – **да му стане любима идея!**»

II.

«Брат ти е приготвил едно писмо за министъра. По-добре е да се изнесе принципното, да не личи засегнатата личност. По-мека форма. Искаме да изнесем факти. Истината трябва да носи свободата. Това, което се казва за Б.Б. [Бялото Братство]¹⁴⁷ Светът не се състои само от България, светът не е кюп, да се боядисват хората, а светът е (целта му) в разумното съществуване – да служим на Бога, на семейството, на народа, на себе си. Той, като казва, че не е дъновист, и той става като тях. Те си турят имена.

Едновременно да изнесе истината и да не личи, че е засегнат, а като човек – още повече, че сам не е чул, а е минало и му го е предал, може и невярно, от втора ръка.

Да се каже: в света всички българи ли трябва да са, всички френци ли трябва да са и пр. Всички българи не могат да бъдат, нито всички – френци или англичани, но човеци могат да бъдат. Народите: френци, германци и пр., са органи на човечеството. Човеци можем да бъдем. Ако сме българи, а не сме човеци, то сме непълно развити. Всеки народ обработва отделни черти на човечеството и един ден тия народи ще допринесат всичко в човечеството. Сега са човеци, а един ден ангели ще станат и своето частно име няма да носят.¹⁴⁸

С писмото не бързайте да го изпращате. Нека почака. Ще трябва да упорств[а]... Сега ще трябва да се употреби силата на ума – светлината на ума, горещината на сърцето и силата на волята. Да станем силни в светлината, горещи – в сърцето, силни – във волята.

Трудно е да се образува в човека (добрият) навик – дойде край извора и иска да пие веднага. Нека почака.

Всички управления в нас страдат от неправилна външна политика. Ако не бяха тръгнали с Германия, глава ли щеше да ги заболи?

Сега се очертава фронтът на Америка, Русия, Франция, Англия.

Гьоринг руши това, което Хитлер е създал. Той живее на гърба на Хитлер.

Среща на 5.III.1939 г., 5 ч следобед

Да се осмислят (!) външните условия (да се използват), невидимият свят работи. По мирен начин трябва да стане всичко. Румъния... (Писано е нещо, което не мога да разбера. Говорихме около час и нещо и за царя, но не го писах.) ... да се говори между народа за управление (?).

Да се изнесат общодостъпни беседи между народа

Католицизмът се нагажда (с Пачели).

Трябва да се говори не против църквата, а независимо, а народът да разбере, да разбере – общо.

Как ще вярват хората – в кой Господ да вярват? Как ще вярват в едни книжни пари: ако има злато, да отговаря – добре, ами ако няма?

В един народ трябва да има добри хора, които вярват – за тях невидимият свят кредитира, **те са ценностите** в дадения народ.

Копират от Германия, Франция, Италия..., но всички тия народи си служат със стари методи и новата култура не може да се строи с тях. В техническо отношение те са напред, оставили са волската кола и се возят с автомобил, аероплан, имат бързи съобщения, но в духовния...¹⁴⁹

Във военните има някои, които шиканират¹⁵⁰. Трябва да се види по околен път.

(28) 6.III.1939 г.

Проявата на Цанковото движение с клетвените листове и други не среща никаква обществена симпатия, освен в собствените им кръгове. Но даже и там, както ми казват мнозина, са почнали да казват, че са симпатизирали на Цанкова, но без да знаят нищо за разкритите престъпни проявления. Колкото се отнася до всички други, едни гледат със злорадство, а други повдигат даже въпроса (левите елементи) за отнемане депутатския мандат на Цанкова, чрез анкета от комисията по изборите. Разсъждават, че щом за комунисти и пладненци при много по-незначителни улики станаха касирания, защо ще се прави изключение за Цанкова. От тая гледна точка, изглежда ще е неудобно за правителството да спре работата, без да се приложи законът и към г-н Цанкова. Заговорва се, че и съдебните власти ще трябва да се произнесат.

Преди няколко дни «заклетите» приятели на Цанкова са разпространили позива, препис от който тук прилагам. Казват, че полицията е открила циклостила, на който тоя позив и клетвените листове са били печатани. Той принадлежи на спестовно-строителното дружество «Къща», в което работи Тончо Цанков.

Според сведения от земеделско-комунистически източник, Багрянов напоследък се намирал под прицела на търговско-индустриалните и финансови кръгове у нас, начело с бившия министър Вълев, Сирко Станчев и даже министър Кожухаров. Тия кръгове, виждайки растящата му популярност в масите и желанието му да се облекне на кооперациите и земеделците у нас и да води кооперативна и земеделска политика, били замислили... *

(Вчера го видях. Това не е точно.) **

* Продължението липсва. (бел. М.И.)

** Тази забележка е написана на ръка в полето на листа. (бел. М.И.)

(29)

На **6.III.1939 г.** вечерта дохожда Недев в дома, за да се разправим по някои работи, а също да прочете някои книжа (доклади и пр.), които царят беше ми пратил на 5.III. вечерта по Надя. Приказвахме по тия противоречия, които среща, и мъчнотиите и погажданията, които му идат от страна на някои депутати, и пр. Той е бодър, но вече започва да се чувства, че тормозът не е малък.

(30)

Малка бележка от **7.III. н.г.** от Учителя за Недев:

Не по буквата на закона, а по духа – по линията на най-малкото съпротивление. (Да не се прави въпрос за една по-голяма или по-малка ябълка!...)

(31) Среци с Багрянов и с Учителя на 8.III.1939 г.

На 8.III сутринта гоиде Багрянов. Приказвахме и с него. Той също намира, че вече виси във въздуха и иска да го поддържа царят, иначе или трябва да си върви, да си не губи времето, или сам да работи за формиране на такава основа. Той казва:

– Земяделците са корените на държавата, търговците – стъблото, а другите – листа, цвят, и интелигенцията – плодът. Ако се не поливат корените, не могат да прокопсат и клонете. Това е моята политика! Ако не ме поддържа царят, аз трябва да си вървя на чифлика, да си гледам работата, докато узреят условията за полезна работа.

Казах му, че трябва сега да се прави възможното. Царят е бил при земеделския министър на Италия – значи интересува се и ще му бъде от полза. Багрянов обеща, че няма да прави необмислени работи и че ще се съвещава с мен, и че утре ще дойде пак, да види какво сме говорили с царя, а също и да донесе назначенията по министерства, за да се съвещава. Той е малко евтин на обещанията...

Следобед между 4–5 часа се видях с Учителя (по-точно: 3 и ½ до 5 без ¼). Между другото Учителят ми каза:

«Ще трябва да говорители между народа. От земледелието да се изпратят да държат сказки към каква насока да се тури умът на народа.

Царят да се осветлява. Царят трябва да царува така, че всичко, което прави, да е за славата Божия, за идване [на] царството Божие на Земята, за общечовешка справедливост и да бъде волята Божия – тогава и нашата воля ще бъде. А като е славата Божия, и за нас ще има слава. Те сами спъват работите. Иначе досега щеше да се разреши въпросът. Всички сега – и Хитлер, и Мусолини – работят за Бога.¹⁵¹

Вие ще изслушате царя.

Трябва да се турят сега хора на работа – не религиозни, а духовни. За духовна храна са гладни хората. Духовна храна, която да внесе в света светлина, топлина и сила. Тях беше ги страх от анархисти, комунисти и пр., а сега почнаха да се страхуват и от вегетарианци, въздържатели и пр., че били много кротки хора – това във военните се разпространява. Е, тия – лоши, ония – лоши, само далавераджиите ли ще останат? Те се заблуждават от вътрешни причини.¹⁵² Искат да си възвърнат Добруджа, а не знаят с кого да вървят – с Англия,

с Германия, с Франция и пр. ... А сега Англия работи чрез Германия косвено, да стане ревизия на Версайския договор, който е несправедлив, да се поправят погрешките.¹⁵³ Подготовката ще дойде отвън. Защо е искал да абдикира? Сигурно е срещнал съпротивление. Изслушайте го хубаво какъв вятър вее. Всичките сведения трябва да се взимат 25%. Другото 25% е възможности, а ако има 50% или 75%, да е доволен.» (Мисълта не беше точно такава. Аз така я схванах.)

(32) Среца с царя от 7 ч следобед до 9 ч (у Стоянови), 6.III.1939 г.

Когато влезе, той носеше в ръцете си едно сандъченце, в което имаше нещо.

– Хайде, добре дошел, синьоре! – казах му аз на шега. – Осиньори се вече!»¹⁵⁴

Той се засмя, а после ми подаде сандъченцето:

– Това ми е подарък от едни индуси, с които се виждах в Лондон. То е от сандалово дърво. Пратени са ми и други парчета. Това рекох да Ви подаря пък аз.

– Щом ще си обменяме подаръците, тогава да дам и аз моите – и аз му дадох беседата «Големият брат» и френската «Животът на цялото» [«Живот за Цялото»]¹⁵⁵, а също и една малка електрическа лампичка, като му казах да си има вече светлина отсега нататък.

После той започна да ми говори за посещенията си. Най-напред ми каза, че тъй както съм му казал, тъй се отнесъл и Мусолини с него, доверил му известни неща, а също и бабалъкът¹⁵⁶ търсел опора в него и той, колкото можел, давал му я. Точно и последователно не мога си спомни разговора, но ще го запиша, както ми дойде на ума.

Най-напред започна с това, че вече в Италия се чувства мръщенето на интелигенцията. Огромна работа е направена по земледелието. От министър синдикалист, бивш анархист, който сега се е опомнил и работи много добре, като смята, че организиране с помощта на природните сили и правилното разпределение на плодовете може да тури ред в държавата. Направено е много за бедните и те крепят Мусолини. Но той вече разбира, че много се изтощи с воюването. Те имат повече от 15 000 ранени и убити, сега – трима генерали и пр. – то това се отразява. Мусолини е доста остарял. Но за това, което имат, е направено извънредно много. Тяхната земя е много по-лоша от нашата. Тука е рай.¹⁵⁷ И ний бихме могли да направим много нещо при тия условия.

Бил и в Швейцария. Казва ми, че изчезването на Австрия¹⁵⁸, Чехско и др. малки държави създадо лоши позиции на малките държави.

– ... а идвам тук и ги намирам да се мислят, че са център на вселената... Там сме изпратили боклук хора. Излагат ни много и това ми беше много тежко. Какво ще почитат мене, като не почитат народа ми...¹⁵⁹ В Швейцария са три народа, но имат чувство на швейцарци, а също – и индустрия, и се въоръжават колкото могат. Не ги блазни мисълта да стават авторитарци...

Питах го за срещата с Павел.¹⁶⁰ Каза ми, че след това, което решили в Румъния, той не искал да му говори нищо по този въпрос. Но самият Павел се държал доста настръхнал, а жена му – гъркиня, не ги оставяла и 5 минути сами. Но царят му говорил за други работи и той на втория ден се поуспокоил. Приказвал и с Цинцар Маркович¹⁶¹, който казал, че защитил България и пр. Впечатлението на царя е, че Павел се страхува за живота си и не може нищо да се чака от него. Казах му, че трябва чрез външни приятели да се загатне на сърбите да дадат нещичко, за да имат морал да кажат и на Румъния и Гърция да отстъпят нещичко. Те двете са били много агресивни, турците са се държали и

така, и така. Това – все по думите на Цинцар Маркович. И в Италия, като поменал, мисля, на краля, че Павел ще му иде на гости, му казали, че той много се страхувал за кожата си.

Говори ми за семейните си работи, за любовника на старата императрица, някой си Висконти. Как една вечер се върнали с него от разходка и императорът ѝ посочил на земята едно копче и рекъл: «Елен, това не е от моите панталони... Трябва да е на Висконти...» Тя нищо не казала, а се зачервила, на другия ден туря във вазата анемонии и му казва: «Виторио, помниш ли преди 45 години, когато в Неапол бяха ти донесли анемонии с една записка вътре?»

– Захапа го тя... 45 години! Виж само колко помни! Човекът е много умен, фин, но тя е безподобен вампир... Той и Павел ми каза за тях, че те представляват смес от Борджии и минезингери – че той е расъл в тая среда на владици черногорски и ги знае...

Минахме на вътрешната политика. Питам го какви са му впечатления. Каза:

– Мина бюджетът и хората по-добре ме поздравяваха там. Кьосето добре се котира още там. Тук как са обаче...

Приказвахме [и] по тоя повод му казах, че Багрянов се лансира отлично и за малко време направи много нещо, но че царят трябва непременно да го поддържа, защото капиталът ще се обяви против сиромашите министри Недев и Багрянов. Описах му кои са против тях. Прочетох му и бележки за някои откази, които е направил Недев.

– Затова ли Багаров тръгва за Париж и ми казва: «Недев не е за министър. Где го намери, махни го» и прочее?

Казах му за Неофит владиката¹⁶², за Груев¹⁶³ и Костов¹⁶⁴, които също са искали неща неправилни, които им са отказани. Говорих му повече за Багрянов, защото сещах, че трябва. Казах му, че така не може да се остави човекът насред пътя, още повече, когато се е показал толкова деен.

– Ще го подкрепя, но има някои около него, които не ми харесват.

Щях да му кажа, че около него пък има такива, които на никого не харесват, но заради Багрянов взех по-мек тон, да не му напакостя, и му казах:

– Няма да държим сега за дреболиите. Важно е да се продължи работата за доброто на народа, а ако трябва да се поправи, то ще стане.

Приказвах му и за Недев. Казах, че Кьосето трябва да се отстрани от брата си, който прави много далавери. Заприказвахме за Мушанов, който се надявал на Стоядинович¹⁶⁵.

– На шмекерите не върви тая година. Виж Мирон Кристя¹⁶⁶.

– Робев дали не е при Багряна? – запитва царят.

– Не вярвам – казах аз, – доколкото зная, той е от тайфата на Стойчо.

– Проверете, ако можете – каза ми царят.

Изтъкнах му, че трябва държавна програма. Посочих му нови подвизи на кмета Иванов с язовир без цимент и с 2 500 000 лв. по-скъп проект. Казах му да тури Каблешков. Царят ми каза, че е говорил на Божилов за Желязков и онзи му казал, че имал други, но дано тури Желязков. Видях как царят не може да иска и се налага. Много е деликатен за дебелокожите си министри...

Говорихме за бъдещата дейност. Каза ми, че царицата утре (днес) ще си дойде.

– Пригответе ли си реч да държиш? – питам го.

– Остави се, каквото ме боли кракът... – (Оплакваше ми се от ишиас в десния крак.) – Остаряхме вече!

– Не може – казвам му, – аз съм ти батю, не трябва да боледуваш, още си млад!

Той се смее. Казах му как да се лекува.

– Вие падате малко лекарствоманиак – казвам му.

– Да – казва, – аз съм в това отношение лекарствоманиак.

Препоръчах му гореща вода и лимон и той обеща да го прави, а също и картофена чорба.

За Добруджа му казах, че ние сме като бедните роднини и докато не решат да правят сватбата, магарето не може да има цена. Тогава ще трябва дърва и вода, и ще станем и ний ценни. Той има същото мнение – че трябва да бъдем лоялни.¹⁶⁷ Дадох му пак идеята да потърси приятел, да подсети сърбите. Той ми каза, че Цинцар Маркович му казал, че трябва извънреден натиск или война, за да се отстъпели земи.

Накрая го питах:

– Има ли да сте недоволни от нещо? Ако има, казвайте!

– Не мога да се оплача от нищо – каза ми той.

Поприказвахме за децата и страха му, че жена му ще се бърка във възпитанието им, което сега без нея отивало отлично.

– Не се бойте, сега децата учат големите!

Той се много зарадва и почука на дърво – тъй да станело.

Друго в момента не мога да си спомня.

Разправя ми още за срещата си с баща си. Тъй, като гледали събраните, царят му казал: «Не виждаш ли, че вече е друг светът? Кога са се събирали князе, без да се карат? А сега виждаш колко са мирни! Отживяха времето си. Миналото е това. А видя ли, когато императорът повика Мусолини за закуска, как той помахаша ръка с пренебрежение и каза, че ще отиде да спи...»

– Баща ми се съгласи, че много неща вече са се изменили, че трябва да се държи сметка и за тях и пр., но на другия ден това не му пречеше да се върне пак на своите си разбирания.

С Мусолини Царят е имал продължителен разговор и само ми загатна за някои работи, а аз не исках да го питам, както го питах за Павла.

Изпратих по Андрю, който ме придружи на връщане, много здраве на Недев и му казах по-главното: че промени няма да има – това бяха го пуснали като положително, – а също и да се държи на положение, защото работите са добре.

На 9.III царят го извика след обяд на доклад, а оттам в 7 часа той дойде и ми разправи за доклада си. Направил го е много стегнат, войнишки, пълен, безпристрастен и на царя, изглежда, това е харесало. Зарадвах се и аз.

Бях извикал и Багрянов, но той имаше работа и едва снощи, **10.III, В 10 и ½ часа** дойде, когато щях да си лягам, и стоя докъде 12 [ч през] нощ[та]. Беше със Стоил Ст[ефанов]. Но той не присъствува на разговора. Казах му в главни черти онова, което мислех, че е важно, но тук стана едно интересно разкритие на Багрянов.

Казах му, че съм го запитал направо ще го поддържа ли и че той е съгласен да го поддържа, но околните му не са много добри.

– Ами, разбира се, ти си взел ангажимент и трябва да знаеш. Ако той няма да ме поддържа, ще трябва да си търся опора аз сам.

Аз веднага му възразих:

– Това не може! Ти не си кондотиер, да се даваш под наем на тоя или оня; ти политика с цар Борис не може да правиш! Инак си нямат смисъл нашите отношения. Тук трябва да се работи за общо добро на целия народ и с взаимно доверие – инак няма смисъл!

– Е, така е – съгласи се Багрянов. – Аз исках да кажа, че ако не ме подкрепи, ще трябва да търся друг изход.

– Никакъв друг изход! Една държавна програма, която ще изпълниш, и това е – казвам му.

– Добре бе, от това по-добро – здраве.

Виждам го, че тегли отсега още на жегла, но какво да правя?¹⁶⁸

– Е, ти нали си обещал за мене, трябва да следиш за тая работа – казва ми той.

– Както виждаш, следя и работя – отбивам, където трябва!

Заприказвахме след това за Каялиската афера и му казах, че Ганевите маскарлъци трябва да излязат, и той обеща, а също обеща, след като го вика царят, да дойде да видим за назначенията. Казах му пред царя да се държи почетно войнишки, а после, ако той му даде свободно – тогава, защото там най-много го упрекват. Той се съгласи с това и обеща, че ще се държи само като министър, а после, ако му даде повод той, тогава ще минат на старите отношения. Към 12 часа си тръгна.

(33) Среци с Учителя и с царя

На 18.III.1939 година Багрянов дойде в 10 и $\frac{3}{4}$ през нощта (бях заспал) заедно със Севов. Казвам му:

– Вампир ли си, та ходиш по това време?

Каза ми:

– Едва сега се освободих и ида!

– И аз го чакам от 8 и $\frac{1}{2}$ – казва ми Севов. – Измръзнах. Но ние имаме утре лекции и ще закъснея, защото трябва да станем в 4 часа.

– У, бе, то порядъчните хора тогава си лягат.

Преди това един ден ме вика Учителят и ми каза, че мисли, че ще е хубаво да се пише на Чембърлейн, защото моментът е важен. Казах му, че ако ми издиктува, мога, но сам – това не е за моите уста лъжица. Тогава той ми говори някои работи, от които много малка част запомних и записах.

«...Англия е предназначена в света да сближи народите... Хитлер е съдебният пристав, който... Ако иска, да си оправи погрешките си. Ако сега си изправя погрешката, силата на неговото добро се увеличава, а ако не изправи погрешките си, той не може да прогресира.»¹⁶⁹

Сега те не виждат опасностите. Те, държавите, са на един завой и Русия може да тръгне по един крив път... Не искат да воюват. Чехите станаха жертва, без да воюват. Трябва да бързат да се изправи погрешката и да се събере конференцията, да се оправят работите без оръдия, за да се оправи работата. Сега е лошо. Ще му напишем (на Чембърлейн) всяка дума да има само един смисъл. Всяко нещо има технически (физически), органически и разумен смисъл. Сега е век на ликвидация на миналите методи. Къде отидоха великият Вавилон, великият Рим, Асирия? Къде отиде великата Индия? Ние предвиждаме нещата.

С хитруване не може. Справедливост трябва, защото и за Англия няма да бъде добре. Тя иска да отдели Италия, но ако се съединят Русия и Германия.¹⁷⁰ Трябва да се работи за едно сближение на европейските народи.

Може да се изпрати и «Льо метър парл» и «Ла ви пур ла тур» [«Ла ви пур льо Ту»] за Чембърлейн.¹⁷¹ Румъните и сърбите не трябва да се поддават на изкушение като по-рано, искаха да завладеят Македония – и то не е справед-

ливо. Не може заекът да иска всички зайци да станат и мечката да иска всички мечки да станат...

Ценността на нещата седи във формата, направата, съдържанието и ценността, която съдържа – носи ли материална ценност със себе си, тя дава ценност на нещата.

Русите са твърди, значи имат светлина. Европейските народи трябва да се обединят, ако искат да бъдат силни. Полша и Унгария вървят по съвета на Италия. Чехословакия имаше пакт с Франция и Русия, но я изложиха, та стана жертва.¹⁷² Англия създаде противокomuнистическия блок – Германия, Италия и Япония, но ще има лош резултат. Ако бяха изпълнили 14-те точки на Уилсъна, работата нямаше да стигне дотам.¹⁷³ Чехите са много материалисти. Германците дадоха един урок. Всички ги е страх. Германците взеха фабриките и парите от евреите, и «Шкода». Да се не туря Русия на лош път. По-рано страда Русия, сега е техен ред.¹⁷⁴ Англичаните са разумни и трябва да донесат Божието благословение. Някога пророците говориха; и ний сега ще кажем: на Господа уповаваме и волята Му ще вършим. Раздробение не трябва да става... Тия хора не разбират Божиите закони: че и най-малкото добро, и най-малките престъпления си имат последствията. Злото си употребява методи, както и доброто. Доброто употребява най-лесни методи. В началото 1 кибритена клечка може да запали света. Черната ложа са хитри¹⁷⁵, дават ни лъжливи съвети. Англия не трябва да се поддава на изкушения. Войната непременно ще избухне, но какво ще постигнат? Ние ще им кажем закона, пък тия, ако искат, да изпълняват. Войните се водят от духовния свят – физическият е само отражение: тъмнината и светлината се борят и резултатът се изразява долу.¹⁷⁶

Багрянов ми говори за своите си работи, а също за този, който той би искал да остави за заместник вместо себе си в задругите, които го бяха избрали на мястото на Банков, и тогава, понеже царят не искаше той да бъде, аз го извиках още тогава и той след кратък разговор се съгласи да остави настрана засега задругите, поне видимо, за да не буди повече, отколкото трябва, опасения.

Той ми говори за Даскалов, полк[овника], но остана да говорим повече, а и сега нямаше условия, защото и Севов беше тук. Срещу Тошко е подета кампания да го махнат оттам, понеже им бърка на някои работи, за които Багрянов знае, но не ми каза нищо, от което разбирам, че и той е съгласен с това да си дойде тук той, за да не им бърка. Разправи ми за срещата с царя. Доволен [е] и самият той се е държал добре (защото аз исках от Багрянов да се държи като министър, а не като приятел – да остави царят да регулира тия отношения).

Каза, че му говорил за баща си и че Багрянов казал, че ако дойде тук, ще имат един коронован тим за клюки и интриги. Изпратил го сърдечно. Пак обеща, както винаги – много леко, да дойде и да назначаваме хората, които съм му дал, но чувствам, че ме лъже. Оставям делата му да се наберат и тогава по тях ще го съдим... Изобщо, в тоя човек има нещо хубаво, но и нещо неустановено, или по-право – това, което отвлече и старите партии: обещания щедри, а изпълнение...

Докато говорихме с тях, дойде и един брат, да каже, че утре сутринта Учителят иска да говори с мене по някои работи.

(34) Среца с Учителя на 19.III.1939 г.

Каза ми между другото, че може би царят няма да иска да услужи с писмото на Чембърлейн, понеже е доста мнителен, та затова засега ще изпратим това по «радиото»¹⁷⁷. Казах му, че на никого не съм казал досега по този въпрос нищо. Той ми говори някои работи, нещо от което съм записал:

«Сега светът обръща внимание на актьорите, а на самото явление – не. Явлението е статическа работа. То е като бомба, пръска се – и няма вече какво да се плашим от нея повече. Следующата е важна вече. На бойното поле търсят откъде идат, за да се справят с батареите и ги накарат да млъкнат. Те сега се намират в едно трудно положение – края на века – ликвидация! Нови сили влизат в човечеството и то трябва да се откаже от своето минало. «Вехтия на дни видял» – Данаил говори за това отпреди 2600 години. Ние сега сме по-близо до дните на Данаила. Те не са далеч.¹⁷⁸

Четвъртият рог, това е Римската империя, а после са неща, които сега се живеят – желязо и кал, това е днешният бетон.¹⁷⁹

Сега – за Добруджа: Оставете пияния сам да падне. Не бързайте, за да се не създадат нещастия.¹⁸⁰ Не са дошли народите до положение да си дават свобода. Ако чехите бяха дали на своите немци повече свобода, от тия в Райха нямаше да стават тия работи; да попадат в това положение.¹⁸¹ Има една реална политика – как ще постъпиш. Човек трябва да има мъдрост и сила да приложи (Англия). Фердинанд е лош съветник. Германия го тика. Той си свърши своята мисия.¹⁸² Днес като влюбени се занимават с дребнавости, чувствата на личните си интереси. Германия гледа от една страна, Англия – от друга, Русия – от трета и пр. Англичаните имат голямо подозрение към славяните, а то е пресилено и глупаво. Тя по-рано подигна Япония, та смаза Русия, но сега Япония ѝ е враг!¹⁸³ Но англичаните са за реалната политика. Русите по-рано туриха условия да ѝ дадат Цариград. Англичаните ѝ го дадоха, но на книга, а после от руската династия не остана нищо (за да не ѝ искат изпълнение на договора).¹⁸⁴ Същото желание да отиде в Цариград изяде и Фер[динанд]. Да нямаш сега граници със силен! От англосаксонците англичаните са по-добре, германците са по-долу и нямат хубаво бъдеще.¹⁸⁵

(35) Среца с Учителя на 21.III.1939 г.

На 20.III вечер дойдоха Надя¹⁸⁶ и Борис¹⁸⁷ и ми казаха, че ме вика царят за 21-ви в 10 ч сутрин при Евдокия. На другия ден отидох в 9 и ½ ч при Учителя и той ми говори:

«Не може да се говори на народите, защото всички сега излизат от много гледища. Англия се плаши от Русия. Те се приготвяват... да зачитат добрия закон да зачитат... Българският цар иска да му се помага, но той още нищо не е направил за ББ [Бялото Братство]. Той досега е мислил само за себе си, за династията си, за България, но къде е бъдещето на България?»¹⁸⁸

Нали румънците някога дойдоха да омиротворят България и си взеха Добруджа като пай адвокатски; Германия сега го взима в аванс, преди да е свършила работата си. Румъния дойде да омиротвори – това е Божията воля; но да взима – това е човешкото.¹⁸⁹ А Германия беше обещала, че ще помогне на България, а си взима наградата за изпълнение [на] волята Божия, преди да я е изпълнила (значи да ни помогне е воля Божия, но тя предварително си взема хонорара). Чехия¹⁹⁰... Ще видите какво ще ви говори. Трябва сега честна политика, никаква лъжа отвътре. Божиите закони действат сега в света, и то

много бързо. Сега Германия иска да се отзема със заграбването, което Англия е направила някога – ако Англия е направила нещо лошо, защо и Германия иска сега да го повтаря? И на това ли дължи Англия величието си?¹⁹¹

Това не е изпълнение [на] волята Божия. Много внимателни трябва да бъдат, защото работите са сложни и добре вървят. Германия се старае, за да може да издържи обсадата.

Изслушай хубаво царя, то ще ти дойде какво да му кажеш. Те отстъпиха на Германия, а сега е по-лошо. Италия си устройва работата с Полша и Унгария, а англосаксонците вярват в юмрука.

Ако хората не постъпят Божествено, може да имат лоши последици, защото сега има в света дуализъм, който е едно зло, но само любовта е в състояние да го примири. От невидимия свят планът е добре скроен: Германия, Франция, Англия, Русия – всички са засегнати индивидуално и будят съзнанието в тях – ако не работят, ще изчезнат!¹⁹²... С чехите германците направиха погрешка – не е хубаво това, което направиха. Има една тъмна фаза, която ще мине.¹⁹³ Фердинанд води много тесногръда политика, изхождащ само от личната си политика, и иска целият свят да загине, но да я осъществи... лош гений – където стъпи, никой не прокопса.»¹⁹⁴

После Вижданието с Царя:

«Пред Англия трябва да се настоява да си вземем Добруджа, защото иначе [води] да се каже, че военните ще отидат с Германия. Не може, докато не се поправят дефектите, да се пусне машината в работа. Румъните дойдоха някога да турят реда, а взеха Добруджа...»¹⁹⁵

(36) Среца с царя на 21.III.1939 г. от 10 часа сутринта до 12 без 15 на обед

Срещата стана точно в 10 часа сутринта в двореца на Евдокия. Тя ме чакаше при вътрешния вход, гдето държеше кучето – бялото, от Чамкория, – да не ме лае и му говореше, че съм му кръстникът, та да мълчи. То станало голямо. Докато говорехме вън още, пристигна царят и аз му казах, че това е кучето на Багрянов, и докато се той накани, пак му го взеха. Евдокия и царят се засмяха силно.

Когато влязохме и седнахме, царят ми каза:

– Виках Ви да поговорим по три въпроса: външното положение, вътрешното положение, и най-вътрешното – в моя дом.

И започна да ми говори, както винаги, добре обосновано и с хубави фрази, които за мое съжаление аз не мога да цитирам, понеже в мен паметта не работи механически и аз не мога да запомням формите, а само смисъла. А той беше: След това поглъщане така бързо на Чехия той чувства безпокойствие, както преди 19 май, следствие на което му предстои да вземе решение. Германците и англичаните ще употребят усилия и натиск да се справят с него.

– Понеже не съм амбициозен, нито пък могат да ме купят, а ме знаят за страхлив, те ще ме заплашат или [...?]*, или с револвер.

– Има ли нещо конкретно да са употребили натиск или заплашвания?¹⁹⁶

– На мене лично – не, но онзи ден Рендел, английският дипломат, разгневен при случката с чехите, е казал, изтървал се пред Груев: «Ние на германци-

* Изречението е неясно – може би има пропуск в текста, макар че нищо не е означено. (бел. М.И.)

те, големите, не можем направи нищо, но ако се намесят по-малки, да ги крепят, да му мислят!» Ганчев, генералът¹⁹⁷, който е получил сега 60 000 марки от Германия и е корназ*, е казал на... че Кьосето не ми бил позволил да се видя с Хитлер, че бил германофоб, но скоро щяло да си иде... Баща ми – също (сестра ми донесе писмо), и той ми го каза, а после ѝ даде, иска да дохожда тук. Какво да правя? Като зная мегаломанията на повечето, мисълта, че са център на вселената, партизаните са се наострили и искат да минават в атака, военните искат да се воюва, а оръжие няма достатъчно. Стойчо, Луков и «тутти кванти»** с Цанков се също приготвяват да атакуват. Аз досега не съм се връзвал никъде, винаги се изплъзвах. На сватбата писмено ме вързаха и аз пак се измъкнах! (за кръщаването на децата) и папата ме разбра и не се сърди.¹⁹⁸ Ето, при Гьоринг изисках си и аеропланите, дадох му брилянтен орден, но му казах: «Не съм нито с вас, нито против – ще бъда неутрален.» Сега искат, сегавам това, да ме притиснат. При това външно състояние е, когато немците не мислят нищо добро за мен, аз го сегавам по техните хора, които приемам, и тоя напоследък барон Ваиси... (името забравих) не можеше да седи [пред] мене, а, струва ми се – шпионин, е донесъл пари – дошел на разходка посред зима – и то в България, вместо в Италия... При това патриотарство, мегаломания и подкупи, страх ме е, че няма да издържим. Англичаните искат да влезем в Съглашението как[то] сме си, че после щели да видят. Германците ще искат, преди да дават оръжие, ние да се определим... Вие как схващате? – запитва ме той.

– Последните дни сме съсредоточени към Англия, понеже тя трябва да вземе решение, и то много важно, та тук не зная точно. Даже мислех да поискам нещо и Вашето съдействие, но изглежда, че ще мине и по радиото...

– Той и Ганчев ми викаше да пише на Грийс, но аз му казах да ги не закачаме сега, когато хората си имат толкова свои главоболия, че може да ги ядосаме. Той глух, ама доловил нещо – каза царят.

– Да – казвам, – сега там е съсредоточено, защото може да тикне Русия по един крив път.

Царят ми говори още за вътрешното положение, после – за баща си, който настоявал да дойде, после оттам се сети за Багрянов, който му казал, че тогава противната група ще си има коронован интригант.

– Право е казал – не само интригант, но и център на заговор и тогава положението ще стане неудържимо. Вие трябва да пишете на баща си и да искате от него привидна помощ. Тук каквото трябва, Вие ще си го правите, а той да помага оттам. Времената са съдбоносни. В тоя смисъл той може да се впрегне да си седи поне там, ако не свърши някоя работа.¹⁹⁹

– Тогава помислете по това – каза ми царят, – да видим какво можем да направим.

След това той продължи да ми говори за положението в някои подробности. Казах му, че не е толкова опасно положението, че хубаво стана, че ги понапекоха, защото иначе няма да се съгласят да отстъпят нищо, а сега пак има възможност, но трябва да се има търпение – да не пометнем, вместо да родим. Трябва да се изчакат събитията, това е всичкото.

– Сега аз съм спокоен и деен, но това е винаги, когато опасността е близо, аз знам себе си. Да видим и Кьосето, какво ще ни донесе утре... Трябва да се пазим от увлечение. Добруджа ще си я вземем, трябва моментът да се изчака, за да не остане горчив спомен. Нещата ще си дойдат и сами по себе си.

* корназ (тур.) – лукав, хитър; разг. горделив, надут, наперен. (бел. на съставителя на «Изгревът» Вергилий Кръстев.

** tutti quanti (ит.) – всички подобни. (бел. М.И.)

Сега всичко върви с бърз темп, то няма нужда да го ускоряваме – достатъчно е, ако сме будни, да се възползуваме от сгодните условия.²⁰⁰

Той ми говори още подробности, които изпускам. Те засягаха баща му, който много се почувствувал оскърбен, че него, царят, го приели след делегацията на нашия цар...

После това той мина на вътрешното, «най-вътрешното положение – домът ми»:

– Няма мир, щом дойде тази жена, всичко обръща с главата надолу – и той ми разправи колко хубаво е вървяло без нея, как децата са учили, как са се държали добре, а сега тя се мъчи да настрои сестрата срещу братчето и каквото направила със сестра му и брат му, да ги раздели.

– Та лошо ли е на сестра ти сега? – казвам му. – Всяко зло за добро. Тя не може да влияе в такава степен, както тя мисли.²⁰¹

– Аз съм много загрижен. Изпратих я в Кричим, но да ти кажа, много мисля какво да ѝ направя. Мисля даже до раздяла да се стигне, макар че сега не е време за тия работи. Едното дете е привързано към мен, другото е на държавата, а за нея няма нищо и тя се счита нещастна. Дано сега забременее пак, та да миряса. Мислех да кажа на Боната да ѝ говори за това лошо влияние. – (Той ми разправи няколко случки).

Казах му, че трябва малко да почака. Трябва да я остави да направи няколко неща, които не са хубави, и тогава той сам да ѝ ги посочи и да ѝ каже: «Ако това целиш, то не е благородно и не отговаря на майката; ако искаш друго, а това постигаш, явно е, че това не са пътищата, които те водят към целта – смени ги!» Царят се съгласи, че така ще е по-добре, и остави да опита и този метод – «защото, казвам му, сега само ще се препирате за мнения, а като има факти, те сами по себе си говорят и мъчно се оспорват.» После се разделихме.

(37) 23.III.1939 г.

Дойде Недев, аз го извиках, за да говорим по положението. Той ми се оплака от парламента, че е заминал старото и че не може сега така да се работи. Трябва указът да е в джоба на Кьосето за разпущането, та тогава ще бъдат по-опитомени. Кьосето е уговорило турците да не ни нападат в гърба, ако тръгнем за Добруджа, а англичаните във всичкото време са пречели в Анкара и са бутали турците да не отстъпват на нашето искане, а да влезем така в Съглашението. Германците искали сега да си поправят погрешката и да ни съдействуват. Било вече разсеяно мнението им за Кьосето, че Гемания не искала да гарантира целостта на Румъния, а че Англия я гарантирала. Италия ни тикнала към Бялото море и пр. Казах му да направи нещо за вегетарианците, за въздържателите и за есперантистите.²⁰² Обеща, а също и за някои дребни работи седя от 7 и ½ до 10 и 10. Донесе ми и от смокините, които дали на Кьосето от Турция.

Към срещата с Царя

Сега си спомних, че като стана дума за Багрянов по повод [на] баща му на царя, запитах го с какво впечатление е останал от Багрянов. Той ми каза между другото:

– Искаше да изтръгне от мене, че одобрявам това, което е направил досега.

Казах му:

– Ти си само сял. Почакай да прибереш плодовете, тогава ще говорим. Дадох ти доста пари, да видим как ще ги използваш. Нищо ти не отказах, да видим как ще оправдаеш надеждите им!

Царят вика на царицата «щуро мечище»²⁰³.

(38) Среца с Учителя и с Царя на 30.III.1939 г.

С Учителя – 8 и 30 [ч]

Снощи дохожда Борис Стоянов²⁰⁴, да отида 9 и 20 сутринта в Евдокия.

Отидох при Учителя в 8 и 30 часа. Той ми говори между другото:

«Сега се играе тънка политика. Трябва да се резервира.²⁰⁵ Италия иска да се преосигури и ще ритне кросното.²⁰⁶ Българите чакат Добруджа от Румъния. Лошо е сега с Румъния, но още по-лошо ще бъде с Германия съседка... Това е Фердинандовска политика. Той е едно шило. В Хитлеровите похвати има фердинандовщина. Той има опитности, та може да даде съвет.²⁰⁷ Той вървеше слепешката подир Австрия и българите пострадаха за нищо и никакво покрай Австрия. Българите изгубиха Мидия-Енос, най-хубавото нещо.²⁰⁸ Чехите отстъпиха в 1938 година, направиха погрешка и не можаха вече да я поправят.²⁰⁹ Англия има едно органическо подозрение към Русия. Англичаните са виновни за падането на Руската империя.²¹⁰ Ако русите не бяха искали Цариград, щяха още да са империя. Англия подозира славян[ите], но сега с германците е по-лошо. Сега тя чрез Югославия може да слезе на Средиземно море. Ако могат да се споразумеят като културни хора, да отворят колониите си и да образуват един съюз на съединените народи.²¹¹ Сега привличат Полша, а Русия оставят за тил.

Изслушай го хубаво и виж какво ще ти каже.»

Говорих му за инспекцията и работите на Тошко в Нови пазар.

«Какъв ред ще туриш в безредието? Ще постъпвате умно, за да се не образува реакция... Да не стане като онзи овчар, който вдигнал високо кошара, след като му измрели овцете. Сега турят закони, които няма къде да се приложат.

Колкото злото се увеличава, толкова и доброто се увеличава, тъй че няма защо да се безпокоиш.²¹² Във физическия свят така е – колкото се увеличава яденето, толкова се увеличават и тия, които го ядат. Изслушай го хубаво. Политиката е една хазартна игра...»

Среца с царя при Евдокия, от 9 и ½ до 11 и ½ на 30.III.1939 г.

Отидох 10 минути по-рано. Приказвах малко с Евдокия. Запитах я какви ѝ са впечатленията от Германия. Каза ми, че народът там е уморен и не ще война. До гуша му е стигнало всичко това, особено в по-малките градове и села. В големите градове има повече хора увлечени, но народът се бои от война.

Приказвахме след това за книгата «Човекът – неизвестният» от Алекси Крейн. Вчера тъкмо ѝ я препоръчали, нейната гувернантка – ѝ е чела нещичко, и тя ми показва американския екземпляр – много хубаво издание.

Докато говорехме, дойде и царят. Той се извини, че влезе без почукване. Евдокия го целувна по страната и си излезе веднага, а ние седнахме и започнахме разговора. (С княгинята говорихме още за Пирин – кучето, за Багрян[ов] и пр.) Каза ми, че оставил децата сега като луди:

– И майката, и кучето, и дъщерята, и детето – всичките викат, скачат, кривят се – лудница!²¹³

– Вие сте много строг. Оставете децата да си играят – и пр. ...

Разговорът мина на предстоящото бламиране на Ганев.²¹⁴ Царят беше ужасно разсърден на ролята на Багрянов и говори много срещу него. Слушах го около час и ми се струваше, че слушах Генчев да ми говори. Траях до извес-

тно време, а после не изтърпях и се нахвърлих със страшни думи и викане срещу него:

– Ганев е престъпникът! Вие знаете много добре това! Не може да го сравнявате с Багр[янов]. Той може да е лъгал, но престъпник не е! Защо Ганев отказва английската компания? За да даде на своите роднини! Прави едно шосе по три години – Самоковското – от единия край го прави, от другия се разваля... Той е мошеник, Вие знаете това, защо го защитавате? – и пр., и пр. ... Сега не ми се пише...

– Не е въпросът там – каза царят, – а в това, че аз не мога да се съглася парламентът да дига и сваля министри.²¹⁵

– Това сте прави, но трябваше с време да се вземат мерки. Този човек не мирише отсега. За Багрянова Вие сте насъскан.

– Не е така – каза царят, – не съм насъскан. – И ми говори пак дълго време разни непочтени работи, които е правил Багрянов.

Разправията беше дълга и аз се счетох обиден заради Б[агрянов]. Но царят ми каза:

– Ще го видите. Той прави работи, които... – и пр. И пак започна да ми разправя интригите, някои от които знаех, че са верни, а други бяха измислени (както това, че Стоил Стефанов го плашел, че ако уволни Багрянов, щял да бъде убит!²¹⁶ Казах му направо, че това е лъжа и че ще го проверя – и проверих го същия ден и излезе лъжа.

В тоя дух бе разправията ни, която ми остави много лошо впечатление, разстрои мене и него; той беше много ядосан. Казах му, че може да се предотврати това, че Ганев няма да падне сега, но после трябва да си върви.²¹⁷ Остана да се срещна с Багрянов и да видя как седи работата. Той ми каза:

– Натоварвам те да му кажеш, че искам да зная къде е: министър или опозиция? В последния случай аз може да го улесня...

Приказвахме и хубави работи после, като се поуспокоихме от караницата. Каза ми, че от 6.XII. м.г. не пуши вече и това много ме зарадва. Благодарих му за назначаването на Желязков за главен секретар на финансите. Приказвахме доста.

Когато му виках, помня, че му казах и това:

– Бъди справедлив, защото ще загинеш! Ти си цар и страна не може да бъдеш. На косъм висиш, не го късай ти сам! – и пр.²¹⁸ И аз самият не помня точно какво беше, защото то избухна като бомба, понеже беше несправедлив спрямо Барянов и затова се сетих, че той по внушение на Генчев ме атакува за Багрянов, за да отслабне натискът на Ганев. Но в това той не успя, а сам видя, че е неудържимо положението на Ганев.

И на раздяла му казах пак същото:

– Справедливост – без нея е невъзможно. Човекът може да е засегнат, но царят трябва да има свръхчовешка справедливост.

Той се съгласи с това и като си разпределихме кой какво има да прави: той – с Кьосето, аз – с Багрянов, се разделихме.

Разговорът беше разнообразен, но аз сега – два дена, след като стана – не мога да си го спомня.

Вечерта царят прати Севов, види се, да провери състоянието и да ме пита какво ще кажа, ако, за да се освободи Красновски, Луков отидел във Варшава (ясно беше, че ме заплашва деликатно с Недев, когото знаеше, че подпирам), а също – за Калфов²¹⁹ като нов кабинет. Казах му, че за Луков не е лошо, но за Калфов не е време, че може да бъде министър на външните работи, но не и председател. Че при тия условия смяна е опасна и по-добре е да си седи Кьосето. Оставихме да се разправяме или да му пиша после.

Чаках Багр[янов], но той не дойде нея вечер. Сегов седя докъде 12 [през] нощта. Казах да каже на Багр[янов] да се яви утре тук. На другия ден, 31. III., Багряна дойде. Той всичко отрича. Не бил виновен. Антуража си той не бил го създал – да не са избирали такива депутати, и пр., и пр. Виждам го обаче, че е настроен и да се нахвърли върху царя; и нещо поразително – и двамата говореха един срещу други почти със същите думи: и онзи казваше, че искал да му помогне, а тоя само пречел и разрушава, и Багр[янов] приказва същото за царя.²²⁰ У чудо се видях. Но за мен беше ясно, че царят беше насъскан от Генчев или Сирко С [...] ²²¹, а може би и от още някои, а пък че Багр[янов] играе една кучешка роль*, когато по сърце му подхожда вълчешката и той едва се сдържа и си крие ноктите... Тогава остана едно решение, на което настоявах – да остане едно обяснение, писмено или устно. Багрянов се съгласи да стане такова в мое присъствие и царят да го обвинява, а той да каже мотивите на постъпките. Обаче на два-три пъти Б[агрянов] се издаде, че той никому не би простил, нито пък би дал някому някакво обяснение, ами сега от немай-къде слуша и се подчинява... Тоя човек, ако утре има власт, не би се церемонил с никого.²²² Видя ми се нещо нестабилно и неискрено, но аз му казах и на царя:

– Аз съм доктор. Ще се боря да възтържествува доброто. Багряна се дави – и най-лошият да е, аз няма да го оставя. Може да е грешник, но престъпник не е.

Останах с впечатление, че и хитрува, да не кажа – лъже; че има маниери на стар политик – повече да купува, а по-малко [да] продава...

Когато излизах от разговора с царя, Евдокия ме придружи до портата и ме запита какво беше това викане. Казах ѝ, че му сервират разни вагабонти, които защитава, когато той трябва да е цар и да не взима страна, а да държи всеки да си получи заслуженото.

– Той има този навик – каза тя. – Хубаво е, че разбрахте.

Вчера Донка²²³ ми каза, че Надя ѝ казала, че царят ѝ се оплакал, че съм му се карал, че вкъщи било лудница и на това отгоре и аз съм му се карал...

Вчера Белев²²⁴ ми каза, че в македонските кръгове се говорело, че Пеев бил убит, защото бил в конфликт с царя²²⁵...

(39) ВТОРАТА СРЕЩА С ЦАРЯ

Среща на 1.IV.1939 г. при Евдокия от 9 и 30 до 11 и ½

Преди да дойде царят, аз се срещнах с Учителя, който ми каза някои неща:

«Вътрешна политика да води. Едно тяло, за да се повдигне във въздуха, трябва или обемът да се увеличи (чрез разширение), или движението да се увеличи – **колкото възгледите стават по-ограничени, толкова той пада по-надолу!**, а там се намаляват благоприятните условия.²²⁶ Ако не бяха правилите скандали на Бялото Братство, щяха да имат сега Добруджа.²²⁷ Той не е изправил нещата – седи на два стола. Ний няма какво да искаме от него – и без него можем да изправим нещата; работите, но все лоши хора са.²²⁸ Повикали котката на гости – изплашили се мишките. Повикали лисицата на гости – уплашили се кокошките. Повикали са вълците – уплашили се овците!

Изслушай го. Духовете имат лоши замисли.²²⁹ Ще се въздържах. Ще гледаш за Бога ли правиш нещо. Ако не можеш да го търпиш, то защо? Ако се работи за славата Божия, за придобиване царството Божие и за изпълнение

* роль – остар. роля. (бел. М.И.)

волята Божия – добре. Който е работил против това, той си е винаги счупвал главата и изгубвал живота. Волята Божия е неизменима. Подкрепяли сме го, за да поправи нещо. С какво е показал, че служи на Б. Б. [Бялото Братство], а той нищо не е направил.²³⁰ Той ходи да се моли на Англия, Германия – а не на Бога? Ще трябва да си поговорите веднъж повечко. Различията произлизат от перспективите. Ще си смените нещата; видовете са разни, а реалността – една. И двата различни вида ще дадат едно. Гърбът и лицето на човека са различни, но човекът е един. В Невидимия свят гледат отвсякъде.²³¹ Троеличието на Бога е една неразбрана работа – то значи, че Бог си има във всеки свят лице.²³² Неразбрана идея е тя. В едноизмерното пространство между две точки може да се прокара една права линия. Между четири точки на едно двумерно пространство може да се прокара една плоскост. Които нямат двумерно пространство, нямат разширение, а които нямат триизмерно – нямат движение.

Трите перпендикуляра: на постъпката, на чувството, на мисълта.»²³³

След този разговор тръгнах с Андро²³⁴ за Евдокия. Преди да дойде царят, около десетина минути си поприказвахме с нея върху това, което става. Запитах я какви ѝ са впечатленията от Германия.

– Боят се от войната много. Омръзнало е на всички това напрежение. В по-големите градове се понася още, защото се инжектират, но в по-малките народът е настръхнал...

Продължение от срещата с царя на 1.IV.1939 г. [Политика на царя]

Казах ѝ за Ганев и за Багрянов. Тя ми каза:

– Той се нахвърля много върху Багрянов, но не е прав. Пък и Багрянов е страхлив и неустойчив.

Казвам:

– Съгласен съм с това, но Багрянов не е престъпник поне.

Казах ѝ, че приятелите на царя, като Сирко и др., правят гешефти [в] негово име, и тя се съгласи с това.²³⁵

В този дух приказвахме, като дойде царят, ръкува се с мен и после – с Евдокия, която го целувна и после веднага си излезе.

Започнахме с това, че той ми даде отчета, който е правен нему за събитията, да го прочета, а в туй време, да не седи празен, аз му дадох да чете факти срещу кмета Иванов, като му казах:

– Ето още една миризлива работа. Недей оставя да се развони повече; и да не кажете после, че не Вие била известна.

Докладът беше направен пристрастно – в полза на Ганев, което аз оспори. Той каза, че сведенията за Иванов ще ги даде на Кьосето. Тогава заговорихме за други работи. Той ми каза, че е мислил да смени Ганев. Генчев му препоръчал да бърза и да го смени с Кожухаров. Аз се засмях:

– [От] трън, та на глог – той е още по-голям мошеник!

Царят се засмя.

– Не бързайте! – казвам му. – Имате доста време. Нека се обмисли спокойно и да се тури по-подходящ човек. Времената сега сами се менят доста бързо, за да не бързаме и ний. Политиката трябва да бъде обмислена и да знаете къде сте.

– Аз, Лулчев, в главни черти съм насочен. Може би в детайлите да съм колеблив, но главната линия я следвам внимателно и с постоянство. Аз народа си няма да предам. Нито Гьобелс²³⁶ ме купи със своите аероплани, нито англичаните ме убедиха със своите хвалби. Аз си останах на неутрална позиция,

която защитавам и досега. На един германец, приятел на Гьоринга, аз казах: «Не може да искате невъзможното от нас. Ние се бихме заедно с вас. Вас омаломощиха, нас разгромиха. Вие това не бива да забравите. Ние не искаме много – стига ни това, което вие ни отнехте в Берлинския договор. Поправете си погрешката.²³⁷ Ние не искаме да стигаме до Русия. Големите братя като съседи са опасни; така стана и вашият аншлус²³⁸... Нас ни е достатъчно, ако се даде къде да турим излишъка от населението, което тормози вече вътрешния живот.²³⁹ Вие обещахте, а не направихте нищо. Ние ще чакаме, но вие знаете, че «глас народен – глас Божи». Ако потегли народът, аз не мога да се съпротивя.²⁴⁰ Аз не мога да действам освен като българин.» По-рано и [на] англичанина Де Корси казах, че ще бъда само българин, и това доста им не хареса. Те имат едно недоверие, което не ги е оставило още – че ний искаме Цариград, и затова не ни пушат на морето на юг.²⁴¹ На германеца казах, че те имат всички интерес ний да сме силни, защото, като не можем да се бием заедно с тях, няма да се бием и срещу тях, но поне можем да им бъдем полезни със задържане на всички други, които са около нас; защото, тъй или инак, те ще държат сметка за нас, ако сме силни. По моята преценка, това, което стана в парламента, е началото на това притискане, което аз очаквах. Както ти казах, Ганчев получи 60 000 марки и част от тях трябва да е дошла и в София. Робев и др[уги] трябва да са получили насърчение. Затова и той се е похвалил, че Кьосето ще си иде. Това е опитът, който се прави. Багрянов е проводникът. Те мислят, че Кьосето ме крепи и като го махнат, аз ще отстъпя. От друга страна, и «Интелижанс сървис»* работи чрез Григорча (Василев)²⁴² да всее раздори и разслабване, като по-късно може да прибегне и към левите елементи. И ако може да вземе надмощие – добре, ако не – да станем слаби и разкъсани, та ако стане нужда, Англия да ни поднесе на парчета мезе на тия, които ще обедини срещу Германия. Тъй че, както виждаш, аз си давам отчет. Моята мисъл следва своя път, аз не напускам взетата посока. Задачата е сериозна и аз си давам отчет, отдалеч седам нещата. Не ги виждам, но ги седам. И както виждаш, мъча се да взема мерки.

Царят говори всичко това, което аз в резюме предавам, много красноречиво. В това отношение той има дар да се обосновава и да подбира фразите. Аз не мога много да запомням и записвам само най-главното. Съжалявам, че не мога да предам хубавите му думи и основания. Той говори много повече подробности, които не мога си спомни.

Започнахме разговор за Багрянов и му казах, че в много работи е прав, но няма защо да го правим враг, опасен е. Той се съгласи с това. А също, че може да е грешник, но не и престъпник.

– И това приемам. – каза царят.

Казах му, че как се съгласихме да последва едно обяснение. И на това се съгласи да стане, както той се изрази, под мое покровителство. Говори ми и за него, и за себе си:

– Той е скъперник и амбициозен. Непризнателен. Аз нямам нищо, защото всяка година си ликвидирам докрай каквото ми остане и го раздавам. После, когато пътувам, аз нищо не взимам от държавата. Аз си плащам за мене и хората си. Баща ми не правеше така.²⁴³ Той винаги вземаше от държавата. И сега получава повече от мене и пак, каквото може, взема от друго място.

Изобщо, говори ми интимно за себе си покрай Багряна. Направи му анализа, че в него женското е, което го прави непостоянен и амбициозен и фалшив. Тоя път царят беше явно друг. Беше се отлепил вече от Генчев и ми каза:

* Intelligence service – Английските разузнавателни служби. (бел. М.И.)

– За три дена Генчев остаря. Той прилича на човек, който е разбрал, че любовницата му изневерява с друг.

– Далаверите, които може да се разкрият, го карат така да старее.

– По-рано аз му вярвах сто на сто, но сега – само 25%. – каза царят.

Приказвахме за тая инспекция, която започнаха по повод [на] Тошко. Той – уж комунист, а Филов²⁴⁴ му изказва благодарност във вестниците.

– Четохте ли? – запита ме царят.

– Не – казвам, и не бях чел, но се зарадвах. Припомних му после, че беше връзвал възел да прави сестра Теофана учителка, и той обеща поне с нещичко да ѝ помогне.²⁴⁵

На тръгване ми каза и за френската книга от Учителя «Ла ви пур ла тур» [«Ла ви пур льо Ту»], че е добре преведена.²⁴⁶

Евдокия ме изпрати до вратата вън и си поприказвахме пак за брат ѝ. Като ѝ казах, че сега е добре, и тя се зарадва.

После бях при Учителя, но не писах каквото ми говори.

(40) Среца с Царя на 5.IV.1939 г., от 5 и ½ до 6 ½ ч в Стоянови

Понеже минаха доста дни оттогава, ще запиша само това, което си спомням, най-главното. Още от самото начало разговорът се почна така, че ми даде възможност да му продължа това, което някога бях засегнал – какъв трябва да бъде царят, неговите качества, независимо от човешкото, което понякога може да страда или да бъде засегнато. Той трябва да бъде над всичко това и да не взима страна. Той ме слушаше много внимателно, а след това ми се оплака от ишиаса в крака. Аз го хванах малко по-силно и той провика и подскочи. Но към съветите се отнесе много внимателно и почна да ги прилага веднага.²⁴⁷ След това минахме за децата и царицата накъсо и след това – за главното, а то може да се резюмира:

1. Понеже Багрянов иска да си води кикиморите на имението и понеже предстои смяна на Ганев, да не се помисли, че ще стават някакви пазарлъци около това, да се срещнем тримата, след като се завърне и като стане смяната, на което, разбира се, нямаше какво да казвам.²⁴⁸

2. Въпросът с Ганев: той мисли, че трябва да се смени, но – с кого? Понеже знаех, че му е предлаган друг Ганев (Антон)²⁴⁹, казах му да не сменя един Ганю с друг, ами да види да тури някой честен инженер, който малко да приказва, малко и да краде, та да не става нужда да държи големи речи... Той ме запита познавам ли Спасов. Казах му, че не, но че може да ми изпрати почерка или портрета му, за да го видя. Казах му и за кмета Иванов, че се е хвалел, че докато е цар Борис, той няма да си иде, а в Коньовица в едно събрание викали: «Да си върви тогава и царят с кмета, щом е тъй!»

– Да – каза царят, – казах ми това.

– Ами какво чакате? Да се размирише утре пак като Ганевата работа ли? Ето, избори идат. Как ще се справят с такъв кмет?

– Ами аз дадох на Кьосето данните, които ми дадохте.

– Да, но трябва и да се смени вече. Каблешков е почтен човек. Той ще даде други вид на общината.

– Да, той е почтен човек – каза царят.

– Пък ако не щете него, турете някой друг, но по-честен, махнете това парвеню, което не знае мярка на думите си.

– Като се откърти Ганев, мисля, и кметът по-лесно ще си иде – каза царят. – Той му е поддръжка. ... И в тоя дух и т.н.

Третият въпрос беше формулиран:

– Кьосето заспа. Какво да го правя?

– Ами оставете човека малко свободен. Не може напрежението да бъде постоянно все едно и също. Работата ще го събуди. При това Кьосето е деятелно и властолюбиво, но там има нещо трагично, че нито Вие му вярвате достатъчно, нито той – на Вас.

– Да, това е вярно – съгласи се царят.

– Вие се дебнете един друг и еднакво очаквате изненади едина от другия.

– Да, това е така – каза царят. – Аз не мога да бъда искрен, щом той не е.

– Да, но с мен сте много искрен.

– Да, Лулчев, защото и Вие ми говорите искрено, и аз съм такъв. А те с мене не са и аз се резервирам.

Аз за себе си видях генчевщината, която усложняваше всяко нещо и го омотаваше и размотаваше според случая, за да бъде той необходим, като правеше и най-простите работи сложни и забъркани, за да има нужда от него..., но това не казах на царя, но ще му го кажа при друг случай. Казах му, че ако той говори с министрите открито – поне с тия, в които има доверие – и им каже, че седи зад тях, да не висят във въздуха, те биха работили много повече. Той се съгласи с това и обеща за в бъдеще да стори нещо в това направление.

Споменах му накрай за заявлението на 50 бедни евреи с нансенови паспорти.

– Щом е за сиромаси, дай го – взе го той от ръката ми, – ще видя да направя нещичко за тия бедни хора.

В това отношение царят е много милостив.

После му казах, като ме заговори за жена си:

– Защо не отделиш поне 1 час на месеца малко за себе си, да се занимаваш и с нещо по-възвишено, отколкото тия политически попарии? Във Вас има цели области на абстрактната област в мисълта, които не са засегнати. Защо да живеете все в кухнята, като има и библиотека – нека влезем и там.

– Право е, Лулчев, още повече, аз съм не само в кухнята, ами и в кенефа.

– Е, аз не исках да го кажа.

– Да, зная си го аз това, ама като дойде за мене си, нещо аз все не мога да намеря време.

– Е, тогава ще ми подарите един час от своето време, пък аз ще го употребя пак за Вас, тъй че нищо няма да изгубите. Най-после, аз не съм искал досега никакъв подарък от Вас.

Той почна да се смее.

– Това може, защото то ще си бъде време и подарък фактически за мене си. Това ще стане.

На това прекъснахме разговора и след пожелания взаимни се разделихме.

* * *

На 6.IV дойде Недев къщи вечерта и между другото ми каза, че Кьосето снощи бил доста замислен, но след като дошел Груев и говорил нещо, върнал се по-весел в Министерския съвет и казал: «Една закръпка ще направим»²⁵⁰ – и дал на Недев заявлението на евреите, а той го препратил в полицията.

Ориентирах Недев и му казах да подпира Кьосето да не хленчи, а да се държи като войник и буден, защото времената сега не са за спане. Да внимава на брат си, а също и на тия минирания, които идат от Стойчо, който действа много умело в поставяне на интриги и клинове, а за другото ще има кой да се справя. Той ми се похвали, че изборите станали хубави, без шум и оплаквания,

а също ми каза за едно приключение, което са имали в дефилето към Самоков на връщане: автомобилът се блъснал леко в една канара, а докато търсели причината на това, се позабавили, а отгоре се свлякла грамадна канара и камъни тъкмо на онова място, гдето биха били, ако не бяха се спрели...

– Видяхме Бога!

Говори ми и още други работи, от които се вижда разкапалостта в депутатите. Така например един депутат му телеграфирал, че протестира, че без негово съгласие е назначен чиновник!... Самозабрава... Търкаланов заплашвал в едно кафене, че царят щял да си прибере куфарчето скоро. Изобщо – непочтени хора, избрани от генчевщината и приобщени... към далаверите и касата на Народното събрание.

(41) Среца с царя на 8.IV.1939 г., при Евдокия, от 9 и ½ до 11 ч и (...)

Заварих Евдокия да се разхожда на двора.

Преди това бях при Учителя, който ми говори върху събитията. Малко записах:

«В света сега се развиват събития не само политически. Тези събития са резултат на нещо друго вътре в хората. Умни трябва да бъдат. Ще го изслушате. Не му давайте съвети, за да не го насърчавате излишно или обезсърчите излишно. Всички събития сега са много важни и хората трябва да са на мястото си. Пролет е сега, време на сеитба, и ако се сее навреме, ще има и какво да се прибере в хамбара. Ако се не сее при изгодните условия, не е хубаво. Заекът преувеличава в гората, всяка шубрачка я прави на звяр, а в полето като гледа, става безгрижен, а тогава от небето орел го грабва... Та, и той от нищо нещо прави, а, от друга страна, става безгрижен, защото мисли, че всичко вижда...»

Като отивахме към къщи, видяхме, че и Севов е дошел. Повикахме го и той дойде, целува ръка на княгинята и започнахме разговор. Царят не беше дошел. Но докато се разговаряхме на двора, той току се обади от прозореца:

– Ей, хора, и аз съм тук!

– Като италианец се е промъкнал – казвам на Евдокия и почнахме да се смеем. Като влязохме вътре, казах му същото и той се засмя и каза:

– Е, ами нали сме сватове! – (Алюзия за влиянието на Италия в Албания.) Но ми направи впечатление, че това не особено го безпокои, значи, че е добре информиран по въпроса. Видях колко е деликатен. Понеже аз си имам навик да сядам непоканен, щом седне той, а понякога и по-рано... а сега Севов стоеше, той го покани на немски да си заеме мястото и той благодари и седна. Види се, да се не сетя, че съм направил дебелацина в присъствието на други... Даде ми да чета похвалите на Мушанов пред сръбската преса, гдето, без да ще, уж е казал повече, отколкото е позволено. След туй ми каза, че е имал писмо от Недялко Атанасов, и ми го подаде. Казах му, че той вчера е бил при мене и ми е казал за това и че съм му казал, че вместо да пише, по-добре е с дела да покажат, защото царят е много добре ориентран – по-добре, отколкото всички предполагат, ами няма хора за работа.

Мина на въпроса, за който ни викал. Имал разговор с Кьосето. Бил много омъчнен, загрижен и пр. работи поради това, което става в парламента, и искал да го разпусне. Царят му казал, че засега няма още причини. Но ако те продължават да се държат така, по-после това може да стане. Кьосето скърцал. После искал да тури вместо Сп[ас] Ганев – Антон Ган[ев].

– Не отваряйте тоя чувал – казвам, – само оттам досега (трудовете войски) няхахте министриабли – не си отваряйте нова рудница, че и старите са доста!

– Това е право – каза царят. – Досега оттам поне не съм имал закачки.

– Вземете някой прост инженер, който да знае, че дължи на Вас положението си. Да е честен и няма нужди да говори много. Нека остави на крадците да се оправдават. Генчев може да Ви служи за барометър – щом харесва някого, знайте: далавераджия е. Намира ли го балама, знайте: добър човек е!

– Да, той нас ни прави на балами – каза царят. – То е, защото той във всяко нещо туря и изгодата като резултат на една работа. Без изгодата всяка работа му се струва непълна. И нас смята за плиткоуми. – Царят започна да се смее.

– Вярно е това. Той нас ни смята за балами...

Кьосето иска смяна, а не реконструкция. Представил се като огорчен и отпаднал и искал да разпусне парламента, като неработоспособен. Царят му възразил, че така не може. Тоя парламент е гласувал бюджета и досега е правил малки въртели, които биха могли да се избегнат, ако се работеше по-тактично. Казал му: «Друг е въпросът, ако беше нещо направил тоя парламент. И ако нещо се оцапат, тогава въпросът е друг, но сега трябва да се прояви.» Остана Кьосето да се размисли. Каза ми, че няма кого да тури. Тогава аз му казах да не отваря чувал нов, поне от тая страна нямаше кандидати. Севов го беше съветвал същото. Остана в понеделник да избере един, който да е само честен, да е [...], но да махне тоя Ганю. Казах му, че се работи за бутане и кабинета, Кьосето, че Багрянов е в ръцете на Мушанов. Царят знаеше също това, което беше говорил [...] име на Кьосето, а също, че Търкаланов се е заканвал в «България» на царя и пр. Съгласи [се], че трябва да се закърпи с нов министър, а аз взех ангажимент да се отдръпнат всякакви интерпелации и днес и вчера говорих на Стоил²⁵¹, днес – на Недялко Атанасов, а също и на Папазова²⁵².

Сега трябва да приема Бастид. Тоя човек не ми харесва. Той сигур носи пари и Стайнов²⁵³ се залепи веднага при него. Опасен човек, и той не ме обича.

Като му заговорих за Кожухаров, че е лъгал от името на Кьосето, царят се засмя и каза:

– Ами той излъгал Драганов²⁵⁴, че Ганев казал нещо в Министерския съвет и той ми го казва, а аз му обърнах внимание, че от два дни Ганев е в провинцията и той разбра, че Кожухаров го е метнал...

Между другото царят каза, че е бил на черкова, че се е видял със Стефан²⁵⁵ и рече, че бил много дебел, смя се, че си подпирал с кръста плащеницата, да му не търка и главата – все шмекер... Описваше духовито шкембето му.

Севов каза:

– Тези хора, понеже не са от никого контролирани и не са задължени да работят, се грижат само за шкембетата си и са изгубили човешки образ...

И той беше възмутен, че една родилка – албанската кралица, е трябвало да бяга.

Казах му, че това ще повреди много на италианците, защото всички жени ще се повдигнат насреща, и той каза:

– Това беше нещо гнусно.

После ние отидохме със Севов на разходка. Остана Севов в понеделник да се справи със списъка на инженерите и му препоръча някого. Със Севов си приказвахме за много работи. Той е умен. Между другото той каза:

– Ако бяхме махнали Генчев, царят щеше все да мисли, че сме го лишили от една ръка, а сега постепенно ще го види колко пари струва и какви са му съветите.

– Има нещо по-страшно – казах му аз. – Като го магнахме, същите черти почна да проявява самият Багрянов и това ме уплаши, та почнах да искам да се върне Генчев, за да се не цапат две гърнета с помия, като може само едно...²⁵⁶

Царят отиде да приема Бастид, ние отидохме да гледаме шосето на Ганев... с новия автомобил на Севов.

Сещам, че борбата е в пълно напрежение. Смяната на Ганев е поражение на «Г» – ренегат Генчев, Ганев, Гунев и пр. Ил. Кожухаров се хвалил, че подир три дни ще е министър на вътрешните работи. Подплаших Стойчо, че парламентът може да си иде, а за Кожухаров – че е възможно някога, но не сега, прибързал е.

Във всеки случай, и царят чака Багрянов да се видим накъде ще вървят работите. Нашият цар не е свикнал да заповядва, а българинът разбира само от заповед; ако го остави да си дава мнението, той се забравя и започва да бръщолеви. Това е моето впечатление от всичкия ход на работите. Царят е за другото: културна среда, който разбира от подтик, намек или да се досети, а то тук и като го буташ, то мига, лъже, хили се и пак си прави каквото си иска, независимо от обещанието и думите... Трябва да го държиш като риба, че се изплъзват...

(42) Среца с Учителя и с княгиня Евдокия на 26.IV.1939 г., 9 и 30 до 11 и 20 ч

Среца с Учителя – 7–8 ч

«Англия иска да привлече и Германия, и Русия – Хитлер има сега две идеи. Германия направи сега с Чехия същата погрешка, която направи по-рано с подводната война. Италия сега с Албания затваря пътя на Германия за Средиземно море. Хитлер е човекът, който отблизо вижда нещата, но отдалеч – не. Съобразителен е доста.

Генчев е нарушил закона за Божествената мъдрост, затуй е оглушал – свързали са го. Подтиктът на Германия към Чехия и тая каша, това е Фердинандовска работа²⁵⁷. Щом привлече Англия, Русия, работите ще се уредят. Сега добре вървят работите. Настоящото е на Бога. Трябва да се стабилизира царят – доста е колеблив. Много дълго седи на плета. (Значи: колебае се да прескочи или не. Интересно, че Евдокия ми каза същата мисъл с други думи: много мнения слуша, много се колебае. А какво има? Тоя му казва едно, други – друго. Да си вземе и той едно свое решение с оглед на тия съвети – и толкова!)

Хитлер е съдебният пристав в настоящето – Бог съди света.²⁵⁸ Войната е последното средство. Дава се на хората изпитът. Да се види какви последствия има. Войната е резултатът на човешкия порядък. Да се изчистят човешките глупости, а след това наставя реакция – да видят тия хора какво са правили. Германия е съдебен пристав, но се подкупи с Чехия.²⁵⁹ Бъдещите закони са на разумната свобода, гдето всеки индивид и народ ще зачита свободата на другия. Онзи народ, който разполага с това, той има средства да ограничи всеки народ. По-рано Англия беше изолирана, но сега излезе от това положение и сега Германия е изолирана. Германия сега се самозаблуждава. Най-умна политика имат англичаните. И те си имат...

Политиката в нас [у нас] зависи от вън. От Рим, Берлин или Париж, Лондон.

Напролет цветята цъфтят, а се крият зиме. Да има правилно схващане. И от едните, и от другите да се ползуваме. Да не сме едностранчиви. Българите го опитваха и изгубиха и гащите си. Държаха с Австрия, после – с Русия, после – с Германия, и родиха само подозренията на Англия, та не се застъпи за излаза ни на Бялото море.²⁶⁰ Англия привлече Полша, за да държи моста между Германия и Русия, които можеха да се примирят, и тя да се намери натясно. Англия трябва да се държи приятелски с Русия, а тя има един страх. ...Евреите са много упорит народ.

Ще се пазите от течения, които не са наши: външни работи са те – мисли на Черната ложа, които са в голямо смущение и предават на верующите свои мисли песимистични. Те от 8000 години управляват света – трябва да слязат вече от власт. Сега се ликвидира – политическа ликвидация на стари форми²⁶¹, – сега от всичките стари видове управление ще се вземе най-хубавото за новото управление. Закони има много, ще се... **Сега Бог Е, Който иде и ще оправи света!** Който държи ръката, той ще управлява машината.»²⁶²

На тръгване Учителят ми даде за царя:

«Умът, сърцето и волята са условия и възможности за постигане щастията на един народ, едно общество, един човек, един цар.

Това е Божието благо в света.»²⁶³

След като ходих и се видях с Евдокия и му казах накъсо какво сме говорили, той каза за Фер[динанд]:

«Той ще развали всичката работа, ако дойде. Да работи отвън и като се получи всичко, тогава да дойде.»²⁶⁴

«Българите нарушиха Божествения план – даваха им Мидия-Енос и пр., а те не го взеха, защото германците им казаха, че това ще бъде само за 6 години, и те повярваха.²⁶⁵ Борис схваща интуитивно. Англия праща в Чехия Рънсиман²⁶⁶, но обърка работата, та Англия нещо като че подтикна Германия към тая посока. Вий ще казвате, че външната политика го налага, изисква. Ако не се съобразява, нищо няма да се постигне. Този дошел или онзи – това няма значение, а външната политика. Да не се противодействува на Германия или съдействува на други, а да се държи разумна политика, и че сега ако ни подкрепят, после ще може да сме им полезни – сега българи да бъдат!

Колебае се царят, затова му иде болка!»

Среща с Евдокия

Царят ѝ се обади по телефона от Карлово с много миньорен тон, да ме пита: 1. за баща си какво да прави, понеже настоява, и 2. за крака, който го боли. Казах ѝ да му каже, че кракът му е в главата – значи там е причината, а за другото ще видим какво ще трябва да се направи и ще му кажа допълнително. Че е по-добре да се разходи из планината.

Говорихме по много други работи. Тя разсъждава много умно и схваща нещата много лесно – проникателна. С нея може да се говори свободно, защото тя, както се изрази, не е жена за фабрикуване на поколения. Тя е по-скоро мъж в рокля. Говорихме и за Багрянов, и за царя. Тя мисли, че Багрянов трябва да се подкрепи, и видях, че тя е осведомена за иригацията, за която дойде вчера един евреин да ми каже, че имат намерение да се свържат с Багрянов. Ней ѝ е още криво, че сме се карали в нейната къща – сефте сме направили!

– Но това е женско, да се вика и карате и двама така.

– Но другояче не може – казвам.

Но колко безболезнено се разделих [с] Ганев, защото вече много мирише и той беше си разбрал това.

Говорихме за Иванов и проекта на Невенка за даровити деца.²⁶⁷

Приказвал съм и други път с княгинята, но сега имахме повече време. Седяхме на една пейка в градината. Когато миналата година се срещяхме, тя приличаше в движения и израз на Каравелова²⁶⁸. Сега беше 20 години по-млада. Казах ѝ това и тя призна, че тука се е възродила наново – в новата си къща.

Приказвахме за царя. Тя го разбира много добре, но не знае как да му помогне. Призна, че сега е много по-добре и по-свободна, че се е опитвала да се противопостави на идването на баща си в България.

– Но това е един бреш*, който аз не мога да затворя, макар че се хвърлях няколко пъти на атака, и самият той ми заяви (Фердинанд), че най-после това не е моя работа, а на брат ми, и аз си мълкнах. Но ужасно тежък човек. Той от Вас го е страх, не зная защо, но страх го е много.

– Защото не е слушал и е изгубил всичко, а сега ще изгуби и останалото, ако не слуша.²⁶⁹

– Да, вижте какво пише в това английско списание. То е малко еврейско, но все пак то го изкарва като немски агент, който им струва доста много и от когото те чакат да се прояви вече и оправдае похарченото... Ей, много живее този човек! – каза княгинята и аз потръпнах, защото тя говореше като за чужд човек. Това съм забелязал в царя също, а също и в писмата на Фердинанд, някои от които по-рано – преди 5–6 години, бяха безобразни и пълни с ненавист...²⁷⁰

Заприказвахме за магиите, с които той се занимава, а после минахме на растенията и аз ѝ обещах да ѝ дам някои книги да чете за магията.

От тия думи разбрах колко ги е мъчил баща им.²⁷¹

Тя намира, че народът е великолепен, търпелив, каквито не са другите, и че това е едно богатство и късмет за царя. Говорихме и за кмета и ѝ казах някои работи за него, какво е говорил за нея и Кирил и пр. И тя знае някои работи – как той се е опитвал да се оправдава с нея за тия спекули, които е правил, и пр. Приказвахме и върху характера на царя. Тя го схваща много добре и намира, че много мнения слуша и се колебае. Самата тя има характер на Клементина²⁷².

Показах ѝ един проект, пратен от Невенка, за училища за способни бедни деца.²⁷³ Тя схвана веднага същността и каза:

– Защо не? Правихме институти за глухи, за сакати и недъгави, а това, с което ще се гордее България, защо да не направим?

Видях как веднага схваща същността. Умна и настойчива е. Казах ѝ, че е мъж в женско тяло.

– Слава Богу – каза тя.

Приказвахме още някои други работи.

Като казах на Учителя, че съм дал този проект, той сбърчи вежди и остана много недоволен и аз тутакси му казах, че съм готов да си поправам погрешката, но изглежда, че му стана неприятно, че съм го забелязал, и се опита да ми каже, че няма нищо, но след няколко минути само аз усетих такава вътрешна буря и недомогване, когато** по-рано ми беше пълно и весело, че едва се довлякох като отровен вкъщи. Сещах, че е погрешка, гдето предварително не му казах, а смесих човешкото с Божественото, което и друг път се е случвало,

* бреш (фр. *brèche*) – процеп, отвор; воен. пробив. (бел. М.И.)

** когато – остар. докато. (бел. М.И.)

и то все изкушения от тая страна за лични сметки...²⁷⁴ Но в момента аз си мислех за някои бедни деца, на които може да се помогне, а забравих, че това може да е работа на Невенка, но не и моя, че моята е за Цялото, за Божественото. И други път съм правил същата погрешка. Бог да ми е на помощ!

Евдокия ми показва домакинството си, градината, в която беше садила лук червен и чесън, но турила цели глави, понеже не знаела досега, и те израснали като метли...

(43) Писмо от Любомир Лулчев до Цар Борис III от 1.V.1939 г.

Ваше Величество,

От ред наблюдения върху съдбата на България от някое време се забелязват смущения, които идат от страна на Вашия баща. Желанието му да приобщи усилията си тук намират разни прояви.

Несъмнено за Вас, като Ваш баща, да е напълно естествено неговото присъствие в държавата. Но това ще бъде една голяма погрешка, срещу която бързае да Ви предупредим.²⁷⁵

Светът, а също и ний, българите, се намираме пред една епоха, в която е възможно да се поправят погрешките на войната чрез мирни средства.

Мир не от страх, а мир като много по-мощно средство за творчество и градеж. Това е една възможност – още малка засега, но която за в бъдеще ще увеличава шансовете си. Колкото и малка – тя трябва да бъде разумно използвана. Не стане ли сега това, България ще изгуби благоприятните си условия за един срок за около 60 години.²⁷⁶ Това Ви се казва ясно и категорично, за да няма после одумвания с незнание. Вие сте свободни да постъпите както искате, но последствията могат да бъдат много неприятни. И Вашият баща имаше навремето си своите много добри съображения, но не се изпълниха.²⁷⁷

Вярвам, че Вие ще постъпите по-разумно.

Вашият баща, гдето си е сега – той си е на мястото. Там той е полезен. Сегашните събития не благоприятствуват никак за неговото идване. България ще изгуби в такъв случай всичките си преимущества, които неутралитетът ѝ дава и обещава за в бъдеще.²⁷⁸

За неговото идване може да стане въпрос само след като България реализира своите близки териториални задачи, сиреч след като се поправят погрешките от войните. Тогава и само тогава неговото идване в България ще увеличи радостта на хората и няма да предизвика Съдбата.²⁷⁹

Ний не желаем нито Вий, нито той да съжالياва за това, което може да настъпи. Ний Ви правим една услуга, като Ви представяме една действителност, която трябва да вземете в съображение, понеже нещата ще станат тъй, както са отредени, и ний не трябва да дохождаме в стълкновение с плановете на Провидението, защото те си остават неизменни.²⁸⁰

С почит: [подпис:] Любомир Лулчев

1.V.1939 г., София, Изгрева

Оригиналът е пратен на Фердинанд от царя и той миряса засега да иска да идва в България.*

* Това изречение е написано на ръка от Любомир Лулчев. (бел. М.И.)

(44) Среца с царя на 5.V.1939 г. при Евдокия

На 3-ти през нощта ме събудиха към 11 часа с едно писмо от Евдокия, в което ми пишеше, че брат ѝ се чувствувал отново лошо на баните и молеше за помощ, за да може да дойде за парада на 6-и.²⁸¹ На 4-ти си дошъл и на 5.V в десет часа ме викаше.

Отидох и преди да дойде той, поговорихме доста с Евдокия. Приказвахме за къщата ѝ, за градината, за цветята, за картините и ѝ обясних някои знаци по цветята, например триъгълник. Приказвахме също и за брат ѝ и неговото състояние. Също и за царицата, от която тя смята, че брат ѝ много тегли. Тя е здравомислеща и схваща нещата много добре.

Царят дойде след десетина минути, като влезе в двора през големите врати чак [над] двора. Беше облечен като генерал, пълен. Влезе с охкане, а аз го посрещнах със смях:

– Свети Георги мъченик.

– Не, свети Борис мъченикът – каза му Евдокия [и] веднага си излезе, а ние седнахме и започнахме разговора.

Започна да ми разправя за болестта си, за баните, които правил, и за мъките, които е преминал. А после и за караницата, която е изкарал с жена си.

– Тя е бясна. Нарече ме луд и иска да съм се прегледал на лекар, защото не съм обичал децата и не съм се грижел за децата – [когато] бил ваксиниран Симеончо. Викала лекар от Варна, Дечев, и сега се чувствувала малко сконфужена. – Проклето нещо – казва ми. – При толкова стаи, взела стаичката на брат ми в Кричим и турила зъболекарските си принадлежности, само и само да може да ни скара. Проклето. Само за зло мисли! – и пр. в тоя дух.

Казах му, че ще се оправи, да има още време, че тя е барометърът на Италия тук, че трябва да я остави свободна, защото той я обича и мрази, и ревнува едновременно.²⁸²

Царят се засмя и съгласи с това, но казва:

– Какво да правя?

– Тури около нея хора и при това не спори с нея, кажи ѝ, че за детето тя трябва да се грижи само, а ти – когато стане на 21 години.²⁸³ – И тогава му обясних, че за бъдещата култура децата няма да знаят бащите си, а само майките, както Христос Исус.

– Така би било хубаво – съгласи се царят с първото – да се не препира с царицата за Симеончо.

– Вие имате силни семейни чувства и те Ви пречат много. Трябва малко да се освободите поне външно, а вътре пак си имайте тия чувства като подтик.

Разговорът вървеше на разни теми, но общо прескачаше от време на време пак към царицата и нейното желание да се оплаче вкъщи от него. Говорих му да не се меси в тая работа, понеже е поискал помощ. Да не се бърка фелдшерът там, където пипа професорът, защото само ще развали... Той се съгласи с това. Говорих по тоя въпрос, а също и по някои интимни работи, засягащи общия им живот.

После ми помена, че Кьосето спи. По-добре сега, и без туй мнозина приказват и тичат. Но той може би е изтървал нещо, защото е говорил пред народняци, с които играе на карти, че не е с Германия, и те са го предали. Сега той иска да контраблъфира чрез Потьомкин и е казал може би повече, отколкото трябва, и може да се получи нещо неочаквано, ако онзи го издаде.

– Няма нищо, сега всички държавници приказват това, което им изнася, и го сменят.

След това той ме запитва как да бъде утре на парада. Казах му, че за нас иде един отлив²⁸⁴, а за съседите – прилив, и ние трябва да бъдем много внимателни и с нищо да не провокираме, защото Учителят на тръгване ми каза: «С мир всичко, без мир – нищо!»

– Че сме храбри – светът ни вече знае. Че имаме да взимаме – и това светът ни признава, макар че още не ни го дава, но утре и това ще дойде, няма защо да се безпокоим за това. Речите трябва да бъдат съдържани. Да имаме предвид, че България има да играе завидна роля в бъдеще и че ако преди 1000 години чрез богомилството даде подтик на всички народи в Европа, и сега това иде. Черната ложка иска да превърне тая енергия в материална, да се бием пак, както в миналото, но ние не трябва да се поддаваме на тая съблазън.²⁸⁵ За нас е отворено само нагоре – духовното, [в] това ние сме силни. Те, всички съседи, са по-многочислени от нас и въпреки това се страхуват, защото се боят от духа, който е в нас. Това духовно тепърва има да се развър[же?] в нас, [в] нашия народ. Аз не съм патриот и шовинист, това Ви го говоря като една бъдеща мисия на България, която никой не може да ни отнеме, но може да забави. Не напразно Учителят казва, че златният век е сега.²⁸⁶ Ето, и Симеончо се роди, но да върви сега не по старите пътища, а по новите – духовното.²⁸⁷ Сега, политиката на Кьосето с две думи: изчаква възможностите и използва моментите!

Царят слушаше всичко това внимателно и с нещо се съгласяваше.

– България е освободена от Белия Цар за специфична мисия и тя е напред. В нея ще вземете и Вие участие. Вашият живот тепърва ще се осмисли. На Вас много би Ви се помагало, ами нямате инсталация, която да поеме енергия.²⁸⁸ Кой Ви е крив, като се занимаваме само с обикновени работи? И Вашата болест е резултатът от стари ядове, които сега излизат.

– Имам си ишиас и подагра.

– Е, това са Франция и Германия, заедно те ядат.²⁸⁹

Той почна да се смее.

Пак се върнахме на семейни подробности за царицата, която много го ядосала и заплашила, че ще пише вкъщи. Казах му да не [я] предизвиква, защото няма смисъл. Заговорихме тогава за Павел²⁹⁰, който Емануил го предупредил, че е неискрен, а тоя път и царят разбрал, че те са си нещо плюли в устата с румънския, защото друг път Павел му се е подигравал, а тоя път – не. Това обърнало внимание на царя.

Разговорът минаваше на разни теми. Генчев не може да прости на «моторизирания» (Стойчо), загдето му измени за Шебека (Спас Ганев).

– Генчев е като лупа – каза царят, – наблизко се вижда добре, а надалеч не може.

– Той е питал Севов дали съм говорил за него нещо, но каквото имаше, аз си го казах навремето и в очите му.

Говорих му да чете, защото ние му даваме най-малкото, без което не може, но него вече трябва да го направи.²⁹¹ Разказах му и за жена ми, колко малко исках от нея, но тя пак не можа да се отърве, защото не послуша.

– Ето, на нея не можахте да помогнете – каза царят.

– Там причината беше друга. Бабалък ми беше разгонил Бялото Братство в Търново с Харлаков²⁹² и поради това от рода му нищо не остана – там беше причината.²⁹³ За Вас тия причини няма и ако слушате, работите ще се оправят. Тепърва Ви иде разумният живот. Няма какво да се мислите вече остарял (защото той ми казваше, че е вече стар). Търпение и вяра – това като основа.

На тръгване го помолих за една вдовица на подофицер, да го направят фелдфебел, защото му се полага по закон, а също му дадох сведения за докторите Недков и Даскалов:

– Прочети си ги – доста болни са съсипани. Знайте го с време и не ги защитавайте.

На раздяла той си взе сбогом и си отнесе погледа настрана и към земята.

– Тъй сбогом се не взима. Гледайте ме в очите, за да вземете сила. Тя от земята няма да Ви дойде.²⁹⁴

– Ама ще мога ли да издържа утре за парада? – питаше ме той, като гледахме из прозореца силния вятър, който се изви.

– Разбира се – казвам му.

– Довиждане още веднъж. – Но тоя път вече той ме гледаше в очите и като мина в другата стая, почна да пее и свири после. Изглежда, че кракът го болеше, но вероятно бе доста преувеличил поради англичаните (театър) и германците (инженери, които бяха дошли... и той трябваше да ги приема...).

(45) Среци с царя на 10.V.1939 г. в Ситняково от 3 до 6 часа следобед и в Овнарско на 11.V.с.г. в присъствието и на Багрянов

Среща в Ситняково

Още с пристигането ми в Чамкория дойде на обяд с кон Свилен да се осведоми кога съм дошел и колко ще стоя. На другия ден дойде пак да ми каже, че ще дойде Марко да ме вземе следобед с отомобила. Това беше новата кола на царя, току-що пристигнала от Швейцария – малка, но много силна. В Ситняково, преди двореца да стигнем, ме чакаше Царят и Кирил. След здрависването Кирил се отдели, а ние тръгнахме нагоре (той питаше мене къде да идем, но аз му казах да се качим по-нагоре някъде). Носех фотография (тя беше на Кирил, той беше я дал на Стоянов Борис, а аз бях я взел от него временно).

По пътя, той като го спрях да го фотографирам, извиках и Кирил, а след това само двама излязохме нагоре. Започна да ми говори за крака си, а после разговорът мина върху царицата и се задържа доста на тая интимна тема. След това разговорът мина на неговата среща с Потьомкин, за когото ми говори надълго, като го описа като човек, а също и разговора, който е бил крайно интересен по съдържание и по маниера на воденето, в които царят е трябвало да бъде много внимателен.

В главни черти този разговор е минал върху претенциите на България, като Потьомкин ни е обвинил, че и сега сме максималисти и пречим на общото разбирателство на Балканите. При това той отначало се е опитал да каже, че положението е много важно и за династията, и за народа, което царят е отбил, като е казал, че династията на Балканите е от малко значение, но добруването на един народ е нещо съществено и трябва да се направи нещо за него, че «ние сме доста търпеливи и ще чакаме, но няма да се откажем от това, което си с наше» – това е било реплика на въпроса, че сме искали чужди земи. «Ние това, което сме изгубили на война, не го искаме – казал царят. – То е късмет. Но това, което ни взеха без война румънците, ние си искаме.»²⁹⁵ А на юг ние не сме давали нищо на гърците, за да търсим от тях – ние дадохме на Съглашението тия земи, гдето полковник Шарпи управляваше с българска администрация, която един ден, без никакъв повод от наша страна, изпъдиха и предадоха на гърците – ние от тях и тяхна земя не щем.»²⁹⁶ В тоя дух е ставал разговорът.

Личните му впечатления са, че е добър партньор, нещо обилно имав него, но и на дъното – нещо неопределено, тъмно.

Така, разговаряйки, ние вървахме. Из пътя няколко пъти го спирах и фотографирах. Разговорът минаваше на разни теми. Така стигнахме горе на канарата, гдето е историческата пейка, гдето баща му е решавал с министрите да обяви независимостта.²⁹⁷ Направих му и там снимки. Започна да говори за крака си и за царицата, а след това – за баща си. Чете ми недовършения проект за отговор на баща си да не идва в България, а щял да му прати и моето писмо, което бях му пратил, като беше в Карловските бани. Чете ми и някои други рапорти на Стаменов²⁹⁸, в които се пишеше какво е казал Стефан владиката за своите минали и бъдещи срещи с държавници, и прочие. Някои бяха чудати.

След това му четох една беседа – «Новото в живота», от «Естественият ред на нещата»²⁹⁹. Накрая ми се разписа с обещание и пожелание за нов живот.

Почнахме бавно да слизаме. Разговорът се въртеше около политическите водачи и бъдещата работа. Аз му настоявах да се даде държавна програма, на която да посветят живота си всички министри и чиновници, и депутати. Сега хората търсят къде да се подслонят и затова правят поклонение на Стойчо и др., а тогава ще знаят едно знаме и другите ще станат излишни. При това и на тях партизани ще се намери подходяща работа, за да се не озлобяват – може да се направи един държавен съвет и пр., гдето и те да приказват и им се плаща нещо. България не е толкова голяма, за да се пренебрегват силите, които могат с полза да работят. Трябва да се впрегнат всички национални енергии на работа, но всяка – на своето място. Има място и за Луков, и за Кимона, и за Стойчо, но злото да не възглавява, а и дяволът да се впрегне да оре, казва Учителят.³⁰⁰ Царят каза, че върху това ще си помисли и ще види какво може да се направи.

После говорихме къде да се срещнем на сутринта, казах му – в Овнарско. Там да дойде Багрянов, да видим и неговата работа.

– Какво да го питам? – каза царят.

– Ще му искаш отчет за постъпките и ще го насочиш занапред какво да прави, ако иска да работи.

Решихме на сутринта да дойде автомобилът в девет и половина да ме вземе и там да се срещнем. После отидохме до автомобила, който чакаше, качи се и царят и тръгнахме за Чамкория, после до една пътека царят слезе да замине пешком направо за двореца Чамкория, а мен ме отведе Марко до вилата.

На другия ден, 11.V, дойде на уреченото време и тръгнахме при много хубаво време за Овнарско. Царят заминал вече затам. По пътя, като минахме вече Говедарци и навлязохме в гората, на едно място, поляна, видях автомобила на Севов, и Багрянов бил вътре, бяха се спрели и чакаха да мина аз, защо – не разбрах. В Овнарско ме чакаше царят и Кирил. След пет минути пристигна и Багрянов със Севов. Поразходихме се и си поговорихме няколко минути на разни теми – общи и незначителни, – след което царят извика мене и Багрянов да влезем в кабинета му, за да видим и тая работа. Когато влязахме, Кирил, който остана вън, ми направи знак с юмрук – да го понатупаме...

(В Ситняково говорихме и дали Кьосето да ходи в Берлин и му казах да чакат новия германски представител и да се ориентират, че тогава.)

Като влязохме в кабинетчето му и спалня едновременно, също като моята барака и почти толкова голяма стая, той седна на писалището си, Багрянов – срещу него, а аз – от страна към царя и се приготвих да слушам.

– По негово желание – каза царят, като посочи мене – и с твое съгласие стана тая среща, за да може да се разяснят някои работи, които станаха.

– Да – каза Багр[янов], – ний бяхме приятели, но много неща се случиха и като придодоха някои води, донесоха и затлачиха много работи.

Тогава царят започна много обективно, съдържано и с достойнство да му говори с един спокоен тон, в който обаче можеше да се долови не само огорчение, но дори обезнадеждване. Точно не мога да го възпроизведа, но отделни пасажи, доколкото ги запомних:

– Ти искаше да станеш министър. Аз на това се възпротивих, като ти казах, че трябва да дойдеш отдолу. Слава Богу, с помощта ми или без нея, както и да е, ти стана депутат, после – и министър. Имаше обаче много работи, които аз не бях съгласен и аз си казах мнението по тях. Дали то стигна до тебе или не, не зная, но ти нищо не измени от това, което правеше.

– Нищо не е стигнало до мене – каза Багр[янов].

Тогава аз се намесих:

– А не ти ли казах, че царят не харесва антуража ти от депутати, а ти ми каза, че не си крив, ти не си ги избирал такива – да му мисли, който ги е избирал; ти такива ги намираш, с такива работиш.

– А, да, Ваше Величество, каза ми това, но аз какво да правя... Те сами идат, после такива са те, но какво да ги правя? Аз нямам никаква група..., изобщо... – лъжеше очевидно Багр[янов].

– Ти знаеш по-добре това. Защо не се събраха по-отбрани хора около, а само най-компрометираните? Мислиш ли това как се отразява?

Багр[янов] пак почна да мънка и после с един апломб заяви, че те искат да се качат по неговия гръб, както искали и политиците, но не успели и затова сега го ругаели; че той няма да позволи никому това и пр. Аз му забелязах, че Найденов вече успя да стане председател на ветеринарите, че по неговия гръб се качват, като се ползват от авторитета на царя, и че ако това, което той прави, не беше Багрянов, а някой друг, царят пет пари нямаше да дава, но понеже сега сенките на тия хора прехвърлят главата на Багрянова и падат върху царя, той трябва да мисли повече. Не може с такава тайфа да се насажда нищо ново.

– Да, той добре ти каза – рече царят. – Мене ми беше неловко да ти го говоря, но той ти го каза: ако беше други, не бих се намесвал, но сега така не може. Ний сме вече на позиции и трябва да приемем отговорностите.

– Ама моето мнение е било винаги – и затова съм се борил – да отговаряме ний, а Вий да не носите никаква отговорност, а да Ви пазим.

– Това беше позиция, на която седях по-рано, но не и сега. На демагогията ти си ме учил, но сега вече не ѝ е времето. Ний няма да живеем колкото сме живели. Едно време умовете ни бяха в мъдете. Сега трябва да ги употребим за работа. Аз съм решил да не правя инжекции като едно време в крака, та да се сеща главата. Сега и аз, и ти сме вече на първа линия и ще си понесем отговорностите. Аз съм решил животът, който ми е останал, да го жертвам за доброто на тоя народ и ще искам и ти да си на тая позиция.

– Добре бе, Ваше Величество. Съгласен съм напълно.

– Съгласен си, но трябва да работиш за това. – Тук царят му напомни, че той е работил на своя глава, без да се допита до него за речите си. Аз се обадох, че на мене те бяха четени.

– И слава Богу, че поне на Вас ги е чел. Когато се говори за някаква завеса в Народното събрание, аз чаках, че някой ще се обади, а то Недялко и Рашко³⁰¹ си гугукаха, а забравиха кога щяха да го убиват, та Неделковица дохожда да ми обади, та едва го отървах.

– И много интриги правят, Ваше Величество.

– Ами ти не си вчерашен. Помниш ли, когато Муравиев³⁰² и Омарчевски бяха ми пратили опозицията в двореца, че уж съм я викал, а аз ги оставих да чакат и отидох в Краварника при Стамболийски и те като дойдоха да интригуват и ме намериха там, глътнаха си езиките. И ти така прави с Кьосето. Твоят и неговият антураж нека си враждуват, но ти го предупреждавай. Нали аз казах на Луков в присъствието на Кьосето, че техните братя им вредят, и тогава Луков скочи: как да сравнявам аз брат му Аспарух с Петър Кьосе[то], когато техният род е дал трима генерали и пр.

После в разговора му каза:

– Помниш ли, когато Калфов искаше да те коли и аз трябваше лично да дохождам в Делиормана, да покажа, че това не може да става, когато ти (Багрянов) искаше да ставаш румънин?³⁰³

– Ами от старите партизани как да се отървем? Те сега като разбраха, че няма да им стана мост, ще ме погнат – каза Багрянов.

Аз се намесих и му казах, че сега той има власт, подкрепата на царя и пари – няма защо да прави никому концесии. Обаче работата трябва да има единно ръководство от царя, а той да изпълни това, което е неговата работа, като избира хората, защото царят не може да работи с какви да са хора – те ще компрометират и най-добрите идеи. – Няма какво да бързаш.

– Ваше Величество, аз ще моля да разбиете недоверието на Кьосето – там да ми помогнете. Аз не искам мястото му, но той има това превратно мнение.

– Това царят ще направи, но и ти спри антуража си да пуца мухи и слухове по тоя въпрос.

Два-три пъти Багрянов се опита нещо да възразява на царя – това, което той говореше и което аз дадох само слабо и недобре скицирано, – а той му отговори:

– Не възразявай, защото това, което сега ти говоря, то не ти е ясно, а после ще ти стане ясно. Виждаш ли го него – посочи мен царят. – Колко пъти ми е говорил работи, които в момента не разбирах, понякога роптаех и избягвах да го срещна, а после се уверявах – събитията тъй се нареждаха, че известни думи ставаха ясни. И тогава това, което ти казах – предупрежденият струва двама, – се случва. Предупреден, аз посрещах по-добре нещата. Та, и тебе те предупреждавам. Сега нито възразявай, а чакай да ти станат ясни.³⁰⁴

– Ама и сега ми са ясни... – започна Багрянов.

– Ти си мислиш. После ще видиш, че нещата не са така, както ти мислиш, но се вслушвай в това, което те предупреждавам.

В резюме разговорът се свежда към следните точки: по искането на Багрянов – да се не дава ход на старите (партизани); да си избира антуража; да пази това, което му е казано. Ако той се ползва с доверието на Кьосето, антуражът сам ще промени държанието си и пр. ...

Като излязохме навън, царят и аз се разхождахме и говорихме върху говореното, а Багрянов остана с Кирил и Севов. И на царя бе му направило впечатление, че е готов да лъже (така, когато царят го запитва: «Помниш ли, като ти се карах на Карловските бани?», отрече категорично да си спомня нещо подобно, а после няколко минути само почна да си спомня най-подробно всяко възражение, което е направил, а също като каза, че не е предупреждаван, а само аз два пъти лично го предупреждавах за антуража му...). Все пак аз настоявах той да бъде подкрепян, докато грешките му не станат повече от добрите му дела. (Между другото още царят му каза да види да оправи пътя за Черната скала, където царят беше вече ходил, а също да прегледа там горското училище, което е вече довършено почти, а за отопление не са още мислили и като ги запитал царят, нещо смънкали... Във време на разговора, който ста-

на, царят също го заприказва за това, което е направил, и Багрянов с един апломб започна да говори за законите си, но царят му каза, че жито е това, което е прибрано на хамбара, а не [е] още на нивата, защото Багрянов искаше царят непременно да му хареса законите, а той му каза, че вече по този въпрос му е говорил, и тогава каза горното.)

На обед, който стана и който беше много по-разкошен, отколкото когато бивахме само двамата, и на който аз го закачих, че ние обикновено си ядем боб, той каза, че сега за крака не може...³⁰⁵ От разговорите, които станаха, важно беше, че той посъветва Багрянов да иде да посети Италия и да види тамошното земледелие, което е много разумно устроено при много по-лоши земя и условия. Багрянов обеща. Багрянов разправяше за това, как видял един лудо каран автомобил и се спрял да го изчака, а се оказало, че [е] Варненският владика, кара без калимјавка и вътре бил пълен с жени. Тогава и царят каза как идвал Стефан, отчаян, да му се оплаква от колегите си, които били все болни от трипер. Смяхме се доста.³⁰⁶

Следобед ме взе царят настрана и по-далеч в гората и ми заприказва за царицата – как и какво да прави. Аз му казах най-напред да се види с Кьосето и да го предупреди за тая среща с Багрянов, за да не я вземе в такова направление, каквото тя няма. Той обеща. След това му говорих и за царицата, защото той не му се отиваше при нея. В общи думи този доста дълъг разговор: «И ти я обичаш, и тя те обича, но се ревнувате и двамата. Тя иска като майка си да владее.»³⁰⁷ А той не е като бабалък си – той ми каза, че бабалък му всеки ден е правел на жена си малки букетчета, които тя хвърляла, и викал като вдетинен «мама», почти идиотски.

Казах му, че тя не може да мисли с понятия, а само с представи и затова той трябва нагледно да ѝ покаже, че е зает, когато го викат постоянно пред нея и пр. После, тя се безпокои, защото мисли, че като не е при нея, той е с други жени, и той трябва да направи всичко да има възможност да види тя, че това не е така.³⁰⁸ Царят всичко това призна и обеща да го направи, колкото може, за да [я] поуспокои, като му обещах, че тя ще измени характера си и пр.

След това ние се върнахме при другите и като поприказвахме, царят пожела да тръгна напред, да отворя път – ми пришепна той самият, когато Багрянов искаше да ме вземе в своя автомобил. Сбогувахме се с царя и Кирил, а също със Севов и Багрянов и след туй си тръгнах. За получас бях вече в Чамкория. След малко пристигна и Багрянов и ме взема да отидем да прегледаме пътя за Черната скала, а после видяхме и горското училище, след което се прибрах.

След два дена дойде Герджиков, генерал областен, и ме откара в неделя вечер в София. През туй време царят бе се срещнал с антиподите: за един ден бе видял Мушанов, Гунев и Лъжи Петков... Метод на царете – да се ориентира механически...

Други неща може би пропуснах, защото го пиша чак сега – 21.V, почти след 10 дена...

(46) Среща с Учителя на 22.V.1939 г., 9 часа сутринта

Като говорих, че ме вика на среща Кирил, той ми каза:

«Врагове един с други не примирявай. Ще им кажеш, че за да им се помогне, и те трябва да направят нещо.

Един милионер се разболял, повикали Муди. – «Помоли се за мен!» – «Няма какво да подложат под краката си, за да коленичат пред Бога. Обещай нещо, за да има» – му казал Муди.

Ти трябва да знаеш, че в тях са духове, те уж са разделени, но целта им е една и съща – ще те оберат и ще си делят печалбата...»³⁰⁹

След това ми разправи приказката за крадеца на едни пари, когато Учител един ги изпитал, като казал, че ще тури един петел в тъмно и щом го погладди крадецът, той ще изкукурига. Но той не изкукуригал, но после, като си вдигнали всички ръцете, само на крадеца били чисти, другите били черни, защото петелът бил нацапан със сажди...

«Изискват се много условия, за да се помогне.

Кирил и Евдокия вървят по бащина си линия, а Надежда³¹⁰ и Царят – по майчина. Човек обикновено е недоволен от себе си, та и те – от баща си...³¹¹»

Каза ми да видя да се разрешат събранията във Варна на братята. Казах, че ще ги запitam какво са сторили и след туй и аз ще сторя нужното.³¹²

(47) Среца с Кирил в Стоянови на 22.V.1939 г. от 11 до 12 и 20 ч

С писмо от Надя, Кирил, князът, искаше среща. Повод беше животът на Багаров³¹³, който се залибил с жената на брата си и вършел глупости, вследствие на което синовете му, или по-право децата му, искали да избягат от къщи и да си отдръпнат своите гаранции в търговията, което щяло да се отзове лошо за търговската му къща в Париж. Той самият ги посъветвал да чакат, докато се насити и клекне; понеже е стар – не повече от година.

Казах му, че причините за подобна близост могат да бъдат [от] различно естество и начините на действие са различни, но в момента не мога да се произнеса; че ми са потребни дата на раждане и портрет и на двамата, за да кажа нещо по-положително.

После минахме на някои въпроси. Той ме запита как ми се е сторила речта на царя.

– Не я чух, но я четох. Хубава е. И самият този факт да се прославя науката сега, когато другите прославят топовете и избиванията, е сам по себе си много добър...

Запита ме тогава трябва ли да се допуснат манифестациите.

– Разбира се, само че канализирани.

– Ама Кьосето е против.

– Не е много умен. Че върху какво ще базира утре своите дипломатически претенции, ако няма народни движения?

– Но един французин казал: «Знаем ги тези работи (манифестациите), те ставаха у нас при Блум»³¹⁴...

– Та какво от това? Недейте забравя, че има нещо по-опасно от това – то е да кажат, че царят не се интересува от това, което иска народът, и спира неговите въжделения. Изобщо, сега, когато на историческата сцена се подвизават Мусолини и Хитлер, троновите не са устойчиви и само една голяма справедливост може да ги крепи. Без провокации, но и без овчедушие и излишна сервилност. Трябва да се следва разумна политика, в която негодниците да се отстраняват. Няма защо да се държи едно парче умирисано месо, което може да вмирише цялата стая. Защо се държи още кметът Иванов? Той тъй безобразно хазяйничи в града вече 5 години. Каква нужда има царят от подобни хора? Бях му казал да тури генерал Каблешков. Той искаше да тури пак техник, но техниците са тесногръди. София не е само пътища. И използват специалността си само за далавери... При това и Вие трябва да работите и помагате на своя брат. Вий не сте малък вече. При това, както виждате, има различни условия на живот – поменах му за царицата и неговата стая в двореца, взета от нея

за зъболекарски принадлежности... Той се зачерви и смънка нещо, но личеше си, че му е неприятно... – Бях Ви дал книга една; не зная, дали я четете?

Пак смънка, от което разбрах, че не я е чел. Тя беше по тайната философия на Индия.³¹⁵ В тоя дух му говорих, но той, като се държеше видимо внимателно, виждах как думите ми се плъзгаха като по намазана със зейтин* кожа – вода...

След обяд дойде Сегов да говорим върху някои работи. Главно Працилов му говорил, че Сегов се бил обявявал пред царя срещу Недев, понеже отстъпал на депутатите.

– Аз казах това на Недев, защото искам да не прави грешки – казах аз.

– А, тъй ли, пък аз помислих да не е интрига от друго място, защото Кьосето е говорил на царя да се разпусне камарата и да се правят нови избори, но не Недев да ги прави.

И царят му казал: «Така ме преряза, като чух това (за Недев)!» Ясно е, че е напмпан.

Казах да каже на царя, че това ще бъде най-голямата глупост. Много от тия депутати са катили и мястото им е в затвора, а не в парламента, но да се разпусне камарата, трябва да има условия и причини, които сега не са налице! И какво му е крив Недев? После, в интереса на кого е това разпусчане? Всичко трябва предварително да се подготви. Без една държавна програма няма смисъл смяната. Тая промяна трябва да се осмисли и политически. Сегов ми каза, че и царят е бил на това мнение и не се е съгласил.

Между другото, каза ми, че [за] мястото на княгиня Евдокия, което е купено от инженер Стоянов и след това препродадено не по всичките закони и правила, сега издават от общината нова скица, съвсем друга, и не съдят кеповча [?] Стоянов, а направо нея и ѝ предлагат решителна клетва.

– Защото това не е община, а бардак – казвам му. – Нека пак държи такива кметове.

– Не съм казал още на царя, сега го проучвам.

– Непременно го кажи. Ако така постъпват с княгинята, какво остава до по-простите хора. Утре остава и царицата...

Кирил ми каза между другото, че Фердинанд е мирясал – има писмо, т.е. телеграма. Другите подробности не са толкова важни.

(48) Среци с Учителя и царя на 14.VI.1939 г.

С Учителя – от 7 до 8 часа сутринта

«Да следва неутралитета. Те си уреждат своите работи и сега всичките народи си показват зъбите. Сега ще се даде урокът на всичките държави. Мъздовъздаяние иде на всички държави. Адама изпъдиха вълн от рая. Атлантите отидоха под водата, египтяните не останаха. Евреите не възприеха християнството и ги гонят, и ако християните не приемат, възприемат братството, и те ще пропаднат. Християнските народи ще преминат през пресяване. Това са години на голямо изпитание. Войната няма да закъснее 2–3 години, ще дойде пресяване на германците. Сега гледат своите лични интереси. Те не знаят, че класическата музика се създаде във времето на Наполеон като противодействие на ония размирици.³¹⁶ В човека има нещо упорито и своенравно, а хората искат да се облагороди това. Адам не беше господар на яденето, атлантите – на чувствата си, египтяните – на своята воля, евреите – [на] своята невяра

* зейтин – *gual.* зехтин. (бел. М.И.)

към Бога – като разпуснатата жена: идопоклонство на този и онзи; християнството трябваше да се освободи от користолюбието на евреите. Сега свещениците, като им не вървят работите, както те искат, няма да намерят погрешките си в неспазване Божиите закони, а ще намерят, че вината е тук, в Изгрева³¹⁷... **Царят трябва да се самоопредели вътре в себе си. След 2–3 години ще бъде безпредметно.** Сега трябва да го направи.³¹⁸

Генерали са се събирали на консулт – накъде и какво да правят... Да не си турят мисълта, че ще придобият нещо. С чужди съвети изгубиха и туй, което имаха, щото, и без да искат, пак в края на краищата ще се получи, но ще бъде безпредметно. По-добре е сега Румъния да граничи с Германия, отколкото ние. Сега румънците имат да опъват каиша, не ние. Българите не са добре осведомени. Сега Чехия и Моравия заместват България в страданията. **Защото България се намира в своя златен век, но в бъдеще ще се отплаща на тия държави.**³¹⁹

Този век – ХХ – е за реставрирането, възстановяването [на] Божественото право в света. Ще бъдат пресети държавите и всички държави Бог ще ги смири и ще навлезем в новата епоха. За добрите хора този век е най-добрият, а за лошите – най-лошият; по-лош не е имало!³²⁰

Защо се е скрил къртът под земята? При най-лошите условия са го гонили отвсякъде и сега те са минали, но той пак се крие там. И хората сега, народите, почнаха под земята да се крият. Ужасно е положението.

Ще му прочетеш от «Учителю благи» 61–63 страници.³²¹ Трябва да види ще остане ли нещо за нас или няма да остане от многото обещания. Ще минем в Божественото, то е красиво навсякъде. Тия хора нямат мярка за правота – държат на правота от страх. Страхът им помага за егоизма.»

Среща с царя от 9 и 30 до 12 и 40 ч на 14.VI.1939 г. В Стоянови

Обект на разговора бяха рапортите на пълномощните министри от Рим: Поменов³²² за разговора му с граф Чано³²³ и неговото настояване България да се определи към Оста и да отиде царят пак към Рим по причина на сватбата; като поменал, че нашата войска, и малко въоръжена, но ще ѝ бъде дадено оръжие от Германия и че сега я делят само 200 км от Охрид до Бъл[гария] и щели да минат през «свои» земи?! и пр.

Рапортът на Т. Христова³²⁴ от Ангора, в който рапортуваше за срещата си с Гафенко³²⁵ румънски, който го подсетил и на когото той казал, че балканско споразумение без Добруджа е немислимо, на което Гафенко отговорил с отказ.

Рапортът на Драганов Пръвчо от Берлин, в който се описва разговорът му със сръбския пълномощен министър в Берлин по повод посещението на Павел там; между другото пишеше за трите разочарования на Хитлер според един негов приближен: в Англия, в религията и в Полша. По този повод царят ми каза:

– Това е вярно. Като говорих с него, видях това, което виждах някога в някои земеделци, които ме търпяха и уж обичаха, а не можеха да ми простят, че съм по-учен от тях, и скърцаха със зъби. Та, и Хитлер, когато му говорех, че Англия отначало е можела да губи война, но в края винаги ги е печелила – това ни учи историята, той се съгласяваше с това, а после избухваше и казваше, че той няма намерение никога да воюва с нея, и тупаше с юмрук: «Моята авиация ще разгроми Лондона в един час» и пр. Същото – и за религията; този човек иска да воюва срещу духовното с механически средства – то е все едно да иска да реже въздух с нож, но той, изглежда, това не може да схване, като че

ли има нещо, което му пречи за това. А колкото се отнася до Полша, вярно е, че той наложи на Германия пакта с нея в 1934 година и че прусите не мразят поляците, защото ги считат недостойни, но ги презират.

Чете след това някои писма. Изобщо, е недоволен от Драганов, който не взима никакво активно участие, а пише като кореспондент. Решихме него да преместим в Рим, белградския – в Рим, Шишманов³²⁶ – в Белград, и тогава ме заговори за мъжа на жената на Кьосето, който беше в Тирана, и сега иска да му намери място. Казах му да остави този човек, понеже е срамота това, което става – да дава зестра на мъжа на жена си, дипломатически постове³²⁷... Царят ще каже, че лично го не иска вече, па ако ще, нека се сърди мадам Кьосе...

Към срещата с царя на 14.VI.1939 г.

Събитията са скоротечни, но не и скоропреходни (в смисъл, че ще траят дълги години) и тия, които трябва да бдят, изчакват случаите и ще използват възможностите.

Царят ми чете още писмата на Стоянчев³²⁸ и на Данаил Крапчев³²⁹. И двамата застъпваха македонската кауза. Стоянчев искаше да се пуснат (помилват) затворени[те] македонци, а Крапчев пишеше срещу Кьосето. Кьосето бил казал, че се отказва от Македония, ... [нечетливо] и др., а то всъщност го е казал Стойчо Мошанов и този [нечетливо] го е приписал на Кьосето и Кьосето го опровергал във вестниците. За македонците си е сега*

Говори ми за Петко Пенчев³³⁰, който той нарече «креатура на баща си», който после подтикнал Паница³³¹ да убие Борис Сарафов³³², приятел на баща му. После той, Фердинанд, го теслимил на Малинов³³³, но и там направил същото, на 19-и арестувал Мушанов и пр. Той е един опасен човек. Винаги преди събития той шава. Има една каолинова мина и все нея ходи да продава... И сега ходил в Белград за това уж, а се срещал с Евтич³³⁴, със Стоядинович, с ... много хора, между другото и с помощника на Цинцар Маркович (името забравих) и след това отива и казва на пълномощния министър Попов³³⁵ в Белград, че говорил с тоя министър, че му казал, че те трябва да дадат пример, като жертват Цариброд, и уж той казал, че това е право и че те ще го сторят. И като подвежда Попова така, тоя се запасва и отива от свое име при същия с желание да прави политика и му казва това – т.е., че те трябва да отстъпят Цариброд. Тогава онзи помощник-министър се разфучава и казва: «Вие, българите, нямате насита, не знаете какво искате. Ние напролет ви запазихме да не погинете, а сега вие искате от нас граници от 1913 г.» и пр. Изложил се страшно и бил руган. А Петко Пенчев разправя и тук това, че е говорил с министъра, но казва, че той му отговорил, че сме лакоми, и същото като на министър Попов, а изглежда, че съзнателно е подвел онзи да направи онзи гаф и да се изложи. Много лош човек...

След това ми каза, че Кьосето не се чувства сигурен да отиде в Германия, мисли да прати Божилов да измоли оръжие, на което се съгласих, като му обърнах внимание сведенията си да не взима от Пръвчо Драганов, защото ще бъде само повторение на неговите сведения, а сам да се добере до нещичко, на което царят се съгласи. След туй ме пита дали да отиде на сватба в Италия, на което му казах, че е по-добре да отговори, че царицата ще иде, а той сам – ако има възможност. Пита ме също дали да приеме един голям орден маджар[ски], който му дават. Казах му да се направи изследване. Запита ме също

* Прилагаме тази страница от дневника сканирана, тъй като почеркът е много нечетлив. Вж. стр. 754. (бел. М.И.)

за празника на Симеончо, за това, което ще трябва да се говори. Казах му, че ние ще успеем само при неутралитет.³³⁶ Четох му това, което беше ми дал Учителят, и той го разбра. Дадох му и фотографиите от Ситняково и той ги хареса. За речта, която има да каже, казах му тия два основни пункта, които може да вмъкне като основни: че събитията са бързотечни, но не са бързопреходни, т.е., че ще траят дълго време и следователно ние трябва да изчакаме случаите и да използваме възможностите! Че има кой да бди и трябва със спокойствие да дочакаме времето за реализиране... Той го хареса.

Говори ми за приема на фон Рихтхофен³³⁷. Как, като му свършила официалната страна, казал на немски: «Този медал, «Пур ле мерит»*, го нося заслужено. Ние се сражавахме заедно и страдахме заедно. Вашата банка завлече нашата, ние мълчахме. Ние търпяхме несгоди и ви помагахме колкото можахме, вие ни захвърлихте като парцали сега и сте отлично разположени към Петру и към Сърбия, с която воювахте. Защо? Мислите ли, че по тоя начин се печелят приятели? Хитлер е честен човек и аз вярвам на неговата войнишка дума, но около него има хора, които другояче мислят. Защо ни спряха оръжието? Ние може да не бъдем с вас, но поне против вас не сме, а тия, които сега облагодетелствате, тия бяха против вас.»

В тоя смисъл му говорил и много ми хареса, само че аз не мога да запомням текстуално и затова сега не мога си спомни точно думите му, които са били силни, красиви.

– След това – каза царят – кампанията срещу мене тук, в София, постигна. Но той остана с отворена уста, още повече като му казах, че го помня от преди повече от 20 години – когато се срещнали пръв път: той – с руси коси, а сега – побелял, а царят – оकेлавял...

По тоя повод ми разправи как е взел тоз «пур ле мерит», който сега имат само Гьоринг, Браушвиц и още трима-четирима човека в Германия. Когато Макензен³³⁸ се карал с Тошев³³⁹ във вагона и щели да се бият, княз Борис не искал да преведе това, което Макензен искал, като му казал от свое име, че не може да стане гробокопач на своето отечество, че полуразбита армия не може да върви напред, че трябва да дойде една германска дивизия (217-та), за да се промени положението. Тогава Макензен се съгласил, дошла дивизията и след това разбили противника и можли австрийците да минат Карпатите, да се вземе Букурещ и пр. По тоя повод Макензен сам представил княза Борис за «пур ле мерит». Кайзерът телеграфирал и честитил на Фердинанд това, а той побеснял и веднага чрез Стоянов му телефонира да се яви на 1 юни в София...

– Пътувах и ден, и нощ, и като дойдох, тикна си ръката да му целувам и вика: «Как смееш?» Идеше ми да хвърля ордена си в краката му. Аз заради него, понеже беше ревнив, не влязох в едина град – с войските все стигна до града и се върна, а той... Каза ми да чакам да ме повикат и чак след два дни арест ме повика и тогава се обяснихме, че не съм виновен нищо. Но из носа ми излезе тоя орден, но го подчертах на германеца, че съм си го заслужил...

Приказвахме за Генчев, който той ме помоли да го приема, понеже бил много отпаднал, понеже той го гълчал много, понеже Генчев му уволнил личния слуга – «и понеже Вие тъкмо ми бяхте говорили да не оставям като по-рано с Бърова³⁴⁰ – да назначава министри, сега го поставих на мястото му и сега се лекува с дестилирана вода при Димков, та ако може, помогни му и ти душевно, виж му ръката.

Казах му, че и Беби Чумакова идва при мен и той се зарадва, че пак ме потърсила.

* « Pour les mérites » (фр.) – «За заслуги». (бел. М.И.)

– Но – каза той – царицата ѝ иска обещание, че няма да идва при Вас. Забелязвам и аз в Беби промяна. Тя ще Ви търси и Вие може да ѝ помогнете.

Говорихме за срещите с царстващите и му казах, че това търпи, когато цяла Европа е въоръжена до зъбите, беше нещо хубаво и смислено. То ще даде плодове после. Изобщо, в тези три часа ние се видяхме и по доста въпроси на едно мнение. Сега ми хареса. По-спокоен е.

(49) Среща с царя на 30.VI.1939 г. в Стоянови от 10 часа до 12 без 10

Предния ден идваха вкъщи Севов и Багрянов, с когото говорихме по поведението на Стойчо Мошанов, който му казал, че се скарал с Кьосето, защото искал да ходи в Лондон, когато Кьосето е щял [да] ходи в Берлин, а също и по някои работи за самия Багрянов и неговите срещи с Кожухаров и Търкаланов.

След това отидохме до Доспей да видим пътя за Рила. Там валеше дъжд и Багрянов се разправя със селяните, а след това ходихме и в Самоков, за да поръча направата на пътя в горската инспекция. В туй време идвал Андро да ме търси, че ме викал царят за 7 часа, а аз се върнах в 8.

Днес ходих и разговорът беше върху тия въпроси:

Съществено: че като получил в Бургас писмото ми, пратил само царицата в Италия. И неговото впечатление е същото, което съм му писал. И той извади писмото.

– Нося го със себе си – каза ми. Каза ми също какво е говорил с министър Франк³⁴¹. Той, царят, казал: «Ние с вас се бихме и страдахме. Много съм благодарен на Фюрера за картата му, в която България е зачертана като неутрална, но ако мислите съвсем да я зачеркнете, ще сбъркате. Вие сега правите мили очи на тия, които воюваха с вас, за петрола им, но бъдещето ще покаже значението на България. За вас което беше Чехословашко, за другата страна ще бъде България. Но изгубите ли я, вашата ос ще бъде пречупена през средата. Вие имате сметка да имате една силна неутрална България в средата на полуострова, какъвто и ход да вземат събитията» [и] пр. ...

В тоя дух и много логично и красноречиво царят е развил тая тема. В резултат след няколко дни само повикват Кьосето на визита. Но тогава пък Мошанов се явява със своето желание да върви в Лондон и по тоя начин да дезавуира Кьосето и [да] хвърли сянка върху намеренията на Царя. Кьосето се съпротивил, но Мошанов не искал да слуша. Генчев му казал да повика Мошанов, него ще послуша.

– Да – казвам, – ще Ви послуша, но ще иска голяма зестра за послушанието си. По-добре е Вие да се не мешате. Нека Генчев го посъветва от свое име да стори това, което трябва. Вие стойте настрана, защото, каквото и да направите, той ще го използва не за доброто на България, а за свое лично добро. Нямам нищо против Стойчо. Нека след месец иде и той и **който хване рибата, него ще признаем за рибар**. Но сега да отива, когато може да помислят, че Вие играете двойствена политика, няма смисъл. Ще Ви нарекат ипокрит* и в Берлин, и в Лондон, а от това ще страдат само интересите на България.

Царят се съгласи с това. После говорихме по-надълго за «Де Корси» – информатор на «Интелижанс сървис», с когото Мошанов е влязъл във връзка, и писмото му, че той малко може сега да стори с България в Англия. Царят го описа доста подробно като характер. След това ми говори за железницата в Бургас, впечатленията си от народа, от който е доволен, и особено от жените (каза ми буквално:

* hypocrite (фр.) – лицемер (бел. М.И.)

– Колко пъти на тоя фотойл не съм бил съгласен с това, което ми говорите, като и това за правата на жените, а сега виждам, че те са най-дейните, импулсивните и пр. от народа...

Приказвахме за положението изобщо, за кмета Иванов, за когото той ми каза, че преди три дена е казал на Кьосето за Янков и за др.

Бях му занесъл увеличени фотографии, които той хареса много. Каза ми, че ще ходи на наводнението в Севлиево. Също, че на 28-и през нощта в бурята един гръм ударил крилото на двореца, гдето спи царицата, и звънциите почнали сами да звънят, но не сторил нищо – попаднал в гръмоотвода...

– Царицата беше мека на тръгване – уплашена беше.

Говорихме и някои други работи, които в момента не мога си спомни.

Царят се чудеше, че въпреки това, което са говорили с Багрянов след нашата среща, той го викал пак да му докладва за горите, последният пак се срещал с Търкаланов, Мушанов, Кожухаров... Изобщо, говореше с голяма горчивина по тоя въпрос. Чудеше се как може така леко да се отнася с тия работи.

– Грешката е в нас – казвам му, – като го знаем какъв е, не трябва да го оставяме без надзор, защото ето, като му казахте да отиде за пътя, отиде веднага и се разпореди.

– Да, той работи, но докато се стои на главата му. Женски тип е той – и пр.

– Да – казвам, – но е поне сто пъти по-добър от Мушанов.

– Разбира се – каза царят. Поговорихме още на тая тема.

(50) Курорт на Рила от 6.VII.1939 г. до 4.VIII.с.г.

Към края на юли дойде на гости Багрянов със Стоил Стефанов. Стоя няколко часа, говорихме по въпросите за камарата и мобилизацията, после го заведох при Учителя, където говорихме около два часа, а след това той си отпътува.

След два дена дойде Андро с д-р Екимов, но преди това ми писа, че Недев е пратил укази за смяната на д-р Радков с Боев, но са били върнати и той се тревожеше. Като дойде, разбрахме се и след това, след два дни, той дойде с Недев за малко, да се видим. Пръв път Недев видя Учителя при огнището на лагера, където и се запознаха. После Недев дойде при мене в палатката, гдето се преоблече и ме тури в течение на срещата, която е имал с царя и разговорите. Поменал му е царят, че се среща с мен като с умен човек и пр. След като се навечеряхме, заведох го при Учителя, гдето седя около половин час, след което, макар че беше късно, си тръгна назад за София, защото имаха министерски съвет, а също на другия ден – откриване на линията Якоруда и пр.

След като го изпратих (това беше петък), в събота и неделя ходих по разходки и не ходих на беседа. Във вторник сутринта Учителят казал, че иска след гимнастиките да ме види. Отидох и той ми каза след 8 часа да ида. Отидох и той ми заговори защо съм изменил държанието си и че въпросът бил за по-големия стол, който дал на Недев, а по-малкия – на мене, но този стол бил слаб и пр. ... Мене ми се видя чудно, че за такъв дребнав може да ме мисли и му казах направо:

– И през ума ми не е минало, Вие знаете, че аз винаги сядам на земята до краката Ви, тъй че и дума не може да става за стол. Друга е причината. Аз от 10 години винаги, когато идвам на Рила, идвам като на заклание. В 10 години 15 зъба сам съм си извадил. Ето и сега, преди два-три дена, си извадих пак. Преживявам крайни напрежения. Обхващат ме състояния на колективно съзнание. Чувствам много души, които по никакъв начин не искат да те приемат като Учител и с които трябва да се боря в себе си. Веднъж побеждавам и ги

вода тук. Друг път те ме отвличат настрана и аз изживявам големи мъчности. Това е причината за моето поведение. Българският народ Ви не ще за свой Учител – там е всичкото.³⁴²

Той ме слушаше изненадан, но пак ми каза:

– Но това, което казахте, като беше министърът тука, не беше хубаво, то беше от Черната ложа. Защо казахте, че ако искам да му говоря нещо, да ни оставите? Аз няма какво да му говоря.

– Защото погледнах на него не като министър – за мене министър[ът] е говедарин, – но като човек, като душа, на която Вие като Учител може да имате нещо да кажете, на която среща аз да съм излишен.

– Аз и ако му кажа, ще му кажа пред свидетел. Тъй че това беше мисъл на тъмните сили.

– Може, но аз в душата си бях чист, като не исках да ставам проводник на нищо лошо, а не исках да заставам между Учителя и една душа.

Разговорът мина после на по-конкретна база. Той харесва Недев, но намира, че няма духовна база и че сега слушат всички, но [че] те си имат предвид техни планове.

– С този може да работите. Трябва да избирате мотивни темпераменти – продълговато лице, за да може да работи. Царят пада към творческите типове, мисли, че може много да направи, но по чувства е активен, обещава много, а не свършва – отлага. Царят не постоянства, а насиля после възможностите по една наследствена линия.³⁴³ Да измени начина на действие, да се освободи от наследствените черти.

Любовта не е била туряна като основа на човешкия живот досега. Досега са употребявани двата метода: знанието и силата. Но това е външната страна. Искали са да бъдат свободни и силни, а от това се ражда насилието и робството, а голямото знание създаде лъжата в света – нямат светлината.

И сега искат по същия начин – със силата и знанието – да решат въпросите, а не работят с Любов и не са в съгласие с Божествения ред на нещата и понеже не са приложили Любовта, образуват огън. Любовта да се приложи като основа на живота. Тогава животът ще даде знанието, светлината като резултат естествен, но Любовта трябва да се приложи като основа. Ако се гради здание без основа, какъв ще бъде резултатът? Всичките неща в света, съградени без Любов, ще се разрушат. Природата руши. Защо? Защото хората не турят Божествената основа. И Христос казва: «Къща, построена на пясък, пада, а на канара – остава.» Недев не изхожда от Любовта. Ще Ви слуша, докато идеите му са в унисон.

Злото и доброто са в едно дърво: две противни движения в природата, но няма антагонизъм – в своя си път те са едно цяло. Злото в растенията е в корените, а доброто е в клоните. Злото отива към центъра на Земята, а доброто – към центъра на Слънцето. Злото в нас се образува; човешкият егоизъм е корените на злото. Побеждавай злото чрез доброто. Доброто туря злото на работа. Активен по чувства да търси противоположни чувства, с мекота. Светът е без основа. Без Любов нищо не може да се започне...³⁴⁴ Царят да тури Стефана под наблюдение.³⁴⁵ Има нещо ново в съзнанието, но светът има нещо, което е по-силно, което обединява, и ще се наложи царят да приложи възпитателните методи. Не толерантност, а да се приложи волята Божия! Инак тя пак ще се приложи, но по-добре е и той да вземе участие в това приложение – по-добре е за него! Трябва да се приложи Паневритмията в основните училища до «Евера», а останалите упражнения – в прогимназията. Няма да ги чакаме. За доброто на един народ, за всички просветени хора туй се изисква.³⁴⁶

След като ми говори това, аз останах с една тъмна струя в душата си, защото от това разбрах колко дребнав ме мисли – за едно седалище стол да имам претенция, и то на гост!... Следобеда, както си четях, при крака ми, левия, в палатката внезапно видях една пепелянка. Понеже бях бос, сепнах се и скочих, но много се разсърдих в себе си и извиках: «Дявол да те вземе, само ти липсваше тук!» Не успя да ме ухапе, но аз я заклах с един трион с голям яд, а после ме беше срам самия мен за тая необяснима за самия мен злоба.³⁴⁷

На другия ден дойде Христо Ловджията да ми каже да се срещнем с царя в Овнарско.

На 3.VIII сутринта ние с Юрдан бяхме на уреченото място под Вада, чухме шум от автомобил, но го нямаше. Пратих Юрдан напред, а аз полегнах. По едно време чувам:

– Мечтаеш ли? – И видях царя да се приближава.

Станах, отидохме настрана и седнахме да говорим. Почерпих го с една топла водица. После пи още една. Имах и една круша от Учителя – разделихме я заедно и започна разговорът. Най-първо – с царицата и нейните отношения с децата. После – за едно писмо, което майка ѝ е пратила за една тяхна роднина, луда, на която уж цар Фердинанд продал скъпоценностите и спрял пенсията. Той ми разправи подробно как седи работата, че причината не е в баща му, и пр. и че по тоя повод той е накарал царицата да даде отговор и че тя е послушала. Също, че царицата се кара на детето, защо не ядяло бързо. Казах му, че Учителят казва: който яде бързо, бързо умира.

Разказа ми за съня си: че два пъти сънувал, че все една змия иска да го ухапе. Единия път змията била синя, но все не могла да го ухапе – отървал се. Втория път имало и други човек при него. Като му казах за моята змия, той започна да ми разправя за нея около половин час подробности – как се казва и отровата ѝ.

– Чудна работа, гледай как сме свързани – аз я сънувах, а Вие я убихте!³⁴⁸

Каза ми за впечатленията си с осветяване на линията, когато можах да го чуя, говори с радиото и той призна, че е бил по-спокоен, но ми каза, че Кьосето е дезертирал, като чул, че депутатът Голев ще говори – избягал, та да бъде по-внимателен. Заговори ми за отношенията на Стойчо и ме пита какво да прави. По тоя въпрос говорихме дълго. Даде ми някои данни да чета, а също и за катастрофата с железниците, а после говорихме за мобилизацията, за турците и царят каза, че са съобщили в Лондон и Париж, че ако ги нападнат, ще се бранят. Ако беше се видял със Стойчо и най-тайно, пак нямаше да остане тайно и германците, които имат шпиони, нямаше да пуснат пак оръжието в България.

– Но сега той иска да се видим.

– Няма да бързаш. Щом е викал Костова, прати го, но да внимава, нищо да не се ангажира, само да слуша.

Оплака ми се, че Кьосето говорил против камарата и с това усложнявал работата.

– Този парламент изцяло работи добре – казах аз – и който откаже това, ще каже лъжа, но поотделно в състава му има много покварено и трябва да се избере доброто от лошото.

– Да, но кога и как? – каза царят.

– Предварително – държавна програма, а после да се търси сгоден случай, без да се провокира.

На тая тема говорихме доста. Аз се обещах да кажа на Кьосето чрез Статев³⁴⁹ да престане с провокациите си (вчера, 8.VIII, му казах това, защото Кьосето сам бе му поръчал да дойде). Стойчо, със своето отиване в Лондон,

внесе много смущения и в нас, и в другите. Казах му странично да му предаде, че макар това да е една нетактичност, да гледа да я превърне в добро за държавата.

– Но как ще се открие камарата?

– Има време и дотогава да се мисли, ако не избухне война.

– Не се бойте. Нови избори може да станат.

Тогава стана дума и за Недев, че е идвал при мене горе на Рила.

– Да – казах му, – идва за малко.

Той намери, че Недев е малко наивен, защото не послушал съвета му да ангажира Министерския съвет с назначаването на Боев, а сам поел пак риска, и сега много се говорело и за мене и пр. Казах му, че Недев ни най-малко не е наивен, но в някои случаи се прави на такъв, защото не намира за умно [да] спори с глупави хора или за глупави работи, които времето в късо време ще докаже как седят. Той е много привързан и изпълнителен.

– Това видях и аз – каза царят.

– На него смело може да се облегнете. Той няма да излъже надеждите Ви. При това и Учителят каза, че той е най-почтен и деен.

– А, тъй ли каза? – и ме накара да му повторя пак какво е казал Учителят. Казах му да пусне указите за Радков и Боев. – Но аз не исках да пада върху Вас, мене и Недев тая работа; ако ни атакуват, да бъде поне за нещо по-голямо, а нали знаете, Батенберг го изгониха, загдето не даде медал на Бендерев...³⁵⁰

– Не бойте се – казах му, – док[тори]те са големи страхливци, те могат да захаят само «из за угла»*, а при това и Боев заслужава това място, което ще заеме. Против него са, защото няма да им позволи да си разиграват конете, както е било досега.

Заговорихме на тая тема. В туй време, като говорехме за камарата и Кьосето, мина един поп на кон. Царят, понеже бяхме близо до пътя, си наведе главата, докато мине, като четеше някакви молитви и плюеше и се буташе по мъдите, а аз се смеех и му казах:

– Не се бойте, те като духове са изгубили силата си и не могат да направят нищо лошо.

– А?!

– Да – казвам му, – те трябваше да правят добро, но изгубиха знанието си, та сега и лошото не може да направят.

Минахме отново на разговора си. Чете ми доклади някои, вътрешни, в които имаше доста тревога. Евреите закупували храна и пр. за идващите войни. Казах му, че [е] малко вероятно, макар че германците искат да изненадат, но това няма да им се удаде и те няма да жертвуват толкова работи за една дреболия...

Разговорът вървеше безсистемно към края. Често се връщахме на някои теми и ги разяснявахме. Личеше си, че Стойчо му е причинил много безпокойство. Започна да ме пита какво да прави и с Генчев, който се е заловил да ме спасява. Той е много лошо настроен (разбира се, срещу мен) и прави много работи, от които няма нужда.

– И по-рано Ви казах, че с Генчев съм готов да си разделя хапката, при това и на мен е услужвал, но като дойде за мнения, и той не мисли като мене, и аз – като него, тъй че квит сме. Но няма защо да бъдем врагове за това. Той трябва да бъде лишен от възможност за известно време да се меси в полити-

* из за угла (рус.) – иззад ъгла (бел. М.И.)

ката от Ваше име, докато му станат известни работи ясни. После той и сам ще проумее колко ненавременни са били някои работи.

Приказвахме и за Стефан владиката.

– Той се надяваше да се облегне на мен, за да победи тия, младите владици – каза царят, – но аз не можах в тоя случай да му бъда много полезен.

Оплака ми се от Калфов. Английският посланик Рендел идвал и го питал няма ли да ходи някъде. Царят му казал, че при тия политически условия засега не мисли никъде да ходи, защото го е страх, че може някой да подхлъзне народа му и да станат нежелателни работи, а тоя народ е вече плащал достатъчно в миналото. Рендел останал недоволен и му казал още някои работи. Царят му възразил, че ако бяха уредили зимъс работата с Добруджа, сега нещата щяха да бъдат други.

– И тоя Карол не е много умен – каза ми царят.

– Влезте в положението му – казах му аз. – Вие видяхте зор, но и неговото не беше малко. Пъдиха го веднъж, а сега, където тръгне, вика и престолонаследника, защото го е страх да не го намери наново възцарен.

– Вярно – каза царят, – все със себе си го взима.

– Хубаво направихте, че го посрещнахте на гарата с почести. Това беше да им се покаже, че ние сме лоялни.

– Да, и аз мисля същото – каза царят.

– При това не забравяйте, че той схваща добре нашата кауза. Не може да ни даде нищо, защото ще се обалят и маджарите, а при това – неговото лошо лично положение: гонен веднъж, скаран с брат си, убиха майка си и оная еврейка около него...

– Да – каза царят, – вярно, че положението му е лошо.

– Ами че ние за една могила – Дервишката – сме готови да правим война, колко повече пък той! Ако почне да раздава земята, ще го изпъдят.

Между другото предаде ми това, което Рендел е говорил с Калфов, и запитал Рендел царя: «Какво има този човек с Вас, та така говори?» – «Знаете, той ми беше адютант – казал царят. – Имаше недоволство за един медал, който баща ми не беше му дал от 20 години, но аз го извиках, примирихме се, дадох му ордена, разцелувахме се даже и го смятам, че сме приятели.»

– Лицето на Рендел изобрази омерзение – каза ми царят. – Стар интригант, добави царят в отговор на опита ми да кажа нещо добро за Калфов.

Юрдан, който беше на пост, извести, че идват двама, и царят стана и отиде нагоре по пътеката. Мина Кирчев с едно селянче и замина нагоре; разбрах, че отива при мене. Царят се върна.

– Тоя беше или генерал, или професор.

– Кирчев – казвам.

– Кайзерът значи – смее се той.

Продължихме разговора. Към 11 часа се разделихме.

Върнах се в лагера и говорих на Учителя това, което бях запомнил.

Царят ми каза, че сега царицата била много настроена срещу мен (вероятно от Генчев) и че искала да ме срещне да ми наговори. Казах, че и това ще стане и че като мисли, по-лесно ще се оправи. Царят призна, че сега е по-добре и че Надя сега е при нея.³⁵¹

На следния ден, 4.VIII, си прибрах багажа и [се] приготвих да си отивам. Учителят ме издебна на молитвения връх (аз мислех да му се не обаждам) и ми каза да гледам на 12-и т.м. да се върна, защото истинският събор тогава щял да стане, а после в града ще бъде само «така»... Казах му, че може и да остана.

– Не, идете и после пак елате.

Казах, че ще видя. Вчера получих едно писмо, в което виждам неговия пръст. На Папазов казал: «И Вие ли ще избягате като Лулчев?»

5.VIII.1939, от Учителя (Среща на 30.VII.1939 с царя, 10 ч вечерта): *

«Да възприемеш и предадеш правилно Божиата любов – това е основният закон. Царят е активен в чувствата, но надеждата му е слаба. По женска линия върви. Умът трябва да дойде на помощ.»

На 8-и т.м. през нощта дойде Севов и ме събуди. Царят го пратил да ме види къде съм, защото пращал писмо горе със срещата на Костов със Стойчо, а мене ме нямало. Говорихме до късно през нощта за Стойчо, за Генчев, който се много ожесточил срещу мен, за Кьосето, бъдещите промени за парламента и пр. ...

Утре, 11-и, ако е рекъл Бог, може да отида на Рила – не искам да оскърбявам Учителя, макар че всичко ми [е] отгоре вече, и ако можех, бих се забутал някъде, да не чуя, [да] не видя политика или «дъновизъм» – и двете ми стигнаха до гуша...

(51) Среща с Учителя на Рила на 11.VIII.1939 г. и на 13-и с.м.

Понеже Учителят ми беше казал да ида на Рила на 12-и т.м., то **на 11-и с.м. В 9 часа** сутринта аз бях. Той известно време се прави, че не ме вижда, както си му е навикът, когато не е доволен от някого, а после дойде и ми каза между другото, че съм направил грешка, че съм взимал радиото от царя (разбира се, защото не му го дадох да бъде в него, за да бляят и се чудят овците, ами го запазих да свири в палатката ми), че не трябвало да вземам и дрехите, които той ми давал, и пр. Мисля си: много късно ми казваш, след като прехвърля колата.³⁵² Има смисъл да се каже на човек, преди да е глътнал нещо, което мисли за храна, а то излязло отрова, а не когато почне да рита, тогава да му кажеш, че не трябваше... Това си мисля, като ми говори, но нищо му не казвам, защото аз сега се чувствавам като гостенин, когато са поканили и той няма право на нищо освен това, което благоволят да му дадат. Това ми дава и хубаво чувство на свобода... Каза ми да отида привечер. Аз ходих, но понеже видях, че имаше други, па и защото не чувствавах нужда, не отидох.

Преди да тръгна за Рила, вечерта дойде Борис със сестрите си, да ми каже Надя, че когато идвал Севов при мен, имало на шосето три[ма] детективи и царят пратил да ми кажат, че да се предпазвам. Казах, че това не ме интересува, че ако трябва, мога да изчезна и за една година да не се вестявам, че не разбирам тия страхове, че не съм по-малко достоен от всеки, с когото се среща и официално, и че ако иска да няма детективи, да види кой ги е пратил, пък него да изпрати в Малко Търново и тогава всички ще си легнат на дирниците...

На 13-и след гимнастиките Учителят дойде при мене и каза да ме видел следобед към 3 часа. После обед прати да ми кажат, че ще отиват на екскурзия, та – след това. Като се върнаха, каза на Стоянчо да ми каже да ида. Там говорихме около 2 часа. Явно бе, че той едно мисли, а друго говори. И ми даде една голяма ябълка, която извика протеста на Олга, на която също бе дал, но по-малка. Гледахме новата палатка, която му бяха донесли френците. Панаирът си е голям и мястото – доста замърсено... Има и непознати хора, някои –

* Забележката в скоби е добавена на ръка от Любомир Лулчев. (бел. М.И.)

съмнителни... Каза ми, че докато ме нямало, идвали да им искат такси и от две общини и че не можело ли да ни дадат това място за 99 години, та да го благоустроим.³⁵³ Казах, че ще проуча този въпрос. Другото, което ми говори, отчасти записах, но лично за мене имаше малко.

«Сегашният политически живот е резултат на миналото и то не може да се лекува, както те мислят. Англия искаше чрез Чехословакия да вмъкне Русия да ги... Поляците имаха пакт с германците за ненападение, а сега Англия има друга политика (и тика поляците). Германия и Италия искат да изтръгнат нещо от Англия. Англичаните ще преградят пътя към Средиземно море (?), с Франция. Англичаните играят шахмат – далновидни са!

Царят има от какво да го е страх, само че той се бои от това, от което не трябва да се бои и не се бои от това, от което трябва да се бои.

Докато човек не се освободи от своето минало, той не може да се ползва от своето сегашно! Той смята, че сега се унижава, но той отдавна се е унижил! Има свят, в който, и да иска човек да направи лошо, не може, но в понизши може да се прояви. И в низшите светове се вижда какво се крие в него.

Черната ложа не е вчерашна. Тя изучава всичките слабости на човешката раса. Но Всемирното Бяло Братство ще се справи с нея. В политическия живот двете ложи се борят. Черната ложа не знае, не разбира устройството на нервната система, не знае къде...»³⁵⁴

Тук дойде един френец, Олга и един брат бръснар, който знае френски, и започнаха да се занимават с палатката и осветлението ѝ. После Учителят ни даде ябълки, а па като си отидоха те, разговорът някак не вървеше и аз скоро си отидох, а на другия ден в 4 часа се измъкнах и си дойдох тук... Минах пешком Сапарево, Дупница и с дебели дрехи (изтървахме автомобила!), та се малко поуморих, но сега, слава Богу, си починах и съм добре – по-добре, отколкото бях, като се върнах от Рила първия път. Бог да помага на всички, че и на мен!

(52) Писмо от Любомир Лулчев до цар Борис III от 19.VIII.1939 г.

Ваше Величество,

Благодаря от сърце за радиото, чрез което имах възможност на планината да държа връзка със света долу и да чуя между другото и две Ваши хубави речи – при откриване Юнашкия събор и тая при отваряне линията Якоруда–Белица.

Тъй като приключвам засега курортния сезон, връщам радиото. Аккумулятора и батерията смених с нови – старите закъсаха.

С искрен поздрав:
[подпис:] Любомир Лулчев

София, 19.VIII.1939 г., Изгрева

П.П. Синият цвят е духовен цвят; това – за синята змия, която бяхте сънували.

(53)

30.VIII.1939 г., 8 ч сутринта. Учителят:

«Реакцията на английската политика е в Русия, защото иска да я дели. Англия има козове. Тя ще привлече Италия и ще остави Русия и Германия. Русите имат да разрешават въпроси на изток. Царят много се колебае. Сцепле-

нието между авторитарните държави, народите не е достатъчно. С взимането на Чехия Хитлер изгуби моралното в постъпките си. Всички искат доброто, но искат да си изграждат своите работи, да си вървят по своя път, но така не може да им се помага. Всяка държава си има своите интереси.»³⁵⁵

На 25-и т.м. ходихме с Багрянов на Витоша за един ден и приказвахме по много въпроси. Главно – върху бъдещата камара. Той има доста добри мисли за бъдещето, като иска друга камара. Остана да оформим въпросите.

На 25–28-и бях в провинцията.

На 30-и се видях с Царя във Враня от 5 до 7 и 10 ч с.о. [следобед]. Преди това беше ми изпратил на 24-ти рапортите от Русия за депутатите, в които имаше много смешни работи, които те са правили (Георги Марков дъщеря си натъкмил, други шаяци продавали, други викали: «Да живее Сталин!» и пили, яли и пр.).³⁵⁶ Имаше и рапорт от Лондон, който явно беше подшушнат от Англия, да сме се разберели с Турция, на което се противопоставих, освен да стане комшийски, защото и посредникът ще иска нещо за себе си.

На 29-и т.м. вечерта ми донесе други секретни писма от Берлин, Лондон, Париж, Белград, Анкара и пр. Някои от тях съдържаха напразни тревоги, които и отбих. Оръжието беше се загубило из Сърбия, а също и въпросът за 100-тях вежди аероплани, които идеха и не пристигаха.

Царят беше доста смутен и мислеше, че войната ще избухне, а ние нямаме нищо. Казах му да се не безпокои, че и другите около нас не са по-добре. Той ми каза, че се смущавал от поведението на Англия и ми каза за разговора, който току-що имал с Рендел, английския посланик, във Враня.

– Приех го тука, за да помислят, че Англия прави натиск. Полуофициално.

Разговорът е траял дълго, но царят е бил великолепен в защитата си [на] каузата на България. Той ми предаде дословно разговора и репликите – той има феноменална памет! За голямо мое съжаление аз не мога много да запомням и ще го предам откъслечно и като се сетя. Преди това говорехме с него за Русия, Англия, Германия, изобщо – за положението, като му показах да види как се мести центърът на съпротивлението и как постепенно народите се опитомяват чрез колективното съзнание, как възпитават всички. Питаше ме по някои положения, които му бяха неясни. Не можеше да разбере защо Мусолини се е свил някак. Рендел му казал:

– Не съм се срещал с никого. В отпуск бях само. Радвам се само, че положението сега е такова, че мнението в Англия за България се подобрява.

– Но аз не мога да разбера по кои причини то се е влошило, кога[то] България си стои на все същите позиции. И с какво ний сме заслужили английските вестници да насъскват Турция да си поправя границите за наша сметка.

– Ама тя пази своите интереси!

– Нейните интереси са на Дарданелите и тя би трябвало да укрепява Мидия-Енос, а не тия граници, като че ли Радко Димитриев е възкръснал и ще атакува отново.³⁵⁷ А Додеканеза се намира срещу Смирна, а не при Одрин.

– Но те имат предвид и Италия, която може да дойде през Тракия.

– Но тогава те трябва да укрепят Марица.

– Там са гръцките войски.

– Но вие знаете те колко струват.

– Да, но английската флота ще ги подкрепи.

– Не знаая досега някоя флота да е спечелила позиции на сухо, па даже и най-голяма да е. Едно време вие се обявихте против нас, защото сме запалили пожара. Сега сте против нас, защото искаме да бъдем ние неутрални! Съвет-

вате ни да се разбираме наново с Турция. Какво има да се разбираме? По-между ни има пакт за вечно приятелство. От тях нищо не искаме, нито те – от нас. И двама сме бити от вас (Рендел трепва) – да, от вас, англичаните. Сега няма какво повече да делим. Вие знаете моето мнение. Моите симпатии са към Англия, но аз зная и Германия и имам стопански връзки. Вие знаете, че миналата година ви съветвах да се разберете с Германия. На вас говорих за Германия и нейните качества, а на германците – за вас, и даже отидох дотам, да им говоря, че сте готови за война, когато вие не бяхте.

– Да, това знаем и сме Ви благодарни.

– Чаках вие да се разберете с Германия, а то Русия се разбра... Ний, малките държави, чакахме да видим в днешни времена пример от големите, как вие разрешавате въпросите. За голямо съжаление аз съм в недоумение от това, което става, и особено от поведението на Англия към нас. Англичаните като народ са... (Тук той прави една прекрасна характеристика на Англия и Английската империя). Ние може да се възхищаваме, но не може малките да ѝ подражаваме. (Прави характеристика и на германците.) Англичаните бавно се вдигат, но като започнат нещо, не оставят, докато го не унищожат. Германците са по-ъглести, тромави като личности, но като цяло са дейни, послушни и пр. Бъдещето е във вашето разбиране. Защо да се унищожавате взаимно? Това ви говорих миналата година. Сега какво е крив моят народ, че не иска да се наме-си на страната, където отидоха тия, които го ограбиха? При това ние заявихме най-платонически за нашите искания, без да правим повече въпрос. Не ви ли съветвах по-рано да натиснете Румъния, за да ни даде Добруджа? Това беше много по-лесно по-рано. Сега е по-трудно. Може би това ще бъде по-лесно после, но ние нищо не сме направили, за да смутим мира. Ние, които страдахме достатъчно във войните, искаме сега да бъдем неутрални и чакаме вие, големите, да се разберете и ни помогнете да уредим и ние нашите работи.³⁵⁸

В този дух царят е говорил, хубаво и логично аргументирано. Радвах се, че е можал така да отстои каузата на България.

После говорихме върху други въпроси. Оплака ми се от царицата, че станала причина детето да плаче поради въпроса кога да чете молитвата и коя. Казах му да остави детето свободно. Говорих му и върху него самия, да се не колебае вътрешно, че разбирам защо скита по манастири и черкви, но да остави това колебание. Външно нека се държи както иска, но да знае, че докато има контакт с Божественото, ще има и резултати. После му заговорих вече и за назначаванията – за д-р Боев и алармата, че е дъновист, че трябва да тури край на този начин на борение честните хора. Посочих му преписката за Пращилков и анонимните доноси, въз основа на които е уволнен, и че е време, когато му говорят за дъновисти, да пита нас, ние ще му кажем кой какъв е. Ще дойде време, че ще целуват земята, по която сме ходили.

– Ний не искаме от Вас помощ или закрила, но справедливо отнасяне с нещата, защото после пак Вие ще страдате от тия несправедливости.

– Зная това – каза той. – Сега и ти ме наоножда.

– А, пардон – казах му, смеещ се, – с подобни работи не се занимавам. Говоря за това, от което утре може да страдаш. Има неща, които трябва да се променят. Докога ще държиш това старопиталище около тебе? Защо не ги сме-ниш с по-млади и дейни хора?

Той обеща и започна да ми говори за оръжието, че от месец било изпратено и никой не се загрижил да го потърси и сърбите го забутали. Хитлер отказал да даде подводниците засега, а когато благоволял.

– Аз лакей ли съм му? Ние трябва да приберем каквото може, но министрите спят. Дойдох тук, разтърсих ги и работата тръгна. Но Кьосето спи.

– А Вие какво искате да прави – да танцува ли сега? Стига да знае да мълчи – и то е добре. Сега трябва да се мълчи и чака. Кой ти каза, че спи? Генчев праща за вагоните и други работи да му каже, а той все въздъхвал и му казвал, че с тая камара не може да работи и пр.

– И Вие вярвате на Генчев, след като толкова пъти Ви лъга? Още повече, че той сега е с Луков.

– Да, това се уверих, като му казах, че се отложи конгресът на Нюрнберг и Луков остана, а той побърза да каже, че пак щял да отиде. Той мене не може да ме излъже,

– Но затова пък Ви настройва срещу хората. Знаете ли с каква тайфа сте заобиколени и Вие, както Хитлер, Сталин и др. Те и мен биха изiali, но добре, че разбраха, че не искам местата им или пари.

– Да, това е така – каза царят. – Ами какво да правя?

– Трябва да внимавате, защото ни предстоят социални борби. Сега, когато Русия се вдига отново на хоризонта, ние не можем да останем с тия колективни договори, които предполагат интегрално консумиране на производството, което го няма, и това ще докара до улични конфликти. Трябва да се дойде до участието на работниците в печалбите, което прокарах още в 1918 година в инженерната работилница и което има отлични резултати. Вижте Шумелов и му внушете тая идея, инак конфликтите ще дойдат до един опасен момент.

Царят обеща да го види и говори. За Генчев ми каза, че правел някакви апартаменти, с какви пари – не знаел, и че забелязвал нещо, което не му харесвало, в очите му, но и му казал, но той отказвал.

– Не ми вдъхва доверие, но го търпя заради това, че не е добре с жена ми – тя не може да го търпи...

Запита ме след това какво да прави с Народното събрание. Казах му, че по тоя въпрос ще си помислим, нека да мине 5 септември. Запита ме:

– Багрянов какво прави?

Казах му, че тия дни съм бил с него на Витоша и че сега ми прави впечатление, че е по-реален политик, отколкото по-рано. Че е вече по-улегнал. Царят искаше да знае как да процедира с камарата, кога да я разпусне и дали да чака, след като ѝ дойде време да се събира, или по-рано, или пък да се търси някой друг предлог или начин. Казах му, че поотделно мнозина от хората в парламента са кандидати за затвора: Контев, Гето Кръстев е взел 50 000 рушвет на месарите, Тракаланов – 30 000 лв. на други и пр... Но че парламентът като цяло е работил добре и не може да бъде в нищо упрекнат, и като така, трябва да се действа справедливо, защото основата на държавата е справедливостта, и може да имаме лош резултат, ако не постъпим справедливо. След това ме пита кога да отиде при запасните мобилизирани. Казах му да отиде по-после, и то тихо, да не носи вид на демонстрация или че се е случило нещо, защото сега във всичко се преувеличава и може да вземе тревожни размери. (Сега съобщиха, че Германия присъединява Данциг. Може би ще има интервенция за спиране войната. Не ми се иска да вярвам, че светът ще обезуме наново, макар че Англия като че ли иска да се справи с някои въпроси. Дано и ний не попаднем в челюстите ѝ! ³⁵⁹)

Говорихме за радиото, което ми беше дал и което му върнах. После пита за моторизирания мошеник – Робев или Стойчо, не разбрах добре – и не му отговорих нищо, прескочих на други въпрос. Изобщо, разговорът мина сравнително гладко и макар че доста горчиви работи му казах, но той се отнесе със смирение, като си призна греховете, още повече, че видя колко много се зарадвах от репликите, които тъй сполучливо е направил на Рендел.

Дано Бог пази и помага на него и България в тия мъчни времена.

(54) Среци с разни хора

На 2 септември 1939 г. вечерта дойде Недев и седя около 2 часа. Говорихме върху много работи, които засягаха неговото министерство и бъдещето. Казах му да приготви списъка на провинените депутати рушветчи в случай, че стане нужда да се разтури камарата. Приказвахме и по някои други работи и за срещата му с царя.

На 3.IX.1939 г. отидохме с Багрянов в Чамкория, където разгледахме също въпросите за бъдещето. С него дойдохме до съгласие върху важните въпроси за бъдещето.

На 4-ти отидохме на Гранчар и до обяд се върнахме. Там тоже продължихме разговорите в присъствие и участие на Стоил Стефанов, който е много енергичен и здраво разбира, макар малко земеделски, нещата.

На другия ден дойде от името на Кьосето Христо Статев, да ми каже как мисли той за бъдещето. Кьосето бил съгласен в общи черти на това, което бях казал да му кажат, но за Багрянов не бил съгласен, а за Недев – бил. Казах му, че за Багрянов аз съм взел гаранция пред царя, ако я приема и той, то тогава няма какво да говорим излишно. При тия условия Статев каза, че и дума не може да става за опозиция и после дойде да ми каже, че се приема. За разпусчане на камарата му повторих, че трябва да се внимава, защото парламентът изцяло е работил добре, а само отделните му членове не са много сваят и заслужават друго място, а не парламента.

На 6-и дойде Недялко Атанасов, който искаше да купи нещо – особено го интересуваше да знае какви са намеренията на царя за бъдещата съдба на парламента, на което аз направо му казах, че не зная. Тогава ме запита какво аз мисля. Казах му също, че няма да му го кажа, но едно зная – че Стойчо си е изгубил вътрешното равновесие и ако не се вземе в ръка, може да направи много пакости и на себе си, и на приятелите си в парламента. Не се процедира така. Един парламентарист има други начин да придобие онова, което му е потребно от министър-председателя. След това минахме на други разговор и той ми каза, че писал някога на Стоядинович да не правят атентати в България. Тогава бил Цинцар Маркович, който не обича България. Тогава Цинцар Маркович викал Недялко и го питал какво иска да каже с това. А след месец станала историята с Дамян Велчев...

На 7-и дойде братовчедът на Стойчо – нашият брат Ганчо Генчев, инженерът, и ми каза, че Стойчо иска да ме види и да определя къде да се видим. Казах му, че може и при мене, може и на друго място, предоставям нему – където му е по-удобно. На 8 септември се видяхме в Стойчови, между 9 и 11 без 20. Той започна с това, че ми благодари, че съм дошел, че и по-рано е чувал отзиви мои за него, които за съжаление не говорели много в негова полза, но че той търсел случая да се срещне и пр. Във всеки случай не беше банален, напротив, имаше едно външно смирение. Вътрешно беше задръстен и кипеше, но външно се владееше и искаше да бъде коректен. Мен ми се струваше, че имам пред себе си едно палаво дете, което е решило на всяка цена да ме метне някак, като мисли, че аз нито дори подозирам това му намерение... Оставих го да говори около половин час, да си направи една изповед лична, която бе необходима, за да се образува един мост. Когато започна да навлиза в близките събития, по-рано ми разправя за живота си като партиен секретар, трудов директор и после министър станал уж, без да се надява и очаква, а аз щях да му кажа: «Зная как станяхте – след като предадохте Крум Колев»³⁶⁰,

защото това още навремето си беше ми казал царят, но хайде, рекох, да не го стягам още от началото толкова тясно. Но по-после вече започнах да го коригирам и за разговорите му с Кьосето и пр. други министри и той се доста стресна, като видя, че моите информации са от първа ръка. Даже един път, когато отказа, че е спряно оръжието за него от Германия и ми посочи писмото на Драганов, на когото аз му казах направо, че не вярвам много:

– Но Даскалов ли Ви каза? Той Ви е излъгал.

– Не, царят ми каза – казах на Стойчо.

– Е, може да са го подвели.

– Може – казвам аз, малко усмихнат, като виждам как това го изненадва и смущава.

Разговорът бе разнообразен, той искаше да се оправдае. Казах му, че е загазил до гуша и че съм дошел на помощ, защото от подобни отношения между парламент и правителство никой не може да спечели, освен враговете на България, че интриги и изопачавания има, но те може да бъдат безвредни и ако не премахнати, поне обезсилени. Той се зарадва и благодари. Каза между другото, че не е вече масон и не е вярно, че е ходил при масоните в Лондон.

– Аз сам принадлежа към Великото Всемирно Бяло Братство и ние сме помагали на масоните – казах му аз, – и не сте спечелили, като сте се отказали.

– Мене не ме е страх, а защото не мога да бъда 100% масон, затова се отказвах.

И, разбира се, лъжеше. Излъга и други работи, без да забележи даже, но аз, който внимавах добре, не го пресичах, защото смятах [за] излишно. Главен обект беше, разбира се, той и неговото ходене в Лондон и Кьосето. Аз, аз, аз, аз – колко искаш!!!

– От 5 месеца не съм виждал царя.

– Та каква нужда има да го виждате, ако вървите в същия път, както твърдите!

– Все пак има много интриги натрупани. Но и Вие малко правите, за да се премахнат.

Разговорът минава на много теми, между другото – и на миналата криза. Няколко пъти го атакувах за Недев, защо е искал смяната му. Той кръшкаше и се осекваше и ме запита мен. Казах му: просто защото не е искал да смени Казанлиев, който пък, докато е там, Стойчо [?докато е там Стойчо,] няма да види парламент. Той скочи и почна да доказва, че това не е така, но самото му скачане доказваше обратното на думите му. Между другото, той каза, че Кьосето се доверявал на Буров³⁶¹, че му се клел, че на 28 октомври няма да се яви пред камарата, че Чембърлейн благодарил на царя, но че английският двор не гледал с добро око на царя и пр., а Буров се изповядал на други, а този – на Стойчо, а Стойчо по неговите думи извикан бе или отишел веднага при Цанков и му казал да се надява много, че Буров щял да дойде сега на власт и пр. интриги...

Не записвам разговора целия, защото то беше едно мятане от тема на тема, от «аз, аз, аз» и желание да се оправдае, че той не е в нищо виновен. Закачих го, че сега и в Русия щял да ходи.

– А, да, днес получих официална покана.

– А аз, па и улицата знаеше още преди 6 дена, че Вие сте се срещали с Прасолов заедно с Георги Марков и сте я нагласили тая работа.

– А, не, той дойде в Народното събрание.

– Това са подробности... Но сега аз искам да бъда на чисто. Извиках Севов и питам: какво да правя?

На тръгване пак ми държа реч, като ми благодари, че съм го изслушал и че сега му олекнало. Увери ме пак, че ми е говорил истината. Казах му:

– Аз имам и други начин да проверявам истината.

– Зная, г-н Лулчев, но аз Ви говорих самата истина.

Казах му:

– Ако сте говорили истината, то си е за Ваша полза, ако ли не е истина, то е за Ваша сметка...

На 9.IX.настоящата година писах на царя кратка записка, с която, за избягване интриги, му съобщавах, че съм се видял със Стойчо и че срещата беше доста интересна.

Вечерта дойде Сегов към 9 и половина и ме откара в двореца, където ме чакаше царят (канцеларията в крилото откъм «Московска» – и по-рано там се събирахме, когато Генчев и Багрянов искаха да се изменя и октроира нова конституция). Понеже от 30-и миналия месец не бяхме се виждали – преди войната, – той ми заговори за нея.³⁶²

– Видяхте, моите предвиждания за септември излязоха верни. Аз още миналата година, като видях Гьоринг, казах това, защото аз усетих в него това, което имаше старият, преди да отвори войната, и казах на нашите: «Догодина ще имаме по това време война, ами поне дано бъдем въоръжени.» А то ето, дойде войната, а нашето оръжие за нещастие се разхожда 80 вагона още в Югославия. А днес щях да полудея. Четете, да видите какви са тия рапорти. Като дойде Вашето писмо със свиждане с «моторизирания» (Стойчо), и без туй исках да Ви видя, реших веднага да сторя това. Светна ми. Чувствах една офанзива.

– Да, имате я и затова и аз реших да я омекотя.

– Много хубаво сте сторили.

Аз се много зарадвах, защото сега той не може да разправя, че съм се виждал с неотговорни фактори, когато той самият ги търси. Разправих на царя по-главните точки, на нещо се смеехме, друго той ми разправя за неговите, на Стойчо, обичаи и пози и кога коя поза отговаря на най-лъжливого му състояние...

– Ами сега какво да правим с тая покана? Тя е уйдурдисана, но...

Казах му да се хвърли мост между Стойчо и Кьосето. Да не се големее толкова. Моментите са такива, че той не трябва да има неприятели. Кьосето трябва да бъде по-тактичен. Той, Царят, да го извика, Стойчо сега ще слуша, нека си поговорят малко като държавници, а ако Кьосето не ще, да ми прати царят хабер, аз мога го склони, като остане царят да държи едно поведение такова, че Стойчо да го е страх, че ще се разпусне камарата, а Кьосето – че ще има смяна на кабинета; а какво ще си прави, да си знае само той.

Царят прие това и каза, че ще вика Кьосето на другия ден, неделя сутрин, а следобед ще върне поканата [чрез] Сегов на Стойчо и ще го посъветва да се срещне с Кьосето и [да] уредят въпросите помежду си. Извикахме и Сегов и той се съгласи на това. После аз четох рапортите от балканските столици, в които се казваше (Атина), че поради неатакуемостта на Зигфрид щели да нападнат България и другите балкански държави да атакуват Германия оттук... От Белград имаше и устни доклади, че сърбите сега се развилнели, че ни разтакат оръжието, че военните държат вече властта, че на игрите германците са били освиркани и са се принудили да напуснат игрите и [да] си заминат от Белград, че изобщо не сме много добре. На тая тема говорихме доста и към 11 и 40 минути през нощта си отидох. Докара ме Сегов, а пък той тръгна при семейството си, което беше в Баня Костенец.

Вчера не дойде Севов, значи Кьосето е добре. На Стойчо пратих негов приятел да му каже сега да слуша, ако иска да се оправят работите му, и той казал, че ще изпълни всичко, ще слуша – а вътре бил министър Кожухаров... Като говорихме със Стойчо и ми казваше как гледал на връщане на гарата:

– Навярно да видите Кожухаров.

– Оставете го – скочи той, – той е готов баща си да продаде, само на власт да е – и днес пак заедно... Стойчо!

С царя говорихме и за отиване и връзка с Русия, но го оставихме за по-късно, защото в момента времето беше много напреднало. Докладите за самата София бяха доста пресилени и му казах, че всичко не е така лошо, но че трябва да се бди и организира, защото времето е малко и моментите – важни. Казах му, че Багрянов е по-добре и той сам се съгласи, че му е харесал. Каза ми, че Божилов много му се хвалил със секретаря си Желязков и на царя му беше драго това, а аз се зарадвах. Същото потвърди и Севов, че и на него му казал.

(55) Среца с Учителя на 19.IX.1939 г., 3 ч след пладне

Учителят беше казал да отида в 3 часа след пладне днес и аз отидох. Съобщи ми, че ще е хубаво да отидем тия дни на Мусала, на което аз се съгласих с радост, защото аслъ ми се ходеше. После почнахме политически разговор по събитията, които отчасти записах. Трябва да се направи нещо за тая война – това беше смисълът, а думите:

«Една война ще бъде във вреда на всички държави, а най-много – на самата Англия. Може да се предотврати (тия последици). На първо време работите може да се обърнат. Това е само приготвление. Към 1940–1941 година работите ще се усложнят от социални борби. Те мислят чрез войната да ликвидират със социалните въпроси, а то ще разрушат устоите на цивилизацията. Да се даде на Англия съвет непременно да се поправят погрешките от 1914 година.³⁶³ В света има една Божествена, международна справедливост, която да се отнася еднакво към големи и малки народи. Има един механически закон: една малка погрешка да донесе големи последици. Малко съпротивление да донесе вреди. Движението идеално трябва да става, без съпротивление. Предупреждават ги, че няма да остане народ без изпитания. Какво ще донесе една победа? Какво се ползува човекът, ако цял свят спечели, а изгуби живота си? Които правят войната, трябва да знаят, че два отлива или два прилива един след други в едно денонощие не стават. В отливите война не се прави, защото се губи, а се преговаря, по мирен начин. В 1914 година Съглашението победи. Сега е в отлив.³⁶⁴

Може да се напише от царя едно писмо на Англия в смисъл, че без война е добре за всички европейски народи и още повече – за Англия, която има тая мъдрост и опитност да я тури в услуга на човечеството. В миналата война тоже им казах да не влизат във войната, а като влязоха – да прекратят 6 месеца по-рано, но те не послушаха и изгубиха. Един дълг е това – да им кажем, пък ако не послушат, ще си носят последствията.³⁶⁵ Ние не искаме да се оправя светът, а да се поправят допуснатите погрешки. Да не станат причина да се дойде до голямата война(?). Тогава Англия ще изгуби колониите си. Япония ще се усили, Китай – също (това за Китай не схванах хубаво).³⁶⁶ Англия има неестествен страх от Русия. Русите няма какво да търсят в Индия – те си имат такова обширно царство, но Япония ще вземе надмощие в Индийския океан, после и на

русите няма да бъде добре. Белите ще изгубят силата си и (?) уважението. Белите са ... умни народи и те трябва да се споразумеят за благото на всички бели народи.»

Аз му казах, че царят може да напише на англичаните, а също и на Хитлер; че белгийският крал направи въззвание за мир шумно пред всички – по радиото, а той може да го направи по-тайно, с полза. Че може да се позове на своите опитности от миналото на баща му. Учителят се съгласи на това, като ми обърна внимание, че не всяка форма се приема еднакво.

«Ценността на един метал не е във външната му лъскавост отвън, а във вътрешното, което е същността на метала. Дали ще направят красива или грозна фотографията на един човек, това има малко значение за самия човек, той не става от това по-хубав или по-грозен – какъвто е, такъв си остава. Англия върви сега по фалшива посока на привидна справедливост. Те някога разделиха България на Северна и Южна, защо? Те после пак се съединиха. Загнездила се е Черната ложа и в Англия, и в Германия – всякъде с особени похвати, и разбърква умовете: в Англия – по един начин, в Германия – по други... Много хора около Хитлера крият истината от него.³⁶⁷

Ето, сега излиза и Русия. Умно трябва отсега да се води с работническото. Царят да постъпи тъй, че нещата да си дойдат по естествения път. Царят може да пише на Англия така: Англия трябва да предотврати войната по който и да е начин, защото в дадения момент тя не е нито за благото на човечеството, нито за полза на Англия. Да се измени политическият ход на събитията, да се поправят погрешките на миналото (1914 г.), да се изпълни Уилсъновата програма – последното може да се не пише.³⁶⁸ Можеш да кажеш да се внесе общочовешка справедливост, като се поправят погрешките на миналото. А може да се пише и на Хитлер (аз казвах, а Учителят одобряваше) да използва разумно момента, защото по-нататък развитието на войната (военните действия) няма да донесе на Германия тия блага, които чака... Англия жертвува чехите, Полша, за да се стълкновят Русия и Германия; Австрия, за да дойде Германия до Италия ... политика (и сметки).³⁶⁹ Може да се даде на Хитлер съвет да използва момента да даде политически свободи на чехите и с това да повдигне репутацията си пред целия свят, за да се разбере, че той не иска да потъпква правата на народите.

(56) Среща с Учителя на 21.IX.1939 г., 9 часа сутринта

Извика ме Учителят и ме запита как са станали изстъпленията върху евреите. Казах му, като му казах също и за мерките, които е взел Недев, като е пратил провокаторите да чупят камъни. Каза ми след това Учителят (предварително му прочетох това, което ми беше говорил миналия път)³⁷⁰:

«Засега не го казвайте на царя. Има и други път. Той е много колеблив и мисли повече за своите си интереси, отколкото за другите.³⁷¹ Недев дойде на Рила в мъгляво време и много бързаше – неговата работа не е много сигурна. Царя го е страх да не му устроят някой кюляф. И сърбите го подозират, че е немски агент, казали са това на наши музиканти, като са минавали през Белград. Казали им също, че знаят и крамолите, и раздорите в дома му. Царят няма никаква опора и лавира, за да се нагажда. Защото, виж, трябва да се види по чий почин гониха по-рано и избиваха комунистите – на Германия или Англия? По чий почин ставаше това? Баща му по-рано слушаше само Австрия. Тая политика на германците сега е на баща му. Идеалите на Хитлер и амбици-

ите са на Фердинанд. Внесе се бацилна зараза – като отиде там, Германия пощръкля!³⁷²

Работите добре вървят. Мост да има, както правят англичаните – човек за министър отляво (работнически среди). Искаха да потиснат комунистите, но не можаха да ги потиснат – те взимат от богатите и дават на бедните.»³⁷³

Учителят извади една Библия и ми прочете 44 стих от II глава от Данаил, като ми каза, че кал и желязо е бетонът [в] сегашно време – като е видял краката и пръстите...

«Правото за всички е новата идея. Тука под думата «слънце» се разбира светската власт, държавниците; месечината – религиозните системи, а звездите – учените хора като потънат, тогава ще дойде, ще се яви знанието на Човешкия Син. Значи, като се изтощят светските, религиозните и учените хора, тогава ще се яви на сцената Божественото.»³⁷⁴

1939 година се започна с едно... подшушване, което ако не се анализира, ще донесе лошо за всички народи. Подпушване е това, сега всички са подпушени, а като се отпуснат всички, да му мислят. Чудя се, от чисто човешко гледище, как англичаните не подготвиха Полша и не й дадоха план за воюване, а я оставиха да бъде разгромена? Може би искаха да стълкновят Русия с Германия, като дойдат едни до други в съприкосновение и да се сбият? Големи, а се самоизлъгаха. Хитлер е съдебният пристав.³⁷⁵ Казват, че единият му адютант е убит. Русите дойдоха на румънската граница и ще си теглят новата граница направо до морето. Румънците излязоха много егоисти. Те бяха съдебен пристав, но се съблазниха.³⁷⁶ Така, както съдията в разказа. Ранил ловец сърна. В Индия било. Тя бягала и скочила в една лодка. Лодкаринът казал, че това било баща му и не я дал. Дали се в съд. Англичанинът съдия отсъдил – да вземе той сърната...

Недев си е отворил много фронтове – по поляшки воюва. Трябва да централизира войските си. Не трябва да провокира, а да уталожва. Има други, които не мислят така и имат друго гледище. Какъв план има той? На какво се надява?»

Аз казах:

– Иска доброто на народа. Но понеже народът е слаб, а тия, които гони, са силни, той няма поддръжка...

– Англия иска мир при известни ней условия, и Германия – при нейни си условия. Русия се намира при благоприятни условия – яде каймака, а на Германия дава киселото мляко, както в анекдота за двамата чорбаджийски синове, от които по-големият биел по-малкия и ядял каймака само, а после, като се разболял малкият, почнал да го яде, като казвал: «Стига на брат ми и киселото мляко.» Та, и Русия сега е същото. Германия и Англия мислят, че славяните са тор за тях, и аслъ през 1938 година загина Чехия, през 1939 година – Полша...³⁷⁷ Но сега влезе на сцената и Русия, като по-голям бабя, да пази малките... Сега малките републики – Естония, Летония и пр. – ще влязат в Русия и по-добре ще им бъде.³⁷⁸

**(57) Среца с Учителя на 5.X.1939 г.,
3 ½ до 4 и ½ след обяд**

Ходих да му занеса някои купени работи и др. и между другото той ми каза:

«Има нещо ниско в английската политика. Минаха от мъдростта в егоизъм. Биха се и русите по-рано, те англичаните взеха големите кокали, а на Русия, която беше тяхна съюзница, взеха и от земите ѝ... Сега регулират храната навсякъде и с това се регулират и енергиите, защото сега всякъде ядат много и мислят, че могат да правят каквото искат. Ако белите изгубят своята власт, ще дойдат жълтите и ще се върнем назад³⁷⁹... Но [не] иде нещо хубаво... От много ядене хората пощуряват. Но германците са наистина в лошо положение. Изглежда, че никой още не са готови за войната. Някои събития я ускориha, но дано с малкото да мине. Наши много глупави... Хитлер не устоя на думата си. Германците биха направили много пакост, ако биха могли (затуй са ограничени), жестоки са... Молотов³⁸⁰ е най-творческият, но мяза на Литвинов³⁸¹, пт разбира, ексекутивен тип. Като Бог помага, така е. Молотов е умен държавник... Дадоха на Германия, взеха си тяхното.³⁸² В славяните има една естествена справедливост, а в англичаните, понеже се чувствуват силни – една естествена несправедливост.

Българите ще видят сега, че и без да се бият, може да получат нещо... И депутатите навреме отидоха в Русия – Провидението. Англичаните имат голямо подозрение – разкъсаха България поради свои лични интереси Сан-Стефанска: после – на Северна и Южна, за да не би да станем руска губерния и затворим Черно море. А то Сан-Стефанска България щеше да бъде в услуга на Англия, но те не можаха да предвиждат.³⁸³ Те от Русия няма какво да се плашат... С тая война Хитлер нищо не спечели. Англичаните не искат да предизвикват сега Русия.

Англия трябва да поправи погрешката си по един разумен път. Много работи ще се поправят и в България. Ако не направят мир, ще разрушат всички градове и каква култура ще... покажат(?)... Сега отгоре трябва да им наложат мир (защото нямат съзнание), отдолу чувствува се, [че] основа няма. Вършат своеволия. Сега казват, че в Русия ще изгубиш външната свобода, а в Германия – вътрешната. Но в германския народ има много славянска кръв (която ще го облагороди). Светът сега има двама съдебни пристави (Германия и Русия), да ни дадат Добруджа.»³⁸⁴

**(58) Среца с Царя при Евдокия на 7.X.1939 г.
от 7 до 8 и ½ часа вечерта**

Разговорът се води върху следните по-главни теми. (Не бяхме се виждали доста отдавна, а това беше повече настройка към бъдещето, което той не бързаше да разкрива, защото може би знаеше, че не ще съм съгласен. При това, понеже стана войната, а аз казвах, че няма да стане, той се смята вече по-добър пророк, пък аз използвам това положение да се отдръпвам по-навътре в себе си, което ми е необходимо, защото твърде силно бях се свързал с него вътрешно.)

Той започна с думите, че предчувствията го не лъжат и че сега го издувало отвътре... После започна да ми говори за осветяването на линията Казанлък, което му послужи още веднъж да подчертае неутралитета; после ми гово-

ри за външното положение: турците били опасни, сърбите – перфидни, спрели барута ни, пуснали само 100 картечници от 2000, под предлог, че другите са не с наш калибър и че Германия искала да прави склад на оръжие в нас... Че от сто чешки веhti аероплана допуснала едва десет тия дни... Че ако Русия гарантирала статуквото на Балкана, ние сме оставали много назад и пр.

Казах му, че сега повече от всякога е нужно търпение да се изчакват събитията със спокойствие. Сърбите сега се сговарят вътре – ще бъдат резки с нас вън, но ние трябва, като една жена, която вижда мъжът ѝ че иска и търси предлог да се кара, да бъдем много разумни. Да не губим за Добруджа България! Казали сме с мир – с мир! Тия въпроси, когато и да се турят, все ще дойдат до зелената маса. Ако турците сключат договора с Москва, хубаво е да се оттеглят техните и наши[те] войски от границите. В такъв случай да иде царят да види войниците долу, че много се оплакват от лоша храна и отношения, а също може да подчертае и той добрите отношения.

– Аз вече говорих на Боснев (главния лекар) за това – каза царят.

– Трябва и по-строги наказания за тия лекари, и то да види народът, защото, ако е недоволен, утре как ще го викаш на избори?

– Да, и аз за това мисля – каза царят.

Каза ми за писмото, което му е писал английският цар и в което му казал, че положението на България е трудно, но ако другите спазват неутралитета ни, че и те ще го спазват, че си спомня с удоволствие разговорите и усилията, които царят е положил за разбиране с Германия и които усилия останали на вятъра, и че те ще продължат до крайна победа.³⁸⁵ Царят му отговорил също, че е благодарен, че кралят, при толкова грижи много, се е сетил, че ще пазим неутралитет, и той, като си спомня хубавите разговори, които са имали, моли Бога да даде възможност да се реализират ония хубави идеали за човечност и прогрес, като се свърши по-скоро тази война... А на пратеника казал, че колкото по-скоро свърши войната, колкото по-малко строшено има, толкова по-добре, защото след тия разрухи ще дойдат социалните борби и ще погребат всичко след себе си; може би Англия – най-после, но все пак...

Казах му, че трябва да се обърне внимание на вътрешната политика (той беше ми пратил нещо, което Мушанов му дал в Баня Карловска), вследствие [на] явяването на хоризонта на Русия работническите маси набъбват, трябва социална политика, че Кожухаров го не бива за такъв министър, може да обърне внимание на Папазов от Габрово (каза, че го не знае, а аз му го описах и му казах да обърне внимание на него). Той каза, че с комунистите бил наясно, за което му възразих, че тия резки позиции може да се смекчат и че в Русия трябва да иде за преговори някой свестен човек, за да се разберем навреме. Поговорихме малко за камарата – посъветвах го да не стане промяната под натиска на камарата, а с време, да се попълнят със свестни министри, а ако може, [да] се разпуснат войниците запасните – да се направят нови избори. Той се съгласи, като остави за втори път да продължим. Мина на въпроса за царицата, като започна да се оплаква, че внасяла разединение, че детето не искало да прилича на майка си (княгинята) и пр. Казах му, че тя го обича и затова се толкова интересува; като си тури човек капитал в някоя банка, интересува се от съдбата ѝ и пр. Казах чу, че тя го е направила по-решителен и по-храбър.

– Защото съм по-отчаян.

– Враговете Ви не знаят това.

– Сега и къщата ми се отщя...

– Няма нищо – и прочее, в тая насока, около десетина минути. Дадох му да чете вестник «Братство» и една беседа на френски («Малкият и големият брат»), излязла в Париж.³⁸⁶

Други подробности не мога си спомни или не са за записване (за Стойчо, Багрянов).

После, като си отиде царят, приказвахме с Кирил и Евдокия. Те ми се чудеха, че съм още оптимист. Казах им, че за мен злото е пасаж, а доброто – постоянно. И двамата се съгласиха, че трябва социална политика, но няма кой да я води, че много кметове сега бездействуват и пр., но че било добре това, гдето спекулантите ги пратили да чукат чакъл. Много искаха да знаят какво има да става и в разговор ме изпратиха чак до външната врата. Бог да ги пази! Направи ми впечатление колко бързо схваща същината Евдокия – има остър ум, който веднага отделя същественото от несъщественото...

После, като излязох, чакаше ме Андро и веднага почна голяма буря и трясък, но [с] краткотраен дъжд.

Отидох при Учителя, на когото му казах разговора, но не записах това, което ми говори, защото не ми се пишеше. На излизане той ми даде книжка, написана от някого, в която се казваше какво той е казал за войната (защото аз му намекнах, че чувствавам царя разколебан, че му казах, че няма да има война, а то има). Тая книжка преписа[на] прилагам към настоящото.³⁸⁷

В началото е казал (януари 1939):

«Ако управляющите на великите сили излязат разумни, тази година войната ще се избегне.»

През май същата година:

«Войната е вече неизбежна, [в] началото на август ще се сбият. Няма да се надвият, ще почнат [...] оставят...

Пропуснато от срещата с Царя на 7.X.1939 г.

Между другото, казах му да не жертва България за Добруджа, защото видя какво става с Полша – решил е с мир да я получи, нека чака.

Кьосето е добро, защото знае да мълчи; да се говори сега е много опасно, особено да говори глупав човек, каквито са повечето от претендиращите у нас държавници и които просто са болни да дават изявления, като смятат, че това значи да управляваш...

– Вас с Кьосето после ще ви разберат. Вие направихте неща, които после ще се оценят.

Царят ме гледаше заинтересуван.

– Ами най-напред – вечните пактове, и то с тия народи, с които бяхме най-много воювали. Може би те нямат това съдържание, но като идея, като минат години, това ще остане като един подем на миротворци, които са изпреварили времето си. После, помисли за правата на жените – половината народ, Вие му дадохте възможност да взима участие в политическия живот. Прибавете при това, че днес не се избиват по софийските улици, както по-рано, и Вие ще имате основа на една политика и положение, което може да изпълни цял живот с гордост.

– Така е, но сега нели ни не ценят – каза царят.

– Няма смисъл сега да Ви ценят, сега трябва да работите и без да Ви ценят. Трябва да Ви разберат най-напред, че после да Ви ценят, а сега всеки държавник от себе си не може да види нищо друго... егоизмът... Толкова повече сега има нужда да сте будни и на поста си.

Учителят за Войната

Учителят в началото на годината каза:

«Ако управляющите на великите сили излязат разумни, тази година войната ще се избегне.»

През м. май каза:

«Войната е вече неизбежна!»

В началото на м. август каза:

«Ще се сбият вече като малките деца. Няма да се надвият, но ще оставят и след това пак ще почнат.»

(Не е писано от мен.)³⁸⁸

(59) Среща с Царя на 13.X.1939 г. от 9 и ½ вечерта до 11 и ½ в двореца [в] София

Дойде да ме вземе Сегов. На вратата на двореца ме чакаше принц Кирил, а царят ме чакаше в коридора. Веднага седнахме на съвещание заедно със Сегов и Кирил. Разговорът се води главно на три теми:

1. Четох се рапортите на Антонов от Москва³⁸⁹ и на Драганов от Берлин.
2. Разговорът на царя с Гибралтарския владика.
3. Мерките за и против камарата.

По първия въпрос:

Накратко, положението е такова. Молотов е обещал на българските депутати «всичко, от което България има нужда» – това го потвърждава и Антонов. Започват се ред преговори. Четох ми документите – десетина телеграми. В това число и на Драганов от Берлин, където са се отнесли за съвет при Рибентроп за поведението ни с Русия, дали има смисъл да се сключва пакт за приятелство или за ненападение и пр. Рибентроп³⁹⁰ се отдумал, че за България не е говорил, но после излиза, че е говорил; след три дни дава съвет да се сключи пакт за каквото можем, и че на Бълг[ария] исканията ще се имат предвид. На Антонов дават наставления да разбере какво прави Сарачоглу³⁹¹ там и с оглед на това да действа, а до това време, за да не стои празен, пращат полковник Бойдев³⁹² да сключи въздухоплавателен пакт за цивилна авиация, както искат русите, само че царят отклонява вместо Бургас, както те искат, за да не стане морска база, да бъде през София. В туй време, докато Бойдев води тия преговори с Деканозов³⁹³ (много глупаво и нетактично), той иска да се види и с Молотов, при това си издава спатиите, като казва, че ще чака Сарачоглу, на което Молотов му казва, че няма да туря отношенията на България и Русия в зависимост от Турция и пр... и най-после, след протакания и увъртания, а навярно и шетания на тукашни партизани до руската легация, Деканозов отказва всякаква предварителна работа, докато не се подпише един пакт за ненападение, и едва не изгонил Бойдев, който си тръгнал веднага... (Заприлича ми на онзи разказ от Чехов, гдето един паднал във водата, а те почват да го лекуват за удавено и всеки казва цяр. Той отначало си говори, а като почнаха да го разтриват, да му правят дишане и пр., най-после свършва благополучно. Та, и неговата работа толкова глупава – при такова разположение на русите – тоя резултат. Просто идиотщина!) Решихме: Антонов да пази леглото два-три дни и да се отзове веднага; да се дочака Бойдев, за да се има непосредствени впечатления; да се вика Прасолов от Кьосето и да му се каже каквото има да му се казва, и по този начин да се дезавоира Антонов и да има причини да се прибере. Неговите рапорти на места са глупави, например той пише:

«Сега, когато Франция и Англия ни мразят, едничката ни опора е Русия», което, разбира се, не е вярно, па и да е вярно, не трябва така да се казва... Изобщо – дивотия. Остана да се не бърза толкова, защото сега времето тече бързо и носи изненади. Царят ми каза, че докато бил на Сара Гьол, мислил да се образува един балкански блок за неутралитет³⁹⁴ и като получил и прочел тия телеграми, много се ядосал, говорили с Кьосето, но не знаел какво да реши и затова поискал да се види и с мене. Казах му, че това може да трае няколко дена, още повече че Русия сега се разправя с Финландия, но какво да се прави с нашите «болшевици» – Бойдев и др., които са по-опасни и не знаят какво да правят и говорят и на които аз отдавам тази смяна на настроение в Русия, на тия интриги, които те безогледно правят... Бог да пази България, си мислех, докато говорехме на тая тема.

Царят ми разправи за срещата си с Гибралтарския владика.

– Само че аз бях владика, а не той – каза ми и ми разправи в по-главни черти разговора, който са имали. Траял е около два и половина часа и той е избягал почти накрая. Главните тези – владиката:

– Англия накрая непременно ще победи.

Царят:

– Тия борби ще превърнат хората на зверове, особено като им разрушат градовете, и ще дойде социалната революция. Може би Англия последна, но и тя ще пострада. Методът хирургически не е прав, защото вместо един цирей излезе други, още по-голям – Русия! Не може да се накарат народите да умират за един умрял – Полша! Това простият народ не го разбира и ще има отзвук.

Владиката казал:

– Хайде, да речем, че пред Вас е Чембърлейн – какво ще му кажете?

– Много малък съм, да давам съвети на Чембърлейн, но на Вас, като на поп, мога да се изповядам и да кажа истината, тъй както я разбирам – и му натрил здравата нос за недоверието, което те имат към България. – Аз съм цар, който се възцарих, когато топовете на революцията гърмяха пред София, и зная какво значи да имаш недоволен народ от нещо. Колкото по-скоро се тури край на войната, толкова по-добре. Инак ще дойдат социални смущения – и пр.

На тая тема царят е продължил и което ми прави много добро впечатление – че той в доводите си е силен и прав в защита [на] неутралитета и правата на България.

После минахме с малко думи на вътрешното положение. Казах му: дали ще разпуска камарата преди или след свикването ѝ, то е въпрос на тактика и преди всичко – на демобилизация, но трябва да се има план и хора за прокарване на тоя план. Но и тоя път оставихме да разгледаме въпроса други път, защото вече беше късно и той беше измъчен. Севов ми каза снощи, че на другия ден му се похвалил, че спал една нощ спокойно (царят).

Вчера, 16.X, бях с Багрянов и Стоил в Чамкория. Прегледахме неговите законопроекти и говорихме за политиката – вътрешна и външна. Останахме съгласни върху: неутралитет строг, за да се запазим по възможност по-дълго настрана от огъня; мерки за подобрене [на] положението на народа, икономически преди всичко и после – други.

Остава да се вземат мерки и за търговията, която е стигнала да обира малките сметки на себе си – нещо, което може да се избегне.

Вътрешната политика да се прокара с честни хора. Недоволен е от Кьосето, защото им губи много времето в министерския съвет с празни работи.

Снощи дойде Севов, под поканата сигур на Багрянов, и дойде уж да си поговорим, но целта му беше друга. Той искаше да ме подготви да стане промяната преди камарата, защото аз съм бил дал тоя съвет, а той не бил съгласен преди, но сега вече разбрал, че така ще е по-добре, защото новото министерство щяло да разпусне камарата и ще иска да прави избори, както някога в старо време ставаше. Казах му, че всичко е добре, ако добре се изманипулира. Трябва всичко да стане с най-малко сътресение – тогава ще е от полза за държавата. При това му казах, че не мога да се съглася да се сменя вътрешният министър точно преди избори, както досега е ставало: в продължение на пет години – сменени 8 министри на вътрешните работи! При това му заявих най-категорично и абсолютно (което просто го преряза, това видях), че по никой начин няма да [се] съглася да се смени Недев.

– Не, той нека си остане в кабинета, но не ограничавай царя.

– Аз ще си кажа как мисля, а той нека си прави както иска! Недев исках да го правя отначало на железниците, но сега, след като се показва на мястото си, безсмислено е да го махаме оттам, където работи добре, за да туряме други. И казвам ти, за да бъдем на чисто: няма да се съглася и с Траянов³⁹⁵, който е клал, нито със Сотир Янев³⁹⁶, който е правил далавери с тютюн в Прага. Недев нека се смени с някой, който е по-добър – може, но с по-лош няма смисъл!

Той увърта много за свободата на царя, но аз си останах непреклонен и той каза, че му идеело да се направи на болен. Видях, че си е нагласил планове за «Млада Българийка»³⁹⁷... все министериабли, като че ли на България може да се служи само от министерските места... Гадинки!...

При Учителя бях на 15.X сутринта от 8 до 9 часа и му казах разговора с царя. Той ми говори:

«Царят, когато го е страх или закъснява, прави погрешки и не върви в унисон с премъдростта Божия. Русите възприеха една активна политика. Англичаните изхождат от своите лични интереси, а трябва да изхождат от Божествените интереси. Германците правят сега като англичаните. Русия е по-честна – държи си думата. Те са дошли до реалното – че с война не се постига, но с преговори. Разумно всичко да се направи. Иде нещо Божествено, сила Божествена. Провидението е турило сега злото [отвън], а доброто – отвътре, защото инак лошите хора ще реагират, а то иде доброто под лоша маска.³⁹⁸ Сега царят трябва да слуша... пак ще я харесва. Ако бяха слушали...

Всички искат да се налагат, а насилието нищо не допринася. Хубавите работи трябва да се опитват. Латвийците, които пътуваха, оттук нататък не са изгубили нищо и навсякъде са ги посрещали добре, но не е така било с другите пътници – видели Божествената ръка над себе си.³⁹⁹ Сега е потребно **човек да носи Бога в душата си и да Му слугува**. Светът, който ще дойде, той ще спаси хората. Мусолини, Хитлер, Сталин – те са един човек. Сталин е физ[ическият] юмрук; Хитлер минава за честен; Сталин – за справедлив, а Мусолини – за умен. От Невидимия свят ръководят Русия, тя е на опасен път.⁴⁰⁰ Иде нещо страшно. Когато нещо може да се избегне, се казва, а когато не може – не се казва (предсказва), като не може да се коригира. Сега остава по-важното – да се въздействува върху умовете на хората. Хитлер е сега натясно – Русия е в гърба му.⁴⁰¹ В Берлин разделиха Сан-Стефанска България, Русия извършва Божествения план с освобождението на България, а те попречиха и сега ще си понесат и наказанието. Никой човек не трябва да коригира Божия план!⁴⁰² Англия постъпи с Русия лошо, като, след като воюваха заедно, нищо не ѝ дадоха, но ѝ оставиха болшевизма [в] наследство, като ѝ взеха земи, държаха личния егоизъм.⁴⁰³ Англия създаде Япония, но тя е по-опасна от Русия, защото последната не е гладна за земи, тя има достатъчно, а Япония няма. Царят има

много погрешки, които трябва да изправи. Има някои неща Божествени, които трябва да се изправят... Англичаните да се не свързват с Япония. Русия може да им бъде в полза. [Отиващата си]* година беше лоша – сега има един шанс за поправка. Ако грешният се поправи в последния ден, му се зачита, а и праведният, ако падне в последния ден – пада! Ако англичаните турят своето погоре от човешкото, ще изгубят. Хитлер сега прилага английска политика. И той като тях постъпва, германците вървят по пътя на англичаните. Русия освободи германците да имат свобода на действие. Светските хора са сега по-безопасни от духовните, защото те ще ти ограничат само физическата свобода, а духовните – и физическата, и духовната.»

(60) Среца с Царя на 18.X.1939 г. на местността Билидие хан, по пътя за Петрохан, Ломското шосе, от 5 до 7 и ½ ч следобед

Царят беше с Кирил, аз – със Севов. Те бяха отишли по-рано, аз малко закъснях. Те бяха спрели по-нагоре и ни чакали от три и половина. Веднага започнахме разговора, разхождащи се. Отначало бяхме двама, Кирил и Севов вървяха отзад, после към връхчето бяхме заедно, след това аз се отделих с царя и около час говорихме пак отделно, после той ги извика и след това те тръгнаха по един път, ние – по други, тъй като не искахме да се знае за тази среща.

Най-напред той започна да ми говори за впечатленията на Бойдев, който се е върнал от Русия. Те са, че имат отлична авиация, но че другите им войски не са толкова отлични; че има един дух на стремеж, но никакво зачитане на деца към бащи или по-стари на по-млади и обратното, изобщо – диво, стремящо се. В театъра представлението – отлично, публиката – животинска, яде, пие, мачкоти се и пр. От туй, което и той потвърждава, Антонов е бил невъзможен. Русите се опитали да плашат турчина с Бойдев, но не хванало място. Сарачоглу се държал твърдо. Нашите депутати са се държали безобразно и са станали по-болшевици от самите болшевици. Изобщо, известията са, че там е проиграна една позиция и аз му обърнах внимание, че сега, когато турците са отказали на русите, Бургас ще им стане още по-необходим и трябва да се внимава много (подробностите от Бойдевите донесения не пиша, защото те са в оня дух, в който бяха и по-раншните донесения). Това ни накара да минем на вътрешната политика.

Той каза, че е извикал Кьосето и че си говорили и той му дал доводи, че е по-добре да се разпусне камарата преди, отколкото да се свика и да почне интриги и да се очертаят групите на Русия, Германия и Англия и с това да покажем, че не сме единни пред света, което ще е излишно, и при това ще насърчи всяка групировка. При по-нататъшния разговор той ми даде да разбера, че Кьосето ще си даде оставката и ще тури Божилов, като направи нов кабинет, който да разпусне камарата. Тогава го оттеглих малко настрана и започнах да му говоря, че той сам е провъзгласил неутралитет лично, а не само правителството, и че този неутралитет трябва да се пази. Ако ли е решил да го промени, то е друг въпрос, но трябва да държи сметка за впечатлението и последиците. Божилов е известен като прононсиран германofil. Кьосето може още да остане до един-два месеца, сега е всичко да се спечели време, докато се очертае конюктурата на събитията, това време е скъпо и трябва да се спечели. Казах му тогава и за Недев, че не трябва да го сменя. Той е честен човек и при тия смутни времена той трябва да го остави на тоя пост, защото може да се случат

* В оригинала е «идущата». (бел. М.И.)

много работи при тая постоянна смяна на вътрешните министри, още повече, че ние сме в морето, а не в пристанище и колкото по-малко ремонт се прави, толкова по-добре. В пет години са сменени осем министри на вътрешните работи – това е било във вреда на управлението, защото една камарила* се разправяла с най-важните работи; докато министърът се окопити, тия чиновници са нареждали както си искат (сега подозирам, че Севов си върти своята листа). Говорих му много и за лошите условия на живот, които сега стават още по-мъчно поносими, нужда от справедливост и социална програма, която да засегне широките слоеве; че големите експортъори обират малките производители; че това внася безпокойство и недоволство в масата, и пр. Той ми каза дословно:

– Лулчев, 21 години как се мъча на този пост, ако не бях така лошо семейно, след това, което ми каза Бойдев, бих се застрелял, но сега от инат ще живея. Няма да оставя една глутница да изяде народа! Ще се борим!

– Да – казах му, – и грехота е да го оставите. Този народ, който утре ще Ви трябва за войници или за изборите, или за едното и за другото, заслужава повече грижи! Бог е с нас и ние трябва да сторим всичко, за да не бъде волята на тъмните сили. Нито Вие, нито аз искаме нещо за нас си лично – искаме доброто на този народ. За това добро стои и Бог и Той го иска, и то ще стане. Ние трябва сами да сме твърди на позициите си.

В този дух му говорих и аз, и той около час, и остана да се процедира така: в четвъртък, 19-и, вика преди пладне Кьосето и той си дава оставката, след пладне вика Стойчо Мошанов, Цанков, другия Мушанов**, Калфов, на другия ден – Кимона и прочие, по ред. За Кимон аз настоях.

– Но той ще ме пита за амнистията.

– Ще му кажете: «Ако Вие сте на мое място, какво бихте сторили?» Да каже, пък ако има нещо умно, ще му кажете, че един ден може би ще има тая възможност – да му даде алузия, че може да го повика по-после...

В момента повече подробности не мога си спомни. Остана в събота да се срещнем пак навярно в Чамкория и да пресеем впечатленията и в неделя Кьосето да направи новия кабинет и да се разпусне камарата. Бог да ни е на помощ! Царят имаше впечатление, че мен много ме следели, та затова да се криело много. Това е работа на зная кой, но от мене да мине. Вчера аз прекарах на Витоша, а Андро – вкъщи. А те са казали на своите хора и те ръшнат и знаят това, което ще става. Аз исках да съм лоялен. Жал ще бъде, ако царят изтърве Недев и го замени с някое мекере, което после ще домъкне разни пушове в камарата, та да се чудим какво да ги правим, и глупостите им може да съборят и самата държава. Бог да пази! Върнах се със Севов през Божурище. Там, гдето се срещяхме, беше голяма поляна в предпланините на Стара планина и се виждаше Ком, в подножието на който ме раниха някога⁴⁰⁴, а също минах и край къщата, гдето убиха Гела⁴⁰⁵... Живот!... Минало. Дано [в] бъдещето сме добре и ние, и България...

Преди да се срещна с царя, на 17-и се срещнах с Учителя, за да му разправа за срещата си, която имах на 15-и и 16-и октомври с Багрянов в Чамкория, и Учителят между другото ми каза тези мисли:

* *samarilla* (исп.) – в началото на XIX в. в Испания, група политически интриганти, които са обкръжавали крал Фердинанд VII и са влияли на държавните работи за лична облага; *прен.* клика. (бел. на съставителя на «Изгревът» Вергилий Кръстев)

** Стойчо Мошанов е племенник на Никола Мушанов и за да се различава от него, заменя буквата «у» във фамилията си с буквата «о». (бел. на съставителя на «Изгревът» Вергилий Кръстев)

«Законите са водителите до свободата. Гдето хората не са господари (на себе си?), турят закона да ги довежда до свободата.

Колкото повече закони има в една страна, толкова повече престъпници има; колкото по-малко закони има, толкова по-културна е страната. Мойсей беше написал закони за всичко... А евреите бяха жестоки – за събиране дърва в събота убиваха човека, а планинците ги минаваха с диканя...»

Едно странно съвпадение: аз съм роден на 19 октомври (нов стил 1-ви ноември). На 19 октомври е умрял Свети Иван Рилски, а и царят има псевдоним Рилски...

(61) Среща с Царя на 22.X.1939 г. във Враня, от 8 и 15 ч сутринта до 13 и 20 ч

Разговорът почна между мен и него само докато ми разправи срещата си с 16 държавници, те какво са му казали и той какво е говорил и отговарял. Това трая близо около два и половина часа. След туй извикахме Кирил и му каза царят да доведат Багрянов, който чакал някъде по шосето за Симеоновския лицей; царят искаше той пред мен да говори, за да не може да кръшка после, а след това останахме пак двамата само, говорихме около половин час, след туй дойде Кирил, а след туй се присъедини и Севов, който се завърна – беше закарал Багрянов – и четиримата завършихме конференцията към 1 и 20. Разговорите на 16-тых, колкото и каквото можа* да си спомня, ще оставя за после да запиша. Багрянов беше повикан да даде мнение за положението, което той направи доста сполучливо и ни хареса, а след това теглихме заключенията. Всичките бяха признали, че неутралитетът е добър, но трябва да бъде пълен или искрен и пр. От вътрешната политика не бяха се оплаквали, освен някои, които бяха поменали за «свободата на словото» и на които царят беше посочил белите колони на «Ле Там». От разговорите, които имаме с Багрянов, той даде идеята да се разшири консултацията, като се запита народът по тоя начин камарата трябва [ли] да си иде. Неудобното според него е, че Кьосето е разгласил, че не ще тая камара още отпреди три месеца, и сега ще кажат, че това се прави за негова прищявка и че по-добре е да бъде други начело и да се разпусне камарата и се направят нови избори. Възразих му, че тая камара не прави чест на българския народ, който я познава повече като обирачи, и не може да се мисли, че някой ще заплаче за нея, особено след като грижливо се подбере всичко свястно в нея и му се даде път в новата камара. Царят каза, че е най-добре да има нов председател, но ако няма такъв, то ще бъде и Кьосето. Питаше го царят кой ще организира изборите, като няма сега вестници, и като кой ще подкупи тия – посочи той на «Зора», «Утро» и «Заря», които беше чел и те седяха на канапето до него. Севов каза, че то е лесна работа, и оставиха този въпрос, а после и Багрянов си отиде и остана да приказваме за подреждане на листата. Съгласихме се да останат на местата си Кьосето, Недев, Божилов, Филов, Даскалов и Багрянов, а да влязат нови: Габровски⁴⁰⁶ – правосъдието, Загорев⁴⁰⁷ – търговията, и Василев⁴⁰⁸ – благоустройството, и Димитър Илиев, на когото царят после ми изпрати портрета, и днес дойде Надя да вземе анализа. Първите три[ма] бяха препоръчани от Севов. Не казах нищо, защото се чувствах много уморен и гледах да се приключи работата. Остана да вика Кьосето неофициално, след това – и официално, след което да се свърши

* «Можа» вместо «мога» – на много места се среща, включително и в статиите на Любомир Лулчев във вестниците, които е издавал. (бел. М.И.)

и с камарата, докато още не са усетили Стойчо и сие какво им иде на главата. Говорихме, ако Кьосето случайно ритне, да стане председател Калфов. Също Кьосето да смени дипломатическия апарат, като даде на Калфов, Стойчо и др. някои дипломатически постове: ставаше дума за Буров – Париж, аз поменах Кимона за Москва, Стойчо – за Париж или Рим, а Калфов като познат – за Рим и пр.

Царят правеше сметка, че се е разправял досега 23 часа и когато Багрянов му каза, че не изглежда уморен, той каза:

– Защото по-рано се измарях, че и отговарях за греховете на другите – защо не съм се справил с лудориите на Стамболийски, с лекомислието на Мушанов, с щуротиите на... (забравих), с кръволечествата на Цанков... а сега си отговарях за това, което съм правил и което знаех защо съм го правил. Затова сега съм по-малко съсипан.

Когато се видяхме, от началото аз му казах, че сега трябва да се премери, за да види колко е натегнал от мъдростите, които е набрал от разговорите, а след това му дадох да прочетем една глава от книгата «Ла вий пур ла тут» [«Ла ви пур льо Ту»] – «Панс» (тая глава)⁴⁰⁹, която царят чете гласно и казваше:

– Така е, така е.

– Това да ни бъде за камертон – казах аз, като свърши. Наистина, до края вървахме добре, без сблъскване, в тия пет часа разговор.

Когато вече смятах, че уговорихме това, което можеше да се уговори, казах му, ако има някои промени, нека се обади, което той обеща да стори непременно, като ми разправи, че не иска да ме пусне по тоя път и врата, понеже през тях някога влизал Тодор Александров⁴¹⁰... Мислех си и аз и той, горкият, колко компромиси е трябвало да направи, докато се отърве и запази трона си досега... Бог да му помага и пази... Разговорите бяха интересни и разнообразни, но аз съм още уморен; не знаях поради що и не мога да си спомням подробности. При това и нощес се събудих в 2 и половина часа с чувство, че някъде се прави заговор и нещо нечисто и опасно и срещу държавата, а също и за мен...⁴¹¹ Такова нещо отдавна не бях преживявал...

Чаках днес да дойде известие за кабинета; досега, докато пиша, още няма. Колкото за разговорите с държавниците, те бяха много интересни, още повече, че царят имитираше някои, и то поразително, в говора и маниерите. В това отношение той има поразителен талант – и памет, разбира се, необикновена. При записването ще пиша това, което си спомням, и то не ще бъде много, но все пак е по-добро от нищо. А има неща, които би трябвало да останат – да ги знаят и другите, пък и поколенията, защото в интимните си разговори нашите държавници се отпускат много и говорят работи, които на друго място и време не могат да се чуят, например когато Н. Мушанов признава, че се е срещал 5 часа с Дамян Велчев и той плакал, че не е военен министър, че го изиграл Кимон (а то царят посочил Пенчо Златев⁴¹²).

Сега (26.X) ще си запиша, доколкото си спомням, това, което е останало в главата ми от онова, което ми разправи Царят за политическите мъже. Реда, по който ги е приемал, разбира се, го забравих и ще ги пиша, както си ги спомням поне по най-важното, което на мен ми е направило впечатление. Мошанов Ст. за себе си не е говорил, поддържал е Кьосето, но царят ми каза, че той казал на Георги Марков да говори за него. Окото му е било пак раздвоено. Бил е хитър и внимателен. Хвалел Кьосето, за да разбере противното, царят не се поддаде на тая уловка и го оставил в неведение.

Ал. Цанков е бил тоя път «по-човечен и ненапомпан», каза царят, че «не е имал време да го напомним». Говорил е против парламента, не изобщо, а срещу някои похвати. Чувствал се е донякъде виновен за неговия скандал там,

където щеше да «вдига завесата», но царят се е отнесъл внимателно с него. Всички държавници без изключение са препоръчали неутралитет, и то честно да се пази, като някои от тях (Гичев⁴¹³, Буров и др.) са искали да бъде с отговорни лица, за да се пази и не изтощава царят и пр., стара песен – да се наместят те...

Никола Мушанов е бил доста претенциозен, но не и умен. Говорил е, че трябва ново правителство, което да се възглавява от него (това не е казал, но е дал да се разбере, че той има най-много връзки и че други не може). Между другото е казал, че Дамян («Виждате ли, Лулчев!» – удари се царят в челото), Дамян стоял при него пет часа и му се оплаквал, че чакал да бъде военен министър, а те турили Пенчо Златев.

– То беше моя работа – каза царят, – която аз сторих по вдъхновение, като посочих на Кимона Пенчо – виж каква съдба...

Гичев е бил много язвителен и е оставил впечатление на голям егоист. Той, каза ми, [че] работи със своя баджанак Вергил⁴¹⁴, който е по-сърдечен човек.

Най-озлобен и дребнав е бил Стоян Костурков⁴¹⁵. Той просто се задушавал от злоба и е стигнал дотам, че да каже: ако бил по-млад, щял да хване гората с чета, да се бори за народните свободи на печата и пр. Царят му показал вестник «Таймс» с бели полета от цензура, той не искал просто да разбере. Във всеки случай царят му е говорил доста меко и го е поутешил.

Кимон е бил сдържан и коректен повече от други път и царят го е изслушал внимателно, за което и аз лично го бях молил. После царят му обяснил някои работи, които той не е знаел, например разговора с Потьомкин, който обвинил царя в максимализъм, а тоя му казал:

– Ако бяхме максималисти, щяхме да искаме Сан-Стефанска България! – и пр.

Царят имитираше Кимона точно и тъй съвършено, че аз, който съм срещал Кимона много (по-рано), ми се струваше, че слушам Кимона лично... Кимон държал цяла реч за осъдените. Царят му казал:

– Аз едва ги спасих от вашите собствени закони – даже въпреки тях! Аз ви казвах да оставят една вратичка, вие не искахте, а видяхте колко скоро попаднахте под тяхната тежест, добре, че ги не изпълнихме, инак те нямаше да бъдат живи.

– То е Ваше добро.

– Ни най-малко – възразил царят, – не съм мислил за мое добро, а съм мислил за доброто първо на държавата, после – на народа ни и най-после – и за тях самите...

С Недялко Атанасов са говорили повече и ми каза, че му е разправил как в Търново ги е отървал Недев да няма второ Дупариново⁴¹⁶ изчезване, как Неделковица е дохождала и пр. Аз му казах как предния ден Недялко дохожда и как аз му казах, че него няма да го викат, и как той полусърдит си отиде... Царят се смя. (Това направих, защото беше истина и защото исках и да отбия мисълта, че съм го наговорил – нещо, което, разбира се, щеше само да подбие стойността на Недялко.)

Пастухов също беше говорил, но беше оставил впечатление на теснота.

Михаил Маджаров⁴¹⁷ си е запазил ума, също и Тошев, който с единия крак е в гроба. Казал му хубави съвети за Русия и неутралитета. Маджаров е говорил около час и половина, един анализ много добър. Царят ми каза дословно почти целия разговор и след това – впечатлението си:

– Стайнов е само тялото, Маджаров е умът. И Кимон оттам взима. И владиците – също! Лулчев, това е тъмният център на България!⁴¹⁸

Славейко Василев⁴¹⁹ е говорил средна хубост, но дал съвет да се обърне внимание на социалната политика, за която и аз бях му говорил. После пресяхме резултатите и те бяха: Кимон – държавник, който може да работи; Гичев – способен, ако не беше толкова егоист, но все пак положителен за работа; Стойчо – също, но да отиде в дипломатията; Калфов – също, даже говорихме да замести евентуално Кьосето, ако почне много да рита; Пастухов може да работи още; Недялко също е удобен даже и за дипломатическа работа, приятелска, в Сърбия или Турция; Буров – празен, но за Франция може да бъде; другите може да се смятат вече като изостанали, ненормални донякъде (Смилов⁴²⁰ – крайно дребнав и Петров Георги⁴²¹), стари по възраст и пр. Значи от 16 човека годни бяха 5–6 и той е съгласен да се турят на работа, което остана да уговори с Кьосето. Изобщо е съгласен с принципа, че всичко годно трябва да [се] впрегне в тоя мъчен момент, там, където ще бъде най-полезно.

Имах намерение да запиша повече разговорите, които той почти дословно, с репликите, ми говори, но нямам тая памет. Пък и не са нещо изключително, макар че са били разнообразни и някои от тях – доста язвителни.

(62) Среца с Царя на 18.XI.1939 г. във Враня, от 9 до 11 и половина часа

Още на 15 т.м. дойде Севов, че го пратил царят, който беше в Кричим, да ме пита какво да прави с Кьосето, който искал да отлага изборите и да управлява без камара. Това ми се видя много глупаво. Казах му да каже, че най-напред те нямат право да отменяват указа; после, когато се взе това решение, условията бяха по-лоши, отколкото сега, когато и Турция, и ние разпускаме част от запасните. Изглежда, че те са се скарали за мандати и понеже не могат да си ги нагласят, защото всеки тегли огъня към своята пита, затова сега искат без камара. Това забелязах и в Недев, който беше при мен преди два дни. Наивни – те вземат мнението на разни чиновници за това на народа.

– А пък – казах му – даже да мисли и народът така, правителството не може да увисне във въздуха, защото утре тогава може да си иде заедно с царя – 11 души са само!

Правителство, което се къса от народа, е изгубено! Три години съм пял на царя, докато докарахме камарата!⁴²² Казах на Севов, че искам да видя царя, да поговорим върху социалната политика, докато не стане късно.

На 18-и отидох. Царят ми говори за своята обиколка на войниците, от която беше много доволен, защото се лъсна дирникът на тия, които много претендираха, а са се отчуждили от войска и народ. Разправи ми няколко случая с офицери, които не са знаели даже къде им е дружината, лошото състояние на запасните войници, особено работници и бедни селяни, които са били лошо настроени. Той говорил с тях, влизал по английски между редовете.

– Това е уставно в Англия, пък и аз си казах: «Те са умни хора, чакай да го направя» – и видях това, което се бяха опитали да го прикрият...

Резултът от това е, че са се разкрили доста недостатъци, видяхме се, че не сме готови, че има много още да се работи. Десетина офицери пратил без всякакъв висш съвет по домовете си.

После заговорихме и за Кьосето и неговите колебания. След доста говорение и на тая тема, като не остана ненамесена и Наталия, в чиято кухня имало чучур (казваше Севов – подкуп, значи). После извикахме и Севов и му каза царят, какво* решили сме да се срещне Кьосето с мене, да си поговорим, да се

* какво (*остар.* и *gual.*) – че. (бел. М.И.)

разберем с Буров или с царя ще върви, после да го вика и иска от него не депутати, които са негови, а тия, които са за държавна програма, и да му каже, че ако пие от много места вода, ще го заболи коремът. И ако не ще да слуша, да си иде. Севов каза, като го запита царят как да устроим свиждането с Кьосето, да се види, той, царят, по-рано, после – аз.

– ... още повече, че Кьосето го е страх от Лулчев и няма да иска да се види.

Аз казах на царя, че той е домакинът и че е негова работа да нареди това, както намери за добре. Остана да вика и дошлия от Белград Попов, за да не го плаши Кьосето с външни обстановки.

Говорих му преди това за социалната политика, която не е много хубава, защото правителството, освен че нищо само не доставя, но и което доставят търговците, и него им взима и го разпределя произволно. А при това и Народната банка е турила нови данъци върху всяка доставка, без всякакво основание взима за себе си проценти, без да си е мръднала пръста за нещо. Фабрики вече се затварят поради липса на материали. Иде зима. Работниците са на улицата. Ще се правят избори, а може да излязат и на улицата от глад... Произволи и подкупи – на всяка крачка. Казах му да тури и Боев за директор. Каза, че ще го види, и тогава. Останах с впечатление, че между мен и царя има сянка някаква, но аз и не се помъчих да я разсейвам, защото това е опитна интрига⁴²³. На тръгване го запитах той ли е искал Андро да отиде в Германия да се грижи за работниците, които Багрянов изпрати на заклание. Каза ми, че това не е негова идея, но той я е одобрил, понеже искал да се помогне на тия нещастни хора, които пишели писма нему и на сестра му, а Андро бил енергично и лудо момче, та щял да уреди тая работа, понеже ги използвали и после изхвърляли, а като нямало какво да правят, гладували. А разбрах, че това е работа да се махне Андро и да остана сам, и Недев – също, та да ни ударят по-лесно. Да се смъкне омразното Кьосе и да дойде техният приятел... Докато съм бил при царя, Багрянов ме търсил и кандардисвал Андро да се смъкне Кьосето, защото налагал хора, които не са за депутати, и пр. Вечерта дойде при мене да ме пита да си даде ли оставката. Казах му, че не е време, че Кьосето ще кандиса или ще си върви. После дойде и Христо Статев, за когото бяха казали, че е изпратен от Кьосето в Плевен и Шумен да избира депутати, а той се закле в децата си, че не е мърдал от София!

Останах отвратен от всичката тая работа и ми се бяга нанякъде – да не чуя вече и за цар, и за министри, и [за] подобни нужди политически... Омръзнаха ми и ме отвратиха. Догнуся ме. Мислех да отида в неизвестност, та да не може да ме види никой от тях. Разбрах, че съм оставил Божественото за човешкото, и ми се поиска да се отърся от това завинаги.⁴²⁴

И ако можа, ще го сторя – не от егоизъм, а защото мисля, че това не е моя работа. Това е увлечение от моя страна. Бог да ми помага да изляза от тая каша веднъж завинаги.⁴²⁵ После се върнах и говорих с Учителя. Част от говореното записах.

(63) Среща с Учителя на 18.XI.1939 г., след срещата с царя

Записах само част от това, което ми говори (към 12 часа на обед).

«Те гледат външните причини, а не где е изворът на причините... На Недев прозорливост му липсва. Енергичен, но в дребните работи, големите не може. Най-големите спекуланти не хващат, а дребните. Справедливост трябва. Не са турили и предупреждение да има. Всеки може да те изнудва, както ти не

си и предполагал. Сивите плъхове в корабите, като искали да ги унищожат със студ в корабите, променили цвета си – станали бели! За всички закони да има една комисия, която да следи как се изпълняват, за да бъде полезен законът... Злато да бъдем, а не позлатени ни иска светът.

Да се напише една книга за българите, в която да се опише първо какви са отрицателните черти на човека, отличителните черти на добрия и отличителните черти на лошия българин.⁴²⁶ Да се каже, че силният човек всичко носи, а слабият иска само леки работи – по 1 кг захар, по-големи не може.

Англия и Русия страдат от една и съща погрешка. Англичаните спрямо слабите са жестоки, а спрямо силните – меки. А пък славянинът обича много да се хвали, като направи едно добро. На нас: «Ние ви освободихме!» Щом Англия направи една погрешка, Русия почна да дрънка саби, че ще върви в Индия... Англичаните подтикнаха Япония и дойде Мукден. А то в славяните няма опасност, а в Гога от Откровението – това са англосаксонците – едни други се бият. Голям шпионаж и големи подкупи има в България. Шпионажът не може да се спре – той е спасителната клапа на казана – без него ще се спуска казанът.⁴²⁷

За в бъдеще да се не мешате в избора на хората за министри; царят ще си избере хората, а ние ще му кажем кой за какво е годен, каква работа да работи.⁴²⁸ Тая работа не е лесна. Черната ложа е още силна, не е сдала властта. Разхлабена е, но не е победена. В Германия на шпионите им режат краката. Но при тия условия може и без да е шпионин, да отрежат краката на човек. Когато бях в «Обществената», дойдоха да ме гледат какъв тип престъпник съм, като ме измерваха, но те бяха сами престъпници...⁴²⁹ Престъпник престъпника разбира, и праведният – праведника. Търсят силни хора, но кой е силен? Който е добър, умен и справедлив – това са силните хора!

При възпалението на една буза отвън имаме горещина, но вътре е студ. И тогава чрез вода – компрес, се изпъди студът отвътре. Има и електрически студ; когато изтича електричество, тогава температурата не е ниска, а се чувства студ. Гдето се образува електрическо поле, има студ, а където се образува магнитно поле, се чувства топлинка. Електричеството и е скържаво, не дава, то събира, а магнетизмът дава; едното е движение от центъра към периферията, другото – обратно поле на движение. Не обича – електричество; обича – магнетизъм. Не може да ходи – вързан е в краката и ръцете. И като го освободя, ще тръгне. Научил се да пие, а ще се отучи, като отиде на нивата да работи, и ще се отучи. В природата ще ти дадат един недъг, за да го изправиш и добиеш силата. Един пил 25 години, а после, като чел Евангелието, отишел в кръчмата, взел вино и чаша вода. Пил водата, а гледал виното.

Добрият човек е по-силен от лошия. Но злото не е естествено. Виж един крадец колко трябва да мисли, да наблюдава, а за доброто колко е по-лесно – не се изискват никакви наблюдения, пазения и пр. На невидимия свят трябва праведници, проводници, работници на земята.⁴³⁰

(64) Среци

На 30.XI.1939 г. бях отишел на Витоша и там в хижата ме извикаха да отида. Намерих Багрянов, Стоил [Стефанов] и Севов. Бяха ми казали да повикам Недев, но аз бях им казал, че вероятността да дойде е малка, и наистина той не дойде. Говорихме около час и половина. Важните въпроси бяха за кандидатстването на Ганев, против когото беше Багрянов, и какво трябва да се прави вечерта, когато ще заседават. Той си каза съображенията и ме пита: да ги каже предварително на Кьосето или да ги долага направо. Казах му, че по-добре е насаме и след това да бъде общо. Приказва ми и Севов против Кьосе-

то – че трябва да си върви, и Багрянов мислеше, че няма място в тоя кабинет и пр.

Казах, че не е сега време да се сменя правителство, че изборите трябва да се направят, а после ще видим какво ще бъде. Севов беше много блед и ми се виждаше покрусен, говореше за заминаване нанякъде, в Германия и пр. Казах му, че ще се минат и тия работи, па после ще говорим.

На 1.XII Багрянов дойде в дома със Стоил Стефанов и стоя около 4 часа. Каза ми какво е станало в министерския съвет за Ганев и как Кьосето, въпреки мнението на 9 министри, пак настоял за Ганев. Кьосето изплю вече камъчето – каза ми, – а то е, че и Багрянов, ако не бил министър, и него трябвало да не се допуска да става депутат и че искал някои, които били по-енергични и пр. Каза, че не знае какво да прави, и затова е дошел, да видим какво да реагира. Казах му направо, че да си даде оставката не е разумно, защото, първо, не е време и при това се и чака, за да го окепазят, като му пратят човек [за] следствие, да видят къде е изхарчил милионите, които му се отпуснаха. Това го доста стресна и той каза, че ще се опита да направи това, което ще го посъветвам, но какво да прави, когато сега днес Недев заминава в Тетевен да избира Ив. Петров⁴³¹. Казах му, че тоя човек го зная от зет си, който беше в Тетевен, че не е добър и че ще видя да се срещна по въпроса с Недев, като се върне. Каза ми, че Кьосето го искал.

– Ще видим – казах му аз.

Тогавя ме пита има ли смисъл да отива по конференции сега из градовете. Казах му да отива, но да се пази да не поменува нищо политическо, защото и без това има вой против него, и говорихме за подробностите.

На 4.XII дойде вечерта Недев и стоя около 3–4 часа. Говорихме по обиколката му. Каза ми как стои въпросът в разните места с кандидатите и ми каза откровенно, че ще бъде хубаво да кажа за някои на Кьосето аз, тъй както и аз го съветвах – той да не влиза в конфликт с него, а аз да уредя работата. (Между другото, на планината Севов ми каза, че Царят му казал, че поменал на Кьосето за среща с мен, а той категорически отказал – с това започна и искаше да ме настрои против него, но аз му казах, че графата «лични» е последна в моята книга.)

На другите въпроси се дадох задоволителни отговори от страна на Недев и той е настроен доста добре и смята, че ще издържи до края добре.

По разговора, който ми предаде Багрянов, поисках подробности и Недев ми ги предаде другояче. Видях, че имаше голяма доза от субективност в предаването на Багрянов. Може би понеже беше засегнат, и без да иска, подсилваше някои страни от тоя разговор, за да звучат както му се искаше нему. Остана да кажа на Кьосето за Ив. Петров, за Дуров⁴³² и Серафим Георгиев⁴³³. Към 11 часа си отидоха с Андро и Тошко, който беше дошел, за да предаде какво са говорили със Севов, който го извикал и който настоявал аз да съм се не месел за Куртев в Нови Пазар, защото Сл. Василев и Кожухаров Тодор⁴³⁴ и Цанков книга щели да издават против мене.

– Ако изнесат истината – какво? – им казал Тошко. – А ако не е истина, то няма да се отнася до брат ми.

Питал го дали Недев ще го изпраща в Нови Пазар и дали му е дал писмо. Той му казал, че не му е дал. Тогавя той, Севов, му казал да иска писмо от министъра. «Аз началника си не мога да уча» – му казва Тошко.

Въпросът е бил да се въздействува на Тошко да не ходи, а също и на мен – да се посвия малко, но аз по-рано казах на Стоил по същия въпрос каквото ми говори, а сега го повторих на Недев. Не ме е срам от съветите, които

съм давал. В България има мир, хората се не убиват, жените имат права и тия, които искаха да бесят, не обесиха – а при Цанков 23 000 българи паднаха убити⁴³⁵... Сега вече братството не е тъй малко и слабо, за да искат да ни съсипват. Слабия огън вятърът го гаси, но силния го само раздухва.⁴³⁶

На 5.XII сутринта към 8 часа дойде Христо Статев да ми каже, че Кьосето сам поискал да отида да се видим в 4 часа следобед. На уреченото време отидохме в тях на булеварда. Обувах си за пръв път галоши тая година и влязох в салона му с тях. Той ни чакаше на вратата и ме забеляза и аз го наблюдавах, но доста умее да се владее. Говорихме повече от два и половина часа по най-различни въпроси. Понеже бях изучавал портрета му, то сега ми беше известен. Ъгълът на лицето му е доста добър, но цветът сочи на голямо окисление (много киселини, съдържани огорчения), доста силна и добре прикривана амбиция, която не е в много възвишено поле, но държание има, спекулира с държавни идеали, но същината на идеалите е сведена в по-низшо поле. Без да е партизанин и дребнав наглед, той беше дълбоко... Започна да се извинява, че не, той не е искал да ме види, но не сме се разбрали. Царят наистина му казал, но той чакал аз да го потърся и аз като не съм се обадил, и пр. – на тая тема. Аз го слушах, после започнах разговора, който имаше няколко главни точки, които аз сега ще отбележа не в същия ред, както се водеха, а както си ги спомням. Първо – за пакта със Сърбия, че е сключен със Стоядинович, а не със Сърбия. Той поясни, че е отишел, говорил със Стоядинович, но той не го е насърчил, а после е говорил с Павел и после обяда, когато той мислел, че нищо няма да излезе, той отишел насаме със Стоядинович (Павел), а после го извикал и него и му казал, че ще бъде.

Вторият въпрос беше, че е издал нашите спатии на турците и те са играли с тях в Румъния. Той не отрече отчасти, че това е така, и ми разправи подробно как е говорил с турския министър Сарачиоглу, като е минавал през България, и му е казал нашите претенции, които не бяха тайни, и той обещал да се опита да стори нещо, но румънците не се съгласили и когато той отишел в Анкара, после всичко уж било много добро, но се намесили англичаните и пр. Това той разправи с най-големи подробности.

После му казах, че се носи слух, че е комарджия, че отнема време на министрите в заседание, което го няма никъде – по 5–6–9 часа. Той отрече да е комарджия, а за времето обвини и тях, че му го отнемали. Казах му за Ганев мнението си, а също го предупредих да се не връщат в камарата Дуров, Серафим Георгиев и Иван Петров, които са отречени хора. За тях нищо се не каза.

Разговорът мина на много други теми. Оставих му две книги от Учителя.⁴³⁷ Стори ми се уморен човек и огорчен, във всеки случай – по държавник, отколкото партизанин. Разговорът беше интересен, но не го записвам, че нямам време. Имаше и много въпроси, например, загдето беше казал на Красновски, че му е натрапен кабинетът и пр.

На 6.XII дойде Надя да ми каже вечерта за среща с царя. Откара ме Севов. Срещата трая от 7 до 9 и половина и нещо. По пътя Севов ме пита дали са дошли за телефон. Казах му, че ми искат близо 6000 лв., които аз нямам, и ще се откажа.

– Няма да се отказваш. Парите ще се намерят – каза той.

Янков излъгал министъра си, че ще трябват 20–30 000 лв.! Той му казал, че да го направи и после да докладва! Казах му, че ще видя, но днес (8.XII) дойде Стоил Стефанов и ми донесе от Багрянов заем от 6000 лв. за телефона. Поръчах го.

Във Врана ме посрещна Кирил, царят беше при децата. Дойде после и ми се извини, закъснял с 5 минути. Колко той е по-учтив, макар че е цар, от мнозина други. Въпросът беше, както той го нарече, домашен, за който ме е викал. Прочете ми едно писмо на момичето, което придружава царицата в Италия и което аз по-рано бях лекувал – царят го беше прещал. Царят ми каза, че тя искала трето дете, но той казал да пита баща си, после той се съгласил да отиде в Мюнхен да я чоплят (израз на царя) при същия професор. С нея отишло само това момиче, което именно пишеше. Царицата е била много нервна – естествено състояние в такова време и операция – и е говорила много работи и тая го пишеше, като мислеше, че прави услуга на царя. Най-лошото беше особено една фраза, която много ядосваше царя. Според това писмо царицата щяла да има менструация към 15-и този месец и щяла да дойде към 13-ти в София и казала, че пет дена нямало да пусне царя да излиза от стаята ѝ, а ако той имал работа, тогава брат му щял да го замести... Това беше такава гнусота, че царят се чувствуваше отровен съвсем. Казах му, че това не е нищо, че по Стария завет и това е ставало, че може да го е приказвала от нямане какво да каже или пък изопачено е предадено, че тя ще се поправи, но трябва време и пр.

– Проклетата е и това си е. На, духовникът ѝ тук умря, зъболекарят ѝ Джераси, който я почиташе и обичаше, и той, виж как погина... Ами сега какво да правя? Тя ще ме изсмуче, като дойде. Тя е луда.

– Няма нищо – казвам му. – Тя не знае, че Вие знаете намеренията ѝ. Напишете едно писмо на бабалъка си, той Ви обича. Пишете му, че се намирате на един кръстопът. Опасности – отвред. Бъдеще – неизвестно. Какво той ще Ви посъветва, като по-опитен. Телефонирайте на жена си да чака това писмо и да го предаде лично на баща си и тя да донесе отговора. Понеже тя няма да знае, че Вие знаете намеренията ѝ, иначе ще си дойде ден по-рано, то с това ще я забавите два-три дни и когато дойде след 15-и, положението ѝ ще бъде друго.

Царят се съгласи на това. После минахме на него самия и аз му говорих за гимнастиките и режима, който трябва да поддържа, да бъде здрав, като спазва някои окултни правила и гимнастики. Той обеща, че ще ги прави.

– Защото – казвам му, – макар че си три пъти доктор (закачах го с новата му докторска титла), тия работи слабо ги разбирате.

После минахме на политиката, казах му, че съм се видял с Кьосето и какво сме говорили. За някои работи ми се смя, като му казах, че съм го нарекъл в очите комарджия. Опасяваше се, че като съм казал, че ще го замести (щеше) Божилов, да не почне да го яде...

Приказвахме по тая среща почти час. След туй пак почнах да му говоря за социалната политика, за работниците, които ги изхвърлят на улицата, а иде зима и избори, за банката, която е загазила в германски води.

– Разбирате ли нещо от финанси?

– Хич ме не бива – каза той откровено.

– И мен ме не биваше, но сега уча. Викайте някого, който разбира, но трябва да се тури ред, нека Ви упъти. Също тъй трябва система в държавата, обединение на управлението.

– Това е работа на министър-председателя – каза царят.

– Тъй е, но като го не прави той – други, Вие трябва да го направите! Аз може да Ви помогна в случая.

– Добре, Лулчев.

Продължение на срещата с царя от 6.XII

Казах, че ще му дам някои образци, по които той да настоя да върви работата. Той с радост се съгласи. Много се безпокоеше за това, което става с Финландия, и като се свърши, дали няма да тръгнат към нас...⁴³⁸ Казах му, че това щеше да стане с нас, ами отиде на север.

– И аз имах това чувство, че щяхме да имаме правителство в Бургас на Кимона срещу това в София...

– Да пази Бог – казвам му, – нека върви на север това. Може би след Финландия ще им мине и на русите малко охотата.

Приказвахме за Луков, за Лаврентиев, за Лойд, който и на него направил тъмно впечатление... Човек, дошел да купува...

Безпокои се много и за децата, по-голямото е малко болно.

– Но все пак къщата е тиха, а дойде ли тя, всичко ще се обърне наопако. Девет години как сме женени, а не мога още да свикна с нея – казва ми той и разговорът почва пак на тая тема. Изобщо, беше много разнообразен. Но Кирил ме пита със загриженост как го намирам – че много нервен бил и не можел да си намери място. (Пък то, види се, от писмото е, което и нему не може да каже!)

Измъчва се много царят. Пък и другите се измъчват не от работа, а от препятствията, които един другиму си правят. О, адът е тук, виждам го с очите си. Личните цели, себични чувства, егоизъм, лъжа – ето кое го прави. Всеки прави паяжини за други и преди всичко сам се оплита в тях!!!

Колко съм благодарен на Бога, че ми е дал светлинка да виждам поне, ако не и да вървя по правия път... Не ми се иска да записвам тия интриги и дреболии, за да не издребнея и аз самият. Мъченици на себе си и на времето си. Дано Бог на всички помогне да прогледнат и да заживеят в нов живот. Амин!

(65) Среща с Царя на 9.XII.1939 г. от 8 и 20 до 10 и 10 сутринта, в Стоянови

Разговорът почна още преди да сме влезли в стаята, защото той каза на Надя да дойде в 12 часа, да представели новата учителка на децата и ме накара да пипна главата му, че горяла от огън. Пипнах го, като го благослових да има в главата му мир и светлина! След това вече разговорът продължи по този повод – за царицата, за идването на сестра му Надежда, за омразата на царицата към Кока (Евдокия) и прочие семейни работи, за които аз му давах обяснения, че царицата не е лоша, но господарят ѝ е той, който иска да разделя. Любовта – Бог съединяват, а другият е, който разделя, че той не трябва освен с любов да подхранва, ако не иска да засилва лошото, и пр. ...

Това продължава доста време, защото се свърза с други обяснения и аз го утешавах с подходящи думи, да не се поддава на тия временни работи, като му казах, че за себе си аз мисля, че ако това е последният ми ден от живота, то няма да обръщам внимание на дреболиите. Посъветвах го, понеже е мъчно време вече и моите сили са ограничени, да се срещне с Учителя, който може да му бъде полезен в много работи.⁴³⁹ Каза, че ще си помисли, и започнахме наново пак за царицата. После вече минахме на новите предложения на русите. Понеже снощи идва Багрянов в къщи, той беше ме осведомил за тях и аз му казах, че това е за вътрешно употребление и трябва много да се внимава, защото, казвам му аз, те с първите предложения бяха направили погрешка и сега искат да я поправят, защото на народа се каза, че вярно е, че русите

дават баница, но искат да се сбием с комшиите. А народът ще стои и без баница, но да има мир. Та те сега с тия предложения казват, че те не искали да се бием, а само да ни покровителстват, че криво сме ги разбрали и пр. (Вчера по обед Сегов ми донесе оригиналния текст, да го прочета изцяло.) Казах на царя да не бързат с отговора. Най-напред да видят дали и него ще издадат на партизаните си тук, в нас, и по тоя начин ще се разбере по-ясно какво искат, защото казаха, че Хитлер възразил на Молотов, че те са влезли в Румъния, но поканени, а те не са поканени в България... Та, да не направим, макар косвена, поканена, с която ще се оправдават... После пак ще им се отговори, защото тяхното възражение ни дава нови, по-благоприятни позиции. После това вече му заговорих, че докато стават тия работи, трябва да се обърне внимание и подобри положението на народа, селяните – и му разправих за магариите на разни комисии в Плевенско, Поповско и пр.

– Вярно, Лулчев – каза ми той, – и аз го видях, докато бях сега във Варна, и затова повиках военния министър, за да поправи тия работи; на една 70 000 армия турили обоз за 1/2 милион! Казах да ги спрат и даже върнат.

– Добре де, това сте направили, а не дойде ли Ви наум да потърсите кой е направил тия глупави нареждания? Че той и утре ще ги направи пак! Тук не е въпросът за отмъщение, ами за махание на подобни Дон-Кихотовци от такива отговорни места. Те ще предизвикат утре катастрофа! Те обезверяват народа, съсипват вярата и добитъка му и по тоя начин ще го направят негоден за моментите, когато ще има нужда от него. Пратете ги такива по домовете им – и пр.

Говорих му на тая тема доста дълго. Питах го дали знае, че скривалищата на границата са пълни с вода и че за нищо са негодни, а се похарчиха милиарди за тях. Няма ли отговорни в тая страна?

– Прав си, Лулчев – каза ми той, – и аз мисля много за това, но какво да правя?

– Какво да правиш ли? По-решително трябва да се пипа! Първо направи външната търговия държавна, да престанат негодуванията срещу вълците, а също и [да се] поправят работите, защото сега Германия повиши своята марка, понижи нашия лев, повиши своите стоки, сега за тютюня дава с 5 лева подолна цена, значи бие ни с 4 точки понижение. Все това не може. Държавата трябва да тури база на външната търговия и да качи съответно нашите стоки според техните при постоянна стойност на марката, а за вътрешната търговия за местните производения да се определи максималната печалба, не както е сега; и при неиздържане да се конфискува предприятието и стоката, а не като сега. А който открие укритото или неправилно взетото, да взема 1/4 от стойността. – Доста дълго му говорих по тоя повод. Той каза, че е съгласен и че ще говори на министрите, но аз съм искал нещо, което той нямал, защото той можел да говори като Малинов, но не можел да реже като Сегов.

– Добре де, като не можете Вие, ще турим други.

– Да, с манталитета на Генчев или Луков, или Дамян Велчев, но после къде ще спрат, не се знае.

– Не Ви трябва от мечка ремичка, поне засега. Работете с тия хора, само им кажете ясно да почитат народа, да го не мъчат и обират без нужда, да го не съсипват, че е грехота, и утре, ако той [се] озлоби и скочи отгоре ни, да знаем, че ние сме си криви за това...

– Какво да правя? Ще се разбягат министрите. Най-първо заекът (Багрянов) ще избяга, после – Митаков⁴⁴⁰, а Божилов един милион пъти ще избяга.

– Абе, като избягат, други ще турим. Хайде де, няма да останем без министри! Който остане, той ще работи свършено. Но да скръстим ръце и да чакаме да ни изловят без гащи, е срамота и грехота. Тоя народ заслужава

повече грижи за него и няма защо да дойдат работници прости да се учат на главите ни да бръснат, когато и Вие разбирате какво и как трябва да се направи! Повече не може така. Всички – на местата си и – на работа. Това ще искате от министрите, а те от всеки чиновник – почит към народа, зачитане [на] имота, времето и здравето му, да не го разкарват и мъчат без нужда – там виждам аз престъпното, на което трябва да се тури край. Разчистете кметството заедно с кмета, гражданската деморализация с цялото ѝ глупаво котило, защото те не разбират, а само объркват работата.

На всичко това (което аз говорих много пространно и красноречиво) той се съгласи и обеща да вика министрите и да им чете каквото трябва. Не е въпросът за преследване на когото и да е, а да се избегнат такива крайно зловредни по своето влияние работи както станалите при мобилизацията и пр.

Обеща няколко пъти, че това ще стори колкото може непременно. Тогава му заговорих да пише писмо на английския крал, да го помоли да се сключи мир, за да се не унищожава цивилизацията, богатствата, хората, че парите може да се употребяват за подобрене бита на хората, за да се избегне социалната революция, че по-добре е с отстъпки да се запази животът на хората, че най-после всички сме Християни и пр. А също и на Хитлер да пише, че Германия няма смисъл да се бие повече, защото никой не се съмнява в мощта ѝ, и ще трябва сили за новия ред и пр.

– Да – каза царят, – аз мисля върху това. Вие и по-рано ми бяхте казали.

– Но ето, Коледа иде. Ако може да сторите нещичко и Бог ще Ви благослови, защото ще отървете живота на хиляди. Пък най-после, ще имате една хубава позиция утре да им кажете, че ги поканихте към мир, а те не щяха и изгубиха много, защото държавите единично няма да решават, а пък ще трябва общо и пр. – Той обеща, че ще стори и това...

Като се върнах, отидох при Учителя, който ми говори доста дълго, но аз записах само нещичко (повече от час и половина).

«Едно време и Наполеон беше подпомогнат да реформира Европа, а щом взе да си прави династия и пр., отиде на «Света Елена».⁴⁴¹ И с Хитлер ще стане същото, ако не издържи.⁴⁴² Англия беше обещала да направи справедливи промени и се помагаше, но сега, като не издържа, търпи тези бедствия⁴⁴³...

Сега в Русия е личният егоистичен егоизъм – Господ като не е на земята, няма Го и на небето; в Германия – колективният личен егоизъм.⁴⁴⁴ Новото в света е Божественото – да даде съответните блага на органите за благо на целия организъм.⁴⁴⁵ Нали е казано, че като дойде Христос, всички ще Го видят – и сега, да им кажем една тайна: тия, които са Го разпънали някога, тия ще Го видят сега (защото те са тук!). Германската политика е модернизирано еврейство...⁴⁴⁶ Евреите... Христос, като мислеха, че ще работи за тях... Царят, като пише, нека каже, че каквото му е казано, е станало – и сега ще бъде същото. Божествената правда е много строга.⁴⁴⁷ Ето какво стана и с този (Кирчо). Той не плати на тия, които нападнаха Изгрева – да се бие по задницата може!⁴⁴⁸»

Казах му, че аз не дадох тогава. Учителят каза:

– Баща, който е пощадил сина си, не употребява пръчката – той ще яде боя. Това е закон. Христа Го не пощадиха, а Го пратиха, за да влиза в положението на хората. Войната е такова наказание⁴⁴⁹ – един Божествен език. Хора ранени, осакатени, не разбрали Божествения (език) закон – най-голямо безобразие е това, а те говорят за отечеството, дават им кръстове и пр., и все за народа, а то е за забогатявания. Разправяха как в царска Русия един търговец

подарил 100 000 одеяла за войниците, а после пак му ги продали обратно – изкрали ги. Корупция...

Не може ли в нас да се въведат инспектори на честността, за да се проверява колко се изпълняват законите, да се инспектират чиновниците, за да се взимат мерки... Сега трябва практически умствени деятели (?) да държат сказки и проповеди, религиозни – от какво може да произлезе благо на един народ – светът ще се поправи с най-прости средства на сложните лостове. Животът учи: маймуните си правят живи мостове, за да минат реката. Кой ги е учил? Сега машината е сложна – да се опрости, и ще действа по-добре, с по-малко загуба на енергия – не е в сложността, а да се предава по-добре енергията. Хората на земята се заблуждават, обличат се с богатства, пари, говеда, а като дойде смъртта, колко малко остава от всичко това! – то е скритото, на което може да се разчита – ще остане семката, която може да възстановява. Сега Багрянов, който е Венерин тип, търси пътя на най-малката съпротива, но той нищо не прави да го намери, а иска да бъде пътят на най-силните съпротивления – най-лекият.

Всяко семе расте, само да знаеш де да му туриш семето навреме.»

Между другото, като се разправяхме с царя и аз му казах да преведе полковник Борис Димитров от Плевен, че му е верен офицер, и той казваше «Да», но разбихах, че само ми приказва, а дали ще го направи, и му казах:

– Ама мнозина казват, че Вие повече почитате и внимавате на тия, които Ви лаят и псуват, а към истинските си приятели не искате и да знаете.

– Нали знаеш, Лулчев – каза ми той, – с нестабилните барути трябва човек да бъде внимателен, за да не стане взрив.

– О, да, разбира се, но помислете, че [с] това може да насърчите и други да станат нестабилни...

– А, не вярвам... приятелите са си приятели.

– Горко на приятелите тогава...

(66) Среци

На 16.XII.1939 г. се срещнахме с Багрянов и ходихме по негова покана в селото Бреже, Софийско⁴⁵⁰. Край селото загазихме и отидохме пешком в село, а после автомобилът изгази и можахме да си тръгнем към 8 часа и към 10 часа вечерта си бях вкъщи. По пътя приказвахме за клюките по изборите и той ми разправи как в Бургас, като бил се заинтересувал за Тополовград, гдето щеше да се избира Спас Ганев, и като видял, че му казали, че телефонът е развален, той пратил секретаря си и разбрал, че са натъкмили Спас Ганев да излезе сам кандидат, когато бяха обещали, че там няма да има правителствен кандидат. Така беше казал Недев и на мене. Разправи ми за конференциите си в разните места, които е имал, и как са се държали селяните. Тук, в село, той се държа много демагогски, но селяните са свикнали с това. Той им даде 500 лв. за бедните ученици⁴⁵¹, те на изпращане му дадоха заек и други подаръци. Ясно е, че той говори, за да го каже, и ако не го направи веднага, после вече и не се сеща какво е казал. Аз се правя, че му вярвам, защото искам да се поправи – но всеки човек си има по нещо, което куца, както има и нещо, в което той надминава другите.

С Невенка, която е учителка там, едва се видяхме и само няколко думи можах да разменя.⁴⁵² Багрянов ми обеща, че няма да отива в Шуменско, но на другия ден още се измъкна от София... Господ да му е на помощ!

На 18.XII.1939 г. вечерта дойде Недев. Той започна да ми дава много данни срещу Багрянов, а същевременно ми потвърди, че наистина Кьосето е заплашвал с подаване [на] оставка или с отиване да иска от царя отлагане на изборите.

Тогава аз му наговорих доста тежки думи, като му казах, че Багрянов е сторил хубаво, защото и той лично ми обеща, че в Тополовград няма да има правителствен кандидат. После – че Кьосето играе. Царят беше казал, че той може да напакости на Божилов. Че сега виждаме, изпраща го в Русия, за да няма кой да го замести. Севов го няма в България и той мисли, че ще хване царя натясно, но това няма да бъде. Династия на Кьосеивановци няма да се прави. Щом той не може да се откаже от своите приятели Дуров и сие, Гето Кръстев и др., то тогава ще си иде вкъщи при жена си. Багрянов е демагог, но поне ходи при селяните и им помага, а тоя, който седи в канцеларията си 4 години? Така не може повече. Кое е хубаво – добре, което не е – то е друг въпрос... Недев се почувствува доста засегнат, но го понесе геройски и това ми много хареса в него. Искаше да бъде лоялен. Но видях, че почти му призля и на излизане си поиска една чаша вода. Домъчня ми за него.

Среща с царя на 19.XII от 7 до 9 и ½ часа Вечерта във Враня

Идва преди това Статев; и нему казах, че ако Кьосето сега се кани да играе пак на разпускане камара, няма да успее и изборите няма да ги отложат, а както се постави тапа на Стойчо, така ще се постави и на Кьосето. Той отиде да се среща с него, за да види как седи работата, тъй като те са били в Пловдив и не знае как стоят тук нещата.

Царят беше по-добре от по-рано. Каза ми, че ме викал, «защото Кьосето се кани – според моя речник – каза той, – да пръдне в ръцете ми».

– Пращах – казва – Груев, при него, върна се смазан.

Казал му, че той не иска да служи за трамплин на Багрянов да се качи на неговото място и че ако искал, да го турел направо и пр.

– Пратих след това Генчев и неговото впечатление е, че Кьосето е изтърбушен и иска да прави трюкове, макар че едва държи... Този трюк е отпреди две години стар вече. Тогава му казах какво съм казал на Недев и той намери, че това е добре. Затова, горкият, той стоеше като че бе ударен, като че бе глътнал шомпол, нито се кръстеше – каза царят.

– Ами и аз казвах на Кьосето още [преди] един месец да говори една реч по радиото за изборите – и досега не го направи. Той си има своите планове.

Като му казах за Багрянов, каза ми, че и той същото изтъкнал, че може да е демагог, но и работи. Аз настоях да се направи всичко, за да се примирят Багрянов с Кьосето, като всеки си гледа работата. Помолих за това царя и той ми обеща да стори това, но ме предупреди, че по-рано всичката атака против мене е била от хората на Багрянов, затова да се пазя, че може да ме изядат. Тъй че, това примиряване ще се опитат да го направят, пък – ако излезе.

Запитах го и за Спас Ганев. Каза ми, че ще е по-хубаво да влезе, за да има кой да респектира Багрянов в парламента. Говорихме за характера на Кьосето и на Багрянов. И Севов му казал да се не бърза с Багрянов. Казах му и аз, че по-добре е сега да дойде някой друг да довърши изборите, ако не ще Кьосето, но да не се отлагат, защото после ще станат условията по-лоши. Не може да управляват като диктатори, защото ще бъдат пометени. И в Германия има Райхстаг, в Русия – събрание, в Италия – снопове (фашии), и тук трябва да има нещо такова... Царят се съгласи, че това не може, и реши да настоя пред К[ьосеиванов].

Дълго говорихме за Царицата и за неговия гост. Чете ми пак писмо от онова момиче, което бях лекувал и което придружава царицата. Каза ми, че писал на бабалъка си, че Кьосето му помогнало да напише писмото, но сега, утре като се връща, какво да прави, като му е все като враг... По този повод го посъветвах да се види с Учителя, но той отказа под предлог, че така ще бъде по-силен, че обича мистичното и пр.⁴⁵³ Започнахме на по-интимна тема и аз му говорих някои работи за него и за бъдещата му работа. Той слуша, но от време на време го виждам как си го държи неговата мисъл. Той иска и на Бога, и на Мамона да служи, но...

Разправя ми за един свой приятел, гост, който беше сега тук и който е копеле на Кобургите (по думите на царя той бил от руската линия на Долгоруките и не знаей още кои и понеже бил последен), влюбвал се в момчета, перверзен бил, та ми разправя неговата история – как бягал с едно момче в Аржентина, но жена му казала, че ще го чака и го чакала... и той след три месеца се върнал обратно и се поправил и пр.

– Но моята, моята какво да я правя? Тегне на всички. Като дойде, още ще разбърка къщата и ще внесе безпокойство. Какво да правя, какво да правя?

Пак му казах да се види с Учителя. Пак отказа.⁴⁵⁴ Беше много отчаян и ми каза, че някой ден ще си пръсне черепа, за да си остави трупа само на нея... Подобни работи и аз изживявах някога, та го разбирам, и доста му говорих, като му казах да остави тия глупости, че тая задача още е [мъчеше и] баща му и като не се реши с него сега, ще я дорешава с жена си. Тогава той ми разправи как, като бил на 19 години, се опитал да се самоубие. Той имал като възпитател (това не помня, дали беше точно възпитател, а и името забравих) един швейцарец.

– От него имам всичките тези либерални разбирания. Баща ми го много мразеше. И сега, като се научи, че ходя при него, го е яд и прави магии... Тоя човек си държал дневник, аз не знаех това. И каквото му съм се оплаквал за мъчнотиите с баща ми, той ги писал. Куртуклиев⁴⁵⁵ или кой други, не знаей, но казал това на баща ми. И когато швейцарецът отишъл в отпуска, Куртуклиев, по заповед на баща ми, отваря бюрото му и взема дневника. Аз бях в Царска Бистрица. Вика ме баща ми, уж любезен, ама окото му святка. Сещам, че ще има нещо. Отивам в кабинета, там беше и един французин (на когото тоже забравих името сега, може би ще го питам допълнително и ще си го запиша).

Той гледа на масата дневника. Започват да му го четат от 8 часа вечерта, та до 2 часа след полунощ. Онзи човек искал нещо да прескача, но царят не давал и настоявал всичко да се чете. – Инквизиция, каквато правеше Боян Начев със своите жертви – казва царят, – знаей го, защото го изпитах... Като си отидох долу, аз имах същото чувство като сега – желание да му оставя само трупа си. И вдигнах револвера и го опрях до челото си... Револверът не хвана, даде засечка.

– Защото е трябвало да живееш – казвам му, но и двамата бяхме много развълнувани... Горкичкият...

Каза ми царят, че още в Будапеща е казано от журналист, че на 26 декември ще има преврат в България от офицери за доброто на царя.

– Знаей аз това добро – каза царят... – Нали – казва – говорихме, че Лойд⁴⁵⁶ е тъмен човек – ето, ходи в Румъния, отиде си и почнаха пожари, в Сърбия – убийства и пожари, ами тука какво ще излезе? Проверих това, което ми писахте за английската легация, и излезе вярно, че имат хора, които са участвали в Испания...

– Значи и тука готвят нещо такова – казвам му (пък си мисля, че те взеха Лукова не току-така с 15 000 лв. месечно, но не го казах на царя...).

Говорихме за Недев и той се отзова много хубаво. Казах му също интригата, която е разправяна, че престолонаследникът е глухоням, и как Казанлиев се е клел, че го е виждал и говорил с него и как народът викал «ура». Приказвахме по този повод за Казанлиев и му казах, че той е човек, на когото може да се даде път, и царят потвърди това, че заслужава и че ще бъде хубаво да се вдигне той вместо други, понеже той е добре с народа, без да е така корумпиран, и че е помагал на бедните, като е купувал нещичко от свои пари, и че прави хубави жестове. Това и царят констатира. Изобщо, беше съгласен. Само му се стори, [че] мъчно ще съгласува усилията на Кьосето и Багрянов, но обеща и този опит за доброто на България да се опита да направи.

– Да се опитаме – казвам му, – пък ако не щат, нека всеки си носи последиците!

– Вий само се пазете, че по-рано щяха да Ви изядат и излизаше все от Багрянови хора. Не излизайте много начело.

(Спомних си, че Стоил ме плашеше, че Цанков с Кожухаров Тодор щели да издават книга за мен и щели да прашат Тошев като провокатор – той иска да се видим, но аз бях вече отказал. Цанков разправял, че съм се виждал с Кимона, а то беше преди 5 години – и че сега щели да опишат модерния Распутин.⁴⁵⁷ Щели да нападнат и братството. Казах му, че ме правиха вече убиец, та това не ми се вижда вече толкова тежко. При това и за братството не е страшно. То мина това време. Когато огънят е слаб, вятърът го гаси, но когато е силен, само го разпаля... Минаха тия времена, когато можеха да ни плашат, сега ще ми направят само реклама. «Ами тогава да кажа да не я издават» – каза наивно Стоил... Това не казах на царя.)⁴⁵⁸

Приказвахме и за дипломатическите промени, като питах защо Антонов го не уволниха след този гаф в Москва.

– Кьосето не ще – каза ми Царят.

Приказвахме и за уволнените офицери и пр. Доста интересни работи, но не ми се пишат. С впечатление съм, че царят си има план, който не искаше да ми разкрие изцяло, пък и аз отбягвах, за да не би да го издаде някой, а той да помисли, че съм аз. Изобщо, всеки ден разбирам, че българската политика и нужник са почти едно и също и много съжалявам, че се намесих или намесиха. При Стамболийски щях да платя с главата си, пък сега да видим какво ще ме огрее...⁴⁵⁹

Сега, 21.XII, дойде Андро и ми каза, че Кьосето си подало оставката – точно както бях казал на Недев и Царя, че ще му погоди, като изпраща днес Божилов да няма конкуренция. Ама де да видим какво ще го изиграт...

(67) Изборите и оставката на Кьосеиванов преди това

От Учителя преди отиване, на 19.XII.1939 г.:

«Има работа за цялото и работа за частта – последното е болезнено. Ако се акордират интересите на частта с цялото, тогава е здравословно.

Ще видите царят на какво мнение е.

Сега едни отиват с Англия, други – с Германия, с Франция, с Русия, а трябва да са с България – български – с всички да бъдем приятели, но и вътрешна политика да има. Германците най-първо победиха, а после ги победиха. Ние такива «герои» не трябва да бъдем. Изборите да се направят, Русия има събрание, Германия – Райхстаг, Италия, Англия – всички имат един отдушник – комин трябва! Какъв да е, но трябва.⁴⁶⁰

На 23.XII.1939 година дойде Багрянов, та ме взе, и отидохме на Витоша да говорим. Казах му какво сме се разправяли с Недев на 18 т.м. за него и картите* поради това, че той отиде да участва в изборите. Той към 11 часа отиде на министерски съвет, а аз останах във Витоша. Вечерта към 11 часа дойде неочаквано Генчев (интересно, че тоя човек не беше дохождал повече от година. Беше ми подарил едни ръкавици от Лондон и аз бях си казал, че докато го не видя пак, няма да ги туря. По вътрешен път ми казаха да ги приготвя за събота, но не отидох с тях на екскурзия, а ги оставих да ида на сутринта на беседа – и той вечерта дойде. Това казах на царя тая сутрина и то му направи впечатление, защото после сам запита Генчев:

– Каза ли ти какво се е случило с ръкавиците?

Генчев влиза и ми казва:

– На, чети, виж кой е предател! Генчев ли е предател, или някой други?

– Никога не съм те наричал предател – реагирах аз. – Че си дебела глава, съм казвал, но предател – никога.

– Чети и виж – подаде ми той един голям плик.

От него извадих... оставката на Кьосето. Това ме много възмути. Утре имаме избори, а той си дава оставката тая вечер, след като изпрати Божилов на гарата с... Изпратил я със секретаря си на дежурния офицер! Генчев беше много възмутен:

– Това е предател, заслужава да му удари човек два шамара. Кажи: какво да правим? Царят ме праща да го взема сега и да го водя във Враня. Ти какво ще кажеш?

– Ами, като иска, заведи му го, но аз мисля, че царят не трябва да се поддава на тая игра, защото аз го предупредих, че Кьосето ще иска да го изнудва... Той трябва да бъде арестуван. Толкова хора съсипаха за него. Да го видите. И аз предупредих още на 6-и царя, още щом го видях, че трябва да си върви, защото е изтощен и се намира под странични влияния.

– Казвай: какво да се прави?

Аз написах едно писмо на царя да не отлага изборите. Кьосето да си понесе последиците от своята постъпка. Към 12 и половина Генчев ми се обади по телефона, че утре (за днес, **24.XII**) царят ме вика сутринта и към 7 и 1/4 да го чакам на пътя.

В 7 и 1/2 бях във Враня. Кирил чакаше в преддверието, Царят – вътре, и беше нетърпелив.

– Видя ли, Лулчев, че Кьосето ни пръдна!

– Много хубаво, че стана така – казах му аз, – че инак как щеше да се справиш с него? Сега кучето само вкара вълка в кошарата. Най-първо осигурете изборите. Желанието на Кьосето е те да не станат. Това не трябва да се допуска. Имате ли тук телефон? (Ний бяхме в един кабинет.)

– Оттатък е – каза царят.

– Извикайте веднага Недев и му кажете да слуша само Вашите заповеди и да си прави изборите, като че нищо не е станало.

Царят отиде на телефона и скоро се върна и ми каза, че не намерил Недев, но изпратил Генчев да го търси, понеже му казали, че излязъл, и да му предаде това.

– Не може да е излязъл! Потърсете го чрез телефонната централа – казах на Кирил и той отиде и скоро се върна да каже, че Недев е на телефона, и отиде и Царят да му каже. След малко се върна и ми каза, че е наредил и Недев казал, че нищо не знае, но че работата си върви.

* В оригинала е «карбите». (бел. на съставителя на «Изгревът» Вергилий Кръстев)

– Като ти чуе гласа, той другояче ще работи.

– Тая работа се нареди вече, апаратът ще върви – каза царят, – аз му казах да чака оттук нареждане. – Това се свърши. Сега, по-нататък какво да правим?

– С тази си постъпка Кьосето си затри всичко положително. Той показва, че за него личната политика е по-важна от принципната. Той е сега в ръцете Ви и Вие ще се отнесете с всичката строгост към него, както към дезертьор пред лицето на противника.

– Но кого да турим да го замества?

– За днес нека фактически го замества Недев, комуто и съгласно указа сте възложили да прави изборите. Да му се попречи да се намеси или ги спре. Но тия 4 «Ваше Величество» в писмото му показват, че той иска да изнудва, но не да прави война и си мисли да Ви иска само изхвърлянето на Багрянов. Ето защо трябваше да ги викате по-рано, както Ви бях казал, и тогава нямаше да се стигне дотук.

– Не успях, Лулчев.

– Нищо, сега е още по-добре. Сегашната позиция на Кьосето е изгубена и той пика на бъдещето си. Сега остана да се и използва умело.

– Кой да го замести?

– За Багрянов е още рано. Мисля, че не трябва да оставите да изгори Багрянов за искането на Кьосето. Вие трябва да имате контакт с народа. Кьосето го няма. Багрянов и Казанлиев са хора, които трябва да се държат за тази цел. Трябва да се намери такава връзка и с работниците, защото времената, които идат, ще бъдат тежки не само за нас, но и за всички. Трябва с време да се вземат мерки.

– Кой ли е дал тоя съвет на Кьосето?

– Още преди шест дена аз казах на Недев, че на Кьосето спатиите ги знаем и че той ще иска, щом изпрати Божилов, да иде да притиска царя. Казах и на Статев също и той отрече това и отиде в Пловдив, защото 100% било лъжа, че Кьосето искал отлагане на избори.

– Значи не е Статев тогава – извикаха в един глас Кирил и царят. – Ами кой ще му е дал тоя акъл?

– Много вероятно [е] да се следва една инструкция, дадена отвътре от византийските влѣхви Буров и сие.

– Тогава да туря за председател Даскалов, а пък за вънкашните работи – или Шишманов, или белградският.

– По-добре белградският – казах, – понеже най-важното е да сме добре със сърбите.

[За] Калфов говорихме също, но царят се боеше да не вземе някое становище крайно веднага и с това да попречи. Аз му казах, че ще имам грижата, докато му дойде после времето, да поработя с него, да се поопитоми, да не е и така остър и бърз, а да се разширочи в схващанията си, т.е. да вижда доброто и в двата лагера – там, където го има. Но аз пак настоях да се извика Кьосето и да се направи последен опит да се разберат с Багрянов и ако не може, да си върви вкъщи.

– Той с тази оставка тъй те улесни, както, и да беше искал, не можеше да го направиш. Ще го викаш и ще бъдеш «баро» пълна сила, ще го обвиниш, че никой не е правил нещо подобно на това, което той прави – да бяга в лицето на противника.

– И право е – забеляза царят, – имали сме само един подобен случай, когато, като умря майка ми, и Греков⁴⁶¹ си даде оставката, но това сега е повече от всичко допустимо.

– Разбирам да беше го направил това Багрянов – да, но той...

Царят почна да се смее силно и извика Кирил и му казва:

– Слушай какво казва Лулчев и това е много да го направи Багрянов (Сър Джон, го нарече царят), казва, че разбира. Да, за него право, това е естествено – потвърди царят и Кирил – и не бих му се сърдил, но на този господин, след като го поддържахме толкова време, сега така да направи...

– Вие ще му говорите и за депутатите, които искаха да се избират и за които аз лично му казах и после повторих и на Недев.

– Аз самият повиках Божилов и го заредих здравата, казах му – и царят ми повтори целия разговор, в който той е казал на Божилов какво не иска да прави Кьосето и което Божилов обещал да му каже, – но както виждаш – казва царят, – Кьосето си прави пак неговото.

– Толкова по-добре, че е дал материал да го обвините. Аз казах и на Недев, че всеки крадец поздравява пристава, защото го е страх от него, но Кьосето се подкупва с това внимание и мисли, че то му е необходимо и че без него не може. Защо му е Дуров? Разбойник – той, и Иван Петров, и Гето Кръстев.

– Разбира се, аз не дадох на Ляпчев да го избере – каза царят, – а той сега иска да го избере...

– Вие ще го нападнете силно, но ще бъдете весел, да разбере той, че пет пари не давате за неговата оставка. Аз казах и на Недев да се опомни и да знае, че е министър на България и на царя си, а не на Кьосеиванов и че нямаме намерение да се основава нова династия. Ще бъдете решителен. Кьосето е проиграло всичките си карти и сега, когато мисли, че Ви държи, то е в ръцете Ви и нека си реши съдбата само. Ако слуша и поеме ръката на мира и работа с Багрянов – добре, ако не – да си върви вкъщи – никаква друга легация.

– О, разбира се – каза царят, – след тая оставка...

Дойде Генчев и доложи, че се е срещнал с Недев и му е предал заповед как да се държи и слуша тука, после ходил в радиото да види позива и заговори, че изборите ще имат насилия, че Недев си бил турил и бабалъка си даже.

– Ама, казват, Ваше Величество, че Вие сте казали.

– Ах, не е вярно, Лулчев. Мадам Каравелова⁴⁶², като ѝ бях на имен ден, ме залови за него и започна да ми говори. Може да ѝ е бил някога любовник, та искаше да го прекара. Казах ѝ: «Мадам, то не е моя работа!»

– А тя е казала, че Вие сте казали: «Много добре, нека се избере.»

– Ами, казал съм! Нищо подобно. Тя сигурно си го е имала Грозданчо някога и сега е решила да му се отплати в стари спомени – и той разправи какво му е говорил Ажелето (Стоянович⁴⁶³), как тя искала да го съблазни и не успяла... и къде са правили тия работи – на стълбата на Каравеловата библиотека...

Говорихме докъде 9 и 40 минути, като се взе решение да се види Кьосето след пладне.

– Гамите му ще спаднат много, като разбере, че сте взели командата от ръцете му – казвам, – и ще го атакувате здраво. След това ще имате 5-6 дена за уреждане. Смело, защото работите се развиват добре.

Тоя път, поради това, че имяхме друга работа и се навърташе Кирил, не можахме да приказваме за царицата. Във всеки случай, той остана окуражен, защото видя сгодното си положение, което Кьосето с тая необмислена оставка му даде в ръцете.

Сега, 25.XII, ми се обади Багрянов, че го вика царят, и после щял да дойде. През нощта още казах на Недев за оставката на Кьосето, а той смънка, че знаел, ставало дума в Министерския съвет, а излъга сутринта царя, че няма-

ло нищо и нищо не знаел. Това ми прави впечатление, но, разбира се, не казах нищо на царя. Ще си говоря един ден и по тоя въпрос, като му дойде времето. Сега всичко се развива и върви, та затова ще изчакаме събитията. Здраве да е.

(68) Писмо от Любомир Лулчев до Цар Борис III от 25.XII.1939 г.

Ваше Величество,

Изпращам:

една английска книга, която, ако обичате, прегледайте, когато имате повече време, и после ми я върнете. Тя съдържа някои сведения за Учителите;⁴⁶⁴

няколко резюмета от последните лекции и беседи на Учителя. Турете си ги в джоба и когато Ви остане малко свободно време, прочетете нещичко от тях. Макар твърде къси и непълни, те, ако се четат внимателно, събуждат мисълта на човека, а това е твърде полезно;⁴⁶⁵

скромнен дар от сърце, който също моля да приемете – новата ми книга «Вечният извор», излязла тия дни без мое знание – сюрприз приятен и за мен самия. Вътре има приказки, но не за деца. Отделете няколко минути да я разлистите, когато нямате друга работа.⁴⁶⁶

Само разумният инженер може да направи и разумна конструкция. Здрав Дух ще твори и здраво тяло.

Повдигайте мислите си над дребнавостите на всекидневието. По-малко деформирано и по-точно се вижда това всекидневие, като се гледа по-отвисочко.

При него трябва да се слиза да се работи и помага, но човек трябва да си има, като кораб – свое пристанище.

Душата си отдъхва в простора на Духа.

Съзнателно дръжте в ума си светли мисли; в сърцето – висши чувства, и благородните постъпки ще дойдат като резултат.

Сега повече от всякога ще е потребно да бъдете силни, за да издържите. Силата иде от волята, а волята се крепи на Духа и Любовта.

Както една коза не може да роди агне, а ражда пак козле, така и насилието не може да роди друго освен насилие пак.

Напразно чакат ония, които се надяват, че с насилието ще «оправят» света. Само Любовта е в състояние да отвори очите на хората, за да видят достатъчно ясно, че светът е оправен и че безредието в него се внася само от безлюбието на самите хора...

Знанието на недостатъците на хората, на техните простъпки не е никакво знание. Злото не е знание. То е миналото.

Доброто е, което твори новото, защото излиза от Бога.

Злото само повтаря нещата.

«Земята ще остане само за добрите хора. Лошите хора ще отпаднат и ще се изтощят. Засега лошите хора управляват земята. Но това е до време. Било е време, когато животните са я владели и управлявали. Сега я управлява човекът-животно. Но иде време и дошло е, когато «кротките ще наследят земята и ще я управляват.» (От «Учителят говори»)

Искате ли да станете силни – служете на Бога!

От все сърце пожелавам в идните дни да бъдете радостни и доволни!

На домочадието Ви пожелавам живот и здраве.

С най-искрен поздрав: Любомир Лулчев

25.XII.1939 г.,

Изгрева – София

(69) Среци с Учителя. Разговори с Де Корси, французин сенатор, Меменджиоглу и важен съвет

[Среща с Учителя,] 29.XII.1939 г.

«Кьосето е слабо в устоите на чувствата. Волев е. Английска политика води. Тикна Англия финландският народ⁴⁶⁷, в Турция – земетресение; в Америка... в Италия – пожар в папата. Провидението туря прегради. Страданията на финландците, силният студ се дължи на земетресенията – освобождава се електричество. От невидимия свят предупреждават тоя свят. Има една велика политика, висша политика в света – турят хората на работа. Естествено е да се пласират излишъците на България (за Русия).»

[Среща с Учителя,] 3.I.1940, 12 часът:

Христос беше навремето си за равините и еврейските учени престъпник, а сега е боготворен от 500 милиона хора. И сега е така (със самия Учител) – за сегашните той е престъпник, а за бъдещите той ще бъде почитан.⁴⁶⁸

Среща [с Учителя], 15.I.1940 г., 10 ч сутринта

«Английската политика насъсква финландците. И след като изчезнаха Полша, Чехия, кой ще има доверие в нея?⁴⁶⁹ Политическият живот не може да се оправи. Една бомба като се пръсне, какво можеш да поправяш – гледай само по-далеч да си и по-як заслон да имаш. В битието има закони, които не дават да се удари един народ два пъти, както няма и два прилива един след други. Русия даде повече от два милиона жертви за идеи и сега няма да се позволи да се дадат повече.⁴⁷⁰ Искаха да намесят и Турция, но дойде земетръсът. Ако безверниците правят грешки, верующите по-малко ли ги правят? В Германия се заражда нещо хубаво. Краят на века е сега, културата си отива, ами да си иде по-леко. Божествените идеи идат и ще се наложат по необходимост. Духовниците не са в състояние да направят добро – колкото вълкът може да направи добро на една овца, да ѝ прави операция. Два прилива в природата не могат да дойдат едни след други. Някога гониха богомилите и сега искат да гонят пак, но това не може. Сега трябва да платят за погрешките на миналото.⁴⁷¹ Религията е една византийска дреха – има молитва: «Пази ни, Господи, от византийските лукавщини.» Как се предава закон Божи? История на нещо, което е станало някога между евреите, но какво съотношение може да има със сегашния живот? Преди две хиляди години Христос беше грешник за еврейските първенци, а сега е праведник за милиони – след 2000 години и аз ще бъда праведник, сега съм измамник.⁴⁷² Колкото еврейските равини бяха прави за Христа, толкова и сегашните духовници са прави за мене. Нека си дойдат последствията...»⁴⁷³

Среща с Царя Във Враня на 15.I.1940 г. от 6 и ½ до 9 Вечерта

Повод за тая среща бе поведението на Кьосето. На няколко пъти стана отменяне на едни кандидати с други, и то въпреки Министерския съвет и даже желанието на царя, като Кьосето, вероятно под влияние на Спас Ганев и брат си, лично ги беше отменил и по тоя повод беше наложил престъпници като Иван Петров, самия Ганев (за последния аз ходатайствах Багрянов да отстъпи и Стоил ходи да нареди работата), Кръстю Гетов, Серафим Георгиев, Дени Кос-

тов⁴⁷⁴ и пр. отречени хора. В това държание на Кьосето – за два дена да се сменя в противоположни работи – дава възможност на опасни прецеденти, още повече, че е съвсем изморен и може да стане проводник на опасни работи, макар че самият никак не е лош човек, но от много места го изнудват. Севов казал на царя, че искам да го видя, след като бяхме говорили с него. Посрещна ме лично царят и ми вика със смях:

– Влизайте с галошите, както при Кьосето.

И аз се вмъкнах наистина с шушоните вътре в салона и там се съблякох и събух, като си хвърлих палтото на един стол. После се поздравихме за Новата година, че не бяхме се виждали, а след това седнахме и аз го закачих за срещите му откак не бяхме се виждали. Започна да ми говори за срещата си с Де Корси⁴⁷⁵. Накъсо, впечатленията и разговора:

– Изглежда, че е дошел да продължи делото на лорд Лойд, който не успя тук, а в Сърбия и Румъния има успех. – Разговорът е бил главно върху поведението на България и сближението с Русия. Трябвало да се направи блок.

– Но – казва му царят – този блок вече може да се яви като опасност за някого или да бъде предизвикана изкуствено и тогава ще бъде лошо.

– Но защо сключвате договори и с Русия?

– Ами и вие флиртувахте три месеца с нея и какво да правя аз, ако вие пригответе само флирта на Русия? Аз ли съм виновен?

– Не, Англия никога не е мислила сериозно за това – казва Де Корси.

– Как не е мислила, когато 15 дена преди разрива мина тук Потьомкин и той сам ми говори за бъдещите възможности на новия англо-руски договор.

– Това не знаех – казал той. – А Вие сега какво искате? Ние имаме добри отношения с всички съседи. Не искаме да се караме с никого.

– По-тесни отношения.

– Но какви?... С турците имаме съглашение още от 1925 година, оттеглихме си войските. Ето сега, при тая беднотия, която имаме в нас, ние за нашите бедни не сме отпуснали 2 милиона лева, колко повече... С гърците сме добре, със сърбите – също. С румънците, ако ни бяхте дали Добруджа миналата година, сега щяхме да сме приятели, да им помагаме. И сега няма да ги нападнем, но от аспирациите си не можем да се откажем. Аз не съм излизал много време навън, Вий сте по-правилно ориентиран – може ли да ми кажете: дали ще се свърши войната скоро?

– Няма тия изгледи засега.

– Е, виждате, ние трябва да се готвим, за да може да издържим. Но аз ви казвам, че ако се не вземат мерки да се спре войната, преди да се е проляла кръв, ще загине европейската цивилизация. Ще настане хаос и всички държави ще пропаднат. Народите няма да изтратят.-

Де Корси:

– Ами ако Русия дойде да вземе Бесарабия, вие какво ще правите?

– Какво можем да правим? Това ще зависи от времето, но ние искаме да си останем неутрални и да получим по мирен начин това, което ни се пада.

– Вие трябва да бъдете строго неутрални, инак ще бъде много лошо за вас.

– Изобщо – казва царят, – беше страх от Русия, желание да ме склони за блок и заплашване с Божие наказание, ако не послушаме Англия... Казах му, че политиката, която следваме, се одобрява от целия народ.

– Да, сега вашият народ е по-добре.

Опитал се да му говори за Стойчо, но царят отклонил разговора, че това е вътрешна политика.

После ми разправи много подробно и за Меменджиолу – турчина, и за Де Корси ми говори много краснорчиво, но аз не мога да запомням разговорите и възраженията, но ми направи впечатление, че царят е отбивал много майсторски всички опити да го притиснат. За турчина ми каза, че гледал с английски очила, но имало една разлика – те не искали да има блок. Това зарадвало царя, защото той му казал, че е опасно, като се ритат атовете, да не пострадат магаретата. После турчинът казал, че те не искат да воюват. Събудил се е един страх като в старите турци от Москва, каза ми царят. Турчинът настоявал, понеже сме се сближили с московците, да не би да се виждало лошо, та сега да се публикува и едно друго комюнике, че и с турците сме добре.

– Съгласих се – каза царят, – само не и с това, че ще защитаваме неутралитета си, както те искаха. После дойде сенаторът френец (името забравих).

Той бил много войнствен и казал, че няма да мине без кръв, че Франция ще удари и пр. Царят и на него говорил доста, но той си останал със своето си мнение, че Германия трябва да се удари. И той не можел да каже кога ще се свърши – скоро или по-бавно – войната. И той искал да сме строг неутралитет, блок.

След това царят ми разправи за генералите, с които се е срещал, българските, и от които не беше никак доволен. Разправи ми и за себе си и че се чувства крайно изтощен, и заприказвахме за Кьосето. По едно време му казвам:

– Няма да се сърдите, но мисля, че ако имаше един идеен човек, Вие би трябвало да му отстъпите да носи тая тежест, но на човек, когото не знаете къде утре ще бъде – не може.

– Да, знаеш ли, че от десетина дена и аз мисля буквално същото, Лулчев – ми каза царят изненадан.

– Когато един народ дава това доверие с по толкова хиляди гласове, то е както кога плащах много пари за едно представление и ако това представление не струва, ще счупи главата на актьорите.

Той се съгласи. След това говорихме, по-право – аз му говорих – за двете Българи: едната – парфюмирана, другата – окъсана и с ръце като копита, звероподобна, изоставена на грижите на една паразитна интелигенция. Трябва представители на земеделци, на работници да влязат в състава на камарата. Казах му, че трябва да се привърши с Кьосето. И той ми каза, че е съгласен, но как да се манипулира? Приказва ми за себе си, какво е правил тоя ден, какво е мислил, че е много изтощен, че няма сили, че акумулаторите му са празни вече и пр.

Аз му казах, че всеки ден си носи своите задачи и решения и нека сега не решава това, което не може да реши.

– Как да процедираме?

Извика и Севов и той ми каза, че Кьосето, като е стопил и премахнал всички около себе си, сега е премахнал, изсмукал и самия цар. Каза, че Генчев е обвиняван да е взел 6 милиона лева от Спас Ганев и затова сега го поддържал и пр. Остана да премисли как да се направи и докажем на царя утре сутринта.

След това към 9 и половина вечерта отидохме в Недев, нямаше го. Почакахме го и му казахме, че утре сутринта ще се види с царя и ще видя какво трябва да прави. През нощта много мислих и на сутринта се видяхме със Севов и му казах плана си и той каза, че е мислил същото: по повод [на] терора и телеграмите царят да извика Недев и да го пита за това-онова и кой не искал Гето Серафимов и пр. Той да поеме всичко върху себе си, а после да заяви пред съвета, че не може да решава сам, а че е поел ангажимент тия хора да не

се избират. Тогава всички да си кажат мнението, което Кьосето или ще приеме, или ще трябва да си иде. Това стана с царя, говори, обаче Недев сглупи и вместо да каже съвета, каза го лично на Кьосето и сега тая вечер Кьосето си върши каквото си иска. Сега (18-и) говорих с Недев в Пловдив и той каза, че било скандал, но не може нищо да стори. Царят, горкият, е много ядосан и сигурно ще иска да се отърве от Кьосето и от Недев, и от Багряна...

Бог да ни е на помощ, защото все пристигат руси и англичани и купуват, а понеже царят им се противи, ще се мъчат да му сторят нещо, и то пак чрез българи. Бог да пази България! И нас покрай нея...⁴⁷⁶

(70) Среци с Учителя и царя на 27.I.1940 г.

По повод на срещата ми с царя на 27 януари от 8 до 10 и ½ ч се родиха много нови мисли в мене самия за бъдещото ми поведение и по тоя повод приказвах с Учителя, понеже исках да се оттегля от политическата дейност, като работа, която не ми подхожда и в която губя много сили и вътрешно напрежение, без да има някой полза от това.⁴⁷⁷ По тоя повод Учителят ми каза:

«Когато туриш един човек не на мястото му, и той ще направи зло, без да иска. Злото като работи, е един слуга, подир когото трябва да туриш двама надзиратели, за да го следят – конвой! А доброто работи само – без конвой! Духовете на тъмнината не могат да виждат надалеч, добрите духове виждат надалеч.⁴⁷⁸ Растението не може да мисли, защото главата му е в земята.

Австрия едно време съсипа балканското споразумение, защото не разбираше – съсипа и себе си. Царят не е материалист – няма корем, – но неговото е в заднята страна на главата (семеини и др. чувства). Ако Англия обяви война на Изток, ще изгуби колониите си. А сега си служи с други.⁴⁷⁹ Друго направление трябва да вземе Англия. Бъдещето е в културата на славяните – те ще обновят света! Англосаксонците са на върха. Повече в това направление не може.⁴⁸⁰ Бащата се отказва от силата си (като порастат децата), за да се не увлече – славяните са така, та вземат предпазни мерки. На Германия по-рано повреди подводната война, а сега на Англия – блокадата. Има възможността да се отложи войната... при тия състояния... отлаганията, ще има възможност да се отсрочат плащанията и да се даде кредит. Денят Господен е ден ликвидационен, на страдание...⁴⁸¹

Всички са се объркали. На Англия да се даде един малък съвет, добър, да се ориентират. Те във Финландия защищават своите интереси, за да бие русите да не излязат на океана, но те напразно се страхуват от русите.

Сега хората искат Господ, Който е строил света, те да Му го вземат от ръцете, че не стига това, ами да изпълнява това, което те искат...»⁴⁸²

(Горното ми е говорено на 29.I.)

Срещата с Царя във Враня на 27.I.1940 г.

Говорихме върху няколко въпроса. Посрещна ме Кирил, който намираше, че Германия лошо прави. Разбрах – вятърът не е за Германия.

Казах на царя, че поради това пращаха тук Де Корси, Лойд и Гибралтарския владика, но понеже не можеха да го кандардисат и да се справят с него, то може да се споразумеят с други на негова сметка да се отърват от него. Казах му също, че след Белград време е да се отърве от Кьосето. Ако има нещо хубаво – да иде да си почива, ако няма, да се замести с други. Остана да говорим това след 4–5.II., когато ще се видят резултатите. Той ми разправи за два-

ма англичани: аташето по печата, който му е приятел, и военното, с когото са тоже познати и който се опитвал да го плаши, и на когото той е казал, че е по-добре било да се получи Добруджа с благословението на Запада, отколкото с това на Изток, но понеже са закъснели, то да се не сърдят на тия, които са се родили от руско-турски войни, че сега гледат пак към Русия. Изобщо, хубаво им е говорил, но го забравих, защото го записвам след няколко дена.

Той намира, че съм отровен с въздуха на София, и ме посъветва да изляза във някъде, че съм си дошел без бинокъла. И аз му казах още от самото начало, че съм дошел да приказваме по човешки, а не [за] изследване. Казах му също, че съм излязъл от границите си, понеже трябваше да се задоволя с това да гледам портрети и почерци и да определям характери, а той сам да си ги прави, ако иска, говедари или министри – негова работа.*⁴⁸³ Мене аслъ ми беше дотегнало с тия интриги, които правиха, а също и това, което погоди Кьосето на Недев с избирането на Гето Кръстев, а също и с това, че Недев не можа да разбере и да постави Кьосето на мястото му. Когато царят му каза [...] Министерския съвет и пред другарите си да каже какво му е казал царят, той за по-добро отишел при Кьосето и тоя му изигра както трябва играта и после му хвърли кривите дърва на него... Бог да им е на помощ, но мене ме догнаха от толкова интриги и никаквици и ми се иска да се махна нанякъде, поне за известно време... Гнусота страшна, невъобразима е това, което наричат политически живот... Бог да пази България! Преди два дена, на 31-ви, царят беше пратил един доклад, писан за него, явно тенденциозен. Казах му да му кажат «мерси» и че мнението съм си казал по въпроса. Идат много хора и никой нищо не знае. Хора на Кьосето разправят, че ще излезе Недев и Багрянов... Едно разбрах: че само Бог е пазил България досега!... Такъв егоизъм и слепота рядко съм мислил, че има, а то всеки държавник бил образец на това. Отвратих се. Бог да ми помогне да съвладее със себе си и да си почна пак това, което трябва да се работи. И нужник да е, все пак някой трябва да стисне нос и да го чисти...⁴⁸⁴ Сили да ми даде Господ само, и разум, за да мога да изпълня волята Божия както трябва, за Негова слава и общо добро. Амин!

(71) Среци с Учителя и с царя

4.II.1940 година, преди да тръгна за Варна

Учителят казал на Андро да не отивам, но той не ми каза и когато приказвах с него, аз не знаех, че желанието му е било да не ходя никъде.

«Теоретически не се учи. От погрешките ще опитате нещо, което другаде не сте могли да (научите) опитате. Грешките се допускат, защото сме свободни. Доброто е от Бога, а страданието е от нас.

1874–1876. Англия се отклони, като се свърза с България⁴⁸⁵ с една погрешка – тя разпокъса Сан-Стефанска България и поддържаше Турция.⁴⁸⁶ Страданието на България се дължи на Англия; чрез Турция тя искаше да заплаши Русия сега.⁴⁸⁷ Ако беше оставила Сан-Стефанска България, нямаше да има... щеше да изпълни Божественото. В 1914 година България искаше да тръгне с Англия, но тя я изпратиха със Съюза, за да има бариера между Русия и Цариград – не си изправиха погрешката и сега няма да бъдат победители.⁴⁸⁸ Първа заповед е

* На стр. 806 и 807 прилагаме, като документация, снимани на скенер две оригинални страници от анализите, правени от Любомир Лулчев по почерци и портрети. (бел. на съставителя на «Изгревът» Вергилий Кръстев)

35

30

Писмото е писано отъ културенъ новѣкъ съ добро материялно положение .
Пишуция е черноокъ , съ червено лице , съ гъста бръсната брада . Пръстите му
са дебели , но не обил . Цѣлѣта на писмата е изкуждане , а не идея или дѣло-
провокация , който послѣ ще "разкрива" -- и по тоя начинъ ще "функционира" --
за пари , разбира се .

Малка ядка въ дебела чуруупка . Искра да бъде мекъ и искренъ , но по природа не е . Женски характеръ въ мъжко тѣло / но не мекушава жупа , а отъ тия настойчивитѣ , която е готова да ототалпа временно , а послѣ при удобенъ случай се връща пакъ на същата тема до като успѣе .
Плаща данакъ на материалното . Чувство на собствено достоинство . Дакача се лесно отъ лично засѣгане , но крие грижливо това . Показва се често щедъръ поради волево желание , но по природа не е такъвъ .
Грижливъ , много усърденъ и може да работи .

Човѣкъ който може да даде много повече отколкото дава . Даровитъ /дори тала-
нтливъ! / но промѣнчивъ , своенравенъ , преднамѣрено небрежна натура . Съ
малки усилия може да постигне много . Обезвѣрява се често . Способенъ , но
нехаенъ . Може отъ малко да направи много нѣщо и да очуди човѣка , а другъ
пѣтъ е "подъ нудата" - разваля . Държи се временно подъ самоконтролъ , после
го с мѣта за излишекъ и става небреженъ . Справедливъ е но смѣта че и това
нѣма особено значение . Човѣкъ който вътрешна не цѣни себо си - че и дру-
гитѣ . Но нѣма склонностъ къмъ нишето /безчестното / Изживѣлъ е дълбоко
разочерование и затова гледа на ~~нишето~~ неговите дѣла да
мѣта було задъ което се чувствува по спокоенъ отъ нежелани погледи и над-
ничания . Стремежа meu при това е да разрѣшава противорѣчията повече къмъ
благородното , отколкото къмъ ординарното . Не е отмѣстителенъ - закана се
но не хапе - нѣй много бодва съ игла . Носи въ душата си голѣма разочеро-
вание , които е сложило отпечатакъ на живота му , но то не е сѣдбоносно и
може да се промѣни въ благоприятни условия .

Оригиналност . Особенъ родъ самосмнение -смята себе си за начало на нѣщата -
има си своя собствена философия . Външно мекъ , вътрѣ остарѣ -омекотява не-
щата , но самъ не емекъ .
Войнственъ , умѣло напада ,но не е отмстителенъ обикновено/"на дребно" /не
отмъщава/. Иска да бѣде окритенъ но прилича на скуперникъ , който събира
тайно и послѣ тго разпiliaва наведнѣжъ . Много енергиченъ . Твърдоглавъ .
/Неговото "В" е уникумъ - като на Стойчо "М"то . Това показва самобит-
ност , която има въ основата си субективното замѣнило обективното ,вѣчното
Въображение силно развито /но не развитено /
Наслѣдственост :-склоностъ къмъ спестовностъ .
Индирѣктивност и западчивост но и себевладѣние .
Много остра ножица .

Много остра ножица .

Ag. Thompson

W 1252

Анализи на Любомир Пулчев, из дневника му.
Долу вляво след №IV е написано на ръка името Ал. Божинов и дата: 11.II.1939 г.

АНАЛИЗЪ I

Английският Крал Джордж VI

63 32

Намира се въ нисходяща линия на развитие / дегенерация /.
Богати наследствени чувства на хармония и музикалност . Богатитъ му душевни
качества се чупятъ се пречупватъ въ специфиченъ психически прагъ , вследствие
на което се явява забавяние и неправилна / несъотвѣтна точно / връзка между
мисълта и реакцията - дѣйностъ .

"Крепки заднимъ умомъ" .

Добродушенъ , рѣшителенъ , бръзъ , но само за нѣща познати , опитани . Предъ
новото изпитва прекомерно смущение .

Впечатлителенъ е много . Обективна / предмети отъ физическия свѣтъ / наблюда-
телностъ развита . Внѣшнѣ функции на разсъдака забавени .

Смущава се често по вътрешни , неосъзнавани причини . Внезапни , нагледъ недос-
достатъчно обосновани , безпричинни почти , пристъпи на гнѣвъ и избухвания ,
съпроводени съ нервни кризи .

Привързаностъ къмъ домътъ , обича тихъ животъ спокойствие .

Спонтанно мжество въ рѣшителенъ моментъ на опасностъ .

При Привързва се силно и е неженъ . Манаръ възрастенъ има често поврати въ
съзнанието — чувствава се често като измачено дете , което търси майчинъ скютъ .

Обременена психика . Чувство на честъ и справедливостъ догматично и фанатич
охващани .

Ласно се исчерпва нервната му енергия , послѣдвана отъ упадакъ на духа .

Изобщо човѣкъ натоваренъ съ работа не по силитъ му .

Забележка : анализа е попълненъ /освѣтъ графологически / и съ наблюдения отъ по
портретъ въ профилъ .

АНАЛИЗЪ II

Генерал Манаков

Главни насоки : Стремѣжъ , упадакъ на сили , нервностъ , мисли за материални
Изгубено равновѣсие . Чиста душа , която е имала възвишени стремѣжи .

Чувство на човѣкъ който отива на голгота . Добро сърце . Наплашенъ .

Смущава се въ поривитъ си . Много мисли за "свързване двата края"....

Потиснато оригинално въ себе си но то не е престанало да съществува .

Прояви на рѣзкостъ поради болестъ /времеи / а не поради характеръ .

Добродушностъ и нестабилностъ .

Работливостъ . Примиренъ съ противорѣчията по необходимостъ а не по убеждение

АНАЛИЗЪ III

Единъ войникъ

Желани е за угода .

Честолюбие и собствено достойнство .

Неочаквано оригиналничане . .

Богато сърце . Дребни смѣтки . Энергичностъ на не устоява до край .

Много стремѣжи /желания / .

Забележка : Почерка на писмото е "параденъ " и затова не е удобенъ за по точ-
точенъ и подробенъ анализъ .

*Джордж VI
Манаков
не чуканъ на 19.11.1940*

Направилъ анализитъ :

[Signature]

Анализи на Любомир Лулчев, из дневника му, с неговия подпис.

Първият анализ е за английският крал Джордж VI.

Долу вляво е написано на ръка:

«Дадени от Царя писма, ... [нечетлива дума] на 19.11.1940.»

– свободата на всички народи и има Божии Промисъл, което не може да се измени. Те (англичаните) станаха причина за болшевизма и да паднат 2–3 милиона руси жертва.⁴⁸⁹ Английската политика е на кръстопът и трябва да се изправи. Еврейският народ бе избран народ, но като не послуша... Англия трябва да даде хода на християнството и сега се намира в големи противоречия. Ако беше създала Сан-Стефанска България, щеше да има благословия. Англия насъсква славяните (чехи, Полша и др. ...)»⁴⁹⁰.

На 4-и тръгнах, на 5-и бяхме с Андро във Варна, беше пролет, много хубаво и на 6-и се върнах в София. На 11-и ме вика царят, а преди това ми изпрати по Сегов писмото на Багаров, с което псуваше Багрянов и Недев, и писмото на Багр[янов], с което си казва мнението за положението. Виждах се с Багрянов на 10-и и [с] Недев на 11-и вечерта тук, [у] дома.

(72) Среца с царя на 11.II.1940 г., от 8 и половина до 10 и половина сутринта във Враня

Валеше силен сняг и духаше силен вятър.

Занесох му като подарък една диаграма в рамка на всичките бюджети от Освобождението на България до 1938 година. Гледахме я доста време и той ми разправяше при кой финансов министър отговаря кривата. После седнахме и започнахме разговора. Запитах го какво му е впечатлението от Белград. Каза ми за срещата си с турчина Сараджиоглу.

– Много са галантни, учтиви и това не ми харесва.

Каза, че говорил на Кьосето, и нямало какво да ме отегчава, но като му казах, че имам време и искам да чуя по-подробно, той ми каза, че като отивал в Белград, запитал Кьос[ето] колко българи имало в Добруджа и той му казал: 200 000, а после, като запитал Гафенко, той му казал: 150 000, но като настоял, той му казал: може да са 200 000, та от това вадел заключение, че можело нещо да се постигне, но маджарите били виновни, защото и те искали и пр.

– Прави турчин пезевевниклик [пезевенлък], но дали за това няма да хвъркне Дервишката могила? – каза ми царят загрижен.⁴⁹¹

– Ами видяхте ли и Метаксас⁴⁹² какви ги приказвал вчера? – запитах го аз.

– Да – каза той, – това иде още по-дебело да подчертае, че нещата са съвсем несигурни. А прочетете и какво прави румънският крал – среща се с най-върлия си противник.

Царят го прочете на глас. Тогава му казах:

– Какво има да чакате от такива несигурни правителства и хора? Не е ли по-добре да минете на друга линия? Нашето положение не е по силата на един балкански пакт, а на европейски. Имаме щастливия случай, че и двете воюващи страни са съгласни върху това, че ние трябва да сме неутрални. Това е милост Божия за нас.⁴⁹³ Сега остава, като имате предвид, че Германия се бори против тия договори, а Англия и Франция обещаха нов ред, по-справедливо, да оставите балканската политика и да кажете, че когато се решават другите европейски въпроси, тогава ще се решат и нашите, защото нашите съседи и да искат да ги решат, не зависят само от тях. По тоя начин нашият въпрос ще се вдигне до европейска значимост. Ще кажем, че сме докрай неутрални, да са спокойни и да почнем вътрешно заздравяване и организиране стопанско и военно. Кьосето да си иде и да дойде нов човек, с нов курс.

– Кой да го замести? Божилов?

– Сега, понеже ще бъдем с всички добре, турете «Филов», та кой както иска да бъде: «англофилов» и «германофилов».

Царят почна да се смее.

– Това не ми е дошло на ума, но това, което ми говорите, ще го мисля и ще видя как да го направя. Но с Кьосето как да процедирам?

– Вчера дохожда Статев да ме моли от името на Кьосето да Ви моля да го освободите вече. Казах му, че дъновистите съвети не дават вече...⁴⁹⁴ Ще му кажете да си почине, защото той пак може да трябва, но повече размествания не правете, защото е опасно. Нека се конструира и събрание, камарата, тогава, ако искате, сменяйте другите, но по-рано не си отваряйте две работи изведнъж.

Казах му защо Багаров е против Багрянов – за увеличение [на] цените на розовото масло, поради което той, Багаров, изгубил от капариране 900 000 лв., и Сирко Станчев, поради искание от Багрянов [на] минимални цени за гроздето, под които да не може да се купува.

– Да предизвикам ли чрез оставка излизането на Кьосето?

– Защо? По-добре си му кажете да иде да си почине...

После ми говори за военните – генерал Ангелов, за Михов⁴⁹⁵, за Варненския владика, който идвал при него и който той мисли, че е боледувал от сифилис и пр. Каза ми за други гост, на който името не ми каза, който е приказвал против Стефан владиката, против дъновистите, че уж царят една вечер идвал и се кръстил в лагера при дъновистите. Смях се от сърце.⁴⁹⁶

– Не се кръщаваме. Аз самия от 20 години не мога [да стана дъновист, а] Вас лесно Ви направиха.

– Стойчева работа е това, той мисли, че като масоните, и вие се кръщавате.

– Че и масоните се посвещават, не се кръщават.

– Е, хубаво, по-рано ме правеха пияница, развратник, педераст, после, като се ожених и нямах деца – триперлия, сифилистик, импотентен, после пък какво не още, сега – дъновист, но после пак какво ще има след това – луд?

После му говорил против Андро, че бил турил портрета си и тоя на царя и бил уж казал: «Който гласува за мене – гласува за царя» – та затова взел толкова много гласове. Царят казал, че това не вярва, че той познава тоя човек много отдавна и пр. Оня се намерил отбит по всички линии.

Други работи приказвахме около тия теми и подробности. Казах му за Военното училище, че имат много болни от стомах поради олиото и той веднага реши да вземе мерки, да каже на Даскалов и ми казва, че Михов не му харесвал.

Остана за днес, 12-и, да се решава въпросът с Кьосето. Стефан, като се намирал на гости в тоя човек, както отивал за Широка лъка, на гости му бил на тоя човек и най-напред говорил хубаво за княгинята, но като се напил, викал на царя: «Тоя развратник, той трябва да иде армаган на баща си или да го претрепят» и пр. ... Не научих името на тоя клюкар, който беше говорил едновременно срещу дъновисти, срещу Стефана владиката и срещу Андро. Господ да има и да е на помощ на всичките, че и на мен, да се оправим в тия тежки времена в правия път!

(73) Писмо от Любомир Лулчев до цар Борис III

Ваше Величество,

Изпращам Ви книгата «Благословение», която току-що излезе. Моля да ме извините, ако нещо в нея не Ви хареса – намеренията ми са били най-красиви с искрено желание да бъда полезен.⁴⁹⁷

Прилагам още две брошури, които смятам, че могат да Ви бъдат много полезни за бъдеще. Бих молил да прочетете «Новият ден»⁴⁹⁸, а от другата –

страниците 115-120 (даже ако сте ги чели вече, хубаво е да си ги припомните, защото може би някои мисли ще Ви дадат добра подкрепа в близко бъдеще).

Прилагам и две резюмета, от които, мисля, също ще може да почерпите нещичко, ако си сторите труда да хвърлите поглед върху тях.

От хубави цветя – хубав мед!

С почит: Любомир Лулчев

11.III.1940 г., София – Изгрев

(74) Среци с Учителя

***На 24.III.1940, 4 ч след пладне,
по негово лично повикване и в двата случая***

I.

«Ще трябва да кажете на царя, че тая година – 1940 – е критическа. Вероятно е и полит... да се усили. (Записано лошо, нечетливо.) Да бъде добре осведомен. Англия направи погрешки още в 1878 година в Сан-Стефанска България, като направи една погрешка, че се намеси в едно Божествено дело⁴⁹⁹ (Погрома) в 1918 г. ... туриха...; в 1914 г. подшушнаха, че ще бъдат благодарни, ако отидем с Германия... Справедливост трябва. Англия трябва да поправи своите погрешки – иначе не пише добре за нея.⁵⁰⁰

Трябва да се каже това на царя: по околен път да ѝ внуши това. ... Ако може на Англия, на английския крал да даде съвет. Ще му кажеш: «На Баща Ви даваха съвети, не послуша, видя сетнините» – та и те да сключат мир, защото чрез война няма да спечелят. Да използват ...о и Русия – инак най-богатият – Англия – ще плаща в края на краищата.»⁵⁰¹

Можеш да му покажеш писмото на Д-ра (Екимов)... Божественото начало за... самообразованието на децата (Паневритмията и приложението ѝ). Всичко това са закони в природата и трябва да се приемат – без разлика, откъдето и да идат...⁵⁰²

Сега политиката на Англия се обърна срещу нея самата. Северните държави дадоха добър пример. Турция сега само...

Ще му кажеш: «Правите една сграда, не туряйте гнили греди. Ний сме за здравите греди... Приятелство с всички народи. Но тя (той?) няма да примирява, но да даде добър съвет, той може да го даде и знае как. Всичките мъчнотии ще се преодолеят с волята (помощта) Божия!»⁵⁰³

Среща на 26.III, 11 ч преди обед

«Трябва да му кажете, че за него тая година е критическа. Тая година има писано да придобие нещо. Много умен трябва да бъде, за да спечели. Той ще трябва по околен път да разбере, ако в Англия са готови да послушат един съвет, да не го подозират, че е шпионин – странично да даде съвет. Всички сега говорят за това, което не е сега – хитра политика.

Солени ще им излязат сега 14-тях точки на Уилсъна.⁵⁰⁴ Продадоха кръвта на падналите за 125 милиарда контрибуция. Сега Невидимият свят ще им тури контрибуция за кръвта – за руската и германската кръв.⁵⁰⁵ Сега е борбата между двете ложи. Адептите на източните народи, те разцепват, те подтикват към война европейците, те им внушават да имат стълкновение на интересите, да се омаломощават европейските народи. Внушават на Англия опасността от Русия, която е напразна. Сега Англия насъскваше Германия против Русия, но

Хитлер преодоля... Сега дърпат Мусолини. Сега са натясно. Подкупите играят. Трябва да се въздействува.⁵⁰⁶ Англичаните са досетливи – когато бяха арестували Ганди и го затвориха, казах им да го пуснат и го пуснаха веднага. Те имат нужда от съветници. Ганди прилага Толстоя: воюване без пушки – умират, без да се бият.⁵⁰⁷ Когато добър човек умира, той е като бомба – влиза в лошите хора – само тях засяга. В християнството така се създадоха мъченици.

Сега е критическа година за царя – не да се плаши, а да бъде разумен.

Създадени са много противоречия, които мъчно може да се предвидят и избягват.⁵⁰⁸ Избиването на комунистите в България беше английска политика. Разделението на Сан-Стефанска България, детронирането на Александра, изпъждането на Фердинанда беше все английска работа. Англичаните не можеха да дадат по-добър съветник на Хитлер от Фердинанд – сега той държи с Германия, а син му – с Англия...

Ужасен е политическият живот – най-ниските престъпления са там – с един обед или закуска може да те принесат жертва на боговете...»

(75) Среца с царя на 5.IV.1940 г. във Враня от 8 до 10 без ¼ преди обяд

Пред един вой срещу дъновистките, организиран от запасни офицери, политици и подкрепян от Сегов, който искаше да вземе цялата власт в ръце, царят около един и половина месец не ме приемаше (от 11.II).⁵⁰⁹ Поотдъхнах си от интриги и отрови и можах да дойда на себе си, защото то беше нещо страшно. Интригите се плетяха и летяха по всички посоки. Легенди се носеха, преувеличени съзнателно. Четяха на Планината книгата ми и търсеха под вол теле...

Както и да е, засега това мина, поне временно, и царят преодоля тая треска и пак ме повика, и тоя път – някак по-официално. Разговорът се води върху няколко въпроса. Той ми описа приема и разговорите си с депутатите в двореца при тронното слово и че тия церемонии внесли малко успокоение в англичаните. Казах му, че Учителят ми е казал, че сега тая година за него е критична, че трябва да внимава, може да придобие нещо, ако е внимателен. Да туря здрави, а не гнили греди.⁵¹⁰ Да пише на англичаните, че е по-добре за тях, ако разрешат въпросите на зелената маса, защото ще станат големи разрушения и пак по-богатият ще плаща – както винаги... Той ми каза, че същото е говорил на Рендел при тръгването сега и че на масата му е писмо до Грейс, което ще занесе Момчилов и което е в същата смисъл. Каза ми, че Момчилов е импрегниран в англофилство и «без да ще, ми издаде – каза царят, – че жена му е ходила със сифилистичен мъж» (искаше да каже, че му издал тайни, без да иска!), а именно, че банкерите и фабрикантите не искали войната, защото се опасяват от финансов крах и взимане надмощие от работниците; войната я искат тия, които са между колониите и държавата майка и «Интелижанс сървис», които влияят на слабия цар мимо правителството и по тоя начин има раздвояване на властта, което вече е опасно.

Говорихме и за тукашните англичани, за офанзивата им тук и пр. Той ми говори за срещата си със Сакаров, която траяла 3 часа и която аз схващам като кокетиране с левите за всеки случай. Аз го насърчих в тая посока, понеже и те са българи (говорихме и за Дюкжмеджиев⁵¹¹ и Захариев⁵¹²). Странно, че и Сакаров се е обявил срещу мене като дъновист, на което царят възразил, че той, самият Сакаров, е бил близък с чичо ми, който пък е давал някои сведения за глупостите на широките... Подозирам, че Сегов го е курдисал, за да си постигне целта, която лично не е можал (същият тия дни беше курдисал смяната

на Тошко, брат ми, но като се обърна вятърът, започнаха да говорят за повишение вместо за уволнение)... Аз се правя на балама, защото зная, че има един Бог, Който всекиго ще постави на неговото място според безкористието и делата му...

После аз си говорих по някои въпроси, по които бях донесъл и книжа и ги дадох на царя. Едно изложение за нашето финансово положение, което сега е много лошо поради високия курс на марката, която всеки момент може да изгърми. От това, което ми каза, разбрах, че той знае това, ами правим евала на германците, за да вземем оръжие, а те са ни залостили с 2 милиарда, които имат да дават и нищо не дават, а и с други 4 милиарда марки, които може да станат утре нищо...

Дадох му също сведения за един хитър трюк на Божилов, който уж за производителите, а всъщност подари 50 милиона на Захарните фабрики, за които отрече да влиза в управителния съвет, а на другия ден всички вестници известиха, че е *преизбран* там... след подаръка... Друго, му обърнах внимание срещу опрощавания на 480 милиона, с които се облагодетелстват разни «наши»; вчера опрощаваха милиард – на селяните взимат котли и черги, а на тия господа – прочетох му факти – се опрощават със стотици хиляди и даже милиони – как са им ги давали, ако не е имало него насреща...

Четвъртият въпрос беше за задължителната ваксинация от 1 април, за което му поисках да се отмени веднага, защото ще съсипят с тия инжекции народа. Дадох му литература и му посочих факти, някои от които той лично знае. За говедата дават премия и заплащат умрелите при инжекции, ами хората как ще ги заплащат? Нека остане факултативно. Обеща да стори това. (Интересно съвпадение: откак се отделих от него, се юрнаха такива закони – за данъци, за мобилизации, за насилия върху човека – по-рано ги въздържахме тия работи.) Между другото му казах за това, което беше казал Сакаров на Сирко Станчев и на което присъствал брат ми. Когато Сирко излъгал нещо за Казанлиев и брат ми казал (това – на приема в двореца), че това е лъжа, Сирко се отметнал веднага и почнал да твърди и обвинява Казанлиев за обратното, което е било факт, а думите на Казанлиев – лъжливи (за престолонаследника). Сакаров му казал: «Хайде, мълчи, мълчи (на Сирко)! Тебе те е яд, че царят не ще да те види тебе, ами иска да види жена ти и детето си» – и Сирко избягал.

Това казах на царя, а той каза:

– Ама така ли му казал? – и много се смя, но не възрази нищо, нито се възмути, от което разбрах, че това си е една истина, която той може би мислеше, че и аз отдавна зная...⁵¹³

На два пъти започва да ми се оплаква от царицата, но аз не давах ход, като му казах, че сега вече ще дойдат още по-мъчни условия и само Божественото може да ги изведе на прав път. Да го търси в себе си и да следва гласа Му. Радвам се, че прекара дъновистката треска в спокойно време, че трябва да се вдигне над всички тия интриги, че може да не може да приемат Учителя за Учител, понеже още не са дозрели, но ако отречат закоите, които той е донесъл, те ще загинат.⁵¹⁴ Те трябва да ги опитат, като ги прилагат. Хорските мнения в тия бури нямат смисъл и да си не прави илюзии. Само Божественото е, Коего може да го спаси – да го търси дълбоко в себе си вътре и да Го следва! Обеща. Видя ми се позаякнал вътрешно. Но сега аз вътрешно не се прилепям както по-рано – сега му казвам и го оставям той да си решава задачите, а по-рано се впрягах аз и се много измъчвах. Сега, слава Богу, видях погрешката си и той самият ще върви по-добре. Бог да пази и помага!

(76) Среци с Учителя и с царя на 25.IV.1940 г.

С Учителя – в 7 и 30 сутринта

«Ще му кажете на царя, че той трябва да бъде най-умният в Европа сега, ако иска да успее, иначе ще закъса. Да спазва природните закони, принципи и факти. Това е организираният свят – в хаоса другояче седят работите.⁵¹⁵ Те сега се чудят и мислят, че ние всичко сме минирали, а то е Божественото, което им пречатства. Хората не са фактори на живота, те са като пращинки. Не е мантията, която прави царя – мантията е последно нещо – парадната форма. Трябва да действа с вяра, за да не се поддаде. Всички сега в Европа са напечени и Англия също [е] на ръжен. Русите водят хубава политика. Царят трябва да оправдае доверието на невидимия свят. Не само да расте, да цъфти, но да даде и добър плод. Ако вършат добре, всичко ще завърши добре.⁵¹⁶ Трябва да се поопекат малко – ние знаем какво ще стане, но няма да им кажем – нека се поопекат малко... Защото, ако спечели сега Германия, ще спечели насилието, ако спечели Англия, ще спечели лицемерието и лъжата – та кое да избере човек? Ще трябва да се подрязват – ще дойде до уравнивяването между двете и ще дойде и хубавото.⁵¹⁷

Среща с царя във Враня на 25.IV.1940 г. от 8 до 10 ч сутринта

Разговорът започна с това, че ние не сме се виждали отдавна и че хич го нямало, съвсем съсипан бил и пр. Разправи ми, че имали телеграми от Швейцария и от Америка, че Румъния стоварила войски на границата, както по-рано във време на войната. От проверката се оказало, че това е така. И румъните не отказали. Тогава той свикал Филев, Габровски, Попов и Даскалов и започнали съвещание и искали да направят мобилизация. Попов искал да вика Мушанов, Цанков, Калфов и други бивши, за да се съвещава с тях. Аз не се стърпях и казах:

– Та това са бозаджии, а не министри, ако от толкова малко губят главата си. Това е срамът. Пред нас има Сърбия и Румъния – те не са прегазени, те от какво се страхуват? Или това е само предлог на тия господа, които са всецяло в ръцете на спекулантите, да внасят само повече паника, за да си вършат далаверите. Това е престъпно. Вие трябва да не се поддавате на това. Вие трябва да бъдете човекът, който до последния момент трябва да загази най-голямо спокойствие. Ако има нещо опасно, ще Ви се каже, но дотогава не се поддавайте на никакви такива влияния. И без туй се вършат доста глупости, които струват толкова скъпо на народа.

– Да, и аз имах това впечатление и затова се противопоставих на всичко това, още повече, че сме пред Великден и ще внесем смут в народа. Тогава накарах ги да се откажат от тия първи намерения и решихме следното: първо, една окръжна нота, с която съобщихме за положението ни с Румъния – до Великите сили; после поръчахме да се изпрати Шишманов до Кьосето в Италия, да се срещне той с Мусолини и да пронюха нещо; после – да се срещнат с Лаврентиев, който отива в Москва на доклад, и да го запитат как те мислят, без да издават картите си, какво мислят те: ще им бъде ли безразлично кой може утре да ни прегази и прочее... Към сърбите да се направят изявления, но да се не даваме всецяло в ръцете им, за да не станем разменна монета, с която те може да си послужат или към турците, или към германците (защото Попов искал да им обещае транзит оръжие от Турция, ако има нужда, и по тоя начин ние сами ще се дадем в ръцете им, ако обалят това на Германия, и пр.). Също – да се направи едно малко частично стягане и повикване на нови войници на север.

Всичко това одобрих, като пак му повторих, че тия министри са играчка в ръцете на спекулантите, че те даже не си дават отчет за това, което в момента правят, и че затова той трябва да бъде буден и да държи къса юзда повече от всякога досега. Той ми каза, че би искал да прави това, но бил останал повече от всякога сам. Няма хора, че почнал да мисли да не е станал луд – толкова му се виждат някои хора около него несериозни.

– Е, да видиш какво значи да стане човек умен – казвам му, – това е, като да стане връх самотен, да няма с кого да се разбере. Но това нека не те отчайва. Нима Христос не счетоха за луд? Я чети Евангелието от Йоана, глава 10, ст. 20. Тъй че, сега именно започва твоето изпитание с въздух. Ако беше чел Щайнера⁵¹⁸, щеше да го знаеш – и му говорих по тоя повод доста, за да може да се поуспокои малко и да разбере, че той, като овчар, ще минава изпитанията си със стадото заедно.

Говори ми за жена си, за сестра си и за брат си, които сега, вместо да му помагат, се намерили да му правят въртели. Че и една стара симпатия го издала на мъжа си – пак сега, и то му дошло от невидело. Посмяхме се, но се поуспокои малко след разговора, който мина пак на държавна тема. Каза ми: Рендел е обещал, но дали Англия ще удържи на декларацията си да зачита неутралитета ни, докато другите ни зачитат ...

Говорихме върху общото положение. Посъветвах го да държи по-тесен контакт с американския пратеник, който е интелигентен човек, и при това не е заинтересуван и ще му даде добри сведения и съвети. Но казах му и това, което Учителят е казал за него, и добавих, че той трябва да внимава много да се [не] поддава на това, което гони само своите странични лични интереси, и че трябва да предпочете да има несполука в своя личен живот и сполука в общото, отколкото обратно. Личната жертва ще се наложи, но заедно с това и ще има общо повдигане.⁵¹⁹ Каза ми, че понеже говорил на Сакаров, че Мушанов Стойчо му писал едно писмо, в което се оправдавал, че той не е бил говорил срещу дъновистите и пр., царят обеща да ми го изпрати по Надя да го прочета. Пак сведох разговора за големите спекулации, които се правят, както с боба и др., и му казах, че трябва да се стяга, инак ние ще се разнищим от главите. И той го вижда, но какво да прави, като всичко, на което посегне около него, е все гнило – и ми разправи за Груев и пр. и сега няма с кого да узнава какво става около него. Карал се и с Генчев, нарекъл го мошеник и пр.

Заговорихме за Румъния пак и той каза, че не знае къде е сега Карол.

– Където щяхте да бъдете Вие, ако бяхте обесили Дамяна – казах му аз.

– Да – каза той, – щеше да бъде много лошо...

– Да, и аз не зная защо Вие тогава не послушахте – да бяха го глобили само 200 лв. за нарушение на граничните правила и да бяхте го пуснали... А Вие почнахте да се борите с един циганин. Но от тая борба циганинът може само да се хвали, но Вие какво спечелихте?

– Нищо – каза царят... – И с тоя въпрос трябва да се ликвидира по някакъв начин. Да, че инак се създават мъченици – каза царят.

– Псевдомъченици – казах аз. – Пуснете ги при първия удобен случай... Това е съвсем празна работа, в която Ви ввлякоха «приятели»...

– Да – каза царят и се замисли.

После минахме на нови теми: за него лично и неговите изживявания, а после – върху Багрянов. Той ме запитва дали Багрянов по мой съвет е отговорил така – виждал ли съм го?

– Не – казах. – Отдавна не съм го виждал.

– Той и на Филев не е казал какво ще отговаря. Чуден човек. Защо се приравни с Иван Петров? Че аз, ако бях на негово място, щях да кажа само, че

на въпроса ще получат осветлението при разглеждане на бюджета му, а сега той се приравнил с него. Други можеше да даде тия осветления

Изобщо, царят, изглежда, съжеляваше за тоя инцидент. Аз му казах, че това е организирана кампания на кьосеивановщината и че както се отърва от главата, така трябва да се поставят на мястото и останалите от тайфата, ако иска да има ред и мир, но конкретно не говорих по тоя въпрос, защото е още рано – да си покажат повече рогата, че после...

Дадох му и новата си книга – «В светлината на Учителя»⁵²⁰. Той ме запита някак наивно и по детски:

– Има ли ме описан и тук? – Аз се засмях:

– А, не, тук не. Но имате ли нещо да се оплачете, жалби и претенции, за описаното в «Благословение»? Четохте ли го?

– Четоха ми го.⁵²¹ Нямам какво да кажа за оплакване.

– И при колата?

– Да, и тоя случай хубаво е предаден, доволен съм, няма оплаквания. – И се засмя.

– Ами това Ви е най-хубавото качество, изнесено там – демократичността, да се грижите за всички, да слизате и се разбирате с всички. Това ще ви остане. Другото, което са писали, за да Ви се харесат, е едно, а тука сте изнесени, както сте си.

После разговорът мина върху детенцето, което бях срещнал случайно – Симеончо. Пожелахме си всичко хубаво и се разделихме.

Туй, което засяга личното, не го пиша, а част от разговора и позабравих, защото го записвам след 4 дни. Научих се, [че] Багрянов е отговорил под подтика на Севов, но дали последният му е казал, че царят го иска, това не съм проверил. Изобщо, Севов играе странна роля в много случаи, но Господ да му е на помощ.

На 10.IV настоящата година царят беше пратил една шифрована телеграма до Париж, в която се казваше, че Михайлов⁵²², който бил още в Полша, с нарочно лице пратил известие, че България е вече с Германия и предлага, като тя тръгне във война или още в мобилизацията, той да вдигне бунт в гърба с ВМРО и срещу това иска френците да се съгласят да се обяви независима Македония с българската част и гръцката, а от сръбската само Битоля да се вземе... Френците, които издават това на Балабанов⁵²³, казали му, че като несериозно нещо, те се отказали...

(77) Среца с Учителя на 12.V.1940 г., 7 ½ ч сутринта

Повика ме Учителят и между другото ми говори следното.

Въпросът беше за един селянин от Кулско, ако се не лъжа, който беше пратил писмо до царя, че иска лично да му каже нещо – много важна тайна, която на други не иска да каже, като прилага разни удостоверения, че е нормален, че има имот, че е благонадежден и пр., като казва, че ако не е важно неговото съобщение, да му вземат имота от 50 декара и да раздадат на бедните. Личи си, че е религиозен човек, някой, който е чел Библията и мечтае за пророчески дарования.

Учителят каза:

«Да се изслуша – да се... човешкото на място и Божественото на място; където трябва, да се тури.

Тази война е война духовна.⁵²⁴ Духовете на тъмнината и духовете на светлината си дават едно сражение. Спорът е, че Светлите духове искат светлина-

та да е за всички, а тъмнината да е отчасти за всички. А тъмните – че тъмнината е за всички, а светлината да е отчасти за всички. Конкретно и двата лагера имат аргументи силни, само че не знаят, че тъмнината не може да работи без светлина. Всичката работа на тъмнината е да не пропусне светлината в някои области. А светлината иска да изгони тъмнината и студа и където и да бъдат тъмните сили, да излязат... Хитри са... шпиони имат. Всичко се туря в действие.»

Заговорих, че царят вчера беше пратил да ме пита чрез Сев[ов] какво да правим с амнистията по повод [на] едно запитване в камарата. Учителят каза: «Право на бащата е да прощава и той трябва да види кога...»

Заговорих за «Благословение», която искат да конфискуват, и после мина[хме] на други въпроси.

«Нашето духовенство трябва да внимава, да види какво стана с църквата в Русия, в Германия. Хитлер постъпи с католиците католически и с евреите – по еврейски: расовата борба, нали те се смятаха за избран народ... На то[ва] право най-добрите, най-справедливите на земята трябва да дойдат да управляват. Управляващите, които бият... а сега иде пък Христос. И те са раздвоени. Тя, войната, не зависи вече от хората.⁵²⁵ Народите не са свободни както в миналото. Англия търси Франция за помощ, Германия – Русия. Всяко благо от Бога излиза, от най-чистия. Аз имам всичко и не се нуждая от нищо. Аз се радвам на Божественото благо и желая и те да се радват на него. И те ще познаят това – Тоя, Който внася мир в семейството, в обществото, в държавите, Той ще дойде не от небето, а отвсякъде – и от ума, и от сърцето, и от душата, отвсякъде ще дойде Христос. Сега това е обсадата на Ерусалим.⁵²⁶ Тогава 60 000 евреи бяха разпънати на кръстове. Бог поругаем не бива. Християнският свят трябва да изхвърли лъжата. Който народ изхвърли лъжата и тури справедливостта, той върви право, той е правоверен – справедливост, разумност и добрина да се турят като основа. Доброто е във физическия свят; справедливостта – в духовния свят и разумността – в Божествения. Това е достъпно за ума им.

Ако упражненията на Паневритмията се турят, светът ще се оправи. Във физическия свят те нямат нещо по-съвършено от тях – ще турят музиката да им заповядва и ще почерпят Божественото благо... А те сега казват: «И ние може да измислим упражнения»... Не да **измислим, а да внесем Божия порядък във физическия свят** – няма какво да измисляме... Зад онова, което съм казал, седи Божествената Истина.⁵²⁷ Зад светлината седи свещта, слънцето... светлината има потенциал...»

Във всяка свобода (говорих му за величини с разни степени на свобода – математиката) бързината се увеличава, светлината в ума и силата на волята, и топлината на сърцето. Нулата може да се увеличава сама и да се намалява сама (говорих му в теорията на познанието за определяне координатите на тангента-точка) и да се увеличава сама. Като се смали до крайния предел, идва до единица[та], която е мярка на всичко. Като се тури пред или след нула, показва увеличение или намаление, показва направление и дали се увеличава и намалява.

Заговори ми за носа и неговите форми във връзка с горното: формите на носа показват какви са били принципите – при основата горе; законите – в средата и фактите – долу при ноздрите, които са действували.

«**Принципите освобождават, законите ограничават, а фактите принуждават!** Този и други много материал, който има, трябва да се разработи от вас, да се отдели във всички науки патологичната страна – във всички науки: и в политиката, и в религията, има сега патологична страна и здравословна, има болезнени и здравословни състояния. В болезнените състояния има повече

енергия, отколкото трябва, и не е организирана колкото го има – пресищане. Германците отвън ги стесняват, а те отвътре се разширяват. Трябва да се канализират те – англичаните се оказаха късогледни – те сами с версайлтова. Те тикнаха русите и германците в крив път. Англия трябва да изправи тия погрешки. «Чем» – стая, «бе» – който носи нещо, а Чърчил – «чърч» – черкова или хладнокръвие (тълкуване на името Чемберлейн [и на името Чърчил]). Царят не трябва да ходи на лов вече – случаят с офицера Обрешков във Варна, който счупва крака на гургулица, а след 20 минути син му – неговия крак с ловджийска пушка – изстрел, без да иска...»

Говори ми още много работи, но ми се свърши книгата, на която записвах, тя беше един лист, а понеже не го записах веднага, то сега не мога, при преписването, да си го спомня...

(78) Среци с Учителя и с царя на 22.V.1940 г.

С Учителя – 7 и ½ сутринта

«Съдбоносни времена преживява целият свят. Какво би попречило на Англия и Германия да се споразумеят – защото едните и другите искат да се бият до победа. Това е война не на хората, а на ложите – на духовете. Хората са крепостите, а духовете воюват.⁵²⁸ Ще изслушаш царя добре и ще видиш как действуват и духовете в нас. Да видят как неспазването на един закон на справедливост каква реакция дава. Германия в своя неуспех поправиха погрешките си, а Англия и Франция заспаха на успехите си. Сега трябва да бъдат много умни – иде нещо хубаво, но трябва да бъдем много умни. Казват, че имало брой от «Таймс», който конфискували... пишело, че на Балкана имало едно гнездо... Ако европейските народи така воюват, те ще се изтощят, ще изгубят... ще дадат ход на жълтата раса. И тогава Китай и Япония, примирени, може да изпратят 40-50 милиона войници – какво ще прави Европа тогава? Трябва умни хора, да видят злото.⁵²⁹ Сега искат да ... на Германия, но то не е човещина. Бялата раса сега е като евреите, които не приеха Христа, когато им донесе Любовета.⁵³⁰ Англия е хитра. Българите да бъдат умни, защото Англия и Германия може да се споразумеят и тогава и други ще пострадат, но, разбира се, човещина трябва. Ако са по-умни, добре ще е. Умни да бъдат, да изчакат. Да не къса плода преди да е узрял, нито пък като презрее. Германия, като свърши там работата си, ще се обърне насам и на Италия няма да бъде добре. Небивала по жестокост е тая война. Те са неизбежни работи. Англия го подозира – царя, и те не са готови да приемат това, което той ги съветва. Французите пострадват за нищо и тогава. Англия е гъвкава в политиката, но постъпиха глупаво, като не дадоха на Германия колонии да се заглавиква; направиха най-глупавото: нагряват котела, а няма отдушник – една неестествена метода, защото ще пръснат котела.»⁵³¹

След Връщането от разговора с царя:

«Англия я предупредих, но те не вярваха (че няма да спечелят войната). Лошото е в неразбиране на работите, че може да дадат преднина на източните народи. Сега, както вървят работите, едни други се уравновесяват. Русия има да... България, колкото пъти е въввлечена във война, толкова пъти все са ѝ съдрали кожата. Комунистите ги гонеха, а сега имат нужда от тях – гониха ги и в Германия, и [в] Италия, и тук, а сега имат нужда от тях.⁵³² Русите... Днешната война се дължи на източни братства, които втигнаха европейските народи във война, за да отърват техните си народи от европейския гнет (окултни братства).»⁵³³

Среща с царя Във Враня от 8 и ½ до 10 и ½ ч на 22.V.1940 г.

Говорихме главно по 5 въпроса: 1. сведения от чужбина – Цариград, Берлин, Италия и пр. – за войските в Тракия; 2. за мерките, които са искали да вземат; 3. за исканието на Даскалов да сменя началник-щаба Х. Петков⁵³⁴; 4. за получени характеристики на министрите; 5. за разправиите между него, Евдокия и царицата.

1. Накъсо фактите: имал сведения от Механджиев (същия, който го предупредил някога за преврата), че турците трупат войски. За същото имаше и други донесения. Германското аташе донасяше противното, но това не можеше да се вземе в сериозно. Калабалъкът бил около 360 000 войска, от които около 170 000 бойни части. В Кричим се събрали Филев, Даскалов, Попов и царят, да разсъдят какво да правят. Военният министър искал обща мобилизация.

– За три места ще капитулираме вследствие на пари, дрехи, ботуши и разложение – казвам на царя.

– Същото им казах и аз – че нашият човешки материал е добър, но не може да изтрайва без работа. – И останали (решили) да не се мобилизира, освен една дивизия.

Посъветвах го да отправят едно писмо до турците – да ги запитат как стоят тия работи и защо са тия войски, понеже ми каза, че английският посланик от Анкара дохождал да го скандардисва да се обменят нашият и турският щабове, а царят му казал: «И вие се боите от Русия и ако ние направим тая обмяна, ще роди подозрение в Русия и тя ще засили пропагандата си тук, у нас, а това не е и от ваша полза» – на което той се съгласил и понеже заплашвал, че тогава и турците нищо няма да ни казват...

– Но казват ли поне нещо? – запитах аз.

– Нищо подобно.

– Тогава Вие ги запитайте, че по странични сведения, които може да имат за цел да ни скарат, има донесения, че те са струпали много войници. Коя е причината? Или ще ни кажат истината, или ще излъжат – но ние загуби няма да имаме, само ще им покажем, че ги третираме като комшии.

Царят се съгласи да пробват. Казах му също да проверят всички материални складове, защото там е нещо невероятно гнило, а после да оставят да повикат хората при крайна необходимост.

– Да, там е сифилисът на нашата армия, наследство от русите – каза царят.

Напомних му за фалшивия гъон и подметките на ботуши, които опадаха на третия ден... На тая тема говорихме доста. Той каза, че ще извика военния министър за това (и наистина – от вестниците видях, че [на] другия [ден] го вика веднага). Драганов от Берлин даваше разни сведения за нашето положение и това на Германия. Казваше, че германците не са били весели от тия победи и пр. Каза ми царят, че и сърбите по-рано казали, че нямало сега като от 1915 година да ни оставят зад гърба си, а най-напред с нас ще се справели... Румънците оттеглили една дивизия по-назад и я пратили към маджарите.

Така между другото ми прочете и от Поменов от Рим...

Между другото стана дума, че на раздяла при съвет[а] генерал Даскалов останал при царя и му казал, че Хаджипетков, откак го направили генерал-лейтенант, се забравил много, почнал да критикува гласно, да не одобрява това и онова и изобщо – не можело да се мели брашно с него, та искал смяната. Попитах с кого мисли да го сменя.

– С Лукаш.⁵³⁵

Казах му, че смяна на началник-щаба не е за сега, за тия мътни времена, че по-добре е да се чака, защото такава смяна ще породви много съмнения в комшиите и за войската не ще е добре, че Лукаш е чех и не може и не трябва, още повече, като се знае съдбата на Чехия, няма защо да прикачаме нашата колесница към тяхната карма. Той се съгласи с това и каза, че и той тъй си мислел, но сега мислел за варненския Попов, който бил най-старшият, та да не можел и Петков да протестира нещо, като щял да го махне и изпрати в Плевен.

– Имай предвид неговата амбиция и дебелата му глава – и на тая тема приказвахме доста.

Още като бяхме в градината с царя, че после влязохме в кабинета му, той ми показа едно писмо, пратено от някого до Евдокия с характеристика на 52 министри след 19 май 1934 година. Остана после да ги чета. В него най-жестоко са се отнесли с най-честните хора – Сапов и Недев... а Габровски го хвалят и даже пророкуват, че щяло нещо да става с него... гениално...

После той ми разправи доста надълго за разправиите, които е имал със сестра си и с царицата и как можал да ги предума да се помирят и да се разберат. Много ми хареса неговото търпение и такт, с които се е отнесъл към тоя въпрос. Разправи ми и за една роднина на жена му, която е черногорка и която видяла в Станимъка как народът го посрещнал спонтанно, му казала, че сега разбрала, като видяла с очите си как го обича народът и как той без всякаква стража се движи навсякъде, но това, разбира се, не можела да го каже на Джо (Джована)⁵³⁶, която знае само въздуха на вилата Савоя да диша и не може да разбира другите хора.

За Даскалов бях му казал да го вика и да му каже, че е по-добре засега да не [се] карат, а да вземат принципно уж две становища – всеки с една страна от воюващите, както правеха гърците, та във всеки случай печелят (защото и без туй те се карат, ами да не бъде на лична почва, ами да е уж на принципа... докато му дойде времето да си иде.)

(79) Писмо от Любомир Лулчев до цар Борис III от 25.V.1940 г.

Ваше Величество,

Изпращам:

1. Книжката за билките, която Ви обещах.
2. Едно писмо, което схваща по своему нещо за завесата на проф. Цанков.
3. Характеристиките на министрите прочетох. По тях ще говорим лично. Нито похвалите, нито клеветите могат да прибавят или отнемат нещо човеку от това, което той съществено има. Пигмеите от похвали не стават гиганти, нито великаните – джуджета от клеветите. Животът е, който проверява и дава истинската стойност на личностите и обществата.
- Принципите освобождават, законите задължават, а фактите принуждават.
4. В Момчилградско в някои села мъжкото население е било събирано и му било «внушавано» да се носи по нашенски, жените да хвърлят яшмаците и пр. работи, на които сега никак не им е времето... (това от военни е право).
5. От Германия са дошли наставления в известни среди за едно представление «а ла Карол Румънски» у нас; подробности – устно.
6. Едно оригинално «окръжно» за Филов.

7. Едно резюме, което щях да Ви изпратя за именния ден на Ваше Величество, но нямах подходящ куриер. И сега, вярвам, ако го прочетете с внимание, ще намерите поне една мисъл, която да Ви допадне.

(Описанията на министрите прилагам също при настоящото.)

С искрена почит:
[подпис:] Любомир Лулчев

25.V.1940 г., София, Изгрева

Ако обичате, сторете нещо за Георги Бочев (ул. Чаталджа № 6) [...не се чете]. Нека генерал Бойдев стори нещичко за тоя нещастник, [...не се чете] са го погнали.*

[подпис:] Любомир Лулчев

(80) Среца с царя на 13.VI.1940 г. във Враня от 10 и ½ до 12 и ½ ч сутринта

Доста отдавна не бяхме се виждали и сега си поговорихме така приятелски по разни въпроси, без особена система на разговора. Най-напред той се интересуваше от Турция и Италия. След това говорихме общо за войната: че е по-добре, че се изтощават, ще станат по-миролюбиви. Казах му, че се направила погрешка със съветската книга, скандал и с отиване на наши в Атина тъкмо когато гърците изнудваха другите и си послужиха с нас, за да разпалят подозрението на сърбите, те почнали да гонят българите... Добре е сега да се каже, че са ни предлагали нещо, но ний не сме се съгласили... Също му казах, че той има сега здрава позиция спрямо англичаните, защото, каквото им беше казал той, то и става – той ги предупреди приятелски, че германците са костелив орех...

Приказвахме и за Кьосето, на когото дал една игла, та му станали две.

– Какво да го правя?

– Прати го по-далече от България, пък поразиграй и всичките легации, че вече спят и нищо не вършат.

Той обеща да ги разиграе малко. Приказвахме за Стойчо Луков и министрите. Пита ме за Багрянов. Казах му, че вчера, 12-и, бях с него на планината и че се е опомнил малко. Кьосето не може да ми прости, че съм предпочел Багрянов пред него. Озлобен е.

– Няма нищо, той не е толкова опасен, колкото Наталия.

– Да, той ми разправи какво е казал Момчилов – някои работи интимни.

Каза ми да пазя Багрянова сега да не прави нищо на чифлиците, за да не го подозрат в кражби и пр. Говорих му и за Торбов и му обещах да му пратя наредбите на Торбов, за да види защо го мразят... Той поиска да му ги пратя и ме пита дала ли ми е Вера писмото на Фердинанд, с което иска да му се праща бензин и смокини и пр. за неговите папагали...

– Прилича на тях в носа – казвам му. Царят си пипна своя и се смее.

– Да не би да дойде тук с бензина...

– По-опасно е да го не докарат германците – и му разправих разговора на Стан[чов] с Фер[динанд]⁵³⁷, който му казал, че той сега е останал само цар на мак[едонците].

* Тези две изречения са написани на ръка. (бел. М.И.)

Разговорът мина на Румъния и му казах, че и той би бил така смаян, ако беше направил два пъти досега мобилизация, както искаха...

После разговорът му мина на домашна почва – за царицата – и там остана доста дълго време. Разправи ми за някои работи за нея и аз му дадох някои съвети. Каза ми, че сега тя плаче доста поради влизането във войната. Някои подробности от интимния им живот ме накараха да му дам съвет да се държи по-независимо и да не се вдребнява, да си я остави сама да си се наслаждава на своите прийоми и подозрения.

Приказвахме за някои далавери, които сега стават, и го посъветвах да ги проучи и като вика министрите, да им понатрие носа, за да могат да слушат. Сега например искат да поръчат вълна за 100 милиона от Южна Америка – частна поръчка, а риска да носела държавата... Ачик далавера. И през къде ще я внесат? През Северния полюс? Когато Русия е толкова наблизко, но там далавери не могат да станат. Посъветвах го да държи с Русия, защото засега най-износно за държавата е там, и се смяхме на вица, че царят бил уж казал: «Аз съм с Англия, войската – с Германия, а народът – с Русия.»⁵³⁸

Разговорът беше разнообразен, но не много значителен и после много интимен в някои мнения, за да го записвам. Казах му, че иде много важно време и той, щом мисли, че са глупави министрите, лично трябва да следи, защото моментите са много опасни. Каза ми, че избегнал да срещне английския посланик в Москва, който минал оттук и искал да се срещне с него – било го страх, че ще направи интриги някакви.

– Щом не са го приели в Гърция и Румъния, нямаше защо и Вие да го приемате, той би се явил тогава като един мандатор на Балкана в Москва и можеше да направи интриги, от които никой не би прокопсал.

– Да, и аз затова не исках да го приема...

След като се върнах и Учителят ме държа на разговор до 3 и половина часа и бях много изморен, та затова оставих вписването за днес, пък бях и малко настинал, та не ми беше добре, защото още се къпех, като ме извикаха да вървя, и ме духа вятър в автомобила, на когото едно стъкло беше отворено, и бързахме много, защото бях отложил виждането с половин час. Както и да е, приближават големи работи, а всички като че сме омотани и се занимаваме само с дреболии, а големците – и с далавери и кражби – съвсем на дребно... Боже, пази България!

(81) Писмо от Любомир Лулчев до цар Борис III от 23.VI.1940 г.

Ваше Величество,

1. Изпращам наредбите, които бях обещал. Моля да хвърлите един бегъл поглед върху тях. Тогава, вярвам, ще Ви стане ясно защо името на Торбов се споменува с ненавист от някои среди. В нас, който се опита да спазва и изпълнява законите, става омразен. Въпросният е решителен и делови човек.

2. Нашето «обществено мнение» влезе напоследък в една фаза, която носи излишни опасности, без да допринася някоя особена полза някому в нас. Неутралитетът почти изчезна и се замени с «-филство», което като реакция може да изжива друго «-филство» – и да се намерим неочаквано при два ясно очертани враждебни лагера. Последиците може да бъдат недобри за всички ни. Няма смисъл да се повтаря това, което става в Румъния. Обществената сила не се формира или разформира с разпореждане. По-важно е да имаме свирачите на лице – оркестърът винаги може да се състави и да свири хубаво, ако те са достатъчно опитни. Не е благоразумно да се очертаваме, повече

отколкото ни се налага от необходимостта, симпатизирайки на едната или [на] другата страна – развързката на голямата война едва тепърва започва и няма смисъл да се прононсираме излишно. Нека Румъния и Турция ни служат за добри корективи.

3. На отношенията ни с Русия трябва да се даде подобаващата важност. Ще бъде много хубаво, ако тоя ход на съдбата се използва и се тури някой умен човек, който да заеме мястото на покойния дипломат. Русия ще има да се явява и за в бъдеще като арбитърка на положението и ние повече от всички други балкански държави трябва да държим сметка за това.

4. Народи не пропадат. Неуспехите им са само повод да намерят погрешките, да ги поправят и вземат от живота това, което им се пада. Дотолкова, доколкото едно правителство се явява носител на народните идеали, дотолкова то е силно, независимо от формата на управлението. Но колкото повече свобода дава, толкова по-широка и трайна е основата му. Време е и то да се разбере от всички, че най-добрата крепост, която брани една държава, е преди всичко любовта на поданиците към своето отечество – и обичта и уважението на съседите един към други. Не ще е лошо, ако това взаимно зачитане на съседите се подчертае, независимо от състоянието на военните лагери и победите на една или друга от страните. Колкото по-справедливи са нашите искания, толкова по-въздържани и коректни трябва да бъдем, ако искаме да успеем. Бързането и взимането [на] страна може да заплатим по-скъпо отколкото очакваме. На България предстои една хубава придобивка, но ние сами не трябва със своето нетърпение да компрометираме естествения ход на нещата.

5. Много лошо психологически беше избран моментът да се алармира нашето общество – тъкмо когато на бойното поле се сключваше примирие – с това реквизиране на пистолети и бинокли – без всякаква видима и обяснима причина. Ефектът е крайно отрицателен! Зловредни слухове, че се готви някакъв преврат от някакви си «млади» сили, добива с това подхранване и извиква настръхване и дори в някои среди – желание за своевременна реакция...

Моля Ви, не оставяйте хората, които малко разбират народната психика, да правят скъпи експерименти – разбирам скъпи поради лошите си последици... Няма защо да дублираме Румъния – техният крал е в такова жалко положение, че не би му завидял никой.

6. Положението на работния народ, и частно – на работническото, е лошо, независимо от големите речи, които се произнасят, и интервютата, които се дават и които звучат като подигравка в ушите на тия, които знаят истинското положение. Много се пише и говори, но съвсем малко се прави в действителност, а не на книга – на книга у нас всичко по мед и масло върви... Премного чиновнически се гледа на работническото, и с едно излишно позрение. От това може да последва нещо лошо. Тия, които му дадат справедливост и човешко отнасяне и зачитане, ще го вземат в ръцете си. Договорите сега се изпълняват само формално. Стават срамни работи. Беднотията преглъща и си праща надеждите... другаде. Вие знаете къде. Защо? Има още българи, които обичат народа си, и няма защо да се не стори това малко, което би задоволило насъщните нужди. Моля Ви, помислете за това – крайно време е вече.

Имало е стълкновения. Потърсете безпристрастни информации. В подобни моменти и малките неща може да имат големи последици.

II.

Нашето идейно държавно становище е взето отдавна и няма нужда сега да се сменя или наклонява на друга страна. Неутралитетът е достатъчно силна позиция, винаги сгодна и за защита, и за атака.

Излишно подчертани симпатии (особено официално!) – от които утре може да стане нужда да се отстъпва – е само да се губи излишно престиж и сред-

ства и да се внася смут в народната душа – било с прекомерни надежди, било като реакция на несбъднати такива.

И в единия, и в другия случай, колкото по-тихо се посрещат и изпращат събитията, толкова по-малко ще се пражосват народният ентусиазъм и енергия, за да може да бъдат употребени в необходимия момент с най-голяма полза за Цар и Родина!

Прибързването в подобни исторически моменти може да бъде фатално, защото последиците от погрешките искат много време за поправка.

Това, което Ви пиша, Вие по-добре и от мене го знаете – припомням само с искрена молба да се стори нещичко. Мъчните пътища отначало стават после лесни. Лесните отначало стават трудни към края. Доброто трябва да регулира злото. Новото освобождава и дава повече живот и радост. Нека се пазим от изказвания, от никого неискани симпатии. Вашето справедливо и безпристрастно държание към всички лагери трябва да продължи.

Като моля Бога да Ви дава светъл ум, топло сърце и силен Дух, да схванете и изпълните Неговата воля тук, на земята, оставам с най-искрени благопожелания за домочадието Ви и Вас:

[Подпис: Любомир Лулчев]

София – Изгрева
23.VI.1940 г.

(82) Писмо от Любомир Лулчев до цар Борис III от 27.VI.1940 г.

Ваше Величество,

1. По сигурни сведения, новият посланик на Югославия в Москва не е никак разположен към нас. Преди месец и нещо същият беше посрещнал Недялко Атанасов с думите: «Ще се бием ли пак?» Бил близък много с военните. В Москва ще трябва да иде човек, който да може да парира неговите ходове.

2. На много места реколтата ни е компрометирана от градушки, наводнения и пр. Никак не ще е излишно, ако се вземат навреме мерки, да не се изнесе повече, отколкото трябва (защото има и неофициални канали, през които, изглежда, [ще] изтече бобът и олиото...) Алчните търгаши трябва в тия времена да се третират като национални врагове и [да] се приложи конфискуване на имотите им – на такива типове кесията е най-чувствителното място на съзнанието им...

3. Езикът на правителствените комюникета за стачките бе правен с един маниер, който си имаше мястото преди 20 години, но сега, когато се смятат за държавни строители... При това имаше и наивни несъобразности – обявяват решението на Министерския съвет, току-що взето, и казват, че целият народ го одобрявал, като изпускат из предвид, че всички едва сега го узнават...

Слава Богу, че дойдоха известията от Москва за седемдневната работна седмица навреме – това подействува като студен душ на много глави... Но все пак, колкото по-скоро се мине на нормални отношения, и главно – справедливи, толкова по-добре (справедливи не да се разбира някак отвлечено, а да се третират и двете страни според закона и еднакво, защото има станали нехубави работи между работници и полиция, които може да радват само враговете на България). Прилагам Ви едно писмо на човек, натоварен от мен да провери. Полицията изглежда, че не смята работниците за българи... В Пловдив също са били бити работници. Ако стачките наистина са били малки (според изявлението на министъра), тогава защо се прави тая мобилизация – то е да се стреля с топ по муха. Добавката в писмото вдига малко завесата на работите в общината. И там докога ще търпите станалия вече пословичен кмет?

4. Ако обичате, сторете нещо да се проверят навреме и внезапно военните материални складове, докато е време. Да не става нужда утре да се реквизират обувка и дрехи.

5. Радио «София» е погнало наново Георги Бочев (ул. «Чаталджа» 6) за предаването, което той направи с разрешение на генерал Бойдев – завели са наново дело (справка № 5555, Паркета*, София). Грехота е вече да се отнасят така с това даровито момче дармоядците на Радио «София», които, сами бездарници, не позволяват на никого да знае повече от тях.

6. Прилагам Ви една бележка, дадена ми от верен информатор, който е видял с очите си писаното. Може да го проверите неофициално (защото официално ще прикрият всичко – мошениците в България сега са синджир марка – подкрепят [се]). Просто се чудят вече хората накъде ще стигнем с такива отношения!

Много моля да ме извините, че смущавам почивката Ви, но мисля, че огънят трябва да се ограничава, докато не е взел размери на пожар.

Прилагам три писма.

С почит: [Подпис:] Любомир Лулчев

27.VI.1940 г., София, Изгрева

(83) Среца с царя на 30.VI.1940 г. във Враня от 9 до 11 и ½ преди обед

Още преди месец и нещо бях казал на царя, че за нас важните събития ще настанат към 23 юни. На 23-ти започна реквизицията на бинокли и револвери. Писах му веднага писмо, а на 24-ти започна пък гражданска мобилизация срещу работничеството. Писах му, че това е погрешна политика. На 26-и започнаха руски работи в Бесарабия и той почна да ми праща телеграми и рапорти чрез Севов. Имаше едно уплашване и желание да се бърза. Задържах ги. Казах да искат сведения в Берлин. Да се срещнат с тукашните немски и италиански.

При влизането той ме нарече:

– Да се видиме и с тайния си съветник.

Аз започнах да се смея. Разправи ми какво е говорил с немеца и какво е настоявал да ни подкрепят. От него е разбрал, че вероятно Карол със своето нагаждане към националсоциализма е докарал, ускорил идването на русите, които са видели в това едно желание да се препречи пътят на тяхното влияние към юг и са решили да свършат тая работа.

– Вие ни изоставяте за тия, които вас изоставиха – рум[ънците], заради вашите сметки и смръдлив петрол. Също кокетирате с турците – както някога беше Фон дер Голц, сега е Папен⁵³⁹; а ние, които задържахме целия балкански блок, да ви не удари през средата, за да ви счупи оста, та можехте да си реализирате плановите, нас не ни зачитате за нищо. Но ако все така карате, тука ще стане славянско море. Аз не мога да се боря с народа си, а ако той вижда, че само други го подкрепя, да остане признателен там (думата е за Русия).

И много още друго, което той ми каза и което е много хубаво, но аз не го помня в момента. Много хубави, и главно – правдиви, доводи. Той му обещал да стори каквото може но – казва ми – добил впечатление, че не е ориентиран.

За италианеца Мажистроти казва, че още по-малко е бил ориентиран, че бил много се смалил и наплашен от Англия и че сега е в понижено състояние.

* Паркет – от френски: le Parquet – Главната прокуратура. (бел. М.И.)

От разговора, който за мое съжаление не мога [да] си спомня дословно (царят го цитира фраза по фраза – много помни!), той разбрал, че не трябва да се надяваме на никаква помощ от Италия, че турците може да ни нападнат, но те не могат да сторят нищо и пр.

– И това било дипломат на моя бабалък! Дано ги набият малко, та да си наведе носа и моята!...

Спомних му, че те започнаха войната с това, че в 12 часа и 10 минути събориха моста помежду тях и Франция, да не нахълтали френците... те, които щяха да водят светкавичната война...

Четохме рапортите на Драганов от Берлин, които казваха, че германците се били съгласили да се водят преговори за Бесарабия, а русите ги повели по руски – с ултиматум, и те били много лошо настроени. Някои виждали ръката на Англия, някои искали да се примирят с нея, Англия, а да ударят на Русия, дори сега, като нямало Франция, да се биели и на два фронта... Казах му, че тия сведения Първанчо ги е събирал по кафенетата, че такива дивотии никой отговорен човек не може да говори, и остана да му искат допълнителни сведения и разяснения кои са тези среди, от които той черпи. Казах му също, че от всичките тези отношения неговото спокойствие се тълкува като че ли ние имаме нещо свързано с Русия и това не ще е лошо, ако се пусне в клюкарниците, за да бъде занесено в Турция, та да си наляга парцалите, макар че тях и без туй ги е страх и ако трупат войски, то е да се пазят, а не да нападнат.

Искаше да се съберат след пладне министрите на войната, външните работи, вътрешните и председателят Филев – да разискват. Искаше да се прави мобилизация на една дивизия. Казах му, че не ще е лошо, но да не се крие, а да се каже ясно какво се мобилизира, а не да се оставят слуховете да циркулират. Говорих му за необходимото да се премахне тая папач, която обира народа, и да се не чака да сторят други това, което и той може да направи сам. Той ми каза, че това не може, че знае всичко, но няма сили в себе си и пр.

– Вие видяхте как свърши Батенберг, Вашият баща – също, няма защо да повтаряте техните погрешки. Баща Ви затвори Стамболийски, а после го извади и тури за министър. Сега земеделското съсловие има представител, а туряте работниците в затвора, за да ги вадите утре и туряте за министри ли? Защо? Не е ли по-хубаво всичко навреме да се прави? И защо се взе такова лошо изходно положение спрямо работниците, тъкмо тогава, когато Русия се приближава на 200 км от границите ни?⁵⁴⁰ Защо се предизвиква този народ? За да направи правителство в Бургас ли, и след 4-5 дена да дойде и в София? Кой ще защитава този строй? Тези мухлясали мозъци или прогнили и скапани хора, които гледат само своята полза, без капка идеализъм. Властта трябва да бъде капелмайстор, да оперира с обществените течения, а не да ги създава. Тази псевдоинтелигенция, която само говори, но не е годна нищо да жертвува – тя трябва да си иде и да дойде друга – от самия народ и с неговите идеали. Сегашните са сибарити. Я погледнете къде направиха работническата болница – в сред боклуците, и си създадоха удобства за себе си, а работниците са третирани като роби. Хората сега съсипват здраве, а не работят – безмилостни са в експлоатацията. Защо закрепостяват работниците, а са оставили господарите да вилнеят? Защо търговците, както и по-рано Ви казах, да взимат лъвския пай, когато това може да стори държавата, а те да бъдат само агенти, като тия на храноизноса? Защо ще чекате да дойдат други да направят това, което и ние сами можем?

– Това не мога. Аз ще си ида заедно с тях...⁵⁴¹

– Защо? Не си крал заедно с тях, [та] да си отиваш с тях. Тук трябва малко по-голяма решителност...

– Не, по-рано – при Стамболийски, паднаха глави. При Цанков – също. Не, сега това не мога. Сега съм сам.

– Тъкмо по-добре, че сте сам, че няма да падат глави, и пак работите ще станат хубаво.

Говорих му, че селяните сега са по-доволни и задоволени, благодарение на Багрянов, че ако той вземе и Министерството на труда, би могло да се постигне нещо по-добро за тоя народ. Той с това е съгласен, но по-далеч не отива – смята, че е свързан с това поколение на интелигенция и че не може друго да стори, освен да изчаква събитията. Настоях, че и той трябва да се меси от време на време, за да не стават излишни опити за сметка на народа. Той тогава ми каза нещо странно:

– Ний сме място на нещо нетрайно. Гледай – и това, което произвеждаме: ягоди, череши, домати – не траят, развалят се. Ябълките ни също не траят. Даже въглищата ни, единствените в света, сами се палят. Не сме нещо трайно.

Възразих му, че Богомилите дадоха основа на новата епоха.

– Да, за квас ни бива, но тестото ни не струва.

Почнах да му се смея, че е намерил такива отрицателни аналогии и ги е нанизал на една връв... Ами и аз си мисля и се вглеждам. Говорих му за лошите обувки във войската, за далаверите в техните складове и че щом не е ортак с тях, няма защо да ги търпи.

Говорихме за Народното събрание, за Логофетова⁵⁴², който е казал тия фрази, които беше ми изпратил, и че ще е хубаво да се сменя бюрото, а също така, като се направи предложение, че в нас депутатите са изборни, а не прогласявани, да се изпратят прогласените да се избират наново.

Кьосето не искал да иде в Швейцария, а в Берлин искал да иде като пълномощен извънреден пратеник... Казах му да не върви по кефа им... Николаев, и той искал да става посланик някъде, понеже сега като председател на комисията искал да я събира (парламентарната). Казах му да не става играчка на такива типове в ръцете. Той тука за нищо го не бива, та там ще направи нещо...

Виждам изобщо безсилие и бездейност... Всеки си гледа личното, лесното... Боже, пази България!

Говорихме по много още въпроси (за мобилизацията и др.), но вчера ме прекъснаха при записването, а сега не мога да си спомня какво съм записал и какво не.

В резюме: защитата [на] каузата на царя пред Германия и Италия за Добруджа е отлична, много разумна и принципна. По вътрешната политика е нерешителен и изглежда, че се намира под влияние на Сегов да прави преврат с «Млада България» и ратниците, но той още не се решава. По външната политика ще стои на неутралитет, но искат да мобилизират, на което аз се съпротивлявам, защото ще се харчат напразно средства и рискува.

Той изглежда, че по-лесно би се доверил на Германия, отколкото на Русия, макар че и последните не са лошо разположени засега, въпреки мизериите, които им се направиха с открадването на книгата в Пловдив на изложбата, и после – с това шантаво държание към работниците... Но както и да е, ще има една пауза, която, ако се използва разумно, ще може да се поправят погрешките.

На тръгване, когато да се разделим, аз му казах:

– Прави ми впечатление, че Вие имате едно Мажино в главата си и държите само пасивни мисли. Вие ще мислите за победата като главна цел, а пък за защитата – като отделни епизоди от борбата за тая победа.

Царят се малко замисли и ми каза, като ми държеше ръката за сбогом:

– Това е права идея. Аз ще помисля върху това.

След като се върнах и бях при Учителя, след това се чувствах много изморен и въпреки че Багрянов ме потърси да се срещнем, отказах му, защото бях някак вътрешно недоволен. Като че ли бях насилил нещата и бях развалил хармонията вътре в себе си. Слава Богу, после дойдох на себе си. Но изглежда, че около царя е един ад от интриги и той като някой змей в море от тях се извива на разни страни и търси опора някъде... Бог да му е на помощ, на него, па и на всички нас...

2.VII.1940.

(84) Писмо от Любомир Лулчев до цар Борис III от 1.VII.1940 г.

Ваше Величество,

Вашето мъжествено, принципно и умело отстояване интересите на България пред представителите на Германия и Италия ще даде своите резултати. Вземтото вече становище за неутралитет засега е най-добрата позиция. Нека всички се убедят, че ние не сме се отказали от това, което е наше, но мародери не сме!

Един погрешен ход можеше да тури огъня на Балканите!

С мобилизацията нека се манипулира умело, за да се не харчат излишно сили и средства. Има хора заинтересувани, които на всяка цена искат да правят повече шум (като мислят, че това е работа!). На такива бъдете спирачка.

По вътрешната политика това, което Ви говорих, нека Ви не смущава. Засега ще последва една пауза, след която събитията ще Ви станат по-ясни и нещата ще си дойдат на своите места по един естествен път, без особени усилия. Тъй че и в това отношение Бог, Който бди над България, ще Ви помогне. Работите ще станат много добре.

От сърце пожелавам да сте здрав, бодър и на поста си, за доброто на всички.

С почит: [подпис] Любомир Лулчев

1.VII.1940 г.

София – Изгрев

(85) Среца с царя на 31.VII.1940 г. от 8 до 10 без 10 в двореца Враня

Преди това говорих с Учителя, който ми каза:

«Той трябва да държи сметка не само за сегашните, но и за бъдещите фактори – за Русия. Англия тикаше Германия срещу славяните, но тя трябваше да ѝ даде колонии, за да си намери работа.⁵⁴³ Англия досега с оглед да владее Средиземното море е правила всички неправди. Сега иде сближението на европейските народи в един правилен социален строй – всеки син, дали е голям или малък, си иска своите права. Германия разкрива сега английския шпионаж. Русия в бъдеще ще бъде арбитърка. Англия няма смелостта да ревизира Версайския договор. Ликвидирането на нейната карма е сега. Англичаните играят ролята на някогашните финикийци търговци, които дойдоха в стълкновение с римляните.⁵⁴⁴ Демокрациите останаха крайни материалисти; Хитлер и Мусолини – силите, които действуват за нещо по-духовно, но по-военен... мания [...] да ги постигнат (?), а в болшевишката (култура?) има начатък на Божес-

твеното начало.⁵⁴⁵ Русия сега иска човештина и работа; Германия – сила и труд, а Англия – пари и сила. Божественото начало работи в съветите, но не в тая форма се изявява.⁵⁴⁶ Всичките царства се дискредитират и както е казано в пророчеството, слънцето (всичките политически форми) и луната (значи религията) ще потъмнеят и всички звезди (научни формации) ще изпаднат (значи всички видни хора ще изгубят своята видност) и Син Человечески (значи Новото) ще се изяви! Всички забележителни хора – звездни – ще паднат.⁵⁴⁷

Среща с Царя, 31.VII.1940 г.

Чакаше ме на външната врата, защото бях закъснял няколко минути. Седнахме и започна веднага да ми говори за положението. Най-напред Чапрашиков и военният германски аташе говорили да отидат български министри в Германия. Царят казал, че няма нужда, да не стане както с унгарците. Тръгнал Жеков. Той се видял с него («Грухтя ми тука половин час» – каза буквално царят). Казал му да иска това, което сам е подписал с германците някога, и ред подобни наставления.

След това дошла поканата от германците. Той казал на министрите:

– Ние бяхме съюзници и пропаднахме за Германия; никога не натяхвахме и каквото можахме, помагахме досега; искаме това, което ни беше дадено от Берлинския договор и което и те самите като съюзници бяха ни дали. Нашето въздържане обезсили балканското споразумение, инак войната щеше да се развие тук и Оста щеше да бъде ударена през средата и счупена – и пр.

След това ми чете доклада на Драганов лично до него, в който се описваше как е станала срещата и разговорите.

– Рибентроп е бил лошо настроен. Той не ме обича мене, защото той е парвеню дипломат, а аз съм от кариерата – каза царят. – Аз казах, че Англия ще воюва, а той твърдеше пред Хитлер, че няма да воюва; той, когато образува антисъветския блок от Италия, Япония, Германия, Маджарско и кани и мен и аз отказах категорично, а сега той се има като творец на руско-германското споразумение – сега му е неловко от мене и не ме обича.

Като му говорили министрите, той бил студен и даже те се отчаяли. Най-после поискали да видят Хитлер и той се съгласил. Хитлер ги посрещнал също много резервиран, Филов казал само много здраве от царя и млъкнал. После почнал да говори Хитлер и казал между другото следното:

– Земя, взета с меч, с меч трябва да се пази. По-добре е да се споразумеете.

После поискал карта, да види какви са ни претенциите, и се зарадвал, че са скромни, като се оплакал от маджарите, които искали много и на които той по-рано бил арбитър, а сега го ругали, та сега не ще вече, [но] на нас би могъл да бъде такъв. Ще трябва да се споразумеем с румънците, но ако ние водим преговори, те ще разтакат.

– Те искаха това, като искаха и други съседни да дадат нещо.

Тук прекъснах писането и сега, след [...]ене, не мога да си спомня какво беше. Зная, че Хитлер беше се съгласил да ни стане арбитър, но царят не даде да се каже това, за да не знаят, че съдията е с нас. Филов беше казал, че в такъв случай ще ги ругаят. Царят му казвал, че е в интереса на работата да не знаят, че съдията е на нашата страна, а че ще ги ругаят – държавникът трябва да носи, затова е държавник. Другите подробности на разговора вече съм забравил.

(86) Среща с царя на 19.VIII.1940 г., дворец Враня, от 5 до 8 и 10 следобед

От 13 до 19 август бяхме на Рила седем души⁵⁴⁸, а после дойдоха още 40 с Учителя. Върнахме се на 19-и в 11 часа, като тръгнахме в 2 часа през нощта от езерата. В 1 часа бях потърсен от Севов и след няколко минути се яви втори път да пита може ли в 5 и половина часа да се видим с царя.

Като бях на Рила, на 17.VIII Учителят прати Боян Боев да ме вика и след това говорихме от 2 и половина часа до 4 и половина следобед по много работи от (...), за положението и др. Между другото си записах някои мисли:

«Войната е насилие. Когато природата иска да подчини злото, употребява насилие, война, а когато иска да го тури на работа – туря Доброто. Във войната силният побеждава, а в преговорите – умният. Принципиално да се постъпя. Англия ще понесе последиците.⁵⁴⁹

Има две възможности: да имаш всичко – и красиви къщи, и много ядене, и да не може да ядеш, или да имаш малко, но да ядеш сладко.

Това е за възпитание. Когато нещата се разширяват отвънка, доброто отвътре създава нещата. Когато човек отвънка се ограничава, злото отвътре се подчинява. Да подариш агне на вълк добро ли е? Когато ограничиха Германия в [19]18 година, англичаните развързаха ръцете на Япония. Японците организират злото в света, потисничеството.⁵⁵⁰ Китаецът ще те изненада като змия. Много е търпелив. Устойчив народ (Япония се заклеши с него).

Сега Русия крепи англичаните, защото води английска политика, а англичаните – руска. Германците ги стягат отвън, за да се развие доброто вътре в тях. В руската революция се пожертвуваха 3 милиона души, които сега са проповедници от оня свят – те са връзката между духовния и физическия свят, а нито германци, нито англичани имат толкова посредници работници в Невидимия свят.⁵⁵¹ В Русия има и българи – Георги Димитров и др., който е секретар⁵⁵²; българите, като слушат, ще придобият нещо с малки жертви. Гърците, като ги налегне Италия, ще отстъпят. Трябва, като се вземе Добруджа, да се направят помилвания на Дамян Велчев и др.

Разговор с царя

Царят ме посрещна в градината на двореца отдалеч с висок поздрав. Личеше си, че е искал много да ме види, и веднага почна да ми говори за крака си, който много го болял напоследък.

– И Вие гълтахте Вашата аптека, нали? – закачах го аз. – Ще Ви оставя да се тъпчете с лекарства и [да се] мъчите, а когато се отчаете, ще видите, че може да се излекува и по други начин.

На тая тема говорихме, докато стигнахме и седнахме в салона, в който обикновено си говорехме. Тогава той, след като продължи да ми описва колко страдал от крака си, как Симеончо дошел да го види и му донесъл цвете и как веднага след това избягал и не искал никого да види, и как на другия ден го поздравил на тръгване – всичко това впечатление на един любящ баща, който се радва на сина си.

В туй време са се развивали някои действия, които той ми разправи най-подробно, но ще запиша съкратено. Идвал един румънец, който искал да сондира. Казали му, че по всичко друго може да говорим, но по териториите – не, понеже това е въпрос, [по] който не може да става никакъв спор – границите от 1912 година. Той си отишел. След това се явява предложението. Румънският министър [на] външните [работи и нашият] да се срещнат на Дунава, да обме-

нят мисли. Нашият министър казва, че ако ще се говори за територията, той няма да иде, понеже ние сме казали нашето и той там трябва да мълчи, а ако ще се говори за друго, той е съгласен и на драго сърце ще иде. Това се предава изопачено, че изобщо не се приема предложението, и румънците се докачат. Това се донася от букурещкия наш пълномощен министър. Телеграфира му се да разясни, че отказът се отнася само до третиране на териториалните въпроси, понеже по тях сме казали последната си дума, а по други въпроси с радост ще приемем една среща. След това вече последва явяването [на] Филоти⁵⁵³ с една «про мемория» от 15 страници пред министъра на външните работи, а след туй – и пред царя (той искал предварително да се срещне с царя, но понеже отсъствал, се срещнал с министъра, от което царят се възползвал и се приготвил, защото действително бил на легло и можал да стане в събота? и се върне да се видят). Още отначало, за да отбие интригата, че нарочно не се е явил и избягал, царят му казал, че бил в една малка почивка и не можал да дойде още същия ден, но че с удоволствие ще изслуша това, което неговият крал има да му каже. Той му прочел 15 страници много хубаво написан текст и след това предал и личното желание на краля да се оставят Силистра, като дадени с договор и защото има шосе бетонно за Кюстенджа и Балчик заради сърцето на кралицата им, което те щели да направят свободно пристанище, и после си казал всичко, което имал да говори. Царят го оставил да свърши и тогава почнал да възразява. Преди всичко му казал, че много добре разбира краля им, защото, ако има коронован глава в света, който да държи рекорд по мъчните положения, в което е сега техният крал, това е самият той, цар Борис, но положението е сега такова, че той не може да направи никаква отстъпка териториална. Ако бяха искали да се пазарят, те биха искали границите на Сан-Стефанска България или тия, които румъните бяха подписали в 1918 година с нас и германците – до Кюстенджа, а ние си искаме това, което е било дадено от време – минималното – и за което дума не може да става.

– Друг беше въпросът, ако когато бях канен от краля ви в 1931 година, когато загатнах на... и не се чуха думите ми, когато ме каниха втори път и казах на Татареску и той не чу, и когато ми казах, че през Дунава е замръзнал и не може да се минува (като са искали да го накарат да мине през Добруджа), но аз казах, че там ще мина, когато се уредят работите, а сега ще мине през тук – и тогава не ме чуха и не ме разбраха. Тогава, ако бяхте направили жест, можеше да се отстъпва нещо, но сега, когато нашите права са признати от Англия, Германия, Русия и от вас самите, нямам възможност да отстъпя нещо, защото това ще се обърне на една стара гангрена, която ще влоши отношенията ни отново и с която ще си служат в нас и във вас да влошават трети сили, положението и по този начин няма да дойде този мир, който се чака и трябва да се установи между нас. Колкото за това, че румънският крал не взел Варна, [и] то заради Евксиноград, това той направи, защото той чувстваше целия този поход като крайно несправедливо нещо, което той не понесе и умря на другата година, като при това той върна и войските си от Враждебна чак на Еркене.⁵⁵⁴ Ние не сме варвари и гробът ще се зачита. Колкото за това, че нашата граница морска ще стане повече от вашата, това е географското положение и това не може да служи за нещо, така, както Германия и Русия са по-големи от Англия, а тя има по-големи морски граници от тях.

После той е говорил за другите три-четири точки, за населението и пр., като е казал, че подробностите ще се уговорят от съответните министри.

– По всичко друго ние ще искаме да им покажем нашето разположение, защото имаме желание те да намерят своите верни приятели завинаги от тая страна на Дунава.

Изобщо, царят е говорил много хубаво, вдъхновено и отлично аргументирано, което, разбира се, аз не мога да репродуцирам тук, защото изобщо не мога да запомням текстуално. Похвалил е Филоти, като е казал, че и той, ако беше на негово място, щеше да защитава така народа си и каузата; че той разбира много добре и краля и с радост би сторил всичко да облекчи неговото положение, което той сам, като държавен глава, е преживявал, та го знае много добре, но че няма тая възможност по главния въпрос, а по всичко друго е готов да стори така, че да няма изстъпления и да се зачетат правата на малцинствата там и пр. Свършил е с красиво наредени и умни фрази [на] приятелство.

– Филоти, който на два пъти се трогна и очите му се насълзиха, си отиде като попарен с вряло мляко – каза царят. – Но аз бях искрен и той разбра това, че ми е невъзможно да отстъпя на личната молба на краля сега и да изменя на народа си и да оставим гангрениясали парчета да станат нови гнезда на зарази и гангрени...

После минахме на вътрешни въпроси и между другото му казах да освободи Дамян Велчев и всички други от тоя род, да се отърве от тия и даже да го направи приятел. Един циганин да се бори с царя, може да се хвали с това цял живот, но каква похвала е това за царя?

– И ако бяхме го обесили!! – каза си царят сам и направи един жест на свиване и смайване.

– Помните ли, като ме псувахте в малката стаица на дядо Келера, ей...

И започнахме за интимни работи, неговото собствено държание, за ония погрешки, които са правени, и разправиите, и че това, което полека-лека дойде... И тогава пак мина разговорът за царицата, разправиите му с нея. Казах му някои работи за самия него и за нея, като го карах да я приеме като нещо, което го учи, защото фактически тя го направи много по-твърд и разумен, предпазлив и пр. Казах му, че в него има три съзнания: едно – на италианец, който пламва веднага и иска да прояви всичко навън, после иде французинът, който иска да даде една изящна форма на проявеното, и най-после вече се явява и българинът градинар, който си прави хубава сметчица и намира, че все е по-добре да си бъде човек по-скромен, по-свитицьк – где знае утре какво ще стане... Той се смя сърдечно и вика:

– Много право е това.

По тия въпроси разговорът се продължи доста.

– Като не щете да учите от книга, ще учите от живи учители. Вашата змия е от най-отровните, но като се справите с нея, пък ще бъдете и най-ученият.

После му обърнах внимание как едно време цели нощи е мислил, без да може да измисли нещо, понеже е имал погрешната идея, че трябва да измисля и решава, когато то е решено, а от нас се иска само съвестно изпълнение. Тогава той си призна, че сега разбира, [че] не [е] сам, че има Провидение и му е значително леко.

– Ами Вие, като Ви изпълнява един добър слуга, не го ли дарявате и му се радвате?

– Разбира се. И Вие, ако изпълните това, което Бог иска от Вас за общо добро, Той ще Ви даде такива добрини, които не сте и сънували.

– Дай Боже!

Другите подробности бяха в своя [тоя] дух.

(87) Мнения и информации (за Царя, 28.VIII.1940 г.)*

1. Неутралитетът ни трябва да се подчертае наново. При удобен случай да се изтъкне, че ние чакаме да получим Добруджа не поради приятелството ни с тая или оная силна в момента държава, а защото справедливостта, в името на която ще градят нова Европа, и общото признание на Англия, Русия, Германия, Италия и Съединените щати ни дават и признават това право. Приема-не [на] Добруджа само от ръцете на Германия е опасна позиция – облагодетелстване на приятели, както това правеше по-рано Англия.⁵⁵⁵

2. За [в] бъдеще Русия ще играе първостепенна роля на арбитърка на Балкана, а не Германия. Това да се има предвид от нашите политически ходове и обществени мероприятия.

3. Управляващите да се стараят да разбират нещата и последиците им. Поскъпняването на живота беше факт, който съществуваше и преди стачката на работниците, и нямаше защо да се чака да стане тя, да се обявява гражданска мобилизация и след това, като качулка след дъжд, да се дава увеличение на заплатите им и с това да им се дава повод да говорят, че това увеличение е само следствие от тяхната стачка, и да заблуждават наивните.

4. Комунизирането на пощенци, агрономи, железничари и учители е отчасти спряло, но те не са засегнати от предишната дейност в размери 30 до 50%, та дори 80%.

5. Напоследък се спекулира между народа със слуха, че имало всички условия да ни бъде дадена цяла Добруджа от Русия. А също се носят слухове и за някакви милиарди, които щели сме да плащаме (фиксираме дори 7 милиарда като положителни...).

6. Видни германци се изказали интимно в едно семейство, че България ще се болшевизира не от работниците, а от неумелите ходове на управляващите.⁵⁵⁶

7. С гражданската мобилизация ще е добре да се приключи – ликвидира някак. Това е един трън, забит в живо тяло, от който никой няма полза.

8. Интернирането на фабрикантите направи впечатление, но от мнозина работници то се смята като блъф – само прах в очите. Но на повечето от тях е произвело положително впечатление.

9. Увеличението на всички работнически надници, дадено от Министерския съвет с 15%, трябва да се последва от същото увеличение и за работниците от военните фабрики, защото скъпотията е еднаква за всички. Нека се не чака друго подканяне, за да се взимат решения, които се мислят за целесъобразни в момента. Още по-добре ще е във военните фабрики [да] се възстанови старият правилник, който имаше сила от 1919 г. до 1934 г., според който работниците участваха в печалбите и загубите на заведението. Това ги правеше много по-старателни и привързани към държавата

Изобщо с воденето на работниците в държавата трябва да се обърне по-голямо внимание, защото то ще има съществено значение за бъдещето на страната. По този въпрос подробности – лично.

10. Със закона за организиране[то на] младежта нека не се бърза. При липса на ясно очертана здрава държавна идея в управляващите среди (не за думи е въпросът, а за дела!), то по-добре ще е нещата да си останат в това положение, т.е. които искат да се организират в спорта – да се организират там, които искат в задруги – там, да им се остави свобода, защото всяко принуждение може да извика реакция или пък задължително вмъкване на нещо гнило, което може да зарази и останалото.

* Забележката в скоби е написана от Любомир Лулчев на ръка. (бел. М.И.)

11. По военните порядки – мобилизираните (проверени сведения). Хляб, месо, олио и подвоз – крайно лоши. Много са заболели от стомах. Храната – по-често ориз с долнокачествено олио. Месото – биволско или развалени консерви. Има войници, спаднали с по 10-14 кг от лошата храна и мнозина заболели. И това – още като сме при мирна обстановка и в България... Офицерските столове са били отлично организирани. Даже, като в село Левка, офицерите са дали пари да се отвори лавка за войниците, продавали им кашкавала по 80 лв./кг и печалбите отивали за подобрене на офицерския стол...

Церът му?

Днес, когато се говори за единомислие, единност и единение между народ и интелигенция и пр., и пр., офицерът да бъде задължен при мобилизация да се храни заедно с частта си, от същото ядене – тогава сигурно и яденето ще се подобри, защото и контролът ще стане по-ефикасен. За готвачи, хлебари (набедените – повече интелигентни хора, които, да отърват копанието, отиват колари и пр.) да се устроят предварително неколкодневни курсове.

12. При удобен случай не е лошо да се помилват и върнат по домовете си всички интернирани работници и др. Също – и за затворените, за които вече говорихме.

13. В мината «Перник» стават доста нередни работи, в които не би било лошо да се надникне. Там има прекомерно охранени хора, които продължават да се охранват за сметка на... другите.

14. На язовира над Самоков също стават някои доста нередовни работи, които един ден може да имат за резултат събаряне и отвлечен Самоков, па и София...

Но това, което е симптоматично – когато се опитали да бракуват известен недобър материал, германските инженери се обърнали с протест и ругатня. «Как? Днес, когато Германия дава Добруджа на България, вие ще ни саботирате...» (Това е проверено – думите са точни – нека се има предвид!...)

15. Предава се като положително, че по книгите на «Гранитоид» съществували две пера от по 5 000 000 лв., едното – дадено на Гунев, другото – на Божилов. Когато в Министерския съвет тия дни е било поискано да се отвори една държавна фабрика за цимент, който според правителствените калкулации щял да струва на държавата около 600 лв. само вместо 1440, които сега плащат на «Гранитоид», Божилов скочил като ужилен: «Нали си имаме фабрика, защо ни е друга? Ако е скъп циментът, може да се намали акцизът» (а той е 80 лв. на тон...). Наистина, защо ни е, като «ний» си имаме фабрика, а че държавата по тоя начин се ограбва със стотици милиони – нищо...

16. Да се помисли и стори нещо, за да се тури ръка от страна на държавата върху свръхпечалбите; още повече, че те отиват не в ръцете на производителите, а на посредниците!

(88) Писмо от Любомир Лулчев до цар Борис III от 28.VIII.1940 г.

Ваше Величество,

Приложени при настоящото Ви изпращам някои мнения, информации и молби, които, вярвам, ще имате търпението да прочетете и сторите нужното.

От сърце пожелавам да Ви дари Бог здраве, сили и разум, да устоите до край на поста си буден и бодър, за общо добруване!

С почит: [подпис] Любомир Лулчев

28.VIII.1940 г.

София – Изгрев

Молби I

1. При решаване на въпроса за морските техници Вие помогнахте твърде много да вземе той благоприятен за тях край. Те това няма да забравят никога, още повече, че този въпрос беше разтакан няколко години без всякакъв резултат. По този случай техният председател – капитан първи ранг Добрев, е молил няколко пъти Гр. да Ви пита, за да Ви поднесе благодарностите на тия хора лично. Досега не го е огряло. Ако нямате нещо изключително против – не можете ли да зарадвате тоя стар офицер и неговите техници с няколко минути Ваше лично внимание?

2. По-рано бяхте възложили на генерал Бойдев да стори нещичко за радиоизобретателя Георги Бочев. Той наистина изиска предавателя му, прибран в полицията, и Бочев, като си пожертва дори някои дрехи, можа да набави счупените и повредени лампи на предавателя. По нарежданието на генерал Бойдев той направи опит за предаване с тоя апарат, за да се констатира неговата възможност и работа. Тя е била изненадващо добра: с една обикновена приемателна антена тоя предавател с мощност от 50 вата е бил чут по всички краища на България, и то много по-ясно от Радио «София» с неговите 100 000 вата! Нещо повече, има писмо, че е чут и от българския параход край остров Тасос!

Резултат: Радио «София» счупва бараката на тоя нещастник, взима му предавателя, завежда ново дело срещу него. Обясненията му, че това е опит с разрешение на полицията и по заповед на генерал Бойдев, не му помогнали нищо...

Моля, сторете нещичко в случая. Например може да се заповяда да се върне предавателят отново на Бочев, който, като го поправи, да го подари на флотата, тъй като той самият желае това в знак на признателност – той е сирак, възпитаник на същата флота. Самия него нека го приберат на някаква съответна на знанията му работа в Божурище. Ако и това не може да стане по някоя причина, подарете му поне на това бедно и нещастно момче един паспорт, да се пръждоса в Германия, може би там съдбата ще бъде по-милостива с него. На другите места даровитостта се подтиква отвсякъде – в нас живи ги изядаме... Бъдете добър да сторите нещичко за това даровито момче.

3. Моля помилването на Димитър Николов Нечев, агроном, понастоящем в Бургаския областен затвор от 4.VII.н.г., осъден на три месеца затвор, загдето не искал да положи клетва като свидетел по едно дело (по идейни разбирания, или по-право – неразбирания...). За същия Ви говорих устно.

(89) Среща с царя на 5.IX.1940 г.

от 8 и половина до 10 и половина часа в двореца Враня

Срещата стана веднага, понеже пристигнахме едновременно. Още от вратата, където беше дошъл да ме посрещне, той почна веднага да ми говори както обикновено.

Разговорът се свеждаше към няколко теми: преговорите в Крайова, за министрите и някои мерки относително празнуването, царицата и др.

Той ми прочете телеграмите и доразправи хода на преговорите до момента. Накъсо, от всичко разбрах (а това ми стана още по-ясно и от разговора, който имах следобед и с Багрянов), че работата е вървяла по следната схема: царят е дал наставления на министрите, но те не са правили това, което им е казано, а са го изменяли на своя глава, при това Филов и Попов са давали вид, че вършат всичко, което иска царят, и затова не е имало нужда другите да го

знаят. Царят е мислел, че решенията са общи на Министерския съвет, и е бил учуден на това тяхно поведение, а само когато са загаждали и трябвало да сложат отговорности, тогава са го докладвали общо в Министерския съвет. И когато са се затегнали преговорите, тези господа глупци, които мислят с кратката си навярно, решили да се обяви мобилизация и да нахълтат в Добруджа... нов 16 юни! Едва са били задържани от царя, който, за да ги вразуми, ги е накарал да телеграфират това в Рим и Берлин, за да видят ефекта, па тогава да го направят. Но и от двете страни са ги полели с гореща вода и те, като мокри кокошки, са клекнали. Все същото късогледство и безпринципност! Десет години да говориш за мир и в последния момент да плюеш на всичко. Дураци* пълни!

Казах му, щом не са могли да запазят позициите си, поне няма сега защо да се джамбазят** за дреболии, защото е срамота, трябва вече да се приключва. Станахме смешни с нашите протакания. Трудният въпрос на Унгария се реши, а нашият, лесният, се протака и краят му се не вижда...

– Такива гумени глави где ги намери?

Каза ми, че получил много ругатни и писма, с които го кълнели и го заплашвали; че румънците били много учтиви и пр. Казах му да се приключва колкото може по-скоро, да се остави непременно една врата отворена, за да може да си предявим нашите претенции. Тогава минахме на въпроса за армията, която сега е време – при пробната мобилизация, да се види кои са офицери и кои – джамбази*** с народната чест и последните да се отпратят в домовете си – срамота е да се държат негодници и хайдути в армията. Той ми каза, че е говорил по повод [на] писмото, което му бях пратил преди няколко дена, с генерал Даскалов, но него го било страх да не се хвърлело петно на армията, та затова да се не вдигало шум около тия мръсотии, както беше и с аферата за гъона. Казах му, че мръсотиите вътре не могат да правят чест никому, още повече – на една родна армия, която няма ни най-малко нужда от мошеници и джамбази... Той ми каза, че добре разбира всичко това, но няма хора. Тогава му казах: защо той отлага вече три години прилагането на плана, който му искам – той, дегизиран, да тръгнем заедно из някои села и сам да чуе с ушите си как мисли народът? Защо не стори нещо да се прекрати тая срамна робия на народа, като гражданската мобилизация, да се закрепостяват работниците да работят на чорбаджиите?

– Вие знаете, че народът е завистлив, защо да не се вземат и национализират фабрики и пр. – тогава народът, като знае, че работи за държавата, ще бъде друго. Вие трябва да се облекнете на селяните и работниците и да поставите всички тия кождери на местата им.

– Нямам хора.

– Хора има, но Вие търсите големи фирми, а те са свързани и с големи далавери – всеки от тях носи подире си верига разбойници, които са му помогнали да дойде на тоя пост и на които трябва да се отплаща с помощта на държавата... От Вас се иска един кураж – да турите десет честни и почтени хора, па макар с малки фирми; честни – да не крадат, и почетни [почтени] – да те слушат и каквото обещаят, да го правят. Три дена ще трябва да издържите

* дураци (рус.) – глупаци. (бел. М.И.)

** джамбазят – от *** джамбазин – препродавач на коне, обикновено крадени, измамник с крадени неща, при което много се пазари. Джамбазите продават откраднати коне, а тогава конете за войската са живата сила за конницата в боя и за обоза с хиляди конски каруци. Джамбазят се – пазарят се, за да измамят. (бел. на съставителя на «Изгревът» Вергилий Кръстев)

напора на критиката, но след това по работата им всеки ще види, че носят Ви се е поправил и че работата си е намерила майстора си...

– Не мога, Лулчев, аз съм меланж между две епохи и не мога да работя така коренно. Това иска сили, аз съм вече съсипан. Аз съм уж началник гарата, а трябва да тичам да местя стрелките... Ето, сега щяха да се сблъскат треновете, ако не бях [аз], но това не мога повече да издържам. Трябва да тупам тъпана до обед, за да върви управлението на държавата следобед; аз съм се обърнал на всичко. И с калпак, и с цилиндър, и с цървули, и с туристически обуца и шпори върху тях, пояс и фрак, и всичко това – едновременно...⁵⁵⁷

Почнах да се смея.

– [Трябва] да кажете така да Ви нарисуват, тогава няма нужда да Ви се пише история... Като видят тая картина, ще разберат...

– Не мога повече, нямам хора, нямам и сили. Останал съм с един сопотив Груев. Няма до кого да се допитам за нищо... Не мога повече...

– Като не можете, ще дойде някой, който ще може. Една държава и народ не може да се спре. И без петли ще съмне, но трябва да се направи нещо...

– Чувствам, че тая Добруджа ще ми бъде гробница. Ще повлече Карол крак и аз – подире му.

Това малодушие ме възмути.

– Ама това е срамата! – казах. – Вас Ви поднесоха на тепсия Добруджа и Вие пак сте недоволен. Ама то е грехота вече! Ами ако бяхте се били, бяха паднали стотици хиляди, ако сега свиквахте коронни съвети, като Карол Румънски, тогава?

– Благодарен съм, Лулчев, на Бога – така е, но и мен е тежко – няма кой да ми помага. Не мога повече да издържам. Нали видя как мислят [и какво] правят.

Тогава му заговорих за Божилов и Габровски, че и двамата не са си на мястото. Че единият е кабинетен, не знае да работи със сърцата на хората, както Недев и Казанлиев може да не са умни хора и Недев го доказва, като изтърва това, което му дадохте в ръката, но въпреки това те са хора, които разбират хората. А Божилов има връзка с първокласни мошеници и той за финансите сега е същото, което беше в политиката Кьосето.

Той ми каза, че последният се е съгласил да отиде в Швейцария...

Продължих разговора за Божилов. Па и за другите, които сега най-малко подхождат. Разбрах, че той се блазни от мисъл да има Кьосето със своята европейска култура и Луков с неговия церемониал...

Заговорих му, че ще трябва да се направи манифест, в който да се благодари на Румъния и на всички останали държави, които са ни съчувствували. Изтъкнах му, че трябва да се използва това положение, да се подчертае, както когато падна Кьосето, че ние вземаме насока нова в политиката. Тогава от балкански ние казахме, че нашият въпрос не е балкански, а европейски и ще чакаме разрешението му от Европа, както и става вече, но понеже това положение може да стане опасно при други условия, които утре може да се променят, то да се качим още една крачка по-високо. Да кажем, че ние приемаме Добруджа в името на новата справедливост, която ще претворява утре Европа, а не от тая или оная държава, като благодарим на всички, които в името на тая по-висша справедливост са ни дали подкрепа. Тая позиция е необходима, за да не дойде утре Англия да ни вземе това, което Германия ни е дала...

Той се замисли върху това... Казах му да избере форма и начин. Няма защо да се безпокои и да мисли, че ще му се смеят за церемониала – подобно нещо няма прецедент и няма следователно установения церемониал. Както и да го направи, така ще бъде. (В тоя момент говори Филов, че Добруджа е вече

наша – 7.IX., 4 часът.⁵⁵⁸) Казах му да извика всички бивши мъже държавни и да ги натовари да бдят, защото [...] и всички трябва да вземат участие, защото той ми каза, че се е боял, че ще се омаскарим с това пред другите народи и ще се окепазим... Затова да натоварят всички с тая работа, за да представим държавата, като трябва да бъде щедър и даде много дрънкалки, а на затворените – свобода, както бяхме вече говорили. Той обеща, че ще стори това. Ще види как да го направи, да не сотне* някой, като му казах, че и по-малко ще го лаят, като и те вземат участие във всичко. Казах му, че трябва после да помислим и за това, което трябва да става – защото парите и хлябът трябва да се вземат в честни ръце, защото е срамът в България да гладуват хора, да си недояждат...

– Разберете, че всичко е набъбнало много между офицери и македонци, има голямо негодувание.

– Да, армията боледува. Аз зная, че тя не може да се излекува изведнъж от своето старо положение, но какво да правя? Това, което ми е по силите, правя, но повече не мога... Хора, нямам, хора...

– Като ги потърсите както трябва... Тоя народ не е само от негодници и мошеници. Има и честни и достойни хора... Трябва да им се помогне да си отидат на местата. Това [е].

Тогава започна да ми говори и за своята пепелянка, която сега, не стигало другото, но му правела много въртели... На тая тема пак си поговорихме. Каза ми, че кракът му го много мъчи.

– Разбира се – казвам му, – като се тъпчете с разни лекарства – И пред мене гълташе нещо. – Вие оставете това, ами вземете за десет дни да ядете само диня, като не пиете никак вода, за да се пречистите, и тогава ще стане едно възобновяване.

– Това е отлично и ще го направя – каза той. – И това е близко до ума – и започна да си съобразява гласно, че наистина щяло да стане пречистване. Казах му, че нека се издума пред мене и да си каже каквото има или да го изпсува, но, като ги свика след малко Филов и Попов, да държи ясен език и решително. Значи да употреби днес за информация и ориентиране из всички страни (смени се правителството в Румъния), а после да действуват бързо и решително, като не правят въпроси на дреболии, щом като са изтървали важното, но непременно да си оставят една врата за предявяване [на] претенции, и то с арбитър, пък тогава ще видим кой на кого ще има да дава. Вчера говорихме и с Багрянов, че ако се вземе по-рано и се засее, Добруджа дава три милиарда лева жетва и че ще си наплатим всичко, което ще ни искат румънците. После минахме с царя на някои второстепенни въпроси.

Една констатация трябва да се има предвид сега: общо понижение на нивото – материално и морално, поради войната. Това е в целия свят, това е и в нас. Другото, което също така трябва да се отбележи като основно положение, то е неуравновесените идеологии, които се борят за надмощие в света: болшевизъм и националсоциализъм, либерализъм, демокрация. Понеже още никое не е взело надмощие, всяко «-филство» е още опасно. Трябва да се пазим от това. Ние имаме всичката свобода и възможност да се отдадем на стопанско разширение, организиране и военно подготвяне.

Като пишех това след два дена, дойде и известието за подписването в 3 часа и 20 минути [на] договора между България и Румъния за Добруджа. Имаше крясък до [...] и още повече ще има. Слава Богу, че изтраяхме докрай, да не окепазим хубавата идея за мирна придобивка с някоя бай-ганьовщина, Бог да ни пази! Стана най-после това, което им се каза – че България ще си вземе

* да сотне (от фр. sauter) – да скочи. (бел. М.И.)

Добруджа по мирен начин, без война! Някога се смееха и подиграваха – сега вече дано повярват, че за Бога е всичко възможно! Бог да ни пази и помага!⁵⁵⁹

(90) Разговор с Царя на 16.IX.1940 г.* в Стоянови, от 9 и ½ до 11 ч

Царят ми описа събитията, които станаха след подписването и опита преди това да се обяви мобилизацията, а след това – впечатленията си от демонстрацията.

– Изглежда, че ги преварихме – каза ми той. – Мнозина бяха още с маски.

Описа ми поред лицата на Цанков, Мушанов, на Стойчо и пр., как са изглеждали, какво са му казали и пр. Каза ми, че унгарският дипломат изглеждал като човек, който е купил вехт автомобил за по-скъпо, като види други, който е взел нов и хубав – техният арбитраж и нашият без арбитраж... Разправи ми своите впечатления от Стефан и пр. Радваше се, че криво-ляво минало и че опасността, която щеше да избухне в нас, отиде в Румъния и Карол плати... Запитах го кога мисли да прави помилванията. Каза ми, че смята на 3 октомври. Казах му да не отлага повече и да има предвид народа, а не тая шарена тълпа, която го заобикаля, и тогава му заговорих, че трябва да държи за Русия, понеже тя ще бъде в бъдеще тука, а не Германия – виждах, че това никак не му изнасяше...⁵⁶⁰ Заговорих му за спекулата, която и без война се шири и народът ни се измъчва. Че това е срамотно. Че е грехота сега, след като се види, че Мажино не даде никакъв резултат, ние да продължаваме да заравяме милиарди в земята с укрепления на турската граница. Нека се правят къщи с този цимент, а не дупки по границата. Нашата армия е с настъпателен дух и няма защо да я превръщаме на къртици... и пр.

Особено за народа му говорих.⁵⁶¹ В неговото съзнание хлябът и маслото, олио[то] имат друго значение, отколкото в нашето. Срамота е в София да се яде мухлясал хляб! И при това – на такива цени. Няма защо да се държат арестуваните в Рибарица и там да ги карат с бой да четат молитва... Това е сядизъм. Народът е основата... Той трябва да мисли за тая основа. Да не става нужда Симеончо да сяде на таралежи...

Заговорихме за Симеончо и оттам – за караницата му с царицата, с която на 13-и т.м. е имал една ужасна разправия... Говори ми подробностите. Казах му, че тя е проводник на тия, които не го обичат, а не че тя самата не го обича и че е по-добре той лично да страда и държавата да печели, отколкото на него да му е добре, а държавата да губи. Че той не трябва да се кара с нея, а да се помъчи да ѝ обясни, че я обича независимо от това как тя се държи с него, защото разбира нейното състояние. Разговорът е много интимен, отнася се до децата, личните отношения и пр. и не ми се иска да го запиша, защото писаното може да попадне в много ръце. Бог да ги пази и им помага!

Обеща ми да се бори със спекулата, да стори нещо за отстранението ѝ, а също му говорих да се откаже от плана да възпитава принудително младежта и му обясних, че при сегашното състояние, когато се борят разни доктрини за надмощие в Европа, по-добре [е] ние да не взимаме никоя страна, а да направим синтез от всички системи – болшевизъм, либерализъм, националсоциализъм, фашизъм и др. Да не събираме на едно място и гнилото, и здравото, защото ще има реакции и лоши последици. Обясних му, че трябва да се възпитава

* В машинописния препис на дневника си Любомир Лулчев е написал дата 16.XI.1940 г., а над нея е добавил на ръка: 16.IX.1940 г. (?). Това е вярната дата – по-долу се говори, че царят смята да прави помилванията на 3 октомври. Вж и новия параграф, който започва с «Днес, 20.IX., дойде Свилен...» (бел. М.И.)

младежта и че това може да стане без милионни разноси – и за пример му дадох какво би струвало, ако си зададат за цел да учат децата на точност, и в учрежденията, а също и в целия живот на държавата. Това няма да струва нищо, [а] ще даде отлич[ен] резултат, защото точният човек трябва да бъде съобразителен и по този начин нашият народ може да придобие ценни качества и пр. Той се съгласи с това и обеща да стори нещо по този въпрос. Говорих му държавната система как изопачава всичко в нас.

– Например – казах му – сега млякото струва, като го носят вкъщи, 6 лв. Ако не ти харесва – сменяш млекаря. Сега ще отворят Дирекция за млякото, ще турят директор с 10 000 лв. заплата, поддиректор – с 8, помощници и пр. – с 3, 5, 4 и пр. хиляди, и всичко това ще се трупне на млякото. Резултатът – цената му ще стане 8–10 лв., ще бъде най-лошото и няма да можеш отгдето да вземеш по-хубаво... Това значи в нас, в България, социална грижа и подпомагане...

Той се съгласи, че това сега е така. Говорих му в тази насока доста много. Какво ще направи – негова работа...

Разправяше ми, че Симеончо не давал да целуват сестрата, която се занимавала с него. Майка му питала тя ли да я не целува.

– И ти.

– Ами кого да целувам?

– Целувай лакеите...

*

Днес, 20.IX, дойде Свилен, че го изпратил Царят да пита дали да се оперира от апендицит. Заведох го при Учителя и там той му каза какво да прави. На излизане, понеже не целувна ръка, аз го хванах за врата и му казах на шега, но и на истина:

– Целувай ръка, прасе такова!

Учителят се изненада от езика и жеста ми, но ми се видя много дебелашко и неговото държание, макар че външно беше крайно учтиво. А той си каза:

– Извинявайте, аз не знаех как да направя, много се смущавам. И сега съм целият с пот.

А навън ми каза:

– Като тръгвахме, идеше ми да бягам, да не отивам... А той – такъв кротък човек...

– Духовете искат да бягат, не ти – казах му аз...

– Свини (кождодери), всички ще има, но поне да ги оставим настрана и да работим за народа – казах аз.

– Да, свине винаги ще има – каза царят. – Ние ще ги оставим настрана.

(91) Писмо от Любомир Лулчев до цар Борис III от 30.IX.1940 г.

Ваше Величество,

Днес е денят на Любовта, Вярата и Надеждата – заедно с Мъдростта (София). По този повод Ви изпращам подарък – няколко мъдри изречения, които моля да прочетете.

«Аз, Господ, те призовах в правда и ще те взема за ръка и ще те пазя, и ще те поставя завет на людетe, светлина на езичниците.»

«С краката си ученикът ще отиде при Доброто, с ръцете си ще го направи, а с устата си ще го каже. И трите свята трябва да вземат участие в Доброто: физическият, ангелският и Божественият.»

«Главата на ученика трябва да е винаги изправена, а не наведена. Когато тя е наведена, лесно се възприемат отрицателните мисли и настроения. А когато е изправена, той се свързва със слънчевите енергии и положителното в живота.

За нас слънцето е израз на колективна дейност на същества разумни. Като работят и мислят, те изпращат светлината на целия свят. Ние наричаме тази светлина слънчева. Чрез червения цвят те изпращат живот на земята; чрез портокаления носят индивидуализъм в съществата; чрез жълтия пращат интелигентност; чрез зеления – подтик за растене; чрез синия – вяра и надежда; чрез виолетовия те внасят във всички живи същества сила да се борят с мъчнотиите и да ги преодоляват.

И тъй чрез мозъка си човек определя изобщо отношенията си към природата; чрез дробовете си той уравновесява тия отношения; а чрез стомаха си той ги реализира.

Да вярва човек в Бога, това значи да не се съмнява никога. Истинската вяра изключва всякакво съмнение.

Човек е дошъл на земята да се учи, да прави опити, за да се приспособи към Божествения свят.

Колкото и да философствува, в края на краищата човек трябва да изпълни волята Божия.

Никой човек не може да забогатее, докато Божието благословение не е с него.

Смъртта е неизбежен процес, но важно е как умира човек – със съзнание или без съзнание за това, което става с него. Който е работил с любов и прилагал закона на доброто, той умира съзнателно, като продължава да живее след смъртта си.

В природата морал няма – има хармония!

Злото е неизбежен спътник на доброто. »

[Подпис:] Любомир Лулчев

Помнете, че колкото повече учите, колкото повече Ви се говори, толкова повече се изисква от Вас.

Само човек, който има ум, може да осъществи любовта като сила.

Докато любовта не влезе в света, той няма да се преобрази.

Злото е силно само затова, защото хората го обичат. Обичта към злото му придава сила. Злото черпи сила от любовта. Въпреки това обаче **стремежът към доброто никога не може да се спре!**

Злото е път към смъртта. Доброто е първата връзка с живота. Няма по-велик акт от този да направиш едно добро, защото по този начин ти предизвикваш Бог да се прояви чрез тебе в своята любов, мъдрост и истина!

Преписах ги от разни места, както се паднаха, като [ги] нарекох за Вас. От сърце пожелавам да Ви принесат полза.

30.IX.1940 г.

**(92) Друго писмо от Любомир Лулчев
до цар Борис III от 30.IX.1940 г.**

Ваше Величество,

Изпращам Ви някои сведения, които, мисля, че ще Ви бъдат полезни. Вашият натиск зарадва мнозина граждани, защото на пазара се появи олио, макар в ограничено количество, а в халите излезе цяла рудница прясно масло...

Трябва обаче система в тая работа. Всеки користник разчита на облагите, които ще му даде престъплението. Ако тия облаги се вземат заедно и с това, което е имал преди, то престъплението ще изгуби смисъл и ще намалее съвсем. Моля, подтикнете работата в тая насока, защото положението на населението се влошава, без да има достатъчно обективни причини за това.

2. Вашият манифест (между многото безкрайно много речи, заповеди и пр.) си остана образец по съдържаност, значение и смисъл! Всяка дума бе премерена и на мястото си – това отбелязаха всички среди (на някои им прилоша от хубавината му!!...). Позоваването на Бога – на това Вечно и непреходно – беше отлично! То опомни мнозина, които се кланят на днешните богове, като забравят вчерашните, а не знаят утрешните...

3. Позволявам си да напомня някои неща, за което имам причини.

Неутралитет! Нека се помни, че това, което Германия и Англия си позволяват, не е позволено и за България! Водете политика на светлина, в която няма *да чувствувате никакво вътрешно раздвоение!!* Имате ли го – стоп! Това е съдбата, която Ви предпазва.

4. Грешките на Англия създадоха Хитлер и Мусолини, но и поправянето им ще обърне течението на друга страна. Но ако новите победители направят същите погрешки, ще имат и последиците! Добре да се обмислят нещата и да се не бърза, защото кръстопътят, на който сме, има много пътища, които не са еднакво безопасни...⁵⁶²

5. Четем по вестниците, че английският крал спохождал сега народа си из скривалищата... Мисля, че няма нужда да паднат бомби, за да тръгнете да ги спохождате и Вие, за да чуете това, от което страда. Извинете, че Ви пиша това, но знайте, че Вашият народ страда сега от несгоди, 90% от които може да се премахнат и следователно са излишни! Няма кой да се застъпи за бедните хора. Бог и Вие тука, на земята, сте като баща – влезте в ролята си, бъдете строг и взискателен – обирниците, джамбазите с народната чест и благополучие са страхливи и ще се приберат в дупките си, щом усетят дебелия край.

При това трябва да се помисли за една система, която ще поощрява доброто и [ще] му дава път и насърчение.

6. Психическото положение във военните среди сочи, че имат автономни центрове. Между подофицерите особено се работи на социална база, също и между по-младите офицери. Има нещо, на което трябва да се обърне внимание. Прилагам Ви някои писма, които моля да прочетете внимателно. Хубаво е да се използва сегашното положение, да се отстранят негодните материали и методи, да не загазим утре по-лошо. Нека това го сметнем като «пробно».

7. Моля, сторете нещичко за това, което ми обещахте по-рано и което е припомнено в молбите отделно (помилванията).

Досега всичко, слава Богу, върви добре. Моля Бога да Ви дарява с мъдрост и сили, да изтраете, и с любов към тоя народ, за да успеете да дадете отпор на всички тъмни сили, за обща радост. Бог да Ви пази!

[Подпис:] Любомир Лулчев

30.IX.1940 г., София – Изгрева

(93) Търговски информации

1. Въпреки строгите наредби да се декларират наличните си количества вълна, и до днес не са декларирани 600 тона вълна, находяща се в складовете в Сливен и Габрово – АД «Христо Райков».

2. Даденото напоследък повишение на платовете, уж произведени след 1 август 1940 г., няма никакво основание, както и даденото повишение на трикотажа и вълните.

Това може да се докаже от всеки незаинтересуван ревизор.

3. Фирмите АД «Стойчеви – Габрово» и АД «Иван П. Кирчев» са отказали да продават прежда, въпреки че са имали, ка[к]то са казали на приятели, но чакали повишение. Това може да се хване от полицията.

4. Калкулацията на плата за военните доставки (наряди военни). Натрупани са много печалби, защото доскоро не е имало контрол на сместа за необходимия артикул.

Ето една проверена сметка:

За натурален шаяк

80% вълна x 138 лв.	– 100,40	– слага се не чиста, а възобновена вълна, която е много по-евтина.
---------------------	----------	--

20% възобновена вълна	x 40 лв – 8
	118,40

Боя 10	10
1 кг смес	128,40

1100 г за един метър плат	– 141,24 лв
---------------------------	-------------

Използуеми отпадъци	– 5
	136,24

Работа	50
	185,24

10% печалба	18,62
	204,86

2% данъци	4 лв.
Всичко	208,95

Използуемите отпадъци са не 5 лв., а струват към 20 лв.; за изработванието на 1 метър плат не отиват 50 лв., защото на работниците са платени по 30 лв.

Тъй че калкулацията е направена значително по-висока – и това на всеки метър плат хвърля хиляди и милиони.

Това, ако искате да покажете, че се интересувате от доставките и им знаете шмекериите – това са сведения верни, проверени от вътрешни хора – които ги оспорват, ще лъжат!

(94) Информации

1. Притворени при настоящото, пращам две писма. Моля да ги прочетете, макар че са малко дължки. Те ще Ви кажат достатъчно. Грешки има, и то големи. Не е въпросът да ги обсъждаме, а да благодарим на Бога, че има време

и възможност да вземем мерки да ги поправим. Недейте оставя това така, защото после ще стане по-лошо.

2. Прилагам Ви две калкулации, които са проверени и верни, за да знаете къде и как се лъже държавата и тия от държавата, които искат да се лъжат... Дайте работа на Пантев – той е способен, нека се постарее, и резултатът ще бъде отличен.

Има и още някои работи, но се боя, че ще стана отегчителен.

Пращам Ви и една друга бележка, която говори сама за себе си.

30.IX.1940 г.

(95) Молби

1. Обещахте ми да наредите отварянето на VI клас в Лъджене. Решение за това има от административния съвет на Министерството на просветата от 15.VII.1939 г., одобрено от министър Филев, но не е приведено в изпълнение и досега по причини, които Ви казах – да се не увреди на Пещера, която е на 20 км от Пазарджик, а Лъджене – на 48!

На 30.VII.1939 г. на гара Света Петка това е излагано и на Вас лично от делегация и Филев там още обещал, че това ще стане за учебната 1940 година.

Най-после, струва ми се, династията на Кьосеивановците още не управлява България. Още повече, това е онеправдаване на тия хора, които от своя страна са се задължили пред министъра писмено, ако им се даде VI клас (а не цяла гимназия!) да отворят: а) пансион за външни ученици; б) да дадат собствена нова великолепна сграда с уредени кабинети; в) финансова издръжка на учителите, ако министерството няма кредит; г) над 120 ученика за VI клас. В случай, че няма учители, да се командироваат учителите от Пазарджишката гимназия, където две паралелки са само ученици от Лъджене! Освен това от същото село там се учат 44 души от VII клас и 33 – за VIII клас! До Вас са подавани досега по този повод **седем** (7) молби-изложения на въпроса, но навярно не са се и мернали пред очите Ви. Молбата е справедлива – не е за кръчма, а за светлина на един край – сторете си труда да кажете две думи, и ще стане!

2. Бях Ви молил за помилването на агронома Димитър Нечев. Бяхте ми обещали да сторите това и много ме зарадвахте с Вашата готовност да помогнете на един млад човек. Той вече излезе от затвора поради излежаване на наказанието си. Моля да имате това предвид.

3. Пак си позволявам да се обърна с молба за онзи нещастен изобретател на «черния» предавател. Апаратът му е още задържан от Радио «София», както Ви писах и по-рано. Но сега му се случило и нещо ново. По случай Добруджа същият се разчувствувал и Ви писал едно писмо, в което си описвал хала и Ви молил в общата радост да го зарадвате и Вие, като му разрешите да си вземе обратно предавателя, да го поправи и предаде на флотата, чийто възпитаник е. Писмото е съдържано и учтиво (черновата ми донесе после, та я четох). Резултатът – неочакван: викат го в полицията и му заповядват да престане да се занимава вече с разни предаватели, че може да му се случи нещо много лошо и пр. ... Да сте разпоредили Вие това, не ми се вярва. Но ако наистина е невъзможно да се стори нещо за това нещастно момче изобретател – извинете за безпокойството. Мен лично се струва, че то би свършило отлична работа, стига да му се даде една малка подкрепа. А сега го преследват като бясно куче и искат да се отказва тъкмо от това, което дава смисъл на живота му...

Колко труден е пътят в България на честните и способни хора!

Вие може би получавате много молби и Ви е дотегнало да се занимавате с тях. Но все пак е хубаво да се молят на Вас, отколкото Вие – някому. Когато имате разположение, сторете нещичко.

4. При помилванията, моля, не забравяйте тия, за които говорихме, които са в Централния затвор, а също и тия, които са интернирани в Рибарица.

(96) Среца с Царя на 18.X.1940 г. в генерал Стоянови от 8 и 15 до 9 и 45 ч сутринта

Положението преди срещата беше такова (гледай отделен лист за това):

На 14-и този месец английският крал беше пратил писмо-телеграма, с което пише, че се радва за Добруджа, че си спомня словата за мир и че и Англия не е безусловно за статуквото, а за споразумения по мирен начин между народите, без насилие.⁵⁶⁴

На 15-и германският Рихтхофен беше заявил на Попов да побърза да се наредим до Унгария, Румъния и Япония, за да не закъснеем, ако утре стане нужда да се водят преговори, на което Попов му беше отговорил, че е срамота и че той се обижда да го сравнят с Румъния, влязла вчера, когато България страда от 20 години наедно с Германия и пр. Срок беше даден до 19-и, събота, за отговор. Аз им казах, че това се дължи на българско бутане на разни генерали и професори, които искат да стават министри, а не само на германците, и че трябва да се види и Русия какво ще каже. Италианецът държеше исо на германеца. На 17-и дойде пратеник – специален куриер от Мусолини, с писмо, в което се казваше, че той мисли до края на месеца да ликвидира с Гърция и че при това ще има условия България да се справи със старата и справедлива кауза за Бялото море. Като му съобщава това, той нищо не иска от него и да е свободен да постъпи тъй, както съвестта, дългът на цар и доброто на народа му го задължава. С това се показва, че между Германия и Италия няма единство, а това окуражи царя. На срещата говорихме по тия и други въпроси, които засягаха армията, в която той ще прави промени, говорих му за Михов и др. и за скъпотията и спекулата. По външната политика се установихме: 1. Да пише писмо на Мусолини, с което да му благодари за добрината и за свободата, която му оставя – той да си избере как да действа. Казах му да пише, че победите създават слава, но още по-добре е, ако може с мир да постигне резултатите, като запази ценния живот на италианците за бъдещето, когато ще се нарежда съдбата на света в новия ред. 2. Писмо на Хитлер, в което да му изтъкне, че повече от това ние няма какво да даваме и че взимане [на] страна ще ни лиши от много, без да допринесе нещо нито на нас, нито на Германия, и че напротив, по-добре е да можем да останем неутрални, за да послужим за посредници – писмото на английския крал. При това да му пише, че Германия достатъчно показва на света какво може да направи и няма смисъл по-нататък да се отива в тая насока, че е по-добре да се запазят живите сили за организиране на света – бъдещето. Ако се продължи войната, може да се намесят и Съединените щати и др. и тогава ще бъде по-лошо и пр. в тоя дух. Казах му и повторих, че между Германия и Русия всичко не е гладко, и затова Германия предпочита да дойде в Румъния, вместо да нахлуе в Англия⁵⁶⁵, че да запомни, че тук ще бъде Русия и че ако ние вземем страна, ще стане това, което казва в писмото си английският крал – ако не запазим неутралитета си, ще станем арена на битки... 3. В писмото си до английския крал да каже, че той си спомня също за словата на мир, които му е говорил някога, че с тоя мир той държи още и би желал да го види между големите велики народи, които досега са водили

цивилизацията и които сега се взаимно разрушават без полза; че ще е добре на германския героичен народ да се даде ход да приложи енергията си в творчество и уреждане вместо в разрушения и пр. в това направление. Значи да му направи подсещание да си представи условията за мир, защото са доста на зор. Ако може да помогне за мира, ще спаси живота на мнозина и с това ще допринесе на човечеството. В това направление минахме на помилванията. Отвсякъде има само добри отзиви. Той ми каза за Свилен, че бил много лошо, и тогава, на 5-и, той мислел, че ще умре, и отишел да го види и той му казал: «Много се издигна с тази прошка, която направи за Дамяна. Той сега, като го срещнеш, ще [се] разбереш по-добре, отколкото с Кьосето. Но на тебе старият ти бърка много (Фердинанд).»

Царят каза:

– Много се молих на Бога да го поживи. Казах: «Господи, аз пуснах най-големия си враг, а Ти ми вземаш най-добри[я] приятел...»

Четохме после телеграми от Берлин, в които Драганов казваше, че впечатлението му е, че с Русия работите не отиват добре и че за да ни притиснат германците, вината е в наши хора, които са правили политика, и даваше наставления, тоя сукин син, да отидел Попов оттук при Рибентроп, вместо той сам да се запретне и разсее тия интриги. Казах на царя, [че] тоя човек се е побъркал нещо, защото, вместо да си върши работата на пълномощен министър там, в Берлин, тоя даваше по-рано инструкции на царя как да посрещне един професор, а сега пък – на министъра си, да отиде от 2000 км да види Рибентроп, когато той е само на два километра от него и може да свърши същата работа, пък и затова е там... Царят бързаше, защото имаше министерски съвет в 10 с Филев и Попов. Остана да говорим друг път по другите въпроси: формиране щаб за работа и пр. Следобед дойде Севов и ми каза, че германците почнали да бият отбой, че не било за събота, ами за 10 дена срок да отговорим, че ако може, да се не прави въпрос и прочее... Предполагам, че от Русия са получили в зъбите или в Берлин са разбрали, че са жалки оръдия на професорчета, кандидати за министри, че от това, което им даваме, повече не може да се вземе. Бог да пази България – това е, сега българите са по-опасни за нея от чужденците – пуста алчност за власт и богатства...

(97) Писмо от Любомир Лулчев до цар Борис III от 29.X.1940 г.

Ваше Величество,

Справедливост – това значи
да постъпиш с другите тъй, както искаш
с тебе да постъпят.

Учителят

В бурните времена, които преживяваме, справедливостта е най-необходимата основа за живота, както на човека, така и на всяко общество. Не е въпросът за условната – «законна», справедливост, а за онзи дълбок принцип на равновесие, който крепи еднакво както световите, така и душите и държавите. Днес, когато нашите надежди са възложени единствено на Справедливостта и разчитаме на нея за постигане на нашите идеали, трябва всички да сме по-справедливи от всякога! Ако ние вървим с Нея, и Тя ще върви с нас и ще ни помага.

Вас отново Ви подтикват да станете страна спрямо някои, вместо да бъдете само справедлив баща спрямо всички.

Всеки човек има свобода от Бога постъпи както намери за добре, при единственото условие – да носи и последиците от своята постъпка!

Моят дълг в случая е да Ви помоля да бъдете по-обективен от всеки друг път, поради ред причини, които ще Ви станат по-ясни в близко бъдеще.

С почит:

[подпис] Любомир Лулчев

29.X.1940 година
София – Изгрева

(98)

Самата организираност на този вой сочи на голямата заинтересованост на една известна вече на обществото тайфа, единият член на която е притиснат до стената, и тя иска реванш! И то – на всякаква цена и веднага. Бързат и бягат от светлината на правосъдието тия, които имат причини за това. Защо не се почака поне краят на следствието, пък тогава да се взимат такива строги мерки срещу тоя, който, спазвайки закона, го даде на прокурора? Алармите с интерпелации и пр. е стар трюк, който се употребява и при Недев и др. – защо му се поддавате? Пък и да има – какво страшно се крие в интерпелацията – нали се търси истината? Кой са тия, които бягат от нея?

(Това е за подведения под съд Загаров.) *

(99) Информации

Прилагам Ви една част от обвиненията, за да разберете защо напоследък Торбов стана толкова «неудобен». Повече по въпроса може да Ви каже следствието.

Самата организираност на този вой сочи на голямата заинтересованост на една известна вече на обществото тайфа, единият член на която е притиснат до стената, и тя иска реванш! И то – на всякаква цена и веднага. Бързат и бягат от светлината на правосъдието тия, които имат причини за това. Защо не се почака поне краят на следствието, пък тогава да се взимат такива строги мерки срещу тоя, който, спазвайки закона, го даде на прокурора? Алармите с интерпелации и пр. е стар трюк, който се употребява и при Недев и др. – защо му се поддавате? Пък и да има – какво страшно се крие в интерпелацията – нали се търси истината? Кой са тия, които бягат от нея?*

.....
На коневъдната изложба в Бяла Слатина селяни са задали няколко парливи и злободневни въпроса на присъстващия министър. Той се оправдал приблизително по следния начин:

– Какво да правим? Ние сме чиновници. Така ни заповядват – така работим. Царят си върти всичката политика!

Така си измиват ръцете хората, които са неспособни да разберат даже какви са и защо са турени на тия места. Бог да Ви е на помощ!

.....
Полковник Борис Димитров, за когото Ви говорих да бъде преведен в 6-и полк, е същият, на когото докторът беше «излекувал» моментално детето с една инжекция – умряло в ръцете му! Вярвам, че ще си спомните за него.

* Тази забележка е написана от Любомир Лулчев на ръка върху текста по диагонал. (бел. М.И.)

(100a) Писмо от Любомир Лулчев до цар Борис III от 9.XI.1940 г.

Ваше Величество,

Единственото нещо, което осмисля човешкия живот, е любовта. Ние не говорим за обикновената човешка любов, но за онази любов, която внася идеали в човешката душа, която заставя сърцето да чувства правилно, умът да мисли право и волята да действа разумно.

Учителят

В една държава не законите управляват, а хората. Ако управляваха законите, нямаше да има престъпления.

Трупането на нови закони, когато и старите се не изпълняват (а дори няма и възможност да се знаят – тъй много са станали!), е погрешен път.

В настоящия си вид и Законът за защита на нацията е с погрешно становище, на което един ден резултатите ще плащаме всички – включително и Вие лично. (За какво се отварят тия фронтове вътре в страната?) По-рано имаше Закон за защита на държавата, сега – на нацията... Кой и от кого ще защитава нацията? Нацията не е фикция, а жизненост, която носи сама по себе си своята защита и имунитет като всеки жив организъм. Нека престанат тия «грижи» на чиновници, поне в тоя им вид, както са ставали досега, защото ми се струва, че народът най-после ще изгуби търпение един ден и ще скочи да счупи главите на «благодетелите» си... **Във въпросния закон се дава широко място на еднолични решения, а това е да се отворят широко вратите на произволи и пр..., което и сега става без закон... С подобни закони хората нямат бъдеще. Всеки закон да е израз на известен принцип и да се диктува от необходимост. Никой народ не е имал толкова закони, колкото еврейският – а [прокопсал] ли е? [... *Едно изречение не се чете.*]**

Колкото по-малко изключителни закони има в една държава, толкова по-добре е за нея – и за населението, и за управляващите я. В нас не закони липсват – имаме такива, за износ даже, – а изпълнение на законите! Време е да се даде ход, оценка, подкрепа и насърчение на честните и почетните хора, които не липсват в България. Тогава и без много закони животът ще върви по-добре, с по-малко корупция и мизерии. (Ако нея стане това, рискуваме да се задушим всред несгоди и безредия, създадени от... много закони... и от желаящи да се разпореждат и без нужда подражават на чужди държави саморасли «гении»...)

Вътрешното ни положение и без туй не е много цъфнало, нека пазим да не завърже без време някой неочакван плод!

С почит: Любомир Лулчев

9.XI.1940 г., Изгрева, София

* Пасажът от «И то – на всякаква цена...» дотук се повтаря и в предното писмо. Вероятно това са варианти или чернови. (бел. М.И.)

** Текстът, ограден с **, е добавен от Любомир Лулчев на ръка. (бел. М.И.)

(100) Писмо от Любомир Лулчев до цар Борис III от 9.XI.1940 г.

Ваше Величество,

Единственото нещо, което осмисля човешкия живот, е любовта. Ние не говорим за обикновената човешка любов, но за онази любов, която внася идеали в човешката душа, която заставя сърцето да чувствава правилно, ума – да мисли право и волята – да действа разумно.

Учителят

В една държава не законите управляват, а хората. Ако управляваха законите, нямаше да има престъпления. Трупанието на нови закони, когато старите не се изпълняват (дори няма възможност да се знаят и от специалистите даже – толкова много са станали), е погрешен път.

В настоящия си вид, Законът за защита на нацията е с погрешно становище, на което един ден резултатите ще плащаме всички – включително и Вие лично; това е предговор за едно бъдеще, в което не Вий, а други ще управляват! Кой и от кого ще защитава Нацията? Нацията не е фикция, а реална жизненост, която носи сама по себе си своята защита и имунитет, като всеки жив организъм. Тя изтрая през вековете, когато нямаше и помен от българска държава, та сега ли ще я «защитават»? С подобни закони хората нямат бъдеще. Всеки закон трябва да е израз на известен принцип и да се диктува от необходимост. Никой друг народ нямаше повече закони от еврейския, а какво е днес положението му?

Колкото по-малко изключителни закони има в една държава, толкова по-добре е за нея – и за населението, и за управляващите я. В нас не закони липсват – имаме за износ даже, – а изпълнение съвестно на законите!

Време е да се даде ход, оценка, подкрепа и насърчение на честните и почетни [почтени] хора да влязат в управлението на държавата – такива не липсват на България. Тогава, и без много и изключителни закони, животът ще върви по-добре, с по-малко корупции и мизерии.

Във въпросния закон се дава широко място на еднолични и безапелационни решения, които ще отворят широко вратата на произволи. Защо да се създадат нови страдания – и без туй те са предостатъчно днес навсякъде; нови насилия – те и без туй ги има... Благото на един народ трябва да бъде общо за всички – всеки[му] според степента на развитието му, но всеки да може да се ползува!

Пишем Ви всичко това, защото желаем доброто както на Вас лично, така и на народа си – в никой случай не бихме искали да имате участието на баща Ви.

Вътрешното ни положение и без туй не е много цъфнало, нека пазим да не завърже без време някой неочакван плод!

С почит: [подпис] Любомир Лулчев

9.XI.1940 г., Изгрева – София

Изпратено на 10.XI.1940 г. Свиждане на 9 ч – 10 ½ ч на 11.XI.1940 г. в [генерал Стоянови]* по повод на това писмо.**

* Думата е написана нечетливо, вероятно: генерал Стоянови – вж следващия №101. (бел. М.И.)

** Забележка, добавена на ръка от Любомир Лулчев върху писмото. (бел. М.И.)

(101) Среца с Царя, 11.XI.1940 г. [у генерал Стоянови]

По повод [на] Закона за защита на нацията писах едно писмо на царя на 9.XI.1940 г., а той ме извика на среща в Стоянови на 11.XI в 9 без ¼, но аз отидох в 9 без 5 и той беше вече дошел. Преди това се отбих при Учителя, той ми каза няколко думи:

«Без закон не може, но България трябва да има най-меки закони. Ние нямаме нищо против никого, но правда трябва да има. Гнилата греда сама се изключва от работа. Да се премахнат своеволията в закона.»

Царят почна с уфкане, офкане, като седна на един обикновен стол, а аз седнах на канапето, гдето той по-рано сядаше.

– Не може, Лулчев. Така си е било някога, така си е и сега – или се разрушава, или убиват тоя, който седи на трона. Това и историята го е отбелязала. И аз (това беше по повод, че го поканих да седне на канапето, а той седна на стола) не правя изключение... Ще карам, доколкото мога, но разсипвам се...

– Чакай де, още не си седнал на трон – засмях се аз, – още си на обикновен стол...

– Ние сме поколение, което сиотива. Ние не можем да разберем някои работи, които идат – това е трагедията ни. Ето, скоро моите министри ми говориха, че Германия ще победи, че тя... и пр. ... – Но – казвам им, – това вярвание, които сме расли с нея и които утре може да си изгърмим с нея, но народът се надява на Русия, и ние не можем да не държим сметка за това!

– Много добре – казах му аз. – Това трябва винаги да се помни. Ако Германия държи сметка за Русия, колко повече ние трябва да държим! ⁵⁶⁶

Чете ми едно писмо от Драганов [от] Берлин, в което пишеше за срещата си с фон Папен и между другото потвърждаваше, че ако германците не превземат Англия през зимата, на пролетта, като им дойде американската помощ, ще бъдат в безизходно положение. Пишеше също, че навсякъде се разправяло, че Италия имала едно сигурно средство тайно да победи Гърция. Това било... германската армия...

Говорих му за закона. Каза ми, че не го е още чел, и ако искам, нека му кажа на какво да обърне внимание. Прочетох му няколко члена и му казах, че и сега изнудват много евреите, но че тъй, както е направен, законът дава мястото на много произволи и безпринципни лични и заинтересовани решения. ⁵⁶⁷

– Друго е, ако в самия закон се дават норми конкретни докъде е почтено или позволено, откъде започва непочтеното. А сега както е, може да се напада всеки, и по чисто лични поводи.

– Сега разбрах – каза ми той. – Значи трябва да се турят граници и норми, за да няма произволи. Аз много отлагах и не исках да го правим и ние, но сега вече, след като го имат в Румъния, Унгария и даже във Франция, реших, че е по-добре да се направи от нас, отколкото да ни го наложат.

– Това, разбира се, е по-хубаво, но нека бъде справедлив и да затваря вратата за произволи...

– Да, трябва да се даде да се шлифова... Аз самият не съм юрист, няма и нужда, но трябва да се внесе справедливост, колкото е възможно по-голяма. Това са преходни състояния.

– Да, моята грижа е сега да отбивам тия германofilски течения и отвътре. Моята работа се усложнява от поведението на някои.

– Между които е и Вашият баща.

– Ами да, той е писал няколко писма на Хитлер, в които има много непочтено към нас... Но аз казах на Ганчев (генерала, който ме пита какво да каже на царя отец) да му каже да престане да конспирира срещу тоя, на когото

преди 23 години целувна ръка като пръв негов поданик, защото не може да му прости, че той успява там, където той не можеше, и нещо повече – поправя и неговите погрешки... Той се смая... Отлично, казах му, най-после нека чуе истината! Да, и на тръгване ми целува и той ръка!⁵⁶⁸

Говорих му за разиграването на гражданите със сиренето и кашкавала, когато те са в изобилие и ще се развалят, ако не се употребят. Също за това разиграване – вчера викат домопритежатели, днеска – глави на семейства за карти и така разиграват с хиляди хора, когато десетина души може да ги разнесат по къщите, ако тия хора обичаха народа си. Казах му, че има писмо, и му го прочетох, че в Добруджа е посято 5 милиона килограма еврикирано жито, което не може да поникне... Тогава и той ми каза, че е забелязал организиран саботаж от чиновници. Казах му и аз как агрономи разкарвали селяните с картофите в Своге и пр.

– Не трябва да се стои повече със скръстени ръце.

Той се съгласи с това, че гражданската деморализация (мобилизация) е свърталище на такива отровни змии и превратаджии, но той каза, че сам не иска да се справя и трябва да му се помогне. Заприказвахме и за обирите в Добруджа, особено за непочтеното държание на офицерските дами и пр., които са обирали коприни. Говорих му дълго за това гражданско запасяване, което е против традициите на българина, и че е по-лесно да има в сто хиляди къщи по 10 кг боб, отколкото един склад – с 1 милион, за който трябва сума разходи за чиновници, тефтери, и една бомба може да го разруши.

– Те въглища от 40 км не могат да докарат, като няма нищо, а утре, ако падне бомба и разруши тунел, как ще хранят София. Те искат да покажат, че Вие не можете да се справите с тая работа – саботаж.

Питах го за земетресението. Каза ми, че бил спокоен, защото е Божя работа, потърсил само Евксиноград, да пита как са, и пак заспал, утешен, че поне за това няма да го обвинят, че той е крив... Смах се с него.

Започна да ми разправя за царицата и за децата, с които беше говорил тая сутрина. Казал им, че Бог пази добрите деца, и те се успокоили. Симеончо се оплакал, че кучето му повръщало от земетресението.

Говорих му и други работи: да свика министрите двама по двама-трима заедно, да не може да лъжат, ако са сами, и после да им заповяда какво иска от тях. Поиска ми материали и аз му обещах да му дам. Тая вечер пратил Севов да ми каже, че Хитлер чел писмото му и го е викал лично да го види. Зарадвах се много, че поне сега той ще може да отбие интригите на нашите професорчета и генерали, които се сънуват министри...

(102) Среща с Царя на 15.XI.1940 г. в Стоянови от 8 и 30 ч до 10 без 10 ч

Викан бях, за да говорим по заминаването му за Германия. Преди това снощи ми говори Севов. Изглеждаше разтревожен от това, което става в парламента, исканието на списъци на масоните от Габровски, когато и той самият е масон. Сондираше ме, понеже били зверове и вълци депутатите, дали не може да се разпусне камарата. Казах му, че там винаги са били такива. Приказвахме и някои други.

Царят започна с болката си, [на] която празнувал 25-годишен юбилей миналата вечер, придобил я на завоя на Черна, и ми разправи с големи подробности как е станал болят, кого са ранили, как той останал, защото било лошо положението, като морална подкрепа, но бил с тънко шинелче и тогава сетил първата болка.

След това започнах пък аз да му говоря за тревогите без нужда на народа и почнах да му чета изрезки и [да му] разправам случки, че напразно тревожат това население с карти, книги черни, задушница, справки и пр., че това е мъчение, с нищо неоправдано, че той трябва да си каже думата, да чуе народът какво иска, а не да вика к[...] Как не вижда какво става под носа му?

– Внимавайте да не стане един ден излишно всякакво разпореждане, защото народът, като се измъчи прекомерно, ще каже: «Циганин да дойде, но да тури ред!» Да си не сменим ролите – Вие да викате: «Не може да се направи това, онова?», а аз да Ви казвам, че не може вече.⁵⁶⁹

– А то тогава няма и да ме има – каза той. – Не мога сам, нямам хора.⁵⁷⁰ Излагат ме, нали видя какво направи Багрянов. Така ще направи и Даскалов.

– Ти сега като отидеш, като се върнеш, може да заповядаш да престанат тия дивотии, защото никой не ще знае какво си приказвал там и защо го правиш.

– Това не е лошо – каза той.

– То е необходимо, защото, ако продължава така да се тревожи народът, ще стигнем дотам, да му изкъсваме нервите, че като стане нужда, да не иска да ни знае, още повече след като видя, че Добруджа се взе и без война и значи няма защо да се прави война...⁵⁷¹

Каза ми, че ще върви в Залцбург и ще замине в неделя сутринта с аероплан и няма много да се бави.

– Те искат да ми направят трюка, както направиха с Телекнис, Шушин, с... – той ги изреди мнозина. – Да ме викат набърже, да ме тъпчат, да ме шардисат и толкова.

– Да, но ти имаш вече опитността на царицата (беше ходил на 13-и с.м. във Варна да празнуват рождения ѝ ден).

– О, това е феноменално – и започна да ми разправя за нея, за Симеончо, който гледал лошо селяните и те го гледали лошо, и как той му разправил приказката за кръстника си руския цар, който не искал да гледа народа си, и как народът му се разсърдил и го заклал – него и децата му...⁵⁷²

Разговорът мина върху интимни работи. Казах му да се не сърди, защото причината не е само в царицата, а е и кармична – нейната династия е свалила тая на майка му и сега той е господар тука – воюването продължава, въпреки волята...⁵⁷³ Той се изненада и после каза:

– Сигурно – и продължи разговора.

Минахме после на отиването му. Казах му, че вероятно го викат да му кажат каква ще е ролята му и че сигурно ще искат да издрънчат нещо от това, което ни е признато вече, за да кажат после пред русите, че ние сами сме им го признали като отстъпка в тяхна полза, от някаква признателност...

– Да, и мойто впечатление е същото – каза той. – Аз исках това и на Кока (Евдокия).

– Вие ще бъдете буден, няма да взимате решение.

– Да, аз и затова взех със себе си не Филов, а ще взема Попов, за да има нужда от министерски съвет и пр. Те ще ми сервират нещо.

– Но Вие сте в стихията си – барото*! Най-после, Вие трябва да бъдете смел, още повече, че имате отлични позиции – по-рано това, което им казахте за англичаните, се вече потвърди; това, което им писахте в писмата – също.

– Да, даже «мот-а-мо»** го заяви след пет дни турчинът това, което бях писал! А също аз бях ги предупредил и за италианската армия, че не я бива много като войска, и сега се радвам, че събитията ме потвърдиха.

* б̄аро (от цигански) – голям. Означава «големец, богаташ». Днес го наричат «баровец». (бел. на съставителя на «Изгревът» Вергилий Кръстев.)

** mot-à-mot (фр.) – дума по дума, буквално. (бел. М.И.)

– Да, тези именно позиции, които имате, ще Ви дадат изходни положения за там. Но трябва да се направи нещо и за вътрешната политика. Ето, за външната, като казахте от 10 години: «Мир!» – и това се поддържа. По вътрешната също трябва да вземете едно твърдо становище и да го кажете ясно, за да го знае и народът, и когато министрите не вървят по него път, да знае, че те грешат, а не да се крият зад гърба Ви...

– Да, Лулчев, но това е много по-трудно. Вярно е, че за външната политика – но тя е отговорна и няма далавери, затова ми се не месят, за вътрешната обаче те мислят, че я знаят по-добре от мене, и има много далавери – там е всичкото. И да кажа на министрите, аз си зная, ще ме изложат и ще ме оставят да се боря сам с лигата, която по-рано беше в главите, а сега е в храната на хората (гражданската мобилизация). Не мога, ще ме изложат.

– Ами, като се върнете, кажете на военния министър да я разтури.

– Ще ме издаде. Доволен съм от него, че поне не иска да става по-голям, но ще ме издаде...

– С «не може» работите не се оправят, а с «може». Гледайте да не съжалявате за пропуснатите моменти после. Тоя народ трябва да бъде уважаван и без нужда да не бъде тревожен. Преди да тръгнете, съберете министрите и им кажете поне Вашето мнение, пък ако искат, да слушат, ако не – ще имате после хубави позиции, когато искате да им дадете пътя, защото тяхното безгрижие ще роди бури, които всички ще трябва да понесем.

– Добре, това може да направя, макар че няма много да ме послушат...

Разговорът продължи в тая насока. Царят беше измъчен доста, но се държеше.

– Вие сте намерили едина бутон и току все него натискате.

– Не, и депутати ще подигнат въпроса в камарата – добре, нека ме улеснят. Аз ги оставям, нека се компрометират с тия си нареждания.

– Добре е това, но да не стане повече, отколкото трябва, и да се хвърли вината във Вас, както са започнали вече – че всички Вие и децата получавате пари, а ако [има] някой като Хитлер, само той ще получава...

Царят се огорчи. Казах му да отнеме външната търговия от спекуланти, да я вземе държавата. Обеща. ...

Външната търговия да я вземе от ръцете на спекулантите, които печелят милиони, като обират населението, и се хвалят, че са негови приятели, а пикаят по главата му. Той обеща да стори това. Заприказва ми за Рибентроп, когото нарече своя антипод, на когото познава много добре характера и затова той не може да го търпи...

– Няма нищо – казвам му. – Сега, като отидеш и като видиш с какви ограничени умове хората управляват 90 милиона народ, че искат и на целия свят да се наложат, ти ще се окуражиш и ще се върнеш с по-голяма решителност да туриш в нашата държава с една шепа народ повечко ред и справедливост!⁵⁷⁴

(103) Среца с Царя на 29.XI.1940 г. в Стоянови, от 8 и 20 ч до 10 и 20 ч

Бях в Чамкория и мислех да отивам на Мусала, когато ме извикаха, и се върнах на 28-и вечерта, а на сутринта отидох да се видим. Преди това бях при Учителя и той ми каза няколко думи, които не си записах и сега забравих. Но най-главната мисъл бе, че на българския народ сега не трябва сила – той си я има, – а трябва разумност и справедливост.⁵⁷⁵

Царят дойде веднага, току-що бях влязъл, и веднага седнахме на разговор. Той бе по-жив и по-енергичен, кракът му не беше го стегнал. Виждаше се с някакъв германски специалист – професор, който му обяснил, че от настрояването се образуват и кристалите, от които идат болките, и сега си турил една котешка кожа и взимал салицил и както аз бях го посъветвал – ядял тикви и сега се чувствал по-добре.

Започнахме разговора след това за отиването му при Хитлер, защото не бях се виждал след завръщането му. Как е станало пътуването и разговорът, който е траял близо четири часа, той ми разправи доста подробно, като за някои работи ме задължи да не казвам никому, затова няма и да ги записвам, а другото само ще скицирам, доколкото може да си го спомня, че моята памет не е особено силна.

Хитлер е бил мек, сърдечен, внимателен, Рибентроп – напротив, «зазнался»*, държал се с Попов доста натискателно – поизпотил го да влезе в Тройния съюз... Хитлер е говорил за своите планове и между другото е казал, че с Молотов са се разбрали, че те от Бал[канския] полуостров ще взимат материали, но че не искат там да отиват, и аз казах, и царят потвърди, че и той има впечатление, че с това Хитлер си е дал картата на Молотов.

– Да, той като австриец е по-откровен и доверчив – каза царят.

И аз мисля, че се е изказал.

– Още повече, имайте предвид – казах му, – че Русия със своите 200 милиона народ и със своята болшевишка идеология няма да отстъпят първенството на едно недоносче идейно като националсоциализма, да урежда света. Те правят всичко да затъне Германия по-дълбоко, за да може те да диктуват после. Самият факт, че те правят отделно и различно предложение от Русия, показва, че те действуват всеки за своята сметка – кой каквато риба хване.⁵⁷⁶ Затова и Хитлер иска да свърши войната с една неизхабена армия от 4 милиона души, да я има готова за всеки случай.

– Да, и моето впечатление е такова – каза царят и продължи.

Накратко, индиректно Хитлер го е запитал защо не влезем в пакта и царят е развил отлично тезата си, че България като неутрална по-добре задържа 24 турски и 7 гръцки дивизии, отколкото ако почне война невъоръжена, па даже и въоръжена, след толкова нещастни войни, когато народът ни не ще война, още повече когато видя, че и без война си взе Добруджа. Хитлер му дал да разбере, че и той иска да запази нашия народ и че не би искал да навлиза във война в тоя край, но че ако му се наложи, може да мине през нас, но няма да остане тука, а ще остави всичко на България.⁵⁷⁷

Царят му казал, че има смисъл да влезе в тоя тристранен пакт, но ако е за мир – а странно е, че го канят за мир, а Италия отваря война.

Тогава Хитлер казал, че и него не питали по тоя повод.

Тогава царят му казал и за писмото на Мусолини, което получил по-рано и за което Хитлер също не знаел... Царят казал, че не се е съгласил на неговото предложение, а също обърнал внимание на Хитлер да не почва война късна есен по тия места, защото Балканът си има свои особености и може да загази, както загахме ний през 1912 година, когато нашата армия имаше ненадминат устрем, но стигна до калта на Чаталджа и затъна там; че в 1915 година в Македония с Макензен и в 1918 година с фон Щолц стана същото и прочее...⁵⁷⁸

Хитлер е слушал внимателно. Говорил му е за своите световни планове.

Тогава аз му казах, че да се оправя светът не е работа на човеци – тя е Божествена работа, и че Хитлер, който по-рано казваше, че националсоциа-

* зазнался (рус.) – възгордял се, подголемял се. (бел. на съставителя на «Изгревът» Вергилий Кръстев)

лизмът не е за износ, сега иска да го налага на света. Но че това е естествен ход на нещата. Винаги една идея започва с личното – но него имат и животните; после минава през националната форма, но силата на идеята е в нейната универсална форма. Там е силата на християнството. Та, Хитлер там ще загиза, ако не тури в основата една справедливост, която да засяга еднакво и тия, които влизат в тоя пакт, и които не влизат – справедливостта трябва да засяга всички хора, тогава е силна и пр.

Каза ми между другото, че Хитлер пожелал пак да се видят и че би искал да дойде и у нас, но за да не се претълкува нещо – той може да дойде до края на държавата и царят да прескочи пак да се видят. Това той ми каза по повод на мойто настояване, че Хитлер в душата си иска мир, за да закрепим режима си и да се справи с новите препятствия. Тогава Царят ми каза, че и той му говорил, че иска това, но казал, че тия, лудите в Лондон, не щат, че Чембърлейн – или Чърчил – бил луд човек, че дядо му умрял в лудница (или баща му, забравих) и прочее.

Тогава аз му казах защо не пише пак едно писмо на Хитлер и на английския цар, да им изтъкне, че никой няма полза от тая съсипия, че отиват толкова хора напразно, че толкова средства отиват, че с половината може да се създаде благосъстоянието на всички хора, че най-после ето, иде Рождество Христово, нека се опомнят малко и дадат мир на човеците, спокойствие на Европа.

– Бъди смел! – му казвам. Мирът е нещо Божествено и Той ще ти помага. Защо да не направиш опит да спасиш хиляди живота? Най-после, всеки трябва да направи едно усилие в това направление. Бог ще ти помогне.

– Да, това няма да бъде лошо – ми каза царят и тогава ми каза, че Хитлер искал пак да се видят.

– Толкова по-добре. Пиши му по-рано, а ако имаш някакъв отговор от Англия, може и да се видят... – и прочее, на тая тема му говорих доста и той се съгласи да опита.

После минахме вече на предложенията на русите, които донесъл Соболев.⁵⁷⁹ Най-напред го приел Филев, за да има една ориентация приблизителна. Той му прочел 12 точки, но не му ги дал. После се видял и с царя, прочел ги и нему. Царят поискал да ги проучи, като преди това възразил доста добре и на тях. Каза ми, че тоя бил инженер и доста интелигентен, но си държал устата – наплашени хора. Хитлер казал, че Молотов бил доста разбран човек и че имал възможност да си поговори повече, и че бил компетентен и пр.

В главни точки предложеното [е било] повторение на това, което било предложено през юли 1939 година за двустранен пакт, според който се иска да се сключи между България и Русия, като тя ни подпомогне със средства и материали, дава ни Западна Тракия – да си я вземем, и понеже Турция имала агресивни намерения, то – и Източна Тракия. Ако били заплашени реално интересите на Русия, България на Проливите – България да се намеси. Има обещание, че във вътрешния ред няма да се бъркат на България – това за мене, за утешение, каза ми царят, и че ако ние сме в намерение да влизаме в Тристранния пакт, препятствие няма, защото и Русия можела би да влезе там.

Казвам му: това е въдица, да вадим ние кестени[те]; факт [е], че Русия и Германия не са на един акъл по въпроса за нас; че не става нито дума за Западните покрайнини, а това показва, че те работят и със сърбите в това направление, и най-после, като мислят, че може да го кажем на германците, турили са и това, че и те ще влязат в Тройния пакт, за да ги насърчат да вървят да си чупят по-скоро главата в Англия... за насърчение... Царят им възразил, като защитил тезата си, че ние имаме национални идеали, но че искаме да ги постигнем с мир, както вече стана с Добруджа, както направи и тая силна и

голяма държава Русия, още повече, че ние не сме въоръжени и главно, че изкарахме три нещастни войни и че народът не иска да воюва, и като взе Добруджа и пр. – «Но във всеки случай, да проучим въпросите, дайте ни един препис.» – Преписът бил даден. Но в туй време турците, които получили уверения от Ив. Попов, че Папен не носи война, а мир, и което се потвърдило, направили едно съседско положение в смисъл не може ли да се разберем ние помежду си? Политически ний сме на два полюса, но географически сме на едно място и защо да разваляме съседстването заради тяхната политика? Нека да се държим едни други в течение на работите, а отвън да се перим всеки според работата си.

– Това – казва царят – аз вече го знаех и когато ми говореха за турската агресивн[ост], мълчах, защото знаех как е работата.

Прочете ми после проектодоговора на руското предложение. То казваше, че България не е престанала да се отнася с уважение към Русия и когато са ни канили френци и англичани да отиваме да се бием, сме отказали – 1918 година против Деникин, че искаме мир и чрез мира да постигнем идеалите си; че нямаме, понеже сме много малки, интереси към Проливите, че се много радваме, че и Русия ще влезе в Тристранния пакт и пр. ... в тоя дух.

– Колко е хубаво, като избрахме една дума – «мир», за ръководство и сега навсякъде ни е отворено – каза царят.

– Да, защото е Божествена дума, тя е бъдещето на света. Още по-добре ще е, ако и за вътрешната политика се даде един основен тон, например «правда» – и се заставят полета и внимателно да влязат в тоя път. Не може да става и вътрешната политика без ръководство. Факт е, че нашата интелигенция е вече купена и отива с Германия и че народът е с Русия.⁵⁸⁰ Тия два фактора не са се разбрали помежду си, и слава Богу, защото ще стане на наша сметка... Ние хората светци не може да направим, но както казва Учителят, и дяволът трябва да се впрегне да оре. Повече от всичко трябва да бъдем българофили – да направим всичко да съгласуваме усилията на тия вътре – народ и интелигенция, да се запази мирът и единство[то] без излишни тревоги и сътресения. Ето, Румъния изживява това, което ний имяхме преди 20 години. Сега трябва да се вложи повече правда и да се постигнат хубави резултати. Един народ като нашия, който за едно разиграване с това затъмнение показва, че може да слуша и да се подчинява на нареждания, колко повече ще стори съзнателно това, когато се отнася до храната му, до облеклата и пр. Трябва да се съберем нарочно и за това пак на една конференция специално за вътрешната политика. Инак ще стават излишни сътресения и измъчвания на народа ни – а може без тях.

Царят се съгласи на това, като каза:

– Нека само да поотминат тия вълни, че ни заливат една след друга, пък ще турим едно мото и за вътрешната политика, та да тръгне, само не знам какво – а после и двамата извикахме едновременно:

– Правдата! – и се засмяхме. – Ще стане, щом и двама го казахме – почти едновременно пак рекохме, стискайки си ръцете.

Той отиде да даде проекта, който бяхме попълнили тук-там с някоя дума, да го препишат и дадат на Попов да го внесе в Министерския съвет и след това да го връчат на русите. Според данните, които има царят, а днес и на мен ми казаха, че това предложение на Русия било пръснато из Ючбунар⁵⁸¹, та с това още повече се улесни задачата на нашето правителство да не го обвинят, че е нещо издало на Германия. Както и да е, засега Бог помага.

Спомних си, че царят казал на Хитлер, че чамурия – «чамур» значи «кал», и в късна есен там, па и из Македония, е непроходима кал и пр.

Другото, което говорихме, не мога да си спомня, а има и неща, които обещах да си не спомням... Във всеки случай царят ми се видя по-бодър и по-самоуверен, чувстващ по-близко помощта, която съдбата му дава в най-мъчните времена. Дано Бог пази България, народа ни и него за по-светли дни!

**(104) Разговор с Учителя на 15.XII.1940 г.
в 3 и ½ до 4 и ½ следобед**

Царят беше изпратил два хороскопа, от които единият – отделно, без фигура, беше на Хитлер. Прочетох обясненията на Учителя и по този повод се почна един разговор, част от който записах:

(I.) «Астрологическите отношения (влияния) с Германия трябва да бъдат внимателни, защото те са неблагоприятни за Германия (условията). Да не влага капитал в едно нестабилно дружество. От Невидимия свят дадоха в 1918 г. възможност да реформира света, тя да го организира, а тя се погрижи само за себе си – и сега ѝ дават един наполеоновски урок, който мисли само за себе си, в края на краищата фалира. Така и стана с Наполеон. Сега дадоха на Англия един добър урок, но сега се намеси пък Италия и иска да уреди пак своите работи – и това влошава положението.⁵⁸² Хороскопът се изменя. Марс сега се отдалечава (миналата година беше най-близък със Земята!). Сега Юпитер помага на българите. Този начин на разглеждане хороскопите като тия, които им са изпратени, е механически.

(II.) България по никой начин не трябва да воюва. Този хороскоп предпазва да не се свързва с Германия⁵⁸³, но в тия хороскопи са насилени фактите, както и в американските миналата година.

(IV.)* Хитлер е изменил своята задача в по-благоприятна за него смисъл. Защо английските астролози не дадоха съвети на своето правителство? Не ги слушаха или не смееха? Хитлер има английска идея. Англия желаше да тикне Германия на изток, за да я отдалечи от Средиземно море, но русите предугадах тая работа и искаха Англия да върне колониите на Германия.⁵⁸⁴

(V.) С тая война европейските народи си подронват авторитета и ще усилят азиатското – Япония ще иска да организира Азия и Европа може да изгуби всичките си колонии; сега това се балансира донякъде с Китай и Съединените щати. Новият ред на нещата изисква политическа и социална справедливост. Казват, че Италия е отворила войната, щото е била излъгана (с Гърция). Хитлер чувства нещата като медиум. Тук и Русия е заинтересувана и затова германски войски не може да минат през България. Да се прилага Божият закон. България трябва да се пази, защото много личности има подкупени от Германия, Италия и Русия и може за свои лични изгоди да тикнат страната във война.⁵⁸⁵

(VI.) Фердинанд беше Венерин тип. Много умен трябва да бъде сега царят, той има малко жизнени сили и трябва да се пази от стълкновения.

Вие лично (за мене), аз исках и по-рано да Ви кажа, да не се увличате да се свързвате с Бурбонската карма.⁵⁸⁶ Стеф[ан] (владиката), и той е Венерин тип, и то в лош аспект на чувствата. За Багрянов – да не бърза, може работите да се изместят, както войната за Италия – какво ще стане? Гърците са лошо икономически. Русия е намесена и Германия, която иска Средиземно море, може да слезе и на Адриатика, както е притисната сега Италия... Всички те си имат скрити карти.

(VII.) Навсякъде законът е един и същи – щом има бунтове, ще се яви безредие.»

(.N.M .лѐд) .отънѐуподр ѐ .III – влѐннлндо оп вѐхт ѐ втрнлѐдѐмоH *

(105) Бележки към хороскопите (За Царя)

Хороскопите обикновено са недостатъчно пълни, понеже изчисленията и съпоставянията стават механически и в повечето случаи не се държи сметка за вторичните и третични[те] влияния, които, макар и по-слаби, в някои случаи имат решаващо значение. Така например всичките хороскопи на Хитлер са неблагоприятни за него (особено американските миналата година, които предсказваха смъртта му) – явно е, че има някои елементи на изчисленията насилени или криво претълкувани. Има също някои астрономически данни, които не са взети във внимание при астрологическите съпоставяния (например отдалечаването на планетата Марс от Земята – миналата година беше най-близо). При това Хитлер, който е медиум и има достатъчно връзки, заема съзнателно изгодна за делото му позиция, като с това отлага известни неблагоприятни за него и страната му положения, измени ги дори в благоприятни чрез съпоставяне и връзка с универсални идеи и нови задачи. Но във всеки случай Германия има да минава нещо неблагоприятно и трябва да се внимава много в отношенията и връзките с нея.

Някога Провидението даде възможност на Наполеон да внесе новия ред в Европа. Щом той тури личната кауза пред общата, лошите за него последици дойдоха. В 1918 година тая роля се даде на Англия. Тя тури личната си кауза пред общата – и дойде новата война.⁵⁸⁷ Германия засега е добре – дава урок на Англия, че който мисли себе си само, в края на краищата фалирва. Но откъм Германия се намесва Италия, която иска да урежда свои лични сметки, и това изменя положението – влошава го.

Ако войната продължи извън 1941 година, временният резултат ще бъде засилване на азийските народи в ущърб на Европа.

За България – не трябва да воюва! По никой начин! Сега Юпитер помага на българите (вместо Сатурн!)⁵⁸⁸ и това трябва да се използва.

За Царя – понеже царят има малко жизнени сили, през 1941 година трябва да бъде много умен и да се пази от стълкновения.

[Подпис:] Любомир Лулчев

17.XII.1940 г., Изгрева – София

(106) Среща с Царя на 19.XII.1940 г. в Стоянови, от 8 и 12 до 10 и 1/2

На 18-и вечерта царят беше ми изпратил доста шифровани телеграми – рапорти от Берлин от аташетата по печата, от Драганов – разговора му с Хитлер, който беше особено важен, и от Анкара, Виши, Рим, Лондон и пр.

В разговора, който траял час и четвърт, Хитлер е настоял да влезем в пакта, да не ни закачат русите. Той казва, че когато Молотов поискал да влязат и русите във Варна и Бургас, Хитлер го запитал – защото Молотов му казал: «Както вие влязохте в Румъния» – «Но нас ни поканиха, вас каниха ли ви в България?» Молотов замълчал. «Втори път го запитах след малко – казва Хитлер на Драганов, – той пак не ми отговори.» Когато Драганов му напомня, че ако влезем в пакта, турците ще ни нападнат, Хитлер избухва: «Няма да ви нападнат, защото аз за 24 часа може да се споразумея със Сталин, и Турция да изчезне от Европа! Те няма да смеят да ви нападнат.» По други повод Хитлер казва за Русия (от което тъкмо се потвърди това, което отдавна им казвах – че Русия и Германия не са на нож още, защото Германия разрушава буржоазния

строй, но ако протегне ръка да се съюзява, Русия ще ѝ забие ножа...): «Аз имам 100 дивизии готови, с които може да се оправя с Русия за три месеца...»

Отбелязвам тия само пасажи, като по-важни, а също и думите му, че е пратил офицери в България, които да видят какво е въоръжението на България, и след като му докладвали те, тогава щял да си каже думата...

Царят беше ме преварил и го заварих там. Почнахме разговорите, той – на един стол, аз – на канапето. Напоследък аз седя на това място, което той имаше по-рано, а той седи на стол, под предлог на ишиаса, но сега това вече е предлог само, но аз се правя, че не забелязвам нищо. По-рано сядяхме обикновено един до друг.

Разговорът се води главно върху външното положение и вътрешното и както обикновено – за царицата, а също и за писмата, които да пише на Хитлер и английския цар за мир – това бяха главните теми, в тях се преплитаха второстепенни.

Каза ми най-напред впечатленията си от депутатите по тронното слово. Спомена ми за някои, с които е разменил някои думи – похвали ми Сотир Янев, ломски един, варненски, Симеонов, Златния телец и пр. Каза ми, че Статев си оправил мерника и пр., пр.

По външните въпроси остана да се печели време, като за целта най-напред да отиде Филев уж на лечение и да се види с Рибентроп и после, ако няма полза, да се смени министър Попов с Драганов или [с] други, но не Кьосето и пр.; да се спечели време до пролет, па там – каквото даде Господ. По вътрешната политика аз си настоях да се вземе външната търговия от държавата, а във вътрешната да се определи точно печалбата, защото сега държавата прави преговорите, а печалбите ги взимат частни лица, и то не производителите, а лъвският пай отива в ръцете на посредниците.

После му заговорих пак за писмо до Хитлер и до английския крал за мир в името на човечината, в името на Христа, в името на бъдещето, което иска да си има хора и средства, защото, ако останат само развалини и без средства, ще дойде социалната революция и ще изгубят всичко тия, които не искат сега малко да дадат...⁵⁸⁹ На Хитлер да му каже, че средствата ще са нужни за творчеството на новия ред и прочее...

Той каза, че ще си помисли, но аз настоявах за Коледа да стори това, че все ще се намерят някои да му благодарят, защото и едните, и другите им се иска мир, но не щат да се унижат да го поискат, а какво има, ако той хвърли мост. Колебае се, защото го е страх, че ще го изложат и ще мислят, че има някакви предложения скрити от другата страна и ще станат нежелателни работи. Особено се страхува, че англичаните ще го изложат...

– Мисля, че ще принесете полза на света, но щом се колебаете, то ще стане и без Вас, ще изгубите само една сгодна позиция за бъдещето, защото поне едната страна ще си каже: «Хубаво ни казваше – ако бяхме го послушали...»

– Ще си помисля – каза царят и минахме на други теми, а после – за царицата, за която обича да ми говори с много подробности.

– Изучих чрез нея поне добре италианците.

– Е, както виждаш, пак има полза. Търпение – казвам му, – всичко ще си дойде на своето място и време – само търпение!

Той ми разправи, че пораженията са я направили малко по-мека сега и пр., пр. подробности, които не ми се иска да записвам, защото са интимни работи. Във всеки случай, виждам, че я обича, ревнува, макар че крие това и че му се иска да приказва за нея повече и че тя е самостоятелен характер, който не иска да се подчини лесно – упорита е от черногорското в нея. Във

всеки случай, той е бодър сега и не се поддава на мъчнотиите, които се подават от много страни, а това е по-важно, макар че русите заливат с бележки нашите улици.

Казах му на второто тяхно предложение да се отговори и той обеща това.

Другото не записвам, защото не мога да си го спомня сега в момента.

После се върнах и се видях с Учителя. Преди да отида сутринта при царя, аз се видях с Учителя и му прочетох рапорта от разговора с (царя) Хитлер и Драганов. Учителят слушаше внимателно и ми каза, [че] 25% е само вярно.

– Не са те, които ще решават да се не бърза, а циреят да узрее – тогава по-лесно се изцежда гноят, а ако бързаме, може да усложним нещо. Има сега човешко и Божествено, които работят заедно в народите навсякъде...

След Връщането се разговаряхме с Учителя около час и нещо и отчасти някои неща отбелязах.

«Германия не свършва въпроса с Дарданелите, защото ги държа като разменна монета, ако се разбере с Русия за нея, ако е за Англия – също... Англичаните са практични. Гърция сега само ще се изложи – Англия я тури на топа на устата... Сега с войната се събуждат съзнанията. Сега се иска повече ум, отколкото сила. България няма защо да чака да гледа, като се борят два вълка, кой ще победи... Една крива постъпка може леко да се оправи отначало, после вече – мъчно. В Русия трябва да се даде свобода. И там ще се отвори, ще дадат по-голяма свобода и ще се оправят работите. Русия можеше да въздействува на Гърция. Сега тия несполуки на Италия ще я направят по-умерена в своите искания към Италия [Гърция?]. Войната започна две години по-рано, но и ще свърши по-скоро и ще остане и за бъдеще да доуреждат.⁵⁹⁰ Така ще спечели Япония и Китай повече от другите. Англия се застъпва за Китай сега. Китай сега спи, но като го събудят, той е много войнствен, те са затворен народ⁵⁹¹, а японците – подражателен. Китайците са наблюдателни, а японците – подражателни...»

(107) Писмо от Любомир Лулчев до цар Борис III от 21.XII.1940 г.

Ваше Величество,

Приложеното писмо е от Христо Стоянов, бивш министър⁵⁹², препратено ми от Недялко Атанасов. Подобни сведения се получиха от много други места. Може би и Вие ги имате вече, а може и на Вас да са представени (като на Хитлер!) «подсладени», затова мисля, че не ще е излишно да го прочетете и Вие.

Който работи, може и да сбърка нещо. Не е там бедата. Но ако остави грешките без внимание и поправка... Нека благодарим на Провидението, че ни даде достатъчно време да можем да видим, поправим и премахнем тия, които не са на местата си. Но ако не се стори това навреме, тогава ние ще заслужим съдбата си. Бог да ни е на помощ!

С почит: [подпис] Любомир Лулчев

София – Изгрева, 21.XII.1940 г.,

От тоя род има и други работи, но предпочитам да Ви кажа устно.
(За гоненията и политическите преследвания.)*

* Това изречение е добавено на ръка от Любомир Лулчев върху писмото. (бел. М.И.)

(108) Разговор с Учителя на 25.XII.1940 г.

от 3 и ½ до 4 и ½ следобед

Записах само някои части от разговора, и то откъслечно. Говорих и за икономическото положение на държавата и пр. Той беше казал да отида и, предполагам, че беше за уволнението на Методи от Багрянов, но понеже той не ми заприказва, и аз не отворих дума за това.⁵⁹³

Приказвахме за закона за евреите и сектите. Учителят каза:

– Разумни и справедливи да бъдат със закона. Царят да се забави, да го не санкционира веднага. Разправят, че сега англичани, като хванат германци авиатори, преливат им еврейска кръв. Сега, понеже иде законът за възмездията, те повече гонят евреите. Но евреите избавиха ли се от закона на Божествената справедливост?

Не взимай никаква страна (това – за мен), никой не знае плановете на Русия. Ако Русия не вземе Дарданелите, и България не може да вземе Мидия-Енос.⁵⁹⁴ Англичаните ще дадат Дарданелите. Англия ще види, че славянството е най-малкият ѝ враг. Духът на Германия е жесток – никакво писмо не може да дойде от Германия. Германците ще търсят път на споразумение. Русите сега се приготвяват. Те видяха какво им липсва. Като отслабнат големите, ще минат на компромис и малките народи ще бъдат по-добре. Българите да бъдат последните, които ще гонят евреите.⁵⁹⁵ Българските евреи в... да ги не... Нека се приложи законът в най-малката си форма – има смекчающи условия и в природата.

Запитах го за Америка.

– Ако войната не върви, ще дойде финансовата криза в Америка. Америка дои Англия използва я. Англия минава страшно изпитание. Съзнанието на народа ще се повдигне. Българите няма какво да влизат в техните...

Като му обърнах внимание на дезорганизацията, той каза:

– Германците си имат свой план, като в Румъния – да станат необходими после като организатори. Англия предлага на Русия, и Германия предлага. Бият се и преговарят, и си предлагат, и се заплашват. Политическа престрелка правят всички.

Когато му заговорих за това, че някога не съм разбирал как хората не са приели Христа, а сега ги виждам, че всеки си е зает със своето и много малко мислят за Божественото, тогава той ми каза:

– Организмът не е здрав и затова не може да се ползува от хубава храна, защото сега не търси Божественото, а се храни с човешкото... от Невидимия свят. Целият свят е обсаден сега от Невидимите.⁵⁹⁶ Зависи... да направи хубава работа. Турция сега кротува, всички държави са сега заети и ние сме свободни. Врагове искат да тикнат сърби и българи във фалшива насока.⁵⁹⁷

(109) Препоръки (За Царя)*

Да се забави по възможност санкционирането на Закона за защита на нацията.

Българите трябва да бъдат последните, които ще гонят евреите.

Внимание на отношенията ни със сърбите.

Всички народи са по-притиснати сега, отколкото сме ние. Тая наша свобода трябва да се употреби за вътрешно организиране, меко и без крути и насилнически мерки.

* Забележката в скоби е написана на ръка от Любомир Лулчев в горния ляв ъгъл на листа. (бел. М.И.)

Преговори и предложения се правят на Русия и от Германия, и от Англия за сметка на трети. Ние трябва да стоим по възможност настрана от тия лагери. Повече българофилство!

За България иде хубаво бъдеще при условие, че ще се използват **разумно** случаите, които Провидението ще ни даде.

[подпис:] Любомир Лулчев

София – Изгрев
27.XII.1940 г.

(110) Среща с Царя на 9.I.1941 г. във Враня от 4 и 45 до 6 и 45 (2 часа)

Един ден преди това се срещам със Севов, който ми каза, че царят искал да даде властта на Цанков. Казах му, че това е влиянието на Буреш⁵⁹⁸, с когото е бил напоследък, и че това е катастрофа. На другия ден дойде пак да отидем на разходка и да поприказваме, че Филов, който беше ходил в Германия, се бе върнал. Казах ми, че царят бил отчаян и че искал да абдикира, понеже германците напирали да ни въвлечат в пакта. Казах му, че такава глупост си няма място, че той трябва, като капитана, до последния момент да стои на кораба – не той е направил бурята, нито той може да я спре, ами да си седи на мястото и пр.

След като се разделихме, телефонира ми, че царят ме чака в 4 и 30 следобед.

Преди да отида, отбих се при Учителя и той ми каза, че Германия недовижда нещата, да се внимава, също – да се държи сметка за Русия, и че е по-добре, ако не се свързваме с германците, а само икономически да им помагаме, защото за тях и за нас така ще е по-добре.

Царят чакаше в градината, обут с големи ботуши, военни, за които взе да ми разправя, че били от войната още останали, и с едно ново палтенце, което по цвят приличаше на новата пелерина на Учителя. Казах му това и заприказвахме за ботушите, за въглищата – защо няма, и пр., като ми каза, че сестра му Надежда отоплявала само една стая – за икономии, и защо в нас нямаме достатъчно въглища, та спирали треновете на Курило, като харчели 11 тона въглища вместо 7–8, както обикновено, и пр. Това говорехме, отивайки към двореца.

После седнахме и той ми разправи разговора, който е водил Филов с Рибентроп цели два часа в Залцбург, а след това – и разговора с Хитлер в продължение на един час. И двамата – в резюме – са искали да влезем в пакта, защото Хитлер искал да минава през България и да свършел с тоя срам на гърците.⁵⁹⁹ Турците според тях нямало да шават, а ако шавнали, Хитлер казал, че ще изпепели Цариград и ще ги смаже, че Русия нищо няма да направи и пр. – същите повърхностни работи, които разправяше по-рано Чано! От калта нямало нищо. Щели уж да ни дадат Тракия, но ако влезем навреме. За Западните покрайнини и дума не дават да се помене; също са и русите – изглежда, сърбите са си оплели добре кошницата – през тях не можело да минат, през морето също не можели, че имало вълни и се издавили много италианци, през Босна не можело, а през България било удобно, че имало две железници и две шосета и пр. Разговорът бил учтив, но Филов разбрал, че ако и да се не съгласим, те ще си минат и без нас, и решил, че ще трябва да се поведат разговори.

Говорих му много за духовната страна, за Бялото Братство. Казах му, че България ще бъде пазена заради Учението, но той, като стрелочник, не трябва да отваря стрелката и пр.⁶⁰⁰ Спряхме се на това да се пратят военни да водят

преговори, а след това да сключваме пакта.⁶⁰¹ Да уговори, че няма да ни вземат войници, че ще ни дадат Тракия и, ако се бием с Турция – и нещо на изток – Мидия-Енос. Мен се струва, че германците ги мами тук храната, а не военните цели – да се изхранят. Казах му, че ако иска, Германия може в две недели да вземе Англия, ами после какво ще прави? Ако сега, при тая флота военна и търговска, тя не може да се изхрани – негодуванието е срещу правителствата на Англия, ами ако вземе целия остров и има 2–3 милиона свои войници и 1 милион пленници и 40 милиона население, как ще го храни и откъде ще взема, като няма да има вече нито тая флота (английската), нито тия колонии... Това е, което плаши Хитлер, а не военните мъчнотии.

Говорих му за духовните и материалните същини и пак настоях да пише писмо на Хитлер, в което да каже, че това, което става сега, не е изгодно за Германия, защото в разрушените и дивакът, и професорът еднакво стрелят, но че новият строй ще се познае в строежа в мирното време... Затова по-добре е да се сключи мир и тогава в това положение ще се изтъкнат по-добре преимуществата на режима и ще го видят и кьоравите, а сега го предизвикаха на рушение, което е все еднакво във всички. Трябва да се прекрати войната, да се почне мирната работа, в която ще проличи кой за какво е годен.⁶⁰²

Царят каза, че ще помисли за тая работа, ще извика Филова да му каже да пратят военни за преговори – Бойдев и Попов, и след това ще отиде в Чамкория и там ще обмисли и писмото си. Той е много нерешителен и аз му говорих много за духовната страна, с примери, докато го окуражиха, защото нужда има от това, защото събитията ще се променят.

Той пак ми говори за царицата, че искала да премахне мизерията на София.

– Ама с моите пари – казва, – а не донесени от бабалъка.

– Няма нищо – казвам, – нека само да работи и те остави на мира.

Положението е доста натегнато. Мен се струва, че нему е по-удобно да се разбере с германците, макар че те казват, че имаме шантава политика и че чели рапортите на англичаните, че те били доволни от българите... Но това е мое впечатление, затова и той може би плашеше с абдикация, защото аз го карах да образува преди три месеца работническо-селско правителство, а той беше се ужасил и беше се оплакал на Надя – къде го тикам!...⁶⁰³ Сега, разбира се, нещата стоят другояче. Тогава щеше да го направи по свой почин – нямаше нищо, а сега, и да го направи, ще бъде под натиск... Бог да пази България – това е.

В разговора ми се видя загрижен, но не обезсърчен. Страхуваше се, че баща му се бърка в тия работи и подкокоросва старите генерали и Рибентроп... Благодарили на Фердинанд за Добруджа (Шкойнов).⁶⁰⁴ – Хайде де – казва той.

– Не е това най-горчивото, което си преглътвал досега.

– Да, аз и това преглътнах – каза той, а аз добавих, че не е най-горчивото.

– Е, да...

Доводите на Филев и Рибентроп и Хитлер – за и против – не ги пиша, защото ми се сториха, че се повтарят, а също и много немислени – тия на Рибентроп, обхванало ги е мания...

(111) Съобщение *

Ако борбата продължи така, няма да бъде добре нито за Русия, нито за Германия.

Българският цар може сега да влезе като примирител между тях. Това е най-добрият ход.

Тогава Русия ще примири Германия с Англия, Америка и България. С това ще се избегнат много ненужни страдания на европейските народи. От Невидимия свят се възлага тая роля на цар Борис, ако я приеме **доброволно**.⁶⁰⁵

Тогава ще бъде добре за него и за България, и за всички Християнски народи.

Ако не я приеме той, това ще дойде по друг път и в друг вид.

Въпрос: Той предварително може ли да довери на германците това свое намерение?

Отговор: Може да каже лично това на Хитлер. В помощ ще му бъдат хора, ползващи се с доверие.

Ако сега се посее мирът, голям плод ще даде.

19.I.1942 г. **, 3 часът и 40 минути следобед

Изгрева – София

(112) Среца с Царя на 26.I.1941 г. от 8 и 30 до 10 и 10 ч във Враня

Преди това се срещам с Учителя, който ми каза между другото:

– Три пъти да мери, един път да крои царят и добре да внимава, да не би да направи нещо, което да скара Германия с Русия, защото тогава ще бъде лошо и за тях, и за нас!⁶⁰⁶

Царят ме чакаше, сам отвори вратата откъм градината. Видя ми се малко изтощен. Каза ми, че миналата вечер бил до 12 часа и след мен ще приема фон Твардовски.⁶⁰⁷ Разправи ми за разговора си с полковник Донован⁶⁰⁸, пратеника на Рузвелт. Той му казал, че смята Англия за щита на Америка и че ще воюват! Царят казал, че това най-малко чакал да чуе сега от него, че ако това стане, в света ще дойде анархията (записвам разговора накратко, а той е траял около час и половина). Донован му е казал, че ние сме на много важно място, че държим ключа на Балканите и ще бъдем отговорни за последиците на това, което има да стане. Царят му казал, че това, което ще стане, не знае, но това, което е станало, знае и върху него може да говори – и е говорил много хубаво и свободно; аз само отчасти ще предам, каквото си спомня и както си спомня, а не както е било:

– Вярно е, че ние сме ключ, обаче тоя ключ го не държим ние. Че сме добър народ, е така, но нашето положение зависи, че сме тук, от Провидението. И странно е, че ние, които от толкова години държим за мира и го запазиме за нас, на нас се държи сметка и за най-малкото мърдане, когато нашите съседи правят всевъзможни промени и измени – на тях не се държи никаква сметка и утре, ако седнат на зелената маса, пак нас изкарват виновни – ние, които повярвахме на демокрациите, плащахме си най-честно, бяхме най-ревностни членове на Обществото на народите и пр., пр. И сега – пак също. И ако

* На листа горе вляво Любомир Лулчев е написал на ръка: «Не [...нечетливо]. Поговорено. (бел. М.И.)

** Това съобщение е с дата 19.I.1942 г., но в преписа на дневника, направен от самия Любомир Лулчев, то е сложено след записките от срещата с царя на 9.I.1941 г., затова го оставяме тук. (бел. М.И.)

това е правдата, която чакаме, тогава в света ще дойде непременно анархията. Може би ние няма да бъдем живи, но тя ще дойде. Защото аз още в 1936 година казах на английския министър-председател Макдоналд: «Дайте на германците колониите, за да имат с какво да се занимават, това са 70 милиона народ, не може да стоят и умират.» Той се съгласи с мене, но не можа да го прокара.⁶⁰⁹ Като знаех, че все ние изглежда че ставаме криви, като исках да защитя мира, аз още в 1938 г. тръгнах да обикалям и да хлопам за този мир. Срецах се с всички държавни глави и колкото и да бях малък, се мъчех да сторя нещо за мира. Това докара до срещата в Мюнхен, след което немного последва и обратът за война.⁶¹⁰ Досега мойто отечество е правило всичко, което е било възможно, да запази този мир. И аз само съжалявам, че вие, които сте най-голямата държава, вместо да станете арбитър и опомните тия влудени народи, вие сами искате да се намесите във войната и по този начин [да] докарате световната анархия. Аз мислех и се надявах да чуя апостол на мира.

– Прави сте – казал Донован, – но ако сега дойдете в Америка и говорите така, ще Ви сметнат за луд – толкова много са се изменили нещата.

– Само можем да съжаляваме.

Той похвалил гърците и решил, че трябва да им се помага и че щяло да бъде лошо, ако ние сме пропуснали германците.

Казах му, че Америка засега блъфира, тя няма възможността поне до една година да строи нещо. Но че много по-опасно е положението ни откъм Русия, която се счита пренебрегната, и че ще трябва всичко да се направи, за да не се скарат те с Германия, от което ще стане нещо много лошо.

– Та това иска и Англия – каза царят.

– Именно – понеже те не могат да се разберат за проливите, защото изглежда, че Русия ги иска за себе си, а Германия ги държи за разменна монета с Англия, то винаги може да последва нещо – още повече, че опровержението, което последва [от] русите за минаването на германците, приличаше на ръмжене.

– Да – съгласи се царят.

Казах му непременно да се държи Русия в течение, за да не ги пренебрегваме. Той ми каза, че техният аташе Луни⁶¹¹ казал нещо грубо по адреса на България. Въпреки всичко почна той да търси формулата на това съобщение, че преди да сме влезли в пакта още, и германците искат от нас някои неща. Каза ми, че комисията от Бойдев, Попов и ... се върнали, като връчили на германския генерал нашите искания. Те съобщили, че в Букурещ било ужасно, че в Маджарско и Румъния германците си правили каквото искали и че тъй мислили и да нахлуят и в България. Засега нямаме отговор. Германците смятали въпрос на престиж за Оста и затова трябвало да се намесят, за да спасят Италия... Поприказвахме доста на тая тема – за сватовите, на които им върви рачешки... Настоях да се внимава на Русия и [да се] стори нещо за умиротворяването ѝ, като се прати един човек с търговската комисия, да стори нещо. Царят обеща, но докато му говорех за разговора, който бях имал с хора, пратени от руската легация, лицето му беше мрачно и сериозно.

Минахме на вътрешните работи. Говорих му за някои неправди с работниците и той се съгласи веднага да се поправят. Остана да му ги дам писмено и подробно. Казах му, че законът за евреите като проект беше много несправедлив, а като закон са го направили крайно жесток.

– Ами нали затова го оставихме да бъде прилаган с правилник.

– Не зная, но това е нещо ужасно и само вреда от него може да има. Същото е и с гражданската мобилизация. Това е една проказа, на която «ползата» после ще разберете.

Също говорихме за смяната на Даскалов с Михов и Х. Пет[ков] с Маков от Плевен. Накрая говорихме и за Стефан Софийски, който говорил на Домбрович, че бил и пр. и за другите владици – най-големи мръсотии..., че Кирил Пловдивският⁶¹² си имал писарка, че Варненският бил педераст и пр. хубости, та Груев казал на царя, че ще си тури вече на ъгъла на картичката: «изповедник на владици». И себе си не пожалил Стефан, като казал, че някога бил човек, а сега са уж свети, а то – търбуси, и пр. хубости...

Говорихме също и за Луков – да му се даде власт, но казах, че по-добре е Кимон, който е работен човек и няма да му прави мизерии и пр. Царят беше по-спокоен, отколкото обикновено, и сам ми каза, че сега нямам оная тревога, която имал отпреди в 1941 година... Подробности не записвам. Но царят е говорил много разумно на Донован и се мъчил да го убеди да не ни държат отговорни. Че сме ключ, това ние го слушаме от 60 години и от англичани, и от руси, и от германци, и [от] френци – и това е така, но не ние държим и разполагаме с тоя ключ...

(113) Писмо от Любомир Лулчев до цар Борис III от 28.I.1941 г.

Ваше Величество,

Законът за защита на нацията е започнал да се прилага вече и без правилник. (Спр[авка]: ежедневниците от 25-и, 27-и и 28-и н.м.). Това е уникум закон – с него, ако искат, може еднакво да се преследва и една църква, и една зоологическа градина. Това е жесток закон, който ще послужи не на нацията, защото Нацията и сама се е защищавала и живяла векове, когато нямаше даже никаква българска държава, а на неколцина алчни хора, да си реализират лични сметки. Но той ще има и такива последици, каквито авторите му най-малко са очаквали.

Въпреки многото речи и парадирания със закони за работничеството, с него се вършат някои некрасиви работи, за които отчасти Ви говорих, а други прилагам при настоящото и моля Вашето внимание и застъпничество.

Приложение: отделни листа.

С почит: [подпис] Любомир Лулчев

28.I.1941 г., София, Изгрева

(114) Молби

1. Наредба № 20 797, публикувана в Държавен вестник, бр. 253 от 9.X.1940 г., в §9 е определена помощта, която се дава на безработните тютюно-работници: 40, 35 [и] към същия параграф в забележка е казано: *Забележка*: иномородците, без разлика на категория и група, получават по 10 лв. на ден.

Това е крайно несправедливо, защото от същите работници се взимат всички вноски еднакво и еднакво чувствуват нуждата. Моля нареждането Ви тая забележка да се отмени.

2. Много странно впечатление прави, че привилегиите, които държавата дава със закон на работничеството, не се прилагат по отношение на работниците от държавните военни фабрики. Неволно се получава впечатлението, че те не са от тая държава... Така например във военните фабрики има няколко хиляди временни работници, и то от 2, 5 и 10 години даже... и все временни. Във всички държавни учреждения и предприятия се работи в събота от 8 до 1 часа, като на всички щатни и извънщатни се заплаща като цял ден. Във военните фабрики се работи от 8 до 12 в събота и се плаща на надничарите само поло-

вин надница, а на всички щатни, разбира се – цяла! И то за тия нещастници, които имат едва 20 [до 22] надници в месеца.

Щатните си получават заплатите на 26-и всеки месец, на надничарите се дава чак към 15-и следния месец – и това на човек, който чака на надницата си да се храни... Нещо повече (което е вече срамно!) – всички обявени за народни празнични дни, като рождението на Престолонаследника, три дена за освобождението на Добруджа, се заплатиха от всички фабрики и работилници на работниците. *Изключение направиха само военните фабрики, които са уж държавни, и не изпълниха това нареждане* – техните надничари вместо празници имаха съответни лишения от надници... И вместо държавата да служи за пример как изпълнява законите си и нарежданията, тия фабрики правят всичко да покажат, че пет пари не дават за това. Така и нарежданията за отпуските на работниците, дадени със закон, не се прилагат, поне досега. *Налага се една справедлива анкета, която ще установи това, а също и внушение, че държава в държава не може, не са времената сега за [такива] работи.*

При това положението на работниците е доста трудно. Така например един надничар с 45 лв. надница трябва да плаща годишен данък 827 лв., по стария закон 627 лв. – 28 и 1/2 надници годишно! Това е достатъчно много, като се има предвид, че за тия надници работят, само 260 дни през годината, а трябва с тия пари да живеят 365 дни!... И повечето са семейни хора!

Работническият фонд за обществени осигуровки (0,0) е разграбен, и при това държавата му дължи, освен заемите, взети за разни цели, и повече от 700 000 000 лв. невнесени от държавата (справка – отчетът на висшия трудов съвет от миналата година под председателството на Стойчо ...). Това е нещо срамно и страшно. [Това] вероятно ще стане и с бъдещите фондове на земеделци и занаятчии...

Българска Панама! Моля малко внимание към тоя въпрос.

[Подпис:] Любомир Лулчев

(115) Писмо от Любомир Лулчев до цар Борис III от 29.I.1941 г.

Ваше Величество,

При всеки рожден ден човек се връща към онова пристанище, на което някога е слязъл на Земята – и без да ще, се приближава към другото, от което ще я напусне. В тая междина от дни и години човек учи в голямото училище на Живота.

Блажен е този, който, като го изпитат, знае!

Здраве, успех и радост Вам и домочадието Ви, за много години

пожелава Любомир Лулчев

29.I.1941 г., Изгрева – София

Някои мисли от Учителя

(От разни беседи)

Започне ли човек да живее сам за себе си, страданията неизбежно го следват.

Човешките работи първо се опитват, а за Божествените работи, първо – вярата, а после – опитът.

Оправянието на света е работа на Бога. Работата на човека е да оправи своя малък свят.

Любовта разрешава всички противоречия. Следователно, искате ли да бъдете свободни, прилагайте любовта. Правите ли нещо, правете го от любов.

Който остарява, без да поумнява, не е разбрал старостта.

Религията е наука за възпитанието на човешкото сърце. Науката – за човешкия ум.

Човек трябва да се постави при тежки условия, при усилените времена, за да се научи да мисли.

При каквато и мъчнотия да се намирате, разумният свят ще Ви помогне да я разрешите.

Вие сте родени добри. Проявете доброто в себе си.

За да бъдете свободни, не изказвайте любовта си.

Като обичате, Вие се свързвате с цялото Битие и се радвате на пълнотата на живота. Това значи да вършите волята Божия.

Всички същества са еднакво надарени, но не са еднакво проявени.

Докато хората не дойдат до пълно съгласие с природата, последната всякога ще разваля плановете им.

Цената на човека седи в неговата душа, а не във формите и положенията, през които той минава.

(116) Среща с Царя на 2.IV.1941 г. във Враня от 8 и 40 до 10 без 10 сутринта

Не бяхме се виждали доста отдавна. Идването на германците му внесе сигурност⁶¹³, но влизането на сърбите го подплаши и той трябваше да търси подкрепа наново.⁶¹⁴

Въпросите, които третирахме, бяха: първо – за положението на сърбите, поведението на македонците, които искат сега да се даде ход от германска страна – питали какво да се прави, и идването на Браухич, главнокомандующ[ият].⁶¹⁵

По въпроса за сърбите му казах, че е добре за нас, понеже по-рано те бяха лансирани по-добре пред германците и сега ги разбраха колко струват и ще може нещо да се получи. По никой начин не трябва да се меси Македония – тя трябва да бъде следствие в тая работа, а не подтик. Ние трябва да пазим да се не бием пак със сърбите, защото е грехота. Македонците нека си получат своето, но после, не сега – да се не започва с това, което ще озлоби и съедини сърбите. И царят намира, че не е моментът сега, когато България е слаба, да се повдига тоя въпрос. Много да пази да се не явяваме братоубийци. Те нека си покажат магариите. Казах му, че това са два преврата: един – военен и други, който е успореден на тоя – политически, който изтика тълпите на сцената и по тоя начин изтърваха положението из ръцете си, но че и двата са дирижирани от Англия.⁶¹⁶ Царят потвърди, че и той има това впечатление, особено като видял Евтич там, и взе да ми обяснява какъв е Евтич. Казах му:

– Разбирам. Това е сръбският Генадиев.⁶¹⁷

– Точно – каза ми той, – аз търсех на кого да го оприлича.

Казах му да се пазим от предизвикателства и да държим в ръка управлението, да се не оставя германците да се справят направо с факторите, защото ще стане излишно управлението и самият той. Сега на Браухич да каже да се разберат с Русия на всяка цена, ако стане нужда, да дадат нещо от Полша или цялата на Русия⁶¹⁸, но с нея да бъдат на чисто, защото нещата се усложняват и трябва да се действа решително срещу Англия, инак ще бъде опасно и за тях. Русия насърчи Турция с този пакт за ненападение и изобщо дирижира нещата както си иска, и като такъв фактор, трябва да държи сметка за това. Царят да бъде много внимателен, защото сега няма на кого да се обляга. Той има служители, но приятели няма и затова трябва да ги пази. Познах му за Багрянов.

– Защото все-таки той ти е приятел – казах му аз, – а виждаш какво е и при най-малките разклащания хората как стават.

– Да – каза ми царят, – аз, който видях велика Румъния, велика Полша и видях сега какво станаха, аз не мога да се лъжа на тия временни работи.

– Да, и слава Богу, дръжте спирачките на тия хора, които не знаят какво правят, защото са като децата.

Това – за министрите и политиците.

Говори ми за царицата пак и каза, че българският престол бил проклет откъм царици.⁶¹⁹

– Защото – казвам му – са били все чужденки: еврейки, гъркини, маджарки, та и сега – италианка, и то смесена с черногорка... и пр.

Казах му, че откъм външна опасност за България няма, но от наши си хора може да се случи нещо, та трябва да се пази, понеже те са много сервилни – повече, отколкото трябва, и по този начин ще разгледят германците.

Царят се съгласи с това и обеща, каквото може, да направи. Приказвахме в то[зи дух], когато донесоха бележка, в която се казваше, че маджарите запитали дали българите ще турят войска на югославската граница. Попов им казал, че нашите войски са за гръцката и турската, а не за сръбската граница. Имаше телеграма от Берлин от Драганов, че за македонското движение нищо не могат му каза. Препоръчах му Нед./ Атанасов за Русия, като му казах да имат връзка непременно, защото е важно.

Той се съгласи да стори нещо, но изглежда, че го е страх от Русия и че не [смее] да води политика с нея – тогава му казах да пази отношенията на Германия и тях, да бъде добре с Русия, но да направи това непременно.

Разговорът продължи в тая насока, но аз бях си унесен в моята си мисъл с романа си, [за] който не говори[хме].

(117) Писмо от Любомир Лулчев до цар Борис III от 1.V.1941 г.

Ваше Величество,

Не съдете грешния, падналия, а слабия.

Учителят

Обикновеният човек се учи от своите погрешки, а мъдрецът – от грешките на другите.

Учителят

В дните, когато обикаляте новоосвободените земи на Македония и Тракия, Ви пращам този поздрав. Чрез мира Бог Ви даде повече, отколкото чрез войната можеше да се надяваме. Но ще бъде още по-добре придобитото да се задържи без война! Затова трябва да се гледа по-далеко и да се помнят някои неща от миналото по-добре.⁶²⁰

Вие имате тази възможност, но трябва да се пазят от прибързаности и увлечения някои Ваши помощници. Пък трябва да се бди и над общата насока.

Нека не забравяме, че каквото и да се случи, сърбите си остават наши съседи от хиляди години. Ние не трябва да ги мерим с техните мерки, щом те не ни харесват. И Христос каза: «С каквато мярка мерите...» Тъй че ние би трябвало да почнем да се отнасяме тъй, както бихме желали с нас да се отнасят, а не както те ни мериха вече, което си остава и за тяхната собствена сметка. Сега е времето да им покажем разликата между нас и тях, ако съществува. За нас пактът за приятелство трябва да си остане в сила, независимо от поведението на техните управници. Уважението към този нещастен народ съсед трябва да си остане.⁶²¹ Това го изисква и човештината. И ако една Германия, която воюва с Гърция, можа да заяви, че не държи народа отговорен за погрешната политика на управниците му, колко повече ние трябва да следваме тая линия на поведение спрямо вековните си съседи, с които не сме и воювали! Шовинисти и

късогледни хора раздухват омразата и враждата чрез спомена на погрешното минало. Няма нужда да се разпалват животински качества и долни инстинкти. Сърбите си платиха достатъчно за погрешките си, за да има нужда да прибавяме и ние нещо. Нека не бъдем жестоки. Сега българският народ трябва да покаже своето великодушие и духовно надмощие. Вие трябва да ръководите това. Вашата сила иде от вътрешния закон на справедливост, който Вие следвахте досега. Придържайте се о него и занапред, ако искате да имате успех.

Старото е добро, но новото, което иде, е по-добро. Онова, което организира едно общество или народ, е идеята, духовното. Желанията, стремежите на един народ имат стойност само когато изхождат от една велика духовна идея за общочовешко благо – инак ще дойдат неминуемите стълкновения с околните. Вътрешното духовно организиране на българския народ трябва да се започне. И то не по механически път и не по старите методи. Бързите придобивки са малотрайни. Трябва да се гради на основи, които устояват не само на хубаво време, но и на бури. Разумният е предвидлив. Сега повече от всякога трябва да бъдем всички умни и внимателни. На добрите и умните хора трябва да се дава път в управлението – от най-малкия до най-високите постове! В това отношение сега трябва да бъдете смели и настойчиви повече от всякога. Имате вече достатъчно опитност в своя живот и сигурното чувство, когато сте на верния път, за да правите отстъпки на частни интереси или на лични тесногръди домогвания. Вие имате достатъчно търпение и такт да преодолеете всички препятствия, когато искате. Пред мисълта за доброто на целокупния народ, вярвам, Вие ще имате достатъчно сили с Божия помощ да преодолеете всички препятствия за негова слава и радост на всички ни.

1.V.1941 г.

[Любомир Лулчев]

Изгрева

(118) Писмо от Любомир Лулчев до цар Борис III от 28.VI.1941 г.

Ваше Величество,

Много бих Ви молил да се застъпите отново за студентите, чиято молба Ви предадох. Те са около 45 човека. Даже да са направили волно или неволно някакво нарушение на многобройните правилници, параграфи и членове, мисля, университетската управа не трябва да се формализира, когато се касае българи да получат по-висше образование. Пък най-последно, когато се помилваха толкова престъпници от затворите и когато начело на самия университет стои божем представител на християн[ската] личност – презвитер ректор, нека се помогне на тия бедни момчета да си довършат образованието.

Ако обичате, понатиснете малко министерството, защото министърът Ви е обещал, но секретарят му е писал писмо с тълкувания, които са унищожили обещаното... А сега ректорът си умива ръцете с това тълкувателно писмо като Пилата някога. А що са криви тия момчета, повечето беднорийки, които вече два месеца чакат да ги приеме нашият университет и неволно си спомнят, че чужденците не са им правили тия въртели, макар че са били сърби и сръбски университети... Поне малко патриотизъм да се прояви на дело – инак в речите и банкетите го имаме и за износ...

Моля, застъпете се.

Приложени Ви изпращам и три изрезки от вестници с молба да се не повтарят случките, които са описани там. Така може да постъпват само тесногръди «патриоти», които не виждат по-далеч от носа си. Интересите на държавата налагат такова държание да се изключи, ако искаме да живеем в мир и добро бъдеще със съседите си. Да не повтаряме техните погрешки.

Като се извинявам за безпокойството в случая, надявам се все пак, че няма да пропуснете да направите едно добро, защото зная, че радостта на другите е и Ваша радост, а тия бедни момчета я чакат твърде отдавна, затова и ще я посрещнат с толкова по-голяма благодарност.

С почит: [Подпис] Любомир Лулчев

28.VI.1941 г., София, Изгрева

(119) Друго писмо от Любомир Лулчев до цар Борис III от 28.VI.1941 г.

Ваше Величество,

Безправието ражда безредието.

Учителят

Добрите намерения изискват достатъчно знания, за да дадат задоволителни резултати. Мен е много съвестно, че ще Ви занимавам пак с някои работи, защото видях как Ви стана скръбно, като настоявах да се намесите в управлението и [да] подтиквате министрите. Съгласен съм, че това е едно изхабяване. Но мислих достатъчно върху това и си рекох, че е по-добре да се изхабяват по-малко в стремежа си да дадете едно разумно управление за добруването на целия народ, отколкото да имате силите си запазени, както Вашия баща... Затова Ви и пиша.

По военните работи: колкото по-скоро се разпуснат войниците, толкова по-добре за народа и държавата (разбира се, като се остави това, което е необходимо за момента). Нека се направи най-строго разследване защо някои са викани по два-три пъти, а някои – никак. Това е, което деморализира. Също така някои финансови инспектори, [ако] направят ревизия по заплатите, ще се натъкнат на невероятни работи както по войсковите части, така и по военните фабрики.

Мародерите не са армията! – и няма защо да се преследват тия, които казват истината за тях. Ако искате да чуете нещичко по тия работи от един почетен [почтен] човек, повикайте помощник-началника на VII полицейски участък в София Владимир Василев Узунов – той току-що се е завърнал от окупираните места.

По вътрешните работи: комунистите са турени под надзор. Това не е лошо, но те сега са безопасни. След десетина дни събитията ще ги сломят съвсем. Срещу евреите се продължава политиката на ограбването. Говори се за висши лица, които са «купили» сребърни сервизи и килими от евреи. Когато се провери и документира, ще Ви кажа имената.

По прехраната се вършат некрасиви работи. Изкуствено се поддържат високи цени. Нормират се постоянни цени, макар че стоките са от различно качество, а би трябвало изрично да се посочва, че са нормирани максималните цени, а под тях всеки да е свободен да продава както намери за добре или [както] му отърва. По тоя начин и народът ще може да вкуси плодове и зеленчуци. Сега се спекулира безобразно и [се] задържат стоки на изкуствени цени. Това са наглед дреболии, но народът ги чувства много едро.

Времето изисква бдение, разбиране и упътване. Ще се поизмъчите, но благодарността на народа, който истински Ви цени, ще Ви бъде скромна награда.

С почит: [Любомир Лулчев]

28.VI.1941 г., София, Изгрева

Нещастна България, пълна с машинки за подписване. 28.VI.1941 г.*

* Написано от Любомир Лулчев на ръка на гърба на писмото. (бел. М.И.)

(120) Писмо от Любомир Лулчев до цар Борис III от 8.VII.1941 г.

Ваше Величество,

Моля да ме извините, но днес мислех да Ви помоля за две работи и поради сериозното Ви «нападение» забравих. Наистина, Вие имате сега много по-сериозни работи, но Все пак, моля, отделете малко време и за по-малките. И двата въпроса Ви са известни, но, моля, повторете ги на тия, които падат малко глухички, когато е да направят едно добро.

Първият е за студентите от Белград и други 45 души, които са още разкарвани. Изглежда Филов разпорежда, а Йоцов⁶²³ върши каквото си знае.

Вторият въпрос е за инвалидите – да не бъдат разигравани с разни комисии, защото отрязаните им крака няма да израснат, нито слепите очи – да прогледнат. Срамота е да се разкарват повече тия ранени хора за хатъра на хора, които взимат по сто лева на подпис под техните актове... Нека и в нас се стори нещичко. Прилагам препис от законопроекта, който, ако обичате, придружете с две думички до военния министър.

Моля, не ми го зачитайте за злоупотреба с добрината Ви – молбите на нещастните ме карат да Ви безпокоя, защото в нас, изглежда, само Вие имате смелост да правите добро – другите имат тая смелост, когато е за лично добруване, а когато е за някого друго, сочат параграфи, членове и пр. ...

Благодаря предварително от името на тия, които ще отървете от излишни разтакания.

С най-сърдечен поздрав: [подпис] Любомир Лулчев

8.VII.1941 г., Изгрева – София

(121) Писмо от Любомир Лулчев до цар Борис III от 5.IX.1941 г.

Ваше Величество,

Засега до 3 седмици (21 ден) условията не са благоприятни да напуснат децата България. След това ще направим нови наблюдения.

Днес по една работа имах случая да видя за пръв път Филова. Направи ми не много добро впечатление.

Ако обичате, настояйте и посредниците спекуланти да бъдат третирани като саботьори, щом взимат един по-голям процент печалба от предварително определения като законен.

Пожелавам приятни маневри и полезна работа.

С почит: [Любомир Лулчев]

5.IX.1941 г., Изгрева – София

(122) Писмо от Любомир Лулчев до цар Борис III от 30.X.1941 г.

Ваше Величество,

Формира се нова групировка – бранници.⁶²⁴ Хората чакат от тях да видят новия човек, жив образ на добродетели. Вместо това се явяват насилници. Такива е имало във всички времена и те много добре са рушили, но малко трайно са създали. Бранникът трябва да носи новото така примамливо, че да бъде желан и предпочитан, а не сам да се натрапва. Никой не бяга от доброто. Но ако насилието предшества и най-добрата идея, внася само отвращение и към нея, и към тия, които я носят. С насилие единство не се постига, а чрез уважение и взаимна почит. Това трябва дълбоко да се запечати в умовете на

тия, които ръководят тая организация. Образци на нови, достойни хора, а не насилници чака българският народ да види. Насилници в името на разни партизански идеи той е виждал и по-рано и се е наситил на тях. Повторението на методите им няма да донесе нищо хубаво. Погрешките на миналото не могат да станат днескашни добродетели само от това, че са променили името си тия, които насилят. При това смятам, че е основна погрешка, за която ще се плати много скъпо в бъдеще, че начело се тури човек, който най-малко подхожда за това, а за възпитатели на народа ни се поставиха учители по гимнастика, като че ли човек е само тяло...

Повод за горните мисли ми дават оплаквания, които идат от разни места, че тия господа са почнали да насъскват учениците едни срещу други и се дохожда до нежелателни сцени. Такъв един «герой» е учителят ръководител на «Бранник» в гр. Севлиево, учител по гимнастика Пеню Иванов, който е насъсквал ученици против други идейни групи (като есперантисти и пр.), като е стигал до брутални отнасяния, та дори и револвер е вадел на ученици! Сега има толкова бойни полета, не може ли да се прати някъде този бабаитин да си прояви юначеството по-достойно и над обекти, които не говорят неговия майчин език... Това е срамотно.

Директорът пък на Троянската гимназия искал изключване на ученика Иван М. Георгиев, защото чел есперантски вестник! По тоя начин не се възпитава, а се деморализира. Трябва от самото начало да се турят тия хора в правилна насока, защото ще си скубем косите после от това бъдеще, което ще последва, и от тая възможна поквара вместо добродетели, които може да се посеят. Моля Вашето застъпничество в случая за бъдещето на тия нещастни младежи, попаднали в ръцете на подобни «възпитатели»...

Точност, толерантност, съзнание на дълг, обич към хората и земята ни – [на] това трябва да се учат, на това трябва да се дава жив пример от ръководниците им, а не да се гонят, мразят и преследват един други хора братя. Ако сега не мисли някой като тях, утре ще стане това: всички плодове не узряват в един ден или едновременно – всеки на своето време! А насилието няма какво да се учи – него и животните, и диваците го знаят достатъчно, за да има нужда от нова формация, тъй скъпо струваща на държавата ни.

С почит: [подпис] Любомир Лулчев

30.X.1941 г., Изгрев – София

(123)

Ако искате да видите засмяното лице на природата, вярвайте в нея – само така вашата вяра ще придобие стабилност в себе си.

Учителят

Любовта носи живота. Животът е ценен в крайните си резултати – доброта, справедливост, разумност – те са сладките негови плодове. Всички велики държавници на миналото, които са могли да реализират своите идеали, са изучавали много грижливо фактите с техните закони, законите – с техните принципи, принципите – с Разумността, която ги направлява. Само така може да се проникне в бъдещето, което носи съдбините на народите, и да се избере верният път, при което принципите са капиталът, законите – обращението на тоя капитал, а фактите – плодовете на същия капитал.

Пожелава Ви приятната светлина на Радостта
Учителят

30.X.1941 г., София – Изгрев

(124) Писмо от Любомир Лулчев до цар Борис III от 21.XI.1941 г.

Ваше Величество,

Прочее, ако някой знае да прави добро
и го не прави, грях е нему.

Послание Яковово, гл. 4, ст. 17

Докато хората не дойдат до пълно съгласие с природата,
последната всякога ще разваля плановете им.

Учителят

Силата на човека иде от съгласието, хармонията му с природните закони.

Нейните сили тогава стават и негови. Обратното – отиванието срещу тия закони носи обезсилвания и ограничения.

Вашата сила досега и добрите резултати за всички в България са дошли по същия път. Мир, справедливост и работа – това са здравите основи, върху които може да се гради.

Човек е свободен да мисли и прави каквито и да са заключения. Истината не зависи от тях. Но заключенията трябва да изхождат от Истината, ако искаме те да имат сила и меродавност.

Подкарят е фактор в една лодка, докато тя не е претоварена. Претоварили я – нейната, па и често и неговата съдба са предрешени вече. Ключалото цвете не ще речи, а малко вода само. Останалата работа ще си я свърши и то самото, разбира се, когато не е твърде късно.

С почит: [подпис на Любомир Лулчев]

21.XI.1941 г.
Изгрева

Да не престъпва Божиите заповеди заради човешките закони.

6/7.VII.1940

Отвори си сам работа, за да не ти я отворят. Когато я отвориш сам, ти ще си [...не се чете] господар [5 думи не се четат], а когато другите ти я отворят, ще трябва да играеш както ти свирят.*

(125) Изследване за 1942 г.

(За времето от 20.XI.1941 г. до 20.VIII.1942 г.)

Изследванията с данни от 20.XI.1941 г. до 20.VIII.1942 г. дадоха резултати, както следва:

Важни дати:

За България:	27.II.–4.III.1942 година.
За Италия:	24.IV.1942 година.
За Германия:	20–26.VI. и 1.VII.1942 година.
За Турция:	целият месец май 1942 година.

За другите държави и за останалото време от 20.VII до 20.XI.1942 година резултатите ще имаме по-после.

* Текстът след датата и мястото е написан на ръка от Любомир Лулчев. (бел. М.И.)

В хороскопите, направени до миналата година, трябва да се внесат поправки с нови елементи. (Хороскопи, правени до 1940 г. май месец. След тая дата [от] поправки няма нужда.)

21.XI.1941 г.

Изгрева

(126) Писмо от Любомир Лулчев до цар Борис III от 17.XII.1941 г.

Ваше Величество,

По въпроса за главнокомандването, ако може, не взимайте още решение. В никой случай, ако сте взели решение, не го правете достояние на тоя, когото сте благоволи да натоварите с това. Причините ще Ви кажа устно.

С почит: [подпис] Любомир Лулчев

17.XII.1941 г., Изгрева

В парламента Божилов е усвоил една игра – да приема бюджета в нощни заседания с по 20–30 души народни представители. Ако може, да се обърне вниманието на Филова върху това. Аз чух много оплаквания за тия изнудени гласувания по миналия бюджет. Сега гласят същото – разбира се, заинтересовани. Не е редно това.

(127) Писмо от Любомир Лулчев до цар Борис III от 14.I.1942 г.

Ваше Величество,

Изпращам Ви един опит да се хвърли поглед върху днешното стопанско положение. Ако имате време, прегледайте го. (Лично ще го донеса.)

Прилагам едно резюме от същия, в което се показват необходими мерки за избягване на стопанския хаос.

Моля, прочетете много внимателно изявленията на министър Габровски*, публикувани във вестник «Зора» от 28 декември 1941 година.

Вярвам, че от обиколката си в село имате хубави непосредствени впечатления от народа.

Пожелавам от сърце всичко най-хубаво Вам и на домочадието Ви.

С почит: [подпис] Любомир Лулчев

14.I.1942 г., Изгрева

(128) Писмо от Любомир Лулчев до цар Борис III от [1930] г. във връзка с цветния Пентаграм

Ваше Величество,

Съществуването на една държава, както и на инстанциите в нея, са свързани с признаването и изпълнението на известни природни закони.

Всяко излизание от равновесието създава движение, но непредвидените движения дават неочаквани резултати. Ако една машина не наруши своето равновесие от двете страни на буталото, не може да тръгне, но ако една сграда изгуби своето равновесие, тя рухва.

* Подчертано от Любомир Лулчев. (бел. М.И.)

Скачване [на] лампата с жица, носеща електрическа енергия, е възможност да получите светлина, да добиете свобода на движение, защото светлината открива истинските отношения. Но пипанието на тая жица с ръка може да донесе голямо страдание.

Правдата и доброто трябва да бъдат основа на всяка държава. Чувството на целокупността е чувство вярно – личното благо за истински мъдрият е илюзия и заблуда, от която животът винаги е събуждал твърде скоро «щастливците». Изгубването на такова чувство на целокупност и единство е същественият белег на приближаващата катастрофа. Силите на разумната природа дават своите ефекти, независимо дали се знаят или не от тия, които стават обект на тяхната проява.

Има постъпки, които костват човешките закони – за тях съществуват преценка и съдба човешка... Има и постъпки, които нарушават Божествените закони. Друг е съдията за тях. Един свят, който обикновено наричат невидим, но който е много по-реален и по-разумен от нашия, има своите земни огнища, своите извори. Връзката с тия сили е разумното, което крепи живота – и частен, и обществен.

Докато в една държава се запазват Божествените закони, те са като душата в тялото – дотогава и съществува смислен живот; излезе ли душата от тялото – иде анархията...

На ... от къща, принадлежаща на В. Б. Бр. [Всемирното Бяло Братство] в Търново, без всякакво право и закон е взета една картина. Това не е изолирано деяние, което косва свещените чувства на десетки хиляди души в България и хиляди по всичките краища на света, а и нещо много по-съществено – нарушение на основния закон на правда и ред, за което невидимият свят държи сметка.⁶²⁵

Разбираме положението Ви и не желаем да се излагате, но време е вече да проявите най-доброто, което можете. Когато се изгуби Божественото основание на една държава или институт, той почва да се разлага и изчезва.

Туй, което Бог е дал, не трябва да се отнима. По-добре е да се направи жест да се отстои Божественото, да се изпълни волята Божия, отколкото личното. Този жест е необходим не за нас, които чувствуваме силната ръка на Провидението върху си, а за Вас и мястото, което заемате в държавата, защото то се крепи тъкмо върху съзнанието за неговата Божественост.

Последиците на безправието никога не могат да бъдат добри. Силата в света на днешния ден не е сила и на утрешния, но има сила, която е силна през всичките дни – за нея Ви говорим.

Крайният срок е да се поправят погрешките на безправието. И заедно с това – да се свържете с ония сили, които могат да Ви помогнат в случая.

Светлината носи Истината, а Истината – свобода на всички ония, които са готови да ѝ служат с вяност.

В името на тая истина, със свободата, която ни дава, пишем настоящото. На кръстопътя, вярната насока, която се взема навреме, спасява всичко. Тази крачка Ви предстои.

[Любомир Лулчев]

Изпратено в 1935 г. [една дума не се чете], когато бяха взели картината от Търново – после я върнаха. *

* Написано на ръка от Любомир Лулчев гърба на листа. Става дума за цветния Пентаграм. Вж. бел. №625 и статията на стр. 1035 в настоящия том. Тук Любомир Лулчев е написал 1935 г., а според статията излиза, че тези събития са били през 1930 г. (бел. М.И.)

(129) За Хитлер

Нова Германия има много по-велика мисия с **мир**, отколкото с войната.

5.II.1942 г.

(130) Среща с Царя на 21.III.1942 г. във Враня от 9 без 10 до 10 и 20 сутринта

Преди да се срещнем, още вечерта Севов ме търси да ми каже, че царят ще заминава за Германия и да бъда на местата си, защото ще иска да ме види.

В четвъртък бях на екскурзия целия ден и той ме търсил да ми покаже нещо, дадено му от царя. Вечерта, като се върнах, отидохме към Бистрица и той ми показва един портрет на Багрянов от «Зора», в който той досущ приличаше, след направената му от царя брада, на Фердинанд... Също и две писма картички – едничкото, което бе получил от него от 9.IX.1941 г., в които пише, че би писал, ако не се боял...

Преди да отида при царя, се видях с Учителя, който ми каза, че сега е време той, ако има съзнание за работата и ако има радост, а не насила, да се разговори с Хитлер за мир, защото сега светът се обърна на болници и няма смисъл това унищожение.⁶²⁶ Трябва да разберат, че в Божественото всичко печели, а в човешкото и когато наглед печели, то е само наглед – докато бащата е силен, се налага, а после синът връща по същия начин. Ако те приемат това, което има [да] казва, после ще им се каже и един план толкова лесен, че и малките разумни деца ще могат да го изпълнят. Човешкото и големите мъдрещи не могат го изпълни, а Божественото и малките разумни деца могат да го изпълнят. (Най-напред Учителят беше казал: «Децата ще го изпълнят», а после ме викна и върна от пътя и прибави: «Разумните деца – за глупавите ние не се интересуваме.»)

Царят, въпреки че отидох по-рано, с намерение да го почакам аз, той пак беше дошел и надничаше към градината. Той ми посочи снега и като се ръкувахме, каза:

- Ами това какво е?
- Бяло знаме за мир – казах аз весело.
- Ха! – се изненада той и зарадва (сняг беше валило доста от снощи и днес).

Седнахме веднага и започнахме разговора. Масата бе приготвена с моливи и книги (ние двамата си сядаме до писалището, а това бе кръгла маса, в средата на която обикновено седяха книги, а сега беше ги приготвил да приеме след мен Филов, Даскалов, Попов и Габровски за наставление).

Започнах да му говоря това, което Учителят бе ми казал – че е време да се направи опит за разбиране, преди да се пролее кръвта на толкова стотици хиляди хора, които ще паднат в тая офанзива.

Нека Хитлер покаже, че обича народа си, и преди офанзивата да направи друга офанзива, както някога я направиха с 14-те Уилсънови точки. Ако тогава, лъжливи, те имаха един такъв ефект, нека сега да бъдат истински и да покажат разликата между тогавашния свят и нова Европа.⁶²⁷ Ако Англия, която е антипод на болшевиците, можа да се разбере с тях, колко повече тези два революционни народа. Сега така, както говори Хитлер, той поставя интересите пред мисълта, че ще се бие до унищожение, и това ги ожесточава. По-добре е да се кажат при какви условия минимални той би прекратил войната. По тоя

начин той ще повлияе и върху другите и ще има съюзници и между самите други народи. Това ще му помогне. Той трябва да говори като водач, а не като пълководец. Той е мистична натура и има избухвания, които не трябва да се знаят от всички. Между него и машината трябва да има амортизатори. Ако той обижда генералите си, ще убие техния подтик и те ще станат нерешителни. Съдбата на Браухич ще бъде пред очите на всеки от тях. При това Хитлер ще се изхаби, а той е последният резерв на Германия. Трябва да му се говори смело, че мирът е необходим. Че се превърнаха страните на болници, че това съсипва храбрите народи. Че Германия ще... Нова Германия е много по-велика в мирна работа, отколкото във война, и че те трябва да залееят Европа с работа, а не с кръв; че ако има излишна енергия, тя трябва да иде в работа, а не в борби; че една велика Русия не може да остане във веки веков осакатена и че когато и да е, ще си вземе мястото и че по-добре е сега да се разберат. Ако и съветска Русия продължава плановите на царска Русия, то показва кое е по-силно; трябва разум, а не озлобление. Ако плутокрацията намери допирни точки, и Германия трябва да ги намери, но не по пътя на Англия, която жертва народите – Хитлер трябва да предложи не чужди земи, както е направила Англия, а да се тури други принцип – справедливостта, като и малките братя имат достатъчно права, дори повече от големите, защото големите сами си пазят правата, а [на] малките трябва да им ги пазят. Трябва Хитлер да не ламти за Малорусия, защото това значи да се ползува от чужди земи и да изпълва един английски план, който тика Германия там, за да не иска колонии, а тя трябва да се ползува заедно с всички държави от суровите материали на света.⁶²⁸ Това трябва сега да се каже, и то под приемлива форма – една дипломатическа офанзива, преди другата, защото стане ли и тя, ще има много разноски, а за да се компенсират, ще се искат чужди земи, а това ще даде едно онеправдание на народи, т.е. старото положение и условие за нови войни. Справедливост трябва да се сложи в основата на нова Европа и то да се подчертае ясно. Това ще го кажете на Хитлер насаме.

– Но той винаги има при себе си хора.

– Нищо от това, Вие ще поискате за частен личен разговор и той ще Ви даде. Той е изгладнял за умен човек и ще се разговаря внимателно. Може да възразява, но то ще е само формално. Той иска същото и с тая дипломатическа офанзива той нищо няма да изгуби, а може много да спечели, защото при един успех ще има поддръжката и на враговете си, които е навреме предупредил за последиците, като честен човек.

– Чудно е, че аз, цар, съм заобиколен с нищожества, а той има много истински царедворци – каза царят.

– Всички парвенюта чувстват нужда от това – и Наполеон...

(131)

Семов

За постройка на инвалидни домове (пострадалите от войните) бяха отпуснати 50 000 000 лв. Десет месеца след това още нищо не е направено. Сумата вече има стойност на 25 000 000 лв.

Не е направено нищо, защото законът мина за пет дена в събранието, а правилникът към него не може да се направи и за десет месеца... Защо? Там г-н военният министър има думата. Накъсо – защото трябва да са «наши» в комисията... Срамно.

Моля, застъпете се, за да може да се започне постройката тая пролет. Семов е добре запознат с въпроса.

(132) Няколко въпроса, които заслужават внимание (За царя)*

1. Въпросът за цените на земеделските произведения и фабричните или занаятчийските.

Така например вълната се купува 62 лева, а преждите се продават на същите селяни 3, 4, 5, 6 и повече пъти по-скъпо!

Една кожа телешка се взима от селянина за около примерно 350 лв. От нея стават най-малко десетина цървули, а за един чифт му се искат на черната борса (а бяла борса няма!) най-малко 300 лв.!

Има и др. подобни.

2. В нас има три вида произведения, които подлежат на оценяване:

1. Местните произведения.

2. Внесените от странство.

3. Произведените от тях

– или само от местни материали,

– или само от материали внесени,

– или от смесени материали.

За да престане всекидневната игра с цените на всичко, предстои да се определят

– *твърдо*, категорично цените на местните продукти и материали;

– периодически – цените на внасяните материали (срокът да бъде поне и за двата случая за 6 месеца, ако не може за една година).

Всичките тези цени ще се публикуват за даден срок в Държавен вестник и ще бъдат задължително във всеки магазин, който продава на ръка, за проверка.

Определя се за всички продукции (производни от първични материали) определена **печалба**, която ще бъде: а) за ангросиста с производствените разноси; б) за ангросист без производствени разноси; в) за посредник; г) за детайлист.

Тези печалби ще бъдат точно фиксирани в проценти и обявени тоже в Държавен вестник. Всяка сума, взета над тези определени проценти, се смята за саботаж и води след себе си конфискуване на всичкото имотно състояние и затвор най-малко десет години. Печалбите си ги изчислява всеки търговец за себе си, като пази да не надмине определения коефициент (процент), а проверката може да стане от който и да е купувач или агент, комисар, полицаи и пр.

Всеки, който открие подобно злоупотребуване с цените, взема 20% от конфискувания имот и даже ако е съучастник, не се наказва.

По този начин ще се фиксира печалбата и увеличението ще отива в производителя, а сега взимат посредниците лъвския пай, като в някои браншове това стига до печалби, които чудят и самите търговци, които се отдумват, че държавата им ги давала... (справка – речта на Хайдудов, плевенски народен представител, който чистосърдечно признал тия печалби и ги нарекъл обир на населението).

Въпросът с въглищата е срамен, 40 километра от мината, хората са платили преди 8 месеца и нямат въглища!

С плана «Мусман» се правят срамни търговии, на които трябва да се тури край. Изнудват много хора, като им сочат разни скици и пр.

С електричеството също има много лоша игра, и то с най-бедните квартали. В София плащат 5 и 2 лева, а в покрайнините – по 7–8 и повече и по 3–4 лв. за отопление, като че ли това са два различни града...

Бесят се хора за намерения само да саботират, а се оставят живи и незасегнати хора, които фактически крадат и саботират милиони. Това значи да се яде капиталът...

(133) Ръководни идеи (за Царя) ⁶²⁹

1. При сегашното положение на работите в нас страдат производители и консуматорите, а печелят търговците, посредниците и фабрикантите.

2. Няма съответствие между земеделските произведения и фабричните.

3. Няма контрол върху пътя, който минава едно тяло като материал, докато стане вещ или предмет за употреба в консуматора. Губят се материали и изчезва производство, за да се яви на черната борса. Например сега не са записани по фурни или по бакали. Или не се държи сметка за цялото производство от даден бранш.

Всички контролни инстанции са смешно много и разделени – фактически никакъв контрол или отговорност.

Предстои:

Общо координиране на материалните блага във вид на производство, обработване, търговия, консумация. Намиране съответната форма и вмъкването ѝ в общия ред.

Справедливо съотношение на цените на индустрията и земледелието.

Правилно разпределение на културите във връзка със земята, за да не страдат хората (например изключителни земи за определени култури: картофи (Самоковско), рози и пр. и земи, в които може да се сеят и други – да се подбират култури, за да не страда доходът на хората), за да не става нужда да се налага на стопани какво да сеят, че ще се яви на сцената българският инат.

Безспорни [?] места с определена култура само и останалите места.

Декларация.

1. Всеки български гражданин, който има в наличност повече от... лв. и в имоти на стойност повече от ... лева, се задължава да декларира всичко подробно, като същевременно посочи и откъде го има, с какви средства е набавено и от кого и кога.

2. Всичко недеklarирано на обща стойност, по-голяма от ... лева, се чете като укрито преднамерено и принадлежи направо на държавата – изземва се.

3. Всеки, който открие, покаже или стане причина да се открият укрити стойности от какъвто и да е вид, взема една четвърт от откритото и не се наказва, ако е бил съучастник в престъплението.

Забележка. Сумите, внесени един месец след публикуването на настоящия закон за благотворителни цели, не се смятат за укрити.

Декларация на всеки чиновник при постъпването му сега и при напускане на службата.

Печалбите да се определят не от чиновниците, а от самите търговци всеки за себе си и за бранша си (само лично за себе си), като държавата предварително определи и фиксира, за определен срок:

1. цените на местните материали;

2. цените на внесените материали;

3. цените на производствените разноси за всеки бранш в проценти;

4. Печалбите всеки да си ги определи, като се дадат от държавата само максимумите, например печалбата на ангросиста (фабриканта) може да бъде максимум, да речем, 20%, на един посредник – 5%, на детайлиста – 40%. Всяко

надвишаване на тоя допуснат процент, който се изчислява от самия фабрикант, всеки за себе си и под негова лична отговорност, носи конфискуване на всичко, което има, и най-малко десет години затвор. Контрольорът, който е одобрил такава печалба, се смята направо за съучастник и носи на общо основание наказанието също.

Повишаването на цените при такива случаи ще се дава на първичния материал, оттам ще следва само по себе си и процентното увеличение на произведеното в % съгласно общото допускане за максимум печалба, но отговорността за неправилно изчисление ще си носи търговецът, който си изчислява, а ако е и ревизиран и намерен за нормален – и този, който го е ревизирал, а сега се отдумват с чиновниците, че повишавали, а те не са отговорни пред никого, а стават ортаци на търговците... без да носят никакъв риск нито едните, нито другите.

Сега няма свързка между производителя, производствата и консуматора, не се вижда пътят на произведеното и къде стават покачванията – в новата система това ще се избегне.

За да стане това, трябва да се направят някои нови съчетания съгласно системата.

За работа:

1. Форма-схема.
2. Щат – чиновници, заплати.
3. Здания, складове, учреждения.
4. Парични операции, средства, капитали, оборот.
5. Контрол – непосредствен, автоматичен, взаимен.
6. Отговорност – лична. Правата и отговорностите да растат йерархически.
7. Свързка между този институт и другата държавна машина (Недев).
8. Какво да се прегрупира от сегашното в ново и какво да се съкрати.
9. Да се подготвят лицата в специални курсове предварително, ако трябва, като им се дадат богати заплати с предварителни гаранции, внесени от тях, и със страшни наказания за провинените.

Контролът да бъде цялостен, да обхваща материала от самото му зараждане и да стига до консуматора и като се ликвидира с него, сметката му автоматически да отива някъде, където ще става общата проверка на разходването.

Всички учреждения, които сега съществуват и имат сходни функции, да се слеят и обединят около една смислена работа без излишни хора и формалности. Във всичката работа да се има предвид благо на българския народ и да се разкарва най-малко или не се обременява с излишни формалности.

(134)

1. При определяне от кметовете произведеното количество храна от декар земя, не са взели предвид неурожая тази година. При първото нареждане от гражданската мобилизация да се из земе храната, като се остави на селския стопанин по 900 г на човек, базирайки се на тия сведения, прибраха се храните, без да се предвиди един запас за ония стопани, на които не им достигаше по 900 г. След няколко дни последва нова наредба: да се из земе 1/3 от оставеното количество, изчислявано върху 900 г – на 300 г на човек. По тоя начин, вместо да се остави по 600 г на човек, остава много по-малко. От останалото, като се махне заплащането на разни услуги с жито от селския стопанин – но непризнавани от комисията, чуждицата, която стига до 15% и повече,

и триците, става ясно, че и до м. февруари няма да стигне храната за повечето стопани.

2. Малко преди тия наредби г-н министър Габровски даде изявления, че в България всеки може да яде хляб колкото иска.

3. За птиците се предвижда да се хранят с остатъците от храната на хората. Понеже храната за хората е недостатъчна, ясно е защо се прибегва към масовото клане на птици. Резултатът от това е ясен.

4. Следва да се уреди въпросът с покупката на свинете, тъй като свиня, тежаща под 100 кг, се купува по 28 лв., а над 100 кг се купува по 32 лв.

5. Определеното количество за изхранване на едрия рогат добитък царевича по 200 кг не е достатъчно, поради което напролет добитъкът и конете не ще бъдат годни за полска работа.

6. По нямане на храна за овцете, и тях в село са ги обрекли на заколване, с което стопанството ще се лиши от приплода, млякото и вълната.

7. Големи пространства земя остана незасята, въпреки официалните статистики.

8. Поради късното засяване, кълняемостта и вкореняването на храните закъсня и настъпилият студ измрази доста храна.

9. Раздадените за продажба в селата цървули от гума са негодни и се пукат на първата седмица, а обущата се късат като мешина – независимо от голямата цена.

10. Търговците не продават стоките, защото чакат да мине 1 януари и се даде новата цена за стоките.

11. Същите отказват да продават с фактури, освен между четири очи, без фактура, на двойна и тройна цена.

(135) Работи, на които трябва да се обърне внимание (За царя) ⁶³⁰

Македония I

1. *Своеволия на чиновници.* Далеч от центъра, те своеволничат. Това е в реда на всяка нова работа. Трябва контрол по-често и по-строго отнасяние при избора им; а също и при наказанието им.

Примери: гледай доклад на Казанлиев, писмото на Працилов и др.

Управител на Македония с права.

Електричеството: 7–5.

2. *С плана на Мусман* стават престъпни игри и изнудвания от страна на много чиновници. Страдат много хора и няма на кого да се оплачат, защото на всички устата са свързани със закони и наказания, само за престъпниците няма нищо, понеже са синджир марка и се поддържат (справка – процеса на Загоров, речта на прокурора!).

Кметът Иванов трябва да си върви. Планът да се направи публично достояние. Какви са тия тайни само за скубане [на] хората...

3. *Ограбването на евреите* продължава безсрамно. Особено това се вижда по въпроса с аптеките и с оценката на къщите им и други имоти.

Държава, която сама си не спазва законите, е в процес на разложение и не може да има добро бъдеще. Законите са, да внасят правда и ред, а не за ограбване и отмъщение лично.

4. *Въпросът за постройките* на бездомниците, пострадали от войните, за които се отпуснаха 50 000 000 лв., и сега се вършат разни нехубави отлагания за користни цели. Да влезе този и онзи в комисии и пр. Един правилник се

«прави» с месеци и не може да се довърши, защото има заинтересовани... (гледай документи). Сега са 25 000 000.

5. *Военният министър* има език, който върви в унисон с тоя на «Сотир и Янев» (!) Това е много опасно, защото минира държавната политика и може да докара нежелателни последици. Той има вече втори апартамент и може да бъде освободен, да му се понарадва.

6. *В цензурата* са настанени своеволници, които с невежеството си оскърбяват чувството на българина. Пигмеи, които са си въобразили твърде много, защото и там, както и на други места, липсва ръководна идея и контрол над производите им. Ако това, което те правят, се направи на тях самите, биха окрякали света. Изключение може би прави само Чинков, който е човек с по-широки разбирания, но няма нужната подкрепа, за да работи по-свободно с тия синекури, които са се събрали там.

7. *Министър Даскалов* произнесе една реч, с която показва кои са бункерите на България. Сведенията за тия бункери се прилагат.

8. За сведение. *Три параграфа*, за които сме говорили и друг път. Те, разбира се, може да бъдат прилагани само от хора, които са от калибър, малко по-друг от съвременните «модерни» разбирания.

Частни въпроси:

9. Въпросът за *подаръка в Охрид* – 15 000 или 25 000 лв.?

10. Останали са още *няколко студенти* само – може ли да се стори нещо за тях? Списък се прилага.

11. *Доно Хр. Василев* е сега в Божурище.

12. Статията «*Интелигенция*» от Луков. Това са думи, наредени хубаво, но няма дълбок принцип в основата им. Говори за създаване (?) на интелигенция от «ние» – кои сме тия «ние», не може да се разбере. Той не иска да каже основния признак на водача интелигент, защото ще трябва да се изключи сам от редовете им. Всяко нещо се крепи и създава от функцията – разумният живот в цялото и за цялото. Самопожертвуванието и безкористието са основните признаци на истинския интелигент водач. «Пастирът живота си полага за овците, а наемникът оставя стадото и бяга.» Това е, с което трябва да се проверяват тия, които са кандидати за пастири, и тогава да взимат името на интелигента. Всеки пази това и цени това, което му е потребно – но паразити никой не обича. Интелигенцията, или, по-право – псевдоинтелигенцията в нас – е далеч от тоя идеал сега, защото и тия «ние», които водиха, купуваха развалени брички автомобили по максимални цени за най-модерни коли... Народът има безпогрешно чувство и цени всеки, който искрено и безкористно го обича, макар не всякога да го разбира добре. Но други са, които не дават да слуша истинските си водачи, защото ще отпаднат доходите им от патриотизма им – затова те с всички средства правят възможното народът да не тръгне след тях. В края на краищата народът си намира пак пътя, но страда.

(136) Писмо от Любомир Лулчев до цар Борис III от 27.I.1943 г.

Ваше Величество,

Ходих вчера нарочно в «Роял», да видя прегледа. Гледах най-внимателно. Ако филмът е същият (не е нещо изрязано), мога да кажа, че «дамата» се държа много хубаво, коректно, прилично, а с децата – неочаквано мило. Мъчих се да съзря това, което ми бяхте обърнали внимание, но не можах. Може би защото малко познавам навиците ѝ. Но все пак, смятам се за добър наблюдател и мисля, че в дадения случай имаше пълна коректност и достойно държане от нейна страна.

Пиша това, защото ми се иска да бъдете справедлив и в най-малките работи, та и хората да Ви обичат и Бог да Ви помага, за да изпълните (вършите) най-добре дълга си, на който Ви е призовал в тия мъчни времена.

Нека Бог Ви пази и закриля.

С искрен поздрав: Любомир Лулчев

27.I.1943 г.

Въпросът беше за царицата – държанието ѝ с кмета Иванов, за когото беше ми обърнал внимание царят на 25.I.1943 г. [при] срещата ни. *

(137) Писмо от Любомир Лулчев до цар Борис III от 14.II.1943 г.

Ваше Величество,

С евакуацията се повдигнаха много въпроси и достатъчно тревоги.

Прилагам едно писмо, в което смятам, че има нещо интересно по този въпрос и заслужава да бъде прочетено.

Бях Ви говорил за полковник Божков.⁶³¹ Събрах някои сведения за него. Той бил най-старшият действующ артилерийски офицер. Бил цели 6 години началник на артилерийската школа и офицерите имат много добро мнение за него. Раняван е през войната и има няколко кръста за храброст.

Мисля, че не трябва да се допускат онеправдания на подобни хора, защото това действа лошо и на останалите офицери. А сега времената са натегнати и всяко онеправдание се отразява болезнено. Моля, отдайте една справедливост, за да имате и повече приятели.

Стопанското и вътрешно[то] положение на държавата изискват повече внимание и по-способни хора.

Сега между народа се лансира стар въпрос с нова сила – къде е житото? Защо ядем само царевица, когато България изнасяше жито?

Това, разбира се, е лозунг по команда, но и факт е, че сега хлябът е 95% царевица и всичко друго освен жито!

Обърнете, моля, внимание на това, защото понякога малка искра пали голям пожар, а сега атмосферата е много «барутна»...

Благодаря много за вниманието, което сте показали към Торбов.

Пожелава от сърце успех в работата:

Любомир Лулчев

14.II.1943 г.

Изгрева – София

(138) Бележка от Любомир Лулчев до цар Борис III

В.В. [Ваше Величество],

Подобни изявления не допринасят нищо. Те усложняват и без туй сложното положение. Всяка система търпи [критика?] и [разцвет/раздел?].**

[Любомир Лулчев]

* Забележката е написана от Любомир Лулчев под писмото. (бел. М.И.)

** Последните две думи трудно се разчитат, затова на следващата страница прилагаме снимана на скенер тази бележка на Любомир Лулчев до царя. (бел. М.И.)

Позовни извешни не готвимауте кичо.
 Може да се види и на Биги етоиното
 положение. Вече сешем муги кити
 и расути

**(139) Среца с принц Кирил в Стоянови
 от 8 без четвърт до 9 ч сутринта на 2.XI.1943 г.**

Пет дена бях в Чамкория и затова не бяхме се виждали след връщанието му от Германия и Хитлер.

Започна с това, че ми даде едно писмо, подписано от баща му, до него (писано от други, а само подписано). Аз се загледах в подписа и взех да му казвам какво е мислел, като се е подписвал. Кирил взе да се смее.

– Прочетете го. Тъкмо това е писал.

Прочетох го. Беше, че праща генерал Ганчев, за да уредял работите... Божилов му казал, че вече му искал пари, и то да бъдат в крони словашки. Казах му, че той и по-рано беше искал, и то в швейцарски франка, но да се не дават много, защото миналата година беше дал 120 000 на Дочо Христов за Националните легиони...

Разправи ми, че много се страхували (при пътуването) и двамата с Филлов, на който очите му станали като черти... но напразно. На гарата ги посрещнал Хитлер и бил много внимателен, а също и Рибентроп. Приели ги на два пъти, говорили много меко...

– И аз, като виждах, че това му е приятно, даках – казва Кирил, – и той стана още по-мек и внимателен. Следобед имаше и генерали, но пак не беше опасно. Не иска нищо, освен да сме будни и да бдим и към Адриатическо и Бяло море.

Когато разправяше втория път, от генералите, Йодъл беше по-сериозен и като че никак не беше съгласен с това, което говореше Хитлер, а другите само клатеха глави... Изглеждат като фигури... Първични хора ми се видяха...

Тук той каза още някои работи, които не ми се иска да запиша, за да не попаднат в чужди ръце. (Каза: «Видяха ми се луди хора.» Смях се много.)*

Хитлер говорел, че ще се бие, докато изтече кръвта на мечката.⁶³²

* Забележката в скоби е добавена на ръка от Любомир Лулчев. (бел. М.И.)

– Това е английска теза, внушена му, и той там ще се разсипе... – казах аз.

– Във всеки случай, те са много спокойни и уверени. На какво се надяват, не знам, но така е. При това ние вървахме със специален трен и аз гледах по гарите, но никъде не видях фигури като у нас в 18-а година... Хората са спокойни и няма муцуни... Изобщо, върнах се по-обнадежден, отколкото отидох. Там те работят, а спят денем до 11 часа. Вечерта бяхме 14 човека на вечеря. Беше и Химлер. Той прави гримаси, като говори – и той го имитира.

Казах му, че това е липса на вътрешно равновесие и че не говори хубаво за неговата психика.

На вечерята са били 14 човека. После го е викал и Рибентроп на вечеря, но там бил съвсем други свят – сив от далавераджии... Рибентроп му говорил все против Англия, от автомобила до изпращанieto на гарата...

– Той всецяло е под влияние на Англия и, като не знае закона, се свързва постоянно и по тоя начин е проводник на техните идеи – му казах аз и му обясних някои закони за психическо влияние. Той слушаше внимателно.⁶³³

Кайтел се интересувал от соята и разпитвал за нея, дали може да се отгледва.

– Нулеви личности – каза Кирил.

Казах му, че когато има личност в човека, той не търпи силни хора наоколо си и по тоя начин най-после остават нули... По тоя повод му напомних някои работи, преживени с брат му.

Заговорих му за вътрешната политика, защото тя продължава да не е добра. Брашното го дават 22 лева, а житото го вземат 10. Вълната – 50–60 лв., а обработена я дават 1000 лв. и пр. му наредих много такива работи и му казах да внимава, защото на селяните се вече говори, че ще станем велики от Урала до Адриатическо море и че селянинът все ще си оре, а да му мислят господата...

По тоя повод си поговорихме и той се съгласи, че трябва да се работи в това направление, за да има по-добри резултати. Припомних му, че банкерите искат да обсебят и че Аладжов е техен орган, защото той не получава пари от държавата, а от банката, на която служи, а това е много опасно и пр. ... работи, които и по-рано съм говорил на царя и сега в по-елементарни форми трябва да говоря и на Кирил. Той трябваше да отива на мяса-панихида, задушница католическа, та не можеше повече да говорим. Той ми честити рождения ден със закъснение, понеже не знаел, и пр.

Като се върнах, казах на Учителя разговора и той ми говори доста, но записах малко:

«Възпитанието зависи от бащата. Той ще научи как да се отнасят децата с него – както той самият се е отнасял с тях! Тъй ще се оправи и светът чрез тия отношения; а сега най-напред почва с абсолютна монархия, а като порастат синовете – стига се до демокрация. Злото и доброто, като ги разделят, те се умножават и с ... не се побеждават. Силата на злия е в множеството. Доброто, колкото по-се разделя, става по-силно. Злото е отдалеч ценно, отблизо е зло. В него всички искат да бъдат големи, а в доброто могат да бъдат малки. Малкият, той е силният, а в злото всички големи не могат да бъдат. Боата, като глътне една сърна, изгубва за една неделя силата си. Сега и те, силите, ще омекнат.»

Кирил искаше за това в Беломорието да правел инспекция на войските. Казах му да не извозва пътници излишно, че се съставя [милицията] и войските, а също да почака 5–6 дена, защото всички [?] с Божилов и Шишманов [на свиждане с Хитлер?] и тук София. Не трябва да остава така. Той се съгласи.*

* Последният абзац е написан от Любомир Лулчев на ръка и трудно се разчита. (бел. М.И.)

**(140) Среща с принц Кирил на 16.I.1944 г.
в Евдокия, от 9 до 10 ч сутринта**

На 14-и т.м. писах едно писмо на Евдокия, с което ѝ казвах, че момен-тите са важни, и казвах, че трябва брат ѝ добре да се ориентира. Тя каза да ми кажат много здраве и да чакам отговор после. На другия ден отидох в Симе-оново и по пътя ме залови тревога. В голямата бомбардировка на 10-и падна бомба наблизко до бараката и поради това отивах всеки ден в Симеоново. По пътя ни хвана тревога и много бързахме, но нема бомбардировка.

Вечерта намерих писмо от Борис Стоянов. Сестра му падна убита през вечерната бомбардировка на 10-и или 11-и, точно забравих, понеделник беше.

Вчера, като се върнах, се измих и си легнах, но когато бях заспал вече, към 9 часа, дойде Андро и Тошко с една кола, да ме вземат и откарат в Мърча-ево, където е Учителят от вчера, минал през време на самата тревога. То е било цял ад за тях, защото мнозина са бягали. При това техният газгенератор спирал почти на всяка минута и са бягали мнозина.

Машината ми е пострадала при бомбардировката, та пиша накриво. Пъл-на беше със стъкла...

Вярвам, че ще се оправи.

Тая [сутрин], 16-и, отидох сутринта при Учителя и той ми каза, че Германия няма да победи, понеже той по-рано още каза, че няма да има побе-дители – «сега не искам да ме влачат като в 1917 година...»⁶³⁴ Трябва да се види каква е политиката на Англия, Съединените щати и Русия, да се видят техните допирни точки и каквото може, да се направи. Също и на Германия. Да се не прави нищо зад гърба на Германия. Да се направи, ако има нужда, автономна Македония.⁶³⁵ Ако воюва, България ще стане като с ... (неразбрана дума).

Кирил ме чакаше, защото аз бях закъснял десетина минути. Започнахме веднага разговор. Докара ме Тошко със същата снощна кола много скоро. Приеха ме официално, а не както по-рано – през задната врата. Казах му, че ако ще спечели Германия, има смисъл да даваме жертви, но ако няма да спе-чели, по-разумно е не да се пъчим, ами да кажем на германците мъчнотиите си, за да ни помогнат; ако ли не могат, поне да се не изненадат един ден, ако не може да направим мобилизация или устоим на обещанията.

– Ама ние не можем да сдrefим за един град само.

– И аз не казвам да сдrefим, само че ако има нужда, да загине полови-ната България, стига останалата да спечели, но ако не спечели, каква смисъл има да се губи повече? Не може ли да се потърси посредничество на Русия, какво искат те?

– Все едно – и едните, и другите: да сме напуснели окупираните земи и после да сме изпъдели германците...⁶³⁶

– Че що русите не ги изпъдиха или англичаните толкова време, а сега искат от нас? Това не е политика – казах аз.

– Не е. Но англичаните и американците искат да погубят България.

– Това го не вярвайте – казах аз на Кирил. – В краен случай може да се опита автономна Македония, като се направи една нова Източна Румелия, пък нашите войски да се махнат оттам.

– И това съм мислил отдавна – каза Кирил, – но как? Там има и комуни-сти, има и сърбиянци, и българи.

– Те да си уредят работата, но да има доверени хора. Както признаха Албания, така ще признаят и автономна Македония.

– Да, но германците имат войски в Албания.

– Че нека имат и в Македония, но поне ще се изтеглим оттам по-прилично. Но да бъде това като най-крайно средство.

Оплака ми се, че Калфов искал нов кабинет, че Кьосето искало да се явява като спасител. Поменах му за Багрянов, че го предпочитам пред Кьосето.

– И Вие мислите като мене – съгласи се той.

Но като му казах за Македония по-рано, ми каза, че тогава трябва република, инак царизмът сам ще се самоизяде.

– Но това е крайното – му казах аз, – когато няма друг изход.

За Недев ми каза, че армията го не ще.

– Криви Ви са информациите. Той може да бъде прекрасен министър на вътрешните работи.

– Багрянов е магаре. Никакво го няма.

– Все пак, той има връзка със селяните и може добре да се спогажда с тях – казах аз.

– Кимон издал някакво писмо и го изпратили в Бургас.

– Значи евакуирали сте го.

– Арестуван е, но мисля да го върна да стои във вътрешното министерство.

Помолих го за услуга – да каже да дойде колата, а той предпочете да ме доведе сам. Разкара ме из целия град, където са падали бомби. Бяхме само двама. Той караше. Показа ми по-важните попадения и после ме докара над Владая, където се разделихме с пожелание всичко да се свърши добре, и много сърдечен беше.

Когато говорихме, дойде и Евдокия и ми каза: «Добре дошел!» и каза, че ще отиде с Балабанов и другите към Чамкория. Взехме си сбогом и тя отиде.

През всичкото време Кирил ми говореше за политиката и докато пътувахме с колата. Валеше сняг и времето беше приятно, но той няколко пъти ми каза, че ще се измъча.

– Войници сме били, сега не е важно какво ще се мъчим, стига да стане добро.

Питах ме къде живея. Казах му, че временно съм в Мърчаево. Разрушенията са доста големи, но не, разбира се, колкото ги описват тия, които не са виждали война. Най-голямата бомба е паднала в Зоологическата градина, но не експлоадирала, защото била с предпазител немахнат. Божя работа – тя стигала за един квартал – 2,20 на 80 см диаметър.

Приказвахме още много работи, но като ми се заяда така машината, та не пиша свободно.

Към 11 и половина бях при Учителя и сега се прибрах.

На връщане закусвах с малко парче хлебец, вятърът беше силен и вееше сняг, но беше попътен, аз бях дебело облечен, та не ми беше лошо. Сега пиша в една малка стаичка и съм доволен, че можах да си взема поне по-важните работи. Само здраве да е сега, да се оправят работите на всички.

Учителят много е настоявал вчера да ме потърсят на Изгрева и се зарадва, че съм дошел, и още повече – че работата горе-долу тръгна, пък каквото даде Бог. Снощи имах едно видение. Легнах си към 12 часа и над кревата ми застанаха много лица, както ги рисуват в иконите. «Отстъпете, ще отстъпите» – казах им.

**(141) Разговор с Учителя на 1.III.1944 г.,
9 ч сутринта, с. Мърчаево, в дома**

Говорихме дълго време, около два часа, върху разни въпроси и на разни теми. По-късно си записах това, което си спомних:

«Аз казах и на Багрянов да гледат да турят всички на работа. С масони[те] да разберат какво иска Англия точно, а не такива безумни работи, да изгоним ние германците – те не могат, с толкова войска, да направят това, а искат от нас това. Нещо реално да разберат какво искат наистина, а не за пропаганда. От друга страна, да се държат с германците добре, защото и те не обичат да се шегуват с хора непочтени. А също с русите да видят какво е добро и да го направят сами, за да няма между тях противоречия. По такъв начин ще се дойде до разумното. Всички народи имат дял в Божествения план и това трябва да се разбира и никой да не противоречи за изпълнението му. Друго е за човешките планове. Не трябва никой народ да спъва други народ в Божественото.

Англия наруши Божествения план, когато наруши Сан-Стефанска България, и оттогава върви назад. Тя не трябваше да се меси по този начин, но тя от страх от Русия...

Германия [поправи] погрешката на Берлинския конгрес, но Англия не разбра нито в 1918 година, нито после, сега.⁶³⁷

Всеки народ трябва да се остави свободен да изпълни Божествената мисия, а за политическите работи е друг въпрос, но за това, което е Божествено в него, не трябва да се спира, защото се осакатяват и тия, които спират. Наклонът създава течението. Нагоре се задъхват, а надолу се засилват. Да се изпълни справедливото и обещаното. (Това – за трансформатора, който, вместо да помагат, всички чиновници пречат и гледат да изнудят нещо рушвет, особено Разсуканов от мина «Перник».)

**(142) С. Мърчаево. Разговор с Учителя
на 5.V.1944 г., от 10 и ½ до 11 и ¼ сутринта**

Въпросът бе да пиша едно писмо на принц Кирил и отидох да питам Учителя има ли да каже нещо за проекта. Прочетох го, но той не ми каза нищо, от което разбрах, че това всичко е безполезно, но все пак аз исках да си изпълня това, което смятах за дълг. Той ми каза между другото:

«Изпуснаха. Широки обуща, за да се не правят мазоли. Те сега преследват, а уверени ли са, че ще бъдат все начело? Карат все по германски. Но това, което може да прави силният пехливан, слабият не може да понася, нито да нанася силни удари. Сега търсят правото, но в правото влизат три елемента, не само силата, но основното е силата: просветен ум, устойчиво сърце, силна душа – силна воля, която е израз на душата. Кирил трябва да слуша сестра си, която има доста опитности.⁶³⁸ Много богата (Германия), казва, а дали има пари, те си знаят. Севов разсъждава по германски, щом е инженер. Сега трябва най-малката помощ, да остане един сантиметър до сблъскването. От философия страдат българите, искат да не се наруши нищо от църквата, когато целият свят се обръща... Златото е благородно, но е напластено в рудите, та трябва да се освободи. Българската политика прилича на оная домакиня, която не знаела да готви и все питала: «Как готвите това или онова?», и казвала: «И ние така.» И веднъж питала как готвят охлювите, а те ѝ казали, че ги чукат в чутура. – «И ние така.» ...

В Библията Бог позволи да убият Авеля, но не даде Каин да убият, а каза, че печат ще му удари, та да не смее никой да го убие, и който го убие, ще бъде седмкратно наказан. Лошите хора да се не убиват, а да се турят на работа, да видят следствията от последиците. Лошите хора са енергични и трябва да бъдат туряни на работа, а не убивани.⁶³⁹

Малките работи може да имат големи последици. Един много добър свещеник удря на един дякон плесница за погрешка. После дяконът става владика и 25 години гони свещеника. Направил погрешка – с бой не се оправя; бой значи ръст, по-добре е ръст да му дадеш, отколкото бой. Трябва съществените закони, които сега не знаят. В живота има три големи противоречия и три големи хармонии. Който не мисли и не чувства, и не постъпва добре, ще влезе в тия противоречия.

Хитлер беше силен отначало, а после, след Англия... Стана като онзи бейски син, който бил гяури, докато един ден викал на баща си: «Хванах един гяур!» – «Доведи го!» – «Не ще.» – «Пусни го!» – «Той не ме пуска...» Как ще подигне германския народ, ако стана причина, унищожи... Ако е той причината за нещастията на народа, нека се оттегли, ако разбираше Божественния закон. Ето, Христос каза: по-добре е да пострада един човек вместо целия народ; а сега страда целият народ вместо един човек – всички страдат за Хитлер. Умни хора трябва навсякъде. Хитлер изпусна случая, когато Чембърлейн му отиде на крака. Той мислеше, че Англия няма да воюва.⁶⁴⁰

Според мене Божествен акт е само Сан-Стефанска България – всичко след нея е човешко. Англия се боеше и развали, и затова страда.⁶⁴¹ Сега най-добро е федерирането, другите неща са несъвместими...⁶⁴² Народите ще изберат своите водители («наложат» – каза). «Ще им дам водители според сърцето си» – казва в Писанието. Богатите заблуждават бедните, скарват ги и те воюват. Във всеки свят има мярка. Във физическия свят има мярка – «силният има първо място». В умствения свят светлият ум има първо място. В духовния свят – който носи благородно сърце, чувства. Всеки свят си има по една мярка, с която си служи. Грубостта в хората се набира. Ако човек вземе един хляб, е добре, но ако вземе 50, набират се и се дразни и си прави свои заключения... Светът не може да се оправи. Бог е вложил блага във всеки човек и трябва да се даде място на тия блага. Трябва да се поправи светът не с хляб, а с дишане – във въздуха не си ограничен, – и след него и въпросът и за яденето ще се разреши лесно. Светлината е още по-висш свят.

Най-голямата погрешка направи Фердинанд, като стана цар – ако беше останал княз, по-добре щеше да бъде. Отвори Балканската война.»⁶⁴³

В Радомир се явява на един войник Света Богородица и му казва да каже на Фердинанд, че ако се не примири със съюзниците си, лошо го чака. Ще изгуби всичко. Д-р Дуков го разправя.

«И Борис мислеше все за трона си, а не да служи на Бога. Бог, ако е решено отгоре да останеш цар, ще останеш. Сам цар не може да се направиш, все трябва да си някъде. Работите на миналото, било що било, остави го. Прочете сега условията, ако те сега искат едно решение. За мене, като дойде законът на зимата, той се иска дебели дрехи, като дойде пролетта, тя иска потънки. Сега силният ще разрешава според силата си, а слабият – според ума си. Защото, ако силният не постъпи според силата си, и слабият – според ума си – ако умният не упъти силния и силният не помогне на умния, няма смисъл. Сега трябва и умни хора, и силни хора, и добри хора – всички те ще си подпомагат. Трябва цяла наука. Сега някой казва: «Аз това нещо не мога да направя.» Всяко нещо, което се иска от човека, и добро, и зло, може да го направи.

Добрият човек прави злото слуга, а лошият човек прави доброто слуга, а злото – господар. А добрият прави злото слуга, а доброто – господар. Това е разликата.»⁶⁴⁴

Случаят с Йов, където Сатаната и Господ се разговарят и той си казва мнението за Йова.

«Един народ трябва да мине през изпити, но през умни изпити. Сега войната върви вече по инерция. Кола слиза отвисоко и преминава върховете, ако са по-ниски, докато застане... Ако хората не станат умни, добри, силни, ние трябва да станем добри, умни, силни. Машинистът, като се качи на машината, и авиаторът – на аероплана, тогава стават силни! Да се изследва сега тяхното състояние.»

* * *

Архив на МВР. Лулчев, Любомир. Дневник. Оригинал, л. 1–136.

ЦДИА, ф. 95^к, оп. 2, а.е. 2, л. 1–68. Лулчев, Любомир. Части от Дневника на Любомир Лулчев за срещите му, разговорите и кореспонденцията му с българския цар Борис III, принц Кирил и Петър Дънов по вътрешната и външната политика на България. София. 25 януари 1938 – 5 май 1944. Оригинал. Копия. Машинопис. Ръкопис.

Лулчев, Любомир. Тайните на дворцовия живот: Дневник (1938–1944). София: СК «Веселие», 1992, стр. 9, 10–11 (за № 1, 3, 4).

XIII.

Бележки към дневника на Любомир Лулчев

Вергилий Кръстев

1. Генерал Алекси Стоянов, адютант на цар Фердинанд. След абдикацията на Фердинанд на 3 октомври 1918 г. новият цар – Борис III, го оставя на служба, а по-късно се ползува от неговите услуги. Той не е «дъновист», нито последовател на Учителя Дънов. А неговата съпруга Мария е последователка на Учителя Дънов. Всички съвети, давани от Учителя Дънов от 1912 г. до 1919 г. на цар Фердинанд, са предавани от Мария генерал Стоянова. Тя е била дворцова дама. Тези съвети изобщо не се изпълняват – нито от Фердинанд, нито от самия цар Борис III. За това си има причина. А последствията са исторически проектирани с три национални катастрофи. Вж «Изгревът», том I, стр. 436–438; 441–443, том XVII, стр. 638–640.

2. Д-р Н. П. Николаев – роден през 1887 г. в гр. Шумен. 1903–1920 г. – завършва военно училище и е офицер. 1920–1924 г. – следва право и получава докторат в Париж. 1935–1936 г. – главен секретар на Министерството на външните работи. 1936–1938 г. е министър на народното просвещение. От 1938 г. е министър на вътрешните работи във второто правителство на Кьосеиванов.

Д-р Николаев е освободен на 24 януари 1938 г. като министър на просвещението и назначен същия ден като министър на вътрешните работи. Лулчев го смята за много заядлив. И това се сбъдва.

По времето, когато той оглавява вътрешното министерство, започва разследване на самоубийства на т.нар. последователи на Учителя Дънов, като пресата обвинява Учителя Дънов. Срещу Лулчев е заведено следствено дело за блудство с малолетно момиче, което впоследствие прави опит за самоубийство. Започва конфликт между Лулчев и Николаев. На 14 ноември 1938 г. той е освободен и е назначен о.з. генерал Никола Недев. Ето какво разказва Лулчев по тази история:

Заседание на Народния съд на 25 декември 1944 г.*

– ...Щом замина царят в странство, онези, които бяха разбрали какви са моите разбирания и къде тикам царя, веднага ми скроиха един кюляф, да го нарека на прост език.

– Един капан.

– Един капан. Някаква госпожица се беше самоубила, докато съм бил горе, на Рила, и веднага след идването ме вика следователят и като влязох при

* Народният съд срещу Любомир Христов Лулчев, 59-годишен, неосъждан, последовател на Бялото братство, таен съветник на цар Борис III: Документи. София: Астрала, 1996, стр. 26–27. (бел. на съставителя на «Изгревът» Вергилий Кръстев)

него, каза: «Вие по процеса на Лулчева ли сте?» Аз идвам за свидетел по процеса, а той ме пита по процеса на Лулчева ли идвам. Казвам: «Г-н следовател, сега идвам от Рила. Какво искате?» Казва: «Ти си виновен. Или ще внесеш 10 000 лева, или ще те турим в Централния затвор.» «Аз – казвам – съм набеден, г-н следователю. Вие сте предубедени. Аз още не съм говорил.» Почна веднага следствие. Във вестниците писаха: «Дъновистът Лулчев така и така направил. Помогнал на еди-коя си госпожица да се обеси.» Това не беше за първи път да се преследват дъновистите. Това беше на мода. Почна един тормоз. Това беше абсурдно. Една госпожица се обесва. Нейният зет е тук, той е съдия. Нейната майка и сестра са тук, аз съм виновен, че се е обесила! Имал съм вина! Аз имах само една вина – че когато тя дойде при мене и беше в крайно закъсало положение, помолих министър Сапов* да ѝ даде работа. Той ѝ даде работа в Дирекцията на полицията. Това беше моята вина – че се бях отнесъл човешки. Разбира се, това следствие се свърши с нищо, но се опитаха да упражнят срещу мене тормоз, като реакция срещу онова положение, което имах пред царя. Това става известно. Аз имам записани в моя дневник известни неща – няма да го чета, за да не ви отегчавам, – известни разprávии, които ставаха между министрите и в които аз вземах участие само дотолкова, доколкото защитавах интересите на избирателите. Защото мене ми се искаше да се изберат хора, които фактически да донесат нещо.

3. Английският представител в София е пълномощният министър Морис Питърсън. Ето как Лулчев обяснява този случай:

Заседание на Народния съд на 25 декември 1944 г.**

– Есенцията е тази: че той [цар Борис III] трябва да възприеме английската политика като образец, т.е. както английските политически мъже се водят със своя народ.

– Той какво Ви отговори?

– Какво ми отговори, не помня, но аз му представих едно писмо, което е записано в дневника ми на първа страница, в което го съветвах да извика някои хора от нашите министри и да се разбере с тях. Аз казах: тези хора да бъдат единични хора, в които той има доверие. След това да се срещне с английския посланик, да му каже, че това, което става в България, не е някакъв заговор, за да не мисли, че се прави нещо ново. След това да извика десетина души от тези партии – демократическата и народняшката, – които да образуват една група, работниците и селяните да образуват друга група – на тези две партии да даде обществен ход по начин, който той намери за добре и по ония принципи, които те си намират за добре, като програма. Това нещо аз му го потвърдих с едно писмо, което е приложено.

– Той отговори ли?

– Той се отнасяше много внимателно към моите съвети.

4. На 19 май 1934 г. се извършва военен преврат от Военния съюз и политическия кръг «Звено». На 14 юни 1934 г. бяха разтурени всички партии и разпуснато Народното събрание. От 1934 г. до 1938 г. страната се управляваше от преходни кабинети, съставяни от цар Борис III.

* Генерал Георги Сапов е министър на вътрешните работи от 25 ноември 1935 г. до 4 юли 1936 г. в правителството на Кьосеиванов. (бел. на съставителя на «Изгревът» Вергилий Кръстев)

** Народният съд срещу Любомир Христов Лулчев, 59-годишен, неосъждан, последовател на Бялото братство, таен съветник на цар Борис III: Документи. София: Астрала, 1996, стр. 29. (бел. на съставителя на «Изгревът» Вергилий Кръстев)

С писмото си до царя от 6 януари 1938 г. Лулчев дава идея за образуване от партиите на един обществен фронт и да се приключи с «безпартийните» кабинети.

На 23 януари 1938 г. царят отстранява ген. Луков от поста военен министър и назначава ген. Теодосий Даскалов – човек от кариерата. На мястото на вътрешния министър Красновски е назначен д-р П. Николаев. Започва се подмяната на министри на третия кабинет на министър-председателя Кьосеиванов. Според плана на Лулчев се провеждат парламентарни избори през февруари и март 1938 г., но с много ограничения при гласуването. Избират се 160 депутати, от които 100 са опозиционери. За председател на Народното събрание е избран Стойчо Мошанов.

5. През месец април 1938 г. се издава надзор върху дружествата с идеална цел и се нарежда полицията да утвърждава уставите им и ръководителите им. Засилва се цензурата. Издава се специален закон за временен надзор върху печата. Легионери и ратници се активизират и нападат събрания на опозицията, защитавайки прогерманската политика.

Със заповед на министъра на вътрешните работи се започват разследвания на самоубийства на т.нар. последователи на Учителя Дънов. Срещу Лулчев е заведено следствено дело за блудство с малолетно момиче, което покъсно се самоубива. Полицията се опитва да забрани Школата, да разтури Изгрева и да се спрат събранията на «дъновистите» в София, на Изгрева. Този случай е описан в бележка № 2 с приложението там.

6. През месец януари 1938 г. Министерският съвет приема наредба-закон за възстановяване на религиозното обучение в училищата, по два часа седмично. Целта е да се противопоставят на влиянието на различните «секти». Атаката и срещу Учителя Дънов е много голяма. Лулчев предупреждава, че ще има последици, както за управляващите, така и за народа. Още са живи онези, които преживяха Първата национална катастрофа през 1913 г. и Втората – през 1919 г. Вж. «Изгревът», том I, стр. 443–446, 446–447. Предупреждава, но царят не му обръща внимание, както винаги го е правил.

7. На 22 май 1938 г. се открива 24-тото Народно събрание. Подготвен е Закон за печата, който царят предоставя на Лулчев, да се запознае с него. Той го връща със забележки да се даде свобода на печата. Целта е да се ограничи не само политическият печат, но печатът изобщо на книги, които изповядват различни «сектантски» идеи. Ударът е насочен с цел да се спре издаването на книгите на Учителя Дънов и Неговото Слово. През м. юли 1938 г. започват протести срещу внесения законопроект за печата и срещу въвеждането на цензура. Това довежда до закриването на сесията на Народното събрание на 22 юли 1938 г.

8. Идеалният гражданин на света трябва да притежава най-добрите качества, които има всеки един народ. Тук са изложени тези качества, които Лулчев е взел от Словото на Учителя Дънов. А този идеален световен гражданин се ръководи от друго място – от разумния Невидим свят, който царят не познава и не може да приеме, въпреки че чрез Лулчев му се доказва непрекъснато, че той съществува. Не може да приеме, понеже няма сетива и организирани центрове в мозъка си, за да приеме това. Той е имал един развит център – имал е феноменална памет, според изказванията на Лулчев.

9. Според Словото на Учителя Дънов, има благоприятни дни от седмицата и месеца, когато има прилив на енергия и психически подем, което се предава от Невидимия свят и което е свързано с астрологическите аспекти на

планетите и Слънцето. Тези дати всеки може да си ги намери и да ги използва. А Лулчев ги е дал на царя и той се възползува от тях и съответно ги проверява, че всичко това е вярно. Проверява ги, признава, че са верни, но не може да приеме, че това знание е дадено чрез Учителя Дънов.

10. Цар Борис III има хороскоп. Той го е дал на Лулчев да го прегледа, за да види кои са благоприятните дни и години за него. По-късно Лулчев го предупреждава за някои неблагоприятни дати на годината. Неговите съвети към царя са били изумително точни. Те са проверени и изумяват дори и днес.

11. Лулчев пристига на 7 юли 1938 г. на Седемте рилски езера, където лагерува Бялото Братство. Враговете на Учителя събират конете от цялата околност и закарват 300 коня да пасат на 2-рото и 3-тото езера, за да може с конските фушки да замърсят тревата и да препятствуват на лагеруването им. Месец юли 1938 г. е много важен месец за България. Активирани са много от разрушителните сили срещу България и срещу Братството. Ето защо царят търси среща с Лулчев, и то на 13 юли 1938 г. на хижа «Вада». Учителят изпраща Лулчев и му казва, че от Невидимия свят работят върху умовете на враждуващите, за да се смекчат нещата. Борбата е първом горе, а след това идва свалянето в умовете на хората и оттам – техните противоборства. След тази среща започва едно по едно разрешаване на конфликтите в България – на тях им се дава една посока за движение във времето. Драматичните дни се редят един след други, но това не е застой, а движение на разрушителната енергия, за да се оттече в съвсем друга посока – към земята.

12. Йордан Бобев е помощник на Лулчев, по професия шофьор. Другите го възприемат, че е слуга на Лулчев. Той се разминава с Възмездието на комунистите, защото за тях той не представлява никакъв интерес – един захвърлен нещастник. Йордан имаше камион и дори през 1972 г., когато комунистическата власт разреши летуването на Рила, той караше денковете с палатките на Рила. Аз също съм се возил на неговия камион. За него вж. «Изгревът», том VI, стр. 509–513.

13. Свилен Николов Михов от село Негушево, Софийско, е бил ординарец на Борис по време на Първата световна война от 1914–1919 г. Той е камердинер на цар Борис III, негов личен шофьор, придружава го винаги и го изпраща на смъртния одър на 28 август 1943 г.

14. «Само Божията Любов носи изобилния и пълен живот.» Вдига се дясната длан на равнището на веждите и се произнася тази формула. Това не е само поздрав, но е част от работата с Пентаграма. Вж. «Изгревът», том XII, стр. 833–836, 836–842.

Йордан, когато срещнеше някой човек, произнасяше: «Живей вечно!» Ние се усмихвахме, но то е изключително пожелание. Беше приятно да го слушаш.

15. Георги Кьосеиванов – роден на 19 януари 1884 г. в гр. Пещера. Завършва право в Париж през 1905 г. Дипломат от кариерата до 1934 г. 1934–1935 г. – началник на канцеларията на цар Борис III. В правителството на Андрей Тотев от 21 април до 25 ноември 1935 г. е министър на външните работи и на изповеданията. От 25 ноември 1935 г. до 15 февруари 1940 г. е министър-председател и министър на външните работи и на изповеданията в 4 правителства. 1940–1944 г. – пълномощен министър на България в Берн, Швейцария. Отказва да се завърне след 9 септември 1944 г. и избягва народния съд и смъртната присъда. Умира в Швейцария на 27 юли 1960 г. Има някаква заслуга пред Невидимия свят за сторено едно малко добро, заради което избягва народния съд.

16. Лулчев предлага на царя да извика всички и да чуе всички за техните възражения по Закона за печата. Царят прави точно това. По този начин борбите се пренасят в парламента, но не и на улицата, за да се избегнат размирици. След бурни разисквания по този закон се идва до закриване на сесията на 22 юли 1938 г. Законът не се приема.

17. Надежда, дъщеря на цар Фердинанд и сестра на цар Борис, родена на 30/17 януари 1899 г. Тя е по-малката сестра на цар Борис. Тя е омъжена за Вюртенбергския херцог Хенрих Алберт. При нейното раждане (тя е четвърто дете), майка ѝ, княгиня Мария-Луиза, умира на 19 януари 1899 г. Надежда остава сираче. Надежда и Борис са родени на една и съща дата. Борис е роден на 30/17 януари 1894 г.

18. Спас Ганев – роден на 21 юли 1888 г. в гр. Сливен. Завършва инженерство в Германия през 1925 г. 1925–1934 г. – ръководител на строежите. 1935–1939 г. – министър на обществените сгради, пътищата и благоустройството в правителството на Кьосеиванов. 1940–1944 г. – депутат в XXV-то Обикновено народно събрание. Осъден на смърт от Народния съд на 1–2 февруари 1945 г.

19. След гоненията срещу Бялото Братство през пролетта и лятото на 1938 г. при вътрешния министър д-р Николаев (24 януари 1938 г.–14 ноември 1938 г.) настава суша – незапомнена. Цар Борис III си спомня, че заради гоненията на цар Фердинанд (баща му, когото нарича «стария») срещу Петър Дънов, Фердинанд го сполетява абдикация и изгонване от България. А свещениците, митрополитите, които гонят Петър Дънов и които провокират властите срещу Бялото Братство, скоропостижно преминават през премеждия и си заминават от този свят. Тези случаи са описани в поредицата «Изгревът».

20. Цар Борис чрез Лулчев проверява дали предсказанията за астрономическите аспекти са верни. Той лично се убеждава, че това, което е чел, се е оказало вярно. И Лулчев му обяснява защо се случва именно това.

21. Димитър Генчев – роден на 21 октомври 1893 г. в гр. Видин. Завършва военно училище. След войните от 1912–1913 г. е назначен за «инспектор на дворците». Бил е властолюбив и диктатор и затова цар Борис III го наричал с името на римския император Калигула. След преврата на 9 юни 1923 г. е освободен от този пост, понеже е поддържал връзки с Александър Стамболийски. Върнат е на служба през 1932 г. Изпълнявал е политически мисии на царя, поради което е бил наричан «цар Генчо». Осъден на смърт от Народния съд.

22. По заповед на вътрешния министър Николаев, полицията забранява събранията на Изгрева под предлог, че не са искали разрешение за събиране на хора на групи. Според царя това са произволи и дивотии, но от друга страна, той нарежда на полицията да ограничава сектите.

23. Лулчев настоява да се даде отдушник на общественото мнение и недоволствата на хората. А това е парламент, свобода на печата, събранията с идеална цел, свобода на вероизповеданията и т.н. Но това царят не може да го разбере. Но по-късно се убеждава, че му трябва отдушник. Възстановява парламента с избори за XXV Обикновено народно събрание през декември 1939 г.

24. Според Лулчев на царя му отпускат кредит от Невидимия свят на стделни порции. След като свърши някоя работа, му дават кредит да свърши следващата работа. Какъв е този кредит? Той е жизнен кредит, дават му здраве, енергия и сила да движи нещата. Задвижва се държавната машина с най-

малко съпротивление и с изразходване на най-малко сила. Това може да се разбере само от онзи, който е минал през този път. От други – не.

25. Генерал Христо Луков – роден през 1887 г. в гр. Варна. Завършва военното училище. Артилерист, участник във войните от 1912–1918 г. Командир на Артилерията – 1924–1934 г. Министър на войната – 1935–1938 г. в правителствата на Къосеиванов. Германофил. Ръководител на българските национални легионери, заради което е убит на 13 февруари 1942 г. от комунистическа бойна група. Но тогава това не се е знаело. Легионерите упрекват правителството и не биват допуснати до погребението му.

26. Б. Куманов – участник във Военния съюз.

27. Кимон Георгиев – роден през 1882 г. в гр. Пазарджик. Завършва военно училище през 1902 г. Командир на рота и дружина през войните от 1912–1918 г. Основател на Военния съюз през 1919 г. Участвува в организирането на Демократическия сговор и в подготовката на свалянето на Стамболийски на 9 юни 1923 г. От 1926 г. до 1928 г. е министър на железниците. Подава си оставката поради разногласия с министър-председателя Ляпчев. Напуска Демократическия сговор и преминава към кръг «Звено», който организира преврата на 19 май 1934 г. От 1934 г. до 1935 г. е министър-председател. Антимонархист. От 1935 г. до 1939 г. е в открита опозиция на монарха. От 1939 г. до 1944 г. – с антигерманска позиция, през 1943 г. влиза в Отечествения фронт. Той е един от ръководителите на преврата на 9 септември 1944 г., когато комунистите идват на власт. От 1944 г. до 1946 г. е министър-председател. От 1946 г. до 1949 г. е министър на външните работи и председател на Народния съюз «Звено». 1949–1959 г. – министър на електрификацията. 1959–1962 г. – председател на Комитета по строителство. Депутат. Умира на 28 септември 1968 г. Погребан с държавни почести. Той е вечният превратаджия: 9 юни 1923 г., 19 май 1934 г., 9 септември 1944 г. – и винаги е успявал да бъде с печелившите в дадения момент. Друг такъв феномен в политическия живот на България няма.

28. Вера Стоянова е една от дъщерите на генерал-адютант Алекси Стоянов. Тя работи в Личния кабинет на царя при Павел Груев. А другата дъщеря на генерал Стоянов – Надежда, е секретарка на цар Борис III и е придворна дама на царица Йоана. Грижи се за личната кореспонденция на царя с чужбина, понеже е знаела френски, английски, немски езици. Тяхната майка Мария е последователка на Учителя Петър Дънов. Можете да я видите на снимките в «Изгревът», том XVII, №75 и №76. Вижте «Изгревът», том I, стр. 451.

29. За мисълта при зачеването – това е един окултен закон, показан и в Библията. В «Битие» (гл. 30, ст. 37–43) е описано как Яков взима пръчки от тополя, леска и явор, прави на тях бели резки, туря ги пред стадото, където е водопоят на стадата, и където идват да зачеват. «Овцете гледаха резките бели на пръчките и раждаха стадата пръчкави, капчести и пъстри.» А как става това, се вижда в гл. 31, ст. 1–12. И ангел Божий идва насън и му показва, че овните и пръчовете, които се качват на овцете и козите, са все пръчкови, капчести и пъстри. Но това е насън, а наяве овните и пръчовете са обикновени, но овците и козите раждат пъстри агнета и козлета, понеже се поят пред пъстрите пръчки.

Учителят Петър Дънов разглежда подробно този въпрос в Словото Си. Мъжът е този, който сваля онзи дух, който трябва да се въплоти и да му се даде плътска дреха. А мисълта на мъжа насочва духа към въплътяване, да дойде онзи, който трябва да слезе на земята, да го свали от небето, да го прекара през себе си, да премине през мъжа в жената по време на половия акт, за да

може да оплоди с един сперматозоид – един от милионите – женската яйцеклетка. Нали всеки с мисълта си избира коя станция ще слуша по радиото и коя програма от 180 на брой ще гледа по сателитната телевизия. Това е накратко за ролята на мисълта при зачеването. Слизането на един дух не е еднократен процес, а изисква време, условия, които са определени от най-висшите йерархии.

30. Обикновено на Рила Учителят се храни на отделна масичка. Понякога поканва възрастни приятели да се хранят с Него, като знак на уважение към някаква свършена задача от ученика. Това е било знак за благословение от Учителя. На Изгрева в София Той се храни на обща маса, на която до Него и срещу Него седят Негови последователи. Това се вижда много добре от представените снимки на Рила. Виж «Изгревът», том VIII, снимка №6; том XIV, снимка №9 и «Изгревът», том XVII, снимки №9, №10, №12. Същата масичка се занася на общия обяд и Учителят сядва до нея.

31. Андро Лулчев е рожден брат на Любомир Лулчев. Инвалид от войните, движел се е с патерици. Общественик, журналист, писател и депутат. За него сме споменали като участник в списването на вестник «Ратник на свободата». Материали от този вестник ще бъдат публикувани в «Изгревът», том XXI.

32. Иван Багрянов – роден през 1891 г. в с. Воден, Разградско. През 1912 г. завършва военно училище в София. 1912–1918 г. – офицер артилерист. Адютант на цар Фердинанд през 1918–1919 г. 1919–1923 г. – следва право в София и агрономство в Лайпциг и Виена. 1923–1938 г. – занимава се със земеделие в чифлика си. 1938–1941 г. – министър на земеделието в правителствата на Кьосеиванов и Филов. От 1 юни до 2 септември 1944 г. е министър-председател. Прави опити за преговори с Англия и САЩ, за да предотврати влизането на съветските войски в България. На 5 септември 1944 г. СССР обявява война на България. На 8 септември 1944 г. първите съветски войски навлизат в България. Багрянов е осъден на смърт от Народния съд.

33. Става дума за закриването на сесията на Народното събрание на 22 юли 1938 г. във връзка със Закона за печата. Закриването става с много големи пререкания и по «генчевски» – а Генчев е имал характер на диктатор и заповеднически е приключила сесията.

34. Лулчев е обяснил, че сушата е наказание, понеже от официалните власти се гони Бялото Братство. Но щом след заповедта на царя гоненията са преустановени, то идва дъждът като Божие благословение. Виж също бележка №19.

35. Кръстю Пастухов – роден през 1874 г. в гр. Севлиево. През 1895 г. завършва право в София, специализира право в Германия. Оттам се връща социалдемократ. От 1909 г. до 1946 г. е един от ръководителите на Българската работническа социалдемократическа партия – широки социалисти. 1911–1927 г. – депутат. 1923–1935 г. – противник на фашизма. Заточен на остров «Св. Анастасия». 1936–1944 г. – активен участник в опозицията. Противопоставя се на сближението с комунистите през 1945 г. През 1946 г. е осъден на 5 години затвор за антикомунистическа дейност. Умира през 1949 г. в гр. Сливен. През 1919 г. е бил министър на вътрешните работи със задача да се спре революционната криза и икономическата разруха. Накрая идва в конфликт с комунистите през 1946 г., който е траял още от времето на разцеплението на широки и тесни социалисти (комунисти).

36. Владимир Дръндаров е бил началник на военната канцелария на цар Борис III и е отстранен под натиска на Военния съюз след преврата от 19 май 1934 г.

37. Идеята за миротворството, която трябва да изучи цар Борис III, не е на Лулчев, а на Учителя Петър Дънов и тя е, че трябва да внесе първо мир в дома си, т.е. в държавата си, и после – мир на света.

38. Недялко Атанасов – роден през 1881 г. в с. Сломер, Търновско. Учител, от 1908 г. – член на Българския земеделски народен съюз (БЗНС). 1911–1923 г. – депутат. 1920–1921 г. – министър на търговията, промишлеността и на железниците, а през 1923 г. е министър на железниците, пощите и телеграфите в правителството на Ал. Стамболийски. 1924–1933 г. – емигрант в Югославия. Завръща се в България през 1933 г. и до 1944 г. е член на БЗНС и депутат. От 1945 г. до 1946 г. отново е в опозиция срещу комунистите и е репресиран за това.

39. Крум Лекарски – роден през 1898 г. в гр. Кюстендил. Генерал лейтенант, член на Военния съюз от 1932 г. През 1935 г. е уволнен от армията заради противомонархическа дейност. Заедно с Т. Тошев и Ст. Трендафилов образуват републиканска група във Военния съюз и установяват връзка с Българската комунистическа партия. За антифашистка дейност нееднократно е задържан от полицията и интерниран. Участва в свалянето на монархическия режим на 9 септември 1944 г. От 1944 г. до 1947 г. е помощник-министър на отбраната. Като кавалерийски офицер се класира на I място по всестранна езда през 1929 г. и 1933 г. в гр. Аахен, Германия.

40. Иван Красновски – роден в гр. Пазарджик през 1882 г. 1910 г. – завършва Школата за запасни офицери. Офицер във войните – 1912–1918 г. От 1919 г. до 1934 г. завършва право, съдия, член на Върховния касационен съд. 1934–1936 г., 1938–1941 г. – председател на Върховната сметна палата. А от 1936 г. до 1938 г. е министър на вътрешните работи в кабинета на Кьосеиванов. Умира през 1941 г. във Виена. Свален е от министерския си пост с една необикновена измама, изумителна и смешна дори и до днес. За нея ще прочетете по-късно.

41. Стоян Омарчевски – роден през 1885 г. в Нова Загора. През 1912 г. завършва философия в София. 1912–1923 г. – депутат от листата на БЗНС. През 1917 г. завършва право. А от 1920 г. до 1923 г. е министър на Народното просвещение в правителството на Ал. Стамболийски. Провежда правописна реформа и изхвърля «е двойно» и «ер голям». Основава Художествената и Музикалната академии. От 1925 г. до 1927 г. е в ръководството на БЗНС. 1927–1933 г. – главен редактор на в. «Земеделско знаме». От 1927 г. до 1941 г. е депутат.

42. Александър Стамболийски – роден на 1 март 1879 г. в с. Славовица, Пазарджишко. 1893–1897 г. – учи в земеделско училище и в лозарско-винарско училище в Плевен. 1900–1902 г. – следва агрономство в Германия, а преди това – философия. 1904–1923 г. – редактор на в. «Земеделско знаме». 1908–1923 г. – депутат. През 1915 г. е осъден на доживотен затвор за обида на цар Фердинанд, понеже се бори срещу войната. През 1918–1919 г. е освободен от затвора, за да спре разбунтувалите се войски след пробива на Добро поле. Застава начело на въстанието и основава Радомирската република. В правителството на Т. Теодоров е назначен за министър на благоустройството през 1918–1919 г. От 1919 г. до 1923 г. е министър-председател. На 27 септември 1919 г., от името на победена България, подписва Ньойския договор. На 14 юни 1923 г. е убит, след преврата на 9 юни 1923 г.

43. Стамболийски се е доверявал на цар Борис III, разказвал му е любовните си похождения, дори връща от Германия в България двете сестри на Борис – Евдокия и Надежда. На 6 юни 1923 г. в с. Славовица на гости на Стамболийски идват тримата митрополити начело с Варненско-Преславския – Симеон. По това време на гости идва и цар Борис III с двете си сестри, Евдокия и Надежда. Докато се разхождат, придружаващият царя флотски капитан Скотунов с помощта на радиотехника повреждат радиостанцията, монтирана във вилата. На 9 юни 1923 г. Стамболийски разбира, че радиостанцията е повредена, взети са патроноводителите на картечниците, за да не може да се отбраняват; освен това се оказва, че сандъците, които са били пълни с патрони, са напълнени с пясък. Така че цар Борис III организира премахването на Стамболийски. Главите на Александър Стамболийски и на брат му Васил са отрязани и са занесени в конска торба в София на цар Борис III. След като царят се убеждава, че това са техните глави, ги връщат обратно в Славовица при труповете. Така че мнението на Лулчев е категорично, че цар Борис III е ръководител на преврата на 9 юни. Вж. «Изгревът», том I, стр. 432–436 и том IV, стр. 446–448.

44. Георги Марков – активист на БЗНС. Той е заместник-председател на Народното събрание и с група депутати заминава на 8 и 9 август 1939 г. и се среща с Молотов, който е председател на съветското правителство.

45. Стойчо Мошанов – роден през 1892 г. в гр. Дряново. През 1912 г. завършва право във Франция. 1912–1919 г. – член на ръководството на Демократическата партия. 1920–1923 г. – участва във Военната лига. През 1923 г. – в Демократическия сговор. От 1923 г. до 1939 г. е депутат. През 1935 г. е министър на народното стопанство и на финансите. Председател на 24-ото Народно събрание през 1938–1939 г. От 1939 г. до 1944 г. е в легална опозиция. Ръководи тайните преговори в Кайро за излизане от войната с Англия и САЩ. През 1945–1947 г. е в опозиция с Демократическата партия. От 1949 г. до 1959 г. е в лагера в Белене. Осъден на 20 години затвор. Умира през 1975 г. в София.

46. Кирил, княз Преславски – по-малък брат на цар Борис III. След смъртта му е регент. Роден на 17 септември 1895 г. Върви по рода на Кобургите, а брат му Борис върви по линията на майка им Мария-Луиза – носи черти на Бурбоните. Кирил е по манталитет аристократ, бохем, любител на кабаретния живот и с много задължения пред кредиторите. Осъден на смърт от Народния съд.

47. Д-р Никола Сакаров, деец на Българската комунистическа партия, депутат от 25-ото Обикновено народно събрание като кандидат на Работническата партия, понеже е изключен от БКП след Септемврийското въстание от 1923 г. След сключването на германско-съветския пакт за ненападение на 23 август 1939 г. между Рибентроп и Молотов, Сакаров е изпратен в Москва от цар Борис III за среща с Георги Димитров и Васил Коларов. Мисията му има проучвателен характер.

48. Царят се готви да пътува за Италия, за Санта Анна де Валдиери, където царица Йоана с децата си са вече цял месец при родителите ѝ – крал Емануил и кралица Елена. Оттам ще отидат в лятната резиденция на кралското семейство – «Сан Росоре», където е започнала любовната история между цар Борис III и принцеса Джована Савойска, а сега българска царица.

На 30 юли 1938 г. царят се завръща от Рила, разговаря с министър-председателя Кьосеиванов, който на 31 юли заминава за Солун за подписване на Солунското споразумение, с което се премахват военните ограничения от Ньойския договор от 1919 г., премахва се демилитаризираната зона в Тракия по протежение на българско-турската и българско-гръцката граници.

49. Царят е слагал прякори на своите подчинени. С името «Бисмарк» е назован Иван Багрянов, понеже е бил демагог и е взимал винаги пози като главнокомандващ.

50. Йордан Сегов – роден през 1891 г. в гр. Търговище. Постъпва във Военното училище в София и участвува във войните от 1912–1918 г. През 1920 г. завършва в Дрезден архитектура и строително инженерство. През 1921–1922 г. е натоварен да извършва архитектурна работа в двореца от Димитър Генчев, който е инспектор при дворците и негов съученик от Военното училище. От 1925 г. до 1930 г. е в Турция и участва като архитект при изработването на градоустройствения план на Анкара. От 1933 г. до 1943 г. проектира разширенията на различни дворци. От 1938 г. поема политически поръчки, след като е предложен за съветник на царя от Лулчев и Иван Багрянов. След това става съветник на царя. Осъден на смърт от Народния съд.

51. Стоил Стефанов – земеделец, секретар на Стамболийски, републиканец антимоноархист, за което е бил в затвора по времето на цар Борис III. По времето на комунистите след 9 септември 1944 г. също е в затвора, този път – защото се обявява срещу комунистическата диктатура. Накрая работи с Иван Багрянов като негов съветник. Единственият политик, който е чел беседите на Учителя, когато е бил в затвора. Освен това се е срещал няколко пъти с Учителя Петър Дънов. Вж. «Изгревът», том I, стр. 89–93.

52. Учителят говори за Паневритмията и да се каже на царя да се въведе Паневритмията в училищата. Направеният опит за въвеждане в училищата е неуспешен. Вж. «Изгревът», том I, стр. 494–507. Мнозина са лицата, които не са изпълнили нарежданията на Учителя Дънов. Те са описани в «Изгревът».

53. Българският народ като уд от всечовешкия организъм представлява черният дроб, според Учителя Дънов. А в черния дроб се обработват всички вредни вещества, които влизат в българския организъм от Всечеловеческия човек. Така че българският народ е орган, и то най-важният във Всечеловеческия човек. Ако политиките знаеха това, щяха да имат по-достойно поведение и нямаше да се огъват пред Великите сили, защото без черния дроб те не могат да съществуват.

54. Според Учителя, ако цар Борис III съдействува за въвеждането на Паневритмията, ще остане в историята на човечеството, че по време на неговото царуване е въведена. Но това не става. А защо? Това е описано в «Изгревът», том I, стр. 204–206, 206–209, 210–213, 213–220, 398–404, 550–556.

55. Всемирното Бяло Братство е подготвило план и царят трябва да го изпълни. Ако не го изпълни, това означава непослушание към Бога. Непослушанието на българите към Бога и гонението на богомилите според Учителя Дънов е довело до падането под турско робство за 500 години. Това е причината. Тя за пръв път се изнася в този момент от Учителя. Но българите вчера и днес не искат да приемат думите на Учителя за истина. А защо? Защото не Го признават за Учител.

56. Ако цар Борис III приеме и послуша съветите на Учителя Дънов, които са Слово на Всемирното Бяло Братство, то те ще направят благосклонни всички държави към царя и те ще го изслушват. Но и това не става. Той не приема тези съвети, защото не приема Петър Дънов за Учител. Това е истината. Вж. «Изгревът», том I, стр. 449–454 и том IV, стр. 91–92.

57. Калигула – това е Димитър Генчев. Прозвището му е измислено от цар Борис III, понеже притежавал характер на диктатор и император. За него виж в бел. №21. Онова, което споменава Лулчев, като поглежда ръката му, защото линията на живота му е прекъсната за около 7 години, се сбъдва. След 7 години Димитър Генчев е осъден на смърт от Народния съд.

58. Илия Желязков – главен секретар на министерството на финансите по времето на министър Кирил Гунев, 1935–1938 г.

59. Кирил Гунев – роден през 1887 г. в гр. Казанлък. През 1909 г. завършва право в Париж. 1909–1920 г. – съдия в София. 1920–1923 г. – юрисконсулт на министерството на финансите. 1923–1935 г. – администратор и управител на БНБ. 1936–1938 г. – министър на финансите в правителството на Къосеиванов. 1938–1944 г. – управител на БНБ.

60. Става въпрос за убийството на ген. Йордан Пеев – началник-щаба на армията, на 8 октомври 1938 г., като е застрелян и придружаващия го офицер, началник на Картографския институт – майор Димитър Стоянов, на ул. «Раковски» и ул. «Славянска». Ген. Пеев е открил афера с новозакупени самолети от Германия, които са стар модел, свързана с комисионни. Освен това той е добруджанец и е настоявал първо да се върне Добруджа от 1913 г. на България. Според македонците това е предателство и първо трябва да се освободи Македония. Убит е и поради двете причини. А в България убийствата на висши офицери се нареждат само от едно място. От двореца. Правителството започва масови арести и интерниране на стотици хора, като в това число влизат македонците михайловисти, комунисти, звенари, земеделци и от левите сили в страната. На 13 октомври 1938 г. в София се прави военно-полицейска блокада, за да се търсят престъпниците от атентата, като арестуват активисти на опозицията.

61. Дамян Велчев – роден през 1883 г. в гр. Габрово. През 1903 г. завършва военно училище. Командир на рота – 1912–1913 г.; командир на дружина – 1915–1918 г. От 1919 г. до 1920 г. е един от организаторите на Военния съюз, поради което е уволнен от армията. Влиза в ръководството на Военния съюз през 1922 г. А на 9 юни 1923 г. е активен участник в преврата. Началник на Военното училище през 1923–1928 г. Завършва право – 1928–1933 г. Ръководител на преврата от 19 май 1934 г. През 1935 г. е изключен от Военния съюз. Изгонен в Югославия, връща се нелегално и организира опит за преврат през есента на 1935 г. за сваляне на царя. Заловен и осъден на смърт. Присъдата е заменена с доживотен затвор. От 1936 г. до 1940 г. е в затвора. Амнистиран. След това е член на ОФ от «Звено» от 1942 г. до 1944 г. Активно участва в преврата на 9 септември 1944 г. От 1944 г. до 1946 г. е министър на войната в правителството на Кимон Георгиев. От 1946 г. до 1947 г. е изпратен като посланик в Швейцария. Повече не се завръща в България.

Интересно е, че и тримата вечни превратаджии – Кимон Георгиев, Дамян Велчев и Александър Цанков – не ги хваща възмездието на Народния съд и умират от старост. Не само интересно, но и изумително. Има причина, която се знае: Кимон Георгиев докара комунистите на власт на 9 септември 1944 г.; Дамян Велчев се бори с цар Борис III, беше осъден на смърт и после помилван; Александър Цанков върна стария правопис, с буквата **Ѣ** («е двойно»), за която Учителят Петър Дънов казва, че е знамето на славянството.

62. Рилски – псевдоним на цар Борис III, който той използва, когато пътува в Европа инкогнито или за кореспонденцията си. А защо Рилски? На 3

октомври е възшествието на Барис като цар. А на 6/19 октомври е денят на Свети Йоан Рилски, основателят на Рилския манастир.

63. Надежда Стоянова – дъщеря на ген. Алекси Стоянов, секретарка на цар Борис III, също и придворна дама. Вж. бел. №1, 28. Вж. «Изгревът», том I, стр. 451.

64. Принц Кирил Преславски, брат на цар Борис III. Роден на 17 ноември 1895 г. в София, втори син на цар Фердинанд. Прилича на баща си. Вж. бел. №46.

65. Джордж Рендел – английски пълномощен министър в София от 1938 г. до 1941 г. На 6 октомври 1938 г. се завръща от Лондон и предава писмо с благодарността на английския премиер Чембърлейн за благотворната роля на цар Борис III за сключването на Мюнхенското споразумение от 28–29 септември 1938 г., при което Чехословакия предава на Германия Судетската област, населена с немци, и така се отлага войната за една година. Споразумението е подписано на 30 септември 1938 г., а 6 месеца по-късно Германия завзема цяла Чехословакия.

66. Генерал Никола Недев – роден през 1886 г. в гр. Търново. През 1907 г. завършва Военното училище в София. Завършва Военната академия в Брюксел – Белгия, където учи през 1911–1914 г. Участва във войните през 1915–1918 г. 1920–1930 г. – преподавател във Военната академия. Военен аташе – 1930–1932 г., в Анкара, Атина, Рим. 1934–1935 г. – командва 8-а пехотна Тунджанска дивизия. 1935–1936 г. – началник на 4-та Военна инспекционна област. 1938–1940 г. – министър на вътрешните работи в правителството на Кьосеиванов. От 1951 г. до 1954 г. е в концентрационен лагер в Белене. Умира през 1970 г. в София.

67. Стоил Стефанов – земеделец, работи с Иван Багрянов. Единствено той чете беседите на Учителя Дънов още когато е хвърлен в затвора от цар Борис III. Всичко, което му е казвал Учителят, го изпълнява, но другите около него правят каквото им хрумне – други са силите, които ги ръководят. Вж. бел. №51.

68. Княз Павел Карагеоргиевич – югославският престолонаследник и регент на Югославия от 1934 г. до 1941 г. Жената на княз Павел – княгиня Олга, е гъркиня по династия. Карагеоргиевич е силно влюбен в Олга и тя го владее. А министър-председателят на Югославия Милан Стоядинович също води за жена гъркиня. На едно място са събрани две гъркини и те предопределят политиката на Югославия към България. След свалянето от власт на Стоядинович през 1939 г. министър на външните работи е Цинцар Маркович, чиято жена е също гъркиня (тя е от остров Корфу), намесва се в политиката с прогермански чувства. И трите жени гъркини закопават Югославия.

69. Кимон Георгиев – вж. бел. №27.

70. Петър Тодоров – роден през 1881 г. в гр. Ловеч. 1907–1911 г. – следва финансови науки в Берлин. 1911–1919 г. – член на Радикал-демократическата партия и редактор на в. «Родина» и сп. «Демократически преглед». 1923–1926 г. – министър на финансите в правителството на Цанков. 1920–1927 г. – депутат. 1926–1935 г. – член на УС на Демократическия сговор и групата, която оформя кръг «Звено». 1934–1935 г. – министър на финансите в правителството на Кимон Георгиев. През 1936 г. е подсъдим в процеса срещу Дамян Велчев. Участник в изграждането на Отечествения фронт през 1944 г. 1944–1945 г. – подпредседател на Народен съюз «Звено». 1945–1947 г. – политически представител на България в Югославия. Макар че е бил в правителството на Ал. Цанков, той преми-

нава в «Звено» заедно с Кимон Георгиев и му се разминава Възмездие на комунистите, защото участва в свалянето на предишната власт и съдейства за идването на комунистите на 9 септември 1944 г.

71. Александър Цанков – роден през 1879 г. в Оряхово. 1900–1904 г. – завършва право и финансови науки в София. 1904–1907 г. – специализира политическа икономика в Бреслау, Германия. 1911–1918 г. – доцент в Софийския университет. През 1918 г. е професор, през 1919 г. е ректор. 1922–1923 г. – ръководител на Народния сговор, един от организаторите на преврата на 9 юни 1923 г. 1923–1926 г. – министър-председател и министър на войната през 1923 г. 1926–1934 г. и 1938–1944 г. – депутат. 1930–1931 г. – министър на просветата в правителството на Андрей Ляпчев. 1926–1930 г. – председател на Народното събрание. Става водач на Демократическия сговор след разцеплението му през 1932 г. 1932–1934 г. – ръководител на фашистката организация «Народно социално движение». 1934–1944 г. е ръководител на фашистко политическо движение в България. Преди 9 септември 1944 г. заминава във Виена. Осъден задочно на смърт от Народния съд. От 1945 г. до 1949 г. организира емигрантско правителство във Виена. Изгонен от Австрия, заминава за Аржентина. Той е мразел Учителя Дънов. Като министър на просветата е уволнявал учителите «дъновисти», като председател на Народното събрание е уволнил стенографките «дъновистки», организирал е побоя срещу Учителя през месец май 1936 г. Но му се разминава с възмездие на комунистите. А защо – вж. «Изгревът», том IV, стр. 18–19; том I, стр. 562–565; том IX, стр. 70.

72. Стойчо Мошанов – вж. бел. №45.

73. Илия Кожухаров – адвокат, роден през 1893 г. в гр. Габрово. 1913–1915 г. – завършва право в София. 1921–1922 г. – съдия в Берковица и Габрово. 1923–1932 г. и 1934–1935 г. – кмет на Габрово. 1938 г. – министър на правосъдието в правителството на Кьосеиванов; 1939 г. – министър на търговията. От 1941 г. е областен управител в Беломорието. 1939–1948 г. – адвокат в София. 1949–1951 г. – изселен от София. От 1951 г. до 1954 г. е в лагера «Белене».

74. След като прочете даден документ, царят написва със син молив едно «Б», което означава «Борис».

75. Лулчев невинаги съобщава на царя онова, което му казва Учителят Петър Дънов. Той си го преразказва и трансформира съгласно съзнанието си. А това раздвоява царя. Царят няма идейни подбуди, защото по майка е Бурбон, а по баща – Кобург. Те са воювали в Европа срещу идеите на Ренесанса. Тук става същото. Той слуша Учителя Дънов, т.е. Бога, дотолкова, доколкото това му помага да закрепим своя трон и династията. Това е историята на цар Борис – история на неговата династия. И това го сгромолясва. А най-важното е, че това са силите, които са вкарвали България в турското робство и те действуват и сега. Те влизат в него и го разрушават. Нито баща му е слушал Учителя, нито той слуша. А изобщо не са прочели нито ред от Словото на Учителя. Не могат да го четат. Не влиза в съзнанието им. Противници са на Словото на Учителя Дънов, защото са му врагове от памтивека.

76. Цар Борис III върви по линия на майка си – по линия на Бурбоните, чиято политика служи само да прибира към себе си, но не и да съгражда за другите. Учителят Дънов категорично заявява, че за да му се помага от Небето, трябва да върши Волята Божия. Но той не признава ролята на Небето. Не признава Петър Дънов за Учител на Бялото Братство. Не признава, че Бог се проявява в Словото на Учителя Петър Дънов, което Той говори. А съветите, които

се дават на цар Борис, са от порядъка на Волята Божия. Това цар Борис не приема и не признава. А че Всемировият Учител на Вселената е Петър Дънов, това цар Борис изобщо го отхвърля. А Онзи, Който управлява съдбините на света, е Всемировият Учител. А и Лулчев не приема Петър Дънов за Учител, за Миров Учител, а камо ли за Всемиров Учител. Всеки Го отрича.

77. Когато Лулчев отива при Учителя Дънов и Му казва, че иска да съветва цар Борис по политически въпроси, то Учителят му казва: «Той ще те послуша толкова, колкото ме послуша баща му.» А баща му отхвърля предупрежденията на Учителя да не напада съюзниците през 1913 г., след което идва Първата национална катастрофа. Предупреждава го през 1915 г. да не влиза във войната, че Германия ще я загуби – но той не слуша. А когато през 1918 г. Учителят Петър Дънов казва на Фердинанд, че България трябва да излезе от войната, понеже Германия ще я загуби, е интерниран под конвой във Варна. Така че Лулчев не се вслушва в съветите на Учителя. Веднъж поел тази роля, Лулчев не я върши както трябва. Не предава точно думите на Учителя, а ги преиначава. Накрая Учителят го изобличава пред всички на лекция. Вж. «Изгревът», том IX, стр. 615 и том I, стр. 328, 337.

78. Картината е наистина от миналото. Всички, които са били противници на Христа, сега са преродени в България. Всички са тук, в България. Сам Пилат е тук, прероден като Любомир Лулчев, а жена му е стенографката Елена Андреева. Вж. «Изгревът», том IV, стр. 219, №110.

А защо? Защото Христовият Дух, Който е бил в Исус, е същият, Който е в Учителя Дънов. Вж. «Изгревът», том II, стр. 266, №129.

А навремето апостол Павел, след обръщането му от Христа, чрез Христовия Дух, почва да работи за Христа, защото знае, че Христос е Господ и че е Син Божий. Но днес, както и вчера, Лулчев не приема това. Не приема също, че преди 2000 г. е дошел Синът Божий в лицето на Исус Христос, а сега е дошел Бащата в лицето на Петър Дънов. Дошел е Бог лично и се движи по земята. И той е, Който ръкополага съдби и времена, за хора и за народи. Но никой не слуша Учителя Дънов и всеки си прави онова, което му хрумне.

Затова Лулчев вижда около себе си, че всички са против всички и като Павел отива вързан в Ерусалим. Но вързан не физически, а вързан духом. Това е най-важното. В Деяния на апостолите, гл. 20, ст. 22–23: «И сега, ето аз вързан духом отхождам в Ерусалим, без да зная що има да ми се случи там, освен това, що Дух Святий свидетелствува във всеки град и казва, че вързания и скърби ме очакват.» Павел навремето слуша Онзи, Който го ръководи, но тук Лулчев слуша също онзи, който го ръководи. Но не изпълнява каквото му казва Учителят Дънов, за да го изпълни като Божия Воля. Ето това е проблемът на Лулчев. Не слуша Учителя, а се вслушва в друг, който влиза в него и го ръководи.

79. Фердинанд I Сакс-Кобург-Готски е роден през 1861 г. във Виена. А жена му, княгиня Мария-Луиза Бурбонска, дъщеря на Роберт Бурбонски I, е родена в Рим през 1870 г. Децата им: Борис – роден на 17/30 януари 1894 г.; Кирил – роден на 17 ноември 1895 г. в София; Евдокия – родена на 17 ноември 1898 г.; Надежда – родена на 17/30 януари 1899 г. Майка ѝ умира два дни след раждането ѝ.

Фердинанд се жени втори път през 1908 г. за Елеонора Ройс-Кьостриц от австрийската фамилия Ройс-Кьостриц, родена през 1860 г. Омъжена, тя е много активна със санитарното дело, работи през време на Първата световна война като милосърдна сестра, посещава ежедневно болниците. Умира през 1917 г.

Големите стремежи на Фердинанд I доведоха България до Първата и Втората национални катастрофи, понеже той не послуша Учителя Дънов. А Борис III се грижи за семейството, за да им продължи династията. И този не слушаше Учителя. И той докара България до Трета национална катастрофа. България стана заложница на чужда международна карма и трябваше да я изплаща.

80. На 30 септември 1938 г. е подписано Мюнхенското споразумение, Германия взима от Чехословакия Судетската област, населена с немци. Отворен е пътят на Германия към изток и тя превзема Чехословакия през март 1939 г. На 23 август 1939 г. в Москва се подписва германско-съветският пакт за ненападение и се сключва тайна клауза за подялба на Полша от СССР и Германия. На 1 септември 1939 г. Германия напада Полша. На 3 септември 1939 г. Англия и Франция обявяват война на Германия. За една седмица Полша е превзета. На 3 септември 1939 г. Германия предлага на СССР да завземе полските земи съгласно протокола от 23 август 1939 г., а от 17 септември 1939 г. съветските войски започват бойни действия за присъединяване на земите, отнети от Русия след 1918 г. и включени към Полша.

81. Д-р Методи Константинов, последовател на Учителя Дънов, живеещ на Изгрева. За него вж. «Изгревът», том IV, стр. 362–545.

82. Невенка е Невена Неделчева, последователка на Учителя Дънов и приятелка на Лулчев. Тя е основна учителка в с. Брезе, Свогенски район – едно село в планината, което има основно училище, пълно с деца, но бедни, понеже там могат да се отглеждат само овце и картофи. Аз лично съм посещавал това село като детски лекар и съм преглеждал децата им. След 1970 г. училището се затваря поради липса на деца. Малцината останали се прехвърлят в гр. Своге, където е построен интернат, в който децата живеят, хранят се на стол, учат и в неделя си отиват на село. Това, което искаше Невенка, то комунистите го реализираха. Аз бях свидетел на това, защото като лекар отговарях за интерната, за училищния стол и за училището, в което имаше от I до VIII клас 1600 ученици. Единствено остана сградата на училището в с. Брезе като паметник и когато минавахме покрай нея с камионите – качени в тях, отивахме на бригада да събираме сено, – от нея лъхаше голяма тъга. Като че ли сградата плачеше.

83. Владимир Робев – дипломат, пълномощен министър в Полша (1925–1931 г.), в Латвия (1931–1933 г.) и в Румъния (1933–1936 г.). Причината да се раздухvat тези слухове са самите братя Лулчеви – Любомир и Андро, понеже се хвалят пред своите приятели политици. А фактически царят изобщо не възприема това, което му се казва от Лулчев, а пък Лулчев невинаги предава точно онова, което му казва Учителят Дънов. Вж. «Изгревът», том I, стр. 337. А кой управлява България – вж. «Изгревът», том I, стр. 487–491 и том I, стр. 39–42.

84. Сава Савов – роден през 1864 г. в гр. Шумен. През 1885 г. завършва Военното училище. Командир на рота в Сръбско-българската война през 1885 г. От 1891 г. до 1896 г. – флигел-адютант на княз Фердинанд I. 1906–1910 г. – помощник-началник на Военното училище. 1912–1913 г. – командир на 22-ри пехотен полк, 1914–1916 г. – маршал на царския двор и флигел-адютант на цар Фердинанд. 1915–1917 г. – командир на 5-а пехотна Дунавска дивизия. 1917 г. – командир на Трета българска армия. 1918 г. – командир на Четвърта българска армия. 1918–1919 г. – министър на войната. От 1925 г. до 1934 г. е депутат. Член на Демократическата партия.

85. За 1939 г. Учителят Дънов е говорил многократно пред учениците Си. Той ги приканва да се качат на Рила – на Седемте рилски езера, защото това е последната благоприятна година. Война наистина няма. Но на 1 септември 1939 г. Германия напада Полша и след това на 17 септември 1939 г. СССР я напада и си разделят нейната територия – съобразно техния план и спогодба от 23 август 1939 г. Прочетете в следната справка: «Изгревът», том I, стр. 447–449, стр. 330–332.

86. На 27 септември 1940 г. в Берлин е сключен Тристранният пакт между Германия, Италия и Япония. На 10 юни 1940 г. Италия влиза във войната на страната на Германия. На 11 декември 1941 г. Италия и Германия обявяват война на САЩ. На 7 април 1939 г. Италия окупира Албания. Преди това, през 1936 г., италианците превземат Абисиния в Африка и участвуват с войска в Испания през 1936–1939 г. на страната на генерал Франко в испанската гражданска война. Мусолини е свален на 25 юли 1943 г., но германците го освобождават на 12 септември 1943 г. От 10 юли до 3 септември 1943 г. се осъществява англо-американски десант на остров Сицилия. На 25 юли 1943 г. Мусолини е арестуван. Италия капитулира. Ботушът се скъсва. Крал Виктор-Емануил III назначава маршал Бадوليو за министър-председател, новото правителство води преговори за капитулация. Един български 25 юли се развива и у нас. На 14 и 15 август 1943 г. царят е поканен при Хитлер в главната му квартира. След като се връща след 23 август, се разболява и умира на 28 август 1943 г.

87. Австро-Унгария обещава пълна подкрепа на цар Фердинанд, за да влезе във войната от 1915–1918 г. на страната на Германия. Но после излъгва България. Не изпълнява обещанието си.

За това, че тя е причина за Берлинския конгрес през 1879 г. и за разцепването на България на две: княжество България и Източна Румелия, за завземането на Тракия от гърци и турци, за отнемането на Македония – то Австро-Унгария като империя изчезва и се разпада. Тя работи срещу Божия план, който бе донесен от Учителя Дънов и свален от Бога.

Вж. «Изгревът», том I, стр. 443–446.

88. За благоприятните условия говори Учителят в новогодишната беседа от 1939 г., озаглавена «Големият брат». А за 1999 г. – също. За благоприятните условия вж. «Изгревът», том IX, стр. 846–848, точки 9, 10, 11 и 12. За пророчествата за Новата епоха вж. «Изгревът», том IX, стр. 846–848, 848–852, 852–853. А за доказателство публикуваме отделно брошурата «Големият брат» от 1939 г. в раздел XIV, стр. 995–1010 в настоящия том XX на «Изгревът».

89. Бялата и Черната ложи съществуват от веки веков. По времето на Христа евангелист Йоан говори за нея в Първо послание на Йоана, гл. 4, ст. 3–4, че щом Духът на Христа присъствува, то веднага се явил духът на Антихриста, който е ръководител на Черната ложа. Бялата ложа съгражда, а Черната ложа руши и разгражда. Бялата работи със светлината, а Черната – с тъмнината. И двете ложи присъствуват на Изгрева по времето на Учителя, със своите представители. Вж. «Изгревът», том XV, стр. 893–894, 895–898, 898–901, 902–905 и том X, стр. 760–763.

90. За 1939 г. и за възможностите на 1999 г. говори Учителят Дънов. Аз бях на земята и през двете години. Видях благословенията на 1939 г. и на 1999 г., когато приключих издаването на оригиналното Слово на Учителя Дънов.

Вж. «Изгревът», том I, стр. 448. Вж. за Пророчествата в том III, стр. 309–318 и за онова, което свършихме до 1999–2000 г. – в «Изгревът», том XVI, стр. 818–905.

91. Звездата на България ще свети, защото е дошел Всемировият Учител Беинса Дуно в нея и присъствува на земята от 1864 г. до 1944 г. А цар Борис III според Учителя Дънов е онзи прероден цар Борис, който покръсти България в християнската религия през 866 г., на 28 април. Вж. «Изгревът», том IV, стр. 20–21, под №9. Но тогава според Учителя Дънов той е слушал Бога, а сега не иска да Го слуша. А защо? Защото в него тече кръвта на кралете, които работеха срещу Ренесанса на Европа. Плътта е плът, кармата си е карма. Само Духът внася живот. Но цар Борис III не възприема Учителя Дънов за Учител и не възприема, че Духът е в Него. Защо? Защото е представител и на Кобургите, и на Бурбоните, които заробваха народите в Европа.

Вж. «Изгревът», том IV, стр. 20–21, под №9.

92. Княгиня Евдокия – родена през 1898 г., сестра на цар Борис III, върви по рода на баща си цар Фердинанд. Много умна жена, занимава се с политика, съветничка на брат си, но след конфликт с царица Йоана, която е искала да командва двореца и цар Борис III, през 1937 г. напуска двореца, прави си къща до Изгрева, на мястото, дадено ѝ от ген. Алекси Стоянов. Не е била последователка на Учителя. Кобургите и италианците не могат да бъдат последователи, защото тук, в България, воюват помежду си и разрешават своята вековна карма.

93. Цар Фердинанд абдикира от царския престол на 3 октомври 1918 г. в полза на сина си цар Борис III. Фердинанд заминава с двете си дъщери и сина си Кирил за Германия. Не може да се примири, че не е в България и че не е цар и че не може да командва. Представлява един ураган, който поглъща всеки, който се доближи до него. Всеки, който е до него, той го смуче, изтегля сили и прибира чуждата сила и енергия. И това дъщеря му Евдокия го вижда, изтощава се и съобщава на Лулчев, който ѝ дава книги, да чете как да се съхранява от вампиризма.

94. Княгиня Евдокия е напуснала двореца след скандалите с царица Йоана. Живее в своята къща в близост до Изгрева и въпреки че научава различни клюки по свой адрес, е далеч от двореца. Освен това брат ѝ я посещава редовно и там прави своите срещи с Лулчев. А тя не е изолирана от политиката и влияе на брат си. Така чрез нея Кобургите контролират цар Борис III, който върви по рода по майчина си линия – на Мария-Луиза, която е от Бурбоните.

95. Симеон, княз Търновски – роден на 16 юни 1937 г. в София – престолонаследникът. А сестра му, княгиня Мария-Луиза, е родена на 13 януари 1933 г. в София.

96. Владимир Робев – вж. бел. №83.

97. Стойчо Мошанов – вж. бел. №45.

98. Теодосий Даскалов – генерал-майор, роден през 1888 г. в с. Горско Сливово, Ловешко. През 1907 г. завършва Военното училище в София. През 1912–1918 г. участва във войните. 1920–1924 г. – уволнен от управлението на БЗНС. 1924–1931 г. – военен преподавател. 1932–1935 г. – военно аташе в Рим. 1935–1938 г. – командир на военни гарнизони. 1938–1942 г. – министър на войната: в кабинетите на Кьосеиванов от 21 януари 1938 г. до 14 ноември 1938 г., от 14 ноември 1938 г. до 23 октомври 1939 г. и от 23 октомври 1939 г. до 15 февруари 1940 г. и на Богдан Филов – от 19 февруари 1940 г. до 11 април 1942 г. Осъден от Народния съд на смърт.

99. Кето Кръстев – инженер, който е във връзка с доставките на оръжие от Германия и с нейното въздухоплаване – за доставка на самолети.

100. Добри Божилов – роден през 1884 г. в гр. Котел. През 1902 г. завършва Търговската гимназия в Свищов. 1922–1935 г. – член на управленския съвет на Българската народна банка (БНБ). 1935–1938 г. – управител на БНБ. 1938–1943 г. – министър на финансите в правителствата на Кьосеиванов и Богдан Филов. 1943–1944 г. – министър-председател на България. Осъден на смърт от Народния съд.

101. Царят отива в Италия на сватбата на Мария Савойска, сестра на жена му, за принц Луи Бурбон-Пармски.

102. Учителят често е ходел на концерти на инструментални изпълнители и на симфонични концерти. Учителят е бил заведен на кино, за да види филма за големия полски пианист Игнац Падеревски – за него вж. в «Изгревът», том I, стр. 9–12; том XVI, стр. 724, № 329, 330 и стр. 745–748. А за посещението на концерта на Ваха Пшихода вж. «Изгревът», том XVII, стр. 23 – за деня 15 февруари 1937 г.

103. Божествената справедливост е принцип на Духът, Който обитава на небето, но се прилага на земята от тези, които изпълняват Божиата Воля. Според този принцип всички са равни пред Бога и пред закона на кесаря. Онези, които не го изпълняват, се подлагат на ударите на Божиата Правда, която се изпълнява от Божието Възмездие. Земята на България, която Бог даде чрез Сан-Стефанския мир, бяха окастрени. И какво остана от тези империи, които сториха това? Турската империя изчезна през 1912–1918 г., Руската – през 1918 г., Австро-Унгария – през 1918 г., Английската – през 1945 г., Френската – през 1945 г. Това са примерите.

104. Пример за народ, силен в дух и в мисъл и с оръжие на земята беше българската армия по време на Балканската война от 1912 г., която бе допусната от Небето за освобождаване на българите в рамките на Сан-Стефанския мирен договор от 1878 г. А защо? Защото бе дошел Всемировият Учител на земята и Неговите условия за работа с българите бяха в условията на Сан-Стефанска България. А онези, които унищожиха това, те работеха за Черната ложа. А какво се случи накрая с тези империи? Бяха унищожени от Божиата справедливост. Вж. бел. №103.

105. Черната ложа унищожиха Сан-Стефанска България, взе всичко, но Божиата справедливост се намеси и Черната ложа всичко изгуби. Но тя продължава да действа и сега. За нея може да прочетете в «Изгревът», в поредицата «Духът на Истината и Духът на Заблудението», която се намира накрая на почти всеки том. Примерите са показателни.

106. Фердинанд е «шило, което в торба не стои». Това е народна поговорка. То рано или късно излиза навън и пробжда онзи, който не внимава. Той си отмъсти на Австрия, понеже навремето, по време на войните от 1912–1918 г. Фердинанд бе претърпял много унижения от Франц-Йосиф.

А как си отмъсти? Внуши на Хитлер да превземе Австрия и да я присъедини към Германия. А Хитлер не е германец, а австриец. Това е т.нар. *аншлус*, който става на 11 срещу 12 март 1938 г. Аншлусът е анексията на Австрия към Третия райх на Хитлер. И оттам започват страданията на австрийците, които по-късно ще бъдат въвлечени във войната, а след 1945 г. Австрия ще бъде окупирана и поделена на две от съюзниците: от една страна – САЩ, Англия и Франция, а от другата страна – СССР. После, след 10 години я обединяват с договор да спазва строг неутралитет между Изтока и Запада.

107. Цар Борис III не е обичал добрите хора. Това го вижда не само Евдокия – сестра му, но и Лулчев, който го упреква, че изкарва на преден пост в държавата лошите хора. Това не е недостатък на царя, а негов хитър ход, за да може после да се измъкне, като каже, че не той е виновен, а този или онзи министър. Този ход той непрекъснато го прави, оправдава се чрез Народното събрание, чрез политиците и т.н. Но той си е такъв, защото това е тактиката на Бурбоните, а той върви по рода на майка си. Създава своя политика и начин на управление на държавата и настройва всички един срещу друг, а същевременно стои настрана и обвинява министрите за неудачите на управлението.

Заседание на Народния съд на 25 декември 1944 г.*:

[Подсъдимият Лулчев:] ... Друг разговор, който е записан тук [в дневника на Любомир Лулчев], е през 1938 г., през януари. Тук е казано така – в дневника може да се намери на 96 страница от зелената тетрадка. Казва така: «След една разправа с Луков царят [го] извиква настрана и му говори: «Сега Ви говоря не като цар, а като човека Борис. Тая система държавна не е система нито Хитлер, нито Мусолини, ни комунистическа, а е система Борис и ако се провали, свършено е с мене.» Луков не ми прочете други работи. Луков казва: «Не мога...»

108. Никола Момчилов – пълномощен министър на България в Лондон след април 1938 г. По-късно той остава в Лондон като политически емигрант, недоволен от царя, че обявява война на Англия и САЩ на 13 декември 1941 г. – т.нар. символична война.

109. Ванситар – секретар на външното министерство на Великобритания.

110. Кенет де Корси – председател на Комисията за имперска политика при Камарата на общините на Великобритания. Пристига в София в края на месец май 1939 г. Приет е от цар Борис III, от министър-председателя Кьосеи-ванов и от Стойчо Мошанов като председател на Народното събрание, който е поканен да посети Лондон. На 20 юли 1939 г. Кенет де Корси посреща на Лондонската гара Мошанов.

111. Иван Дочев – водач на Българските национални легиони – фашистка полувоенна организация, обличани със специални униформи и въоръжени с ками, като на едната страна на камата пише: «Бранник», а на другата: «Боже, пази България!»

112. Генерал Никола Жеков – роден през 1864 г. в гр. Сливен. През 1885 г. е доброволец в Сръбско-българската война. През 1886 г. участва в детронирването на княз Батенберг. През 1887 г. завършва Военното училище в София, през 1898 г. завършва Академията при Генералния щаб в Торино, Италия. През 1901–1909 г. е преподавател във Военното училище. 1912–1913 г. – началник-щаб на Втора българска армия в Балканската война. 1914 г. – началник-щаб на окупационните войски в Западна Тракия. 1915 г. – министър на войната. 1915–1918 г. – главнокомандващ на българската армия. През 1923 г. е осъден като един от виновниците за Втората национална катастрофа. 1924 г. – амнистиран от Сговористкия режим. От 1928 г. е член на БЗНС. 1931 г. – лектор във Военната

* Народният съд срещу Любомир Христов Лулчев, 59-годишен, неосъждан, последовател на Бялото братство, таен съветник на цар Борис III: Документи. София: Астрала, 1996, стр. 155. (бел. на съставителя на «Изгревът» Вергилий Кръстев)

академия. 1939–1944 г. – води прогерманска политика. Председател на Българските легиони. Осъден задочно на смърт. Живее в Бавария.

113. На 25 юни 1939 г. царица Йоана заминава за Италия, за да присъствува на сватбата на брат си – дук ди Сполето, който е пряк наследник на италианския трон.

114. Фердинанд I искал да получи паспорт и виза, за да се върне в България, но цар Борис III не го иска, защото той има още претенцията да ръководи България.

115. Иван Балабанов – индустриалец, свързан с Италия.

116. На 1 март 1941 г., след присъединяване към Тристранния пакт, подписан във Виена от министър-председателя Филев, немската армия от 680 000 души преминава през България и се насочва към Гърция, където се справят с крепостта Метаксас. До средата на април Гърция и Югославия са окупирани. Немската армия започва да печата български банкноти и да ги раздава на своите войници, които наводняват българските пазари и закупуват българските храни. Пример: ако едно яйце струва 5 лв., те дават 10 лв. и така започва инфлацията. Войниците са откупували стотици яйца, сипвали са жълтъците в големи дамаджани, запечатвали са ги и са ги изпращали в Германия с хладилни вагони. Купували цели тенекии с мед и чували със захар. Не са грабели, но са ги плащали с български банкноти, произведени от германците.

117. Генерал Христо Луков – министър на войната през 1935–1938 г. Германофил. Конфликтът между министър-председателя Кьосеиванов и ген. Луков е много голям и Луков бива освободен през януари 1938 г. Вж. бел. №25.

118. Херман Гьоринг, генерал-фелдмаршал, министър-президент на Прусия и министър на въздухоплаването на Германия от 1935 г.; председател на Райха от август 1933 г.

119. България е съюзник на Германия в Първата световна война и губи войната заедно с нея и плаща репарации и се откъсват територии от нея. Към 12 януари 1939 г. Германия бави военния заем към България за доставка на оръжие. Накрая, на 21 април 1939 г. е подписан двустранен протокол за отпускане на кредита. Според царя Германия е главният купувач на износните ни продукти – хранителни, текстил, платове, кожи и т.н. – и единствен доставчик на оръжие. Тристранният пакт между Германия, Италия и Япония се подписва в Берлин на 27 септември 1940 г. Поканват България да се присъедини, но цар Борис III отказва, тъй като смята, че неутралитетът я съхранява, като тя стои настрана от двата военни лагера.

120. Диктаторът селянин е Александър Стамболийски – министър-председател от 1919 г. до 1923 г.; професорът е Александър Цанков – министър-председател от 1923 г. до 1926 г.; и Военната лига, съставена от профашистки, германофилски офицери, начело с ген. Луков, ген. Вълков и Дамян Велчев и Кимон Георгиев, като накрая се свързват с политическия кръг «Звено» и правят държавния преврат на 19 май 1934 г. с цел да разтурят парламента и да свалят монархията у нас.

121. Любен Диков – роден през 1895 г. в Оряхово. 1914–1915 г. – следва право в Женева и в София. 1919 г. – завършва право в София. 1920–1923 г. – специализира право в Германия. 1923–1927 г. – доцент и професор по гражданско право. 1927–1929 г. – декан на Юридическия факултет. 1930–1935 г. – профе-

сор по гражданско право. 1933–1934 г. – ректор на Софийския университет. 1935 г. – министър на правосъдието. 1937 г. – почетен доктор по правни науки на Мюнхенския университет. Осъден на три години затвор от Народния съд.

Цар Борис III съветва германците да работят с частния сектор, а не да оплитат държавата, за да не бъде атакувано правителството и царят, че са продали държавата.

122. Царят стратегически представя своя план България да изнася стоки за Германия, а тя да ни дава своите машини за индустрията, но при условие на зачитане и уважение.

123. Методи Константинов, след като защитава докторат в Полша, се завръща в София и иска да се включи в политическия и обществен живот на страната. Учителят му съдейства. Той е написал и издава една малка книжка, предава я на Учителя, а Той я предава на Лулчев, та да я предаде на царя, за да се запознае той с нея. Едва ли царят я е чел, понеже идеите, вложени в тази книжка, се разминават с политиката на България по тези въпроси. Тя е озаглавена «Нашата външна политика. Преценки – насоки. С предговор от проф. Г. П. Генов», издадена е в София през 1939 г. Съдържа 39 страници. Вж. «Изгревът», том IV, стр. 362–545, както и «Изгревът», том XIX, в «Летопис за астролозите», стр. 935–937.

124. Още през 1939 г. цар Борис III е предупреден чрез Лулчев от Учителя да се пази от отравяне. Това е кармичен проблем, идващ от страна на баща му, а това са грешките от миналото на рода Кобург. Това пророчество се сбъдва през 1943 г. и на 28 август 1943 г. цар Борис III умира.

125. Още по времето на папа Пий IX, оглавяващ папския престол в периода 1846–1878 г., и по времето на папа Лъв VIII, заемащ папския престол през 1878–1903 г., са анатемосали масоните. Масоните изместват католическата църква от светската власт и те се разпореждат със съдбините на Европа и на света. Оттам идва конфликтът между Ватикана и масоните. През 1939 г., в началото на войната, масоните се опитват да изгладят разногласията, но не успяват. На 8 декември 1962 г. при папа Йоан XXIII – бившия кардинал Анджело Ронкали, който е бил папски нунций в София по времето на Учителя – се поставя отново този въпрос от един епископ от Мексико – да се снесе анатемата срещу масоните.

126. Грешките на Англия и Франция идват от Ньойския договор, който е бил подписан на 27 ноември 1919 г. от Ал. Стамболийски и България е обложена с големи репарации и отнемане на територии с българско население. Този договор на победителките от Първата световна война – САЩ, Англия, Франция – е бил несправедлив към Германия и Италия. Ето защо сега Провидението е турило Германия и Италия за съдебни пристави – да си изправят грешките. Но това те не изпълняват – както едните, така и другите. Съдебните пристави също не изпълняват заповедите на съда. Вместо Германия да бъде съдебен пристав на Англия, Англия я насочва на изток – към СССР–Русия.

127. «Да не му скроят някой долап» – казва Учителят. А това е да не му скроят и направят ковчег. Учителят го предупреждава да не ходи на последната си среща с Хитлер. Когато цар Борис III умира на 28 август 1943 г., Учителят казва, че когато царицата напусне кошера, то тя умира. И това се сбъдва. Вж. «Изгревът», том I, стр. 327–328, 449–454.

128. Според Учителя Дънов Доброто и Злото са реални сили, които вървят една до друга и участват и движат живота на земята. Досега Злото е управлявало, а Доброто му е изпълнявало заповедите. А сега епохата е друга – с идването на Учителя. Сега ще управлява Доброто, но Злото ще му изпълнява заповедите. Фактически изпълнител на земята е Злото, то изпълнява заповедите на Доброто. Това е причината да виждаме около себе си само Зло.

Онова, което продължава живота – това е изпълнението на Волята на Бога чрез Любовта. А изпълнителят е Злото. Та, и Злото изпълнява Волята Божия. Над всичко стои Бог!

129. Теофана Савова – последователка на Учителя Дънов. За нея вж. в «Изгревът», том VIII, стр. 93–180, както и очерка за нея в том IV, стр. 589.

130. Цар Борис III обещава пред Лулчев да назначи Теофана за учителка. За да не забрави, той изважда носната си кърпа и я завързва от едната страна на възел. Това е стар окултен български начин – завързваш и не можеш да забравиш. Ако не го изпълниш, тогава друг, който стои над тебе, ще те завърже по същия начин. Като изпълниш обещанието си, то сам развързваш възела на носната си кърпа, а онзи, който стои над тебе, също те отвързва. Аз също съм го употребявал. А моите баби носеха дълги кърпи, по 50 см, изтъкани от бяло сукно, и в тях завързваха парите си и си завързваха също възли, за да не забравят онова, което са обещали да изпълнят. И така Теофана е назначена за учителка по селата.

131. На 19 януари 1939 г. заминава за Рим на сватба. Жени се Мария Савойска, рождена сестра на царица Йоана. Принц Кирил и княгиня Евдокия също пътуват за сватбата, но отделно от цар Борис III. Той използва посещението си за политически срещи. На 25 януари 1939 г. той се среща с водача на Фашистката партия Бенито Мусолини в Палацо Венеция. На 26 януари 1939 г. се среща с външния министър на Италия граф Чано, който е зет на италианския диктатор Мусолини. Цар Борис III остава две седмици в Рим и поради заболяване на царицата, на 27 февруари 1939 г. тръгва с влака от Рим за София. На 28 февруари пристига в Белград и се среща с княз-регента Павел и с новия външен министър Цинцар Маркович.

132. На сватбата в Рим е поканен и бившият абдикирал цар Фердинанд. Той искал да пристигне тържествено, за което направил постъпки пред германците и те му отпуснали царски вагон. Поискал да му дадат и почетна германска рота, която да го придружава, да го посреща с почести и музика на всяка голяма спирка, като пътува в няколко вагона със специален влак. Германците му отказали. После поискал и от италианците почетна рота. Те му отговорили, че почетна рота ще има, но тя ще бъде за цар Борис III, а не за него. Той побеснял. Но цар Борис не отстъпил.

133. Беба Петрова е придворна дама на царица Йоана, която е настроена срещу Лулчев, макар че не го е виждала, а по донесения, че той съветвал царя с лоши съвети. Но тя идва при Лулчев като ясновидец. Той е прегледал линиите на ръцете ѝ, като ѝ казал много верни неща, които се сбъднали впоследствие. И когато царицата накрая научава това, го приема като предателство от човека, с когото е споделяла всичко. Беба бива заплашена, че ще бъде изгонена от двореца.

134. Става въпрос за следственото дело, в което обвиняват Лулчев за убийство. Тогава министърът на вътрешните работи наредил разследване на този случай и на самото Бяло Братство на Изгрева, за неговия морал. Лулчев

е бил обвинен и за блудство с малолетно момиче. За развоя на този случай вж. бел. №2. Лулчев не е «вода ненапита», а си е първокласен женкар на Изгрева и извън него. Такива случаи разказва Елена Андреева. Вж. в «Изгревът», том IX, стр. 628–629, 630 – за Лулчев като любовник, за похожденията му по младите момичета, стр. 250, 294–295, 608, 618, 623, 633. А за момичето, което се е обесило вж. на стр. 351, 428, 14 ред отгоре. За оправдаването на Любомир Лулчев вж. на стр. 428, от 19 ред отдолу.

135. Нурижан Жорж е журналист от Италия, който се е специализирал по историята и проблемите на България и Македония. Заема критично отношение към цар Борис III, поради неговото безпринципно поведение.

136. Според Учителя Дънов погрешката на Англия и Франция е в това, че налагат несправедлив мир като победители на Германия след Първата световна война. От този Ньойски договор в Париж страда и България. И трябва да върнат на Германия заграбените колонии, териториите с немско население. Но те не го правят. Ако го направят, ще образуват предпазен клапан, както в парния локомотив и котелът с парата няма да се пръсне и да разруши всичко. Ако го направят, то силата на Германия и Италия чрез клапана ще намалее. Но никой не схваща това за сериозно и го отхвърлят. Вж. «Изгревът», том I, стр. 441–443, 443–446, 446–447.

137. Кошницата на Мушанов. Отнася се за Никола Мушанов, роден през 1872 г. в гр. Дряново. От 1889 г. до 1897 г. учи право във Франция. Депутат на Демократическата партия – 1902–1903 г. и 1911–1944 г. 1908–1910 г. – министър на народното просвещение. 1910–1911 г. – министър на вътрешните работи в правителството на Александър Малинов. 1918–1919 г. – министър на благоустройството. Обвинен е като един от виновниците за националните катастрофи, съден, но освободен от затвора през 1923 г. През 1931 г. – министър на вътрешните работи в правителството на Александър Малинов. От 1931 г. до 1934 г. е министър-председател на 48-ото и 49-ото правителства на Царство България. Кабинетът е съставен от политическо обединение «Народен блок», в което влизат 5 партии, като водещата е Демократическата партия, в която влиза и Мушанов. Земеделците започват да негодуват, че имат малко министерски кресла. Започват раздори. Неговото правителство, като сбор от 5 партии, е представлявало образно «кошницата на Мушанов», в която са сложени яйца, които той като квачка трябва да измъти. И като се излюпват яйцата, се оказва, че освен кокоши, има и пачи, и гъши, и накрая – и змийски яйца. Накрая, вследствие на раздорите от излюпилите се яйца, той подава оставка на кабинета на 15 май 1934 г. А след 4 дни – на 19 май 1934 г., е извършен превратът от Военния съюз и политически кръг «Звено» с министър-председател Кимон Георгиев. Та, това представлява кошницата на Мушанов – яйца от разнородни птици и от гущери и змии. През 1939–1944 г. се обявява срещу влизането на България в Тристранния пакт на страната на Германия. Това го спасява от смъртна присъда, като Народният съд го осъжда на една година затвор. Спасява го празната кошница, която си я държи като домашен спомен.

138. Според Учителя Дънов досега Злото е управлявало света. А сега Злото също управлява, но под командата на Доброто, защото Злото е изпълнителят на Кесаря в света. В бъдеще Доброто ще управлява и слугите на Злото ще изпълняват. Това е за една друга епоха.

139. На 12 март 1938 г. е «аншлусът» (анексията) на Австрия към Германия. Следва Судетската криза. В Судетската област живее милионно немско

население. Тя е присъединена към Чехословакия след разгрома на германия през Първата световна война. Цар Борис III и царицата на 1 септември 1938 г. са в Рим и царят се среща с Мусолини. На 5 септември 1938 г. цар Борис III пристига в Лондон. От 12 до 14 септември 1938 г. гостуват на английското кралско семейство. На 14 септември 1938 г. царят се връща в Лондон. Среща се с министър-председателя Чембърлейн. На тази среща цар Борис III носи идеята за мир, предадена от Учителя Дънов чрез Лулчев. На 14 септември 1938 г. напуска Лондон, заминава за Париж и престоява там до 18 септември 1938 г. Първата среща между Чембърлейн и Хитлер е на 15 септември 1938 г. В Париж царят се среща с министър-председателя и с президента на Франция. От Париж заминава за Кобург – родовото имение на баща си, цар Фердинанд. На 22 септември 1938 г. пристига в Берлин. Същия ден започва втора среща между Хитлер и Чембърлейн. На 25 септември Чембърлейн отпътува за Лондон и в същия ден Хитлер приема цар Борис. На 27 септември цар Борис пристига в София. На 28 и 29 септември 1938 г. в Мюнхен се срещат Хитлер, Мусолини, френският министър-председател и Чембърлейн и се съгласяват да върнат Судетите на Германия. Така войната бива забавена с една година, благодарение на намесата на цар Борис III пред Чембърлейн и Хитлер.

На 5 октомври 1938 г. английският пълномощен министър в България Джордж Рендел се завръща от Лондон, където предава устна благодарност от Чембърлейн и писмо от английския крал за миротворската дейност на цар Борис III. Това е единственият сполучлив опит, когато цар Борис III възприема един съвет на Учителя, предаден му от Лулчев.

140. Фердинанд има слабост към парадни почести. Така, по време на Балканската война той си поръчва златна каляска със специален впряг, с която трябва да влезе в Цариград (Иstanbul) като победител. А какво става – вж. в «Изгревът», том I, стр. 436–438. По същия начин иска почетна рота с войници да го ескортира в Рим, за да присъства на сватбата през 1939 г. А вие застава ли сте до пуяк и да започнете да му свирите с уста и той веднага си разперва крилата, изправя си перата в една царствена поза на ужас, страх и уважение.

141. Според Учителя Дънов ръководителите на Великите сили Германия, Италия, Русия, Франция не са случайни хора. Те са изпратени, за да запалят две световни войни в Европа, за да увлекат и България в тях, за да може да се затрудни работата на Учителя, Който за пръв път слиза на земята, за да даде Словото на Бога чрез българския език. И затова според Него те имат изключителен ум на лисици, хитри до безкрайност, лъжещи всеки, който им се изправи на пътя, било то хора, народи или човечество. Лисицата е символ на сътворената от нея лъжа, проведена лъжа и успяла лъжа. Това е характерно за всички духовни ръководители по времето на Великия Учител – от 1864 г. до 1944 г.

142. Защо Рим е неустойчиво съединение спрямо Германия?

Тристранният пакт между Германия, Италия и Япония е сключен на 27 септември 1940 г. в Берлин. А подготовката започва на Мюнхенската конференция на 28 и 29 септември 1938 г., където Германия получава от Чехословакия Судетската област, населена с немци. Веднага Словакия се обявява за автономна област с правителство на кардинал Йосиф Тисо. От 30 ноември 1938 г. започва Втората чехословашка република, просъществувала 4 месеца. А защо? На 15 март 1939 г. Германия окупира Чехословакия. Гражданската война между комунисти и монархисти в Испания завършва с това, че на 28 март 1938 г. генерал Франко превзема Мадрид. Това става с военната помощ на Германия

и Италия и «петата» колона. Понеже генерал Франко е атакуван с четири военни колони и с четири удара, то «петата» колона са били онези, които отвътре са подкопавали републиканската власт. Затова генерал Франко заявява тогава, че напада с пет колони. На 7 април 1939 г. Италия окупира Албания и иска Македония, дори и Солун. На 1 септември 1939 г. Германия напада Полша, след като Франция и Англия обявяват война на Германия. На 28 октомври 1940 г. Италия напада Гърция, но войските ѝ биват отблъснати до Албания. Германия се притичва на помощ, а това може да стане, ако германски войски минат през България и нападнат Гърция от север. На 1 март 1941 г. България се присъединява към Тристранния пакт. На 2 март германските дивизии преминават през България. На 25 март 1941 г. Югославия се присъединява към Тристранния пакт. Но след 2 дни е извършен преврат и се отхвърля подписаният пакт. На 6 април германските войски нападат през България едновременно Гърция и Югославия и за 20 дни ги превземат. На 19 април 1941 г. се изпращат български войски за окупация във Вардарска Македония и Беломорска Тракия. По този начин Германия помага на Италия. А на 11 декември 1941 г. Германия и Италия обявяват война на САЩ.

Защо Рим е нестабилно съединение? Защото там е Ватиканът, който е държава в държавата и Ватиканските папи още не са се отказали да водят политиката на света. Тяхното двойствено поведение, което е почти винаги противоположно на действията на италианското правителство на Мусолини, довежда до подкопаване на италианската политика вътре в страната. Накрая Мусолини е свален на 25 юли 1943 г., арестуван, за да бъде съден. А преди това се прави десант на остров Сицилия на 10 юли 1943 г. от войските на САЩ, Англия и Франция и с това се прави пробивът на юг и оформянето на Южния фронт. Мусолини е арестуван от правителството на Бадوليو и е интерниран в планината Гран Сасо. На 12 септември 1943 г. е освободен от немски парашутисти и прехвърлен в окупираната от хитлеристите Северна Италия, където възглавява правителство на Италианската социалистическа република. При отстъплението на немските войски прави опит да избяга в Швейцария, но е заловен от партизаните и убит на 27 април 1944 г.

Това е нестабилното съединение. И нещо много важно, което се забравя: Чърчил е искал да се открие Южният фронт на Балканите. Ако това беше станало, то България щеше да бъде разрушена, народът – избит и страната щеше да бъде окончателно окупирана от Турция и Гърция. Но Учителят отклонява този план на Чърчил. И така в Италия крал Емануил III назначава маршал Бадوليو за министър-председател, с което се започват преговори за примирие със САЩ и Англия. А германската армия е прекършена още от януари 1943 г., когато е разбита при Сталинград и пленена. И накрая големите бомбардировки на САЩ срещу Рим и големите градове разколебават окончателно италианците и те вече дават друго съединение и изменят на Германия. Сбъдва се това, което казва Учителят.

(Вж. на стр. 916 сканирана съответната страница от дневника на Любомир Лулчев)

143. Учителят Дънов открива завесата пред Себе си и казва, че Господ днес говори. А Господ днес говори чрез Господният Дух, Който е в Него още от юли 1922 г. Но това никой не го приема – нито последователите Му, нито пък Лулчев, а да не говорим за царя. Не го приемат, а отхвърлят. И след това го проверяват след войната – след 1945 г.

144. Според Учителя Китай ще даде много жертви. А защо?

221.1939

Най първо трѣбва една основа - и на своя братъ кажете - да се работи за доброта на народа но за всички изобщо, а не само за частъ и да се даде мѣсто на всичко което може да служи на народа да принесе своето благо. Свѣщенитѣ идеи да дойдатъ да се прилагатъ -- Глупавитѣ идеи сѣ прилагани достатъчно -- нѣма смисълъ повече ЗЛОТО Е ПРИЛАГАНО СЪ НЕГО НЕ МОЖЕ ДА СЕ ПОПРАВИ СЪВѢТА СЕГА ДОБРОТО ТРѢБВА

Меркелеръ ходи при Хитлеръ -- това е божественното съзнание. Да се съобразява човекъ да мисли? съ една основна идея която да го подбуди да работи -- да му стане любима идея.

22.1.1939

Багряновъ дойде и послѣ заедно съ Севовъ отидохме въ чамъ кория където работихме до понеделнискъ обѣдъ а послѣ се върнахме тукъ въ София. Прегледахме речта която има да говори днесъ или утрѣ

Днесъ 24.1. бѣхъ при Учителя. Говорихъ му за срѣщата. Той остана доволенъ. Той иска да бѣда мекъ съ Ба гр

Той ми каза

Въ просвѣтното дѣло трѣбва да се даде храна на младитѣ при изворитѣ на рѣки а не при устието. Отвѣтрѣ да се работи!?

Борисъ е скромненъ / това за свадбата въ Италия / а Фердинандъ е ката пуякъ. Чомъ му свирнатъ и той се разпери

Хитлеръ Мусолини и Сталинъ сѣ умъ лисици

Слѣдъ време Италиянитѣ ще изменятъ на Хитлеръ. Римъ е неустойчиво съединение

Р При най малкото съпротивление ще даде друго съединение

Искане от искането на лисици.

Чрез Синхайската революция от 1911–1912 г. се слага край на монархията в Китай. Първата гражданска революционна война в Китай е през 1924–1927 г. Един от ръководителите на Гуоминдана – Чан Кайши, на 12 април 1927 г. извършва преврат и възглавява правителството до 1949 г.

Втората гражданска революция в Китай през 1927–1937 г. има характер на аграрна революция. През 1931 г. Япония започва агресия срещу Китай. Чан Кайши прави 4 похода срещу Червената армия на комунистите. През 1934–1936 г. е Великият поход на Китайската червена армия за изгонване на японците. След пленяването през 1936 г. на Чан Кайши се създава общокитайски фронт срещу японските завоеватели.

Третата гражданска революционна вълна е през 1946–1949 г. Между Гуоминдана и комунистите е сключено съглашение, което се нарушава. Комунистите се ръководят от Мао Цзедун, а Гуоминданът – от Чан Кайши. Започва гражданска война помежду им – 1946–1947 г. На 9 май 1945 г. Германия капитулира. СССР започва от 9 август 1945 г. операция срещу японците, окупирали Манчжурия. До 20 август 1945 г. японската армия в Квантунския полуостров капитулира. Това дава условия за нова офанзива на комунистите в Китай и от 1948 г. до 1949 г. целият Китай е освободен, а Чан Кайши с неговата армия под закрилата на американския флот се прехвърлят на остров Тайван.

И на финала трябва да споменем, че Чан Кайши и Мао Цзедун са баджанази, водят за жени две балдъзи. Оженили са се за две рождени сестри. И през цялото това време по радио Лондон слушахме коя от двете сестри е по-силна и коя е тази, която ще управлява Китай. Така че и двете сестри бяха като императрици, едната – при Чан Кайши, а другата – при Мао Цзедун.

145. Коя е причината за земетресението? След големите земетресения в България през 1928 г. Учителят се спира подробно и обяснява. Ето защо включвам Неговото обяснение.

ПРИДОБИВАНЕ НА ЩАСТИЕ: 31. лекция от Учителя, държана на 30 май 1928 г., София – Изгрев. – В: Добри и лоши условия: Лекции на Общия окултен клас на учениците от Всемирното Бяло Братство, VII година (1927–1928 г.), том III. София, 1937, стр. 115–117.

«Мислите на човека проникват в междумолекулното пространство на мозъчната нервна система, а чувствата – в междуатомното пространство на симпатичната нервна система. В това именно се заключава разликата между мислите и чувствата на човека. Ако човек подпуши някоя своя мисъл, т.е. не ѝ даде възможност да се реализира, тя ще предизвика взрив в мозъчната нервна система. Ако пък подпуши някое свое чувство, то ще предизвика взрив в симпатичната нервна система. Ето защо, за да се запази човек от разрушителното действие на силите, които се крият в междуатомните и междумолекулните пространства на нервната му система, окултната наука казва: Не противодействуй на своите добри чувства и желания! Не противодействуй на своите възвишени мисли! Природата не търпи никакви противодействия. Който не я слуша, тя ще го разтърси. Същото научно обяснение се прилага и при земетресенията. Земетресенията се дължат на напрежението, което изпитват силите на Земята в междумолекулните ѝ пространства. Това напрежение предизвиква разширяване на тия пространства, което се изпитва от нас като земетресения. Напрежението върху силите на природата не е нищо друго освен космическа енергия, която иде от хората, от всички живи същества на Земята. Живите същества са врати, проводници на енергии. През човека, като през най-висша форма, минават най-висши енергии.

Следователно материята живее и съществува поради космическия човек. Ако той умре, т.е. престане да живее на Земята, и Земята ще умре – няма повече да съществува. Ние сме дошли на Земята, за да може тя да живее. Значи недиференцираната материя приема живота, който минава през хората. Когато казваме, че човек е причина за земетресенията, подразбираме онези човешки мисли, които са в състояние да подпушат междумолекулната енергия на Земята.»

146. Министър-председателят на Англия Чембърлейн отива при Хитлер на 15 септември 1938 г. На 25 септември 1938 г. е втората им среща. На 28 и 29 септември 1938 г. се сключва Мюнхенското споразумение и се отстъпва Судетската област, населена с немци, от Чехословакия на Германия. Чембърлейн се завръща в Лондон и при слизането от самолета развява подписания договор и го размахва, че е спечелил мир. Всички така го приемат. Но когато на 15 март 1939 г. Германия окупира Чехословакия, всички вече упрекват Чембърлейн, че е извършил предателство. Но с този ход се забавя войната с цяла една година. Божественото съзнание обхваща всичко и се грижи за общността на Доброто и за обединение на идеите, които носят Доброто и Благото на всички народи. Това се подразбира под тези думи на Учителя.

147. «Б. Б.» е Бялото Братство. Словото на Бялото Братство се дава от Великия Учител Беинса Дуно. Знанието от това Слово е предназначено за учениците на това Братство. А ученик е онзи, който чрез изучаване на Словото на Учителя създава връзка вътрешна между себе си и Словото, между себе си и Невидимия свят, между себе си и Бога. И тогава разбира, че неговото същес-

твуване като човек се състои в това да служи на Бога, на семейството си, на народа си, а това означава разумно съществуване на земята.

148. Всеки народ представлява един уд – един орган на всечеловеческия организъм. Всеки народ обработва отделни черти на човечеството. Според Учителя Дънов, то българският народ представлява черният дроб на човечеството. А това е най-важният орган, в който се обработва всичко, което приема човек като храна, като мисли, като чувства, като постъпки. И когато се приключи човешката еволюция на земята, тези, които са били човеци, ще напуснат човешката си форма и ще приемат друга форма – не материална, а духовна. Техните тела ще бъдат направени от лъчиста светлина и енергия и за тях преграда няма да има на небето и на земята, защото са вече ангели небесни.

(Вж. №27 на стр. 718 от настоящия том. Следва сканирана съответната страница от дневника на Любомир Лулчев.)

II

СРЪЩА СЪ УЧИТЕЛЯ НА 22 II 1939 г. 8 ч. с. – 20 –

Братъ ти е приготвилъ едно писмо за министера . По добръ в да се изнесе принципното дане личи засъгнатъта личност . По мека форма . Искане да изнесемъ факти . Истината трѣбва да носи свобода . Това което се казва а за Б. Б. Свѣта не се състои само отъ България свѣта не е къпъ да се боядисватъ хората а свѣта е /цѣльта му / въ разумното съществуване да служимъ на Бога , на сѣмейството, на народа, на себе си . Той като казва че не е дъновистъ и той става като тѣхъ . Тѣ си турятъ имена . Едновременно да изнеса истината и да не личи че е засъгнатъ , а като човѣкъ още повече че самъ не е чулъ а е минало му го е предалъ може и невѣрно отъ втора ръка .

Да се каже въ свѣта всички Българи ли сѣ , всички френци ли сѣ и пр.

Всички българи не могатъ да бъдатъ нито всички френци или англичани но човѣци могатъ да бъдатъ . Народи сѣ френци германци и пр. сѣ органи на човѣчеството . Човѣци можемъ да бъдемъ . Ако сме българи а не сме човѣци то сме непълно развити . Всѣки народъ обработва отдѣлни черти на човѣчеството и единъ денъ тия народи ще допринесътъ всичко въ човѣчеството . Сега сѣ човѣци а единъ денъ ангели ще станатъ и своето частно име нѣма да носятъ .

Съ писмото не бързайте да го изпращате . Нѣка почака . Ще трѣбва да употре

Сега ще трѣбва да се употреби силата на ума -- свѣтлината на ума горѣщината на сърцето и силата на волята . Да станемъ силни въ свѣтлината горѣщи въ сърцето силни въ волята

Трудно е да се образува въ човѣка /добрия / навикъ --дойде край извора и иска да пие веднага . --нѣка почака .

Всички управления въ насъ страдатъ отъ неправилна външна политика . Ако не бѣха трѣгнали съ Германия главно ли щеше да ги заболи?

Сега се очертава фронто на Америка Русия Франция Англия

Гйорингъ руши това което Хитлеръ е създавалъ той живѣе нѣ гърба на хитлеръ

Писмото въ насъ много е важно

Любомир

149. Според Учителя Дънов западната цивилизация е на върха на своята техническа мощ, но това е върхът на постиженията на старата култура. Новата култура започва с отваряне на мозъчните центрове на мозъците на най-подготвените човеци и осъществяване на връзката между физическия и духовния свят. Тази връзка ще бъде видима, осезаема и реална. Тази връзка означава пробуждане на човешкото съзнание и достъп за общение с Невидимия свят, който е затворен за днешния човек, за неговите очи, неговите уши и съзнание.

150. «Шиканирам» означава изкуствено създаване на пречки, мъчнотии в някоя работа или учреждение, като се идва дори до преследване със създаване на препятствия. Идва от френския глагол «chicaner». А военните са се разделили на русофили и русофоби. А русофобите са се разделили от своя страна на германофили и англофили. И всички тези групировки воюват една срещу друга. На това се дължат три преврата, които са осъществени от военните: на 9 юни 1923 г., на 19 май 1934 г. и на 9 септември 1944 г.

151. «Всички сега – и Мусолини, и Хитлер – работят за Бога» – из разговор с Учителя на 8 март 1939 г. Според плана на Небето Хитлер е приставът на Бога, който трябва да санкционира Англия заради несправедливия Версайски договор от 1919 г., когато Германия се отрязва с територии с немско население, с колонии и с контрибуции. И той е трябвало да воюва с Англия, а не да тръгне на изток. Но Хитлер го подлъгват да се разширява на изток. Така той на 15 април 1939 г. напада Чехословакия. На 1 септември 1939 г. Германия напада Полша и така започва Втората световна война. Божият план е описан в «Изгревът», том I, стр. 447–449. А за ролята на Английската империя вж. на стр. 443–446, 446–447. И тогава това изказване на Учителя ще ви се изясни.

152. Кои са вътрешните причини, които ги карат да се заблуждават и да се страхуват от комунисти, анархисти, вегетарианци и въздържатели? Учителят е дошел, отворил е Своята Школа и всички власти в България са срещу Него. Борбата е в Невидимия свят, но тя преминава и във властта, тя се проектира в тях. Учителят споменава, че днешните управници са най-големите врагове на този народ. А защо? Защото силите на тъмнината работят в тях и освен това са облечени във власт да изпълняват заповедите на тъмнината, която разрушава този народ.

153. По време на Мюнхенската конференция на 28 и 29 септември 1938 г., а това е точно 6 месеца след този разговор, то западните сили – Франция, Англия – с подписания договор и връщане на областта Судет, населена с немци, правят опит да се коригират от договора във Версай от 1919 г. Това е първият сполучлив опит. Но после всичко се проваля и събитията тръгват по друг път, напълно неочакван за всички.

154. През месец януари 1939 г. цар Борис заминава за Италия на сватбата на сестрата на царица Йоана и след два месеца се завръща в София – на 30 февруари 1939 г. Това е дълго отсъствие в Италия и затова Лулчев се обръща към него, че е станал «синьор» – на италиански това означава «господин».

155. Книжката «Големият брат» е издадена през 1939 г. и съдържа 39 страници. В нея има две беседи от Учителя Дънов:

а) «Големият брат» – държана на 31 декември 1938 г. срещу 1 януари 1939 г. в 12 часа вечерта.

б) «Малкият брат» – беседа в 10 часа сутринта на 1 януари 1939 г., озаглавена и като «Епохална година».

Тази книжка съдържа пророчествата за 1939 г. от Учителя, като се сбъдва всичко. Но цар Борис изобщо не я е чел, понеже не може да чете и възприема Словото на Учителя. Това е признание на царя пред Лулчев, който от своя страна няколко пъти го споделя със стенографката Елена Андреева и то е описано в «Изгревът», том IX.

Книгата «Живот за Цялото» е преведена на френски от белгийката Маркова, оженена за българин и живяла десетилетия в България, със заглавие «La vie pour le Tout». Тя е съставена от откъси от Словото на Учителя, отпечатвани като първи статии на сп. «Житно зърно», които са подредени от Георги Радев,

така, както е съставил «Учителят говори». Той също участва в превода на книгата на френски. Вж. «Изгревът», том XVIII, стр. 807 и 811.

156. Бабалъкът е тъстът, баща на жена му царица Йоана. Това е кралят на Италия Виктор-Емануил III, а жена му – кралица Елена, е дъщеря на черногорския крал Никита.

157. Цар Борис е заявявал, че България е рай в сравнение с Италия. Същото нееднократно заявява и царица Йоана – че тук се ражда всичко, което може да расте под небето. А по тяхно време на земята живее и Царят на Духът, но те не можаха да познаят времето, в което живяха. А този Цар на Духът и Цар на Славата бе Великият Учител – Беинса Дуно.

158. Изчезването на Австрия става с нейното присъединяване към Германия («аншлус») на 11–12 март 1938 г. и това е заличаване на спомена за Австро-Унгарската империя и възмездие за голямото унижение, което претърпява Фердинанд по време на Първата световна война от Франц-Йосиф.

А Чехословакия бива разцепена още на Мюнхенската конференция на 28–29 септември 1938 г., когато се отнема Судетската област, а след 2 дни Словакия се обявява за автономна държава. Този разговор е на 8 март 1939 г., а след 7 дни – на 15 март 1939 г., Германия окупира Чехословакия.

159. Цар Борис установява, че онези посланици и пълномощни министри, които се изпращат на Запад, са «боклук хора» и излагат страната и народа и царя, които представляват.

160. Павел Карагеоргиевич – братовчед на убития през 1934 г. крал Александър. Принц, регент на Югославия – 1934–1941 г. На 28 февруари 1939 г., връщайки се от Италия, цар Борис III се среща с Павел за разговори. По родство те са далечни братовчеди чрез майка му – кралицата-майка Мария, която е дъщеря на румънската кралица Мария, която е внучка на кралица Виктория Английска и на принца-съпруг Алфред Сакс-Кобург-Гота, който е брат на дядото на цар Фердинанд. Последното държавно посещение на цар Борис III в Югославия е през 1934 г. при цар Александър, който е убит през същата година.

А този Балкански пакт е сключен в началото на 1934 г. между Турция, Гърция, Румъния, Югославия и е насочен срещу България. Княз Павел информира цар Борис за разискванията на последната сесия на този пакт в Синая, Румъния. Княз Павел е женен за гъркиня по династия, на име Олга. Тя била млада, красива и амбициозна жена, която е искала да замести царицата-майка и се намесвала в политиката му. А гърците по това време са върли врагове на България.

Княз Павел е отстранен като регент на малолетния крал Петър II от извършения преврат на 27 март 1941 г.

161. Цинцар Маркович е министър на външните работи на Югославия през 1939 г. Той е бил пълномощен министър на Югославия в София от 1934 г. Той е бил женен за гъркиня от Корфу, която активно се намесвала в политиката и изобщо не е говорела на сръбски на дипломатическите приеми в София. Тя е провеждала прогерманска политика. Двете гъркини в Белград: едната – като княгиня Олга, а другата – жена на министъра на външните работи, така объркват политиката на държавата, че отначало я довеждат до съюзница на Германия, а след два дни се прави преврат с противоположна политика, която довежда до намесата на Германия и Югославия е окупирана и победена. Изцяло това се дължи на двете гъркини.

162. Неофит, митрополит Видински, заместник-председател на Светия Синод (1930–1944 г.), един от най-върлите противници на Учителя Дънов. През

1922 г. публикува книжката «Към напредък или към пропаст? Раздорите и религиозните секти в кой път тласкат народа ни», в която остро напада Учителя Петър Дънов. През 1939–1945 г. се обявява за защита на евреите у нас и това го спасява, за да не бъде съден след 1944 г.

163. Павел Груев – началник на кабинета на цар Борис III. Той е бил коректен, дискретен, но по-късно е изместен от новодошлите царски съветници и е бил пратен в девета глуха линия.

164. Петър Костов е един от съветниците на цар Борис III.

165. Милан Стоядинович – министър на финансите през 1922–1926 г., 1934–1935 г. и министър-председател на Югославия през 1935–1939 г. Когато през 1915 г. сръбската войска е разбита, тя се оттегля през Албания и чрез флота на Съглашението се прехвърля на остров Корфу. Тук той се оженва за красива руса гъркиня, дъщеря на богат грък. Той бива изпратен от Никола Пашич, големия сръбски държавник, да следва в Париж. А Никола Пашич е по произход българин от Зайчар и е мразел много българите в своята външна политика. Гъркинята от остров Корфу става интимна приятелка на княгиня Олга, също гъркиня и жена на княз Павел. По-късно уличната мълга донася, че Стоядинович и Олга имали интимна връзка, заради което княз Павел се чудел как да отстрани Стоядинович и чакал удобен момент.

По-късно жената на Цинцар Маркович, също гъркиня, изключително властолюбива, убеждава княгиня Олга, че трябва да прекъсне връзката си със Стоядинович и той да бъде отстранен от властта. Така тя подготвя пътя на мъжа си към властта. Стоядинович е свален от власт. За министър-председател княз Павел слага «циганския цар» от гр. Ниш Драгиша Цветкович, който е водил прогерманска политика.

166. Миран Кристя, изпратен от румънското правителство за разговори с цар Борис, след сесията на Балканския пакт в Синай. На 9 февруари 1939 г. са се навършили 5 години от създаването на този пакт, който гарантира границите от Версайския договор. «Ревизията означава война» – е говорил външният министър на Румъния Титулеску. България може да влезе в Балканския пакт (антанта), ако ѝ се върнат от Тракия границите от 1913 г., да се върне Добуджа, Босилеградско и Царибродско, както и излаз на Егея на Бяло море.

167. Под лоялност цар Борис разбира, че в настоящия момент трябва да бъдат неутрални, което задоволява всички съседи. Този разговор е на 8 март 1939 г., а само след една седмица – на 15 март 1939 г., Германия окупира Чехословакия, като на 14 март 1939 г. с помощта на Хитлер Словакия се отцепва и става автономна.

168. Навремето основният впряг на колата е от крави и волове. На впряговете се слага ярем, а от двете страни – по едно здраво дърво, което да не им позволява да се отскубнат от ярема. Това се казва жегло. «Слага се жеглото» – значи вратът е обхванат в ярема и няма къде да върви, освен само напред и да тегли колата. А като се каже, че някой «тегли отсега на жегли», това означава, че кравата иска да счупи жеглото и да се изскубне от ярема и да не кара колата. Означава, че това е човек, който напуска онези, с които кара една и съща кола и една и съща политика.

169. Според Учителя Дънов предназначението на Англия е да сближи народите, като разнася по света Библията и християнството. Но тя на корабите отпред е носела Библията, а отстрани на бордовете и отзад са били оръдията и с тях създава колониалната Британска империя.

А Хитлер е съдебният пристав, който е трябвало да приведе в действие решението на Божия съд Англия да освободи колониите и да върне териториите на Германия и България. Но той почва да се отклонява от решението на съда и тръгва да воюва на изток. Разговорът с Учителя е на 17 март 1939 г. На 15 март 1939 г. се изпраща от Хитлер ултиматум на Румъния за пълен контрол на износа и индустрията им да работи за Германия. Така че Хитлер започва да греши, като тръгва да воюва на изток.

170. Вместо да се работи за сближаване на европейските народи, Англия се стреми да отдели Италия от Германия. А това ще доведе до сближаване и съединяване на Германия и Русия, което ще доведе до големи последици. И това става на 23 август 1939 г. с подписите на Рибентроп и Молотов, с което се разделя Полша между Германия и СССР и се узаконяват тези територии. Това е пакт за ненападение.

171. През 1938 г. излиза от печат книгата «Учителят говори», съставител Георги Радев, излиза и «Живот за Цялото», също подготвена от него. Това е Слово на Учителя Дънов. Те са преведени съответно на френски: « Le Maître parle » и « La vie pour le Tout ». Щом цар Борис не може да чете и да възприема Словото на Учителя на български и на френски, едва ли ще го възприемат и англичани. Вж. също бел. №155.

172. Независимостта на Чехословакия е била гарантирана с пакт за ненападение и взаимна помощ с Франция и Русия. Но на Мюнхенската конференция на 28 и 29 септември 1938 г. Франция и Англия отстъпват пред Германия и Италия, разкъсват Чехословакия и предават Судетската област, населена с германци, на Германия. Така се спасява мирът и войната се отлага за една година.

173. В Англия се зачева идеята за комунизма. После тя го препраща в Европа, където се ражда като незаконен син на английската монархия. После се изпраща като идеология и система в Русия след Октомврийската революция в Русия през 1917 г. Там се отглежда, възраства, възмъжава и става опасен за онези, които са го заченали и родили. Това е становището на Учителя Петър Дънов. За да се справи със своя незаконен син, който, ако дойде до бреговете на Англия, ще иска правото си да влезе на острова и правото си на наследство, то Англия със своята политика създава Тристранния пакт между Германия, Италия и Япония. Целта е пактът да бъде насочен към незаконородения син, който в момента управлява СССР. Ако бяха се изпълнили 14-те точки на президента Уилсън, то нямаше да има несправедлив мир. Тези точки са публикувани в «Изгревът», том XV, стр. 640–642, 642–644, а снимка №144 е на Уилсън. А статията «Болшеvizмът като идейно движение» вж. на стр. 644–648.

174. От 1917 г. до 1939 г. е страдала Русия от техния болшеvizъм, изпратен като незаконородено дете, да се отглежда от нея. Но сега е техен ред да страдат от този болшеvizъм, който ще им се върне. Началото е конференцията в Техеран от 28 ноември 1943 г. до 1 декември 1943 г. между Сталин, Чърчил и Рузвелт, на която започва разделянето на Европа. По-късно продължава с Ялтенската конференция на полуостров Крим от 4 до 11 февруари 1945 г. И този незаконороден син – болшеvizмът, по-късно идва и след Ялтенската конференция през 1945 г. между САЩ, Англия и СССР той получава за наследство цяла Източна Европа: България, Румъния, Унгария, Чехословакия, Полша, Източна Германия, и я владееше до 1989 г., когато на 9 ноември падна Берлинската стена и Германия се обедини. Ние бяхме свидетели на царуването на незаконородения принц на Англия.

175. Според Учителя Дънов Бялата лежа, която има проекция в Невидимия свят и на земята, намира своите служители. Черната лежа също я има в Невидимия свят, както и долу, на земята, със своите слуги. За уравновесяване на силите, то в Черната лежа на 10 души има един представител на Бялата лежа. И в Бялата Ложа, на 10 нейни членове има един от Черната лежа. Така че действията на двете ложи не са укрити. Но от Черната лежа са много хитри и умни. Те са представители на висши интелекти, които притежават знания и умения за разрушение, за управление, за насилие във всички области, като в тях имат свои представители.

176. Според Учителя Дънов войните сега се водят в духовния свят. Там са главните сражения, а тук, на земята, е само едно отражение, като хората са обсебени от тези войни горе и участвуват на земята като войници, подлъгани в името на някакви обещания. Пророчествата за тази епоха се намират в «Изгревът», том I, стр. 441–455, том III, стр. 308–318.

177. Учителят Дънов обяснява на Своите последователи, че щом чрез радиото може да се изпраща говор и музика на хиляди километри по вълните на етера, същото може да се прави и с мисълта на човека – чрез своите мисли и чрез мозъка като предавателна централа, човек може да препраща мисли на определена вълна за определен друг човек. Радиото е доказателство, че у човека може да се развие центърът на яснослушане, а телевизията е пример, че може да се предават образи и да се развие у човека – в мозъка му – център на ясновиждане.

178. «Вехтият на Дни видял» какво означава?

1) Пророк Данаил, в глава 7, стих 9, говори:

«Гледах, додето престоли се положиха и Вехтият на Дни седна, на когото облеклото беше бяло като сняг и косите на главата му като чиста вълна, престольт му огнени пламъци, колелата му огън палещ.»

2) В псалом 90, стих 2, се обяснява, че Вехтият с Дни е «От веки и до веки Ти си Бог.»

3) В псалом 104, стих 1–2, се обяснява защо облеклото е бяло:

«Благославяй, душе моя, Господа. Господи Боже мой, възвеличил си се много. С чест и великолепиe си облечен.

Ти, който се обличаш с виделина като с дреха.»

4) Пророк Данаил в глава 7, стих 13–14:

«Гледах в нощните видения и ето един като Син Человечески идеше с облаците небесни и стигна до «Вехтия с Дни» и го въведеха при него.

И даде се нему власт и слава и царуване, за да му служат всичките народи, племена, и езици: властта му е власт вечна, която няма да премине и царуването му, което няма да се развали.»

5) Пророк Данаил в глава 7, стих 22:

«Доде дойде «Вехтият с Дни» и даде се съдът на светите на Вишнаго; и времето стигна, и светите взеха царството.»

179. 1) Това се отнася за съня на вавилонския цар Навуходоносор. Вж. Данаил, гл. 2, ст. 31–36.

В книгата Учителят. София, 1946, стр. 414:

«Този Разумен Център ръководи градежа на новата култура. Всички благородни подтици, идеи, вдъхновения в човечеството идат от Него. Напреднали Светли Същества от висшите йерархии са близко до земята и работят за новата култура.

Всички повдигнати и благородни души от всички раси и епохи, които са работили за повдигането на човечеството, и днес продължават да работят.

Мойсей, Буда, Хермес, всички пророци, както и Христос, Учителят на учителите, които са работили някога, и днес работят.

В книгата на пророк Данаил е казано (гл. 2) [ст. 31–36]:

Цар Навуходоносор сънува следния сън: вижда един голям човек, чиято глава била от злато, гърдите и мишците му – от сребро, коремът и бедрата – от мед, пищялите му – от желязо и нозете му – отчасти железни, отчасти глинени. Един камък ударил образа в нозете му, които били от желязо и глина, и ги съкрушил. Тогава желязото, глината, медта, среброто и златото се съкрушили купно и станали като прах, и вятърът ги дигнал и не се намерило за тях никое място. А камъкът, който ударил образа, станал планина голяма и изпълнил всичката земя.

Главата от злато, гърдите и мишците от сребро, коремът и бедрата от мед, пищялите от желязо – това са досегашните култури.* Нозете от желязо и глина – това е съвременната западноевропейска култура, разпространена днес по цялата земя. Тя е именно културата на желязото и глината – култура на железобетона.

Камъкът, който строшава нозете, направени от желязо и глина – това е подтикът за нова култура, който иде от Великия Разумен Център на природата. Този подтик, който иде от разумните сили на природата, след разрушението на днешните форми на живота, ще изгради новата култура, която ще изпълни цялата земя.»

179. 2). А за IV рог, че това е Римската империя, вж. Данаил, гл. 7, ст. 8. Данаил има видения за четири животни, като зверове. Четвъртото имало 10 рога, от които 3 паднали, а четвъртият излязъл измежду тях и имал очи и уста, които говорили наголемо (надуто) (ст. 20). Четвъртото животно е четвъртото царство – Римското царство, което от 10 рога се разпада на 10 царства (ст. 24) между 351 г. и 476 г. след Христа. А този малък рог с очи и уши става голям и това е Римският папа, когато Римският епископ е провъзгласен за папа през 538 г. след Христа чрез декрета на Юстиниан I, византийски император (527–565 г.).

179.3) Вж. Данаил, гл. 8, ст. 21–22. Данаил има видения и вижда козел (ярец) с един рог, който се счупва и излизат 4 рога. Козелът е Гърция на Александър Македонски. Тя се разпада на 4 царства: Египет, Сирия, Трако-Македония (Гърция) и Рим.

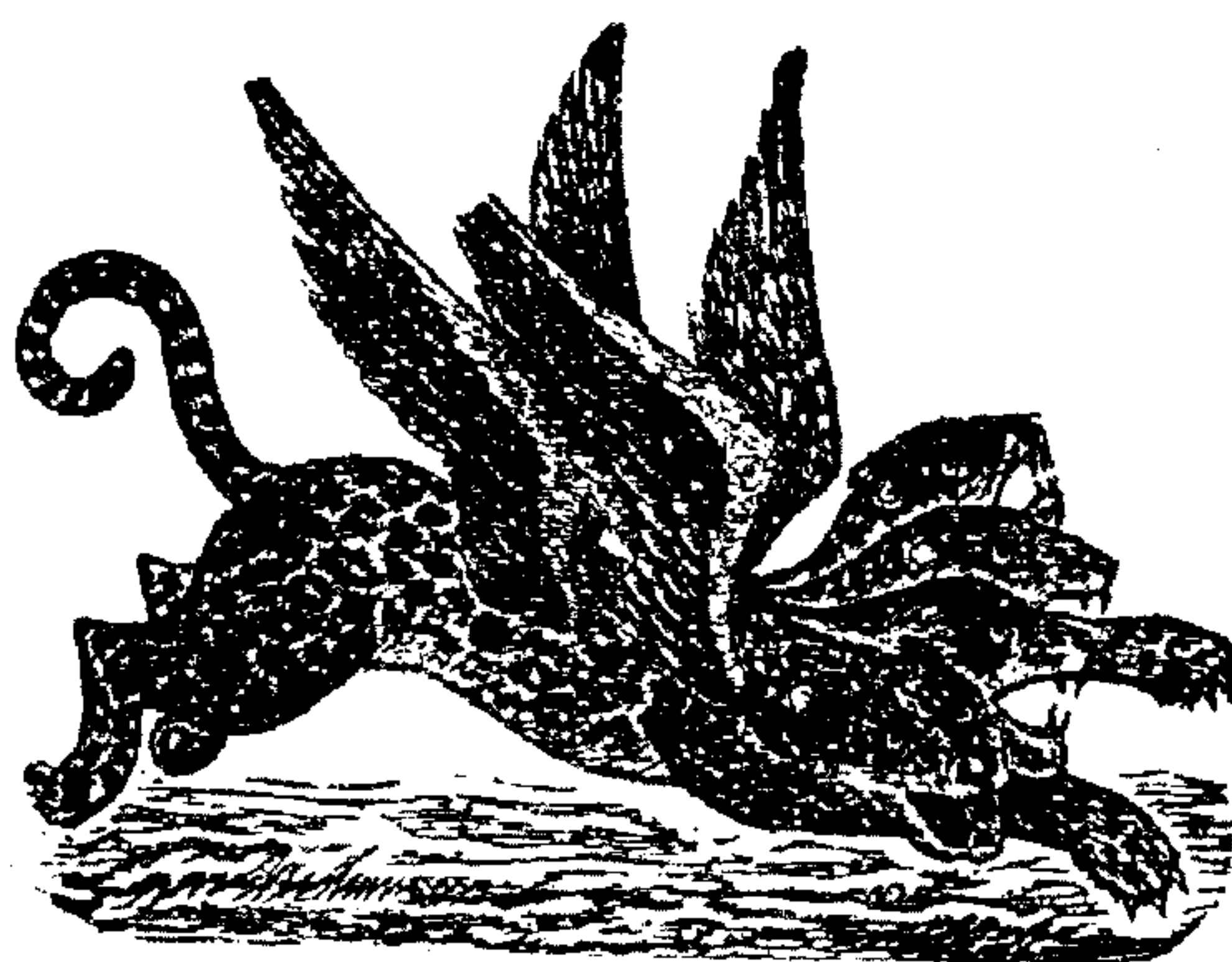
(Вж. илюстрациите на стр. 925–927, сканирани от книгата: *Библейски четения по настоящата истина*. Издание на Международното трактатно дружество, Хамбург, 1901. Печатница на Б. Н. Малджиев, Русе)

180. В края на месец март 1939 г. българска делегация начело с министър-председателя Кьосеиванов пристига в Анкара за разговори с турското правителство. Поставя се въпросът за връщането на Южна Добруджа от Румъния, която я е получила с подписания Букурещки мирен договор на 28 юли 1913 г. след разгрома на България в Междусъюзническата война от 1913 г. От Бълга-

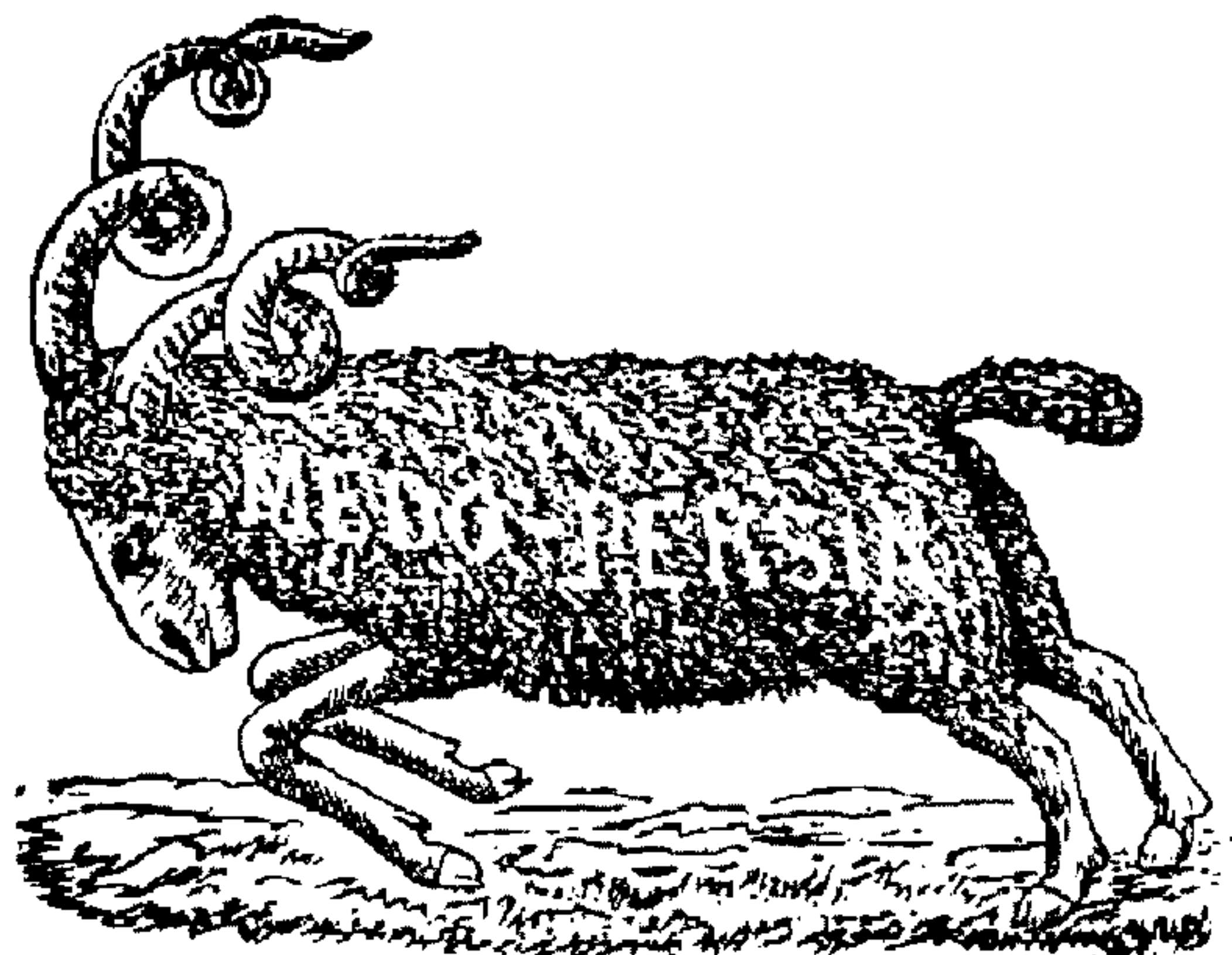
* Главата от злато е Вавилон (асирийците) от 677 г. преди Христа до 538 г. преди Христа; гърдите и мишците от сребро е Медия и Персия от 538 г. пр.Хр. до 333 г. сл.Хр.; коремът и бедрата от мед е Гърция от 331 г. пр.Хр. до 161 г. пр.Хр.; коленете и нозете от желязо и кал – това е Рим от 161 г. пр.Хр. до 483 г. сл.Хр. Това са етапи исторически, духовни, през които е минало предишното човечество. Сегашното човечество трябва да премине през същите етапи. Това се отнася и до всяка една днешна създадена държава. Историята на Израил е история на днешното човечество. То се изгражда по същите духовни закони. (бел. на съставителя на «Изгревът» Вергилий Кръстев)

Илюстрация към Данаил, глава 2.

Илюстрация към Данаил, глава 7.

Илюстрация към Данаил, глава 7.
 На най-долната фигура: Четири царства:
 1. Египет; 2. Сирия; 3. Трако-Македония (Гърция); 4. Рим.

рия е отцепена територия от 7525 кв. км. Предлага се на България да влезе в Балканската антанта. В замяна България иска връщането на Южна Добруджа. Заявява се, че ако българите предприемат военни действия за връщането на Южна Добруджа, то балканските съседи ще започнат военни действия срещу нея. Ето защо Учителят съветва да не се бърза. А какво е било настроението по това време, се вижда от стенограмата на процеса на Народния съд срещу Любомир Лулчев:

Заседание на Народния съд от 25 декември 1944 г.*:

– ... Прескачам някои работи и дохождам до преговорите в Крайова. В тези преговори нещо, което е характерно, е начинът, по който е процедирано между министрите. Обикновено двама министри, Филов и Попов – това съм отбелязал, това говоря, защото може би е неизвестно, – когато са процедирали, са казвали, че са делегати на царя. Идват при мене министри, които ми казват: «Ние не знаем нищо. Не сме говорили по това.»

– Кой министър?

– Мене ми се струва, че беше Багрянов. По-точно е казано в дневника, да не сбъркам. Казва: «Ние не знаем какво става. Уж сме министри, пък не знаем какво става. Уж заседаваме, ние, министрите, не знаем какво става. Филов и Попов вършат всичко, каквото искат.» Мисля, че царят ми каза, че Филов и Попов при един несполучлив ход на работите са поискали да се мобилизира една дивизия или да се нахвърли върху Добруджа и да се влезе насила. Аз се ужасих, защото бяхме говорили това да става с мир. Царят каза: «Да, но тези хора са се забравили и не знаят какво искат.» Това се осуети от телеграмите, които се бяха получили, защото царят го посъветвали да се отнесат до респективните столици на Англия и Франция, да запитат евентуално какво ще бъде тяхното становище. Те отговорили. Царят ми каза: «Те останаха като мокри кокошки от отговорите и взеха правия път.» На 10 септември, когато вече е свършено с Добруджа, се получи писмото от английския крал за Добруджа, с което сърадва българския цар, че е могло с мир да се постигне нещо хубаво. Аз помолих тогава царя да използва това, че с мир е постигнат един резултат, и да помоли английския крал по същия начин – чрез мир, да се постигне добруване на народите, защото една война – това значи социална разруха на цяла Европа. В това време вече иде и натискът на германците да влезем в пакта.

181. Според Версайския договор от 1919 г. Чехословакия като новообразувана държава получава Судетската област, населена с немци. Германската партия в Судет отначало иска само автономия, но да се устрои съгласно конституцията на Райха. По-късно Хитлер настоява за присъединяване към Германия. Това става след Мюнхенската конференция на 28–29 септември 1938 г. А на 15 март 1939 г. Чехословакия е окупирана от Германия.

182. Фердинанд I Сакс-Кобург-Готски е роден на 26 февруари 1861 г. във Виена. Баща му – принц Август Сакс-Кобург-Гота, е от виден германски владетелски род, австрийски генерал. Майка му – княгиня Клементина, е дъщеря на френския крал Луи-Филип Орлеански. След абдикацията на княз Александър I Батенберг българската делегация търси княз за българския престол. Намират в едно кабаре с певици Фердинанд, който по това време е поручик в австро-унгарската армия. Той се съгласява и така се изпълнява пророчеството на майка му, че синът ѝ ще бъде много важен цар и ще играе много голяма

* Народният съд срещу Любомир Христов Лулчев, 59-годишен, неосъждан, последовател на Бялото братство, таен съветник на цар Борис III: Документи. София: Астрала, 1996, стр. 40–41. (бел. на съставителя на «Изгревът» Вергилий Кръстев.)

роля и ще бъде при нозете на най-великия Цар на Царете в света. И това пророчество се сбъдва. През юни – на 25 юни 1887 г. III-то Велико народно събрание го одобрява за княз. През 1893 г. IV-то Велико народно събрание прави промени в конституцията на чл. 38, като улеснява неговата женитба за католичка и открива възможност за създаване на династия. Той се оженва за княгиня Мария-Луиза Бурбон-Пармска, която е дъщеря на Пармския дук и на принцеса Мария Пиа Бурбонска, принцеса на двете Сицилии, родна дъщеря на френския крал Карл X, от френската кралска династия на Бурбоните. По този начин чрез Фердинанд идват тук да воюват помежду си големите кралски фамилии и да разрешават кармата си в българския народ. Присъствието на Фердинанд в България отначало до края му е служело за разрушение. Където се е появявал, всичко е разрушавал след себе си. След него се разрушават няколко империи: Австро-Унгарската, Германската, Руската и Османската. А след абдикацията си през 1919 г. той е в Европа и носи със себе си силите, които тикат Европа към нова война и разрушения. Затова Учителят говори, че той е свършил своята мисия.

А най-голямото предателство към България започва през 1911 г., когато под негово давление се променя чл. 17 от Търновската конституция, с което поучава право да води преговори и да сключва тайни договори с други държави без знанието на Народното събрание. И това довежда България до двете национални катастрофи през 1913 г. и 1918 г.

183. Англия въоръжава Япония с модерна морска флотилия и през избухналата Руско-японска война през 1904–1905 г. Русия бива смазана и унижена. През нощта на 27 януари 1904 г. японците нападат пристанището Порт Артур, което е руска морска база на Жълто море в Далечния изток на Квантунския полуостров. Гарнизонът е обсаден 5 месеца. Царското правителство, вместо да изпраща влакови композиции с оръжие, боеприпаси и храна на обсадените, им изпраща вагони с икони, за да се молят чрез тях. Това възмущава всички военни и Русия става за смях пред света. Руският император, за да помогне на обсадения гарнизон, прехвърля целия Балтийски военен флот по море, който заобикаля Африканския континент и по Тихия океан се насочва към Порт Артур, за да помогне на обсадените. Флотът не е допуснат от англичаните да преминат през Суецкия канал да съкратят разстоянието, за да загубят повече време. При остров Цусима на 14–15 май 1905 г. Балтийският флот е разгромен и потопен от японците. Япония получава Квантунския полуостров с Порт Артур и южната част на остров Сахалин. Японците превземат Корея и стъпват на китайска земя. За да изплати военните си задължения, Русия сключва държавни заеми след Портсмътския мирен договор между Русия и Япония на 28 август 1905 г. в Портсмът, САЩ. По това време е руската революция от 1905–1907 г., това е времето на въстаналия броненосец «Потьомкин», когато през есента на 1905 г. пристигат от него 13–15 моряци в България и оттук заминават за Женева. И така навремето Англия повдига Япония, а сега Япония е враг на Англия. Така на 27 септември 1940 г. се сключва Тристранният пакт между Германия, Италия и Япония, назоваван за по-кратко «Оста Рим–Берлин–Токио».

184. Съгласно Англо-френско-руската спогодба от 19 февруари 1916 г. на Русия се отстъпва владението на Цариград и Проливите и на известна част от Източна Тракия. Този таен договор е публикуван официално от в. «Правда», в брой от януари 1918 г. На конференцията в Лозана след войната руска делегация застъпва същото становище. А на 21 ноември 1914 г. между руския император Николай II и френския посланик Палеолог е постигнато споразумение, при което Русия иска: турците да напуснат Европа, Цариград да стане

неутрален град под международно управление и линията Енос–Мидия да бъде границата между България и Русия. А това означава Русия да вземе част от Източна Тракия.

През 1917 г. идват две революции в Русия – Февруарската и Октомврийската на 25 октомври/7 ноември 1917 г., царизмът пада и идват болшевиките на власт. Така че Руската империя се разрушава и това се допуска от Провидението, за да не може Русия да иска изпълнението на договора и да се настани в Източна Тракия и в Цариград.

185. Фердинанд по време на Балканската война с Турция от 1912–1913 г. си поръчва златна каляска и с три впряга бели коне по три броя – общо 9 коня. С нея иска да влезе в Цариград като победител. Това негово желание го изяжда отвътре и той довежда България до Междусъюзническата война и до Първата национална катастрофа. Изразът «да нямаш граница със силен» означава, че Провидението не допуска до България силен съсед като Русия, за да не я погълне. Другите съседи я изрязват с територия, като я оставят малка, но жива. Това е планът на Небето, понеже Учителят е в България.

186. Надя е дъщерята на генерал-адютанта на цар Фердинанд, Алекси Стоянов, и при Борис III е придворна дама заедно със сестра си Вяра. Надя знае няколко западни езика, за което е била назначена за секретарка на дворцовата канцелария, а след това – за лична секретарка на цар Борис. С нея царят разговарял само на френски език.

187. Борис е синът на генерал Алекси Стоянов и брат на Надя.

188. Учителят Дънов упреква цар Борис пред Лулчев, че той още нищо не е направил за Бялото Братство, а търси помощ чрез Лулчев. Бялото Братство се преследва от полицията, от църквата, обществеността, журналистите. Забраняват се съборите им в Търново и в София. Единственото, което е искал Учителят, е да се въведе Паневритмията в училищата. Този опит започва, но се проваля. За него вж. в «Изгревът», том I, стр. 494–507.

189. На 17 май 1913 г. в Лондон се сключва мирен договор, с който се слага край на Балканската война. На 19 май 1913 г. Сърбия и Гърция подписват таен военен договор, насочен срещу България. На 16 юни 1913 г. Фердинанд дава заповед за настъпление на българската армия срещу Сърбия и Гърция. На 27 юни Румъния обявява война на България, като на 28 юни румънските войски навлизат в Добруджа. На 30 юни 1913 г. турската армия преминава граничната линия Мидия–Енос и заграбва Източна Тракия. На 10 юли 1913 г. румънските войски навлизат в Софийското поле, като стигат до София. И там биват спрени от един западен посланик.

На 18 юли 1913 г. започват преговори за мир. На 28 юли е сключен Букурещкият мирен договор, според който Сърбия завзема Вардарска Македония, Гърция – Южна и Югоизточна Македония, Румъния взима Южна Добруджа, а Турция – Източна Тракия с Одрин.

Учителят Дънов споменава, че румънците са изпълнили Волята Божия да умиротворят бесовете на Фердинанд, като дойдат до София без всякаква съпротива. Това е била нейната мисия, но не е трябвало да взима Южна Добруджа.

190. Учителят Дънов споменава, че Германия е обещала да помогне на България да си върне Южна Добруджа. Този разговор е на 20 март 1939 г. А това е Волята Божия. И тя трябва да се изпълни. Но Германия си взима предварително хонорара, като първо на 28–29 септември 1938 г. взима Судетската

област от Чехословакия, а на 15 март 1939 г. окупира Чехословакия. Ето това е хонорарът, който взима предварително. Но тя изпълнява обещанието си, като на 27 юни 1940 г. Хитлер уведомява министър-председателя Филов и външния министър Попов, че е упражнен натиск срещу Румъния и на 7 септември 1940 г. в Крайова е подписан договор за връщане на Южна Добруджа на България.

191. Като се споменава за Божиите закони, трябва да се знае, че събитията в света се управляват от един висш Разумен свят, който е невидим за човешките очи и уши. И те действуват много бърже, като въздават възмездие и възстановяват Божиата Правда. А целта с отварянето на Втората световна война е да се затрудни работата на Школата, която е открил Великият Учител на земята. Не само да се затрудни, но и да се спре. Тази война се води в духовния свят и има своята проекция на земята. А като актьори в тази кървава драма са привлечени европейските народи.

192. Планът от Невидимия свят към големите държави е чрез злото да ги прекарат през страдания и да им се пробуди съзнанието за доброто. Иначе ще изчезнат. И те изчезват. Ето как. Германия губи войната от 1939–1945 г. и на 9 май 1945 г. капитулира. Франция след 1945 г. губи своите колонии и се прибира на континента след 10 години. Англия като империя губи колониите си в Далечния изток – Австралия, Индия, Цейлон. Русия, която през това време е СССР и която е една от победителките, получава кредит от Учителя, но не си изпълнява обещанието пред Бялото Братство и точно след 45 години СССР се разпада като империя. Големите империи изчезнаха. Останаха само САЩ, но за тях ще се спрем, когато му дойде времето и мястото.

193. На 28–29 септември 1938 г. на Мюнхенската конференция Германия получава Судетската област, населена с германци, заради лошото им третиране от Чехословакия. Според Учителя това е било Божествено решение, за да се запази мирът в Европа. Но на 15 март 1939 г. Германия напада и окупира Чехословакия. Това е грешка на германците, дължи се на тъмната фаза, през която е преминавала Европа.

194. Фердинанд има грандомански идеи в себе си, вложени в него от майка му, която е искала да му се намери в Европа велико царство и да бъде още по-велик цар. Стамболов го измъква от едно нощно кабаре и го прави княз на България. След време Стамболов се изповядва, че единственият му грях пред България е това, че е довел Фердинанд за княз. За него най-важното е било да направи велики дела, за да бъде най-великият цар в света.

Фердинанд е бил определен от съдбата да бъде най-лошият гений в Европа. Той е бил проводник на разрушителните сили на Европа. Където е стъпил и отишел, никой не е прокопсал. Не прокопса България чрез Първата и Втората национални катастрофи. След абдикацията му през 1918 г. той заминава в Австрия и после – в Германия. Той е причината за развитието там на разрушителните идеи, които носи в себе си.

195. Според Учителя Божият план е бил такъв, че се изпращат румънските войски да навлязат в България и да усмирят духовете, които са обсебили Фердинанд и приближените му и да турят ред. Когато румънските войски са пред София, тогава Фердинанд се опомня. Но правят грешка, че взимат Добруджа, за което бяха разцепени от Хитлер. На 28 юни 1940 г. Румъния отстъпва Бесарабия и Буковина на СССР. На Унгария се връща Трансилвания. А на 20, 23 и 24 септември 1940 г. към Тристранния пакт се присъединяват Унгария, Румъния и Словакия. И накрая румънските войски са изпратени да воюват срещу СССР, след като Хитлер напада СССР на 22 юни 1941 г.

196. На 20 април 1939 г., по случай 50-годишнината на Хитлер, бива поканен председателят на Народното събрание Стойчо Мошанов начело на българска делегация в Берлин. На срещата на Мошанов с външния министър на Германия фон Рибентроп за първи път се поставя въпросът за връщането на Добруджа. На 12 май 1939 г. е публикувана англо-турска декларация за помощ. След доклада на Мошанов за посещението в Берлин, цар Борис е изразил отрицателното си мнение срещу Хитлер, че е разрушил Мюнхенското споразумение, понеже той също е взел участие в подготовката на тази конференция. През месец май 1939 г. в София се отбива помощник-комисарят на външните работи на СССР. Натискът идва от всички страни.

197. Генерал Петър Ганчев, адютант на цар Фердинанд.

198. Според обещанието, дадено на католическия папа Лъв XIII, децата, родени от брака на Фердинанд и Мария-Луиза, ще бъдат католици. Борис е кръстен по католическия обред за католик, но за да се подобрят политическите отношения с Русия, то Борис се кръщава втори път в черквата «Св. Крал» («Св. Неделя») от личния пратеник на Николай II – граф Кутузов, и си остава с името Борис, княз Търновски. А двете му сестри и брат му остават католици. При женитбата си на 25 октомври 1930 г. в Асизи, Италия, в църквата «Св. Франциск», съгласно канон 1557 на католическата църква, цар Борис дава писмено обещание пред папа Пий XI, че родените му деца ще бъдат католици. На 31 октомври 1930 г. в храм-паметника «Св. Александър Невски» се прави втора сватба – по православния обред, и на царицата се дава името Йоана вместо Джована.

199. Непрекъснато Фердинанд настоява да се върне в България. Но синът му Борис не го иска. И всички не го искат. Искат го онези, които искат да се възбудят в България безредици от идеите на Фердинанд. Затова решават да му дадат някоя задача, за да я свърши и по този начин да го заангажират, за да не стои празен.

200. На 15 март 1939 г. министър-председателят заминава за Анкара. На 17–19 март се провеждат преговори, при което се иска връщането на Южна Добруджа от Румъния, за да се върнат от Югославия заграбените земи от Царибродско и Босилеградско, а от Гърция се иска излаз на Бяло море при Егея. Но на 18 март 1939 г. английският посланик в Анкара се явява на преговорите и ги спира. По-късно Турция съобщава, че ако България остане неутрална, няма да се намеси Балканският пакт срещу нея.

201. Царица Йоана не е можела да търпи княгиня Евдокия, сестрата на Борис III. Накрая я принуждава да напусне двореца, както и брат ѝ принц Кирил. Евдокия си прави къща на мястото, отпуснато от генерал Алекси Стоянов близо до Изгрева.

202. Идеята за вегетарианство се поддържа от толстоистите – последователи на Лев Толстой в България, които са наброявали хиляди хора. После последователите на Учителя също са вегетарианци и въздържатели. Към тази група спадат и привържениците на международния език Есперанто. В София е имало немалко вегетариански ресторанти, дори по комунистическо време, от 1945 г. до 1990 г., беше оставен да действа един. В големите градове е имало вегетариански гостилници. Но журналистите, обществеността, църквата са ги приемали като гнезда на сектанти и са ги атакували непрекъснато чрез вестниците. Те не са имали никаква печалба от вегетарианските ресторанти, защото приготвянето на храната е трудоемко, трябва много пресни зеленчуци и

ястията са евтини. Почти всички вегетариански ресторанти са били на загуба. Работили са заради идеята.

203. «Щуро мечище». Навремето са хващали малки мечета, продупчвали са им носа, поставяли са халка, а в нея са слагали синджир и са започвали да обучават мечето. После то пораста, става мечка, мечкарят свири на гъдулка и мечката играе разни хора и прави някои заучени неща. Щом се засвири мелодията, то мечката знае какво да прави, как да играе. Но когато мечката се разсърди, тя се отскубне от ръцете на мечкаря, върви, тича и всичко, което е наоколо, преобръща, троши, а всички бягат от нея. Гъдулката вече не я управлява, защото вече е станала на «щуро мечище». Ето това означава този израз на царя. Има и други изрази: «Мечката играе наред», «Мечка да те гази», «Гладна мечка хоро не играе».

204. Борис Стоянов е син на генерал-адютанта на Фердинанд, Алекси Стоянов. Той е използван от княгиня Евдокия и от царя за куриер.

205. Учителят съветва да бъдат резервирани, защото се предлага на България да влезе в Балканския пакт и тогава ще се водят преговори. Но България поставя условия да ѝ се върнат земите. Всичко е в застой – изчакват се да се развият и други събития, за да се разреши въпросът за Добруджа.

206. Българите са тъкали платното си на дървен стан. На кросното се намират нишките за тъкането. Като се изтъче платното, то тогава се рита кросното. И оттук идва изразът, който означава, че човек си е свършил работата: «Изтъка си платното и си ритна кросното.» Това прави Италия, когато, без да предупреди Германия, на 7 април 1939 г. окупира Албания.

207. «Шило в торба не стои.» Рано или късно шилото ще продупчи торбата и ще излезе наяве. Това представлява политиката на Фердинанд. Защо в Хитлеровите похвати има фердинандовщина? Защото това са идеи, похвати, методи на Фердинанд, който ги предава на Хитлер. Самото му присъствие в Германия създава център, от който излизат тези похвати.

208. На 17 май 1913 г. в Лондон е сключен Лондонският мирен договор между България, Сърбия, Гърция и Черна гора и Турция. Турция отстъпва всички земи, намиращи се на запад от линията Мидия–Енос. Мидия е на брега на Черно море, а Енос е на брега Бяло море. По този начин България излиза на брега на Бяло море. Това е било според плана на Невидимия свят според Учителя Дънов. Но по време на войната Германия и Австро-Унгария поддържат Турция поради стратегически интереси, а от друга страна подтикват България да превземе Цариград. Така Фердинанд отхвърля предложението за мир от 29 октомври 1912 г. и скрива от всички за това предложение. На следващия ден Провидението изпраща холера на българската войска и я прави небоеспособна. Фердинанд нарежда щурмуването на Чаталджа на 4 ноември 1912 г., но безуспешно. Заболели са над 32 000 души от холера, като над 2000 са умрели от епидемията. Това става по време на Междусъюзническата война, започната по вина на Фердинанд на 16 юни 1913 г. На 30 юни 1913 г. турската армия преминава граничната линия Мидия–Енос и превзема Одрин без бой. И тя запазва завладените територии с Букурещкия мирен договор от 28 юли 1913 г. и ги узаконява с Цариградския договор от 16 септември 1913 г. между България и Турция и така се откъсва Източна Тракия от България. На България е бил даден излаз излаз на Бяло море от устието на р. Места и р. Марица с едно пристанище – Дедеагач. След Втората национална катастрофа и подписания мирен договор в предградието на Париж Ньойи на 27 ноември 1919 г., България е изти-

кана от Бяло море. А с договорите, подписани в Севър на 10 август 1920 г. и в Лозана на 24 юли 1923 г. Западна Тракия окончателно преминава към Гърция. Ето това е значението на думите на Учителя Дънов, че България е загубила най-хубавото нещо, което Невидимият свят ѝ дава. И то заради Фердинанд, защото е заслепен от Австро-Унгария, още от времето, когато е бил младши офицер в австрийската армия.

209. Чехословакия прави грешка, че не дава автономия на Судетската област, населена с немци, през 1938 г. и повдигането на националистически чувства за присъединяване към Германия е последица от това. Чехословакия се разпада на Чехия и Словакия, като Словакия получава независимост начело с кардинал Тисо. Но това е последица от конференцията в Мюнхен на 28–29 септември 1938 г., когато от Чехословакия се откъсва Судет и се предава на Германия. Според Учителя Дънов Чехия прави грешка, че не отстъпва през 1938 г. Но не обяснява в какво, защото тя получават ултиматум, който се изпълнява на 14 март 1939 г., когато е окупирана от Германия.

210. Още през 1915 г. Англия и Франция са гарантирали на Русия териториалното владение на Босфора, на Цариград и западните брегове на Дарданелите с уговорка за подялба от тях на азиатските владения на Турция. На 19 февруари 1916 г. се сключва договор между Англия, Франция и Русия, с което се отстъпва владението на Цариград и проливите на Русия. За да се освободи от този договор, Англия насочва усилията си за разрушаване на Руската империя. В началото на 1915 г. Англия и Франция се опитват да превземат Дарданелите, но след големи загуби изтеглят своя флот и се насочват към десант на Галиполския полуостров, но биват отблъснати. След този неуспех те решават да разрешат на Русия да превземе Цариград. Английската политика е насочена срещу Русия. Това се вижда и от преговорите в Лозана през 1922–1923 г.

211. Учителят Дънов дава едно разрешение, което е дадено, когато английският крал Едуард VIII на 7 септември 1936 г. посещава България и му е предадено да се върнат колониите на Германия, за да се отпуси германският котел, който може да гръмне. Вж. «Изгревът», том I, стр. 446–447. Трябва да се отворят колониите на колониалните страни Англия, Франция и Италия и да се образува съюз на освободените и съединени народи. Тази идея работи вече чрез ООН и чрез образувалия се днес Европейски съюз с обща валута и общи граници. Едуард VIII не послушва Учителя Дънов. Той се занимава с мисис Симпсън, която още не е разведена с мъжа си, а Едуард вече живее с нея, и това подкопава трона му. Той е коронясан на 12 май 1936 г., а на 10 декември с писмо до депутатите на Камарата на общините се отказва от престола. На освободения престол се въздига брат му като Джордж VI.

212. Доброто и Злото като сили съществуват първо в духовния свят, а после се проектират на физическия свят. Те са проектирани в минералите, растенията, животните, хората. Като пример може да се види, че в едно дърво съжителствуват злото и доброто. Злото е в корените на дървото, доброто е в клоните, а плодът на дървото е представител на новата култура на земята, която трябва да дойде. Тези сили се уравновесяват в растителния свят, така също в животните и в човешкия свят. Те са скачени съдове – щом едното се увеличава, и другото се увеличава. В сегашната епоха доброто е слуга на злото. Но в другата епоха, която иде, злото ще бъде слуга на доброто. То ще присъства, защото то не може да изчезне от земята.

213. Вж. бел. №203.

214. Спас Ганев е министър на обществените сгради, пътищата и благоустройството в правителствата на Кьосеиванов от 1935 г. до 1939 г. Тогава в страната се строят много пътища и обществени сгради и това довежда до злоупотребата с държавни средства от Ганев. На 23 октомври 1939 г. е съставен новият кабинет на Кьосеиванов и вече Спас Ганев го няма. На 24 октомври 1939 г. на заседание на новия Министерски съвет се прокарва решението на цар Борис III за разпускането на 24-ото ОНС и насрочването на нови избори.

215. По силата на чл. 136 от Конституцията царят разпуска 24-ото Обикновено народно събрание. Предхождащ е конфликтът между Стойчо Мошанов като председател на 24-ото Обикновено народно събрание и министър-председателя Кьосеиванов, който казал на царя: «Или той, или аз.» Мошанов на своя глава посещава на 28 юли 1939 г. Париж и Лондон, без одобрението на царя и министър-председателя. Народното събрание се готви да гласува недоверие на правителството. Но на 19 октомври правителството изпреварва и си подава само оставката. На 24 октомври 1939 г. царят формира ново правителство с Кьосеиванов и се освобождава от всички министри. Царят се освобождава и от депутатите, като в същия ден с указ разпуска 24-ото ОНС и насрочва нови избори.

216. В новото правителство на Кьосеиванов на 14 ноември 1938 г. Иван Багрянов е назначен за министър на земеделието и държавните имоти до 23 октомври 1939 г. Такъв е и в следващото правителство от 23 октомври до 15 февруари 1940 г. и от 15 февруари 1940 г. до 15 февруари 1941 г., когато е сменен и на негово място поставят проф. Богдан Филев. Иван Багрянов е земеделец. А Стоил Стефанов е също земеделец, бил е секретар на Александър Стамболийски и е бил хвърлен в затвора от цар Борис.

217. Спас Ганев е отстранен, като в новия кабинет на Кьосеиванов на 23 октомври 1939 г. го няма. Той си отива заедно с провинилите се министри по официален път – чрез смяна на кабинета, а не чрез бламиране. На 29 март 1939 г. е внесен законопроект от Ганев в парламента, но този законопроект е критикуван и правителството го изтегля, за да не бъде бламирано и сменено.

218. В Европа вече воюват. Натискът срещу България е много голям, за да се определи на коя страна да застане. В страната има сили, които са за Англия, дори за Германия, а комунистите са за СССР. А семейството на цар Борис III го разпъва на четвърта страна. Затова виси на косъм. Положението е много сериозно.

219. Христо Калфов – роден на 16 октомври 1883 г. в гр. Калофер. През 1903 г. завършва военно училище. 1907–1911 г. – специализант във Военната академия в Торино. През 1913 г. е в свитата на цар Фердинанд. От 1914 г. до 1917 г. е военен учител на княз Борис. От 1918 г. до 1922 г. е адютант на цар Борис. Калфов е един от организаторите на преврата на 9 юни 1923 г. Министър на външните работи в правителствата на Александър Цанков от 1923 г. до 1926 г. Секретар на Демократическия сговор. 1923–1934 г. – народен представител в XXI–XXIII ОНС. От 1932 г. е член на Централното бюро на «Народно социално движение» на проф. Ал. Цанков. От 1941 г. до 1944 г. е председател на 25-ото Обикновено народно събрание.

220. Димитър Генчев – вж. бел. №21. Понеже е поддържал връзки с Александър Стамболийски, като е бил куриер между него и царя, то Военният съюз след преврата на 9 юни 1934 г. настоява да бъде освободен от двореца. През периода 1935–1938 г. царят го използва за политически задачи. Той е много

добре запознат с кухнята на земеделските водачи и е бил много остър срещу онези, които играят на политическото въже, какъвто е Иван Багрянов. Те са военни, свикнали са на заповеди и на изпълнение и не могат да търпят хора, непостоянни в своите обещания.

221. Сирку Станчев е военен, приближен на цар Борис, изпълняващ политически поръчки. Той също вижда двойната игра на Багрянов и реагира остро пред царя. Целият конфликт между Багрянов и царското семейство започва от времето, когато Фердинанд отказва да даде дъщеря си Евдокия да се омъжи за Багрянов. Тя остава стара мома. В нощта на 19 май 1934 г. по време на преврата той се добира до двореца, за да подкрепи царя.

222. Това пророчество на Лулчев се изпълнява. От 1938 г. до 1941 г. е министър на земеделието и държавните имоти в правителствата на Кьосеиванов и Богдан Филев. От 1 юни 1944 г. до 2 септември 1944 г. министър-председател на България е Иван Багрянов. Обявява, че ще пази неутралитет, а от друга страна нарежда на армията да атакува и унищожи комунистическите партизани, променя военно-наказателния закон да действа и срещу гражданите. Опитва се да измами СССР, като съобщава, че ще скъса с Германия, а след 3 дни – на 22 август 1944 г., външният министър Драганов съобщава, че няма да се сменя външнополитическият курс на цар Борис III. Така че той слуша само себе си, демагогствува в страната и във външната политика. Накрая е уличен в лъжата от всички.

223. Донка Проданова е слугинята на семейството на генерал-адютант Алекси Стоянов. А Надя е дъщерята на Алекси Стоянов и тя е секретарка на канцеларията на цар Борис. За Донка вж. в «Изгревът», том XIX, снимка №45.

224. Александър Белев е шеф на Комисарството по еврейските въпроси.

225. На 8 октомври 1938 г. началник-щабът на армията Йордан Пеев бива убит заедно с придружаващия го началник на Картографския институт майор Стоянов. Убиецът Стоил Киров според някои е бил застрелян също на мястото, за да се прикрие заговорът. Като причина се смята, че Пеев е установил, че новозакупените от Италия самолети са негодни за бойни действия. И това е станало чрез генерал Луков и принц Кирил. И тази причина изтъкват македонските кръгове. Друга версия е, че е бил застрелян от македонците, понеже като добруджанец е искал първо да се освободи Южна Добруджа, а след това – Македония. А убиецът е бил от организацията на Ванче Михайлов – ВМРО. Цар Борис нарежда блокада на София от войската. Арестувани са стотици хора – и след това интернирани.

226. Учителят Дънов обяснява, че когато идеите са общочовешки, когато са свалени от един висок идеен свят, те имат по-голям обем, за да се видят и усвоят. А да се реализират – трябва с по-голяма скорост и бързина да стане това, защото се загубва времето, предназначено за това реализиране. Този окултен закон е приложен във вътрешната политика. Но цар Борис не приема това, а се занимава с дребни ограничени възгледи и пада надолу и всичко, което му е казано, го проваля предварително. И изобщо не може да се дойде до изпълнение. Това е отговорът на всички въпроси защо не е станало това, което им е казал Учителят.

227. Правителствените среди непрекъснато ограничават дейността на Учителя Дънов и Неговите последователи. Търсят и най-малкия повод да правят скандали и да изнасят във вестниците и да настройват народа срещу «дъ-

новистите». Защо щяха да имат Добруджа по-рано? Защото политическите събития в света се управляват от един разумен свят, който се управлява от Всемировия Учител. Но това никой не приема тогава, че дори и сега, през 2004 г., когато се пишат тия бележки.

228. Каквото му се казва чрез Лулчев, който понякога преиначава думите на Учителя, а понякога е точен, то цар Борис нищо не изпълнява, а прави точно обратното. Тогава Учителят казва, че и без него може да се оправят нещата, но ще стане по-лошо за хората. И това точно става. Страната преминава през невероятни страдания и накрая Учителят пуска руснаците в България да управляват 45 години – от 1944 г. до 1989 г.

229. Учителят Дънов съветва Лулчев да изслуша цар Борис, защото духовете говорят чрез него и имат лоши мисли. А той да се въздържа. И да гледа за кого работи цар Борис – за Бога или срещу Бога. Но никога не е работил за народа си, а сега се стреми да запази династията си.

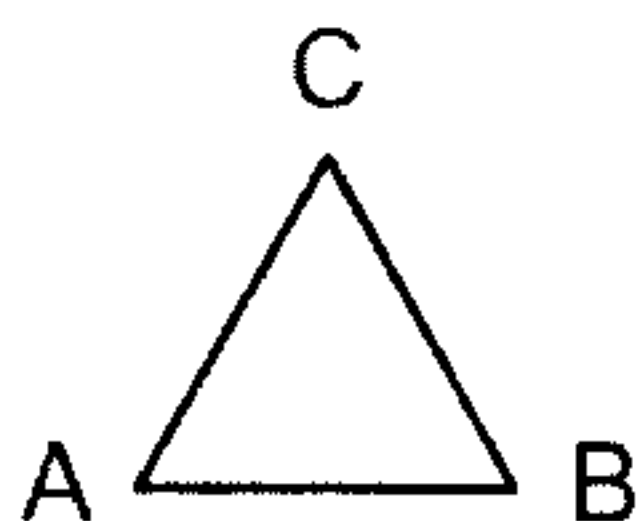
230. Учителят е подкрепял цар Борис, за да направи нещо. Но нищо не е направил. Вместо да изпълнява волята на Бога, която се дава чрез Учителя, той ходи и се моли на Англия и Германия. А не знае, че съдбата на света се създава и направлява от София. И от Учителя. Това не се е приемало тогава, не се приема и сега. И това се струпва на главата на българите. Досега българите не приемат Учителя и ще си понасят последствията.

231. Учителят Дънов казва, че в Невидимия свят гледат на нещата, събитията отвсякъде и едновременно. Затова на цар Борис трябва да се дават две неща, две перспективи, два вида, за да се доведе до умозаклучението, че реалността е едно и се обединява в едно. И тогава ще отпаднат различията. Лулчев приема това, но цар Борис III е смес от Кобурги и Бурбони и те не приемат това. Неговият череп е друг, чуждоземен, а не български, и той няма орган да възприема тези идеи от Учителя.

232. Троеличието на Бога се дава от Божествения Дух, Христовия Дух и Господния Дух. Това е, което Учителят казва, че Бог си има във всеки свят лице. Това е дадено в «Изгревът», том XIX, в «Хороскопът на Учителят Беинса Дуно и човекът Петър Дънов», стр. 907–928.

233. Въпросът за едноизмерното пространство между две точки и една линия. Въпросът за двуизмерното пространство – за да се прекара една плоскост, трябва да се вземат 4 точки. При нея има разширение. Въпросът за триизмерното пространство се говори, когато тази плоскост може да се движи.

Най-добре това е изразено в това, че идеята в Божествения свят е точка, в духовния свят е кръг. И за да слезе тази идея от духовния свят в умовете на хората, то този кръг трябва да се разчупи и дъгата на кръга слиза надолу като

линия в умствения свят, в чувствения свят и в действияния свят, като се пречупва от средата, през която преминава. Това са три перпендикуляра, за които тук се говори. Те се съединяват в триъгълник, където АВ са мислите, АС са чувствата, ВС е волята, т.е. действията. Този триъгълник е човешката личност, съставена от мисли, чувства и действия.

Сборът на ъглите от този триъгълник е 180° . Кръгът, който се разчупва и който слиза като дъга в трите човешки свята, има 360° . Къде тогава отиват останалите 180° ? Те не изчезват. Те представляват духовната матрица, която съществува в духовния свят и която не изчезва никога. Такава е силата на една идея.

234. Андро Лулчев е рожден брат на Любомир Лулчев, доброволец във войните 1912–1913 г., 1914–1918 г. Ранен е няколко пъти, с 9 рани в тялото, ходел е с две патерици. Журналист, депутат в Народното събрание. Убит от противниците си.

Евдокия, княгиня българска, е родена сестра на цар Борис. Тя френологически прилича на рода на баща си. Имала е изключителни качества на политик, била е отначало съветник на брат си, но след конфликти с италианката царица Йоана напуска двореца. Построява си вила близо до квартал Изгрев и там царят е правел някои от срещите си с Лулчев.

235. Багрянов е много обещаващ, но нищо не е изпълнявал, което накрая отива към обикновена демагогия, с която работи навсякъде. Веднъж е с царя, на следващия ден е в опозиция, а онези, които са го заобикаляли, го поддържат, за да бъдат облагодетелствувани с държавни поръчки и субсидии в областта на земеделието. България тогава е земеделска страна и изнася земеделски продукти и животни – говеда, овце, кожа, вълна и платове.

236. Йозеф Паул Гьобелс – министър на просветата и пропагандата в Германия от 1933 г. до 1945 г. Той е идеологът на нацистката партия.

237. На 3 март 1878 г. в Сан Стефано е сключен историческият договор между Русия и победена Турция, с което се оформят границите на България. От 1 юни до 1 юли 1878 г. в Берлин се е състояла конференция и се подписва т.нар. Берлински договор, с който България се разделя на две: Княжество България под суверенитета на султана, задължено с данък към султана, и Източна Румелия, под политическата и административна власт на султана. Това разделяне става в Берлин с помощта на германския канцлер Бисмарк. А разделянето се осъществява от Англия и Австро-Унгария.

238. Германия насилствено присъединява към себе си Австрия на 12 март 1938 г. Това е т.нар. аншлус. Хитлер е по произход австриец. Така окончателно остатъкът от Австро-Унгарската империя е подчинена на Германия.

239. Въпреки двете войни от 1912–1913 г. и 1914–1918 г. и стотиците хиляди убити мъже, то възпроизводството на българското население е изумително. Всяко едно семейство ражда обикновено към 8–10 деца, като половината остават живи. Останалите умират от болести. Не е населението, което тормози вътрешния живот, а самата държавна система. Селяните произвеждат. Между тях и пазара има «прекупвачи на зелено», които закупуват селскостопанските продукти на безценица и ги препродават на по-високи цени. Дори ги задържат и ги продават през пролетта, за по-големи печалби.

240. От една страна германците превеждат пари чрез ген. Ганчев, адютант на Фердинанд, за да плащат на германофилите. Англичаните действуват по други канали. Комунистите получават пари от СССР. От друга страна, всички искат връщането на Южна Добруджа, връщането на Македония и Тракия. И вътрешният натиск е по-голям от външния натиск от Англия, Германия и СССР. И не се знае накрая народът накъде ще тръгне – към Добруджа или към Македония.

241. Това е резултат от искането на германския император Вилхелм II пред Фердинанд да превземе Цариград. А те са забравили, че лично бяха решили на Русия да превземе Цариград. За справка вж. бел. №184, №185, №210.

242. Григор Василев – роден през 1883 г. в с. Радово, Пернишко. През 1900–1904 г. учи право в София и Женева. Член на БРСДП – широки социалис-

ти. 1913–1923 г. – деец на Демократическата партия. 1923–1931 г. – член на Демократическия сговор. 1930–1931 г. – министър на земеделието и на държавните имоти в правителството на А. Ляпчев. 1931–1932 г. – главен редактор на сп. «Българска земя». 1933–1937 г. – редактор на в. «Българска земя».

243. След абдикацията му на 3 октомври 1918 г., на Фердинанд I му е осигурена държавна издръжка.

244. Богдан Филев – роден през 1883 г. в гр. Стара Загора. 1901–1906 г. завършва филология и археология в Германия. 1907–1909 г. специализира археология на Запад. 1914–1944 г. – редовен професор по археология в Софийския университет. 1937–1944 г. – председател на Българската академия на науките (БАН). 1938–1940 г. – министър на народното просвещение в правителството на Кьосеиванов. 1940–1942 г. – министър-председател и министър на народното просвещение. На 1 март 1941 г. подписва Тристранния пакт за присъединяване на България към Германия. 1942–1943 г. – министър-председател. 1943–1944 г. – регент на малолетния цар Симеон II.

245. Теофана Савова – вж. бел. №129.

246. Вж. бел. №155.

247. Лулчев е имал дарбата да вижда причините на болестите и неведнъж му ги е казвал. Можел е да лекува – имал е силата за това. Имал е знанията да предлага природосъобразни средства и лечение с билки. Имал е голям успех и са търсели неговата помощ не само последователи на Учителя, но и външни лица.

248. На 29 март 1939 г. Спас Ганев внася законопроект в Народното събрание, но този законопроект бива разкритикуван от всички и изтеглен. Решено е Ганев да бъде сменен в подходящото време. Багрянов в същото време заминава в чифлика си, за да гостува на жена си, за да не го упрекват, че има връзка със смяната на Ганев. А и царят иска точно това, да не би да се смята, че ще се правят пазарлъци.

249. Антон Ганев е генерал от трудовите войски и е предлаган за министър на пътищата и на благоустройството.

250. «Закръпката» е смяна на Спас Ганев, но на негово място не се назначава титуляр, а на 12 април до 23 октомври 1939 г. се назначава временно управляващ от Владимир Аврамов, който от 1938 г. до 1939 г. е министър на железниците и пощите. И чак от 23 октомври 1939 г. е назначен титуляр – инж. Димитър Василев.

251. Стоил е Стоил Стефанов, виден земеделец. Вж. бел. №51 и №67. Недялко Атанасов е земеделец. Вж. бел. №38.

252. Папазов е индустриалец от Габрово.

253. Петко Стайнов – роден през 1890 г. в гр. Казанлък. През 1911 г. завършва право в Париж. През 1912 г. специализира право в Лайпциг. 1923–1946 г. – народен представител. 1930–1931 г. – министър на железниците в правителството на Ляпчев. 1934–1935 г. – пълномощен министър в Париж. 1944–1946 г. – министър на външните работи и изповеданията в правителството на Кимон Георгиев. От 1948 г. до 1972 г. завежда секция по държавно право в БАН.

254. Първан Драганов – роден през 1890 г. в гр. Лом. Завършва военно училище през 1909 г., 1910–1914 г. завършва военна академия в Германия.

1914–1918 г. – офицер от свитата на княз Борис III. 1920–1932 г. – флигел-адютант на цар Борис III. Пълномощен министър в Австрия – 1936–1938 г., в Германия – 1938–1942 г., Италия – 1942–1944 г. Министър на външните работи в правителството на Багрянов от 12 юни до 2 септември 1944 г. Осъден на смърт от Народния съд на 1–2 февруари 1945 г.

255. Митрополит Стефан – роден в с. Широка лъка, Смолянско. Завършва богословско училище в Самоков, духовна академия в Киев. Секретар на българската екзархия в Цариград – 1910–1915 г. Специализира в Швейцария философия и литература – 1915–1919 г. През 1921 г. е ръкоположен за епископ. През 1922 г. е избран за Софийски митрополит. От 21 януари 1945 г. до септември 1948 г. е Български екзарх. Има заслуга за вдигане на схизмата от 1872 г. върху Българската църква на 22 февруари 1945 г., наложена от Цариградската патриаршия.

256. За Димитър Генчев вж. бел. №21. Бива използван от цар Борис III за съветник, комуто е вярвал 100%, но след като е изобличен от Лулчев, накрая царят му е вярвал само 25%. С помощта на другите двама съветници – Лулчев и Севов, той е махнат. И най-интересното е, че онова, което е правел Генчев, сега започва да го прави Багрянов, макар че са двама различни политици. Защото силите на разрушението, които са били в Генчев, са едни и същи. Щом е махнат Генчев, те отиват в Багрянов. Сменят се личностите, но духовете не се сменят, те са едни и същи. Понеже Лулчев познава този окултен закон, затова иска да се върне Генчев, за да се запази другото гърне, което е Багрянов. А първото гърне, което поема помията, да си остане на поста. Това са окултни закони, които останалите около Лулчев не разбират. Дори и царят.

257. След абдикацията си на 3 октомври 1918 г., цар Фердинанд напуска България и се заселва в Германия. Със себе си носи онези разрушителни идеи, които доведоха България до Първата и Втората национални катастрофи. Тези идеи съзнателно или несъзнателно се поемат от Хитлер, понеже те витаят из въздуха. Първото, което Хитлер прави, е присъединяването на Австрия към Германия на 12 март 1938 г. – т.нар. аншлус. Това също е Фердинандова работа. По този начин той си отмъщава на бившия австрийски император Франц-Йосиф за униженията, които е понасял от него. Така Австрия престава да съществува като самостоятелна държава. Втората Фердинандова работа е подтикът му Хитлер да вземе Судетската област от Чехословакия, та дори и на 15 март 1939 г. да окупира Чехословакия. Целта му е всички бивши територии на Австро-Унгарската империя на Франц-Йосиф да преминат към Германия. Това е неговото отмъщение – т.е. повече да няма следа от Австро-Унгарската империя.

258. Трябва да се изясни думата «пристав», която се е употребявала навремето. До 1900 г. пристав е слуга, измикарин, който изпълнява заповедите на чорбаджията. Сред 1900 г. пристав е началник на полицейски участък. А след 1920 г. пристав е съдия-изпълнител – онзи, който има съдебна власт да приведе в изпълнение решенията на съда. Хитлер е съдебен пристав. Той има задачата да приведе решенията на съда на Небето във връзка с несправедливия Версайски договор. Но той не изпълнява задачата си. Неговият главен път за изпълнение е Англия. Но го отклоняват на изток и към Русия. И това го губва.

259. Германия е трябвало да бъде съдебният пристав на Небесния съд за Англия. Но западните страни я подкупват с Чехословакия. Първо на 28–29 септември в Мюнхен ѝ отстъпват Судетската област, а после я насочват на изток, да окупира Чехословакия на 15 март 1939 г. По този начин Англия и Франция

подкупват Германия с Чехословакия и отварят нейния път на изток. Насочват я на изток. И когато това става, Учителят Дънов няколко часа се е разхождал по поляната на Изгрева и е казвал на глас: «Умни са, умни са тия англичани. Не може да им се отрече. Насочиха войната на изток.» А през това време нито вестници, нито радио са споменавали за тези събития. След няколко дни вече вестниците пишат, че Судет е вече германски. И само толкоз.

260.1) На 17 май 1913 г. в Лондон се сключва мирен договор между България, Сърбия, Гърция и Черна гора от една страна и Турция от друга страна, с който Турция отстъпва всички земи на запад от линията Мидия–Енос на Балканския съюз. Мидия е на Черно море, а Енос – на Бяло море.

2) На 16 юни 1913 г. по заповед на Фердинанд българските войски нападат Сърбия и Гърция. На 27 юни 1913 г. Румъния обявява война на България, а на 30 юни Турция преминава линията Мидия–Енос и стига до Одрин. На 28 юли 1913 г. в Букурещ България сключва мирен договор, след като е капитулирала, с който е изрязана с територии. Даден е излаз на Бяло море (Егейско море) от устието на р. Марица до устието на р. Места с градовете Ксанти, Гюмюрджина, Дедеагач.

3) На 1/14 октомври 1915 г. е публикуван в Държавен вестник Манифестът за влизане на България във войната на страната на Централните сили (Германия, Австро-Унгария, Османската империя). Пробивът на Добро поле започва от 14–15 септември 1918 г. На 29 септември 1918 г. в Солун се сключва примирие, с което България капитулира. На 3 октомври 1918 г. Фердинанд абдикира. На 27 ноември 1919 г. в предградието на Париж Ньойи е подписан чрез диктат от победителите мирен договор с България.

4) Министър-председателят на Англия Лойд Джордж обвинява България в «империализъм и стремеж към хегемония». Това е официалното становище на Англия. Българската делегация е изолирана. И Англия не се застъпва за излаз на България на Бяло море. България загубва Западна Тракия. В член 48 от договора се предвижда излаз на България на Бяло море, което трябва да се определи допълнително и което не става. Англия се противопоставя, за да не позволи на славянска държава да стъпи на Бяло море. Целта е да не позволи българският народ да се обедини в рамките на Сан-Стефанския договор и да ограничи условията за работа на Великия Учител – Беинса Дуно. Вж. «Изгревът», том I, стр. 441–443, 443–446.

261. Числото 8000 е число на Кабалата. Ако се постави числото 8 в легнало положение, ще се получи знакът на (+) ∞ (–) – плюс-минус безкрайност. Това число показва времето, когато човешката цивилизация се заселва на Земята и започва да се организира като такава. Това е епохата на Кали Юга. Сега е демаркационната линия на старата епоха и новата епоха. Земята излиза от 13-ата сфера. Вж. «Изгревът», том III, стр. 309–318.

262. Бог е, Който иде и ще оправи света. Той е в България. Вж. «Изгревът», том I, стр. 31–33, 39–42, 42–44, 487–491, 618–623; том XIX, стр. 907–933.

263. Вж. «Изгревът», том IV, стр. 3–41 – «Призвание към народа ми – български синове на семейството Славянско».

264. Учителят Дънов е против идването на цар Фердинанд. Той знае много добре, че където Фердинанд е отишел и стъпил с краката си, всичко разваля и всичко започва да гори около него. Не го иска никой в България, с изключение на някои военни, които го лъжат, че ще го докарат на власт, за да им дава пари

за техните организации тук. Не го искат внуците му и синовете и дъщерите му. Оставят му да върши някои дипломатически ходове. Но неговото присъствие в Германия е пагубно – подпалва я със своите идеи за реванш. Вж. «Изгревът», том I, стр. 436–443.

265. Според Лондонския мирен договор от 17 май 1913 г. границата между Турция и България е линията Мидия–Енос. Мидия е на Черно море, а Енос – на Бяло море. Това е бил планът на Небето за България. Това е било Божественият план. Но враговете на този народ, чрез Фердинанд, на 16 юни 1913 г. обявяват настъпление на българските войски срещу Сърбия и Гърция. А Турция на 30 юни 1913 г. преминава линията Мидия–Енос, превзема Одрин и това положение остава и след сключения на 28 юли 1913 г. в Букурещ мирен договор. На 16 септември 1913 г. между България и Турция е сключен Цариградският договор, според който Турция си запазва Одринска Тракия. Според българско-сръбския договор от 1912 г. и Лондонския мирен договор от 1913 г., освен земите от Мидия–Енос, България има право на излаз на Бяло море с пристанище Кавала. След Междусъюзническата война от 1913 г. и Букурещкия мирен договор от 7 май 1918 г. Англия и Франция не са съгласни с отстъпването на Кавала на България. Но на 29 май 1915 г. Съглашението (Англия, Франция) представя колективна нота до българското правителство, че ако влезе във войната на тяхна страна, то ще получи Източна Тракия до Мидия–Енос, част от Западна Тракия, спорни и безспорни зони от Македония, Южна Добруджа. В нея териториалните компенсации се отлагат за следвоенния период. Германците ги убеждават, че това е временно и през лятото на 1915 г. германско-австрийските сили имат успехи на Източния фронт. Фердинанд отказва. И на 24 август / 6 септември 1915 г. България и Германия подписват договор за военни действия срещу Сърбия. На 14 октомври 1915 г. Фердинанд обявява война на Сърбия. На 16 октомври 1915 г. Англия и Франция обявяват война на България, а няколко дни след това Русия също обявява война на България. Така България загубва своя неутралитет и възможността да запази земите си с българско население. И то по вина на Фердинанд.

266. Уолтър Рънсиман – английски политик и водач на Либералната партия, който е изпратен в Чехословакия през лятото на 1938 г. за политически сондажи, но Англия решава да жертвува Чехословакия и да се споразумее с Германия с цел да я насочи на изток, в което сполучва. Целта е да отклони готвещия се удар срещу нея, като го изпрати към Русия.

267. Невенка е Невена Неделчева, приятелка на Лулчев, детска учителка. Тя е имала проект да се намерят даровити деца – музиканти, художници, математици и др. и да се обучават в отделно училище със специална програма, за да си доразвият талантите. Тази идея я реализира Людмила Живкова, дъщеря на Тодор Живков, управлявал България 35 години по време на комунистическата власт. Такова училище се откри в Горна Баня.

268. Екатерина Каравелова – родена през 1860 г. в гр. Русе, съпруга на Петко Каравелов. Завършва в Москва, учителка по литература, деятелка на женското движение, публицистка, русофилка, преводачка на класици от френски и руски. Активна общественичка срещу консерваторите и диктатурата в България, привърженичка на либерализма. Останала в паметта на българите като надарена жена в служба на народа си.

269. Княгиня Евдокия – дъщерята на Фердинанд, е срещу неговото завръщане в България, както и всички от децата му, заради неговата властническа натура. Той се страхува от «дъновистите» – последователите на Учителя Дъ-

нов, защото всичко, което му бе казано, не изпълни и му бе предречено, че ще напусне България и никога вече няма да се върне. И накрая това се сбъдна. Вж. «Изгревът», том I, стр. 441–443.

270. Фердинанд е изгонен от България, а децата му са в България, като синът му е цар Борис III. Той още не може да си прости, че не е цар, макар че е жив. Всичката си омраза той насочва към Евдокия и Борис и те в никакъв случай не го допускат да се върне, защото знаят какво ще последва – абдикация на цар Борис III.

271. На всички е правело впечатление, че въпреки безобразното поведение на Фердинанд към министри и депутати и макар че не са го понасяли, в негово присъствие направо са треперели и са били в подчинено състояние. Това е правело впечатление на всички. Но не се знае на какво се дължи това. Ето тук дъщеря му Евдокия говори за магиите, с които той си служи. За мнозина това са глупости, на за онзи, който е хванат чрез магия в мрежата, няма отърване и накрая бива продупчен и неговата жизнена сила е изпита и накрая остава като една празна мидена черупка на брега на морето. Така че той е бил вещ в магиите.

272. Клементина Орлеанска, майка на Фердинанд. Тя е дъщеря на френския крал Луи-Филип Орлеански, родена през 1817 г., починала през 1907 г. След смъртта на Мария-Луиза – майката на Борис, през 1899 г., до 1907 г. за него се е грижела баба му Клементина. Цар Борис върви по рода на баба си Клементина – по рода Орлеански, само 25%, а останалите 75% – по рода на Бурбоните. Дори и Фердинанд го е наричал Бурбон.

273. Проект на Невена Неделчева за създаване на училища за даровити деца. По това време върви една теория за децата-чудо – «вундеркинд», която много добре върви с провъзгласената чиста немска раса – т.нар. арийска раса на богоизбраните. Учителят Дънов е бил против такъв проект, понеже е знаел, че той ще бъде атакуван политически. На процеса на 29–30 декември 1944 г. срещу Лулчев обвинителят остро е критикувал този проект за създаване на «фюрерчета».

274. Какви са личните сметки на това предложение? Понеже Невена Неделчева е приятелка на Лулчев и чрез този проект е искала да докаже себе си. А тя е една обикновена детска учителка в прогимназията, изпратена в едно от най-затънтените села в Свогенския район – с. Брезе, кацнало навърх планината.

275. Лулчев пише писмо до цар Борис, понеже е знаел, че той от своя страна ще го изпрати до Фердинанд, да разбере какво е мнението на «дъновистите». А Учителят Дънов е наредил на Лулчев да му се пише писмо в никакъв случай да не идва в България. А защо идването му в България би било погрешка? Всички са живи свидетели, че той е причина за двете национални катастрофи на България и идването му тук ще възбуди тези духове, които искат с война да коригират Версайския договор от 1919 г.

276. Според Учителя Дънов България в този момент – 1939 г. – трябва да пази пълен неутралитет, да се държи за мира и чрез него ще получи онова, което е загубила. Но това не послуша синът на Фердинанд – Борис III, и се дойде до Трета национална катастрофа. А това, че за България ще има благоприятни условия чак след 60 години, се отнася до едно изказване на Учителя, че условията на 1939 г. ще се повторят през 1999 г. А какво се случи през 1999 г.? Дотогава беше публикувано за 4 години оригиналното Слово на Учителя Дънов

в 59 томчета. Вж. «Изгревът», том XVI, стр. 885–905. И бяха издадени 12 тома от «Изгревът» и бяха организирани над 20 концерта с музика на Учителя Дънов и четени мисли от Словото Му.

277. Категорично на цар Борис III му се казва какви ще бъдат последиците, ако баща му Фердинанд се завърне в България, защото всички съображения бяха давани чрез злия му гений, който провали България. Той не послуша нито един от съветите на Учителя Дънов, а се подиграваше с тях. И накрая, през 1917 г. го интернира във Варна.

278. Неутралитетът, който обявява цар Борис III, е идея на Учителя. Но идва момент и царят се отказва от него и се присъединява към оста Рим–Берлин–Токио, за което заплаща с главата си. Фердинанд може да бъде полезен отвън, но идването му би било катастрофа за него и за България. И понеже никое от децата му не го иска също, той накрая трябва да миряса.

279. Само чрез неутралитета, който трябва да спазва, могат да се поправят грешките на двете национални катастрофи. Ако дойде тук, ще предизвика съдбата. Коя съдба? Тази европейска карма на Кобургите, Бурбоните, Орлеанците и Савойците. И тя ще смаже България.

280. Плановите на Провидението са неизменни. Но делата на хората се променят. Със своя ход да се присъедини към Германия и да настъпи със своите окупационни войски в Гърция, Македония и Сърбия, цар Борис III предизвиква съдбата. Той почина скоростижно на 28 август 1943 г. и след това дойде Третата национална катастрофа.

281. На 6 май е денят Гергьовден, който е патронен празник на Храбростта на българските войски и който се празнува винаги с парад. А главнокомандуваният цар Борис III трябва да приеме лично парада.

282. Царица Йоана Савойска е дъщеря на италианския крал Емануил III и кралица Елена, дъщеря на крал Никита от Черна гора. Представителите на Савойската династия са водили борби за независимост на Италия срещу Бурбоните, т.е. срещу рода на майката на цар Борис III – Мария-Луиза Бурбон-Парма. И тази карма се прехвърля да се разрешава в България, при нозете на Учителя Дънов, за сметка на българския народ. Затова царица Йоана е тук барометърът на политическа Италия и понякога предвещава бури, урагани. И това е причината за големите скандали и разправии между царицата и царя. Кармата е тази, която ги кара да се мразят помежду си.

283. Лулчев му дава съвет да остави царицата да се грижи за Симеончо като дете и юноша, а той ще се грижи за сина си, когато стане на 21 г. и встъпи в пълнолетие и тогава трябва да го обучава като бъдещ цар. Но това не става. Симеон е роден през 1937 г. + 21 години е 1958 г., а това е годината на победилия социализъм в България. От 2 до 7 юни 1958 г. е седмият конгрес на БКП – на който българските комунисти приемат, че това е конгресът на победилия социализъм.

284. През април 1939 г. на път за Анкара в София пристига Потьомкин, заместник-комисарят по външна политика на СССР. Среща се с цар Борис и с министър-председателя Кьосеиванов. На връщане от Анкара отново се среща с тях и запитва готова ли е България да влезе в Балканската антанта срещу отстъпването на Южна Добруджа. Българската страна настоява да се върне Западна Тракия до линията Мидия–Енос. Потьомкин казал, че трябва да се решават въпросите с мирни средства. В момента според Учителя Дънов Бъл-

гария е в «отлив» – това е термин, който означава, че е в пасивност и всичко трябва да се решава с мир.

285. В момента Учителят на Бялото Братство Петър Дънов е в България и Неговото присъствие сваля духовна енергия, която трябва да се използва за образование, за духовен градеж, за просветно и морално повдигане на народа. Ако се използва тази енергия от Черната ложа, както през подема на Балканската война, то България ще се бие и нищо няма да сполучи. Духът е, Който държи българите, а това е Духът, Който е в Учителя Дънов. Но това цар Борис изобщо не приема. То минава покрай ушите му. Той е чужд на всичко това, което му се говори.

286. Златният век на България се определя от присъствието на Всемировия Учител Беинса Дуно между българите и отварянето на Школата на Великото Всемирно Бяло Братство на земята, както и от Неговото Слово, което Той дава за хората на следващата Шеста раса, които ще имат отворени сетива и центрове на мозъка и с тях ще бъдат във връзка с Невидимия свят.

287. Княз Симеон II се ражда на 16 юни 1937 г. Според Учителя Дънов това е прероденият Симеон Първи, но е закъснял и се ражда много късно. За него виж «Изгревът», том IV, стр. 91–92, стр. 472–473. Той трябва да върви по духовния път, определен от Словото на Учителя. Но това не става. Бяхме свидетели, че той нямаше никакво отношение към Учителя Дънов и към учението Му, след като се върна в България и през 2001 г. стана министър-председател (2001–2005 г.).

288. България е освободена от Белия Цар. А това е дадено в Откровението на Йоана, гл. 19, стихове 11–16. А това става от Руския Император Александър II, руския народ и помощта на Небето, с помощта на Духът Беинса Дуно. И неслучайно на Руския паметник в София е издълбан стих 9 от псалом 115: «Не нам, Господи, не нам, но на името Си дай слава.» Но на руски език звучи много по-силно и убедително. България е освободена за мисията на Бялото Братство и неговата Школа. Но цар Борис това не може да приеме, понеже няма развити мозъчни центрове и сетива, за да възприеме тези истини и идеите на Словото на Учителя. Той няма вътрешна изградена духовна инсталация и не може да поеме тази енергия. А и няма крушки електрически, които да светнат в него. В дома ви ако няма електрическа инсталация и крушки, електрическата енергия не може да премине през тях и да ви освети жилището. Същото е и тук.

289. Бащата на цар Борис е Фердинанд Кобург-Гота, роден във Виена от баща княз Август Сакс-Кобург-Готски, по народност немец. А майка му – Клементина Орлеанска, е дъщеря на френския крал Луи-Филип Орлеански. Та, цар Борис изплаща родовата карма на французите с ишиаса, а тази на германците – с подаграта. Освен това майка му Мария-Луиза Бурбон-Пармска е с кръвна връзка с френската кралска фамилия – Бурбоните.

290. Принц Павел е син на румънския крал Карол, той е далечен роднина на цар Борис по линия на румънската кралица Мария и дядото на цар Фердинанд.

291. Понякога Лулчев дава малки брошурки със Словото на Учителя Дънов на цар Борис, да ги прочете. Но той не ги чете, защото, както е признавал по-късно, изобщо не е разбирал за какво говори Дънов.

292. По внушение на църквата, на Синода и на други военни, полковник Радойков нарежда на капитан Харлаков с войници да разгони събора на Бялото Братство в гр. Търново през 1915 г. Виж «Изгревът», том XI, стр. 617–618.

Учителят Дънов бил арестуван и после освободен. Това е на 8 август 1915 г. А за Божие наказание цар Фердинанд на 24 август 1915 г. подписва акт за воен-но нападение срещу Сърбия заедно с Германия, след което се идва до Възмездие-то и до втора национална катастрофа.

293. Това разпъждане на събора на Бялото Братство и арестуването на Учителя е престъпление пред Духът Божи и пред Бога. Всяко едно престъпле-ние пред Духът Божи се изплаща до тислящи поколения, според Учителя Дънов. Така на 16 април 1925 г. при атентата в църквата «Св. Неделя» генерал Радой-ков е убит, жена му е ранена и после умира от раните си. А Ангелина, жената на Лулчев, е убита при кражба на златни бижута. А Лулчев се е опитал да спаси жена си от предстоящото убийство, но тя не е приела нито съветите му, нито е послушала. За нея той е бил «дъновист» и мъж в леглото, и нищо повече.

294. Погледът на човека е отражение на външна светлина и на вътрешна светлина, съградена от неговата духовна природа. Има погледи, които възди-гат, понеже в тях има светлина и лъчи на слънцето, и други погледи, които са свързани със земята, водят до слизание надолу. Числото 22 е слънчев цикъл, толкова е продължила Школата на Учителя Дънов – цели 22 години, от 1922 г. до 1944 г. Като се каже 22, значи човек трябва да се свърже със светлината, която иде от слънцето, да поемеш някой слънчев лъч в себе си и по него да се изкачиш нагоре в духовните висини.

295. След завършване на Междусъюзническата война, дошла като пър-ва национална катастрофа, съгласно Букурещкия мирен договор от 28 юли 1913 г., Румъния получава Южна Добруджа в размер на 7525 кв. км.

296. На 15–16 септември 1918 г. е осъществен пробивът на Добро поле, което води до загуба на войната. На 29 септември 1918 г. е подписано Солун-ското примирие. Съгласно подписания Ньойски договор в Париж на 29 ноември 1919 г., Западна Тракия се предава на съюзниците от Антантата и те я оку-пират, след като българските войски и администрация я напускат. В нея от 28 септември 1919 г. до 26 май 1920 г. е установено междусъюзническо управ-ление, което се командва от генерал Шарпи, главнокомандващ съюзническите войски на изток, който е управлявал Западна Тракия. На 20 април 1920 г. кон-ференцията на Съглашението, състояла се от 19–26 април 1920 г. в Сан Ремо, Италия, предава Западна Тракия на Гърция. По-късно това е потвърдено със Севърския договор от 10 август 1920 г. и с Лозанския договор от 24 юли 1923 г. Така България загубва Западна Тракия.

297. На 22 септември 1908 г. в Търново, в присъствието на правителство-то, Фердинанд обявява независимостта на България, която е била подкрепена само от Австро-Унгария. По-късно Турция я признава, след като Русия се на-месва да се компенсират претенциите на турската страна за изплащане на обезщетение на железниците и за турските имоти.

За тази канара и голяма скала може да прочетете в «Изгревът», том III, стр. 136–138, том V, стр. 422–423. На тая канара и скала за пръв път се срещат Учителят и цар Борис – но Учителят не разговаря с него и стои на 10–15 метра от Него.

298. Иван Стаменов – роден през 1893 г., впоследствие пълномощен ми-нистър в Москва през 1940–1941 г. – по време на най-важните събития на Бал-каните и в СССР.

299. НОВОТО В ЖИВОТА: Лекция от Учителя, държана на 9 октомври 1929 г., София – Изгрев. – В: Естествен ред на нещата: Лекции на Общия окултен клас на учениците от Всемирното Бяло Братство, г. IX (1929–1930), том I. София, 1939, стр. 110–123.

Ето един цитат от онова, което Лулчев е чел на царя (стр. 115):

«За да не се разочарова, човек трябва да живее идейно, да гледа на живота като нещо цяло, неразделно. За идейния човек е все едно къде ще живее. Дали е на земята или на небето, той все живее, но при различни условия. И в богатството, и в сиромашията той вижда условия за живот, за работа и за развитие. Идейният човек носи в себе си Духа. Където отиде, той се чувства пълен с радост и готов за работа. Неидейният човек очаква Духа да дойде отвън, да го импулсира, да му даде подтик за работа.

Днес вие носите в себе си свещената идея да служите на Бога. Обаче, ако не живеете идейно, тази идея ще остане неразбрана. Някой казва: «Едно време много се въодушевявах, но сега вече от нищо не се въодушевявам.» – Защо? – «Защото остарях.» Който на младини се въодушевява, а на старини губи въодушевлението си, той не е идеен човек. Истински идеен човек е онзи, който и на младини, и на старини се въодушевява. Идейният човек никога не остарява, той винаги е млад.»

300. Злото и Доброто са две космически сили в природата. Злото работи в корените на космическото дърво на живота, а Доброто – в клоните му. Досега Злото е управлявало в света, но в бъдеще Доброто ще управлява чрез Злото, като го накара да работи. Да не се поощрява злото и да не го допуска човек в себе си, но да го накара да работи, да го впрегне в ярем и да почне да оре земята. А онзи, който отзад ще държи ралото, е умът на човека. Ето какво Лулчев е прочел на царя от горната лекция, но от стр. 117–118:

«Следователно, като е дошъл на земята, човек трябва да расте. Не може ли да расте, той се разочарова, става недоволен от живота. Недоволният гледа отрицателно на всичко. Той не вижда доброто, но вижда само злото в света. Наистина, има зло в света, но не е достатъчно само да се вижда. Човек трябва да знае къде се крият корените на злото и да го избягва. Една от причините на злото се крие в желанието на човека да владее чуждото благо. Законът на злото се изразява чрез стиха: «Разделяй и владей!» Може ли смъртният да владее един човек? Ще каже някой, че иска хората да го слушат. Щом е смъртен, хората не могат да му се подчиняват, нито да го слушат. Всеки човек трябва да бъде свободен, да изпълнява това, което Бог изисква от него. Щом изпълнява волята Божия, всички ще го слушат и ще му се подчиняват. Само онзи може да изправя хората, който себе си е изправил. Как ще проповядвате на хората, ако вие сами не сте убедени в това, което проповядвате? В който ден човек пожелае благо на брата си за себе си, той е внесъл злото в своя живот. В който ден реши да пожертвува своето благо за ближните си, той е внесъл доброто в живота си.»

301. За Недялко Атанасов виж бел. №38. Като земеделски министър щели да го убият на 9 юни 1923 г.

Рашко Маджаров е роден през 1874 г. в Копривщица. 1889–1898 г. – следва право в Петербург, Париж, Лион. В 1918 г. е министър на земеделието. Той е един от ръководителите на преврата на 9 юни 1923 г. 1924 г. – министър на правосъдието и като такъв внася в Народното събрание Законопроект за защита на държавата (ЗЗД). 1924–1926 г., 1928–1930 г. – министър на железниците и пощите.

302. Костадин Муравиев – роден през 1893 г. в Пазарджик. 1910–1915 г. – завършва лицей в Цариград и Военно училище в София. Участвува във войните – 1918 г. Член на БЗНС. 1919–1920 г. – началник на Обществената безопасност. 1923 г. – министър на войната в правителството на Александър Стамболийски. Арестуван след Деветоюнския преврат и съден. През 1924 г. е амнистиран. 1926 г. – ръководител на БЗНС «Врабча-1», след разцеплението на БЗНС. 1931–1932 г. – министър на народното просвещение. 1944 г. – министър-председател от 2 септември 1944 г. до 9 септември 1944 г. – всичко седем дни. Осъден на доживотен затвор. Освободен през 1955 г. по време на унгарските събития и изпратен в Белене за 5 години.

303. Иван Багрянов е роден в с. Воден, Разградско. Там има чифлик и от 1923 г. до 1938 г. се занимава със земеделие в Разградско, след като цар Борис го отстранява от политиката. След Ньойския договор Южна Добруджа е дадена на Румъния и границата е от Тутракан до Балчик. Понеже е отстранен, започва да прави контакти с румънците от Южна Добруджа, за да се присъедини към тях. Ето защо Христо Калфов, който от 1923 г. е министър на външните работи в правителството на Цанков, е ходел при него да го ликвидира, ако не проумее и не се откаже и скъса с румънската кауза. За Христо Калфов виж бел. №219.

304. Цар Борис признава, че не е разбирал съветите, които е получавал чрез Лулчев. Но по-късно, когато съветите се преобръщат в предсказани събития, той си променя мнението. Една част от съветите са лично от Лулчев, а друга част трябва да са от Учителя. Обикновено Лулчев не е запомнял всичко, каквото му е казвал Учителят и не всичко е изпълнявал, а понякога е правел точно обратното. И така царят не е получавал точния съвет. И накрая царят си е правел каквото му хрумне. И така се е идвало до провал.

305. Обикновено, когато се срещнат на Рила, то Лулчев е готвил, сварявал е вегетариански боб по своя рецепта. Царят е страдал от ишиас и са му препоръчали да не яде боб. А защо точно боб? Не се знае, знае само онзи, който го е препоръчал. Вероятно по причина, че отделя газове, издува червата и те притискат *Nervus Ischiadicus*, който причинява болката на крака.

306. За владиката Стефан виж бел. №255.

Народът е виждал много добре упадъка на морала у свещениците и е изкара много пословици, които и днес се употребяват. «Не гледай ме какво върша, а слушай ме какво ти говоря.»

307. Майката на царица Йоана Савойска е кралицата на Италия Елена, дъщеря на краля на Черна гора – Никита. Тя е черногорка, които са властни жени. А бабалъкът, т.е. тъстът му, е кралят на Италия Виктор Емануил III.

308. Това е една много важна черта на италианците – още са в обсега на представите, на непосредственото възприятие на нещата. А да преминеш да си служиш с понятия, това е друга, по-висша област на ума. Трябва да се премине от конкретния ум и да се отиде в абстрактния ум.

309. Политическият живот в страната е един театър, чиито сценарий е записан горе, в Невидимия свят, от духовете на Черната ложа. Те намират подходящи актьори, влизат в тях и играят по командата на суфльора. Актьорите са разделени, те воюват, но целта е една – да те оберат вътрешно, духовно и да ти приберат духовния кредит. С него те се хранят. Така си делят печалбата. Това е всъщност политиката.

310. Фердинанд има четири деца. Кирил и Евдокия вървят по бащина линия, като представители на родовата верига на Фердинанд. Евдокия върви по линия на баба си Клементина Орлеанска, а Кирил – по линия на принц Август Сакс-Кобург-Гота. Надежда и Борис вървят по майчина линия на Мария-Луиза. А тя е представител също на две родови вериги. Така цар Борис върви по линия на Мария-Луиза Пиа Бурбонска, родна дъщеря на френския крал Карл X. Неслучайно баща му Фердинанд често го е ругаел, че е Бурбон. А Надежда върви по веригата на Пармския дук, баща на Мария-Луиза. Това се вижда на снимките на рода им, които прилагаме накрая – снимки №77–80.

311. Фердинанд е имал много проблеми с децата си, като представители на четири кралски рода и дошли от Европа, за да си разрешават родовата карма при българите. Той затова ги е държал много строго, дори тиранически. От своя страна децата му са го мразели и това най-добре си личи от факта, че те всички имат еднакво решение – баща им Фердинанд след абдикацията изобщо не трябва да идва в България. А когато те му гостуват, едвам го издържат и веднага бягат да се върнат на спокойствие в България.

312. Събранията на общество Бяло Братство във Варна се забраняват от властите след настояване на църковните власти. Учителят Дънов нарежда на Лулчев да направи постъпки пред царя да се разрешат тези събрания. Списъкът на ръководителите на Братството към 1949 г. виж в «Изгревът», том III, стр. 343–345. А за по-предните поколения виж в «Изгревът», том VI, снимки №6 и №7. За първите събори във Варна виж в «Изгревът», том XI, стр. 370–444. Първите разкази са на Юрданка Жекова – виж «Изгревът», том VII, стр. 584–627. Следващите разкази виж в «Изгревът», том VI, стр. 724–747.

313. Велизар Багаров, депутат, търговец, който е скандализирал рода си и обществото с личния си живот. Лулчев отказва да дава съвет, без да има данни за тях – за нумерология и френология, с които много добре си е служел. Обикновено царят му е давал снимки и рождените данни и Лулчев е правел своето заключение, което е било много сполучливо, а също и вярно.

314. Леон Блум, лидер на френската социалистическа партия и министър-председател на Франция през 1936–1938 г. в правителството на Народния фронт. Той е за ненамеса в гражданската война в Испания от 1936–1939 г., когато е имало манифестации на левите сили за подкрепа на комунистите в Испания. А през 1946–1947 г. е отново министър-председател в правителството на социалистите и започва колониалната война във Виетнам, която завършва с пленяването на френския гарнизон при Диенбиен Фу през май 1954 г. Ето какво означава еволюция, преминаваща през манифестация, демонстрация, ненамеса, агресия и капитулация.

315. «Потайната религиозна философия на Индия» от Браман Чаттерджи. Превод на Иван Момчилов от английски език. Издава книжарницата на Димитър Голов от София. Има предговор от преводача, който показва, че е запознат с теософията и източните учения. Съдържа: А. 1. За строежа на човека. 2. За анализа на нещата. 3. Как се проявява вселената. 4. Превъплотяване. 5. Карма. Б. 1. Ясновидството на индуските мъдреци или пътят към съвършенство.

316. За Наполеон виж «Изгревът», том XV, стр. 263. Учителят за музиката – виж в том XV, стр. 666–750. Наполеон в 1804 г. съставя Гражданския кодекс, след като премахва властта на папата. В 1808 г. съставя Търговския кодекс, след като разрушава феодализма в Европа. А за да разруши съсловието

на клерикализма и роялистите, през 1811 г. излиза Наказателният кодекс. Той беше окултен ученик на Бялото Братство и една от задачите му бе да обедини Европа чрез Европейски щати, но бе подведен и тръгна на поход и война срещу Русия. И това му бе най-голямата грешка, защото искаше руският император Александър I да му се поклони, а не знаеше, че двамата в Невидимия свят са в един и същи клас на Бялото Братство. Клерикализъм – господство на църквата в политическия и културен живот на страната. Роялисти – монархисти, привърженици на кралската власт; термин, употребявал се по времето на Наполеон. И в резултат, като противодействие на всичко това се създава класическата музика, която се сваля от духовния свят.

317. Църквата от 1900 г. до 1922 г. и от 1922 г. до 1944 г. води война срещу Учителя Дънов по суша, по вода и по въздуха и не подбира никакви средства и обвинява за всичко Учителя Дънов. А Той пък приема, че главната опасност за българския народ са духовенството и свещеничеството, които в настоящия етап са служители не на Христовото учение, а на Черната ложа. Вж. «Изгревът», том XVII, стр. 896–901.

318. Цар Борис III трябва да се самоопредели вътрешно кому да служи. И той се определя. Остава с германците и се опитва да хитрува, като заблуждава всички, че ще спазва строг неутралитет, така както Учителят Дънов е наредил на Лулчев да му предаде. И баща му не спазва неутралитета през 1915 г. и провали България и не послуша съвета на Учителя. Идва време, когато Учителят нарежда на Лулчев вече да не се дават никакви съвети на царя. Но Лулчев не спазва това. И това той го признава на процеса срещу него на 28–29 декември 1944 г.: «Господин председателю! Ако бях слушал Учителя, нямаше да бъда тук. Учителят от две години насам ми казваше: «Никакъв съвет няма да даваш на този човек.»

319. На 14 март 1939 г. с помощта на Хитлер се създава независима Словакия, която се откъсва от Чехословакия. На 15 март 1939 г. Хитлер окупира останалата част от Чехословакия и тя престава да съществува. Те преминават неслучайно през страдания и неслучайно замесват България в страданията. Дължи се на това, че в древна Великоморавия, когато Кирил и Методи са им дали азбука и богослужение на славянски, то след смъртта на Методи на 6 април 885 г., започва гонението на учениците и на всичко това, което са създали. Започва го моравският княз Светополк, който попада под немско влияние и под властта на немците, и те разрушават всичко. Ето защо сега те изплащат кармата си, като този път немците ги газят.

А румънците ще опъват кайша заради нарушение на Божествения план, когато през 1913 г. окупираха Южна Добруджа. И понеже Хитлер е съдебният пристав на Господа, постепенно Румъния е прегазена от Хитлер и дори германците принуждават румънците да изпращат войски да се бият срещу СССР. България е в златния си век, понеже тук е Великият Учител, който дава Словото на Бога.

320. Всемировият Учител на Вселената е между българите и славянството и дава Словото на Бога. Който използва условията, дадени от Бялото Братство, ще се въздигне, като чете и прилага Словото на Учителя. А онези, които го отхвърлят, ще бъдат предоставени на личната си карма, на родовата си карма, на обществената карма, на народностната карма и на кармата на човечеството. А това е дадено в Откровението на Йоана, гл. 20, стихове 1–3 – за злите хора и стихове 7–10 – за възмездието. А за добрите хора е дадено в гл. 20, стихове 4–6.

321. НА ТОЗИ КАМЪК: Беседа от Учителя, държана на 17 февруари 1929 г., София – Изгрев. – В: Учителю благи: [Неделни] беседи, серия XII, том I. София, 1934 г., стр. 61:

«Казвам: човек трябва да бъде умен, да знае какво да говори. Той трябва да прояви своята интелигентност и чрез нея да разреши мъчнотиите си. Мъчнотиите са задачи, дадени на човека да ги разреши. Това не значи, че той ще разреши всички задачи – част от задачите си ще разреши, а една част ще останат неразрешени. Тях той ще разреши в бъдеще. Каквото днес разреши, ще остане за основа на бъдещето. Всеки опит, колкото малък да е, никога не остава без последствие. Някой казва: «Какво печеля, ако мисля за доброто?» – Ако само по един час на ден мислиш за доброто, за великото в света, този час ще създаде в твоя бъдещ живот условия за гениалност. Ако отделяш на ден само половин час да мислиш за Бога, Той непременно ще те възнагради. Колкото малко, колкото грешно да е едно същество, достатъчно е да отдели за Бога най-малкото време, с което разполага, Той ще го възнагради щедро. Бог никога не забравя да отдаде всекому нужното, но ние не трябва да се налагаме. Той не може да върви по нашия ум и казва: «Да мислите за Мене, това е добре за вас, но ще знаете, че Аз ще ви дам всичко, каквото ви е нужно, когато намеря благоприятни условия. Кога ще бъде това, то е Моя работа.»

322. Светослав Поменов, пълномощен министър в Италия – 1934–1940 г. В срещата си на 6–7 май 1939 г. в Милано външните министри на Германия и Италия – Рибентроп и Чано, се уговарят, че Оста (Италия–Германия) трябва да подкрепя България във всяко направление. А на 22 май 1939 г. се сключва т.нар. стоманен* пакт между Германия и Италия. Италианското правителство настоява България официално да влезе в Оста.

323. Граф Чано е министър на външните работи на Италия от 1936 г. до 1944 г. Той е зет на Мусолини, женен за дъщеря му Еда.

324. Тодор Христов – пълномощен министър в Германия – 1935–1936 г., в Турция – 1936–1940 г. На 15 май 1939 г. Христов се среща с турския министър на външните работи Сарочооглу, който му казва, че ако България влезе в Балканската Антанта, ще получи Южна Добруджа, но да се откаже от Западна Тракия и от излаз на Егея.

325. Григор Гафенко – външен министър на Румъния, 1938–1940 г. На срещата на министрите на външните работи на Англия и Румъния, Халифакс и Гафенко, на 24–25 април 1939 г. в Лондон се настоява Румъния да отстъпи Добруджа на България, защото пътят към помирение на Балканите преминава през България. През месец февруари Гафенко е в Белград, а през месец юни – в Анкара.

326. Димитър Шишманов – роден през 1889 г. в гр. София. 1908–1913 г. – завършва право в Женева. 1935–1940 г. – пълномощен министър в Атина. 1940–1943 г. – главен секретар на Министерството на външните работи. 1943–1944 г. – министър на външните работи в правителството на Божилов.

327. Янко Пеев е посланик в Тирана. Той се развежда и бившата му жена се омъжва за Кьосеиванов. След окупацията на Албания от Италия Пеев се завръща в София. Благодарение на бившата му жена Наталия от Велес,

* Стоманен пакт – така са го нарекли създателите му. (бел. на съставителя на «Изгревът» Вергилий Кръстев)

Македония се оказва по-силна и съдействува да бъде назначен за посланик в Кайро на 27 април 1940 г. На 4 април 1942 г. е назначен в Токио, а през 1943 г. е посланик при китайското прояпонско правителство в Нанкинг. Заминава за Китай, след това се завръща в Турция. Оставен без средства, ослепява и умира през 1947 г.

Янко Пеев се запознава с Наталия, когато е бил консул в Солун. Оженва се през 1912 г., а през 1913 г. му се ражда син. През 1914 г. е преместен в Цариград като първи секретар, а трети секретар е Кьосеиванов. Наталия се влюбва в Кьосеиванов, напуска Пеев и се оженва за Кьосеиванов. И чрез нея започва главоломната кариера на Кьосеиванов като министър-председател. Наталия е най-красивата жена във висшето общество. През 1939 г. Янко Пеев се свързва с братовчед си Александър Пеев и става шпионин за СССР.

328. Любомир Стоянчев, полковник, войвода на Върховния македоно-одрински комитет (1902–1906 г.), командир на Девета Вележка дружина в Македоно-одринското опълчение през Балканската война и командир на 28-и пехотен Стрелски полк и дружинен командир на 64-ти пехотен Македонски полк.

329. Данаил Крапчев – роден 1880 г. в гр. Прилеп. Журналист, директор на вестник «Зора» (1919–1944 г.). Води борба срещу правителството на Александър Стамболийски, подкрепя деветоюнския преврат и монархо-фашистката диктатура. Стои на националистически, антикомунистически и антисъветски позиции. По времето на войната 1939–1945 г. застава на страната на хитлеризма.

330. Петко Пенчев – роден през 1882 г. в гр. Варна. Журналист, юрист, завършва докторат в Брюксел. Деец на Македоно-одринското революционно движение. През 1903 г. участва в Илинденско-Преображенското въстание, секретар и сътрудник на Яне Сандански. Избран за член на ЦК на ВМРО. След Балканската война е активен член на Демократическата партия, по-късно преминава към «Звено» и участва в преврата на 19 май 1934 г. През 1942 г. приема платформата на Отечествения фронт на Георги Димитров от Москва. Председател на съюза на българските журналисти – 1931–1934 г., 1944–1945 г. Сътрудници в много вестници.

331. Тодор Паница – роден през 1879 г. в гр. Оряхово. През 1903 г. участва с четата на Пушкарров в Илинденско-Преображенското въстание в Скопско. През 1904 г. от Варна организира чета и заминава за Серския окръг, свързва се с Яне Сандански и влиза в четата на драмския войвода Даев. Той е представител на левицата. През 1907 г. изпълнява смъртната присъда върху Борис Сарафов и Иван Гарванов, осъдени от ръководителите на «Серската група». След младотурската революция през 1908 г. се легализира и се установява в Драма. Турското правителство освобождава всички политически затворници от Одринско и Македония. През 1909 г., със своята чета, Тодор Паница участва в потушаване на контрапреврата в Цариград. От 1914 г. до 1918 г. застъпва позиции за федерация на Балканите. След преврата на 9 юни 1923 г. е подгонен от дясното течение на ВМРО и емигрира в Югославия и оттам отива във Виена. Участва в образуването на Обединена македонска революционна партия. Убит е от своите противници на 8 май 1925 г. във Виена в Бургтеатър по време на представление.

332. Борис Сарафов – роден през 1872 г. в с. Илинден, Благоевградски окръг. Завършва Военното училище в София през 1893 г. Участва в четническа акция през 1895 г. и на 12 юли превзема гр. Мелник. От 1899 г. до 1901 г. е председател на Върховния македоно-одрински комитет (ВМОК). През януари

1903 г. влиза с чета в Македония. През 1903 г. е избран за член на щаба на въстанието в Битоля. През 1903 г. участва в сражението срещу турците. Представител е на десницата. След 1906 г. заедно с Иван Гарванов и Христо Матов образуват Задграничното представителство на ВМРО в България. Убит е в София във връзка с борбата на левицата и десницата.

333. Александър Малинов – роден през 1867 г. в Бесарабия. 1880–1891 г. – завършва гимназия в Болград (Бесарабия) и право в Киев. От 1903 г. е ръководител на Демократическата партия. 1908–1901 г. – министър-председател. 1918 г. – министър-председател на двупартийния кабинет между демократи и радикали. През 1923 г. е съден като един от виновниците за двете национални катастрофи. След преврата на 9 юни 1923 г. е амнистиран. 1931 г. – ръководител на Народния блок и министър-председател. След преврата на 19 май 1934 г. застава на антифашистки позиции. На 20 март 1938 г. умира по време на предизборен митинг.

334. Евтич – югославски министър.

335. Иван Попов – роден през 1890 г. в гр. Свищов. 1909–1915 г. – следва Романска филология във Франция и Германия. 1920 г. – завършва право в София. 1924 г. – директор на печата в министерството на вътрешните работи. 1933–1935 г. – посланик в Будапеща. 1936–1940 г. – пълномощен министър в Белград и Прага. 1940–1942 г. – министър на външните работи в правителството на Богдан Филов. По негово време на 7 септември 1940 г. в Крайова е подписан договорът за връщане на Южна Добруджа от Румъния на България. На 1 март 1941 г. във Виена България се присъединява към Тройния съюз на страната на Германия. На 22 юни 1941 г. Германия напада СССР. На 13 декември 1941 г. България обявява «символична» война на Англия и САЩ, което довежда до англо-американските бомбардировки над София през 1943–1944 г.

През 1944 г. Иван Попов е посланик в Букурещ. На 29 октомври 1944 г. се самоубива в Букурещ, след като разбира, че ще бъде съден от Народния съд. Така той изпълнява едно свое изявление – често е казвал, че по-скоро ще се самоубие, отколкото да сложи подписа си под Тристранния пакт. Не заминава за Виена за подписването на 1 март 1941 г. и се прави на болен. На 1 март 1941 г. 600 000-на армия на Хитлер навлиза в България.

336. На срещата на Лулчев с Учителя Дънов на 14 юни 1939 г. той получава нареждане: «Да следва неутралитета!» Но това не се спазва от цар Борис, понеже нито баща му, нито той могат да слушат Учителя. Те са Кобурги, чужденци и врагове на този народ.

337. Херберт Фрайхер фон Рихтхофен, пълномощен министър на Германия в България от 21 май 1939 г. Той присъства във Виена на 1 март 1941 г. при подписване на Тристранния пакт от България.

338. Август фон Макензен, германски военен, генерал, фелдмаршал. По времето на Първата световна война от 1914–1918 г. командва австро-германските войски на Балканския фронт, които в 1915 г. окупират Сърбия, а през 1916 г. ръководи настъпващите в Добруджа обединени съюзни сили срещу Румъния и е главнокомандващ окупационните сили в Румъния.

339. Андрей Тошев – роден през 1867 г. в гр. Стара Загора. От 1890 г. до 1895 г. е учител. 1903–1905 г. – търговски агент в гр. Битоля; в Черна гора – 1905 г.; в Гърция – 1906 г.; в Сърбия – 1908 г. Пълномощен министър в Сърбия – 1909–1913 г.; в Австрия – 1919–1920 г. През 1930–1934 г. издава двутомния труд «Балканските войни». От 1935 г. е министър-председател – служебен кабинет на цар

Борис, утвърждава безпартийния режим, засилва ролята на царя и обезличаването на партиите. През лятото на 1935 г. те разгромяват «Военния съюз».

340. Димитър Бъров – роден през 1887 г. в гр. Търново. 1905–1907 г. – следва право в София. 1907–1910 г. – завършва право в Гренобълския университет във Франция. 1912–1918 г. – командирован на фронта към военно-съдебната част. 1919–1926 г. – адвокат в Свищов. 1926–1931 г. – депутат. 1936 г. – основател на Висшето търговско училище в Свищов. 1937–1938 г. – министър на търговията, промишлеността и труда. Председател на Българска земеделска кредитна банка. Бива назначен за министър във второто правителство на Кьосеианов, чрез застъпничеството на Генчев.

341. Ханс Франк, държавен министър, председател на Академията за немско право, генерал-губернатор на окупираната от Хитлер на 1 септември 1939 г. Полша.

342. Българският народ не позна времето на Учителя Дънов. Той не Го прие, защото в него бяха преродени всички еврейски души, които навремето разпънаха Христа. Последователите на Учителя Дънов също не Го приемаха за Учител и не изпълняваха това, което им казваше. Едните Го отхвърляха, а другите Го използваша да си разрешават личната карма и да преживеят по-добре. Виж «Изгревът», том XIX, стр. 907–933.

343. Царят е представител на Бурбоните от Франция, които нямат качеството на постоянството и все отлагат. А по линията на баща му – Кобурга, то накрая форсират нещата и всичко се разваля.

344. Учителят Дънов за пръв път в света дава нагледно ролята на Злото и Доброто чрез едно обикновено дърво – корените представляват Злото, а клоните са Доброто. Едното без другото не може. Сега трябва да се обърнат нещата, защото епохата на 13-ата сфера на Кали Юга е приключила. Сега Доброто ще ръководи, а Злото ще изпълнява. Така че в тази епоха Злото ще работи и него ще виждаме навсякъде около себе си.

345. Митрополит Стефан Софийски – за него виж бел. №255.

346. За Паневритмията виж в «Изгревът», том XV, стр. 911–918, 919–927. Проучете всички отбелязани страници за справка. Виж «Изгревът», том XVI, стр. 752–758, и особено стр. 756.

Паневритмията в общ смисъл се състои от три части:

- а. «Паневритмия», която има 28 упражнения;
- б. «Пентаграм»;
- в. «Слънчеви лъчи».

Учителят Дънов съветва за въвеждане на Паневритмията в основните училища до «Евера», т.е. първите 10 упражнения, а за прогимназиите – от 11-о до 28-о упражнение. А «Пентаграмът» и «Слънчевите лъчи» са за гимназиите.

347. Появяването на змията в палатката на Лулчев започва от посещението на генерал Недев, който е министър на вътрешните работи от 1938 г. до 1940 г. Учителят Дънов е говорил с Недев, но му е казал постановката на Черната ложа. А защо? Защото той е неин представител пред Учителя. А вътрешната борба на Лулчев се дължи на това, че самият той също е служител на Черната ложа, а идва при Учителя, получава съвети от Него, които трябва Черната ложа да ги изпълни, но те не се предават от Лулчев. Той е разколебан в съветите на Учителя. Ето защо се появява змията, а тя е пристав на Черната ложа.

348. Царят сънува змия, която иска да го ухапе на два пъти. А същата змия се явява наяве на Лулчев и той я убива. Черната лежа не е доволна и от двамата и затова изпраща своя пристав, да им изпълни присъдата. Ами как е възможно това да стане на Рила, когато там е Учителят? Учителят Дънов е Мировият Учител. А Мировият Учител управлява и двете лежи – и Бялата лежа, и Черната лежа. Непослушанието се наказва и от двете лежи. За Мировия Учител виж в «Изгревът», том I, стр. 642–643.

349. Христо Статев – роден през 1887 г. в гр. Русе. 1908–1913 г. – следва право в София. 1910–1923 г. – журналист. 1914–1923 г. – деец и водач на Национал-либералната партия. 1923–1934 г., 1940–1944 г. – депутат. 1931 г. – министър на земеделието в правителството на Ляпчев. 1944 г. – емигрира във Виена и участва в националното правителство на проф. Ал. Цанков, като изгнаници.

350. Атанас Бендерев – военен деец, генерал-лейтенант, русофил. Роден през 1859 г. в гр. Горна Оряховица. След 1878 г. завършва военно училище в София и военна академия в Русия. През Сръбско-българската война от 1885 г. като командир допринася за победата при Сливница. Той е един от главните организатори на детронирането на Александър I Батенберг през 1886 г. След това емигрира в Русия и служи като офицер в руската армия. Участва в Руско-японската война от 1904–1905 г. и в Първата световна война от 1914–1918 г., след което се връща в България. Автор на исторически трудове: «История на българското опълчение» и «Освобождението на България, 1877–1878 г.»

351. Царица Йоана ненавижда Лулчев. Тя не го мрази за това, че дава съвети на царя и се занимава с политика, а за това, че научава от царя какво е казал Лулчев за нейната фамилия, че Савойците и Бурбоните са смъртни врагове в Италия и в Европа и са дошли да си разрешават кармата в България чрез нея и цар Борис III. Тя знае, че това е разкрита истина и не може да се примири с това, че тя се знае. Това е основната причина. А другото са приказки и спомени, които тя написва и се издават в София през 1991 г.

352. Цар Борис подарява радио на Лулчев на Рила, за да слуша речите му при откриване на Юнашкия събор в София и ж.п.-линията Якоруда–Белица. Той не е трябвало да взема радиото и дрехите, които му подарявал царят, за да не се свързва с него. А освен това слушането на речи и музика в палатката от Лулчев, и то на Рила, е нарушение на окултните закони. Така той създава дисхармония в лагера. Това е причината, поради която Учителят му прави забележка. А да има човек радио в София е било голяма рядкост тогава – може да се купи само от богати хора. А да се занесе на Рила, трябва батерии или акумулатор, за да може да се слуша.

353. По време на летуването през 1939 г. на Рила идват изпратени лица от общината на гр. Дупница и от Сапарева баня, да искат такса за летуването на 7-те рилски езера. И двете общини са имали претенции, че тази област е на тяхната община. В спомените на последователите на Учителя Дънов се споменава за тези срамни сцени. Елена Андреева в «Изгревът», том IX, съобщава за тези неща.

354. Борбата между Черната лежа и Бялата лежа се вижда в жестоките политически борби в България. Но Всемирното Бяло Братство, което управлява и двете лежи, ще се справи с Черната лежа. Според Учителя тези от Бялата лежа знаят устройството на нервната система на човека и могат само за секунди да приспят милиони хора. И така ще обезвредят Черната лежа.

355. През 1939 г. французите, изпратени от Михаил Иванов от Франция, пристигат на Рила и донасят една френска палатка като подарък за Учителя. Те я разпъват, устройват я с осветление, но Учителят не влиза в нея, като казва, че е дошел за българите, а не за французите. За историята на тази палатка виж «Изгревът», том III, стр. 173–174; в том IV, стр. 618–621, както и съответните снимки в том IV – №2 и №3. А разговорът не върви, защото от едната страна е френската палатка, а от другата е Лулчев, който се е разколебал в Учителя.

356. На 8 и 9 август 1939 г. в Москва е пристигнала българска парламентарна делегация начело със заместник-председателя на Народното събрание Георги Марков, която е трябвало да посети Всесъюзната стопанска изложба. Докладът на Георги Марков за посещението в Москва е включен в спомените на Стойчо Мошанов «Моята мисия в Кайро», издание: София, 1991 г., стр. 184–197. Той много добре изразява руско-българските връзки и отношенията на двете славянски страни. А след завръщането на тази делегация в София научава, че на 23 август в Москва е сключен германско-съветския договор за не-нападение от Рибентроп и Молотов.

357. Радко Димитриев – роден през 1859 г. в с. Градец, Сливенски окръг. Участва в Руско-турската война от 1877–1878 г. Завършва Академията на генералния щаб в Русия – 1884 г. Участва в Съединението на България – 1885 г. Един от инициаторите за детронирането на княз Александър I Батенберг – 1886 г. След 11 г. емигрантство се завръща от Русия. 1904–1907 г. – началник на армията. 1907–1912 г. – началник на Трета военно-инспекционна област. През Балканската война, като командващ Трета армия, спечелва сраженията срещу турците при Лозенград; при Люлебургас-Бунархисарската операция, като командващ обединените Първа и Трета армия, спечелва сраженията по време на Междусъюзническата война. 1913 г. – помощник главнокомандващ действащата армия. В 1913 г. е назначен за пълномощен министър в Русия. През 1914–1918 г. подава оставка в знак на несъгласие с Фердинанд и постъпва в действащата руска армия, като воюва срещу австрийските и германските войски. Поддържа войнишките комитети в армията и е уволнен от правителството на Керенски през 1917 г. След това служи в Червената армия. Разстрелян при контрареволуционен метеж на есери и меншевики.

358. Българското правителство е заявило чрез своите дипломати в Лондон, Берлин, Москва, че иска връщането на Южна Добруджа, излаз на Бяло море и да се върне границата на Мидия–Енос. Но в този момент никой не желае да се занимава с този въпрос.

359. Общественото мнение, създадено от политици, журналисти, църква, е имало отрицателно отношение към Учителя и към последователите Му. И когато искат да отстранят някого, му лепват етикета, че е «дъновист». По времето на Учителя няма нито един политик, който да е последовател на Учителя, нито един журналист, учен или нещо подобно. Само четирима офицери са били негови последователи и те са описани в «Изгревът». Това са Минчо Сотиров, Никола Гръблев, Тодор Божков и Илия Младенов, съпруг на Мария Младенова. Всички са полковници.

360. Крум Колев – полковник, началник на Военното училище в София, член на Военния съюз.

361. Атанас Буров – роден през 1875 г. в гр. Горна Оряховица. 1893–1897 г. – завършва правни и икономически науки в Париж. 1913 г. – министър на търговията и промишлеността в правителството на д-р Данев. 1919–1920 г. –

министър на търговията и промишлеността в коалиционното правителство на Ал. Стамболийски. Водач на Народната партия, banker. 1920–1922 г. – емигрант в Западна Европа заради конфликти със Стамболийски. След 9 юни 1923 г. се завръща в България, участник в Демократическия сговор. 1926–1930 г. – министър на външните работи в правителството на Ляпчев. От 1899 г. до 1934 г. – депутат. От 1931 г. до 1944 г. – политик, banker, англофил, заема антифашистки позиции. 1944 г. – министър без портфейл в правителството на Муравиев от 2 до 9 септември 1944 г. Заради тези седем дни, от 1944 г. до 1954 г. е многократно интерниран, а в 1952 г. е осъден на 20 години затвор и умира в Пазарджишкия затвор през 1954 г.

362. На 1 септември 1939 г. Германия напада Полша и я прегазва. Англия и Франция обявяват война на Германия. Цар Борис III е предвиждал войната през септември, защото всички войни започват през есента – чакат да се прибере селскостопанската реколта. Лулчев знае кога ще почне войната, но не казва на царя, за да не отпадне той духом и да предприеме погрешен ход. Учителят Дънов има записано в тефтерче още от 1900 г., че войната е астрологически определена за 1939–1944 г. и че през 1944 г. руснаците ще влязат в България и ще сменят строя, което и става на 9 септември 1944 г. Виж «Изгревът», том IV, стр. 478–479.

363. На 28 юни 1914 г. в Сараево е убит австро-унгарският престолонаследник Франц-Фердинанд от сръбската националистическа организация «Черна ръка». Австро-Унгария поставя ултиматум на Сърбия, с който иска да подчини Сърбия. Ултиматумът е отхвърлен. На 28 юли 1914 г. Австро-Унгария обявява война на Сърбия. А ето каква е ролята на Англия. През време на ултиматума Англия и Германия водят преговори, като английският министър на външните работи заявява, че ако избухне война между германско-австрийския блок и Франция и Русия, то Англия ще остане неутрална. Само след един месец Англия заявява, че ще подкрепи Русия и Франция. Така Англия подтиква започването на войната, за да може воюващите страни да се самоунищожат и да остане само Английската империя. На 1 август 1914 г. Германия обявява война на Русия, на 3 август обявява война на Франция. На 4 август Англия обявява война на Германия. Така че Англия трябва да поправи грешката си, да не тикне света към нова война. А точно това тя го прави и през 1939 г.

364. Съглашението от 1914 г. побеждава през 1918 г., а при Версайския мирен договор няколко империи се разрушават: от Австро-Унгарската империя се образуват нови държави – Австрия, Унгария, Чехословакия. Германската империя се разрушава – загубват се колонии в Африка. Руската империя се разрушава – войната предизвиква революцията в Русия – Февруарската от 27 февруари 1917 г. и Октомврийската от 25 октомври 1917 г. и идването на болшевиките на власт. През 1939 г. Съглашението е в отлив, а Германия е в прилив към 19 септември 1939 г. Виж «Изгревът», том I, стр. 443–449.

365. Учителят Дънов чрез няколко лица предупреждава Фердинанд да пазят пълен неутралитет и да не влиза във войната, но той отхвърля съвета, като казва, че не слуша ясновидци. На 18 септември 1918 г. е пробивът при Добро поле и България е разгромена, след което подписва на 29 септември 1918 г. Солунското примирие. А предупреждението отпреди шест месеца е за това, че германците ще бъдат разгромени и това наистина става на 23 февруари 1918 г., когато германските войски биват спрени при Псков и Нарва, на 3 март 1918 г. е сключен Брестко-Литовският мир. По времето на този мир президентът на САЩ Уилсон предлага да се сключи мир между Съглашението и Цен-

тралните сили, което е отхвърлено. Това е времето, когато България трябва да излезе от войната.

366. Учителят Дънов предупреждава, че Англия трябва да поправи грешките си от Първата световна война, да се установи мир в Европа, защото ще се дойде до голямата война. И тя идва и започва на 1 септември 1939 г., след като Германия напада Полша. На 9 май 1945 г. Германия капитулира. След войната Англия загубва колониите си в Далечния изток, Франция също ги загубва. Япония капитулира също пред СССР и САЩ. По-късно с помощта на САЩ тя се въздига като голяма икономическа сила от 1970 г. до 2004 г. Китай се оформя като голяма болшевишка военна и икономическа сила.

367. Причината за Берлинския конгрес през 1879 г., когато Англия разделя България на Северна – Княжество България и Южна – Княжество Румелия, подвластно на турците, е работа на Черната ложа, която се бори срещу Учителя. Учителят идва да работи при условията на обединен български народ, а те го разпокъсват. Черната ложа работи и в Германия, която предизвиква Втората световна война.

368. Учителят Дънов съветва да се пише писмо до Англия и да се поправят грешките от 1914 г. и, разбира се – несправедливият и грабителски мир от Версай и Ньойския договор срещу България от 1919 г. А каква е Уилсоновата програма – тя е програма за мир без присвояване на територии. За нея виж в «Изгревът», том XV, стр. 638–640, 640–642, 643–644 и снимка №144.

369. Трябва да се пише писмо до Хитлер. А защо? Англия пожертвува Чехия и Полша, за да насочи Германия на изток и да имат обща граница със СССР. Пожертвува Австрия и Хитлер прави аншлуса, т.е. я присъединява до Германия, за да може да граничи с Италия и да я подтикне да бъде по-смела и да воюва. Целта на Англия е да насочи войната на изток – срещу СССР, с което сполучва. На 22 юни 1941 г. Германия напада СССР.

370. Четейки по немските вестници как ударни части на фашистите разбиват еврейски магазини в Полша, то тук също се организират такива набези. Министърът на вътрешните работи нарежда да се хващат евреите и да се изпращат в каменните кариери да чукат камъни, да правят чакъл за пътищата, които се строят. Когато на 24 декември 1940 г. се гласува Законът за защита на нацията, в него се посочва, че главната причина за бедственото положение в страната са евреите, защото в техни ръце е частната търговия и дребната индустрия. И започват да ги изпращат в концлагери да чукат камъни.

371. Обикновено Учителят казва някои неща на Лулчев, за да ги предаде на царя веднага. Но Лулчев ги задържа или ги преработва в ума си и ги излага по друг начин. Лулчев сам признава, че няма добра памет, но може добре да анализира нещата. А от друга страна, това, което цар Борис научава, че е от Учителя, то също не го изпълнява, защото се интересува само от своята политика – да държи хора на сцената, а той да дърпа конците и после да се оправдава, че това не е от него, а от непослушните и самоволни министри, които си правят каквото си искат. А това е хитро скроена лъжа.

372. Избиването на комунистите след 9 юни 1923 г., след Септемврийското въстание от 1923 г. и след атентата на църквата «Св. Неделя» от 16 април 1925 г., е работа на английската политика и на онглийското разузнаване, което подтиква и подкупва фанатизирани комунисти за акции. Учителят Дънов разкрива една тайна – че всички амбиции и всички идеали на Хитлер не са негови, а са на Фердинанд. Напускайки и абдикирайки България, той със своето присъствие в Германия внася бацила, които носи в ума си. Постепенно тази пси-

хическа зараза се пренаса върху всички политици и Германия пощръклява от новите идеи на Фердинанд, а това са желанията за ревизиране на Версайския договор чрез война. Има едни големи мухи, наричаме ги «щръклици», които като ухапят говедата, те пощръкляват, бягат, скачат, търкалят се.

373. Учителят Дънов дава съвет да се вкара министър, който да е ляв и да защитава работническите интереси, както е в Англия, и да има пост за равновесие между десните сили и левите сили. Но в България това е невъзможно – заради безбройните убийства на комунисти, с хиляди. А идеологията на комунистите е срещу експлоатацията на бедните от богатите и че трябва да се вземат богатствата на богатите и да се раздадат на бедните. Но това царят не го прави. А го правят комунистите след 9 септември 1944 г., когато идват на власт. Аз бях свидетел, че това го направиха.

374. За Данаил, гл. 2, виж бел. №179. Идването и явяването на знамението на Човешкия Син, т.е. Христос, е предречено от паметивека.

Виж: Иоил, гл. 3, ст. 15: «Слънцето и луната ще помръкнат и звездите ще оттеглят светенето си.»

Виж: Исая, гл. 13, ст. 10: «Защото небесните звезди и съзвездия не ще дадат светлостта си. Слънцето ще помръкне в изгряването си и луната не ще сияе със светлината си.»

Виж: Евангелие от Матей, гл. 24, стих 23–31: «И тутакси след скръбта на онези дни слънцето ще потъмнее и луната няма да даде светенето си и звездите ще паднат от небето и силите небесни ще се поколебаят. И тогаз ще се яви знамението на Сина Человеческого на небето и тогаз ще заплачат всички племена земни и ще видят Сина Человеческого, че иде от облаците небесни със сила и слава голяма.»

Преди 2000 години дойде Синът в лицето на Исус Христос, сега е дошъл Бащата в лицето на Петър Дънов, Всемировият Учител на Вселената.

375. Учителят Дънов споменава, че нарочно Полша е оставена да бъде разгромена, за да може да бъде разделена на две между Германия и СССР. А това става чрез тайното споразумение между Рибентроп и Молотов от 23 август 1939 г., по силата на което СССР окупира Латвия, Литва, Естония, прибира към себе си земите на Западна Украйна и Белорусия, които са завзети от Полша след Първата световна война с Рижкия договор от 1921 г. Така Германия и СССР дойдоха една до друга и се сбиха, като на 22 юни 1941 г. Хитлер нападна СССР. А Хитлер бе, според Учителя Дънов, съдебният пристав на Бога, който трябваше да приведе решението на Бога към Англия. Но те го подлъгаха и го препратиха на изток, за да нападне СССР и да се отклони подготвеният удар към Англия.

376. След като е приключила Балканската война от 1912–1913 г. и е сключен Лондонският мирен договор от 17 май 1913 г., то Фердинанд на 16 юни 1913 г. нарежда на българските войски да атакуват армиите на Сърбия и Гърция. А според Учителя Дънов това са бесовете, които обсебват Фердинанд и го карат да ликвидира България. Тогава Небето внушава на Румъния да навлезе на 27 юни 1913 г. в България и да стигне до София с войските си, за да умири бесовете. Така те се явяват като съдебен пристав на Бога, да изпълнят решението Му и да изгонят бесовете от Фердинанд. Така се идва до Първата национална катастрофа с подписването на Букурещкия мирен договор на 28 юли 1913 г. България се лишава от придобивките от Балканската война от 1912–1913 г.

377. Според изказванията на Хитлер и нацистката пропаганда по радиото славяните били тор за германските ниви и трябвало да бъдат победени и земите им – приобщени към вековния Трети Райх. Когато това съобщават на

Учителя Дънов, той така се ядосал, че веднага казал: «Ще видим накрая кой на кого ще бъде тор!» Виж «Изгревът», том IV, стр. 470–472.

След капитулацията на Германия на 9 май 1945 г. германската територия бе разделена между съюзниците: Франция, САЩ, Англия от една страна, и СССР от друга страна. Столицата Берлин беше в съветската територия и зона, но бе разделена на две – на Източен Берлин и Западен Берлин, където бяха съюзниците. Съветската зона бе оформена като Източна Германия с името Германска демократична република (Г.Д.Р.) и просъществува до 9 ноември 1989 г. когато падна Берлинската стена. Така в продължение на 45 г. Източна Германия бе в територията на Съветската империя и стана тор на тази империя.

378. Според договора между Рибентроп и Молотов от 23 август 1939 г. Латвия, Литва и Естония преминават към СССР. Те стават отделни съюзни републики, като между тях и СССР е сключен пакт за взаимна помощ. Това става през месец август 1940 г. През месец юли 1940 г. са свалени бившите буржоазни правителства в трите страни и е установена съветска власт.

379. Англия е виновна да се вземат от Русия част от тези земи на запад – Украйна и Белорусия, а също и Далечният изток. И по този начин я оголват и я правят уязвима за нападения от жълтата раса. А това са представители на Япония и Китай, с които СССР граничи. Така Русия се оставя беззащитна към жълтата раса. И ако стане там пробив, те ще навлязат в Русия и ще дойдат до Европа и ще я завладеят и ще върнат човешката цивилизация назад. Виж «Изгревът», том VII, стр. 43, ред 4 отгоре

380. Вячеслав Михайлович Молотов, съветски държавен и партиен деец. Бил е член на революционния съвет, който ръководи Октомврийската революция в Петроград. Председател на народните комисари – 1930–1941 г. и народен комисар по външните работи – 1939–1949 г. и 1953–1956 г. През 1957 г. е свален от власт, накрая е изключен от КПСС от противниците си. Невероятен, изящен, изтънчен и непредсказуем дипломат, за изненада на Запада. Когато през 1949 г. се създаде НАТО от западните държави с цел да се запази мирът в Европа от СССР, то Молотов предложи и СССР да влезе в НАТО, та да бъде сигурността на Европа по-голяма. Беше голям дипломатически удар на Молотов. Всички се смяха на НАТО. А НАТО отхвърли предложението на Молотов. И бяха разобличени – разбра се, че НАТО не е за мир.

381. Максим Максимович Литвинов – съветски държавен и партиен деец. От 1921 г. е заместник-народен комисар, от 1930 г. до 1939 г. – народен комисар по външните работи. Представител на СССР в Обединените народи (ОН) през 1934–1938 г. 1941–1943 г. – посланик на СССР в САЩ и Куба. 1943–1946 г. – заместник-народен комисар по външните работи.

382. С договора между Рибентроп и Молотов от 28 август 1939 г. Германия взема земи от Полша, а СССР си взема своите земи от Западна Украйна и Белорусия. Виж бел. №375 и №378. На 28 септември 1939 г. между Германия и СССР се подписва договор за западната граница на СССР, която е «линията Кързън.»

383.1) Български депутати начело със заместник-председателя на Народното събрание Георги Марков посещават СССР. На 8 и 9 август 1939 г. българската делегация е приета от Молотов. Според Учителя Дънов те отиват точно навреме и това е намесата на Провидението. На банкета депутатите са викали: «Да живее Сталин!», което изумило самия Молотов.

Учителят Дънов много често споменава за разкъсването на България на Берлинския конгрес през 1879 г. от Англия. С това тя нарушава Божественния

план, според който Всемировият Учител трябва да работи при условията на обединен български народ.

2) От 1 юни до 1 юли 1878 г. в Берлин под председателството на германския канцлер Бисмарк се е състоял този конгрес, на който Англия и Австро-Унгария разпокъсват България на три части: Княжество България, Източна Румелия и Македония. Целта е да намалят границите на България, да я разпокъсат и да попречат на Божия план, според който Учителят трябва да работи при обединена и цялостна България. И до днес, 2004 г., България граничи със съседите си чрез окупирани български територии. Ако беше обединена България, то щеше да бъде в услуга на Англия, защото щеше да има излаз на Бяло море и според Учителя Дънов този излаз на Бяло море щеше да даде възможност на английския търговски флот да търгува с България и с Балканите. През Първата световна война Англия и Турция са противници и английските войски са разбити на Проливите.

384.1) В германския народ има много претопени славяни, които не си знаят произхода. Според Учителя всички големи немски композитори са славяни – Бах, Бетовен, Хендел, Моцарт, Шуберт. Виж «Изгревът», том VII, стр. 393–394. Българските външни министри непрекъснато изискват връщането на Южна Добруджа от Румъния, като се спазва неутралитет към Англия, Германия, Франция, СССР и към балканските страни. Те поставят условие България да влезе в Балканският пакт. Но България иска с това влизане да получи Западна Тракия и излаз на Бяло море. А те не се съгласяват. Учителят настоява да се пази неутралитет и че така без война България ще получи Добруджа.

2) Българските дипломати непрекъснато настояват за връщането на Добруджа, както пред Германия, така и пред СССР, така и пред съседите – Сърбия и Гърция. Те им поставят условие България да влезе в Балканската Антанта и тогава ще се преценява. Накрая, под натиска на Германия и със съгласието на СССР се подписва договорът в Крайова на 7 септември 1940 г., с което се връща Южна Добруджа на България по мирен път, без война. Става задължителна размяна на българското население от Северна Добруджа и на румънски колонисти, заселили се в Южна Добруджа след 1913 г. Това е ролята на двата съдебни пристава – германският и руският.

385.1) Цар Борис посещава Англия и има среща с английския крал Джордж VI от 12 до 14 септември 1938 г., като гостува на английското кралско семейство в Болморал. На 14 септември 1938 г. се среща с министър-председателя Чембърлейн. На 25 септември 1938 г. се среща с Хитлер. Способствува за отлагане на войната през 1938 г., защото на 28–29 септември е Мюнхенската конференция, с която чехословашката област Судет се предава на Германия. Сега английският крал уверява, че ще спазват неутралитета на България, но ще воюват с Германия до победа.

2) Английският крал Джордж VI изпраща писмо до цар Борис III и го подсеща, че трябва да пази неутралитета си. Контактите между двамата са още преди Мюнхенската конференция от 28–30 септември 1938 г., когато Судетската област е взета от Чехословакия и предадена на Германия. С този ход войната се забави с една година и германците бяха насочени в своя поход на изток.

386. Виж бел. №155. Книжката «Големият брат» е издадена през 1939 г. и вътре има две беседи – за големия и за малкия брат.

387.1) Един от най-активните последователи на Учителя Дънов е Начо Петров, политик и общественик. Той непрекъснато е събирал и подреждал всички политически изказвания за събитията, правени от Учителя при частните раз-

говори с последователите Му. Начо Петров ги издава в малка брошурка, която не е дошла до нас. Освен това той е изрязвал непрекъснато от вестниците всички нападки срещу Учителя и ги е съхранявал за доказателство за българското отношение към Божия пратеник. Но всичко това се загубва след неговата смърт. Непрекъснато е цитирал отпечатани пасажии от Словото на Учителя на последователите Му и ги е предупреждавал, че ако не ги изпълняват, ще им се случат много беди. И те се случват. Заради това са го мразели.

2) Лулчев се съмнява в предсказанията на Учителя Дънов. Тръгва към Учителя, но го посреща голяма буря и трясък. Това е отговор на Небето за съмненията на Лулчев. За доказателство Учителят му дава една малка брошура, напечатана и подготвена от Начо Петров за предсказанията на Учителя през Първата световна война, за събитията от 1919 г. до 1939 г. и за онова, което трябва да се случи. Лулчев е изненадан и е хванат натясно. Тази книжка днес я няма, не е запазена. Но за нея знаеха възрастните приятели, които заварих живи.

388.1) Все пак Лулчев се коригира и извлича някои изречения от тази книжка на Начо Петров и ги поставя в своя дневник, като отбелязва, че не е от него. Жалко, че е загубена тази книжка.

2) Това са извадки от онази книжка, която Учителят е подарил на Лулчев, за да му докаже, че той го е казал пред онези, които са го запомнили, записали и отпечатали. И че не може да се твърди, че цар Борис си го е предсказал сам или че Лулчев го е налучквал. А те не знаят, че Всемировият Учител управлява събитията не само в Европа, в България, но и в цялата Вселена чрез Духът Беинса Дуно. Не са знаели тогава, не знаят днес и едва ли ще го разберат и утре. Трябва да им се отворят умът и съзнанието за тези неща.

389. Никола Антонов – дипломат, пълномощен министър в Турция (1933–1935 г.), СССР (1936–1940 г.), Швеция (1940–1949 г.), Турция (1945–1946 г.). Неговите доклади са били най-неочаквани и нелогични, но впоследствие неговите предположения са се сбъдвали. Това е ядосвало много царя и накрая той го праща в «глуха линия» – на незначителна мисия в Швеция, а в Турция го оставят заради опита му като дипломат.

390. Йоахим фон Рибентроп – министър на външните работи на Германия от 1938 г.

391. Шюкрю Сарачооглу – турски държавник, дипломат, министър на външните работи – 1938–1941 г., министър-председател на Турция след 1942 г.

392. Васил Бойдев – полковник, а след това генерал, командващ Пета армия през Втората световна война, комендант на Скопие, участващ в българско-германските преговори.

393. Деканозов – посланик на СССР в Германия.

394. Учителят многократно настоява пред Лулчев да предаде на царя да се пази строг неутралитет. Това нещо го е казал и на баща му – Фердинанд, но той не послушва и прекарва България през две национални катастрофи. Накрая и цар Борис не послушва Учителя Дънов и докарва България да обяви война на САЩ и Англия, и до трета национална катастрофа.

395. Петър Троянов – пълномощен министър в Полша и Латвия – 1936–1939 г.

396. Сотир Янев – депутат, председател на комисията по външните работи в Народното събрание.

397. Съветите, които цар Борис получава от Лулчев, са идеи от Учителя, които невинаги се предават на царя точно. И когато ги получи, той не ги възприема, не може да ги възприеме, защото неговата глава не е българска. Няма орган, няма център в мозъка си, за да ги възприеме. Времето минава и той изостава от онези идеи, които му се дават и които трябва да реализира точно и на място. И накрая всичко се загубва, изпускат се времето и условията да се приложи съответната идея.

398. Това е един окултен закон, в който се казва как може да работи Доброто при лошите и зли хора. Може да работи само чрез маската на Злото, положена върху Доброто, за да не реагират злите хора.

399. Латвийците присъствуват през 1939 г. на 7-те рилски езера. Учителят ги изпраща внезапно. За тяхната защита от страна на Учителя виж в «Изгревът», том I, стр. 79 – «Латвийската риза».

400. Учителят Дънов в едно Свое изказване пред Свои последователи: «Давах съвет и на Хитлер, и на Сталин какво да правят. Хитлер не ме послуша. Но Сталин прояви послушание.» Това е ръководството на Русия от Невидимия свят чрез Учителя Дънов.

401. След подписания договор между Рибентроп и Молотов на 23 август 1939 г. и след подялбата на Полша от Хитлер и Сталин, то двете държави вече имат обща граница, граничат една с друга, защото Полша като държава не съществува.

402. В Берлин през 1878 г. Англия, Франция, Австро-Унгария разделиха България на три части и нарушиха Божествения план. Според него Русия трябва да освободи България, защото в България през 1864 г. е роден Учителят Петър Дънов и Той трябва да работи в освободена и обединена България. И точно в Берлин става разделянето. И на 15 октомври 1939 г. Учителят Дънов заявява, че Берлин ще понесе наказанието си. И на 9 май 1945 г. Германия капитулира и бе разделена на две, от 1945 г. до 1989 г. – цели 45 г., за да изплати Божието наказание. И то от комунистическа Русия, която стана голяма империя.

403. По времето на Първата световна война Русия е в Антантата, заедно с Англия и Франция. След като ѝ оставят болшевизма с Октомврийската революция през 1917 г. (защото това е английска идея, това е незаконно роденото дете на монархизма според Учителя Дънов), с договорите след 1919 г. се отнемат земите на Русия – западна Украйна и западна Белорусия.

404. Любомир Лулчев е тежко ранен по време на Европейската война от 1914–1918 г. Години наред е бил полу-инвалид, но постепенно се възстановява и възвръща здравето си и силите си.

405. Гела е съпругата му Ангелина Радойкова. За нея и за нейното убийство сме включили един самостоятелен раздел – репортажи от в. «Зора». Той ще бъде публикуван в том XXI на «Изгревът». Лулчев е предсказал убийството на жена си и я е предупредил години преди то да се случи, но тя не го е послушала. Била е вироглава.

406. Петър Габровски – роден през 1898 г. в гр. Разград. 1916–1918 г. – завършва школа за запасни офицери. 1924 г. – завършва право и е адвокат до 1939 г. 1939–1940 г. – министър на железниците, пощите, телеграфите. 1940–1943 г. – министър на вътрешните работи. Осъден на смърт от Народния съд на 1 февруари 1945 г.

407. Славчо Загоров – роден през 1898 г. в гр. София. 1916–1919 г. – следва право в Берн, офицер от Първата световна война. 1919–1922 г. – следва държавни науки в Лайпциг. 1933–1937 г. – следва правни науки в САЩ, Женева, Лондон. 1934–1942 г. – главен директор на Статистиката. 1939–1942 г. – министър на търговията, промишлеността и труда. 1940–1944 г. – депутат. 1942–1944 г. – пълномощен министър в Берлин, а след това – емигрант. Осъден от Народния съд задочно на смърт.

408. Димитър Василев – роден през 1883 г. в гр. Шумен. 1905–1915 г. – завършва педагогическо училище в Шумен, а след това – технически науки в Мюнхен. 1928–1939 г. – директор на водоснабдяването на редица градове. 1939–1944 г. – министър на обществените сгради, пътищата и благоустройството. Осъден на смърт от Народния съд през 1945 г.

409. «La vie pour le Tout» – «Живот за Цялото», отпечатана през 1939 г. Съставена е от беседи на Учителя, извадени части, които оформят една основна идея. Подготвил ги е Георги Радев и ги е превел на френски език. «Pense!» е главата «Мисли!» от стр. 80 от българското издание.

410. Тодор Александров – роден през 1881 г. в гр. Щип – Македония. Член на ръководството на ВМРО. Под негово ръководство се извършват атентатите в гр. Щип през 1911 г. и в Кочани през 1912 г., станали повод за Балканската война от 1912–1913 г. През 1912–1918 г. е бил в услуга на двореца на Фердинанд. 1920 г. – възглавява ВМРО. Обявява се срещу Стамболийски, понеже се сближава с Югославия. Взел участие на страната на военния преврат от 9 юни 1923 г. и в потушаването на Септемврийското въстание. Под натиска на левите сили във ВМРО подписва майския манифест от 1924 г., но после се отказва от подписа си по искане на Демократическия сговор. Това се приема за предателство от левите сили във ВМРО, които го убиват през 1924 г. Правителството започва кървава разправа с тях.

411. Срещу Любомир Лулчев се правят няколко атентата, и то все несполучливи. Когато на Изгрева споделят с Учителя Дънов, Той им казва: «Лулчев е един от тези, който се моли усърдно и молитвите му отиват и достигат дотам, откъдето отменят атентатите срещу него. Моли се и има отговор за себе си.»

412. Пенчо Златев – роден през 1883 г. в гр. Елена. 1903 г. – завършва военно училище. 1912–1918 г. – офицер в Балканската и Европейската война. 1919–1928 г. – командир на конни полкове. 1919–1935 г. – ръководител на Военния съюз. Монархист. 1928–1934 г. – генерал, инспектор на конницата. 1934–1935 г. – министър на войната. 1935 г. – министър-председател и министър на войната. Оттегля се от политическия живот.

413. Димитър Гичев – роден през 1893 г. в Перушица. От 1914 г. – член на БЗНС. 1922–1923 г. – окръжен управител в Пловдив. 1926–1944 г. – ръководител на БЗНС «Врабча-1». 1931–1933 г. – министър на земеделието. 1933–1934 г. – министър на промишлеността, търговията и труда. 1934 г. – интерниран в Клисурския манастир след преврата на военните от 19 юли. 1939–1945 г. – министър без портфейл, участник в опозиционния блок на БЗНС «Никола Петков». 1948 г. – осъден на доживотен затвор. 1959 г. – амнистиран.

414. Вергил Димов – роден през 1901 г. в село Аязлар, Търговишко. От 1920 г. – член на БЗНС. 1923–1924 г. – секретар на Младежкия земеделски съюз. 1924–1926 г. – емигрант в Югославия и Чехословакия. 1926–1931 г. – един от организаторите на БЗНС «Врабча-1». 1929 г. – завършва право в София. 1931–

1932 г. – секретар на «Врабча-1». 1932–1934 г. – министър на обществените сгради, пътищата и благоустройството. 1937 г. – адвокат в София. 1939–1944 г. – обявява се срещу въоръжената борба на Отечествения фронт. Министър на вътрешните работи в правителството на Константин Муравиев само за седем дни – от 2 септември до 9 септември 1944 г., когато идват комунистите на власт, заради което е осъден на затвор. Вергил Димов и Димитър Гичев са баджанаци – водят за съпруги две рождени сестри.

415. Стоян Костурков – роден през 1886 г. в Панагюрище. 1885–1890 г. – завършва духовно училище в Лясковския манастир. 1890–1891 г. – учител в Панагюрище. 1891–1892 г. – следва право в Женева. 1893–1906 г. – учител в различни градове. 1905 г. – един от основателите на Радикал-демократическата партия. 1918–1919 г. – министър на просвещението. 1931 г. – участник в образуването на Народния блок. 1931–1934 г. – министър на железниците и пощите. 1945 г. – ръководената от него Радикал-демократическа партия се обединява с Отечествения фронт. 1945–1946 г. – министър на народното просвещение.

416. Спас Дупаринов – роден през 1892 г. в с. Чешмединово, Софийско. От 1908 г. – член на БЗНС. Завършва право с докторат в Брюксел. 1918–1922 г. – редактор на в. «Земеделско знаме». 1923 г. – министър на правосъдието. Арестуван след 9 юни 1923 г. и жестоко изтезаван. Убит край с. Вакарел на 10 ноември 1923 г.

417. Михаил Маджаров – роден през 1854 г. в гр. Копривщица. 1867–1877 г. – учи в Роберт колеж в Цариград. 1877–1879 г. – учител в Пловдив. 1879–1885 г. – редактор на в. «Марица». 1882–1885 г. – директор на финансите в Източна Румелия. Русофил. 1886–1889 г. – емигрира в Одеса. 1894–1899 г. – министър на обществените сгради и пътищата. 1894–1899 г. – редактор на в. «Мир». 1912–1914 г. – пълномощен министър в Лондон. Подготвя Лондонския мирен договор. 1914–1915 г. – пълномощен министър в Петербург – противник на присъединяването на България във войната на страната на Германия. 1919 г. – военен министър. 1919–1920 г. – министър на външните работи. 1935–1944 г. – застава на антифашистки позиции.

418. В България е най-голямото Добро и най-голямата Светлина и Виделина в Света от Словото на Учителя Дънов. Останалото е в тъмнина. И всички, които са в тъмнината, се упрекват помежду си, че всеки един от тях е «тъмният център на България». Христо Маджаров е съвременник на борбите за освобождение от турско робство, участник в Съединението на България през 1885 г. и съвременник на двете национални катастрофи – 1913 г. и 1919 г. Той не е случаен човек, помни всичко и разказва всичко. Такъв човек не е удобен на никого. Знае много, разказва, поучава много, но накрая никой не го слуша. Не им изнасят съветите му.

419. Славейко Василев – роден през 1879 г. в с. Ветрен, Пазарджишко. 1900–1912 г. – завършва военно училище и Генерал-щабната академия в Петербург. 1912–1918 г. – офицер във войните. 1919–1922 г. – ръководен деец във Военния съюз, един от организаторите на Народен сговор. 1920 г. – началник на Военното училище. Участвува в подготовката на преврата на 9 юни 1923 г. 1926–1930 г. – министър на обществените сгради, пътищата и благоустройството. 1939–1944 г. – организатор на профашистки младежки организации «Христо Ботев» и «Отец Паисий». На 2 септември 1944 г. се самоубива.

420. Боян Смилов – роден през 1885 г. в гр. Лом. 1902–1911 г. – завършва право в Женева. 1912–1918 г. – офицер във войните. 1923 г. – участник в превра-

та на 9 юни 1923 г. Министър на правосъдието в правителството на Александър Цанков, но се оттегля поради разногласия във вътрешната политика. 1927–1934 г. – депутат. 1931 г. – министър на търговията, промишлеността и труда.

421. Георги Петров – роден през 1886 г. в гр. Харманли. 1915 г. – завършва право в София. 1927–1939 г. – депутат. 1929–1933 г. – ръководител на Национал-либералната партия. Министър на търговията, промишлеността и труда през 1931–1933 г.

422. На 18–19 май 1934 г. политическият кръг «Звено» и Военният съюз извършват държавен преврат. Налага се военна диктатура по фашистки образец – отменя се Конституцията, забраняват се политическите партии и организации, разпуска се Народното събрание, отнета е свободата на словото и печата. Чак през 1938 г. се провеждат избори за депутати в Народното събрание. Според Търновската конституция цар Борис може да разпуска и да свиква Народното събрание, да назначава и да уволнява министри. На 21 май 1938 г. са избрани 150 депутати за 24-ото народно събрание.

423. Черната сянка между царя и Лулчев се дължи на това, че Лулчев изобщо не изпълнява това, което му казва Учителят. Второ, той не предава точно думите му. Трето, той съобщава други неща, идващи от онзи, който ръководи отвътре Лулчев. Това е основната причина, а второстепенната е, че Лулчев си спечелва врагове, но не го убиват, защото виждат, че е безкористен, живее в барака, не взима пари и не се стреми към държавен пост. Но все пак срещу него правят няколко безуспешни атентата чрез бомби.

424. Лулчев е разпънат на кръст отвътре и отвън. Разпънат е между царя и думите на Учителя. Ръцете и краката му са приковани от пироните на онези политически мошеници, лъжци и крадци, за които работи. Нали съветва царя кого да назначава и кого да сваля. Но не желае да излезе от блатото на политическия живот. Харесва му. И някой с въже го е вързал там. Вързал го е онзи, който го ръководи отвътре.

425. Много пъти Учителят му е казвал да не се занимава с политика, но Лулчев е искал да опита дали е способен да съветва, да напътства и да се налага. Правил го е чрез другите. Накрая не може да издържи и иска да се освободи, но не може, защото е вързан отвътре и отвързване няма. Затова накрая доброволно приема смъртта си, за да си разплати кармата.

426. Такава книга ще бъде издадена чрез «Изгревът», но не е още дошло времето за това. Ще бъдат представени действителни лица, събития и развръзки. Според Учителя Дънов с написването на книгата «Бай Ганьо» Алеко Константинов сам си е подписал смъртната присъда, понеже е изнесъл в нея само отрицателните страни на българина, които са го разрушили. А като най-добър разказ с положителни черти на българина Учителят посочва «Митар пророкът» от Михалаки Георгиев. Виж «Изгревът», том XVII, стр. 437–455.

427. Най-големият шпионаж и най-големите подкупи в света са в България. А защо? Защото тук е центърът на Бялото Братство. А непосредствено до него тук е центърът на Черната ложа. Те вървят заедно. Тук, в България, се решават съдбините на света чрез Учителя. А колко са подкупни българските управници, го е казал Учителят още в 1919 г. Виж «Изгревът», том XIX, стр. 931.

428. Учителят Дънов още на 18 ноември 1939 г. забранява на Лулчев да се бърка, да се меси в избора на министри и да ги определя. Забранява му. Но той не се съобразява с това. Исква да командва, да бъде фактор. След време

ще понесе Възмездие на Народния съд. Но неговото поведение дава повод да се атакува Учителят.

429. Много пъти са викали Учителя Дънов в Обществена безопасност до Львовия мост. Отначало тази сграда е построена от комунистите за работнически дом, но държавата я одържавява. След това я правят сграда на полицията и в нейните печи изгарят убитите комунисти след преврата на 9 юни 1923 г. и по време на Септемврийското въстание, както и своите противници до 1944 г. След идването на комунистите тази сграда продължи да изпълнява същите функции на сграда на Държавна сигурност до днес, 2004 г.

Учителя са Го смятали за престъпник и са Му измервали черепа, за да видят какъв тип престъпник е. Това представляват българите. За справка виж бел. №426.

430. На Невидимия свят трябва работници на земята, за да реализират своите идеи. Но онези, които са изпратени, след като се родят, биват отклонявани. Най-добър пример е, че тези, които бяха изпратени да бъдат сътрудници на Учителя Дънов, напуснаха страната, други не пожелаха да работят с Него, страхувайки се от общественото мнение, което бе срещу Учителя. Имаше и такива – изпратени от Небето за помощници, а долу ги обръщаха и ги правеха Негови врагове. Всички възможни случаи ги имаше и те са описани в «Изгревът».

431. Иван Петров – депутат от Ябланица. За да се избере като депутат, отива на място Недев, който е министър на вътрешните работи и командва полицията в страната. Това е «демокрацията» в действие в България, която се управлява чрез свободни избори по места. И то под наблюдението и ръководството на полицията.

432. Д-р Дуров, депутат.

433. Серафим Георгиев, депутат.

434. Тодор Кожухаров – роден през 1891 г. в Станимака, днес Асеновград. 1912 г. – завършва военно училище. 1912–1918 г. – офицер. 1921 г. – завършва право в София. 1922–1944 г. – директор на в. «Слово». 1923–1931 г., 1938–1944 г. – депутат. В 1923 г. – активен участник в Деветоюнския преврат. 1935–1936 г. – министър на съобщенията и железниците. 1941–1944 г. – противник на Отечествения фронт. Осъден на смърт от Народния съд на 1–2 февруари 1945 г.

435. Хиляди са жертвите сред земеделците и комунистите през Деветоюнския преврат и при Септемврийското въстание през 1923 г. Избиванията са ръководени от Александър Цанков. Тук се посичат 23 000 българи. Аз заварих десетки хора, чиито бащи бяха убити и те бяха отгледани в нищета. После комунистите, когато дойдоха на власт след 9 септември 1944 г., направиха своето Възмездие и бяха избити също хиляди българи. Изобщо, българите се избиват взаимно, за да ги няма на тоя свят. Целта е да изчезне този народ от лицето на земята. А защо? Защото тук е Учителят и всички разрушителни сили работят срещу Него. Искат да не остане следа от Словото Му, от присъствието Му. И разрушават всичко, за да не остане следа от този народ. Засега сполучват.

436. На събора на Бялото Братство на Седемте рилски езера са били към 800–900 души – нещо невиджано и нечувано за онези времена. Последователите на Учителя се увеличават в страната и те са вече няколко хиляди. Те присъствуват във всички слоеве на обществото, като се почне от селянина,

занаятчията, учителите, общественици и накрая – военни. Отвсякъде има по малко представители измежду този народ.

437. По онова време последователите на Учителя са смятали, че ако оставят някои книги от Негови беседи и лекции, то българите ще се зачетат и ще станат на крака, за да приложат Учението Му. Това не е възможно, защото за да четеш Словото на Учителя, трябва да имаш специално развит мозъчен център. Само чрез него може да се възприеме Словото. По друг начин е невъзможно. Аз съм пример за това твърдение – чак като станах на 29 години, ми се отвори центърът за това Слово и се родих духовно. И оттогава започнах да изпълнявам програмата на «Изгревът». Ако не беше се отворил този център, отдавна да съм напуснал тази страна и българите. Отвори се и сега съм тук.

438. На 30 ноември 1939 г. започва Съветско-финландската война и приключва на 13 март 1940 г. с поражение на финландците. Съветско-финландската граница се измества със 150 км северозападно от Ленинград и това спасява Ленинград, когато бива обсаден от германските войски, защото са успели да укрепят границата му.

439. Лулчев прави опити да накара цар Борис да се срещне с Учителя. Но царят винаги е отказвал. Учителят изобщо не се е срещал с него, освен на една зимна екскурзия, която е описана в «Изгревът», том III, стр. 136–138 и в том V, стр. 422. Но Учителят изобщо не е разговарял с него, а това са правили екскурзиантките жени.

440. Васил Митакوف – роден през 1891 г. в село Долно Камарци, Софийско. 1899–1907 г. – завършва гимназия и Школата за запасни офицери в София. 1908–1911 г. – следва право в Русия и завършва в София през 1913 г. 1915–1918 г. – военен съдия и прокурор. 1921–1922 г. – член на Третия държавен съд, който осъжда министрите на В. Радославов като виновници за Втората национална катастрофа от 1918–1919 г. 1923–1939 г. – висш чиновник в министерството на правосъдието. 1939–1942 г. – министър на правосъдието. Осъден на смърт от Народния съд през 1945 г.

441. При различни случаи Учителят Дънов е казвал, че Наполеон е ученик на Бялото Братство, изпратен от Небето с три задачи:

1. Да премахне светската власт на папата.
2. Да премахне феодализма в Европа.
3. Да образува Европейски съединени щати в Европа.

Но вместо това той тръгва да прави династия и тръгва да воюва с Русия. А малцина знаят, че в родословното дърво на Наполеон има един прадядо, който е бил българин, обозначен с фамилията Vulgaro. Накрая, след битката при Ватерло на 18 юни 1815 г., където претърпява поражение, Наполеон е заточен на остров «Св. Елена».

442. Много пъти Учителят Дънов казва, че Хитлер е пристав на Бога, да проведе Божието решение срещу Англия. Но той не издържа, английската политика го насочва на изток за война със СССР – съветска Русия. Така се проваля и не изпълнява ролята си на пристав, и то на Бога.

443. Англия е обещала да се коригира след Версайския договор, чрез който се прекрояват границите на Европа за нейна сметка. Но не го прави и след това идват германски бомбардировки върху английските градове.

444. Идеологията на нацизма е: богоизбраният германски народ, който, обединен в едно като юмрук, да ръководи Европа от подчинени народи. А това всъщност е еврейска идея, която идеолозите на нацизма възприемат, без да се усещат и без да знаят за това. Приемат идеята на евреите и след това ги изгарят в пещите на концлагерите.

445. Учителят Дънов дава пример с човешкото тяло, че всеки народ на земята заема даден уд – представлява даден орган в общочовешкия организъм. За българите казва, че те са представители на черния дроб. А това е най-важният орган, защото през него преминава всичко, което идва от стомаха и червата. В черния дроб се преработва всичко. И българите имат тази служба, техните съзнания трябва да преработват всичко, което става по света, на всяко място и по всяко време. И затова Учителят споменава често, че българите са виновни за онова, което става по света.

446. Много пъти Учителят Дънов е казвал, че идеологията на Хитлер е еврейска. Евреите са смятали, че като са богоизбран народ, то всички народи трябва да им служат. Така са смятали, че Христос като дойде, ще работи за тях, но после Го разпнаха. Хитлер иска неговият народ да бъде богоизбран народ и всички народи да работят за него. И дойде онова време, когато го разпнаха заради тези еврейски идеи. Германия капитулира на 9 май 1945 г., а преди това Хитлер се самоуби в бункера си.

447. Всичко, което е казано на цар Борис и на баща му Фердинанд, е станало. Проверили са го и знаят, че е станало. И сега каквото му се каже, също ще стане. Божествената Правда раздава правосъдието.

448. Много пъти са организирали нападение срещу Изгрева и през деня, и през нощта. Това са били платени наемници, изпратени от църквата или от запасните офицери. Но се е случило, че след едно такова нападение, онзи, който е трябвало да им плати, отказва да им плати. Лулчев се е намесил тогава, след като открил онзи, който заплаща погрома. За едно такова нападение през нощта виж «Изгревът», том II, стр. 290 и том III, стр. 95.

449. Според Учителя Дънов войната е едно наказание, допуснато от Невидимия свят за разплащане на международната карма и заради нарушение на окултните закони, които ръководят живота. А за нарушение на окултните закони от българите и за последствията от това нарушение вижте в «Изгревът», том XIX, стр. 929–934.

450. Село Бреже е в Свогенски район. Слиза се от влака на гара Своге и с автобус се минава през село Искрец и се стига до село Бреже, разположено високо в планината. Там е била учителка Невена Неделчева, приятелка на Лулчев, и е била назначена по негово настояване. Тя ги поканва на гости. Искала е да прави интернат за бедни и способни ученици. Но тази идея я реализират комунистите 30 години след това. Аз бях свидетел, защото работех като лекар в болницата в гр. Своге от 1969 г. до 1986 г. – 17 години.

451. Багрянов дава 500 лв. именно за бедните ученици. В това село може да се садят само картофи и да се косят високопланинските ливади за сено за добитъка – друг поминък няма в селото. По времето на социализма, поради намаление на раждаемостта и липсата на ученици, основното училище бе закрито, а учениците бяха прехвърлени в интернат в гр. Своге, който се намираше на 50 метра от училището. Идеята на Невена бе реализирана от комунистите, но в друго, комунистическо време, около 1970 г. Аз, като детски лекар в гр. Своге,

отговарях за училището и за интерната. И проверих по какъв начин се реализира нейната идея.

452. Невена Неделчева е назначена за учителка в с. Брезе. Там работи 2–3 години. Има две запазени снимки с нейните ученици, които ще се публикуват към нейния материал, когато му дойде времето. По онова време до селото се е ходело пеша или с каруца.

453. Цар Борис упорито отказва да се срещне с Учителя Дънов. Има причина за това. Той е представител на Кобургите и Бурбоните от Европа, които са врагове от памтивека на българите и на Бялото Братство. Той е закачен отвътре за друга верига и по нея получава нареждане да отказва.

454. Това е трето предложение на Лулчев към царя да се срещне с Учителя. Но царят отново отказва – по същата причина. Кобургите и Бурбоните не искат да се преклонят пред Великия Учител. Това е причината. Не го признават и воюват срещу него, чрез Фердинанд и чрез Борис III. Така воюват и срещу българския народ, изпратили своите представители да го прекарат през три национални катастрофи.

455. Никола Куртоклиев – офицер, възпитател на Борис като младеж.

456. Лорд Лойд Джордж, председател на Британския културен съвет. Министър на търговията – 1905–1908 г., на финансите – 1908–1915 г. на Англия. Играл е голяма роля за подготовката на Англия за Първата световна война от 1914–1918 г. Той е един от главните автори на Версайския мирен договор през 1919 г. На Парижката мирна конференция е изиграл главна роля за разпокъсването на България и Русия. Неговото правителство организира антисъветска интервенция и икономическа блокада на съветска Русия. Той е инициатор за свикване на Генуезката конференция през 1922 г. по стопански и финансови въпроси с цел да упражнят натиск срещу съветска Русия и да се възстанови капитализмът в Русия.

457. Григорий Распутин, влязъл до царското семейство в Русия като лекаричел на престолонаследника на император Николай II, който страдал от хемофилия – наследствено заболяване, предаващо се по женска линия. Оказвал голямо влияние на външната и на вътрешната политика на царското правителство. Бил е омразен на всички. И накрая дворянското съсловие организира убийството му. След неговото убийство стават Февруарската и Октомврийската революции в Русия през 1917 г. Лулчев го възприемали като новия Распутин. Не само по времето на цар Борис, но и след това – по комунистическо време, от 1945 г. до 1990 г., че дори и сега. Но с излизането на този том ще го възприемат по друг начин. Той стои много, много над Распутин.

458. Противниците на Лулчев го заплашват, че ще издадат книга за него, в която ще го оприличат на модерния Распутин в двореца на цар Борис. Но разбират, че позицията му е силна и че с това само ще му направят реклама, затова се отказват. Това по-късно го прави Народният съд, който го осъжда на смърт като модерния Распутин. Осъждат го комунистите. А по фашистко време е спасил от смърт към 100 комунисти. Това число не е преувеличено, а действително. Познавах някои от спасените.

459. Лулчев бива реабилитиран от Стамболийски. По време на преврата срещу Стамболийски, Лулчев се спасява по една случайност, че през нощта преспива при една своя любовница и не е намерен в дома си от полицията и войската. Ако е бил намерен, е щял да бъде застрелян на място. Спасява го

една случайност. И привилегията, че е бил голям любовник. А такива жените ги охраняват.

Лулчев като офицер е публикувал свои материали в ръководното списание «Борба» на Георги Бакалов, който е бил социалист, комунист. Ето защо е уволнен от войската от Константин Тошев, който е министър на вътрешните работи от 27 юни 1921 г. до 9 октомври 1921 г. и министър на войната от 9 октомври 1921 г. до 9 февруари 1923 г.

460. Много пъти Учителят съветва, че за едно общество трябва да има отходен канал, за да се оттичат през него каналните води от всичките – човешка мръсотия и извержения. Тази роля поемат вестниците. А в една къща трябва да има и комин – тази роля я поема парламентът с депутатите.

461. Димитър Греков – роден в Бесарабия през 1847 г. Завършва право във Франция. Министър на правосъдието – 1879 г., 1879–1880 г., 1882–1883 г., 1891–1892 г. Министър на вътрешните работи – 1879 г. и на външните работи – 1890–1894 г. 1889 г. – министър-председател. Противоречията по финансови въпроси между Греков и радославовистите довеждат до оставка на Греков, която съвпада по дата със смъртта на майката на цар Борис III – 1 октомври 1899 г.

462. Екатерина Каравелова – родена през 1860 г. в гр. Русе. Съпруга на Петко Каравелов, русофил, участва в борбите на либералите срещу консерваторите. Тя пише статии срещу Берлинския конгрес от 1878 г. и срещу клаузите на Ньойския договор от 1919 г. Редовна делегатка на всички конгреси на Международната лига за мир. Обявява се срещу фашисткия терор през 1923 г., срещу арестите и убийствата след атентата на църквата «Св. Неделя» през 1925 г. Превежда от френски и руски езици произведения на класиците. Развива голяма обществено-политическа кариера.

463. Иван Стоянович (Аджелото) – роден през 1862 г. в гр. Стара Загора. След Освобождението от 1878 г. е телеграфист. 1882–1885 г. – секретар в Дирекцията на правосъдието в Източна Румелия. В ръководството е на Българския таен централен революционен комитет (БТЦРК) в Пловдив за Съединението през 1885 г. с Княжество България. Пълномощен министър в Букурещ – 1917 г. Редактор на няколко вестника: «Глас» – 1887 г., «Народна воля» – 1887 г.

464. Касае се за една брошура на теософите, написана от Ани Безант: «Великите учители и теософското общество», която я има преведена на български. Изпраща му я на английски, за да го впечатли. Но това изобщо не може да стане – той има череп на Кобургите и това не го засяга. По това време е популярна «Великите посветени» на Едуард Шуре. Тя е за Рама, Кришна, Хермес, Мойсей, Орфей, Питагор, Платон, Исус.

465. По това време се печатат на циклостил резюмета на беседи и лекции на Учителя. Обикновено в половин лист, дори до цял лист се включват най-интересните изказани мисли от Учителя. Има запазени до днес от тези резюмета. В бъдеще те трябва да бъдат издадени чрез «Изгревът».

466. «Вечният извор», издание 1939 г., от Любомир Лулчев. В този том сме поместили глави от тази книга.

467. Тук Учителят Дънов разкрива, че английската политика е тласкала Финландия във война със СССР през 1939 г. Виж бел. №438. А всички обвиняваха, че това е политиката на Сталин. За възнаграждение от Невидимия свят се получи, че границата между Финландия и СССР при Ленинград се премести на 150 км на северозапад и това спомогна много при отбраната на Ленинград,

когато германците наложиха обсада и блокада на града от месец ноември 1941 г. до 12 февруари 1943 г., когато бе разкъсано германското обкръжение.

468. Атаките срещу Учителя Дънов са много големи и Го обвиняват, че е богохулник, че е самозванец, че е престъпник, че разрушава държавата и обществения морал. Но след 9 септември 1944 г. идват комунистите на власт и се явяват като бич Божий и раздават Божиата правда на всички онези, които воюваха срещу Учителя. Аз бях свидетел на това възмездие. То бе Велико!

469. По границата между Финландия и СССР започват провокации, предизвикани от финландците. Но никой не вярва на Сталин. А Финландия е в състава на Руската империя до 1918 г., когато получава независимост от Ленин, понеже финландският полк спасява болшевиките от метежа на меншевиките. За благодарност Ленин им дава независимост.

470. По време на Октомврийската революция от 1917 г., която идва в името на идеите за мир на земята, земята на селяните, цялата власт на съветите, за равенство и братство, за премахване на дворянството, аристокрацията и експлоататорите капиталисти.

471. Онези, които гониха богомилите в България и издигнаха първата клада срещу богомилите, бяха при цар Борил през 1211 г., след което прогониха богомилите на запад. Но те помогнаха на Асеновци да освободят България от Византийско робство през 1185 г. Същите сили на разрушение се явяват и по времето на Учителя. Сега те трябва да платят за грешките си. Това става след като комунистите идват на власт след 9 септември 1944 г. и за няколко години избиват всички бивши управници, изпращат по затворите и лагерите онези, които са крепили предишния царски режим. Това беше Възмездието на Небето, раздадено чрез комунистите, които се явиха като бич Божий. Бях свидетел на това възмездие!

472. Тези думи на Учителя Дънов са много важни. За да Го приемат българите за Учител, трябва да изминат още 2000 г., за да се пробуди съзнанието на българите за духовната светлина на Словото на Учителя. Оценяването на Учителя е дълъг процес. То не е за обикновеното човешко съзнание. А само за пробуденото човешко съзнание чрез Светлина и Виделина. Светлината е за физическия свят, а Виделината е в духовния свят.

473. Атаките на Българската православна църква и духовниците срещу Учителя са големи. Ето защо Той допуска да дойде възмездието за тях. И то идва, след като комунистите идват на власт. Аз като дете съм виждал как режат брадите на поповете със сърп, с който се жънат пшеничните класове. А той много трудно може да отреже косъм от брада. Режеха ги и с ножове, но никак не с ножици. Разпопваха ги, горяха иконите и църквите. А всички онези свещеници, които поддържаха предишната власт, платиха с живота си. Бях свидетел на такива случаи. И го запомних. И свидетелствувах за Възмездието.

474. Иван Петров – виж бел. №431. Серафим Георгиев – депутат.

Данчо Костов (Дени) – роден през 1897 г. с. Локорско, Софийско. 1924 г. – завършва докторат по агрономство в Хале, Германия. 1926–1929 г. – специализира генетика в Харвардския университет в САЩ. През 1932–1939 г. живее в СССР. Работи в Института по генетика в Ленинград. През 1939 г. е в София. Преподавател по обща биология в медицинския факултет в София, завежда катедра по дарвинизъм, генетика в Агрономическия факултет – 1946–1949 г. в София.

475. За Кенет де Корси вж. бел. №110.

476. В българската история продажността на политици и държавници е всеизвестна. В историята на Първата българска държава и на Втората българска държава на всяко едно велико дело, сътворено от народ и държава, съответствува едно голямо предателство, направено от българи. Така България пада за 500 години под турско робство. Сега се повтарят същите събития, защото действуват едни и същи сили, проводници са продажните българи. Виж «Изгревът», том XIX, стр. 929–934.

477. Лулчев разбира, че неговата дейност няма полза за него и за държавата. Споделя с Учителя, Който му казва, че се дължи на това, че не е поставен на мястото си и е седнал на чуждо място. Но той си го е искал, за да се реализира като политик, макар че Учителят не е одобрявал това. Искал е да опита. И е опитал и е заплатил след това с живота си.

478. Духовете на тъмнината ръководят днешната политика. А духовете на светлината движат живота на хората, те осветляват пътя им с идеите на Словото Божие.

479. Австро-Унгария на Франц-Йосиф разруши Балканското споразумение между България, Сърбия, Гърция, за да вземе Босна и Херцеговина от Сърбия и да властвува. Сега същите сили си служат с други народи. Те сега действуват по същия начин, но други са поставени на политическата сцена като актьори. Една такава роля играе Англия.

480. Възходът на Англия се дължеше на това, че Библейското дружество в Лондон отпечатваше Библията на различни езици и с нея искаше да разпространи християнството. Това бе нейната мисия и затова Британската империя бе на върха си. Учителят споменава, че на британските кораби отпред са носели Библията, а отстрани са гърмели оръдията им. И това е опростило мисията им. Гърмели са оръдията, за да се създаде Британската империя.

481. Денят Господен включва един дълъг процес на изплащане на дълговете на хората към Бога. Това изплащане става чрез страдания. А войната е метод за ликвидация на тези спешни и отсрочени плащания. По време на Първата световна война германските подводници с торпилите потопяват стотици английски кораби. Това е т.нар. подводна война на германците.

482. Учителят отново споменава, че онези, които накарват Финландия да воюва срещу СССР през 1939 г., са самите англичани, които не позволяват на руснаците да излязат на бреговете на океана. Но след 9 май 1945 г. СССР се разраства като империя от Берлин до Владивосток, като просъществува до 1989 г. А защо? Това е решението на Учителя, за да раздаде Божията Правда чрез възмездието на Божия съд и да се обедини славянството. Но то не можа да се обедини чрез болшеvizма. То може да се обедини само чрез Словото на Учителя.

483. Обикновено цар Борис изпраща портрета и почерка на някое лице, което го готвят за висок пост. Лулчев му прави анализ и му го изпраща. Всички анализи са точни и цар Борис никога не е възразил, че не са точни. Но въпреки анализите на Лулчев, царят си постъпва както си иска. И няма никаква полза от труда на Лулчев за царя и за държавата. А има полза само за Лулчев – той вижда, че знанията му са точни и верни.

484. Лулчев се е наел да чисти политическия нужник на България. Но към този нужник го отпраща и самият цар заради неговата непоследователна

политика, с която настройва хората едни срещу други, за да може чрез интригите да ги владее. Но те не се усещат. Единствено накрая това прозира Лулчев. Но накрая. Но вече е много късно, както за Лулчев, така и за държавата.

485. Отклонението на Англия от определения ѝ път – с Библията да разпространява Християнството, за което бе създадена Британската империя. Тя се отклонява от своя път, като разпокъсва Сан-Стефанска България и поддържа Турция. Целта е унищожение на славянството и Русия.

486. Разпокъсването на България на три части: Княжество България, Източна Румелия и Македония, е работа на английската политика. Насочено е към това да се затрудни работата на Учителя, да работи с разпокъсан народ и стеснени условия. По-късно предизвикват Първата и Втората световни войни, за да Му попречат на Школата, отворена от Него през 1922 г. и съществувала до 1944 г.

487. Страданията на България се дължат на английската политика – тя беше насочена срещу славяните, срещу Русия. Целта е да не бъде обединен българският народ и да се ограничат условията на Учителя, Който е дошъл в рамките на освободена България. И то обединена. И всичко това го казва нееднократно Учителят, за да се вразумят българските политици. Но това не достига до ушите им и до ума им. А защо? Защото си запушват с две ръце ушите и не искат да четат Словото на Учителя.

488. От Учителя научаваме, че Англия е тази, която тласка Фердинанд към Германия през войната 1914–1918 г. Те правят втората погрешка след разпокъсването на България на Берлинския конгрес през 1878 г. За наказание няма да бъдат победители след Втората световна война. След 1945 г. започна разпадане на Британската империя, като нейните колонии си извоюваха свобода и независимост. Тя се сви в Британския остров. Това бе наказанието ѝ.

489. В Англия се раждат идеите на комунизма, той се ражда там и се препраща в Европа и след това – в Русия, като болшеvizъм. Този незаконно роден син на Англия се изпраща в Русия и чрез Октомврийската революция той идва на власт. Октомврийската революция довежда до два милиона жертви в Русия – и то славянско население, за да може да се възкачи на власт английският незаконен принц като болшевик.

490. Понеже не изпълни мисията си за разпространението на християнството чрез издаването на Библиите и разпространението им, то Англия се отклонява. Ако беше създала обединена България в рамките на Сан-Стефанска България, щеше да има благословия. Тя работи срещу славяните и ги насъсква една срещу друга.

491. Дервишката могила е височина от 687 м по югоизточните възвишения на Сакар планина. Там има наблюдателен пункт за наблюдение на българо-турската граница, която минава през Сакар планина, отива на изток и преминава и Дервенските възвишения на Странджа планина. Ако хвъркне Дервишката могила, означава, че е почнала войната между Турция и България.

492. Метаксас е гръцкият генерал Йоанис Метаксас. Участвувал в Балканската и в Междусъюзническата войни през 1912–1913 г. От 1913 г. до 1917 г. е началник на генералния щаб. От април 1936 г. е министър-председател и военен министър. На 4 август 1936 г. извършва фашистки преврат с помощта на крал Георги II и управлява като диктатор. Укрепва границата с България, наречена «Линия Метаксас». Смятали са я за непревземаема, защото е била осея-

на с минно поле. Германците на 6 април 1941 г. я атакуват с хитрост, с необикновена тактика я превземат, като пускат магарета, които са заобикаляли мините, и чрез тях са се добрали до крепостта. Разрушена с оръдия отвън, а подземията са изгорени с «огнепръскачки» – военен уред, който под налягане изхвърля бензин, който се запалва и изгаря всичко на 20–30–50 м. Гърция е официално окупирана на 1 юни 1941 г.

493. Спазването на строг неутралитет от страна на България е идея на Учителя, предадена на Лулчев и възприета от царя. Впоследствие я приемат и англичани и германци. И дори англичаните настояват на това. Това е Божия милост, но царят не издържа и накрая на 1 март 1941 г. България, чрез министър-председателя Филев и министъра на външните работи Попов, се присъединява към Тристранния пакт. В същия ден германските войски навлизат в България и след това, на 6 април 1941 г., през България нападат Югославия и Гърция.

494. Учителят Дънов е забранил на Лулчев да дава съвети за назначаване на министри. Виж бел. №428. Това е разговор с Учителя на 18 ноември 1939 г.

495. Никола Михов – роден през 1891 г. в гр. Велико Търново. През 1911 г. завършва военно училище. 1912–1918 г. – офицер във войните. 1919–1928 г. – офицер към Военното училище и Четвърти артилерийски полк. 1933 г. – командир на Седми артилерийски полк. 1938 г. – началник на Военното училище, генерал-майор. 1941 г. – командир на Пета армия. 1941–1942 г. – командир на Първа армия – генерал-лейтенант. 1942–1943 г. – министър на войната. 1943–1944 г. – регент в Царство България заедно с принц Кирил и проф. Филев.

496. Непрекъснато по адрес на Учителя се пускат слухове, срещу Него се говорят лъжи. Повод за тези нападки дават последователите на Учителя със своите постъпки и Лулчев с това, че се занимава с политика. Един дребен факт го надуват и «от иглата правят копие, а от конеца – въже», с което искат да обесят всичко, което мирише на «дъновизъм».

497. Книгата «Благословение» излиза през 1940 г. Част от тази книга сме публикували в този том. Тя е трета част от трилогията «С Христа».

498. «Новият ден» е брошура, излязла през 1940 г., от 46 страници. Това е лекция от 17 януари 1941 г. и е от Общия окултен клас. Лулчев се опитва чрез тази книжка да внуши на царя някоя мисъл от Словото на Учителя. Опитът показва, че царят не чете тези книги. Просто не може и не иска. Не приема Учителя Дънов за Учител. Това се дължи на Бурбоните от Франция и на Кобургите от Германия, които са създали тялото му и които са в него и го управляват.

499. Много пъти Учителят Дънов посочва, че Освобождението на България от турско робство чрез Русия през 1877–1878 г. е дело на Бялото Братство. А договорът от Сан Стефано от 3 март 1878 г. е Божие дело и България трябва да бъде обединена в рамките на този договор. Но Англия се намесва и проваля този план на Небето. Освобождението на България е акт на Бялото Братство. Виж «Изгревът», том XI, стр. 36–159, 160–346.

500. През 1914 г., когато Учителят говори за пълен неутралитет, никой не Го слуша. Англия насочва България да отиде към Германия, за да пресекат излаза на Русия към Дарданелите. Погромът през 1918 г. и пробивът на Добро поле се дължат на английската политика, а не толкова на тяхното оръжие. Ако не се поправи грешката, Англия ще плаща. И ние заварихме и доживяхме времето, когато бе принудена да заплати с разрушение на Британската империя.

501. Учителят съветва да се сключи мир, да не използват Русия, защото Англия ще плаща накрая. След свършването на войната през 1945 г., английската империя се разрушава. А как става това – виж «Изгревът», том I, стр. 446–447.

502. Опитите да проведе и въведе Паневритмията в училищата е описан много добре в «Изгревът», том I, стр. 494–507.

503. Ролята на цар Борис е да предаде идеите на Учителя чрез съвети на чуждите посланици или владетели. Идеята е приятелство, мир и неутралитет на България. Той дава само съветите. Понякога успява да ги предаде, понякога не ги предава. А това са идеи и решения на Божествения свят. За тях трябва време, за да влязат в умовете на управляващите и воюващите. И тогава ще се преодолеят с Волята Божия, което представлява една реализирана Божия идея.

504. Американският президент Уилсън предлага 14 точки за мир в Европа и света. Но Англия ги отхвърля. За него и за тези точки виж «Изгревът», том XV, стр. 638–640, 640–642, 643–644. Тогава той се връща в САЩ и американските дипломати, заради претърпяното унижение от англичаните, се заклеват да разрушат Английската империя и никога повече да не дават на англичаните ръководна роля. Това те го осъществяват по време на Втората световна война и след войната. Ние бяхме живи свидетели. От 1945 г. до 1989 г. и от 1990 г. досега САЩ са суперсилата на света.

505. След капитулацията на Германия, във Версай на 28 юни 1919 г. се взимат територии в Европа, както и нейни колонии. Определени са 132 милиарда златни марки контрибуции за победените. На България са определени два милиарда и 250 милиона златни франка контрибуции. Това е цената за пролятата кръв, според Учителя. И сега, през 1940 г., Учителят казва, че ще им турят на тогавашните победители контрибуции и за руската, и за немската кръв. Това е казано преди 22 юни 1941 г., когато Германия напада СССР. Русия заплаща за победата си над Германия с 20 милиона убити. Голяма цена.

506. Учителят отваря невидимата завеса, покрила главите на европейците. Войната не се води само на земята. Тук тя е само проекция между борбата на двете ложи. Адептите на източните народи са тези, които подтикват и разпалват войните чрез внушение и обсебване. Целта е да се освободят от Англия. А това може да стане, като се разруши Британската империя чрез война в Европа. А за нея заплащат с кръв европейските народи, включително и България.

507. Ганди е завършил право в Лондон. Става лидер на Индийския национален конгрес в подема на националноосвободителното движение в Индия през 1919–1922 г. Неговото учение е пасивна съпротива, да не се противи на злото. Бива арестуван от англичаните, но Учителят им казва да го пуснат. Как им е казал, това не знаем. Може чрез посланик, може чрез внушение, може да се е излъчил и да е отишъл в Индия и да им го е казал. Но го е казал. И те са го изпълнили – пуснали са Ганди на свобода.

508. Ето това е ролята на английската политика спрямо България. Това го казва Учителят. А България плаща с три национални катастрофи, разрушение на страната, избити българи от войните и помежду им, след 1923 г. до 1945 г. Виж «Изгревът», том I, стр. 443–446.

509. Лулчев е причината да се вдигне този вой срещу Учителя и последователите Му. От една страна е отпечатаният роман «Благословение», който е

спрян от полицията, но след намесата на царя отново се пуска за продажба. От друга страна политическата дейност на Лулчев му довежда врагове. И накрая всичко това се прехвърля върху Учителя. Тези политически гонения от тази власт се прехвърлят и срещу «дъновистите», след като идва и новата комунистическа власт след 1945 г. Всичко е свързано, заради Лулчев се гонят последователите на Учителя след 9 септември 1944 г., когато идват на власт за 45 години, определени от Учителя Дънов.

510. Наистина тази година е критична за него. Той политически добива слава, след като на 7 септември 1940 г. в гр. Крайова, Румъния, се подписва спогодба, според която Румъния връща на България Южна Добруджа, откъсната след Междусъюзническата война през 1913 г. Слова на победител чрез мир.

511. Д-р Любен Дюкмеджиев – роден през 1882 г. в гр. Шумен. През 1905 г. завършва право с докторат, участвува в няколко партийни конгреси на БКП. Участвува в защитата на редица процеси срещу комунисти – 1923–1939 г. Депутат и секретар на парламентарната група на БКП – 1939–1941 г. Като депутат води борба в Народното събрание срещу присъединяването на България към Тристранния пакт. 1941–1944 г. – въдворен в концлагер от цар Борис III.

512. Никола Захариев – роден през 1898 г. в с. Лесичери, Търновско. 1916–1920 г. – завършва Търговска гимназия, следва в Историко-филологическия факултет в София. 1920–1923 г. – частен секретар на министъра на железниците и на вътрешните работи. 1924–1927 г. – завършва Висш кооперативен институт в Прага. 1931–1934 г. – депутат и подпредседател на 23-ото ОНС. 1934 г. – министър на обществените сгради и пътищата. 1934–1935 г. – министър на съобщенията. 1940–1944 г. – първи подпредседател на 25-ото ОНС. 1942–1943 г. – министър на търговията, промишлеността.

513. Цар Борис е имал няколко незаконородени деца. Аз лично като лекар от «Бърза помощ» бях изпратен да прегледам една девойка на 18 години, която още с влизането ми се похвали, че майка ѝ е незаконородена дъщеря на цар Борис. Аз стоях като втрещен. Те не се срамуваха, не се плашеха, а се гордееха с това. Запитах майка ѝ вярно ли е това. Отговори ми, че е дъщеря на цар Борис. «Ами как ще делите царството с цар Симеон?» – «Ще го делим някак си.» Дойде това време, цар Симеон се върна и е вече министър-председател на България от 2001 г. до 2005 г. И като такъв той незаконно си върна всички царски резиденции от времето на баща му цар Борис III. И в очите на българите това го провали окончателно. А дали ще даде от имотите на незаконно родените си братя и сестри? Едва ли.

514. «Дъновистката треска» се състои първо в съмненията към Учителя Дънов, дали той е Учител или е самозванец. За цар Борис Учителят Дънов не е Учител, цар Борис не Го приема, но и не Го отхвърля, защото чрез Лулчев приема някои идеи и предсказания на Учителя, които се оказват верни. Това е, което го кара да се справя с «Дъновистката треска». Тогава хората масово са боледували от малария и са знаели какво означава маларийна треска.

515. Духовните закони организират живота на земята. Те се намират в Невидимия свят, недосегаем и невидим за нас, за нашите сетива. Това е организиран свят. Принципите са от Божествения свят, законите са в Духовния свят, а фактите са на земята. Това са стъпалата, които вървят едно след друго отгоре-надолу. Това е, което непрекъснато му се предава на царя, но той не го разбира и не го приема. И да иска, не може. Няма в черепа си сетива и органи за това знание.

516. Невидимият свят кредитира царя, защото Учителят е тук и трябва да има условия, за да завърши Школата, която е открил. Но това изобщо не се възприема от него, че е кредит на Небето. Той смята, че това се дължи на него. А неговата династия опропасти България с три национални катастрофи: 1913 г., 1918 г. и 1945 г. А неговият син Симеон II, дошъл като министър-председател през 2001–2005 г., я подготвя за четвърта национална катастрофа. А това ще си го проверят българите и ще си го прочетат в «Изгревът», том XXI.

517. Невидимият свят не избира нито Германия, нито Англия, а избира трети: това е съветска Русия – СССР. След 9 май 1945 г. тя става голяма съветска империя, до 1989 г. Виж «Изгревът», том I, стр. 333–340, 474–476.

518. Рудолф Щайнер – теософ, антропософ. За него виж в «Изгревът», том I, стр. 245–248; том VIII, стр. 485–492.

519. Учителят говори за личния живот и за общия живот, че се управляват от един духовен закон. Колкото личността се смалява и работи за общото, толкова по-голяма е реализацията на личността. Пример – една дроб $1/10$ е малка част. Но ако личността успее да реализира 10 такива малки части, ще дойде до $10/10$, което е 1 и е пълна реализация на личността в условията на общото.

520. «В светлината на Учителя» е книга на Лулчев. Тя е отпечатана през 1940 г. А в настоящия том сме я представили в раздела «В светлината на Учителя».

521. Интересното е, че царят не е чел «Благословение», а други са му го чели, а той само е слушал. За втори път изнася това. Какво означава всичко туй? Той не може да чете нито Учителя, нито Лулчев. А защо? Защото няма сетива за тази материя. Но предпочита да го слуша как му говори. И той приема от него само това, което му изнася и което е в интерес на династията му.

522. Иван Михайлов, т.нар. Ванчѐ Михайлов – македонец, член на ЦК на ВМРО. След военния преврат от 19 май 1934 г. правителството на Кимон Георгиев разтуря всички партии и забранява ВМРО. Той емигрира в Турция, после – в Полша, а след това живее на Запад и в Италия. Доживя промените през 1989 г. Приема, че Македония е част от България. Смята се за българин.

523. Никола Балабанов – дипломат, пълномощен министър в Чехословакия – 1938–1939 г., Франция – 1939–1943 г., Турция – 1943–1945 г. Той е син на Марко Балабанов. Завършва право. 1930–1935 г. – секретар на българска легация в Рим. Участвува в контакти със САЩ и Англия за излизане от войната и предотвратяване навлизането на съветската армия през септември 1944 г. в България.

524. Учителят Дънов много пъти говори, че тази война от 1939–1944 г. е духовна война. Тя първо е сражение в Невидимия свят, а тук, на земята, е част от проекцията върху картата. Всички воюващи страни са част и са артисти на земята, на онази драма и трагедия, която се извършва в Невидимия свят от борбата на духовете от двете Ложи – Бялата и Черната.

525. Войната не зависи от хората, защото тази война е духовна, между източните братства и западните братства. А хората са само инструменти, в които влизат тези сили, обсебват ги и вършат чуждата воля. Затова нищо не зависи вече от хората. Други са силите, които ги управляват и друго е мястото, от което се взима решение. Но не на земята, а в Невидимия свят.

526. Навремето евреите вдигат бунт срещу римляните. Тогава легионите на Рим под водителството на Тит превземат и разпъват от Ерусалим до морето към 60 000 (шестдесет хиляди) евреи. Те изпълняват Волята Божия, защото евреите пожелаха да се разпъне Исус Христос и кръвта Му да дойде върху тях. Сега същите събития се повтарят, защото Учителят е на земята и тази война се води, за да Му се ограничат условията за работа и да Му се пречи.

527. Учителят говори отново за Паневритмията. За принципите на Паневритмията виж «Изгревът», том I, стр. 494–495; том XIII, стр. 810–812. А за нарушение на Паневритмията виж том XIII, стр. 812–815, 818–825; том XV, стр. 911–918, 919–922, 922–927.

528. Тази война е на духовете от Невидимия свят. Тя има за цел разрушение на Европейската цивилизация. Крайната цел е разрушение на България и да се попречи на Учителя и Неговата Школа.

529. Учителят Дънов много пъти предупреждава, че тази война може да разбуди «китайския дракон» и жълтата раса да тръгне на запад и да помете европейската цивилизация. Говорил е за войната с жълтите, която има да дойде.

530. Бялата раса е като евреите, които навремето не приеха Христа. А защо? Защото Всемировият Учител е в България, но нито България, нито светът Го приема за Учител. И бялата раса ще бъде разпъната на кръст. От идването и слизането на земята на Учителя Дънов от 1864 г. до 2004 г. Европа 140 г. се разпъва на кръст чрез войни. Проверете колко милиони са избити.

531. Учителят предупреждава Англия, и то когато английският престолонаследник Едуард VIII пристига в София. Но никой не обръща внимание. После той бива изгонен от английския трон заради една простосмъртна жена, в която се е влюбил. Това бе повод. А причината бе, че английската дипломация не бе съгласна с идеите на Учителя и си премахна краля.

532. Защо имаше нужда от комунистите? Защото в Русия са болшевиките на власт. А те имат духовния кредит на Учителя да бъдат съвременен бич на Европа и света. Затова ги търсят, защото усещат, че в тях има сила и идеи. А това е кредит от Небето, даден им от Учителя Дънов, за да изчистят света от покварата.

533. Ето това е най-важната тайна, която Учителят изважда на бял свят. Той разкрива коя е причината за Втората световна война. След 1945 г. Английската империя се разпада и източните народи получават независимост: Индия, Австралия, Филипините, Индонезия и т.н.

534. Генерал-лейтенант Хаджи Петков – началник щаб на българската армия.

535. Генерал Константин Лукаш, началник щаб на българската армия от 1941 г. А преди това е на служба в двореца като флигел-адютант на цар Борис III. През 1944 г. е главен инспектор на войската.

536. Джована на италиански. На български приема името Йоана, българска царица и съпруга на цар Борис III и майка на две деца: Мария-Луиза и Симеон – престолонаследникът.

537. Димитър Янев Станчев – роден през 1863 г. в Свищов. През 1886 г. завършва право във Виена. 1886–1887 г. – с българска делегация посещава Западна Европа за избор на нов княз. 1889–1894 г. – началник на канцеларията

на тайния кабинет на Фердинанд. 1895–1897 г. – дипломатически агент в Букурещ и Виена. 1897–1906 г. – пълномощен министър в Петербург. 1906–1907 г. – министър на външните работи и изповеданията. 1907 г. – министър-председател и министър на външните работи. 1907–1908 г. – министър на външните работи. 1908–1915 г. – пълномощен министър във Франция и Белгия. 1915 г. – пълномощен министър в Италия. 1920–1924 г. – пълномощен министър във Великобритания, Белгия, Нидерландия.

538. Този виц е много точен. Интересно е, че всички вицове за немците, Хитлер, войната, пуснати от българите, са много точни. Само в една диктатура може да има вицове, защото няма свобода на печат и слово. От 1945 г. до 1990 г. – по време на комунистическата диктатура, всички политически вицове бяха много сполучливи. Те бяха създавани от българи. Беше невероятно преживяване да ги слушаш. А в България тогава имаше закон, който преследваше и наказваше със затвор онзи, който разказва и разпространява вицове. И Хитлер беше създал закон срещу вицовете и ги преследваше.

539. Фон дер Голц – германски пълномощен министър в Турция.

Франц фон Папен – германски политически деец и дипломат. 1918–1932 г. – член на католическата партия на центъра. Юни-декември 1932 г. като райхсканцлер установява полуфашистка диктатура, организира държавен преврат в Пруссия. При Хитлер е вицеканцлер – 1933–1934 г., посланик в Австрия от 1934 г. до 1938 г. и подготвя анексията ѝ към Германия. 1939–1944 г. – посланик на Германия в Турция.

540. На 16 септември 1915 г. Александър Стамболийски е задържан от властите за подследствен под стража. На 28 октомври 1915 г. е осъден по настояване на Фердинанд на доживотен строг тъмничен затвор. На 25 септември 1918 г. излиза от затвора. На 25 септември 1918 г. след обяд има среща с Фердинанд. На 29 септември полицията отново го търси да го вкара в затвора.

През септември 1915 г. Съглашението (Антантата) прави поредното си предложение до Фердинанд за влизане на България във войната на нейна страна. Но правителството отклонява. На 23 септември 1915 г. се обявява обща мобилизация. На 14 октомври 1915 г. България обявява война на Сърбия. На 16 октомври 1915 г. Англия, Франция обявяват война на България, а няколко дни по-късно обявява и Русия. На 1 септември 1916 г. България обявява война на Румъния. Българските войски превземат Добрич и Тутракан. В подкрепа на румънските части пристигат руски части. Българските войски ги разбиват и отхвърлят. И най-интересното е, че българската конница разбива казаците и те обръщат да бягат със своите коне. Това го слушах непрекъснато от онези, които бяха от тази българска конница. Гордееха се. А за казаците е било голямо унижение и посмешище по онова време.

541. Лулчев му предлага коренна промяна на икономическия строй и политическия строй, но царят отказва, понеже всичко, което е в България, е в резултат на баща му и на него самия. Предпочита да си замине, но да не променя, за да остави царството си на династията си и престолонаследника си Симеон.

542. Никола Логофетов – председател на 25-ото Обикновено народно събрание.

На 24 октомври 1939 г. е разтурено 24-ото ОНС. Проведени са избори за 25-ото ОНС от 24 декември 1939 г. до 28 януари 1940 г. Това народно събрание обявява война на Англия и САЩ на 13 декември 1941 г. и дава повод на англо-

американските самолети да разрушат София и да покажат какво означава «символична война» на българското правителство, народ и държава.

543. Учителят непрекъснато посочва ролята на Англия, която иска да ликвидира славяните посредством Германия. Единствено разрешение е връщането на германските колонии в Африка, Азия, за да може да се намери икономически отдушник. Но доколко Лулчев запомня и записва е едно, а дали предава на царя и какво той запаметява, е съвсем различно. Все пак Лулчев нещо е записал и чрез него знаем за мнението на Учителя Дънов.

544. Финикийците създават колонии по Средиземно море, като най-важната е Картаген. Те са били богати търговци, създали са финикийската азбука, създават паричните знаци за обмен на търговските стоки. Рим превзема Картаген, защото за него той е бил най-голямата търговска опасност. Включва я в провинция Сирия, като колония на Римската империя.

545. Демокрациите стават материалисти и се изпращат Хитлер и Мусолини да ги разрушат с онези сили, които разполагат. В болшевизма има зачатък на нещо Божествено, според което има справедливо разпределение на труда, капитала и богатата. Впоследствие идва времето да го реализират, но се провалят поради отклонението от Високия идеал. В България те се отклониха и си въведоха привилегии в обществото, в политическия и в икономическия живот в страната. Тези, които бяха членове на комунистическата партия, бяха с привилегии и облагодетелствувани. И те провалиха идеята на комунизма.

546. Основният лозунг на Октомврийската руска революция през 1917 г. беше «Цялата власт на съветите на работническите и селски депутати». Оттам се казва «съветите» и «съветска власт». Кое е Божественото начало в идеята на съветите? Онези, които създават богатата, те трябва да ги управляват. Но формата се изопачава. Начело застава комунистическа партия, която ръководи, а «съветите» остават като фасада и като лозунг, докато съветската империя се разпадна от само себе си през 1989 г. И то отвътре – така, както предсказва Учителят. Виж «Изгревът», том VII, стр. 694–695, №8.

547. По времето на Втората световна война тримата големи бяха: Рузвелт – президент на САЩ, Чърчил – председател на английското правителство, Сталин – ръководител на СССР. Те спечелиха войната срещу Хитлер и Мусолини и Япония. Рузвелт почина на 12 април 1945 г., Сталин – на 5 март 1953 г., Чърчил – на 24 януари 1965 г. И тримата участваха в Техеранската (1943 г.) и Ялтенската (1945 г.) конференции, където разпределиха Европа и предадоха източната ѝ част да се владее от СССР. През 1989 г. СССР се разпадна отвътре и се разруши като империя. Нейният кредит след войната бе за 45 години. Виж «Изгревът», том III, стр. 309–312.

548. Учителят организира една екскурзия от седем души от 13 до 19 август 1940 г. Споменал, че се отива там по духовна работа и трябва да бъде в намален състав. За тази екскурзия виж в «Изгревът», том III, стр. 188–189, 189–190, също и в «Изгревът», том XVII, снимка №22.

549. Учителят многократно казва, че ако Англия работи срещу България, Русия и препятствува на Божествения план, то ще понесе последиците. След Втората световна война Английската империя се разпада. Получават независимост: Индия, Пакистан – 1947 г., Бирма, Цейлон – 1948 г., Судан – 1956 г., Гана, Малая – 1957 г., Кипър, Нигерия – 1960 г., Сиера Леоне, Танганайка – 1961 г., Ямайка, Тринидат, Тобейго, Уганда – 1962 г.

550. Мирният договор е подписан във Версай на 28 юни 1919 г. Германия загубва европейските си територии, населени с германци, германските колониални територии са взети, плаща 132 милиарда златни марки контрибуция.

През Първата световна война Япония участва на страната на Антанта. Тя завладява важни икономически и политически позиции в Китай и Югоизточна Азия. На нея са предадени бившите германски колонии в Тихия океан и в Китай. Тя завладява пазарите на Далечния изток, без да воюва. След това тя организира злото в света. А как става това? През 1910 г. Япония анексира Корея, през март 1919 г. в Корея избухва антияпонско въстание, което е жестоко потушено. През 1931 г. заграбва Североизточен Китай (Манджурия). През 1932–1936 г. окупира редица китайски провинции. На 25 ноември 1936 г. сключва с Германия «Антикоминтернски пакт». През 1937 г. започва война за завладяване на Китай. На 23 септември 1940 г. японски войски нахлуват в североизточната част на Индокитай. На 27 септември 1940 г. подписва с Германия и Италия «Тристранния пакт». На 7 декември 1941 г. напада военната база на САЩ в Пърл Харбър и предизвиква намесата на САЩ във войната. Ето така Япония организира злото в света, според Учителя Дънов.

551. Убитите войници по време на Октомврийската революция 1917–1918 г. и дори след това, до 1922 г., не могат да се прераждат, защото е спряна тяхната еволюция. Те стоят в оня свят в един пояс около земното кълбо до 150–200 км., плуват в този пояс с астралните си тела и искат да се разреши войната, за да могат да се освободят и да се прераждат. Затова те са посредници между физическия и духовния свят. Те стоят между тях. Това най-добре се виждаше по времето на Втората световна война след нападението на Германия на 22 юни 1941 г. срещу СССР. Русия даде 20 милиона жертви в цялата територия на СССР. Правеше впечатление на всички, че войските им се водят и носят върху вълната на небето, преминавайки като вълна на победата. Това се дължеше на кредита, на прекъснатия земен живот на тези 20 милиона избити руснаци. Жизнената човешка енергия, която те освободиха, тя създаде тази небесна вълна. Това не се знае и не може да се обясни на мнозина съвременници на тези събития. Аз заварих и видях тази вълна, как премина през България, помете всичко и измете всичко и премина в Европа. След нея вървяха съветските армии на победата. Очите и ушите ми бяха отворени, за да я видя и чуя. Беше невероятен ужас и страх пред Силите Небесни.

552. Георги Димитров – роден на 18 юни 1882 г. в с. Ковачевци, Радомирско. През 1895 г. прекъсва образованието си във Втори прогимназиален клас на 12-годишна възраст и работи като чирак словослагател в София. 1901 г. – член на ръководството на Софийското печатарско дружество. 1902 г. – член на Българската работническа социалдемократическа партия (БРСДП). Марксист. 1909 г. – член на ЦК на БРСДП (тесни социалисти). Ръководител на Общия работнически синдикален съюз. 1913–1923 г. – депутат в XVI–XIX ОНС. 1914 г. – съветник в Община София. 1914–1918 г. – заради активна антивоенна дейност е осъден на три години затвор. 1919 г. – един от ръководителите на Транспортната стачка. 1921 г. – делегат на Третия Интернационал – Третия конгрес на Коминтерна в Москва, където се среща с Ленин. Организатор на Септемврийското въстание през 1923 г., емигрира в Югославия. 1933 г. – арестуван в Берлин и обвинен в подпалване на Райхстага, освободен и заминава за СССР. Българското правителство отказва да го приеме. 1935 г. – генерален секретар на Коминтерна. 1937–1945 г. – депутат във Върховния съвет на СССР. 1942 г. – създава програмата на Отечествения фронт. На 6 ноември 1945 г., след 22-годишно изгнание, се завръща в България. През 1946 г. Великото Народно събрание го

избира за министър-председател до 1949 г. На 22 юли 1949 г. умира в санаториум край Москва.

553. Евгени Филоти, румънски пълномощен министър в България (1939–1941 г.)

554. На 27 юни 1913 г. Румъния обявява война на България. На 28 юни 1913 г. румънските войски минават българските граници в Добруджа и стигат до линията Русе–Варна. На 2 юли 1913 г. румънски войски преминават Дунава при Оряхово и напредват в посока Враца и София. На 10 юли 1913 г. навлизат в Софийското поле и стигат до село Враждебна.

555. Лулчев съветва, че Добруджа трябва да се получи със съгласието на всички – Германия, Англия и СССР, за да няма впоследствие спорове. И наистина, на мирната конференция след Втората световна война в Париж на 10 февруари 1947 г. Южна Добруджа остана в границите на България.

556. Тази контестация е напълно вярна. Понеже никой не слушаше съветите на Учителя, то Той допусна влизането на руснаците в България и се смени режимът. Виж «Изгревът», том I, стр. 474–476.

557. Тази система на управление я създава сам царят в разстояние на десетилетия. Това е монархизъм и диктатура, в рамките на държава, чийто парламент е разпуснат и партиите са забранени.

558. На 7 септември 1940 г. в Крайова е подписан договорът между Румъния и България за възвръщане на Южна Добруджа. На 21 септември 1940 г. българската войска навлиза в Добруджа. Посрещнати са от местното население с венци и икони. Властта на румънските чукои (феодали) е премахната. А кой истински го подписа – виж «Изгревът», том VII, стр. 71.

559. Идеята за пълен неутралитет на България е дадена от Учителя. Царят възприема идеята, понеже няма друго какво да прави. Идеята за получаване на Южна Добруджа по мирен начин е също на Учителя. Пълният неутралитет не се възприема от царя и той се присъединява към Тристранния пакт на 1 март 1941 г. и германските войски навлизат в България.

560. Още на 16 ноември 1940 г., преди Германия да нападне СССР на 22 юни 1941 г., Лулчев определя, че тук в бъдеще ще бъде Русия, а не Германия. И наистина, от 9 септември 1944 г. до 10 ноември 1989 г. – 45 години – СССР бе в България. Бяхме част от Съветската империя. И царя, и Лулчев ги нямаше отдавна. Бяха забравени.

561. Лулчев говори за настъпателния дух на армията и за духа на народа. Тези неща не могат да влязат в главата на царя, защото неговата глава не е българска, а е на Кобурзите, че и на Бурбоните и на какви ли не европейски династии.

562. Последиците от Версайския мирен договор са унищожителни за Германия, Италия. Вътрешното недоволство в тези страни издига своите водачи, които само чрез диктатура и война можеха да си възвърнат заграбените територии. Единственото спасение за България е да се чака, а това става чрез обявяване на неутралитет.

563. Полковник Атанас Пантев, директор на полицията, германофил, покровител на Българските национални легиони, които са фашистки организации. Завършил право, след време става председател на Касационния съд. От декември 1938 г. до ноември 1940 г. е директор на полицията. На 3 май 1943 г. е

убит от членове на комунистическа бойна група, понеже е един от ръководителите на крайната фашистка реакция. Полицията прави блокада в София в два дни, задържа 1700 души, от които 50 са изпратени в ареста.

564. Английският крал Джордж VI изпраща писмо, в което приветства присъединяването на Добруджа към България, когато по-рано е отказвал такова присъединяване. Вече и английският крал е за мирно споразумение, но след като е почнала войната и Англия се бомбардира от германските самолети.

565. През октомври 1940 г. в Румъния навлизат хитлеристки войски. На 23 ноември 1940 г. Румъния официално се включва в Тристранния пакт. Германия не нахлува в Англия, а бива отклонена на изток за битка със СССР. Англия настоява на неутралитет на България. Но на 2 февруари 1941 г. в Синая, Румъния, е подписан протокол от представителя на Българския генерален щаб генерал Бойдев и командващия 12-а хитлеристка армия фелдмаршал Лист за евентуално преминаване на германските войски през България. А през януари 1941 г. правителството взема решение за влизане на германските войски в България, но го укрива.

566. Управниците на България винаги са били врагове на народа си, понеже са подкупвани и съзнателно или несъзнателно работят срещу него. Виж «Изгревът», том XIX, стр. 931–933. А обикновените хора вярваха на Русия. Спомням си, че моят дядо Цветко, с четвърто отделение образование, но можеше да чете и да пише, ми разказваше следното: «Германия трябваше да удари Англия и целия остров да го потопи в морето. Хитлер сгреши, че тръгна срещу Русия. Ние сме с Русия, макар че сме срещу комунистите, които искат да ни вземат земята и да ни сложат да ядем на общ казан.» Ето това той го знаеше. В село Комарево, Белослатинско, тогава нямаше нито радио, нито пристигаше вестник, но това се носеше по въздуха. Те го хващаха с антените на своите мозъци и знаеха много по-добре от политиците, че дори и от царя, как ще се развият събитията. Народът знаеше, че ще дойдат руснаците в България. Това го знаех от дядо ми. А той беше обикновен български селянин. Повтаряше ми го, за да го запомня.

567. На 24 декември 1940 г. е гласуван Законът за защита на нацията (ЗЗН), наречен още Закон за защита на държавата (ЗЗД). Като се казваше ЗЗД (Зе Зе Де), хората настръхваха от ужас, вибрациите бяха непоносими за слушане. На 29 декември 1940 г. е прокаран закон за организиране на българската младеж във фашистка организация «Бранник».

568. Генерал Петър Ганчев, адютант на бившия цар Фердинанд I. За него виж бел. №197. Царят отец – Фердинанд, не може да се примири, че не е в България и че е вече извън играта. Непрекъснато при него отиват генерали, които му докладват какво става в България. И той с поведението си не помага на сина си, а воюва срещу него. Затова цар Борис не го допуска да дойде в България. И Учителят Дънов е също срещу неговото завръщане в България. И накарва Лулчев да пише писмо до царя по този важен въпрос. От своя страна царят го препраща на баща си Фердинанд. И той мирясва, но само временно.

569. За всяко действие има свое определено време. Онова, което Лулчев настоява, да се използва това време и да се сложи ред и порядък в държавата, за да си отдъхне народът. Наистина царят не желаше да разрушава това, което бе създал – бъркотия и безпорядък. И неговото време постепенно отмина. А остана безпорядъкът след него. Тогава след 9 септември 1944 г. дойдоха комунистите и туриха порядък чрез диктатура.

570. Непрекъснато споменава, че няма хора, защото се заобикаля само с най-продажните, за да може след това да се оправдава, че виновни са другите. Лулчев непрекъснато му говори да се освободи от тях, но той не желае да ги сменя. Лулчев отначало се чуди, но идва време, когато проумява, че царят нарочно го прави. Открива тайната игра на двуличие на цар Борис III.

571. Идеалите по време на Балканската война през 1912–1913 г., на Първата световна война от 1914–1918 г. за обединение на българския народ в рамките на едно Отечество преминаха през две национални катастрофи. Присъединяването на Добруджа се дължеше на неутралитета, който се водеше до този момент. То не е заслуга нито на Лулчев, нито на цар Борис. Той бе принуден да го спазва. А идеята и решението бе на Учителя.

572. Тази приказка е истинската история на Руския император Николай II, който бе свален по време на февруарската революция от 1917 г. в Русия, а след като идват болшевиките на власт по време на Октомврийската революция, цялото императорско семейство е разстреляно.

573. Джована Савойска е дъщеря на италианския император Емануил III, на трона от 1900 до 1946 г., наследник на Савойската династия, която обединява Италия. През 1860 г. в резултат на въстания, в Парма, Модена, Тоскана, Романя и Неаполитанското кралство се присъединяват към Сардинското кралство. На 17 март 1861 г. сардинският крал Виктор-Емануил II приема титлата крал на Италия. Окончателното обединение на Италия е след Френско-пруската война от 1870 г., когато Италия е съюзник на Прусия. Така че Савойската династия сваля Бурбоните от власт в Парма, откъдето е Мария-Луиза – майката на цар Борис III. Тук, в България, е кармичната им развръзка. Цар Борис е цар, а царица Йоана е царица. А българският народ им тегли хомота на кармата и трябва да я изплаща.

574. В разстояние на години Лулчев обучава царя, че събитията в света се решават на друго място, а хората са само актьори и проводници на тази политика. Той се е убедил в това. Това знание го има само в България от Учителя Дънов. И царят вече прави сравнение с германските ръководители, че са много посредствени. Но той като германец все пак ги поддържа. Но не желае да слага ред и справедливост в България, защото тогава неговата власт ще намалее. Неговата власт е силна в този безпорядък.

575. За да има разумност и справедливост, трябва да има хора, които да я провеждат и да я раздават на народа. А такива хора няма и те не се допускат от властта да стават държавни чиновници. Допускат се мошениците.

576. На 23 август 1939 г. между Германия и СССР е подписан пакт за ненападение. На 1 септември 1939 г. Германия превзема Полша, а на 17 септември 1939 г. СССР преминава съветско-полската граница и освобождава западно-украинските земи и тези на Белорусия, с 6 милиона украинци и 3 милиона белоруси. Това е скрепено с таен договор. Оттогава всеки действа самостоятелно, за да привлече България на собствена страна.

577. Планът на Хитлер е вече разработен – да премине през България и да слезе на Егейско море, за да не позволи на англичаните да направят десант в Солун, за да ги атакуват в гърба. А в ролята на окупационна войска ще бъдат българите. И наистина това се случва.

578. Един от начините на Невидимия свят да спре настъплението на войските е да докара дъждове, да прогизне земята и да дойде калта. Тогава оръ-

дията и обозът се карат от впрягове отконе и волове. А да се спре нападение-то при Чаталджа има причина друга. Турция предлага примирие на България. Но Фердинанд го отхвърля, понеже си е приготвил златна каляска с шест впряга бели коне, с които трябва да влезе в Цариград като победител. На следващия ден започват дъждовете и пламва холерата и българската армия е спряна от калта и покосена от холерата. Загиналите от куршуми са два пъти по-малко от умрелите от холерата. Това е възмездието от Небето.

579. Аркади Соболев е съветски дипломат. На 25 ноември 1940 г., като помощник-секретар на външните работи на СССР, пристига в България и връчва на българското правителство предложение за сключване на пакт за приятелство и взаимна помощ. Но правителството на Филов скрива това предложение. Тогава то е било отпечатано на листовки и разпространено от комунистите първо в Ючбунар – работническата махала в София, и после – в цяла София. Провежда се т.нар. Соболева акция за одобрение от цялата страна. Явява се като народен плебисцит. Народът е за Русия, а управниците са подкупени и служат на Германия.

580. Голяма част от българската интелигенция през 1920–1940 г. учи в Германия и Австрия, по-малка част следва във Франция. Тя е поначало германофилска, а подкупването е най-лесната работа и това изобщо не е някаква пречка да се случи. И то в България, където всичко се продава – с пари и без пари. Най-важното е да се измени, а това става, като се продаде, дори и без пари. Предателството на българите е на първо място.

581. Ючбунар е махала в Стара София. Тя е заселена с бегълци от Македония след войните от 1912–1913 г. и 1914–1918 г. Тя по състав е работническа и център на сподвижници на комунистите. Пример. Къщата на родителите на Георги Димитров и на него самия е къщата на ул. «Опълченска» №66. Къщата е близък. От другата страна е живяло семейството на Петко Гумнеров, в чийто дом от 1907 г. до 1926 г. е живял Учителят Петър Дънов.

582. На 10 май 1940 г. Германия напада Франция. На 10 юни 1940 г. Италия обявява война на Франция. На 22 юни 1940 г. Франция капитулира пред Германия. На 24 юни 1940 г. е сключено примирие между Франция и Италия. На 28 октомври 1940 г. Италия напада Гърция през Албания, която я е окупира-ла през април 1939 г. Италианската армия е разбита от гърците и боевете се пренасят в Албания. За да помогне на Италия, Хитлер на 1 март 1941 г. преминава през България и на 6 април 1941 г. напада и прегазва Гърция и Югославия за две седмици.

583. Учителят предупреждава, че България не трябва да воюва и че трябва да пази строг неутралитет. Не трябва да се свързва с Германия. Но никой не слуша Учителя, защото не Го признават за такъв.

584. Русия настоява пред Англия да върне колонии на Германия, за да се отклони Германия от Европа. Но Англия желае точно обратното – да насочи Германия срещу СССР. И това става на 22 юни 1941 г., когато Германия напада вероломно СССР, въпреки че имат пакт за ненападение от 23 август 1939 г.

585. Всички политици са подкупени в България, и то със злато. Има много шпионски процеси до 1944 г. Когато дойдоха на власт комунистите след 9 септември 1944 г., всички свои шпиони ги обявиха за герои и за активни борци срещу фашизма. На живите дадоха специална пенсия, а на наследниците им дадоха привилегии. А всички немски и английски шпиони бяха избити.

586. По линията на майка си Мария-Луиза, царят е свързан с Бурбонската карма, а чрез баща си – с тази на Кобургите. Защо е тежка кармата на Бурбоните? Ето защо. Бурбоните са клон на френската кралска династия Капетинги, управляваща Франция през 1589–1792 г., 1814–1815 г., 1815–1830 г. Най-известните от тях са Анри IV и Луи XIV. Бурбоните са управлявали в Испания, Неаполитанското кралство и Парма. А Мария-Луиза, майката на цар Борис, е от Парма. От Бурбоните е Луи XIV (1643–1715 г.) – абсолютизъм във Франция: «Държавата – това съм аз.» В Европа води много войни завоевателни и разорява страната.

От Бурбоните е Луи XV (1715–1774 г.), френски крал. Води неуспешни войни за Франция. «След мене – и потоп.» Силни са фаворитките му Мадам Помпадур и Мадам Дюбари. Луи XVI (1774–1792 г.) е от династията на Бурбоните. При него започва Френската буржоазна революция. На 10 август 1792 г. е свален от престола и Франция е обявена за република. Бива осъден на смърт от Конвента и цялото му семейство е гилотинирано.

Ето накратко откъде започва кармата на Бурбоните. А как завършва в България?

Клон на Бурбоните е майката на Борис III, царица Мария-Луиза от Парма. А от друга страна, тяхната династия от Парма е била свалена от Савойската династия, чийто представител в България е царица Йоана. И така, цар Борис III е от Бурбонската династия, а царица Йоана – от Савойската династия. И тук трябва да разплетат кармата си върху плещите на българския народ, и той да понесе последиците.

587. Наполеон е ученик на Бялото Братство, изпратен да разруши феодализма в Европа, да премахне светската власт на папата и да обедини Европа чрез Обединени Европейски щати. Това е според Учителя Дънов. Тази роля се дава на Англия през 1918 г. Но чрез Версайските договори, които са несправедливи към Германия, включително и към България, тя се проваля окончателно. Трябва време, за да се разруши и Британската империя.

588. България е в знака на Козирога и Балканският полуостров е под управлението на Сатурн. Това е според Учителя Дънов. Виж Учителя за астрологията в «Изгревът», том XIX, стр. 611–933. През 1939 г. планетата Марс е била най-близо до Земята и започва войната. През 1940 г. се отдалечава. Но Юпитер през 1940 г. помага вместо Сатурн. Затова – пълен неутралитет. За хороскопа на Хитлер виж «Изгревът», том IV, стр. 470–479, 468–470.

589. След 1914–1918 г. и разрушенията в Европа се идва до социалните революции в Русия – Октомврийската от 1917 г. и болшевиките дойдоха на власт. Следват революции в Германия, Унгария. Събитията в България през 1923 г. са резултат от социални революции. След края на войната през 1945 г. социалната революция се налага чрез силата на Съветската армия в България, Румъния, Чехословакия, Унгария, Полша и Източна Германия. И тя трае от 1945 г. до 1989 г. – 45 години. Така, както бе предсказал Учителят. Вж. «Изгревът», том III, стр. 309–318.

590. Войната е астрологически определена и е определено също и как ще завърши. Това се вижда в едно тефтерче на Учителя от 1903 г. За него виж «Изгревът», том IV, стр. 476–479.

През 1975 г. в Хелзинки европейските лидери подписаха декларация, че ще спазват границите на държавите от 1945 г. Но дойде 1989 г. и империята на СССР се разпадна отвътре. И то за броени месеци. Беше им отнет кредитът от Невидимия свят от 45 години. Вж. «Изгревът», том VII, стр. 694–695, №8.

591. Китай бива събуден от самите японци, които окупираат китайски територии. Идва времето, когато болшеvizмът се прехвърля в Китай и завладява цялата страна. Виж бел. №144.

592. Христо Стоянов – роден през 1892 г. в гр. Оряхово. 1912–1913 г. – офицер в Балканската война. 1914 г. – завършва право в София. 1915–1918 г. – офицер. 1919–1921 г. – окръжен управител в Шумен. 1921–1923 г. – директор Трудова повинност. 1923 г. – министър на вътрешните работи и народното здраве в правителството на Александър Стамболийски. След 9 юни 1923 г. е хванат и осъден. 1924 г. – бяга от затвора, емигрира в Сърбия. 1933 г. – окръжен ръководител на БЗНС в гр. Шумен. 1941–1944 г. – многократно арестуван за антиправителствена дейност. 1944–1946 г. – участва в опозиционен блок БЗНС «Никола Петков». 1946–1949 г. – депутат. Включва се в Отечествения фронт.

593. Иван Багрянов – от 1938 г. до 1941 г. е министър на земеделието и държавните имоти в правителствата на Кьосеиванов и проф. Филев. Виж «Изгревът», том IV, стр. 476–484. За Методи Константинов виж «Изгревът», том IV, стр. 362–545.

594. Учителят Дънов уточнява, че българите вече не могат да вземат Западна Тракия и линията Мидия–Енос. Изминало е това време. Може, но ако Русия превземе Дарданелите. Но това не става. На 9 септември 1944 г. войските на СССР нахлуват в България, но после се насочват в посока към Белград и на Запад. Те гонят посоката Берлин. На техните влакове, които преминаваха през България, на всеки вагон отвън с тебешир бе написано: «Към Берлин».

595. Защо българите ще бъдат последните, които ще гонят евреите? За това си има обяснение. Според Учителя Дънов в България са преродени всички духове от времето на Христа от Палестина. Тук са дошли отново еврейските, израелските преродени духове, за да се срещнат отново с Духа на Христа. И затова българите по плът, които са преродени еврейски духове, няма да гонят евреите по плът. Враговете на човеците ги обсебват отвътре, но тук, в България, за евреите по плът българите не позволяват да стане гонение срещу тях.

596. Учителят Дънов споменава нееднократно, че днешният свят е обсаден от Невидимия свят. И той е, който взема решения, а личностите и народите трябва да ги приложат. Те са само изпълнителите. Но това може да се приеме само от човек с пробудено съзнание и с отворени очи и уши.

597. Идва момент и враговете на славянството преобръщат съдбата на Сърбия. На 25 март 1941 г. правителството на Цветкович–Мачек присъединява Сърбия към Тристранния пакт. На 27 март военните извършват преврат. Новото правителство с генерал Душан Симович отхвърля Тристранния пакт. На 6 април 1941 г. германските войски, разположени в Австрия, Унгария и България, нападат Югославия и Гърция и ги окупираат. А на 19 април 1941 г. цар Борис изпраща окупационни български войски във Вардарска Македония и Беломорска Тракия. Окупирани са земи на Източна Сърбия.

598. Иван Буреш – директор на Царския музей за естествена история. Роден в София през 1885 г. Следва естествени науки в София, в Прага и завършва в София през 1909 г. Специализира в Мюнхен – 1909–1911 г. и става доктор на природните науки. Уредник на Естественоисторическия музей в София – 1914–1917 г.; 1918–1946 г. – директор на природонаучните институти. Академик.

599. Без да уведоми Хитлер, Мусолини напада Гърция на 28 октомври 1940 г. Но войските на Италия са разбити и отхвърлени чак до Албания. Това за

Хитлер е «срамът Гърция». Наистина, той приключва този срам, като на 6 април 1941 г. напада Гърция и я прегазва. Виж бел. №582.

600. Учителят Дънов непрекъснато говори, че България трябва да пази пълен неутралитет и не трябва да влиза в Тристранния пакт. Лулчев непрекъснато говори това на царя. Но му отговарят, че германците «или с добро, или със зло», или с договор, или без договор, ще влязат в България и ще минат през нея. Учителят казва на царя чрез Лулчев да спазват неутралитета и ако издържи, то ще бъдат възнаградени след войната. Но царят не издържа. И идва време, когато трябва да заплати за лъжата, че той нищо не е знаел за 1 март 1941 г., а министрите били виновни, те са подписали без негово знание.

601. Предварително е било вече решено от царя да се присъедини към Тристранния пакт. И когато това става, царят се крие в Чамкория, в двореца си, и след това се оправдава, че не бил съгласен, но министър-председателят Филов и министърът на външните работи Попов сами, на своя глава, били подписали пакта. А това е лъжа, на която всички са се смели. Но някои са повярвали. В дневника на Филов е отбелязано, че на 20 януари 1941 г., след осемчасово съвещание на Министерския съвет, единодушно е взето решение България да се присъедини към Германия. Накрая лъжата на царя излиза на бял свят.

602. Лулчев непрекъснато говори, че най-изгодно е мирът. Но царят е закачен отвътре и отвън с дебело въже за Хитлер и германците.

603. Многократно Лулчев му е предлагал да образува работническо-селско правителство. Той се е ужасил, защото превратът на 9 юни 1923 г. и свалянето на селското правителство на Стамболийски е негова рожба. А за работническо – той знае, че комунистите не го признават за цар, а за чужденец и чуждонаемник. Оплаква се на секретарката си Надя, дъщеря на генерал-адютант Алекси Стоянов. И тя упреква Лулчев, че това е голяма глупост.

604. Иван Шкойнов, началник щаб на софийския гарнизон по време на войнишкото въстание през 1918 г. Роден през 1874 г. в Габрово. Завършва военно училище в София през 1895 г. и генералщабна академия в София. Участва във войните от 1912–1913 г. и 1914–1918 г. Уволнен от правителството на Стамболийски през 1920 г. Водач на фашистката организация «Родна защита». Поддържал крайнодесните офицери, участващи в разгрома на Септемврийското въстание през 1923 г. Един от създателите на Съюза на запасните офицери. Той е за силна монархическа власт. Участва в потушаването на Владейското въстание. Той ги описва във в. «Мир», бр. 10 660 от 1 февруари 1938 г.

605. Предлага се на цар Борис да поеме доброволно мисията за посредничество между Германия и Русия. Това е съобщение от Невидимия свят. Това е казано на 13 януари 1941 г. Но той не я приема. Отхвърля я. След това идва 22 юни 1941 г., когато Германия напада СССР най-вероломно, нарушавайки пакта за ненападение от 23 август 1939 г.

606. Това предупреждение на Учителя към царя да внимава да не скара Германия и Русия означава, че горното съобщение от Невидимия свят е преминало през Учителя Дънов.

607. Фон Твардовски – член на делегацията за германска архитектурна изложба.

608. Уилям Донован – полковник, извънреден пратеник на американския президент Рузвелт в България за среща с цар Борис. Той престоява в София от 20 до 22 януари 1941 г. Говорил е с представители на правителството.

609. Макдоналд е английски политически и държавен деец, един от основателите на Лейбъристката партия. Министър-председател в първото лейбъристко правителство от януари до ноември 1924 г., във второто – 1929–1931 г. През 1931–1935 г. възглавява т.нар. национално правителство и скъсва с Лейбъристката партия. Тази идея – за връщане на германските колонии – е на Учителя Дънов, предадена чрез Лулчев на царя. Но никой не слуша Учителя. За тях Той не е Учител.

610. Срещата в Мюнхен е на 28–30 септември 1938 г. и забавя войната с една година. А обратът на войната се състои в това, че Англия и Франция отстъпват Судетската област от Чехословакия на Германия и насочват Германия на изток. После тя прегазва Чехословакия, идва ред на Полша.

611. Полковник Лунин, военно аташе на СССР.

612. Кирил – Пловдивски митрополит от 1938 г. А от 10 май 1953 г. – Български патриарх и Софийски митрополит до 1971 г., когато почива.

613. На 1 март 1941 г. министър-председателят Филев във Виена подписва присъединяването на България към Тристранния пакт. На същия ден германските войски преминават от Румъния през Дунава и през Добруджа и идват като съюзници в България.

614. На 6 април 1941 г. германските войски нападат Югославия от три страни – от Австрия, Унгария и България и за две седмици я превземат.

615. Валтер фон Браухич, генерал-фелдмаршал, главнокомандващ сухопътните войски на Германия след 1938 г. След Сталинградската битка и пленяването на 300 000 германска армия, той бива сменен от Хитлер, който сам поема командването.

616. Събитията от 25 март 1941 г. в Сърбия с присъединяване към Тристранния пакт и след два дни – преврата на военните и отхвърляне на пакта, са работа на Англия. А защо? Защото тя иска дестабилизация на Балканите и сблъсък на Сърбия и България, за да може да се намесва политически. Но тук нещата взимат друг обрат – германските войски окупират Югославия. Те знаят, че следващият ход на Хитлер е на изток.

617. Никола Геннадиев – роден през 1868 г. в Битоля, Македония. 1885 г. – завършва гимназия в Пловдив. 1886–1891 г. – завършва право с докторат в Брюксел. 1903–1904 г. – министър на правосъдието. 1904–1908 г. – министър на търговията и земеделието. 1913 г. – министър на външните работи. Вменяват му вина, че е подбудител на атентата в казиното в София на 1 януари 1915 г., за да стане отново министър. През 1916–1918 г., във връзка с аферата на Клозиер, влиза в затвора. 1919–1922 г. – един от създателите на национал-либералната партия. 1923 г. – формира партията «Народно единство». На 30 ноември 1923 г. е убит в София от македонски автономисти.

618. Лулчев настоява да се задоволи Русия чрез Браухич – главнокомандващ сухопътните войски на Германия, да се даде дори цяла Полша на Русия, за да се избегне сблъсъкът на изток и да се насочи към Англия. Но това не става. Случва се обратното – Германия напада Русия.

619. Още навремето Любен Каравелов е писал, че българските царе са страдали от чуждестранните царици, които са проваляли Българското царство. А пък Сърбия като царство се е опропаствала заради пиянството. Едните – от жени, а другите – от вино и ракия. Кое от двете е по-опасно? Проверете истори-

ческите събития, и ще се убедите, че и двете се допълват, защото са свързани помежду си.

620. Българските войски на 19 април 1941 г. навлизат в Македония, след като германските войски спечелват войната срещу Гърция и Югославия. Те отиват като освободители, но в скоро време стават окупатори. А от затворите се освобождават криминалните престъпници, които отиват в «новоосвободените земи» и които се развилняват като истински разбойници. Баща ми беше изпратен за кмет в Беломорска Тракия към Драма и Серес. Местните българи само след три месеца пропищяват от безчинствата на новата власт, ходели при баща ми и се оплаквали: «Ние ви чакаме като освободители, а дойдоха престъпниците и сега е десет пъти по-лошо, отколкото бе под гръцко.» Това се отнася за всички освободени земи. Само след няколко месеца българите ги възприемат като окупатори и в Македония, и в Тракия. Не само като окупатори, но и като живи разбойници, защото са били такива. Дори и Учителят Дънов споменава за безчинствата на българите в Сърбия.

621. Българската войска окупира и част от Сърбия. През месец януари 1943 г. на България е възложена окупацията на част от Сърбия, а през ноември 1943 г. – отбраната на Егейското крайбрежие от Дедеагач до нос Епаноми. От 3 май 1941 г. от териториите на Западна Тракия, островите Тасос, Самотраки и Егейска Македония е образувана т.нар. Беломорска област под административния и военен контрол на България.

622. По време на окупацията на Източна Сърбия, Вардарска Македония и Беломорска Тракия се извършват много издевателства. Срещу тях говори Учителят Дънов. Това предизвиква омразата на местното население и засилване на партизанската борба срещу българите окупатори. Явяват се гръцки партизани, сръбски партизани, че и македонски партизани, за обща изненада. Но онези, които са в окупационните територии, за тях това не е изненада, а следствие на омраза и вражда, възникнали от българските издевателства от криминалните престъпници и продажни чиновници.

623. Борис Йоцов – роден през 1894 г. в гр. Враца. 1913–1916 г. – завършва славянска филология в София. 1918–1920 г. – завършва право. 1923–1928 г. – специализира славянска филология в Прага, Варшава, Братислава, Краков. 1929 г. – доцент. 1935 г. – професор в Софийския университет. 1935–1936 г. – декан на историко-филологическия факултет. 1936–1937 г. – директор на Народния театър. 1937–1942 г. – секретар на министерството на народното просвещение. 1942–1944 г. – министър на народното просвещение в правителството на Филов и Божилов. По негово време се прави опит за въвеждане на Паневритмията в училищата. Виж «Изгревът», том I, стр. 494–507.

624. На 29 декември 1940 г. е приет закон за организиране на българската младеж в профашистката организация «Бранник». Издръжката се поема от държавата. Ушиват им се полувоенни униформи с колани и ножове – ками. Подчинена е пряко на министър-председателя. Накрая става военизирана организация. За онези, които противодействат на «Бранник», се предвиждат сурови наказания, затвор, глоби. Разтурят я с наредба-закон от правителството на Муравиев от 6 септември 1944 г.

625. От вилата в лозето на гр. Търново, в която са се провеждали съборите на Бялото Братство от 1919 г. до 1925 г., е взета една картина, която представлява цветният Пентаграм. Тя е държана завита на руло в полицията. След намесата на Лулчев пред царя, Пентаграмът е бил върнат. Взет е на руло и

повече не е слаган. За Пентаграма виж «Изгревът», том XII. Към този том се дават като приложение два плаката – чернобелият Пентаграм и цветният Пентаграм – копия от оригиналния Пентаграм. Упътванията за работа с него са дадени в «Изгревът», том XII, стр. 520–870.

626. Отново Учителят настоява пред Лулчев да предаде на царя да настоява за мир. Този разговор е от 21 март 1942 г. Германските войски се готвят за нападение към Волга и Кавказ. В края на 1941 г. и началото на 1942 г. германските войски са разгромени пред Москва и отхвърлени назад.

627. Опитът на Лулчев да внуши на царя и да настоява пред Хитлер да започне с 14-те точки на Уилсън за въдворяване на мир в Европа. Но това е препоръка на Учителя. Но това изобщо не се приема от царя, а камо ли от Хитлер.

628. Посочва се, че Англия тика Германия за нова офанзива след разгрома на войските им пред Москва. И този план сполучва и те се насочват към Волга – Сталинград и Кавказ.

629. Лулчев съставя «Ръководни идеи за царя». Те показват какво е състоянието на държавата, къде е причината и кой има сметка това да продължава. Сега са само документ. А царят изобщо не ги е чел, камо ли да ги приложи.

630. Лулчев пише «Работи, на които трябва да се обърне внимание». Целта му е да се сложи ред в държавата от царя. Но това не се прави, защото трябва да се променят управниците. А това никой не иска. И най-вече царят.

631. Полковник Тодор Божков е последовател на Учителя Дънов. Той има много опитности, като част от тях са описани в «Изгревът» от онези, които са ги слушали от него. Накрая той ги описва. Те чакат своето време, за да се отпечата. Виж «Изгревът», том VII, стр. 117–119.

632. На 28 август 1943 г. цар Борис умира. Назначени са трима регенти за малолетния Симеон II на 9 септември 1943 г. Първият е принц Кирил – рожден брат на цар Борис. Вторият е Филев и третият – генерал Михов. Те са избрани от депутатите на 25-ото ОНС при явно гласуване чрез подпис. На 18 октомври 1943 г. регентите Принц Кирил и Филев са извикани в Берлин за среща с Хитлер. Хитлер е говорил, че ще се бие, докато «изтече кръвта на руската мечка». Към тази дата е приключена Сталинградската битка (1942–1943 г.) с разгром на германските войски, като е унищожена 300 000-на армия. При Курската битка от 5 юли до 28 август 1943 г. руснаците разгромяват германските войски и освобождават Харков. С тези две спечелени победи се пречупва гръбнакът на германските войски, навлезли в СССР.

Според Лулчев това е английска теза, която му е внушена, за да могат да се изтощават взаимно. А това се потвърждава и от факта, че те още не откриват Западния фронт срещу Германия. Нарочно го забавят, за да се изтощи СССР. А трябва да го отворят до 1 май 1944 г., според предварителните им споразумения. А го отварят на 6 юни 1944 г. Сега е 2004 г. – изминаха 60 години и забравиха всичко.

633. Принц Кирил изобщо не е запознат с окултните закони, които Лулчев е обяснявал на цар Борис, който от своя страна е слушал, но си е правел каквото иска и ги е нарушавал.

634. Учителят Дънов предупреждава Фердинанд през 1914 г. България да спазва пълен неутралитет. Но той това не изпълнява. През 1917 г. казва, че България трябва да излезе от войната. Заради това Фердинанд интернира Учи-

теля Дънов във Варна. Това е описано в «Изгревът», том I, стр. 441–443, том VII, стр. 596–597 с №2, том IX, стр. 229–234.

635. Учителят Дънов дава съвет да се направи автономна Македония. Тогава това не успява. Но след войната на 29 ноември 1945 г. Учредителното събрание ликвидира монархията в Югославия и през 1946 г. е приета конституция с федеративно устройство на 6 републики. Македония е една от шестте републики. След разрушаването на съветската империя, станало от 1989 г. до 1990 г., България първа призна независимостта на Македония, заедно с отцепилите се републики на Югославия. Така в края се изпълниха думите на Учителя. Но го направиха другите, понеже българите не Го слушаха и не Го приемаха за Учител.

636. Това е едно изискване на Англия и СССР, което изобщо в онзи момент не е реално. Към тази дата германските войски са още на територията на СССР и се водят боеве. А англичаните и САЩ още не са отворили втория фронт срещу Германия, който трябва да се отвори до 1 май 1944 г. според Техеранската конференция. Той се отваря на 6 юни 1944 г. На 8 април 1944 г. съветската армия достига държавните граници на Чехословакия и Румъния в Карпатските предпланини, а на 10 април 1944 г. освободи гр. Одеса на Черно море.

637. Германия повтори грешките на Берлинския конгрес, където се раздели България на три части и се отрязаха придобивките на Русия с цел да не превземе проливите на Цариград. Германия на 22 юни 1941 г. тръгна да окупира земи на СССР – това е грешката, която сега повтори. А Англия, която е враг на Русия, на славянството и на България, продължава със същата си политика.

638. Отнася се за Евдокия, дъщеря на Фердинанд, която е имала изключително реална оценка на събития, хора и личности, с които невинаги се е съобразявал и брат ѝ, цар Борис. И накрая е излизала права в оценките си. Тя не е била «дъновистка», не е приемала Учителя, въпреки че нейната вила е била в този квартал. Изобщо Кобургите и Бурбоните не могат да приемат никакъв Учител, Който да стои и да седи над тях.

639. Според Учителя Дънов не трябва да се убиват лошите хора, защото те, като се освободят от телата си, в Невидимия свят са със същото съзнание и имат възможност да си отмъщават много по-сполучливо. Как става това? Те обсебват, влизат в човешките тела на когото трябва и чрез тях си отмъщават. Единствената мярка е да бъдат оставени живи в собствените им тела, да работят и да видят последиците от делата си. Това е най-доброто разрешаване на кармата им.

640. Невил Чембърлейн (1869–1940 г.). От 1918 г. е член на Долната камара. След 1922 г. непрекъснато заема министерски постове. През 1937–1940 г. е министър-председател на Англия. Подписва Мюнхенската спогодба от 28–30 септември 1938 г. (с която предават Судетската област от Чехословакия, а покъсно – и цяла Чехословакия – на Хитлер), като е искал да насочи Германия да завладява земи на изток – и сполучва. Хитлер изпуска случая да се разбере с Чембърлейн да се върнат заграбените колонии на Германия чрез Версайския договор.

Бащата на Невил е старият Джоузеф Чембърлейн, който е бил от 1895 г. до 1903 г. министър на колониите.

Братът на Невил е Остин, многократно министър от 1900 г. От 1924 г. до 1929 г. е министър на външните работи в кабинета на Болдуин. Той прекъсва дипломатическите отношения между Англия и СССР през 1927 г.

Учителят Дънов споменава на няколко пъти, че постъпката на Чембърлейн да спаси мира е Божествен подтик.

641. Идеята за Сан-Стефанска България е Божествена идея. Чрез нея българският народ трябва да се освободи от турското робство и да се обедини в една държава и да обедини българите в един език, в една писменост, в един духовен закон. А защо? Защото през 1864 г. е роден Петър Дънов. През 1878 г. той е на 14 години. Тези условия трябва да има Учителят Дънов, когато дойде времето да се изяви чрез Слово, чрез Дух и чрез дела.

642. След войната бъдещето на европейските народи е във федерация и да се образуват Европейски съединени щати, да отпаднат границите и да бъде Европа един общ организъм. Тази идея на Учителя започва постепенно да се реализира след 1945 г., а след 1989 г. се засилва. Днес всички се стремят да влязат в Европейския съюз. Това е същата идея за федерация.

643. Многократно Учителят е казвал, че Фердинанд не е трябвало да става цар след обявяването на независимостта на България на 22 септември 1908 г. В него се загнездва идеята като цар да излезе на три морета и да влезе като победител в Цариград с каляска и впряг от 6 коня. Ако беше останал княз, тези идеи нямаше да ги има.

644. Според Учителя Дънов в днешната епоха Злото управлява, а Доброто е слугата, който изпълнява. В бъдещата епоха ще бъде обратното – Доброто ще управлява, а Злото ще бъде слуга и ще изпълнява. Ще си сменят само ролите. Но без Злото като сила, проявяваща се на земята, не може да съществува живот в човешката форма.

Заклучение

И като обобщение мога да заявя:

а) Тези бележки ми отнеха много време, да ги намеря и подреда според моята концепция за този том. Не са пълни, но са достатъчни засега.

б) Без тях Дневникът на Любомир Лулчев е заключен с 9 катинара. И е невъзможно както да се чете, така и да се проумее. Някои журналисти и историци, сътрудници на Държавна сигурност по време на комунистическата диктатура, се опитаха да разглеждат този Дневник, но опитите им бяха неуспешни, защото не познаваха живота на Школата и Учението на Учителя, както и Словото Му. Освен това те работеха по поръчка да изобличат Любомир Лулчев и Учителя Петър Дънов като съветници на цар Борис III, като защитници на фашистката власт и хитлеризма у нас. През 1960 г. бе издадена една брошура – «Антинаучната и реакционна същност на дъновизма» от Борис Ценков. Тя им беше ръководната инструкция, включваща периода от 1945 г. до 1990 г. и от 1990 г. до 2004 г. Силите, които ги ръководят, са едни и същи от вчера, днес и утре.

в) Напълно съм сигурен, че в бъдеще, когато някой иска да проумее този дневник, ще трябва най-малко 10 години да проучва историческите събития от този период и да ги подреди в ума си.

г) Напълно съм сигурен, че в бъдеще историята на България по времето на Учителя Петър Дънов ще бъде проучена основно и написана както трябва. И бъдещото човечество ще я изучава така, както днес се изучава Библията – историята на еврейския народ. А в Библията са вписани думите Господни. А Словото на Учителя Дънов е Слово на Бога. Амин!

XIV.

Пророчествата

за

1939 година

I. Благодатната 1939 г. и епохалната 1939 г.	
Бележки на съставителя Вергилий Кръстев	996
II. ГОЛЕМИЯТ БРАТ: Беседа от Учителя,	
държана на 31.XII.1938 г. в 12 ч в. срещу 1.I.1939 г.	997
III. МАЛКИЯТ БРАТ: Беседа от Учителя, държана на 1.I.1939 г.	
в 10 ч сутр., озаглавена и като ЕПОХАЛНА ГОДИНА	1001
IV. Бележки на съставителя Вергилий Кръстев	1010

XIV.

Пророчествата за 1939 г.

I. Благодатната 1939 г. и епохалната 1939 г.

1. На 31 декември 1938 г., събота срещу неделя, в 12 часа вечерта е държана беседата «Големият брат», заведена като «Утринно слово» в оригиналния каталог на Елена Андреева под номер 2705, тъй като в 5 часа сутринта на 1 януари 1939 г. не е изнасяна беседа. Тя е отпечатана в брошурата «Големият брат», София, 1939 г., със стария правопис.

2. Наредих на Веселина Маркова да включи беседата непосредствено след Утринното слово на 25 декември 1938 г. в 5 часа сутринта, за да се запълни празната дата. Обеща, но не изпълни. А защо? Защото други я ръководеха отвътре. А кои са те? Виж «Изгревът», том IX, стр. 846–848, от точка 9–12 до края.

3. Накрая, след големи разправии, аз дадох горния текст от точка 1 и той бе поместен отдолу на стр. 217 от томчето «Добрият език» – Утринни слова, издание на «АСК'93» и «Урания» от 1998 г., с ISBN 954–9589–09–9.

4. След като в 5 часа сутринта не е държана от Учителя беседа, понеже е държана в 12 часа през нощта на 31 декември 1938 г. срещу 1 януари 1939 г., то в 10 часа Учителят държи обикновена неделна беседа. Тя е озаглавена «Малкият брат», но има още едно заглавие в каталога на Елена Андреева, като «Епохална година» и под номер 2706. В томчето «Любовта дава живот» от Неделни беседи, издание на «Жануа–98» от 1999 г. с ISBN 954–9589–26–9, на стр. 187 е поставена забележка, че тук следва «Малкият брат», която е поместена в отделна брошура през 1939 г.

5. И понеже годината 1939, освен благодатна, е и епохална, то ще отпечатаме цялата брошура. А защо? За да се знае какво е казано от Учителя и как се преиначават нещата.

6. Освен това тя е брошура, която е запазена у мен и може да се загуби, затова тук е мястото да се отпечата. И това е връзката с **пророчествата в дневника на Лулчев и разговорите му с Учителя**.

7. А за да разберете какво значи «благодатна» година, ще си проучите «Големият брат», а за да разберете какво означава «Епохална година», ще си проучите «Малкият брат».

II.

ГОЛЕМИЯТ БРАТ

Йоана 10: 1–10.

Тази вечер сте се събрали да посрещнете новата 1939 година. Числото 39 е образувано от 3 и 9, които са резултати. Числото 8 в 1938 г. представя старата майка, която лесно решава въпросите: който ще се ражда, да се ражда; който ще умира, да умира; който ще осиромашава или забогатява, да осиромашава и забогатява. Тя лесно реже конците, не мисли много. Обаче новата година, която иде, е снизходителна към всички. Тя крие в себе си нещо велико и красиво. Изобщо, числата 3 и 9 съдържат трите велики добродетели – любовта, мъдростта и истината, а същевременно и живота, знанието и свободата. Числото 9 представя още човешката глава, т.е. проявения човек, резултат на творческия принцип, чрез който се изявява Божията сила в света. Числото 9 представя крайния резултат на всеки живот. Никой не може да отиде по-далеч от числото 9. Тъй щото, новата година отнема на човека всички възможности да проявява своите стари навици и погрешки. Който иска през тази година да продължава по стар обичай да греши, той ще фалира. Новата година носи всички условия за добър живот. Който иска да живее добре, да проявява своите добри мисли, чувства и постъпки, той ще намери благоприятни условия за това именно тази година. Който мисли да продължава своя стар живот, пълен с лоши мисли и желания, той ще се разтопи като лед и ще се изпари като вода.

Новата година е за добрите хора. Тя носи благоприятни условия за посаждане на всичко, което ви е дадено. През тази година трябва да извадите от хамбара всички хубави семена и да ги посадите на нивата си. Нивата представя човешката душа. Тази нива е светът, в който човек живее. Като уподобяваме душата на нива, ние имаме предвид само външното ѝ облекло. Казано е в Писанието: «Бог толкова възлюби света, щото даде Своя единороден Син в жертва, да не погине всеки, който вярва в Него.» – Кой свят възлюби Господ? – Света, който е в човешката душа. Значи Бог е възлюбил разумната душа, която се проявява. Казано е същевременно, че Бог е възлюбил истината в човека. – Къде е истината? – В човешката душа. Истината не може да се прояви вън от душата. Който търси истината, първо той трябва да намери душата, т.е. да съзнае, че има душа и живее в нея. Душата говори на човека чрез всичко, което го заобикаля. Слънцето, което грее; вятърът, който вее; реките, които текат; цветята, които растат, това е все говор на душата – великата майка на човечеството. Тя се грижи за него по различни начини. По нейна заповед слънцето грее, вятърът вее, изворите бликат, плодовете зреят. Душата е проявеният Бог в човека. Когато човек не слуша душата си, тя се оттегля от него и той се стопява, както ледът – от слънчевите лъчи. Душата може да стопи човека на своя огън, както вие топите восък. От стопения восък тя прави нови форми дотогава, докато ги хареса. Тази година ще бъдат излети много добри хора, т.е. добри хора ще се родят.

Като знаете това, бъдете готови тази година да ви стопят и отново да ви излеят. Това ще стане с мнозина, но не с всички. Нищо страшно няма в стопяването и изливането на новите форми. Това не означава умирање. Има нещо страшно в света, но то не е в умирањето. Страшно е, когато човек влезе в противоречие със себе си. Има едно противоречие в света, което произлиза от яденето в широк смисъл на думата. Казано е, че Бог създаде света в шест деня, а в седмия си почина. За всички дни Той се произнесе, че това, което създаде, е добро. За

втория ден обаче Бог не се изказа. Този ден има нещо общо с храненето. Ето защо тази година си е поставила за задача да възпита човека в храненето. Тя съветва човека да не преяжда. Тя му казва да яде само ония храни, които обича; да се облича с такива дрехи, които обича; да чете книги, които обича; да дружи с хора, които обича. В храненето човек може да се поправи само когато свърже устата си с ушите. С други думи казано: човек може да изправи живота си чрез словото. Каквото говори, той трябва да слуша. Вслушва ли се в думите си, преценява ли ги, той може да се поправи. Не се ли вслушва в думите си, не ги ли преценява, той не може да се поправи, не може правилно да се развива.

И тъй, тази година говорете само онова, което сте чули от себе си. Щом сте казали нещо, което е минало и през вашите уши, можете да го кажете на всеуслишание, целият свят да го чуе. Не е ли минало през вашите уши, задръжте го в себе си. Новата година ще бъде една от добрите и плодородни години. Бъдете будни, да съберете храна в запас, да имате за другите години. Сега вие сте в Египет, когато Йосиф предсказа, че ще има седем плодородни и седем неплодородни години. За добрите хора тази година е една от плодородните. Те трябва да си съберат храна за неплодородните години, които ще дойдат. Не вземайте думите ми в буквален смисъл. Аз не говоря само за физическото плодородие.

Като се говори за глад, за сиромашия, за смърт, хората започват да се страхуват. Страшна е смъртта, но човек трябва знае за какво умира. Добре е понякога човек да умре, но за какво? За пиянството, за сиромашията, за лъжата, за невежеството. Добре е човек да живее и да възкръсне, но за какво? – За знанието, за светлината, за свободата, за живота, за любовта. Без любов животът няма смисъл. Без светлина и знание животът няма простор. Без свобода животът няма постижения. Да умре човек, това значи да се откаже от своите недъзи, от злото в света. «У-мира», т.е. човек отива в света да учи. Да възкръсне човек, това значи да живее за доброто, за великото в света. Като прилага законите на доброто, човек трябва да посвети голяма част от живота си на любовта, на мъдростта и на истината. Любовта ще му подари живота, мъдростта – знанието и светлината, а истината – свободата. Само при това положение човек ще се научи да обича Бога и хората, да разбира любовта.

Какво значи човек да обича Бога? – Да обича човек Бога, това значи да Го вижда навсякъде. Търси ли Го вън от себе си, човек никога не може да Го види. Как може да Го види отвън, щом Той живее в него? Кой може да види лицето си? За да види лицето си, човек трябва да има огледало. Всички хора едни за други са огледала, в които могат да се оглеждат. Следователно, като обичате един човек, вие се оглеждате в него като в огледало. Пък и този, когото обичате, също се оглежда във вас. Като се види в някое огледало, човек се радва. – Защо? – Защото вижда Божественото в огледалото. Образът, който вижда в огледалото, е чист, неопетнен. – Защо? – Защото никой досега не е могъл нито да го пипне, нито да го прегърне. Кой човек е могъл да прегърне своя образ в огледалото? Вие може да си съставите понятие за Божественото като образ, който само се вижда, но не се пипа, не се хваща, не се прегръща, нито целува. Направите ли най-малкия опит да се докоснете до този образ, той моментално изчезва.

Сега, ако ви питат защо трябва да обичате, ще отговорите: Човек трябва да обича, за да вижда Божественото навсякъде. Не Го ли вижда, той няма живот в себе си. Без любов животът няма смисъл. Тази година трябва да дадете път на любовта в себе си, за да се влее струята на великия живот във вас. Мнозина се страхуват от любовта, наричат я огън всепояждащ. Не, огънят на любовта гори, без да изгаря. Като посветите живота си на любовта, ще разберете, че имате сила да носите мъчнотиите си. Като посветите живота си на мъдростта, ще

разберете, че имате знание и светлина да виждате ясно нещата. Като посветите живота си на истината, ще разберете, че имате свобода. Силата дава възможност на човека да преодолява трудностите в живота. Знанието осветява пътя на човека. Свободата дава възможност на човека да се прояви. Някой казва, че е свободен да изкаже мнението си по някой спорен въпрос. Това не е никаква свобода. Свободно говори само онзи, който може да каже на умрелия да стане от гроба и да започне нов живот. Каже ли му да стане, а той продължава да лежи в гроба, това не е свободно говорене.

Сега, аз желая на всички присъстващи да излезете от гробовете си. Не е въпрос телата ви да възкръснат. Не, душата ви трябва да възкръсне. Да възкръсне душата ви, това значи да се прояви. Велико, красиво нещо е човешката душа. Да се прояви душата на човека, това значи да се дигне надгробната плоча, която я [е] затискала от хиляди години, и да се събуди от дълбокия сън. Събудете се от тоя сън и не спете вече! Заспите ли, големи нещастия ще ви сполетят. Не заспивайте на места, дето минават крадци и разбойници. С други думи казано: никога не допускайте в ума си нито една отрицателна мисъл и в сърцето си нито едно отрицателно чувство, които от една страна обират хората, а от друга – обвиняват мирните пътници в кражба и злосторство. Искате ли да запазите съзнанието си будно, никога не допускайте крива мисъл по отношение на Божественото в света. Не питайте защо са допуснати страданията и нещастията в живота. Не питайте защо едни хора са създадени добри, а други – лоши. По естество човек е създаден добър. Когато се проявява някога лош, причината за това е той сам. Божията ръка не е взела и не взема никакво участие в страданията и нещастията на хората. Човек е създаден добър, но ако той доброволно не иска да се прояви такъв, насила никой няма да го застави да прояви своето естество. Да прояви доброто в себе си, това е право на човека. Ако не го прояви, той носи отговорността, че не се е проявил такъв, какъвто е създаден.

Следователно новата година иска от всички да се проявите такива, каквито сте създадени, т.е. да проявите доброто в себе си. Всеки трябва да прояви любовта на сърцето си без страх. Ще кажете, че хората не ви обичат. Не е въпрос в обичането. Днес от човека не се изисква толкова любов, колкото умение да преценява любовта. Ние сме в епоха, когато трябва да преценяваме любовта. Ще кажете, че трябва да се възлюбите едни други. Не, докато не цени любовта, човек не може да люби. Невъзможно е да любиш човека, докато не цениш душата му. Любовта е възможна само тогава, когато се научите да цените човешката душа. Да ценим човешката душа, това значи да познаем в нея Божия образ. Щом познаем образа на Божественото, ние ще почувствуваме любовта Му. Няма по-велико нещо за човека от любовта. Запали ли се човек веднъж от любовта, повече не трябва да го палят. Ето и слънцето, веднъж запалено, никой повече не го пали. То е запалено от милиони години насам и постоянно гори. Същото се отнася и до човека. Той е запален с Божествената запалка на любовта още при създаването му, но и до днес продължава да гори. Никой не е в състояние да го изгаси. Дето и да го турят, той няма да изгасне. Топлината, която човек има, е в състояние да разтопи всички надгробни плочи, турени върху него.

Единствените неща, от които човек не трябва да се плаши, това са любовта, знанието и светлината и свободата. Единствените неща, от които човек трябва да се плаши, това са безлюбието, невежеството, робството и ограничението.

И тъй, числото 39 в новата 1939 г. представя двама братя: тройката е братът, който живее в Божествения свят; деветорката е големият брат, който живее на земята и ръководи цялото човечество. Този брат иде сега в света да помогне на всички страдащи. Пригответе се да посрещнете този брат и да се запознаете с

него. Идната година той ще си замине, а ще дойде баща му. Докато е още на земята, между вас, радвайте му се и го посрещайте добре. Вие трябва да го срещнете през тази година поне няколко пъти. Интересувайте се от неговата любов, от неговото знание и от неговата свобода. Щом придобиете това, вие ще разберете смисъла на стиха: «Бог толкова възлюби света, щото даде Своя единороден Син в жертва, да не погине всеки, който вярва в Него, но да има живот вечен.»

Сега, поздравявам ви с вашия голям брат и ви пожелавам да го посрещнете с любов, да му отидете на гости, а също така и той да ви посети. Да посрещнете своя голям брат, това значи да съедините на едно място физическия, духовния и Божествения свят.

*Беседа от Учителя, държана на 31.XII.1938 г.,
12 ч вечерта, София – Изгрев.**

* ГОЛЕМИЯТ БРАТ: Беседа от Учителя, държана на 31.XII.1938 г., 12 ч вечерта, София – Изгрев. – В: Големият брат. София, 1939, стр. 3–12. (бел. М.И.)

III.

МАЛКИЯТ БРАТ

Съвременното човечество живее в една от най-важните епохи. Тази епоха е важна по своите последствия. Тя е толкова важна и сериозна, колкото е сериозно положението на мъртвия, който е заровен в земята. Близките и роднините плачат над гроба му, той чува плача, но нищо не може да им каже. Страшно е положението на този човек. Той мисли, че всичко, каквото е имал – знание, слава, богатство, – е заровено с него заедно. Най-важното за него в този момент е да дойде някой отвън и да каже: «Отворете този гроб!» Чуе ли тези думи, това значи, че е дошъл часът на неговото спасение. Хората заравят своите умрели на доста голяма дълбочина, най-малко на един метър. Житното зърно, обаче, заравят на дълбочина един-два сантиметра. Ако биха го заровили на един метър дълбочина, по никой начин то не би могло да израсте.

Сега аз искам да обясня ценността на нещата, без да изнасям никакви нови хипотези или теории, нито да казвам кое е право и кое – криво. Правите и кривите работи са все човешки. В човешките работи има права, а в Божествените има ценности. Тъй щото, когато се говори за ценности на нещата, ние разбираме Божествени работи. Дойдете ли до правото или кривото на човека, там спирате. Никой не иска да отнеме неговото право или криво. Понякога и кривото е нужно. Запример колелото, което се върти, е направено не само от прави линии, но и от криви. Само при това положение колелото се върти. В Божествения свят кривите работи въртят колелото. Там те са поставени отвън, а правите – отвътре. Двете неща, събрани заедно, образуват динамо. Обаче в човешкия свят не е така.

Като не разбират законите на живота, някои хора се смущават от закона на безлюбието, а други – от закона на любовта. – Защо? – Защото безлюбието отнема, а любовта дава. Ако сиромашът се намери пред изобилието на живота, той се радва. Отнемат ли му това изобилие, той скърби. В Божествения свят е точно обратно. Когато лишават някое същество от изобилието, в което се е намирало, то се радва. Това виждаме и в живота на плодните дървета. Човек, с кошница в ръка, се приближава до някое плодно дърво, увиснало от плодове, и започва да бере един след друг плодовете му. Той бере и разказва на дървото, че взема неговите деца да ги прати в земните училища и университети да се учат. Наистина, плодовете отиват на училище. За да ги запишат като редовни ученици, те трябва да държат приеман изпит по няколко предмета. Те влизат през вратата на първото училище – устата, дето ги посрещат 32 професори. Тук им задават различни въпроси, докато комисията се произнесе, че са издържали изпита си успешно. Щом резултатът от изпита е добър, тогава се отваря друга врата и те влизат в по-висок университет, дето ги очакват десет милиона учени, които ги приемат тържествено, с ура и с овации. Този университет е стомахът на човека.

Казват, че плодовете, т.е. децата на плодните дървета, не отиват на училище, но на смърт. Какво представя смъртта? Смъртта представя стомаха на живота. Следователно, който иска да влезе в живота, той първо трябва да мине през стомаха на живота – през смъртта. Там ще го посрещнат 32 професори, облечени с бели дрехи. Те ще го турят на чин, като ученик, дето трябва да държи изпита си по всички правила на ученичеството. Ако не иска, могат да отложат изпита му, но временно. Кога да е, той трябва да мине през тази врата. Друг път за отиване на небето няма. Някои мислят, че могат да отидат на небето по друг път, да избегнат смъртта. Засега историята помни само два случая за специално възлизане на небето: единият случай е бил с Енох, а другият – пророк Илия, който се възнесе

с огнена колесница. Обаче Илия пак се върна на земята и този път мина през същата врата, през която минават обикновените хора. Всеки човек може да бъде приет като слушател в някое училище, но иска ли да бъде редовен ученик, той непременно трябва да мине през изпит. Да замине човек за другия свят без изпит, с огнена колесница, това беше само едно изключение.

Сега, да дойдем до ценността на нещата. Три неща правят живота ценен и разбран: любовта, мъдростта и истината. С други думи казано: без живот, без знание и светлина, без свобода, без движения, без постижения животът всякога остава неразбран. Без любов животът няма смисъл. Любовта е онзи велик принцип, който стимулира духа и го заставя да прояви своите възможности. Животът е скрит в любовта, както плодът – в костилката. За да се прояви животът на плода, светлината и топлината трябва да дойдат отвън, да действуват върху костилката. Хората отричат именно тази семка или костилка. Тази семка представя човешката душа – същината на нещата. Тя е стояла милиони години в Божествената житница, докато дойде времето на нейното проявление. Ако не влезе в живота, при условията на любовта, на мъдростта и на истината, тя не може да узрее.

Като говорим за любовта, за мъдростта и за истината, ние ги разбираме в техните динамически, а не статически прояви. Ако дойде в статическо положение, любовта се превръща в безлюбие. Безлюбието всякога отнема, а любовта всякога дава. Знанието внася светлина в човешкия ум, а невежеството – тъмнина. Светлината освобождава човека, а тъмнината го ограничава. Нещастията в света произтичат от тъмнината. В човека са вложени светлина, знание, любов. От него се иска само едно: да отвори прозорците на своя ум и на своето сърце, да проникне в тях любовта, знанието и светлината. Човек трябва да тури в действие своя ум, да разреши всички трудни задачи в живота си. Умът може само да разреши задачите, но не и да ги изпълни. Духът е, който изпълнява и прилага нещата. Духът е великият изпълнител в човека. Дойдете ли до изпълнение на нещата, обърнете се към духа си. Чрез ума човек може да разреши една задача, да знае какво нещо е любовта, запример, но това е само знание. Любовта трябва да се приложи. Човек може да пипне хляб, да го близне отвън, без да си хапне от него. Той има външно познаване за хляба, но не го е вкусил, не го е приложил. Следователно, докато работи само с ума си, човек има знания; щом духът започне да прилага тия знания в живота му, той придобива любов, светлина и свобода.

Съвременните хора се нуждаят от приложение. Те имат истината в себе си, но трябва да я приложат. Всяко нещо, което не може да се приложи, е мъртво. Най-малкото парче хляб, което човек е приел, трябва да се приложи, да даде плод. Ако парчето хляб не се превърне в красиво чувство, чувството – в светла мисъл, мисълта – в доброкачествен плод, яденето няма смисъл. Тези процеси са свързани помежду си. В яденето е скрито нещо, което човек не познава. В самия човек е скрито нещо, което той не познава. Скритото в човека се проявява само тогава, когато той страда.

Съвременният човек не разбира какво нещо е страданието. Страданието е процес на растене. То е признак на това, че човек е вън от лошите условия. Докато не е почнал да страда, човек се намира в робство. Почне ли да страда, той вижда вече светлината в себе си и вън от себе си. Щом почне да страда, човек иска да извади корените си от земята. Всяко растение се мъчи и страда, защото иска да извади главата си от почвата. Главата на растението е неговият корен. Същото се отнася и до човека. Главата, т.е. мисълта на човека, е заровена в гъстата материя. Когато майката и бащата се оплакват, че децата им не ги обичат, това показва, че главата им е заровена в гъстата материя. Когато държавата се оплаква от гражданите си, че не се подчиняват на законите ѝ, това показва, че главата ѝ е заровена в земята. Човек трябва да освободи главата си от гъстата материя. По кой начин? Много начини има, по които човек може да се освободи.

Първият начин за освобождаване на човека е любовта. Обаче, преди да разбере и приложи любовта, той трябва да опита безлюбието. За да разбере любовта, човек трябва да има широко схващане за живота, е не едностранчиво. Широта се иска от човека. Мислите ли, че положението на детето, което седи свито цели девет месеца в утробата на майката, е добро? Майка му казва: «Ще стоиш вътре и ще мълчиш, дума няма да кажеш. Ако си позволиш да кажеш само една дума, веднага ще те изхвърля навън.» Щом детето намисли да каже една дума само, т.е. да заплаче, майка му веднага го изхвърля навън. Това изхвърляне на детето вън от майчината утроба наричаме раждане. Ако детето се опита да се прояви на седмия месец, то пак се ражда. Ако се прояви по-рано от седмия месец, детето не може да се роди.

Днес всички хора бързат да се родят, вследствие на което са нещастни. Те казват: «Трябва да се родим!» Добре е човек да се роди, но навреме. Велико нещо е раждането. Който прибърза с раждането си и се роди преди деветия месец, той не може да живее. Който се роди през 1939 година, на деветия месец, добре ще бъде за него. Роди ли се по-рано или по-късно, той ще мине през големи изпитания. Ако се родите тази година, бъдещето е ваше. По-добра година от тази не сте срещали досега в живота си. Ако тази година не се родите, ще чакате 1999 година, когато ще се повторят същите условия.

Сега, аз не искам да доказвам истинността на моите думи, защото доказването е гимнастика, а гимнастиката изисква много време. За да даде един концерт, който трае най-много един час, цигуларят се упражнява усилено цяла година. Като свири един час пред хората, той доказва, че е свирил, че се е упражнявал дълго време. Всяко нещо, което се изсвири добре, показва, че музикантът се е упражнявал. Не се ли изсвири добре, това показва, че той не се е упражнявал. Като живее, човек ежедневно прави упражнения. В това отношение животът е музика. По-велика музика от живота не съществува. Да живееш, това значи да се упражняваш, да изучаваш законите на великите добродетели в света.

И тъй, любовта е основният тон на живота – тонът *do*. Мъдростта е доминантата – *sol*. Истината, това е тонът *si*, който дава разрешение на нещата. Значи имате три основни тонове в живота: *do*, *sol*, *si*. Щом дойдете до тона *si*, вие се намирате в положение на възлизане, т.е. минавате в по-висока октава на живота. Влезете ли в по-висока октава, редът на нещата започва да се изменя. В тона *do* на първата октава има известно напрежение, каквото забелязваме в замътеното яйце. Това яйце е стояло известно време под квачката и трябва да стои до края, докато се измъти. Щом влезете в тона *do* на втората октава, няма да имате напрежение, но движение. Човек трябва да знае какво може да извърши, като попадне в тона *do*, когато е в движение.

Следователно, когато човек се намира пред известни мъчности, казваме, че е в тона *do* на първата октава. Той се намира в основния тон на материалния живот. Дето има мъчности, разрешението им иде от физическия живот. Като се разрешат тия въпроси, човек влиза вече в духовния свят. Духовният свят се намира в динамическо, а не в статическо положение. Докато живее само на физическия свят, човек постоянно плаче, че няма дрехи, обуца, пари, къща и т.н. На физическия свят плачът е на място, но не в духовния и в умствения. Като дойде професорът, започваш да учиш другите тонове – *re*, *mi*, *fa*, *sol*, *la*, *si*, и стигаш до горно *do*, т.е. влизаш в духовния свят, дето плачът не се позволява. Като дойдеш до тона *do* на горната октава, плачът се превръща в музика. Там нещата се разрешават. Като стигне до духовния свят, човек получава свободен билет, качва се на парахода и тръгва на път. Дето мине, той наблюдава всичко и си държи бележки. Като влезе в духовния свят, човек иска да има приятни чувства. Това е възможно, когато престане да се интересува от материалните работи. Може ли като се мести човек от една държава в друга, да вземе със себе си

къщата, имотите, мебелите си? Той ще продаде всичко, каквото има, ще го превърне в пари, в ценни книжа, които ще пренесе, запример, от българската банка в някоя чуждестранна. Ако заминава за Америка, той ще пренесе всички си ценности там. Ако се мести от Америка в България, ще пренесе всичките си ценности тук.

И тъй, духовният живот не е нищо друго, освен специален път, който показва на човека как може да пренесе ценностите си от земните в небесните банки. Който знае начин за пренасяне на своите ценности в духовния свят, той е умен човек. Този човек е добре приет в духовния свят. Същото става и на земята. Ако някой чужденец отиде в Америка, веднага ще го запитат: «Имаш ли нещо в джоба си?» За да живее добре в Америка, човек трябва да има в джоба си най-малко 500–1000 долари. Мнозина мислят, че Бог е любов, благост, че Той ще ги посрещне добре на земята и на небето, независимо от това дали имат някакви ценности или нямат. Това е невъзможно. Ако бащата изпраща сина си в странство да учи и всеки месец редовно му дава по пет хиляди лева, но през всичкото време той яде и пие, без да се учи, мислите ли, че бащата ще се радва на сина си? Той ще бъде недоволен и огорчен. Някои ще кажат, че след дълго скитане по света, блудният син се върнал при баща си, който го приел с радост. В негова чест той закла теле и даде угощение. Блудният син се върна при баща си, но след като свърши земния университет. Той яде и пи с приятели и с млади моми, изяде всичкото си богатство и когато остана последен сиромас, без пет пари в джоба си, отиде да пасе свине. Той научи поне един занаят – да пасе свине. Като пасеше свинете, той наблюдаваше какво правят те. Със зурлите си те разораваха земята, като посаждаха семената на дърветата. Като падало някое семе от дърветата, чрез зурлите си едни от свинете правели дупки в земята, а други заравяли падналото семе.

Значи, дърветата израснаха благодарение на свинете. Ще кажете, че това е свинска работа. Наистина, свинска работа е да заровиш главата на едно растение, но по-добре е да е заровена, отколкото да не е заровена. Като се върнал при баща си, блудният син казал: «Татко, аз не можех да свърша онзи университет, който ти искаше, но свърших земния университет. Сега разбрах, че не съм достигнал такъв чин, за да ме считаш свой син. Синът трябва да е учил много. Понеже не можах да уча много, аз идвам при тебе не като твой син, но като слуга. Моят диплом е за една от най-малките служби, каквито даваш на слугите си. Големите служби нека останат за други.» Като слушал думите на сина си, бащата видял, че той е дошъл до дълбоко разбиране на живота, затова го прегърнал, целунал, турил му пръстен на ръката и заповядал на слугите си да заколят най-угоеното теле за него. Синът му се върнал от странство с отворени очи, готов да се учи при баща си. До това време той никога не виждал своя баща, нито го познавал такъв, какъвто сега го видял. Той не виждал друго лице в баща си, освен строго, навъсено, което само заповядвало: «Това направи, онова направи!» Като му дотегнало да гледа навъсеното лице на баща си, един ден той му казал: «Татко, искам да отида в света да се уча. Дай ми каквото ми се пада, искам да придобия знания въвн от тебе.» Обаче сега той видял такава любов в баща си, каквато никога не е могъл да си представи. Бащата го прегърнал, целунал и заповядал в чест на неговото връщане да се устрои голямо угощение и веселие.

В това време другият син се връщал от нивата и като видял и чул веселби, движения на хора, той запитал: «Какво става? Защото се прави това угощение?» Бащата отговорил: «Брат ти се върна от странство, дето е свършил земния университет. За неговото връщане се дава това угощение.» Като чул тия думи, постарият син се разгневил и казал: «Толкова години вече, как ти работя, но ти досега не си дал за мене такава угощение. Този, който едва ли е научил нещо, ти

го приемаш с толкова големи почести. На мене не си дал нито едно теле да заколя, да се повеселя с приятелите си, а за този, който изхарчи и изпи всичко, закла най-угоеното теле. Тогава и аз мога да отида в света да ям и да пия като него.» Така говорел го-големият син на баща си. Баща му отговорил: «Синко, всичко, каквото имам, е на твое разположение. Сега брат ти ще те замести; той ще работи, а ти ще отидеш в света да учиш.»

Това е психологическо тълкуване на състоянията на двамата синове и на бащата. Историята за блудния син и досега още се повтаря в света, вследствие на което хората са недоволни едни от други и се сърдят на Господа, на своя велик Баща, защото едни е облагодетелствувал за сметка на други, защото на едни е дал къща, пари, добри деца, а други е лишил от тия блага. Едни не се молят, не упоават на Бога, а въпреки това имат Неговото благословение. Други се молят, водят добър живот, а въпреки това са бедни, болни. Хората се натъкват на тия противоречия и не могат да ги разрешат. – Защо? – Те не са се домогнали до ценностите на нещата. В какво седи ценността на нещата? – В любовта. Бащата казва на по-големия син: «Синко, всичко, каквото имам, е на твое разположение. Аз не те лишавам от нищо. Ти трябва още да учиш, да придобиеш онова смирение, което брат ти е придобил. Ти не си още смирен.» Казвам: Много благочестиви хора има в света, но те нямат смирение. Дойде някой човек при мене и казва, че ме обича. – Много добре. Щом обичаш, ти вършиш една добра работа. Аз оценявам любовта ти. – «Но аз искам и ти да ме обичаш.» – Готов ли си тогава да оцениш моята любов? Като дойде при мене някой златар, аз ще извадя пред него своя скъпоценен камък, защото той познава скъпоценните камъни и може да ги оцени. Дойде ли при мене човек, който не познава скъпоценните камъни, аз няма да извадя пред него своите ценни работи.

Едно американско семейство изпаднало материално толкова много, че всички негови членове дошли до голямо отчаяние. Един ден край дома им минал един турист, който се отбил при тях да си почине. Като видял посърналите лица на децата, той поискал една цигулка, да им посвири. Домакинът отговорил: «Никой от нас не свири, но имаме от дядо си стара цигулка, хвърлена някъде на тавана. Ще я донесем да я опиташ.» Туристът нагласил добре цигулката, изчистил я, разгледал я и останал учуден – това била цигулка Страдивариус. Той посвирил и останал много доволен от цигулката. След това предложил на домакина да му я продаде, ако не му трябва. Той казал, че цигулката е много хубава и е готов да даде за нея голяма сума. Домакинът се съгласил на предложението на цигуларя и му продал цигулката. От парите, които получил за цигулката, материалните работи на цялото семейство се подобрили.

Днес всички хора имат по една цигулка Страдивариус, която са захвърлили на тавана като непотребна. Един ден обаче ще дойде в дома ви някой виден виртуоз, който ще иска цигулката ви, за да посвири. Той ще стане причина да свалите цигулката от тавана. Като посвири с нея, той ще ви каже, че цигулката ви е много хубава. Тогава вие ще разберете, че в цигулката ви се крият онези условия, от които зависи вашият живот. Какво повече можете да искате от това, да дойде в дома ви един виртуоз или учен и да ви научи да цените ума си, който Бог ви е дал, и да го употребявате на място? Какво по-ценно нещо за човека от това да знае как да употребява сърцето си, да знае как да се разговаря със своята душа? Няма по-велико нещо за човека от това да чуе гласа на своята душа и да се разговаря с нея.

Мнозина казват, че душата е нещо отвлечено, невидимо, на което гласът не може да се чуе. Според мене невидимите неща именно са реални, а видимите са сенки на реалността. Зад видимите неща седят невидимите, реалните. Следователно реалността създава видимите неща. Реалността, сама по себе си, не може

да се въплъти в никаква форма и след като създаде безброй видими форми, тя пак остава непроявена. Колкото видими форми да създава, реалността не може да се прояви в своята пълнота. Тя всякога ще остане непроявена, все ще има още нещо непроявено от нея. Това може само да ви радва, защото пред вас се отварят бъдещи възможности. Ето, и човешкото сърце не е проявено напълно. Днес човек издържа най-много до 41 градуса топлина. Мине ли тази граница, сърцето не издържа и човек умира. Нормалната топлина на тялото е 37 градуса. Нервната система на съвременния човек е така устроена, че може да издържа напрежение само до известна степен. Мине ли тази граница, човек се разстройва. Всеки човек иска да има повече любов, но не може да издържа високата температура на любовта. Също така човек не може да издържа и високата температура на знанието.

Много от новите теории са недостъпни за умовете на всички хора, вследствие на което някои са разстроили нервната си система. Теорията на Айнщайна, запример, създаде голямо умствено и нервно напрежение на много учени. Щом не може да издържи на големи напрежения, нервната система се разслабва, както металите се стопяват при висока температура. Мнозина се стремят към духовен живот, искат да го изучат, но се натъкват на големи мъчности. Те говорят за духовната любов, но не знаят каква сила крие тя в себе си. Хората не могат да издържат на материалната любов, а колко повече на духовната. Един евангелски проповедник се молил дълго време на Бога да му даде възможност да опита духовната любов. След това той разказва своята опитност. Една вечер, както се молил, почувствувал, че нещо приятно, меко се влива в него и цял го обхваща. Това състояние било толкова силно, че той паднал с лице към земята и започнал да рита. Той пак продължил да се моли, но желанието му вече било да се прекрати това вътрешно напрежение, което едва издържал. Голямо е напрежението, което Духът създава в човека. Малцина издържат на това напрежение. Ако някой юнак иска да се прояви в материалната любов, той може да стисне човека така, че костите му да се строят.

И тъй, числото 9 в 1939 година означава резултат на Божествени процеси. Това число изисква съвършенство. Всички форми на физическия свят, всички чувства и мисли на човека трябва да бъдат съвършени. Това число означава завършени процеси, вследствие на което човек не може да отиде по-далеч от него. Числото 3 показва пътя, по който човек може да постигне резултата на числото 9. За да постигне резултата на числото 3, човек трябва да работи с три велики сили: с живота, със знанието и със свободата. Работи ли с тия сили, човек непременно ще има резултат на физическия свят. Всеки човек иска да бъде красив, да има красиви вежди, очи, нос, уста, но за да придобие тази красота, той трябва да разбира основните закони на живота. Животът не е нещо празно. Той е велика реалност, велико благо, което ни е дадено. Като изучавали живота, индусите са дошли до два важни процеса: процес на разрушаване и процес на съграждане. Според тези процеси те са разделили божествата си на две категории: едни, които работят с разрушителните процеси, а други – със съграждащите.

Съвременните хора се стремят не само към външна красота, но и към вътрешна. Вътрешната красота подразбира съвършенство. Светските хора се стремят към външна красота, а религиозните и духовните – към вътрешна. Да бъде човек вътрешно красив, това значи да е ликвидирал със своите слабости и погрешки. В един момент човек може да бъде съвършен. Ако приложи закона на любовта, на мъдростта и на истината, в един момент той може да се освободи от погрешките си, да стане съвършен. Когато работел в лабораторията си, дето правел своите опити, Едисон често цапал дрехите си. За да ги изчисти, той стъпвал на особен електрически диск и пушал ток върху дрехите си. В няколко минути дрехите му ставали съвършено чисти.

Следователно, искате ли да се изчистите, да се освободите от погрешките си, стъпете на диска на любовта и пуснете нейния ток да тече върху вас. Само любовта е в състояние моментално да изчисти човека и да го върне в положението на новородено дете. Възрастният и старият казват, че в грях ги е заченала майка им. Обаче детето никога не може да каже, че майка му го е родила грешно и нечисто. Човек е създаден чист и без погрешки. Тъй щото, щом е създаден съвършен, той се ражда такъв. За да запази чистотата и съвършенството си, човек трябва да прилага в живота си Божиата Любов. Така той ще прояви всичко красиво и възвишено, което е вложено в неговата душа. Какво говорят хората за вас, това не трябва да ви спъва. Те говорят отвън и вътре във вас, но вие трябва да различавате техния говор от този на вашата душа. Запример вие решавате да направите едно добро, но нещо отвътре ви казва: «Не бързай да правиш това добро, не му е дошло времето.» – Направете доброто, без да се вслушвате в този глас. Това е гласът на вашия съсед. За правене на добро няма определено време. Добро можете да правите всякога. Когато бащата прави добро на бедни деца, жена му и децата му веднага го заобикалят и започват да го съветват да не прави това. Те намират, че той не постъпва правилно. – Защо? – Интересите им се накърняват. Като прави добро вън от дома си, те се страхуват, че ще остане по-малко за тях, ще се лишат от известни блага. Затова именно Христос е казал: «Когато човек прави добро, лявата му ръка да не знае това, което дясната прави.» Само Бог трябва да знае за доброто, което човек е намислил да прави – никой друг. Когато обичате някого, когато искате да бъдете свободни, само Бог трябва да знае това.

Мнозина говорят за свободата, търсят я, но въпреки това не са свободни. Като разискват върху известни въпроси, хората намират, че са свободни да изказват мнението си. Да изказваш мнението си, това още не подразбира свобода. Ти си толкова свободен, колкото и онзи, който влиза в гостилницата без пари. Той е свободен да влезе в гостилницата да си поръча едно или две яденета, да си хапне от тях. Рече ли да излезе от гостилницата, той не е свободен. Гостилничарят веднага го посреща и му казва: «Плати!» Свободен е само онзи, който носи хляба в торбата си и когато огладнее, сядва и яде. Този човек е свободен, защото яде от своя хляб. Яде ли от чуждия хляб и не може да плати, той не е свободен. Кое е наше и кое – чуждо? Само Божественото е наше. Човешкото е чуждо. Божественото освобождава, а човешкото ограничава. Следователно всяко нещо, което ограничава любовта, знанието и свободата в човека, е чуждо.

И тъй, приемоте ли Божественото, дадете ли му път в себе си, вие всякога ще бъдете свободни. Тогава любовта ви ще се прояви така, както слънцето проявява своята топлина и светлина. Далеч е слънцето, но голяма е любовта му. Когато срещне на пътя си, слънцето го прегръща и целува със своите лъчи. Няма същество на земята, което да не е било прегръщано и целувано от слънцето. То намира и ония същества, които се крият в тъмнина. Любовта на слънцето прониква навсякъде. За слънцето няма нищо скрито-покрито. Всеки, който се лишава от светлината и топлината на слънцето, т.е. от неговата любов, той е осъден на смърт. Светлината и топлината, това е изявление на Божиата Любов. Затова е казано в Писанието: «Ние живеем и се движим в Бога.» Това значи: Ние живеем и се движим в светлината и топлината. Там е нашето място. От светлината произтича знанието. Няма ли светлина, няма и знание.

Сега, като наблюдавам лицата на хората, намирам, че някои от тях мязат по лице на блудния син, който се е върнал при баща си разкаян и смирен. Затова именно баща му го прегръща и целува и в негова чест дава угощение. Лицата на други мязат по лице на по-големия брат, който, като се връщал от нивата, видял тържество в дома на баща си и навъсил лицето си, като разбрал, че това става в чест на малкия му брат, който се върнал от странство. Той останал недоволен от

поведението на баща си и го осъдил в несправедливост. Защо да не светне лицето на този син, като чуе, че малкият му брат се е върнал жив и здрав? Защо и той, като баща си, не се затича към него да го прегърне и целуне?

Тази година изисква от всички хора да изправят мнението и възгледите си, които имат за Баща си. Не дръжте в ума си мислите на големия син, който не оценява живота, който се отегчава от работата си и казва, че животът му е дотегнал. Бъдете готови, като блудния син, да се разкаете и да съзнаете, че като сте яли и пили, като сте водили лек, повърхностен живот, отклонили сте се от правия път, от великия закон на любовта. Какво е научил той от жените? Не само че нищо не е научил, но даже е изгубил свободата си. Жената е чуждо същество за човека. Сестрата обаче, това е Божественото, с което човек трябва да има общение. Търсите ли жената, търсете я като ваша сестра. Жената е слугиня, която е дошла на земята да свърши известна работа. Трябва ли да я спирате в работата ѝ? Какво ще ѝ допринесат вашите любовни писма? Тя работи, за да изкара прехраната си. С вашите любовни писма вие няма да ѝ донесете нито хляб, нито вода, нито знание. Същото се отнася и до мъжа. И мъжът е слуга, дошъл на земята да работи, да свърши някаква работа, да изкара прехраната си. Трябва ли да го спирате от пътя му? Жената трябва да гледа на мъжа като на брат, а мъжът на жената – като на своя сестра, за да могат взаимно да работят, да свършат дадената им работа.

Съвременните хора не са дошли още до идеята на братство и сестринство, а се наричат ангели. Мъжът казва на жената, че е ангел, че не може да живее без нея. И жената казва на мъжа ангел, но докато се ожени за него. И мъжът, и жената са ангели без крила. Преди да се оженят, те са ангели един за друг. Щом се оженят, крилата им веднага падат. Има един начин, по който могат да израснат крила на човека за една година, даже и за девет месеца. Кой е този начин? Като приложат любовта, знанието и свободата в живота си. Знанието и свободата, това са двете ръце на човека. Като погледне дясната си ръка, човек трябва да знае, че това е истината в него, която го прави свободен. Като погледне лявата си ръка, да съзнава, че разполага с известно знание. Това изисква съвременното възпитание – не да бъдеш господар на сърцето и на ума си, но да знаеш как да се обхождаш с тях. Не казвайте, че сърцето ви е лошо, но се отнасяйте добре с него. Не казвайте като Давида, че в грях ви е родила майка ви. Не, в любов ви роди майка ви, и ще живеете по любов. Колкото да е лош животът на вашето минало, един ден той ще се превърне в скъпоценен камък. Няма да остане нещо в света, с което Бог да не примири човека, но затова се изискват дълги години. Човек трябва да мине през големи опитности и страдания, докато разбере, че всичко, което Бог е създал, е велико. Човек трябва да разбере, че от нищо не е лишен. Стремете се тази година към придобиване на Божествени неща, защото само те не произвеждат противоречия. Всяка Божествена идея носи светлина за човешкия ум и за човешкото съзнание. Ако идеята произлиза от земята, тя носи тъмнина за човешкия ум. Всеки глас, който иде от дълбочината на земята, носи тъмнина за човека. Всеки глас, който иде от центъра на слънцето, от Божественото, носи светлина за човешкия ум. Вие ще бъдете изпитани чрез светлината и тъмнината, в които се движите. Затова е казано в Писанието: «Изпитвайте духовете!» Когато гласът иде от тъмнина, изпитвай го; когато иде от светлина, възприемай го и прилагай! Някои казват, че човек трябва да се противи на дявола, т.е. на злото в света. Не, не се противете на злото, нито се борете с него, но извадете огледалото си и го накарайте да се огледа. Огледа ли се, злото веднага ще избяга. Следователно, щом дойде изкушението във вас, веднага извадете огледалото си и наблюдавайте какво ще стане. Чудотворно е това огледало. Огледа ли се изкушението в огледалото ви, всичко се разрешава. Огледалото е светлината на живота. В тази светлина ние се оглеждаме. Дето е светлината, там е огледалото.

Бъдете свободни да проявите любовта си тази година така, както никога не сте я проявявали. Това значи: проявете любовта си в светлината на живота. Проявете мислите и постъпките си в светлината на живота. Проявете свободата си в светлината на живота. Радвайте се на всичко, което правите при тези условия, без да съжелявате някога. Каквото направите, знайте, че има Един, Който постоянно ви наблюдава. Той е Онзи, Който ви обича и Който живее във вашия ум и във вашето сърце. Той говори тихо на ухото ви, като ви показва начин, по който можете да изправите живота си. Ако Го слушате, животът ви ще бъде изправен, няма да има плач. Тази година не трябва да плачете. Който не се е доизплакал, той има право да плаче; който се е доизплакал, той трябва да пее.

Желая ви тази година да се подмладите. Любовта подмладява човека. Тя доставя необходимите вещества за подмладяване; знанието прилага тия вещества, а истината ги показва. Любовта е козметиката в живота. Знанието ще приложи красивото, а истината ще покаже това, което е изработено, за да може, който види, да каже: «Ето човекът!» С други думи казано: Облечете се с хубавата премяна на любовта, в красивия живот на мъдростта и в удобните кройки на истината. Само истината може да даде красиви линии на очите, на веждите, на носа, на устата на човека.

И тъй, понеже **1939 г. е епохална**, желая ви разумно да използвате всички условия, които тя носи. Ако не ги използвате, същите условия **ще дойдат пак, но в 1999 г.** Вие сте работили стотици години именно за тази година. Ако тази година работите съзнателно върху себе си, вие ще имате по-големи постижения от тия, които сте имали от времето на Адама до днес. Като мине това време, ще се убедите в истинността на думите ми. Благото, което тази година носи, е резултат на Божието Слово, на Великото в света. Всички трябва да работим за възстановяване на Царството Божие и Неговата правда в нашите умове, сърца и души. Приложете ли това нещо в живота си, ще бъдете радостни и весели. През тази година не се позволяват никакви оплаквания.

Желая ви тази година да се запалите със свещения огън на любовта. Желая ви, ако не можете изведнъж да реализирате стремежите на вашата душа, поне да ги посадите. Желая ви да посадите своите добри мисли, чувства и постъпки и като ги поливате грижливо, да видите, че сте реализирали нещо. И тогава, като си замине тази година, да бъдете доволни от себе си, че сте постигнали нещо. За онези, които изпълняват изискванията на 39-а година, тя ще се продължи и в следващата. За онези, които не изпълняват великите закони, ще дойде 1940 г., която завършва накрая с нула, с яйце. Значи през тази година човек трябва отново да мъти това яйце, докато се излюпи. За да реализира своите желания, той трябва да чака добри условия на живота, които ще дойдат едва през 1999 г. За онези, които слушат и изпълняват това, което им се говори, ще бъдат постоянно в 1939 г. За тях ще се заколи най-угоеното теле и ще им се даде угощение. Всички, които присъствуват на Божествената трапеза, ще бъдат благодарни за онова, което им е дадено.

Дръжте в ума си мисълта: Пътят на Божията Любов е осеян с всички възможности и условия за постижение.

*Беседа от Учителя, държана на 1 януарий 1939 г.,
10 ч преди обяд, София – Изгрев.**

* МАЛКИЯТ БРАТ: Беседа от Учителя, държана на 1.1.1938 г., 10 ч преди обяд, София – Изгрев. – В: Големият брат. София, 1939, стр. 13–39. (бел. М.И.)

IV. Бележки на съставителя Вергилий Кръстев

Условията на 1999 г., които очаквахме 60 години, бяха използвани по три начина:

1. От 1990 г. до 1998 г. организирах 20 концерт-рецитала по Слово на Учителя Дънов и по Неговите песни. А от 2001 г. – концерт-рецитали със спомени за Учителя от «Изгревът», които са почти ежемесечни от м. септември до м. юни следващата година.

2. От 1993 г. започна излизането на поредицата «Изгревът» и до 2004 г. се отпечатаха 19 тома.

3. От 1992 г. започнах организирането на издаването на оригиналното Слово на Учителя Дънов, което съхранявах 30 години, като първото томче излезе през 1996 г., а последното – през 2000 г. От 1996 г. до 2000 г. бяха отпечатани 59 томчета. Как бе организирано отпечатването и самия каталог на томчетата виж в «Изгревът», том XVI, стр. 818–905 г.

4. През 1999 г. се подготвиха и отпечатаха 4 тома от «Изгревът» – томове IX, X, XI, XII.

5. Беше създаден отделът «Духът на Истината и Духът на Заблуждението», защото 1999 година създаде условия да се проявят и да израснат с житото също и бурените и плевелите, които задушиха житните класове. А за справка си проверете в «Изгревът», том IX, стр. 756–859; том X, стр. 743–776; том XI, стр. 791–834; том XII, стр. 871–902; том XIII, стр. 799–882; том XIV, стр. 773–786; том XV, 875–994; том XVI, стр. 818–905; том XVII, 896–913; том XVIII – Летопис за астролозите, стр. 797–894; том XIX – Летопис за астролозите, стр. 934–982.

6. Така бяха изпълнени и реализирани условията на 1939 г., както и тези на 1999 г. Амин.

XV.

Полюси

на

Доброто и Злото.

Двоен дял

XI година, 7. лекция на Общия окултен клас,
държана на 11 ноември 1931 г. на Изгрева – София.

Централен държавен исторически архив, фонд 1534, опис 1, архивна единица 455.

ХІ година
7. лекция на Общия клас, държана на 11.XI.1931 г.
на Изгрева

ПОЛЮСИ НА ДОБРОТО И ЗЛОТО ДВОЕН ДЯЛ

«Добрата молитва».

Ще прочета 43. глава от Исая. Да видим този човек, който е живял преди повече от три хиляди години, какво е мислил. Мнозина измежду вас не мислят като Исая. Вие, християните, нямате туй съзнание. Някой път аз казвам: християните са дошли да говорят истината, с която може да влязат в ада; истината, с която може да влязат в небето, само някои от тях говорят.

(Чете:) Сега така говори Господ. (до 21 ст. ... до края.)

Полските зверове сега са комунисти и социалисти, които ще прославят Бога. Сега разните комунисти, социалисти, анархисти и *tutti quanti**, всичките те са полските зверове, които ще прославят Бога. Ако вземете буквално, как е възможно, един звяр да хвали Бога? Един човек, който е на низка култура, ще прослави Бога повече от тебе, който вярваш? Той говори за зверовете, за камиллоптиците, пък укорява Якова, разумния, възлюбления негов. За него казва, че не го призова, че Израил се отегчи от него. Казва: И за себе си човек трябва да помисли, какво ще служи на Бога.

Сега Господ се оплаква, на Него не са нужни нито агънца, нито тамян, но се оплаква от едно нещо: «Ти си ме поработил** с греховете си, натегнал си ми с беззаконията си.» (гл. 43, ст. 24)

Сега, психологически, нали вие си задавате въпроса: Как Господ нарече Якова възлюблен, как е възможно едного, когото Господ възлюбил, да натегне с греховете, да го гощава с беззакония и престъпления?

Единственото нещо в новата епоха трябва да бъде: чистота във вашите мисли. Животът стои в чистите мисли, животът стои в чистите желания, животът седи в чистите постъпки. Онова, което човек обича, онова, което изяда, онова, което има, всичко това са само забавления за него. Вашите къщи са непотребни; вашите пари са непотребни; вашето знание, което имате, е непотребно. Даже вие с туй, което знаете, ще бъдете крайно смешни в небето, онези деца в небето, които са на цица, ще ви се смеят.

Сегашните учени хора дойдоха до молекулите, атомите, електроните, йони, протони, на протоните се спряха. Какво разбира един учен човек под «молекула»? Имат някакво понятие. Имате ли ясна представа или идея за електрона, или йона, или протона? Може да разбирате. Има доста научни теории.

Не може да има в света движение без съзнание. Движение има в света само там, дето има съзнание. Едно физическо тяло не може да се движи, ако няма съзнание. Тяло, което няма съзнание, не може да се движи. Съзнанието може да бъде или в предмета, или вън от предмета, или едновременно може да

* *tutti quanti* (ит.) – всички подобни. (бел. М.И.)

** поработил – затруднявал, заробил. (бел. на съставителя на «Изгревът» Вергилий Кръстев)

бъде и вън, и вътре. Защото, ако своята кола се движи, че конете се движат. Но по логическия извод, който имаме, върху тази кола имаме едно разумно същество, което се движи. Ако своята кола се движи, има глад. Какво е гладът у човека? Това е съзнателна мощна сила, която те принуждава да идеш да работиш. Жаждата е съзнателна сила, която те принуждава да пиеш. Ти, като пиеш вода, не пиеш за себе си. Тази вода, която изпиваш, се преработва. **Всичките хора на земята, това са фабрики, които преработват и доставят материали в пространството за друг един свят, който сега се твори и съгражда.** Вие, без да знаете, носите кола, каквото и да е, съгражда се този свят. Вие казвате: «Защо живея на земята?» – Работници сте да се съгради този свят. Вие за какво ли не мислите, че сте пратени на земята. Искате да бъдете щастливи, искате да се обличате, какви ли не представления хората не си правят. Сега може да ви представя живота в много смешна форма. Но ние на земята сме работници, а другото за нас е само забавление, та в тази трудна работа, която вършим на земята, да не ни стане много тежко, има с какво да се занимаваме.

Та, казвам: Преди всичко човек трябва да свърши своята работа. Единственото нещо, което вие ще намерите, след като се върнете в другия свят, ще намерите работата, която сте свършили. Ще ви кажат: «Тия тухли доставихте вие» – по човешки говоря. Те представляват доставения материал, туй, което вие сте направили. На земята например аз гледам малко другояче на живота. След като се трудя дълго време, живея добре, аз изработвам една форма. Тази форма пак ще ми я препратят да работя, ако не съм дал такава форма, каквато трябва. Аз ще работя, докато най-после приемат тази форма, ще ми кажат: «Формата на доброто, която си изработил, приема се.» Тогава ще ми дадат една квитанция, че формата е приета и че съм направил едно добро дело.

Сега, в миналата беседа казах, че злото и доброто са външни. Кое е тогава в човека? Аз ще ви кажа кое е в човека. Единствената сила, която е в човека вътре, която съставлява сила, то е Любовта. Следователно на туй основание аз се обосновавам на един закон: трябва да се започне отвътре, от центъра, от Любовта. **Доброто и злото, това са условия отвън.** Следователно може да приемем доброто отвън, да му дадем ход. Когато говорех на една млада сестра тази идея, казва: «Защо Господ допуска злото върху тебе? Защо тя, като е в нас, допуска злото?» Казвам: Че, Любовта, тя не мяза на тебе, тя не е човек. Злото като дойде при Любовта, то лиже краката, като дете плаче пред нея. Злото като дойде при тебе, ще натисне, ще те мъчи, но при Любовта като иде, ближе краката ѝ и казва: «Какво ще заповядаш?» Каквото Любовта каже на злото, то точно изпълнява заповедта ѝ. Любовта, като види, че някой не знае да люби, казва: «Иди, че го развържи!» Тя казва на вълка: «Вземи, че го сдъвчи!» Като го сдъвче, този, сдъвканият, отиде при Любовта, казва: «Изядох ме.» – «Тъй ли?» Тя положи ръката си върху сдъвкания, даде му ново тяло, прати го пак навън. Всичките изядени на земята, като отидат при Любовта, тя дава двоен дял. Защо трябва да те изядат? – Да ти дадат двоен дял. Защо трябва да ти направят зло? – Да ти дадат двоен дял. Ако не те изядат, няма двоен дял. То е философия. Вън от това, злото няма никакво оправдание. Значи онзи, който прави добро, има един дял; на когото доброто действува, има един дял. Онзи, върху когото злото действува, има два дяла. Господ казва: «Колко искаш, един дял или два дяла? Ако искаш два дяла, непременно злото трябва да дойде.» Защо само злото е в сила да даде два дяла? Казвам: Вие нямате понятие, вие не сте мислили върху това.

З Д
П П
О О

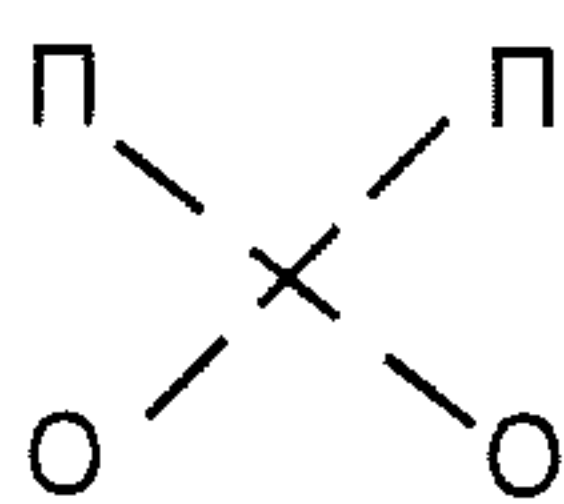
Помнете следния закон: по някой път става промяна в природата, че и двата полюса на злото станат положителни. Какъв знак туряте в математиката, когато две тела се отблъскват? Аз ще го туря така: $> <$.

И двата полюса станат положителни. Щом злото стане положително в двата полюса, доброто става отрицателно в двата полюса. Тогава става привличане, злото привлича доброто, понеже по закона положително и отрицателно се привличат. Щом злото е положително, доброто – отрицателно, тогава се привличат. След дълго време злото като седи при доброто, положителното зло става отрицателно и следователно доброто отрицателно и злото отрицателно, те се отблъскват, доброто напусне злото. Или, казано на ваш език: един червей някъде седи и яде, докато има какво да яде; като няма какво да яде, тръгва на друго място. Казвам сега, по следния начин се привличат. След като активното зло стане отрицателно, онова пък положително зло, което привлякло отрицателното добро, направило отрицателното добро положително. Положителното добро, което привлякло при себе си отрицателното зло, туй отрицателно зло е станало положително, разместват се полюсите. Те като станат положителни, положителни с положителни се отблъскват. Тогава дойде злото и пак се съединят със себе си. Стават два процеса. Дълго време ти си лош, бушуваш в себе си, след туй у тебе настане утихване, двата (процеса) полюса – положителният, на доброто, и отрицателният от своето съединение се [...] върху тебе и ти намериш себе си. Казваш: «Слава Богу, освободих се.» Но много се лъжеш. Няма да се мине дълго време, пак ще започне да те човърка нещо. Вземете един пияница, който има навик да пие. Той се откаже една-две години, после каже: «Чакай, само ще близна малко»; като погледнеш – пак се напил. Или онзи, който обича да пипа, казва: «Само да пипна с пръста си, аз съм се отказал.» Но като пипне, тури го в джоба си, краде. Всякога, когато човек прави опит със злото, злото влиза в джоба му. Всеки, който прави опит с доброто, доброто влиза в джоба му, или в съзнанието му.

Сега, под зло подразбирам: щом правиш опит със своя ум, непременно злото ще влезе в твоето съзнание; щом влезе в твоето съзнание, ще остави своите последствия. Сега, туй е отвлечено, аз ви говоря за злото отвлечено. Тук, на земята, защо някои добри и лоши хора се събират и живеят заедно? Някой път срещнеш един добър човек, привличаш се, казваш: «Има нещо в този човек, което обичам.» Може да се срещаш с него два месеца, ти го отхвърлиш, казваш: «Не го искам този вече.» Защо? Този станал точно като тебе. Той, докато беше грешен, смиряваше се, значи отрицателно зло е той, ти си положително добро, ти го учиш като учител. Той един ден израсне, израсне, започне да мисли, че и той е светия като тебе. Ти казваш: «Като мен ли? Скоро да се махаш! Аз такъв учен не искам. Грешен дойде при мене, сега за три-четири години иска да бъде като мене.» Вие не разбирате закона. Този човек, той изразява твоето състояние, той станал като тебе, отблъсква се. После, като се върне към своето първоначално положение – отрицателният полюс на доброто, се върне недоволен. Съединяват се зло със зло, казва: «Остави, религиозни изветрели, я сега да им направим зло, да им отмъстим.» Добрият търси дрехата си, казва: «Лош човек, който е, не го бутай, да нямаш вземане-даване с него, да ни пази Господ.» Не се минат три-четири години, виждаш ти този, лошия човек, но се обърнал към Бога, пак го привличаш, пак започваш да го учиш. Казвам: Всякога все ще бъдете лъгани, все ще се излъгвате. Казваш: «Защо съм толкоз глупав?» Нима мислите, ако аз стъпя на хлъзгава почва, аз все ще се хлъзна, ще сляза долу, ще се разтърси гърбът ми. Мисля, че съм глупав. Не съм взел в съображение, не съм взел пред вид, уповавал съм на себе си, не съм преодолял мъчнотиите. Който и да е учен човек, все ще слезе; турете и светия на туй място – и той ще слезе по същия начин.

Защото тъй, както разбирам закона, светийството не е подаяние. Светията човек е умен човек, светия е онзи, на когото съзнанието е постоянно будно. Щом в един момент изгубиш своето съзнание, изгубиш своята посока, има опасност да

паднеш, да се спънеш някъде. Сега, не мислете, че светията е изключен от падане. Земните светии не са изключени от падане. Сега, в себе си ако някой път почувствувате промяна, не го считайте, че е извън законите. В законите на развитието, понеже човек е извън доброто и злото, вие трябва да разбирате силите, с които боравите. Вие трябва да разбирате качеството на доброто и злото, трябва да знаете с какви сили оперирате. Трябва да знаете дали оперирате с положителната страна на злото или с положителната страна на доброто, трябва да знаете законите какви са и при доброто, и при злото. Да кажем, имате връзка с един лош човек, образ на злото – какво ще правите? Представете си, млада мома попадне в ръцете на един престъпник в гората, няма кой да ѝ помогне – какво трябва да прави? Или, друг пример: представете си, някой богат човек работил десет години, попадне в ръката на един разбойник – какво ще прави? Казва му: «Ще дадеш парите!» Хубаво, дадеш парите, той те пусне, но някой път вземе, че те надупчи с ножа си, че си заминеш. Тогава какво трябва да правиш? И в двата примера има противоречие. Момата трябва да постъпи другояче. Този човек, колкото и да е лош, на тази мома не може да ѝ направи зло. Тази красива мома, като срещне онзи престъпник, ще я последва, ще сложи оръжието и ще каже: «Какво да правя? Мене ми дотегна да бъда престъпник, не искам да бъда престъпник.» Той седне при нея и казва: «Аз за пръв път срещам мома като тебе, готов съм за тебе да живея, каквото ми кажеш, ще го направя.» Какво трябва тя да му каже, сега? Вие сега във вашия ум ще мислите какво тя да каже. Тази мома с какво трябва да започне? Тая мома носи една торба с хляб, трябва да извади хляба, да се наяде, той е гладен. След като се наяде, ще заспи. Тя да му остави една записка: «Заминавам по работа, остави оръжието си, ела подир мене.» Няма да му каже къде [е] отишла. Той като стане, прочете записката, ще види кой път да хване. Той ще ходи, ще мисли къде да я намери. В туй търсене ще започне да работи неговата душа. Ако тя започне да го глади по лицето, работата е свършена: той ще я изяде тогава. Често при мене са дохождали такива сестри, избраници, и мои приятели са дохождали, казват: «Този много обещава, що за бъдеще ще стане член на Всемирното Бяло Братство.» Аз като погледна, казвам: Да, да, никакъв брат не може да стане. За да стане брат, трябва да се трансформира.

Злото не може така да се трансформира. Човешката душа трябва да се освободи [от] положителното и отрицателното влияние на злото. Или, другояче казано: в този център на пресичане е силата на съзнанието.

Човек може да се освободи само чрез едно – човек чрез доброто може да се освободи, но ще се съедини, ще се разедини. Само Любовта може да освободи човека от злото.

Следователно аз когато ви говоря за доброто, не е да бъдете добри. Който е добър, може да стане лош; не че той ще стане лош, но сменят се законите в природата. Единствената сила, която може да ви освободи, то е Любовта. Аз говоря за Любовта като сила, която може да освободи. Доброто и злото се подчиняват на Любовта. Тогава може да разберете защо човек търси Бога. Бога трябва да Го търсим като Любов, за да може злото, всички външни условия отвън да се изменят. Ако вие само за един момент почувствувате Божията любов, тъй както може да се е разбирало във времето, когато този пророк [е] говорил... Като говори, има нещо ненаписано. Ако вие имате туй съзнание за Бога, веднага външните условия ще се изменят за вас, вие ще разбирате света в друга светлина, научните теории другояче ще разбирате, отношенията, които имате между вас, ще знаете по-добре да се справите с тях, понеже Любовта ще събуди у вас ония

истински способности и чувства, чрез които ще може да имате едноправилно разбиране. Защото при сегашното състояние съзнанието не всякога е ясно. Запример мнозина още минават във фазата на трансформирането. В света има движение, вие трябва да се подигате. Докато сте във физическия свят, имате свят на резултати. Ще влезете в астралния свят, имате четири главни състояния.

Ще се отклоня малко от мисълта си. Физическият свят е свят на твърдите тела; астралният свят е свят на жидките* тела; умственият свят е свят на въздухообразните тела; причинният свят е свят на светлината. Тия четири свята трябва да ги проникнете, да вземете материал за работа. Ако вие не сте слезли на физическия свят, да вземете от твърдата материя... На тая твърда материя трябва пластичност, вода трябва; или, псевдоним на водата, това е животът. После трябва въздух на тоя живот, или мисъл; на мисълта трябва причина, или сила, трябва му движение.

Изобщо, в полюса на женската форма преобладават повече силите на сърцето. Жената взета, направена е от астралния свят. Човек е направен просто от твърдата материя. Мъжът е направен от твърда материя, жената е направена от жидка материя. Астралният свят е жидък, воден. Следователно по естество в жената преобладават желанията, тя е роб на своите желания. В човека преобладава мисълта. Лявата страна у човека се различава в своите действия. В човека има едновременно две течения в двете полушария на мозъка. Мозъкът на едното полушарие е женски, а в другото полушарие е мъжки. Дясното полушарие е мъжко, лявото – женско. Всички сега мислят с лявото полушарие. Енергията от дясното полушарие минава в лявото. Човек мисли само с половината си глава. Затуй лицето е симетрично. Аз не искам да обръщам вниманието ви върху туй, защото ще изгубите понятието за красота. Много рядко съм срещал лица, които са симетрични. Ако вникнем, ще видим, че едното око е по-хубаво, другото е недодялано, половината уста е хубаво устроена, другата не е изработена. В ръцете е същото, и в другите удове на тялото. Туй показва, че сърцето у човека сега е деформирано, значи нашите чувства деформират нашите мисли. Най-първо ти като пожелаеш един предмет, караш ума да мисли тъй, както твоето сърце иска. Видиш един предмет, да кажем, искаш да вземеш пари отнякъде, казваш: «Мен пари ми са потребни, ще направя това, онова, ще помогна на бедни.» А ти просто искаш да откраднеш, а сега, за да оправдаеш своята кражба, ти ще туриш желания, че искаш да помагаш на бедни, че ще направиш добрини с тия пари. Понеже у жената преобладава сърцето, у мъжа преобладава умът, умът има два полюса и сърцето има два полюса. Този закон, както за мъжа, тъй и за жената, постоянно работи. Лявата област мисли, дясната само трансформира. Ако една жена привлече един мъж – аз туй може да ви докажа, – този мъж сменя енергиите, които са натрупани. Ако той е отрицателен, жената е положителна. Той, след като го напомним, стане положителен, веднага той ще ритне, ще каже: «Мен жена не ми трябва.» И той стане жена. Който отива при жена, жена става; който отива при мъж, мъж става. Следователно в съзнанието сегашните жени искат да станат мъже. В Англия, откак женският въпрос се е подигнал, жените са израснали, станали са два сантиметра по-високи. Сегашните англичанки са станали няколко сантиметра по-високи. Мисълта продължава величината, във височина се расте. По чувство човек расте в широчина. Щом чувствата преодоляват, коремът стане широк, мърда, мърда, ръцете стават тлъстички. Тази е научната страна. Вие още не разбирате ония сили, които действуват в света в обширен смисъл какво означават. Жената в тази форма представлява сърцето.

* жидък (остар.) – течен. (бел. М.И.)

Засега целият невидим свят е съсредоточен за поправяне, за организиране на сърцето. Аз казвам: Всичко седи в жената. И доброто, и злото е съсредоточено в жената, не по форма, но по съдържание. Трябва да се трансформира, да се преобрази жената. Като казвам, че жената е сърцето, вие мислите, че Господ турил нещата по един механически начин. Но във всичките жени, които носят този полюс, трябва да се роди мисълта да живеят добре. Животът на жената минава през сърцето на земята и после ще влезе в ума на мъжа. Както животът минава през женското сърце, така ще мине през мисълта на мъжа; нищо не се постига. Мъжът мисли това, което жената мисли, това, което жената му е създала. Някой път вижда, че има дефект, казва: «Няма какво да се прави.» Той ще си навее беля на главата. Не е тази, видимата жена, ами тази, астралната, голямата жена. С такъв мъж знаеш какво ще стане? Няма мъж, който да не е бит по три пъти на ден. Фигуративно говоря. Всичките ви страдания са от тая майка. Страданията произтичат от неестествени връзки с външни предмети и външни тела, които са в областта на злото. Защото злото е една съзнателна сила, мъжка сила е злото. Злото, това е един мъж. Той като хване една жена, ще я употреби като оръжие. Колкото други мъже намери, той не признава други мъже, той ще ги направи на каша. Той като намери една жена, всеки мъж, който има работа с тази жена, той ще я убие. Мен ми разправяше един доктор, тук му разправяла една българка, 84-годишна българка, такъв един астралец се влюбил в нея, но тя била оженена вече. Той ѝ казва: «Ако бях те залюбил аз преди, щях да убия мъжа ти. Сега само ще измъчвам мъжа ти, че той се е оженил за тебе, няма да го убия.» И във време на Херцеговската война иде при тази българка и казва: «Аз отивам на война, ще се бия в Херцеговина, еди-на кое си място има извор – ако този извор не пресъхне, аз ще се върна, пък ако пресъхне изворът, мене са ме убили.» Изворът пресъхнал и той не се върнал. Това не е дух, дух е само Бог. Всичките други същества си имат форма, която може да се разруши. Формата на една ваша мисъл може да се разруши; формата на едно ваше желание може да се разруши. Всичко в света претърпява разрушение дотогава, докато дойде до онази форма, дето мисълта не може да се разруши. И мисълта се разрушава, но е устойчива. Ние мислим в един по-друг живот, чист и свят живот. Та, всички ние минаваме през областта на злото.

Разсъждавайте разумно. Злото е абсолютен егоизъм. Злото иска да живее и то и не признава никакъв друг живот освен своя живот. Следователно, попаднете ли в нейните клещи, нейните зъби, вие ще бъдете изядени, както една овца се изяда от един вълк. Не мислете защо Господ позволил това. Това е същото да разрешите защо Господ позволил една овца да бъде изядена от един вълк. Ще ви кажа: Господ е допуснал една овца да бъде изядена от един вълк, за да приеме двоен дял от него. Ако вие съгрешите, според вашите теории, съгрешаванията, изгубването на нашето съзнание, ако не допринася нещо повече, то е изгубен живот. Но в двойния дял оправдава се. Чрез ония опитности, през които ще минем, Бог ще даде двоен дял, за да ни очисти от злото. Сега аз ви навождам този въпрос, за да може да живеете, вие искате да живеете в мир. Вие имате едно механическо разбиране. Вие с тази сестра не знаете как да живеете. Най-голямо изкуство е да знаеш как да живееш и да можеш да го предадеш. То не е нещо, което може да го купиш от някой бакалин, не може да го изсмучете от Библията. Христос е велик дух – и Той се посещава от този велик адепт на злото, изкушава Го, неговият ум работи. Започват два ума, той иска да Го отвлече, дава Му три изкушения. Вие сега мислите, защо вас да ви изкушават. По същия закон. Душите ви изпитват, защо?

Ще оставя този въпрос. Ще мине, ще ви намери този разбойник в гората – какво ще правите? Ако си сложи оръжието при вашите нозе, вие се радвайте, извадете торбата, нахранете го – нищо повече. Ако дошла жена при вас, какво ще се страхувате? Аз гледам, навсякъде страх, треперят гащите. Че иде разбойник, дошъл, да трепериш, какво ще допринесеш? Ти ще гледаш разбойника право в очите, няма да се плашиш. И тогава, разбойникът като дойде, ще сложи оръжието. Много хора ги е плашила мечка, защо? – Защото, като я видят, страхуват се и тя казва: «Страхливци!» – и плюе ги. Но ако гледаш мечката, никога няма да те плюе. Ти ако гледаш тази мечка, мечката ще се спре най-малко, ти ще се оттеглиш. Ако не искаш да те плюе, дай ѝ път. Тя казва: «Ти си умен човек, дай ми път!» Тъй като направиш, тя ще мине; ако не направиш тъй, тя ще се изправи, ще те плюе, плюе, ще боледуваш след туй четири месеца, и я оздравееш, я не.

Един пример: Майката лежи на леглото, отдолу под леглото имало орехи, детето запалило една свещ, да вземе орехи; майката спи, не чула. Запалил се чаршафът, уплашила се, вика: «Ох, изгорях!» Казвам: Няма какво да туряте орехите под леглото. Ако закъснели пет-десет минути, щяла да се запали. Не ѝ иде на ум да стане, да свие чаршафа, и хайде навън. Тя вика, че гори, но изходен път няма. Вие казвате: «Ох, съгрешихме!» Вземи чаршафа, свий го, тури го навън, да се свърши работата. По-важно е да се не запалят твоите дрехи, ти да се опърлиш. Тогава работата е малко по-трудна. Злото е вън. Казва: «Съгрешихме.» Влязло е през някоя пукнатина зло – иди, че запуши тая пукнатина. Ако друг път влезе злото през друга пукнатина, пак запуши. То е научно обяснение, може да правите опити. Тъй ще правите опит върху себе си, да не ви е страх. Искам да ви кажа, да не бъдете страхливци. Но не и да мислите, че можем да победим злото. Колкото то да съществува, ти си абсолютно свободен. Може да имаш отношения, може да нямаш работа, злото не може да те зароби. Не допускайте неща във вашия ум, които не са реални. Щом допуснеш, че злото е всесилно, вече нямаш предвид за доброто, ти се заробваш в света. Казваш: «Този живот не може да се поправи, тъй ще си иде тая работа.» Временно тъй ще си иде човек.

Сега – основното положение. Свободата, която имате, обръщайте внимание върху вашите желания и не давайте ход на всяко желание, което се заражда в сърцето. Най-първо опитайте туй желание ваше ли е, произлиза ли от вас. Ако не произлиза от вас, не му давайте ход. Защото всичките желания у човека са в яйцеобразна форма, в зародиш. На туй желание докато не си дал живот, то седи при нозете ти, то е кротко. Щом вземеш туй желание, туриш го в ума, дадеш топлина и живот, след туй носиш последствията, имаш отговорност. Човек щом роди едно желание, той е вече обременен, тогава вече ти ангажираш цялата природа и Бог те държи отговорен. Ти не можеш да унищожиш едно желание. Веднага трябва да се отнесеш до Бога, Той да те освободи от туй желание, да ти покаже пътя, по който може да излезеш. Имате онези желания неестествени, за които ще изразходвате енергията си. И колкото кокошката, която измътва юрдечета, остават при нея, толкова ти ще се ползуваш от неестествените желания. Тия юрдечета ще хвъркнат, не може да останат при нея. Неестествените желания няма да останат при тебе, те ще вземат твоята енергия, ще усетиш една слабост, те ще отлетят някъде. Следователно работи само за онова, което може да остане при тебе. Следователно, казвам, работи само за Любовта, която може да остане при тебе. Единствената сила, която всичко остава у нея, то е любовта. Затуй ви казвам да научите закона на Любовта. Казвам: Сега трябва да обичате. Най-голямото изкуство е да знаеш как да обичаш. То е една от най-сложните науки. Казва: «Трябва да се обичаме.» Но как трябва да се обичаме е въпросът. Колко пъти от неразбрана обич ние сме си създали нещастие. Ти обичаш едно свое

дете, храниш го, после създаваш най-лошите подтици, развива се тщеславие, гордост, грубост и тям подобни. Туй дете тъй да го обичаш, със своята Любов да развиеш най-хубави качества. Вие искате по някой път да ви обичат. То е опасна работа, да ви обичат. Няма по-хубаво нещо от Любовта, но и няма по-опасно нещо от Любовта, да ви обичат. Защото, ако ви обича един лош човек, той ще внесе лошото. Ако ви обича добър, много добре е. Лошият човек ще събуди у вас любовта, той ще внесе любовта, но тази любов ще ви поквари. Преди всичко Любовта трябва да бъде свободна от посторонни, външни влияния, за да се изяви тъй, както трябва. Когато говорим за Христовата Любов, разбираме да бъде свободна от външни влияния. Ако не е свободна, тя ще създаде в тебе туй течение, което е във вълка. И вълкът има любов, но тая любов го заставя оттук да вземе едно агне, там да вземе друго агне. Щом дойде до овцата, стане по-умна, ще пасе трева, след туй ще иде, ще даде от млякото, което образува от себе си, няма да иде да вземе агне. Имате един метод на вълка, но имате друг метод на овцата. Вие не искате много страдания, но в тази област човек, който не работи по методите на овцата, ще има по-големи страдания. Онази любов, в която хората страдат, показва, че хората не са работили както Бог изисква. Всяка любов, в която се усеща, че е излъган, човек в резултат страда.

Каква мисъл остана у вас? У вас злото е от двата полюса – положително и отрицателно. И доброто е положително и отрицателно. Или злото е на работа, или е на почивка; и доброто е в работа, и доброто е в почивка. Всяко нещо, което е в почивка, то е минало в активност в живота. Злото, като дойде да работи, ще свърши своята работа; и доброто, като дойде, ще свърши своята работа. Злото винаги руши – то като дойде в тебе, съграденото ще го събори. Доброто като дойде, гради винаги. Злото винаги руши. Любовта е вътре, тя е закон, който регулира отношенията на злото и доброто.

Вие никога не може да регулирате отношението на злото и доброто, ако нямате Любов. Тя е сила, която регулира, тя е сила, която може да превръща енергията. Тогава Любовта взема от злото, дава на доброто, взема от доброто и дава на злото. Когато злото е положително, тя прати отрицателното добро, взема от нейните енергии и то стане положително. Когато доброто стане положително, праща отрицателното зло, обмяна става. Защото при положителното състояние постоянно се натрупват излишни енергии и ако тия енергии не се пласират в един разумен живот, ще стане един вътрешен взрив. Ако вие на една кола натрупвате, натрупвате, непременно оста ще се счупи, ще се наведе. Ако натрупваш мисъл, същият резултат ще дойде. Ако мислиш, че си много добър, мислиш, мислиш, ще дойде вътрешна гордост. Един неумолим закон е това. Като дойде тая гордост, тя ще те смъкне до дъното на ада. Затова е необходимо да идеш до едно място, излишното добро у тебе да го предадеш, резултатите на излишното добро да минат в друга форма. Защото добрият човек не трябва да иде при богатия, той трябва да иде при сиромасите. Аз ви цитирам само отношения. Богатият при богатите не трябва да отива, защото и двамата са положителни; сиромасът при сиромас не трябва да иде. Един богат при сиромаса трябва да иде, и сиромасът трябва да иде при богатия. Богатият, който натрупвал богатството, трябва да иде при добродетелния сиромас и отрицателният сиромас, който е лош, че осиромашал, трябва да иде при някой много добър богат човек, и той човек ще стане.

Тези са постоянни процеси, които действуват вътре в живата природа. Тези неща, които вие не може да разрешите, защо Господ така прави. Той прекръстосва силите от един човек в друг, държи равновесие – един закон, да се развива едно подобрене.

Сега, оставете старите разбирания. Казва: «Да дойде Христос и да ни спаси.» Христос при вас идва много пъти. Христос идвал е отвън, идвал е и отвътре, не в такава форма, човешка. Привидно Христос при вас е идвал, не с такава тяло, с каквото вие сте изобщо свикнали да мислите. В тялото на Христа не тече такава топла кръв, дето се образуват болести; в кръвта на Христа не може да се образуват неестествени желания. Тя е чиста кръв, в която никакви микроби с отрицателни качества не може да живеят, тя е кръв, която носи вечен живот. Тази кръв, тя е Словото в живота, това е Словото, което функционира, наричат го хляб. Казва Христос: «Ако не ядете плътта ми, нямате живот!» Когато ти мислиш, когато ти повториш една дума, която Христос [е] казал, която [е] излязла от Бога, тя е храната, тя образува чистата кръв. Ако тялото е пълно с тази кръв, то е свободно. Злото като влезе в тебе, защо то не прави пакост? Понеже Любовта е там, ще започне да лиже краката на Любовта, ти ще бъдеш свободен. Злото го е страх от Любовта. Вие казвате: «Любовта поробва.» Не, безлюбието поробва. Любовта освобождава, а безлюбието поробва. Казвате: «Не си струва човек да люби.» Не, ти си имал работа със злото, без да си имал работа с Любовта. В света щом влезе злото, човек се усеща поробен; щом дойде доброто, усещаш се свободен. Щом дойде злото, усещаш, че си изгубил нещо; щом дойде доброто, усещаш, че си придобил нещо. Щом Любовта дойде, и двете сили са под нейно влияние, усещаш, че си господар на положението, едновременно виждаш какви са отношенията, не те е страх от злото, виждаш, че тия сили се уравновесяват. Ти седиш, работиш с пари, намериш касата на някого – занесеш парите; намериш вола – прещаш го; намериш дреха – занесеш; на когото е, когото и да срещнеш, в каквото положение и да си, ти не се обезкуражаваш, теб ти е приятно да направиш една услуга. Онзи, който няма равновесие, щом види парите, вземе ги; като намери дрехата, вземе, продаде я. Та, сега, внесете Любовта във вашия живот, винаги се старайте да дойдете в хармонично състояние. Да кажем, възбуден си. Кажете: «Бог е Любов, Бог живее в центъра на моя живот.» Спри се там и помисли за Бога; може една минута, може две минути, може ден, два, може да си вършиш другата работа, но дръж тая мисъл, тя трябва да седи. Веднага човешката мисъл ще се разреши. Болен си. Някои имате ревматизъм. Аз да ви дам начин за лекуване на ревматизма. Който има един неизлечим ревматизъм, стоплете вода до 30–31 градус, турете в легена, седнете вътре, понатъркайте слабините си, изчистете се. Ако ви боли кракът, кажи: «Любовта живее в мене, Любовта живее в мене.» Не му се сърди. «Любовта живее в мене», поглади го тъй два-три пъти. Този твой приятел, който седи в крака ти, той след като разбере, кажи: «Няма защо тук да седиш, ела по-горе, в корема, има добро ядене.» Той като излезе от крака и дойде в стомаха, ти ще го гощаваш, от стомаха има много врати, ще го изпъдиш навън. По този начин ако постъпите, ревматизмът в три деня може да си иде, и вие ще оздравеете. Ако не в три дни – в три недели; ако не в три недели – в три месеца, или най-много в дванадесет месеца – повече от дванадесет месеца не може да устои. Направете този опит. Ако не излезе сполучлив, аз ще дойда да направя опита, ще дойда, ще те туря да седнеш в легена, аз ще направя едно баене. Боли те глава, коремоболие имаш – то е хубаво условие, то е хубаво занятие. Ти никога не си мислил за крака, поразтрий го, помисли малко за хубави работи. Ние седнем и не знаем за какво да мислим. Мислим за туй, за което не трябва да мислим. Сега, ако дошъл ревматизмът, аз се радвам, че ви посетил; ако имате коремоболие, аз се радвам; ако заmine, пак се радвам. И като идва, се радвам, и като си отива, пак се радвам. И в единия, и в другия случай е за слава Божия. Боли те глава – за слава Божия е; не те боли вече – за слава Божия е. Казвам, че болестта, то е вече злото във вас. Престане болестта – доброто действа във

вас. То са неизбежни неща. И на здравия човек, който и да е, аз срещам този закон. И в животните действа, и в растенията минава. Когато те са тъжни, не бутам тъжното дърво. Когато растението е тъжно, има особени начини; когато са весели растенията, и те си имат особени начини да изкажат веселието си. Теченията са особени, листата са подигнати. Когато дърветата са весели, има нещо празнично, пък някой път има нещо клюмнало. В цялото животинско царство и в растителното царство този закон действа съобразно съзнанието на тия същества. Не мислете, че вие ще правите изключение. Никой светия не е бил изключен из закона, нито Христос, нито пророците. Изисква се знание. След като придобиете знание, тогава може да се освободите. Сега, аз може да ви освободя десет пъти на ден, но пак ще дойде злото – вечерно време, като спите, пак ще дойде злото.

Та сега, мисълта турете тъй: «Бог живее вътре в мене.» Всичко онова, което Бог е създал в света, е добро. Не виждайте злото, да кажете: «Защо злото е така?» Гледайте на света, че той е добър. Ако ти в злото не може да видиш, Бог е вътре скрит. **В злото Бог е скрит, а в доброто е изявеният Бог.** И най-после, защо ще ви е страх, няма какво да ви е страх. От смъртта по-лошо в света няма. Ама може да ме убият – двоен дял ще ми дадат. Умиране в света няма. Ти ще заминеш от земята, когато Господ определи. Ако живееш по този закон, както Господ определи, ще заминеш навреме; ако не живееш, ще заминеш преждевременно. Ако заминеш по-рано, ще изгубиш опитността. Не е хубаво това, но и човек не трябва да закъснява – пак ще изгуби. Нито преждевременно трябва да заминеш от земята, нито трябва да закъснееш: да живееш толкоз, колкото е определено. С опитността да приготвиш един по-възвишен живот, отколкото тук, на земята. Сега както е на земята, е добре. Ако останеш за по-дълго време, пак е лошо. Ако някой остане за петстотин години на земята, живееш в едно поколение със съвсем други разбирания, представете си, дойде режим, какъвто вие не сте сънували, вие живеете със своите минали идеи, новото не може да приеме, всичко ви е противно, за вас животът ще бъде неприятен. Докато Бог се изявява в живота, животът е приятен; когато Бог не се изявява в живота, животът е неприятен. Когато човек иска да живее повече, отколкото трябва, Господ се оттеглява. Поддържа те баща ти десет, дванадесет години, в университета те праща, най-после казва: «Не те поддържам, синко, върни се!» Ако ти не идеш, той престане да ти праща, сам трябва да работиш. От невидимия свят, когато не работиш, веднага бюджета прекъсват. Казва: «Много лошо е.» Сега, докато Бог живее с вас, използвайте. Аз ви казвам идеята. Бог мисли за всинца ви; докато Бог мисли за вас, вие се радвайте на тая мисъл. Не се радвайте дали Бог е вътре във вас. Дали Бог е вътре във вас или не, то е равносилно. Бог не може да мисли за някого. Щом Бог мисли заради вас, то е достатъчно, Бог, който е свършен. Не се спирайте да търсите Господа във вас. На кое място ще турите Господа, я ми кажете! Вътре в гърдите ли? **В съзнанието, в най-свещеното място, което имате, там трябва да живее Бог.** Ако го туриш в туй тяло да живее, ти имаш смъртта предвид, ти създаваш едно зло. **Винаги Бог е в твоето съзнание.** Когато Той дойде, спри се малко и мисли. Като се спреш, мисли, че Той е с тебе. Аз на мнозина съм виждал, Господ дошъл на гости, вие него ден ще се скарате три пъти. Казвате: «Аз, Господи, така ги хокам, така ги поправам.» Господ казва: «Много добре.» Не се минат два-три дни, Той ще ти въздаде двоен дял. Ти хукаш, и теб ще хукат; ти биеш, и теб ще бият. Ще дойде отгоре ти същото.

Тайна молитва.

Забележка на съставителя Вергилий Кръстев:

1. Тази лекция на Общия окултен клас, държана на 11 ноември 1931 г. на Изгрева в София, е отпечатана в томчето «Събуждане», XI година, том I, в 1944 г., София, на стр. 125–148, по стария правопис.

2. В каталога на Елена Андреева тя е под номер 1457 със заглавие «Двоен дял».

3. Тук е предоставен оригиналният ръкопис от ръката на Паша Теодорова, което е точно онова, което е дешифрирала от собствената си стенограма.

4. А в отпечатаното томче, «Събуждане», стр. 125–148, тази лекция е редактирана изцяло, като по този начин Духът на Словото на Учителя напуска отпечатания текст и то е вече едно обикновено четиво. И това всеки може да си го провери.

5. Въпросът за редактирането на Словото на Учителя Дънов е разгледан в «Изгревът», том IX, стр. 797–800, 800–824. Вижте също стр. 683–687, 695–697.

6. Тази оригинална беседа е включена, за да може да се проумее знанието, което Учителят Дънов ни открива за **злото и доброто**. Тя най-добре ще послужи да се разбере **ролята, дейността и личността на Любомир Лулчев на Изгрева в София при нозете на Великия Учител Беинса Дуно**.

7. Още в 1-ва школна лекция на Общия окултен клас, II година, на 6 октомври 1922 г. – «Положителни и отрицателни сили в Природата. Зло и добро в живота. Светлина и тъмнина в света», Учителят Дънов предава едно ново знание за Школата на Всемирното Велико Бяло Братство. А именно:

а) Положителните сили разрушават, а отрицателните сили градят.

б) Доброто в света, то е една отрицателна сила – то гради.

Злото в света е една потребност, то не трябва да се изкоренява, то трябва само да се ограничава.

в) В Школата на 100 души добри хора са потребни 10 лоши. Те представляват канализацията, през която трябва да изтече мръсотията и нечистотията, която отделя това общество.

г) В Школата на 100 души лоши хора трябва да има 10 добри човека. Те представляват комините, през които да се изхвърли димът, породен от нечистите мисли и чувства на това общество.

д) Доброто в света иде чрез добрите хора, а пък злото в света си отива чрез злите хора.

е) Между лошите и добрите човеци трябва да има едно съотношение, да се спогаждат, да живеят разумно помежду си. Всеки човек, на което място е поставен, трябва да върши Волята Божия.

8. Ето защо бе подготвен и напечатан от мен «Изгревът», том XX, за Любомир Лулчев.

Вергилий Кръстев

XVI.

Бележки

за

Любомир Лулчев

1. Любомир Лулчев в томовете от поредицата «Изгревът» ... 1024
2. Любомир Лулчев и Елена Андреева
от «Изгревът», том IX 1029
3. Как се подготви за печат «Изгревът», том XX 1030

XVI.

Бележки за Любомир Лулчев

Вергилий Кръстев

1. Любомир Лулчев в томовете от поредицата «Изгревът»

1. Още в самото начало на моите издирвания за историята на Школата на Учителя Дънов се сблъсках с името на Любомир Лулчев. Онези, които го познаваха, разказваха своите впечатления за него, аз записвах и всичко това бе публикувано в «Изгревът» от том I до том XIX. Не е пропуснато нищо. И е дадено така, както ми е разказано.

2. Моите познания за него се увеличаваха, те се публикуваха в томовете «Изгревът» и за мен той бе служител на Черната ложа, така, както всички без изключение го приемаха.

3. Учителят Дънов с него е имал много проблеми, защото в един период от време Любомир Лулчев работи срещу Учителя. И тогава пред приятели Учителят споменава имената на онези на Изгрева, които работят срещу него. Тези имена са описани в различните токове от «Изгревът» – те не са укрити.

4. Аз преминавах през различните етапи, и то строго последователно. Дойде време, когато бе написано в «Изгревът», че там, в това общество, присъствува както Бялата, така и Черната ложа. И те са свързани – едните са корените на дървото, а другите са клоните. А Учител на двете ложи е Мировият Учител Петър Дънов, в Когото е Божественият Дух и Христовият Дух и Той е, Който управлява двете ложи. Мировият Учител управлява Битието и Небитието.

5. В «Изгревът», том I, името на Любомир Лулчев се споменава на много пъти. На стр. 326 се отбелязва, че за пръв път се изпълнява едно нареждане на Учителя – и то е за спасяване на българските евреи от немските концлагери. Първият е Методи Константинов. Вторият е Любомир Лулчев, а третият е цар Борис.

6. В «Изгревът», том I, стр. 328, Учителят упреква Лулчев, че не е предавал точно думите му на царя.

7. В «Изгревът», том I, стр. 337, е разказано от Темелко от с. Мърчаево, как Лулчев воюва срещу Учителя и срещу руснаците.

8. В «Изгревът», том I, стр. 446, Учителят нарежда на Лулчев да каже на царя, че трябва да предаде на английския крал Едуард VIII, че трябва да се върнат колонии на Германия, иначе политическият германски котел ще гръмне и ще дойде втора световна война. Не изпълниха волята на Учителя англича-

ните, и след това немските бомби бомбардираха Лондон по време на Втората световна война.

9. За ролята на Лулчев на Изгрева виж в «Изгревът», том I, стр. 451–452.

10. За дневника на Лулчев, който докара много бели на Братството и който бе причина Лулчев да бъде осъден на смърт от комунистите чрез Народния съд на 2.II.1945 г., виж «Изгревът», том I, стр. 453–454.

11. За спасяването на българските евреи и за ролята на Лулчев виж в «Изгревът», том I, стр. 483–484.

12. Защо не бе въведена Паневритмията в българските училища и ролята на Лулчев – виж в «Изгревът», том I, стр. 495–507.

13. За ролята на Лулчев за издаване на книгата «Агни Йога» от Мория виж в «Изгревът», том I, стр. 509–510. А обяснението за издаването на тази книга виж в «Изгревът», том IV, стр. 566–571, 571–575.

14. Откриването на извора «Ръцете, които дават» на Седемте рилски езера е от един брат, за който споменава Елена Андреева. Този брат е Любомир Лулчев. На снимките в том XX от № 29 до № 41 го виждаме, че взима участие в строежа на Извора «Ръцете». Виж «Изгревът», том I, стр. 556–558.

15. За побоя, нанесен върху Учителя, има пръст и косвена роля и Лулчев. Виж «Изгревът», том I, стр. 561–565.

16. Как Лулчев помага за изкачването на полупарализираното тяло на Учителя след побоя, като го качва на кон, виж в «Изгревът», том I, стр. 567–568.

17. Как се закупуваха парцелите на Изгрева и как се раздробяваха по 200–300 кв. м. от д-р Жеков и Лулчев – виж в «Изгревът», том I, стр. 585–586. За същото виж и в «Изгревът» том II, стр. 173–174.

18. За едно от преражданията на Лулчев като Пилат разказва Галилей Величков в «Изгревът», том IV, стр. 219.

19. Какво е мнението на Учителя за Лулчев, че той не предава точно думите Му – виж в разказа на Георги Драганов от Ямбол в «Изгревът», том IV, стр. 222, точка 1.

20. За ролята на Лулчев при спасяването на българските евреи разказва и Нестор Илиев в «Изгревът», том IV, стр. 251–252.

21. За създаване на групата «Упанишадите» от Лулчев виж разказа на Драга Михайлова в «Изгревът», том IV, стр. 322–323, под № 17.

22. Ролята на Лулчев за очертаване на елипсата около котвата на Методи Константинов, за да я охранява от ударите на външни сили – виж «Изгревът», том IV, стр. 380.

23. Развиване на активна духовна дейност на група, включваща и Лулчев – виж «Изгревът», том IV, стр. 389.

24. Връзката на Лулчев с Методи Константинов – виж в «Изгревът», том IV, стр. 394.

25. Как бе свален заместникът на Учителя от катедрата и как Лулчев помага на Методи Константинов – виж в «Изгревът», том IV, стр. 398.

26. За решението на Учителя, предадено на Методи Константинов, повече Лулчев да не се бърка в политиката, виж в «Изгревът», том IV, стр. 469, ред 6–17 отгоре.

27. За цар Борис, Учителя и ролята на Лулчев виж в «Изгревът», том IV, стр. 472–473, под № 51.

28. За арестуването на Лулчев и Методи Константинов от комунистите в Държавна сигурност на Львов мост и за освобождаването на Методи виж в «Изгревът», том IV, стр. 490–492, под №60.

29. Методи Константинов разказва за Любомир Лулчев – виж в «Изгревът», том IV, стр. 501–505, под №64.

30. Спасяването на българските евреи и ролята на Лулчев и Методи Константинов – виж в «Изгревът», том IV, стр. 533–535.

31. За дейността на Лулчев на Изгрева разказва и Мария Тодорова. Виж «Изгревът», том V, стр. 277, под №110.

32. За лъжепророците и лъжеучителите и как Невена Неделчева приемаше Лулчев – виж в «Изгревът», том V, стр. 730, 17 ред отдолу.

33. За деня на ареста на Лулчев и Методи Константинов разказва Наталия Чакова в «Изгревът», том VI, стр. 126, ред 6–24 отгоре.

34. За комунистическата власт и дъновизма и ролята на Лулчев за отношението на властта виж в «Изгревът», том VI, стр. 157.

35. Йордан Бобев, шофьорът, един от верните на Лулчев и личен слуга, разказва за Лулчев. Виж «Изгревът», том VI, стр. 509–513.

36. За побоя върху Учителя през 1936 г. разказва и Иван Сечанов и споменава за ролята на Лулчев. Виж «Изгревът», том VI, стр. 532–533.

37. За молитвата на Учителя през нощта и Лулчев виж «Изгревът», том VI, стр. 536, под №5.

38. Защо не се закупиха местата на Изгрева – виж разказа на Георги Йорданов в «Изгревът», том VII, стр. 72.

39. За Йордан шофьора, помощника на Лулчев, виж «Изгревът», том VII, стр. 285.

40. За ролята на Лулчев на Източния фронт срещу Русия виж разказа на Темелко от с. Мърчаево в «Изгревът», том VII, стр. 424.

41. За Любомир Лулчев, разказ на Темелко от с. Мърчаево – виж в «Изгревът», том VII, стр. 437–438.

42. Стефка Няголова в «Изгревът», том VII, стр. 461, под №15, говори за просветлението на Лулчев след разговора му с Учителя.

43. Йотка Младенова в «Изгревът», том VII, стр. 494–495 разказва спомените на Невена Неделчева за Лулчев.

44. Васко Искренов в «Изгревът» том VII, стр. 505–506, под №11, разказва за изповедите на Лулчев.

45. За интересите на Лулчев към фотографията виж в «Изгревът», том VII, стр. 516, под №20. Той е имал фотоапарат и е заснел Учителя и живота на Братството. В момента не разполагам с тези снимки.

46. За змийското гнездо на Лулчев виж разказа на Ангел Вълков в «Изгревът», том VII, стр. 533–534.

47. За една екскурзия до Черни връх с Учителя, в която е участвувал и Лулчев, виж в «Изгревът», том VII, стр. 548 под №35.

48. За съдбата на Лулчев виж «Изгревът», том VII, стр. 583, 19 ред отгоре.

49. Лулчев оценява Бертоли за неговите заслуги, че е майката на Изгрева. Виж «Изгревът» том VII, стр. 658, под №8.

50. За Любомир Лулчев разказва и Крум Божинов в «Изгревът», том VII, стр. 693–694.

51. Как изучаваха хиромантия, астрология покрай Лулчев – виж разказа на Димитър Грива в «Изгревът», том VIII, стр. 227, ред 21 отгоре.

52. За ролята на Лулчев на Изгрева разказва Димитър Грива в том VIII, стр. 257–258.

53. Величка Няголова в «Изгревът», том VIII, стр. 543–547.

54. Тодор Маринчевски за Любомир Лулчев – виж в «Изгревът», том VIII, стр. 622–637. Маринчевски лично си написа спомените на ръка, въведохме ги, разпечатахме ги и му ги дадохме да ги прегледа и одобри. Между другото ми предаде на един лист по точки написани негови бележки във връзка с онова, което бе написано за Лулчев от други хора, непознаващи Лулчев. Ето ги бележките:

а) Лулчев е роден на 1.XI.1886 г. по стар стил.

б) Не минава в запас с чин полковник, а е уволнен с чин подполковник.

в) Гела (жена му) не е преподавателка по пиано и Малина Тимева не е била нейна ученичка, а е била чистачка в дома ѝ и «приятелка». Майката и дъщерята убиват Гела заради златните бижута.

г) Малина Тимева и майка ѝ Стойна са осъдени на смърт, но след обжалване на делото от най-добрите софийски адвокати, присъдата се заменя с доживотен затвор.

д) Не години, а месеци преди убийството на Гела, Лулчев настоява тя да се махне от тази къща, защото може да бъде убита. Но тя не го е слушала изобщо по тези въпроси.

55. За «Упанишадата» 1937 г. виж в «Изгревът», том VIII, стр. 622–623, под №7. Маринчевски започва последователно да разказва за Лулчев в следващите глави.

56. «Упанишадата» на езерата 1939 г. – виж в «Изгревът», том VIII, стр. 623–624, под № 9.

57. Любомир Лулчев ли е виновен за всичко – виж в «Изгревът», том VIII, стр. 624–625, под № 9.

58. Любомир Лулчев – кратка биография – виж в «Изгревът», том VIII, стр. 625–629, под № 10. На стр. 627, ред 33 отгоре вестниците са «Алфа» и «Живот».

59. Борис Николов и Лулчев – виж на стр. 629–632 в «Изгревът», том VIII, под № 11. Лично Невена Неделчева ми е разказвала как цяла седмица от двора на двореца се вдига голям пушек от изгаряне на документи и архиви. Тогава отива при Учителя и Го запитва какво да прави с дневника на Лулчев. Тогава Учителят строго забранил да му се унищожава дневникът и казал: «Той нали затова го написа, за да се прочуе. Нека сега да провери дали този дневник ще го спаси или ще му затрие живота.» И заради този дневник го осъждат на смърт, и то след намесата на СССР, защото Народният съд първоначално го осъжда на доживотен затвор и прокурорът официално не му иска смъртната присъда.

60. Съдът на Кесаря – виж «Изгревът», том VIII, стр. 632–633, под №12.

61. Какво означава послушанието към Учителя – виж в «Изгревът» том VIII, стр. 633, под №13.

62. За кармата на Лулчев – виж «Изгревът», том VIII, стр. 633–634, под №14.

63. Спасяването на Николай Дойнов – виж в «Изгревът» том VIII, стр. 634–635, под №15.

64. *Методът на Учителя за опитомяване на вълците* – виж «Изгревът», том VIII, стр. 635–636, под №16. Маринчевски занася до съда писмото на равин Даниел Цион, в което се указва кой е спасил евреите в България.

65. *За кармата на България* – виж «Изгревът», том VIII, стр. 637, под №17. Дотук са разказите за Лулчев на Тодор Маринчевски. Не съм променил нито дума от неговия ръкопис.

66. Предупредих Маринчевски, че ще напиша свой коментар и ще отговоря на поставените въпроси от неговия ръкопис. Той много се смути и много се възбуди от това. Казвам му, че аз имам право на мнение, трябва да го публикувам. Написах го. Озаглавих го «Без Любомир Лулчев не може». Да, наистина без него не може. Всичко написано от мен е вярно, дори и сега, когато подготвям том XX за Лулчев.

67. Исках от Маринчевски да ми предаде всичко, което има останало у него и което пази за Лулчев. Обеща, но не ми го предаде. Искаше да ги пази. И след като отидох при него и му връчих «Изгревът», том VIII, с неговите отпечатани спомени, пак се размотаваше и не ми предаваше запазените материали. Накрая ми предаде няколко снимки, които ги публикувам в този том. Предаде ми едно запазено течение от неговия вестник «Алфа», статии от които публикувам в този том. А можеше всичко да ми предаде. Замина си от този свят и всичко изчезна. Не ме послуша. А послуша онези, които разрушават и затриват, за да не остане следа.

68. Маринчевски беше много разположен към мене, но все отлагаше, смяташе, че ще живее вечно. Беше много голям красавец на младини и се запази такъв до старини. Да му се чуди човек откъде избликва тази външна и вътрешна красота от него. Когато споделих това мое наблюдение с него, той се засмя. И ми призна нещо много важно: «Аз бях много красив и имах много приятели. И всички мои приятели ги заведох на Изгрева при Учителя. Та те ме любеха чрез тяхната човешка любов към мен, а аз се отблагодарявах, като ги водех при Учителя, да се свържат с Него и със Словото Му. Ама много народ съм завел по този начин на Изгрева.» Аз стоях изумен. Учудвах се. А Маринчевски се усмихва. «Това, което ти казвам, е вярно. А дали са получили нещо от Словото на Учителя, то това си е тяхна работа. Аз моя дълг съм си изпълнил». Отново стоя, наблюдавам го как ми се усмихва. Аз нищо не разбирам. Не мога да го възприема. Вярва в това, което ми разказва. Знам, че това се е случило, но не мога да го приема в себе си и досега. Не мога. И туй то. А Маринчевски е прав за себе си. Но аз не мога да го приема. И туй то. Но затова му помествам снимките. А в «Изгрева», том XIV, на снимка №11 неговата глава е зад главата на Учителя. Има го и на снимка №12 зад Учителя, изправен, облечен в бяла винтияга. Бил е Маринчевски при Учителя и го е имало. И сега го има в «Изгревът», както в том VIII, в том XIV на снимки, така и в том XX на снимки. Радвай се, Маринчевски, че те има и че не те е забравил Вергилий.

69. Как Лулчев е открил с лескова пръчка главното течение на подпочвената вода на голямата чешма в с. Тополица със зодиакалните знаци, може да прочетете в «Изгревът», том X, стр. 85.

70. За спасяването на българските евреи чрез Лулчев говори и Милка Говедева в «Изгревът», том XIII, стр. 472–473.

71. Опитите на Лидия Аладжем да докаже на евреите в София кой е спасителят им остават неуспешни. Виж «Изгревът», том XIII, стр. 543–548.

72. Опитът да се въведе Паневритмията в българските училища и ролята на Лулчев – виж в «Изгревът», том XV, стр. 336–344

73. За спасяването на евреите и ролята на Лулчев виж в «Изгревът», том XV, стр. 352–353.

74. Разказа на Пеньо Ганев за Любомир Лулчев – виж в «Изгревът», том XVI, стр. 53, под № 41.

75. За Любомир Лулчев разказва и д-р Стефан Кадиев в «Изгревът», том XVII, стр. 744–747.

76. За астрологическата карта на Любомир Лулчев виж «Изгревът», том XIX, стр. 559, под №51, и стр. 610.

2. Любомир Лулчев и Елена Андреева от «Изгревът», том IX

1. *Убийството на Ангелина Рагойкова* – виж в «Изгревът», том IX, стр. 23–24.

2. *Родовата карма и убийството на Ангелина* – в «Изгревът», том IX, стр. 291–295, под №118, стр. 605–606.

3. *Осветлението на поляната на Изгрева и Лулчев* – стр. 53, ред 13 отгоре.

4. *Откриване на извора «Ръцете» на Рила и Лулчев* – стр. 47. Този брат, който открива водата, е Лулчев. Виж също и стр. 382.

5. *Побоят срещу Учителя 1936 г. и Лулчев* – виж стр. 70, 72, ред 23 отгоре, стр. 327–328, 393–394.

6. *Учителят се кара на Елена Андреева за връзката ѝ с Лулчев* – виж стр. 85, ред 10 отгоре, стр. 86, ред 26 отгоре.

7. *Връзката на Елена Андреева и стенографите* – стр. 97, ред 8 отгоре, стр. 103, ред 4 отгоре.

8. *Паневритмията и Лулчев, който показва как се играе упражнението «Освобождаване»* – стр. 157, ред 33 отгоре.

9. *Любомир Лулчев* от Елена Андреева: Очерк – стр. 244–252, под №101, стр. 419, ред 14 отгоре.

10. *Царят и Лулчев* от Елена Андреева – стр. 281–283, под №112.

11. *Оставен на кармата си* – за Лулчев – стр. 287–288, под №115; стр. 430, стр. 434.

12. *Мория на Изгрева и Лулчев* – стр. 289–291, под №117, стр. 606.

13. *Предишното прераждане на Лулчев и Елена Андреева* – стр. 302, 435.

14. *Изгонените от Изгрева* – Лулчев и Елена Андреева – стр. 309–313, под №125, стр. 105–108, под №43, стр. 336, ред 18 отгоре.

15. *Опорочение на Високия Идеал и Лулчев* – виж стр. 350–351, 352–353, 357, ред 35 отгоре, стр. 358, ред 42 отгоре, стр. 359, стр. 380, ред 21 отгоре, стр. 381.

16. *Лулчев се впряга в чужда кола* – стр. 420–429, под №160.

17. *Разплащане на кармата* – стр. 435–436, под №162, стр. 440–441.

18. *Кармичната развръзка на Лулчев* – стр. 436–439, №163, стр. 448–449.

19. *Моят роман* от Елена Андреева – стр. 575–624–636.

20. Писма от Елена Андреева до Лулчев – стр. 643–651.

21. Писма от Невена Неделчева до Лулчев – стр. 651–656.

22. *Показанията на дъновиста Лулчев – българският Распутин*. В. «Отечествен фронт», бр. 97 (26.XII.1944 г.) – стр. 661–669.

3. Как се подготви за печат «Изгревът», том XX

1. В разстояние на 3 дни преглеждах поредицата «Изгревът», том I–XIX, и извадих онези места и страници, където бе споменато и отбелязано името на Лулчев. Накрая излязоха 76 точки и 22 точки от «Изгревът», том IX, на Елена Андреева.

2. Само онзи, който е запознат с тези точки, може да има една малка представа за Любомир Лулчев. И то много малка, защото Любомир Лулчев е непознат за всички по времето на Школата. Непознат по дух и по същество. Виждали са само една малка част от живота му, която днес се проектира със 76 точки, плюс още 22 от «Изгревът», том IX.

3. В продължение на 30 години ми попадаха някои негови публикувани книжки. Някой ми казваше: «Слагай ги в един кашон. Ще ти потрябват.» – «Как ще ми потрябват, когато той е представител на Черната ложа?» – «Слагай ги в кашона. Ще ти потрябват». Аз послушах и ги слагах. Не съм ги чел. Не смеех. Страх ме беше. А не проявих дори любопитство, понеже бях много зает по това време със задълженията си на лекар.

4. Беше преминало онова време, при което ме бяха убедили, че «Изгревът» е мястото и на Бялата, и на Черната ложа, защото той така е съществувал и по времето на Учителя Дънов. Принудиха ме да работя и за едните, и за другите. И едните, и другите започнаха да ме охраняват, за да им свърша работата. А горе, на Небето, двата архангела бдяха – единият бе с меч и посичаше всяка непокорна глава от Бялата ложа, а другият с копие изтърбушваше също всяка непокорна глава и търбух от Черната ложа. Това го видях и го написах, за да се знае и да се помни. При това положение на нещата, постепенно в съзнанието ми се налагаше идеята да се подготви един том за Любомир Лулчев. Накрая тази идея се оформи в мен.

5. Извадих кашона и започнах да проверявам какво има в него. Намерих каталози на някои от последните корици и по тях подреждах книгите му. Имах може би половината. Другата половина започна да пристига по най-различни поводи. Няколко книжки ми предаде Светозар Няголов, някои извадих от Народната библиотека с помощта на Ефросина Ангелова Пенкова. Виждах че той – Лулчев, се грижеше да ги получа всичките.

6. Да се оформи концепцията за този том бе труден процес. Това ставаше в движение, след като отхвърлях книжка след книжка на Лулчев. Материалите ги извадих на ксерокс, подреждах ги в папки и ги номерирах. Предварително се запознавах с всяка книжка. Някои ги представях изцяло, от други се взимаше това, което отговаряше на концепцията ми. Но беше застъпен изцяло. Някъде правех мои бележки. Така ги предавах на два екипа, за да ги въвеждат, като предварително им обяснявах, че с този автор шега не бива, че той е жив и ги наблюдава. Оглеждаха ме подозрително дали съм нормален, но когато започнаха да въвеждат материала и големият огън се разгаряше над главите им – тогава разбираха какво им казвах, и усетиха, и видяха.

7. Всяка една папка представлява един отдел, който има номера от папката и има своя концепция. В това ще се убедите сами.

8. Имаше дни и седмици, когато, като подготвях материалите му, стигах до изтъпление на духа. Едвам издържах. Имаше сили, които противодействаха и не желяеха този материал да излезе, и то по начина, който го представям. А в Народната библиотека има може би само 1/3 част от неговите книги. Всичко е изгубено, унищожено и укрито. И това бе целта – да се затрие всичко и да няма никаква следа, нито от Черната ложа, нито от Бялата ложа, нито от Изгрева. Бяха сполучили. Бяха успели. Не са случайни синковците.

9. Бях споделил идеята си със Светозар Няголов и той започна да ми съдействува. Предаде ми някои книжки, които имаше за Любомир Лулчев. После аз начертах една програма и по план му давах онези задачи, които трябваше да изпълни. И той се справи отлично. Онова, което пишеше, се набираше на компютър, разпечатваше се и му се даваше да си го провери и поправи. Много мъчителен етап, но той успя да издържи. Неговият материал, който ще включа, е по програмата на Онзи, който чрез мен движи следващия ХХІ том. Името му го знам. И го познавам лично.

10. Беше включена и Буряна Пенкова, която набра онзи материал, в който имаше астрология и други теми, които не можеха да се дават безразборно на странични лица. И тя се справи с материалите на Светозар Няголов. Успя, но беше много мъчително за нея. Но материалът остана за следващия, ХХІ том.

11. Целият набран материал пристигаше при Марина Иванова, тя правеше разпечатки и ги предаваше на хората, които правеха компютърния набор, да си го проверят. И накрая материалът идваше при нея, тя също го четеше, сравняваше всичко с оригиналите и го коригираше. Беше много трудно. Едва се издържаше от всички.

12. Най-трудно беше с Дневника на Любомир Лулчев и с моите бележки. Аз бях извадил на ксерокс оригинала му от архива на Държавна сигурност. И Марина трябваше да сверява по него. Беше много трудно и с много съпътстващи неясни въпроси и проблеми. Но се справихме. Чак сега той може да се ползва, защото го отворих за българското съзнание.

13. Днес, 9 юли 2004 г., когато пиша тези бележки, още 1/5 част от материала не е готов. Концепцията е спряна точно след моите бележки. Чака се някой да я задвижи. Но материалът го няма още. Не е готов и всичко е спряло и чака времето си. А аз продължавам да работя по моите си теми.

14. Когато движех материалите на Лулчев и ги подготвях, аз едновременно работех по «Изгревът», том XVIII и том XIX. Едвам издържах физически, психически и умствено. Добре че издържах. Но никога не бих могъл да повторя този етап с Лулчев. Не бих могъл да издържа. Бяха невероятни преживявания и тежестта върху мен бе огромна и всеки момент очаквах да бъда смазан. Но някой протягаше невидимата си ръка и за минути ми даваше отдих. И така издържах. И другите около мен по същия начин издържах.

15. А веригата на Лулчев действуваше безотказно. Тя си гонеше нещата да се подготвят по най-бърз начин за неговия материал. Беше ужасяващо да се наблюдава всичко това, защото човек вижда, че е една кукла на конци, които му дърпат конците по строг, написан от някого, куклен сценарий. Всичко, което ми трябваше, те го осигуряваха още на следващия ден. И винаги, когато предавах материалите на екипите, ги предупреждавах: «Внимавайте, че онзи приятел не е случаен и че си гони работата.» После се убеждавахме всички в гонитбата.

16. В друго време не можеше да се направи този том. Времето ни бе отпуснато, дадоха ни се условия, докараха се екипи и всичко се движеше при голямо напрежение. А как Марина Иванова издържа с тези три малки деца – аз още не мога да си обясня. Но знам защо издържа. Трябваше този том да излезне.

17. Снимките бяха подготвени и подредени за седем дни. Дойдоха от много места. Аз също имах много снимки. Друга част ми даде Светозар Няглов. А Вихър Пенков ги подготви и изкара на филм. А с Ефросина подготвихме последните четири страници снимки.

18. От излизането от печат на XIX том от «Изгревът» на 22.III.2004 г. досега, 10.VII.2004 г., аз подготвях и движех материалите на още 4 тома от «Изгревът». Бях изключително натоварен. Материалите преминаваха през мен, аз ги подготвях, подреждах, предавах ги на екипите и се уточнявах. И в същото време трябваше да подготвям и да движа тома за Лулчев. Земен човек това не може да издържи. Трябва да дойде небесният човек, да влезе в земния, за да свърши тази работа. А едно такова посещение не е случайна работа и е необикновено явление, неописуемо за човешкия земен живот. Но накрая успях да го направя. И небесният, и земният човек си свършиха работата. Не аз, но вие трябва да им благодарите, защото без тях двамата нямаше да го има този том. И всичко щеше да изчезне и да се загуби. Но синковците на разрушението не успяха. А синовете на възкресението дойдоха и възкресиха материала на Любомир Лулчев. И сега можете спокойно да го четете, без да се опасявате нито от Черната ложа, нито от Бялата ложа. Той е вече в «Изгревът» и него го охраняват двама архангели с меча и копието. Те стоят над него. Уверявам ви, че ще си го проверите сами.

19. Защо така подредих папките? Всяка папка е отделен отдел. Като единица е много силна. Но като се обединят в «Изгревът», то силата на всяка папка преминава в следващата. И се получава нещо необикновено. Като ураган, който връхлита върху човека и разрушава всички стари убеждения, и ги отвява и разпраща в празното пространство. Затова, да усетите силата на този том, да се възползвате от неговата сила, то съветвам ви да го четете подред – глава след глава. Тогава всяка глава ще да светне като обикновена крушка, ще засвети този том във вас от десетки крушки, съзнанието ще ви се разшири и ще се пробудите. Защото човек може да чете една книга само на светлината. А тази светлина ще я получите само по този начин – папка след папка.

20. И така, Любомир Лулчев е застъпен в цялата си литературно-творческа изява. Не съм включил само една книжка – «Най-нужното за живота», стъкмил подпоручик Лулчев. Година 1919. Това са мисли на Сенека от времето на Римската империя, когато горяха първите християни обвити в смола. Реших да не я включвам, защото това е чуждо творчество.

21. Материалите, които съм ползвал от архива на Министерството на вътрешните работи, получих чрез моя молба по установения ред – това е Дневникът на Любомир Лулчев и другите показания. Заплатил съм за изваждане на ксерокопие и още толкова за право на публикация. Така че тук съм изряден, а когато излезе от печат книгата, ще им занеса една-две книги. Това влиза в условията и реда за ползване на архив МВР. А на неговите служители от читалнята и от архива – благодаря, бяха много любезни с мен. Това много рядко ми се случва. Но се случи. Затова е моята благодарност към тях.

22. През 1992 г. за първи път беше публикуван Дневникът на Любомир Лулчев под заглавие: Любомир Лулчев. Тайните на дворцовия живот: Дневник (1938–1944 г.). София: СК «Веселие», 1992, ISBN 954–8043–02–5, под общата редакция на Пелин Пелинов, съставителство и бележки Цочо В. Билярски. Това начинание беше достойно за похвала, понеже в сп. «Отечество» през 1982 г. бяха публикувани откъси от този дневник от проф. Илчо Димитров. През 1982 г. бяха публикувани, също в сп. «Отечество», под заглавие «Без маска», откъси от процеса на Народния съд. В сп. «Отечество» през 1989 г., със заглавие «Лулчев – съветник на царя», бяха публикувани откъси от този дневник, подготвени от Ангел Цураков. Всички тези публикации през 1982 г. и 1989 г. бяха насочени както срещу Любомир Лулчев, така също и срещу последователите на Учителя Петър Дънов. Материалите за тези публикации бяха взети от архива на МВР, а тогава само сътрудници на МВР можеха да ползват тези архиви. Затова бе достойна за похвала публикацията на Дневника на Любомир Лулчев през 1992 г.

23. През 1996 г. излезе книгата: Народният съд срещу Любомир Христов Лулчев, 59-годишен, неосъждан, последовател на Бялото братство, таен съветник на цар Борис III: Документи. София: Астрала, 1996, ISBN 954–562–066–8, на която е написано, че това са стенографски записи от процеса, като не е отбелязано от кой архив са взети. В раздел XIII на настоящия том на «Изгревът» цитираме четири кратки откъса от тази книга – на стр. 891, 892, 909 и 928.

24. Когато странирахме всички 18 папки, които бяха 18 раздела, се оказа, че се получиха около 1500 страници на «Изгревът». Такъв обем не можеше да се подвърже. Искрах всичко, което бях подготвил, да се включи в един том и да приключа. Вихър Пенков ходи, проверява в една нова печатница как може да се отпечата и подвърже. Накрая видях, че концепцията се промени от Невидимия свят. Аз също трябваше да я променя долу. Не беше леко да се справя.

25. Тогава реших да влязат 12 папки и Дневникът с други, свързани с него материали. Концепцията се оформи и така ще се издаде този том. Накрая разбрах, че така стана по-добре.

26. Останалите материали ще се включат в «Изгревът», XXI том. Той ще бъде още по-силен от настоящия том. В момента той се движи и се подготвя. Дано сме живи и здрави, за да се осъществи начинанието ни.

Амин!

Вергилий Кръстев

XVII.

Учителят

Петър Дънов

за Любомир Лулчев

- 1. Учителят за българите и за Любомир Лулчев**
(Разговор с «учителя» Дънов. В. «София», бр. 150, 2.XII.1930 г.) 1035
- 2. Учителят за кривите съвети на Любомир Лулчев**
(БЕЗОПАСНОТО МЯСТО: 12. лекция от Учителя, държана на 22.XII.1944 г., София – Изгрев. – В: Новият светилник: Лекции от Учителя на Общия окултен клас, г. XXIII (1943–1944). София, 1946, стр. 270) 1036
- 3. Цар Борис III умира и отива на доклад при Господа**
РАЖДАНЕТО: Беседа от Учителя, държана на 29.VIII.1943 г., София – Изгрев. – Във: Вечното благо: Съборни беседи. София, 1944, стр. 158–162) 1036
- 4. Цар Борис III дава доклад пред Господа за българите**
ВЪЗПРИЕМАНЕ И ПРЕДАВАНЕ: беседа от Учителя, държана на 8.IX.1943 г. – Във: Вечното благо: Съборни беседи. София, 1944, стр. 270–271 1038

XVII.

Учителят Петър Дънов за Любомир Лулчев

1. Учителят за българите и за Любомир Лулчев

(Разговор с «учителя» Дънов. В. «София», бр. 150, 2.XII.1930 г.)

За иконата и за идеалния човек. – За Лулчев и за присъдата на Тимеви. – «Вие, българите»...

От няколко деня отново се заговори за «учителя» Дънов и неговата секта. Даже се клишира и една икона на самия Дънов. Редакцията на в. «София» изпрати вчера един от своите сътрудници, който имà щастието да говори с «учителя», защото, наистина, достъпът до него не е тъй лесен.

Първият въпрос, който е задал нашият сътрудник, е бил:

– Кажете нещо по иконата, господин Дънов? Вярно ли е, че Вие сте светец и че можете да сторите всичко, каквото пожелаете?

– *Полицията извърши едно беззаконие, като влезе в един частен дом и взе една картина, върху която няма никакво право. Това е беззаконие на грешния човек.*

– **Слушайте, докато, вие българите (като че ли той не е българин – бел. ред.) не се покаете, ще бъдете унищожени (!?). Ако не бях аз да предотвратя, България отдавна би загинала (?!). Аз съм идеалният човек, на картината е изобразен само идеалният човек, който си е показал двете ръце, че са чисти. Сегашният човек е един отпадък от първообразния човек, който е Божие подобие.**

Петоъгълникът изобразява пътя на идеалния човек – любов, мъдрост, истина, правда и доброта.

Вратата – през нея трябва да мине идеалният човек. Тоягата – законът на правдата. Ножът – словото, разумното у човека. Чашата – страданията, книгата – съвестта, съзнанието у човека.

Кандилото – Божественият живот (любовта), която трябва да блика у човека. Дървото – истинската храна на човека. Окото – Бог, Който всичко вижда. Крилатото колело върху земята е крилатата душа на човека. Това е една обикновена картина, както всяка друга.

* Курсивът и удебеленият шрифт в статията са по оригинала. Удебеленият шрифт в пасаж за Любомир Лулчев тук и в откъсите от лекцията и от беседите на Учителя на следващите страници са на съставителя на «Изгревът» Вергилий Кръстев. (бел. М.И.)

След тия обяснения, нашият сътрудник е задал и следния въпрос на Дънова:

– Защо Вашият пръв последовател Лулчев е недоволен от присъдата на двете Тимеви и е поискал да се апелира делото, за да получи и «лихвите» върху откраднатите скъпоценности на Гела?

– **Лулчев е като Вас, българин, роден от грешни родители. Той е само позлатен, но не златен. Не ме интересуват неговите работи. Гела била самотна. Та всички, които не са с мене, са самотни.**

– Кажете нещо и за мене – моето бъдеще? – го запитва нашият сътрудник.

– Как е Вашето име?

– Рашо.

– Много добре. Вие сте щастливец, защото имате в името си буквата «Ш». (?)

2. Учителят за кривите съвети на Любомир Лулчев

(БЕЗОПАСНОТО МЯСТО: 12. лекция от Учителя, държана на 22.XII.1943 г., София – Изгрев. – В: Новият светилник: Лекции от Учителя на Общия окултен клас, г. XXIII (1943–1944). София, 1946, стр. 270)

Цели 40 години аз предупреждавах българите какво ги очаква.* Ако ме слушаха, нямаше да дойде това, което вече дойде. Никой не ме слушаше – нито управниците, нито духовенството. Мнозина мислеха, че аз искам да стана министър, да заема висок пост. Нищо не ме интересува. Аз не се боря за човешки пост. Аз дойдох в света и взех най-малката служба, която никой не искаше. Моята идея не се стреми към високи места. На всички големци се радвам, без да се стремя към тяхното положение. Ако царят и българският народ ме бяха послушали, работите нямаше да вземат такъв обрат. **Ония, които съветваха царя, не го съветваха както трябва. Всеки си говореше както знае. Всички му даваха криви съвети.**** Аз и на царя казвах: Обичай Бога и на Него служи! Бъди добър с народа. Като служиш ти на Бога, и народът ще Му служи. И българският народ трябва да служи на Бога, както аз служа. Едно знаая: Докато служа на Бога, аз съм човек. Щом престана да Му служа, от мене нищо няма да остане. Искам да разбирате нещата както аз ги разбирам; да правите всичко, каквото Бог прави.

3. Цар Борис III умира и отива на доклад при Господа

(РАЖДАНЕТО: Беседа от Учителя, държана на 29.VIII.1943 г., София – Изгрев. – Във: «Вечното благо»: Съборни беседи. София, 1944 г., стр. 158–162)

Ново разбиране е нужно на хората. Докато живеят със старите разбирания, те плачат, страдат, без да знаят причините на страданията си. Някой умрял, т.е. заминал за онзи свят, и близките му плачат. Днес целият български народ плаче за своя цар. – Какво означава смъртта? – Заминаване за онзи свят, дето

* Бомбардировките под София започват на 14 ноември 1943 г., когато е първата голяма бомбардировка и загиват 31 души, ранени са 140 души и са разрушени 140 сгради. (бел. на съставителя на «Изгревът» Вергилий Кръстев)

** На беседата през цялото време Любомир Лулчев е стоял прав, а Учителят е гледал него. По-късно стенографките са премахнали някои от осъдителните думи на Учителя към Лулчев. (бел. на съставителя на «Изгревът» Вергилий Кръстев)

всеки човек дава доклад за всичко, което е направил на земята. **Българският цар е сега на доклад при Господа**, т.е. при Любовта. Да царуваш, това значи да оставиш Бог да царува в тебе. Така всеки човек може да царува, първо на себе си, на своята душа и дух, на своя ум и сърце; след това той царува и на другите. Докато любовта, мъдростта и истината царуват в човека, царуването е на място. Казвате: Кой ще ръководи сега българския народ? – Който го е ръководил досега.

Бог ръководи всички народи. Който Го слуша, велик народ става; който не Го слуша, сам се осъжда на страдания. Кой ръководеше еврейския народ в миналото? Ще кажете, Давид, Соломон и други царе са го ръководили. Давид, Соломон са били проводници на Бога. Всъщност Бог го е ръководил. И днес, когато евреите нямат цар, пак Той ги ръководи. За нас умрели хора не съществуват. Умрелите са толкова живи, колкото и живите, които виждате да се движат и говорят. **Българският цар е жив: отиде при Господа да докладва как вървят работите на България.** За известно време в България се налага траур, а християнската църква от две хиляди години е все в траур. С това показват, че Христос страдал за човечеството, след което бил разпнат. Наистина, Христос страда, разпнаха Го, но след това възкръсна. Време е вече да се свали траурът. Всички свещеници и проповедници на Христовото учение трябва да се облекат в бели дрехи, да се радват, че Христос е възкръснал. **Жив е Христос, и днес Той управлява света в името на Господа.** Не се съмнявайте в това и не спорете дали е възкръснал или не. Възкръснал е Христос и живее между всички страдащи, нещастни, онеправдани. **Той носи новото в света.** Любовта Христова е навсякъде. С нея работи Христос и оправя обърканите работи на хората.

Днес всички говорят за царя, за неговите добродетели. Той се отличаваше с голяма досетливост и отзивчивост към страданията на хората. Станеше ли някъде нещастие или катастрофа, той пръв биваше там. Знаеше как да помогне и утеши пострадалите. Днес всички се питат кой ще ръководи съдбините на България. – **Който ръководи съдбините на всички народи, Той ще ръководи и българския народ. Всички хора са служители на Бога.** Съзнателно или несъзнателно, те Му се подчиняват. Всички българи се молеха на Бога, да оздравее царят. Той и сега е жив. Важното е да се молят докладът на царя да бъде добър, да се одобри и българите да получат Божието благословение. Българите и всички останали народи трябва да се молят за идване на Царството Божие на земята. Това ще се ознаменува с велики и светли дни. Тогава няма да има бедни, болни, страдащи хора по лицето на земята. Нов порядък ще дойде на земята – порядъкът на любовта.

И тъй, дали сте на земята или я напущате, стремете се да попаднете в ръцете на любовта, тя да ви приеме в обятията си. Има ли дете в света, което да е родено с любов, и да е умряло? Всички същества, родени с любов, са живи. И на този, и на онзи свят да са, те живеят. И обратно: всяко същество, родено без любов, е мъртво. И на земята да е, и на онзи свят, то е в положението на умрелия. То ходи, движи се, говори, но съзнанието му за живота е заспало. Щастие е за човека да се роди с любов и да умре с любов. Бъдещето се нуждае от работници на Бога, които да Го обичат и да оставят Той да царува в техните сърца, умове и души.

Да пожелаем добър път на Българския цар, да следва пътя на Любовта, да носи мира и радостта. Ганди казва: «Когато умра аз, не само Индия ще бъде свободна, но целият свят ще се освободи от заблужденията и ограниченията.» Така трябва да каже всеки човек за себе си. Тогава и животът, и смъртта имат смисъл. Смърт, която не носи освобождаване, няма смисъл. Обаче, ако смъртта носи освобождаване, тя се осмисля. Тогава и тя е раждане. Значи,

има два вида раждане: по плът и по дух. Когато слиза на земята, човек се ражда по плът; когато напуска земята и отива на онзи свят, той се ражда по дух. Затова именно Христос казва: «Ако се не родите от вода и дух, не можете да влезете в Царството Божие.» Човек трябва да се роди два пъти: по плът, т.е. по вода, и по дух, т.е. излизане от утробата на майка си и заминаване за онзи свят.

Защо хората заминават за другия свят? – Да приложат любовта. Това, което човек не може да приложи на земята, ще го приложи на онзи свят. Следователно, **и Българският цар сега ще бъде по-добър работник, ще приложи всичко онова, което не е могъл да приложи на земята.** Когато хората дойдат до положение да се радват и когато се раждат, и когато умират, светът ще се оправи. «Роденото от плътта плът е; роденото от Духа дух е. Ако не се родите изново, не можете да влезете в Царството Божие.»

«Бъдете съвършени, както е съвършен Отец ваш Небесни.» – Кога човек е съвършен? – Когато се роди от любовта, от мъдростта и от истината. Това означава раждане от Духа. Който мине през трите процеса на раждането – през любовта, мъдростта и истината, той влиза в новия порядък на нещата и разбира дълбоките прояви на живота. **Това значи роден от Бога.** Казано е: «Роденият от Бога грях не прави. Истина, истина ви казвам: Ако не се родите изново, не можете да влезете в Царството Божие.»

Желая ви да се родите по закона на любовта, да умрете по закона на мъдростта и да станете съвършени, както е съвършен Отец наш Небесни, т.е. да се родим по закона на истината и **да дадем своя доклад пред Господа**, от който да се ползват всички хора на земята.

4. Цар Борис III дава доклад при Господа за българите

(ВЪЗПРИЕМАНЕ И ПРЕДАВАНЕ: Беседа от Учителя, държана на 8.IX.1943 г., София – Изгрев. – Във: Вечното благо: Съборни беседи. София, 1944 г., стр. 270–271)

Днес българският народ плаче за своя цар. – Кога плаче човек? – Когато настане суша. Сушата втвърдява земята; каквото посееш, не расте. Сълзите, обаче, ще полеят земята, и житото ще израсте. След това иде ред на житото, и то започва да плаче. През големи страдания минава житото, но то израства отново и дава плод. Затова е казано, че ако семето не падне на земята и не изгние, не може да израсте и да даде плод. Следователно, нека плачат българите, да полеят сухата земя. Нека плачат българите, да израсте житото им. След това ще се радват на плодородието, на новия живот. **Българският цар и сега живее. Той дава доклад пред Господа за българите, за техните нужди.** Плачете за изгубените възможности. Радвайте се, ако сте приложили любовта. – Кога губи човек възможностите си? – Когато не прилага любовта. Прилагайте любовта и не се страхувайте. Някой говори за любовта, но прави разлика между хората. Той намира, че не всеки човек заслужава любовта му. Това е криво разбиране. Любовта чисти всичко. Тъй щото, и грешният, и нечистият стават чисти от любовта. **Когато отива при Бога, човек се очиства.** Когато се отдалечава от Него, отново става нечист. Кажете ли някой, че е нечист, това показва, че има малко любов в себе си. Кажете ли, че е чист, любовта му е по-голяма. Дръжте прозорците си всякога отворени, за да не губите любовта си, да възприемате Божиата Любов и да я предавате. Без любовта няма никакъв подтик в живота. Любовта към Бога е първият подтик в живота. Любовта към ближния е вторият подтик, а любовта към себе си е третият подтик.

XVIII.

Бележки към снимките в «Изгревът», том XX

Снимка №12:

1. Златка Константинова. 2. ... 3. Васил Константинов. 4. ... 5. Борис Димитров – гърбавият.

Снимка №13:

1. Веска Панайотова, вляво. 2. Тодор Абаджиев – с брадата, от Ямбол. 3. Д-р Иван Жеков. 4. Кръстю Христов, вляво. 5. Кирил Икономов.

Снимка №28: Екскурзия от 7 души с Учителя на 28 юни 1931 г. (на обяд) при второто езеро.

1. Йордан Савов. 2. Иван Дойнов. 3. Учителят. 4. Георги Радев. 5. Боян Боев. 6. Любомир Лулчев. 7. Петър Шишков.

Снимка №30:

1. Учителят Дънов обяснява на Лулчев как да се построи коритото на извора. 2. Лулчев, с бялото таке, до Учителя, слуша внимателно. 3. Върху плочата на каптажа е сложен голям бял кварцов камък – това е «Царят» (За него вж. в «Изгревът», том III, стр. 166–167). 4. До него, вляво, има прекатурен друг, по-малък, кварцов камък, който чака да бъде сложен върху плочата – това е «Царицата». 5. Виждат се двете бели ръце, издялани от чист мрамор. 6. Водата е изместена и още не тече в коритото на извора, понеже по него се работи.

Снимка №31:

1. Учителят Дънов, клекнал, работи върху оформяне коритото на извора. 2. Вдясно се вижда част от бялото таке на Лулчев. 3. На плочата на каптажа е сложен кварцовият камък «Царят» (Виж «Изгревът», том III, стр. 167). 4. Отпред, под плочите, се виждат двете ръце от бял мрамор, които са чучурът на бъдещия извор (Виж «Изгревът», том IX, стр. 381–382).

Снимка №32:

1. Учителят Дънов, с бялата шапка, наблюдава водата, течаща в коритото на извора.
2. Лулчев, с бялото таке, слуша внимателно обясненията. 3. Върху скалата е изсечена котва с лъчи. За нея вж. «Изгревът», том III, стр. 167; «Изгревът», том XIV, стр. 408.

Снимка №40:

1. Юрданка Жекова до скалата при извора «Ръцете, които дават». 2. Надписът е даден от Учителя Дънов. 3. Под надписа са изсечени цифрите, в легнало

положение, при откриването на извора ; Датата е: 1930 г., 25.7, 12 часа. Виж «Изгревът», том VII, стр. 150–151). 4. Вдясно има изсечени геометрични фигури. За тях виж в «Изгревът», том XIV, стр. 439–440.

Кръгът с точка означава ограничаването на Абсолютния Дух на Вселената и изявата на Живия Бог във Вселената на Битието.

Триъгълникът е човешката личност, слязла на земята.

Трите катета са: чувства, мисли, воля – представители на трите свята на личността – физическия свят, чувствения свят, мисловния свят.

Стрелките означават посоката, по която се движи слизането им във физическия свят.

Кръгът с 2 радиуса (диаметър) означава поляризирането на Абсолютния Дух в Битието – единият радиус е Божественият Дух, а другият е Божествената душа. **Квадратът** е човешката личност, а страните на квадрата означават: човешката личност с чувства, мисли, воля и човешката душа. Това е човешката личност, боравеща с 4-то измерение и схващаща се като човешка душа.

Кръгът с два напречни диаметъра означава, че Божественият Дух и Божествената Душа слизат в Битието, разчупват кръга, започва **инволюцията** на човечеството. Едната половина на кръга с **изпъкналата** му част е инволюцията на човечеството и слизането му на физическия свят. А другата половина – **вдлъбнатата** му част – е еволюцията на човечеството, която започва от Възкресението на Христа. А те са съединени с линията на Божествения Дух и те се организират от него. Обединението на Битието и Небитието става чрез Христовия Дух. Виж «Изгревът», том XIX, стр. 907–928.

Снимка №44: На връщане от Паневритмия на Бъбрека, 1939 г.

1. Васил Харизанов. 2. Димитрина Атанасова. 3. Тодор Маринчевски. 4. Любомир Лулчев с каскета и мустаците. 5. Йордан Бобев (шофьора). 6. Учителят. 7. Люмиер – професор от Франция. 8. Зад Любомир Лулчев е Виктор от «Упанишадите».

Снимка №45: Възлизане към «Езерото на Чистотата»

1. Георги Куртев, с каскета, от Айтос. 2. Стамат от Търново. 3. Пеню Ганев. 4. Учителят.

Вляво са палатките на лагера при 2-то езеро. На скалата е фигурата на човек.

Снимка №53: Паневритмия на «Езерото на Чистотата»:

1-ва двойка : ... и Васил Константинов. 2-ра двойка : Съпругата на Новаков от Русе и Милка Аламандчиева. 3-та двойка : Йордан Андреев (Аню) и Тодор Маринчевски. 4-та двойка : Стоянка Илиева и Боян Боев. 5-та двойка : Петко Епитропов и ...

Снимка №54: Екскурзия на Учителя Дънов до Черни връх между 1914 г. и 1917 г. с приятели.

1. Русчев. 2. Дедо Благо (Стоян Русев). 3. Иван Грозев. 4. Петко Гумнеров. 5. Учителят. 6. Синът на Русчев. 7. Д-р Трифонов. 8. Младен Попов, с брадата. 9. Тодор Стоименов. 10. Любомир Лулчев, най-отпред.

Снимка №67: Любомир Лулчев с хората от «Упанишадата»:

Седнали на земята:

1. ... 2. Веселина – съпруга на Кольо Йорданов. 3. ... 4. ... 5. ... 6. Матей Калудов. 7. ... 8. ... 9. Стоян Георгиев.

Седнали на пейката:

1. ... 2. Стоян. 3. Петър Арабаджиев от Варна. 4. ... 5. Беделев от Варна, с брадата, с бяло шалче и черен костюм. 6. Йордан Бобев, шофьора. 7. Любомир Лулчев. 8. Крум Няголов. 9. ... 10. Симония Иванчева, в бяла рокля – сестра на Йордан Андреев. 11. ... 12. ...

Стоящи:

1. ... 2. ... 3. ... 4. ... 8. Тодор Маринчевски, с бялата риза. 9. Колю Йорданов, съпруг на Веселина, 2-рата седнала.

Снимка №69: На екскурзия с Учителя Дънов в село Мърчаево:

1. Любомир Лулчев, с каскета и бастуна. 2. Учителят. 3. Дядо Ради. 4. Маргарита Мечева. 5. Катя Грива. 6. Стоянка Драгнева.

Снимка №70:

1. Любомир Лулчев. 2. Учителят. 3. Част от главата на дядо Ради. 4. Катя Грива. Прав, вдясно е Боян Боев.

Снимка №71: На екскурзия в с. Мърчаево.

71 а): 1. ... 2. Йордан Бобев, шофьорът. 3. Любомир Лулчев, с каскета. 4. Стоянчо. 5. Учителят. 6. Дядо Благо. 7. Катя Грива. 8. Стоянка Драгнева.

71 б): 1. ... 2. Йордан Бобев, шофьора. 3. Стоянчо. 4. Любомир Лулчев. 8. Учителят. 9. ... 10. Катя Грива.

Снимка №72: На връщане от екскурзия в с. Мърчаево

1. ... 2. Весела Несторова. 3. Учителят. 4. Владо Николов – руснака. 5. Николина Балтова. 6. Савка Керемидчиева, в бяла рокля, води групата. Любомир Лулчев е зад Весела Несторова.

Снимка №73:

1. ... 2. Весела Несторова. 3. Учителят. 4. Владо Николов – руснака. 5. Николина Балтова.

Зад Весела Несторова е Любомир Лулчев.

Снимка №74:

1. Белева. 2. Савка Керемидчиева. 3. Учителят. 4. Любомир Лулчев. 5. Владо Николов. 6. ... 7. Катя Грива. 8. Неделчо Попов – гълъба.

Снимка №75: Учителят разговаря с Лулчев в с. Мърчаево.

1. Учителят. 2. Лулчев. 3. Савка Керемидчиева, в бялата рокля.

Допълнителни бележки към снимките в «Изгревът», том XIX

1. Снимки №32 и №33: крайният вдясно е Георги Петков (Жоро, Жиката) от гр. Габрово. За него виж в «Изгревът», том IX, стр. 775–779.

2. Снимка №34: крайният вдясно е фотографът Данаил Жеков

3. На снимки №68–71 са Иван Антонов с последните му трима ученици по астрология. Същите са на снимки №72–73

4. На снимки №76–78 е Иван Антонов на последната му земна екскурзия на Маричините езера – Рила, заедно с Благовест Жеков.

5. Жената до Методи Константинов в «Изгревът», том XIX, снимки 12а, б, 13а, б, 14а, б е българската еврейка Иза Перец, живееща в Париж.

«Изгревът», том XX

Любомир Лулчев

Съдържание

I. Творчество: Мистични съчинения	4–78
I. Възкресение (1928 г.)	5
II. Кръстопът (1932 г.)	14
III. Думите на видния странник Буди-Са (1934 г.)	27
IV. Хигиена: Здрав и млад (1937 г.)	41
V. Зазоряване: Когато ний, живите, станем (1938 г.)	55
II. Творчество: В светлината на Учителя	79–228
I. При Адепта (1938 г.)	80
II. Вечният извор (1939 г.)	108
III. В светлината на Учителя (1940 г.)	131
III. Творчество: Приказки и разкази	175–228
I. На планината : Царят иска да знае (1935 г.)	176
II. През вековете (1936 г.)	201
III. Край огнището: За царския син и мъдреца (1934 г.)	207
IV. Три приказки за стари и млади (1942 г.)	
1. Приказка за брадичката	213
2. Стара приказка	218
3. Приказка за Учителя и ученика	221
IV. С Христа (Трилогия)	229–328
I. Генко Орлето	230
II. Бунт	236
III. Благословение	249
V. В. «Алфа» (1924 г.)	
Свободна трибуна за житейски въпроси.	
Статии. Мота от Словото на Учителя Петър Дънов ...	329–417
VI. В. «Живот» (1929 г.). Уводни статии. Рисунки от	
Цветана Симеонова Гатева. Статии. Мота и мисли	
от Словото на Учителя Петър Дънов	418–474
VII. В. «Братство». Статии	475–521

VIII. Сп. «Житно зърно». Статии	522–575
IX. Реактивните идеи на тайните общества на новите хора	576–626
I. Психичното въздействие и реактивните идеи (от Стефка К. Стойчева [Любомир Лулчев], 1928 г.)	577
II. Тайните общества и тяхната роля в политическия и обществен живот на Европа (от Д-р Г. Трифонов – псевдоним на Любомир Лулчев)	596
III. Нови хора (от Любомир Лулчев, откъси)	
X. Ясновидство, общество и морал	627–670
XI. Цар Борис III, цар на българите	671–688
XII. Дневник на Любомир Лулчев за срещите и разговорите му с цар Борис III и с Учителя Петър Дънов от 28 януари 1938 г. до 5 май 1944 г.	689–890
XIII. Бележки към дневника на Любомир Лулчев от Вергилий Кръстев	891–994
XIV. Пророчествата за 1939 година	995–1010
I. Благодатната 1939 г. и епохалната 1939 г. (Бележки на съставителя Вергилий Кръстев)	996
II. ГОЛЕМИЯТ БРАТ: Беседа от Учителя, държана на 31.XII.1938 г. в 12 ч в. срещу 1.I.1939 г.	997
III. МАЛКИЯТ БРАТ: Беседа от Учителя, държана на 1.I.1939 г. в 10 ч сутр., озаглавена и като «ЕПОХАЛНА ГОДИНА»	1001
IV. Бележки на съставителя Вергилий Кръстев	1010
XV. Полюси на Доброто и Злото. Двоен дял: XI година, 7. лекция на Общия окултен клас, държана на 11.XI.1931 г. на Изгрева – София ...	1011–1022
XVI. Бележки за Любомир Лулчев от Вергилий Кръстев	1023–1033
XVII. Учителят Петър Дънов за Любомир Лулчев	1034–1038
XVIII. Бележки към снимките в «Изгревът», том XX	1039–1041

ИЗГРЕВЪТ

НА БЯЛОТО БРАТСТВО

ПЕЕ И СВИРИ, УЧИ И ЖИВЕЕ

ТОМ XX

Любомир Лулчев

Съставител и редактор:
Д-р Вергилий Кръстев

Компютърен набор:

Анна Стаменова (стр. 4–228, 689–885)
Лилия Преславска-Радкова (стр. 229–688)
Буряна Пенкова (стр. 995–1022)
Димитър Баждаров (стр. 943–994, 1023–1032)
Марина Иванова (стр. 1–3, 891–943, 1033–1044)
Вихър Пенков (стр. 1039–1041)

Корекция и предпечат:

Марина Иванова

Компютърна обработка на снимките:

Вихър Пенков

Печат: **СД «Симолини'94»** – София

Тираж «Изгревът» том XX – 1000 броя